

RECHTSHERSTEL

HALF-MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

REGISTER

OP DE ZESDE JAARGANG



Drukkerij-Uitgeverij „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 – GIRO 12789

REGISTER

(N.B.: De nummers der bladzijden, betrekking hebbende op de gepubliceerde uitspraken van de Afdeling Rechtspraak, zijn gecursiveerd.)

	Bladzijde
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen:	
Circulaires N.B.I. aan plaatselijke bureaux en vertegenwoordigingen:	71, 191
Mededelingen van het N.B.I.:	zie onder Mededelingen
Publicaties in de Ned. Staatscrt.:	12, 14, 35, 42, 60, 72
Afdeling Effectenregistratie:	
Mededelingen:	zie onder Mededelingen
Uitspraken ex Hoofdstuk IV E 100:	2, 41, 56, 67, 76, 90, 128, 162, 174, 185, 194, 208, 223, 245
Publicaties in de Ned. Staatscrt.:	55, 70
Verlate aangifte ter registratie:	128
Afdeling Onroerende Goederen:	
Mededelingen:	zie onder Mededelingen
Rectificatie:	3
Beslissingen ex art. 113c (nieuw) E 100:	239
Afdeling Rechtspraak:	
Uitspraken 51/65 t/m 51/70:	193 t/m 208
„ 51/71 t/m 51/77:	209 t/m 224
„ 51/78 t/m 51/84:	225 t/m 240
„ 51/85 t/m 51/92:	241 t/m 256
„ 51/93 t/m 51/100:	257 t/m 272
„ 51/101 t/m 51/107:	273 t/m 288
„ 51/108 t/m 51/112:	289 t/m 304
„ 51/113 t/m 51/118:	305 t/m 320
„ 51/119 t/m 51/121:	321 t/m 336
„ 51/122 t/m 51/127:	337 t/m 352
„ 51/128 t/m 51/134:	353 t/m 368
„ 51/135 t/m 51/144:	369 t/m 384
„ 52/145 t/m 52/152:	385 t/m 400
„ 52/153 t/m 52/160:	401 t/m 416
„ 52/161 t/m 52/166:	417 t/m 432
„ 52/167 t/m 52/173:	433 t/m 448
„ 52/174 t/m 52/180:	449 t/m 464
„ 52/181 t/m 52/185:	465 t/m 480
„ 52/186 t/m 52/192:	481 t/m 496
„ 52/193 t/m 52/201:	497 t/m 512
„ 52/202 t/m 52/207:	513 t/m 528
„ 52/208 t/m 52/212:	529 t/m 544



	Bladzijde
Rectificatie uitspr. 52/210:	545
Uitspraken 52/213 t/m 52/216:	545 t/m 560
„ 52/217 t/m 52/224:	561 t/m 576
<hr/>	
Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.: voorlopige erkenning vorderingen:	108, 114
Bekrachtiging ex art. 10, lid 2, A 6:	79
Centrale Arbeiders- Verzekerings- en Deposito-Bank: positie van —:	140
Deutsche Revisions- und Treuhand A.G.: liquidatie van —:	114
<hr/>	
Effecten:	
deponering van — t.n.v. niet-ingezetene (Alg. vergunning):	157
inbetalinggeving van — aan fiscus:	90
na-aanmelding cert. Missouri Pacific Railroad Cy:	55
royering cert. van buitenlandse —:	107, 113
tarief inzake duplicaat —:	55
uitoefening stemrecht (Alg. vergunning):	207
27e Uitvoeringsbeschikking Hoofdst. IV E 100:	155
vaststelling tijdstip art. 81 E 100:	65, 128, 139
verkoop geblokkeerde aand. Javasche Bank (Alg. vergunning):	76
verlate aangifte ter registratie:	128
verlies van geldigheid van — i.v.m. art. 63, lid 2, E 100:	13, 161, 185, 207
verwisseling Ned. Staatsobligaties (Alg. vergunning):	65
voorlopige stukkenverklaringen:	194, 207
waarborgfonds rechtsherstel:	221, 229
Wijziging 23e Uitvoeringsbeschikking Hoofdstuk IV E 100:	67
Zwarte lijst binnenlandse — (toetsing):	263
<hr/>	
Hypotheek, gevestigd op diverse percelen:	116
Liquidatie Mr O. E. Bauer — Nachlassverwaltung:	12, 215, 287
L.V.V.S. Bericht aan crediteuren:	4
Mededelingen van de Afdeling Effectenregistratie:	13, 55, 65, 76, 90, 107, 113, 139, 155, 161, 194, 207, 229, 245, 263
Mededelingen van de Commissie Rechtsherstel Buitenlandse Effecten:	269
Mededelingen van het Ned. Beheersinstituut:	4, 14, 36, 42, 71, 79, 96, 108, 132, 145, 168, 177, 215, 238, 264, 274, 287

	Bladzijde
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad:	1, 13, 26, 37, 50, 61, 86, 97, 157, 169, 242, 255
Mededelingen van de Afdeling Onroerende Goederen:	15, 43, 80, 116, 140, 156, 178, 184, 203, 220, 275, 278
Merken: Vijandelijke —:	114, 215
Minnelijke regelingen t.a.v. onroerende goederen. Appèlzaken betreffende —:	80
Nederlands Kunstbezit: opheffing Stichting —:	192
Oostenrijks vermogen: terruggave van —:	215
Pensioenen: van Duitse onderdanen binnen Bondsrepubliek Duitsland	12, 14
„ periodieke uitkeringen en —:	42
Rechtsherstel in Indonesië:	61
Revisie van vonnissen der Afd. Rechtspraak t.a.v. Joods onroerend goed:	16, 43
Staatscourant: Publicaties in de Ned. — (Afd. Beheer, NBI en Afdeling Effectenregistratie):	12, 14, 35, 42, 55, 60, 70, 72, 114, 132, 145, 161, 168, 177, 185, 192, 207, 215, 221, 238, 252, 287
Stichting Ned. Kunstbezit: opheffing van —:	192
Tarief van kosten N.B.I. ex art. 35, lid 2, E 133:	60, 71, 216, 238
„ inzake duplicaat-effecten:	55
Termijn: sluiting — voor het indienen van verzoeken tot rechtsherstel inz. onroerende goederen:	15
Uitkeringen en pensioenen: periodieke —:	42
Uitspraken:	Zie sub voce: Afd. Effectenregistratie, Afd. Rechtspraak en Voorzitter
Vijandelijke onderdanen: afvoering van en wijziging in lijst van —:	36
„ intrekking be-schikking N.B.I. van 21/1/1949:	132
Voorzitter: Uitspraken ex art. 11, lid 4, E 133:	33, 38, 51, 74, 88, 98, 110, 122, 134, 146, 159, 170, 182, 218, 230, 256, 266, 280
V.V.R.A.: Voorlopige erkenning vorderingen:	14, 36, 132, 145, 177, 216, 238, 252, 287
Definitieve „ „	36, 42, 71, 96, 132, 168, 177, 215, 238, 264, 274, 287

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	1
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	2
Afdeling Onroerende Goederen.	
Rectificatie	3
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	4
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	12
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/65 t/m 51/70 pag. 193 t/m 208	

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Art. 64 lid 2 E 100.

In de Nederlandse Staatscourant van 4 Juli 1951, No. 127 is opgenomen de „Derde gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in art. 64, lid 2 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer”.

Deze bekendmaking betreft een aantal daarin omschreven aangemelde effecten, waaraan één of meer delen ontbreken en waarvan de nog aanwezige delen inmiddels bij de Afdeling Effectenregistratie zijn ingeleverd. Zij hebben hun geldigheid verloren door deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 137. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, (Volledige Afdeling), 27 Januari 1950.

Gerequesteerde, wiens lasthebber en onderlasthebber niet te goeder trouw zijn geweest, kan ingevolge art. 53, lid 5, niet als verkrijger te goeder trouw worden aangemerkt.

In de zaak:

Erven L. B. Levie, (aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ingediend met formulier 6/29943 door bemiddeling van de Hollandsche Bank Unie te Amsterdam), *requestanten*

contra:

H. Vermaas, Hoflaan No. C. 154, Middelharnis, (aanmeldingsformulier No. OA-160679 ontvangen van het inleveringskantoor W. Voogd te Ooltgensplaat), *gerequesteerde*.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

ten opzichte van 1 cert. à 5 shares General Motors Corp. no. 53685;

ingediend door tussenkomst van de Hollandsche Bank Unie te Amsterdam met formulier No. 6/29943 ten behoeve van de Erven L. B. Levie;

Gezien een door de commissionnair W. Voogd te Ooltgensplaat afgelegde verwervingsverklaring d.d. 21 Juli 1947;

waaruit blijkt, dat het genoemde effect door gerequesteerde is verkregen d.d. 27 September 1943 en dat de levering ervan heeft plaats gehad door de Firma Jan Kalf & Co. te Amsterdam;

Gezien het verweerschrift d.d. 18 Mei 1948;

Overwegende, dat bij een ambtshalve door de Afdeling Effectenregistratie ingesteld onderzoek is gebleken, dat de Commanditaire Venootschap onder de firma Rebholz' Bankierskantoor op 21 October 1943 genoemd effect heeft verkocht met deviezenvergunning No. A. 59500, en dat de betreffende commissionnair een uitkering tot een bedrag van f 12.50 van Rebholz heeft ontvangen;

Overwegende, dat een uitkering als vorenvermeld in de normale beurs-handel ongebruikelijk is en dat deze uitkering, naar de Afdeling meent te mogen aannemen, klaarblijkelijk haar oorzaak vond in de wens, om zekere weerstanden tegen het aangaan van transacties als de onderhavige te overwinnen;

Overwegende derhalve, dat de verkrijging door gerequesteerde, hoewel zijn opdracht is uitgevoerd door een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel, niet geacht kan worden te zijn een verkrijging in regelmatig beursverkeer, aangezien de opdracht van gerequesteerde weliswaar is uitgevoerd door een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel, doch zulks niet overeenkomstig de gebruiken aan een Nederlandse beurs;

Overwegende, dat derhalve het vermoeden van goede trouw, bedoeld in artikel 53, 3e lid, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ten aanzien van gerequesteerden geen toepassing kan vinden, zodat onderzocht dient te worden, of er bepaalde gronden zijn om tot zijn goede trouw te besluiten;

Overwegende, dat de bepaling van het 5e lid van genoemd artikel, welk lid o.m. inhoudt, dat gemis aan goede trouw bij degene, die middellijk of on-

middellijk in opdracht van een ander een effect heeft verkregen, geldt als gemis aan goede trouw van die ander, belet in het onderhavige geval de goede trouw van gerequestreerde aan te nemen; dat immers het feit, dat deze tussenpersoon, de firma Jan Kalff & Co. te Amsterdam vorenvermelde uitkering van Rebholz genoot, zonder meer bewijst, dat deze tussenpersoon wist, althans begreep, dat het litigieuze effect uit Joods bezit stamde, welk feit, ingevolge het in artikel 32 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bepaalde, medebrengt, dat haar goede trouw niet kan worden aangenomen, tenzij genoemde tussenpersoon, ingevolge de voor haar geldende reglementen en gebruiken tot het aangaan der onderhavige transactie gehouden zou zijn geweest;

Overwegende dienaangaande, dat, gelet op het feit van genoemde uitkering, tot gehoudendheid van genoemde tussenpersoon in deze niet kan worden geconcludeerd en dat derhalve gemis aan goede trouw bij de onderhavige transactie bij deze tussenpersoon moet geacht worden aanwezig te zijn geweest;

Overwegende, dat het litigieuze effect aan de commissionnair W. Voogd te Ooltgensplaat werd geleverd door de firma Jan Kalff & Co. te Amsterdam met deviezenvergunning No. A. 59500, welk nummer bij banken en beursfirma's algemeen bekend stond als een ten behoeve van Rebholz afgedwongen vergunningnummer, zodat de commissionnair W. Voogd de wetenschap heeft bezeten, dat door hem voor zijn cliënt Joods bezit werd gekocht;

Overwegende, dat gerequestreerde wiens lasthebber en onderlasthebber niet te goeder trouw waren, niet als verkrijger te goeder trouw kan worden aangemerkt, ingevolge het bepaalde bij art. 53, lid 5, 1e volzin van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Overwegende, dat gerequestreerde, hoewel daartoe in de gelegenheid gesteld, er niet in geslaagd is bovenstaande feiten te ontzenuwen en alsnog zijn goede trouw bij de onderhavige verkrijging aannemelijk te maken;

Overwegende, dat derhalve aan gerequestreerde geen erkenning in de eigendom kan worden verleend en dat requestanten, ten opzichte van wie voldaan is aan de voorwaarden van artikel 54, 1e lid van genoemd Besluit, herstel in de eigendom moet worden verleend;

BESLISSENDE:

- I. Herstelt requestanten in de eigendom van genoemd effect.
- II. Het inleveringskantoor, enz.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

RECTIFICATIE.

In Rechtsherstel V, 18 is op blz. 756 sub VII geciteerd een uitspraak van de Kamer Utrecht van 's Raads Afdeling Rechtspraak van 18 November 1949 en niet, zoals aldaar is vermeld van 18 November 1948.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat. (L.V.V.S.)

Door Beheerders-Vereffenaars, Sarphatistraat 47—55, Amsterdam, is op 28 Juni 1951 verzonden het volgende:

BERICHT AAN CREDITEUREN.

De maatstaven voor verificatie der vorderingen.

Reeds in vroegere berichten hebben wij medegedeeld, dat het ontbreken van algemeen bindende regelen voor de verificatie der vorderingen op L.V.V.S. het onmogelijk maakte, niet alleen om met de eigenlijke verificatie een aanvang te maken, doch eveneens om het percentage der eerste uitkering te bepalen.

Bij ons aanbod van 12 Januari 1950 hebben wij een poging gedaan deze moeilijkheden, althans gedeeltelijk, op te lossen door te komen tot een vrijwillige vaststelling van deze verificatiemaatstaven ten aanzien van degenen, die bereid waren onze voorstellen te aanvaarden.

Deze regeling is echter komen te vervallen door de vernietiging van ons bedoeld aanbod door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechts-herstel bij vonnis van 30 Maart 1950.

Het Nederlandse Beheersinstituut heeft daarop op ons verzoek van 28 Juni 1950 een beslissing uitgevaardigd, waarbij algemene regelen werden vastgesteld, welke bij de verificatie van de vorderingen op L.V.V.S. en bij de afwikkeling van deze boedel zouden gelden. Tegen deze beslissing is van verschillende zijden hoger beroep ingesteld, over welke beroepen de Afdeling Rechtspraak in één vonnis op 19 Mei 1951 heeft beslist.

De door het Nederlandse Beheersinstituut gegeven maatstaven zijn bij laatstgemeld vonnis enigszins gewijzigd vastgesteld als volgt:

- a. dat de gedurende de bezettingstijd door L.V.V.S. in rekening gebrachte beheers- en administratiekosten en debetrente bij de verificatie niet in aanmerking zullen worden genomen;
- b. dat niet voor verificatie in aanmerking komen vorderingen wegens bij L.V.V.S. gekweekte rente, tenzij daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening heeft plaats gehad;
- c. dat niet voor verificatie in aanmerking komen de vorderingen terzake van gedurende de bezettingstijd door L.V.V.S. geïncasseerde renten van Grootboekinschrijvingen, coupons en dividenden (waaronder claims niet worden gerekend), tenzij daarvan in de bezettingstijd creditering op rekening heeft plaats gehad;
- d. dat evenmin voor verificatie in aanmerking komen vorderingen terzake van het gedurende en na de bezetting derven van vruchten van doorgehaalde Grootboekinschrijvingen en van bij L.V.V.S. ingeleverde en na de bevrijding niet meer aanwezig bevonden effecten, behoudens voorzover daarvan tijdens de bezetting creditering op rekening mocht hebben plaats gehad;
- e. dat vorderingen terzake van het verloren gaan van bij L.V.V.S. ingeleverde goederen en/of kostbaarheden niet voor verificatie in aanmerking komen, dan voorzover de opbrengst in de administratie van L.V.V.S. te traceren is;
- f. dat de verificatie van vorderingen, gesproken uit verlies van bij L.V.V.S. ingeleverde effecten, zal geschieden overeenkomstig de maatstaven van

berekening, vastgesteld in artikel 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit artikel is gewijzigd bij de wet van 15 Januari 1948 (Staatsblad I 21), met dien verstande, dat de vorderingen in geen geval worden geverifieerd voor een lager bedrag dan de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde opbrengst;

- g. dat vorderingen, welke aan de gerechtigde zijn opgekomen als gevolg van uitwinning van effecten bij wege van rechtsherstel of van door een derde te dier zake op hem uitgeoefend regres, slechts voor verificatie in aanmerking komen tot het bedrag van de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde opbrengst;
- h. dat een crediteur, die reeds bij de Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.) als zodanig is erkend, bij L.V.V.S. niet in aanmerking komt voor verificatie van dezelfde vordering of een gedeelte daarvan;
- i. dat de eerste uitkering zal bedragen ten minste 55 % (vijf en vijftig procent) van de met inachtneming van de in deze beschikking neergelegde maatstaven vastgestelde vorderingen;
- j. dat met de uitkering aan een geverifieerd schuldeiser niet zal worden gewacht tot na verificatie van andere schuldvorderingen, terwijl in geval van geschil tussen een crediteur en beheerders-vereffenaars over het beloop der vordering, de eerste uitkering zal geschieden over het deel der vordering, waarover geen geschil bestaat, met voorbehoud van alle rechten voor de betrokken crediteur;
- k. dat eerst zullen worden geverifieerd de nog aanwezige oorspronkelijke rekeninghouders, hun weduwen, weduwnaren en bloedverwanten in de rechte lijn, naar volgorde van ouderdom, en daarna de overige crediteuren, in alfabetische volgorde, te beginnen met de letter V, overeenkomstig de op 29 Juni 1950 ten overstaan van notaris A. M. Vroom te Amsterdam plaats gehad hebbende loting;
- l. dat de niet uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen bij beheerders-vereffenaars dier instelling moeten zijn ingediend vóór 1 Juli 1951, en de wél uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen vóór 1 Januari 1952, zodat degene, die een vordering niet binnen de voor hem geldende termijn bij beheerders-vereffenaars heeft ingediend, zijn recht verliest om voor die vordering als crediteur van L.V.V.S. erkend te worden;
- m. dat de uitkering aan crediteuren van L.V.V.S. geschiedt onder de uitdrukkelijke verplichting hunnerzijds tot terugbetaling van die bedragen, welke later mochten blijken volgens deze maatstaven onverschuldigd aan hen te zijn uitgekeerd.

De voornaamste bij het vonnis aangebrachte wijzigingen zijn:

- 1. dat gedurende de bezettingstijd gekweekte rente en geïnde coupons e.d. in de rekening gehandhaafd blijven, voorzover creditering daarvan op rekening heeft plaats gehad (maatstaven b, c en d). Het Nederlandse Beheersinstituut had beslist, dat rente en coupons geheel uit de rekeningen zouden verdwijnen;
- 2. dat vorderingen wegens inlevering van goederen en kostbaarheden in alle gevallen beperkt blijven tot de in de administratie van L.V.V.S. te traceren opbrengst, terwijl het Nederlandse Beheersinstituut in bijzondere gevallen de kans op een voor belanghebbenden gunstiger regeling had willen openstellen (maatstaf e);
- 3. dat de eerste uitkering ten minste 55 % — in plaats van 50 % zal bedragen (maatstaf i);
- 4. dat een termijn (nl. tot 1 Januari 1952) wordt gesteld — hetgeen het Nederlandse Beheersinstituut gemeend had voorlopig te moeten nalaten — binnen welke de uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen moeten zijn ingediend op straffe van verlies van het recht om als crediteur erkend te worden (maatstaf l).

Het zou ons te ver voeren op de zeer uitvoerige overwegingen van het von-

nis van 19 Mei 1951 in details in te gaan, doch wij willen niet nalaten enkele belangrijke beginselen, welke in het vonnis zijn ontwikkeld, aan te stippen, en wel speciaal die, welke tot de hiervoor aangegeven wijzigingen hebben geleid.

Allereerst is in het vonnis te constateren een streven naar versnelling en vereenvoudiging der afwikkeling, hetwelk in de onder 1, 2 en 4 aangegeven afwijkingen tot uiting komt.

Op grond van het onoverzichtelijke karakter van de boedel overweegt de Afdeling Rechtspraak o.m. in overweging 13:

„dat het in het algemeen niet wel mogelijk is ieders rechten met zekerheid en nauwkeurigheid vast te stellen; dat daarenboven het vasthouden aan het, wegens bovengenoemde moeilijkheden in het algemeen tot mislukking gedoemd, streven om aan ieder in alle perfectie het zijne te geven, noodzakelijk zoude moeten gaan ten detrimente van dit andere eminente rechtsbelang, dat de onderhavige boedel thans onverwijld worde afgewikkeld; dat naar 's Raads oordeel dit laatste belang moet domineren en de Raad dan ook met instemming heeft kennis genomen van enige te dien aanzien in de maatstaven opgenomen beperkende regelen, terwijl de Raad zelfs — naar bij de behandeling der grieven zal blijken — van oordeel is, dat ter wille van bovengenoemd overwegend rechtsbelang in enkele opzichten nog verder ware te gaan;”

en laat kort daarop in dezelfde overweging volgen:

„dat de Raad anderzijds zich niet ontveinst, en dan ook slechts node aanvaardt, de zekere hardheid, die er in kan zijn gelegen, indien rechten, waarop de beroofde of zijn rechtsverkrijgenden in gemoede menen aanspraak te hebben, op bovengenoemde gronden moeten worden afgewezen, zonder dat daartegenover voor de betrokkenen enige compensatie staat, al betreft het hier in het algemeen vorderingen van bescheiden of zelfs van zeer bescheiden omvang.”

Aan het rechtskarakter van de boedel van L.V.V.S. worden in de overwegingen 9 t/m 12 uitvoerige beschouwingen gewijd. Na te hebben vastgesteld in overweging 9, dat de Joodse bevolkingsgroep door de inlevering van haar bezit de eigendom daarvan niet heeft verloren en

„dat ook het tegeldemaken door de bezetter van boedelbestanddelen, de verwisseling van die bestanddelen door belegging of wederbelegging, alsmede de samenvoeging van dit alles tot een niet meer te individualiseren massa, geen titel van eigendomsverkrijging voor de bezetter vermochten op te leveren, doch die mutaties, voorzover de boedel ook in zijn wisselende samenstelling formeel als een afzonderlijke Joodse boedel door de bezetter beheerd bleef, slechts tot gevolg hebben gehad, dat deze boedel door zaaksvervanging en vermenging geacht moet worden het gezamenlijk eigendom van de beroofden of hun rechtverkrijgenden te zijn geworden;”

overweegt de Afdeling Rechtspraak o.m. (overweging 11):

„dat de boedel van L.V.V.S. in beginsel tegenover de beroofden of hun rechtverkrijgenden niet gehouden is tot vergoeding van de schade, geleden door de jegens hen gepleegde onrechtmatige beroving van hun bezit, doch dat de beroofden in beginsel in de boedel slechts kunnen opkomen voor het bedrag, waarmede de boedel door de ingeleverde vermogenswaarden, of na tegeldemaking door de opbrengst daarvan, werkelijk is geëaat;”

De enige uitzondering op dit beginsel, welke door het vonnis wordt toegelaten, is de waardering van effectenvorderingen, welke in verband met het bepaalde in de wet van 15 Januari 1948 (Staatsblad I 21) dient te geschieden naar de koersen van 4 November 1947, met dien verstande, dat de vorderingen in geen geval worden geverifieerd voor een lager bedrag dan de in de boeken van L.V.V.S. verantwoordde opbrengst.

Deze opvatting omtrent het rechtskarakter van de boedel van L.V.V.S. en het streven naar vereenvoudiging brengen de Afdeling Rechtspraak ten aan-

zien van de vorderingen wegens het verloren gaan van goederen en kostbaarheden tot de overweging (19):

„dat deze maatstaf — zoals in het vonnis onder e vastgesteld — in overeenstemming is met de rechtspositie van crediteuren jegens de boedel, doch de uitoefening hunner rechten hier op bewijsmoeilijkheden afstuit; dat toch, voor zover de opbrengst van het ingeleverde niet in de administratie van L.V.V.S. is te traceren, is aan te nemen, dat die niet aan de boedel is ten goede gekomen en dat het tegendeel niet meer te bewijzen is, waarbij wederom moet worden verwezen naar hetgeen in overweging 13 reeds is opgemerkt, hoe teleurstellend dit resultaat voor de betrokken inleveraars moge zijn;”

Omtrent de sluitingstermijn voor de indiening van de uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen citeren wij uit overweging 33:

„dat de crediteuren, van wier vorderingen uit de administratie van L.V.V.S. blijkt, maar die tot dusver niet tot indiening van hun vordering overeenkomstig voormeld art. 25 zijn overgegaan, in een bijzondere positie verkeren, in zover beheerders-vereffenaars tot dusver gelden voor hen hebben gereserveerd, waardoor deze crediteuren, of hun rechtverkrijgenden, wellicht zich minder genoopt hebben gevoeld met de indiening van hun vorderingen spoed te betrachten; dat deze gedragslijn van beheerders-vereffenaars echter niet voor onbepaalde tijd mag worden bestendigd, doch ook voor de hierbedoelde crediteuren, ondanks het ook voor enige hunner wellicht geldend bezwaar van onbekendheid met of onzekerheid omtrent hun rechten, een uiterste termijn voor de indiening van hun vorderingen moet worden vastgesteld, welke termijn de Raad op grond van bovengenoemde bijzonderheden zal bepalen op 1 Januari 1952, waarbij dus de in art. 25 E 133 gestelde termijn zal zijn verlengd met niet minder dan zes jaar;”

Vermelding verdienen voorts nog de overwegingen 29b en 22:

„dat de verificatie-maatstaven door dit vonnis zullen vaststaan” en „dat redelijkerwijs niet mag worden verwacht, dat van een maatstaf, die als zodanig voor alle daar onder begrepen gevallen geldt en eenmaal door de bevoegde rechter, namelijk deze Kamer van de Raad is vastgesteld, zal worden afgeweken door een beslissing van een andere rechter (een andere Kamer van deze Raad), genomen in een bepaald geval in strijd met de voor alle gevallen vastgestelde maatstaf;”

omdat daaruit volgt, dat de afdeling Rechtspraak de mogelijkheid om langs de weg van een verificatie-geschil in een bepaald geval een van de algemene norm afwijkende beslissing te verkrijgen, zeer gering acht.

Aan de hand van het vonnis van 19 Mei 1951 zijn wij thans eindelijk in staat de bij ons ingediende vorderingen te verifiëren en tot definitieve erkenning over te gaan. Wij hebben hiermede dan ook reeds een aanvang gemaakt door gelijktijdig met dit bericht aan crediteuren een aantal geverifieerde rekeningsoverzichten aan de betrokken crediteuren te verzenden.

Het percentage der eerste uitkering.

Ten aanzien van dit punt wordt in het vonnis van 19 Mei 1951 bepaald:

„dat de eerste uitkering zal bedragen ten minste 55 % van de met inachtneming van de in deze beschikking neergelegde maatstaven vastgestelde vorderingen;”

en bevelen:

„dat het Nederlandse Beheersinstituut uiterlijk op 1 Juli 1951 in aankondigingen aan belanghebbenden, te publiceren in de Nederlandse Staatscourant, zal bekend maken het met inachtneming van dit vonnis door het Nederlandse Beheersinstituut nader vastgestelde percentage;”

zulks nadat is overwogen:

„dat de Raad de verwachting koestert, dat een eerste uitkering hoger dan 55 % mogelijk zal zijn, doch zich ertoe zal bepalen voorshands die eerste uitkering vast te stellen op **tenminste 55 %** (vijf en vijftig percent),

nis van 19 Mei 1951 in details in te gaan, doch wij willen niet nalaten enkele belangrijke beginselen, welke in het vonnis zijn ontwikkeld, aan te stippen, en wel speciaal die, welke tot de hiervoor aangegeven wijzigingen hebben geleid.

Allereerst is in het vonnis te constateren een streven naar versnelling en vereenvoudiging der afwikkeling, hetwelk in de onder 1, 2 en 4 aangegeven afwijkingen tot uiting komt.

Op grond van het onoverzichtelijke karakter van de boedel overweegt de Afdeling Rechtspraak o.m. in overweging 13:

„dat het in het algemeen niet wel mogelijk is ieders rechten met zekerheid en nauwkeurigheid vast te stellen; dat daarenboven het vasthouden aan het, wegens bovengenoemde moeilijkheden in het algemeen tot mislukking gedoemd, streven om aan ieder in alle perfectie het zijne te geven, noodzakelijk zoude moeten gaan ten detrimente van dit andere eminente rechtsbelang, dat de onderhavige boedel thans onverwijld worde afgewikkeld; dat naar 's Raads oordeel dit laatste belang moet domineren en de Raad dan ook met instemming heeft kennis genomen van enige te dien aanzien in de maatstaven opgenomen beperkende regelen, terwijl de Raad zelfs — naar bij de behandeling der grieven zal blijken — van oordeel is, dat ter wille van bovengenoemd overwegend rechtsbelang in enkele opzichten nog verder ware te gaan;”

en laat kort daarop in dezelfde overweging volgen:

„dat de Raad anderzijds zich niet ontveinst, en dan ook slechts node aanvaardt, de zekere hardheid, die er in kan zijn gelegen, indien rechten, waarop de beroofde of zijn rechtsverkrijgenden in gemoede menen aanspraak te hebben, op bovengenoemde gronden moeten worden afgewezen, zonder dat daartegenover voor de betrokkenen enige compensatie staat, al betreft het hier in het algemeen vorderingen van bescheiden of zelfs van zeer bescheiden omvang.”

Aan het rechtskarakter van de boedel van L.V.V.S. worden in de overwegingen 9 t/m 12 uitvoerige beschouwingen gewijd. Na te hebben vastgesteld in overweging 9, dat de Joodse bevolkingsgroep door de inlevering van haar bezit de eigendom daarvan niet heeft verloren en

„dat ook het tegeldemaken door de bezetter van boedelbestanddelen, de verwisseling van die bestanddelen door belegging of wederbelegging, alsmede de samenvoeging van dit alles tot een niet meer te individualiseren massa, geen titel van eigendomsverkrijging voor de bezetter vermochten op te leveren, doch die mutaties, voorzover de boedel ook in zijn wisselende samenstelling formeel als een afzonderlijke Joodse boedel door de bezetter beheerd bleef, slechts tot gevolg hebben gehad, dat deze boedel door zaaksvervanging en vermenging geacht moet worden het gezamenlijk eigendom van de beroofden of hun rechtverkrijgenden te zijn geworden;”

overweegt de Afdeling Rechtspraak o.m. (overweging 11):

„dat de boedel van L.V.V.S. in beginsel tegenover de beroofden of hun rechtverkrijgenden niet gehouden is tot vergoeding van de schade, geleden door de jegens hen gepleegde onrechtmatige beroving van hun bezit, doch dat de beroofden in beginsel in de boedel slechts kunnen opkomen voor het bedrag, waarmede de boedel door de ingeleverde vermogenswaarden, of na tegeldemaking door de opbrengst daarvan, werkelijk is gebaat;”

De enige uitzondering op dit beginsel, welke door het vonnis wordt toegelaten, is de waardering van effectenvorderingen, welke in verband met het bepaalde in de wet van 15 Januari 1948 (Staatsblad I 21) dient te geschieden naar de koersen van 4 November 1947, met dien verstande, dat de vorderingen in geen geval worden geverifieerd voor een lager bedrag dan de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde opbrengst.

Deze opvatting omtrent het rechtskarakter van de boedel van L.V.V.S. en het streven naar vereenvoudiging brengen de Afdeling Rechtspraak ten aan-

zien van de vorderingen wegens het verloren gaan van goederen en kostbaarheden tot de overweging (19):

„dat deze maatstaf — zoals in het vonnis onder e vastgesteld — in overeenstemming is met de rechtspositie van crediteuren jegens de boedel, doch de uitoefening hunner rechten hier op bewijsmoeilijkheden afstuit; dat toch, voor zover de opbrengst van het ingeleverde niet in de administratie van L.V.V.S. is te traceren, is aan te nemen, dat die niet aan de boedel is ten goede gekomen en dat het tegendeel niet meer te bewijzen is, waarbij wederom moet worden verwezen naar hetgeen in overweging 13 reeds is opgemerkt, hoe teleurstellend dit resultaat voor de betrokken inleveraars moge zijn;”

Omtrent de sluitingstermijn voor de indiening van de uit de administratie van L.V.V.S. blijkende vorderingen citeren wij uit overweging 33:

„dat de crediteuren, van wier vorderingen uit de administratie van L.V.V.S. blijkt, maar die tot dusver niet tot indiening van hun vordering overeenkomstig voormeld art. 25 zijn overgegaan, in een bijzondere positie verkeren, in zover beheerders-vereffenaars tot dusver gelden voor hen hebben gereserveerd, waardoor deze crediteuren, of hun rechtverkrigenden, wellicht zich minder genoopt hebben gevoeld met de indiening van hun vorderingen spoed te betrachten; dat deze gedragslijn van beheerders-vereffenaars echter niet voor onbepaalde tijd mag worden bestendigd, doch ook voor de hierbedoelde crediteuren, ondanks het ook voor enige hunner wellicht geldend bezwaar van onbekendheid met of onzekerheid omtrent hun rechten, een uiterste termijn voor de indiening van hun vorderingen moet worden vastgesteld, welke termijn de Raad op grond van bovengenoemde bijzonderheden zal bepalen op 1 Januari 1952, waarbij dus de in art. 25 E 133 gestelde termijn zal zijn verlengd met niet minder dan zes jaar;”

Vermelding verdienen voorts nog de overwegingen 29b en 22:

„dat de verificatie-maatstaven door dit vonnis zullen vaststaan” en „dat redelijkerwijs niet mag worden verwacht, dat van een maatstaf, die als zodanig voor alle daar onder begrepen gevallen geldt en eenmaal door de bevoegde rechter, namelijk deze Kamer van de Raad is vastgesteld, zal worden afgeweken door een beslissing van een andere rechter (een andere Kamer van deze Raad), genomen in een bepaald geval in strijd met de voor alle gevallen vastgestelde maatstaf;”

omdat daaruit volgt, dat de afdeling Rechtspraak de mogelijkheid om langs de weg van een verificatie-geschil in een bepaald geval een van de algemene norm afwijkende beslissing te verkrijgen, zeer gering acht.

Aan de hand van het vonnis van 19 Mei 1951 zijn wij thans eindelijk in staat de bij ons ingediende vorderingen te verifiëren en tot definitieve erkenning over te gaan. Wij hebben hiermede dan ook reeds een aanvang gemaakt door gelijktijdig met dit bericht aan crediteuren een aantal geverifieerde rekeningsoverzichten aan de betrokken crediteuren te verzenden.

Het percentage der eerste uitkering.

Ten aanzien van dit punt wordt in het vonnis van 19 Mei 1951 bepaald:

„dat de eerste uitkering zal bedragen ten minste 55 % van de met inachtneming van de in deze beschikking neergelegde maatstaven vastgestelde vorderingen;”

en bevelen:

„dat het Nederlandse Beheersinstituut uiterlijk op 1 Juli 1951 in aankondigingen aan belanghebbenden, te publiceren in de Nederlandse Staatscourant, zal bekend maken het met inachtneming van dit vonnis door het Nederlandse Beheersinstituut nader vastgestelde percentage;”

zulks nadat is overwogen:

„dat de Raad de verwachting koestert, dat een eerste uitkering hoger dan 55 % mogelijk zal zijn, doch zich ertoe zal bepalen voorshands die eerste uitkering vast te stellen op **tenminste 55 %** (vijf en vijftig percent),

in afwachting van een nadere vaststelling van het percentage boven dit minimum door het Beheersinstituut uiterlijk op 1 Juli 1951;"

De hierna volgende cijfers stellen een ieder in staat zich een oordeel te vormen over de mogelijkheden terzake van het uitkeringspercentage.

Met verwijzing naar de aan het slot van deze circulaire opgenomen vermogensopstelling per 31 December 1950 merken wij op, dat de volgende activa als terstond liquide kunnen worden beschouwd:

(1 en 2) Kas en Kassiers	f	717.000.—
(3) Ministerie van Financiën	„	65.575.000.—
(4) Nederlandse Staats- en gemeente-obligaties (beurswaarde per 30 Mei 1951)	„	900.000.—
(5) Te ontvangen duplicaten van Nederlandse Staatsobligaties, welke als niet aangemeld zijn geregistreerd (beurswaarde per 30 Mei 1951)	„	20.800.000.—
(6) Voorschot aan de Commissie Rechtsherstel Buitenlandse Effecten	„	1.547.000.—
(7) Diverse rekeningen (volwaardig)	„	2.222.000.—
(9) Te incasseren vordering op V.V.R.A. terzake van tijdens de bezetting zoekgeraakte effecten, 55 % van f 9.815.900.40 (taxatie)	„	5.398.000.—
(10) Debiteuren, ontstaan door vernietiging van het aanbod van 12 Januari 1950	„	527.000.—
	f	97.686.000.—

te verminderen met:

(16) het totaal der aan crediteuren integraal uit te betalen bedragen (wegens na de bevrijding geïncasseerde coupons, lossingen e.d.)	„	2.829.000.—
---	---	-------------

Totaal der directe liquiditeiten f 94.857.000.—

Berekend naar de thans voor de verificatie vaststaande maatstaven is het totaalbedrag der concurrente vorderingen te stellen op f 249.240.000.—

Bij een uitkering van 55 % is derhalve nodig een bedrag van	f	137.100.000.—
te verminderen met de reeds uitbetaalde voorschotten (8)	f	49.952.000.—
waarvan met risico	„	700.000.—
	„	49.252.000.—
	f	87.848.000.—

Hierbij moge de aandacht er op gevestigd worden, dat in de actiefposten Nederlandse obligaties, in totaal groot f 21.700.000.—, risico van verdere koersdaling besloten ligt, terwijl de mogelijkheid om deze obligaties op korte termijn van de hand te doen, niet is gegeven.

Weliswaar is in het jaar 1949 een post van voor L.V.V.S. en V.V.R.A. tezamen omstreeks f 100.000.000.— Nederlandse Staatsobligaties door ons omgezet in een 2½ % rente dragende vordering op 's Rijks schatkist (van welke maatregel de opportuniteit destijds wel eens in twijfel is getrokken, doch waarvan een besparing van een verlies van enkele millioenen guldens voor beide boedels thans het gevolg blijkt te zijn), maar een dergelijke oplossing is met betrekking tot de te verwerven duplicaten der zoekgeraakte obligaties vooralsnog niet mogelijk gebleken.

Naast dit niet te vermijden risico staan nog andere risico's, speciaal ten aanzien van de passiva, waarbij ten dele is uitgegaan van schattingen, welke uiteindelijk bij de verificatie zouden kunnen blijken te laag te zijn geweest.

Ook de post onbekende crediteuren bevat een factor van onzekerheid,

die niet geheel is te overzien. Bij verificatiegeschillen, waarbij het gaat om de toepassing van de bestaande maatstaven op concrete gevallen, kunnen zich problemen van velerlei aard voordoen, waarvan de door de Afdeling Rechtspraak te nemen beslissing van ongunstige invloed kan zijn op het passief.

Weliswaar zijn er ook factoren, die de cijfers in gunstige zin zullen kunnen beïnvloeden, doch wij mogen bij het bepalen van het percentage der eerste uitkering uiteraard deze eventuele gunstige factoren (nog) niet laten medetellen, om niet het gevaar te lopen, dat t.z.t. voor de later te verifiëren crediteuren het eerste uitkeringspercentage niet meer aanwezig zal blijken te zijn.

Aangezien de betaling van de eerste uitkering aan alle crediteuren buiten twijfel behoort te worden gesteld, heeft het Nederlandse Beheersinstituut overeenkomstig de beslissing van de Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel dan ook, gezien de hiervóór aangegeven risico's en gelet op de omstandigheid, dat de afwikkeling van de boedel in dit stadium nog belangrijke kosten zal vergen, het percentage der eerste uitkering vastgesteld op 55 %. Deze Afdeling acht de speling, welke bij een eerste uitkering van 55 % overblijft, nauwelijks voldoende.

De omstandigheden maken het derhalve helaas niet mogelijk te voldoen aan de door de Afdeling Rechtspraak in haar vonnis van 19 Mei 1951 uitgesproken verwachting, dat het percentage nader zou kunnen worden vastgesteld boven het voorziene minimum van 55 %.

Het bepalen van het percentage der eerste uitkering was, zoals reeds in de aanhef van deze circulaire opgemerkt, afhankelijk van het vaststellen der verificatiemaatstaven. Onze circulaire van 4 Juli 1950 vermeldde wel een complex van verificatiemaatstaven, doch deze maatstaven konden nog niet als definitief worden beschouwd, zolang de Afdeling Rechtspraak daarover in hoger beroep niet had beslist. Vandaar, dat wij destijds rekening moesten houden met mogelijke wijzigingen, en het percentage der eerste uitkering voorzichtigheidshalve tot 50 % moesten beperken. Het percentage van 55 % is eerst mogelijk geworden, nu de maatstaven door het vonnis van 19 Mei 1951 definitief zijn geworden en het passief, behoudens de enkele onzekerheden, welke boven zijn aangegeven en waarvoor het liquide te houden bedrag de nodige speling laat, is te overzien.

De verificatie en de eerste uitkering.

De hierboven reeds geciteerde maatstaf k geeft de volgorde aan, welke bij de verificatie zal worden in acht genomen. De crediteuren zijn hierbij verdeeld in twee groepen, wier rekeningen achtereenvolgens in behandeling zullen worden genomen.

In de eerste groep, welke bij de behandeling naar volgorde van ouderdom voorrang heeft, vallen de nog aanwezige oorspronkelijke rekeninghouders, alsmede de weduwen, weduwnaren en bloedverwanten in de rechte lijn van overleden oorspronkelijke rekeninghouders.

Eerst nadat deze eerste groep zoveel mogelijk is afgehandeld, komt de tweede groep voor behandeling in aanmerking. In deze tweede groep, waartoe alle niet onder de eerste groep vallende rekeninghouders behoren, heeft de behandeling in alphabetische volgorde plaats, waarbij met de letter V zal worden begonnen.

De verificatie zelf zal het volgende verloop hebben:

De rekeninghouder (resp. zijn wettelijke vertegenwoordiger of rechtverkrijgenden), die een vordering bij ons binnen de daarvoor gestelde termijn heeft ingediend, ontvangt:

- a. een overzicht van zijn rekening;
- b. een staat van niet-teruggeleverde effecten, specifiek vermeldend, op welke wijze deze effecten uit het depôt bij L.V.V.S. zijn verdwenen (verkocht, zoekgeraakt, afgelost, etc.), met opgave der eventuele opbrengst en van de koers van 4 November 1947 volgens de in artikel 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bedoelde prijscouranten. Voor effecten, welker koersen per 4 November 1947 niet in de tot dusver verschenen

- prijscouranten per die datum zijn opgenomen, zal, zolang een aanvullende prijscourant niet is verschenen, de verantwoorde opbrengst als basis worden genomen;
- c. een staat van niet teruggeleverde effecten, welke niet op de onder b vermelde staat zijn opgenomen, omdat ten aanzien daarvan volgens bij ons binnengekomen bericht van de Afdeling Effectenregistratie, vermoedelijk binnenkort rechtsherstel zal plaats vinden;
 - d. een opgave van het saldo der rekening, vastgesteld overeenkomstig de in het vonnis van 19 Mei 1951 vervatte maatstaven, met vermelding van het bedrag, dat de rekeninghouder — eventueel na aftrek van een reeds door hem ontvangen voorschot — als eerste uitkering te ontvangen heeft;
 - e. een formulier in tweevoud voor accoordverklaring met de opgave onder d, tevens bevattende de verklaring, dat hij zich verplicht tot terugbetaling van die bedragen, welke later mochten blijken volgens de maatstaven van het vonnis van 19 Mei 1951 onverschuldigd aan hem te zijn uitgekeerd.

Indien de rekeninghouder na kennisneming van de hiervoor onder a—d vermelde stukken met de hem onder d verstrekte opgave accoord gaat, dient hij het onder e gemelde formulier in *tweevoud* ingevuld en ondertekend, aan ons terug te zenden.

Hierna zal bij accoordbevinding der stukken, waaruit van de gerechtigdheid der betrokkenen blijkt, de betaling terstond door ons plaats vinden.

Verlangt de rekeninghouder nog nadere toelichting, dan dient hij zich schriftelijk tot ons te wenden. De gevraagde inlichtingen zullen hem dan schriftelijk, of zo nodig mondeling worden verstrekt.

Wordt met de rekeninghouder geen overeenstemming bereikt omtrent het saldo zijner rekening, dan wordt de vordering voor het naar ons oordeel daarvoor in aanmerking komende bedrag erkend, waarvan de rekeninghouder schriftelijk wordt kennis gegeven. Deze kennisgeving geldt als een beslissing van het Nederlandse Behersinstituut. Hoger beroep tegen de niet, of niet volledige erkenning van de ingediende vordering kan binnen een maand na dagtekening van deze schriftelijke kennisgeving worden ingesteld bij de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, te 's-Gravenhage, door middel van een gemotiveerd request. Aanvaarding van de uitkering over het erkende deel der vordering doet dit hoger beroep niet vervallen.

De verdere vooruitzichten.

Wat de verdere vooruitzichten betreft, spreken de in de hieronder opgenomen vermogensopstelling gepubliceerde cijfers een voldoende duidelijke taal. Uit deze cijfers blijkt, dat het totale uitkeringspercentage voornamelijk afhangt van de vraag, welk bedrag tegenover de Deutsche Reichsschatzanweisungen is te stellen.

In dit verband mogen wij niet onvermeld laten, dat wij — ook in onze hoedanigheid van beheerders-vereffenaars van V.V.R.A., bij welker boedel L.V.V.S. grote belangen heeft — tegen enige bankinstellingen, van wie of door wier bemiddeling in de bezettingstijd Reichsschatzanweisungen zijn gekocht, enkele procedures zijn begonnen, welke ten doel hebben vergoeding van het te dezer zake door de boedels geleden verlies te verkrijgen.

Wij vernamen intussen, dat ook van andere zijde procedures van soortgelijke strekking zijn ingesteld. Van de uitslag dezer procedures en van de eventuele mogelijkheid van verhaal is de grootte van het uiteindelijke uitkeringspercentage uiteraard in hoge mate afhankelijk. Onder deze omstandigheden moeten wij ons van iedere voorspelling omtrent het te verwachten percentage der uiteindelijke uitkering onthouden.

De Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S.:

J. D. J. ROOS.
Mr. J. P. BARTH.
E. SPIER.

Vermogensopstelling van L.V.V.S. per 31 December 1950

1. Kas	f	274.35
2. Tegoed bij de Nederlandse Banken	„	716.765.78
3. Ministerie van Financiën	„	65.575.122.01
4. Nederlandse Staats- en gemeente-obligaties (beurs- waarde)	„	1.014.904.50
5. Te ontvangen duplicaten van Nederlandse Staatsobli- gaties, welke als niet aangemeld zijn geregistreerd (beurswaarde plus opgelopen interest)	„	22.118.553.50
6. Voorschot aan de Commissie Rechtsherstel Buiten- landse Effecten	„	1.546.962.47
7. Diverse rekeningen (volwaardig)	„	2.221.886.81
8. Voorschotten aan rekeninghouders (waarvan ca. f 700.000.— met risico)	„	49.951.832.03
9. Restantvordering op Vermögensverwaltungs- und Ren- ten-Anstalt:		
a. 5 % (getaxeerd) van het saldo in rekening-courant	f 98.337.481.94 „	4.916.874.09
b. 60 % (getaxeerd) claim wegens zoekgeraakte effecten	„ 9.815.900.40 „	5.889.540.24
10. Debiteuren, ontstaan wegens vernietiging van het aan- bod van 12 Januari 1950	„	671.526.02
11. Overige debiteuren (nominaal f 1.643.222.78)	„	869.522.78
12. Belastingen, welke niet ten laste van rekeninghouders gebracht kunnen worden	„	2.777.540.26
13. Buitenlandse effecten (nominaal R.M. 51.000.000 Reichs- schatzanweisungen)		P.M.
14. Vorderingen op buitenlandse bankiers (onder afschrij- ving)	„	772.75
15. Vorderingen wegens effecten van derden, gedeponeed bij Duitse bankinstellingen		P.M.
		<hr/>
	f	158.272.077.59
af:		
16. Crediteuren, wegens na de bevrijding geïncasseerde cou- pons, dividenden en lossingsbedragen	„	2.828.801.43
		<hr/>
	f	155.443.276.16
17. Concurrente crediteuren:		
Saldi in rekening-courant	f	214.459.776.07
te verhogen met:		
a. het getaxeerde bedrag der te verlenen schadevergoe- dingen ter zake van de Wet van. 15 Jan 1948 (I 21) ..	„	21.861.454.58
b. het getaxeerde bedrag der te storeren beheers- kosten	„	3.003.794.62
c. het getaxeerde bedrag der te verlenen schadever- goedingen wegens zoekgeraakte effecten	„	9.915.900.40
18. Onbekende crediteuren		P.M.
		<hr/>
	f	249.240.925.67

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Het Nederlandse Beheersinstituut,

Overwegende, dat het gewenst is een tijdstip te bepalen, vóór hetwelk vorderingen op de Liquidatie Mr. O. E. Bauer — Nachlassverwaltung bij beheerders (Singel 250, Amsterdam), moeten zijn ingediend;

Gelet op art. 27 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133).

Bepaalt dat vorderingen op de Liquidatie Mr. O. E. Bauer — Nachlassverwaltung bij beheerders moeten zijn ingediend vóór 1 Augustus 1951.

's-Gravenhage, 28 Juni 1951.

De Directie van
Het Nederlandse Beheersinstituut:
E. VAN SPAENDONCK
Ned. Stcrt. 3 Juli 1951, No. 126).

Pensioenen van binnen de Bondsrepubliek Duitsland wonende Duitse onderdanen.

Het Nederlandse Beheersinstituut, bedoeld in het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Gelet op de op 3 Augustus 1950 tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland getroffen regeling inzake pensioenen en lijfrenten uit dienstbetrekking bij wege van pensioen;

Overwegende, dat in verband met die regeling het algemeen Nederlands belang onderstaande beschikking vordert;

Stelt:

pensioenen (met uitzondering van mijnwerkerspensioenen, waarover handelt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 21 April 1951, no. WE 4819, openbaar gemaakt in de *Nederlandse Staatscourant* van 1 Mei 1951, no. 83) en soortgelijke uitkeringen, welke voortvloeien uit een arbeidsovereenkomst, dan wel verschuldigd zijn uit hoofde van een overeenkomst van verzekering, welke in samenhang met een arbeidsovereenkomst is gesloten, toegekend aan binnen het tegenwoordige gebied der Bondsrepubliek Duitsland wonende Duitse onderdanen, een en ander inclusief eventuele toeslagen, indien en voor zover bedoelde pensioenen en soortgelijke uitkeringen en de toeslagen daarop niet reeds mochten zijn vrijgesteld door de beschikking van Het Nederlandse Beheersinstituut van 27 Januari 1949 (openbaargemaakt in de *Nederlandse Staatscourant* van 28 Januari 1949, no. 20),

voor wat de op of na 1 September 1949 vervallen of vervallende termijnen betreft, vrij van de bepalingen, bij of krachtens genoemd besluit gesteld.

's-Gravenhage, 4 Juli 1951.

De Directie van
Het Nederlandse Beheersinstituut,
H. BOGAARDT.
(Nederlandse Stcrt., 4 Juli 1951, No. 127.)

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No 51/65

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 15 Juni 1950. (Mrs. Sluis, Raedt en Mijnsen).

Het N.B.I. is bevoegd in een eenmaal getroffen bestuursbenoeming wijziging te brengen of deze te beëindigen, mits daarbij blijvende binnen de grenzen der redelijkheid. De vraag of het N.B.I. ten aanzien van verzoeker een redelijke beslissing heeft genomen blijft ter beoordeling van de appelrechter.

De Raad komt tot de conclusie, dat het N.B.I. tegenover verzoeker in strijd met de redelijkheid heeft gehandeld, door onvoldoende rekening te houden met de persoonlijke belangen van verzoeker en door te eenzijdig te letten op de grote belangen van de Staat.

Zaak teruggewezen teneinde een regeling te treffen, waarbij aan verzoeker een functie worde toegewezen overeenkomende met zijn vroegere positie in het bedrijf.

Beslissing voor het overige aangehouden.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 99, 18.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 20 Juli 1949 bij de Raad ingediend verzoekschrift van *Jacobus Elisa van Tijen*, fabrieksdirecteur, wonende te Gorssel (Geld.), gemachtigde Mr. J. Lubbers en het daarop ingekomen verweerschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. D. J. Veegens;

Gezien de verdere processtukken, waaronder meer bepaald een copie der beschikking van de directie van het *Nederlandse Beheersinstituut* d.d. 22 Juni 1949, waarvan hoger beroep, en het proces-verbaal van de in deze zaak ter zitting van de Raad d.d. 23 Februari 1950 gehouden mondelinge behandeling;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende dat verzoeker bij zijn voormeld verzoekschrift heeft gesteld dat bij brief van 22 Juni 1949, in han-

den gekomen van requestrant op 23 Juni 1949, hem door het *Nederlandse Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage, ontheffing is verleend uit zijne functie van bestuurder met bevoegdheid tot beheerder bij de te Amsterdam gevestigde N.V. „*Nederlandse Vliegtuigenfabriek Fokker*”;

dat requestrant tegen deze handeling van het *Nederlandse Beheersinstituut* bezwaar heeft en daartegen mits deze tempore utili komt in beroep bij Uwe Afdeling;

dat requestrant ter toelichting van dit beroep het volgende mededeelt:

1. requestrant is destijds op 15 November 1935 verbonden geworden aan de N.V. „*Nederlandsche Vliegtuigenfabriek Fokker*” als onderdirecteur;
2. als zodanig heeft hij van de beginne af aan de feitelijke leiding van het bedrijf gehad; de (enige) directeur A. H. G. Fokker woonde in het buitenland, vertoefde elk jaar slechts enkele dagen in Nederland en liet de leiding geheel aan requestrant over;
3. na het plotseling overlijden van A. H. G. Fokker in New York einde December 1939 was het de bedoeling van de toenmalige organen, die de zeggenschap uitoefenden (de erven A. H. G. Fokker als eigenaren van de preferente aandelen) requestrant's feitelijke directeurspositie te bekrachtigen door ene formele benoeming als zodanig;
4. deze voornemens zijn echter verijdeld door het uitbreken van de oorlog in Mei 1940; een Duitser werd tot Verwalter benoemd; requestrant kreeg grote moeilijkheden, werd enige malen gevangen gezet en verloor zijne positie bij de N.V. geheel;
5. na de bevrijding werd requestrant echter, terugkerende uit Duitse gevangenschap, onmiddellijk door het *Nederlandse Beheersinstituut* (20 Juni 1945) tot bestuurder benoemd met bevoegdheid van beheerder (artikel 99, lid 4, Besluit E 100);
6. dit ingrijpen van het *Nederlandse*

- Beheersinstituut was nodig, niet omdat de N.V. als zodanig zich iets te verwijten had, maar omdat zij stuurloos was; een directie ontbrak en kon niet op de normale wijze worden benoemd door aandeelhouders in verband met de statutaire bepalingen, regelende een recht van bindende voordracht door de vergadering van houders van preferente aandelen, terwijl de positie van deze preferente aandelen, tijdens de oorlog in Duitse handen gekomen, zwevende was;
7. requestrant heeft na zijne benoeming in Juni 1945 de zaken der N.V., die door de Duitsers volkomen gedesorganiseerd waren achtergelaten, met grote kracht aangepakt en gedurende deze vier jaren tot grote tevredenheid van het Nederlandse Beheersinstituut, in volkomen harmonie met zijn later benoemde mede-bestuurders en uitermate gezien bij het uitgebreide personeel, geleid;
 8. de moeilijkheden, waarvoor het bedrijf van „Fokker” deze vier jaren stond, zijn zwaar en van bijzonder ingewikkelde aard geweest; het ging daarbij voortdurend om de voor Nederland zo uiterst belangrijke vraag, of het mogelijk zou blijken een eigen, nationale vliegtuigindustrie te kunnen handhaven en tot bloei te brengen;
 9. requestrant heeft zich door deze moeilijkheden heen geslagen in voortdurend nauw en buitengewoon aangenaam contact met het Nederlandse Beheersinstituut, dat hem dan ook in de brief, waarin de (ongevraagde) ontheffing werd medegedeeld, daarvoor op de meest vleierende wijze heeft dankgezegd;
 10. niettemin wordt aan requestrant blijkens de brief d.d. 22 Juni 1949 ongevraagd en met onmiddellijke ingang ontheffing verleend uit zijn functie;
 11. voor deze ontheffing is echter geen enkele reden aanwezig; deze handelwijze wordt noch door het belang van aandeelhouders noch door enig belang van het bedrijf (intern of extern) geboden; zonder noodzaak wordt het bedrijf op deze wijze beroofd van de steun ener 15-jarige intensieve ervaring op het in Nederland slechts aan weinige vertrouwde zeer specialistische gebied der Vliegtuigindustrie; bovendien acht requestrant zich door deze handelwijze ernstig geschaad en in zijne maatschappelijke positie aangetast;
 12. rechtens moet hier worden aanzeg geacht een geval van „détournement de pouvoir” (het awenden van bij de wet — i.c. Besluit E 100 — toegekende bevoegdheden voor een ander doel dan waartoe deze bevoegdheden kennelijk zijn verleend);
 13. de achtergrond van deze ontheffing moet als volgt worden gezien;
 14. reeds is gewag gemaakt van de bijzondere moeilijkheden, waarvoor requestrant in de afgelopen vier jaren geplaatst werd in zijn pogingen het bedrijf der N.V. een zodanige basis te verschaffen, dat het opnieuw levensvatbaar zou blijken;
 15. bij de oplossing dezer moeilijkheden was voortdurend diepgaand overleg nodig met de verschillende departementen, die te maken hebben met het verlenen van orders voor de vliegtuigindustrie (Departement van Oorlog, Departement van Economische Zaken, Departement van Financiën);
 16. requestrant heeft hierbij voortdurend krachtig op de bres gestaan voor de belangen van het ter besturing toevertrouwde particuliere bedrijf en met name zich verzet tegen bij de plaatsgevonden onderhandelingen sterk bij die departementen aan de dag tredende tendenz tot het zich toe-eigenen van meer overheids-zeggenschap dan een gezond geleid bedrijf verdraagt (deze tendenz moet uiteraard worden gezien in het licht van de naoorlogse — maar nu reeds afebbende — golf van socialiserings- en nationaliserings-maatregelen);
 17. bij het aldus verdedigen van de hem toevertrouwde belangen heeft uiteraard requestrant niet anders gedaan dan de hem opgedragen taak vervullen, zoals deze vervuld behoorde te worden; echter is het requestrant gebleken, dat hij zich aldus handelende, het ongenoegen op de hals heeft gehaald van bepaalde stromingen op enkele dier

departementen, die in deze opzichten een „soepeler” figuur tegenover zich wensen te zien;

18. requestrant meent, gezien de vleiende bewoordingen van het ontheffingsbesluit, veilig te mogen aannemen, dat de organen van het Nederlandse Beheersinstituut zelf het met de genomen maatregel even weinig eens zijn als requestrant, diens mede-bestuurders en het personeel, doch dat het Nederlandse Beheersinstituut hier gehandeld heeft op aanwijzingen als bedoeld in artikel 6 sub 1 Besluit E 100;
19. Waar echter de Afdeling Rechtspraak uitdrukkelijk niet op dezelfde wijze gebonden is verklaard, kan deze Afdeling, indien het met requestrant in hetgeen hier geschied is détournement de pouvoir aanvaardt, zonder twijfel ingrijpen door het ontheffingsbesluit te vernietigen;
20. „détournement de pouvoir” nu is aanwezig, omdat uit het bovenstaande volgt, dat, nu requestrant zowel met het Nederlandse Beheersinstituut als met zijne mede-bestuurders voortreffelijk heeft samengewerkt en kan samenwerken, in zijne functie blijkens het ontheffingsbesluit uitnemend werk heeft verricht, en voorts ook bij het talrijke personeel in hoog aanzien staat, de ontheffingsmaatregel niet is genomen in het belang van het beheerde vermogen, niet in het belang van aandeelhouders en/of geëmployeerden, maar enkel om tegemoet te komen aan bepaalde stromingen op enkele departementen, waarvoor echter de benoemings- en/of ontheffingsbevoegdheden aan het Nederlandse Beheersinstituut stellig niet zijn gegeven;

en op deze gronden heeft verzocht, dat het de Afdeling Rechtspraak behage de door requestrant aangevallen handeling van het Nederlandse Beheersinstituut, bestaande in het hem ontheffen uit zijne functie van bestuurder met bevoegdheid van beheerder bij de N.V. „Nederlandse Vliegtuigenfabriek Fokker” te vernietigen, kosten rechtens.

Overwegende dat het Beheersinstituut daarop heeft doen zeggen voor antwoord:

dat hij, hierna te noemen verweerder, heeft kennis genomen van het verzoekschrift, waarmede Jacobus Elisa van Tijen, fabrieksdirecteur te Gorssel, zich tot Uw Raad heeft gewend in hoger beroep van het hem op 22 Juni 1949 door verweerder verleende ontslag uit zijn functie van bestuurder met bevoegdheid van beheerder van de N.V. Nederlandse Vliegtuigenfabriek Fokker en naar aanleiding daarvan het volgende in het midden wenst te brengen;

1. dat het verweerder niet nodig schijnt de in 20 punten onverdeelde motivering van verzoeker op de voet te volgen, omdat veel daarin niet ter zake dienende is en weerlegging daarvan slechts tot nutteloze uitweidingen zou voeren;
2. dat verweerder niet wil tegen spreken, dat verzoeker zijn functie van bestuurder tot tevredenheid van het Bureau Amsterdam heeft vervuld, maar dat hij daaraan aanstonds moet toevoegen, dat zulks bij een bestuur over een zo ongemeen bedrijf als een vliegtuigenfabriek weinig zegt, omdat genoemd Bureau de voor een juiste beoordeling daarvan vereiste bijzondere deskundigheid niet bezit;
3. dat verzoeker over het hoofd ziet — of er de voorkeur aan geeft onvermeld te laten — dat de samenwerking van de Fokkervliegtuigenfabriek met haar grootste afnemers onder zijn leiding nagenoeg alles te wensen heeft overgelaten;
4. dat immers de bestellende instanties — de Ministeriën van Oorlog en Marine — alsmede het Nederlands Instituut voor Vliegtuigontwikkeling en het Nationaal Luchtvaartlaboratorium unaniem van mening zijn, dat met verzoeker niet was samen te werken;
5. dat de betekenis van opdrachten voor militaire doeleinden voor een vliegtuigenfabriek genoegzaam bekend is;
6. dat het Nederlands Instituut voor Vliegtuigontwikkeling uit openbare middelen een bedrag van 1½ à 2 miljoen gulden per jaar ter beschikking kan stellen voor de — voor een bedrijf als de Fokkerfabrieken zo belangrijke — ont-

- wikkeling van nieuwe vliegtuigtypen;
7. dat de N.V. deze subsidie zou moeten missen, indien verzoeker deel bleef uitmaken van haar leiding;
 8. dat verweerder desgewenst de gronden voor dit ongunstige oordeel, o.m. ontleend aan de gang van zaken bij de productie van de F 25 en S 11 vliegtuigen zou kunnen mededelen, maar het voorshands in het belang van de Fokkerfabrieken wenselijk acht het bij het stellen van dit feit te laten;
 9. dat de mening van de opgesomde bestellende, subsidiërende en controlerende instanties wordt gedeeld door de Ministeriën van Financiën, Verkeer en Waterstaat, Economische Zaken en Sociale Zaken, die alle met deze gelegenheid bemoeiing hebben gehad;
 10. dat het dus volkomen onjuist is het genomen besluit voor te stellen als een, waartoe verweerder niet uit eigen overtuiging, maar op last van hogerhand zou zijn overgegaan, of daarachter een streven tot socialisering of nationalisering te zoeken;
 11. dat integendeel, toen de plannen tot een fusie van Fokker met de beide andere Nederlandse vliegtuigenfabrieken Aviolanda en de Schelde opkwamen, het standpunt van de Departementen is geweest, dat de Staat voor een vierde gedeelte in het kapitaal van de nieuwe N.V. zou deelnemen en genoeg zou nemen met een mate van medezeggenschap, die hiermede overeenstemde;
 12. dat echter in den loop van de onderhandelingen bleek, dat de Staat meer dan de helft van het kapitaal zou moeten fourneren;
 13. dat uiteraard toen door de vertegenwoordigers van de Departementen het zakelijke standpunt is ingenomen, dat in dat geval aan de Regering meer invloed zou moeten worden gegeven;
 14. dat immers bij een dergelijken opzet de Staat niet alleen de meerderheid van het kapitaal rechtstreeks in de door fusie gevormde N.V. zou inbrengen, maar bovendien als eigenaar van een groot pakket Fokker aandelen nog een belangrijk indirect aandeel daarin zou hebben;
 15. dat namelijk de erven Fokker gedurende de bezetting hun aandelen door tussenkomst van een stroman hebben verkocht aan de Bank der Deutschen Luftfahrt te Berlijn en na de bevrijding er van hebben afgezien rechtsherstel te vragen, zodat deze aandelen Staatseigendom blijven, althans t.z.t. zullen worden;
 16. dat van den Staat moeilijk kan worden verlangd, dat hij bij het bestaan van een dergelijke figuur met een minderheidszeggenschap genoeg zal nemen;
 17. dat dus van détournement de pouvoir geen sprake is, maar verzoeker als bestuurder niet is kunnen worden gehandhaafd, omdat hij niet langer *persona grata* is bij den Staatsafnemer noch bij den Staatsaandeelhouder van de Fokkerfabrieken;
 18. dat verzoeker dit ook zelf heeft ingezien;
 19. dat immers een uitvoerige brief van hem aan de Directie van verweerder d.d. 13 Juni 1947 o.m. het volgende inhoudt:
„Het leek mij evenwel ook voor „de vliegtuigindustrie beter, in „dien ik mijn dagelijkse bemoeien „gen met de Fokkerfabriek staak „te, aangezien wellicht anderen te „vinden zouden zijn, die beter dan „ik in staat zouden blijken de „Nederlandse vliegtuigindustrie „geheel overeenkomstig de wen „sen der Regering te leiden”;
 20. dat een door verzoeker en zijn beide mede-bestuurders Ir. M. Beeling en H. During ondertekende brief aan het Bureau Amsterdam van verweerder d.d. 20 Mei 1949 hierbij in afschrift wordt overgelegd (prod. a);
 21. dat daaruit blijkt, dat verzoeker thans directeur is van de N.V. Nederlands-Amerikaanse Fittingfabriek te Deventer;
- en op deze gronden heeft geconcludeerd tot bevestiging van de beslissing, waarvan beroep, kosten rechtens;
- Overwegende dat partijen bij de mondelinge behandeling onder overlegging van een aantal producties, haar

standpunt door haar raadslieden uitvoerig nader mondeling hebben doen toelichten;

Ten aanzien van het Recht:

Overwegende dat als door verzoeker gesteld en als door het Beheersinstituut niet of onvoldoende weersproken, en mede op grondslag van de inhoud der door partijen overgelegde producties als vaststaande mag worden aangenomen:

dat verzoeker in November 1935 onderdirecteur is geworden van de N.V. Nederlandse Vliegtuigenfabriek „Fokker”, hierna kortweg te noemen „Fokker”;

dat de enige directeur van Fokker, zijnde A. H. G. Fokker, die in het buitenland woonde en elk jaar slechts enkele dagen in Nederland vertoefde, van de beginne af aan de leiding van het bedrijf geheel aan verzoeker heeft overgelaten, tot hij (A. H. G. Fokker) einde December 1939 in Amerika overleed;

dat verzoeker toen de aangewezen man was om tot directeur van Fokker te worden benoemd, en dit ook in de bedoeling lag van de Erven van A. H. G. Fokker, die als eigenaren van de preferente aandelen en van meer dan een derde deel der gewone aandelen een overwegende invloed op die benoeming konden uitoefenen;

dat de uitvoering van dit voornemen echter is verijdeld door het uitbreken van de oorlog in Mei 1940, als gevolg waarvan een Duitser tot Verwalter over Fokker werd benoemd, en verzoeker na ernstige botsingen met de bezetters in Maart 1941 zijn positie bij Fokker geheel heeft verloren;

dat verzoeker, die in 1944 naar Duitsland werd gedeporteerd in Mei 1945 uit Duitse gevangenschap hier te lande is teruggekeerd en toen op 14 Juni 1945 door het Militair Gezag met toepassing van artikel 99 lid 4 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer is benoemd tot bestuurder met bevoegdheid van beheerder over Fokker, terwijl bij beschikking van het Beheersinstituut Bureau Amsterdam, van 29 Augustus 1946 naast verzoeker als bestuurders zijn benoemd Ir. M. Beeling en H. Durning, die respectievelijk op technisch en administratief gebied reeds een leidende functie in het bedrijf hadden;

dat verzoeker al zeer spoedig na zijn benoeming tot bestuurder met de Regering contact heeft gezocht om met

behulp van de Staat te bereiken, dat een nationale zelfschepende vliegtuig-industrie voor ons land behouden zou blijven respectievelijk opnieuw tot stand zou worden gebracht;

dat de Regering in September 1945 blijkens verklaring van den toenmalige Minister van Verkeer en Energie in principe haar medewerking voor het tot stand brengen van een Nederlandse Vliegtuigindustrie heeft toegezegd, en voor de uitwerking daarvan een commissie heeft benoemd om de Regering van advies te dienen, zijnde de zogenaamde Vliegtuigindustrie-Commissie, staande onder leiding van den Oud-Minister van Verkeer en Energie Ir. Th. P. Tromp;

dat in afwachting van het rapport dier Commissie de Regering op herhaalde aandrang van verzoeker onder zekere waarborgen enige malen belangrijke financiële steun aan Fokker heeft verleend telkens om een anders volgens verzoeker nodig massa-ontslag van het Fokker-personeel te voorkomen;

dat gemelde Commissie op 20 Maart 1946 een rapport aan de Regering heeft uitgebracht, waarbij zij adviseerde ten gunste van de plannen voor een nationale vliegtuigindustrie;

dat verzoeker, toen ondanks zijn herhaald aandringen een gunstige Regeringsbeslissing op zich liet wachten, in overleg met het Beheersinstituut (Bureau Amsterdam) en met de voormalige commissarissen van Fokker, in begin Mei 1946 aan de vooravond der verkiezingen aan de Regering heeft laten weten, dat indien vóór 15 Mei 1946 de Regeringsbeslissing niet zou zijn genomen, op dien dag aan het gehele Fokkerpersoneel ontslag zou worden aangezegd;

dat hierop de Ministerraad op 14 Mei 1946 een beslissing heeft genomen in hoofdzaak hierop neerkomende, dat de Nederlandse Vliegtuigindustrie, tot dat tijdstip in handen van Fokker, Aviolanda en de Schelde, in één bedrijf van een daartoe op te richten nieuwe Naamloze Vennootschap zou moeten worden gefusioneerd, in wier kapitaal de Staat zou deelnemen, dat de uitwerking der plannen werd toevertrouwd aan een commissie onder leiding van Ir. Tromp, en dat de te fusioneren bedrijven reeds dadelijk zouden moeten gaan samenwerken;

dat een en ander in overeenstemming was met de voorstellen van ver-

zoeker, doch als gevolg van het forceren van gemelde regeringsbeslissing moeilijkheden tussen de Regering en verzoeker zijn ontstaan, die na enige onderhandelingen in dier voege zijn opgelost, dat verzoeker zich tijdelijk interesseerde bij een andere onderneming, doch bestuurder met bevoegdheid van beheerder van Fokker bleef, zulks speciaal voor het tot stand brengen van gemelde fusie, terwijl hij daarenvens werd benoemd tot gedelegeerd Commissaris der met het oog op die fusie in het leven geroepen nieuwe „N.V. Verenigde Nederlandse Vliegtuigfabrieken Fokker i.c.“;

dat de werkzaamheden der krachtens de Regeringsbeslissing van 14 Mei 1946 in het leven geroepen nieuwe Commissie voor de uitwerking der fusieplannen na talloze besprekingen met vertegenwoordigers der daarbij betrokken bedrijven en ministeriële departementen uiteindelijk tot het resultaat hebben geleid, dat in Januari 1949 Ir. Tromp het ontwerp der statuten voor de gefusioneerde bedrijven, waarover toen ook met de vertegenwoordigers der departementen volledig overeenstemming was bereikt aan de Ministeraad heeft aangeboden;

dat hierop echter de Ministerraad het betrokken voorstel heeft afgekeurd, en de Regering sindsdien het standpunt heeft ingenomen, dat de ontworpen fusie voorlopig maar „op ijs“ zou worden gezet, en de vraag of een Nederlandse zelfschepende vliegtuigindustrie wel levensvatbaar zou zijn, opnieuw door een Commissie zou worden bestudeerd, waarna de fusieplannen in feite geheel van de baan zijn geraakt;

dat inmiddels de Staat in verband met de omstandigheid, dat de Erven A. H. G. Fokker, die tijdens de bezetting hun aandelenpakket via een stroman hadden overgedragen aan de Bank der Deutschen Luftfahrt te Berlijn, afgezien hebben van hun aanspraken op rechtsherstel met betrekking tot die aandelen, zich op het standpunt is gaan stellen, dat bedoelde aandelen, als vallende onder het beslag van het Besluit Vijandelijk Vermogen, Staatseigendom zullen blijven, althans te zijner tijd zullen worden, en in verband daarmee, aanspraak op meer zeggenschap in Fokker c.q. het fusiebedrijf, is gaan maken dan te voren;

dat naar aanleiding hiervan en ook op verschillende andere punten ver-

schil van mening is of reeds was ontstaan tussen verzoeker en de vertegenwoordigers der betrokken ministeriële departementen, welke verschillen in hoofdzaak hierop neerkwamen:

1. dat verzoeker aan de Staat minder zeggenschap wilde geven dan deze wenste en dan volgens verzoeker overeenkwam met de financiële deelname van de Staat;
2. dat verzoeker ernstig bezwaar had tegen het plan van de Staat om dadelijk over te gaan tot de stichting van een nieuwe kostbare Centrale fabriek op Schiphol;
3. dat de Staat naar verzoekers mening aan Fokker geen voldoende winstmarge liet op een door toedoen van de Staat via de Nederlandse in samenwerking met Belgische militaire autoriteiten bij Fokker geplaatste zeer belangrijke order voor de bouw in licentie van drie honderd Gloster-Meteor vliegtuigen, waarvan de motoren door de Belgische industrie zouden worden geleverd;
4. dat de Staat na de plaatsing van deze order de voorgenomen fusie en het stichten ener nationale zelfschepende vliegtuigindustrie onvoldoende nastreefde;

dat een en ander er toe heeft geleid, dat verzoeker, die inmiddels bij beschikking van het Beheersinstituut (Bureau Amsterdam) van 1 Januari 1948 wederom tot volledig bestuurder van Fokker was benoemd, bij beschikking van de Directie van het Beheersinstituut dd. 22 Juni 1949 van gemelde functie is ontheven, terwijl bij diezelfde beschikking verzoekers medebestuurders Ir. M. Beeling en H. During van hun functie werden ontheven en in plaats van de aldus van hun taak ontheven bestuurders tot directeuren van Fokker werden benoemd genoemde Ir. M. Beeling en H. During alsmede Ir. P. C. J. Vos, terwijl daarenvens tot gedelegeerde bij Fokker werd benoemd de Heer J. W. B. Everts;

dat voorts bij beschikking van dezelfde datum van de Directie van het Beheersinstituut een Raad van Toezicht bij Fokker is ingesteld en benoemd, bestaande uit drie vertegenwoordigers van de Ministeries van Economische Zaken, Verkeer en Waterstaat en Oorlog en Marine, waaraan later nog een vierde vertegenwoordiger

van het Ministerie van Financiën is toegevoegd;

Overwegende dat verzoeker van de hem als voormeld verleende ontheffing uit zijn functie van bestuurder van Fokker tijdig in beroep is gekomen op de in zijn voormeld verzoekschrift aangevoerde gronden, zoals deze bij de mondelinge behandeling door zijn gemachtigde nader zijn toegelicht en aangevuld;

Overwegende dat de Raad eerst zal ingaan op het verweer van het Beheersinstituut, dat verzoeker niet van de hem als voormeld verleende ontheffing in beroep kan komen, nu de bestuurders van Fokker, waaronder verzoeker zelf bij schrijven van 20 Mei 1949 gericht aan de Directie van het Nederlandse Beheersinstituut te Amsterdam hebben voorgesteld om in de plaats van verzoeker, Ir. Vos tot bestuurder te benoemen en om verzoeker, die in verband met het aanvaarden van een andere functie voor meer dagelijkse bemoeiing met de gang van zaken geen tijd meer heeft, te benoemen tot Gedelegeerd Commissaris met een toezichthoudende en adviserende taak;

Overwegende dat zulks echter naar 's Raads oordeel aan het slagen van verzoekers beroep niet in de weg staat, omdat het daarin vervatte voorstel als een geheel moet worden beschouwd, zodat daaruit niet mag worden afgeleid, dat verzoeker zonder voorbehoud ontslag gevraagd heeft, ook voor het geval hij niet tot gedelegeerd Commissaris zou worden benoemd;

Overwegende dat hieraan ook niet afdoet, dat verzoeker een zodanige benoeming niet als voorwaarde kon stellen, omdat dit voor de hier aan de orde gestelde vraag van de ontvankelijkheid van het beroep zonder belang is;

Overwegende, dat ook de omstandigheid, dat verzoeker in gemeld schrijven heeft te kennen gegeven, dat hij voor meer dagelijkse bemoeiing met de gang van zaken geen tijd meer heeft, zijn belang om op te komen tegen een hem niet overeenkomstig zijn voorstel verleende ontheffing niet doet wegvallen;

Overwegende dat evenmin aan verzoekers beroep in de weg staat, dat hij in een brief van 13 Juni 1947 aan de Directeuren van het Beheersinstituut heeft geschreven:

„Het leek mij evenwel ook voor de

vliegtuigindustrie beter, indien ik mijn dagelijkse bemoeiingen met de Fokkerfabriek staakte, aangezien wellicht anderen te vinden zouden zijn, die beter dan ik in staat zouden blijken de Nederlandse Vliegtuigindustrie, geheel overeenkomstig de wensen der Regering te leiden” — zowel omdat bij volledige lezing van die brief blijkt, dat verzoeker in deze passage slechts een verslag geeft van het standpunt, hetwelk hij een jaar te voren had ingenomen in de periode van ontstemming na 14 Mei 1946, zulks in reactie op de mededeling, dat de Regering de leiding der vliegtuigindustrie niet langer aan hem wenste toe te vertrouwen, als ook vooral omdat daaraan geen gevolg is gegeven en verzoeker blijkens de feiten reeds lang hierop is teruggekomen en zelfs per 1 Januari 1948 opnieuw door het Beheersinstituut tot volledig bestuurder van Fokker is benoemd;

Overwegende hierna ten principale, dat verzoeker zich in zijn beroepschrift op het standpunt stelt, dat hij alleen daarom door het Beheersinstituut van zijn functie is ontheven, omdat als gevolg van de tussen hem en de Regering en haar vertegenwoordigers gerezen moeilijkheden de Staat, met het oog op zijn eigen belangen als praktisch enig afnemer en als vermeend groot aandeelhouder van Fokker, hem wenste te elimineren, en dat het Beheersinstituut door aan die wens van de Staat tegemoet te komen, hoewel verzoeker, — zoals het Beheersinstituut niet betwist — steeds alles heeft gedaan om voor de belangen van Fokker op te komen, de bevoegdheid uit artikel 99 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ten deze voor andere doeleinden heeft gebruikt dan waartoe deze is verleend, en zich derhalve tegenover hem aan détournement de pouvoir heeft schuldig gemaakt;

Overwegende, dat verzoekers raadsman ter ondersteuning van dit standpunt nader heeft aangevoerd, dat de naar de tekst niet beperkte bevoegdheid van de Raad voor het Rechtsherstel om in het bestuur van rechtspersonen te voorzien uiteraard haar begrenzing vindt in de belangen van het herstel van het Rechtsverkeer en het Rechtsherstel in verband met de bevrijding van het Rijk in Europa, welke het Besluit Herstel Rechtsverkeer blijkens zijn considerans en de op dat Besluit gegeven toelichting beoogt te dienen, en dat verzoekers ontheffing

uit zijn functie van bestuurder van Fokker met die belangen niet te maken heeft;

Overwegende hieromtrent, dat ingevolge artikel 99 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer de Raad voor het Rechtsherstel bevoegd is te voorzien in het bestuur van rechtspersonen en daartoe — voorzover hier van belang — onder meer organen in het leven kan roepen, die de statuten niet kennen, welke bevoegdheid inmiddels door de Raad bij besluiten van 29 Augustus 1945 en van 25 Maart 1948 (met terugwerkende kracht tot 29 Augustus 1945) aan het Beheersinstituut is gedelegeerd;

dat aangenomen moet worden, dat de bevoegdheid om zodanige organen in het leven te roepen insluit de bevoegdheid om die organen naar gelang van behoefte op te heffen en te wijzigen, al staat zulks niet in gemeld artikel uitgedrukt en dit ook volgt uit artikel 17, lid 2, E 100;

dat verzoeker, met gebruikmaking van die bevoegdheid in Juni 1945 als bestuurder van Fokker is aangesteld, en later naast hem nog twee andere bestuurders, te weten Ir. Beeling en de Heer During, zijn benoemd;

dat partijen het er over eens zijn, dat zodanige voorziening door de belangen van het herstel van het rechtsverkeer en van het rechtsherstel werd geëist omdat als gevolg van de omstandigheden, dat er bij de bevrijding geen directie van Fokker was en tijdens de bezetting de preferente aandelen en meer dan een derde der gewone aandelen via een stroman in vijandelijke handen waren geraakt, niet op normale statutaire wijze in het bestuur van Fokker kon worden voorzien;

dat partijen het er ook over eens zijn, dat deze normale statutaire voorziening ook thans nog bezwaarlijk kan plaats hebben, omdat omtrent de eigendom der vorenbedoelde aandelen nog geen definitieve beslissing is gevallen;

dat derhalve de in artikel 99 E 100 bedoelde voorzieningsbevoegdheid ten opzichte van Fokker nog voortduurt;

dat aan verzoeker kan worden toegegeven, dat bedoelde voorzieningsbevoegdheid haar grenzen vindt in het doel, waartoe die bevoegdheid is verleend, doch aan dien eis in beginsel reeds is voldaan, indien de rechtspersoon, met betrekking waartoe de voorzieningsbevoegdheid wordt uitgeoefend, zich in een toestand bevindt, dat zij, gelet op de belangen van het herstel

van het rechtsverkeer en van het rechtsherstel, niet aan haar eigen lot kan worden overgelaten, welk geval zich ten aanzien van Fokker — gelijk hiervoor overwogen — voordoet;

dat hieruit volgt, dat de vraag, of bedoelde grenzen zijn overschreden, alleen een rol kan spelen, wanneer het gaat over de beslissing, of een rechtspersoon in een zodanige toestand verkeert, dat een bestuursvoorziening nodig is of blijft, doch niet althans in het algemeen niet, wanneer het zoals in casu slechts gaat over de vraag op welke wijze, en in het bijzonder door benoeming van welke personen, die voorziening zal plaats hebben;

dat met name niet kan worden aangevaard, dat het Beheersinstituut, eenmaal een bestuurder benoemd hebbende, deze niet zou kunnen vervangen, tenzij enig bepaald aanwijsbaar belang van het herstel van het rechtsverkeer of van rechtsherstel daartoe zou open;

dat dit er toe zou leiden, dat een door het Beheersinstituut benoemde bestuurder er in beginsel aanspraak op zou kunnen doen gelden om in die functie gehandhaafd te blijven, zolang de betrokken rechtspersoon in zodanige omstandigheden blijft verkeren dat een bestuursvoorziening noodzakelijk is;

dat hiervoor geen redelijke grond is aan te voeren en uit de aard der door zodanige benoeming tussen het Beheersinstituut, en den benoemden bestuurder geschapen verhouding veel-er voortvloeit, dat het Beheersinstituut — mits daarbij blijvende binnen de grenzen der redelijkheid — daaraan een eind kan maken, zodra het zulks om enige reden nodig of wenselijk oordeelt;

dat zulks ook in overeenstemming is met de verantwoordelijkheid, die het Beheersinstituut — als daartoe gedelegeerd orgaan van de Raad voor het Rechtsherstel — voor het treffen der bestuursvoorzieningen draagt;

dat de Raad op deze gronden van oordeel is, dat het Beheersinstituut zich niet aan détournement de pouvoir ten opzichte van verzoeker heeft schuldig gemaakt, door hem onder de door verzoeker gestelde omstandigheden van zijn bestuursfunctie te ontheffen, ook al zou de door verzoeker gegeven voorstelling van zaken geheel de juiste zijn;

Overwegende dat deze beslissing echter nog niet medebrengt, dat het beroep van verzoeker zou moeten worden afgewezen, indien zou moeten

worden aangenomen dat de door verzoeker aangevoerde feiten en omstandigheden insluiten, dat het Beheersinstituut te zijnen aanzien een onredelijke beslissing heeft genomen, en ook hierover moet worden beslist:

Overwegende dienaangaande, dat de Raad vooropstelt, dat hij moeilijk kan uitmaken, of en in hoever verzoeker bij de verschillende conflicten met de Regering en haar vertegenwoordigers in het gelijk dan wel in het ongelijk was, en van nadere voorlichting daaromtrent door partijen en/of deskundigen, gezien de ingewikkeldheid en veelzijdigheid van de situatie, die sinds de bevrijding tussen de Staat en Fokker is gegroeid, geen heil verwacht;

dat die conflicten vrijwel alle hun oorzaak vinden in verschil van opvatting omtrent de omvang der staatsbemoeyenis in een particulier bedrijf, dat door zijn aard en andere omstandigheden in tal van opzichten van de medewerking van de Staat afhankelijk is, waaromtrent uit de aard der zaak licht geheel verschillende denkbeelden kunnen worden gekoesterd;

dat aan verzoeker nu in hoofdzaak slechts wordt verweten, dat hij tegenover de wensen van de Staat een soepeler houding had behoren aan te nemen;

dat de Raad echter op de grondslag der in dit geding vaststaande feiten en omstandigheden en van de inhoud der door partijen overgelegde producties van oordeel is, dat verzoeker in elk geval voldoende aannemelijk heeft gemaakt, dat hij onder de gegeven omstandigheden niet alleen overtuigd was, maar ook redelijkerwijze mocht zijn, dat hij als bestuurder van Fokker in het belang van het aan hem toevertrouwde bedrijf en van de aandeelhouders handelde en zijn plicht deed door tegen de zijns inziens te grote staatsbemoeying en al wat daarmede verband hield op te komen, zodat geenszins kan worden gezegd, dat verzoeker bij de verschillende botsingen met de Regering een standpunt heeft ingenomen, dat onredelijk mag worden genoemd;

dat dit te meer klemt, nu verzoeker onweersproken heeft gesteld, dat zijn medebestuurders alsook de voormalige commissarissen van Fokker zijn inzichten deelden, gelijk ook in de door verzoeker overgelegde producties meer dan eens bevestiging vindt;

dat uit die producties voorts blijkt,

dat verzoeker onder meer in zake het geschil over de Gloster-Metor-order ook Ir. Tromp, de Voorzitter der Regeringscommissie op zijn zijde had;

dat door het Beheersinstituut in de stukken en bij pleidooi ook geen steekhoudende argumenten zijn aangevoerd, die een tegenovergestelde conclusie zouden wettigen;

dat het Beheersinstituut er wel op heeft gewezen, dat verzoeker zelf wel eens zou hebben voorgesteld om van Fokker een Staatsfabriek te maken, doch bij lezing van de desbetreffende uitlatingen in de producties zonder meer duidelijk is, dat verzoeker die uitlatingen slechts deed om te doen uitkomen, welke bezwaren hij had tegen de zijns inziens overmatige staatsinmenging in een particulier bedrijf;

dat het Beheersinstituut voorts nog aan verzoeker heeft verweten, dat hij verantwoordelijk zou zijn voor verschillende bij Fokker gemaakte beleidsfouten, als hoedanig door het Beheersinstituut met name zijn genoemd de oneconomische bedrijfsvoering blijkende uit de slechte bedrijfsresultaten, de slechte inwendige organisatie, blijkende uit de trage uitvoering der leveranties en het gebrek aan samenwerking tussen Fokker en het Rijksluchtvaartlaboratorium inzake het beproeven van nieuwe modellen in de windtunnel van dat laboratorium;

dat echter volstrekt onbewezen is gebleven, wat de beide eerste punten betreft, dat te dien aanzien door Fokker beleidsfouten zijn gemaakt en nog minder dat verzoeker voor die beleidsfouten verantwoordelijk zou kunnen worden gesteld, volgende zulks geenszins zonder meer uit de slechte bedrijfsresultaten, vermeld in het door het Beheersinstituut overgelegde accountantsrapport;

dat wat het laatste punt betreft is komen vast te staan, dat Fokker inderdaad is overgegaan tot het bouwen van een nieuw model zonder dit eerst in de windtunnel van het Rijksluchtvaartlaboratorium te laten beproeven, doch verzoeker heeft medegedeeld, dat dit om redenen van kostenbesparing en spoed op advies van de technische leiding aldus is geschied;

dat voorzover dit als een beleidsfout is aan te merken, deze in eerste instantie voor rekening van den technische leider-bestuurder Ir. Beeling diende te worden gebracht, die echter

als bestuurder werd gehandhaafd, toen verzoeker werd ontslagen;

dat de Raad op grond van het vorenoverwogene tot de slotsom komt, dat het Beheersinstituut tegenover verzoeker in strijd met de redelijkheid heeft gehandeld, door bij zijn beslissing onvoldoende rekening te houden met de persoonlijke belangen van verzoeker en door te eenzijdig te letten op de grote belangen, die de Staat als practisch enig afnemer, als credietgever en als aanspraak makend op een belangrijk deel van het aandelenbezit bij het bedrijf van Fokker had;

dat deze strijd met de redelijkheid te sterker spreekt, waar de maatregel werd genomen tegen een man, die ook reeds voor de oorlog sinds 1935 de feitelijke leiding van het Fokkerbedrijf heeft gehad, die zonder de oorlog waarschijnlijk directeur van dat bedrijf zou zijn geworden, en aan wien door het Beheersinstituut bij zijn ontslag dank werd gebracht voor de vele gecompliceerde werkzaamheden, die hij, veelal met terzijdestelling van persoonlijk gerief, in zijn functie van bestuurder ten dienste van Fokker heeft verricht;

dat het Beheersinstituut nog bij pleidooi heeft aangevoerd, dat hetzelve op aandrang der Regering tot het verlenen van het litigieuse ontslag is overgegaan doch deze enkele omstandigheid de onredelijkheid van de beslissing niet kan opheffen, en deze in elk geval bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad ter toetse kan komen;

dat de Raad echter van oordeel is, dat nu verzoeker zelf indertijd heeft te kennen gegeven, dat hij voor dagelijkse bemoeiing met Fokker geen tijd meer heeft en er sinds Juni 1949 een bestuursvoorziening op geheel andere basis is getroffen en in werking is gebleven, het ongewenst zou zijn, indien verzoeker in zijn vroegere functie van bestuurder bij Fokker zou terugkeren, doch dat — gelijk het Beheersinstituut reeds destijds had behoren te doen — een oplossing moet worden nagestreefd in dier voege, dat aan verzoeker in of naast de huidige bestuurs-organisatie een zodanige functie wordt verschafft als met zijn capaciteiten en vroegere positie in het bedrijf in overeenstemming is te achten;

dat de Raad termen aanwezig acht de zaak terug te wijzen naar het Beheersinstituut, teneinde daaromtrent een regeling te treffen;

dat voor het geval die regeling niet tot stand mocht komen, verzoeker de zaak ter verdere afdoening weer zal mogen aanbrengen;

RECHTDOENDE:

Alvorens verder te beslissen.

Wijst de zaak terug naar het Nederlandse Beheersinstituut tot het treffen van een regeling in de hiervoor aangegeven zin;

En voor het geval zodanige regeling niet tot stand mocht komen,

Verstaat, dat verzoeker de zaak ter verdere afdoening van zijn beroep zal mogen aanbrengen;

Houdt iedere verdere uitspraak aan.

No. 51/66

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 23 Mei 1950. (Mrs. de Gaay Fortman, Schreuder en Hoog).

Aflossing van een hypothecaire geldlening nietig verklaard en de hypothecaire geldlening hersteld ten behoeve van verzoekster. Beroep op art. 33 lid 1 van het K.B. E 100 verworpen, aangezien de aflossing is geschied, teneinde een grotere geldlening op het onroerend goed te verkrijgen, zodat deze niet is te beschouwen als een betaling ingevolge een bestaande verplichting.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23, 33).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van *Sara van Praag*, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde Jhr. Mr. C. H. van Beyma thoe Kingma en Mr. G. J. Blok, advocaten te 's-Gravenhage;

Gezien een verweerschrift van

1. *Karel Johannes Petrus Spijker*, wonende te Uitgeest,
2. *Antoon Spijker*, aannemer, wonende te Uitgeest

gemachtigde Mr. Mulder, alsmede een verweerschrift van de N.V. Hypothecaire Beleggingsbank, gevestigd en kantoorhoudend te Haarlem, gemachtigden Mrs. Th. F. Boerlage en Th. W. Branbergen;

Gezien een afschrift van een proces verbaal van zwaarigheden, als bedoeld in artikel 113c van het K.B. E 100

dd. 22 December 1948, opgemaakt door notaris J. Dirkzwager te Purmerend in zijn hoedanigheid van notaris-bemiddelaar;

Gezien de overige stukken van het geding, waaronder een advies van de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel dd. 31 December 1948;

Gelet op de behandeling der zaak ter zitting van 9 Mei 1950;

Overweegt ten aanzien van de feiten:

Ten processe staat vast hetgeen in voormeld proces-verbaal van zwaarigheden op bladzijden 2, 3 en 4 als verklaring van de comparanten is opgenomen, waarnaar de Raad verwijst;

Na de bevrijding hebben partijen getracht met betrekking tot het herstel van de rechten van verzoekster van Praag ten aanzien van de ten processe bedoelde geldlening met hypotheekstelling het rechtsherstel in der minne te regelen op de wijze, als bedoeld in artikel 113b van het K.B. E 100, zulks ten overstaan van notaris J. Dirkzwager voornoemd;

Daarbij zijn zwaarigheden gerezen, waarvan door genoemden notaris het hierboven vermelde proces-verbaal is opgemaakt, dat in afschrift ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel is overgebracht, terwijl daarbij is gevoegd het hierboven vermelde advies;

De inhoud van gemeld proces-verbaal en advies moet als hier overgenomen worden beschouwd;

Bij de behandeling ter zitting hebben partijen hun standpunt nader toegelicht en gehandhaafd, waarbij zij verklaard hebben, dat de N.V. Bouw- en Woning Maatschappij „De Kleis” is geliquideerd en niet meer bestaat, dat partij K. J. P. Spijker in alle rechten en verplichtingen van die N.V. is getreden en dat deze thans eigenaar is van het ten processe bedoelde onroerend goed, zijnde 2 woonhuizen te Wijk aan Zee en Duin aan de Regulierstraat nos 25—27 groot 2 A 63 C.A. kadastraal bekend gemeente Wijk aan Zee en Duin, Sectie B. no. 3512;

Overweegt ten aanzien van het recht:

Uit voormelde vaststaande, in het proces-verbaal van zwaarigheden op de bladzijden 2 tot en met 4 vermelde feiten, volgt, dat tengevolge van de daarin voorkomende handelingen rechtsbetrekkingen ten aanzien van de ten processe bedoelde geldlening met hypo-

theekstelling en voormeld onroerend goed zijn ontstaan en te niet gegaan, als bedoeld in artikel 23 van het K.B. E 100, terwijl de Raad van oordeel is, dat het achterwege laten van ingrijpen op grond van het bij dit artikel bepaalde in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk zou zijn;

Wat betreft de wijze, waarop het rechtsherstel als gevolg van dat ingrijpen zal moeten geschieden, kan de Raad zich geheel verenigen met het advies van de gedelegeerde P. Th. Tjabbes, met dien verstande, dat daarbij partij K. J. P. Spijker in de plaats moet worden gesteld van de vroegere N.V. Bouw- en Woning Maatschappij „De Kleis”, nu vaststaat, dat deze N.V. is geliquideerd en niet meer bestaat en dat genoemde Spijker in alle rechten en verplichtingen van die N.V. is getreden en thans eigenaar van voormelde percelen is;

Het bezwaar van verweerder Spijker, gegrond op een beroep op artikel 33 lid 1 van het K.B. E 100 moet worden verworpen, vermits de aflossing van de hypothecaire geldlening door de N.V. „De Kleis” in November 1942 aan verzoekster, in verband met de wenselijkheid om een grotere hypothecaire geldlening op de onroerende goederen te kunnen sluiten, teneinde de voor de met liquidatie der N.V. verbandhoudende overdracht der goederen benodigde gelden te verkrijgen, niet kan worden aangemerkt als te zijn geschied ingevolge een toen bestaande verplichting, en bovendien uit niets blijkt, dat bedoelde gelden niet zouden kunnen zijn verkregen door het sluiten van een 2de hypotheek op die goederen, en genoemde verweerders daarnaast niets hebben aangevoerd, waaruit een verplichting als voormeld zou kunnen worden afgeleid;

Waar verzoekster en verweester de N.V. Hypothecaire Beleggingsbank hebben verklaard zich met voormeld advies te kunnen verenigen, behoort derhalve te worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de ten processe bedoelde aflossing der aldaar bedoelde vordering door de N.V. „De Kleis” aan verzoekster Sara van Praag in November 1942 en de doorhaling der betreffende inschrijving ten hypotheekkantore te Haarlem;

Herstelt de eerste hypothecaire schuld ten behoeve van Sara van Praag

en brengt deze ten laste van verweerder K. J. P. Spijker te Uitgeest, zulks voor het bedrag van f 3.947,96 met de rente naar $4\frac{1}{4}\%$ per jaar over f 3.900,— van 19 November 1942 af tot aan de algehele voldoening;

Herstelt het recht van eerste hypotheek voorschreven schuld op de twee huizen met erf te Beverwijk, kadaster, gemeente Wijk aan Zee en Duin, sectie B nummer 3533;

Gelast den hypotheekbewaarder te Haarlem om

a. voorschreven doorhaling te niet te doen;

b. voorschreven hypotheekrecht te herstellen met de rang van 8 December 1932 in deel 852, nummer 23 zoals deze inschrijving werd aangevuld bij borderel ingeschreven op 18 Januari 1933 in deel 854 nummer 76, waarbij verweerder Karel Johannes Petrus Spijker zal vervangen de vroeger bestaan hebbende N.V. „De Kleis”;

Herstelt de cessie-overeenkomst met hoofdelijk mede-schuldnaarschap voor de N.V. Hypothecaire Beleggingsbank te Haarlem tussen deze laatste en Sara van Praag, alles zoals omschreven in de op 2 Januari 1933 te Haarlem gerequesteerde cessie-akte;

Veroordeelt de Sint Hermanus Stichting, als ook, voor zoveel nodig, verweerder A. Spijker, het vorenstaande te gehengen en te gedogen.

Bepaalt, dat de vordering op de firma Lippmann, Rosenthal en Co, Sarphatistraat (L.V.V.S.) of enige andere soortgelijke instelling wegens het in ontvangst nemen van de aflossing van bedoelde vordering toekomt aan K. J. P. Spijker, onder verplichting deze vordering over te dragen aan de Sint Hermanus Stichting tot zekerheid harer genoemde vordering op genoemde Spijker;

Veroordeelt partij K. J. P. Spijker om de navolgende kosten te betalen:

- a. de door Sara van Praag blijkens voormeld proces-verbaal voor geschatte kosten ad f 153,75;
- b. voor kosten van juridische bijstand van Sara van Praag een bedrag van f 100,—;

Veroordeelt partij K. J. P. Spijker in de kosten van dit geding aan de zijde van partij van Praag begroot op f 50,— en aan de zijde van de N.V. Hypothecaire Beleggingsbank op f 30,—.

No. 51/67

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 19 Mei 1950. (Mrs. Boll, v. d. Loos en Worst).

Verzoekster heeft verzuimd een schuld aan een Duitse creditrice aan te melden aan het N.B.I., stellende dat zij onkundig was van de verplichting tot aanmelding.

Verzoekster was te goeder trouw, blijkende zulks uit het feit dat zij de post steeds in hare administratie heeft opgenomen.

Boete verminderd tot f 500,—. Beschikking N.B.I. voor het overige bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) Artt. 24, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift no. 85/50 ingediend door de N.V. *Papierwarenfabriek D. Bolding* te Zaandam, gemachtigde Mr. Dr. P. H. Wuyster, en het verweerschrift no. 99A/50 ingediend door het *Nederlandse Beheersinstituut*;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 28 April 1950;

Overwegende dat verzoekster in beroep is gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 12 December 1949, waarin aan haar op grond van artikel 24 van het K.B. E 133 is opgelegd een boete van f 2.573,30 en een rentevergoeding van f 2.249,06 wegens het verzuimen een schuld aan een Duitse creditrice te hebben aangemeld;

dat verzoekster stellende van deze verplichting tot aanmelding onkundig te zijn geweest vordert deze beslissing te vernietigen;

Overwegende dat zij tot staving hiervan aanvoert, dat zij erkent aan de *Vereinigung Deutscher Pergamentfabriken* te Berlijn wegens een aan haar gedane leverantie in 1944 f 10.293,21 schuldig te zijn geweest en deze schuld eerst heeft betaald, nadat bij een controle van het Nederlandse Beheersinstituut bleek, dat deze post nog openstond;

dat deze aanvankelijke niet-betaling haar oorzaak vond in de omstandigheid, dat zij verzoekster met het oog op de naderende bevrijding de betaling achterwege liet en na de bevrijding niet wist, op welke wijze de betaling

moest geschieden, daar zij van voorschriften op dat stuk geldend onwetend was;

dat zij de post dan ook steeds in hare administratie heeft opgenomen en de geldmiddelen daarvoor liquide gehouden, welk een en ander naar zij aanvoert haar goede trouw bewijst;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut zich tegen toewijzing van het verzoek verzet, onder meer omdat aan de voorschriften door publicatie in vakbladen openbaarheid is gegeven;

Overwegende dat aan verzoekster naar het oordeel van de Raad een nalatigheid moet worden verweten, daar zij van de voorschriften te dezen aanzien geldende, kennis had kunnen en moeten krijgen bij uitgebreider navraag dan door haar is gedaan;

dat zij dan ook door niet aan het voorschrift van E 133 te dezer zake te voldoen schuld heeft, zij het in geringe mate, en de Raad haar niet van de haar opgelegde boete kan vrijstellen, echter met dien verstande dat er termen zijn dat het bedrag tot f 500,— zal worden teruggebracht;

dat evenwel de rentevergoeding gehandhaafd moet blijven, nu verzoekster van dit geld tot de betaling in haar bedrijf genot heeft gehad of kunnen hebben;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beschikking dd. 12 December 1949 door het Nederlandse Beheersinstituut gegeven behalve ten aanzien van het bedrag der opgelegde boete en bepaalt deze op f 500,—.

No. 51.68

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak GRONINGEN, 29 Sept. 1950. (Mrs. Prof. v. d. Pot, Beekhuis en Dorhout).

Het onroerend goed ten aanzien waarvan rechtsherstel heeft plaats gehad, was bij Tribunaaluitspraak verbeurd verklaard, behoudens de rechten, welke de vroegere eigenaar daarop zou kunnen doen gelden.

Het N.B.I. verzocht aan hem toe te wijzen de vordering op de N.G.V. Het standpunt van gerequesteerden, dat deze vordering hun toekomst, daar de koopsom door hun rechtsvoorganger is betaald, bevestigt.

Door het verleende rechtsherstel kon de verbeurdverklaring geen effect sorteren, hetgeen evenwel geen reden is om de vordering op de N.G.V. niet toe te kennen aan degenen, die de betaling heeft gedaan.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) Art. 113c).

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel heeft gegeven de volgende beslissing inzake:

Het Nederlandse Beheersinstituut, optredende voor den Staat der Nederlanden, gemachtigde Mr. P. C. Berghuis, advocaat en procureur te Groningen

contra

1. *Fetje Osinga*, (thans overleden),
2. *Hendrik Sijtze Kijlstra*, bioscoop-exploitant,
3. *Anna Wietske Kijlstra*, echtgenote van Gerardus Martinus Smits, bioscoop-exploitant,

beiden wonende te Drachten, gemachtigde Mr. T. Bout, advocaat en procureur te Groningen.

Gezien een verzoekschrift van het N.B.I. dd. 28 Maart 1950, waarin dit, optredende voor den Staat der Nederlanden krachtens art. 7 van het K.B. van 27 September 1946, S. H 336, aanvoert, dat de afwezige Jacob Turksma, vroeger koopman in huden en lompen te Drachten, eigenaar was van een pakhuis met erf aan de Kerkstraat no. 12 aldaar, kadastraal bekend gemeente Drachten, sectie C nummer 3720; dat dit onroerend goed door, althans in opdracht van, de Niederländische Grundstückverwaltung bij akte, verleden 1 October 1943 voor notaris J. G. van Russen te Groningen, voor f 1725,— is verkocht aan Egbert Gerben Kijlstra te Drachten; dat ter zake van dien verkoop door de Niederländische Grundstückverwaltung werd ontvangen f 1713,83; dat E. G. Kijlstra voornoemd is overleden op 19 October 1948, tot zijn enige erfgenamen nalatend zijn sedert eveneens overleden echtgenote Fetje Osinga en zijn beide kinderen H. S. Kijlstra en A. W. Kijlstra, echtgenote van G. M. Smit; dat bij uitspraak van het Tribunaal te Leeuwarden, Kamer Heerenveen, dd. 18 Maart 1946 voorschreven onroerend goed is verbeurd verklaard ten behoeve van den Staat, op welke uit-

spraak op 15 October 1946 fiat executie is verleend; dat de bewindvoerder voor J. Turksma, de erfgenamen van E. G. Kijlstra en het N.B.I. bij akte, verleden voor notaris T. Seinstra te Drachten, zijn overeengekomen omtrent het in dezen te verlenen minnelijk rechtsherstel, waarbij echter verschil is blijven bestaan omtrent de vraag, aan wien de vordering ten laste van de N.G.V. of welke soortgelijke instelling ook, groot f 1713.83, toekomt; dat requestrant van oordeel is, op grond van de genoemde Tribunaal-uitspraak dat aan den Staat als laatsten eigenaar van het pand deze vordering toekomt, doch zulks door gerequestreerden wordt betwist, terwijl eveneens verschil is over de vraag, voor wiens rekening de kosten van de akte van rechtsherstel en die ten behoeve van de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad te zamen bedragende f 94,06, behoren te komen, menende requestrant dat zij ten laste zijn van dengene, aan wien de vordering op de N.G.V. wordt toegewezen.

weshalve verzocht wordt, dat de Raad verklaren zal, dat genoemde vordering, groot f 1713.83, toekomt aan den Staat der Nederlanden en de zoven bedoelde kosten komen voor rekening van dengene, aan wien deze vordering wordt toegewezen, met veroordeling van gerequestreerden in de kosten dezer procedure;

Gezien de voor notaris T. Seinstra te Drachten op 15 December 1949 verleden akte van rechtsherstel, blijkens welke gerequestreerden als hun standpunt te kennen hebben gegeven, dat, al moge het in het algemeen juist zijn, dat een vordering als de bedoelde aan den laatsten eigenaar wordt overgedragen, omdat deze de koopsom heeft betaald voor een overdracht, die achteraf nietig wordt verklaard, zulks in casu onbillijk en onredelijk zou zijn, omdat de Staat geen koper was en dus geen praestatie heeft gedaan, komende naar hun oordeel de kosten ad f 94,06 voor rekening van den Staat;

Gezien het advies van den Gedelegeerde voor Friesland van den Raad voor het Rechtsherstel, afdeling Onroerende Goederen dd. 10 Januari 1950, daartoe strekkende dat de vordering worde toegewezen aan gerequestreerden;

Gezien het schrijven van het N.B.I. dd. 24 April 1950, waarin het verklaart met dit advies niet mee te kunnen

gaan, aangezien toewijzing van de vordering aan gerequestreerden zou neerkomen op revisie van het Tribunaalvonniss, waarvoor geen gronden zijn, of het verlenen van gratie, waartoe de Raad niet bevoegd is;

Gezien het bericht van H. S. Kijlstra dd. 25 Mei 1950, dat hij accoord gaat met dit advies, en het bericht van A. Smit—Kijlstra dd. 8 Juni 1950, waarin zij kennelijk, hoewel sprekende van het verzoekschrift in plaats van het advies, hetzelfde beoogt te verklaren;

Gehoord ter zitting van 16 September 1950 het N.B.I. bij monde van Mr. P. C. Berghuis voornoemd, gerequestreerde sub 2—en Mr. T. Bout als gemachtigde van de gerequestreerde sub 2 en 3;

Overwegende dat het standpunt van requestrant uitsluitend hierop is gebaseerd, dat de Staat krachtens de te zijnen behoeve door het Tribunaal uitgesproken verbeurdverklaring van het pand daarvan de laatste eigenaar is geweest en de Raad, ook al zou hij deze uitspraak ongewenst achten, den als zodanig bedoelden strafmaatregel niet vermag te verzachten;

Overwegende dat bij de uitspraak van het Tribunaal van het arrondissement Leeuwarden (5e Kamer) dd. 18 Maart 1946 (Tribunalen in Nederland 1946 No. 285) het meergenoemde pakhuys met erf is verbeurd verklaard „behoudens de rechten, welke de vroegere eigenaar, J. Turksma, of diens rechtverkrijgenden daarop kunnen doen gelden”;

dat, daargelaten of het Tribunaal terecht op het rechtsherstel in zake dit pand heeft trachten vooruit te lopen, in elk geval, nu de rechtverkrijgenden van J. Turksma in dezen hun rechten doen gelden, de verbeurdverklaring geen effect heeft gesorteerd en er derhalve geen reden is om de vordering op de Duitse instantie, waaraan de betaling heeft plaats gehad, toe te kennen aan den Staat en niet aan den koper, die de betaling heeft gedaan en die bij wijze van straf ten aanzien van den aankoop van het pand blijkens het vonnis reeds tot verbeurdverklaring van een geldsom is veroordeeld;

Overwegende dat de Raad met den raadsman van gerequestreerden van oordeel is, dat de kosten van de akte van rechtsherstel en van de Afdeling Onroerende Goederen behoren te komen ten laste van gerequestreerden;

Overwegende dat het N.B.I. behoort te worden veroordeeld in de kosten van dit geding;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verstaat, dat de vordering op de N.G.V., groot f 1713,83, toekomt aan gerequesteerden en door hen de kosten van de akte van rechtsherstel en die ten behoeve van de Afdeling Onroerende Goederen behoren te worden gedragen;

Veroordeelt het N.B.I. in de kosten van dit geding, aan de zijde van gerequesteerden begroot op f 50,—;

Wijst de zaak terug naar den notaris-bemiddelaar om te worden afgedaan met inachtneming van deze uitspraak.

No. 51/69

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 12 Juni 1950 (Mrs. Verdam, de Flincs en van Nieuwkuyk).

Goede trouw in den zin van art. 32 E 100 bij verkrijging van een effect buiten beursverkeer kan slechts worden aangenomen, indien daarbij een deugdelijk onderzoek naar de herkomst van het stuk is ingesteld. Op deze regel kan geen uitzondering ten nadele van de gedeposseeerde worden toegelaten.

Beslissing van de Afd. Effectenregistratie vernietigd, met terugwijzing van de zaak naar de Afd. Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) Artt. 53, 32).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 19-1-'50 ter Griffie van de Raad ontvangen verzoekschrift van *J. Polak Grodel*, wonende te Amsterdam, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad dd. 6-1-'50/TJ doss. 1178 18-P1316-58210 Gesch., gewezen tussen appellant en *Mejuffrouw E. A. M. de Kriek*, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde *Mr. Bicker Caarten* wonende te 's-Gravenhage, bij welke beslissing het verzoek van appellant tot herstel in de eigendom van 1 certificaat à 10 shares International

Rubber Cy no. 27835 is afgewezen en geïntimeerde als eigenares van dat effect is erkend;

b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;

c. een op 16-2-'50 ingekomen verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord appelland en de gemachtigde van geïntimeerde ter zitting van de Raad op 8-5-'50;

Overwegende dat de strekking van appellants bezwaren tegen de beslissing, waarvan beroep, is dat de Afdeling Effectenregistratie de bepalingen van Besluit E 100 verkeerd heeft toegepast of geschonden door bij die beslissing aan te nemen dat geïntimeerde het litigieuze effect te goeder trouw heeft verkregen, zulks op grond dat zij een op het gebied van geldzaken eenvoudige vrouw is, en dat zij volgens verklaring van een derde het effect heeft gekocht van, en op instigatie van, een procuratiehouder ener te goeder naam en faam bekend staande bankinstelling, die daarbij heeft gezegd dat het stuk „goed” was, onder welke omstandigheden geïntimeerde volgens de beslissing mocht aannemen dat de zaak in orde was;

Overwegende dat deze grief gegrond is, aangezien goede trouw in de zin van artikel 32 van het Besluit E 100 bij verkrijging van een effect buiten beursverkeer, zoals in casu het geval is geweest, slechts kan worden aangenomen, indien daarbij een deugdelijk onderzoek naar de herkomst van het stuk is ingesteld, terwijl op deze regel geen uitzondering ten nadele van de gedeposseeerde kan worden toegelaten, indien — zoals volgens de beslissing, waarvan beroep, hier het geval is geweest — een op financieel gebied onervaren persoon zich door een meer deskundige heeft laten verleiden tot de aankoop van een effect, dat tijdens de vijandelijke bezetting van Nederland onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of van wege de vijand aan de rechthebbende is onttrokken;

Overwegende dat mitsdien de beslissing, waarvan beroep, niet in stand kan blijven en aan appellant alsnog rechtsherstel dient te worden verleend;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

Wijst de behandeling der zaak terug

naar de Afdeling Effectenregistratie, teneinde met inachtneming dezer uitspraak de zaak verder te behandelen;

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van appellant gevallen tot op heden begroot op nihil.

No. 51/70

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 27
Juni 1950.** (Mrs. de Gaay Fortman,
Schreuder en Tabingh Suermondt).

Appellant heeft op zijn verzoek tot rekening en verantwoording over het gevoerde beheer ten antwoord gekregen, dat het N.B.I. de zaak als afgedaan beschouwde.

Van een behoorlijke rekening en verantwoording is niet gebleken, op grond waarvan de beslissing van het N.B.I. wordt vernietigd.

De zaak der rekening en verantwoording zelf moet aan het oordeel van de gewone rechter worden onderworpen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
Art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van *Barend Willem Zijfers* te Naarden, gemachtigen Mrs. van Krimpen, Roelse, Wieringa en Kolff, advocaten te Amsterdam, ingekomen ter Griffie 22 December 1949, en het verweerschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut*, gedagtekend 19 April 1950;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op 6 Juni 1950;

Verzoeker, die, naar hij stelt, van een der eerste dagen van Mei 1945 af tot 23 December 1948 onder het beheer van verweerder heeft gestaan en 7 April 1949 „een soort afrekening” van het door verweerder over zijn vermogen gevoerd beheer zich ter tekening zag voorgelegd, die onvolledig en onjuist is, heeft hierover, zonder dat partijen tot overeenstemming kwamen, met verweerder van gedachten verwisseld, en is in hoger beroep gekomen van een beslissing van verweerder in een brief van 25 November 1949 aan hem, verzoeker, luidende: „Wij zijn van mening de aangelegenheid Zijfers hiermede te hebben afgedaan”.

Verzoeker vraagt de Raad dit besluit te vernietigen met bepaling, dat deze aangelegenheid niet op behoorlijke wijze door het Nederlandse Beheersinstituut is afgedaan en dit nog verplicht is aan verzoeker behoorlijk rekening en verantwoording te doen van het door het Beheersinstituut of de door dit aangestelde beheerders over verzoekers vermogen gevoerde beheer.

Verweerder is van mening, dat de aangehaalde mededeling niet is een beschikking, handeling, besluit, beslissing, uitspraak of weigering tot het nemen of doen daarvan, waarvan volgens artikel 43 K.B. E 133 hoger beroep mogelijk is.

De Raad is van ander gevoelen. Verweerder zegt wel, dat verzoeker zich tot den gewonnen rechter kan wenden om rekening en verantwoording van hem te vragen, maar verweerder kan zich tegen deze vordering verzetten met te beweren, dat hij deze reeds heeft afgelegd met een beroep op hetgeen aan het onderhavige geding is voorafgegaan. Voorzover een dergelijke bewering in de mededeling aan verweerder, waarvan beroep is ingesteld, is bedoeld, staat daartegen beroep open, en, nu in dit geding, gelet op de gemotiveerde betwisting door verzoeker van bepaalde posten van een behoorlijke rekening en verantwoording niet is gebleken, bestaat er reden om die beslissing te vernietigen. De Raad meent hiermee te moeten volstaan, nu partijen het crover eens zijn, wat ook het gevoelen van den Raad is, dat de zaak der rekening en verantwoording zelf aan het oordeel van den gewonnen rechter moet worden onderworpen;

RECHTDOENDE:

Vernietigt het Besluit van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in den brief van 25 November 1949 van verweerder aan verzoeker, voorzover inhoudende, dat de aangelegenheid der rekening en verantwoording van het beheer, door of vanwege het Beheersinstituut over verzoekers vermogen gevoerd, als afgedaan is te beschouwen;

Verklaart verzoeker voor het overige niet ontvankelijk in zijn verzoek;

Veroordeelt verweerder in de kosten van dit geding, aan zijde van verzoeker op 30 gulden begroot.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	13
Afdeling Effectenregistratie.	
Bekendmaking van de Afdeling	13
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	14
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	14
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	15
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/71 t/m 51/77 pag. 209 t/m	224

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

In Staatsblad no. 310 van 21 Juli 1951 is afgekondigd de Wet van 20 Juli 1951 tot wijziging en aanvulling van de artikelen 2 en 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en in Staatsblad 311 van 20 Juli 1951 de Wet van 20 Juli 1951 tot het vaststellen van regelen met betrekking tot de bestemming van het vijandelijk vermogen en wijziging van enige bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Bekendmaking door de Afdeling

in verband met art. 63, lid 2, E 100.

De Afdeling Effectenregistratie heeft door middel van publicaties in de Staatscourant van 9 Juli 1951, No. 130 en van 11 Juli 1951, No. 132, bekend gemaakt, dat degene die houder is van één of meer der in die publicaties genoemde effecten, waarvan de tegenwoordige bezitter niet als eigenaar is erkend, op grond van artikel 63 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer verplicht is deze effecten binnen 4 weken na dagtekening van de *Staatscourant* waarin de daarop betrekkelijke publicatie is opgenomen in te leveren ten kantore van haar secretariaat, Keizersgracht 105, Amsterdam.

Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven, zal ten aanzien van de desbetreffende effecten artikel 64 van voornoemd besluit worden toegepast, tengevolge waarvan deze effecten hun geldigheid zullen verliezen.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Voorlopige erkenning Vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. hebben in de Nederlandse Staatscourant van 5 Juli 1951, No. 128 bekendgemaakt, dat de lijsten nrs. 110/112 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatiestraat 47/55, Amsterdam, ter inzake zijn gelegd en dat gedurende één maand na laatstbedoelde datum eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Pensioenen en lijfrenten uit dienstbetrekking bij wege van pensioen toegekend aan binnen het gebied der Bondsrepubliek Duitsland wonende Duitse onderdanen.

Het Nederlandse Beheersinstituut, bedoeld in het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Gelet op de op 3 Augustus 1950 tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland getroffen regeling inzake pensioenen en lijfrenten uit dienstbetrekking bij wege van pensioen;

Overwegende, dat in verband met die regeling het algemeen Nederlands belang onderstaande beschikking vordert;

Stelt:

pensioenen (met uitzondering van mijnwerkerspensioenen, waarover handelt de beschikking van Het Nederlandse Beheersinstituut van 21 April 1951, no. WE 4819, openbaargemaakt in de *Nederlandse Staatscourant* van 1 Mei 1951, no. 83) en soortgelijke uitkeringen, welke voortvloeien uit een arbeidsovereenkomst, dan wel verschuldigd zijn uit hoofde van een overeenkomst van verzekering, welke in samenhang met een arbeidsovereenkomst is gesloten, toegekend aan binnen het tegenwoordige gebied der Bondsrepubliek Duitsland wonende Duitse onderdanen, een en ander inclusief eventuele toeslagen, indien en voor zover bedoelde pensioenen en soortgelijke uitkeringen en de toeslagen daarop niet reeds mochten zijn vrijgesteld door de beschikking van Het Nederlandse Beheersinstituut van 27 Januari 1949 (openbaargemaakt in de *Nederlandse Staatscourant* van 28 Januari 1949, no. 20).

voor wat de op of na 1 September 1949 vervallen of vervallende termijnen betreft, vrij van de bepalingen, bij of krachtens genoemd besluit gesteld.

's-Gravenhage, 4 Juli 1951.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
H. BOGAARDT.

(Ned. St. Crt. 4 Juli 1951, No. 127).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Sluiting termijn voor het indienen van verzoeken tot rechtsherstel.

Het is de Afdeling gebleken, dat het besluit van het Dagelijks Bestuur van de Raad voor het Rechtsherstel d.d. 20 December 1950 betreffende de sluiting van de termijn voor het indienen van verzoeken om rechtsherstel op 1 Juli 1951 enige verwarring heeft gesticht onder de belanghebbenden bij rechtsherstelgeschillen t.a.v. onroerende goederen.

Ter toelichting moge het volgende dienen:

De artikelen 113a e.v. E 100 houden speciale bepalingen in voor de geschillen t.a.v. *onroerende goederen*.

Artikel 113a E 100 bepaalt dat *deze geschillen „ter kennis gebracht”* moeten worden van de Afdeling Onroerende Goederen.

Ter uitvoering van deze bepaling heeft de Afdeling Onroerende Goederen aangifteformulieren in triplo voor partijen verkrijgbaar gesteld bij alle hypotheekkantoren. Deze formulieren moesten na invulling, op het hypotheekkantoor, waar het onroerend goed onder ressorteerde, worden ingeleverd.

Daar het ongewenst was, met het oog op de rechtszekerheid bij de handel in *onroerende goederen*, de termijn binnen welke ten aanzien van onroerende goederen rechtsherstel kon worden gevraagd, steeds weer te verlengen, werd door het Dagelijks Bestuur van de Raad deze termijn gesloten op 1 Juli 1948.

Na die datum ten Hypotheekkantore of door de Afdeling ontvangen aangiften werden niet meer in behandeling genomen.

De termijn voor het indienen van verzoeken tot rechtsherstel ten aanzien van *roerende goederen*, vorderingen enz. werd echter wél verlengd.

Artikel 113c E 100 bepaalt, dat, wanneer de Afdeling Onroerende Goederen geen minnelijke regeling tot stand kan brengen, zij een proces-verbaal van zwaarigheden opmaakt en dit met een advies doorzendt naar de Afdeling Rechtspraak ter verdere behandeling.

Daar de Afdeling Rechtspraak geschillen slechts op grond van een daartoe gedaan verzoek in behandeling neemt, moeten partijen nadat het proces-verbaal van zwaarigheden is opgemaakt bij de Afdeling Rechtspraak een verzoek indienen om het geschil verder te behandelen.

Artikel 113a E 100 bepaalt dat dit request *niet* kan worden ingediend *vóór* dat het proces-verbaal van zwaarigheden is opgemaakt.

De onderhandelingen over het minnelijk rechtsherstel vorderen meestal veel tijd, terwijl ook, door het grote aantal geschillen, de bemiddelaars niet onmiddellijk alle geschillen tegelijk in behandeling konden nemen. Het is dus te verwachten, dat na 1 Juli 1951 nog verschillende processen-verbaal zullen worden opgemaakt.

Teneinde nu te voorkomen, dat de Afdeling Rechtspraak de verzoekers niet ontvankelijk zou verklaren op grond van het feit, dat de termijn voor het indienen van verzoeken reeds gesloten is, heeft het Dagelijks Bestuur bij ieder besluit, waarbij de termijn verlengd werd, laatstelijk bij zijn besluit van 20 December 1950 bepaald dat „tot op een nader te bepalen tijdstip” bij de Afdeling Rechtspraak verzoekschriften betrekking hebbend op rechtsherstel van onroerende goederen kunnen worden ingediend, mits de geschillen vóór 1 Juli 1948 ter kennis zijn gebracht van de Afdeling Onroerende Goederen.

Deze verzoekschriften zijn derhalve de verzoeken, bedoeld in artikel 113a E 100, in te dienen *na* het opmaken van een proces-verbaal van zwaarigheden.

Het besluit van het Dagelijks Bestuur betekent derhalve *niet* dat thans met voorbijgaan van de Afdeling Onroerende Goederen rechtstreeks aan de Afdeling Rechtspraak rechtsherstel t.a.v. onroerende goederen en hypothe-caire inschrijvingen gevraagd kan worden, doch alleen dat voor de verzoeken bedoeld in artikel 113a E 100 de termijn *niet* op 1 Juli 1951 werd gesloten.

Verzoeken tot revisie van vonnissen t.a.v. Joods onroerend goed.

In het voorafgaande nummer van dit orgaan besprak de Afdeling enkele uitspraken, betreffende percelen, welke door de kopers in overleg met de oude eigenaren waren aangekocht.

Daar de waardering van de feiten en omstandigheden, welke de aankopen destijds hadden beïnvloed, in het algemeen een quaestie van persoonlijke opvatting is, is het begrijpelijk, dat de in het ongelijk gestelde partij, middelen tracht te vinden, om herziening van de uitspraak te verkrijgen.

Het K.B. E 100 bepaalt in art. 18, sub 5, dat van de besluiten van de afdelingen van de Raad, *met uitzondering van die der Afdeling Rechtspraak*, hoger beroep openstaat. Deze bepaling is nader uitgewerkt in artikel 143 van Hoofdstuk VIII E 100, getiteld „Van de Afdeling Rechtspraak”.

Artikel 143, lid 2, bepaalt: „Tegen de beslissingen (van de Afdeling Rechtspraak) staat hoger beroep noch cassatie open”.

Artikel 143, lid 3 en 4 luiden: „3. Echter kunnen belanghebbenden op grond van door de Kamer bij haar beslissing niet in aanmerking genomen feiten of omstandigheden, binnen drie maanden na de beslissing hiervan herziening vragen bij de Afdeling Rechtspraak. 4. De termijn genoemd in het vorige lid, kan door de Afdeling Rechtspraak worden terzijde gesteld, indien hij, die herziening vraagt, ten genoegen van de Afdeling aannemelijk maakt, dat niet meer dan drie maanden zijn verstreken sedert hij van de uitspraak heeft kennis genomen en dat redelijkerwijze van hem niet kan worden verlangd, dat hij eerder van de uitspraak kennis zou hebben genomen”.

Uit verschillende revisie-uitspraken vande Afdeling Rechtspraak welke een geschil t.a.v. onroerende goederen ten grondslag hadden, blijkt duidelijk, dat in het ongelijk gestelde partijen maar al te zeer geneigd zijn om reeds behandelde punten, voor te stellen als „niet in aanmerking genomen feiten en omstandigheden”.

De Afdeling Rechtspraak gaat echter nauwkeurig na, wat reeds aan het revisie-verzoek is voorafgegaan, en waakt ervoor, dat de revisie niet ont-aardt in een verkapt hoger beroep.

Daar in enkele gevallen, de motieven voor het voor de verzoeker-in-revisie ongunstige vonnis, in de revisie-uitspraak nader worden uitgewerkt of toegelicht, is het voor partijen bij het rechtsherstel t.a.v. onroerende goederen wel interessant kennis te nemen van de verschillende gronden, waarop revisie wordt gevraagd en de reeds gegeven uitspraken met hun overwegingen.

In de vierde jaargang van dit orgaan, no. 5, werd reeds een revisie-verzoek van de Landelijke Hypotheekbank besproken. Andere uitspraken zijn:

I. Uitspraak van de Kamer te Arnhem d.d. 16 Maart 1950.

De uitspraak waarvan herziening werd gevraagd, was gegeven door de Kamer te Groningen op 11 Juni 1948. De voornaamste overwegingen werden opgenomen in het artikel van de Afdeling Onroerende Goederen over aankopen in overleg met de oude eigenaar, dat verschenen is in no. 7 van de derde jaargang van dit orgaan, pag. 213 e.v.

De Kamer te Groningen had de schade, ontstaan uit de aankoop gelijkelijk verdeeld tussen J. en A., omdat er tussen deze beiden overleg had plaats gevonden, doch A. niet uitsluitend de belangen van J. had behartigd, maar ook uit eigen belang had gekocht.

De bewindvoerder over J. verzocht herziening op grond, dat de Groningse Kamer bij haar beslissing niet in aanmerking had genomen:

1. een brief van Mr. X. te Eindhoven op 4 Februari 1948 aan de gemachtigde van verzoeker q.q. geschreven en inhoudende, dat J. aan hem meermalen heeft verklaard, bang te zijn voor A. in verband met diens Duitse relaties en dat A. herhaaldelijk aan J. had laten doorschemeren, dat hij het pand graag wilde kopen, welke koop hij, Mr. X., J. sterk had afgeraden, zodat hem onwaarschijnlijk voorkwam, dat deze verkoop met A. zou zijn tot stand gekomen.
2. een verklaring van getuige Y., welke eerst na de behandeling in eerste aanleg ter kennis van verzoeker q.q. was gekomen en waaruit zou blijken, dat A. J. zou hebben bedreigd met uitzetting als deze het

pand niet aan A. wilde verkopen en J. niettemin tot die verkoop niet bereid was geweest.

De Raad overwoog:

„O. dat art. 153 E 100 herziening toelaat op grond van door de Kamer bij haar beslissing niet in aanmerking genomen feiten of omstandigheden, zulks blijkens de toelichting op dit artikel, met de bedoeling om het mogelijk te maken, kennelijke misslagen te herstellen;

O. dat dan ook niet alleen moet blijken dat de Groningse Kamer geen rekening heeft gehouden met de door verzoeker q.q. aangevoerde nieuwe feiten of omstandigheden, maar ook dat deze nieuwe feiten of omstandigheden tot een andere beslissing zouden hebben geleid, indien zij bekend waren geweest;

O. dat de in deze aangevoerde, hierboven sub 1 en 2 weergegeven feiten en omstandigheden, aan deze criteria naar 's Raads oordeel niet voldoen;

O. t.a.v. de brief van Mr. X.:

dat in het proces-verbaal van de voorgestelde behandeling dezer zaak voor de Groningse Kamer op 19 Maart 1948 staat vermeld: Mr. P. (die toen de gemachtigde van verzoeker q.q. was) leest voor en legt over een brief van Mr. X. te Eindhoven d.d. 4 Februari 1948, inhoudende, dat het zeer onwaarschijnlijk is, dat een vrijwillige verkoop heeft plaatsgevonden;

dat het derhalve vaststaat, dat de brief van Mr. X., waarvan de identiteit met de door Mr. P. voorgelezen brief vaststaat, ter kennis van de Rechter is gebracht en dan ook aannemelijk is, dat de inhoud daarvan in aanmerking is genomen, ook al wordt de brief in de uitspraak niet uitdrukkelijk besproken of vermeld;

dat overigens de inhoud van deze brief niet een grondslag voor herziening kan zijn, omdat deze niet ontzenuwt het oordeel van de Groningse Kamer, dat er overleg tussen A. en J. heeft plaats gehad, welk oordeel steunde op de voor haar afgelegde verklaring van getuige M., o.m. inhoudende, dat hij de vertrouwensman van J. was en deze aan hem heeft gevraagd, wat zij moest doen i.v.m. het vermoeden, dat een zekere S. het pand wilde kopen en daarbij heeft gezegd: ik heb veel liever, dat A. het huis koopt en dat die hier blijft wonen;

dat het heel goed mogelijk is, dat J. bang is geweest voor A. maar dat deze vrees niet heeft behoeven te verhinderen om A. als koper te prefereren boven S., voor wie zij blijkbaar nog banger was;

dat ook het uit de brief van Mr. X. blijkende feit, dat deze de verkoop aan A. heeft afgeraden, geenszins onverenigbaar is met het als vaststaand aangenomen overleg, vooral omdat voor een juiste beoordeling van het niet opvolgen van dit advies zou moeten vaststaan, wanneer in de bijna dagelijks veranderende omstandigheden dat advies is gegeven, omtrent welk tijdstip geen duidelijke aanwijzingen bestaan;

dat tenslotte uit de overwegingen van de Groningse Kamer, dat er tussen A. en J. een zeker wantrouwen bestond volgt, dat de inhoud van de brief X. in aanmerking is genomen, even goed als het verlangen van A. om het pand te verkrijgen, immers juist dit verlangen, voortspruitende uit eigen belang, aanleiding was om de schade gelijkelijk door partijen te doen dragen;

O. ten aanzien van de verklaring van getuige Y.:

dat deze verklaring eerst na de uitspraak der Groningse Kamer ter kennis van verzoeker q.q. is gekomen en de Raad wil aannemen, dat zij een grondslag voor herziening zou kunnen zijn, indien haar inhoud zou aantonen, dat de gegeven beslissing een kennelijke misslag is;

dat echter hiervan geen sprake is, immers die verklaring, zoals die voor deze Kamer is afgelegd en opgenomen in een afzonderlijk proces-verbaal, niet meer inhoudt, dan dat A. het pand graag wilde

kopen en daartoe zelfs bedreigingen jegens J. heeft geuit, dat J. bang was voor A. en dat J., vermoedelijk in 1942 dus op een eerder tijdstip dan de verkoop, aan getuige heeft te kennen gegeven, dat zij niet bereid was het pand aan A. te verkopen, alle welke feiten en omstandigheden de aangevallen beslissing niet kunnen aantasten;

O. dat de raadsman van verzoeker q.q. bij de mondelinge behandeling nog nadruk heeft gelegd op de omstandigheid, dat op het moment van het transport op 16 April 1943 J. reeds was gedeporteerd, zodat het motief voor A. om terwille van J. te kopen niet meer zou bestaan, doch de Groningse Kamer aan deze, ook in prima aangevoerde omstandigheid een uitvoerige overweging heeft gewijd, waarin het op die omstandigheid gebaseerde betoog wordt verworpen, zodat niet kan worden gezegd, dat de Groningse Kamer deze omstandigheid niet in aanmerking zou hebben genomen;

dat ditzelfde geldt voor de bewering van verzoeker q.q.'s gemachtigde, dat, als al J. zich bereid verklaard zou hebben om aan A. te verkopen, dit in elk geval onder de drang der omstandigheden is geschied, immers deze drang was een notoir feit, door niemand betwist en als vanzelfsprekend door de Groningse Kamer in aanmerking genomen;

O. dat er derhalve geen gronden voor herziening bestaan;

Rechtdoende op het verzoek tot herziening;

Verklaart verzoeker q.q. niet ontvankelijk in zijn verzoek tot herziening;

Veroordeelt hem in de kosten van het geding, enz."

II. Uitspraak van de Kamer te Arnhem d.d. 26 Juni 1950.

De uitspraak, waarvan herziening werd gevraagd, was gegeven door de Kamer te Groningen op 16 September 1949. De voornaamste overwegingen werden opgenomen in het artikel van de Afdeling Onroerende Goederen over aankopen in overleg met de oude eigenaar, dat verschenen is in N^o. 18 van de vijfde jaargang van dit orgaan, pag. 752 e.v.

De Kamer te Groningen had de verkoop van de N.G.V. (optredende voor J.) aan A. in stand gelaten evenals een schenking van J. aan A. van een bedrag van f 8.640,—.

De bewindvoerder over J. vroeg herziening op de volgende gronden:

1. De Kamer te Groningen had bij haar beslissing niet in aanmerking genomen, dat J. een zwager en een schoonzuster had, die thans nog in leven zijn en te X. wonen en dat met hen de verhouding uitstekend was, zoals blijkt uit een aan de Kamer te Groningen overgelegde brief d.d. 6 Maart 1947, waarin A. aan het N.B.I. schrijft: „Tevens is de polis in mijn bezit. Maar de mondelinge opdracht is, dat dit geld voor de familie te X. bestemd is, die ik als erfgenaam moet beschouwen.
2. De Kamer te Groningen heeft niet in aanmerking genomen de omstandigheid, dat de bedreiging der Joden reeds bestond sinds het ogenblik der bezetting en dat de vijandelijke maatregelen geruime tijd voor de deportatie genomen, J. aanleiding hebben gegeven tot de beweerde schenking.
3. De Kamer te Groningen heeft kennelijk de schenking van f 8.640,— te hoog geoordeeld en daarmee naar verzoekers oordeel, in wezen de rechtsbetrekking tussen partijen gewijzigd vastgesteld. Op grond hiervan had de Kamer het door A. te veel ontvangene moeten bepalen en als schadevergoeding moeten toewijzen aan verzoeker.

De Raad overwoog:

„ad 1. O. dat bij de behandeling van het verzoek om herziening partijen het er over eens waren, dat deze brief is overgelegd aan de Kamer te Groningen en dat deze feiten bovendien ter sprake zijn gebracht bij de mondelinge behandeling te Groningen;

O. dat hiermede vaststaat, dat ten deze geen nieuwe feiten worden

aangevoerd, maar dat het hier betreft bij de behandeling reeds bekende en te berde gebrachte feiten, waarvan thans wordt beweerd, dat zij ten onrechte niet in aanmerking zijn genomen bij de beslissing;

O. dat verzoeker in zijn toelichting heeft betoogd, dat de Kamer te Groningen de bedoeling van J. tot bevoordeling van A. heeft aangenomen op grond van 1. de verklaringen der gehoorde getuigen, 2. de kinderloosheid van A. en 3. het ongenoegen van J. met zijn broer en diens echtgenote, terwijl niet in aanmerking zou zijn genomen, dat de vrouw van J. een broer en zuster had met wie de verstandhouding uitstekend was;

O. dat verzoeker aldus de door hem bedoelde overweging van de Kamer te Groningen niet geheel juist weergeeft, daar deze inhoudt, dat deze Kamer op grond van de overgelegde stukken en de verklaringen van de getuigen overtuigd is, dat A. aan J. zeer belangrijke diensten heeft bewezen en dat in verband daarmee tussen J. en diens vrouw enerzijds en A. en diens vrouw anderzijds een verhouding van bijzonder vriendschappelijke en hartelijke aard is ontstaan en genoemde Kamer dan verder als haar oordeel uitspreekt, zulks mede op grond van hetgeen bovengenoemde getuigen hebben verklaard, omtrent uitlatingen van J. tegenover hen, dat het niet twijfelachtig is, dat J. A. heeft willen bevoordelen op de door deze gestelde wijze;

O. dat de toevoeging aan het slot van deze overweging „waartoe kan hebben bijgedragen, dat deze geen kinderen had en met zijn broeder en diens echtgenote op minder goede voet stond” blijkens de gekozen formulering niet één der gronden vormt, waarop dit oordeel van de Kamer te Groningen steunt; enz.

O. dat, nu de angevallen overweging en de mede daarop gegronde beslissing steunen op andere feiten en omstandigheden dan de verhouding van J. met zijn verschillende bloed- en aanverwanten, welke verstandhouding ten aanzien van de door de Kamer te Groningen gebezigde motieven irrelevant was, de eerste grief van verzoeker ongegrond is; enz.

ad 2. O. dat deze grief niet anders is dan een in enigszins andere vorm gegoten herhaling van de stellingen van verzoeker in zijn oorspronkelijke verzoekschrift in de zaak R 11105, waartegen namens A. destijds bij antwoord is aangevoerd, dat J. ondanks de bedreiging van zijn vermogen onder scherpe sancties tijdens de vijandelijke bezetting niettemin vrijelijk kon beschikken over een groot deel van dat vermogen en hij evengoed het bedrag van f 8.640,— aan A. in bewaring had kunnen geven of het op een veilige plaats had kunnen verbergen, of, zoals hij ook met andere bedragen heeft gedaan, dit bedrag aan bevriende relaties ter bewaring had kunnen overhandigen, zodat hier niet kan worden gesproken van handelen onder dwang of bedreiging door of vanwege de vijand;

O. dat het in deze grief gestelde een bestrijding is van de in laatstgenoemde overweging vervatte beslissing, waarin de Raad zich kennelijk met het verweer van A. verenigde, doch niet inhoudt, een door de Kamer te Groningen niet in aanmerking genomen feit of omstandigheid, zodat zij niet kan leiden tot een herziening; enz.

ad 3. O. dat de feitelijke grondslag, waarvan in dit middel wordt uitgegaan, niet juist is;

O. toch, dat... de Kamer te Groningen ondubbelzinnig te kennen geeft, dat er in het onderhavige geval bijzondere omstandigheden zijn, waardoor de gegeven beloning niet te hoog moet worden geacht, terwijl in aansluiting daarop en geheel in overeenstemming met deze zienswijze de Kamer te Groningen in de bij het derde middel aangevochten overweging zich onthoudt van het uitspreken van een oordeel, of en in hoeverre er voor A. met het oog op de ontvangen beloning aanleiding zou kunnen bestaan om de slachtoffers van de bezetting en hun nagelaten betrekkingen te gedenken;

O. dat deze grief overigens geen bij de beslissing niet in aanmer-

king genomen feiten of omstandigheden inhoudt en ook zij slechts is een niet in werkelijkheid op zodanige feiten of omstandigheden steunende bestrijding van de bij de behandeling van het tweede middel weergegeven overweging, die mogelijk is bij een hoger beroep van een burgerlijk geding, doch die niet kan worden aanvaard als grond voor herziening in zaken van rechtsherstel.

Rechtdoende:

Wijst het verzoek tot herziening af;

Vooroordeelt verzoeker in zijn voormelde hoedanigheid in de kosten van dit geding, enz."

III. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 30 October 1950.

De uitspraak waarvan herziening werd gevraagd, was gegeven door de Kamer te Utrecht op 18 November 1949. De voornaamste overwegingen werden opgenomen in het artikel van de Afdeling Onroerende Goederen over aankopen in overleg met de oude eigenaar, dat verschenen is in no. 18 van de vijfde jaargang van dit orgaan, pag. 752 e.v. De Kamer te Utrecht had het overleg met de oude eigenaar niet bewezen geacht, de koop vernietigd en de gevolgen van deze nietigverklaring op de gebruikelijke wijze geregeld.

De koper, A., verzocht herziening op de navolgende gronden:

- A. dat hij bij de aankoop van het betreffende pand wel te goeder trouw is geweest en dit verweer ten onrechte is verworpen;
- B. dat J. wel degelijk op de hoogte was toen deze er bij A. op aandrong om het bewuste pand te kopen, dat de dreigende onteigening het karakter van roof zou krijgen en juist J. als eminent jurist, dit nog beter kon beoordelen dan A. zelf;
- C. dat A. het betreffende pand uitsluitend heeft gekocht op aandringen van J., zulks ingevolge de tussen hen bestaande overeenkomst en J. mitsdien zelf geheel vrijwillig tot de aankoop heeft medegewerkt en als het ware A. tot het kopen van het pand heeft aangezet en aangespoord;
- D. dat A. die koop nimmer zou hebben gesloten, indien J. daartoe niet zou hebben aangespoord, daar A. er zich diep voor in de schulden moest steken, hetgeen hij niet nodig had te doen, daar hij het betreffende pand gehuurd had tot ultimo Juli 1949 en als huurder door het huurbeschermingsbesluit werd gedekt;
- E. dat de Raad A. in ieder geval tot het door hem aangeboden getuigenbewijs had behoren toe te laten;

Voorts voerde A. aan, dat hem na de uitspraak van 18 November 1949 opnieuw bescheiden in handen zijn gekomen, met name een voorlopig koopcontract d.d. 19 November 1942, waarover in der tijd een gesprek tussen A. en J. heeft plaatsgevonden, welke bescheiden, indien zij bij de behandeling der zaak te Utrecht bekend waren geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben geleid.

De Raad overwoog:

„dat de door A. tot revisie in zijn request sub A-D aangevoerde gronden alle door de Utrechtse Kamer van de Afdeling Rechtspraak, naar blijkt uit haar vonnis, in aanmerking zijn genomen en de uitspraak mede op de afwijzing dezer gronden berust; dat hetgeen A. sub E. als grond voor revisie vermeldt, geen grond tot revisie kan opleveren, vermits in revisie niet kan worden geklaagd over het passeren van een aanbod tot getuigenbewijs; dat trouwens uit niets blijkt, dat A. in enig eerder stadium dezer zaak enig vast omlind aanbod van bewijs door getuigen heeft gedaan door aan te geven welke feiten hij meende door getuigen — en door welke getuigen — te kunnen bewijzen, terwijl zijn raadsman ter zitting in

revisie daarover niet anders dan een zeer vage mededeling kon doen; dat van nieuwe feiten, welke door de eerste Rechter niet in aanmerking zouden zijn genomen, niet is gebleken en als zodanig feit zeker niet kan gelden het bestaan ener thans geproduceerde voorlopige koopacte, welk stuk in A.'s bezit was en dus bij de behandeling voor de Utrechtse Kamer had kunnen zijn overgelegd, terwijl met stelligheid valt aan te nemen, dat kennisneming van dit stuk door deze Kamer niet tot een andere uitspraak zou hebben geleid; dat uit de andere door A. in zijn request vermelde en overgelegde bescheiden evenmin feiten of omstandigheden blijken als bedoeld in artikel 143 van het Besluit E 100; O. dat de Raad het ingediende verzoek beschouwt als een poging om langs de weg van revisie tot een behandeling der zaak in hoger beroep te komen en hiermede bij zijn kostenveroordeling rekening zal houden.

Rechtdoende:

Wijst het verzoek tot revisie af;

Vooroordeelt verzoeker in de kosten dezer procedure, enz."

IV. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 24 October 1950.

De uitspraak, waarvan herziening werd gevraagd was gegeven door de Kamer te Amsterdam op 5 October 1949. De voornaamste overwegingen werden opgenomen in het artikel van de Afdeling Onroerende Goederen over de gevolgen van het rechtsherstel t.a.v. de koper en diens hypotheccaire crediteur, dat verschenen is in no. 1 van de vijfde jaargang van dit orgaan, pag. 410 e.v. In deze uitspraak was beslist, dat het rechtsherstel van J. ten aanzien van het onroerend goed zou moeten geschieden overeenkomstig het voorstel van de notaris-bemiddelaar, met dien verstande, dat A. ontlast wordt van de boete, door A. volgens de acte van geldlening en hypotheek bij te late betaling verschuldigd aan de Landelijke Hypotheekbank.

De Landelijke Hypotheekbank vroeg herziening van deze uitspraak, voorzover deze laatste beslissing betreft op de navolgende gronden:

1. In de uitspraak is er geen rekening mede gehouden, dat zij de materiële rechten van partijen aantast, zonder dat enig verband met de bijzondere omstandigheden tijdens de bezetting aanwezig is, laat staan, dat hiervoor in redelijkheid en billijkheid aanleiding zou kunnen bestaan,
2. er is geen rekening gehouden met de omstandigheid, dat, toen 1 October 1945 het beheer van het pand weer door J. werd overgenomen, A. had kunnen bedingen, dat J. de rente van de te haren laste bestaan hebbende hypotheek zou betalen aan de Landelijke als (gedeeltelijke) betaling van de door A. aan deze verschuldigde rentebedragen,
3. er is geen rekening gehouden met de omstandigheid, dat in de herstelpractijk op dit punt het gebruikelijke boetebeding wordt gehandhaafd.

N.B. Ten aanzien van dit laatste merkt de Afdeling Onroerende Goederen op, dat zij deze stelling geheel voor rekening van de Landelijke wil laten. De indruk van de Afdeling te dezer zake is, dat in de „herstelpractijk" partijen van oordeel zijn, dat de kosten van een proces-verbaal van zwaarigheden, gevolgd door een procedure voor de Afdeling Rechtspraak, hoger zijn, dan de door de Landelijke gevorderde boete, zodat de vraag, of het vorderen van deze boete redelijk en billijk geacht kan worden slechts dan ter beslissing aan de Afdeling Rechtspraak wordt overgelegd, wanneer er tevens andere geschilpunten tussen partijen bestaan. Verwezen moge worden naar de artikelen van de Afdeling Onroerende Goederen over de gevolgen van het rechtsherstel t.a.v. de koper en diens hypotheccaire crediteur in no. 8 van de derde jaargang van dit orgaan, pag 244 e.v. en no. 1 van de vijfde jaargang, pag. 410 e.v.

De Raad overwoog:

„Het verzoek is niet ontvankelijk. Het bevat geen enkel nieuw of blijkbaar niet in aanmerking genomen feit. Uit de beslissing blijkt integendeel, dat aan het boetebeding bepaaldelijk aandacht is gewijd. Verzoekster is het met deze beslissing niet eens, maar dat kan niet een grond voor herziening opleveren. Met inachtneming van art. 137 E 100 heeft de Kamer zich gewend tot de Kamer, die de beslissing waarvan herziening gevraagd wordt, gegeven heeft, met het verzoek om haar in te lichten over deze twee vragen:

1. Moet in de laatste overweging onder „de boete, welke door hem volgens de acte van geldlening en hypotheek bij te late betaling verschuldigd is” worden verstaan: of de boete terzake te late aflossing alleen, of de boete terzake te late rentebetaling alleen, of de boete terzake beiden;
2. Werkt de sub 1 geciteerde overweging slechts voor het verleden (dus gedurende de periode vóór de uitspraak), of alleen voor de toekomst, of zowel voor verleden als toekomst.

Ten gerieve van partijen wil de Raad het hierop ontvangen antwoord hier laten volgen. Het luidt: „Onder „de boete, welke door hem volgens de acte van geldlening en hypotheek bij te late betaling verschuldigd is”, moet in de laatste overweging worden verstaan de boete zowel terzake van te late aflossing, als terzake van te late rentebetaling”.

Voorts deelt die Kamer mede, dat deze overweging slechts werkt voor het verleden.

Rechtdoende:

Verklaart verzoekster niet-ontvankelijk in haar vordering;

Veroordeelt verzoekster in de kosten van dit geding, enz.”

V. Uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 18 April 1951.

De uitspraak, waarvan herziening werd gevraagd was gegeven door de Kamer te 's-Gravenhage op 26 Februari 1949. De voornaamste overwegingen werden opgenomen in het artikel van de Afdeling Onroerende Goederen over rechtsherstel t.a.v. hypotheaire vorderingen, dat verschenen is in no. 11 van de 4e jaargang van dit orgaan, pag. 343 e.v.

De hypotheaire vordering en inschrijving ten behoeve van de werknemersbond J. en ten laste van de naamloze vennootschap A. was hersteld. A. vroeg herziening van dit vonnis.

De Raad overwoog:

„O. dat de Raad in zijn beslissing heeft vastgesteld, dat het geschil tussen J. en A. hierop neerkomt, dat de laatste stelt, dat zij, weliswaar zonder hiertoe te zijn aangemaand, haar schuld aan J. heeft betaald aan het N.A.F., doch hiertoe economisch genoodzaakt was door de moeilijke omstandigheden, waarin haar bedrijf zich bevond; O. dat de Raad daaromtrent heeft overwogen, dat de Raad door het schriftelijk en mondeling verweer door A. gevoerd en door deze zelf nog overgelegde bescheiden, echter niet overtuigd is geworden, dat de aflossing van haar hypotheaire schuld aan de Duitse handlanger, het N.A.F., was gerechtvaardigd;

O. nu, dat A. in revisie aanvoert, dat niet in aanmerking is genomen, dat J. generlei poging heeft gedaan om de aflossing tegen te gaan en dat ook de Notaris van J., die de afgeloste hypotheek voor J. in ontvangst nam, niet de aflossing heeft ontraden;

O. aangaande deze eerste twee aangevoerde gronden, dat het aanmerkelijk lijkt, dat de Raad deze feiten wel onder de ogen heeft gezien, waar in het vonnis met zoveel woorden gezegd wordt, dat op het schriftelijk en het mondeling verweer en op de door A. overgelegde bescheiden acht is geslagen en waar in de procedure destijds, naar uit het vonnis blijkt, de kwestie van de onderhandelingen tussen partijen over verlenging van de hypotheek aan de orde is geweest;

- O. dat het er dan ook voor moet worden gehouden, dat de Raad die feiten als niet van gewicht voor zijn beslissing heeft aangemerkt;
- O. dat, zouden die feiten inderdaad niet in beschouwing zijn genomen, deze, naar 's Raads opvatting toch niet tot een andere uitspraak zouden hebben geleid;
- dat toch A. bij haar oorspronkelijk request stelde, dat de economische noodzaak en de moeilijke omstandigheden van haar bedrijf haar ertoe gebracht hebben de hypotheek af te lossen;
- dat derhalve haar eigen financiële positie A. ertoe noopte te handelen, zoals zij heeft gedaan en het de vraag zou zijn of zij zich van die handeling zou hebben laten weerhouden door het belang van J., hetwelk zij alsdan immers tegenover haar eigen belang, zoals zij het zag, had moeten afwegen;
- dat bovendien niet is gebleken — en ook niet is gesteld — dat A. voor het belang van J. zou zijn gezwich of dat A., op aanwijzing van J. een toen voor A. aanvaardbare financiering, die met beider belangen strookte, had kunnen aanvatten; enz.
- O. dat als vierde en vijfde grond van herziening van het vonnis achtereenvolgens wordt aangevoerd, dat de Raad geen rekening heeft gehouden met de voor A. catastrophale gevolgen van het rechtsherstel en dat de Raad is voorbijgegaan aan de in het huidige request met name genoemde moeilijkheden, die A. heeft gehad met Duitse of Duitsgezinde functionarissen, doch de lezing van het aangevochten vonnis leert, dat aan het een zowel als aan het ander door de Raad aandacht is besteed; dat de producties, bij de eerste behandeling overgelegd, waarop, zoals gezegd, de Raad heeft gelet, in beide opzichten duidelijke taal spreken;
- O. dat de gronden 6 en 7, onderscheidenlijk erover klagend, dat de Raad ten onrechte heeft aangenomen, dat A. zonder noodzaak de hypotheek heeft afgelost en dat ten onrechte is beslist, dat het onwaarschijnlijk voorkomt, dat het alleen met een verklaring van de eerste hypotheekhoudster, dat zij binnen een vijftal jaren niet tot opzegging zou overgaan, mogelijk zou zijn geweest nieuw crediet te verkrijgen, in wezen niets anders inhouden dan grieven tegen de gegeven uitspraak, alsof het hier een hoger beroep geldt, hoezeer in die gronden wordt betoogd, dat bijkomstige, maar, naar de Raad oordeelt, niet meer terzake dienende omstandigheden, als verwaarloosd en uit het oog verloren worden gekenschetst;
- O. dat in de achtste grond A. wederom doet aanvoeren, dat de Raad heeft voorbijgezien, dat A. wel degelijk pogingen heeft gedaan om de belangen van J. te behartigen, daar zij door onderhandelingen heeft getracht de hypotheek te verlengen en aldus opzegging en aflossing onmogelijk te maken, of ook om de hypotheek te verhogen;
- O. dat de negende grond wijst op de oorzaak, waaruit de financiële moeilijke positie van A., die tot aflossing van de hypotheek dwong, voortsproot, en wel op de weigering om voor de Duitsers te werken, op welke oorzaak de Raad wederom geen acht zou hebben geslagen;
- O. ten bewijze, dat de Raad in de aangevallen uitspraak zowel op het een als op het ander opmerkelijk is geweest, een aantal overwegingen uit die uitspraak aangehaald zouden kunnen worden, doch dat kan worden volstaan met de overneming van deze zinsnede: „... en ook niet is gebleken, dat A. ook maar pogingen in het werk heeft gesteld om met het behoud van het belang van J., bijv. door een nieuwe hypotheek naast de bestaande te vestigen, haar eigen behoeften te bevredigen”; „... dat ook het beroep van A. op het werk van haar directeur in het kader van het verzet tegen de vijand — waaraan de Raad niet wil twijfelen — haar niet kan baten, aangezien haar betoog, dat zij vooral daarom „de dreigende opzegging en executie” moest voorkomen, aan de Raad niet aannemelijk voorkomt, nu de Raad meent, dat het bestaan van deze dreiging geenszins door haar is aangetoond”;
- O. dat tenslotte in de tiende plaats het bezwaar wordt geopperd, dat er geen rekening mede is gehouden, dat, indien de oude hypotheek

was blijven bestaan, A. aan het N.A.F. rente daarover had moeten betalen en daarom ten onrechte aan J. rente is toegewezen van 30 Mei 1942 af, daar J. deze rente immers nimmer zou hebben genoten; O. dat ook hier weer een grief tegen de uitspraak en niet een nieuw feit naar voren wordt gebracht, daar toch de Raad uitdrukkelijk overwogen heeft, dat aan de Bond het gevorderde rentebedrag van 30 Mei 1942 af toekomt; dat ten overvloede zij opgemerkt, dat het niet vreemd voorkomt, dat rente is toegewezen van het tijdstip van de aflossing af;

O. dat nu alle aangevoerde gronden tot revisie ondeugdelijk zijn bevonden, het verzoek tot herziening van het vonnis en afwijzing alsnog van het verzoek van J., zoals in de aanhef breder omschreven, niet tot het gewenste doel kan leiden;

Beschikkende:

Wijst het verzoek af;

Veroordeelt requestrante in de kosten van het geding in revisie; enz.”

VI. Uitspraak van de Kamer te Amsterdam d.d. 8 Mei 1950.

De uitspraak, waarvan herziening werd gevraagd, was gegeven door de Kamer te Amsterdam op 22 September 1949. In deze uitspraak had de Kamer het voorstel van de notaris-bemiddelaar voor de afwikkeling van het geschil redelijk en billijk gevonden en de zaak teruggewezen naar de bemiddelaar om het geschil overeenkomstig diens voorstel te regelen. De koper A. verzocht herziening op de volgende gronden:

1. De Raad had niet voldoende rekening gehouden met het feit, dat het onroerend goed krachtens verordening van de Rijkscommissaris als vijandelijk vermogen onder beheer was gesteld en dat het niet betrof het rechtsherstel t.a.v. een perceel, onder beheer gesteld ingevolge de door de bezetter tegen Joods vermogen getroffen maatregelen.
2. De Raad zou een onjuiste beslissing hebben gegeven met betrekking tot de vraag of A. al dan niet te goeder trouw was geweest.

A. was van oordeel, dat in revisie ook kan worden geklaagd over een uitspraak van de Raad, wanneer reeds eerder aangevoerde feiten en verweren niet voldoende aandacht hebben gehad of niet behoorlijk zijn weerlegd en dat de revisiemogelijkheid niet is beperkt tot het aanvoeren van nieuwe, de eerste maal nog niet bekende of aangevoerde feiten.

De Raad overwoog:

„dat A.'s raadsman ter zitting van de Raad in revisie heeft erkend, dat de Raad in zijn vonnis, waarvan revisie ten aanzien van beide stellingen van A. een beslissing heeft gegeven, zij het, naar A.'s mening, een onjuiste;

dat A. van oordeel is, niettemin in zijn verzoek tot revisie ontvanke-lijk te zijn, omdat in de voorschriften van het Besluit E 100 met name in artikel 143 niet valt te lezen, dat een verzoek tot revisie dient ge-grond te zijn op een nieuw, bij eerste behandeling niet ter sprake gekomen feit;

dat de Raad A.'s raadsman in deze opvatting niet kan volgen;

dat de Raad — in aansluiting aan zijn eerdere uitspraken te dezen aanzien, met name die van 21 April 1947 (N.R. 857) — er voor heeft te waken, dat niet de revisie-procedure tot een hoger beroep wordt gemaakt, nu de wetgever uitdrukkelijk heeft gewild, dat geschillen in rechtsherstelzaken in één instantie zullen worden berecht;

dat daarom in revisie niet kan gevraagd worden een nieuwe beoor-deling van feiten of verweren, waarover reeds door de Raad een be- slissing is gegeven en welke dus bij die beslissing in aanmerking zijn genomen;

Rechtdoende:

Wijst af het verzoek in revisie en veroordeelt requestrant in de kosten dezer procedure; enz.”

(Wordt vervolgd).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/71

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
13 Juni 1951. (Mrs. Scholten, Wery en Buddingh de Voogt).

Het N.B.I. heeft geweigerd aan appellant een schadevergoeding toe te kennen terzake van een door appellant gesteld wanbeheer over zijn vermogen.

Art. 43 E 133 is niet van zo verreikende strekking, dat de ingestelde vordering tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daad daardoor aan de gewone rechter zou worden onttrokken en aan de Raad voor het Rechtsherstel zou worden opgedragen.

Appellant niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken van het geding, waaronder een op 16 November 1949 ontvangen beroepsschrift van Gerhard Heinrich van der Eijken, wonende te Amsterdam en het op 28 Januari 1950 ontvangen schriftelijk antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut:

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant zakelijk stelt:

dat zijn vermogen, bestaande uit een café-bedrijf te Amsterdam, aldaar gevestigd Weteringschans 171, ingevolge het Besluit E 133 onder beheer is gesteld, welk beheer ingevolge de uitspraak van het Tribunaal te Amsterdam d.d. 11 Februari 1947 uiterlijk op 15 Juni 1947 is geëindigd;

dat appellant de zogenaamde „kwijtingsbewijzen”, onder meer inhoudende dat de onder-beheergestelde niet meer in welke vorm dan ook van het Nederlandse Beheersinstituut — verder te noemen Beheersinstituut — te vorderen heeft, alleen wilde tekenen onder voorbehoud van al zijn rechten, doch dat het Beheersinstituut met deze wijze van tekenen geen genoegen wenste te nemen;

dat appellant daarna meermalen schriftelijk en mondeling aan het Beheersinstituut heeft verzocht hem een volledige rekening en verantwoording af te leggen onder overlegging van de schriftelijke bewijzen en boekhouding op het bedrijf van appellant betrekking hebbende;

dat het Beheersinstituut in gebreke is gebleven aan dit verlangen te voldoen en verzoeker daarop het Beheersinstituut in kort geding gedagvaard heeft tot het afgeven van alle nog onder het Beheersinstituut zijnde gelden, alsmede de boekhouding, in het bijzonder het kasboek en de daarbij behorende kasstukken, betrekkelijk tot het door het Beheersinstituut over appellants bedrijf gevoerd beheer;

dat uit de overwegingen van het vonnis van de President der Arrondissements Rechtbank te Amsterdam van 31 Januari 1949, in kort geding gewezen blijkt, dat de bovenbedoelde boeken en bescheiden, na voor administratieve controle te zijn overgedragen aan het accountantskantoor Bekkering Jr. te Amsterdam, thans vermist worden, terwijl er blijkens een ingesteld onderzoek sterke aanwijzingen zijn, dat deze boeken en bescheiden opzettelijk zijn vernietigd;

dat het Beheersinstituut thans geen rekening en verantwoording kan afleggen, doch slechts zou kunnen reconstrueren een boekhouding, gebaseerd op de gegevens, verstrekt door hetzelfde accountantskantoor Bekkering, hetwelk de oorspronkelijke gegevens, zoals het kasboek, opzettelijk heeft vernietigd;

dat deze rekening en verantwoording inmiddels nog niet is afgelegd, doch uiteraard zeer onbetrouwbaar zou zijn en als niet-aanvaardbaar voor requestrant moet worden aangemerkt;

dat naar appellants mening zeer ernstig in zijn onder beheer gestaand hebbend bedrijf geknocid is en zeer vele bedragen niet zijn verantwoord en niet aan appellant ten goede zijn gekomen, doch in de zak van derden zijn gevloeid;

dat appellant meermalen het Beheersinstituut verzocht heeft aan appellant een schadevergoeding toe te

kennen, op welke verzoeken het Beheersinstituut te 's-Gravenhage gereageerd heeft met de mededeling, vervat in zijn schrijven van 17 October 1949, dat het Beheersinstituut geen termen aanwezig acht om aan appellant een schadevergoeding toe te kennen ter zake van het door het Beheersinstituut over zijn vermogen gevoerde beheer;

dat appellant zich door deze beslissing van het Beheersinstituut uitermate gegriefd gevoelt en daartegen tijdig bij de Raad in beroep komt;

dat het bedrijf van appellant een veel grotere winst heeft gemaakt in de periode van 1 September 1945 tot 28 Maart 1947, dan verantwoord is in de gebrekkige overgelegde bescheiden van het accountantskantoor Bekkering;

dat het Beheersinstituut, nadat appellant schadevergoeding had verlangd, aan het accountantskantoor Mesritz te Amsterdam opdracht heeft verstrekt de door het accountantskantoor Bekkering verschaftte gegevens te controleren;

dat het accountantsskantoor Mesritz geen enkele verantwoording op zich kan nemen voor de door het accountantskantoor Bekkering verstrekte cijfers, aangezien de boeken en bescheiden, waarop deze cijfers steunen, opzettelijk door laatstgenoemd kantoor zijn vernietigd;

dat volgens appellants berekeningen — die in het beroepschrift in extenso zijn opgenomen — aangenomen moet worden een omzet van f 300,— per dag, opleverende over bovengenoemde periode een totale omzet van f 172.200,—; dat de bruto-winst is te stellen op 75 % van de omzet of f 129.150,—; dat als bruto-winst is verantwoord f 65.983,—, derhalve f 63.167,— te weinig; dat het door het accountantskantoor Mesritz opgegeven kostencijfer ad f 61.190,61 hem te hoog voorkomt, doch verzoeker ter beoordeling van de Raad laat, of dit kostencijfer verantwoord is;

dat het Beheersinstituut als beheerder van appellants vermogen aansprakelijk is voor het wanbeheer in appellants bedrijf gepleegd;

op welke gronden appellant verzoekt, het Beheersinstituut te veroordelen tot betaling aan appellant van een bedrag van f 63.167,— of zoveel minder als de Raad in goede justitie zal vermenen te behoren, als te weinig

aan appellant verantwoorde gelden, met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten der procedure;

Overwegende, dat het Beheersinstituut in zijn verweerschrift in hoofdzaak heeft aangevoerd:

dat het besluit van het Beheersinstituut, inhoudende de weigering om aan appellant de schade te vergoeden, welke hij stelt geleden te hebben door onrechtmatige gedragingen van de over zijn bedrijf aangestelde bedrijfsleider, niet is een beschikking als bedoeld in art. 43 lid 1 Besluit E 133, omdat de daar bedoelde beschikkingen uitsluitend zijn beschikkingen genomen door het Beheersinstituut in zijn kwaliteit van beheerder over enig vermogen, en daaronder niet vallen beslissingen van het Beheersinstituut in privé, zoals de onderhavige, zijnde deze immers een weigering om een pretense vordering op het Beheersinstituut privé te erkennen;

dat de vordering van appellant in wezen is een uit onrechtmatige daad, gebaseerd op art. 1403 B.W., welke actie niet behoort tot de competentie van de Raad voor het Rechtsherstel, doch tot die van de gewone Rechter;

dat de Raad zich derhalve onbevoegd zal moeten verklaren en in elk geval de vordering niet zal kunnen ontvangen;

dat het Beheersinstituut het beheer over appellants bedrijf heeft doen voeren door de Stichting tot beheer over Horecabedrijven, die als bedrijfsleider heeft aangesteld eerst A. C. Rodrigues en vervolgens C. Louma, en dat de Stichting de accountantscontrole heeft opgedragen aan het accountantskantoor Bekkering te Amsterdam, welks firmanten lid waren van het Nederlands Instituut van Accountants;

dat deze bedrijfsleiders, vermoedelijk in conniventie met genoemde accountants, malversaties hebben gepleegd, hetgeen onder meer hieruit blijkt, dat de gehele boekhouding ten kantore van de accountants is vernietigd;

dat voor de beweerdelijk geleden schade het Beheersinstituut niet in privé aansprakelijk is, daar het Beheersinstituut in zijn kwaliteit van beheerder over appellants vermogen de Stichting als beheerster heeft aangesteld en de Stichting als orgaan van het Beheersinstituut en dus evenzeer in kwaliteit van beheerster over het vermogen van appellant, bedrijfslei-

ders en accountants heeft aangesteld, zodat het Beheersinstituut voor deze handelingen niet in privé kan worden aangesproken, te minder nu aan het Beheersinstituut in geen enkel opzicht culpa in eligendo kan worden verweten;

op welke gronden geappelleerde verzoekt, dat de Raad zich onbevoegd zal verklaren, althans de vordering niet zal ontvangen dan wel afwijzen, met requestrants verwijzing in de kosten;

Overwegende, dat partijen vervolgens door de Raad zijn gehoord, appelland bij monde van zijn gemachtigde Mr. E. A. Moes, advocaat en procureur te Amsterdam, het Beheersinstituut bij monde van Mr. A. G. Lubbers, advocaat en procureur te Amsterdam, en ten verzoeken van appelland nog als getuige is gehoord A. H. Hondelink, te Amsterdam, zijnde van een tegenverhoor afgezien;

In rechte:

Overwegende, dat appelland bij de Raad in beroep is gekomen van een weigering van het Beheersinstituut om aan hem een schadevergoeding toe te kennen ter zake van het door het Beheersinstituut over zijn vermogen gevoerd beheer;

Overwegende, dat art. 43 Besluit E 133 weliswaar in de ruimste bewoordingen appel op de Raad toelaat van alle beschikkingen en besluiten van het Beheersinstituut, doch niettemin de wetgever niet kan hebben bedoeld aan het „Besluit Vijandelijk Vermogen” een zo ver reikende strekking te verlenen, dat tot de beschikkingen en besluiten, in vermeld art. 43 bedoeld, mede zouden behoren die strekkende tot het afwijzen van een vordering tot schadevergoeding tegen het Beheersinstituut zelve op grond van een door het Beheersinstituut preten gevoerd wanbeheer ten aanzien van een krachtens het Besluit E 133 beheerd vermogen;

Overwegende toch, dat niet mag worden aangenomen, dat de wetgever door het in zeer algemene bewoordingen gestelde art. 43 een vordering tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daad aan de kennisgeving van de gewone rechter, die daartoe uiteraard bevoegd is, heeft willen onttrekken en de kennisgeving van die vordering heeft willen opdragen aan een bijzon-

der college als de Raad voor het Rechtsherstel;

Overwegende, dat appelland mitsdien in zijn beroep niet kan worden ontvangen;

Rechtdoende:

Verklaart appelland niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordeelt appelland in de kosten van het geding, tot heden aan de zijde van het Nederlands Beheersinstituut begroot op f 50,— (vijftig gulden).

No. 51/72

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-HERTOGENBOSCH, 30 Juni 1951. (Mrs. Poerink, Rutten en Schellenbach).

Het schrijven van het N.B.I. aan requestranten, waarbij het N.B.I. te kennen geeft dat de gedane betalingen niet onverschuldigd zijn geschied en dat requestranten verplicht zijn de nog niet betaalde termijnen aan te zuiveren, is geen appellabele beslissing.

Art. 43 E 133 kan niet ad absurdum worden uitgebreid door op elk terrein, waar de Raad niet competent is, een „beslissing” van het N.B.I. uit te lokken.

Het partijen verdeeld houdende geschil dient voor de gewone rechter te worden gebracht.

De Raad verklaart zich niet bevoegd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

1. A. H. J. Dassen, en
2. Mr. W. H. P. Dassen, q.q. beherende vennoten van de C.V. Bandfabriek v.h. Schröder en Co., requestranten. Gemachtigde: Mr. W. H. P. Dassen te Maastricht

contra

Het Nederlandse Beheersinstituut, gerequesteerde.

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Post alia:

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het geschil tussen partijen in het kort hierop neerkomt, of krachtens een overeenkomst — waarvan een akte is opgemaakt, welke in afschrift ten processe is overgelegd —, in 1938 gesloten tussen een der

rechtsvoorgangers van requestanten en de als vijandelijk onderdaan onder het beheer van het Ned. Beheersinstituut gestelde W. Schröder, de requestanten verplicht zijn de in dat contract omschreven uitkeringen te doen aan genoemde Schröder — c.q. zijn beheerder —, stellende requestanten zich op het standpunt, dat zij tot die uitkeringen niet verplicht zijn en de door hen gedane uitkeringen als onverschuldigd betaald kunnen worden teruggevorderd, terwijl het N.B.I. van mening is, dat requestanten wel degelijk verplicht zijn de bedoelde uitkeringen te doen, zodat zij niet alleen geen recht hebben op terugbetaling van de gedane uitkeringen, doch ook verplicht zijn tot betaling van de achterstallige en nog te vervallen termijnen:

Overwegende, dat de partijen, vóór het aanhangig maken van deze procedure, over deze kwestie schriftelijk en mondeling overleg hebben gepleegd en de gerequesteerde bij schrijven dd. 9-9-'49 aan de bovengenoemde Mr. W. H. P. Dassen zijn standpunt, dat naar de mening van het N.B.I. de door requestanten gedane betalingen niet onverschuldigd zijn geschied en dat requestanten verplicht zijn de nog niet gedane termijnen aan te zuiveren, gemotiveerd heeft uiteengezet;

Overwegende, dat requestanten nu in beroep zijn gekomen van „de beslissing” van het N.B.I., in genoemd schrijven van 9-9-'49 neergelegd;

Overwegende echter, dat, naar het oordeel van de Raad, deze niet bevoegd is van het genoemde geschil kennis te nemen;

Overwegende toch, dat het geen beoogd behoort dat, indien requestanten een vordering willen aanhangig maken tegen het N.B.I. als beheerder over het vermogen van W. Schröder, tot terugbetaling van gelden, welke requestanten krachtens de voormelde overeenkomst van 1938 hebben betaald, doch naar hun mening onverschuldigd hebben betaald, deze vordering moet worden aanhangig gemaakt bij de gewone rechter, zoals ook de vordering van het N.B.I. in zijn voormelde hoedanigheid tot betaling van de krachtens genoemde overeenkomst verschuldigde termijnen bij de gewone rechter moet worden aanhangig gemaakt, daar aan geen andere rechter, met name niet aan deze Raad, de kennisneming en beslissing van geschil-

len over deze vorderingen is opgedragen:

Overwegende nu dat hierin, naar het oordeel van de Raad, geen verandering wordt gebracht door de omstandigheid, dat het N.B.I. in zijn voornoemd schrijven uitdrukkelijk het bovengenoemde standpunt heeft ingenomen;

Overwegende toch, dat weliswaar volgens art. 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen beroep openstaat bij de afd. Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel van alle beschikkingen enz. van het N.B.I. doch — daargelaten, of het hierboven genoemde schrijven van het N.B.I. dd. 9-9-'49 kan worden beschouwd als een beschikking of een beslissing in de zin van dat artikel — het in de rede ligt, dat een dergelijk beroep niet ad absurdum kan worden uitbreid door het uitlokken van een „beschikking” enz. op welk terrein dan ook, en met name, door het uitlokken van een „beslissing” omtrent een in een geschil in te nemen standpunt, geen verandering kan worden gebracht in de rechterlijke competentie;

Overwegende, dat zulks te meer klemt nu bij pleidooi ieder der partijen heeft verklaard zich het recht voor te behouden, voor het geval zij door de Raad in deze procedure in het ongelijk zou worden gesteld, de door haar gepretendeerde vordering alsnog bij de gewone rechter aanhangig te maken;

Rechtdoende:

Verklaart zich niet bevoegd van het verzoekschrift kennis te nemen;

Veroordeelt requestanten in de kosten van deze procedure aan de zijde van gerequesteerde begroot op f 75,—.

No. 51/73

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 14 Juni 1950. (Mrs. Schreuder, van Lookeren Campagne en van Zegelen).

Verzoekers, crediteuren van Bauer Nachlassverwaltung, verzoeken — in beroep van de afwijzende beschikking van het N.B.I. — te worden erkend als crediteuren van de D.R.T. op grond van het feit, dat door Bauer een bedrag overeenkomende met hunne vor-

dering op rekening van Bauer bij de D.R.T. is overgemaakt.

Na deze remise is het beheer over de nalatenschap May-Fuld bij Bauer gebleven en is dit niet overgegaan op de D.R.T. In de boeken van de D.R.T. kwam de rekening Bauer voor en eerst na het einde van het beheer over een bepaalde nalatenschap werd een rekening bij de D.R.T. geopend.

Achteraf is ook niet te reconstrueren uit welke nalatenschappen de remises van Bauer zijn voortgekomen.

Beroep afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 28 Juli 1949 ingekomen beroepschrift van *Ellen May* en haar echtgenoot *Alexander Ludwig August Max von Marx*, de laatste handelende zo voor zich als tot bijstand en machtiging zijner voornoemde echtgenote, beiden wonende te New York N.Y. in de Verenigde Staten van Noord Amerika, (gemachtigde Mr. J. R. Voute Jr. te Amsterdam), waarbij zij op na te melden gronden beroep aantekenden tegen een beslissing, neergelegd in een aangetekend schrijven dd. 30 Juni 1949 van de *Beheerders van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G.* en *Mr. O. E. Bauer, Nachlassverwaltung*, als gemachtigde van het *Nederlandse Beheersinstituut*;

Gezien het verweerschrift van de beide bedoelde beheerders;

Gezien de overige stukken;

Gehoord eisers raadsman en een der beheerders;

Overwegende, dat in het bovenvermelde schrijven, waartegen beroep is aangetekend, is beslist, dat de vordering van de eerste verzoekster, als enig erfgename van wijlen het echtpaar S. P. D. May-Rosine Mariana Fuld, terzake van het beheer van de beide nalatenschappen der overleden echtelieden tijdens de Duitse bezetting als vijandelijk vermogen in de zin van verordening no. 26/1940, tot een bedrag van f 429.811,74 kan worden erkend in de Mr. O. E. Bauer-Nachlassverwaltung; doch dat verzoekster niet als creditrice van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. kan worden aangemerkt;

Overwegende, dat verzoekers zich door deze beslissing bezwaard gevoelen op de vier, hieronder in het kort aangeduide gronden, te weten:

1. dat het Rijkscommissariaat in April 1942 het beheer over de boedels May-Fuld ten dele aan Mr. Bauer heeft onttrokken en aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. heeft opgedragen door de opdracht aan Mr. Bauer om f 441.000,— aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. over te maken, aan welke opdracht Mr. Bauer heeft voldaan;
2. dat genoemd bedrag van f 441.000,— door Mr. Bauer is overgemaakt met opgave van de naam der nalatenschappen, waardoor het beheer over dit vermogensbestanddeel op de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. is overgegaan en daaraan niet afdoet dat de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. heeft nagelaten de overmaking ten name van de boedels May-Fuld te boeken, doch daarvoor Mr. Bauer in rekening-courant heeft gecrediteerd, en evenmin dat Mr. Bauer ook na de overmaking nog administratie voor de genoemde boedels bleef voeren;
3. dat de verschillende verwalters van het vijandelijk vermogen niet als afzonderlijke instanties moeten worden aangemerkt, doch als onderdelen van de gezamenlijke Feindvermögensverwaltung onder de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G., zodat alle betrokken rechthebbenden als crediteuren moeten worden beschouwd van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G.;
4. dat Mr. Bauer als een ambtenaar moet worden gezien, die in opdracht van zijn superieur f 441.000,— van de boedel May aan een hogere functionaris, de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. heeft overgemaakt;

primair aanspraak maken op erkenning als crediteuren van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. tot het bedrag van het saldo der nalatenschappen, en subsidiair hebben bevestigd, dat het credit-saldo van Mr. O. E. Bauer-Nachlassverwaltung bij de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. ten bedrage van f 2.531.714,28, welk saldo mede is gevormd door de voormelde storting uit de genoemde nalatenschappen, wordt afgezonderd van het vorige vermogen van Mr. Bauer privé ten behoeve van de rechthebbenden uit de Nachlassverwaltung,

uit wier vermogens genoemd credit-saldo is gevormd;

Overwegende, dat verzoekers op deze gronden hebben geconcludeerd tot vernietiging van de voormelde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 30 Juni 1949 en primair: te verstaan, dat verzoekers een vordering ad f 429.811,74 hebben ten laste van de Deutse Revisions- und Treuhand A.G. te 's-Gravenhage, subsidiair: te verstaan: dat op de vordering van f 2.531.714,28 van de Mr. Bauer-Nachlassverwaltung op de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. slechts gerechtigd zijn de rechthebbenden op die nalatenschappen, wier gezamenlijk saldo ad $2\frac{1}{2}$ miljoen gulden op deze rekening staat, onder bepaling, dat de uitkeringen, welke de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. op deze rekeningen zal doen van het overige vermogen van Mr. Bauer privé of in voormelde kwaliteit afgezonderd zullen worden gehouden en uitsluitend ten goede zullen komen aan de gezamenlijke rechthebbenden op deze rekening en mitsdien aan verzoekers voor f 429.811,74, alles met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten;

Overwegende, dat de gemachtigden van verweerder hebben geconcludeerd tot ontzegging van zowel het primair, als het subsidiair gevorderde, en met verzoek om buiten de kosten van het geding gehouden te mogen worden;

Overwegende dat partijen voorname-lijk verschillen over de positie van Mr. Bauer als beheerder en over de aard van het door hem gevoerde beheer;

dat verzoekers Mr. Bauer beschouwen als een ambtenaar van de Duitse Staat, ondergeschikt aan de boven hem gestelde organen, aan wie hij de geldelijke baten, die zijn beheer opleverde, had af te dragen, zodat nu ten deze aanwijsbare baten van de beide genoemde nalatenschappen bij één dier organen, de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. zijn aangetroffen, de vordering ook bij de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. moest worden ingediend;

dat verweerder Mr. Bauer ziet als een beheerder van nalatenschappen, die deze als een afgescheiden vermogen onder zich had gedurende de tijd van dat beheer en onder zich hield onder meer in de vorm van kasgelden, saldi bij girodiensten en banken en te goed bij andere instellingen, zoals de

Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. totdat het beheer over een nalatenschap geëindigd was, waarna het overging aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G.;

dat aan verzoekers kan worden toegegeven, dat Mr. Bauer ten deze geen zuiver privaatrechtelijke functie uitoefende, doch de door de beheerders der Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. bij hun onderzoek aangetroffen in hunne mededelingen aan crediteuren dd. Maart 1948 beschreven feiten en omstandigheden — het beheer met toepassing van elf bijzondere Verwaltungen — toch aannemelijk maken, dat hier in feite sprake is van afgescheiden vermogens, waaronder de Mr. Bauer Nachlassverwaltung, die onder de betreffende beheerders, waaronder Mr. Bauer, verbleven, totdat het beheer geëindigd was, welke opvatting de Raad ook daarom redelijker voorkomt dan die van verzoekers, daar deze er toe zou moeten leiden, dat hunne aanspraken uiteindelijk zouden kunnen blijken te zijn vorderingen op de Duitse Staat;

Overwegende dat verzoekers nu wel sub 1 betogen, dat door de opdracht aan Mr. Bauer om f 441.000,— aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. over te dragen, aan welke opdracht Mr. Bauer voldeed, het beheer en de beschikking over dat bedrag aan Mr. Bauer werd onttrokken en aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. werd opgedragen, doch de Raad zich met dit betoeg niet kan verenigen;

dat in de eerste plaats overdracht van een gedeelte van een beheer al niet gebruikelijk is, doch Mr. Bauer bovendien bij het schrijven van den general-kommissar für Finanz und Wirtschaft dd. 8 April 1942 geen opdracht ontving mogelijke „Ansprüche an den Nachlass“ May naar de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. te verwijzen, doch uit dit schrijven volgt, dat hij die zelf moest behandelen, waarjoe hij gelden, die hij bij de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. had gestort, kon terugvorderen, hetgeen er op wijst dat ook na 8 April 1942 de gehele nalatenschappen May-Fuld nog onder beheer van Mr. Bauer waren;

dat dan ook in de boeken van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. een rekening te name van Mr. Bauer voorkwam — waarvan een gedeelte in fotocopie, door verweerder is

overgelegd, op welke rekening, naar uit de fotocopie blijkt, de bewuste post van f 441.000,— onder datum 14 Februari 1942 als „haben” voorkomt — en nu aan verzoekers wel kan worden toegegeven, dat tussen de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. en Mr. Bauer geen zuiver civiel-rechtelijke rekening-courant verhouding bestond, doch deze rekening ten name van Mr. Bauer mede aannemelijk maakt, dat de daarop voorkomende baten tot het afgescheiden vermogen van de Mr. Bauer-Nachlassverwaltung bleven behoren;

dat ook het feit dat, zoals de gemachtigde van verweerder op grond van de door hem geconstateerde gegevens heeft medegedeeld, eerst na het einde van het beheer over een bepaalde nalatenschap, een rekening bij de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. werd geopend, ten name van de recht-hebbenden op die nalatenschap, voor de juistheid van het door verweerder ingenomen standpunt pleit;

dat ook het feit, dat het bedrag van f 441.000,— door Mr. Bauer is overgemaakt met vermelding van de naam der nalatenschappen, waartoe het behoorde, naar 's Raads oordeel niet het gevolg heeft gehad, dat deze som uit het afgescheiden vermogen der Mr. Bauer Nachlassverwaltung geraakte en het dan ook opvalt, dat dit bedrag niet op bijzondere wijze door de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. is geboekt, doch op dezelfde wijze als de overige overmakingen uit onder beheer van Mr. Bauer gestelde vermogens, geboekt is in de rekening-courant „Mr. O. E. Bauer-Nachlassverwaltung”;

Overwegende dat uit het bovenstaande volgt, dat de Raad zich niet kan verenigen met de door verzoekers aangevoerde gronden en van oordeel is, dat de gedupeerden hunne aanspraken moeten geldend maken bij die instanties of personen, die met het beheer belast waren en tot het einde der bezetting gebleven zijn;

dat zulks in casu ook redelijk is tegenover de andere crediteuren der Mr. Bauer Nachlassverwaltung, uit wier vermogen het creditsaldo dezer Verwaltung eveneens is gevormd;

Overwegende, dat het subsidiaire verzoek zou neerkomen op een preferentie van sommige crediteuren van Mr. Bauer-Nachlassverwaltung boven de andere, welke preferentie onze Wet

niet kent en waarvoor naar het oordeel van de Raad in redelijkheid ook geen grond bestaat;

Overwegende, dat een afwikkeling volgens dit subsidiaire verzoek naar het inzicht van de Raad voor de liquidateuren onuitvoerbaar zou zijn; omdat als regel ronde bedragen door Mr. Bauer aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. werden overgemaakt, zonder vermelding van de vermogens, waaruit de overmakingen voortkwamen, zodat het niet wel mogelijk zal zijn om achteraf te bepalen, uit welke vermogens het credit-saldo van Mr. Bauer bij de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. is voortgekomen;

Overwegende, dat het verzoek derhalve zal moeten worden afgewezen;

UITSpraak DOENDE:

Wijst het beroep af;

Bevestigt voorzoveel nodig de voormelde beslissing volgens schrijven van de gemachtigden dd. 30 Juni 1949;

Veroordeelt verzoekers in de kosten van dit geding, aan de zijde van verweerder gevallen tot heden begroot op f 200,—.

No. 51/74

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM 28
Juni 1950.** (Mrs Schreuder, van Lookeren Campagne en van Zeggelen).

Een onroerend goed, belast met een „Joodse” hypotheek, is in 1943 verkocht met instandhouding der hypothecaire inschrijving aan gerequesteerde N.V., die dit onroerend goed heeft doorverkocht en de hypothecaire vordering heeft betaald aan de Duitse instantie der Hypotheekverwaltung.

Deze betaling was een onverschuldigde, immers de hypothecaire vordering was niet opeisbaar, noch was destijds door de Duitse instantie op aflossing aangedrongen.

Gerequesteerde N.V. kan zich derhalve niet beroepen op art. 33 lid 1 E 100 en heeft niet bevrijdend betaald.

Tegenover de laatste kopers zou een herleving der hypothecaire inschrijving onredelijk zijn, zodat het verzoek tot herleving der oorspronkelijke hypothecaire inschrijving is afgewezen.

Gerequesteerde N.V. veroordeeld

tot betaling van de hoofdsom met rente, voor zover nog openstaande, ingevolge herleving der vordering van verzoekster.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
Artt. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 8 Februari 1950 ingekomen verzoekschrift van Notaris Johannes Cornelis Stuart, wonende te Haarlem, als gemachtigde van *Georges van Houten*, kunstschilder, wonende te Tangier, Marocco, waarbij deze na te noemen vorderingen tot rechtsherstel inziende tegen:

1. *Frans Beek*, wonende te Haarlem;
2. de naamloze vennootschap *Maatschappij van gemeenschappelijk bezit en exploitatie van onroerende goederen „Twijnderslaan II”*, N.V., gevestigd te Haarlem;
3. *Berend Johannes Paasman*, wonende te Haarlem.

Gezien de overige stukken, waaronder verweerschriften, respectievelijk van verweerster sub 2, en van *Anna Huberta Theodora Zurendonk*, Weduwe van wijlen *Berend Johannes Paasman*, voornoemd en *Anna Huberta Theodora Paasman*, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met *Hendrik Jan Eizerman*, beiden wonende te Haarlem, erfgenamen van gerequesteerde sub 3 voornoemd, een akte van zwarigheden d.d. 17 Mei 1949 verleden voor notaris B. M. Brans te Haarlem, een voorlopig koopcontract tussen F. Beek en de N.V. Twijnderslaan II voornoemd d.d. 24 September 1943, een advies van de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel te Haarlem, alsmede nadere schriftelijke uiteenzettingen van de partijen van Houten, N.V. Twijnderslaan II en Paasman voornoemd.

Overwegende, dat verzoeker zakelijk heeft gesteld, dat Frans Beek voornoemd, wegens aan hem ter leen verstrekte gelden blijkens een akte d.d. 1 Juli 1921 verleden voor N. J. Hoeflake, destijds candidaat-notaris, als plaatsvervanger voor notaris J. A. Wilkens, destijds te Haarlem, schuldig was aan wijlen A. A. Levie oorspronkelijk f 5.000,— pro resto f 4.750,— rente 5 % per jaar, waarvoor een eerste hypotheek was verleend op een huis met bovenwoning, erf en tuin aan de Bilderdijkstraat no. 9, kadastraal bekend

gemeente Haarlem, sectie A no. 2787, groot 1 Are, 56 Centi-Are;

dat Frans Beek dit onroerend goed bij akte d.d. 11 October 1943 verleden voor A. E. J. Hellingman, als waarnemende het vacante kantoor van wijlen notaris Mr. H. C. Ittman te Haarlem voor f 9.800,— heeft verkocht aan de N.V. Twijnderslaan II, die ter gedeeltelijke voldoening van de koopsom gemelde pro resto leenschuld als eigen schuld overnam;

dat de N.V. Twijnderslaan II het perceel bij akte d.d. 25 November 1943 eveneens verleden voor A. E. J. Hellingman als waarnemende het kantoor van wijlen notaris Mr. H. C. Ittman heeft verkocht aan B. J. Paasman voor f 10.000,—, waarna de N.V. Twijnderslaan II de hiervoren omschreven hypothecaire schuld op of omstreeks 3 December 1943 heeft betaald aan het Sammelkonto der Hypothekenverwaltung in den Nederlanden bij de Nederlandse Handelmaatschappij N.V. te 's-Gravenhage, te weten f 4.750,— aan hoofdsom en f 117,43 aan rente van 3 Augustus 1943 tot 1 Februari 1944, in totaal f 4.867,43, waarna de hypothecaire inschrijving op 12 Januari 1944, ten hypotheekkantore te Haarlem is doorgehaald;

dat A. A. Levie op 7 Mei 1931 te Haarlem is overleden, nalatende tot enige erfgename zijn echtgenote Elisabeth Hendrina van Houten, die vervolgens op 26 December 1932 is overleden en van wie verzoeker de enige erfgenaam is krachtens testament, d.d. 28 Maart 1929 voor notaris N. J. Hoeflake destijds te Haarlem verleden;

Overwegende, dat verzoeker de Raad heeft verzocht te vernietigen, althans nietig te verklaren:

a. voormelde op 12 Januari 1944 plaats gehad hebbende doorhaling der hypothecaire inschrijving;

b. de voormelde betaling en aflossing der hypothecaire schuld met rente door de N.V. Twijnderslaan II aan de Hypothekenverwaltung in den Nederlanden, en te verstaan, dat deze betaling niet bevrijdend is geschied;

voorts te bepalen, dat de voormelde ten onrechte doorgehaalde hypothecaire inschrijving ten behoeve van verzoeker en ten laste van F. Beek opnieuw wordt ingeschreven, onder verplichting van verzoeker tot betaling van de inmiddels door deze van de beheerders der Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. ontvangen uitke-

ring van f 3.614,07 zijnde 75 % van de voormelde aflossing van f 4.867,43, verminderd met de door de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. in rekening gebrachte kosten ad f 48,67 — onder aftrek van de sedert 3 Augustus 1943 verschenen rente der hypothecaire schuldvordering aan de door de Raad aan te wijzen partij, dan wel de gerequesteerden hoofdelijk te veroordelen tot betaling aan verzoeker van f 4.750,— met rente daarvan ad 5 % 's jaars van 3 Augustus 1943 tot de dag der betaling, onder aftrek van het reeds door verzoeker ontvangen bedrag van f 3.714,07 en tenslotte gerequesteerden te veroordelen in de kosten van het rechtsherstel, daaronder begrepen de kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden ad f 131,88;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II en de erven van B. J. Paasman het verzoek hebben bestreden en geconcludeerd tot niet ontvankelijkverklaring, respectievelijk ontzegging der vordering;

Overwegende, dat verzoeker terecht geen verwijt doet aan het adres van F. Beek, daar deze bij de verkoop van het onroerend goed zorgvuldig tegenover verzoekers rechtsvoorganger handelde door ten behoeve van die rechtsvoorganger — die door de bezetters als vijand werd aangemerkt in de zin van Verordening no. 26/40 — een overneming te bedingen van de hypothecaire schuld door de N.V. Twijnderslaan II;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II uiteraard door deze schuldoverneming gebonden is, zij het ook dat F. Beek tegenover A. A. Levie hierdoor niet werd bevrijd, daar een schuldvernieuwing zonder medewerking van A. A. Levie of diens rechtverkrigenden, niet rechtsgeldig kon geschieden;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II minder zorgvuldig heeft gehandeld door na de doorverkoop van het perceel eigener beweging de hypothecaire schuldvordering af te lossen aan de Hypothekenverwaltung in den Nederlanden;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II zich naar het oordeel van de Raad in redelijkheid niet te harer bevrijding kan beroepen op de omstandigheid, dat haar gemachtigde, D. van der Leest, de voorlopige koopakte had getekend zonder voorafgaand overleg met haar, daar zij die voorlopige koopakte zonder protest heeft

nagekomen en deswege volledig aansprakelijk is;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II zich evenmin kan beroepen op onbekendheid met het vijand-zijn van A. A. Levie voornoemd volgens de Duitse Verordening no. 26/40, aangezien deze omstandigheid juist de aanleiding is geweest voor de overneming van de hypothecaire schuld;

Overwegende, dat niet is gesteld noch gebleken dat de hypothecaire schuld destijds opeisbaar was en evenmin, dat van de zijde van de bezetter op aflossing is aangedrongen;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II zich derhalve niet te harer bevrijding kan beroepen op artikel 33 van het Besluit E 100, nu zij onverplicht heeft afgelost aan een ander dan A. A. Levie voornoemd of diens rechtverkrijgenden;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II derhalve in redelijkheid moet worden belast met het pro-resto nog openstaande deel van verzoekers geldvordering, respectievelijk verplicht is tot vrijwaring aan F. Beek, indien deze door verzoeker tot betaling zou worden aangesproken;

Overwegende, dat de Raad deze schuld in hoofdsom als volgt vaststelt:

Aflossing als voormeld	f 4.867,43
Minus uitkering Deutsche Revisions- und Treuhand A.G.	„ 3.614,07
	f 1.253,36

Overwegende, dat de Raad wat de rentevergoeding betreft in redelijkheid de ingetreden daling van de gebruikelijke rentevoet in aanmerking meent te moeten nemen in dier voege, dat in redelijkheid rente is verschuldigd tegen de voet van 4 % 's jaars tot 1 Augustus 1946 en tegen de voet van 3½ % 's jaars van 1 Augustus 1946 tot de dag der voldoening;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II derhalve in redelijkheid verplicht is tot rentevergoeding over f 4.750,— ad 4 % van 1 Februari 1944 tot 1 Augustus 1946 en ad 3½ % vanaf 1 Augustus 1946 tot de datum van ontvangst der aflossing van beheerders van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G., alsmede over f 1.253,36 ad 3½ % 's jaars sedert laatst bedoelde datum tot de dag der betaling;

Overwegende, dat de Raad met de erven Paasman van oordeel is, dat de plaats gehad hebbende aflossing niet

te wijten is aan enigerlei onjuiste gedraging van de heer Paasman;

Overwegende, dat de Raad het dan ook tegenover deze erven onredelijk zou achten, indien door ingrijpen de oorspronkelijke hypothecaire inschrijving weer zou herleven met als gevolg, dat de N.V. Twijnderslaan II tegenover de erven Paasman, (die immers alsdan een te hoge koopsom zouden hebben betaald), ten deze aansprakelijk zou zijn en tot schadevergoeding of vrijwaring zou zijn gehouden;

Overwegende, dat de Raad derhalve het verzoek tot nietigverklaring van de voormelde doorhaling der hypothecaire inschrijving moet afwijzen doch van oordeel is, dat de plaats gehad hebbende aflossing van de hypothecaire schuld met rente door de N.V. Twijnderslaan II aan de Hypothekenverwaltung in den Nederlanden niet bevrijdend is geweest, zodat de N.V. Twijnderslaan II in redelijkheid verplicht is tot betaling van het nog openstaande restant der schuld onder gehoudenheid van verzoeker om aan de N.V. Twijnderslaan II over te dragen zijn vordering op de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G.;

Overwegende, dat de N.V. Twijnderslaan II als in het ongelijk gestelde partij moet worden belast met de kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden en van dit geding;

RECHTDOENDE:

Bepaalt, dat de voormelde aflossing van hypothecaire schuld met rente door de N.V. Twijnderslaan II aan de Hypothekenverwaltung in den Nederlanden niet bevrijdend is geschied en dat deze schuld wat hoofdsom en rente betreft herleve in voege als hieronder vermeld;

Veroordeelt de N.V. Twijnderslaan II ter zake voormeld tot betaling aan verzoeker tegen kwijting in hoofdsom van een bedrag, groot f 1.253,36, te vermeerderen met rente over f 4.750,— ad 4 % 'sjaars van 1 Februari 1944 tot 1 Augustus 1946 en ad 3½ % van 1 Augustus 1946 tot de datum van ontvangst door verzoeker van de uitkering ad f 3.614,07 van de beheerders der Deutsche Revisions- und Treuhand A.G., alsmede over f 1.253,36 tegen de voet van 3½ % 'sjaars sedert laatstbedoelde datum tot de dag der voldoening;

Verstaat, dat de N.V. Twijnderslaan II tot betaling aan verzoeker tot het beloop, vermeld in de vorige alinea tot

vrijwaring verplicht is jegens F. Beek voor het geval deze door verzoeker terzake voormeld zou worden aangesproken;

Veroordeelt verzoeker tot overdracht van zijn restantvordering terzake voormeld op de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. aan de N.V. Twijnderslaan II;

Veroordeelt de N.V. Twijnderslaan II tot terugbetaling aan verzoeker van het door deze betaalde bedrag van de kosten der akte van zwaarigheden, groot f 131,88 alsmede in de kosten van het geding aan de zijde van verzoeker gevallen tot deze uitspraak begroot op f 100,—;

Verstaat, dat ieder der partijen voor het overige haar eigen kosten draagt.

No. 51/75

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 6
September 1950.** (Mrs. Schreuder, van Lookeren Campagne en Baron van Haersolte).

Gerequesteerde sub 1 heeft een hypothecaire geldlening, die tot 7 Nov. 1943 was verlengd, vrijwillig afgelost op 1 April 1943 aan de N.G.V.

Beroep op art. 33 E 100 staat aan gerequesteerden niet open daar de aflossing is geschied op een tijdstip waarop de vordering niet opeisbaar was en ook nog niet was opgeëist, zodat gerequesteerde sub 1 niet tot betaling gehouden was.

Aflossing en doorhaling van de hypothecaire inschrijving nietig verklaard en de hypothecaire vordering hersteld ten behoeve van verzoekers, met rentebetaling zoals in het vonnis nader omschreven. Gerequesteerden gesubrogeerd in de rechten van verzoekers tegenover de N.G.V.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
Artt. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Post alia:

dat de erven Hauer ingevolge de bepalingen van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100 hersteld wenschen te worden in hun bovenomschreven rechten, welke zijn teloor gegaan, doordat Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling, mede optredende voor de andere erven Sijthoff-Muller, vrijwillig aan de Niederländische Grundstücksverwaltung

heeft betaald een vordering, welke bovendien volgens Nederlands Burgerlijk Recht niet opeisbaar was en het in verband met alle omstandigheden onredelijk zou zijn om de tenietgegane rechtsbetrekkingen niet te herstellen, op welke gronden requestanten verzochten de hierboven vermelde rechtsbetrekkingen te herstellen met vernietiging van alle rechtshandelingen, die ten aanzien van de rechtsbetrekkingen hebben plaats gevonden, met dien verstande, dat gerequesteerden van de Niederländische Grundstücksverwaltung zullen hebben te vorderen wegens onverschuldigde betaling een bedrag van f 11.177,10, terwijl requestanten van gerequesteerden te vorderen zullen hebben de som van f 11.000,— vermeerderd met rente ad 4 % sedert 7 November 1942 tot de datum van voldoening, zulks onder herstel van de hypothecaire zekerheid en met veroordeling van gerequesteerden in de kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden ad f 191,— en in de kosten van dit geding;

Overwegende, dat gerequesteerden Sijthoff Muller-Kolling, Gerding-Sijthoff Muller en Gerding bij verweerschrift, zakelijk weergegeven, hebben gesteld, dat de ten processe bedoelde hypothecaire vordering niet vrijwillig is afgelost, daar Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling, die destijds 60 jaar oud was, zich in zeer gedeprimeerde en nerveuze toestand bevond als gevolg van gedwongen ontruiming op korten termijn van hare woning te 's-Gravenhage met gedwongen evacuatie naar Groningen en het verlies van een deel van haar inboedel bij deze gedwongen verhuizing, terwijl met zekerheid verwacht kon worden, gezien de steeds verder strekkende maatregelen der Duitsers tegenover de Joden, dat de tot 7 November 1943 verlengde hypotheek op dien datum zou moeten worden afgelost, door welke vroegere, aflossing de belangen van den Joodsen hypotheekhouder niet zouden worden geschaad, zodat het niet overeenkomstig de redelijkheid ware de tenietgegane rechtsbetrekkingen te herstellen, op grond waarvan deze gerequesteerden hebben verzocht de vorderingen der erven Hauer af te wijzen en hen te veroordelen in de kosten van het geding;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut zich wat betreft de vraag of de hoofdsom der hypothecaire geldlening rechtsgeldig, is afgelost,

heeft gerefereerd aan 's Raads oordeel en voorts heeft verzocht, voor het geval de Raad mocht beslissen, dat de aflossing van de hoofdsom der hypotheek niet rechtsgeldig heeft plaats gehad, de rentevordering niet toe te kennen, zoals gevorderd, doch vanaf 5 Mei 1945 althans vanaf de datum, waarop de laatste rentebetaling aan de Duitse instanties zou zijn geschied als geen aflossing zou hebben plaats gevonden, voorts om bij eventueel herstel der hypothecaire vordering, de verdeling op de N.G.V., L.V.V.S., V.V.R.A. of soortgelijke instantie toe te kennen aan de erven Sijthoff-Muller en tenslotte om, nu blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden op 31 Juli 1940 ten overstaan van notaris Labberton te 's-Gravenhage een acte van boedelscheiding is verleden, waarbij aan Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling alle activa van de boedel van haar overleden echtgenoot zijn toebedeeld onder verplichting alle schulden van dien boedel te voldoen, bij genoemd eventueel herstel te bepalen, dat het N.B.I., als beherende het voormalig vermogen van de echtelieden Pietsch-Sijthoff Muller, voor zijn aandeel aansprakelijk zijnde jegens requestanten, ook voor deze uit rechtsherstel voortvloeiende schuld regres heeft op Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling;

Overwegende, dat namens requestanten ter terechtzitting is medege-deeld, dat zij, nu uit de boedel van L.V.V.S. ene uitkering van 70 % te verwachten is, hare vordering tot betaling van rentetermijnen, vervallen gedurende de bezetting, verminderen tot 70 % der totale in dat tijdperk verschenen rente, terwijl namens Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling is medegedeeld, dat het genoemde perceel Transvaalstraat 79 te Amsterdam haar eigendom en onbezwaard is;

Overwegende dat gerequesteerden een beroep op artikel 33 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer no. E 100 niet openstaat, zodat de aflossing der hypothecaire vordering heeft plaats gevonden op een tijdstip, waarop die vordering niet opeisbaar was en nog niet was opgeëist, zodat Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling betaalde, terwijl zij daartoe niet gehouden was, waaraan niet afdoet de omstandigheid, dat zij op meer gevorderde leeftijd was en wellicht in gedeprimeerde toestand verkeerde of dat de hypotheek later wellicht niet zou zijn verlengd;

Overwegende dat Mevrouw Sijthoff

Muller-Kolling wist, dat zij de aflossing aan een ander dan de oorspronkelijke crediteur betaalde en ook geen omstandigheden zijn gebleken, waaruit zou moeten worden afgeleid, dat het achterwege laten van ingrijpen door den Raad niet onredelijk zou zijn, zodat het verzoek van requestranten voor toewijzing vatbaar is in voege als nader te vermelden;

Overwegende ten aanzien van het namens het Nederlandse Beheersinstituut verzochte;

dat het den Raad redelijk voorkomt, dat de rente wordt berekend vanaf 7 November 1942, de laatste datum, waarop ingevolge de bepalingen der lening verschenen rente werd betaald, met dien verstande echter, dat de gedurende de bezettingstijd verschenen rente slechts verschuldigd is tot 70 % van het totale in dat tijdperk aan rente verschenen bedrag, waartegen requestranten geen bezwaar hebben gemaakt;

dat het voorts billijk voorkomt aan de erven Sijthoff Muller na betaling van rente en kosten en herstel der hypotheek de rechten toe te kennen, die requestranten zonder dit rechtsherstel tegen de Niederländische Grundstücksverwaltung of enige andere Duitse instelling hadden kunnen uitoefenen;

dat het tenslotte redelijk voorkomt dat, nu bij gemelde boedelscheiding aan Mevrouw Sijthoff Muller-Koning alle activa van de boedel van haar overleden echtgenoot zijn toebedeeld onder verplichting alle schulden van dien boedel te voldoen, worde bepaald, dat het N.B.I., als beherend het voormalig vermogen van de echtelieden Pietsch-Sijthoff Muller, voor zijn aandeel in deze uit het rechtsherstel voortvloeiende schuld regres heeft op Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de vermelde aflossing van de hoofdsom ad f 11.000,— en de betaling der rente ad f 177,10 door Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling op 1 April 1943 aan de Niederländische Grundstücksverwaltung gedaan, alsmede de op 14 Mei 1943 plaats gevonden doorhaling der hypothecaire inschrijving;

Doet de tussen wijlen Walther Benjamin Hauer voornoemd en de erven van Johan Pieter Frederik Sijthoff Muller bestaan hebbende overeenkomst van geldlening met hypothecaire zekerheidsstelling herleven, met dien

verstande, dat de erven Sijthoff Muller aan de erven Hauer, de requestranten, schuldig zijn het bedrag van f 11.000,— (elf duizend gulden), vermeerderd met de rente ad 4 % 'sjaars over dat bedrag sedert 7 November 1942, met deze beperking, dat de gedurende de bezettingstijd verschenen rente slechts verschuldigd is tot 70 % van het totale over dat tijdperk aan rente verschenen bedrag;

Verklaart rechtsgeldig en nog van kracht de hypothecaire inschrijving ten dier zake op het aan Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling in eigendom toebehorend pand gelegen te Amsterdam, Transvaalstraat no. 79, kadastraal bekend gemeente Amsterdam, sectie W nummer 5656.

Machtigt, en, voor zoveel nodig, gelast, de betrokken bewaarder der hypotheken van het bovenstaande aantekening te houden in de registers van hypotheek;

Veroordeelt gerequestreerden tot betaling aan requestranten van de kosten ad f 191,— als in het proces-verbaal van zwaarigheden d.d. 1 December 1949 vermeld;

Verstaat dat de erven Sijthoff Muller na betaling aan requestranten van de verschenen rente en de kosten en na herstel der hypothecaire inschrijving, recht hebben op de vordering, die de erven Hauer ter zake van de afdoening van voormelde hypothecaire vordering en de betaling der rente, tot een bedrag in totaal groot f 11.177,10, zonder dit rechtsherstel, tegen de Niederländische Grundstücksverwaltung of enige andere Duitse instantie zouden kunnen doen gelden;

Bepaalt, dat het Nederlandse Beheersinstituut, als beherend het voormalig vermogen van de echtelieden Pietsch-Sijthoff Muller voor zijn aandeel in de uit het rechtsherstel voortvloeiende schuld regres heeft op Mevrouw Sijthoff Muller-Kolling;

Veroordeelt gerequestreerden in de kosten dezer procedure tot op deze uitspraak aan de zijde van requestranten begroot op f 150,—.

No. 51/76

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 17 Juli 1950. (Mrs. Boll, v. d. Loos en Romein).

Verzoekster verzocht de rechtsbetrekking welke bestaan heeft tussen

haar, als trustee, en de door haar vertegenwoordigde obligatiehouders enerzijds en de Duitse Gewerkschaft Carolus Magnus en de Franse maatschappijen als borgen anderzijds te herstellen in de oorspronkelijke vorm en nietig te verklaren het besluit genomen in de vergadering van aandeelhouders van November 1941. Verzoekster heeft zich bij pleidooi beroepen op nietigheid der transactie ingevolge art. 10 A 6.

Beslissing over de vraag of een rechtsbetrekking nietig is op grond van art. 10 A 6 behoort tot de bevoegdheid van de gewone rechter.

De Raad verklaart zich onbevoegd en verstaat dat verzoekster, ingeval het beroep op de nietigheid wordt verworpen, daarna gelegenheid zal hebben op het verzoek, zoals bij request aangebracht, een beslissing te vragen.

Verzoekster veroordeeld in de proceskosten.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 134; art. 10 A 6)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift no. 1971/48, ingediend door de N.V. Maatschappij tot Beheer van het Administratiekantoor, opgericht door Hubrecht, van Harencarspel & Vas Visser, gevestigd en kantoorhoudende te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. T. Asser, advocaat aldaar, en het verzoekschrift no. 658A/49, ingediend door de Vennootschap Gewerkschaft Carolus Magnus, naar Duits recht gevestigd te Uebach Palenberg, gemachtigde Mr. F. Donker Curtius, advocaat te 's-Gravenhage, en het verzoekschrift no. 659A/49, ingediend door de N.V. naar Frans recht:

1. S.A. Forges et Acieries de la Marine et d'Homécourt, gevestigd te St. Chamond;
2. S.A. des Acieries de Micheville, gevestigd te Micheville;
3. S.A. des Hauts-Fourneaux et Fonderies de Pont-à-Mousson, gevestigd te Pont-à-Mousson, gemachtigde Mr. F. Donker Curtius, advocaat te 's-Gravenhage;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zittingen van 21 November en 19 December 1949;

Overwegende, dat verzoekster vordert het in de vergadering van aandeelhouders van 4 November 1941 ge-

nomen besluit nietig te verklaren en de rechtsbetrekking, bestaan hebbende tussen de Trustee, als vertegenwoordiger der obligatiehouders en de obligatiehouders zelve enerzijds, en Carolus Magnus en de hierbovengenoemde drie Franse borgen anderzijds, ongewijzigd opnieuw in hare oorspronkelijke vorm vast te stellen, met betrekking tot de rente over de periode, beginnende op 1 December 1939;

Overwegende, dat verweersters na een aantal middelen ten exceptieve te hebben opgeworpen, ten aanzien van de hoofdzak verzoeken het gevorderde af te wijzen;

Overwegende, dat bij de mondelinge toelichting de raadsman van verzoekster namens deze zich heeft beroepen op het bepaalde in het Besluit A 6 en heeft verzocht vóór alles ten deze te verstaan, dat de hier gesloten overeenkomst op grond van gemeld Besluit nietig is;

Overwegende dat de Raad dit verzoek aldus verstaat, dat verzoekster in de eerste plaats een declaratoire beslissing verlangt ten aanzien van dit punt en dat eerst daarna hetgeen zij bij request aanvoerde zal worden beslist, hetwelk dan als een subsidiaire vordering zal worden beschouwd;

Overwegende ten aanzien hiervan, dat aan de Raad bij het Besluit E 100 de bevoegdheid is gegeven de in artikelen 23 e.v. genoemde beslissingen te geven ten aanzien van rechtsbetrekkingen, die zonder dat ingrijpen van de Raad, rechtsgeldigheid bezitten;

dat dit ook volgt uit de strekking van artikel 30 van het Besluit E 93; dat de geldigheid van die rechtsbetrekkingen doet voortbestaan, totdat ten opzichte daarvan voorschriften zijn gegeven, welke voorschriften in het Besluit E 100 zijn neergelegd;

Overwegende, dat dit anders is met rechtsbetrekkingen waarover het Besluit A 6 handelt, omdat de daar bedoelde rechtshandelingen van meet af nietig zijn en dus een nietigverklaren of wijzigen van de daaruit voortgesproten rechtsbetrekkingen niet mogelijk is;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat de Raad niet bevoegd is een beslissing op grond van het bepaalde in het Besluit A 6 te geven, maar degeen, die meent, dat dit Besluit moet worden toegepast zich tot de gewone rechter moet wenden;

Overwegende, dat derhalve door dit

bij pleidooi gedane beroep de Raad onbevoegd wordt;

Overwegende dat de Raad echter de mogelijkheid wil openlaten om, als de gewone rechter bij gewijste over de nietigheid zich heeft uitgesproken en het beroep daarop heeft verworpen, het bij inleidend request aangevoerde te beslissen en daartoe de zaak te dien aanzien zal aanhouden;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd van het gevorderde kennis te nemen;

Verstaat, dat ten aanzien van de subsidiaire vordering de Raad de zaak zal aanhouden teneinde verzoekster, als de gewone rechter het beroep op de nietigheid heeft verworpen, de gelegenheid open te laten aan de Raad omtrent dat deel der vordering in de hoofdzaak een beslissing te vragen;

Veroordeelt verzoekster in de kosten op deze behandeling gevallen aan de zijde van verweerster tot heden voor de partijen van het verweerschrift 658A/49 op f 250,— en voor die van het verweerschrift 659A/49 op f 250,—.

No. 51/77

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK UTRECHT, 20 Juni 1950. (Mrs. Prof. Dorhout Mees, Prof. Wiarda en Prof. Hijmans van de Bergh).

Appellant heeft op zakelijk gebied een gedraglijn gevolgd onverenigbaar met hetgeen in bezettingstijd van een betrouwbaar Nederlands zakenman mocht worden verwacht en geëist. Daartegenover heeft appellant tegen de maatregelen van de bezetter op effectieve wijze steun verleend aan in moeilijkheden verkerende Nederlanders en daarvoor grote risico's genomen en in dit opzicht meer gedaan dan de gemiddelde Nederlander heeft gepresteerd.

Aan appellant de no-enemy verklaring verleend onder voorwaarde dat 75 % van zijn vermogen aan de Staat zal verblijven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 34, 37, 43.)

De Meervoudige Kamer te Utrecht

van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien een verzoekschrift d.d. 18 Juli 1949 van C. M. Bennemann, hout-handelaar te Winterswijk (gemachtigde Mej. Mr. Ph. H. van Noord, advocaat en procureur te Utrecht) waarbij deze komt in beroep tegen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut waarbij afwijzend werd beschikt op het verzoek van appellant tot het afgeven van een verklaring dat hij niet langer als vijandelijk onderdaan zal worden beschouwd;

Gezien de schriftelijke inlichtingen van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 21 September 1949;

Gezien de overige stukken van dit geding;

Gehoord appellant en diens gemachtigde Mej. Mr. Ph. H. van Noord, alsmede Mr. J. N. Haak namens het Nederlandse Beheersinstituut ter zitting van 10 Maart 1950;

Overwegende dat vaststaat, dat appellant, die in 1889 te Bocholt in Duitsland is geboren uit het huwelijk van een Duitse vader en een Nederlandse moeder, vijandelijk onderdaan is in de zin van artikel 2 van het Besluit E 133 hetzij krachtens het daarbij sub 2 bepaalde, hetzij, indien hij, zoals door hem is gesteld, door desertie de Duitse nationaliteit heeft verloren en dus stateloos is geworden, krachtens het in dat artikel sub 4 bepaalde in verband met de bepalingen van het Besluit A 6;

Overwegende dat appellant om voor een verklaring, als door hem verzocht in aanmerking te kunnen komen moet voldoen aan navolgende vereisten:

I. dat hij reeds vóór de oorlog duurzaam in ons land gevestigd was;

II. dat hij feitelijk vergroeid was met de Nederlandse samenleving;

III. dat hij zich gedurende de bezetting heeft gedragen op de wijze waarop de grote meerderheid van het Nederlandse volk dit heeft gedaan en dus zich niet de facto aan de zijde van de vijand heeft geschaard;

Overwegende dat appellant voldoet aan het sub I genoemde vereiste, daar hij sinds 1912 ononderbroken in Nederland en wel te Winterswijk woonachtig is geweest;

Overwegende dat de Raad aanneemt, dat appellant eveneens aan het sub II genoemde vereiste voldoet;

dat hij immers met een Nederlandse vrouw is gehuwd, en kennelijk aan zijn enige dochter een Nederlandse opvoeding heeft gegeven hetgeen de Raad afleidt uit het feit, dat deze dochter evenals haar moeder dadelijk voor een ontviandingsverklaring in aanmerking is gekomen, onderwijzeres is aan een Nederlandse school en tijdens de bezetting met behulp van haar ouders weerstand heeft weten te bieden aan de op haar uitgeoefende aandrang op een Duitse school te werk te worden gesteld;

dat voorts niet is gesteld, noch gebleken, dat vóór de oorlog appellant deel nam aan het Duitse verenigingsleven, zoals dat reeds toen hier te lande van Duitse zijde werd gestimuleerd, of regelmatig omgang had met andere hier gevestigde Duitsers;

Overwegende dat ten aanzien van het sub 3 genoemde vereiste echter ernstige reden tot twijfel bestaat;

Overwegende immers, dat afgezien van een tegen appellant ingebrachte klacht wegens het aanbrengen van een politieagent, die in het openbaar zijn instemming had betuigd met de luchtbombardementen op Duitse steden — klacht, waarvan de juistheid in geen dele is komen vast te staan en naar aanleiding waarvan dan ook geen vervolging tegen appellant is ingesteld — vaststaat, dat hij in zijn zaken gedurende de oorlog een gedragslijn heeft gevolgd, welke op zijn minst getuigde van een vergaand opportunisme en onverenigbaar was met hetgeen in die tijd van een betrouwbaar Nederlands zakenman mocht worden verwacht en geëist;

Overwegende immers dat appellant, die een houthandel had, welke kort na het uitbreken van de oorlog associeerde met een notoir N.S.B.-er toeliet dat advertenties werden geplaatst in hier te lande verschijnende Duitse couranten, bij het Rijksbureau voor Hout een voorsprong trachtte te verkrijgen door er zich op te beroepen, dat zijn bedrijf op nationaal-socialistische geest was geschoeid en van zijn relaties met Duitse instanties gebruik maakte om hogere toewijzingen te krijgen dan waarop hij volgens de richtlijnen van het Rijksbureau voor Hout aanspraak kon maken;

Overwegende dat de afwijzing van het verzoek van appellant op boven-

staande gronden dan ook geheel gerechtvaardigd zou zijn geweest ware het niet, dat hiertegenover in het credit van appellant kunnen worden gesteld een groot aantal handelingen, waarbij hij, eveneens gebruik makende van zijn relaties met de vijand aan Nederlanders, die door bezettingsmaatregelen van verschillende aard in grote moeilijkheden waren gebracht op uiterst effectieve wijze steun en hulp heeft geboden;

Overwegende, dat van deze handelingen blijkt uit een indrukwekkend aantal ten gunste van appellant afgelegde verklaringen, welke door het Nederlandse Beheersinstituut niet worden betwist en bevestiging vinden in het aan de Raad ter inzage verstrekte rapport naar de gedragingen van appellant ingesteld door de Rijksrecherche;

Overwegende dat zoals appellant in zakelijk opzicht stellig beneden de maat is gebleven, hij door laatstbedoelde handelingen welke niet eerst tegen het einde van de oorlog, doch ook reeds in het begin daarvan plaatsvonden, en waarbij appellant zonder daarvoor enige tegenprestatie te vragen persoonlijk vaak grote risico's heeft moeten nemen, even zeker ten behoeve van in nood verkerende medeburgers en dus ook voor de Nederlandse zaak meer heeft gedaan dan de gemiddelde Nederlander in de bezettingsjaren heeft gepresteerd;

Overwegende dat appellant door deze handelingen wel verre van zich aan de zijde van de vijand te scharen de facto zich van de aanvang af tegen hem heeft gericht;

Overwegende dat de Raad op deze grond van oordeel is, dat een ontviandingsverklaring aan appellant niet mag worden onthouden, echter onder dit voorbehoud en deze voorwaarde dat van zijn vermogen 75 % aan de Staat der Nederlanden zal verblijven;

Overwegende immers dat dit vermogen geheel in de bezettingsjaren is verdiend door de vlucht, welke in die tijd de zaken van appellant hebben genomen en de Raad de overtuiging heeft, dat de verwerving daarvan grotendeels door de relaties welke appellant in die tijd met de vijand onderhield, is mogelijk gemaakt, zodat het met geest en strekking van het Besluit E 133 in overeenstemming is, dat hoezeer appellant op grond van zijn persoonlijke verdiensten persoonlijk zal worden ontviand het door zijn vijand-

delijke relaties verworven vermogen de positie van vijandelijk vermogen blijft behouden;

Overwegende dat artikel 37, lid 3, van het Besluit E 133 weliswaar onder meer slechts toelaat het verbinden van voorwaarden aan toestemmingen, vrijstellingen en verklaringen, verleend krachtens het voorgaande (tweede) lid, doch naar het oordeel van de Raad met het „voorgaande lid” kennelijk mede lid I is bedoeld sprekend: immers

lid I evenals lid 3 van „toestemmingen, vrijstellingen en verklaringen” en lid 2 slechts van „toestemmingen”;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verklaart, dat C. M. Bennemann te Winterswijk niet langer vijandelijk onderdaan is, zulks onder de voorwaarde, dat van zijn vermogen 75 % verblijft aan de Staat der Nederlanden;

Door perscorrectie was aanvulling niet mogelijk

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededeling van de Redactie	25
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	26
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	33
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	35
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	36
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/78 t/m 51/84	pag. 225 t/m 240

Mededeling van de Redactie

Het in het tweede nummer van de zesde jaargang d.d. 31 Juli 1951 aangekondigde vervolg van het artikel over verzoeken tot revisie van vonnissen t.a.v. Joods onroerend goed zal worden gepubliceerd in het volgende nummer.

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Rectificatie.

In „Rechtsherstel” van 15 Juli 1951 (VIe Jaargang no. 1), blz. 1, werd abusievelijk vermeld, dat de „Derde gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën” betrekking had op „effecten, waaraan één of meer delen ontbreken en waarvan de nog aanwezige delen inmiddels bij de Afdeling Effectenregistratie zijn ingeleverd”. Ten rechte had deze bekendmaking betrekking op effecten, welke geheel niet meer aanwezig zijn en welke als niet aangemeld werden geregistreerd.

Vijandelijk Vermogen.

Het Secretariaat wil de aandacht vestigen op een tweetal wetten van 20 Juli 1951, onderscheidenlijk tot wijziging en aanvulling van de artikelen 2 en 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (St. 1951 no. 310) en tot het vaststellen van regelen met betrekking tot de bestemming van het vijandelijk vermogen en wijziging van enige bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen (St. 1951 no. 311), zomede op een Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 (St. no. 317) inzake de beëindiging van de staat van oorlog met Duitsland.

In verband met het belang van deze staatsbladen voor de afwikkeling van het vijandelijk vermogen hier te lande wordt de tekst daarvan hieronder overgenomen.

No. 310. Wet van 20 Juli 1951 tot wijziging en aanvulling van de artikelen 2 en 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen.

Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de artikelen 2 en 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen te wijzigen en aan te vullen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I.

In artikel 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt tussen de punten 3 en 4 ingevoegd een nieuw punt 3bis, luidende:

„3bis. behoudens afwijkende internationale overeenkomsten, rechtspersonen, die opgericht zijn of bestaan krachtens of beheerst worden door het recht van een vreemde, niet-vijandelijke staat, indien in deze rechtspersonen op of te eniger tijd na de tiende Mei 1940 een vijandelijke staat of een vijandelijk onderdaan in belangrijke mate invloed heeft uitgeoefend of belang heeft gehad. Voor de toepassing van deze bepaling zal een vijandelijke staat of een vijandelijk onderdaan in ieder geval worden geacht in belangrijke mate invloed te hebben uitgeoefend of belang te hebben gehad, indien:

a. 50 % of meer van het geplaatste kapitaal het eigendom is, dan wel op of te eniger tijd na de tiende Mei 1940 is geweest, hetzij afzonderlijk, hetzij gezamenlijk, van een vijandelijke staat of van een vijandelijk onderdaan, dan wel dezelve door middel van of met stromannen of tussengeschoven personen eigendomsrechten op 50 % of meer van het geplaatste kapitaal kan of heeft kunnen doen gelden; of

b. een vijandelijke staat of een vijandelijk onderdaan, hetzij zelf hetzij door

middel van of met stromannen of tussengeschoven personen zo door of tengevolge van credietverlening, affiliaties, kartel- of trustvorming, afnamecontracten of licentieovereenkomsten, de beschikking over prioriteits- of preferente aandelen of soortgelijke belangen, als anderszins, aanmerkelijke invloed uitoefent, dan wel op of te eniger tijd na de tiende Mei 1940 heeft uitgeoefend op de benoeming van de besturende of controlerende organen of op de gang van zaken van de rechtspersoon."

Artikel II.

Aan artikel 3, lid 4, van het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt toegevoegd een tweede zin, luidende:

„Onze Minister van Financiën is echter bevoegd van het aan de Staat opgekomen vermogen van rechtspersonen, waarin belangen zijn betrokken van personen, op wier vermogen dit besluit niet van toepassing is, een aan hun evenredig gedeelte van het vermogen dier rechtspersonen, of van hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, aan die personen af te staan."

Artikel III.

Deze wet is mede verbindend voor Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea.

Artikel IV.

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag volgende op die harer afkondiging, met dien verstande, dat zij in Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea in werking treedt op de dag volgende op die harer afkondiging onderscheidenlijk in het Gouvernementsblad van Suriname, het Publicatieblad van de Nederlandse Antillen en het Gouvernementsblad van Nieuw-Guinea.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize Soestdijk, 20 Juli 1951.

JULIANA.

De Minister van Justitie,
H. MULDERIJE

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

De Minister van Economische Zaken,
VAN DEN BRINK,

*De Minister van Landbouw, Visserij
en Voedselvoorziening,*
MANSHOLT.

*De Minister voor Uniezaken en
Overzeese Rijksdelen,*
L. PETERS.

Uitgegeven de een en twintigste Juli 1951.

De Minister van Justitie,
H. MULDERIJE.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Bijl. Hand. II 50/51, 2108; Hand. II 50/51, bladz. 1555 t/m 1570, 1583 t/m 1599;
Bijl. Hand. I 50/51, 2108; Hand. I 50/51, bladz. 716 t/m 743, blz. . . .

No. 311. Wet van 20 Juli 1951 tot het vaststellen van regelen met betrekking tot de bestemming van het vijandelijk vermogen en wijziging van enige bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen.

Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is regelen vast te stellen met betrekking tot de bestemming van het vijandelijk vermogen en enige wijzigingen aan te brengen in het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Voor de toepassing van deze wet gelden de begripsomschrijvingen, gegeven in artikel 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en in artikel 1 van de wet van 21 December 1946 (*Staatsblad* no. G 382). Voor de toepassing van deze wet worden als onderdanen van Duitsland, onderscheidenlijk Japan, beschouwd degenen, die vóór het in werking treden van deze wet volgens de omschrijvingen van artikel 2, onder 1, 2, 3 en 3bis van het Besluit Vijandelijk Vermogen als vijandelijke onderdanen werden aangemerkt.

Artikel 2.

In artikel 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt het onder 1 bepaalde vervangen door:

„wordt verstaan onder *Koninkrijk*: het Rijk in Europa, Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea;”.

De tweede zin van artikel 33, lid 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt gelezen:

„Het stelt bijkantoren in in Suriname en de Nederlandse Antillen en kan een bijkantoor instellen in Nieuw-Guinea.”

Artikel 47 van het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt als volgt gelezen:

„Dit besluit is mede verbindend voor Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea, met dien verstande evenwel, dat voor deze Rijksdelen, met inachtneming van de beginselen van dit besluit, door de wetgevende organen van die Rijksdelen nadere, van dit besluit afwijkende en aanvullende regelingen kunnen worden getroffen, de toepassing en uitvoering betreffende.”

Vijandelijk vermogen in de Republiek Indonesië, dat niet tevens is vijandelijk vermogen in het Koninkrijk, wordt geacht sedert de soevereiniteitsoverdracht niet langer vijandelijk vermogen te zijn geweest in de zin der Nederlandse wet.

Wij behouden Ons voor te bepalen op welke wijze het vijandelijk vermogen zal worden toebedeeld aan de Rijksdelen.

Artikel 3.

In artikel 1, onder 5 van het Besluit Vijandelijk Vermogen vervalt het woord „Duitsland”.

Voor de toepassing van de bij of krachtens voornoemd Besluit uitgevaardigde bepalingen wordt de staat Duitsland niet langer als vijandelijke staat en worden de onderdanen van Duitsland niet langer als vijandelijke onderdanen aangemerkt.

Artikel 4.

Het Besluit Vijandelijk Vermogen blijft, behoudens het bepaalde in deze wet, van toepassing op het vermogen van de staat Duitsland en van onderdanen van Duitsland, hetwelk vóór het in werking treden van deze bepaling van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan.

De opbrengst van het in het vorige lid bedoelde vermogen komt ten bate van de algemene middelen en wordt bestemd tot bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van de oorlogsschade.

Artikel 5.

Behoudens het bepaalde in artikel 14 is het Beheersinstituut ten aanzien van onderdanen van Duitsland niet langer bevoegd tot de verrichtingen, bedoeld in artikel 34, lid 1, onder b tot en met f, en artikel 37 van het Besluit Vijandelijk Vermogen.

Artikel 6.

Het vermogen van de staat Italië en van onderdanen van Italië, dat van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan, kan door Ons worden bestemd om daarop te verhalen de vorderingen bedoeld in de artikelen 74 en 79 van het vredesverdrag met Italië (*Staatsblad* no. J 166).

Artikel 7.

Verklaringen als bedoeld in artikel 6 van de wet van 21 December 1946 (*Staatsblad* no. G 382) worden niet meer afgegeven.

Artikel 8.

Wij behouden Ons voor aan het vermogen van de staat Japan en van onderdanen van Japan, hetwelk van rechtswege in eigendom, op de Staat is overgegaan, een bestemming te geven.

Nadat Wij een bestemming, als bedoeld in het vorige lid, aan dat vermogen hebben gegeven, blijft op dat vermogen, behoudens het bepaalde in of krachtens deze wet, het Besluit Vijandelijk Vermogen van toepassing.

Met ingang van een door Ons te bepalen tijdstip worden voor de toepassing van de bij of krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen uitgevaardigde bepalingen de staat Japan niet langer als vijandelijke staat en de onderdanen van Japan niet langer als vijandelijke onderdanen aangemerkt.

Met ingang van het tijdstip, bedoeld in het vorige lid, is het Beheersinstituut ten aanzien van onderdanen van Japan niet langer bevoegd tot de verrichtingen, bedoeld in artikel 34, lid 1, onder b tot en met f, en artikel 37 van het Besluit Vijandelijk Vermogen.

Artikel 9.

Personen, die krachtens het Koninklijk Besluit van 7 Juni 1940 (*Staatsblad* no. A 6) tot vijandelijke onderdanen zijn verklaard, zijn niet langer vijandelijke onderdanen.

Personen — uitgezonderd Nederlandse rechtspersonen — die krachtens artikel 2, onder 5 van het Besluit Vijandelijk Vermogen tot vijandelijke onderdanen zijn verklaard, zijn niet langer vijandelijke onderdanen.

Artikel 10.

Het Besluit Vijandelijk Vermogen blijft, behoudens het bepaalde in deze wet, van toepassing op het vermogen van de in artikel 9 bedoelde personen, hetwelk vóór het in werking treden dezer wet van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan.

De opbrengst van dit vermogen komt ten bate van de algemene middelen en wordt bestemd tot bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van oorlogsschade.

Artikel 11.

Het bepaalde in artikel 2, onder 4 en 5 van het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt ingetrokken.

Het Koninklijk besluit van 22 October 1942 (*Staatsblad* no. C 64) wordt ingetrokken.

Artikel 12.

Onze Ministers van Justitie en van Financiën gezamenlijk zijn bevoegd vermogen als bedoeld in de artikelen 4, 6, 8 en 10, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, in het algemeen belang aan de voormalige eigenaren terug te geven. Zij kunnen aan de teruggave voorwaarden verbinden. Voorzover een Onzer overige Ministers daarbij betrokken is, geschiedt de teruggave slechts in overeenstemming met die Minister.

Artikel 13.

Het tweede en het derde lid van artikel 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen vervallen. In het vierde lid van dit artikel worden de woorden „bij de Wet” vervangen door: „bij of krachtens de Wet” en vervallen de

woorden: „,met inachtneming van de te dezen aanzien in de wapenstilstandsvoorwaarden of vredesverdragen op te nemen bepalingen,“. Het vierde en het vijfde lid van dit artikel worden genummerd 2 en 3.

Artikel 14.

Ten aanzien van verzoekschriften van onderdanen van Duitsland tot het verkrijgen van een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1, onder *d* of *f* van het Besluit Vijandelijk Vermogen, ingediend voor de dag waarop deze bepaling in werking treedt, blijft het Beheersinstituut, zolang de artikelen 3 en 4 dezer wet niet in werking zijn getreden, bevoegd een beschikking te nemen. Hetzelfde geldt ten aanzien van verzoekschriften van onderdanen van Duitsland tot het verkrijgen van zodanige verklaring, ingediend op of na die dag doch voor het in werking treden van de artikelen 3 en 4 dezer wet, indien de verzoeker redelijkerwijs niet voor die dag het verzoekschrift heeft kunnen indienen.

Nadat de artikelen 3 en 4 dezer wet in werking zijn getreden, is het Beheersinstituut bevoegd, op de verzoekschriften, die aan het bepaalde in het eerste lid voldoen, te beschikken dat het vermogen van de verzoeker, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen zal worden teruggegeven.

Be bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen, welke betrekking hebben op de in artikel 34, lid 1, onder *d* of *f* van dat Besluit bedoelde verklaringen, zijn van overeenkomstige toepassing op beschikkingen van het Beheersinstituut, te geven ingevolge het vorige lid.

Artikel 15.

Kosten, die aan het Beheersinstituut zijn betaald ter zake van verzoekschriften, waarop het Beheersinstituut ingevolge deze wet niet langer bevoegd is te beschikken, worden teruggegeven.

Artikel 16.

Indien een Nederlander op het tijdstip van het in werking treden van deze bepaling in enige gemeenschap van goederen is gehuwd met een persoon, die op dat tijdstip uitsluitend op grond van het bepaalde in artikel 2, onder 1, van het Besluit Vijandelijk Vermogen als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt, kan hij, mits hij op dat tijdstip niet zelf als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt, binnen zes maanden na dat tijdstip de afdeling rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel verzoeken die gemeenschap te ontbinden. Nadat de ontbinding is uitgesproken, wordt hem zijn deel van het vermogen van de gemeenschap teruggegeven.

De scheiding van goederen, bedoeld in het vorige lid, wordt door de griffier van de afdeling rechtspraak openbaar gemaakt door de plaatsing van een uittreksel van de uitspraak in de *Nederlandse Staatscourant*. Het uittreksel moet bevatten de dagtekening der uitspraak en de aanduiding van de kamer, welke de uitspraak heeft gedaan; voorts de namen, voornamen, beroep en woonplaats der echtgenoten. De gronden, waarop de uitspraak berust, mogen in dit uittreksel niet worden opgenomen.

De uitspraak betreffende de ontbinding der gemeenschap wordt tegenover derden eerst van kracht, nadat de in het vorige lid bedoelde openbaarmaking heeft plaats gevonden.

Artikel 17.

Deze wet is mede verbindend voor Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea, met dien verstande dat voor deze Rijksdelen door de wetgevende organen van die Rijksdelen de bevoegdheden, bij deze wet aan Onze Ministers of aan het Beheersinstituut toegekend, aan eigen organen kunnen worden opgedragen.

Deze wet treedt, behoudens voorzover betreft de artikelen 3 en 4, voor het Rijk in Europa in werking met ingang van de dag volgende op die harer afkondiging, en voor Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea met ingang van de dag volgende op die harer afkondiging onderscheidenlijk in het *Gouvernementsblad* van Suriname, het *Publicatieblad* van de Nederlandse Antillen en het *Gouvernementsblad* van Nieuw-Guinea.

De artikelen 3 en 4 treden in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize Soestdijk, 20 Juli 1951.

JULIANA.

De Minister van Justitie,
H. MULDERIJE

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
STIKKER.

De Minister van Economische Zaken,
VAN DEN BRINK.

*De Minister van Landbouw, Visserij
en Voedselvoorziening,*
MANSHOLT.

*De Minister voor Uniezaken en
Overzeese Rijksdelen,*
L. PETERS.

Uitgegeven de drie en twintigste Juli 1951.

De Minister van Justitie,
H. MULDERIJE.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Bijl. Hand. II 50/51, 2108; Hand. II 50/51, bladz. 1555 t/m 1570, 1583 t/m 1608, 1638;

Bijl. Hand. I 50/51, 2108; Hand. I 50/51, bladz. 716 t/m 730, blz.

No. 317., Besluit-proclamatie van 23 Juli 1951, inzake de beëindiging van de staat van oorlog met Duitsland.

Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Zaken van 23 Juli 1951, Directie Europa/Du, No.73189-6212 GS;

Overwegende, dat op 10 Mei 1940 de staat van oorlog is ontstaan tussen het Koninkrijk en Duitsland;

Gelet op de Acte van Overgave van o.a. alle Duitse strijdkrachten in Nederland d.d. 4 Mei 1945 alsmede op de namens het Duitse opperbevel ondertekende Acten van Overgave d.d. 7 en 8 Mei 1945, en voorts op de verklaringen van de Regeringen van de Verenigde Staten van Amerika, het Verenigd Koninkrijk en de Unie van Socialistische Sowjet Republieken en van de voorlopige Regering van de Franse Republiek betreffende het bestuur over Duitsland en de bezettingszones d.d. 5 Juni 1945;

Overwegende dat het in verband met de feitelijke ontwikkeling in de verhouding tussen het Koninkrijk en Duitsland wenselijk is, in afwachting van het door Ons met Duitsland te sluiten vredesverdrag of daarmee gelijk te stellen regeling, de staat van oorlog met Duitsland te doen eindigen en dat het om die zelfde redenen gewenst is het tijdstip te bepalen, waarop de artikelen 3 en 4 van de Wet van 20 Juli 1951 (*Staatsblad* No. 311) in werking treden;

Hebben goedgevonden en verstaan, brengende zulks ter kennis van een ieder wie zulks aangaat:

Artikel 1.

Met ingang van 26 Juli 1951 te 12 ure is de staat van oorlog tussen het Koninkrijk en Duitsland geëindigd.

Artikel 2.

Het in artikel 1 bepaalde laat onverkort alle rechten en aanspraken, verkregen op grond van de in artikel 1 bedoelde staat van oorlog.

Het bestaan en ontstaan van rechten en aanspraken, berustende op en voortvloeiende uit de onvoorwaardelijke overgave van Duitsland en uit het overnemen van het hoogste gezag ten aanzien van dat land door met Ons verbonden Mogendheden, wordt door het in artikel 1 bepaalde niet aangetast.

Artikel 3.

In afwachting van een nadere regeling met de dragers van het hoogste gezag in Duitsland brengt het in artikel 1 bepaalde geen wijziging in de huidige rechtsverhouding tussen het Koninkrijk en Duitsland met betrekking tot vóór 10 Mei 1940 van kracht zijnde verdragen en overeenkomsten.

Artikel 4.

Niets in deze verklaring mag geacht worden inbreuk te maken op bestaande Nederlandse wettelijke bepalingen.

Artikel 5.

Met ingang van het in artikel 1 genoemde tijdstip treden de artikelen 3 en 4 van de wet van 20 Juli 1951 (*Staatsblad* No. 311) in werking.

Onze Minister van Buitenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en buiten 's Lands bekend gemaakt.

Soestdijk, 23 Juli 1951.

JULIANA.

*De Minister-President, Minister
van Algemene Zaken,
W. DREES.*

*De Minister van Buitenlandse Zaken,
STIKKER.*

Uitgegeven de zes en twintigste Juli 1951.

*De Minister van Justitie,
H. MULDERIJE.*

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 100. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy; plv.), 23 Juli 1951 (i.z. Dornscheid/
N.B.I./Van der Seis).

Interlocutoire uitspraak, waarin de Voorzitter van de Raad aan het N.B.I. gelast, de litigieuze koopovereenkomst voor te leggen aan 's Raads Afdeling Beheer, opdat deze kan overwegen of zij aanleiding vindt het aan de verkoop klevende gebrek met terugwerkende kracht op te heffen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, eertijds van Duitse nationaliteit, bij wet van 16 Juni 1950 Staatsblad No. K 245, als Nederlander genaturaliseerd, zich beklaagt over — en bij Ons in beroep komt van — de door het N.B.I., beherende het aan de Staat vervallen voormalige vermogen van appellant, geëffectueerde onderhandse verkoop van het voorheen aan appellant in eigendom toebehoord hebbende en door hem geëxploiteerde bedrijf, zijnde een parfumeriehandel, annex dames- en herenkapsalon, staande en gelegen te Rotterdam aan de Oude (lees: Nieuwe) Binnenweg No. 56 voor f 20.000,— aan partij Van der Seis, welke verkoop volgens het appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier in zijn geheel te zijn geïnsereerd — formeel op 23 Augustus 1945 is geschied, hebbende appellant op de gronden, aangevoerd bij voornoemd request en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, gevorderd:

„uit te spreken, dat hetzij de verkoop van Dornscheids zaak, hetzij de schenking nietig is, in het laatste geval hebbende Van der Seis te betalen alsnog een bedrag van f 25.000,— à f 30.000.—”

al naar gelang van Ons oordeel, stellende appellant,

„dat oogmerk van dit zijn verzoekschrift is primair: de wederverkrijging in eigendom van zijn handelszaak; subsidiair: uitbetaling aan hem van het verschil tussen de werkelijke verkoopwaarde en het bedrag van f 20.000,—”;

Overwegende, dat het N.B.I. — aan welks zijde partij Van der Seis zich heeft geschaard — zowel schriftelijk als mondeling tegen de vordering verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in diens beroep, althans tot afwijzing daarvan, met veroordeling van appellant in de kosten des gedings;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij de behandeling van deze zaak is gebleken, dat de litigieuze verkoop plaats vond bij onderhandse acte van 4 September 1945 en dat voor deze onderhandse verkoop niet de toestemming is verkregen van de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel;

Overwegende, dat het N.B.I. van mening is, dat ondanks het ontbreken van vorenbedoelde toestemming de verkoop niet in strijd met het bepaalde in art. 36 van het K.B. E 133 is geschied, daar de Raad voor het Rechtsherstel (afdeling Beheer) op 10 October 1945 algemene toestemming verleende tot onderhandse verkoop van bedrijven;

Overwegende, dat Wij deze mening niet delen;

dat immers aan de bovenbedoelde algemene toestemming door de Afdeling Beheer geen terugwerkende kracht is verleend, zodat de litigieuse verkoop, welke, gelijk tussen alle partijen in confesso is, betreft de verkoop van een bedrijf, waarvan de door het Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel, uitoefenende de bevoegdheden van het N.B.I., geschatte waarde een bedrag van f 10.000,— te boven ging en welke heeft plaats gehad op 4 September 1945 — derhalve anterior aan de voornoemde algemene toestemming van 10 October 1945 — is geschied met het bepaalde bij artikel 36 E 133

Overwegende, dat Wij mitsdien te rade zijn geworden om aan het N.B.I. op te dragen, de litigieuse verkoop-transactie aan de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel voor te leggen, waarbij deze Afdeling zal kunnen overwegen, of zij aanleiding vindt om het aan deze verkoop klevende gebrek met terugwerkende kracht (zie artikel 17 lid 1 E 100) op te heffen;

Overwegende, dat Wij Onze einduitspraak in het onderhavige geding zullen aanhouden, totdat het N.B.I. aan Ons mededeling zal hebben gedaan van de door de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel genomen beslissing als bovenbedoeld;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Gelasten het N.B.I. om aan de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel de litigieuse koopovereenkomst voor te leggen en Ons van de beslissing dezer Afdeling in kennis te stellen;

Houden iedere verdere beslissing aan.

Aldus iijz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Wijziging van het Tarief van Kosten voor de Bemoeiingen van het Nederlandse Beheersinstituut op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133).

Het Nederlandse Beheersinstituut;

Besluit in het tarief van kosten voor zijn bemoeiingen op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133), zoals dit geldt sinds 1 Januari 1947 en is bekendgemaakt in de Nederlandse Staatscourant van 2 Mei 1947, no. 85, de navolgende wijzigingen aan te brengen, welke zijn goedgekeurd door de Afdeling Beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel in haar vergadering van 26 Februari 1951:

De tweede alinea van de „Regeling van de grondheffing”, luidende:

„Uit de grondheffingen worden bestreden zowel de basisbeloningen van de beheerders als de kosten van het Nederlandse Beheersinstituut.”, vervalt.

Vóór de laatste alinea van de „Regeling van de grondheffing” wordt een nieuwe alinea ingevoegd, luidende:

„Indien de totale beloning van een beheerder de helft van de grondheffing over de gehele beheersperiode overtreft, wordt het verschil als extra-grondheffing ten laste van het betrokken vermogen gebracht.”

's-Gravenhage, 16 Juli 1951.

De Directie van het
Nederlandse Beheersinstituut,
E. VAN SPAENDONCK.

Wijziging van het Tarief van Kosten voor de Bemoeiingen van de Raad voor het Rechtsherstel (Het Nederlandse Beheersinstituut) inzake Voorzieningen voor Vermogens van Afwezigen en van Rechtspersonen.

De Afdeling Beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel heeft in haar vergadering van 26 Februari 1951 besloten het tarief van kost envoor de bemoeiingen van de Raad voor het Rechtsherstel (Het Nederlandse Beheersinstituut) in zake voorzieningen voor vermogens van afwezigen en van rechtspersonen, zoals dit is vastgesteld door genoemde Afdeling van de Raad voor het Rechtsherstel in haar vergadering van 17 April 1947 en is bekendgemaakt in de Nederlandse Staatscourant van 17 Juli 1947, no. 136, voor wat betreft de voorzieningen voor vermogens van afwezigen, met ingang van 1 Januari 1951 en, voor wat betreft de voorzieningen voor vermogens van rechtspersonen, met ingang van 1 Januari 1950 te doen vervallen en dit tarief te vervangen door het navolgende:

I. Op de vermogens van afwezigen, welke door de Raad voor het Rechtsherstel of door Het Nederlandse Beheersinstituut onder bewind zijn gesteld van de Stichting Bewindvoering Afwezigen en Onbeheerde Nalatenschappen, gevestigd te Amsterdam, of van een der Stichtingen Bewindvoering Afwezigen, welke bij de vertegenwoordigingen van het Beheersinstituut in het leven zijn geroepen, wordt een z.g. grondheffing gelegd.

Deze grondheffing bedraagt:

Grootte van het vermogen:	Grondheffing per jaar:
f 0 tot f 100.000,—	$\frac{1}{4}$ %, minimum f 10,—;
f 100.000,— of meer, doch minder dan f 500.000,—	$\frac{3}{16}$ %, minimum f 250,—;
f 500.000,— of meer, d. minder dan f 1.000.000,—	$\frac{1}{8}$ %, minimum f 937.50;
f 1.000.000,— of meer	$\frac{1}{16}$ %, minimum f 1.250,—;

Indien het vermogen niet meer dan f 10,— bedraagt, wordt de heffing gelijkgesteld aan het vermogen.

Voor bedrijven wordt bij negatief vermogen een grondheffing opgelegd, welke $\frac{1}{4}$ % van het actief met een minimum van f 10,— bedraagt. Voor negatieve privé-vermogens wordt geen heffing opgelegd. Voor zeer grote vermogens en in bijzondere gevallen kan, indien de grondheffing volgens bovenstaand tarief blijkt een te zware druk op het vermogen te veroorzaken, door het Beheersinstituut een lagere heffing worden vastgesteld.

II. Voorts wordt op de vermogens van niet-vijandelijke rechtspersonen, indien deze negatief zijn, eveneens een grondheffing gelegd.

Deze grondheffing bedraagt $\frac{1}{2}$ % van het actief met een minimum van f 20,—. In bijzondere gevallen kan, indien de grondheffing volgens dit tarief blijkt een te zware druk op het vermogen te veroorzaken, door het Beheersinstituut een lagere heffing worden vastgesteld.

III. Onderdeel I van vorenstaand tarief wordt geacht met ingang van 1 Januari 1951 en onderdeel II van vorenstaand tarief wordt geacht met ingang van 1 Januari 1950 in werking te zijn getreden.

Het nieuwe tarief is door de Minister van Justitie goedgekeurd bij missive van 9 Juli 1951, 6de Afdeling, no. 2219.
's-Gravenhage, 16 Juli 1951.

De Plaatsvervangend Voorzitter van de
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor
afwezigen en Voorzieningen voor
rechtspersonen van de Raad voor het
Rechtsherstel,

J. C. BRONGERS.

(Ned. Stert. no. 140 d.d. 23 Juli 1951).

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nrs. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nrs. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18).

In de Nederlandse Staatscourant van 25 Juli 1951, no. 142, zijn afgekondigd de lijsten 107 t/m 109 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-Vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen mede, dat de lijsten nos. 113—115 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te kunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stert. no. 145 d.d. 30 Juli 1951).

Wijziging lijst vijandelijke onderdanen.

In de Nederlandse Staatscourant van 24 Juli 1951, no. 141, is gepubliceerd een wijziging in de lijst van vijandelijke onderdanen, als bedoeld in art. 1 van het Koninklijk Besluit van 22 October 1942, Staatsblad no. C 64 jo art. 1 lid 5 Koninklijk Besluit van 7 Juni 1940, Staatsblad no. A 6.

Afvoering van de Nederlandse lijst van vijandelijke onderdanen.

Blijkens publicatie in de Nederlandse Staatscourant van 24 Juli 1951 no. 141 is door de Minister van Justitie op 20 Juli 1950 wederom een desbetreffend besluit genomen.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/78

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 7 Mei 1951. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermond en van Nieuwkuyk).

Het N.B.I. is in beroep gekomen van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie, waarbij erkenning in de eigendom is verleend van een aantal effecten aan Smidt, stellende dat deze effecten in werkelijkheid toebehoorden aan diens schoonvader Fischer, wiens vermogen als vijandelijk onderdaan op de Staat is overgegaan.

De vaststelling van het eigendomsrecht op effecten kan uitsluitend plaats vinden volgens hoofdstuk IV van K.B. E 100 en geïntimeerde is terecht als eigenaar erkend, aangezien de litigieuze effecten niet waren geëponneerd. Appellant had de weg moeten volgen, omschreven in de artt. 81 en 83 E 100 om de eigendomserkenning te verkrijgen, aangezien bij de door appellant gevolgde procedure niet blijkt, of aan de voorwaarden bij genoemde artikelen gesteld is voldaan, terwijl bovendien daardoor aan geïntimeerde de gelegenheid zou worden onthouden, om in eersten aanleg verweer te voeren.

Appellant niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 68, 81 en 83.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 14/10/'50 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. H. J. F. Heyman, procureur te Rotterdam, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad dd. 4/5/'50 D no. 58942, waarbij aan E. W. Smidt (aldaar genoemd: E. W. Schmidt), wonende te Rotterdam (verder te noemen: geïntimeerde), erkenning is verleend in de eigendom van de door hem met formulier no. OA. 40621/264706/510713 aangemelde effecten,

- met uitzondering van F.1/100 3½ % Obl. Nederland 1941, no. C 115034;
- b. een authentiek afschrift van de beslissing, waarvan beroep;
- c. een op 25/11/'50 ingekomen verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord partijen, te weten appellant vertegenwoordigd door Mr. van Loon namens Mr. Heyman voornoemd en door Mr. Schim van der Loeff, Hoofd der juridische Afdeling van appellants kantoor te Rotterdam, en geïntimeerde in persoon, ter zitting van de Raad op 9/4/'51;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat het beroep is ingesteld na het verstrijken van de bij artikel 68 lid 2 sub c van K.B. E 100 gestelde termijn, doch de Raad, nu de Afdeling Effectenregistratie blijkens haren door appellant overgelegde brief dd. 2/8/'50 no. 1950/81 heeft ingestemd met een ontvankelijk-verklaring van het beroep door de Raad, ondanks het overschrijden van die termijn, termen aanwezig acht om het beroep ten aanzien van de termijn ontvankelijk te verklaren;

Overwegende dat tussen partijen vaststaat dat de beslissing, waarvan beroep, betrekking heeft op de navolgende effecten:

- | | | |
|----------|-----------|----------------------------|
| f 2/100 | obl. 3½ % | Nederland 1941, |
| f 1/1000 | obl. 3 % | Nederlands-Indië 1937 A, |
| f 1/1000 | obl. 3½ % | Zuid-Holl. Hypotheekbank, |
| f 1/60 | c.v.a. | Ned.-Indische Suiker Unie, |
| f 1/600 | aand. | Ned.-Indische Handelsbank, |
| f 1/100 | aand. | Ned. Handel Mij., |
| f 4/25 | aand. | Ned. Handel Mij., |
| f 1/100 | aand. | 's Zomers Buiten, |
| f 1/10 | | Witte Kruis, |

zijnde de nummers dier effecten door appellant niet opgegeven;

Overwegende dat appellant, als grondslag van zijn beroep onder meer stellend:

dat de voormelde litigieuze effecten eigendom waren van L. J. Fischer, schoonvader van geïntimeerde, die de Duitse nationaliteit bezit en wiens vermogen, waaronder ook deze effecten,

mitsdien van rechtswege op de Staat is, overgegaan;

dat die effecten ten name van geïntimeerde in bewaring zijn gegeven bij de Incassobank, bijkantoor Hillegersberg, en aldaar ten verzoeken van appelland zijn geblokkeerd;

dat appelland heeft geweigerd die blokkering op verzoek van geïntimeerde op te heffen, en de Afdeling Rechtspraak van de Raad, op het door geïntimeerde tegen die weigering ingesteld beroep, bij uitspraak van 26/11/48 dat beroep heeft afgewezen;

dat de litigieuse effecten echter ten onrechte zijn geregistreerd ten name van geïntimeerde, die daarbij het bestaan van de voormelde uitspraak moet hebben verzwegen, zodat de Afdeling Effectenregistratie van die uitspraak niet op de hoogte is geweest;

dat de beslissing, waarvan beroep, derhalve tot stand is gekomen zonder het in aanmerking nemen van de voormelde uitspraak, welke, zo zij in aanmerking ware genomen, tot een andere beslissing zou hebben geleid;

de Raad heeft verzocht de bestreden beslissing te vernietigen;

Overwegende dat geïntimeerde dat verzoek heeft bestreden, de juistheid der beslissing, waarvan beroep, heeft verdedigd en heeft volgehouden dat de litigieuse effecten zijn persoonlijk eigendom zijn;

Overwegende dat uit de door appelland overgelegde expeditie van vorenbedoelde uitspraak van de Raad, Kamer te 's-Gravenhage d.d. 26/11/48, R 7863, blijkt dat daarbij is afgewezen een door geïntimeerde ingevolge artikel 43 van K.B. E 133 ingesteld beroep tegen de voormelde weigering van appelland op grond dat de door geïntimeerde beweerde eigendom van de litigieuse effecten in dat geding niet was aangetoond;

Overwegende dat de vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot de litigieuse effecten, met name ook van het eigendomsrecht op die effecten, uitsluitend kan plaats vinden langs de weg der bepalingen van Hoofdstuk IV van K.B. E 100 en derhalve geïntimeerde die deze weg heeft gevolgd, bij de beslissing, waarvan beroep, terecht als eigenaar dier effecten is erkend, nu deze door appelland niet waren geponeerd;

Overwegende dat de artikelen 81 en 83 van K.B. E 100 voor appelland, die van mening is dat de Staat gerechtigd is tot erkenning van of herstel in de

eigendom der litigieuse effecten, de gelegenheid openen om, mits de bij die bepalingen gestelde voorwaarden blijken te zijn vervuld, in zijn functie als beheerder ten behoeve van de Staat bij de Afdeling Effectenregistratie een verzoek in te dienen om alsnog erkenning of herstel van recht te verkrijgen;

Overwegende dat appelland, die deze weg niet heeft gevolgd, echter in zijn beroep tegen de bestreden beslissing niet kan worden ontvangen, nu hij daardoor, in strijd met de bepalingen der voormelde artikelen, als partij in een geding omtrent de eigendom der litigieuse effecten zou worden toegelaten *zonder* dat tevoren zou zijn gebleken dat aan de daarvoor bij die artikelen gestelde voorwaarden is voldaan, terwijl dientengevolge tevens aan geïntimeerde de gelegenheid zou worden onthouden om in eerste aanleg tegen de aanspraken van appelland verweer te voeren;

Rechtdoende:

Verklaart appelland niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordeelt appelland in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van geïntimeerde gevallen, tot heden begroot op f 10,—.

No. 51/79

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 27
September 1950. (Mrs. Schreuder, van Lookeren Campagne en Baron van Haersolte).

Het afllossen ener hypothecaire schuld op 15 Juni 1943, hoewel de opzegging door Everout tegen 9 Augustus 1943 was geschied, wijst onder de gegeven omstandigheden niet op een gemis aan voldoende weerstand bij gequestreerde.

Nu gequestreerde aan de aflissing niet kon ontkomen en zij daaraan alleen kon voldoen door oversluiting, lag het voor de hand dat zij van het aanbod daartoe heeft gebruik gemaakt, waardoor verzoekster ook niet is benadeeld.

Verzoek tot herstel der hypothecaire vordering afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) Artt. 23 en vlg., 113 c).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien een op 20 December 1949 in-

gekomen verzoekschrift van *Mevrouw Marie Hertz*, niet hertrouwde weduwe van de Heer Walther Benjamin Hauer, zonder beroep, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. R. van den Bergh, te Amsterdam;

Gezien een op 22 Maart 1950 ingekomen verweerschrift van *Mejufrouw A. C. Frackers*, wonende te Hilversum, hierna te noemen gerequesteerde, gemachtigde Mr. A. J. M. Hendrix te Amsterdam, benevens een op 22 Febr. 1950 ingekomen verweerschrift van den *N.V. Nationale Hypotheekbank* te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. Jolles te Amsterdam;

Gezien de stukken waaronder een proces-verbaal van zwaarigheden, verleden op 6 Juli 1949 voor Mr. C. E. Masee, candidaat-notaris te Amsterdam, alsmede het advies van de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel, Mr. A. G. Lubbers te Amsterdam;

Gehoord de verzoekster, de gemachtigden van partijen en den Heer A. Kraft van Ermel, makelaar te Amsterdam;

Overwegende, dat blijkens acte van schuldbekentenis met hypotheekstelling op 15 Maart 1937 voor notaris K. Abma te Amsterdam verleden, gerequesteerde aan wijlen Max Hertz, zich heeft schuldig erkend f 10.500,—, rentende 4%, onder verband van het recht van eerste hypotheek op het perceel Antillenstraat no. 38 te Amsterdam, kadastraal bekend Gemeente Sloten, sectie M no. 1161, welk recht van eerste hypotheek werd ingeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam, dienzelfde dag in deel 1733 no. 4;

dat bij de acte was bepaald dat deze hypothecaire vordering, waartoe verzoekster thans de enige gerechtigde is, zou worden afgelost in één bedrag op 15 Maart 1942, hetwelk niet is geschied en deze tijdens de bezetting onder beheer van de Niederländische Grundstücksverwaltung (N.G.V.) gestelde hypothecaire vordering, op 6 Mei 1943 tegen 9 Augustus 1943 is opgezegd door J. P. Eeverout als lasthebber van de N.G.V., waarna gerequesteerde op 15 Juni 1943 hoofdsom en rente aan de N.G.V. heeft afgelost, onder gelijktijdige vestiging van een nieuwe hypothecaire inschrijving op het betreffende perceel ten gunste van de N.V. Nationale Hypotheekbank;

dat op 6 Juni 1946 verzoekster een aanvraag tot rechtsherstel van hare

hypothecaire vordering en inschrijving te bevoegder plaatse heeft ingediend en ten overstaan van de ten deze aangewezen notaris-bemiddelaar Mr. C. E. Masee, nadat een door dezen gedaan bemiddelingsvoorstel niet was aangevaard, een proces-verbaal van zwaarigheden is verleden;

dat blijkens dit proces-verbaal en hetgeen door verzoekster nader bij de Raad is aangevoerd, verzoekster van oordeel is, dat gerequesteerde zich tegen de door Everout namens de N.G.V. gevraagde aflossing had behoren te verzetten, omdat begin 1942 tussen partijen onderhandelingen waren gevoerd ten doel hebbende om aflossing op 15 Maart 1942 volgens de oorspronkelijke acte van geldlening te voorkomen en gerequesteerde zich daarbij verplicht had de hypotheek niet vóór afloop van nog een termijn van vijf jaar af te lossen;

dat verzoekster zich ter adstructie hiervan heeft beroepen op een door haar in foto-copie overgelegde kaart uit de nagelaten administratie van haar echtgenoot, waarop de aflooptdatum van de betreffende hypotheek „15-3-42” is gewijzigd in „15-3-47”;

dat gerequesteerde erkennende dat tussen partijen wel eens is overwogen de geldlening na de vervaldatum te verlengen, nadrukkelijk heeft ontkend, dat een desbetreffende overeenkomst is gesloten en als bewijs van het tegendeel de voormelde eenzijdige notitie van de echtgenoot van verzoekster, aan de Raad niet overtuigend voorkomt, terwijl de door verzoekster nog aangevoerde omstandigheid dat in afwijking van de Duitse voorschriften de rente gedurende enige tijd wel door verzoekster bij de makelaar van gerequesteerde werd geïnd en niet bij Lippmann, Rosenthal & Co. werd gestort, metterdaad er op wijst, dat verzoekster er op uit was deze voorschriften met medewerking van gerequesteerde te ontgaan, maar geenszins aannemelijk maakt, nog minder bewijst de door verzoekster gestelde overeengekomen verlenging der hypothecaire geldlening;

dat bovendien als een verlenging van 5 jaar metterdaad was overeengekomen, het weinig aannemelijk is, dat de echtgenoot van verzoekster een schriftelijke vastlegging van de verlengingstermijn zou hebben achterwege gelaten, waaruit tegenover Everout respectievelijk de N.G.V. de niet-opeisbaarheid der hypothecaire vordering

zou kunnen blijken en de enkele notitie door de echtgenoot van verzoekster in zijn administratie te dien aanzien geen enkel gevolg kon hebben;

dat waar uit geen andere hoofde iets van de door verzoekster gestelde overeenkomst van verlenging is gebleken, de Raad geen termen vindt verzoekster toe te laten tot het door haar bij de mondelinge behandeling zonder enige nadere aanduiding alsnog gedane bewijsaanbod van zodanige overeenkomst, te minder waar bij het verzoekschrift alleen is gesteld, dat het standpunt van verzoekster op deze nagelaten administratie is gebaseerd;

dat de Raad van oordeel is dat de gestelde overeenkomst niet is tot stand gekomen en aldus het eveneens bij de mondelinge behandeling gedane bewijsaanbod betreffende de voorgeschiedenis van die overeenkomst eveneens als niet ter zake dienende moet worden gepasseerd, terwijl de vraag of partijen begin 1942 nog tot een overeenkomst van verlenging bevoegd zouden zijn geweest en de N.G.V. die zou hebben geëerbiedigd, onder die omstandigheden uiteraard in dezen niet meer van belang is;

dat ten aanzien van deze bevoegdheid verzoekster heeft aangevoerd, dat ook al zou de door haar gestelde overeenkomst niet tegenover de bezetter als beslissend feit kunnen zijn ingeroepen, toch in ieder geval door gerequestreerde, die niet tot aflossing der hypothecaire geldlening aan verzoekster is overgegaan op het tijdstip der opeisbaarheid dezer lening maar eerst nadat zij door Everout daartoe is aangemaand, aan deze door Everout verlangde aflossing der hypothecaire vordering niet voldoende weerstand is geboden;

dat naar oordeel van de Raad, de omstandigheid dat gerequestreerde reeds op 15 Juni 1943 tot aflossing is overgegaan, hoewel de opzegging door Everout eerst tegen 9 Augustus 1943 was geschied, onder de omstandigheden voorzover deze zijn komen vast te staan, niet wijst op een gemis aan voldoende weerstand bij gerequestreerde;

dat immers waar gerequestreerde naar oordeel van de Raad geacht moest worden, aan de aflossing van de hypothecaire geldlening naar redelijkheid niet te kunnen ontkomen, en zij hieraan alleen kon voldoen, door voor haar kosten een nieuwe hypotheek voor dezelfde hoofdsom en tegen dezelfde rente te sluiten, het voor de hand lag dat

gerequestreerde tot aflossing en sluiting dezer nieuwe hypotheek bij de N.V. Nationale Hypotheekbank overging, zodra haar makelaar hiervoor metterdaad had kunnen zorgdragen, en de Raad met de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van oordeel is dat in de toemalige omstandigheden verzoekster door deze gang van zaken ook niet benadeeld is;

dat weliswaar tussen partijen verschil bestaat over het aantal aanmaningen van Everout die in het bezit van gerequestreerde zijn gekomen en hetgeen verzoekster dienangaande heeft gesteld aan de Raad zeer aannemelijk voorkomt, doch zulks voor de beslissing van dit geding niet van doorslaggevende betekenis is, waar in ieder geval vaststaat dat gerequestreerde van Everout een aangetekend schrijven d.d. 6 Mei 1943 heeft ontvangen, waarin aflossing op uiterlijk 9 Augustus 1943 werd geëist, zij zich bij haar makelaar over deze eis heeft beklaagd, en van deze ten antwoord ontving dat hij na onderzoek bij Everout geen andere mogelijkheid zag dan de lening af te lossen;

dat de Raad van oordeel is dat gerequestreerde zich daarnaar mocht gedragen en de omstandigheid dat verzoekster bij de mondelinge behandeling heeft medegedeeld, dat er h.i. andere mogelijkheden waren omdat zij een dochter heeft van Zwitserse nationaliteit en een „arische” Zwitserse kleindochter heeft, niet relevant is, daar verzoekster naar eigen stellingen zich ter dege bewust van de risico's dezer hypothecaire geldlening, van deze mogelijkheden blijkens hetgeen door haar bij de mondelinge behandeling is aangevoerd, destijds geen enkele mededeling aan gerequestreerde heeft gedaan, daargelaten of dit metterdaad een reële mogelijkheid geweest was aan de verlangde aflossing te ontkomen;

dat de Raad op grond van al het hiervoren overwogene, het verzochte ingrijpen, waardoor gerequestreerde het bedrag der schuld nogmaals zou moeten betalen, overeenkomstig het advies van de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen onredelijk acht, weshalve het verzoek tot rechtsherstel behoort te worden afgewezen en de kosten van het procesverbaal van zwaarigheden ten laste van verzoekster behoort te blijven;

dat verzoekster uiteraard ten aanzien van de ten requeste bedoelde be-

taling een vordering heeft op de N.G.V. of andere instelling, waaraan de betaling is ten goede gekomen;

dat tenslotte verzoekster nog heeft opgemerkt, dat de N.G.V. heeft verklaard f 10.500,— te hebben ontvangen van gerequesteerde, terwijl deze volgens proces-verbaal van zwarigheden heeft verklaard en zoals door verzoekster in haar request ook is gesteld, bij de aflossing ten kantore van de destijds te Amsterdam gevestigde notaris Poster f 10.815,— te hebben betaald, vormende het verschil ad f 210,— de rente over de hoofdsom gedurende de periode van 15 September 1942—15 Maart 1943;

dat gerequesteerde bij antwoord heeft gesteld, het volle bedrag der geldlening plus achterstallige rente tot 15 Juni 1943, te hebben betaald en daarvoor geldig kwijting te hebben verkregen, welke bewering door verzoekster verder niet is bestreden, en onder die omstandigheden de vraag welk bedrag de N.G.V. uiteindelijk als saldo-aflossing en rente verklaard heeft te hebben ontvangen, in dit geding tussen partijen niet van belang is, en in ieder geval over dit punt geen beslissing van de Raad kan worden verzocht in dit geding, waarvan uitsluitend de in het proces-verbaal van zwarigheden gegeven omschrijving de grondslag vormt;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek af;

Veroordeelt verzoekster in de kosten van dit geding aan de zijde van gerequesteerde begroot op f 75,— en aan de zijde van de N.V. Nationale Hypotheekbank begroot op f 25,—.

No. 51/80

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 10 Juli 1950 (Mrs. Jhr. van der Does de Willebois, Dijksterhuis en Craandijk).

Een in December 1945 verleende ontvindingverklaring is in Mei 1948 ingetrokken en eerst in Augustus 1949 ter kennis van appelland gekomen.

Beroep wordt geacht tijdig te zijn ingesteld. De ontvindingverklaring is in 1945 voorbarig verleend en appelland komt voor zo'n verklaring alteminst in aanmerking.

Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) Artt. 34, 37, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 25 Augustus 1949 ter Griffie van den Raad ingekomen verzoekschrift van *Albert Cantrup*, accountant, wonend te Frankfort aan de Main, gemachtigde Mr. K. Jansma, advocaat en procureur te Amsterdam;

Gezien het verweerschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.)*;

Gelet op het behandelde ter terechtzitting van 8 Mei 1950 en de door partijen in geding gebrachte stukken;

Overwegende dat appelland in zijn opgemeld verzoekschrift in hoger beroep komt van een beschikking van het N.B.I. van 13 Mei 1948, waarbij het N.B.I. heeft ingetrokken zijn beschikking van 10 December 1945, bij welke laatstgenoemde beschikking aan appelland en zijn echtgenote, die destijds te Groningen verbleven, een verklaring van ontvinding als bedoeld in art. 34 eerste lid sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) is afgegeven;

Overwegende dat appelland stelt, dat hem eerst op 19 Augustus 1949 is ter ore gekomen, dat het N.B.I. op 13 Mei 1948 de ontvindingbeschikking van 10 December 1945 heeft ingetrokken;

dat dit op zich zelf aannemelijk is, gegeven de beëindiging van alle werkzaamheid van appelland in Nederland, en het N.B.I. ook niet heeft staande gehouden, dat appelland reeds eerder van deze intrekking kennis heeft gekregen of redelijkerwijze heeft kunnen krijgen, zodat het hoger beroep geacht moet worden tijdig te zijn ingesteld;

Overwegende dat de navolgende feiten van belang zijn:

Appelland, geboren op 31 Augustus 1894 te Stade in Duitsland, is van nationaliteit Duitser en heeft vóór den oorlog steeds in Duitsland gewoond en daar zijn beroep van accountant uitgeoefend. Hij is getrouwd met een van geboorte Nederlandse vrouw Maria Helena Fietje van der Meulen, doch heeft voor het overige vóór den oorlog generlei relatie met Nederland gehad, behoudens wellicht hier en daar contacten uit hoofde van zijn beroep, welke verder niet ter zake doen.

Uit het huwelijk zijn geboren twee zoons, Hans en Rolf, beiden te Berlijn op achtereenvolgens 25 Februari 1929 en 11 Maart 1941. Zij hebben een vol-

komen Duitse opvoeding gehad en hebben deze nog; Hans was, toen zijn ouders hier tijdens de oorlog in Nederland waren, op de Deutsche Schule te Arnhem en was gedurende de gehele oorlog lid van de Hitler-Jugend.

Bij beschikking van 23 Juni 1941 van den „Reichsmarschalk des Groszdeutschen Reiches” Hermann Goering — verbindend verklaard bij verordening no. 121 van 5 Juli 1941 van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied — is zekere Dr. Posse benoemd tot „Reichskommissar” voor het Unilever Concern, als zodanig bekleed met de macht en bevoegdheden van alle organen van genoemd concern, door welken Reichskommissar zekere Dr. Modest is benoemd tot „Reichs beauftragte für Holland”.

Door de beide genoemde Duitse machthebbers in het Unilever Concern is appelland in September 1941 belast met de uitoefening der accountantscontrole bij de Unilever. Appelland is hiertoe naar Nederland gekomen, had zijn kantoor in Den Haag en woonde daar in verschillende Hotels tot September 1944; zijn vrouw kwam in Augustus 1943 naar Nederland. Kort na dollen Dinsdag vertrok hij naar Groningen, was daar gedurende de laatste oorlogsmaanden en na de bevrijding en verkreeg in December 1945 de verklaring van ontvijanding. Onmiddellijk daarna diende hij bij den Rijksvreemdelingendienst een verzoek in om naar Duitsland te mogen terugkeren en slaagde in Mei 1946 er in te renatrieeren; zijn vrouw volgde hem in September 1946 en het gehele gezin leeft thans in Duitsland. Alle relatie met de Unilever was inmiddels verbroken. Toen men daar na de oorlog langzamerhand orde op zaken ging stellen, stelde men — geheel daargelaten in hoeverre appelland gedurende de bezetting verdienstelijken arbeid voor het concern heeft gepresteerd — op de werkzaamheden van hem, dien men als een Duitsen indringer moest beschouwen, verder geen prijs.

Overwegende, dat het N.B.I. op grond van het bepaalde in art. 37 vijfde lid E 133 formeel bevoegd was tot het intrekken der op 10 December 1945 gegeven ontvijandingsverklaring, de vraag echter is of het redelijkerwijze verantwoord is dat dit gebeurde ongeveer 2½ jaar nadat die verklaring was afgegeven en nog wel bij een beschikking, die eerst ruim een jaar later als

bij toeval ter kennis kwam van appelland;

Overwegende dat de Raad voorop wil stellen, dat de onderwerpelijke ontvijanding zeer voorbarig is geweest, op een tijdstip toen quaesties als de onderhavige nog niet beoordeeld konden worden, en indruist tegen de beginselen en richtlijnen voor ontvijanding, welke gelden sedert dit instituut systematisch wordt in practijk gebracht;

dat toch ten aanzien van een Duitser, die vóór den oorlog niet duurzaam gevestigd was in Nederland en niet feitelijk was vergroeid met de Nederlandse samenleving, zeer speciale en dringende redenen aanwezig moeten zijn wil men tot zijn ontvijanding mogen besluiten;

dat hiervan in casu geen sprake is en men te doen heeft met een Duitser, die in 1941, toen Duitsland de oorlog scheen te winnen, naar Nederland kwam en zich door den bezetter deed stellen op een plaats in het Nederlandse bedrijfsleven, waar hij een bekwaam en werkzaam instrument was in Duitse hand bij de greep naar de economische macht in Nederland; met een Duitser derhalve, die in de oorlogstijd in Nederland is gekomen in het gevolg van den overweldiger, ter diening van diens belang en zijn geheel daarmee samenvallend eigen belang;

dat geen levendige fantasie nodig is om te beseffen, wat het lot der Unilever zou zijn geweest, indien Duitsland de oorlog gewonnen hadde, en welk een vooraanstaande positie appelland alsdan zou hebben ingenomen in het alsdan Duitse concern;

dat appelland's beroep op de grote verdienste, die hij „een sleutelpositie verkregen hebbend in het Unilever Concern” voor dit concern in oorlogstijd gehad heeft, dan ook volkomen misplaatst is, daar toch uiteindelijk al zijn — trouwens met Nederlands geld zwaar betaalde — inspanning, toewijding en bekwaamheid ten dienste stonden van zijn Duitse opdrachtgevers en het waarlijk niet aan hem en zijn Duitse opdrachtgevers te danken is geweest, dat de krijgskansen keerden en het Unilever Concern niet in Duitse handen is overgegaan;

dat tegenover dit alles de door appelland verder opgesomde feiten — te weten: zijn blussingswerkzaamheden bij een der vele te Groningen in de bevrijdingsstrijd uitgebroken branden, zijn bemiddeling bij het overbrengen van levensmiddelen uit de N.O. provincies

naar het Westen ten behoeve van personeel van de Unilever en zijn bemiddeling bij de correspondentie tussen Nederlanders in Nederland en Duitsland, zijn persoonlijke hulp ook aan dezen of genen bekende — slechts van geringe betekenis zijn bij de beoordeling door den Raad van de vraag, of appelland is een Duitser die voor ontvijanding in aanmerking komt;

Overwegende, dat de Raad in zijn voorafgaande overwegingen geen blaam bedoelt te leggen op den persoon van appelland en gaarne bereid is aan te nemen, dat appelland een behoorlijk mens is, die als Duitser een in menig opzicht correcte houding heeft aangenomen en hier en daar aan Nederlanders in zijn omgeving tot hulp en steun is geweest, doch dit speelt op geheel ander plan dan waar de ontvijanding beoordeeld moet worden;

Overwegende echter, dat gelijk reeds werd opgemerkt het moeilijke punt in deze zaak is, dat in December 1945 reeds een verklaring van ontvijanding aan appelland is verleend en deze eerst 2½ jaar later is ingetrokken en bovendien die intrekking eerst veel later nog ter kennis van appelland is gekomen;

dat het N.B.I. voor deze gang van zaken ernstige blaam treft en dergelijk wanbeleid voedsel geeft aan de klacht, dat in het na-oorlogse Nederland de rechtszekerheid nog niet is hersteld; wanbeleid aangevangen, toen op zo lichtvaardige gronden als in casu, in hoofdzaak op grond van verklaringen van gezaghebbende lieden in het „machtig” Unilever Concern, en op een zo voorbarig tijdstip, toen de gehele materie nog volkomen onoverzichtelijk was, de onderhavige verklaring tot ontvijanding werd afgegeven; wanbeleid voortgezet, toen eerst na zo langen tijd de gemaakte fout werd hersteld en zelfs toen nog niet de nodige moeite werd gedaan om de intrekking der ontvijanding onmiddellijk ter kennis van appelland te brengen;

dat niettemin de Raad de intrekking der ontvijanding zal handhaven, omdat instandhouding ener lichtvaardige ontvijanding van een Duitser, die gelijk hierboven is overwogen op ontvijanding niet de minste aanspraak kon en kan maken, willekeur betekent, dus evenzeer rechts-onzekerheid, en onrecht tegenover tallozen, aan wie de gunst van ontvijanding moet worden geweigerd;

Overwegende mitsdien, dat de beschikking waarvan beroep moet wor-

den bevestigd, waarmede de Raad nochtans niet te kennen wil geven, dat hij zich verenigt met alle gronden door het N.B.I. voor zijn standpunt aangevoerd;

dat toch, nu de Raad van oordeel is, dat appelland in 1945 geheel ten onrechte is ontvijand, het feit, dat de relatie tussen appelland en Unilever in 1945 is verbroken en appelland kort na de ontvijanding het land heeft verlaten, voor de beantwoording der vraag of de aan appelland in December 1945 verleende zogenaamde non-enemy-verklaring op 13 Mei 1948 terecht is ingetrokken, niet van belang is;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 13 Mei 1948, waarvan beroep.

No. 51/81

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak UTRECHT, 21 Juli 1950 (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Hijmans van de Bergh en van Leeuwen).

Ingevolge art. 43 E 133 zijn zonder beperking alle beschikkingen enz. van het N.B.I. in hoger beroep aan het oordeel van de Raad onderworpen, zodat zulks ook het geval is, indien de aan die beslissingen enz. ten grondslag liggende feiten tevens de elementen bevatten van een burgerrechtelijke onrechtmatige daad.

De Raad acht zich derhalve bevoegd, nu verzoeker zich beklagt over een onrechtmatig handelen of nalaten bij het voeren van het beheer over verzoekers vermogen.

Verzoek in hoofdzaak afgewezen, behoudens de opdracht tot getuigenbewijs ten aanzien van een onderdeel.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) Art. 10, 11, 43).

De Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien het bij de Raad op 27 Juli 1949 ingekomen verzoekschrift van *Jan Willem Bol*, tuinder, wonende te Mijdrecht, gemachtigde Mr. F. M. J. A. Lublink Weddik, de door het Nederlandse Beheersinstituut verstreckte schriftelijke inlichtingen, en de andere overgelegde stukken;

Gelet op de ter zitting van 16 Juni 1950 door verzoeker's gemachtigde gegeven mondelinge toelichting en de van de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut verstrekte nadere inlichtingen;

Overwegende dat de Raad het verzoekschrift in dier voege leest dat verzoeker daarbij in hoger beroep heeft willen komen tegen de in het door het Nederlandse Beheersinstituut tot verzoeker's gemachtigde gericht schrijven d.d. 27 Juni 1949 besloten beslissing dat bij de afwikkeling van het over verzoeker's vermogen ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen gevoerde beheer, diende te worden uitgegaan van de posten, als vermeld op de aan dit schrijven toegevoegde staat van ontvangsten en uitgaven;

Overwegende in de eerste plaats, dat het Nederlandse Beheersinstituut zich op het standpunt heeft geplaatst, dat de Raad niet bevoegd zou zijn kennis te nemen van verzoeker's bezwaren, voor zover gegrond op een beweerd (naar het Nederlandse Beheersinstituut blijkbaar bedoelt) burgerrechtelijk onrechtmatig handelen of nalaten door het Nederlandse Beheersinstituut bij het voeren van het beheer over verzoekers vermogen, zulks echter ten onrechte, aangezien ingevolge artikel 43 Besluit Vijandelijk Vermogen zonder beperking alle beschikkingen, handelingen, besluiten, beslissingen enz. van het Nederlandse Beheersinstituut in hoger beroep aan het oordeel van de Raad zijn onderworpen, waaruit rechtstreeks volgt, dat, voor zoveel nodig, ook de vraag of de aan die beslissingen enz. ten grondslag liggende feiten al dan niet tevens de elementen bevatten van een burgerrechtelijke onrechtmatige daad mede aan het oordeel van de Raad is onderworpen;

Overwegende, wat de hoofdzaak betreft, dat verzoeker in de eerste plaats bezwaar heeft gemaakt tegen het feit, dat het Nederlandse Beheersinstituut op vorenbedoelde staat van ontvangsten en uitgaven niet in zijn credit heeft opgevoerd een bedrag van f 234, terzake van het feit, dat, naar is komen vast te staan, zekere Hogervorst, die het land van verzoeker in pacht en diens woning in huur heeft gehad toen deze overeenkomsten nog tijdens de huur van het beheer over verzoeker's vermogen een einde namen, van het door hem aan pacht en huur verschul-

digde dit bedrag onvoldaan heeft gelaten;

Overwegende dienaangaande, dat, al moge onder bepaalde omstandigheden het Nederlandse Beheersinstituut aansprakelijk zijn te stellen voor de nadelige gevolgen van het niet tijdig incasseren van vorderingen, toekomende aan personen, over wier vermogen door het Nederlandse Beheersinstituut beheer wordt gevoerd, in het onderhavige geval door verzoeker in ieder geval zodanige omstandigheden niet zijn gesteld;

Overwegende immers, dat verzoeker in dit verband slechts heeft gesteld, dat zijne vordering thans op Hogervorst, die een non-valeur zou zijn, niet verhaalbaar is, hetgeen het Nederlandse Beheersinstituut ware het aanstonds tot invordering overgegaan, had kunnen voorkomen, doch verzoeker zijn stelling, dat Hogervorst een non-valeur is geworden niet nader heeft geadstrueerd, en zijnerzijds evenmin enig feit is gesteld, waaruit zou kunnen volgen, dat het Nederlandse Beheersinstituut destijds rekening had kunnen en behoren te houden met een voor verzoeker nadelige teruggang in Hogervorst's betalingscapaciteit;

Overwegende dat het desbetreffende bezwaar van verzoeker dus als niet voldoende gemotiveerd moet worden ter zijde gesteld;

Overwegende dat verzoeker voorts bezwaar heeft gemaakt tegen het feit, dat het Nederlandse Beheersinstituut zijn woning aan Hogervorst heeft verhuurd tegen een prijs van, naar bij de mondelinge behandeling van het verzoekschrift is komen vast te staan, f 170.68 per jaar, welk bedrag volgens verzoeker te laag zou zijn geweest;

Overwegende dat dit bezwaar echter ongegrond is te achten aangezien verzoeker niet heeft weersproken, dat het desbetreffende perceel slechts een waarde van f 2.500,— heeft, in verhouding tot welk bedrag een jaarlijkse huuropbrengst van ongeveer f 170,— zeker niet als onredelijk laag valt te beschouwen;

Overwegende, dat verzoeker verder heeft gesteld, dat van zijn eigendommen twee kisten met plat glas, ter waarde van f 150,— die door het Nederlandse Beheersinstituut wel geïnventariseerd zouden zijn geweest, thans verdwenen zijn, van welke beweringen verzoeker tegenover de ontkenenis van het Nederlandse Beheersinstituut

bewijs zal hebben bij te brengen in voege als hierna te vermelden;

Overwegende dat verzoeker zijn bezwaar, dat het Nederlandse Beheersinstituut ten onrechte een bedrag van f 1.024,49 hetwelk te zijnen name bij een boerenleenbank uitstond, niet heeft verantwoord, bij de mondelinge behandeling van het verzoekschrift op grond van de te dier zake van de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut afgelegde verklaring heeft laten vallen, zodat hierover niet behoeft te worden beslist;

Overwegende dat verzoeker voorts nog heeft gesteld, dat hij, doordat hij, na zijn vrijlating als politiek delinquent zijn onroerend goed, omdat dit nog verhuurd en verpacht was, niet aanstonds weer heeft kunnen betrekken, schade heeft geleden tot een bedrag van f 3.000,— tot vergoeding van welke schade verzoeker het Nederlandse Beheersinstituut aansprakelijk houdt;

Overwegende dat echter ook dit bezwaar als ongegrond is te beschouwen aangezien verzoeker geen feiten heeft gesteld waaruit zou kunnen volgen, dat het Nederlandse Beheersinstituut het aangaan met Hogervorst ener overeenkomst, ingevolge waarvan deze laatste, toen verzoeker tegen het einde van 1946 werd vrijgelaten nog tot in of omstreeks November 1947 rechten op verzoeker's onroerend goed kon doen gelden, had dienen achterwege te laten in verband met de mogelijkheid ener tussentijdse vrijlating van verzoeker;

Overwegende dat verzoeker zijn bezwaar, dat het Nederlandse Beheersinstituut hem ten onrechte f 160,— voor administratie-kosten heeft in rekening gebracht, bij de mondelinge behandeling van het verzoekschrift naar aanleiding van de te dier zake door het Nederlandse Beheersinstituut afgelegde verklaring heeft laten vallen, zodat ook hierover niet meer behoeft te worden beslist;

Overwegende, dat verzoeker ten slotte het bezwaar heeft naar voren gebracht, dat hem te hoge beheerskosten in rekening zouden zijn gebracht, en wel:

1e. omdat de door de betrokken Procureur-Fiscaal bij de voorwaardelijke buiten-vervolginstelling zijner echtgenote en voor hem zelf in de loop van 1946 ter betaling opgelegde bedragen, ingevolge de bepalingen van het Besluit Poli-

tieke Delinquenten 1945, ondanks — in casu ook inderdaad gedaan — verzet voldaan moesten worden, op grond waarvan de betreffende bedragen volgens verzoeker in ieder geval vanaf 1 Januari 1947 als vermogensschuld zouden zijn te beschouwen, met als gevolg, dat over deze bedragen na dien datum geen beheerskosten meer zouden mogen worden geheven;

2e. omdat van de zijde van de, over het vermogen van verzoeker beheer uitoefenende instantie als waarde van dat vermogen abusievelijk een te hoog bedrag aan de betrokken Procureur-Fiscaal zou zijn opgegeven, met als gevolg, dat het hem door deze laatste te betalen opgelegd bedrag ook hoger werd dan bij een juiste opgave van verzoeker's vermogen het geval zou zijn geweest, hetgeen verzoeker heeft genoopt tot het doen van verzet, ingevolge waarvan het beheer over zijn vermogen langer heeft geduurd dan het geval zou zijn geweest, indien hem aanstonds een lager bedrag te betalen was opgelegd, zijnde ten slotte in December 1948 bij Tribunaaluitspraak ook inderdaad aanmerkelijk lagere bedragen ten laste van verzoeker en zijn echtgenote verbeurd verklaard, dan aanvankelijk door de Procureur-Fiscaal te betalen waren opgelegd;

Overwegende dat deze bezwaren echter beide ongegrond zijn, het eerste, omdat weliswaar in het Besluit Politieke Delinquenten de door de Procureur-Fiscaal bij ene voorwaardelijke buiten-vervolginstelling opgelegde verplichting tot betaling van een bepaald bedrag over een gedaan verzet niet wordt geschorst, doch blijkens het slot van artikel 28 van genoemd Besluit deze verplichting tot voldoening van het betreffende bedrag geen voorwaardelijk karakter draagt en een dergelijk bedrag bestemd is om te worden verrekend met het bedrag tot hetwelk in de te volgen Tribunaal-uitspraak een verbeurdverklaring mocht worden uitgesproken, dan wel om, bij gebreke van een verbeurdverklaring, te worden teruggegeven;

Overwegende dat een te betalen opgelegd bedrag als vorenbedoeld dan ook niet kan worden beschouwd als een reeds op een betrokken vermogen in mindering komende schuld en een

dergelijk bedrag dus ook niet in aanmerking komt om bij de berekening van de beheerkosten buiten beschouwing te blijven;

en het tweede, omdat geenszins vaststaat, dat de verzoeker, indien hem aanstonds een lager bedrag te betalen ware opgelegd dan in casu het geval is geweest, inderdaad het doen van verzet zou hebben achterwege gelaten, en zulks uitsluitend afhankelijk was van verzoeker's eigen inzicht waaruit volgt, dat het oorzakelijk verband tussen de gestelde feiten en de beweerde schade in elk geval ontbreekt;

Overwegende dat uit het vorenstaande volgt, dat thans als volgt dient te worden beslist;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verklaart zich bevoegd van het verzoek kennis te nemen;

Wijst het verzoek, voor zover bij de mondelinge toelichting gehandhaafd, af, behoudens wat betreft verzoeker's aanspraken op vergoeding van de prentens verdwenen kisten met plat glas;

En alvorens te dier zake verder te beslissen:

Laat verzoeker toe door getuigen te bewijzen:

dat tot zijn, door het Nederlandse Beheersinstituut in feitelijk beheer genomen, eigendommen behoorden twee kisten met plat glas, ter waarde van f 150,—, en dat hij deze goederen niet heeft terugontvangen;

Bepaalt dat dit getuigenverhoor zal plaats vinden op Vrijdag 13 October 1950 des namiddags te 1.30 uur ten overstaan van de Heer Jhr. Mr. D. Rutgers van Rozenburg, lid dezer kamer, die daartoe als lid-commissaris wordt benoemd;

Bepaalt dat de namen der voor te brengen getuigen ten minste drie dagen vóór de enquête aan de Griffie dezer Kamer en aan de wederpartij moeten worden medegedeeld;

No. 51/82

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 27 September 1950 (Mrs. Scholten, van Walsem en Wery).

Verzoekster, nietigverklaring vragende van door de verwalter gedane schenkingen aan Winterhulp, verzoekt

erkenning als concurrente schuldeiser voor het bedrag der schenkingen.

De Raad acht zich niet bevoegd, de gevolgen der nietigverklaring regelen- de ingevolge art. 26 E 100, tot erkenning over te gaan, aangezien deze erkenning afzonderlijk is geregeld in de artt. 25 en vlg. E 133.

Voor verlenging van de termijn ingevolge art. 27 E 133 is geen voldoende grond aanwezig, aangezien de schenkingen alle zijn geboekt op verzoeksters rekening-courant bij de Rotterdamse Bank, zodat zij tijdig hare vordering had kunnen aanhangig maken.

Schenkingen aan Winterhulp nietig verklaard. De Raad acht zich voor het overige onbevoegd.

(Zie N.O.R. no. 1229).

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) Artt. 25 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 24 November 1948 ontvangen verzoekschrift van de Ardath Tabacco Company Ltd., gevestigd te Londen, mede haar bedrijf uitoefenende te Dordrecht, gemachtigde Mr. L. Salomonson, advocaat en procureur te Dordrecht, alsmede het verzoekschrift d.d. 15 Februari 1950 van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage — verder te noemen „het Beheersinstituut” — gemachtigde Mr. B. J. Gottschalk, advocaat te 's-Gravenhage;

Gezien de overige gedingstukken;

Gehoord partijen bij monde van haar voornoemde gemachtigden;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende dat requestrante zake- lijk heeft gesteld: dat de Ardath Dordrecht kort na de aanvang van de vijandelijke bezetting van Nederland ingevolge de Verordening Vijandelijk Vermogen 26/1940 onder beheer is gesteld;

dat vervolgens de Verwalter van de Ardath Dordrecht het nodig geoordeeld heeft, tegen de uitdrukkelijke wil van de Nederlandse leiding van requestrante, in de jaren 1940, 1942 en 1943 diverse bedragen, ten requeste gespecificeerd tot een totaal bedrag van f 33.750,—, te schenken aan de Stichting Winterhulp Nederland;

dat door deze schenkingen en de ter uitvoering daarvan gedane betalingen

zijn tot stand gekomen rechtsbetrekkingen als bedoeld in artikel 23 van het Koninklijk Besluit E 100;

dat het achterwege laten van ingrijpen ten aanzien van die rechtsbetrekkingen onredelijk ware en zulks te meer, daar die rechtsbetrekkingen zijn tot stand gekomen op de wijze als bedoeld in artikel 25 van genoemd Koninklijk Besluit;

dat de Afdeling Rechtspraak te 's-Gravenhage bij beslissing van 30 October 1948 (R 6970/7070) in de zaak van requestrante tegen het Nederlandse Beheersinstituut aan requestrante toestemming heeft verleend om een vordering tot rechtsherstel aanhangig te maken;

op welke gronden requestrante de Raad verzoekt:

1. nietig te verklaren de rechtsbetrekkingen, ontstaan tussen requestrante en de Stichting Winterhulp Nederland door de hierboven omschreven schenkingen en de ter uitvoering daarvan gedane betalingen;

2. te verstaan, dat de beheerder(s) der Stichting Winterhulp Nederland verplicht is (zijn) requestrante te erkennen als concurrente schuldeiseres voor opgemeld bedrag van f 33.750,—;

Overwegende, dat het Beheersinstituut deze vorderingen bestreden heeft op gronden, waarop voor zoveel nodig hieronder zal worden teruggekomen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat de sub 1 bedoelde schenkingen en de daardoor ontstane rechtsbetrekkingen zijn tot stand gekomen onder omstandigheden als bedoeld in artikel 25 Besluit Herstel Rechtsverkeer en nietig behoren te worden verklaard, hebbende het Beheersinstituut de nietigheid daarvan ook niet betwist;

dat er toch geen voldoende grond is om gelijk door het Beheersinstituut wordt betoogd, requestrante in dit onderdeel van haar vordering wegens het ontbreken van belang niet-ontvankelijk te verklaren, daar het enkele feit, dat het Beheersinstituut de nietigheid der schenkingen reeds heeft erkend, niet noodzakelijk alle belang van requestrante opheft bij het uitlokken van een uitdrukkelijke uitspraak van de rechter te dien aanzien;

Overwegende, dat het sub 2 gevorderde evenwel niet toewijsbaar is; dat

toch de Raad niet bevoegd is om, ingevolge artikel 26 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer de gevolgen van een nietigverklaring van rechtsbetrekkingen regelend, over te gaan tot het erkennen, of het gelasten van de erkenning, van vorderingen op vermoren, dat ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen onder beheer is gesteld, aangezien daartoe uitsluitend de rechtsgang van artikel 25 van dat Besluit, met de mogelijkheid van beroep ingevolge artikel 43, is voorgeschreven;

dat requestrante ten onrechte meent, dat de Raad, door zich ten aanzien van het sub 2 gevorderde, onbevoegd te verklaren, in strijd komt met zijn tussen partijen gewezen vonnis van 30 October 1948, waarbij requestrante niet-ontvankelijk werd verklaard in haar beroep van de niet-erkenning door het Beheersinstituut der vordering tot restitutie van de bovenbedoelde geschonken gelden, immers requestrante voorbijziet, dat die beslissing uitsluitend steunde op het subsidiair karakter van dat beroep;

Overwegende dat, waar beide partijen in dit geding op de al of niet gegrondheid van de niet-erkenning van requestrant's vordering door het Beheersinstituut uitvoerig zijn ingegaan en kennelijk het oordeel van de Raad daaromtrent in dit geding zouden willen vernemen, de Raad kan volstaan met te verwijzen naar zijn beslissing van 2 Maart 1948 (N.O.R. no. 1229), waarbij de Raad als uiterste datum, waarop vorderingen tot restitutie van betalingen ter zake van schenkingen aan Winterhulp zouden moeten zijn ingediend, vaststelde 7 December 1946, tenzij voor verdere vertraging gegrondde verontschuldiging zou zijn aan te voeren, waaraan worde toegevoegd, dat in het onderhavige geval zodanige verontschuldiging kwalijk aanwezig is te achten, nu de onderwerpelijke schenkingen alle hebben plaats gehad ten laste van requestrante's rekening-courant bij de Rotterdamsche Bank N.V., Kantoor Dordrecht, zodat requestrante die schenkingen dadelijk op eenvoudige wijze had kunnen ontdekken en, in afwachting van het aan de Raad te vragen rechtsherstel, haar vordering tijdig voorwaardelijk bij het Beheersinstituut had kunnen indienen;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de in het request sub 1 bedoelde schenkingen Winter-

R

hulp Nederland en de daardoor ontstane rechtsbetrekkingen;

Verklaart zich niet bevoegd ten aanzien van het sub 2 gevorderde;

Compenseert de kosten van het geding zodanig, dat iedere partij haar eigen kosten drage.

No. 51/83

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 27 September 1950. (Mrs. Scholten, Wery en Buddingh de Voogt).

Appellante heeft op 6 Augustus 1947 de Nederlandse nationaliteit herkrege door af te leggen de verklaring bedoeld in art. 8 van de Wet op het Nederlanderschap. In Juli 1948 is de nalatenschap van appellante's vader opge gevallen. Het N.B.I. heeft het beheer van appellante's erfdeel tot zich getrokken, waartegen appellante beroep heeft ingesteld.

Totdat aan appellant een no-enemy verklaring zal zijn uitgereikt, dient zij als vijandelijk onderdaan te worden aangemerkt, niettegenstaande zij de Nederlandse nationaliteit heeft teruggekregen. Het erfdeel, in Juli 1948 opge gevallen, gaat ingevolge art. 3 lid 2 van rechtswege in eigendom over op de Staat.

De Afdeling Rechtspraak kan slechts kennis nemen van een verzoek tot ontvinding in geval van beroep van een weigering van het N.B.I.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) Artt. 3, 12, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 4 September 1948 ontvangen beroepschrift van Beatrix Honigmann, gescheiden echtgenote van H. J. B. Hosmann, wonende te Heerlen, gemachtigde Mr. E. W. J. van Breukelen, advocaat en procureur aldaar en het op 14 December 1948 ontvangen schriftelijk antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, verder te noemen het Beheersinstituut;

Gezien de overige processtukken;

Gehoord partijen, appellante bij monde van haar gemachtigde, het Beheersinstituut bij monde van Mr. H. J. van Wijk, werkzaam aan genoemd instituut;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende dat in dit geding vaststaat:

dat appellante, tevoren Nederlandse, op 9 Augustus 1937 door haar huwelijk met de Rijksduitsler H. J. B. Hosmann de Nederlandse nationaliteit verloren en de Duitse verkregen heeft, doch op 6 Augustus 1947 de Nederlandse nationaliteit heeft herkrege door, na echtscheiding, op die datum de verklaring af te leggen als bedoeld in artikel 8 van de wet van 12 December 1892 (Stbl. no. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap;

dat in Juli 1948 is opge gevallen de nalatenschap van wijlen appellante's vader A. C. P. J. Honigmann, gewoonde verteenwoordiger voor Zuid-Limburg van het Beheersinstituut, als ingevolge artikel 2 in verband met de artikelen 3 en 10 van het Koninklijk Besluit E 133 beherend het onverdeeld aandeel van appellante in die nalatenschap, aan Mr. E. W. J. van Breukelen voornoemd last en volmacht heeft gegeven om het Beheersinstituut te verteenwoordigen bij de uitoeving van alle rechten, zaken en belangen op de nalatenschap Honigmann betrekking hebbende, inzonderheid tot het voeren van besprekingen ten aanzien van de financiële aangelegenheden dezer nalatenschap;

dat appellante van deze handeling van het Beheersinstituut in beroep is gekomen en daarbij stellende, dat het beheer over haar vermogen, hetwelk uitsluitend berustte op haar Duitse nationaliteit, ipso facto geëindigd is met het herkrijgen door appellante van de Nederlandse nationaliteit en dat dit beheer zich in ieder geval niet kan uitstrekken tot het na die herkrijging aan haar opgekomen vermogen, de Raad verzoekt voorschreven beheershandeling van het Beheersinstituut te vernietigen, met verklaring voor recht, dat het beheer over appellante's vermogen sinds 6 Augustus 1947 is geëindigd, althans met zodanige verdere beschikking als de Raad zal vermenen te behoren;

Overwegende, dat het Beheersinstituut de vordering heeft bestreden op gronden waarop, evenals op hetgeen partijen bij de mondelinge toelichting hebben aangevoerd, voorzoveel nodig hieronder zal worden teruggekomen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende dat, hoewel het beroep zich formeel alleen richt tegen het feit, dat het Beheersinstituut door het geven van bovenbedoelde last en volmacht een daad van beheer ten aanzien van het aan appellante opgekomen erfdeel heeft verricht, in die daad van beheer is vervat de beslissing, dat voormeld erfdeel in eigendom aan de Staat is overgegaan, en de Raad appellantes beroep dan ook verstaat als gericht tegen die beslissing;

Overwegende, dat volgens artikel 2 sub 2 van het Besluit E 133 als vijandelijke onderdanen worden aangemerkt natuurlijke personen, die onderdanen zijn of te eniger tijd na 10 Mei 1940 zijn geweest van een vijandelijke staat, terwijl volgens artikel 3 het aan een vijandelijk onderdaan toebehorend vermogen van rechtswege in eigendom overgaat op de Staat, niet slechts het vermogen dat er was bij het in werking treden van dat besluit (lid 1), maar ook het na het in werking treden van dat besluit aan een vijandelijke onderdaan opkomend vermogen (lid 3);

dat mitsdien, nu vaststaat, dat appellante na 10 Mei 1940 de Duitse nationaliteit heeft bezeten, haar vermogen, en daaronder ook het haar in 1946 opgekomen erfdeel, terecht als vijandelijk vermogen is beschouwd;

dat appellante hiertegenover voor haar stelling, dat beheer niet ontstaat, indien de vijandelijke nationaliteit niet meer bestaat, zich vergeefs beroept op analogische toepassing van artikel 12 van het Besluit E 133, hetwelk de beëindiging van beheren regelt, vermits uit de voorschriften van dat artikel, voorzover zij vijandelijk vermogen, en niet zgn. landsverraderlijk vermogen betreffen, blijkt, dat wat eenmaal vijandelijk vermogen is slechts kan ophouden dit te zijn door een door het bevoegde gezag afgegeven ontviandingsverklaring;

dat evenzeer faalt appellante's beroep voor haar bovengenoemde stelling op het door Nederland op 14 Januari 1946 te Parijs ondertekende verdrag betreffende de van Duitsland te ontvangen herstelbetalingen en op de ter uitwerking daarvan vastgestelde z.g. accounting rules, reeds hierom, wijl dat verdrag en die voorschriften wel toelaten of beperken de mogelijkheid voor de verdragsluitende staten om vijandelijk vermogen onder bepaal-

de omstandigheden aan het daarop rustende beslag te onttrekken, doch zodanige maatregel niet voorschrijven;

dat appellante tenslotte betoogt, dat indien naast of in de plaats van de vijandelijke nationaliteit de Nederlandse nationaliteit is getreden, de Nederlandse rechter redelijkheidshalve aan deze laatste de voorrang behoort te verlenen;

dat, wat er in het algemeen van die stelling moge zijn, zij ten aanzien van de materie van artikel 8 der wet op het Nederlanderchap en het ingezetenschap de redelijkheid stellig niet aan haar zijde heeft; dat toch het aan appellante bij dat voorschrift toegekende recht, de Nederlandse nationaliteit terug te krijgen door de uitsluitend van haar wil afhankelijke aflegging ener daartoe strekkende verklaring, onvoorwaardelijk is en elke toetsing van haar gedrag jegens Nederland tijdens de vijandelijke bezetting uitsluit, terwijl zulk een toetsing met betrekking tot de vraag, of het haar toebehorend of alsnog opkomend vermogen als vijandelijk vermogen moet aangemerkt blijven, naar redelijkheid juist wel behoort te geschieden, met name door het Beheersinstituut;

Overwegende, dat appellante de Raad nog subsidiair verzoekt het Beheersinstituut te gelasten aan appellante een non-enemy-verklaring af te geven, doch de Raad van zodanig verzoek slechts kan kennis nemen in geval van beroep van een weigering van het Beheersinstituut om zodanige verklaring af te geven, waarvan ten deze geen sprake is;

Overwegende, dat ingevolge het bovenoverwogene de beslissing van het Beheersinstituut, waarvan beroep, moet worden bekrachtigd;

Overwegende, dat het beroep zich richt tegen een door het Beheersinstituut als administratief orgaan genomen beslissing, zodat geen kostenveroordeling dient te worden uitgesproken;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing van het Beheersinstituut, waarvan beroep.

No. 51/84

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,**
18 Januari 1951. (Mrs. Scholten, van
Walsem en Wery).

Verweerder heeft tijdens de bezetting een lijfrente-overeenkomst aange-

gaan ten behoeve van Van Vriesland, die hiervoor de eigendom van zijn hypotheccaire vorderingen en onroerende goederen aan verweerder heeft overgedragen. Bewindvoerder van Van Vriesland, die in de oorlog is omgekomen, vraagt rechtsherstel ten aanzien van de hypotheccaire vorderingen en onroerende goederen, omdat de lijfrente-overeenkomst een schijntransactie zou zijn geweest.

Verzoeker niet geslaagd in het bewijs daarvan, weshalve de vordering is ontzegd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 113c).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van 10 Februari 1948 van Ali Marinus Brouwer, notaris te Gorinchem, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder volgens artikel 85 Besluit Herstel Rechtsverkeer voor de afwezige echtelieden Jacques Philip van Vriesland, laatstelijk gewoonnd hebbende te Gorinchem, en Sientje Kleinkramer;

Gezien het op 14 Mei 1948 ter griffie ontvangen schriftelijk antwoord van gerequesteerde, ingediend door zijn gemachtigde Mr. E. J. E. G. Vonkenberg, advocaat en procureur te Gorinchem;

Gelet op het advies van de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen te Dordrecht van 11 Febr. 1948, en op de verdere processtukken;

Gehoord partijen in persoon en bij monde van hun gemachtigde, als hoedanig voor requestrant is opgetreden Mr. D. Huurman, advocaat en procureur te Gorinchem en voor gerequesteerde Mr. Vonkenberg voornoemd;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat ten processe vaststaat:

dat Jacques Philip van Vriesland, Jood in de zin van de Duitse verordeningen, bij drie op 1 April 1941 door de notaris Ali Marinus Brouwer te Gorinchem verleden acten:

1e. aan Schefferlie heeft verkocht en in eigendom overgedragen een aantal bij de akte omschreven hypotheccaire vorderingen voor een totale prijs van f 53.600,— en een aantal bij de akte omschreven onroerende goederen voor een totale prijs van f 47.800,—;

2e. voor het aldus te vorderen bedrag van f 101.400,— en ter verrekening dezer koopprijzen van Schefferlie heeft bedongen, een dadelijk ingaande lijfrente van f 5000,— 's jaars op het leven van hemzelf, zijn echtgenote en, na beider overlijden, op dat zijner drie minderjarige kinderen tot aan de meerderjarigheid van het jongste kind, Esther van Vriesland, geboren 12 December 1926;

dat spoedig daarna ingevolge een Duitse verordening, welke verbodt Joodse zakenpanden over te dragen, de transactie betreffende de onroerende goederen voor een waarde van f 8.000,— is ongedaan gemaakt terwijl in verband daarmee de lijfrente werd verminderd tot f 4.600,—;

dat van Vriesland met zijn gezin in de nazomer van 1942 door de vijand is gevangen genomen en via Westerbork naar Duitsland is weggevoerd;

dat requestrant na de bevrijding in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor de afwezige van Vriesland en zijn echtgenote aan de Raad rechtsherstel heeft verzocht met betrekking tot bovengenoemde onroerende goederen en hypotheccaire vorderingen; dat dit verzoek in handen is gesteld van de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen te Dordrecht, die een notaris-bemiddelaar heeft aangewezen teneinde een minnelijke schikking tot stand te brengen; dat echter een minnelijke schikking niet is bereikt en de zwarigheden, welke tussen partijen zijn gerezen, opgenomen zijn in een procesverbaal van 2 December 1947, waarvan de inhoud als hier overgenomen wordt beschouwd;

dat requestrant zich vervolgens bij request van 10 Februari 1948 tot de Afdeling Rechtspraak van de Raad heeft gewend met verzoek dat Schefferlie zal worden veroordeeld tot teruggave van bovenbedoelde onroerende goederen en hypotheccaire vorderingen, welk petitum gedurende de procedure met 's Raads toestemming is aangevuld in dezer voege, dat mede wordt gevraagd nietigverklaring van bedoelde tussen van Vriesland en Schefferlie aangegane rechtshandelingen en van de daardoor ontstane rechtsbetrekkingen en dat van Vriesland in de eigendom van genoemde zaken zal worden hersteld, met nevenvorderingen;

dat, nadat de zaak mondeling was

toegelicht, door de Raad getuigen zijn gehoord, wier verklaringen zijn opgenomen in processen-verbaal, waarna nog een comparitie van partijen en een nadere mondelinge behandeling hebben plaats gehad;

dat gedurende het geding tussen partijen is komen vast te staan, dat blijkens afgegeven verklaringen van het Rode Kruis het gehele gezin van J. Ph. van Vriesland tijdens de bezetting is omgekomen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat requestrant zijn vordering hierop grondt, dat de overeenkomsten van 1 April 1941 schijncontracten waren, uitsluitend ten doel hebbende het vermogen van van Vriesland voor de duur van de vijandelijke bezetting veilig te stellen; dat de overdrachten derhalve niet reëel zijn, en Schefferlie hoogstens als bewaarnemer uit noodzaak of als tijdelijk fiduciair eigenaar van de aan hem overgedragen zaken kan worden beschouwd en dat ook de lijfrente-overeenkomst een fictief karakter draagt;

Overwegende, dat requestrant voor deze zienswijze verschillende gronden aanvoert, welke deels betreffen de inhoud van de aangegane overeenkomsten, deels de omstandigheden, waaronder zij zijn aangegaan;

Overwegende, dat, wat dit laatste betreft, requestrant heeft betoogd, dat er in het voorjaar van 1941 nog geen sprake was van persoonlijke vervolging van de Joden door de bezetter, doch alleen van economische maatregelen tegen hen, en er derhalve voor van Vriesland, die bovendien steeds blij gaf het volledig vertrouwen te hebben, dat hij en zijn gezin de oorlog veilig zouden doorkomen, geen redelijke grond was om, als zakenman, het grootste deel van zijn vermogen blijvend vast te leggen in een lijfrente, doch hij alleen behoefte had aan een tijdelijke veiligstelling van zijn vermogen;

Overwegende dat, naar 's Raads oordeel, bij dit betoog de gevaren, welke ook reeds in het voorjaar van 1941 voor de Joodse bevolking van Nederland dreigden, worden onderschat, doch het argument bovendien zijn waarde goeddeels verliest, indien juist is dat, zoals door Schefferlie wordt gesteld, er tussen hem en van Vriesland buiten de schriftelijk vastgelegde overeenkomsten nog een mondelinge

afsprake was gemaakt, n.l. dat, indien van Vriesland, zijn vrouw of zijn kinderen nog na de oorlog zouden leven, Schefferlie bereid zou zijn de gehele transactie ongedaan te maken, omdat hij, als vriend en vertrouwde van van Vriesland, de mogelijk uit de overeenkomsten voortvloeiende voordelen niet wilde genieten ten nadele van van Vriesland en zijn gezin;

Overwegende dat betreffende bovenbedoelde afspraak de getuigen B. de Boer, J. van der Genugten en E. F. J. van den Bossche voor de Raad verklaringen hebben afgelegd, en zake-lijk hebben verklaard:

de getuige de Boer: Begin 1941 kwam van Vriesland bij mij om te spreken over het sluiten van een lijfrente-overeenkomst. Ik, toenmaals inspecteur van de „Eerste Nederlandse”, ben niet tot een transactie met hem kunnen komen, omdat hij zeer bepaaldelijk wenste, dat, als hij, zijn vrouw of zijn kinderen de oorlog overleefden, de, over te dragen eigendommen weer tot hem terug zouden komen met verrekening. Ik heb van Vriesland ten slotte verwezen naar een particulier. Hij zeide toen spontaan, dat hij zich wilde wenden tot de Heer Schefferlie voor de bedoelde overeenkomst;

de getuige van der Genugten: Begin April 1941 deelde van Vriesland mij mede, dat ik voortaan rente en aflossing van mijn hypothecaire schuld niet meer aan hem, doch aan H. Schefferlie moest voldoen, omdat hij met Schefferlie een lijfrente had aangegaan en als onderpand een gedeelte van zijn onroerende goederen en hypotheken had gegeven, waaronder ook mijn hypothek. In zijn toelichting tot de overeenkomst van lijfrente heeft van Vriesland mij nog gezegd, dat het zijn bedoeling was, dat, als hij, zijn vrouw en zijn kinderen de oorlog niet zouden overleven, bedoelde goederen zouden komen aan Schefferlie en niet aan zijn bloedverwanten;

de getuige van den Bossche: Nog in 1942 heb ik Schefferlie met betrekking tot zijn belasting-aangifte, gedateerd September 1942, gehoord. Ik heb hem uitdrukkelijk gevraagd, of de lijfrente-overeenkomst geen schijn-overeenkomst was. Schefferlie antwoordde ontkennend en zeide, dat als van Vriesland, zijn vrouw of zijn kinderen de oorlog zouden overleven, hij bereid zou zijn alles in der minne met hem te regelen, maar dat hij geen risico wilde lopen voor bloedverwanten

van van Vriesland of derden. Mijn conclusie uit het gesprek met Schefferlie was, dat — behoudens terugkeer van van Vriesland, diens vrouw of kinderen — Schefferlie volledig eigenaar was van de bedoelde goederen en vorderingen;

Overwegende, dat de bovenweergegeven getuigenverklaringen de beweerdde mondelinge afspraak waar-schijnlijk maken;

Overwegende, dat requestrant als tweede grond, waarom het lijfrente-contract niet ernstig kan zijn gemeend, aanvoert, dat het aan een lijfrente-contract eigen risico van de renteschuldige in dit geval voor Schefferlie geheel of nagenoeg geheel ontbrak, daar volgens een berekening van requestrant de netto-revenuen van de aan Schefferlie overgedragen goederen het bedrag der lijfrente zelfs met enige honderden guldens 's jaars overtroffen;

dat Schefferlie hiertegenover echter onweersproken heeft gesteld, dat de lijfrente berekend was overeenkomstig de tarieven van een soliede levens-verzekeringmaatschappij en tegenover requestrant's berekening heeft aangevoerd, dat de netto-inkomsten uit de hem overgedragen goederen gedurende de bezettingstijd ruim f 7.000,— beneden de gedane uitkeringen zijn gebleven, en voorts heeft gewezen op de extra oorlogs-risico's van schade door bominslag aan de percelen e.d. en repressiemaatregelen van de bezetter;

Overwegende, dat requestrant zich in de derde plaats beroept op het beding in de lijfrente-overeenkomst: „Bij overlijden van de rente-schuldige of zijn echtgenote of van hen beiden hebben de rente-heffers, of bij vóóroverlijden van één of beide hunner, hunne erfgenamen, het recht de onroerende goederen en hypothecaire vorderingen, welke door de comparant ter ene aan de rente-schuldige zijn overgedragen bij akten, beide voor mij Notaris verleden op heden, terug te nemen, zonder enige betaling hunnerzijds, doch daardoor zal het lijfrente-contract, zoals in deze akte opgenomen, komen te vervallen”;

Overwegende, dat uit dit beding niet, zoals requestrant wil, behoefte te worden afgeleid, dat van Vriesland Schefferlie in wezen slechts als bewaarner van de hem overgedragen goederen beschouwde, doch meer aannemelijk voorkomt de namens gerequestreerde gegeven verklaring der clause: dat van Vriesland wel bij het

leven van de echtelieden Schefferlie de uitvoering der lijfrente-overeenkomst voldoende gewaarborgd achtte, doch niet indien de nakoming zou rusten op hun erfgenamen, terwijl de Raad voorts niet onaannemelijk acht, dat bij het opnemen van deze clause ook heeft gegolden het belang van bedoelde erfgenamen, onder wie een destijds jeugdig kind van Schefferlie, om niet met een zoveel risico medebrengende schuld te worden belast, hoewel dit belang in de clause niet is uitgedrukt;

Overwegende, dat requestrant ten slotte nog een beroep heeft gedaan op het feit, dat Schefferlie in Augustus 1945 aan de bewindvoerder voor van Vriesland als bestaandeel van diens vermogen heeft opgegeven de „lijfrente H. Schefferlie d.d. April 1941 ad f 93.000,— doch uit deze opgave niets ten nadele van het standpunt van Schefferlie volgt, daar in die tijd nog niet vaststond, dat van Vriesland met zijn gezin was omgekomen, zodat de verplichting tot betaling der lijfrente nog voortduurde;

Overwegende, dat de Raad nog opmerkt, dat ook het feit, dat aan de overeenkomsten regelmatig uitvoering is gegeven, doordat de huren, renten en aflossingen na 1 April 1941 door Schefferlie zijn geïnd — gelijk blijkt uit de verklaring van de getuige P. J. Killian en ook de lijfrente-termijnen regelmatig zijn voldaan, niet pleit voor de juistheid van requestrant's standpunt;

Overwegende, dat op vorenstaande gronden en gelet op hetgeen verder ten processe is aangevoerd of gebleken, de Raad requestrant niet er in geslaagd acht de aan zijn verzoek ten grondslag gelegde feiten aannemelijk te maken, zodat het verzoek niet toewijsbaar is;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek van requestrant af;

Verstaat dat de kosten van de Afdeling Onroerende Goederen ten bedrage van f 113,40 en die van de Notaris-bemiddelaar ten bedrage van f 950,50 door beide partijen ieder voor de helft zullen worden gedragen;

Veroordeelt requestrant in zijn voormelde hoedanigheid in de overige kosten, welke tot deze uitspraak aan zijde van gerequestreerde worden begroot op f 250,— (tweehonderdvijftig gulden).

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	37
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	38
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	41
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	42
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	42
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	43
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/85 t/m 51/92 pag. 241 t/m 256	

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties.

Afdeling Effectenregistratie:

Tot lid van de Afdeling is benoemd Mr. L. O. van Ewijk.

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 101. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 6 December 1950 (i.z. Peletier/
N.B.I./Berrevoets).

Door appelland ingebrachte grieven tegen de door het N.B.I. be-
dongen koopprijs ongegrond bevonden.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezienenz.;

Ten aanzien van de feiten:

..... enz.

Ten aanzien van het recht:

Post alia:

Overwegende omtrent het tweede, alleen door het N.B.I. voorgedragen, niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op het — door appelland niet weersproken — feit, dat appelland behoort tot de categorie van personen, bedoeld in art. 2, lid 1, E 133, omdat hij lid is geweest van de „Landwacht Nederland”;

dat ook vijandelijke onderdanen in de zin van art. 2 E 133 — zij het dan ook voorwaardelijk — belanghebbende zijn bij hetgeen er wordt verricht met betrekking tot hun krachtens art. 3 E 133 van rechtswege op de Staat in eigendom overgegaan vermogen en wel op grond van het feit, dat krachtens art. 12, lid 1, E 133 de mogelijkheid bestaat, dat dit vermogen, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, naar hen terugkeert;

dat derhalve ook dit tweede niet-ontvankelijkheidsmiddel door Ons zal moeten worden gepasseerd;

Overwegende *ten gronde*:

1. dat bij de door appelland copielijk bij zijn appelrequest overgelegde acte d.d. 22 Augustus 1945 door de heren J. Melles en Mr. L. Donker, mede optredende namens de heren J. de Jong, H. W. J. van Mansum en N. D. de Oude — welke vijf heren tezamen vormden de z.g. „Middenstandscommissie” — als beheerders van appelland's vermogen, daartoe aangesteld bij beschikking van de Militaire Commissaris voor Rotterdam van 30 Juni 1945, gemachtigd tot het aangaan van deze overeenkomst door de Commissie van Rechtsherstel en Beheer te Rotterdam, en als zodanig vertegenwoordigend het Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel (M.C.R.H.) als uitoefenende de bevoegdheden van het N.B.I., is verkocht aan partij Berrevoets de bakkerij-inventaris, de oven en de winkelinventaris, zich bevindende in het pand Benthuyzerstraat 91 te Rotterdam, voor zover deze inventarissen en oven eigendom zijn van verkoper, en is overgedragen de goodwill van de door appelland in voormeld pand gedreven handelszaak, daaronder begrepen het recht de handelsnaam te voeren, zijnde voorts bij deze koopacte onder meer bepaald:
 - a. dat „verkoper is gehouden zijn medewerking te verlenen, dat koper vanaf heden als huurder van voormeld perceel kan optreden”;
 - b. dat „koper betaalt als tegenpraestatie aan verkoper een bedrag van f 17.500,— (zegge zeventien duizend vijf honderd gulden), welk bedrag verkoper verklaart ontvangen te hebben”;
 - c. dat „koper” zich verbindt, „de vorenbedoelde handelszaak niet te zullen verkopen of op enigerlei wijze hierover te beschikken binnen de termijn

van vijf jaren na heden, behoudens de toestemming van de beheerders van het vermogen van Peletier, resp. bij ontbreken van zodanige beheerders van het Beheersinstituut als bedoeld in het K.B. E 133”;

- d. dat „bij overtreding van deze bepaling . . . de boven omschreven koop en verkoop ontbonden (is), zonder dat de verkoper aanspraak kan maken op terugbetaling van de koopprijs”;
2. dat blijkens een ambtshalve door Ons bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Zuid-Holland ingewonnen informatie in het Handelsregister de zaak „H. C. Peletier”, ingeschreven onder No. 27205, was gevestigd te Rotterdam, Benthuiserstraat 91, zijnde in het Handelsregister op 3 Juni 1946 een opgaaf ingeschreven, vermeldende:

„Het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Rotterdam en Omgeving heeft per 22 Augustus 1945 bovengenoemde zaak overgedaan aan Wed. A. Niezen-Berrevoets, die deze voor eigen rekening voortzet”;

terwijl Ons niet is gebleken, dat partij Berrevoets deze door haar gekochte handelszaak heeft verkocht of op enigerlei wijze daarover heeft beschikt;

3. dat blijkens de door Ons ambtshalve opgevraagde taxatie-rapporten de taxateurs A. Stoopman en H. P. J. Willemsen, beiden te Rotterdam, respectievelijk op 13 Juli 1945 en op 23 Juli 1945 de bedrijfsinventaris van appellant's zaak in de Benthuiserstraat 91 te Rotterdam hebben getaxeerd, bedragende het totaal van Stoopman's taxatie f 12.879,— en het totaal van Willemsen's taxatie f 12.662,—, wordende hierbij door Ons opgemerkt:

a. dat in het taxatie-rapport van Willemsen de volgende posten:

„1 Amandelpel- en wanmachine;

„1 Frame van Eberhardt draaihevel model Radial;

„Diverse dozen en bussen mogelijk met inhoud”

„p.m.” (pro memorie) zijn opgenomen en wel — gelijk uit de toelichting bij deze posten blijkt — omdat deze artikelen zich bevonden in een nis in het broodmagazijn en niet door Willemsen konden worden opgenomen;

b. dat echter daartegenover staat het feit, dat H. H. Niezen, de overleden man van partij Berrevoets en één van de zes door het N.B.I. bij antwoord met name genoemde gegadigden voor het litigieuze bedrijf, met zijn bod van f 17.500,— niet alleen verreweg de hoogste bieder was, maar tevens ruim f 4.600,— méér heeft geboden dan de hoogste taxatie, die van Stoopman, bedroeg, zodat hiermede niet alleen een eventueel aanwezige meerwaarde, voortvloeiende uit de som der totale waarden van de hierboven genoemde „p.m.”-posten in Willemsen's rapport, moet geacht worden te zijn gecompenseerd, doch tevens het alsdan nog overblijvende verschil tussen de door partij Berrevoets als rechtsopvolgster van H. H. Niezen betaalde koopsom ad f 17.500,— en de hoogst getaxeerde waarde moet worden beschouwd als een vergoeding voor de — al dan niet aanwezige — goodwill, welke hoogstens zou bestaan uit de ligging van het bedrijfspand, aangezien noch de handelsnaam van appellant enige commerciële waarde had, noch diens toewijzingen mede waren begrepen in de verkoop, hebbende Niezen zijn eigen toewijzingen gekregen;

4. dat Ons voorts bij het onderzoek in deze zaak nog is gebleken:

A. dat door het N.B.I. boven en behalve voornoemde koopsom ad f 17.500,— nog is ontvangen:

25/ 8/1945: koopsom 4 carriers	f 325,—
3/ 9/1945: koopsom 2 snelwegers	„ 150,—
20/12/1945: koopsom 1 bakkerijwagentje	„ 125,—

derhalve in totaal f 18.100,—;

B. dat blijkens een schriftelijke opgave, door de accountant R. Heyne ten behoeve van appellant op 22 December 1948 gedaan aan de Inspecteur

der Directe Belastingen, 2e Afdeling, Leiden, de boekwaarde per 31 Augustus 1945 bedroeg:

„opstand winkel	31 Augustus 1943	f 5.232,—
„wagens	31 Augustus 1943	„ 76,—
„oven	31 Augustus 1943	„ 2.475,—
			<hr/>
			f 7.783,—”

verminderd met:

„afschrijvingen 1943/1945, 2 jaar circa 10 % per jaar”	f 1.683,—
		<hr/>
		f 6.100,—

zodat de opbrengst bij verkoop f 12.000,— meer bedroeg dan de boekwaarde per 31 Augustus 1945 en blijkende voorts nog uit een verklaring van R. Heyne d.d. 24 November 1948, door hem als bijlage bij zijn voornoemd schrijven van 22 December 1948 overgelegd aan de Leidse Belastinginspecteur:

„dat de zaak gesloten werd op 4 September 1944, sedert dien tijd „niet meer werd gewerkt, de groote klantenkring door deze sluiting „naar andere bakkerijen was overgegaan, „dat de zaak in 1898 werd gevestigd en een zeer goede naam had, doch „dat door het optreden van Peletier in de oorlogsjaren, die in uniform „van de W.A. van de N.S.B. in zijn winkel stond, etalages maakte met „nationaal-socialistische propaganda, de zaak in dien tijd een zeer „groot aantal winkelklanten verloor en enorm was achteruitgegaan”;

5. dat Wij uit deze door voornoemde accountant, oud-hoofd van de Rijks-accountantsdienst, bij de belastingdienst ingediende verklaring moeten opmaken, dat zijn te Onze terechtzitting van 23 November 1949 gedane mededeling, dat er volgens hem (Heyne) tijdens de litigieuse verkoop aan partij Berrevoets „een ontzettende waarde in die zaak” zat, op een misverstand berust;
6. dat Wij op bovenstaande gronden van oordeel zijn, dat appelland zich ten onrechte beklaagt over een te geringe opbrengst van „zijn” zaak en dat Wij derhalve zijn beroep zullen moeten afwijzen, met veroordeling van appelland als de in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partij in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in hoger beroep:

Verklaren appelland ontvankelijk in zijn beroep;

Wijzen dit beroep af;

Veroordelen appelland in de kosten van het geding, tot op deze uitspraak door ons begroot:

aan de zijde van het N.B.I. op f 100,—;

aan de zijde van partij Berrevoets eveneens op f 100,—.

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 138. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, (Mr. N. Peereboom, plv. lid), 8 Februari 1950.

Herstel van de vroegere bezitter in de eigendom, aangezien van een verkrijging in beursverkeer geen sprake is geweest, terwijl niet is gebleken, dat hetzij de tegenwoordige bezitter, hetzij de bank wisten, althans redelijkerwijs behoorden te vermoeden dat het effect niet afkomstig was van een eigenaar, die op onregelmatige wijze het bezit had verloren.

In de zaak:

S. S. Wijsenbeek, 's-Gravendijkwal 6, Rotterdam, (aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ingediend met formulier 6/10619 door bemiddeling van de Amsterdamsche Bank N.V. te Rotterdam), *requestrant*

contra:

Mr. J. W. Flieringa, Banckertlaan 6, Velp, (aanmeldingsformulier No. OA-441440 ontvangen van het inleveringskantoor de N.V. Oudewatersche Bank te Oudewater), *gerequestreerde*.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie;

Requestrant stelt — en dit blijkt uit een verklaring van de L.V.V.S. — dat hij in eigendom heeft bezeten 1 cert. à 5 shares General Motors Corp. no. 55624 waarvan hij het bezit door inlevering bij Lippmann Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, heeft verloren. Van gerequestreerde, die thans bezitter is, vordert hij het stuk terug.

Voor gerequestreerde is verschenen, Mr. C. H. Verhagen, directeur van de Oudewatersche Bank, die verklaarde, dat deze Bank in Maart 1944 van een zekere v. d. Werf, een employé van Rebholz' Bankierskantoor, een partij Amerikaanse certificaten heeft gekocht voor een cliënt, die naderhand naar het buitenland vertrok en de partij niet afnam. Rebholz weigerde op een daartoe strekkend verzoek de partij terug te nemen en de Bank heeft daarna enkele stukken zelf behouden en de overige successievelijk aan cliënten verkocht, o.a. het onderhavige stuk aan gerequestreerde.

Uit dit verweer blijkt, dat van een verkrijging in beursverkeer, laat staan in regelmatig beursverkeer geen sprake is geweest, terwijl evenmin is gebleken, dat hetzij gerequestreerde, hetzij de Oudewatersche Bank wisten, althans redelijkerwijs behoorden te vermoeden, dat het effect niet afkomstig was van een eigenaar, die op onregelmatige wijze het bezit had verloren.

BESLISSENDE:

- I. Herstelt requestrant in de eigendom van genoemd effect.
- II. Het inleveringskantoor, enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Onderdirecteur Nederlandse Beheersinstituut.

Mr. E. A. J. A. M. van Spaendonck, die bij K.B. van 6 Augustus 1951 is benoemd tot notaris binnen het arrondissement Brede, ter standplaats de gemeente Tilburg, heeft zijn werkzaamheden als onderdirecteur van het Nederlandse Beheersinstituut neergelegd.

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 tot en met 7, 9, tot en met 13, 16 tot en met 18, VI no. 3).

In de Nederlandse Staatscourant van 15 Augustus 1951, no. 157, zijn afgekondigd de lijsten 110 tot en met 112 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Periodieke uitkeringen en pensioenen.

Het Nederlandse Beheersinstituut, bedoeld in het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Gelezen zijn beschikking van 8 Januari 1951, no. WE'4819;

Gelet op hetgeen, blijkens nadere, van de Ministeries van Sociale Zaken en van Financiën ontvangen inlichtingen, tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland omtrent sociale verzekering is overgeekomen;

Overwegende, dat in verband daarmee het algemeen Nederlands belang onderstaande beschikking vordert, ten gevolge waarvan zijn bovenvermelde beschikking van 8 Januari 1951, no. WE'4819, dient te worden ingetrokken;

Trekt in zijn beschikking van 8 Januari 1951, no. WE'4819;

Stelt:

a. periodieke uitkeringen krachtens:

- de Invaliditeitswet,
- de Ongevallenwet 1921,
- de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922,
- de Zeeongevallenwet 1919,
- de Mijnarbeidersinvaliditeitswet;

b. pensioenen uitbetaald door:

- de Stichting Algemeen Mijnerwerkersfonds voor de Steenkolenmijnen in Limburg, Heerlen,
- het Beambtenfonds van de Staatsmijnen in Limburg, te Heerlen,
- het Beambtenfonds van de Oranje-Nassau Mijnen, te Heerlen,
- het Beambtenfonds der Mijnen Laura en Vereeniging, te Eijgelshoven,
- het Beambtenfonds der Domaniale Steenkolenmijnen, te Kerkrade,
- het Beambtenfonds der Steenkolenmijnen Willem-Sophia, te Spekholzerheide;

a en b toegekend aan binnen het tegenwoordige gebied van de Bondsrepubliek Duitsland wonende Duitse onderdanen (inclusief eventuele toeslagen) indien en voorzover bedoelde periodieke uitkeringen, pensioenen en toeslagen niet reeds mochten zijn vrijgesteld door de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 27 Januari 1949 (gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant d.d. 28 Januari 1949, no. 20); voor wat de op of na 1 September 1949 vervallen en vervallende termijnen betreft, vrij van de bepalingen, bij of krachtens genoemd besluit gesteld.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
's-Gravenhage, 21 April 1951.

BOGAERDT.

(Ned. Stcrt. 1 Mei 1951, No. 83).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Verzoeken tot revisie van vonnissen t.a.v. Joods onroerend goed. (Vervolg).

VII. Uitspraak van de Kamer te Utrecht d.d. 12 November 1948, 21 Januari 1949 en 9 Februari 1951.

De uitspraak, waarvan herziening werd gevraagd, was gegeven door de Kamer te Arnhem op 3 Februari 1948. De voornaamste overwegingen werden opgenomen in het artikel van de Afdeling Onroerende Goederen over verkoop van Joodse landbouwgronden, dat verschenen is in No. 20 van de tweede jaargang van dit orgaan, pag. 575 e.v.

De Kamer had het verzoek tot rechtsherstel afgewezen, waarop J. op 1 Mei 1948 een verzoek tot herziening van het vonnis had ingediend. Bij haar interlocutoire uitspraak d.d. 12 November 1948 (gepubliceerd in N.R. 1949 No. 1425) overwoog de Kamer te Utrecht o.m.:

„O. dat deze beslissing (van de Arnhemse Kamer) gegrond is op de overweging, dat A. de goederen zou hebben gekocht in de door de feitelijke toedracht van de totstandkoming der koopovereenkomst gerechtvaardigde overtuiging, dat J., ook al waren de z.g. Jodenmaatregelen de aanleiding tot de verkoop, deze goederen definitief wilde verkopen en definitief verkocht heeft, zodat hij zich te goeder trouw als definitief koper mag beschouwen en mitsdien het achterwege laten van ingrijpen niet onredelijk is;

dat de Arnhemse Kamer uitsluitend tot deze overweging is gekomen zowel op grond van de verklaringen van genoemde getuige X., die onder plechtige belofte heeft opgegeven, niet te kunnen verklaren, dat hij niet gezegd heeft, dat de eigenaresse J. de goederen niet terug wilde hebben, als wegens het toestaan van een bij de onderhandelingen door A. gevraagde verlaging der hypotheekrente en splitsing der hypotheek over de verschillende goederen, waaruit A. de indruk mocht krijgen, dat zijn wederpartij de motieven van de beide verzoeken, welke zouden wijzen op een definitieve verkoop, wettigde; O. dat J. een tiental feiten en omstandigheden heeft aangevoerd, welke de Arnhemse Kamer bij haar beslissing niet in aanmerking zou hebben genomen, welke feiten als volgt door J. zijn omschreven; enz.

O. dat bij de waardering van deze feiten en omstandigheden ervan moet worden uitgegaan, dat deze alleen voor de herziening van belang zijn in zoverre zij — waren zij wel in aanmerking genomen — tot een andere beslissing zouden hebben geleid;

dat zulks vervolgens niet het geval is met de onder 3e en 5e genoemde feiten en omstandigheden, omdat — zelfs al zou J. vroeger haar bezit nimmer hebben willen verkopen — zulks voor haar willigheid tot verkoop in gans andere, toen onvoorziene omstandigheden, niets zegt;

dat zulks niet het geval is met het onder 1e genoemde feit, omdat het standpunt van A, bij de pogingen tot minnelijke regeling niets zegt voor hetgeen veel vroeger door partijen was overeengekomen; dat zulks ook niet het geval is met de onder 2e genoemde omstandigheid, omdat de Arnhemse Kamer haar beslissing niet heeft gegrond op het bestaan van enig gebruik, maar wel op de kennisneming door J. van A's motieven tot het doen van een verzoek om renteverlaging en slitsing van de hypotheek, welke motieven niet door het al of niet bestaan van het opgegeven gebruik worden beïnvloed;

dat zulks verder ook niet het geval is met de onder 4e genoemde omstandigheid omdat niet kan worden verwacht, dat de Arnhemse Kamer zich zou hebben laten beïnvloeden door het oordeel van de in geen enkel opzicht tot oordelen bevoegde en de met de bijzonderheden van deze zaak onbekende bevolking van W. en omgeving;

dat tenslotte zulks evenmin het geval is met de onder 6e en 10e genoemde punten, waar de Arnhemse Kamer na het afleggen van een verklaring onder plechtige belofte geen reden had aan deze verklaring minder waarde te hechten dan aan een vroeger geschreven brief of aan een voor de Gedelegeerde afgelegde verklaring;

O. dat de onder 7e en 9e genoemde middelen zich richten tegen een naar verzoeksters mening onjuiste conclusie, welke de Arnhemse Kamer uit de getuigenverklaring heeft getrokken en het onder 8e genoemde middel tegen een onjuiste opvatting van die verklaring; dat verzoekster om deze onjuistheden aan te tonen een op 26 April 1948, derhalve na de uitspraak, gedateerd geschrift van de gehoorde getuige overlegt;

dat nu wel verzoekster onder 8e spreekt van deze getuigenverklaring, zoals de Arnhemse Kamer die opvat en daarmee de schijn wekt, alsof deze Kamer een onjuiste interpretatie aan deze verklaring zou hebben gegeven, maar de duidelijke verklaring, welke de getuige voor de Kamer heeft afgelegd, niet voor tweeërlei uitleg vatbaar is; dat, nu deze verklaring in lijnrechte tegenspraak is met genoemd geschrift, het middel aldus moet worden opgevat, dat de getuige ten aanzien van het betrekkelijke punt op zijn verklaring terugkomt; O. dat niet in aanmerking genomen feiten en omstandigheden, die de onjuistheid van een getrokken conclusie kunnen aantonen en het achteraf terugkomen op afgelegde verklaringen door getuigen tot herziening aanleiding kunnen geven;

dat de vraag, of zulks ook behoort te geschieden, afhankelijk is van de waarde, welke aan het genoemde geschrift moet worden gehecht en een onderzoek hiernaar vooral in dit geval geboden is, waar de bedoelde getuige in de verschillende stadia van deze zaak telkens onderling tegenstrijdige verklaringen heeft gegeven;

Rechtdoende:

Alvorens op het verzoek tot herziening te beslissen;
Beveelt dat Notaris X. door J. zal worden gedagvaard om te verschijnen ter terechtzitting van deze Kamer op 26 November 1948 teneinde daar als getuige te worden gehoord;
Houdt de verdere beslissing aan."

Bij haar volgende uitspraak van 21 Januari 1949 overwoog de Kamer:

„O. dat de litigieuze onroerende goederen in Juli 1942 door de Joodse eigenares zijn verkocht, waarbij de koper de kooprijzen voor het volle bedrag schuldig bleef;

O. dat hieruit voor een ieder duidelijk moest zijn, dat het hier^r betrof een verkoop, door de tegen de Joden getroffen bezettingsmaatregelen afgedwongen;

dat dan ook in het algemeen ten aanzien van zulke transacties rechtsherstel geboden is en de Arnhemse Kamer in haar meergemeld vonnis slechts op grond van de verklaring, die volgens het vonnis dier Kamer door getuige X. voor haar zou zijn afgelegd, in het bijzonder waar zij inhoudt de in voormeld vonnis der Utrechtse Kamer vermelde verklaringen, tot een andere beslissing is gekomen;

dat echter gemelde getuige bij zijn voor de Utrechtse Kamer gehouden verhoor een verklaring heeft afgelegd, juist op de beslissende punten afwijkende van de in het Arnhemse vonnis gerelateerde verklaring, hebbende hij immers bij zijn laatste verhoor verklaard;

dat hij nooit tegen A. heeft gezegd, dat J. de verkochte goederen later niet terug zou willen hebben; dat hij het opmaken van een nevencontract niet met J. heeft besproken en aan A. heeft medegedeeld, dat hij, vertrouwend op A's toezegging het goed later terug te zullen geven, het opmaken van zulk een contract niet nodig vond; en tenslotte dat hij niet aan A. in het bijzonder renteverlaging heeft toegestaan, doch dat reeds tevoren ook ten aanzien

van de andere kopers, die nooit hebben beweerd eigenaar te zijn geworden, tot renteverlaging was besloten;

O. dat in het midden kan worden gelaten, waaraan de onderlinge afwijking van de beide verklaringen moet worden toegeschreven, daar in ieder geval de laatstelijk afgelegde verklaring aan de eerste alle waarde ontnemt voorzoverre voormelde punten betreft en ware deze omstandigheid reeds aanstonds in aanmerking genomen, blijkens het hierboven overwogene de beschikking anders had moeten luiden; enz.

O. dat mitsdien de gevraagde herziening moet worden toegestaan en het gevraagde rechtsherstel moet worden verleend; dat echter partijen aan de Raad nog niet voldoende inlichtingen hebben verschaft om de gevolgen van het rechtsherstel te kunnen regelen en partijen hun standpunt te dien aanzien alsnog dienen te formuleren;

„Rechtdoende in naam der Koningin:

Vernietigt het vonnis, waarvan herziening is gevraagd,

En alvorens verder te beslissen:

Verstaat dat verzoekers binnen 1 maand na deze uitspraak bij nadere schriftelijke conclusie haar eis ten aanzien van de gevolgen van het gevraagde rechtsherstel zullen formuleren en dat verweerder daarop binnen gelijke termijn schriftelijk zal antwoorden, zullende partijen daarna desgewenst tot mondelinge behandeling worden toegelaten;”

De raadsman van A. maakte van de gelegenheid, welke partijen in dit tussenvonnissen geboden werd om hun standpunten t.a.v. de gevolgen van het rechtsherstel nader te formuleren, gebruik om te opponeren tegen de beslissing, dat in beginsel tot rechtsherstel moet worden overgegaan.

De Raad overwoog dienaangaande in haar eindvonnis van 9 Februari 1951:

„O. dat de raadsman van A. allereerst heeft betoogd, dat de Raad ten onrechte in beginsel tot rechtsherstel heeft besloten op grond van de juistheid van de verklaring door getuige X. ter zitting te Utrecht van 26 November 1948 afgelegd; dat bij dit betoog echter wordt voorbijgezien:

1. dat bij het vonnis van 21 Januari 1949, het vonnis waarvan herziening is gevraagd, bij dictum is vernietigd, hetgeen de Raad niet meer ongedaan kan maken;
2. dat de Raad niet aldus heeft beslist op grond van de juistheid van voormelde verklaring, doch op grond, dat de Kamer te Arnhem, na te hebben vastgesteld, dat in het algemeen in een zaak als de onderhavige, rechtsherstel zou moeten volgen, dit in casu heeft nagelaten uitsluitend op grond van de voor die Kamer afgelegde verklaring van voormelde getuige, waarna de Kamer te Utrecht uit de tegenstrijdigheid der beide verklaringen heeft afgeleid, dat aan de eerste verklaring geen waarde kan worden toegekend en dat daarom, ware haar waardeloosheid de Arnhemse Kamer bekend geweest, de beslissing anders had moeten luiden; dat de Raad deze overwegingen ook thans nog juist acht en zich dus geheel zal gedragen naar voormelde beslissing.”

VIII. Uitspraak van de Kamer te Arnhem d.d. 16 Maart 1950 (N.R. 1951 no. 1781). De uitspraak, waarvan herziening werd gevraagd, was gegeven door de Kamer te Groningen op 11 Maart 1949. Bij de eerste uitspraak werd het door de stichting J. gevraagde rechtsherstel verleend, doch aan A. werd een schadevergoeding toegekend, omdat A. in veiling gekocht had zonder zich te realiseren, dat het onroerend goed voor de stichting verloren gegaan was tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in art. 25 van het K.B. E 100.

De stichting verzocht herziening van deze uitspraak op grond van door de Kamer te Groningen niet in aanmerking genomen feiten, t.w. corres-

pondentie tussen de eerste dag der veiling 28 October 1942 en de toewijzing, gevoerd o.m. tussen de Grondkamer voor Groningen en A. De Raad overwoog:

„O. dat A.'s raadsman meent, dat hier niet sprake is van „door de Kamer bij haar beslissing niet in aanmerking genomen feiten of omstandigheden” in de zin als deze woorden, vermeld in art. 143 van het Besluit E 100, moeten worden verstaan, doch de Raad deze mening niet deelt, daar onder dit begrip vallen feiten en omstandigheden, die als in casu aan de Kamer, die de zaak heeft berecht niet bekend waren en eerst na de uitspraak ter kennis van verzoeker zijn gekomen;

O. dat onder de voornoemde correspondentie voorkomt een brief van de Secretaris van de Grondkamer voor Groningen, Mr. O. S. Ebbens, aan A. d.d. 9 November 1942, waarin deze Secretaris aan A. vragen stelt omtrent zijn naam, enz., zulks gelijk in de aanhef van de brief wordt vermeld, aangezien hij (A.) blijkens het door Notaris X. overgelegde resultaat van de veiling van het aan de Stichting J. in liquidatie toebehorende vastgoed te B. tot de bieders van de maximumprijs behoort, enz.;

O. dat A. door de brief van de Secretaris van de Grondkamer dus wist, gelijk hij trouwens erkent — zo hij dit niet eerder zou hebben geweten — dat de veiling betrof onroerend goed van de stichting J. in liquidatie;

O. dat A. dus bepaaldelijk vóór de toewijzing wist wie eigenaar van het onroerend goed was en dit iets anders is dan de onbestemde erkenntenis door hem ter zitting te Groningen gedaan, dat hij eerst na de verkoop hoorde, dat de Stichting eigenares was, welke woorden, zo deze al aldus moeten worden opgevat, dat hij na de eerste veiling — en niet na de verkoop als geheel (bieding en toewijzing) — hoorde wie eigenaar was, niet tot uitdrukking brengen of hij vóór dan wel na de toewijzing op de hoogte kwam, enz.;

O. dat de Kamer te Groningen wel reeds overwogen heeft, dat A. onvoorzichtig heeft gehandeld door geen nadere informaties in te winnen, doch zij als reden, waarom A.'s handelwijze onvoorzichtig was, slechts in het algemeen de tijdsomstandigheden heeft genoemd, zodat A.'s gedraging thans aan de nieuw bekend geworden omstandigheden hiervoor genoemd, waarmede de Kamer te Groningen dus geen rekening heeft kunnen houden, moet worden getoetst;

O. dat A.'s bewering, dat hij, toen hij de brief van de Grondkamer ontving gebonden was door zijn bod en daarom niet meer terug kon — overigens is zijn standpunt, dat hij geen aanleiding had zich zo mogelijk terug te trekken — niet kan worden aanvaard, nu er zeven gegadigden waren voor de geboden maximumprijs, zodat hij onder die omstandigheden zich zeer wel had kunnen terugtrekken, zoals één der andere gegadigden heeft gedaan, naar blijkt uit de verklaring van getuige Ebbens;

O. dat gezien de thans bekend geworden omstandigheden geen reden bestaat om A. bij het rechtsherstel schadevergoeding toe te kennen, enz.;

Rechtdoende op het verzoek tot herziening:

Vernietigt de uitspraak, waarvan herziening is gevraagd, behoudens wat betreft hetgeen is vermeld in de drie eerste alinea's van het dictum;

Bepaalt, enz.;

Veroordeelt A. in de kosten, enz.”

IX. Uitspraak van de Kamer te Arnhem d.d. 24 November 1950.

De uitspraak, waarvan herziening werd gevraagd, was gegeven door de Kamer te Groningen op 16 Juni 1950.

A. had een perceel van J. in huur met het recht om het perceel voor een bedrag van f 6.500,— te kopen. A. maakte, om J. terwille te zijn in 1940 geen gebruik van dit optierecht. J. vernieuwde het optierecht in

1942. De N.G.V. verkocht in Februari 1943 het perceel aan A. voor f 6.200,—.

De Kamer te Groningen overwoog, dat J. wel rechtsherstel verzocht had, maar ter zitting had verklaard ook genoegen te nemen met veroordeling van A. tot betaling van f 6.500,—, verwierp de bezwaren van A. en gaf als haar oordeel te kennen, dat het rechtsherstel op de billijkste wijze wordt bereikt door A. te veroordelen om aan J. te betalen een bedrag van f 6.200,—, zijnde het bedrag dat door toedoen van A. bij de Duitse instanties is terecht gekomen.

J. vroeg herziening van het vonnis en voerde als grond aan, dat hij ter zitting gezegd heeft bereid te zijn A. in het bezit van het perceel te laten, mits hij zou ontvangen f 6.500,—, hetgeen geheel iets anders is dan is opgenomen in de overweging, dat hij ter zitting verklaard zou hebben ook genoegen te nemen met veroordeling van A. tot betaling van f 6.500,— en deze onjuist weergegeven mededeling tot onjuiste conclusies heeft geleid.

De Raad overwoog:

„O. dat hetgeen J. thans stelt wordt bewezen door het in afschrift overgelegde proces-verbaal van de zitting van de Kamer te Groningen op 17 Maart 1950 blijkens hetwelk de raadsman van J. namens deze de vordering tot rechtsherstel heeft toegelicht en daarbij heeft gezegd: „Het is mij ook goed indien de tegenpartij mij f 6,500,— betaalt”;

O. dat blijkens haar hierboven weergegeven overwegingen en beslissing de Kamer te Groningen in aanmerking heeft genomen een in plaats van rechtsherstel tredende *veroordeling tot betaling*, waarmede verzoeker zou hebben genoegen genomen, zodat niet in aanmerking is genomen de omstandigheid, dat verzoeker slechts tegen betaling bereid was af te zien van rechtsherstel;

O. dat laatstgenoemde omstandigheid van invloed had kunnen zijn op de beslissing, zodat het verzoek tot herziening gegrond is en de gegeven uitspraak niet in stand kan blijven;

O. dat de Kamer te Arnhem zich verenigt met de overwegingen van de Kamer te Groningen, waarbij de namens A. aangevoerde bezwaren tegen het verlenen van rechtsherstel zijn verworpen en het voorts redelijk oordeelt de koopovereenkomst d.d. 22 Februari 1943 en de vestiging der hypotheek op 2 April 1943 nietig te verklaren echter met dien verstande, dat met het oog op de omstandigheid, dat verzoeker nog steeds bereid is genoegen te nemen met betaling in geld het redelijk is A. alsnog gedurende een korte termijn in de gelegenheid te stellen door betaling van f 6.500,— aan J. eigenaar te blijven van het onderhavige onroerend goed;

O. dat deze termijn evenwel slechts van korte duur behoort te zijn nu de raadsman van J. blijkens een door hem overgelegd afschrift van zijn brief op 17 Juni 1950, d.i. de dag na de uitspraak van de Kamer te Groningen, op betaling heeft aangedrongen, doch daarop van de gemachtigde van A. ten antwoord heeft gekregen, bij eveneens overgelegde brief d.d. 19 Juni 1950, dat A. geen toezeggingen kan doen, terwijl ter gelegenheid van de mondelinge behandeling van het verzoek tot herziening door de gemachtigde van A. slechts de vage mededeling is gedaan, dat A. van plan is te betalen, doch dat zij niet weet, hoe of wanneer en dat zij over die betaling geen toezegging kan doen, enz.;

Rechtdoende:

Vernietigt de beslissing van de Kamer te Groningen der Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, gewezen tussen partijen op 16 Juni 1950 onder no. R 15437 en opnieuw rechtdoende; Verklaart nietig de verkoop en eigendomsoverdracht, enz.;

Bepaalt, dat deze beslissing vervalt, indien A. binnen één maand na de uitspraak daarvan betaalt aan J. een bedrag van f 6.500,—, enz.”

- X. Uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage d.d. 28 November 1950.
De uitspraak waarvan herziening werd gevraagd was gegeven door de Kamer te 's-Gravenhage op 27 April 1948. Bij deze uitspraak werd A. veroordeeld tot betaling van een bedrag van f 1.150,— als netto-exploitatie-opbrengst van het perceel t.a. waarvan rechtsherstel was verleend. De Kamer was daarbij, blijkens de terzake handelende overwegingen uitgegaan van berekeningen en cijfers, deels door partijen verstrekt en deels onweersproken gesteld.
J. vroeg herziening van dit gedeelte van de uitspraak op grond van het feit, dat bij deze uitspraak was uitgegaan van ten dele onjuiste gegevens en verkeerde berekeningen.

De Raad overwoog:

„O. hieromtrent, dat de Raad uit de ter zitting door J. verstrekte nadere cijfers en gegevens is gebleken, dat inderdaad onjuiste gegevens tot de vaststelling van het bedrag van f 1.150,— hebben geleid en met name gebleken is, dat de huuropbrengst van het perceel in quaestie niet f 19,25, doch f 25,— per week heeft bedragen en de opbrengst van f 19,25 een ander perceel betrof, terwijl blijkens de overgelegde aanslagbiljetten voor grond- en straatbelasting te hoge bedragen in rekening zijn gebracht en dientengevolge het saldo der exploitatierekening ten gunste van J. ruim f 1.200,— hoger kwam te liggen dan in de uitspraak van 27 April 1948 vastgesteld;

O. dat evenwel op de juiste cijfers niet nader behoeft te worden ingegaan, aangezien J. handhaaft zijn reeds bij de eerste behandeling gedane aanbod om terzake genoegen te nemen met een bedrag van f 2.000,—;

O. dat uit het hoger overwogene volgt, dat bij de vaststelling van het bedrag van f 1.150,— misslagen hebben plaatsgevonden en deze grond opleveren voor gedeeltelijke herziening van de gegeven uitspraak en recht kan worden gedaan in voege als na te melden;

Rechtdoende in revisie:

Vernietigt de uitspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak te 's-Gravenhage d.d. 27 April 1948, doch alleen voorzover daarbij A. is veroordeeld tot betaling van een bedrag van f 1.150,— aan J.;

En te dien aanzien opnieuw rechtdoende:

Veroordeelt A. om aan J. te betalen een bedrag van f 2.000,— als netto-rendement van het perceel gedurende de tijd van het door A. gevoerde beheer;

Bekrachtigt de uitspraak voor al het overige;

Veroordeelt A. in de kosten van deze herzieningsprocedure, enz.”

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/85

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 6 Februari 1951. (Mr. van der Grinten). Kort geding.

Verkoop van landbouwgronden van een zgn. „grensboer” door het N.B.I. in kort geding geschorst, totdat over verzoekers ontvijdingsverzoek in hoogste ressort is beslist.

Het verzoek tot ontvijding was ingediend op 29 November 1949 en het N.B.I. heeft geen enkele grond opgegeven voor de vertraging in de afdoening daarvan.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) Art. 150a).

Wij, Voorzitter van de Arnhemse Kamer van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien het op 24 Januari 1951 ter Griffie van deze Kamer ingekomen verzoekschrift, namens Hein Ekenhorst, landbouwer, wonende te *Laar in Duitsland* ingediend door Mr. T. A. van Dijken, advocaat te 's-Gravenhage;

Mede gezien het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, gedateerd 30 Januari 1951:

Ten aanzien der feiten:

Overwegende dat bij het verzoekschrift zakelijk is gesteld, dat krachtens de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom aan de Staat zijn overgegaan de voorheen tot het vermogen van verzoeker behorende 7.66.90 ha grond, gelegen aan de Nederlands-Duitse grens in de Gemeente Gramsbergen en verzoeker dezer dagen heeft vernomen, dat het Nederlandse Beheersinstituut besloten heeft gezegde grond te verkopen; dat hij echter op 29 November 1949 aan het Nederlandse Beheersinstituut een verzoek tot ontvijding heeft ingediend, op welk verzoek nog niet is beslist en verzoeker, wiens houding ten opzichte van Nederland tijdens de oorlog de juiste was, er groot belang bij heeft bij ontvijding deze, tot zijn boerderij behorende gronden terug te krijgen; dat voor vervreemding geen der in art.

11 van Besluit E 133 genoemde gronden aanwezig is en het in strijd met elke behoorlijke procesorde is te achten dat het Nederlandse Beheersinstituut, hangende het ontvijdingsgeding tot verkoop overgaat, temeer in verband met de te verwachten soepelere bepalingen voor de zogenaamde grensboeren, op welke gronden Ons wordt verzocht als onmiddellijke voorziening bij voorraad te gelasten dat tot de verkoop der bovenbedoelde gronden niet mag worden overgegaan voor dat op het verzoek tot ontvijding in hoogste instantie is beslist;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut dit verzoek heeft bestreden, zakelijk aanvoerende dat voor stopzetting van de verkoop geen aanleiding kan bestaan, daar hierbij het algemeen belang en het landbouwbelang betrokken is en ook de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel zich blijkens zijn beslissingen op het standpunt stelt, dat de liquidatie van het aan de Staat vervallen vijandelijk vermogen spoedig moet geschieden ter fine van verrekening van het liquidatiesaldo met de door de Staat geldende te maken schadevergoeding tegen de vijand en derhalve een dergelijke liquidatie slechts dan opgeschort behoort te worden, wanneer met redelijke mate van waarschijnlijkheid de ontvijding van de voormalige eigenaar kan worden verwacht, hetgeen in casu geenszins het geval is, en niet aangenomen kan worden dat de liquidatie door de enkele indiening van een verzoek tot ontvijding zou kunnen worden tegengehouden, daar beslissend blijft of de liquidatie gevorderd wordt door het algemeen belang of door de juiste verhouding in een bepaalde tak van bedrijf of beroep, hetgeen in casu het geval is, op welke gronden het Nederlandse Beheersinstituut tot ontzegging van requestrant's verzoek concludeert;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende dat vaststaat, dat verzoeker op 29 November 1949 een verzoek tot ontvijding bij het Nederlandse Beheersinstituut heeft ingediend en dat op dit verzoek nog steeds niet is beslist;

Overwegende dat het Nederlandse

Beheersinstituut voor de vertraging van deze beslissing, die redelijkerwijs binnen 14 maanden genomen zou kunnen zijn, geen enkele grond heeft opgegeven, weshalve Wij moeten aannemen dat het Nederlandse Beheersinstituut deze beslissing tegenhoudt om aldus, hangende het ontvijdingsverzoek, over het vermogen van verzoeker als vijandelijk vermogen te kunnen beschikken en een zodanige houding in strijd is te achten met elke behoorlijke procesorde, tenzij het Nederlandse Beheersinstituut aannemelijk zou hebben gemaakt, gelijk het stelt, dat het verzoek tot ontvijanding geen redelijke kans tot slagen heeft, waarvan de bewijslast, naar Ons oordeel, uitgaande van de hierboven aangenomen opzet van het Nederlandse Beheersinstituut in verband met de in dit kort geding aan de orde zijnde vraag, op het Nederlandse Beheersinstituut rust, doch met welke bewijlevering het Nederlandse Beheersinstituut geheel in gebreke is gebleven;

Overwegende dat Wij het onder deze omstandigheden niet redelijk achten dat, hangende het ontvijdingsverzoek, de hierboven genoemde goederen van verzoeker worden verkocht, waardoor hij, bij latere toewijzing van het verzoek, grote schade zou lijden, weshalve Wij termen aanwezig achten als voorlopige maatregel het verzoek toe te wijzen;

Op voorschreven gronden;

Rechtdoende in kort geding:

Wijzen het verzoek toe.

Verbieden aan het Nederlandse Beheersinstituut om de voorheen aan verzoeker toebehorende 7.66.90 ha grond, gelegen in de Gemeente Gramsbergen aan de Nederlands-Duitse grens te verkopen zolang niet over verzoeker's ontvijdingsverzoek in hoogste ressort is beslist.

No. 51/86

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak GRONINGEN**, 29
September 1950. (Mrs. Prof. van der
Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

In het vredesverdrag met Italië, bij de wet van 15 December 1948 (I 547) gcedgekeurd en op 17 Februari 1949 in werking getreden, is bepaald, dat het vermogen van Italianen door ieder der

Geallieerde en Geassocieerde Mogendheden in beslag kan worden genomen. Bij art. 79 3e lid heeft de Italiaanse regering zich verbonden de hierdoor getroffen schadeloos te stellen. Ingevolge de wet G 382 zijn Italianen niet langer vijandelijk onderdaan, zodat zij niet meer in aanmerking komen voor een no-enemy verklaring.

Beroep tegen beschikking N.B.I. afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 34; art. 3 G 382).

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel heeft gegeven de navolgende beslissing inzake:

Matteo Belfi, ijsfabrikant en exploitant van een ijssalon, wonende te Vodo di Cadore, provincie Belluno (Italië), appellant van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, gemachtigde Mr. J. J. Seidel, advocaat en procureur te Groningen,

en inzake

Ada Marchioni, ijsfabrikante en exploitante van een ijssalon, eveneens wonende in Italië,

appellante van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, gemachtigde Mr. J. J. Seidel voornoemd.

Gezien een beroepschrift van M. Belfi d.d. 6 Januari 1950, waarin hij op de hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden verzoekt, dat de beschikking van het N.B.I. d.d. 13 December 1949, houdende afwijzing van zijn verzoek om een zogenaamde non-enemy verklaring, worde vernietigd en hem alsnog een verklaring wordt afgegeven, als bedoeld in art. 34, eerste lid, sub f van het K.B. E 133, althans een verklaring, als bedoeld in art. 6, eerste lid, van de wet van 21 December 1946 S.G. 382;

Gezien een beroepschrift van A. Marchioni van gelijken datum en gelijke strekking als het bovenvermelde;

Overwegende, dat de Raad de gezamenlijke behandeling van deze zaken heeft gelast en thans bij één beslissing daarin uitspraak zal doen;

Gehoord ter zitting van 31 Maart 1950 de beide appellanten, bijgestaan door hun gemachtigde Mr. J. J. Seidel voornoemd, het N.B.I. bij monde van Mr. J. H. A. Dubois, wonende te Wassenaar, alsmede de getuigen Mej. H. I. Th. Buitendijk, zonder beroep, wonende te Amsterdam, en Mej. N. Mesdag, lerares, wonende te Groningen;

Overwegende dat de appellanten van 1932 tot 1944 in Nederland hebben gewoond en sedert 1935 te zamen te Groningen een ijsfabriekje en een ijsalon exploiteerden;

Overwegende dat er geen reden is om geen geloof te slaan aan hunne door de beide getuigen bevestigde verklaringen, dat zij reeds vóór den oorlog als feitelijk vergroeid met de Nederlandse samenleving konden worden beschouwd en zich tijdens den oorlog in geen enkel opzicht on-Nederlands hebben gedragen, hebbende Belfi veeleer na zijn terugkeer in Italië in October 1944 aldaar steun verleend aan den nationalen vrijheidsstrijd;

Overwegende dat appellanten de beschikking over hun — kleine — in Nederland aanwezige vermogens verlangen terug te krijgen, welke vermogens vóór 26 November 1945 van rechtswege in eigendom op den Staat zijn overgegaan;

Overwegende dat ten aanzien van zodanig Italiaans vermogen bij art. 3 der wet van 21 December 1946, S.G. 382, is bepaald, dat het Besluit Vijandelijk Vermogen daarop van toepassing blijft, doch art. 6 daaraan toevoegt, dat het Beheersinstituut bevoegd is tot de afgifte van een verklaring, dat het ingevolge art. 3 bestendigde beheer over het vermogen van een bepaalden Italiaansen onderdaan eindigt;

Overwegende dat het redelijk is, dat het N.B.I. bij de beoordeling, of het van deze bevoegdheid al dan niet zal gebruik maken, rekening houdt met het sindsdien, op 10 Februari 1947, tussen de Geallieerde en Geassocieerde Mogendheden in Italië gesloten vredesverdrag, hetwelk na goedkeuring bij de wet van 15 December 1948, S. I 547, door de nederlegging van de acte van bekrachtiging voor Nederland op 17 Februari 1949 is in werking getreden;

dat nu art. 79, eerste lid, van dit verdrag bepaalt, dat ieder der Geallieerde en Geassocieerde Mogendheden het recht heeft over te gaan tot inbeslag-neming, terughouding of liquidatie van alle aan Italië of Italiaanse onderdanen toebehorende bezittingen, rechten en belangen, welke zich bij het van kracht worden van het verdrag binnen haar gebied bevinden, en andere maatregelen ten opzichte van die bezittingen te treffen, hebbende zij voorts het recht elk dier bezittingen of de opbrengst daarvan voor de door haar gewenste doeleinden aan te wenden tot het bedrag van haar vorderingen of die van

haar onderdanen op Italië of Italiaanse onderdanen, welke nog niet geheel voldaan zijn uit hoofde van andere artikelen van dit verdrag, terwijl de meerdere waarde zal worden teruggegeven;

dat bij het derde lid van genoemd artikel 79 de Italiaanse Regering zich verbonden heeft de Italiaanse onderdanen, wier bezittingen krachtens de bepalingen van dat artikel in beslag zijn genomen en hun niet zijn teruggegeven, schadeloos te stellen;

dat weliswaar in het zesde lid van art. 79 van de in het eerste lid bedoelde bezittingen zijn uitgezonderd de bezittingen van natuurlijke personen, zijnde Italiaanse onderdanen, wien het veroorloofd is te wonen binnen het gebied van het land, waarin die bezittingen zich bevinden of wel elders te wonen binnen het gebied der Ver. Naties, doch deze uitzondering hier niet van belang is, aangezien vaststaat, dat aan appellanten geen vergunning tot verblijf in Groningen is verleend, en niet aangevoerd, veel minder gebleken is, dat zij zodanige vergunning voor een andere Nederlandse gemeente of voor het gebied van een ander lid der Verenigde Naties hebben verkregen.

Overwegende dat als juist mag worden aangenomen hetgeen van de zijde van het N.B.I. is verklaard, dat de Nederlandse vorderingen op Italië en Italiaanse onderdanen de waarde van de aan Italië en Italiaanse onderdanen toebehorende bezittingen, rechten en belangen, welke zich bij het van kracht worden van het Vredesverdrag binnen Nederlands gebied bevonden, aanmerkelijk overtreffen, zodat van een toepassing van het laatste gedeelte van art. 79, eerste lid, van het Vredesverdrag geen sprake kan zijn;

Overwegende dat appellanten ingevolge de wet van 21 December 1946, S. G 382, niet langer vijandelijk onderdaan zijn en dus een verklaring, als bedoeld in art. 34 sub f van het K.B. E 133, niet behoeven, terwijl, ofschoon het wat ver gaat om met het N.B.I., in zijn verweerschrift, aan te nemen, dat tengevolge van de door de Italiaanse Regering in art. 79, derde lid, gegeven garantie requestanten geen belang zouden hebben bij afgifte van een verklaring, als bedoeld in art. 6, eerste lid, der wet van 21 December 1946, S. G 382, en derhalve in hun beroep niet-ontvankelijk zouden zijn, niettemin door het N.B.I. terecht bij het nemen van zijn beslissing met het

R

bestaan dezer garantie rekening is gehouden;

dat immers mag worden aangenomen, dat Italië uit het Vredesverdrag voortvloeiende verplichtingen, die in het belang zijn van zijn eigen onderdanen, zal nakomen en het niet aangaat ter wille van het risico, dat zulks in een bepaald geval niet zal geschieden, een waarborg ten behoeve van Nederland en Nederlandse onderdanen prijs te geven;

Overwegende dat de beide beroepen derhalve behoren te worden afgewezen;

Rechtdoende in naam der Koningin:

Wijst de beide beroepen af.

No. 51/87

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 1
September 1950.** (Mrs. Verdam, de
Flines en Romein).

Ingevolge art. 23 al. 3 E 100 is de Raad niet bevoegd art. 23 toe te passen ingeval het rechtsherstel bij andere besluiten anders is geregeld.

Het Besluit F 121 geeft een regeling met betrekking tot de na-inlevering van waardeloos verklaarde bankbiljetten, zodat de Raad te dien aanzien onbevoegd is.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
Art. 23 al. 3).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 1 Mei 1948 bij voornoemde Afdeling ingekomen verzoekschrift van *Simon van Gelderen*, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. G. A. Fijn van Draat te 's-Gravenhage, gelijk dit nader is aangevuld betreffende een twintigtal nader vermelde door de Nederlandse Bank uitgegeven biljetten van f 1.000,—;

Gezien een ingekomen verweerschrift van de *Naamloze Vennootschap „De Nederlandsche Bank”*, gevestigd te Amsterdam, gemachtigde Mr. H. G. W. Worst;

Gezien de overige stukken;

Gehoord partijen;

Overwegende dat partij van Gelderen zakelijk heeft gesteld:

dat hij op 31 Juli 1942 en ook nog ten dage van de inwerkingtreding van de verordening van 13 Maart 1943 (nr.

29/1943) eigenaar was van voormelde biljetten van f 1.000,—

dat bij die verordening aan voormelde biljetten de hoedanigheid van wettig betaalmiddel is ontnomen en ten aanzien dier biljetten is bepaald, dat de Nederlandse Bank slechts verplicht was ze in te wisselen voorzover ze tot en met 15 April 1943 op een bepaalde wijze zouden zijn overgelegd;

dat hij op de wijze als door hem nader is uiteengezet niet in staat was ze destijds over te leggen;

dat hij na de bevrijding met gebruikmaking van de regeling bedoeld in K.B. F 121 heeft getracht betaling te verkrijgen, doch tevergeefs zijnde hem bij schrijven d.d. 31 Maart 1948 vanwege den Minister van Financiën bericht, dat zijn verzoek niet voor inwilliging vatbaar is;

Overwegende dat op voormelde gronden partij van Gelderen vordert;

dat de Raad de rechtsbetrekking tussen hem en de Nederlandse Bank herstelle en de Bank veroordele hem tegen overgave van voormelde bankbiljetten te betalen in wettig Nederlands betaalmiddel, de som van twintig duizend gulden;

subsidiair dat de Raad de te niet gegane rechtsbetrekking doet herleven in dier voege dat tussen hem en de Bank geldt, dat hij voormelde biljetten vóór 31 Maart 1943 heeft ingeleverd bij het Rijksbelastingkantoor als genoemd in artikel 3 alinea 1 der Verordening 29/1943 en dat dit kantoor deze biljetten vóór 15 April 1943 bij de Nederlandse Bank heeft overgelegd;

Overwegende dat partij van Gelderen vordert dat de Raad ingrijpe ten aanzien van een rechtsbetrekking welke tijdens de bezetting gewijzigd is;

Overwegende dat volgens alinea 3 van artikel 23 K.B. E 100 zulk een bevoegdheid aan den Raad niet toekomt met betrekking tot rechtsbetrekkingen ten aanzien waarvan de nietigverklaring, de gewijzigde vaststelling, de bepaling van den inhoud of de herleving in verband met de bijzondere omstandigheden door de Koningin in andere hoofdstukken van het Besluit E 100 dan het derde hoofdstuk of bij andere Besluiten anders is geregeld;

Overwegende dat de primaire vordering van partij van Gelderen rust op de stelling dat ten tijde van het in werkingtreden der verordening 29/1943 de Bank verplicht was de biljetten in te wisselen;

Overwegende dat bij die verordening

de hoedanigheid van wettig betaalmiddel aan de bankbiljetten van f 500,— en f 1.000,— werd ontnomen en tevens in artikel 2 geregeld werd de verplichting der Bank tot inwisseling dier biljetten;

Overwegende dat bij K.B. E 93 die Verordening voorlopig is gehandhaafd en voorts bij K.B. F 121 de Minister van Financiën gemachtigd is nadere regelingen te treffen omtrent de inlevering der waardeloos-verklaarde bankbiljetten van f 500,— en f 1.000,— en omtrent de inwisseling daarvan, krachtens welke machtiging gemelde minister bij beschikking d.d. 13 September 1945 Ned. Stert 1945 nr. 67 een regeling heeft getroffen;

Overwegende dat bij de aldus getroffen regeling aan den Raad geen taak is opgelegd of bevoegdheid verleend;

Overwegende dat derhalve ten aanzien van de terzake van voormelde biljetten tussen partijen bestaande of bestaan hebbende rechtsbetrekkingen het bepaalde in het derde lid van artikel 23 K.B. E 100 toepasselijk is en de Raad niet bevoegd is van de ingestelde vordering kennis te nemen, waaraan niet afdoet of bij voormelde regeling eventuele betaling van overgelegde biljetten geschiedt niet vanwege de Bank, maar vanwege den Staat;

Overwegende dat zulks ook geldt ten aanzien van de subsidiaire vordering immers nu de Raad niet bevoegd is om in de desbetreffende rechtsbetrekking in te grijpen, hij ook niet bevoegd is om vast te stellen of voldaan is aan een voorwaarde welke bij de in voormelde Verordening 29/1943 vervatte regeling gesteld was;

Rechtdoende:

Verklaart zich onbevoegd van de ingestelde vordering kennis te nemen; Veroordeelt partij van Gelderen in de kosten van het geding aan de zijde van de Bank tot heden begroot op honderd vijftig gulden (f 150,—).

No. 51/88

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
20 December 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

De schade, bij rechtsherstel van een onroerend goed drukkende op de laat-

ste koper, moet over hem en zijn voorgangers worden verdeeld naar redelijkheid en billijkheid naar evenredigheid van ieders schuld. Welke factoren komen voor de bepaling van die schuld in aanmerking? Het is niet juist de schade geheel ten laste te brengen van de eerste oorlogskoper, indien ook de opvolgende kopers schuld dragen. De financiële positie van partijen dient bij de regeling der gevolgen buiten beschouwing te blijven.

In casu de schade tussen de beide kopers gelijkelijk verdeeld.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
Art. 113c, 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

I. een akte van minnelijk rechtsherstel, tevens proces-verbaal van zwaargheden op 17 October 1949 opge maakt door Notaris Remmelt Remmelts te 's-Gravenhage, waarbij compareerden:

A. Nathan Aronson in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over

1. Sippora Polak, weduwe van de heer Izaak Polak;
2. Catharina Polak, weduwe van Leonard Krukziener;
3. Leonora Cépine Polak, buiten elke gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van Alexander Fresco
alle genoemden zonder bekende woon- of verblijfplaats;

B. Mr. Lucas Willem Frederik Hendrik van Peski te 's-Gravenhage als lasthebber van

1. Wilhelm Leendert Kooper te 's-Gravenhage als hoofd van de afdeling Bijzondere Beheren van het Nederlandse Beheersinstituut, het beheer voerende over het vermogen van de Nederlandse Administratie van onroerende goederen;
2. de Naamloze Venootschap N.V. Levensverzekering Maatschappij De Nederlanden van 1845 gevestigd te 's-Gravenhage;
3. de Naamloze Venootschap Landelijke Hypotheekbank N.V., gevestigd te 's-Gravenhage;

C. Leendert Vrolijk te 's-Gravenhage;

D. Mr. Lucas Willem Frederik Hendrik van Peski te 's-Gravenhage als last-

hebber van Mr. Cornelis Hendrik Lind te Amsterdam, in diens hoedanigheid van curator in het faillissement van Frederik Johannes Martinus Haak te Bussum.

II. een advies van de Gedelegeerde te 's-Gravenhage van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad, onder datum van 25 November 1949 aan deze afdeling uitgebracht;

III. een verzoekschrift, waarmede Mr. Lind voornoemd in zijn gezegde qualiteit alsmede de Naamloze Vennootschap Landelijke Hypotheekbank N.V., hierna aan te duiden als Landelijke, zich onder datum van 4 Mei 1950 hebben gewend tot deze afdeling van de Raad, strekkende tot het bekomen ener uitspraak als aan het slot van dat verzoekschrift aangegeven;

IV. een anti-dotaal request van genoemde partij Leendert Vrolijk onder datum van 3 Juli 1950 ter griffie ingekomen, met conclusie tot niet-ontvankelijkverklaring van genoemde requestanten in hun verzoek, althans tot ontzegging hunner vordering, zulks met bevestiging van het ontwerp van den notaris-bemiddelaar;

V. een memorie door de onder III genoemde verzoekers op datum van 1 Juni 1950 ter griffie ingekomen;

Gehoord ter zitting van de Raad Mr. Lind meergenoemd, in zijn vermelde hoedanigheid en tevens voor en namens de Landelijke en Mr. J. H. Willems te 's-Gravenhage voor partij Vrolijk op 9 November 1950;

Overwegende, dat blijkens voormeld proces-verbaal van zwarigheden de onderwerpelijke procedure strekt tot het bekomen van rechtsherstel betreffende onroerend goed, bestaande uit woonhuizen en erven te 's-Gravenhage, een en ander als naar derzelve kadastrale kenmerken breder omschreven in het onder A. vermelde proces-verbaal met betrekking tot welk onroerend goed mede blijkens gezegd proces-verbaal en de ter zitting van de Raad gegeven toelichtingen tussen alle de ten deze betrokken partijen vaststaat;

dat zij in eigendom toebehoorden aan Izaak Polak, laatstelijk gewoond hebbende te 's-Gravenhage en op 3 Februari 1943 te Westerbork overleden, tot wiens nalatenschap zijn gerechtigd zijn weduwe Sippora Polak in den hoofde dezes genoemd, met wie hij in

algehele gemeenschap van goederen was gehuwd, alsmede zijn beide kinderen Catharina Polak en Leonora Cépine Polak, mede in den hoofde dezes genoemd, onderscheidenlijk zijn weduwe voor 5/9 en ieder dier kinderen voor 2/9 gedeelte, zijnde mitsdien die erven degenen, die na zijn overlijden tot de bedoelde onroerende goederen zouden zijn gerechtigd geweest;

dat evenwel meerbedoelde onroerende goederen bij op 3 November 1942 ten overstaan van notaris Sluis te 's-Gravenhage verleden akte — bij afschrift overgeschreven ter bestemder plaatse diezelfde dag — door althans in opdracht van de Niederländische Grundstücksverwaltung zijn verkocht en overgedragen aan partij Vrolijk hierboven genoemd voor een koopprijs van f 43.890.—, waarna zij bij akte van diezelfde dag ten overstaan van genoemde notaris — zijnde ook die akte ter bestemder plaatse op diezelfde dag overgeschreven — voor een prijs van f 47.500.— door Vrolijk werden verkocht en overgedragen aan de partij Haak bovengenoemd, zulks nadat het onroerend goed middels de bij de eerste verkoop verkregen koopprijs was ontlast van een op een gedeelte dier onroerende goederen rustende hypotheek ten laste van Izaak Polak en ten gunste van de Naamloze Vennootschap N.V. Levensverzekering Maatschappij de Nederlanden van 1845 te 's-Gravenhage — hierna aan te duiden als de Nederlanden;

dat alle voormelde onroerende goederen vervolgens door de laatste verkrijger Haak bij akte verleden ten overstaan van meergenoemde notaris van 3 November 1942 werden bezwaard met een hypothecair verband ten behoeve van de Nederlandse Hypotheekbank N.V. te Groningen, zijnde naast de van die hypothecaire bezwaring in de betreffende registers op 3 November 1942 genomen inschrijving op 20 Maart 1944 aangetekend de overdracht dier hypothecaire vordering bij onderhandse akte van 15 Maart 1944 door de Nederlandse Hypotheekbank N.V. aan partij de Landelijke ten deze, zijnde deze hypotheek thans nog per resto groot in hoofdsom f 22.250.— met de achterstallige rente ad 4% sedert 1 April 1946 en de contractuele boete wegens te late betaling.

Overwegende, dat de Raad hier als overgenomen en ingelast beschouwt de inhoud van alle voormelde processtukken — op welke inhoud voor zo-

veel nodig zal worden teruggekomen — en daaronder in de eerste plaats dien van meerbedoeld proces-verbaal van zwaarigheden;

Overwegende, dat blijkens dat bedoelde proces-verbaal tussen alle de ten deze betrokken partijen algehele overeenstemming is verkregen zo omtrent het te verlenen rechtsherstel als omtrent de daaraan te verbinden gevolgen, behoudens dat omtrent die gevolgen nog slechts geschil bestaat — welk enig geschilpunt aan de Raad is voorgebracht en derhalve thans nog moet worden opgelost — ten aanzien van de vraag, of al dan niet termen bestaan aan partij Vrolijk op te leggen een verplichting om aan partij Haak, mitsdien aan Mr. Lind in hoedanigheid als bovenaangegeven, te betalen een som van f 32.150,58 ter vergoeding van de door partij Haak in totaal uit het verloop der feiten geleden schade;

Overwegende, dat zowel partij Mr. Lind q.q. als de Landelijke zich op het standpunt stellen, dat het opleggen van bedoelde verplichting aan partij Vrolijk is gerechtvaardigd op grond, dat hij als koper van de Niederländische Grundstücksverwaltung is geweest te kwader trouw in de zin van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en daarenboven naar algemene rechtsvoorschriften hij zijne opvolger in de eigendom heeft te vrijwaren, nu hij aan die koper heeft verzwezen, dat het voorwerp hunner overeenkomst was Joods bezit, van welke omstandigheid Haak niets heeft geweten, noch vermoed;

Overwegende, dat partij Vrolijk de redelijkheid en billijkheid van dit standpunt heeft bestreden en bepaaldelijk heeft weersproken de stelling, als zoude hij tekort geschoten zijn jegens partij Haak door de voorgemelde verzwijging, wijl hij aan Haak bij het eerste en enige gesprek, hetwelk zij gezamenlijk hebben gehad te dezer zake aan Haak heeft medegedeeld, dat de huizen van een Jood te koop waren aangeboden door Ankerman, de directeur van Nobiscum, als lasthebber van de Duitse Grundstücksverwaltung, waarna hij, Vrolijk, partij Haak heeft verwezen naar Nobiscum, om verder te onderhandelen, welke rechtstreekse onderhandeling van partij Haak met Nobiscum daarop is gevolgd, bij al hetwelk niet mag worden voorbijgezien, dat hij, Vrolijk, ten deze slechts is opgetreden

als commissionnair en dan ook niet meer dan zijn commissieloon van enige honderden guldens heeft ontvangen, aan welk een en ander niet adoet, dat uitsluitend formeel het goed eerst aan hem is verkocht en overgedragen, waarop terstond en onmiddellijk is gevolgd de verkoop en levering aan partij Haak;

Overwegende, dat in verband met dit geschilpunt partij Haak heeft aangeboden door getuigen te bewijzen, dat het verloop der feiten anders is geweest dan door Vrolijk gesteld;

Overwegende, dat echter de Raad aan dat aanbod voorbijgaat, wijl de beslechting van dit geschilpunt naar redelijkheid en billijkheid ook zonder te treden in een gedetailleerd onderzoek naar dat alles is te geven op basis van algemene richtlijnen van redelijkheid en billijkheid;

Overwegende, dat blijkens de vaststaande feiten niet voor twijfel vatbaar is, dat partij Vrolijk heeft gefungeerd als eerste schakel in de keten, welke de ontrecting van Izaak Polak als eigenaar der litigieuse percelen onroerend goed heeft te weeg gebracht door zijn optreden in de door, althans vanwege de Niederländische Grundstücksverwaltung, als orgaan van de vijand tot het effectueren van de Joodse beroving, ondernomen verkoop van de betreffende onroerende goederen en in dat opzicht niet is van belang, of hij slechts als commissionnair — gelijk hij stelt — dan wel als materiële koper zijn medewerking heeft verleend;

Overwegende, dat uit dien hoofde gronden bestaan, partij Vrolijk te houden tot vergoeding van de tengevolge van zijn gestie ontstane schade, welke blijkens het in hoofde vermelde meerbedoelde proces-verbaal is geleden door partij Haak;

Overwegende, dat dit evenwel geenszins medebrengt, dat die schade uitsluitend dient te worden gebracht ten laste van partij Vrolijk;

Overwegende, dat het voor de eigenaar dier onroerende goederen Izaak Polak te weeg gebrachte onrechtmatige ontzet uit zijn eigendom is vervolg door de gedraging van partij Haak, die door zijn aankoop van het onroerend goed uit handen van partij Vrolijk de ketting der begane onrechtmatigheden heeft voortgezet;

Overwegende, dat de Raad ten deze niet als beslissend oordeelt de vraag, of partij Haak te dier zake met zeker-

heid heeft geweten en gekend de onrechtmatige herkomst van het onroerend goed;

Overwegende, dat immers ten tijde, dat hij tot de aankoop van de goederen overging, te weten in November 1942, de anti-Joodse maatregelen van de bezetter reeds in een genoegzaam gevorderd stadium waren getreden, althans en in ieder geval reeds voldoende gefundeerde vooruitzichten bestonden ter zake, om iedere gegadigde, die in welke vorm ook wenste zakelijk gerechtigde te worden tot enig onroerend goed, op zijn hoede te doen zijn, dat hij niet meer of minder rechtstreeks zich leende tot bevordering van die maatregelen van de bezetter;

Overwegende, dat mitsdien naar de eisen van redelijkheid en billijkheid ook aan partij Haak gebrek aan genoegzame omzichtigheid ten deze valt te verwijten, waarvan hij de gevolgen zal hebben te dragen;

Overwegende, dat in zoverre faalt zijn tot partij Vrolijk gericht verwijt, dat deze hem de herkomst der goederen heeft verzwegen, wijl hij, partij Haak, ook zonder de betreffende mededeling niet in volledig vertrouwen, dat aan die herkomst geen smet kleefde, tot zijn transactie had mogen overgaan;

Overwegende, dat het vorenstaande ertoe leiden moet, dat de beide partijen Vrolijk en Haak gezamenlijk de uiteindelijke schade zullen hebben te dragen naar evenredigheid van ieders schuld;

Overwegende, dat bij de afweging van die schuld niet als enige maatstaf gelden kan het voordeel, dat ieder der betrokkenen uit zijn gestie heeft beoogd te behalen en/of daadwerkelijk behaald heeft;

Overwegende, dat toch die afweging mede behoort te geschieden op basis van de waardering van de gedragingen van elke der partijen in verband met de ontrecting der Joden;

Overwegende, dat — gesteld dat het door partij Vrolijk ten aanzien van het door hem behaalde materiële voordeel uit zijn optreden geponeerde juist ware — daartegenover valt af te wegen, dat hij geheel vrijwillig en zonder enige noodzaak zich heeft bereid verklaard te vervullen de rol van eerste medeplichtige in deze beroving van de Joodse eigenaar en daardoor het initiatief van de vijand heeft bevorderd;

Overwegende, dat de Raad, aldus afwegende de schuld van elke der meer-

genoemde partijen, komt tot de slotsom, dat deze aan beide zijden op hetzelfde gewicht is te stellen en derhalve elke der partijen de helft zal hebben te dragen in de uiteindelijk door een hunner te lijden schade;

Overwegende, dat niet is betwist, dat door de voorgenomen en door alle partijen goedgekeurde voorgestelde regeling van het rechtsherstel met deszelfs gevolgen nog zoude resulteren een uiteindelijk schade voor partij Haak ten bedrage van f 32.150,58 en deze mitsdien voor elk harer zal hebben te bedragen f 16.075,29;

Overwegende, dat de Raad ten deze meent buiten beschouwing te moeten laten de vraag naar de meer of minder funeste gevolgen van zijn uitspraak met betrekking tot de geldelijke gesteldheid van de partijen, wijl — daar gelaten nog, dat de Raad genoegzame gegevens ter beoordeling daarvan ontbreken, bijzonderlijk voor wat betreft het causale verband tussen de huidige materiële welstand der partijen en de geïncrimineerde gedraging — aan die gedragingen slechts objectieve maatstaven van redelijkheid en billijkheid dienen te worden aangelegd;

Overwegende, dat op grond van het vorenstaande de Raad zich geheel verenigt met de tussen partijen getroffen regeling van het rechtsherstel en deszelfs gevolgen als vervat in het proces-verbaal, opgemaakt door notaris Remelt Remmelts op 7 October 1943 met slechts deze aanvulling, dat aan partij Vrolijk dient te worden opgelegd een verplichting om aan partij Haak te betalen nog daarenboven de som van f 16.075,29;

Overwegende, dat nu blijkens het vorenstaande de partijen enerzijds Mr. Lind in zijn hoedanigheid en de Landelijke en anderzijds partij Vrolijk over en weer in het ongelijk zijn gesteld, termen bestaan de proceskosten te compenseren in voege als hierna geschiedten zal;

RECHTDOENDE:

Verstaat, dat het rechtsherstel zal moeten geschieden op de wijze en met de gevolgen als vastgelegd in het in den hoofde dezes opgenomen proces-verbaal, behoudens na te melden aanvulling;

Belast partij Vrolijk met de verplichting aan partij Haak te betalen de som van f 16.075,29 en veroordeelt partij Vrolijk tot die betaling;

Verwijst de zaak naar de notaris-bemiddelaar, teneinde haar, met inachtneming van deze uitspraak, definitievelijk af te doen en het rechtsherstel tot stand te brengen;

Compenseert de proceskosten van het geding voor deze afdeling van de Raad in diër voege, dat partijen Vrolijk, de Landelijke en Haak elke hare eigen kosten dragen;

Verstaat, dat de kosten, nog te maken voor de verdere uitvoering van deze uitspraak, zullen komen ten laste van de partijen Haak en Vrolijk ieder voor de helft, zullende de belanghebbende, die deze kosten wenst voor te schieten dezelve als aangegeven op genoemde partijen kunnen verhalen;

Vooroordeelt mitsdien meergenoemde partijen Vrolijk en Haak ieder voor de helft in die kosten.

No. 51/89

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
2 Augustus 1950 (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en Karni).

Het Papefonds heeft de Afdeling Beheer enz. verzocht een voordracht te doen zoals bedoeld in art. 103, 3e lid E 100, om het vermogen van het Papefonds te splitsen, zodat de verplichtingen, ontstaan gedurende de periode Augustus 1941 tot 6 Mei 1945 alleen op het afgescheiden vermogen kunnen worden verhaald.

Het Papefonds is van de afwijzing van dit verzoek in beroep gekomen bij de Afdeling Rechtspraak op grond van art. 18 lid 5 E 100.

Het niet aanhangig maken van de gevraagde voordracht is geen onder het bereik van art. 18 lid 5 E 100 vallende appellabele beschikking. Het achterwege laten van de voordracht laat de rechten van partijen ongedeerd.

Requestrante niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
Artt. 18, 103, 108.

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het beroepschrift d.d. 21 December 1949 van de Stichting „Pape Fonds”, verder te noemen de Stichting, gevestigd te 's-Gravenhage, domicilie kiezende aldaar ten kantore van haar gemachtigde Mr. H. C. Bosch;

Gelezen het antwoord d.d. 17 Maart

1950 van de Afdeling Beheer, Voorzittingen voor Afwezigen en Voorzittingen voor Rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel te 's-Gravenhage, hierna te noemen de Afdeling Beheer, aldaar woonplaats kiezende ten kantore van haar advocaat Mr. E. van Haersma Buma;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 15 Juni 1950 bij monde van haar gemachtigden voornoemd;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat de Stichting bij request d.d. 21 September 1949 zich tot de Afdeling Beheer heeft gewend met het verzoek conform het bepaalde bij artikel 103, 3e lid K.B. E 100 een Koninklijk Besluit of Ministeriële Beschikking te willen uitlokken, waarbij:

„de bestanddelen van het vermogen van de Stichting „Pape Fonds”, ontstaan tengevolge van de kapitaalsuitgaven, tot stand gebracht in het tijdsbestek van 5 Augustus 1941 tot 6 Mei 1945, door of in opdracht van Mr. K. H. Jansma, als bij beschikkingen van 5 en 18 Augustus 1941 van de toenmalige commissaris voor de niet-commerciële verenigingen en stichtingen aangesteld tot gemachtigde en beheerder over voornoemde Stichting, vermeerderd met het saldo der kapitaalsontvangsten en uitgaven over die periode, zullen worden beschouwd als een afgescheiden vermogen in de zin van art. 103, 3e lid van het Koninklijk Besluit E 100, te bestemmen, ongeacht de waardevermindering tengevolge van maatregelen van rechtsherstel, gericht tegen onderdelen daarvan, als tegenpraestatie in de zin van artikel 27, 5e lid van genoemd Koninklijk Besluit, terug te geven bij het rechtsherstel van de Stichting ter zake van haar voormalige bezittingen, door toedoen van genoemde beheerder voor haar verloren gegaan en te verdelen volgens nader door de Raad voor het Rechtsherstel te stellen regels;”

Overwegende, dat de Voorzitter van de Afdeling Beheer, naar aanleiding van dit verzoekschrift, bij schrijven van 28 November 1949 aan de Stichting heeft medegedeeld, dat deze Afdeling in haar vergadering van 23 November 1949 heeft besloten voornoemd verzoek te wijzen van de hand en daaraan heeft toegevoegd:

De Afdeling kwam tot deze beslissing voornamelijk op grond van de overweging, dat art. 103, 3e lid K.B. E 100 niet geschreven is voor het doel, dat met het verzoek wordt beoogd, zodat gebruikmaking daarvan voor dit geval onredelijk zou zijn, voor welke opvatting de Afdeling een bevestiging vindt in de door U zelf in het verzoekschrift aangehaalde uitspraak van de Afdeling Rechtspraak, Kamer 's-Gravenhage, van 30 October 1948;

Overwegende, dat de Stichting bij bovengenoemd beroepschrift d.d. 21 December 1949 van dit door de Afdeling Beheer genomen besluit tot afwijzing van haar verzoek bij deze Afdeling op grond van art. 18, lid 5, van het K.B. E 100 is gekomen in hoger beroep;

Overwegende, dat de Afdeling Beheer in de eerste plaats, op verschillende gronden in haar antwoord uiteengezet, die geacht worden hier te zijn geïnserieerd, de niet-ontvankelijkheid van dit beroep heeft opgeworpen omdat de weigering van de Afdeling Beheer om de gevraagde voorziening uit te lokken niet is een besluit als bedoeld in art. 18, lid 5, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Overwegende hieromtrent, dat in art. 103, lid 3, van het Besluit E 100 aan de Raad, als hoedanig in de daar bedoelde materie, krachtens artikel 4, optreedt de samengevoegde Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen, de bevoegdheid is gegeven om aan de Kroon of aan de Vijf Ministers, met de uitvoering van genoemd Besluit belast, een voordracht te doen opdat aan de Raad de bevoegdheid worde verleend om bepaalde rechtspersonen te splitsen of twee of meer rechtspersonen samen te voegen;

dat in deze zaak de daartoe bevoegde Afdeling op het overeenkomstig artikel 108 van het Besluit E 100 door een belanghebbende gedaan verzoek heeft besloten geen voordracht als bij dit verzoek bedoeld te doen;

dat een dergelijk besluit op zich zelf geen verandering brengt in de rechtsbetrekkingen der betrokken partijen, terwijl aan verzoeker nergens het recht is toegekend om de bevoegde Afdeling te nopen tot het indienen van de hier verlangde voordracht ter verkrijging van de gewenste verandering van rechtsbetrekkingen;

dat dit stilzitten der betrokken Afdeling wel formeel uit een besluit

voortvloeit, waarvan — zij het ook onverplicht — op de gebruikelijke wijze aan belanghebbende is kennis gegeven, doch zulk stilzitten daarmede nog niet binnen het bereik van art. 18 (5) van het Besluit E 100 valt, aangezien het niet tot de taak der Afdeling Rechtspraak kan behoren aan de bevoegde Afdeling een opdracht tot het doen van een voordracht te verstrekken, waarvan het achterwege laten blijkens het voorgaande de rechten der betrokken partijen niet deert;

dat dit immers in strijd zou zijn met het karakter van een dergelijke voordracht waarvan uiteraard de al-of niet indiening geheel aan de betrokken autoriteit blijft overgelaten;

dat tenslotte het beroep van requestrante in dit verband op enige vonnissen van deze Raad, op grond van artikel 43 van het Besluit E 133 gewezen, gedaan, reeds hierom niet kan opgaan, omdat de mogelijkheid tot beroep in dit laatste artikel opengesteld, veel ruimer is dan de mogelijkheid van hoger beroep door art. 18 E 100 gegeven;

Overwegende, dat op grond van het voorgaande het beroep van requestrante niet kan worden ontvangen;

RECHTDOENDE:

Verklaart requestrante niet ontvankelijk met haar hoger beroep.

No. 51/90

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
8 November 1950. (Mrs. Prof. Kolléwijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Door verzoeker is aan de Incasso Bank verzocht een polis van levensverzekering, waarvan de rechten aan de Incasso Bank waren gecedeerd i.v.m. een credietverlening, in te leveren bij Lippmann. De Incasso Bank is hierna gedwongen om hare rechten uit de polis over te dragen aan Lippmann en de Nationale op haar beurt tot betaling van de afkoopsom. Verzoeker, wijkende voor de eisen van de bezetter, kan niet verlangen van gerequestreerden dat zij groter weerstand zouden bieden dan hijzelf had geboden.

Vordering tot herstel van de levensverzekeringsovereenkomst ontzegd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
Artt. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het introductief request d.d. 18 Februari 1948 van A. B. Visser, wonende te Amsterdam, ten deze domicilie kiezende aldaar ten kantore van zijn procureur Mr. J. M. Hoofiën;

Nog gelezen:

a. het antwoord d.d. 25 Mei 1948 van de Nationale Levensverzekering-Bank N.V., hierna te noemen de Nationale, domicilie kiezende te Rotterdam ten kantore van haar procureur, Mr. G. J. Lycklama à Nijeholt;

b. het antwoord d.d. 30 Maart 1948 van de Incasso-Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. R. Korthals Altes;

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag 5 October 1950 bij monde van haar gemachtigden voornoemd;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat requestrant in zijn inleidend verzoekschrift in hoofdzaak heeft gesteld, dat verzoeker over het tijdvak van 1937 tot November 1941 de polis no. 251911 betreffende een levensverzekering afgesloten bij de Nationale en groot f 5.000,—, aan de Incasso-Bank te Amsterdam, in verband met een door genoemde Bank aan hem verleend crediet, heeft overgedragen;

dat door genoemde Bank bedoelde polis die voor haar niet meer diende als zekerheid voor het toendertijd verleende crediet op 20 Juli 1942 aan de firma Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te Amsterdam is uitgeleverd;

dat bedoelde polis door de firma Lippmann, Rosenthal & Co., voornoemd werd afgekocht, daar verzoeker Jood was in de zin van de Verordeningen van de bezettende macht;

dat gerequestreerde niet tot afkoop en betaling aan de firma Lippmann, Rosenthal & Co. voornoemd verplicht was:

a. omdat afkoop, anders dan tegen inlevering van de oorspronkelijke polis onmogelijk was en een beroep daarop jegens de firma Lippmann, Rosenthal & Co. voornoemd de werking van de verordeningen zou hebben voorkomen, hoedanig beroep ten onrechte door gerequestreerde is nagelaten;

b. dat de medewerking van de ver-

zekerde nodig was, welke ten deze ontbrak;

dat de overdracht van de polis door de Incasso-Bank N.V. voornoemd op Lippmann, Rosenthal & Co. voornoemd nietig was, zijnde deze gegrond op de desbetreffende verordeningen, zodat deze overdracht eveneens nietig moet worden verklaard, althans vernietigd;

weshalve hij heeft verzocht de verzekering, gesloten door verzoeker bij de Nationale Levensverzekering-Bank N.V. voornoemd, polisnummer 251911 nominaal groot f 5.000,— wederom te herstellen met bevel op gerequestreerde als de Raad dienstig acht, opdat gerequestreerde zich gedrage conform de uitspraak en met nietigverklaring, althans vernietiging van alle handelingen gedurende de bezetting betreffende gemelde polis geschied, door de Incasso-Bank N.V. voornoemd en gerequestreerde en tenslotte alles met de bepalingen en onder de voorwaarden door de Raad te maken en te stellen, kosten rechtens;

Overwegende, dat de Nationale de gestelde verzekering heeft erkend en voorts heeft gesteld, dat op 9 April 1937 door de Incasso-Bank als verzekeringneemster en begunstigde is aangewezen de firma Lippmann, Rosenthal & Co. te Amsterdam, welke firma de aanwijzing heeft aanvaard;

dat Lippmann de polis bij de Nationale heeft ingeleverd en krachtens haar eigen recht, waartoe medewerking van verzoeker niet nodig was, de afkoop van de polis heeft verzocht en verkregen, waarop uit dien hoofde door de Nationale aan Lippmann op 4 Maart 1944 is uitbetaald f 2.413,72;

dat tussen verzoeker en de Nationale sinds 9 April 1937 geen enkele rechtsbetrekking meer heeft bestaan en zodanige betrekking dan ook niet tijdens de bezetting is teniet gegaan;

weshalve de Nationale heeft geconcludeerd tot niet ontvankelijkheid althans afwijzing van het verzoek en veroordeling van verzoeker in de kosten;

Overwegende, dat de Incasso-Bank het verloop der feiten nader heeft beschreven, onder overlegging van de door haar daarbij gevoerde correspondentie, waarop hieronder voor zover nodig zal worden teruggekomen, en onder aantekening, dat verzoeker tegenover de Bank blijkbaar geen aanspraken wil geldend maken, heeft verklaard tegen nietig-verklaring van de afgifte van de polis en de overdracht

van de rechten uit de polis aan Lippmann geen bezwaar te hebben, mits daaraan geen verdere gevolgtrekkingen ten aanzien van de Bank worden verbonden, en zij buiten de kosten blijft;

Overwegende, dat tussen partijen is buiten geschil, dat op 9 April 1937 op de onderhavige polis een verklaring is gesteld, waarbij overeenkomstig art. 9 van de polisvoorwaarden de Incassobank als begunstigde werd aangewezen, en overeenkomstig art. 10 dier voorwaarden diezelfde Bank in de plaats van Visser werd gesteld als verzekeringnemer op wie al Visser's rechten en verplichtingen overgingen, welke verklaring door Visser en de Incassobank werd ondertekend;

Overwegende, dat tengevolge van deze aanwijzing van de Incassobank als begunstigde en de cessie van alle rechten, welke Visser krachtens de polis kon doen gelden, aan de Incassobank, Visser zeker niet alle belang bij de polis had verloren, daar hij bij afloop van het geopend crediet onder bepaalde omstandigheden een recht op retrocessie tegenover de Bank kon doen gelden, terwijl uit de overgelegde correspondentie (brief van 5 October 1942 van de Nationale aan de Incassobank) blijkt, dat Visser — tegenover de Incassobank — op zich had genomen de verschuldigde premies te blijven betalen;

Overwegende, dat dit alles echter niet wegneemt, dat, na en tengevolge van bedoelde begunstigingsverklaring en cessie, tussen Visser en de Nationale geen rechtsband voortspruitend uit meergenoemde polis meer bestond, hetgeen ook blijkt uit de bovenaangehaalde brief van de Nationale, waarin zij aan de Incassobank te kennen gaf aan het verzoek van Visser om uitstel van premiebetaling alleen te kunnen voldoen, indien de Incassobank daarmee accoord zou gaan, aangezien de polis aan deze was overgedragen, waarbij de Nationale zich dus terecht stelde op het standpunt, dat de premies niet meer door Visser, doch door de Bank waren verschuldigd;

Overwegende, dat de rechtsband uit de polis tussen Visser en de Nationale ook niet automatisch is herleefd toen de Nationale er mede bekend werd, dat de polis tot dekking van het crediet bij de Incassobank niet meer nodig was, daar Visser, volgens de voorwaarden van de verzekering zelf, alleen door een nieuwe aantekening op de

polis, hetzij als begunstigde, hetzij als verzekeringnemer kon worden hersteld, hetgeen niet is geschied;

Overwegende, dat dus inderdaad, gelijk de Nationale stelt, tijdens de bezetting, tussen Visser en de Nationale geen rechtsband uit de onderwerpelijke polis heeft bestaan, zodat door Visser ook geen herleving daarvan kan worden gevraagd;

Overwegende, dat voor zover het verzoek van requestrant echter moet worden verstaan als een beklag over het onrechtmatig handelen van de Nationale tijdens de bezetting, die, toen Lippmann, als verzekeringnemer door de Incassobank in haar plaats gesteld, de afkoop van de polis verzocht, dit niet heeft geweigerd, ofschoon zij moet hebben begrepen, dat Lippmann alleen door de dwang der Duitse bezetting als zodanig kon optreden, waardoor zij, de Nationale, het belang dat Visser bij de polis had heeft geschaad — hieromtrent het volgende valt op te merken:

dat het optreden van Lippmann als verzekeringnemer alleen mogelijk is geworden, doordat de Incassobank een op de polis gestelde aantekening heeft ondertekend, waarbij zij de polis aan Lippmann overdroeg, doch deze aantekening weer een rechtstreeks gevolg is geweest van een daad van Visser zelf, die toen de polis niet meer als dekking voor het crediet bij de Incassobank nodig was, zelf aan de Incassobank heeft verzocht deze polis bij Lippmann in te dienen;

dat Visser immers begrepen moet hebben, dat indien op dit ogenblik van het aflopen van het crediet, de polis bij Lippmann werd ingeleverd, door deze ook een „retrocessie” aan haar, Lippmann, zou worden gevorderd;

dat Visser zich er dan ook niet over kan beklagen — en dit ten processe dan ook niet heeft gedaan — dat de Incassobank aan dit door hem zelf uitgelokte verzoek van Lippmann voldeed, doch de betekenis van deze door Visser zelf veroorzaakte „retrocessie” was, dat Lippmann nu met een zelfde indirecte dwang, als waarmede retrocessie van de Incassobank was geëist, de afkoop van de polis van de Nationale kon verlangen, zodat het even onredelijk en onbillijk zou zijn, om de Nationale de daardoor aan Visser berokkende schade te laten dragen, als om de Incassobank daarmee te belasten;

dat het feit, dat de Incassobank hier-

bij aan de door haar getekende aantekening op de polis toevoegde: „een en ander op grond van art. 7 V.O. 58/1942” geen gewicht in de schaal werpt, aangezien de Nationale ook zonder deze aantekening wel zou hebben begrepen, dat deze overdracht aan Lippmann op het bezettings„recht” was gegrond;

Overwegende, dat de Raad hierbij niet over het hoofd ziet, dat Visser als Jood in een zekere dwangpositie verkeerde toen hij aan de Incassobank opdracht gaf de polis bij Lippmann in te leveren, ofschoon hij wist, althans had moeten begrijpen, dat de eis van Lippmann aan de Incassobank om de polis aan haar te cederen, daarvan het onmiddellijk gevolg zou zijn, doch hij niet mocht verwachten, dat anderen, de Incassobank en de Nationale, door zijn daad onder soortgelijke dwang gebracht, daaraan ter bescherming van zijn belangen groter weerstand zouden bieden dan hijzelf;

dat tenslotte een vergelijking met de „gewone” gevallen van afkoop, zoals door de gemachtigde van requestrant ter zitting van de Raad gemaakt, niet opgaat, omdat in deze gevallen met de inlevering van de polis bij Lippmann een cessie van de rechten van de verzekeringnemer geenszins plaats had, en een cessie dientengevolge ook niet plaats vond, en de Raad juist in de afwijkende gevallen, waarin dit wel het geval was, herhaaldelijk heeft beslist, dat de Joodse verzekeringnemer de gevolgen van een dergelijke cessie, hoezeer onder dwang gedaan, die uiteindelijk uitliep in het voldoen door de levensverzekeringmaatschappij aan de eisen van Lippmann als *cessionaris*, naar redelijkheid en billijkheid zelf had te dragen;

Overwegende, dat op grond van het bovenstaande de eis moet worden ontzegd, doch de Raad ter voorkoming van misverstand uitdrukkelijk wil uitspreken, dat de requestrant recht heeft op terugvordering van Lippmann van het door de Nationale op 4 Maart 1944 aan deze Firma als afkoopsom uitbetaalde bedrag;

Overwegende, dat de Incassobank geen verdeling van requestrant in de kosten heeft verzocht, doch deze tegenover de Nationale in de betaling van de kosten moet worden veroordeeld;

RECHTDOENDE:

Ontzegt de vordering;

Verstaat, dat A. B. Visser recht heeft op terugvordering van Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat van het op 4 Maart 1944 door de Nationale aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat als afkoopsom betaalde bedrag van f 2.413,72;

Veroordeelt requestrant in de kosten van het geding aan de zijde van de Nationale tot op heden gevallen, begroot op f 125,— (honderd vijftwintig gulden).

No. 51/91

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
18 October 1950 (Mrs. Block, van
Haeften en Ter Pelkwijk).

Het Besluit F 271 heeft geen andere strekking dan de opheffing van de nietigheid van familierechtelijke rechtshandelingen, als gevolg van de bepalingen van het Besluit A 6 en van de artikelen 13, 14 en 15 van het Besluit E 133. De artt. 2 en 3 van het Besluit E 133 blijven volledig van kracht en het vermogen van appellante, vijandelijk onderdaan geweest tijdens de bezetting, valt derhalve onder E 133.

Terecht heeft het N.B.I. een non-enemy-verklaring geweigerd, zodat de beschikking a quo is bekrachtigd.

(Besluit F 277; Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van Agnes Elisabeth Hess, wonende te Utrecht, ingekomen 3 Juni 1949, waarin requestrante verzoekt alsnog te verklaren, dat het Besluit E 133 op haar niet toepasselijk is en althans te bevelen, dat haar een verklaring, als bedoeld in artikel 34, lid 1, sub f en het Besluit E 133, wordt gegeven;

Gelezen het antwoord van gerequestreerde, het Nederlandse Beheersinstituut, waarin geconcludeerd wordt tot verwerping van het beroep tegen de beschikking van het Beheersinstituut d.d. 2 Mei 1949;

Gehoord requestrante en haar gemachtigde en gerequestreerde, bij monde van Mr. J. Haak;

Overwegende, dat het hoger beroep tijdig is ingesteld en ook overigens is ontvankelijk;

Overwegende, dat uit de afgelegde verklaringen en de overgelegde stukken blijkt, dat appellante sedert 1922

in Utrecht woonachtig, de Duitse nationaliteit heeft bezeten tot haar huwelijk (in gemeenschap van goederen) op 31 Juli 1947 met de Nederlander Franciscus Koster, die op 19 December 1948 is overleden;

Overwegende, dat appellante er zich op beroept, dat zij valt onder het besluit van 16 November 1945 F 271, waardoor zij gelijkwaardig is gesteld met Nederlandse vrouwen; dat het door de wetgever billijk is geoordeeld de niet bedoelde gevolgen, het maken van Nederlands vermogen tot voorwerp van vijandelijk vermogen, weg te nemen en dat mitsdien het besluit vijandelijk vermogen E 133 op haar niet van toepassing is;

dat haar gedragingen voor en tijdens de bezetting zodanig zijn geweest, dat zij in ieder geval voor ontvijanding in aanmerking komt, ter staving waarvan zij verklaringen overlegt;

Overwegende, dat gerequesteerde daartegenover heeft aangevoerd, dat appellante na 10 Mei 1940 onderdaan is geweest van Duitsland en dus valt onder artikel 2 sub 2 van het Besluit E 133;

dat het Besluit F 271 niet anders beoogt dan opheffing van de nietigheid van familierechtelijke rechtshandelingen, als gevolg van de bepalingen van het Besluit A 6 en de artikelen 13, 14, 15 van het Besluit E 133, zodat de artikelen 2 en 3 van het Besluit E 133 van kracht blijven;

dat ook uit artikel 2 F 278 volgt, dat het Besluit F 271 niet ten doel heeft de rechtspositie van personen, als appellante, gelijkwaardig te maken aan die van Nederlandse personen;

dat de verklaring, als bedoeld bij artikel 34, lid 1, sub f van het Besluit E 133 aan appellante niet kan worden gegeven, omdat niet aangenomen kan worden, dat zij met de Nederlandse samenleving vergroeid is geweest en evenmin, dat zij zich gedurende de bezetting heeft gedragen, op de wijze, waarop de grote meerderheid van het Nederlandse volk dit heeft gedaan door zich de facto aan de zijde van de vijand te scharen, daar zij tot December 1944 lid is geweest van de Nationaal Socialistische Frauenschaft, werkzaam is geweest bij de Nationaal Socialistische Volkswohlfahrt, leidster is geweest van Zelle I van de Ortsgruppe der N.S.D.A.P. te Utrecht, Helferin is geweest bij de „Betreuungsstelle“, Maliebaan 55 te Utrecht, bijdragen heeft ge-

geven, reeds op 29 Mei 1940, voor Winterhilfswerk en Kriegshilfswerk van het Duitse Rode Kruis; dat zij in het Duits op 22 Juni 1943 de Kameradinnen der N.S. Frauenschaft heeft bedankt voor gelukwensen, vermoedelijk voor haar verjaardag ontvangen en ten slotte veel omgang heeft gehad met Duitse officieren en geprofiteerd heeft van extra-levensmiddelen en brandstoffen;

Overwegende, dat appellante, naar aanleiding hiervan, nader heeft verklaard, dat zij ontkent, dat zij lid is geweest en werkzaamheden heeft verricht voor de verschillende Duitse instellingen, dat zij slechts twee keer naar Duitsland is gegaan, voor een huwelijk en toen haar vader ernstig ziek was;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat het Beheersinstituut een juiste interpretatie geeft van de strekking van het Besluit F 271 en dat mitsdien de bepalingen ex Besluit E 133 op appellante ten volle van toepassing zijn;

dat derhalve de Raad alleen heeft te overwegen, of appellante een verklaring, dat zij niet of niet langer vijandelijk onderdaan is, kan worden gegeven;

dat appellante ontkent, dat de bezwarende feiten, door het Beheersinstituut aangevoerd, juist zijn;

dat de Raad echter van oordeel is, dat aan deze ontkenning geen of onvoldoende waarde kan worden gehecht, daar uit de gegevens van de Vreemdelingendienst, welke aan appellante zijn overgelegd, blijkt, dat zij bij de Duitse instanties als Hilferin geboekt stond; dat dit ook het geval was bij het „Meldewesen nach Eintrit des L-Falles“; dat het onaannemelijk is, dat zij in Zelle I als eerste om „Nachrichten“ aan te nemen zou zijn aangewezen, buiten haar voorkennis en bereidverklaring om te helpen; dat verder uit die gegevens blijkt, dat zij met eigenhandig „Unterschrift“ zich heeft verbonden voor het geven van bijdragen aan Winterhilfswerk en Kriegshilfswerk des Deutschen Roten Kreuzes en schriftelijk „allen Kameradinnen der N. S. Frauenschaft“ haar innigste dank heeft betuigd „für die Glückwünsche“ (brief van 22-6-'43);

Overwegende, dat van een vrouw, die tijdens de bezetting was van Duitse nationaliteit, die op de vorenaangegeven wijze zich heeft gedragen, niet

kan worden verklaard, dat zij zich heeft gedragen op de wijze, waarop de grote meerderheid van het Nederlandse volk dit heeft gedaan en dus zich aan de zijde van de vijand heeft geschaard;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking, waarvan appél.

No. 51/92

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
10 Januari 1951. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Een vrouw, die na echtscheiding, door het afleggen van de betreffende verklaring, de Nederlandse nationaliteit herkrijgt, moet, indien zij na 10 Mei 1940 als vijandelijk onderdaan is aangemerkt, aan het N.B.I. een verzoek tot ontvijanding indienen. Dit geval staat niet gelijk met de verkrijging der Nederlandse nationaliteit door naturalisatie, omdat het nauwkeurig onderzoek, hetwelk aan de verlening der naturalisatie voorafgaat, voldoende waarborgen biedt en een hernieuwd onderzoek door het N.B.I. overbodig maakt.

Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 14 Juni 1949 ingekomen verzoekschrift van Franziska Henriette Emile Bertha Beyer, wonende te Râth-Anhoven 141, Kreis Erkelenz — Nord Rheinland, te dezer zake domicilie kiezende te Apeldoorn ten huize van Paul Moritz Beyer aan de Boschweg nr. 13 aldaar, waarbij in hoger beroep wordt gekomen van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in diens aan verzoekster's gemachtigde gericht schrijven d.d. 18 Mei 1949, Afd. JZ, nr. 233, houdende afwijzing van haar verzoek om te verklaren, dat zij niet als vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen (K.B. E 133 d.d. 20 October 1944) wordt beschouwd en dat er geen reden bestond voor onder-beheerstelling van haar vermogen, omschreven in haar tot het Instituut gericht verzoekschrift van 10 Maart 1949, bedragende f 2.989,95, heb-

bende verzoekster aan de Afdeling Rechtspraak gevraagd de bestreden beschikking d.d. 18 Mei 1949 te vernietigen en alsnog te verklaren, dat zij niet kan worden beschouwd als vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen en dat van vijandelijk vermogen en onder-beheerstelling van verzoekster's vermogen geen sprake kan zijn;

Mede gezien het verweerschrift van het Beheersinstituut d.d. 20 April 1950, WE'3126, aan het slot waarvan geconcludeerd wordt tot afwijzing van het beroep;

Gehoord ter terechtzitting van de 6de December 1950 verzoekster's gemachtigde, Mr. G. A. Vos, advocaat en procureur te 's-Gravenhage en het Beheersinstituut bij monde van Mr. E. E. Poublon;

Kennis genomen hebbende van de overgelegde stukken;

Overwegende, dat ten deze vaststaat;

dat verzoekster, Nederlandse van geboorte, door haar huwelijk met de Duitser F. H. Niederreuther, haar Nederlanderschap heeft verloren en de Duitse nationaliteit verkregen; dat zij echter nadat dit huwelijk op 20 Februari 1947 door het Landesgericht München-Gladbach door echtscheiding was ontbonden verklaard en verzoekster vervolgens de verklaring, bedoeld in artikel 8 van de Wet van 12 December 1892, no. 268 had afgelegd, de staat van Nederlandse heeft terugbekomen;

dat verzoekster sinds 1926 niet meer in Nederland heeft gewoond en ook thans na haar echtscheiding en haar herwonnen staat van Nederlander in Duitsland woont;

Overwegende, dat verzoekster er op wijzende, dat het Nederlandse Beheersinstituut blijkens publicatie in de Nederlandse StaatscourantAo 1949 no. 16 d.d. 24 Januari 1949 heeft verklaard, dat personen als bedoeld in artikel 2 sub 2 E 133, die door naturalisatie Nederlanders zijn of zullen zijn geworden zonder daarnaast een vijandelijke nationaliteit te bezitten, niet langer als vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen dienen te worden beschouwd en als haar oordeel uitsprekende, dat het hierbij geen verschil maakt of het Nederlanderschap wordt verkregen op grond van een wet tot naturalisatie dan wel of de Nederlandse nationaliteit wordt teruggekregen krachtens artikel 9 van

de Wet op het Nederlandschap en het ingezetenschap, in appèl handhaaft, haar door het Beheersinstituut verworpen standpunt, dat verklaard moet worden, dat zij niet is vijandelijk onderdaan;

Overwegende hieromtrent, dat artikel 2 E 133 bepaalt, dat voor de toepassing van het Besluit als vijandelijk onderdaan worden aangemerkt, o.m. natuurlijke personen, die onderdanen zijn of te eniger tijd na de 10de Mei 1940 zijn geweest van een vijandelijke staat;

dat verzoekster na de 10de Mei 1940 tot minstens 20 Februari 1947 onderdaan is geweest van de vijandelijke staat Duitsland;

Overwegende, dat blijkens de on dubbelzinnige tekst van artikel 2 v. d. Besluitwetgever de bepalingen van het Besluit bepaaldelijk ook toepasselijk heeft willen doen zijn op hen die ten tijde van de toepassing van het Besluit geen vijandelijke onderdanen waren, maar het na 10 Mei 1940 geweest zijn;

dat dit ook juist ten aanzien van hen, die in het geval van verzoekster verkeren, zeer wel begrijpelijk is, aangezien de wetgever het gevaar groot kan hebben geacht, dat een vrouw, die van geboorte Nederlandse is, doch ook tijdens de bezettingstijd met een Duitser gehuwd is geweest, zich zozeer in de Duitse gemeenschap heeft ingeleefd en bij de Duitse zaak aangesloten, dat zij als vijand moet worden beschouwd;

dat de Besluitwetgever met het oog daarop blijkbaar heeft gewild, dat personen, die in het geval van verzoekster verkeren, niet zonder nader onderzoek van overheidswege aan de toepasselijkheid van het Besluit E 133 zullen zijn onttrokken en hen daarom slechts dan als niet-vijand wenst te zien, indien zij overeenkomstig artikel

34 van het K.B. E 133 een daartoe strekkende verklaring hebben verkregen van het Nederlandse Beheersinstituut;

dat de zaak in wezen niet anders staat voor de gevallen, waarin iemand, op 10 Mei 1940 vijandelijk onderdaan, na de oorlog door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit verkrijgt en ook hier in beginsel een ontvinding volgt na voorafgaand onderzoek;

dat echter in dergelijke gevallen het onderzoek, dat pleegt vooraf te gaan, bij de verschillende fasen die een naturalisatieaanvraag moet doorlopen, alvorens de wetgever de naturalisatie verleent, geacht moet worden van die aard te zijn, dat, wanneer de naturalisatie eenmaal tot stand is gekomen, het onnodig en ongewenst is, de verklaring, dat iemand niet langer vijandelijk onderdaan is, nog aan enige formaliteit te binden;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat het Beheersinstituut ten opzichte van verzoekster terecht de zienswijze huldigt, dat haar na echtscheiding herwonnen Nederlandschap haar niet vanzelf de staat van vijandelijk onderdaan heeft ontnomen, maar zij slechts het Beheersinstituut kan verzoeken haar niet langer als zodanig te beschouwen;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, neergelegd in diens schrijven d.d. 18 Mei 1949 voornoemd aan de gemachtigde van verzoekster P. M. Beyer te Apeldoorn, houdende weigering van erkenning, dat verzoekster T. H. E. B. Beyer voornoemd niet als vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt beschouwd en dat geen reden bestaat voor onderbeheerstelling van haar vermogen.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	50
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	51
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	55
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	55
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	56
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	60
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/93 t/m 51/100 pag. 257 t/m 272	

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Staatsblad 310. Verbetering.

In een verbetering op Stbl. 310 („Wet van 20 Juli 1951 tot wijziging en aanvulling van de artikelen 2 en 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen”, opgenomen in „Rechtsherstel” VI, 3, pag. 26 en 27) is bekend gemaakt, dat in artikel II, 6e regel, tussen de woorden: „hun” en „evenredig” behoort te worden ingevoegd het woord „belang”.

Beëindiging der bijzondere rechtspleging.

Onder deze titel is in N.J.B. 1951, nr. 29, het volgende bericht opgenomen:

„Het Departement van Justitie vestigt er de aandacht op, dat in verband „met de opheffing en inkrimping van de organen, belast met de afwikkeling „van de bijzondere rechtspleging, verzoekschriften, die tot strekking hebben:

„a. om alsnog onvoorwaardelijk buiten vervolging te worden gesteld op „grond, dat de gerezen verdenking ongegrond gebleken is (artikel 12 Wet van „13 October 1950, Stbl. K 450) of,

„b. intrekking of wijziging ener voorwaardelijke buitenvervolginstelling „(artikel 23 Besluit politieke delinquenten 1945 jo. art. 24 Wet overgang bij- „zondere rechtspleging, Stbl. I 186),

„VOOR 1 OCTOBER 1951 WORDEN INGEWACHT.

„Bij een latere indiening waren de redenen, die tot dit uitstel hebben ge- „leid, mede te delen.”

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 102. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL.**
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 23 Juli 1951 (i.z. Vreven en Nap/
N.B.I./Firma Serlie).

Appellanten, die vorderingen pretenderen op een in eigendom aan de Staat overgegangene nalatenschap, zijn bij de Voorzitter van de Raad in beroep gekomen van de door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van een tot die nalatenschap behorend bioscoopgebouw. Zij worden in hun beroep niet ontvankelijk verklaard, omdat zij niet binnen een maand na ontvangst van het verweerschrift van het N.B.I. bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad beroep hebben ingesteld tegen de in het verweerschrift vervatte ontkenning hunner vorderingen: deze vorderingen kunnen thans niet meer worden geldend gemaakt, althans niet binnen het kader van het Besluit Vijandelijk Vermogen in het algemeen en binnen het kader van de onderhavige controverse tussen partijen in het bijzonder.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel:

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellanten op de gronden, vermeld in hun bovengenoemd appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier in zijn geheel te zijn geïnserceerd — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, in beroep zijn gekomen van de door het N.B.I., ten behoeve van de Staat der Nederlanden beherend het voormalig vermogen van wijlen de Duitser Arthur Otto Wasserkampf, bij acte, op 5 April 1950 verleden voor Notaris Adriaan Zonnevylle te Enschede, geëffectueerde verkoop van het tot dat vermogen behorende bioscoopgebouw „Cinema Palace” met garage en tuin, staande en gelegen aan de Grotestraat 65 te Almelo, uitmakende het kadastrale perceel gemeente Stad-Almelo, sectie B nummer 6292, groot 6 aren 16 centiare, voor de koopprijs van f 45.000.— aan de firma Serlie en hebben verzocht:

„te vernietigen de voormelde verkoop door het Nederlandse Beheersinstituut, behorende de nalatenschap van Arthur Otto Wasserkampf, voormeld, zijnde deze nalatenschap overgegaan in eigendom van de Staat, van het bioscoopgebouw Cinema Palace met bovenwoning en erf, liggend te Almelo aan de Grotestraat no. 65, aan Serlie tegen een prijs van vijf en veertig duizend gulden, f 45.000.—, met bepalingen als voormeld, welke verkoop heeft plaats gevonden op of omstreeks de aanvang van April 1950, en opnieuw rechtdoende te gelasten dat tot verkoop zal worden overgegaan met inachtneming van de geldswaarde clause, dewelke is te vinden in artikel 6, één na laatste lid van het huurcontract tussen Arthur Otto Wasserkampf, voormeld, en de vennootschap onder firma Serlie, voormeld, d.d. 20 Januari 1936, welk laatste contract hersteld is en verlengd tot 27 Februari 1950 bij uitspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Arnhemse Kamer, voormeld, d.d. 17 Februari 1947.”;

Overwegende, dat appellanten te Onzer terechtzitting van 11 December 1950 acte hebben verzocht van hun mededeling, „dat zij het petitum in hun

„verzoekschrift d.d. 28 April 1950 geheel handhaven, met dien verstande, dat „tevens wordt verzocht te vernietigen de acte van compromis, die ten grondslag ligt aan het arbitrale vonnis d.d. 27 Februari 1950, gelijk dit door „requestanten is overgelegd”, tegen welke uitbreiding van het oorspronkelijke petitum noch zijdens de firma Serlie, noch zijdens het N.B.I. bezwaar is gemaakt;

Overwegende, dat zowel de firma Serlie als het N.B.I. bij hunne in de prolegomena genoemde verweerschriften — waarvan de inhoud eveneens moet worden geacht alhier in hun geheel te zijn overgenomen — alsmede mondeling ter terechtzitting tegen deze vordering verweer hebben gevoerd en hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijk-verklaring van appellanten in hun beroep, althans tot ontzegging daarvan, met veroordeling van appellanten in de kosten van het geding;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat appellanten het onderhavige beroep tegen de litigieuse, door het N.B.I. geëffectueerde, verkoop-transactie hebben ingesteld in hun pretense qualiteit van crediteuren der nalatenschap van wijlen Wasserkampf en als zodanig pretenselijk belanghebbenden bij deze transactie;

Overwegende hieromtrent:

dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken, dat appellanten bij brief van hun gemachtigde Mr B. W. Kranenburg van 14 Januari 1948, gericht aan het N.B.I. te Enschede, hebben ingediend:

- A. een vordering van appellant sub 1 „op grond van een vonnis van de „Arrondissements-Rechtbank te Almelo van 15 Maart 1937, inhoudende „veroordeling van Wasserkampf voornoemd aan verzoeker tegen behoort „lijk bewijs van kwijting te betalen f 1.564,20 + rente à 5 % 's jaars vanaf „de dag der dagvaarding, 15 Juli 1937 tot aan de dag der voldoening toe, „per 15 Januari 1948 begroot op f 810,70, tezamen f 2.374,90 „de kosten van het geding ad „ 62,75 „kosten grosse „ 1,50 „kosten betekening „ 6,50
totaal f 2.445,65”

- B. een vordering van appellante sub 2, „eertijds gehuwd met A. O. Wasserkampf voornoemd, thans gehuwd onder huwelijkse voorwaarden met „H. Vreven voornoemd, verleden voor Notaris Hazewinkel te Almelo, „door dit huwelijk van Nederlandse nationaliteit, te wier behoeve ont- „vijanding is aangevraagd — ten bedrage van f 5.300,22, zijnde voorge- „schoten gelden aan Wasserkampf voornoemd, onder meer vermeld in de „balans op 28 Februari 1933, opgemaakt door accountantskantoor J. A. de „Zwaan te Almelo, betreffende het vermogen van A. O. Wasserkampf”, „wordende in deze brief „te allen overvloede — medegedeeld, dat deze „vordering is ontstaan, nadat de uitsluiting der huwelijkse gemeenschap „gelijk bovenvermeld volgens Duits recht in 1925 bij acte verleden voor „notaris de Jong te Almelo opnieuw was hersteld.”;

dat Ons uit het N.B.I.-dossier — waarin het origineel van bovengenoemd door appellanten bij hun appelrequest copieeljk geproduceerd indienings- schrijven door Ons werd aangetroffen — niet is gebleken, dat het N.B.I. daarop heeft gereageerd;

dat echter als reactie op de stelling van appellanten in hun appelrequest, luidende aldus:

„dat derhalve samenvattende requestant sub 1 voormeld heeft te vorderen van de nalatenschap voormeld:

- a. zijne huurrechten ingevolge het aan het Nederlandse Beheersinstituut volgens voormeld exploit van betekening aangezegde huurcontract;

b. een bedrag van	f 2.445,65
en requestante sub 2 voormeld:	
a. het bovenvermelde bedrag van	„ 10.000,—
b. het meervermelde bedrag van	„ 5.300,22
	totaal f 17.745,87”

het N.B.I. bij het tweede sustenu van deszelfs verweerschrift van 7 September 1950 de door appellanten gepretendeerde vorderingen ten stelligste heeft ontkend, welke ontkenning blijkens de aanhef van het daaropvolgende derde sustenu („al zouden de door requestanten genoemde vorderingen gegrond zijn”) moet worden gelezen als een ontkenning van de gegrondheid, m.a.w. van het bestaan, dier vorderingen en niet als een niet-erkenning in de zin van de in de Nederlandse Staatscouranten van 9 October 1950 No. 196 en 4 Januari 1951 No. 3 gepubliceerde beschikkingen der vijf Ministers, belast met de uitvoering van het Besluit Vijandelijk Vermogen, van een bestaande vordering;

dat van voornoemd verweerschrift van 7 September 1950 bij schrijven van Onze Secretaris van 14 September 1950 No. 18/392 een afschrift is toegezonden aan de gemachtigde van de appellanten Mr J. W. Kranenburg, waarna der appellanten gemachtigde Dr B. W. Kranenburg de zaak voor Ons heeft bepleit ter zitting van 11 December 1950;

dat zijdens appellanten daarbij niet is gesteld, dat door hen bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel beroep is ingesteld tegen de in het tweede en derde sustenu van voornoemd verweerschrift van het N.B.I. neergelegde ontkenning van het bestaan van hun pretense vorderingen, zodat — waar dit beroep krachtens het bepaalde bij artikel 43 E 133 had moeten zijn ingesteld binnen een maand na de ontvangst door appellanten van bovengenoemd afschrift van dat verweerschrift, derhalve binnen een maand ná medio September 1950 en waar Ons bij ambtshalve informatie ter Griffie van voornoemde Afdeling Rechtspraak is gebleken, dat een dergelijk beroep in het geheel niet is ingesteld — door Ons moet worden aangenomen, dat de pretense vorderingen van appellanten althans binnen het kader van het Besluit Vijandelijk Vermogen in het algemeen en binnen het kader van de onderhavige controverse tussen partijen in het bijzonder niet meer kunnen worden geldend gemaakt;

dat dit tengevolge heeft, dat appellanten — gesteld al, dat zij bij het ahangig maken van deze appelprocedure nog hadden kunnen worden beschouwd als belanghebbenden dan wel voorwaardelijk belanghebbenden in de zin van artikel 43 E 133 juncto artikel 11 lid 4 E 133 — in ieder geval thans niet meer als belanghebbenden in voorgeschreven zin kunnen worden aangemerkt en appellanten uit dien hoofde in hun beroep niet-ontvankelijk zullen moeten worden verklaard;

Overwegende ten overvloede:

dat zelfs indien appellanten wél als belanghebbenden zouden kunnen worden aangemerkt, dan nog hun vordering ten gronde niet zou kunnen worden toegewezen;

dat immers appellanten ten onrechte aan het N.B.I. verwijten, dat hetzelfde geen beroep heeft gedaan op de „geldswaarde clause” en tengevolge daarvan niet een „eerlijke prijs” heeft bedongen, welke „eerlijke prijs” volgens appellanten „meer de f 100.000,— zou benaderen”, terwijl het litigieuze perceel door het N.B.I. voor slechts f 45.000,— aan de firma Serlie is verkocht;

dat de ongegrondheid van dit verwijt blijkt uit het taxatierapport, genoemd in de door appellanten zelf bij hun appelrequest overgelegde ontwerp-acte van scheiding en deling van Hendrik Pieter Hazewinkel, notaris ter standplaats Almelo;

dat immers uit het door Ons ambtshalve van Notaris Hazewinkel voornoemd opgevraagde afschrift van het bewuste taxatierapport blijkt, dat het litigieuze perceel is getaxeed door Johannes Israëls, bouwondernemer, Adam Ottevanger, taxateur en Martinus Kerkdijk, taxateur, allen tevens makelaar in onroerende goederen en wonende te Almelo;

dat de drie bovengenoemde deskundigen bij dit taxatierapport:

„verklaren: te hebben bezichtigd:

Een bioscooptheater met erf en garage (en bovenwoning) gelegen aan de Grootestraat no. 65 te Almelo en uitkomende aan de Hagengracht, kadastraal bekend Gemeente Stad-Almelo, sectie B nummer 6292 als bioscooptheater, tuin en garage, groot 6,16 Are, eigendom van den Heer Arthur of Arthur Otto Wasserkamph, gewoond hebbende te Almelo en dit onroerend goed, waarvan de in de bioscoop aanwezige inventaris het eigendom van derden is en het achtergelegen houten gebouw, dienende als garage, het eigendom is van den huurder, en na in aanmerking te hebben genomen den aard, de ligging en den toestand, waarin het verkeert, te hebben geschat op eene verkoopwaarde van: Twee En Veertig Duizend Vijf Honderd Gulden — Zegge f 42.500.—”;

zijnde dit taxatierapport „aldus na bezichtiging in duplo opgemaakt en geteekend te Almelo, den 15 April 1900 negen en veertig.”;

dat Ons voorts uit een door Ons ontvangen brief van voornoemde Notaris Hazewinkel van 4 Juni 1951 is gebleken, „dat de opdracht tot deze taxatie eertijds is verstrekt door „deze Notaris” namens Mevrouw Vreven—Nap, „zulks na overleg met het Hoofd van het Bureau van het Nederlandse Be-„heersinstituut te Enschede.”;

Overwegende, dat Wij appellanten als de m het ongelijk gestelde partij zullen moeten veroordelen in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellanten niet-ontvankelijk in hun beroep;

Veroordelen appellanten in de kosten van het geding, tot op deze uitspraak door Ons begroot:

aan de zijde van de firma Serlie op f 100,— (een honderd gulden);

aan de zijde van het N.B.I. eveneens op f 100,— (een honderd gulden).

Aldus gedaan enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 217. Na-aanmelding van certificaten van gewone en preferente aandelen Missouri Pacific Railroad Cy.

Het is de Afdeling gebleken, dat in een betrekkelijk groot aantal gevallen de aanmelding van certificaten voor gewone en preferente aandelen Missouri Pacific Railroad Cy. ten onrechte achterwege is gebleven.

Aangezien zich onder deze niet-aangemelde certificaten ook inmiddels verhandelde stukken bevinden, heeft de Afdeling in overleg met de Vereeniging voor den Effectenhandel (Bedrijfsgroep Effectenhandel) besloten de volgende regeling te treffen.

Inleveringskantoren, welke niet aangemelde certificaten voor gewone en preferente aandelen Missouri Pacific Railroad Cy. onder hun berusting hebben uit hoofde van aankoop na 14 April 1946, dienen zo spoedig mogelijk na te gaan welk inleveringskantoor destijds verplicht was voor de aanmelding zorg te dragen ten name van degene die op 14 April 1946 bezitter was. Door laatstbedoeld inleveringskantoor dient dan terstond een verzoek tot na-aanmelding te worden ingediend — zie hiervoor Mededeling no. 180 van de Afdeling, gepubliceerd in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 4 Juni 1948 — alsmede een voorlopige stukkenverklaring te worden afgegeven aan het inleveringskantoor dat het stuk thans onder zich heeft, waarin staat vermeld dat een *verzoek tot na-aanmelding is ingediend* (zulks in afwijking van de gebruikelijke tekst).

Deze voorlopige stukkenverklaringen dienen tot nader aankondiging niet bij het Centraal Bureau voor Effectenregistratie ter verwisseling te worden aangeboden.

Van vorenbedoelde voorlopige stukkenverklaringen voorziene certificaten van aandelen Missouri Pacific Railroad Cy. kunnen geacht worden te voldoen aan het bepaalde in art. 4 van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer en zijn met inachtneming van de overige voorwaarden van deze Uitvoeringsbeschikking verhandelbaar.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat het zowel voor de huidige houder van niet-aangemelde certificaten van aandelen Missouri Pacific Railroad Cy. als voor het inleveringskantoor dat destijds voor de aanmelding had moeten zorgdragen van belang is, dat ten spoedigste een verzoek tot na-aanmelding wordt ingediend.

Ten overvloede wordt er nog op gewezen, dat bovenstaande regeling *uitsluitend* betrekking heeft op certificaten van aandelen Missouri Pacific Railroad Cy, die na 14 April 1946 zijn verhandeld onder vigueur van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer en dat onder geen voorwaarde toepassing van deze regeling op andere niet-aangemelde effecten is toegestaan.

6 Augustus 1951.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Tarief voor het indienen van verzoeken tot uitvoering van duplicaat-effecten.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;
Gelet op artikel 9 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Bepaalt:

dat met ingang van 1 Januari 1951 bij het indienen bij de Raad voor het

Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, van een verzoek tot uitlevering van duplicaat-effecten, als bedoeld in art. 64 van voornoemd besluit, door verzoeker een recht verschuldigd is van f 2,50 per effect, waarop het verzoek betrekking heeft.

In door de afdeling te bepalen gevallen kan door haar een reductie op dit tarief worden toegepast.

Amsterdam, 5 Juni 1951

De Raad voor het Rechtsherstel
Afdeling Effectenregistratie:

G. NAUTA, Voorzitter.

C. G. POLVLIET, 1ste Secr.

(Ned. Stert. no. 151 d.d. 7 Augustus 1951).

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 139. **RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, Afdeling Effectenregistratie, (Volledige Afdeling), 11 Juni 1951.

Afwijzing van een vordering ex art. 59, tweede lid E 100, omdat verzoekster niet heeft aannemelijk gemaakt dat door verweerster opzettelijk is medegewerkt aan het ontstaan of voortbestaan van de omstandigheden, waardoor verzoekster niet in haar recht werd hersteld.

In de zaak:

N.V. ESVEHA v/h Ph. Simons & Co., te 's-Gravenhage. Gemachtigde: Mr. H. Sanders, *verzoekster*

tegen:

Handel Maatschappij H. A. de Bary & Co. N.V. Amsterdam. Gemachtigde: Mr. J. T. Asser, *verweerster*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken, gehoord partijen;

Overwegende, dat de Afdeling bij beslissing d.d. 11 November 1950 aan verzoekster het terzake van

3 à f 1.000,— 3 % Nederlandsch-Indië 1937 A Serie D nos. 65329/31, gevraagde rechtsherstel heeft geweigerd, aangezien deze obligaties door de tegenwoordige bezitter te goeder trouw en onder bezwarende titel werden verkregen;

Overwegende, dat verzoekster thans de Afdeling heeft verzocht de Handel-Maatschappij H. A. de Bary & Co. N.V. te Amsterdam te veroordelen aan verzoekster de schade te vergoeden, die zij lijdt tengevolge van het feit, dat zij niet in haar recht ten opzichte van voornoemde effecten, — waarvan het bezit voor haar is verloren gegaan, doordat haar Duitse bedrijfsleider, Casselmann, die zich op 21 September 1940 tot haar directeur had laten benoemen, zich de stukken heeft toegeëigend door de mantels, welke in haar kluis lagen, daaruit te nemen en de couponbladen, welke onder berusting van de N.V. Amsterdamsch Bankierskantoor v/h Mendes Gans waren bij die bank weg te halen — werd hersteld, aangezien door de Bary opzettelijk werd medegewerkt aan het ontstaan van de omstandigheden, waardoor verzoekster niet in haar recht werd hersteld;

dat immers door verweerster de onderhavige 3 à f 1.000,— obligaties 3 % Nederlandsch-Indië op 28 September 1940 werden verkocht in opdracht van voornoemde Casselmann, welke obligaties deel uitmaakten van een post van f 230.000,— aan effecten, die in September 1940 door voornoemde bedrijfsleider van verzoekster bij verweerster werden gedeponeerd en successievelijk

door verweerster in diens opdracht werden verkocht, waartegenover door de Bary aan Casselmann een crediet ter grootte van f 350.000,— werd verleend;

dat het feit, dat Casselmann, die in het geheel geen eigen vermogen bezat, zich voordeed als heer en meester van de Esveha en d.d. 28 September 1940 op papier van de Esveha de Bary opdracht gaf f 137.000,— aan effecten te verkopen en voor de opbrengst een rekening te zijnen name te crediteren, voor de Bary in ieder geval aanleiding had dienen te zijn in contact te treden met de oude aandeelhouders van de Esveha, teneinde een nader onderzoek naar de verhouding tussen de Esveha en Casselmann in te stellen, in welk laatste geval de Bary zou hebben vernomen, dat Casselmann de effecten door afpersing had verkregen;

dat de Bary, toen zij de onderhavige effecten op 28 September 1940 verkocht, op de hoogte was of althans had behoren te zijn van de omstandigheid, dat Casselmann deze effecten door afpersing had verkregen, zodat alle elementen voor een aansprakelijkheid van de Bary ex art. 59 van het Besluit herstel rechtsverkeer aanwezig zijn;

Overwegende, dat door de raadsman van verweerster hiertegen in eerste instantie is aangevoerd, dat Casselmann in de tweede helft van September 1940 bij de procuratiehouder van de Bary, de Heer Engelhardt, werd geïntroduceerd als bedrijfsleider bij de Esveha, welke functie Casselmann vanaf 1924 had uitgeoefend, welk verweer later niet is gehandhaafd;

dat er voor de Bary geen enkele aanleiding was te vermoeden, dat de stukken, die Casselmann liet verkopen niet zoals hij beweerde diens persoonlijk eigendom waren;

dat de opdracht tot verkoop van de effecten en de verkopen zelf geheel los staan van het crediet ad f 350.000,—; dat de opdracht tot verkoop op 27 September 1940 werd verstrekt, terwijl Casselmann eerst op 1 October 1940 voor de eerste maal over koop van aandelen Esveha heeft gesproken, op welke dag tevens voornoemde crediet-overeenkomst voorwaardelijk tot stand kwam;

dat het niet op de weg van de Bary lag contact te zoeken met de oude aandeelhouders van de Esveha, dat er bovendien voor de Bary geen enkele reden tot wantrouwen was, aangezien diefstallen door individuele Duitse burgers, zeker in 1940, niet voorkwamen;

dat het voorts voor leidende persoonlijkheden niet ongebruikelijk is, dat men een privébrief schrijft op papier van zijn firma;

dat er, zelfs indien de Bary geweten zou hebben, dat de effecten eigendom van de Esveha en niet van Casselmann waren, voor de Bary nog geen enkele reden geweest zou zijn, om zelfs maar te vermoeden, dat de verkoop door de aandeelhouders aan Casselmann van de Esveha anders dan volkomen vrijwillig was tot stand gekomen;

dat de Bary derhalve niet opzettelijk heeft meegewerkt aan het ontstaan van de omstandigheden, waardoor de N.V. Esveha niet in haar recht kon worden hersteld ten aanzien van de effecten, waarvoor thans schadevergoeding wordt geëist;

Overwegende hieromtrent, dat het Besluit voor de aansprakelijkheid ex art. 59, tweede lid, sub b, de eis stelt, dat er opzettelijk is medegewerkt aan het ontstaan of voortbestaan van de omstandigheden, waardoor de rechthebbende niet in zijn recht werd hersteld;

Dat derhalve door verzoekster voornoemd opzet moet worden aannemelijk gemaakt;

Dat te dien aanzien door verzoekster uitsluitend naar voren werd gebracht, dat Casselmann te onvermogen was om over een dergelijke waarde aan effecten te kunnen beschikken, alsmede dat Casselmann de order tot verkoop op briefpapier van verzoekster gaf;

Dat deze feiten op zichzelf echter het voor aansprakelijkheid ex art. 59 vereiste opzettelijk medewerken aan het ontstaan of voortbestaan van de omstandigheden, waardoor de rechthebbende niet in zijn recht werd hersteld, niet kunnen opleveren;

Dat in het onderhavige geval geen beroep kan worden gedaan op de kennis van het contract d.d. 10 October 1940, het enige contract, waarvan vaststaat,

dat de Bary het kende, aangezien dit contract eerst na de verkoop der onderhavige obligaties werd aangegaan;

Dat de verder door verzoekster voor het hier bedoelde opzet aangevoerde feiten slechts beweringen zijn, die op geen enkele wijze door bewijsmiddelen worden gestaafd;

Dat derhalve door verzoekster niet aannemelijk is gemaakt, dat door de Bary opzettelijk werd medegewerkt aan het ontstaan of voortbestaan van de omstandigheden, waardoor zij niet in haar recht werd hersteld, zodat het door haar gedane verzoek moet worden afgewezen.

BESLISSENDE:

Wijst het verzoek af.

No. 140. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, (Mr. C. Briët plv. lid), 10 Juli 1951.

Aanvulling van het dictum van een vroegere beschikking van de Afdeling met veroordeling van de tegenwoordige bezitter tot betaling van de door hem genoten opbrengsten der effecten.

In de zaak:

S. Heimans, Kevelderstraat A 109, Groenlo, (aanvraag tot herstel van recht ingediend met formulier 5/3841), *verzoeker*

tegen:

Mej. M. Schoonhoven, Kleine Singel 39, Utrecht, (aanmeldingsformulier OA-187514 ontvangen van het inleveringskantoor Driedoncks & van Eijck, Utrecht), *verweerster*.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie;

Gezien een verzoek van Th. Heimans tot het geven van een aanvullende beschikking op die welke door de Afdeling op 10 December 1949 werd gegeven, alsmede een namens verweerster ingezonden verweerschrift;

Gezien de beschikking d.d. 10 December 1949, ten aanzien van 2 cert. à 5 shares F. W. Woolworth Co. nos. 8263/4;

Overwegende, dat uit het verzoekschrift blijkt dat Th. Heimans te dezer zake optreedt als gemachtigde van S. Heimans;

Overwegende, dat geenszins opzettelijk werd nagelaten een beslissing omtrent dividenden te geven;

Overwegende, dat het vaste jurisprudentie is om, behoudens bijzondere omstandigheden, bij een herstel in de eigendom van een effect, de tegenwoordige bezitter tevens te veroordelen tot betaling der door hem genoten opbrengsten;

Overwegende, dat, waar geen termen aanwezig zijn van bedoelde jurisprudentie af te wijken, bovengenoemde beslissing als volgt dient te worden aangevuld.

BESLISSENDE:

Vult het dictum harer beslissing d.d. 10 December 1949 aan als volgt:

Bepaalt, dat de verweerster aan de verzoeker zal uitkeren alle vervallen en/of door haar genoten dividenden van de effecten 2 cert. à 5 shares F. W. Woolworth Co. nos. 8263, 8264 van de dag, waarop verweerster die effecten heeft verworven tot en met 10 Maart 1950.

No. 141. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 17 Augustus 1951 (Volledige Afdeling).

Gerequesteerde heeft na de inwerkingtreding van E 100 enige nog niet erkende effecten verkregen uit een regelmatige transactie op een erkende Engelse effectenbeurs.

Aankoop alsnog door de Afdeling bekrachtigd; gerequesteerde als eigenares erkend.

In de zaak:

Pierre Marié, wonende te Parijs, 145 rue de la Pompe, gemachtigde Mr. J. T. Asser, Keizersgracht 391 te Amsterdam, *requestrant*

contra:

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses George van Griekenland en Denemarken, gemachtigde Mr. H. J. Sjollema, Westersingel 43 te Rotterdam, *gerequesteerde*

betreffende de eigendom van

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de stukken;

Gelet op de verklaringen afgelegd ter zitting van 10 Maart 1950 en tijdens het getuigenverhoor d.d. 15 Mei 1950;

OVERWEGENDE:

dat het verzoek strekt tot herstel in de eigendom van de litigieuze effecten, dat requestrant door middel van overgelegde bewijsstukken en getuigenverklaringen aan de Afdeling aannemelijk heeft gemaakt, dat hij de litigieuze effecten heeft verkregen op één der wijzen als bedoeld in artikel 53 tweede lid van het Besluit herstel rechtsverkeer, alsmede, dat hij het bezit van deze effecten sindsdien op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren, zodat hij is vroegere bezitter in de zin van artikel 39 sub 7 van genoemd besluit;

dat genoemde effecten met formulier 2 GB-25279 d.d. 6 Februari 1947 in Londen zijn aangemeld voor de Nederlandse effectenregistratie ten name van gerequesteerde door bemiddeling van N. M. Rothschild & Sons, New Court, St. Swithin's Lane, London E.C. 4 met de verklaring dat deze effecten werden verkregen uit een regelmatige transactie op een erkende Engelse effectenbeurs;

dat krachtens art. 70 van het Besluit herstel rechtsverkeer iedere verkrijging van een nog niet erkend effect, welke, zoals in het onderhavige geval, plaatsvond na de inwerkingtreding van dit Besluit, nietig is;

dat echter bij schrijven van 10 April 1951 requestrant's gemachtigde aan de Afdeling heeft bericht, dat requestrant de in het verweer namens gerequesteerde gestelde feiten erkent en zich gaaf en onvoorwaardelijk refereert aan het oordeel van de Afdeling;

dat gerequesteerde door middel van het namens haar ingediende verweerschrift haar subjectieve goede trouw bij de verkrijging van de litigieuze effecten aan de Afdeling aannemelijk heeft gemaakt;

dat de Afdeling hierin aanleiding vindt de ex art. 70 van het Besluit herstel rechtsverkeer nietige verkrijging alsnog te bekrachtigen en gerequesteerde als eigenares van genoemde effecten te erkennen.

BESLISSENDE:

- I. Bekrachtigt de aankoop d.d. 15 Juni 1946 door N. M. Rothschild New Court St. Swithin's Lane te Londen ten behoeve van gerequesteerde.
- II. Erkent gerequesteerde, enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Tarief van Kosten door het Nederlandse Beheersinstituut in rekening te brengen voor zijn bemoeiingen ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen, no. E 133 (artikel 35, lid 2, van dat besluit).

Bovenstaand tarief van kosten, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 23 Januari 1946, no. 16, met aanvulling, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 26 September 1947, no. 186, is nader aangevuld als volgt:

„7. Beschikkingen krachtens artikel 14, tweede lid, der wet, *Staatsblad* 1951 no. 311, dat het vermogen van de verzoeker of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, zal worden teruggegeven . . . f 50,—;”

Deze nadere aanvulling is goedgekeurd door de Raad voor het Rechtsherstel in zijn vergadering van 23 Augustus 1951.

(Ned. Stcrt. no. 166 d.d. 28 Augustus 1951).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/93

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 28 Mei 1951. (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Craandijk en Polderman).

Appellant heeft geen der gronden, ingevolge art. 68, lid 5, E 100 vereist, aangevoerd en is deswege niet ontvankelijk.

Overigens zouden de bezwaren tegen de beslissing a quo niet tot vernietiging hebben geleid.

Het is een constante jurisprudentie dat bij aankoop van een effect gedurende de bezetting buiten de beurs de koper slechts geacht kan worden dit te goeder trouw te hebben gedaan na een zelfstandig deugdelijk onderzoek naar de herkomst, hetwelk gegronde redenen heeft opgeleverd om te vermoeden, dat het effect niet van roof afkomstig was. Verklaringen daaromtrent van rechtsvoorgangers disculperen de koper niet.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 13 Januari 1951 ter Griffie van den Raad te 's-Gravenhage binnengekomen schrijven, gedateerd 12 Januari 1951, aangevuld bij een aldaar op 13 Februari 1951 binnengekomen tweede schrijven, gedateerd 12 Januari 1951/12 Februari 1951, van H. J. van Deyk te Amsterdam — verder te noemen appellant —, waarin deze verklaart zich niet te kunnen verenigen met de beslissing van den Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, van 17 November 1950, afgegeven tussen hem als verweerder en de Erven G. van Rijn als verzoekers, bij welke beslissing die erven zijn hersteld in de eigendom van een certificaat à f 1.000,— van gew. aand. Lever Brothers & Unilever No. 81785;

Gezien het op 9 Maart 1951 ter Griffie van den Raad te Amsterdam ingekomen verweerschrift van de geïntimeerden, de Erven van Rijn, gemachtigde Mr. Y. Scholten, advocaat en procureur te Amsterdam;

Gelezen voormelde beslissing van 17 November 1950;

Gelet op de mondelinge behandeling van de zaak ter zitting van den Raad op 23 April 1951;

Overwegende, dat appellant in zijn genoemde brieven mededeelt, dat hij zich niet kan verenigen met de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 17 November 1950;

dat deze beslissing steunt op de overwegingen, dat uit de stukken blijkt, dat appellant (van Deyk) het effect in 1944 heeft gekocht van M. Leuring, die het in 1942 zou hebben overgenomen van S. de Kromme en voorts dat het appellant bekend zou zijn, dat het effect via de beurs gekocht was; dat dit echter niet voldoende is om aan te nemen, dat appellant het effect te goeder trouw zou hebben verkregen; dat hij kennelijk geen zelfstandig onderzoek heeft ingesteld naar de herkomst van het effect, doch uitsluitend is afgegaan op de mededeling van een rechtsvoorganger, dat het effect via de beurs gekocht was hetgeen voor hem in geen geval reden mocht zijn om aan te nemen, dat het geen geroofd effect was;

dat appellant zich met deze beslissing niet kan verenigen, omdat bij de transactie in 1942 tussen de Kromme en Leuring zulk een onderzoek reeds was ingesteld, zodat, toen de transactie tussen hem en Leuring in 1944 tot stand kwam, dit niet nogmaals behoefde te geschieden;

Overwegende, dat de geïntimeerden in hun verweerschrift allereerst hun twijfel doen uitkomen, of uit de brieven van appellant wel blijkt dat hij beoogt in hoger beroep te komen van voormelde beslissing en voor het geval de Raad mocht menen dat dit inderdaad zo is, of het beroep dan wel tijdig is ingesteld;

Overwegende, dat hoewel appellant in zijn brieven niet met zoveel woorden te kennen geeft dat hij van vermelde beslissing in hoger beroep komt en hij zich beperkt tot de mededeling dat hij zich niet met die beslissing niet kan verenigen, de Raad desniettemin daaraan geen andere betekenis dan een hoger beroep kan toekennen, daar het

anders zinloos zou zijn dergelijke brieven tot den Raad te richten;

dat van overschrijding van de appèltermijn in het onderhavige geding geen sprake is, daar, blijkens een door de Griffie van den Raad te 's-Gravenhage op de als beroepschrift te beschouwen brief van appelland van 12 Januari 1951 geplaatste stempelafdruk, die brief op 13 Januari 1951 bij de Griffie aldaar is ingekomen, zodat, aangezien de beslissing op 19 December 1950 voor expeditie aan appelland is uitgereikt, het beroep binnen de termijn van 30 dagen is ingesteld;

Overwegende, dat de geïntimeerden appelland niet ontvankelijk achten in zijn beroep, omdat het appèlrequest geen gronden bevat als bedoeld in artikel 68, lid 5, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en geen conclusie als bedoeld in artikel 126, lid 4, van genoemd Besluit;

Overwegende, dat appelland inderdaad geen der voor het instellen van een beroep van een beslissing der Afdeling Effectenregistratie in het vijfde lid van art. 68 van het K.B. E 100 vereiste gronden heeft aangevoerd en hij dus om deze reden niet ontvankelijk moet worden verklaard;

Overwegende, dat al ware appelland niet op grond van de voorafgaande overweging niet ontvankelijk in zijn beroep, zijn bezwaar tegen de beslissing toch niet zou hebben geleid tot vernietiging der door hem aangevallen beslissing;

dat de aanhangige zaak geheel analoog ligt met vele andere zaken, waarin de Afdeling Rechtspraak regelmatig een zelfde uitspraak heeft gedaan, zodat in dit opzicht van een constante jurisprudentie kan worden gesproken;

dat namelijk regelmatig door deze Afdeling wordt beslist, dat bij aankoop van een effect gedurende de bezetting buiten de beurs de koper slechts geacht kan worden dit te goeder trouw te hebben gedaan, indien een deugdelijk zelfstandig onderzoek naar de herkomst van het effect hem gegronde reden had verschaft om te vermoeden, dat het effect niet van roof afkomstig was; het feit, dat een rechtsvoorganger verklaard heeft dat het effect niet van roof afkomstig was, discolpeert de koper niet;

Overwegende, dat de Raad zich met die uitspraken en de motivering daarvan geheel kan verenigen, zodat, ook indien het ingestelde appèl ontvanke-

lijk ware geweest, dat niet tot toewijzing van de vordering, zou hebben geleid;

Overwegende, dat mitsdien moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Verklaart appelland niet ontvankelijk in zijn hoger beroep.

Veroordeelt appelland in de kosten van het beroep, tot op deze uitspraak aan de zijde van geïntimeerden begroot op f 60.—

No. 51/94

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 21 Mei 1951. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuwkuyk).

Een aandeel Koninklijke was, na aanvankelijk op naam te zijn gesteld, in April 1942 weer overgeschreven aan toonder.

Indien mocht komen vast te staan, dat geïntimeerde het effect in regelmatig beursverkeer heeft verkregen en aanspraak zou kunnen maken op het vermoeden van goede trouw ex art. 53, lid 5, E 100, dan zou in casu voor het vorderen van aanvullend bewijs van geïntimeerde's goede trouw bijzondere redenen bestaan. Geïntimeerde had redelijkerwijze behoren te vermoeden, dat de vroegere eigenaar het bezit heeft verloren ingevolge bezettingsmaatregelen, zodat zijn beroep op goede trouw in de zin van art. 32 E 100 faalt. Het bepaalde in art. 53, lid 5, 2e zin E 100 heeft alleen betrekking op gemis van goede trouw bij de commissioonnair, doch niet bij geïntimeerde zelf.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68).

Zie R. 51/50.

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 21-4-'49 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van J. Polak, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. H. Sanders, procureur aldaar, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 24-3-'49 dossier 279/3-2007-72517 Geschillen, gewezen tus-

sen appellant als verzoeker en Mr. D. te Winkel, wonende te Enschede, als verweerder in eerste aanleg, bij welke beslissing het door appelland gedaan verzoek tot herstel in de eigendom van f 1/1000 aandeel N.V. Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsch-Indië (thans genaamd: N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij) no. 342394 is afgewezen en geïntimeerde als eigenaar van voormeld effect is erkend, met bijkomende nadere voorzieningen;

- b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;
- c. een op 22-12-'49 ingekomen verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord partijen, te weten appelland bij monde van zijn voornoemde gemachtigde en geïntimeerde in persoon, ter zitting van de Raad op 16-4-'51;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat het beroep door appelland is gegrond op schending en verkeerde toepassing van diverse wettelijke bepalingen en op onredelijke, onbillijke en willekeurige uitoefening van bevoegdheden door de Afdeling Effectenregistratie, nader aangeduid in vier grieven, waarvan de eerste drie zijn gericht tegen de toewijzing van voormeld effect aan geïntimeerde en de vierde tegen het niet toepassen van artikel 59 van K.B. E 100 bij de bestreden beslissing;

Overwegende dat de Raad eerst zal behandelen de tweede grief, gericht tegen de overwegingen der bestreden beslissing, welke luiden:

„Overwegende, dat het enige aanknopingspunt voor verweerdgers gemis aan goede trouw is gelegen in de vermelding op het aandeelbewijs van het ten name van verzoeker stellen op 30 April 1940 en het overschrijven aan toonder op 8 April 1942; dat uit een en ander niet blijkt, dat de oorspronkelijke bezitter het effect op onrechtmatige wijze heeft verloren, zodat noch verweerder noch zijn lasthebber, daarin aanleiding kon vinden de herkomst van het effect te wantrouwen; dat beiden er integendeel op mochten vertrouwen, dat de overschrijving aan toonder op regelmatige wijze was tot stand gekomen;

Overwegende, dat dus niet is aangetoond, dat verweerder goede

trouw miste, zodat het verzoek moet worden afgewezen”;

Overwegende dat appelland tegen dit gedeelte der bestreden beslissing heeft aangevoerd:

„Een bijzondere en zeer ernstige reden om de herkomst van het onderhavige stuk te wantrouwen, was in dit geval gelegen in het feit, dat requestrant op 30 April 1940 het stuk te zijnen name had doen stellen. Zodat achter op het stuk stond:

„Overgeschreven ten name van J. Polak te 's-Gravenhage, 's-Gravenhage, 30 April 1940. w.g. onleesbaar commissaris. w.g. onleesbaar directeur”.

Op 8 April 1942 was het daarna van requestrants naam weer overgeschreven aan toonder, zodat er toen op kwam te staan:

„Overgeschreven ten name van TOONDER

's-Gravenhage, 8 April 1942.

get. Sluyterman van Loo en N. van Wijk v.d. beheerder van den Commissaris voor Financiën en Economische Zaken van 24 November 1941.”

Beide aantekeningen waren en zijn volkomen duidelijk leesbaar en wel in de daarvoor bestemde vakjes op het stuk.

Gezien de destijds in volle gang zijnde uitplundering der Joodse Nederlanders door de vijand, moest bij een ieder, die dit stuk ontving dan ook het sterke vermoeden rijzen, dat dit voor de eigenaar was verloren gegaan, tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in artikel 25 E 100, zodat volgens art. 32 bij degene die zo'n stuk verkreeg, goede trouw niet kon worden aangenomen. Immers iemand van Joodse bloede, en dat zijn al degenen — een uitzondering is aan ondergetekende niet bekend — die de familienaam „Polak” dragen, kon niet vrij beschikken over zijn effecten en zou het zeker niet hebben gewaagd zijn aandelen aan te bieden bij een onder Vijandelijk beheer staand lichaam als de Koninklijke ter overschrijving aan toonder, om ze daarna ter beurze te laten verkopen. Dit alles zou met een poging tot zelfmoord hebben gelijk gestaan, gelet op het feit, dat die aandelen

reeds in Augustus 1941 bij Liro hadden moeten zijn ingeleverd. Trouwens requestrant zou geen bank of commissionair hebben gevonden om de opdracht uit te voeren. Wanneer dan ook de Afdeling ten aanzien van laatstgenoemde feiten overweegt:

„dat uit een en ander niet blijkt, dat de oorspronkelijke bezitter het effect op onrechtmatige wijze heeft verloren, zodat noch verweerder, noch zijn lasthebber daarin aanleiding kon vinden de herkomst van het effect te wantrouwen; dat beiden er integendeel op mochten vertrouwen, dat de overschrijving aan toonder op regelmatige wijze was tot standgekomen”;

dan is dit niet anders dan ondenkbaar naïef te noemen. Requestrant legt in dit verband over een brief aan hem van de Incassobank te Utrecht, betreffende een ander stuk Koninklijke van appelland, waarmede precies hetzelfde is geschied en op dezelfde data.

Requestrant wijst speciaal op de passus:

„De omstandigheid, dat het aan toonder werd overgeschreven en het klaarblijkelijk afkomstig was van een Joodse eigenaar, was op het ogenblik van levering geen aanleiding om dit te weigeren.”

Overwegende dat geïntimeerde daartegenover bij zijn verweerschrift en bij de mondelinge behandeling der zaak in hoofdzak heeft aangevoerd:

„Appelland heeft het verzoek om het effect weer aan toonder te doen stellen getekend op een simpel briefje van zijn bankier, zonder dat van dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed is gebleken, en heeft daardoor het effect zelf mobiel gemaakt en bij voorbaat in de verkoop daarvan toegestemd.

Appelland had ditzelfde zeer wel kunnen doen, indien hij het effect niet bij Liro had ingeleverd en hij dit stuk tijdens de bezetting had willen verkopen om in eigen levensonderhoud te voorzien, temeer daar hij zelf op het kantoor van de Koninklijke werkzaam was geweest of nog was. Meerdere andere Joodse Nederlanders hebben dit ook gedaan. Aan het effect was

dan ook niet te zien, dat de oorspronkelijke bezitter dit op onregelmatige wijze zou hebben verloren. Het was toonderpapier zonder meer.

Het instellen van een onderzoek naar de levensloop van een dergelijk stuk sedert 10-5-'40, alvorens de levering daarvan te aanvaarden, zou destijds voor een koper en diens commissionair grotere risico's hebben meegebracht dan het in omloop brengen van dit stuk voor appelland.

Polak is inderdaad een Joodse naam, maar de vroegere bezitter kon zeer wel een niet-Jood of half-Jood zijn, die buiten de bezettingsverordeningen viel.

Gemis van goede trouw bij geïntimeerde is dus niet aangetoond.

Het effect is door geïntimeerde gekocht van Peek & Cloppenburg door tussenkomst van de Amsterdamsche Bank als commissionair, die dit stuk reeds voor Peek & Cloppenburg onder zich had.”

Overwegende dat appelland bij de mondelinge behandeling heeft betwist dat geïntimeerde het effect in regelmatig beursverkeer, of zelfs in beursverkeer, heeft verkregen;

Overwegende te dien aanzien dat, ook indien mocht vaststaan dat geïntimeerde het voormelde effect in regelmatig beursverkeer heeft verkregen en hij mitsdien ten aanzien van dit stuk, dat ten tijde van die verkrijging aan toonder was gesteld, aanspraak zou kunnen maken op het vermoeden van goede trouw krachtens artikel 53, lid 3, van K.B. E 100, er toch in dit geval bijzondere redenen bestaan om aanvullend bewijs van geïntimeerdes goede trouw te vorderen;

Overwegende dat toch uit de door appelland gestelde, en in zoverre niet door geïntimeerde betwiste feiten volgt:

enerzijds, dat uit de eerste der op het voormelde effect gestelde aantekeningen duidelijk was te zien dat dit, als afkomstig van zekere Polak, van Joodse herkomst was,

en anderzijds, dat de data van de te naamstelling, vlak vóór de bezetting, en van de aan toonderstelling, na de verplichte inlevering van het Joodse bezit en tijdens de liquidatie daarvan, het voor de Amsterdamsche Bank en geïntimeerde op zijn minst zeer waarschijnlijk moesten maken, dat de vroe-

gere Joodse eigenaar van het stuk had getracht zijn bezit tegen door hem geveesde Duitse maatregelen te beveiligen, zomede dat deze na de vijandelijke bezetting niet vrijwillig van die beveiligingsmaatregel afstand had gedaan;

Overwegende dat aan een en ander niet afdoet dat sommige personen van Joodse afkomst en met Joodse namen niettemin buiten de bepalingen der bezettingsverordeningen vielen, en evenmin dat er een mogelijkheid bestond, dat het effect in omloop was gebracht door de vroegere Joodse eigenaar zelf, die het daartoe tijdens de bezetting eerst vrijwillig, doch onderhands, aan toonder zou hebben doen stellen en het vervolgens door tussenkomst van derden zou hebben verkocht, daar in elk geval aan deze mogelijkheden niet kon worden gedacht zonder dat men zich tevens de veel grotere waarschijnlijkheid voor ogen stelde, dat de vroegere Joodse eigenaar het stuk tegen zijn wil, onder de dwang der vijandelijke bezettingsmaatregelen, had moeten afstaan en aan toonder doen stellen;

Overwegende dat deze omstandigheden naar 's Raads oordeel de mogelijkheid uitsluiten, dat de koper en zijn commissionair bij de verkrijging van het effect niet redelijkerwijze hebben behoren te vermoeden dat de vroegere eigenaar van dit effect het bezit daarvan tengevolge van bezettingsmaatregelen had verloren, en derhalve geïntimeerde beroep op verkrijging van dit stuk te goeder trouw, in de zin van artikel 32 van K.B. E 100 faalt, ook indien die verkrijging inderdaad heeft plaats gehad uit hoofde van een beurs-transactie als bedoeld in artikel 53, lid 4, van dat Besluit;

Overwegende dat derhalve ook niet behoeft te worden onderzocht, of het door geïntimeerde gedaan beroep op de bepaling van artikel 53, lid 5, 2e zin, van K.B. E 100 op zichzelf beschouwd, gegrond zou zijn, aangezien deze bepaling slechts betrekking heeft op gemis van goede trouw bij geïntimeerdes commissionair, doch niet bij geïntimeerde zelf;

Overwegende dat de beslissing, waarvan beroep, daarom niet kan worden gehandhaafd en, daar tevens is gebleken dat appellent het voormelde effect reeds vóór 10-5-'40 als eigenaar bezat en dat hij het bezit daarvan vervolgens door inlevering bij Liro heeft

verloren, aan appellent herstel in de eigendom van dat effect behoort te worden verleend;

Overwegende dat derhalve een onderzoek van de eerste en derde grief, welke gericht zijn tegen de beslissing tot erkenning van geïntimeerde als eigenaar, achterwege kan blijven, terwijl de vierde grief, welke betrekking heeft op het recht op schadevergoeding van de vroegere bezitter, die niet in zijn recht kan worden hersteld, thans evenmin aan de orde komt, zodat uitspraak behoort te worden gedaan als volgt:

RECHTDOENDE:

I. Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

II. Verleent aan appellent herstel in de eigendom van het hiervoren omschreven effect;

III. Veroordeelt geïntimeerde om de mantel van vorenbedoeld effect indien deze niet reeds is ingeleverd bij het inleveringskantoor, dat bij de aanmelding zijn bemiddeling heeft verleend, binnen veertien dagen na heden uit te leveren aan appellent;

IV. Verstaat dat het inleveringskantoor, dat bij de aanmelding zijn bemiddeling heeft verleend, verplicht is — voorzover geen buiten het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften zich daartegen verzetten — vorenbedoeld effect, dan wel de delen daarvan welke zich onder zijn berusting bevinden, uit te leveren aan appellent;

V. Verstaat dat, indien vorenbedoeld effect ter omwisseling in een nieuw aandeelbewijs is ingeleverd bij een daartoe door de N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij aangewezen kantoor dan wel de omwisseling van vorenbedoeld effect in een nieuw aandeelbewijs reeds heeft plaats gehad, het onder III en IV bepaalde betrekking zal hebben op de uitlevering aan appellent van het bij die omwisseling in de plaats van vorenbedoeld effect uit te reiken of reeds uitgereikte aandeelbewijs, terwijl de uitlevering daarvan aan appellent alsdan zal moeten plaats hebben binnen veertien dagen na de uitreiking van het nieuwe aandeelbewijs.

VI. Veroordeelt geïntimeerde om aan appellent te betalen de door hem sedert de verkrijging van vorenbedoeld effect genoten opbrengsten daarvan.

VII. Verstaat dat, zodra zal zijn volstaan aan het bepaalde onder III tot en met V, VI en IX, geïntimeerde in plaats van appelland crediteur wordt voor het bedrag dat terzake van de verkoop van vorenbedoeld effect door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam (thans genaamd L.V.V.S.) is ontvangen, en wel tot ten hoogste het bedrag van het creditsaldo.

VIII. Verstaat dat, indien mocht blijken dat appelland geen of geen voldoende vordering op L.V.V.S. heeft, zomede indien in ander opzicht tussen partijen geschil ontstaat omtrent de toepassing van deze uitspraak, de meest gerede partij zich tot de Afdeling Effectenregistratie kan wenden tot het geven van een nadere beslissing.

IX. Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep, tot heden begroot op f 200,—.

No. 51 '95

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
28 November 1950. (Mrs. Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Indien een gedeelte van het vermogen wordt verbeurd verklaard, is dit niet als een schuld aan de Staat te beschouwen vóórdat hierop het fiat-executie van de Hoge Autoriteit is verkregen.

De heffing over het vermogen wegens beheerskosten dient tot bedoeld tijdstip te worden berekend over het gehele vermogen onverminderd het verbeurd verklaarde gedeelte.

Beroep tegen beschikking N.B.I. verwerpen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien het op 21 December 1949 ingekomen verzoekschrift van Leonardus Ezechias Nieuwenhuizen Segaar, wonende te 's-Gravenhage, gemachtige J. S. van den Hof, accountant te Arnhem, alsmede het daartegen gerichte, op 1 Juni 1950 ingekomen, verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gelet op de mondelinge behandeling dezer zaak ter zitting van de Raad van 21 October 1950;

Overwegende, dat tussen partijen onbetwist is:

dat het Nederlandse Beheersinstituut de vermogens van verzoeker en zijn echtgenote, personen als bedoeld bij artikel 6, eerste lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen, heeft beheerd van 5 Mei 1945 tot 20 April 1946;

dat het Nederlandse Beheersinstituut over dat beheer kosten in rekening heeft gebracht, welke zijn berekend overeenkomstig de ter zake geldende voorschriften;

dat ten aanzien van verzoeker het Tribunaal te 's-Gravenhage bij uitspraak van 14 Mei 1946 de maatregel heeft opgelegd van verbeurdverklaring van zijn vermogen tot een bedrag van f 10.000,—, terwijl genoemd Tribunaal ten aanzien van verzoekers echtgenote een gelijke maatregel heeft opgelegd bij uitspraak van 8 November 1946; dat bedoelde maatregelen het fiat-executie hebben verkregen van de Hoge Autoriteit onderscheidenlijk op 29 October 1946 en op 29 November 1946;

dat verzoeker aan het Nederlandse Beheersinstituut heeft verzocht de beheerskosten slechts in rekening te willen brengen over het vermogen van hem en zijn echtgenote, verminderd met het bedrag der verbeurdverklaringen, zulks van 5 Mei 1945 af, doch het Nederlandse Beheersinstituut op dit verzoek afwijzend heeft beschikt;

dat van bedoelde beschikking verzoeker bij het in de aanhef vermelde verzoekschrift in beroep is gekomen;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut de verzoeker in zijn beroep niet-ontvankelijk acht op grond, dat dit beroep te laat zou zijn ingesteld, immers eerst bij een op 21 December 1949 bij de Raad ingekomen beroepschrift, terwijl de beschikking hem reeds bij brief van 7 November 1949 was medegedeeld;

Overwegende, dat dit middel van niet-ontvankelijkheid faalt reeds omdat — naar vaststaat — nimmer een afschrift van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut ten deze bij aangetekend schrijven aan de postertijen is toevertrouwd; dat overigens — ten overvloede — de Raad nog als zijn mening wil doen kennen, dat, gezien de correspondentie, welke tussen partijen omtrent het onderhavige onderwerp is gevoerd, de brief van het Nederlandse Beheersinstituut van 2 December 1949 moet geacht worden de

uiteindelijke beslissing van dit Instituut ter zake te bevatten, waartegen het beroep is ingesteld en wel binnen een maand na de dagtekening van die brief;

Overwegende dat het beroep echter ongegrond is;

dat de verwachting, dat een maatregel van verbeurdverklaring door het Tribunaal zal worden toegepast, hoezeer ook gegrond gebleken, niet — gelijk verzoeker wil — als schuld aan de Staat, waarmede het vermogen moet worden verminderd, kan worden beschouwd; dat toch een Tribunaal vrij is in de beoordeling of een maatregel moet worden toegepast en zo ja, welke maatregel, en het uiteindelijk weder van de vrije beslissing van de Hoge Autoriteit afhangt, of een door een Tribunaal toegepaste maatregel al dan niet tot uitvoering zal worden gebracht; dat mitsdien, ingeval een gedeelte van het vermogen van een persoon, als bedoeld bij artikel 6, eerste lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen, wordt verbeurd verklaard en op die verbeurd-verklaring het fiat-executie van de Hoge Autoriteit wordt verkregen, eerst daardoor het vermogen van die persoon met het verbeurd verklaarde bedrag wordt verminderd; dat vóórdat zulks heeft plaats gehad het vermogen nog in zijn geheel aan de betrokken persoon toebehoort en dan ook, indien over dat vermogen door het Nederlandse Beheersinstituut beheer is gevoerd, de beheerskosten over dat gehele vermogen ten laste van de bedoelde persoon dienen te worden gebracht;

BESCHIKKENDE:

Verklaart verzoeker ontvankelijk in zijn beroep, doch verwerpt dat beroep.

No. 51/96

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,**
13 December 1950. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Appellant's gedragingen rechtvaardigen niet hem een non-enemy-verklaring af te geven, maar geven wel aanleiding het bepaalde in art. 34, lid 1, sub d E 133 op hem toe te passen, zodat het vermogen wordt vrijgesteld van de bepalingen van art. 3 en 10, lid 1, E 133.

De afgifte van deze verklaring afhankelijk gesteld van de toestemming bedoeld in art. 9 van het Deviezenbesluit (F 222).

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelet op:

1e. het op 3 Augustus 1949 ingekomen beroepschrift van Theodor Stevens, wonende te Krefeld (Duitsland), ten deze domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van Mr. F. Mannheimer aldaar, waarbij requestrant in hoger beroep komt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 30 Juni 1949 houdende weigering tot afgifte aan hem van een non-enemy-verklaring en waarin wordt verzocht met vernietiging van deze beschikking te bepalen, dat de verzochte verklaring alsnog zal worden afgegeven;

2e. het verweerschrift van het Beheersinstituut van 23 Maart 1950, concluderende tot afwijzing van het beroep;

Gehoord ter zitting van 11 October 1950 de gemachtigde van requestrant, Mr. Mannheimer voornoemd, het Beheersinstituut bij monde van Mr. J. N. Haak, alsmede ten verzoeken van requestrant's gemachtigde als getuige onder ede de personen van Hendrika Reyenga en Grietje Luttik;

Gezien de overgelegde verklaringen en overige bescheiden waaronder een op requestrant betrekking hebbend dossier van de Rijksvreemdelingendienst;

Overwegende, dat vaststaat, dat appellant is Rijksduitsler, die vóór de oorlog niet in Nederland was gevestigd, en dat hoewel hij op 27 Juli 1949 in het huwelijk is getreden met de Nederlandse vrouw Maartje Klopper, met wie hij reeds gedurende de bezetting samenleefde, zijn verzoek tot verkrijging van een vergunning tot voortgezet verblijf hier te lande is geweigerd;

dat appellant derhalve niet behoort tot de categorie van Duitsers, op wie in verband met hun bezit van zodanige verblijfsvergunning de mildere richtlijnen voor ontvijanding vastgesteld in het Besluit van de vijf met de uitvoering van het Besluit E 133 belaste ministers van 21 October 1948 (Nederlandse Staatscourant 1948 no. 206) van toepassing zijn en appellant dan ook

alleen voor een non-enemy-verklaring in aanmerking kan komen indien aanmerkelijk wordt gemaakt, dat hij in de oorlogsjaren zich in zo bijzondere mate verdienstelijk heeft gemaakt jegens de Nederlandse en/of de geallieerde belangen, dat het niet aanvaardbaar zou zijn hem langer als vijand te beschouwen;

Overwegende, dat nu uit verscheidene overgelegde verklaringen als die van Hoekstra, van der Flier en Felix en het getuigenis van de oud-Directrice van „Het Tehuis” (Tante Riek) blijkt, dat appellant in de tijd, dat hij in dienst was als Legerführer der Organisation Todt te Farnsum en als Frontführer te Delfzijl, niet alleen correct en humanaan is opgetreden jegens de aan zijn zorgen toevertrouwde Nederlandse politieke gevangenen, maar zelfs actieve hulp en medewerking heeft verleend aan de vrijlating en ontsnapping van een groot aantal geïnterneerden van die kampen, waaronder verscheidene voor de Nederlandse ondergrondse verzetsbeweging ter plaatse belangrijke personen en personen van wie hij uit hem toegezonden lijsten te weten was gekomen dat zij van Groningen op transport werden gesteld naar de Duitse eilanden en op doorreis in zijn kamp vertoefden, terwijl hij er voorts voor zorgdroeg, dat voedsel en kleding van buiten de geïnterneerden bereikten;

dat hij voor deze ontsnappingen van de kampbewoners door de Duitsers gevangen gezet is en het niet denkbeeldig was, dat hij daarvoor met zijn leven zou moeten boeten;

Overwegende, dat deze handelingen en gedragingen van appellant ongetwijfeld een jegens de Nederlandse zaak en in het bijzonder de Nederlandse verzetsbeweging zeer verdienstelijk karakter hebben, maar hierbij toch ook weer niet uit het oog mag worden verloren, dat een en ander zich heeft afgespeeld in de laatste maanden van 1944 en de eerste maanden van 1945, toen de nederlaag van Duitsland reeds een uitgemaakte zaak was, hetgeen ook aan appellant wel niet zal zijn ontgaan;

dat over zijn gedrag in de eerste periode van de oorlog, de Raad praktisch geen gegevens ten dienste staan en het enige wat uit de met de nodige omzichtigheid te hanteren verklaring van zijn huidige schoonmoeder en gewezen N.S.B.-lid, ten gunste van ap-

pellant te putten valt, is, dat hij toen hij in het najaar van 1943 leider was van het O.T. arbeidskamp in Castricum, de daar geïnterneerde Nederlanders goed behandelde en van hen bij zijn overplaatsing naar Emden geschenken heeft gekregen;

Overwegende, dat de Raad in dit verband nog opmerkt, dat:

1. appellant's opgaven omtrent het jaar dat hij uit Duitsland naar Nederland is gekomen nogal variëren, hebbende hij in zijn request aan het Beheersinstituut (te Groningen) van 2 Januari 1947 het jaar 1940 opgegeven, bij zijn verhoor voor de politie te Groningen in Maart 1946 (zie z.g. staat A) „Maart 1941 komende van Berlijn”, terwijl zijn raadsman ter zitting heeft verklaard, dat appellant pas in 1942 naar Nederland is gekomen, zijnde hij voordien te Berlijn werkzaam geweest bij de arbeidsbeurs;

2. appellant's mededeling, dat hij in of omstreeks October 1944 terzake van de door hem gepleegde sabotage door een Kriegsgericht reeds ter dood is veroordeeld hetgeen door enkele schriftelijke verklaringen wordt bevestigd, niet zonder meer als juist behoort te worden aanvaard, nu zij met zoveel woorden door zijn getuige „Tante Riek” wordt tegengesproken;

Overwegende, dat een en ander in onderling verband beschouwende en tegen elkander afwegende, de Raad tot de slotsom komt, dat appellant's onbetwistbare verdienste in het laatste jaar van de oorlog jegens de Nederlandse belangen, de verlening van de gunst van een ontvijanding aan appellant onvoldoende rechtvaardigen en de beschikking van het Beheersinstituut, waartegen is geappelleerd in zoverre dient te worden bevestigd;

Overwegende, dat deze verdienste evenwel wèl motiveren de afgifte aan appellant van een verklaring als bedoeld in artikel 34 eerste lid sub d van het Besluit Vijandelijk Vermogen in voege als hieronder nader aan te geven, een en ander met inachtneming van het in artikel 9 van het Deviezenbesluit (F 222) bepaalde;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep;

Bepaalt, met bevestiging voor het overige van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 30 Juni 1949, dat mits voldaan is aan na

te noemen voorwaarde aan appelland Theodor Stevens zal worden afgegeven de verklaring dat hij ten aanzien van, zijn tot de dag van de uitspraak van dit vonnis aan de Staat in eigendom overgegaan en thans bij het Beheersinstituut in beheer zijnde vermogensbestanddelen, wordt vrijgesteld van de bepalingen van de artikelen 3 en 10, lid 1 van het K.B. E 133 en dat op deze vermogensbestanddelen het bepaalde in artikel 12 eerste lid van genoemd Besluit van toepassing wordt;

Verstaat dat deze verklaring alleen zal worden afgegeven wanneer te voren de in art. 9 van het Deviezenbesluit (Staatsblad F 222) bedoelde vergunning is verleend.

No. 51/97

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
16 November 1950. (Mrs. Jhr. Cal-
koen, Polak en van Opstall).

**De bepalingen in een vennootschaps-
acte betreffende faillissement en onder
curatelestelling van een beherend ven-
noot, zijn door het N.B.I. ten onrechte
van toepassing verklaard op een schor-
sing ingevolge art. 95 E 100.**

**De beschikking van het N.B.I. waar-
bij de bestuursvoorziening is beëin-
digd omdat de commanditaire vennoot
als beherend vennoot ingevolge de
vennootschapsacte kon optreden, ver-
nietigd. De Raad bepaalt, dat de com-
manditaire vennoot, voor de termijn,
waarin hij feitelijk als beherend ven-
noot heeft gehandeld, moet geacht wor-
den te zijn opgetreden als de door het
N.B.I. aangestelde bestuurder.**

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 95, 99).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 17 Augustus 1949 door Geert Cornelis Ankerman, wonende te Voorburg, ingediend beroepschrift, hiertoe strekkende, dat de Raad vernietige de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna genoemd N.B.I., d.d. 4 Mei 1948 en be-
pale, dat het bestuur van de com-
manditaire vennootschap eerst per 21 Juli 1949 kan worden opgeheven en vast stelde, dat vanaf laatstgemelde datum verzoeker wederom zijn functie van beherend vennoot kan uitoefenen;

Gezien het op 3 April 1950 door het N.B.I. ingediende verweerschrift;

Gehoord partijen in haar pleidooien, appelland bij monde van zijn gemachtigde Mr. J. F. A. v. d. Heijden, het N.B.I. bij monde van zijn gemachtigde Mr. H. J. van Wijk, waarbij de Raad, na verklaring namens gerequesteerde, dat daartegen geen bezwaar bestaat, aan appelland heeft toegestaan, het petitum van het appelrequest aan te vullen met een veroordeling van het N.B.I. in de kosten van de procedure in appèl;

Overwegende, dat tussen partijen de navolgende feiten vaststaan:

1. dat bij acte van 30 November 1942, verleden voor Notaris H. J. Sluis te 's-Gravenhage, appelland met B. J. Roels, W. Royaards en J. P. J. Camfferman een commanditaire vennootschap Flat Dennenhove heeft aangegaan, waarbij appelland was beherend vennoot en de andere drie vennoten commanditaire vennoten waren en dat deze acte onder meer de navolgende bepalingen bevatte:
Artikel zes. De Vennoot Geert Cornelis Ankerman treedt op als beherend vennoot, de andere vennoten als commanditaire vennoten.
Artikel zeven. Een beherend vennoot houdt op beherend vennoot te zijn indien hij in staat van faillissement wordt verklaard, onder curatele wordt gesteld of surceance van betaling aanvraagt.
Artikel acht. Bijgeval van overlijden van de beherend vennoot, indien hij ophoudt beherend vennoot te zijn ingevolge het bepaalde in artikel zeven of indien hij zijn wens te kennen geeft niet meer als beherend vennoot te willen optreden, zal op de dag van het overlijden of het ophouden beherend vennoot te zijn, een balans en verliesrekening opgemaakt worden, teneinde de financiële verhouding vast te stellen per die datum tussen de vennootschap en de beherende vennoot of diens erven en rechtverkrijgenden. Behoudens het bepaalde in het volgende artikel zal de beherend vennoot, wanneer artikel zeven toepasselijk is of hij zijn wens te kennen geeft niet langer als beherend vennoot te willen optreden, of wanneer hij is overleden, zullen zijn erfgenamen of rechtverkrijgenden op die datum hiervoor genoemd ophouden

te delen en te dragen in de winsten en verliezen der vennootschap als beherend vennoot.

Artikel negen. Houdt de beherend vennoot op als zodanig werkzaam te zijn door toepassing van artikel zeven of treedt hij ingevolge zijn verlangen niet langer als beherend vennoot zijn kapitaaldeelname in de vennootschap laten als commanditaire deelname op dezelfde voorwaarden als omschreven ten aanzien van de overige commanditaire vennoten. Bij overlijden van de beherend vennoot zijn ook diens erfgenamen en rechtverkrijgenden daartoe verplicht.

- Artikel tien. Indien de Vennoot Geert Cornelis Ankerman ingevolge een der in artikel acht en negen genoemde oorzaken ophoudt beherend vennoot te zijn, zal de vennoot Bruin Jacobus Roels in den vervolge als zodanig optreden.
2. dat het vermogen van appelland van 5 Mei 1945 tot 1 Juli 1949 op grond van het bepaalde in artikel 6, sub 1 juncto artikel 10, sub 2, E 133 onder beheer heeft gestaan van het N.B.I.;
 3. dat appelland dientengevolge op grond van artikel 95 van het Besluit E 100 van rechtswege was geschorst in zijn functie van beherend vennoot in genoemde commanditaire vennootschap;
 4. dat het N.B.I. daarna in het bestuur van de commanditaire vennootschap heeft voorzien;
 5. dat het N.B.I. bij beschikking d.d. 4 Mei 1948 de schorsing van de commanditaire vennoot B. J. Roels, wiens vermogen eveneens onder beheer had gestaan, welk beheer op 15 April 1948 was opgeheven met ingang van laatstgemelde datum heeft opgeheven en onder overweging, dat na opheffing van die schorsing, Roels krachtens artikel 10 der bestuursvoorschriften alsdan optreedt als beherend vennoot van de vennootschap, zodat er in verband hiermede aanleiding is het door het N.B.I. ingestelde bestuur te beëindigen, het bestuur over de C.V. Flat Dennenhove heeft opgeheven;
 6. dat op 21 Juli 1949 het beheer over het vermogen van appelland is beëindigd;
 7. dat blijkens schrijven van het N.B.I.

d.d. 9 November 1949 aan de raadslieden van appelland het N.B.I. alstoen de schorsing van appelland als beherend vennoot der C.V. Flat Dennenhove heeft opgeheven;

Overwegende, dat appelland, stellende, dat geen enkele der in artikel 8 of 9 der vennootschapsacte genoemde oorzaken zich heeft voorgedaan, zodat Roels niet als beherend vennoot kon optreden en dat mitsdien het bestuur over die vennootschap ten onrechte bij beschikking d.d. 4 Mei 1948 werd opgeheven, vordert dat de beslissing worde vernietigd met bepaling, dat het bestuur van die C.V., eerst per 21 Juli 1949 kan worden opgeheven en vast te stellen dat vanaf die datum appelland wederom zijn functie van beherend vennoot kan uitoefenen;

Overwegende, dat inderdaad de omstandigheid, dat appelland onder beheer stond, in voege als hierboven vermeld, geen der gevallen genoemd in de artikelen 8 en 9 van de vennootschapsacte, waarin appelland zou ophouden beherend vennoot te zijn, oplevert en de Raad de lezing van het N.B.I., dat blijkens zin en strekking van artikel 10 dier acte partijen de wil hadden dat, indien over het vermogen van de beherende vennoot een wettelijke vertegenwoordiger zou worden benoemd, de tot dusver commanditaire vennoot Roels als beherend vennoot in zijn plaats zou treden, als onjuist verwerpt, aangezien de duidelijke bewoordingen van die acte tot zodanige lezing geen grond geven;

Overwegende derhalve, dat appelland, ondanks het feit, dat hij van rechtswege als beherend vennoot werd geschorst, toen zijn vermogen onder beheer werd gesteld, beherend vennoot bleef, en door die schorsing voor Roels geen mogelijkheid ontstond als beherend vennoot op te treden;

Overwegende, dat die mogelijkheid dus ook niet werd geschapen door de enkele omstandigheid, dat het beheer over het vermogen van Roels en zijn schorsing als commanditair vennoot werd opgeheven en de noodzaak van de besteding van het bestuur vanwege het N.B.I. over de C.V. aange-steld dus niet werd opgeheven door de beëindiging van dat beheer en die schorsing, aangezien daardoor de mogelijkheid, dat een andere beherend vennoot dan die door het N.B.I. was aangesteld, bevoegdlijk kon optreden, niet was geschapen;

Overwegende, dat het N.B.I. bij de bestreden beslissing van 4 Mei 1948 dan ook ten onrechte het bestuur over de C.V. met ingang van 15 April 1948 heeft opgeheven en deze beschikking in zoverre zal moeten worden vernietigd en opnieuw recht zal moeten worden gedaan;

Overwegende, dat daarbij echter niet, zoals appelland verzoekt, het bestuur per 21 Juli 1949 kan worden opgeheven, aangezien appelland toen nog als beherend vennoot was geschorst, welke schorsing eerst op 9 November 1949 is opgeheven, en mitsdien eerst met ingang van laatstgenoemde datum, waarop appelland weer als bestuurder kon optreden, de opheffing van het bestuur kan geschieden;

Overwegende echter, dat van de beschikking van het N.B.I. d.d. 4 Mei 1948 het gevolg is geweest, dat vanaf die datum het door het N.B.I. aangestelde bestuur feitelijk is gedefungeerd en dat Roels daarna in feite als bestuurder is opgetreden;

Overwegende, dat de Raad daarom termen aanwezig acht de moeilijkheden, welke hierdoor kunnen zijn ontstaan zoveel mogelijk te ondervangen door te verstaan, dat Roels van 4 Mei 1948 tot 9 November 1949 als door het N.B.I. aangestelde bestuurder zal worden beschouwd;

Overwegende, dat waar het N.B.I. hier niet als partij doch als administratief orgaan optreedt, voor een kostenveroordeling geen plaats is;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het N.B.I. van 4 Mei 1948 waarvan beroep voorzover daarbij het bestuur van de commanditaire vennootschap Flat Dennehove met ingang van 15 April 1948 werd opgeheven;

En te dien aanzien opnieuw rechtdoende:

Heft dat bestuur op met ingang van 9 November 1949;

Verstaat, dat de commanditaire vennoot B. J. Roels voor het tijdvak ingaande 4 Mei 1948 en eindigende op 9 November 1949 als door het N.B.I. aangestelde bestuurder zal worden beschouwd;

Verstaat, dat appelland vanaf 9 November 1949 zijn functie van beherend vennoot weer kan uitoefenen;

Bevestigt de beslissing waarvan beroep voor het overige;

Wijst af het meer gevorderde.

No. 51/98

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 9 October 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en de Flines).

Het betoog dat aankoop buiten de beurs moest geschieden omdat de effectenbeurs gesloten was is irrelevant, omdat voor appellanten geen verplichting bestond om effecten te verhandelen.

De Afdeling Effectenregistratie is bij geen artikel de verplichting opgelegd om een onderzoek in te stellen naar de keten van opvolgende bezitters van een effect, alvorens een beslissing te geven omtrent de teruggave aan de vroegere bezitter en omtrent regres op de reeds bekend geworden vroegere bezitters.

Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 54, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift no. 1528/49 van *Hendrik Toorenvliet*, wonend te Voorburg, gemachtigde Mr. J. A. Schuering te 's-Gravenhage, waarbij verzoeker in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 8 Augustus 1949, gegeven tussen *Dr. P. H. Enthoven* als verzoeker, *Willem Savelkouls*, als verweerder, tevens verzoeker in vrijwaring, *Gijsbert Johan van de Wetering* als verweerder in vrijwaring, tevens verzoeker in onder-vrijwaring, en *Hendrik Toorenvliet* (thans appelland) als verweerder in onder-vrijwaring, ten aanzien van een certificaat van 10 shares Shell Union Oil Corporation no. 15505;

Gezien het verweerschrift in hoger beroep van *Savelkouls* en van de *Wetering* voornoemd, tevens houdende incidenteel beroep tegen voormelde beslissing gemachtigde Mr. A. N. M. Allard te Rotterdam;

Gezien voorts het verweerschrift van *Dr. Enthoven* voornoemd in het principaal hoger beroep en het verweerschrift van dezelfde tegen het incidenteel beroep;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord partijen;

Overwegende dat *Savelkouls* en van de *Wetering* primair incidenteel beroep hebben ingesteld en slechts sub-

sidaïr verweer hebben gevoerd tegen het principaal beroep;

Overwegende dat het incidenteel beroep derhalve eerst moet worden behandeld;

Overwegende, dat Savelkouls en van de Wetering als eerste grief in het incidenteel beroep aanvoeren dat de Afdeling Effectenregistratie in de beroepen beslissing buiten beschouwing heeft gelaten de door Savelkouls ten bewijze zijner goede trouw schriftelijk aangevoerde stelling, dat hij bij de verkrijging van het litigieuse certificaat aan van de Wetering de vraag heeft gesteld of het certificaat uit Joods bezit afkomstig was, en dat van de Wetering daarop geantwoord heeft: „absoluut niet, het wordt uit geldnood verkocht”, en dat men, daar de effectenbeurs gesloten was, wel tot onderhandse transacties moest overgaan;

Overwegende dat deze grief moet worden verworpen, omdat voormelde mededeling van van de Wetering niet zonder meer beschouwd kan worden als een voldoende grond voor Savelkouls om aan te nemen, dat het bezit van het effect niet voor een der vorige eigenaren verloren was gegaan tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in artikel 25 E 100;

Overwegende dat het betoog, dat aankoop buiten de beurs moest geschieden, omdat de effectenbeurs gesloten was, irrelevant is, omdat er voor incidenteel appellanten geen verplichting bestond om effecten te verhandelen;

Overwegende dat daarom ook moet worden verworpen het standpunt, dat het door Savelkouls omtrent de herkomst van het effect ingestelde onderzoek voldoende was, omdat een grondiger onderzoek naar redelijkheid niet mogelijk zou zijn geweest;

Overwegende, dat Savelkouls en van de Wetering als tweede grief klagen over schending althans verkeerde toepassing van de artikelen 52, 53, 54 en 59 E 100, omdat de Afdeling Effectenregistratie de keten van opvolgende bezitters van het effect vanaf Dr. Enthoven niet volledig heeft nagegaan, zulks hoewel incidenteel appellanten verzocht hadden om daarnaar onderzoek te doen.

Overwegende, dat ook deze grief behoort te worden verworpen, omdat noch de aangehaalde artikelen noch enig ander artikel aan de Afdeling Ef-

fectenregistratie de plicht oplegt daarnaar een onderzoek in te stellen alvorens een beslissing te geven omtrent de teruggave van een effect aan de vroegere bezitter, en omtrent regres op de reeds bekend geworden vroegere bezitters;

Ten aanzien van het principaal hoger beroep:

Overwegende dat appellant als grief aanvoert dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte niet aanneemt, dat Savelkouls het effect te goeder trouw heeft verkregen, zulks terwijl in de beroepen beslissing wordt vastgesteld, dat Savelkouls het effect destijds gekocht heeft van van de Wetering, omdat hij de gulden niet vertrouwde, en dat Savelkouls niet wist hoe van de Wetering aan het effect kwam;

Overwegende dat deze grief moet worden verworpen, omdat uit voormelde vaststaande feiten niet kan worden opgemaakt, dat Savelkouls gegronde redenen had om aan te nemen, dat het effect niet voor een der vorige eigenaren verloren was gegaan tengevolge van een rechtshandeling als bedoeld in artikel 25 E 100, in welk geval eerst van goede trouw in de zin van artikel 32 van het Besluit E 100 zou kunnen worden gesproken;

Overwegende dat dan ook geen wetsbepaling door voormelde beslissing is geschonden en deze beslissing niet oplevert een onredelijke, willekeurige of onbillijke wijze van uitoefening door de Afdeling Effectenregistratie van haar bevoegdheden;

Overwegende dat appellant voorts tegen de beslissing in de ondervrijwaringszaak als grief aanvoert, dat de Afdeling Effectenregistratie zonder voldoende bewijs heeft aangenomen, dat appellant het effect aan van de Wetering heeft verkocht en geleverd;

dat slechts de verklaring van van de Wetering zelf hiervoor een aanwijzing zou kunnen zijn, doch dat aan diens verklaring geen gewicht mag worden gehecht, omdat van de Wetering de processuële tegenpartij van appellant is, en dat van de Wetering trouwens zelf bij de mondelinge behandeling voor de Afdeling Effectenregistratie teruggenomen heeft zijn verklaring dat hij het effect aan Savelkouls had verkocht, hetwelk, volgens appellant, insluit, dat van de Wetering ook terugnam zijn verklaring het effect gekocht te hebben van appellant;

Overwegende dat ook deze grief moet worden verworpen, omdat blijkens de overwegingen van de aangevallen beslissing met voormelde, door appellant naar voren gebrachte omstandigheden door de Afdeling Effectenregistratie rekening is gehouden en, naar het oordeel van de Afdeling Rechtspraak, de beoordeling van die omstandigheden door de Afdeling Effectenregistratie niet is geschied op een onredelijke, onbillijke of willekeurige wijze, of op zodanige wijze, dat daardoor de wet of een wettelijke maatregel verkeerd is toegepast of geschonden;

RECHTDOENDE, zowel op het principaal als op het incidenteel hoger beroep:

Bekrachtigt de beslissing waarvan beroep;

Veroordeelt partij Toorenvliet in de kosten van het principaal beroep, aan de zijde van partij Enthoven tot heden begroot op f 150,— en aan de zijde van de partijen Savelkouls en van de Wetering ieder tot heden begroot op f 75,—;

Veroordeelt partijen Savelkouls en van de Wetering in de kosten van het incidenteel beroep, aan de zijde van partij Enthoven tot heden begroot op f 50,—.

No. 51/99

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 18 September 1950. (Mrs. Craandijk, Polderman en van Nieuwkuyk).

Appellant heeft van zijn cliënt — vijandelijk onderdaan — f 1.000,— ontvangen en meent dit bedrag te kunnen compenseren met zijn declaratie voor gelijk bedrag. Na opvordering door het N.B.I. heeft appellant het ontvangen bedrag onder reserve van rechten aan het N.B.I. afgedragen.

Appellant vraagt vernietiging van de beslissing van het N.B.I. en erkenning van zijn recht tot schuldvergelijking, subsidiair erkenning van zijn vordering.

Compensatie is alleen mogelijk bij het bestaan van 2 vorderingen over en weer, zodat door de betaling van appellant aan geïntimeerde een beroep op schuldvergelijking is uitgesloten en

derhalve de vraag of art. 23 E 133 ten deze van toepassing is, buiten beschouwing kan blijven. Voor erkenning van de vordering dient de weg van art. 25 e.v. E 133 te worden gevolgd.

Appellant niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 23, 25, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 27/10'49 ter Griffie van de Raad ontvangen verzoekschrift van *Mr. J. H. Smeets*, advocaat, wonende te Amsterdam (verder te noemen: appelland), waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (verder te noemen: geïntimeerde), vervat in een brief van het Bureau van geïntimeerde te Amsterdam dd. 5/10 '49 Reg. no. 46959/P47146, waarvan de inhoud in het beroepschrift is opgenomen;
- b. een op 21/11'49 ingekomen verzoekschrift van geïntimeerde, gemachtigde *Mr. J. Lubbers*, advocaat te Amsterdam;
- c. verschillende door appelland in afschrift overgelegde brieven;

Gehoord appelland en de gemachtigde van geïntimeerde ter zitting van de Raad op 28 8'50;

Overwegende dat appelland, volgens het beroepschrift en de daarop door hem gegeven toelichting, na de bevrijding van Nederland in opdracht en ten behoeve van H. M. Cassirer, die vijandelijk onderdaan is en wiens vermogen uit dien hoofde krachtens K.B. E 133 onder het beheer van geïntimeerde staat, een groot aantal werkzaamheden als advocaat en procureur heeft verricht, terzake waarvan hem naar appellands begroting een bedrag van meer dan f 1.000,— wegens salaris en verschotten toekomt, terwijl appelland anderzijds uit hoofde van een echtscheidingsregeling omstreeks September 1947 ten behoeve van Cassirer een bedrag van f 1.000,— heeft ontvangen, en appelland zich gerechtigd acht om dit bedrag onder zich te houden en daarmede, voorzover mogelijk, het hem toekomende te verrekenen, doch geïntimeerde het bestaan van een dergelijk recht bij de beslissing, waarvan beroep, heeft verworpen en storting

van dat bedrag op zijn bankrekening heeft verlangd, waarna appellant op of omstreeks 12/10'49 het bedrag van f 1.000.—, onder reserve van rechten, aan geïntimeerde heeft afgedragen;

Overwegende dat de aldus omschreven en toegelichte vordering strekt tot vernietiging van de beslissing, waarvan beroep, en tot erkenning bij 's Raads uitspraak van het recht tot schuldvergelijking, waarop appellant zich beroept, terwijl appellant daaraan tijdens de mondelinge behandeling der zaak ter aanvulling van het beroepschrift een subsidiaire vordering heeft toegevoegd, strekkende tot erkenning bij 's Raads uitspraak, na vernietiging der bestreden beslissing, van appellants vordering ten laste van het vermogen van Cassirer en tot bepaling bij die uitspraak dat die vordering door geïntimeerde aan appellant moet worden betaald uit het door hem afgedragen bedrag van f 1.000.—, voorzover daartoe strekkend;

Overwegende ten aanzien van de primair ingestelde vordering, dat uit het door appellant gestelde niet volgt dat hij uit hoofde van zijn werkzaamheden na de bevrijding van Nederland in opdracht van Cassirer een vordering ten laste van diens vermogen kan doen gelden, nu hij niet heeft gesteld dat hem daartoe een algemene of bijzondere toestemming, als bedoeld in artikel 13 van K.B. E 133 door geïntimeerde is verleend of dat die rechtshandelingen alsnog op grond van uitzonderlijke omstandigheden, als bedoeld in artikel 14 van K.B. E 133, door geïntimeerde zijn bekrachtigd;

Overwegende dat uit het door appellant gestelde evenmin volgt dat, indien hij terzake van zijne vorenbedoelde werkzaamheden ten behoeve van Cassirer een vordering op deze zou kunnen doen gelden, die vordering in aanmerking komt voor vergelijking met zijn schuld aan Cassirer uit hoofde van de ontvangst van f 1.000.— voor deze, nu appellant niet heeft gesteld dat zijn aanspraken terzake van zijn omvangrijke werkzaamheden voor Cassirer zijn vereffend of voor dadelijke vereffening vatbaar zijn, en evenmin dat hij in verband met de omstandigheid dat Cassirer het vrije beheer over zijn goederen mist, overeenkomstig het voorschrift van artikel 31. 2e lid, juncto art. 52 van het Tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke

zaken zijn rekening, voorzover deze op werkzaamheden in burgerlijke zaken betrekking heeft, aan de begroting van de Voorzitter der Rechtbank van het arrondissement zijner woonplaats heeft onderworpen;

Overwegende dat appellant voorts niet heeft gesteld dat hij een beroep op schuldvergelijking heeft gedaan, terwijl uit de inhoud van zijn in het beroepschrift opgenomen brief aan geïntimeerde eerder zou volgen dat hij een dergelijk beroep niet heeft gedaan;

Overwegende dat appellant bovendien volgens zijn toelichting het door hem voor Cassirer ontvangen bedrag van f 1.000.—, waarmede hij de gestelde vordering op Cassirer wenst te vergelijken, enkele dagen na de ontvangst der beslissing, waarvan beroep, aan geïntimeerde heeft afgedragen en hij daarmede een beroep op schuldvergelijking, indien dit op zichzelf gegrond ware, zou hebben uitgesloten; waaraan een bij het afdragen van dat bedrag gemaakte reserve van rechten niet kan afdoen, aangezien een beroep op schuldvergelijking, indien de wettelijke voorwaarden daarvoor overigens aanwezig zijn, slechts mogelijk is tussen personen die wederkerig elkanders schuldenaren zijn;

Overwegende dat mitsdien buiten beschouwing kan blijven de vraag, of het instellen van beroep tegen de bestreden beslissing — na het afdragen van het bedrag van f 1.000.— aan geïntimeerde — geacht kan worden op zichzelf een beroep op schuldvergelijking in te houden, en de vraag, of artikel 23 van K.B. E 133 in dit geval schuldvergelijking zou uitsluiten;

Overwegende dat derhalve appellants primair ingestelde vordering niet-ontvankelijk moet worden verklaard;

Overwegende ten aanzien van de subsidiair ingestelde vordering, dat ook deze vordering niet-ontvankelijk moet worden verklaard, aangezien de erkenning van vorderingen ten laste van het vermogen van vijandelijke onderdanen slechts kan worden verkregen door indiening van een verzoekschrift bij geïntimeerde overeenkomstig het bepaalde bij artikel 25 van K.B. E 133, terwijl ook een uitkering door geïntimeerde van baten uit een zodanig vermogen slechts kan plaats vinden op grondslag van voorafgaande erkenning der ingediende vorderingen

met inachtneming van de bepalingen van artikel 28 van K.B. E 133;

RECHTDOENDE:

Verklaart het beroep, zo ten aanzien van het primair als van het subsidiair gevorderde, niet ontvankelijk;

Veroordeelt appellant in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van geïntimeerde gevallen, tot heden begroot op f 100,—.

No 51/100

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20 November 1950. (Mrs. Verdam, Taging Suermond en van Nieuwkuyk).

Art. 52 E 100 draagt zonder beperking aan de Afdeling Effectenregistratie op om de rechtsverhoudingen met betrekking tot alle effecten, ten aanzien waarvan een aanvraag tot herstel van recht is gedaan vast te stellen, indien deze in strijd is met de aanmelding door de tegenwoordige bezitter ingevolge art. 44 E 100. De toepassing van art. 76 E 100 komt daarbij niet aan de orde. Het beroep ingevolge art. 68, sub 5 E 100 strekt zich niet uit tot een pretense onjuiste beoordeling van de feiten door de Afd. Effectenregistratie.

De Raad verklaart ten overvloede de beoordeling daarvan door de Afdeling Effectenregistratie juist te achten.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 52, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

- a. een beroepschrift van *H. de Groot*, wonende te Arnhem, en *A. C. de Groot*, echtgenote van en te dier zake bijgestaan en gemachtigd door *G. A. M. Steeneken*, wonende te Rotterdam, gemachtigde Mr. *G. A. de Cocq*, procureur te Arnhem, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad dd. 15/8/49/MP. Doss. 16765-4437-Geschillen, gewezen tussen appellanten en *C. M. M. Moll*, weduwe van *A. J. L. Bouman* (verder te noemen: geïntimeerde), destijds wonende te 's-Gravenhage — tijdens het geding in beroep gehuwd met en tot het voeren van dat geding gemachtigd

en voorzoveel nodig bijgestaan door Dr. Th. J. F. Mattaar, wonende te Enschede — gemachtigde Mr. N. Groenewegen, advocaat te Amsterdam, bij welke beslissing geïntimeerde is hersteld in de eigendom van:

2 certificaten à 10 shares Kennecott Copper, nos. 29383 en 17781,
3 certificaten à 10 shares Anaconda Copper, nos. 21420, 61806 en 76218,
4 certificaten à 10 shares Republic Steel Corporation, nos. 28053, 28054, 10238 en 7880.

met bepaling dat appellanten aan geïntimeerde zullen betalen de door hen sedert de verkrijging dier effecten genoten opbrengsten;

- b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;
- c. een verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord appellanten en de gemachtigden van partijen ter zitting van de Raad op 24/4/50 en vervolgens de gemachtigden van partijen ter zitting van de Raad op 30/10/50;

Gelet op de door partijen wederzijds overgelegde stukken;

Overwegende dat de eerste grief van appellanten tegen de beslissing, waarvan beroep, inhoudt dat de Afdeling Effectenregistratie kennelijk van hare bevoegdheden een ander gebruik heeft gemaakt dan tot de doeleinden, waarvoor deze zijn gegeven, doordat zij heeft beslist over een geschil, dat het rechtsherstel van effecten niet raakt, daar dit geschil niet in verband staat met de oorlogsomstandigheden en betrekking heeft op in Indonesië verrichte handelingen, terwijl ook niet is gebleken dat geïntimeerde het bezit van de litigieuze effecten op onrechtmatige wijze heeft verloren; en mede doordat de Afdeling Effectenregistratie niet ingevolge artikel 76 van K.B. E 100 aan geïntimeerde toestemming heeft verleend om dat geschil, dat een normaal civiel rechtsgeschil is, door de gewone rechter te doen beslissen;

Overwegende dat artikel 52 van K.B. E 100 zonder beperking aan de Afdeling Effectenregistratie opdraagt om het naar haar oordeel nodige te verrichten ter vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot alle effecten, ten aanzien waarvan een aanvraag tot herstel van recht is gedaan, indien deze in strijd is met de aanmel-

ding daarvan door de tegenwoordige bezitter ingevolge artikel 44, terwijl door partijen niet is betwist dat de litigieuze effecten op de in voormeld Besluit voorgeschreven wijze door appellanten, als tegenwoordige bezitters daarvan, zijn aangemeld en door geïntimeerde als vroegere bezitster daarvan, een aanvraag tot herstel in de eigendom dier effecten is ingediend;

Overwegende dat derhalve het geschil tussen partijen in eerste aanleg ter kennisneming van de Afdeling Effectenregistratie stond en deze, door over dat geschil te beslissen en de rechtsverhoudingen met betrekking tot de litigieuze effecten vast te stellen, van hare bevoegdheden geen ander gebruik heeft gemaakt dan tot de doeleinden, waarvoor deze zijn gegeven; terwijl daarbij niet ter zake doet of de gebeurtenissen, die tot het ontstaan van het geschil tussen partijen hebben geleid, in het binnen- of buitenland hebben plaats gehad;

Overwegende dat de Afdeling Effectenregistratie nadat het geschil van partijen op de voormelde wijze te harer kennis was gekomen, gehouden was daaromtrent op de in artikelen 52 e.v. van K.B. E 100 voorgeschreven wijze te beslissen en daarbij niet aan de orde kon komen het verlenen aan geïntimeerde van een toestemming ingevolge artikel 76 van dat Besluit, om het geschil aan het oordeel van de gewone rechter te onderwerpen, welke toestemming geïntimeerde in de loop van dit geding ook niet heeft verzocht;

Overwegende dat voorts uit de stelling van appellanten in beroep, dat niet is gebleken dat geïntimeerde het bezit van de litigieuze effecten anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren, ook indien deze stelling gegrond ware, en de Afdeling Effectenregistratie in haar oordeel omtrent dit punt mocht hebben misgetast, niet zou volgen dat die Afdeling daardoor van hare bevoegdheden een ander gebruik heeft

gemaakt dan tot de doeleinden, waarvoor deze zijn gegeven;

Overwegende dat hetzelfde geldt ten aanzien van de tweede grief van appellanten tegen de beslissing, waarvan beroep, inhoudende dat de Afdeling Effectenregistratie hare bevoegdheden op een onredelijke, onbillijke en willekeurige wijze heeft uitgeoefend, door uitsluitend op grond van de verklaringen van de Heer en Mevrouw Hulshoff aan te nemen, dat de litigieuze effecten door geïntimeerde aan wijlen D. E. de Groot, de erflater van appellanten, zijn gegeven ter deponering op naam van geïntimeerde, aangezien ook ten aanzien van dit punt een eventueel onjuist oordeel van de Afdeling Effectenregistratie omtrent de waarde van enig bewijsmiddel niet zou leiden tot de gevolgtrekking, dat deze Afdeling hare bevoegdheid op de door appellanten beweerde wijze heeft uitgeoefend;

Overwegende ten overvloede, dat de Raad juist acht en overneemt de gronden waarop het oordeel der Afdeling Effectenregistratie berust, dat aanneemelijk is dat geïntimeerde aan D. E. de Groot opdracht heeft gegeven om de litigieuze certificaten op haar naam te deponeren, doch de Groot deze in strijd met die opdracht op zijn eigen naam heeft gedeponereerd, welke gronden blijken de overwegingen van de beslissing, waarvan beroep, geenszins uitsluitend zijn gelegen in de door de Heer en Mevrouw Hulshoff afgelegde verklaringen;

Overwegende dat derhalve het beroep behoort te worden verworpen;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep;

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep;

Veroordeelt appellanten in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van geïntimeerde gevallen, tot heden begroot op f 300,—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	61
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	65
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	67
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	70
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut aan de plaatselijke bureau's en vertegenwoordigers	71
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	71
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	72
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/101 t/m 51/107	pag. 273 t/m 288

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Voor hen die belang stellen in het rechtsherstel ten aanzien van levensverzekeringen in Indonesië laten wij hieronder volgen een vonnis d.d. 14 Juli 1951 van de Afdeling Beroep van de Commissie tot Afwikkeling van Rechtsherstelzaken in Indonesië.

Bagian Pemutusan dalam Tingkatan Kedua van de Panitia Untuk Menjelaskan Urusan Pemulihan Hak heeft de volgende uitspraak gedaan in de zaak van:

The X Life Insurance Company,
gevestigd te Canada, ten deze domicilie kiezende te Djakarta, Pintu Besar 4,
ten kantore van haar gemachtigde Mr. Th. J. F. A. ter Haar, vroeger ge-
daagde, thans appelland;

tegen

Vrouw Y, weduwe van Z,
wonende in Nederland, ten deze domicilie kiezende te Djakarta, Pintu Besar
17, ten kantore van haar gemachtigde, Mr. H. André de la Porte, vroeger
eiseres, thans geappelleerde;

BAGIAN PEMUTUSAN DALAM TINGKATAN KEDUA voornoemd:

Gelezen het appelrekest, gedateerd Djakarta 28 Februari 1950 van de gemachtigde van de X Life Insurance Company;

Gelezen het verweerschrift, gedateerd Djakarta 3 April 1950, dat vervolgens werd ingediend door de gemachtigde van Vrouwe Y;

Gelezen de conclusies van repliek en dupliek in appel van beide partijen;

Eveneens gelezen de overweging en het standpunt van de Badan Pengawas Perdjaminan Djiwa, gedateerd Djakarta 19 December 1950 No. 181/451.7;

Gezien de uitspraak van de Gedelegeerde van de Directie van het Rechtsherstel te Djakarta, gedateerd 30 Januari 1950 No. 3422, waarvan het dictum luidt:

HEEFT BESLOTEN:

„Te bevelen deze levensverzekering te doen herleven;

De directie te veroordelen tot levenslange betaling aan requestrante tegen bewijs van betaling, de in de polis vastgestelde uitkering van f 100.— per maand, gerekend vanaf 21 December 1944, de reeds vervallen termijnen vermeerderd met een rente van 6 % 's jaars vanaf de indiening van dit rekest ten kantore van onze secretaris, en ten aanzien van de termijnen, die nog zullen vervallen vanaf de dag van verval tot aan de dag van betaling, welke betalingen worden verminderd met de premies, die nog niet zijn betaald tengevolge van genoemde gebeurtenissen;

De directie te veroordelen om, zo requestrante mocht overlijden, voordat zij tenminste 120 uitkeringen van f 100.— heeft ontvangen aan haar Executors Administrators en Assigns uitbetaling te doen tot een maximum van 120 uitkeringen;

De directie te veroordelen tot betaling van de kosten van dit geding, tot aan het ogenblik van deze uitspraak, aan requestrante, daarin begrepen de kosten van de raadsman van de directie, door ons getaxeerd op f 585.— (vijfhonderd vijf en tachtig rupiah)”.

Overwegende, dat het appelrekest binnen de door de wet vastgestelde tijd is ingediend, en aangezien er geen andere beletselen zijn, het verzoek tot appel kan worden ontvangen;

Overwegende, dat ook het antwoord in appel alsmede repliek en dupliek tijdig zijn ontvangen, zodat deze stukken in aanmerking kunnen worden genomen;

Overwegende, dat de inwilliging van het verzoek van geappelleerde door de Gedelegeerde gegrond was op de overweging, dat de toestand gedurende de Japanse bezetting het voor appellante en haar echtgenoot onmogelijk maakte om de assurantie-premies te betalen, zodat het teniet doen van de assurantie op grond van het niet-betalen der premies geen uitvoering te goeder trouw van de overeenkomst kan worden genoemd, en dit gebrek aan goede trouw blijkbaar door de Gedelegeerde is gebruikt als grond om tot de redelijkheid van ingrijpen van de Herstelrechter te besluiten;

Overwegende, dat ook de Madjelis van mening is, dat, als het vaststaat, dat de assurantie niet te goeder trouw is teniet gedaan, de vordering van geappelleerde inderdaad moet worden toegewezen, maar dat deze mening niet alleen gebaseerd kan worden op de omstandigheid dat geappelleerde en haar echtgenoot vanwege de buitengewone omstandigheden niet in staat waren de verschuldigde premies te betalen;

Overwegende, dat, hoewel moet worden erkend, dat force majeure iemand bevrijdt van zijn rechtsverplichting, dit toch ook betekent, dat de andere partij, ten behoeve van wie die verplichting werd aangegaan, eveneens bevrijd is van zijn rechtsverplichting, uitgezonderd wanneer die onmogelijkheid veroorzaakt werd door een handeling van deze andere partij, en dat het derhalve duidelijk is, dat geappelleerde met haar verzoek waarvan beroep geen rekening heeft gehouden met de consequenties van de gronden, die door haar zijn aangevoerd;

Overwegende, dat het inderdaad waar is, dat de kwestie van goede trouw of niet ook moet worden gezien vanuit een ander oogpunt, zoals naar voren

is gebracht door appellant, die erop heeft gewezen, dat niet kan worden gezegd, dat hij niet te goeder trouw heeft gehandeld, aangezien tengevolge van het niet teniet doen van de assurantie in het onderhavige geval het verder werken van het betrokken assurantiebedrijf, dat gebaseerd is op de law of averages, in gevaar zal worden gebracht, wat niet alleen diegenen zal benadelen, die hun kapitaal in dit bedrijf hebben belegd, maar ook allen die bij dit bedrijf een verzekering hebben gesloten;

Overwegende, dat geappelleerde in haar antwoord in appel heeft toegegeven, dat dit assurantiebedrijf inderdaad gebaseerd is op het systeem van de „law of averages” voor de berekening van het sterftecijfer;

Overwegende, dat desondanks geappelleerde zich niet heeft kunnen weerhouden te schrijven, dat dit systeem geen beletsel kan zijn voor de inwilliging van haar verzoek, omdat naar haar zeggen dit systeem misschien in het algemeen wel juist is, maar dat het in casu niet geldt, omdat moet worden hersteld, wat tengevolge van de buitengewone omstandigheden is te niet gegaan;

dat hieruit ook blijkt dat geappelleerde de bedoeling van de O.H.R. ¹⁾ niet begrijpt, omdat niet alles wat tengevolge van de buitengewone omstandigheden te niet is gegaan altijd moet worden hersteld, aangezien dit herstel afhankelijk moet worden gesteld van de overweging, dat het niet doen plaats vinden hiervan onredelijk zou zijn;

Overwegende, dat de redelijkheid van het nemen van deze maatregel door appellant wordt afgewezen onder aanvoering van de grond, dat dit het voortwerken van zijn bedrijf in gevaar zou brengen;

Overwegende, dat het bestaan van dit gevaar ontkend wordt door de Gedelegeerde met de overweging, dat verzekerden, die nog in leven zijn, vanzelfsprekend hun premies zullen betalen, die nog niet betaald zijn als gevolg van de oorlog;

Overwegende, dat de situatie t.a.v. verzekerden, die nog in leven zijn, anders is dan de situatie in casu, waar de verzekerde is overleden, omdat voor verzekerden, die nog in leven zijn, nog de mogelijkheid bestaat om het risico van hun al dan niet spoedig overlijden te overwegen, terwijl in het geval van een verzekerde, die reeds overleden is het risico a priori reeds daadwerkelijk ten laste is gekomen van den verzekeraar;

Overwegende, dat dit gevaar eerst dan niet meer zal bestaan, wanneer een verzekeringsbedrijf ook *het recht heeft* om alle levensverzekeringen te doen herleven met betrekking tot mensen die nog in leven zijn, terwijl *dit recht kennelijk niet bestaat*;

Overwegende voorts, dat het de Madjelis niet gebleken is dat dit gevaar ergens met zoveel woorden is ontkend door geappelleerde, behalve dan dat zij in haar memorie van antwoord zegt:

„dat stellig door den oorlog in het Verre Oosten een aanzienlijk verschil is ontstaan tussen de voor 1941 tot 1945 gebleken werkelijke sterfte en de verwachte sterftecijfers, waarop appellante haar premies heeft gebaseerd”;

en vervolgens hieraan toevoegt:

„dat deze ongewoon hoge sterfte tijdens de Japanse bezetting *niet* ²⁾ dient te worden opgevangen door de premien van hen, die tijdens de oorlog tot premiebetaling in staat waren; de tegenslag van deze zeven „magere” jaren zal in het levensverzekeringbedrijf dienen te worden opgevangen door de resultaten van zeven zo niet „vette” dan toch „normale jaren”.

Overwegende, dat naar aanleiding hiervan appellant in zijn memorie van repliek erop wijst, dat reserves worden gemaakt om tegemoet te komen aan ongewoon hoge sterfte, maar dat deze reserves moeten worden gebruikt

¹⁾ Ordonnantie Herstel Rechtsverkeer (Red.).

²⁾ In het vonnis is kennelijk vergeten dit woord „*niet*” over te nemen. (Red.).

overeenkomstig de daarvoor geldende regels en niet in strijd met de basis, waarop het verzekeringsbedrijf is gebouwd;

Overwegende, dat bij het uitspreken van zijn instemming met de zoëven genoemde zienswijze van appellant, de Madjelis er nog eens de nadruk op heeft gelegd, dat een handeling in strijd met de genoemde basis natuurlijk de positie van het betrokken levensverzekeringbedrijf in gevaar kan brengen, welk gevaar, om dit nog eens te herhalen, niet alleen nadelig is voor de verzekeraars maar nog veel meer voor hen die bescherming zoeken bij dit bedrijf door daarbij een verzekering te sluiten;

Overwegende voorts, dat de bemoeiingen van de Nederlands-Indische Regering op het gebied van de levensverzekering na de oorlog alleen kunnen worden verklaard, als bij deze regering de gedachte voorzat, dat het vervallen van een assurantie wegens het niet-betalen van de premie, ook als dit een gevolg was van de oorlog, op zijn plaats is, als niet strijdig met het recht;

Overwegende, dat, gelijk hierboven reeds gezegd, het doen herleven van de assurantie a quo slechts kan worden bevolen, wanneer gebleken is, dat bij het teniet doen ervan (hetgeen in de polis wordt toegestaan), appellant niet te goeder trouw is geweest, dat wil zeggen, namelijk omdat gebleken is, dat het doen herleven van een assurantie als hier bedoeld het voortwerken van appellants bedrijf niet in gevaar zou brengen;

Overwegende, dat hiervan in dit geval in het geheel niets is gebleken;

Overwegende, dat daarom de genoemde uitspraak van de Gedelegeerde moet worden nietig verklaard, onder afwijzing van geappelleerdes verzoek a quo;

Gelet op artikel 7 lid 1 sub e en lid 2 van de Noodwet No. 15 van 1950 aangaande de afwikkeling van het Rechtsherstel, jo. de Ordonnantie Herstel Rechtsverkeer;

HEEFT BESLOTEN:

de Uitspraak van den Gedelegeerde van de Directie van het Rechtsherstel, gedateerd 30 Januari 1950 No. 3422, nietig te verklaren;

het verzoek van geappelleerde — vroeger eiseres — Vrouwe Y, af te wijzen;

Geappelleerde — vroeger eiseres — te veroordelen tot betaling van de kosten van het geding in beide instanties, voor het geding in eerste instantie getaxeerd op R. 585.— (vijfhonderd vijf en tachtig rupiah), voor het geding in Hoger Beroep getaxeerd op R. 400.— (vierhonderd rupiah), daarin begrepen R. 350.— (driehonderd vijftig rupiah) honorarium voor de gemachtigde van appelland — vroeger gedaagde.

Aldus besloten te Djakarta op 14 Juli 1951, door ons, Mr. Mas Wirjono Prodjodikoro, Voorzitter, Mr. Raden Satochid Kartanegara en Soetan Kali Malikoel Adil, leden van de Bagian Pemutusan Dalam Tingkatan Kedua van de Panitya Untuk Menjelesaikan Urusan Pemulihan Hak, en op dezelfde datum bekend gemaakt door de Voorzitter in aanwezigheid van genoemde leden en de griffier, Raden Rochmat Kromoatmodjo.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 218. Vaststelling van het tijdstip bedoeld in art. 81 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel brengt onder de aandacht van belanghebbenden, dat het in de bedoeling ligt te bevorderen, het tijdstip bedoeld in art. 81 van het Besluit herstel rechtsverkeer vast te stellen op 1 Januari 1952.

Zulks houdt in, dat na genoemde datum geen mogelijkheid meer zal bestaan tot het indienen van een verzoek om alsnog erkenning dan wel herstel van recht te verkrijgen met betrekking tot effecten, welke zijn onderworpen aan de bepalingen van het Besluit herstel rechtsverkeer.

Met betrekking tot alle zodanige effecten, ten aanzien waarvan voor genoemde datum geen aanmelding voor de Nederlandse effectenregistratie heeft plaats gehad, zal tot toepassing van art. 64 van voornoemd Besluit worden overgegaan, tengevolge waarvan de desbetreffende effecten hun geldigheid zullen verliezen.

De aandacht van belanghebbenden wordt er op gevestigd, dat weliswaar thans nog de mogelijkheid open staat een verzoek tot na-aanmelding met betrekking tot Nederlandse effecten in te dienen, doch onder voorwaarde dat, voorzover de desbetreffende effecten zich niet onder berusting van een inleveringskantoor in de zin van art. 39, lid 11, van het Besluit herstel rechtsverkeer bevinden, zij gelijktijdig met dit verzoek worden toegezonden aan het Secretariaat van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel, Keizersgracht 105, Amsterdam.

Toelichting.

Bovenstaande mededeling brengt in de tot dusverre gevolgde praktijk bij het indienen van verzoeken tot na-aanmelding in het binnenland geen enkele wijziging. De Afdeling verwijst te dezer zake naar haar Mededeling no. 180, gepubliceerd in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel van 4 Juni 1948. De mogelijkheid tot het indienen van verzoeken tot na-aanmelding zal evenwel na het tijdstip waarvan in bovenstaande mededeling sprake is, definitief gesloten zijn.

6 September 1951.

No. 219. Algemene Vergunning voor de verwisseling van ten laste van de Staat der Nederlanden uitgegeven obligaties.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel; Gelet op de artt. 70, 71 en 72 van het Besluit herstel rechtsverkeer; Verleent hiermede een

Algemene Vergunning

1. aan het Agentschap van het Ministerie van Financiën te Amsterdam om de ten laste van de Staat der Nederlanden uitgegeven obligaties te verwisselen in nieuwe obligaties met coupons en talon, welke zijn voorzien van de uiterlijke kenmerken als bedoeld in art. 1 van het Koninklijk Besluit van 8 Januari 1947 (Staatsblad H 7), mits de te verwisselen obligaties bij genoemd Agentschap worden aangeboden door bemiddeling van een inleveringskantoor in de zin van art. 39, sub 11, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

2. aan inleveringskantoren als vorenbedoeld, om ten laste van de Staat der Nederlanden uitgegeven obligaties ter verwisseling bij het sub 1) bedoelde Agentschap aan te bieden en de daarvoor in de plaats tredende nieuwe obligaties in ontvangst te nemen, een en ander mits
 - a. de te verwisselen obligaties gewaarmerkte effecten zijn in de zin van art. 1, sub 1, van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer;
 - b. de uit de verwisseling voortkomende nieuwe obligaties ten aanzien van de beschikkingsbevoegdheid onderworpen worden aan de voorschriften van het Besluit herstel rechtsverkeer en in verband daarmee bij de inleveringskantoren geblokkeerd blijven op een overeenkomstige wijze als omschreven in art. 71, lid 2, van voornoemd Besluit;
 - c. het voorschrift van art. 9, sub a, der Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking wordt in acht genomen.

Toelichting.

In verband met de in deze Prijscourant overgenomen bekendmaking van de Minister van Financiën inzake de a.s. stopzetting van couponbetaling op oude stukken van de Staatsleningen 3 % per 1962-64 en $3\frac{1}{4}$ % 1948 (beide voortgekomen uit conversie van de obligaties der 3- $3\frac{1}{2}$ % lening 1938), 3 % 1937 en 3- $3\frac{1}{2}$ % 1947 (oude leningen 4 % 1940 I en II, 4 % 1941, $3\frac{1}{2}$ % 1941, $3\frac{1}{2}$ % 1942, $3\frac{1}{2}$ % 1943 en 3 % 1936), alsmede met de reeds vroeger geschiedte publicatie van soortgelijke strekking ten aanzien van diverse andere Staatsleningen, heeft de Afdeling Effectenregistratie het wenselijk geoordeeld de bovenstaande algemene vergunning te verlenen, teneinde te voorkomen, dat moeilijkheden ontstaan bij de incassering van coupons van Staatsobligaties, welke volgens de tot dusver geldende bepalingen niet voor verwisseling in nieuwe stukken in aanmerking konden komen, omdat zij geen erkende of daarmee gelijkgestelde effecten zijn *).

Deze algemene vergunning heeft niet slechts betrekking op de thans nieuw opengestelde verwisselingen, doch eveneens op die, waartoe de gelegenheid reeds vroeger was opengesteld; een en ander ongeacht of al dan niet reeds een aankondiging omtrent stopzetting van de couponbetaling op de oude stukken heeft plaats gevonden.

In de onderhavige vergunning wordt — in afwijking van hetgeen tot dusver door het Agentschap werd voorgeschreven — niet geëist, dat de te verwisselen obligaties erkende of daarmee gelijkgestelde effecten zijn, doch uitsluitend dat zij *gewaarmerkt* zijn (d.w.z. van een definitieve stukkenverklaring of van een couponblad met witte balk voorzien). Het Agentschap heeft zijnerzijds zijn voorschriften eveneens dienovereenkomstig gewijzigd.

De voorwaarden voor de verwisseling zijn gelijk, zowel voor de geconverteerde als de niet-geconverteerde leningen, echter met

*) *De Afdeling vestigt er voor de goede orde de aandacht op, dat erkende of daarmee krachtens art. 3 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer gelijkgestelde effecten niet onderworpen zijn aan de beperkende bepalingen van de artt. 70 t/m 72 van voornoemd Besluit en dat derhalve ten aanzien van deze effecten een vergunning harerzijds niet is vereist. Wel geldt ook ten aanzien van deze stukken het algemene voorschrift van art. 9a der Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking (verplichting tot inlevering bij de uitgevende instelling van de definitieve stukkenverklaringen, voorzover de te verwisselen stukken niet reeds van couponbladen met witte balk voorzien zijn).*

dien verstande, dat voor de 3-3½ % obligatie 1947 en de 3 % obligaties per 1962-64 het bepaalde sub 1) en 3) van de Drieëntwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer van toepassing blijft. (Met betrekking tot punt 2 dezer Uitvoeringsbeschikking vergelijkte men de hierna volgende Mededeling no. 220.) De onderhavige vergunning geldt niet voor het omzetten van oude obligaties in Grootboekinschrijvingen of inschrijvingen in een Schuldregister. Deze omzetting blijft dus uitsluitend mogelijk voor erkende of daarmede gelijkgestelde effecten.

De Afdeling brengt nog in het bijzonder onder de aandacht van de inleveringskantoren, dat uit het sub 2b) in de onderhavige vergunning bepaalde voortvloeit, dat ook bij de incasso van coupons, afkomstig van uit de verwisseling verkregen *nieuwe* stukken — zolang de blokkering daarvan niet is opgeheven — de voorschriften van de Achtste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer in acht moeten worden genomen.

18 September 1951.

No. 220. Wijziging van de Drieëntwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer Hoofdstuk IV.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel; Gelet op de artt. 70, 71 en 72 van het Besluit herstel rechtsverkeer; Bepaalt:

dat het bepaalde sub 2) van de Drieëntwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer vervalt en vervangen wordt door het navolgende:

„2) dat de verwisseling als onder 1 bedoeld slechts zal mogen plaats vinden met inachtneming van de voorwaarden gesteld in de algemene Vergunning voor de verwisseling van ten laste van de Staat der Nederlanden uitgegeven obligaties (Mededeling nr. 219)“.

Toelichting.

Hiervoor wordt verwezen naar de toelichting bij Mededeling no. 219.

18 September 1951.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

No. 142. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 11 Juni 1951. (Volledige Afdeling).

Toewijzing van een vordering ex art. 59, tweede lid, sub b E 100. Bovendien maakt de Afdeling gebruik van de haar in art. 59, eerste lid gegeven bevoegdheid om verweerster te veroordelen tot vergoeding aan verzoeker van de door deze geleden schade tengevolge van het derven van de vruchten der effecten.

In de zaak:

N.V. Esveha v/h Ph. Simons & Co., te 's-Gravenhage, verzoekster.

Gemachtigde: *Mr. H. Sanders,*

contra:

Handel-Maatschappij H. A. de Bary & Co. N.V., te Amsterdam, verweerster.

Gemachtigde: *Mr. J. T. Asser,*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing;

Gezien de stukken, gehoord partijen;

Overwegende, dat de Afdeling bij beslissing d.d. 13 November 1950 aan verzoekster het terzake van

7 à f 1.000.— 3-3½% Nederland 1938. Serie B, Nos. 82948 51
en Serie C, Nos. 122448 50,

gevraagde rechtsherstel heeft geweigerd, aangezien deze obligaties door de tegenwoordige bezitter te goeder trouw en onder bezwarende titel werden verkregen;

Overwegende, dat verzoekster thans de Afdeling heeft verzocht de Handel-Maatschappij H. A. de Mary & Co. N.V. te Amsterdam te veroordelen aan verzoekster de schade te vergoeden, die zij lijdt tengevolge van het feit, dat zij niet in haar recht ten opzichte van voornoemde effecten, — waarvan het bezit voor haar is verloren gegaan, doordat haar Duitse bedrijfsleider, Casselmann, die zich op 21 September 1940 tot haar directeur had laten benoemen, zich de stukken heeft toegeëigend door de mantels, welke in haar kluis lagen, daaruit te nemen en de couponbladen, welke onder berusting van de N.V. Amsterdamsch Bankierskantoor v/h Mendes Gans waren bij die Bank weg te halen — werd hersteld, aangezien door de Bary opzettelijk werd medegewerkt aan het ontstaan van de omstandigheden, waardoor verzoekster niet in haar recht werd hersteld;

dat immers door verweerster de onderhavige 7 à f 1000.— obligaties 3-3½% Nederland 1938 in April 1941 werden verkocht in opdracht van voornoemde bedrijfsleider, welke obligaties deel uitmaakten van een post van f 230.000.— aan effecten, die in September 1940 door voornoemde bedrijfsleider van verzoekster bij verweerster werden gedeponerd en succesievelijk door verweerster in diens opdracht werden verkocht, waartegenover door de Bary aan Casselmann een crediet ter grootte van f 350.000.— werd verleend;

dat het feit, dat Casselmann, die in het geheel geen eigen vermogen bezat, zich voordeed als heer en meester van de Esveha en d.d. 28 September 1940 op papier van de Esveha de Bary opdracht gaf f 137.000.— aan effecten te verkopen en voor de opbrengst een rekening te zijnen name te crediteren, voor de Bary in ieder geval aanleiding had dienen te zijn in contact te treden met de oude aandeelhouders van de Esveha, teneinde een nader onderzoek naar de verhouding tussen de Esveha en Casselmann in te stellen, in welk laatste geval de Bary zou hebben vernomen, dat Casselmann de effecten door afpersing had verkregen;

dat het niet aannemelijk is, dat de Bary, toen zij aan Casselmann een crediet ter waarde van f 350.000.— verstrekke, zou zijn afgegaan op de enkele mededeling van Casselmann, dat hij doende was de Esveha over te nemen; dat derhalve moet worden aangenomen, dat de Bary het contract, dat d.d. 9 September 1940 tussen Casselmann en de oude aandeelhouders van de Esveha werd aangegaan reeds voor 1 October 1940 kende, uit welk contract overduidelijk bleek, dat hier geen sprake was van een vrijwillige overdracht van een Joodse zaak aan een vertrouwde oude relatie, doch van een eenzijdig opgelegde verplichting tot verkoop tegen een nog ongenoemde prijs, waarvoor alvast f 1.985.000.— nominaal aandelen Esveha in pand werden gegeven;

dat de Bary kennis droeg van het contract, dat op 1 October 1940 tussen de oude aandeelhouders van de Esveha en Casselmann werd gesloten; dit contract moest immers volgens de brief, die d.d. 1 October 1940 door de Bary aan Casselmann werd gericht, aan de Bary worden vertoond;

dat de Bary zich in ieder geval had dienen af te vragen, hoe Casselmann de koopprijs van f 900.000.— zou voldoen en dat de Bary zich bovendien had dienen te realiseren, dat deze koopprijs onevenredig laag was;

dat de Bary, toen zij de onderhavige effecten in April 1941 verkocht, op de hoogte was of althans had behoren te zijn van de omstandigheid, dat Cas-

selmann deze effecten door afpersing had verkregen, zodat alle elementen voor een aansprakelijkheid van de Bary ex art. 59 van het Besluit herstel rechtsverkeer aanwezig zijn;

Overwegende, dat door de raadsman van verweerster hiertegen in eerste instantie is aangevoerd, dat Casselmann in de tweede helft van September 1940 bij de procuratiehouder van de Bary, de heer Engelhardt, werd geïntroduceerd als bedrijfsleider bij de Esveha, welke functie Casselmann vanaf 1924 had uitgeoefend, welk verweer later niet is gehandhaafd;

dat er voor de Bary geen enkele aanleiding was te vermoeden, dat de stukken, die Casselmann liet verkopen niet zo als hij beweerde diens persoonlijk eigendom waren;

dat de opdracht tot verkoop van de effecten en de verkopen zelf geheel los staan van het crediet ad f 350.000,—; dat de opdracht tot verkoop op 27 September 1940 werd verstrekt, terwijl Casselmann eerst op 1 October 1940 voor de eerste maal over de koop van aandelen Esveha heeft gesproken, op welke dag tevens voornoemde crediet-overeenkomst voorwaardelijk tot stand kwam;

dat het niet op de weg van de Bary lag contact te zoeken met de oude aandeelhouders van de Esveha, dat er bovendien voor de Bary geen enkele reden tot wantrouwen was, aangezien diefstallen door individuele Duitse burgers, zeker in 1940, niet voorkwamen;

dat het voorts voor leidende persoonlijkheden niet ongebruikelijk is, dat men een privébrief schrijft op papier van zijn firma;

dat er, zelfs indien de Bary geweten zou hebben, dat de effecten eigendom van de Esveha en niet van Casselmann waren, voor de Bary nog geen enkele reden geweest zou zijn, om zelfs maar te vermoeden, dat de verkoop door de aandeelhouders aan Casselmann van de Esveha anders dan volkomen vrijwillig was tot stand gekomen;

dat de Bary nooit iets heeft geweten omtrent een afpersing door Casselmann; dat de Bary uitsluitend het contract van 10 October 1940 heeft gekend, vermeldende de koopprijs van f 900.000,—; dat deze koopprijs wellicht te laag was kon de Bary, die de Esveha in het geheel niet kende, niet vermoeden;

dat de Bary derhalve niet opzettelijk heeft meegewerkt aan het ontstaan van de omstandigheden, waardoor de N.V. Esveha niet in haar recht kon worden hersteld ten aanzien van de effecten, waarvoor thans schadevergoeding wordt geëist;

Overwegende hieromtrent, dat het Besluit voor de aansprakelijkheid ex art. 59, tweede lid, sub b, de eis stelt, dat er opzettelijk is medegewerkt aan het ontstaan of voortbestaan van de omstandigheden waardoor de rechthebbende niet in zijn recht werd hersteld;

dat derhalve door verzoekster voornoemd opzet moet worden aangenomen gemaakt;

dat ten processe tussen partijen vaststaat, dat de Bary ten tijde van de verkoop van de onderhavige obligaties, te weten op 24 April 1941, het contract, dat op 10 October 1940 werd gesloten tussen Casselmann en de oude aandeelhouders van de Esveha, heeft gekend; dat uit de inhoud van dit contract, — dat werd aangegaan door één aandeelhouder als gemachtigde van alle overige aandeelhouders en waarin ten aanzien van de wijze van betaling van de koopprijs geen enkele regeling is opgenomen, terwijl daarentegen de levering en de wijze van afgifte aan Casselmann wel wordt geregeld — duidelijk blijkt, dat men te doen heeft hetzij met een schijncontract, hetzij met een onder dwang tot stand gekomen contract;

dat uit een schrijven van de raadsman van verweerster d.d. 17 November 1950 is komen vast te staan, dat de procuratiehouder van verweerster Engelhardt, die tijdens de bezetting bij verweerster een invloedrijke positie innam, — in tegenstelling tot het tijdens de mondelinge behandeling door de raadsman van de Bary gestelde — Casselmann reeds enige jaren vóór 10 Mei 1940 kende en wist, dat hij lid was van de Nazi-partij;

dat deze omstandigheid het onwaarschijnlijk maakt, dat verweerster het voornoemde contract als een schijn-contract heeft aangemerkt, doch integendeel aannemelijk maakt, dat zij begrepen heeft met een onder dwang tot stand gekomen contract te doen te hebben;

dat, wat hiervan zij, het onder deze omstandigheden in ieder geval voor de hand lag, dat verweerster bij de oude aandeelhouders van verzoekster informaties had ingewonnen omtrent de oorzaak van het haar voorgelegde contract, alvorens de onderhavige transactie aan te gaan;

dat nu verweerster zulks heeft nagelaten, moet worden aangenomen, dat het haar geheel onverschillig was, wat deze oorzaak was en dat zij dan ook welbewust het risico heeft genomen te handelen op basis van een onder dwang tot stand gekomen contract;

dat zulk een handelen een opzettelijk handelen in de zin van art. 59 van het Besluit herstel rechtsverkeer oplevert;

dat uit het vorenstaande volgt, dat het beroep van de raadsman van de Bary, dat in het gehele jaar 1940 nog geen maatregelen tegen de Joodse bedrijven werden genomen en dat in de eerste zes maanden van de bezetting dan ook slechts enkele en dan nog geheel vrijwillige ariseringen voorkwamen, niet terzake dienende is omdat verweerster in het licht van de haar bekende feiten niettemin aan de vrijwilligheid der arisering moet hebben getwijfeld;

dat derhalve de Bary hoofdelijk aansprakelijk is tegenover verzoekster voor het bedrag der in artikel 59 bedoelde schadevergoeding zijnde f 6.930,—;

dat de Afdeling tevens aanleiding vindt in het onderhavige geval gebruik te maken van de haar in art. 59 gegeven discretionaire bevoegdheid verweerster te veroordelen aan verzoekster eveneens de schade te vergoeden, die door deze werd geleden tengevolge van het derven van de vruchten van de onderhavige obligaties van April 1941 tot aan de aflosbaarstelling, zijnde een bedrag van f 1513,75;

BESLISSENDE:

- I. Bepaalt, dat verweerster hoofdelijk aansprakelijk is tegenover verzoekster voor de schade, die door verzoekster werd geleden tengevolge van 7 à f 1000,— obligaties 3-3½ % Nederland 1938, Serie B nos. 82948 51 en Serie C, nos. 122448 50 werd hersteld.
- II. Veroordeelt verweerster aan verzoekster tegen kwijting te betalen de in art. 59 van het Besluit herstel rechtsverkeer bedoelde waarde van voornoemde effecten zijnde f 6.930,—.
- III. Veroordeelt verweerster aan verzoekster tegen kwijting te betalen de door verzoekster sedert 1 April 1941 van voornoemde effecten gederfde vruchten, zijnde een bedrag van f 1513,75.
- IV. Bepaalt, dat de kosten van dit geding aan de zijde van verzoekster tot op heden begroot op f 350,— zullen komen ten laste van verweerster.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Vierde gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de Vierde gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in art. 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

(Ned. Stcrt. 14 September 1951, No. 179.)

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Circulaires van het Ned. Beheersinstituut, gericht aan de plaatselijke bureau's en vertegenwoordigers

Tarief van kosten.

Hiermede brengen wij te Uwer kennis, dat het tarief van kosten, door het Nederlandse Beheersinstituut in rekening te brengen voor zijn bemoeiingen, ingevolge art. 35, lid 2, van het Besluit Vijandelijk Vermogen Staatsblad E 133, na de laatste aanvulling, welke gepubliceerd werd in de Nederlandse Staatscourant van 28 Augustus 1951, no. 166, in zijn geheel, als volgt luidt:

1. Bekrachtiging van rechtshandelingen, als bedoeld in artikel 13 (artikel 14) f 15,—
2. Toestemming tot het leggen van beslag op vermogens van vijandelijke Staten, vijandelijke onderdanen en personen, als bedoeld in artikel 6, lid 1, en tot aanvraag van faillissement en surséance van betaling van vijandelijke onderdanen en personen, als bedoeld in artikel 6, lid 1 (artikel 19) „ 10,—
3. Vrijstelling van bepaalde personen van één of meer bepalingen, bij of krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen gesteld (artikel 34, lid 1, sub d) „ 25,—
4. Afgifte van individuele toestemmingen voor de verrichting van rechtshandelingen door, met of ten behoeve van een vijandelijke Staat, een vijandelijke onderdaan of een persoon, wiens vermogen krachtens de bepalingen van gemeld besluit onder beheer wordt gesteld (artikel 34, lid 1, sub e) „ 15,—
5. Afgifte van verklaringen, dat bepaalde personen niet langer vijandelijke onderdanen zijn (artikel 34, lid 1, sub f) „ 50,—
6. Afgifte van verklaringen, dat het beheer over vermogen van een bepaalde onderdaan van de Staat Italië eindigt en dat dit vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, zal worden teruggegeven (artikel 6 G 382) (voor zover niet reeds verschuldigd wegens aanvraag van een verklaring ex artikel 34, lid 1, sub f, E 133) „ 50,—
7. Beschikkingen krachtens artikel 14, tweede lid der wet Staatsblad 1951 no. 311, dat het vermogen van de verzoeker of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, zal worden teruggegeven „ 50,—

Het Beheersinstituut is bevoegd in bijzondere gevallen, te zijner beoordeling, voor de boven bedoelde bemoeiingen geen kosten of een lager bedrag aan kosten in rekening te brengen.

De kosten moeten bij de indiening van het verzoek worden voldaan; bij afwijzing van het verzoek vindt geen teruggave plaats.
12 September 1951.

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos. 3 en 4).

In de Nederlandse Staatscourant van 19 September 1951, No. 182 zijn

afgekondigd de lijsten 113 t m 115 van de door het Nederlandse Beheers-
instituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffe-
naars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-Vereffenaars van de Stichting Vermögensverwaltungs- und
Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijsten nos.
116—118 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore,
Sarphatistraat 47/55, te Amsterdam, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende
een maand na heden eventuele bezwaren tegen de voorgenomen erkenning
bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 7 September 1951, No. 174.)

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/101

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 2 Juli 1951 (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).

Het Missiehuis heeft effecten ontvangen door bemiddeling van de commissiennair Overes, die ingevolge diens opdracht waren gekocht door het Algemeen Effecten Kantoor (A.E.K.). De aankoopnota van Overes vermeldde de deviczenvergunning no. 59500 van Rebholz.

De vrijwaringsvordering van Overes tegen A.E.K. is bij de beslissing waarvan beroep afgewezen.

Overes moet hebben begrepen, dat het Missiehuis „goede stukken” wilde hebben, waartegenover A.E.K., de principaal van Overes niet kennende, zonder diens nadrukkelijke opdracht daaromtrent geen zekerheid had. Overes heeft verzuimd dit nadrukkelijk te bedingen bij het geven van de opdracht aan A.E.K. Overes heeft het Missiehuis niet op de hoogte gesteld van de mogelijkheid, dat Joodse stukken zouden worden geleverd en het Missiehuis had geen duidelijke voorstelling van het door Overes gepleegde verzuim. Van rechtsverwerking door het Missiehuis kan onder deze omstandigheden geen sprake zijn.

Vordering tegen A.E.K. terecht afgewezen. A.E.K. heeft tegenover Overes niet in strijd met goede trouw gehandeld en heeft Overes geen onjuiste of geflatteerde voorstelling van zaken gegeven.

Beroep verworpen.

(Zie „Rechtsherstel”, 5e jg. blz. 434).

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 26 e.v.; 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 23-8-'50 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift no. 822/50 van W. L. M. Overes, commissiennair in effecten, wonende te Tilburg (verder te noemen: Overes), gemachtigde Mr. H. J. A. Scheidelaar,

procureur te Tilburg, bij welk verzoekschrift beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad dd. 21-7-'50 (Tijdschrift „Rechtsherstel” 5e jg. pag. 434), Regresdossier W 35-51488/OB, gewezen tussen de Vereniging „Missiehuis”, gevestigd te Tilburg (verder te noemen: Missiehuis), gemachtigde Mr. G. J. P. Cammelbeeck, procureur te Eindhoven, Overes en de N.V. Algemeen Effectenkantoor, gevestigd te Amsterdam, in liquidatie (verder te noemen: A.E.K.); gemachtigde Mr. Th. P. J. Masthoff, procureur te Amsterdam, bij welke beslissing Overes is veroordeeld tot betaling aan Missiehuis van een schadevergoeding, groot f 2.236,68, en een vordering van Overes tegen A.E.K. is afgewezen, met bijkomende voorzieningen;

- b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;
- c. een op 11-12-'50 ingekomen verzoekschrift van Missiehuis;
- d. een op 26-1-'51 ingekomen verzoekschrift van A.E.K.

Gehoord partijen ter zitting van de Raad op 2-4-'51 vastgesteld voor de mondelinge behandeling, te weten: Overes in persoon en bij monde van zijn voornoemde gemachtigde, Missiehuis, vertegenwoordigd door haar voornoemde gemachtigde en A.E.K., vertegenwoordigd door G. H. Goukstert en M. N. Eigenhuizen zomede door haar voornoemde gemachtigde;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat bij het door Overes ingediende verzoekschrift de voeging is verzocht van het onderhavige, onder no. 822/50 aanhangige geding met het onder no. 235/50 door Missiehuis als appellante bij de Raad aanhangig gemaakte geding in beroep tegen een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad dd. 11-1-'50, in welke laatste zaak de Raad heden uitspraak heeft gedaan;

Overwegende dat de Raad ter zitting van 2-4-'51 dat verzoek tot voeging heeft afgewezen;

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing, waarvan beroep, en

- a. tot niet-ontvankelijkverklaring, althans ontzegging, van de vordering van Missiehuis in eerste aanleg, voorzover gericht tegen Overes,
- b. subsidiair, voor het geval die vordering ten aanzien van Overes mocht worden toegewezen, tot veroordeling van A.E.K. om aan Overes te vergoeden alle schade, die hij aan Missiehuis zou moeten voldoen, en mitsdien tot betaling aan Overes van de koopprijs van het litigieuze effect ad f 2.236,68,
- c. voor het geval Missiehuis de haar toegewezen vordering tot schadevergoeding op A.E.K. mocht verhalen, tot verklaring voor recht dat Overes niet verplicht is A.E.K. deswege schadeloos te stellen;

Overwegende dat Missiehuis tijdens de mondelinge behandeling der zaak afstand heeft gedaan van het door haar gevoerde verweer betreffende niet-ontvankelijkheid van het beroep op grond van overschrijding van de beroepstermijn, welk verweer de Raad overigens ongegrond acht, aangezien de termijn van beroep in casu werd bepaald door artikel 68 lid 2 sub c van K.B. E 100 en van overschrijding van die termijn niet is gebleken;

Overwegende dat het door Overes sub c gevorderde, waarop zijn vijfde grief tegen de bestreden beslissing betrekking heeft, niet voor toewijzing vatbaar is, aangezien bij die beslissing aan Missiehuis geen vordering tot schadevergoeding tegen A.E.K. is toegewezen en Missiehuis tegen die beslissing geen beroep heeft ingesteld;

Overwegende ten aanzien van de door Overes bij zijn eerste grief aangevoerde bezwaren tegen de procesgang in eerste aanleg, dat deze grief strekt ter adstructie van het door hem bij afzonderlijk verzoekschrift no. 823/50 gedaan verzoek om als partij te worden toegelaten in het tussen Missiehuis en de Erven van Gelder onder no. 235/50 in beroep gevoerde geding;

Overwegende dat bij 's Raads uitspraak van heden onder nos. 235/50 en 823/50 dit verzoek is afgewezen en tevens uitspraak is gedaan omtrent het beroep van Missiehuis onder no. 235/50, zodat dat verzoek in het huidige geding niet opnieuw in behandeling kan komen;

Overwegende dat de door Overes als tweede en derde grief aangevoerde bezwaren tegen de toewijzing in eerste aanleg van de vordering van Missiehuis voorzover deze tegen hem was gericht, respectievelijk in het kort behelzen dat bij de beslissing, waarvan beroep, in strijd met de wettelijke bepalingen is aangenomen:

1. dat Overes een verzuim heeft gepleegd door, bij het doorgeven aan A.E.K. van de opdracht van Missiehuis tot aankoop van het litigieuze effect en andere effecten, niet uitdrukkelijk te bedingen dat er „goede stukken”, dan wel „geen Joodse stukken” moesten worden geleverd;
2. dat Missiehuis, door de stukken te aanvaarden en te betalen na kennisneming van de aankoopnota van A.E.K. en van haar brief aan Overes dd. 7-5-'51, hare aanspraken tegen Overes niet heeft verwerkt;

Overwegende ten aanzien van de tweede grief, dat tussen partijen vaststaat dat Overes bij het ontvangen van de opdracht tot aankoop der effecten heeft begrepen, dat Missiehuis effecten uit niet-Joods bezit wilde hebben, ofschoon dit bij die opdracht niet uitdrukkelijk door Missiehuis werd gestipuleerd, terwijl Overes van oordeel is dat A.E.K., bij het doorgeven van de opdracht door Overes aan haar, dit eveneens heeft moeten begrijpen, ofschoon ook daarbij geen uitdrukkelijk beding is gemaakt;

Overwegende dat de Raad dit oordeel niet deelt, daar Overes zijn principaal kende en kon begrijpen dat een instelling als Missiehuis geen besmette stukken wenste te hebben, doch A.E.K. daarmede geen rekening kon houden daar zij niet wist wie de cliënt van Overes was, terwijl het overigens aan commissonnairs in effecten, zoals Overes en A.E.K. ten tijde van het doorgeven van de bewuste opdracht in het eind van April 1943, bekend moet zijn geweest dat er tal van cliënten waren, die wel reflecteerden op aankoop van effecten, waarbij een aanmerkelijke kans op levering van stukken uit Joods bezit moest worden aanvaard, hetgeen destijds aanleiding had gegeven tot de vorming van wachtlijsten voor cliënten die slechts „goede stukken” wensten te ontvangen;

Overwegende dat daaruit volgt dat Overes, nu hij begreep dat Missiehuis bij het geven van de opdracht beoogde

stukken te ontvangen, die niet uit Joods bezit afkomstig waren, deze order niet had mogen doorgeven zonder daarbij een nader beding ter bescherming van de belangen zijner cliënte te maken;

Overwegende voorts dat uit de door Overes ontvangen aankoopnota van A.E.K., welke het destijds onder deskundigen op het gebied van de effectenhandel algemeen bekende deviezenvergunningsnummer 59500 van Reholz' Bankierskantoor vermeldde, zomede uit de op die nota voorkomende clause, inhoudende dat A.E.K. de stukken voetstoots, derhalve zonder onderzoek naar de herkomst daarvan, had gekocht en dat zij zich voor de herkomst niet aansprakelijk stelde, uit de uitkering van een plaatsingsprovisie en tenslotte uit de door hem van A.E.K. ontvangen telefonische mededeling, bevestigd door haar brief dd. 7-5-'43 — vermeldende dat A.E.K. de stukken had gekocht van een Amsterdamse firma, waarvan men beweerde dat zij Joods bezit realiseerde, doch dat dit, indien juist, niet wilde zeggen dat deze stukken ook uit Joods bezit afkomstig waren, waarover A.E.K. hem niet kon inlichten — aan Overes moet zijn gebleken dat er een aanmerkelijke kans bestond, dat de aldus gekochte en geleverde stukken inderdaad uit Joods bezit afkomstig waren en Overes onder die omstandigheden niet had mogen volstaan, zoals hij deed, met het tonen aan Missiehuis van de voormelde aankoopnota en brief van A.E.K.;

Overwegende dat derhalve de tweede grief moet worden verworpen;

Overwegende ten aanzien van de derde grief, dat het beroep van Overes op rechtsverwerking door Missiehuis slechts zou kunnen worden aanvaard, indien uit de handelingen van Missiehuis zou moeten worden afgeleid dat zij daarmede stilzwijgend afstand deed van hare rechten tegenover Overes uit hoofde van diens verzuimen bij de uitvoering van zijn opdracht, waartoe zij zijn vereist, dat Missiehuis bij het aanvaarden en betalen van de geleverde stukken die verzuimen kende en dat hare handelingen onverenigbaar waren met handhaving van de aanspraken, die voor haar tegenover Overes uit die verzuimen zouden voortvloeien, indien deze stukken inderdaad besmet mochten blijken te zijn en Missiehuis op grond daarvan verplicht mocht worden om die stukken af te geven;

Overwegende dat, nu Overes heeft nagelaten Missiehuis volledig op de hoogte te stellen van hetgeen hij, als deskundige op effectengebied, omtrent het gehele verloop der zaak en omtrent de daaruit af te leiden gevolgtrekkingen, als hiervoren ten aanzien van de tweede grief vermeld, heeft geweten of heeft behoren te weten en te begrijpen, niet kan worden aangenomen dat Missiehuis bij het ontvangen en betalen van de geleverde stukken een duidelijke voorstelling heeft gehad van de door Overes gepleegde verzuimen en van hare rechten uit dien hoofde tegenover hem, en derhalve ook niet kan worden aangenomen dat deze handelingen van Missiehuis een stilzwijgende afstand van die rechten inhielden en met de handhaving daarvan onverenigbaar waren —; zulks te minder nu in dit geval, ook indien Missiehuis destijds hare rechten tegenover Overes wel had gekend, het ontvangen en betalen van de geleverde stukken niet noodzakelijkerwijze onverenigbaar zou moeten worden geacht met handhaving door Missiehuis van hare rechten voor het geval, dat de verzuimen van Overes mettertijd schade voor haar mochten opleveren;

Overwegende dat derhalve ook de derde grief moet worden verworpen;

Overwegende dat de vierde grief van Overes is gericht tegen de afwijzing bij de beslissing waarvan beroep, van zijn subsidiaire vordering om, indien de vordering tot schadevergoeding van Missiehuis tegen hem mocht worden toegewezen, A.E.K. te veroordelen tot vergoeding aan hem van alle schade, die hij aan Missiehuis zou moeten betalen, en hierop gegrond is, dat de aansprakelijkheid van A.E.K. ten aanzien van de Joodse herkomst der stukken door haar niet rechtsgeldig kon worden uitgesloten, daar zij bij de aankoop en de levering wist dat deze stukken van Reholz waren verworven en dat derhalve de kans zeer groot was, dat het Joodse stukken waren, hetgeen A.E.K. tegenover Overes heeft verzwegen; volgens de toelichting van deze grief is in de bestreden beslissing aangenomen, dat A.E.K. hare aansprakelijkheid evenzeer mocht uitsluiten ten aanzien van door haar gekochte stukken, waarvan zij de Joodse herkomst kende, welke beslissing in strijd was met de regel dat overeenkomsten te goeder trouw moeten worden uitgevoerd;

Overwegende te dien aanzien, dat een beding als het hier bedoelde de aansprakelijkheid van degene, die dit maakt voor eigen kwade trouw niet kan uitsluiten, doch de Raad niet aanneemt dat A.E.K. bij het uitvoeren van de haar door Overes doorgegeven order — waarbij Overes niet had bedongen dat geen uit Joods bezit afkomstige stukken mochten worden geleverd — in strijd met de goede trouw heeft gehandeld en evenmin aanneemt dat A.E.K. aldus heeft gehandeld door aan Overes, op diens verzoek om bericht of de gekochte stukken van Joodse herkomst waren, daar zijn cliënt die niet wenste te hebben, te antwoorden zoals zij deed, aangezien A.E.K. — ofschoon de naam des verkopers, waarnaar door Overes ook niet was gevraagd, niet vermeldende — daarbij geen onjuiste of geflatteerde voorstelling van zaken heeft gegeven en tevens heeft doen uitkomen dat de stukken uit Joods bezit konden zijn, dat zij daaromtrent geen inlichtingen kon verstrekken en dat hieraan risico's voor de koper konden zijn verbonden;

Overwegende dat derhalve ook de vierde grief moet worden verworpen;

Overwegende dat mitsdien behoort te worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep;

Bevestigt de beslissing, waarvan beroep;

Veroordeelt Overes in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van Missiehuis en van A.E.K. gevallen, tot heden ten aanzien van elk dier partijen begroot op f 200,—.

No. 51/102

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 2 Juli 1951. (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).

In de procedure in eersten aanleg tussen Missiehuis en Erven van Gelder was Overes als partij toegelaten. Overes heeft tegen de beslissing geen beroep ingesteld en kan nu niet alsnog — na 7 maanden — als partij worden toegelaten in de appelprocedure van het Missiehuis tegen de Erven van Gelder. Verzoek van Overes, om als partij te worden toegelaten, afgewezen.

Het beroepen vonnis was niet alleen gebaseerd op de uitkering van de Reholz-provisie, maar ook op het feit, dat Overes op grond van de Deviezenvergunning A 59500 heeft geweten, dat door hem Joods bezit werd gekocht. Tegen deze grond is niet geappelleerd, zodat het beroep niet tot vernietiging van het vonnis kan leiden.

„Anders dan rechtmatig bezitsverlies” omvat ook bezitsverlies onder de omstandigheden zoals omschreven in art. 25 K.B. E 100.

Beroep verworpen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 54, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 2-2-'50 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift no. 235.50 van de Vereniging „Missiehuis”, gevestigd te Tilburg (verder te noemen: Missiehuis), gemachtigde Mr. G. J. P. Cammelbeek, procureur te Eindhoven, bij welk verzoekschrift beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad dd. 11-1-'50, PW:ARB Doss. 3035 2-N 126-51488 Geschillen, waarbij de Erven M. van Gelder (verder te noemen: Erven van Gelder), gemachtigde Mr. I. S. de Vries, procureur te Amsterdam, zijn hersteld in de eigendom van 1/10 cert. Atchison Topeka & Santa Fé Spoorweg My. no. 33811, met bijkomende voorzieningen;

b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;

c. een op 1-12-'50 ingekomen verzoekschrift van de Erven van Gelder;

d. een op 23-8-'50 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift no. 823.50 van W. L. M. Overes, commissionnair in effecten, wonende te Tilburg (verder te noemen: Overes), gemachtigde Mr. H. J. A. Scheidelaar, procureur te Tilburg, bij welk verzoekschrift Overes de Raad heeft verzocht hem als partij toe te laten in het door Missiehuis bij haar sub a. vermeld verzoekschrift aanhangig gemaakt geding in beroep, en voorts heeft verzocht dat geding te voegen met een door hem bij verzoekschrift no. 822/50 als appellant bij de Raad aanhangig gemaakt geding in beroep tegen een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad

dd. 21-7-'50, Regresdossier W 35-51488/OB, gewezen tussen Missiehuis, Overes en de N.V. Algemeen Effectenkantoor, gevestigd te Amsterdam, in liquidatie (verder te noemen: A.E.K.), bij welke beslissing Overes is veroordeeld tot betaling aan Missiehuis van een bedrag als schadevergoeding en een vordering van Overes tegen A.E.K. is afgewezen, met bijkomende voorzieningen;

e. een op 21-10-'50 ingekomen verweerschrift van Missiehuis betreffende het sub d vermelde verzoekschrift;

f. een op 1-12-'50 ingekomen verweerschrift van de Erven van Gelder, betreffende het sub d vermelde verzoekschrift;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad op 2-4-'51, vastgesteld voor de mondelinge toelichting der voormelde zaken, te weten: Missiehuis, vertegenwoordigd door haar voornoemde gemachtigde, de Erven van Gelder, vertegenwoordigd door Mej. Mr. G. Santcroos namens hun voornoemde gemachtigde, en Overes in persoon en bij monde van zijn voornoemde gemachtigde;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat de Raad ter zitting van 2-4-'51 het door Overes gedaan verzoek tot voeging van de onder no. 235/50 aanhangige zaak met de onder no. 822/50 aanhangige heeft afgewezen, terwijl de Raad Overes in de gelegenheid heeft gesteld om tijdens die zitting in het midden te brengen hetgeen hij, bij inwilliging van zijn verzoek tot toelating als partij in het onder no. 235/50 aanhangige geding, in dat geding zou wensen aan te voeren, en voorts Missiehuis en de Erven van Gelder in de gelegenheid heeft gesteld om daarop te antwoorden, met bepaling dat de Raad omtrent laatstgemeld verzoek van Overes nader zal beslissen;

Overwegende dat partijen daarop het laatstgemelde punt mondeling hebben toegelicht;

Overwegende te dien aanzien dat Overes, zoals in zijn sub d. bedoeld verzoekschrift is vermeld, in eerste aanleg door de Afdeling Effectenregistratie in de gelegenheid is gesteld om zijnerzijds een verweerschrift in te dienen tegen de door de Erven van Gelder ingediende aanvraag tot rechtsherstel betreffende het litigieuze effect, en Overes daarna op 9-9-'48 een zodanig verweerschrift heeft ingediend,

waarin hij zich ten aanzien van die aanvraag tegenover de Erven van Gelder aan de zijde van Missiehuis heeft geschaard;

Overwegende dat Overes derhalve in eerste aanleg als partij in het thans onder no. 235/50 in beroep aanhangige geding is toegelaten en hij tegen de beslissing, waarvan beroep, zelfstandig binnen de daarvoor bepaalde termijn beroep had kunnen instellen;

Overwegende dat, nu Overes dit niet heeft gedaan, zijn — ruim 7 maanden na de dagtekening dier beslissing ingediend — verzoek om als partij te worden toegelaten in het door Missiehuis aanhangig gemaakt geding in beroep van die beslissing, niet voor inwilliging vatbaar is;

Overwegende ten aanzien van het door Missiehuis ingesteld beroep, dat dit zich richt tegen de overweging der bestreden beslissing dat, nu bij de verkoop van het litigieuze effect door Rebholz' Bankierskantoor een uitkering van f 37,50 aan de betrokken commissionnair van Missiehuis is gedaan, hare verkrijging van dat effect niet overeenkomstig de gebruiken aan een Nederlandse beurs, en derhalve niet in regelmatig beursverkeer, heeft plaats gehad;

Overwegende dat de aldus bestreden conclusie in die beslissing echter mede is gegrond op de omstandigheid, dat Rebholz het effect heeft verkocht en aan A.E.K. heeft geleverd, gelijk A.E.K. het op haar beurt aan Overes heeft geleverd, met deviezenvergunning no. A 59500, welk nummer bij banken en beursfirma's algemeen bekend stond als een ten behoeve van Rebholz afgedwongen vergunningsnummer, zodat Overes de wetenschap heeft bezeten dat door hem voor zijn cliënt Joods bezit werd gekocht;

Overwegende dat, waar deze laatste grond in beroep niet is bestreden, het beroep niet tot vernietiging van de beslissing, waarvan beroep, kan leiden;

Overwegende dat de Erven van Gelder hierop bij hun verweerschrift hebben gewezen en Missiehuis vervolgens bij de mondelinge behandeling daartegenover heeft verwezen naar een passage uit een, buiten verband met het onderhavige geding, door Mr. G. L. Muller te Amsterdam gegeven uiteenzetting, doch dit in 's Raads voorgaande overwegingen geen verandering kan brengen, nu — in het midden gelaten

wat uit de door Missiehuis aangehaalde passage zou zijn af te leiden — zij daaraan geen grief tegen de vorenbedoelde grond der bestreden beslissing heeft verbonden, en overigens uit de bedoelde aanhaling slechts zou volgen, dat verkoop van certificaten van Amerikaanse aandelen krachtens de deviezenvergunning van Rebholz niet impliceerde dat daaraan een gebrek moest kleven, hetgeen echter niet wegneemt dat ten aanzien van aldus verhandelde stukken niettemin rekening behoorde te worden gehouden met de meer dan normale waarschijnlijkheid dat dit wel het geval zou zijn;

Overwegende dat bij de mondelinge behandeling der zaak namens Missiehuis als nieuwe grief, volgens haar van juridische aard, is voorgesteld;

dat bij de bestreden beslissing ten onrechte is aangenomen dat de rechtsvoorganger der Erven van Gelder, door inlevering van het effect gedurende de bezetting bij Liro, het bezit daarvan anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren; terwijl zij ter adstructie van die grief heeft aangevoerd, dat het begrip „anders dan rechtmatig bezitsverlies” moet worden geacht analoog te zijn aan „ontvreemding of verlies” in artikel 2014 lid 2 B.W., of wel onvrijwillig bezitsverlies, en derhalve slechts geacht kan worden aanwezig te zijn in die gevallen, waarin de inlevering bij Liro niet slechts heeft plaats gehad onder de druk van Duitse verordeningen, doch waarin tevens de Duitse bezetter het effectenbezit van Joodse landgenoten kende of kon kennen, hetgeen volgens Missiehuis in casu niet was komen vast te staan;

Overwegende dat deze grief moet worden verworpen, aangezien Missiehuis niet betwist dat de inlevering van het effect bij Liro, waardoor de erflieders het bezit daarvan heeft verloren, plaats heeft gehad op grond van een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan bij K.B. E 93 is bepaald dat deze wordt geacht nimmer van kracht te zijn geweest, terwijl naar 's Raads oordeel een dergelijk bezitsverlies — in artikel 25 van K.B. E 100 aangewezen als een geval waarin, behoudens blijk van het tegendeel, moet worden aangenomen dat het achterwege laten van ingrijpen door de Raad in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware — tevens als een geval van anders dan rechtmatig bezitsverlies in de zin van artikel 54 lid 1 sub b

van K.B. E 100 moet worden aange-merkt, tenzij — wat hier niet het geval is — van het tegendeel is gebleken;

Overwegende dat het beroep mitsdien behoort te worden verworpen;

RECHTDOENDE:

Wijst het door Overes gedaan verzoek tot toelating als partij in het geding af;

Veroordeelt Overes in de kosten, aan de zijde van de Erven van Gelder en van Missiehuis op de behandeling van dat verzoek gevallen, tot heden ten aanzien van elk dier partijen begroot op f 25.—;

En ten principale:

Verwerpt het beroep;

Bevestigt de beslissing, waarvan beroep;

Veroordeelt Missiehuis in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van de Erven van Gelder gevallen, tot heden begroot op f 200.—.

No. 51/103

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 13 December 1950. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Het beroepschrift is uitsluitend gericht tegen de beslissing van het N.B.I., dat appelland sub 1 vijandelijk onderdaan is op grond van het bepaalde in art. 2 sub 1 E 133.

Appellanten niet ontvankelijk verklaard voor zover het appelschrift verzoeken bevat, waaromtrent het N.B.I. in eerste aanleg geen beslissing heeft genomen.

De toepasselijkheid van art. 2 sub 1 E 133 is onafhankelijk van de nationaliteit, zodat de vraag of verzoeker de Danziger nationaliteit bezit, irrelevant is.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het op 13 Augustus 1949 ingekomen verzoekschrift van:

1. Konrad Hoene, van beroep Rittergutsbesitzer, wonende Friedrichshof (24b), über Kiel-Holtenau, Schleswig Holstein, Deutschland, Britsche Zône, zowel voor zichzelf als tot

bijstand en machtiging van zijn onder 2 te noemen echtgenote,
2. Ilse van der Becke, wonende aan hetzelfde adres als 1,

beiden te dezer zake domicilie kiezen de zowel te Amsterdam aan het Singel no. 406 ten kantore van de advocaat en procureur Mr. J. C. L. Zuyderhoff, als te 's-Gravenhage aan de Lange Houtstraat no. 23, ten kantore van de advocaat en procureur Mr. S. van Oven, die beiden door hen als gemachtigden zijn gesteld om voor hen in deze te occuperen, bij welk verzoekschrift in hoger beroep gekomen wordt van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 15 Juli 1949 en geconcludeerd wordt tot vernietiging van deze beslissing, terwijl tevens het verzoek gedaan wordt: dat het vermogen van voornoemde echtelieden, dat in Nederland aanwezig is niet langer als vijandelijk vermogen mag worden aangemerkt;

Gelezen het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 31 October 1949, waarbij geconcludeerd wordt tot niet ontvankelijkverklaring althans afwijzing van het verzoek;

Gehoord ter terechtzitting van 1 November 1950 appellant Konrad Hoene in persoon en de gemachtigde van appellanten Mr. Dr. J. Th. Vermeulen, advocaat en procureur te 's-Gravenhage en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. H. J. van Wijk;

Gelet op de overgelegde bescheiden;
Overwegende, dat het hoger beroep tijdig is ingesteld;

Overwegende, dat de Raad in de eerste plaats zal hebben vast te stellen de omvang van het geschil, waarover een beslissing zal moeten worden gegeven;

Overwegende te dien aanzien, dat Mr. H. J. van Wijk desgevraagd uitdrukkelijk ter zitting heeft verklaard, dat de onderwerpelijke zaak niet is aangebracht bij verzoekschrift, doch haar ontstaan heeft gevonden door een langdurige correspondentie tussen partijen, waarvan ter kennis van de Raad zijn gebracht de namens appellanten door hun gemachtigde Mr. J. C. L. Zuyderhoff ondertekende brieven d.d. 19 Mei 1949 en 25 Juli 1949 en de naar aanleiding daarvan geschreven brief van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 15 Juli 1949, die de beslissing inhoudt, waarvan is geappelleerd;

dat de zinsnede in deze brief, die de aangevallen beslissing inhoudt en daarop betrekking heeft, woordelijk luidt:

„Met verwijzing naar Uw bovenaangehaalde brieven berichten wij U, inmiddels van ons Bureau Amsterdam nog nadere berichten te hebben ontvangen met betrekking tot de vraag of Uw cliënt, de Heer K. Hoene, al dan niet als vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) dient te worden aangemerkt. Onze beslissing ten deze is, dat de Heer K. Hoene, voornoemd, op grond van het feit, dat hij „Landwirtschaftlicher Berater der Wehrmacht im Kreis Karthaus” is geweest, moet worden beschouwd als te vallen onder art. 2 sub 1 van E 133.”

Overwegende, dat deze beslissing derhalve niet meer inhoudt dan dat appellant K. Hoene vijandelijk onderdaan is op grond van art. 2 sub 1 van het Besluit E 133, doch geen beslissing bevat omtrent zijn echtgenote Ilse van der Becke;

Overwegende, dat ook niet blijkt, dat in eerste aanleg enig verzoek te haren aanzien is gedaan;

dat immers Mr. Zuyderhoff in zijn brief van 19 Mei 1949 namens zijn cliënten, appellanten, alleen inlichtingen verstrekt omtrent de zogenaamde militaire dienst van appellant K. Hoene, doch deze brief niets omtrent zijn echtgenote bevat;

dat Mr. Zuyderhoff, in zijn brief van 25 Juni 1949 verder schrijft, dat appellant K. Hoene van mening is, dat de Nederlandse Staat op grond van artikel 3 van „Gesetz 5” van de geallieerde Contrôleraad zijn goederen in Nederland vrij moet geven, terwijl wederom met geen woord gerept wordt van de echtgenote van K. Hoene;

dat ook niets vermeld is omtrent de vermogensrechtelijke verhouding tussen de echtgenoten en het in Nederland aanwezige vermogen van appellante Ilse van der Becke, terwijl Mr. Zuyderhoff tenslotte de toepasselijkheid van het Besluit E 133 bestrijdt voorzover betreft gedwongen krijgs- en staatsdienst, daar dit Besluit uitsluitend doelt op Duitsers en eventuele „vrijwillige” vijanden;

dat het Nederlandse Beheersinstituut in zijn brief van 15 Juli 1949 op deze uitlating nog heeft gereageerd met de

opmerking, dat het slot van art. 3 van „Gesetz 5” geen betrekking heeft op personen in de zin van art. 2 sub 1 E 133, doch de passage wie niet onder het begrip „eine ausserhalb Deutschlands befindliche Person deutscher Staatsangehörigkeit” vallen eventueel slechts art. 2 sub 2 E 133 in het geding zou brengen;

Overwegende, dat ook hieruit blijkt, dat het geschil, dat partijen in eerste aanleg verdeeld heeft gehouden, moet worden aangemerkt als te zijn omvat door de inhoud van de door het Nederlandse Beheersinstituut genomen beslissing, dat appellant K. Hoene vijandelijk onderdaan is op grond van het bepaalde in art. 2 sub 1 van het Besluit E 133;

Overwegende, dat dit met zich brengt, dat appellante Ilse von der Becke, die in eerste instantie geen verzoekster is geweest niet ontvankelijk is met haar hoger beroep;

Overwegende, dat in het appèlrequest verder het verzoek wordt gedaan te bepalen, dat het vermogen van appellanten in Nederland niet langer als vijandelijk vermogen mag worden aangemerkt;

Overwegende, dat op grond van het vorenoverwogene dit verzoek als een geheel nieuw verzoek moet worden aangemerkt, waaromtrent het Nederlandse Beheersinstituut in eerste instantie nog geen beslissing heeft genomen, daar het geschil alleen betref de vraag, of K. Hoene al dan niet vijandelijk onderdaan is op grond van art. 2 sub 1 van het Besluit E 133;

dat weliswaar partijen in de mondelinge toelichting evenvermeld verzoek in hun pleidooien hebben betrokken, doch dit feit niet tot gevolg mag hebben, dat de Raad zonder dat het Nederlandse Beheersinstituut in eerste instantie gelegenheid heeft gehad een beslissing te nemen een uitspraak op dit verzoek zou doen; zodat dit niet-ontvankelijk moet worden verklaard;

Overwegende, dat de Raad Mitsdien zal hebben na te gaan en te beslissen of K. Hoene vijandelijk onderdaan is op grond van art. 2 sub 1 van het Besluit E 133;

Overwegende, dat vaststaat, dat appellant K. Hoene is aangesteld tot „Landwirtschaftlicher Berater der Wehrmacht im Kreise Karthaus”;

Overwegende, dat de Raad alvorens de vraag te beantwoorden, of appellant op grond hiervan vijandelijk onder-

daan is, zal behandelen het verweer, dat hij van Danziger nationaliteit is en in zijn woonplaats, gelegen in door Duitsland geannexeerd Pools gebied verplicht is geworden ten behoeve van Duitsland werkzaamheden te verrichten en het Besluit E 133 in het geheel niet op hem van toepassing is;

Overwegende wat deze laatste stelling betreft, dat de Raad in dit geding de vraag, of appellant K. Hoene de Duitse dan wel nog steeds de Danziger nationaliteit bezit niet tot oplossing behoeft te brengen;

dat toch artikel 2 sub 1 niet alleen op onderdanen van een vijandelijke staat van toepassing is maar ook op Nederlanders en niet vijandelijke buitenlanders;

dat immers de bewoordingen van artikel 2 sub 1 geen enkele beperking op dit punt inhouden en ook de Parijse overeenkomst met de daaraan verbonden „accounting rules” niet zulk een beperking inhoudt;

dat deze overeenkomst slechts dient om een reparatiepot te verdelen en de ondertekenende landen te verplichten aan die pot bij te dragen, doch geen beperking bevat van de soevereine macht van iedere Staat om andere activa te confisceren dan die welke aan de I.A.R.A. verantwoord moeten worden;

Overwegende, dat derhalve art. 2 sub 1 van toepassing is op een ieder, die ambtenaar is geweest van een vijandelijke staat of die te eniger tijd tussen 10 Mei 1940 en de dag van inwerkingtreding van het Besluit E 133 als zodanig is opgetreden;

Overwegende, dat zulks met appellant K. Hoene het geval is;

dat hij zelf erkent, dat hij in 1941 is opgeroepen als Landwirtschaftlicher Berater der Wehrmacht, een nieuwe functie, ingesteld door generaal Fromm, waarvan het doel was bescherming van de landbouw; dat hij, indien iemand voor de militaire dienst werd opgeroepen en een verzoek om uitstel indiende, aan de Commandant van het Wehrmeldeamt over dit verzoek advies moest uitbrengen en zijn oordeel moest geven, of de betrokkene in verband met de grootte van het boerenbedrijf en de personeelsbezetting, al of niet gemist kon worden;

Overwegende, dat appellant K. Hoene weliswaar heeft aangevoerd, dat hij geen bezoldiging ontving en slechts een paar uren per week aan dit werk

behoefde te besteden, terwijl hij zijn officiers-uniform alleen droeg, indien hij betreffende zijn werkzaamheden mondeling rapport moest gaan uitbrengen, doch dit niets eraan afdoet, dat hij als ambtenaar in Duitse dienst is opgetreden, daar hij in overheidsdienst was aangesteld om als beroep de openbare bediening van Landwirtschaftlicher Berater uit te oefenen, waarvoor hem een vergoeding voor autokosten van 150 marken per maand werd toegekend;

dat hij als zodanig publiekrechtelijke bevoegdheid uitoefende, immers zelfstandig aan een militaire autoriteit advies uitbracht over verzoeken, tot vrijstelling van militaire dienst;

dat in het appèlrequeſt appellent zelfs nog uitgebreidere werkzaamheden stelt door mede te delen, dat hij overheidsdiensten ten behoeve van de landbouw in zijn eigen streek, n.l. het district Karthaus verrichtte, bestaande in het beschermen van de boerenbevolking tegen vorderingen van niet tot vorderen gerechtigde mindere Duitse militairen en overigens in het algemeen ervoor te waken, dat de landbouwproductie der streek geen nadeel ondervond van de aldaar zich bevindende Duitse weermachtsonderdelen;

Overwegende dat, nu niet is gebleken, dat in eerste instantie een verzoek tot ontvijanding is gedaan, doch wel in discussie is geweest, de vraag, of appellent K. Hoene vijandelijk onderdaan is, welke vraag het Nederlandse Beheersinstituut terecht bevestigend heeft beantwoord, eventueel aanwezige gronden voor ontvijanding naar aanleiding van een desbetreffend alsnog te doen verzoek door het Nederlandse Beheersinstituut in beschouwing genomen zullen kunnen worden;

RECHTDOENDE:

Verklaart appellante Ilse von der Becke niet ontvankelijk met haar hoger beroep;

Verklaart mede niet ontvankelijk het in hoger beroep gedane verzoek te bepalen, dat het vermogen van appellanten in Nederland niet langer als vijandelijk vermogen mag worden aangemerkt;

Ontvangt het appèl voor het overige;

Bekrachtigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 15 Juli 1949, dat appellent K. Hoene krachtens artikel 2 sub 1 van het Besluit E 133 vijandelijk onderdaan is.

No. 51/104

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
12 Januari 1951. (Mrs. Prof. Kolléwijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Aangezien alle rechten van de polis waren gecedeerd aan Robaver, als onderpand voor een verleend crediet, had de Olveh zich tegenover Lippmann op dat feit kunnen en moeten beroepen teneinde aan de gevorderde afkoop te ontkomen. Nu de Olveh in geen vorm enig verzet heeft gedaan en geredelijk tot die afkoop heeft medegewerkt, kan zij zich niet op art. 33, lid 1, E 100 beroepen.

Afkoop nietig verklaard en de overeenkomst van levensverzekering hersteld.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

- a. een request onder datum van 25 Januari 1947 door Chaim Awerbach, houthandelaar te 's-Gravenhage — hierna korthedshalve te noemen Awerbach — bij deze afdeling van de Raad ingediend, strekkende in conclusie — zulks op de daarin omschreven gronden — tot nietigverklaring der afkoop van de in dat request vermelde verzekeringsovereenkomst gesloten op 10 April 1939 met het Onderlinge Levensverzekering Genootschap „De Olveh” — hierna aan te duiden als Olveh — zijnde de eerste gerequesteerde ten deze en tot het doen herleven van de rechtsbetrekking tussen partijen uit hoofde van die overeenkomst bestaan hebbende met terugwerkende kracht tot de datum der afkoop cum expensis;
- b. een anti-dotaal request door Olveh ingediend en op 29 Maart 1947 ter Griffie ingekomen houdende het verzoek tot niet-ontvankelijkverklaring, althans afwijzing der vordering;
- c. een aanvullend request van Awerbach ter Griffie ontvangen op 27 Februari 1949 houdende het verzoek tot:
 1. het alsnog in het geding oproepen van de Rotterdamsche Bankvereniging N.V. te Rotterdam,

2. aanvulling van het oorspronkelijk verzoek in dier voege, dat thans mede wordt verzocht de eventuele opdracht tot afkoop der polis vanwege de Rotterdamse Bank N.V. — hierna aan te duiden als Robaver — te vernietigen en herleving mede van de rechtsbetrekkingen bestaan hebbende tussen Robaver en Olveh;
- d. een antwoord — akte van Olveh gedateerd 14 April 1949 houdende referate aan het oordeel van de Raad ten aanzien van de verzochte oproeping van Robaver in dit geding;
- e. een incidenteel vonnis door de Enkelvoudige Kamer te 's-Gravenhage Afdeling Rechtspraak op 30 December 1949 gewezen houdende het declaratoir dat de Robaver mede partij is in dit geding met daaraan verbonden regeling der wijze, waarop zij in dit geding zal moeten worden betrokken;
- f. een request door Robaver als thans tweede gerequesteerde ten deze onder datum van 7 Februari 1950 houdende het verzoek te bepalen, dat bij gebreke van enige opdracht van harentwege tot afkoop, als gesteld in het gedingstuk onder d, voor nietigverklaring van zulk een opdracht geen plaats is, alsmede dat bij gehele of gedeeltelijke toewijzing der vordering van Awerbach dit ten aanzien van haar — Robaver — geen gevolgen hebben zal, aan welk request zijn toegevoegd 17 bijlagen te weten afschriften van ter zake door en met haar gevoerde correspondentie;
- g. een antwoordrequest d.d. 1 April 1950 van Awerbach met conclusie tot persistit;
- h. een nader request van Olveh d.d. 12 April 1950 eveneens tot persistit met enige bijlagen, afschriften van correspondentie;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad van 7 December 1950, Awerbach, Olveh en Robaver bij monde van haar onderscheidene raadslieden Mr. Drielsma, Jhr. Mr. de Brauw en Mr. Bink;

Overwegende, dat de Raad de inhoud van alle voormelde gedingstukken hier als overgenomen en ingelast beschouwt en daarop voorzoveel nodig hierna terugkomen zal;

Overwegende, dat zo blijkens de

stukken als blijkens de ter zitting gegeven toelichtingen als deels erkend en deels ongenoegzaam weersproken tussen alle partijen ten deze de volgende feiten vaststaan, voorzoverre ten deze van belang:

- A. Op 10 April 1939 sloot Awerbach met Olveh een overeenkomst ingevolge welke laatstgenoemde gehouden was om tegen genot der daarbij vastgestelde premie te betalen een som van f 33.000,— aan de verzekeringnemer op 10 Februari 1959 of bij zijn overlijden aan zijn erfgenamen;
- B. Awerbach heeft op 14 October 1940 al zijn rechten uit de polis overgedragen aan Robaver, die vervolgens zich zelf als begunstigde aanwees, welke overdracht strekte tot verzekering van een door Robaver aan Awerbach verleend crediet, waarvan het bruto-debetsaldo op 26 September 1942 bedroeg f 12:621,32;
- C. Over Awerbach werd in de loop der bezettingsjaren een zekere La Grange als Verwalter aangesteld;
- D. De vanwege de bezetter met het oog op de beroving der Joodse bevolkingsgroep in het leven geroepen instelling Lippmann, Rosenthal & Co., heeft vervolgens haar bemoeiingen ter zake van die beroving mede tot de onderwerpelijke polis uitgestrekt;
- E. In de loop der jaren is tussen de verschillende bij deze polis betrokkenen, althans geïnteresseerden, een uitvoerige correspondentie gevoerd teneinde te geraken tot afkoop als door Lippmann, Rosenthal & Co. gewenst van de onderwerpelijke polis na afwikkeling van het crediet boven onder B bedoeld;
- F. Als gevolg van een en ander is, nadat meerbedoeld crediet was geliquideerd, die polis afgekocht en ter zake daarvan door Olveh aan Lippmann betaald een som van ca. f 3.000,— zulks nadat Robaver, toen het crediet was aangezuiverd, de polis aan Olveh had toegezonden;
- G. Aan Olveh was ten tijde van de afkoop bekend, dat de overdracht der polis door Awerbach aan de Robaver had verband gehouden met een door laatstgenoemde aan eerstgenoemde verleend crediet, alsmede dat dit crediet inmiddels was aangezuiverd;

Overwegende, dat Olveh als verstrekkend verweer heeft naar voren gebracht, dat, na meerbedoelde cessie der polisrechten door Awerbach aan Robaver, ten tijde der afkoop generlei rechtsbetrekking meer bestond tussen Awerbach en haar, Olveh, uit die polis en waar ten tijde van die afkoop een retrocessie nog niet had plaats gevonden door meerbedoelde afkoop mitsdien generlei rechtsbetrekking tussen Awerbach en haar is tenietgegaan, waarvan herstel mogelijk is;

Overwegende, dat dit verweer faalt;

Overwegende dat toch daarbij wordt voorbijgezien, dat blijkens de vaststaande feiten de door Awerbach tot stand gebrachte overdracht van zijn rechten uit de onderwerpelijke polis aan Robaver plaatsvond op 14 October 1940, alzo tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa en waar derhalve de oorspronkelijke rechtsbetrekking tussen gezegde Awerbach en Olveh tijdens de vijandelijke bezetting wijziging onderging ten deze is voldaan aan de vereisten in artikel 23, lid 1, aanhef en sub a Besluit Herstel Rechtsverkeer, zodat een ingrijpen als in gemeld artikel lid 1 sub d bedoeld mogelijk is, indien het achterwege laten daarvan naar 's Raads oordeel in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware;

Overwegende alsnu dienaangaande, dat voorzover krachtens de ten tijde der afkoop nog niet ongedaan gemaakte cessie de Robaver was te beschouwen als de uitsluitend en enig gerechtigde tot de polis en tot de daaruit voortvloeiende aanspraken, en Olveh zich kan stellen op het standpunt, dat zij krachtens artikel 33 Besluit Herstel Rechtsverkeer door haar betaling aan een ander — Lippmann — dan de schuldeiser — Robaver — is gekweten, dan nog valt te onderzoeken of termen bestaan tot toepassing van lid 3 van meergemeld artikel.

Overwegende, dat de Raad die vraag bevestigend beantwoordt:

Overwegende, dat toch Robaver, juist op de grondslag van het door Olveh thans ingenomen standpunt, dat Robaver was de enige gerechtigde uit de polis en dat tussen haar — Olveh — en Awerbach generlei rechtsbetrekking uit die polis ten tijde van de gevorderde afkoop meer bestond, heeft betoogd dat de bemoeiingen van Lippmann met die polis generlei basis hadden en zij, Olveh, zich reeds op die

grond had kunnen en moeten verzetten tegen de door Lippmann aan de orde gestelde afkoop van die polis;

Overwegende, dat zij evenwel in geen vorm enig verzet als voor de hand liggend heeft gedaan en gereedelijk tot die afkoop heeft medegewerkt;

Overwegende, dat derhalve ten deze grond bestaat van het bepaalde in lid 1 van artikel 33 Besluit Herstel Rechtsverkeer af te wijken, wijl naar het oordeel van de Raad bijzondere redenen daartoe bestaan;

Overwegende, dat mitsdien de ingestelde vordering ook in zoverre voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat de Raad nog in zijn onderzoek wenst te betrekken — zulks met het oog op de te geven regeling der gevolgen van het herstel — of naar redelijkheid en billijkheid termen bestaan mogelijk voor Olveh uit dat herstel voortvloeiende geldelijke nadelen geheel of gedeeltelijk af te wentelen op Robaver;

Overwegende, dat naar het inzicht van de Raad enige grond van redelijkheid of billijkheid daartoe ontbreekt;

Overwegende, dat toch uit de onderscheidene door Robaver geproduceerde schrifturen, welke Olveh niet als onjuist heeft weersproken, onomstotelijk volgt, dat van de zijde van Robaver al het onder de toen geldende omstandigheden redelijkerwijze mogelijke is verricht om de liquidatie eerst van het op de polis verstrekte crediet en later van de polis zelve te voorkomen, althans zo lang mogelijk op te schorten;

Overwegende, dat wellicht de zaak anders zou kunnen liggen, bijaldien zou blijken, dat Robaver, toen haar crediet was afgelost, aan Olveh uitdrukkelijk opdracht heeft gegeven, wijl, hoezeer ook dan nog gelden zou, dat Olveh bekend was met de herleeftde aanspraken van Awerbach op de polis naar materieel recht, het zich verzetten door Olveh tegen de begeerde afkoop voor haar niet onbelangrijk moeilijker zoude zijn geweest, omdat de Robaver voordat retrocessie had plaats gehad tegenover haar, Olveh, nog immer was de formeel gelegitiemeerde rechthebbende op de polis;

Overwegende, dat weliswaar Olveh zodanige opdracht heeft gesteld, doch daarvan uit geen der processtukken blijkt en met name die beweerde opdracht niet valt te lezen uit het schrijven van 22 Februari 1942 van Robaver

aan Olveh noch uit het schrijven van 19 November 1943 van Robaver aan Olveh, wyl het eerste niet meer inhield, dan het blote verzoek de afkoopwaarde te mogen vernemen en het laatste slechts begeleidde de toezending der polis „ter afwikkeling van de afkoop”, zulks overeenkomstig het door Olveh zelf bij brief van 11 November 1943 gedaan verzoek „opdat wij tot afwikkeling kunnen overgaan”;

Overwegende, dat uit dit laatste schrijven duidelijk blijkt, dat het de Olveh is geweest, die vanwege wellicht tengevolge de op haar door Lippmann uitgeoefende pressie het initiatief nam om tot afkoop te geraken en het dan niet op haar weg ligt thans aan Robaver te verwijten, dat deze niet heeft bestendigd, haar streven die afkoop tegen te houden en aldus het verlangen van Lippmann te frustreren, zulks terwijl Robaver na aflossing van het crediet het onder zich blijven houden van de polis niet meer kon rechtvaardigen;

Overwegende tenslotte, dat in het vorenstaande mede is weerlegd het door Olveh in haar schriftuur van 12 April 1950 onder 1 gehouden betoog, als zoude haar niet aangaan de aan de cessie door de verzekeringnemer van zijn rechten uit een polis aan een Bank ten grondslag liggende rechtsverhouding tussen cedent en cessionaris, zulks op grond van het omtrent cessie der polisrechten in de polis tussen partijen overeengekomene;

Overwegende, dat immers — daar gelaten wat daarvan zou kunnen zijn naar de strenge regelen van het burgerlijk recht — de Raad ten deze heeft te oordelen naar eisen van redelijkheid en billijkheid en aan die eisen niet geacht kan worden te zijn voldaan, als in de tijd, waarin beroving en uitplundering door de bezetter van zekere bevolkingsgroepen aan de orde van de dag waren, een debiteur hardnekkig zich houdende aan het ten deze ingenomen standpunt, meent geheel zijn ogen te mogen sluiten voor de uit die houding onvermijdelijk en voor door hem te voorziene voortvloeiende beschadiging der belangen van die groep op wier uitplundering de bezetter het in tal van doorzichtelijke vormen gemunt had;

Overwegende, dat Olveh niet heeft gesteld enige andere aan haar door Robaver gegeven opdracht tot de afkoop dan in de genoemde correspon-

dentie en mitsdien de Raad die beeerde opdracht als feitelijk onjuist verwerpt;

Overwegende, dat dientengevolge des verzoekers (aanvullende) vordering tot nietigverklaring mede van die opdracht niet voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat waar Olveh is de in het ongelijk gestelde partij mede ten aanzien van Robaver, eerstgenoemde alle kosten van dit geding ten haren laste zal hebben te nemen en thans uitspraak dient te worden gedaan als volgt:

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering als volgt toe:

Verklaart nietig de „afkoop” van de ten processe bedoelde polis No. 39217;

Herstelt de rechtsbetrekking tussen verzoeker en Olveh gelijk deze uit de polis bestond voordat de overdracht der rechten daaruit door verzoeker aan Robaver had plaats gevonden;

Veroordeelt de verzoeker om de door hem nog verschuldigde reeds vervallen premies aan Olveh te betalen, met de rente daarover op de voorwaarden als te dien aanzien in de polis vervat;

Verklaart Olveh gerechtigd tot de door haar aan Lippmann betaalde afkoopsom en verstaat, dat voorzover deze is geboekt ten gunste der rekening van verzoeker afboeking daarvan en overboeking op naam der Olveh zal geschieden;

Wijst af het anders of meer gevorderde;

Veroordeelt Olveh in alle kosten van het geding, aan de zijde van verzoeker en van Robaver tot op deze uitspraak begroot op onderscheidenlijk f 150,— (honderd vijftig gulden) en f 125,— (honderd vijftig gulden).

No. 51/105

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
21 November 1950. (Mrs. Scholten,
Wery en Buddingh de Voogt).

Verzoeker's stelling dat hij eigenaar zou zijn van een aantal goederen, door hem gekocht van de Nederlandse Oost Compagnie in Juli 1944, en dat het N.B.I. deze goederen ten onrechte zou

beschouwen als eigendom van de Ned. Oost Compagnie, verworpen.

Verzoeker moet hebben geweten, dat deze goederen, met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, door de bezetter geroofde goederen waren. Onder deze omstandigheden miste de koopovereenkomst een geoorloofde oorzaak en was nietig, zodat verzoeker op de goederen geen eigendomsrechten kan doen gelden.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 26, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen een verzoekschrift van Gerrit Adrianus Vink, onder datum van 16 September 1948, voor deze ingediend door Mr. B. H. M. Gransjean, advocaat te 's-Gravenhage, waarbij verzoeker in beroep komt van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, neergelegd in een schrijven van dit Instituut van 17 Augustus 1948;

Gelezen het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 30 September 1949;

Gezien voorts de hogergenoemde brief van 17 Augustus 1948, alsmede de overige door partijen aan de Raad overgelegde stukken;

Gehoord de verklaringen van de ten verzoeke van appelland gehoorde getuigen;

Gehoord partijen, requestrant bij monde van zijn gemachtigde Mr. Gransjean voornoemd en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mevr. Mr. B. Ubbink-Okkinga, werkzaam bij het bureau 's-Gravenhage van het Nederlandse Beheersinstituut, laatstelijk ter zitting van de Raad van 7 Juni 1950, op al welke schrifturen en verklaringen voor zoveel nodig hier-na zal worden teruggekomen;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat requestrant in beroep komt van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau 's-Gravenhage, neergelegd in een aan de Raad overgelegd schrijven d.d. 17 Augustus 1948;

Overwegende, dat appelland daartoe o.m. heeft gesteld, dat het Nederlandse Beheersinstituut ten onrechte heeft beslist, dat een aantal roerende goederen, aanwezig althans aanwezig geweest in de percelen Balistraat 50 en

83 te 's-Gravenhage, eigendom zijn van de Nederlandse Oost Compagnie, immers appelland deze goederen heeft gekocht van zekere Delnaay voor de koopsom van f 17.000,— en de bedoelde goederen waren opgeslagen in de pakhuizen van appelland, op grond waarvan appelland de Raad verzoekt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut waarvan beroep te vernietigen, met veroordeling van dit Instituut tot afgifte van de onderwerpelijke goederen aan appelland, een en ander met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van het geding;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut tegen deze vordering verweer heeft gevoerd, waarop voor zoveel nodig hieronder zal worden teruggekomen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat requestrant geen voldoende omschrijving heeft gegeven, noch kan geven van de door hem teruggevorderde meubilaire goederen, waarvan noch de identiteit noch de waarde vaststaat, het laatste te minder omdat, naar uit de overgelegde verhoren in de tribunaalzaak betreffende requestrant blijkt, een gedeelte van de gekochte goederen na de koop door requestrant in gebruik is gegeven aan requestrant's zoon Jan Willem Pieter Vink en buiten het inbeslaggenomene valt;

dat requestrants vordering bovendien afstuit op de wijze, waarop de koop is tot stand gekomen;

dat de koop niet, gelijk door requestrant gesteld, is gesloten omstreeks Juli 1944, doch blijkens de verklaringen van de in deze zaak en in de tribunaalzaak gehoorde getuigen in het najaar van 1944 en wel na Dolle Dinsdag, toen in Den Haag achtergebleven personeel van de Nederlandse Oost Compagnie reeds bezig was haar gedeels geroofde bezittingen met spoed te liquideren;

dat, al moge volgens de verklaringen van de door de Raad gehoorde getuigen van Ravestijn en Delnaay de laatste formeel als koper van de meerbedeelde goederen zijn opgetreden, de transactie in werkelijkheid ter plaatse, waar de goederen waren opgeslagen, is tot stand gekomen in tegenwoordigheid van requestrant en zijn zoon Piet Vink enerzijds en personeel van de

Nederlandse Oost Compagnie anderszids, waarna requestrant de koop prijs ter plaatse heeft afgedragen en de goederen aan requestrant zijn geleverd, zodat in het wezen der zaak de medeaanwezige Delnaay slechts tussenpersoon was;

dat de verkochte goederen, daargelaten of zij alleen meubilair omvatten, zoals door van Ravestijn is verklaard, dan wel tevens landbouwwerktuigen, zoals Delnaay verklaarde, met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid door de bezetter waren geroofd van Joodse inwoners en door de Nederlandse Oost Compagnie werden bewaard met het oog op uitzending van Nederlandse kolonisten naar Oost-Europa, welk een en ander aan requestrant niet onbekend kan zijn geweest, daar hij, zoals uit de verhoren in de tribunaalzaak is gebleken, meermaals transporten van geroofde goederen voor Duitsers verrichtte;

dat onder deze omstandigheden de bedoelde koopovereenkomst een geoorloofde oorzaak miste, immers in strijd was met de wet, althans met de goede zeden, en dus nietig, zodat requestrant op grond van deze transactie en de gevolgde afgifte geen eigendomsrechten op de hem geleverde goederen kan doen gelden;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking van het Beheersinstituut, waarvan beroep;

Veroordeelt requestrant in de kosten van het geding, tot deze uitspraak aan zijde van het Beheersinstituut groot op f 100,—.

No. 51/106

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 18 September 1950. (Mrs. Dijksterhuis, Polderman en Worst).

Verzoekster, vernietiging vragende van een beschikking van het N.B.I., waarbij afgifte van 10 aandelen ener N.V., waarover door het N.B.I. een bestuurder was benoemd, was geweigerd, is een beroep gegrond op art. 43 E 133 en niet op art. 18 E 100.

Het N.B.I. heeft alleen op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen bevoienis met de betreffende N.V. ge-

had, zodat een beroep tegen zijn beschikkingen ten aanzien van die N.V. op art. 43 E 133 zijn gegrond.

Verzoekster wegens overschrijding van de appèltermijn niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 4 Maart 1950 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van *Therese Lehmann*, wonende te Londen, in hoedanigheid van voogdes over de minderjarige kinderen:

1. *Toni*, 2. *Connie Tirza* en 3. *Oscar Maurits Lehmann*, allen verblijvende te New York, domicilie kiezenden ten kantore van haar gemachtigde Mr. Gülcher aan de Weteringschans 24 te Amsterdam;

Gezien het schriftelijk antwoord van gerequestreerde, het *Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.)*;

Gelet op de mondelinge behandeling ter 's Raads zitting van 10 Juli 1950;

Overwegende dat verzoekster in haar voormelde hoedanigheid in beroep komt van een op 10 December 1949 te harer kennis gebrachte beschikking van het N.B.I. van 8 December 1949, daartoe in hoofdzaak aanvoerende:

dat de drie genoemde minderjarigen de enige erfgenenamen zijn van hun tussen December 1944 en April 1945 in Duitsland overleden vader Marcus Lehmann;

dat deze Lehmann tot 1936 procuratiehouder en sindsdien Directeur is geweest van de N.V. Albert Sickinger te Amsterdam, handelende in diamanten;

dat in 1936 het statutaire en uitgegeven kapitaal van de N.V. bedroeg f 20.000,— verdeeld in 20 toonderaandelen, genummerd 1 t/m 20 van f 1.000,— nominaal, in eigendom toebehorende aan Hans Sickinger wonende in Duitsland, tot 1936 directeur van de N.V.;

dat in 1938 tussen de N.V. en Lehmann mondeling werd overeengekomen, dat de N.V. haar statutair kapitaal zou vergroten tot f 40.000,— en de 20 nieuw uit te geven aandelen van nominaal f 1.000,— a pari aan Lehmann zou overdoen, welke hij zou be-

talen uit zijn creditsaldo bij de N.V. in dier voege, dat 10 aandelen terstond aan hem werden uitgegeven tegen debitering van zijn rekening en zulks met de resterende 10 aandelen zou geschieden, zodra het saldo van zijn rekening voor de betaling daarvan toereikend zou zijn;

dat, na statutenwijziging der N.V. inhoudende verhoging van het kapitaal tot f 40.000,— aan Lehmann 10 aandelen ad f 1.000,— genummerd 21 t/m 30 zijn uitgereikt tegen debitering van zijn rekening met f 10.000,—.

dat omstreeks 1 Januari 1941 het saldo van zijn rekening toereikend was voor de betaling der resterende aandelen 31 t/m 40, doch ingevolge dwang of onbehoorlijke invloed van de vijand de overeenkomst tot afgifte niet kon worden geëffectueerd omdat Lehmann Jood was;

dat Lehmann gedurende de bezetting gedwongen is geweest de reeds aan hem uitgegeven 10 aandelen à pari aan Hans Sickinger over te doen en de voor hem bestemde overige 10 aandelen gedurende de bezetting eveneens à pari aan Hans Sickinger zijn uitgegeven;

dat de erfgenamen van Lehmann in der minne zijn hersteld in de eigendom der aan Lehmann ontnomen aandelen 21 t/m 30 en recht en belang hebben de 10 aandelen 31 t/m 40 tegen betaling der nominale waarde in eigendom te verkrijgen;

dat namens de erfgenamen een daartoe strekkende vordering bij de bestuurder over de N.V. is ingediend, doch het N.B.I. deze vordering bij de beschikking waarvan beroep heeft afgewezen;

dat het N.B.I. ten onrechte de vordering onvoldoende bewezen heeft geacht en zich ten onrechte op niet-tijdige indiening der vordering beroept;

op welke gronden zij de vernietiging van voormelde beslissing van het N.B.I. heeft gevorderd met veroordeling van het N.B.I. opdracht te geven aan de bestuurder over de N.V. Albert Sickinger tot uitgifte aan verzoekster q.q. van genoemde aandelen 31 t/m 40 op verbeurte van een dwangsom en tegen debitering van de rekening van Lehmann bij genoemde N.V. met f 10.000,—.

Overwegende, dat het N.B.I., alvorens op de hoofdzaak in te gaan, enige exceptieve wren heeft gevoerd en wel

in de eerste plaats dat het beroep niet binnen de termijn van artikel 43 van het Besluit E 133 is ingesteld, doch eerst op 3 Maart (ten rechte 4 Maart) 1950, zijnde meer dan 30 dagen na 10 December 1949, op welke datum verzoekster's gemachtigde, naar zij zelf stelt, van de beroepen beslissing heeft kennis genomen;

Overwegende, dat verzoekster hier tegen aanvoert, dat niet de termijn van artikel 43 E 133, doch die van artikel 18 E 100 hier van toepassing zou zijn, welke laatste termijn voor verzoekster als niet-ingezetene 90 dagen zou bedragen, daar het hier zou betreffen een vordering tot rechtsherstel, welke op E 100 en niet op E133 gegrond zou zijn;

Overwegende, hieromtrent, dat verzoekster's vordering strekt tot afgifte van 10 aandelen in de N.V. Sickinger, deel uitmakend van het vermogen van de Duitser Hans Sickinger, hetwelk als vijandelijk vermogen aan de Staat is overgegaan en waarover het N.B.I. het beheer voert;

dat het N.B.I. met dit vermogen bemoeienis heeft ingevolge het Besluit E 133, de vordering tot afgifte dan ook op dit Besluit gegrond moet worden geacht en het beroep tegen besissingen van het N.B.I. op grond van dit Besluit aan de in artikel 43 E 133 genoemde termijn is gebonden;

dat hieraan niet afdoet, dat verzoekster, indien zij de afgifte der bedoelde aandelen zou hebben verkregen, tevens herstel zou hebben verkregen van het recht tot afgifte van deze aandelen, hetwelk volgens verzoekster's stellingen aan Lehmann tegenover de N.V. toekwam, daar voor de vraag of het beroep al dan niet tijdig is ingesteld alleen van belang is of de beslissing waarvan beroep door het N.B.I. al dan niet gegeven is op grond van het Besluit E 133, welke vraag hierboven bevestigend is beantwoord;

dat deze exceptie dus gegrond is, zodat op het overige door het N.B.I. gevoerd verweer niet behoeft te worden ingegaan;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoekster niet ontvanke-lijk in haar beroep;

Veroordeelt haar in de kosten van dit geding, tot aan deze uitspraak aan zijde van gerequesteerde begroot op f 75,—.

No. 51/107

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
15 Dec. 1950. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen,
Polak en van Opstall).

Een bestuurder ener N.V., benoemd ingevolge art. 99 E 100, staat in gelijke positie tegenover de N.V. als een door een algemene vergadering van aandeelhouders benoemde directeur. De vennootschap is aansprakelijk voor de uitbetaling van salaris en kosten en niet het Beheersinstituut.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 99, 18).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van Arnold Wilod Versprille, wonende te Dubbeldam, ingekomen ter Griffie van voornoemde Afdeling op 7 April 1948, waarbij deze in beroep komt van een op 17 Maart 1948 door het Nederlandse Beheersinstituut te Haarlem genomen beschikking op een door requestrant gedaan verzoek tot uitbetaling van een bedrag ad f 4.552,47 aan salaris als bestuurder van de N.V. Holland-Nautic, Scheeps- en Machinewerf te Haarlem en van een bedrag ad f 1.767,69 ter zake van ter dier zake gemaakte verblijfskosten, en bij welke beschikking aan requestrant werd medegedeeld, dat hij zich, wat de salarisvordering betrof moest wenden tot voornoemde vennootschap, die, indien de kaspositie zulks zou toelaten, tot betaling zou moeten overgaan, zomede, dat omtrent een vordering ter zake van verblijfskosten aan het Beheersinstituut niets was bekend;

Gezien de stukken;

Gehoord partijen, requestrant bij monde van zijn gemachtigde Mr. G. Th. A. Baron van Lynden, advocaat te Dordrecht, en het Beheersinstituut vertegenwoordigd door Mr. H. J. van Wijk;

Overwegende dat requestrant zijn tot het Beheersinstituut gerichte vordering hierop doet steunen, dat hij door het Beheersinstituut op 17 Maart 1947 is benoemd tot bestuurder over genoemde vennootschap, welke functie het Beheersinstituut per 31 Januari 1948 heeft beëindigd onder mededeling, dat requestrant zijn salaris op basis van f 15.000,— per jaar in rekening kon brengen tot 31 Maart 1948,

welke vorenbedoelde benoeming het Beheersinstituut jegens requestrant aansprakelijk doet zijn voor dit salaris en de gemaakte verblijfskosten;

Overwegende, dat het Beheersinstituut dit laatstgenoemd standpunt bestrijdende, heeft betoogd, dat requestrant, krachtens het bepaalde in art. 99 van het Besluit E 100 tot bestuurder van voornoemde rechtspersoon benoemd, ingevolge het derde lid van dat artikel de functie van directeur van genoemde vennootschap heeft, in welker dienst requestrant als zodanig is gekomen en welke mitsdien gehouden is hem het aan de directeur toekomende te betalen, en hierin geen verandering wordt gebracht door de omstandigheid, dat, gelijk in het onderhavige geval, aan de bestuurder tevens de bevoegdheid tot beheer is toegekend;

Overwegende, dat dit laatste ten deze van geen belang is, vermits requestrant slechts betaling vordert van hetgeen hem als bestuurder zou zijn verschuldigd;

Overwegende, dat de statutair door de algemene vergadering van aandeelhouders benoemde directeur ener naamloze vennootschap is orgaan van deze rechtspersoon, welke laatste als zodanig aansprakelijk is voor de richtige betaling van het aan de directeur toekomend salaris zomede van de door deze in zijn functie gedane rechtmatige uitgaven;

Overwegende, dat dit niet anders wordt indien, in stede van de algemene vergadering, de Raad of het Beheersinstituut krachtens het bepaalde in artikel 99 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) een bestuurder met de functie van directeur benoemt, immers de benoemde blijkens het derde lid van dat artikel daarbij in gelijke positie wordt gesteld als de statutair benoemde directeur;

Overwegende, dat mitsdien in dat geval ook de rechtspersoon zelve, en niet het Beheersinstituut, aansprakelijk is voor betalingen als door requestrant worden gevorderd;

Overwegende, dat derhalve de door het Beheersinstituut gegeven beslissing behoort te worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE in hoger beroep:

Bekrachtigt de vorenbedoelde beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 17 Maart 1948, waarvan beroep.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken in hoger beroep van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	74
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	76
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	76
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzeningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	79
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	80
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/108 t/m 51/112	pag. 289 t/m 304

UITSPRAKEN IN HOGER BEROEP VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 103. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL.
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.) 13 September 1951 (i.z. Jonkhans).

Afwijzing van de vordering van appellant, een Duitse grensboer, die terzake van het door hem bij het N.B.I. ingediende ontvijandingsverzoek vóór de litigieuze verkoop geen verklaringen had overgelegd, waarin feiten zijn gesteld welke tot zijn ontvijanding zouden hebben geleid.

Wij, Voorzitter van de Raad van het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat het beroep van appellant is ingesteld tegen de door het N.B.I. voorgenomen verkoop van de hem tot aan de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbld E 133) in eigendom toebehoord hebbende percelen landbouwgrond, kadastraal bekend gemeente Ambt-Hardenberg, Sectie D nummers 178, 179, 180, 186, 181, 1005, 1301, 185 en 187, tezamen groot 13.03.40 ha, hebbende appellant Ons op na te melden gronden verzocht het besluit tot verkoop dezer percelen te vernietigen of, indien de verkoop op de dag van Onze beslissing reeds heeft plaats gevonden, deze verkoop te vernietigen;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn alhier in haar geheel geïnserieerd te achten conclusie van antwoord onweersproken heeft gesteld, dat het op 20 Maart 1950 toestemming heeft verleend tot verkoop van meergenoemde percelen aan G. J. Schrotenboer, landbouwer te Wielen, Gem. Hardenberg, waarna op 1 Juni 1950 de koopacte is gepasseerd;

Overwegende, dat in het als alhier in zijn geheel ingevoegd te beschouwen beroepschrift van appellant — die in de zomer van 1949 bij het N.B.I. een ontvijandingsverzoek heeft ingediend, waarop nog geen beslissing is genomen — tegen de voorgenomen verkoop is aangevoerd, dat het N.B.I. daartoe de bevoegdheid miste, aangezien in casu geen der in artikel 11 lid 2 E 133 limitatief opgenomen gronden tot verkoop aanwezig was, en voorts, dat ingeval appellant ontvijand wordt — hetgeen volgens hem ongetwijfeld zal geschieden — zijn belangen door de verkoop ernstig zouden zijn geschaad, omdat hij dan bij de Nederlandse Bank een geblokkeerde rekening ten bedrage van de koopsom zal verkrijgen, waarvan zelfs de rente wellicht niet transferabel is, terwijl hij, indien verkoop achterwege zou blijven, de vruchten van het land in Duitsland had kunnen verkopen en derhalve over de opbrengst de vrije beschikking zou hebben gehad;

Overwegende, dat het N.B.I. bij pleidooi heeft gesteld, dat de verkoop werd gevorderd door het algemeen belang en dat appellant's ontvijandingsverzoek zeer waarschijnlijk zal worden afgewezen;

Overwegende, dat partij Schrotenboer ter mondelinge behandeling gemotiveerd heeft gesteld, dat hij door vernietiging van de verkoopovereenkomst, die volgens hem terecht is gesloten, ten eerste zou worden gedupeerd;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat blijkens de Toelichting op het Besluit Vijandelijk Vermogen als zeker mag worden aangenomen, dat zowel het publieke eigendom van een vijandelijke staat als het privé-bezit zijner onderdanen (behoudens uitzonderingen) zal worden aangewend ter verrekening met de schadevorderingen, die de Staat tegen de vijand zal geldend maken;

dat de uitzonderingen waarop in de Toelichting wordt bedoeld uiteraard

betrekking hebben op hen, aan wie een verklaring als bedoeld in artikel 34 lid 1 E 133 wordt afgegeven;

Overwegende, dat artikel 12 E 133, bepalande, dat naar laatstbedoelde personen hun vermogen zal terugkeren, tevens voorziet in het geval, dat dit vermogen inmiddels is geliquideerd althans gerealiseerd, in welk geval immers zal moeten worden teruggegeven, wat voor het vermogen in de plaats is gekomen;

dat uit dit voorschrift reeds blijkt, dat het geenszins in de bedoeling van de Besluitgever heeft gelegen, dat elke liquidatiehandeling moet worden voorafgegaan door een beslissing omtrent de vraag, of ten aanzien van de voormalige eigenaar van het betrokken vermogensbestanddeel van de bevoegdheid van artikel 34 lid 1 E 133 wordt gebruik gemaakt;

Overwegende, dat een zodanige verdragende procedure ook met aard en strekking van het Besluit Vijandelijk Vermogen in strijd zou zijn en dat niet kan worden aangenomen, dat een ontvijandingsverzoek, ingediend door een vijandelijk onderdaan op een tijdstip, waarop de liquidatie van zijn voormalig vermogen reeds in voorbereiding is, deze liquidatie zou moeten opschorten, tenzij op grond van de beschikbare gegevens met grote mate van waarschijnlijkheid inwilliging van bedoeld verzoek moet worden verwacht, behoudens de mogelijkheid, dat het algemeen belang om andere redenen dan de wenselijkheid van een snelle liquidatie desondanks de vervreemding kan vorderen;

dat immers een spoedige liquidatie van vijandelijk vermogen niet als motief voor de verkoop van een tot dit vermogen behorend object kan gelden, indien met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten is, dat het betreffende — krachtens artikel 3 lid 1 E 133 aan de Staat vervallen — vermogen ingevolge artikel 12, eerste lid j° artikel 34 lid 1 E 133 moet worden teruggegeven, kunnende in dit geval de door liquidatie te verkrijgen opbrengst niet strekken tot verrekening met schadevorderingen van de Nederlandse Staat;

dat echter het belang, hetwelk de voormalige eigenaar alsdan heeft bij het achterwege blijven van liquidatie, niettemin behoort te wijken voor andere, wel algemeen Nederlandse belangen, welke zich tegen een teruggave van vermogensbestanddelen in natura verzetten, terwijl de liquidatie bovendien kan worden gevorderd door het belang van het onder beheer gestelde vermogen of deszelfs schuldeisers en door de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep;

Overwegende met betrekking tot het onderhavige beroep:

dat Ons bij inzage van het door Ons ambtshalve van het N.B.I. opgevraagde ontvijandingsdossier is gebleken, dat het N.B.I., nu in de door appellant vóór het tijdstip van de litigieuze verkoop overgelegde verklaringen geen feiten zijn gesteld, welke bij de destijds geldende richtlijnen tot ontvijanding zouden hebben geleid, niet — en a fortiori niet met grote mate van waarschijnlijkheid — heeft kunnen verwachten, dat appellant ontvijand zou worden;

dat Wij derhalve appellant's bezwaren tegen de op 1 Juni 1950 geëffectueerde verkoop van de litigieuze landbouwgronden zullen moeten afwijzen;

Overwegende, dat wij appellant als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen moeten veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Wijzen het door appellant ingestelde beroep af;

Veroordelen appellant in de op deze procedure gevallen kosten.

Aldus gedaan enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 221. Algemene vergunning voor verkoop van geblokkeerde aandelen De Javasche Bank.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechts-herstel;

Gelet op het bepaalde in de artt. 70 en 71 van het Besluit herstel rechtsverkeer (Stbl. E 100, zoals laatstelijk gewijzigd bij I 21);

Verleent hiermede een

Algemene Vergunning

voor de verkoop van aandelen en certificaten van aandelen De Javasche Bank, welke *niet* voldoen aan de omschrijving van art. 3 van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer, mits

- a) overigens de voorwaarden van voormelde Uitvoeringsbeschikking in acht worden genomen;
- b) het verkoopprovenu gestort wordt op een krachtens het bepaalde in art. 71 van het Besluit herstel rechtsverkeer geblokkeerde rekening, ten aanzien van welke rekening — voorzover het dit verkoopprovenu betreft — tot dusverre verleende vergunningen tot beschikking niet van kracht zijn.

Toelichting.

In verband met het door de Indonesische regering gedane aanbod tot inkoop van aandelen De Javasche Bank heeft de Afdeling bovenstaande algemene vergunning verleend, teneinde houders van geblokkeerde aandelen, ten aanzien waarvan b.v. een verwervingsverklaring is ontvangen, en welke derhalve niet voldoen aan de in artikel 3 van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer gestelde voorwaarden, in de gelegenheid te stellen hun aandelen te verkopen, ook ingeval de desbetreffende aandelen vóór het ontvangen van een verwervingsverklaring niet verkoopbaar waren overeenkomstig de bepalingen van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer, zulks in afwijking van het bepaalde in de Achttiende Uitvoeringsbeschikking van eerdergenoemd besluit.

De Afdeling heeft in het onderhavige geval geen termen aanwezig geacht de voorwaarde te stellen, dat voor een surplus van 20 % van het verkoopprovenu moet worden zorg gedragen.

Zij vestigt er echter de aandacht op, dat, zoals ook in de toelichting bij de Achttiende Uitvoeringsbeschikking nadrukkelijk is vermeld, de tegenwoordige bezitter ingeval hij niet als eigenaar mocht worden erkend, overeenkomstig het bepaalde in art. 71, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer verplicht zal zijn aan de in zijn recht herstellende eigenaar een gelijkwaardig effect te leveren dan wel een schadevergoeding te betalen ten bedrage van de waarde van het effect ten tijde van de beslissing omtrent al of niet erkenning.

24 September 1951.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 143. **RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, Afdeling Effectenregistratie, 20 Augustus 1951. (Mr. R. P. Cleveringa, plv. lid).
Afwijzing van een vordering ex art. 59, tweede lid sub b, E 100: niet gebleken van opzettelijke medewerking aan het ontstaan of het voortbestaan van de aldaar bedoelde omstandigheden.

In de zaak:

Mr. M. J. Wolff, Arnhem,

Gemachtigde: Mr. A. Roselaar, Zijpendaalseweg 71, Arnhem, verzoeker,
 contra:

Firma Th. J. B. M. Westerwoudt, Amsterdam,

Gemachtigde: Th. Cramer, verweerster,

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de volgende beslissing:

Bij verzoekschrift d.d. 13 April 1949 heeft verzoeker gevorderd:

- a. herstel in de eigendom van 1 aand. à f 1000.— Nederlandsche Scheepvaart Unie No. 1522;
- b. subsididair, veroordeling van verweerster tot betaling van een schadevergoeding overeenkomstig art. 59 van het Besluit herstel rechtsverkeer.

De vordering sub a., gericht tegen de tegenwoordige bezitter, heeft verzoeker op 4 Mei 1951 ingetrokken, waarna de Afdeling aan de tegenwoordige bezitster erkenning van de eigendom van het litigieuze effect heeft verleend bij beslissing d.d. 17 Juli 1951.

Thans dient dus slechts op de subsidiaire, tegen verweerder gerichte vordering te worden beslist.

De volgende feiten zijn tussen partijen komen vast te staan.

Het litigieuze aandeel, een effect aan toonder, is op 3 Maart 1942 door Liro ter beurze van Amsterdam verkocht en geleverd aan verweerster.

Verweerster kocht het stuk als commissieingevolge een door één zijner cliënten, de Heer B., onder beurstijd op 3 Maart 1942 telefonisch gegeven opdracht; de transactie vond plaats in een open hoek in de 3e, 4e, 5e, 6e of 7e tape. Verweerster heeft het stuk later in opdracht van genoemde B. weer ter beurze verkocht, waarna het via enige schakels in het bezit is gekomen van de tegenwoordige bezitter.

De omzet aand. Scheepvaart Unie bedroeg op 3 Maart 1942 461 stuks en de middenkoers was dien dag 105%; op 2 Maart 1942 waren deze cijfers 234 stuks, resp. 104¼%. Eind Februari 1942 waren de omzetten in dit fonds aanzienlijk lager, de koers circa 15 punten hoger.

Op 3 Maart 1942 was de gemachtigde van verweerster de enige beursbediende van verweerster: Haly was toentertijd de beursbediende van Liro en trad nu eens in de éne dan weer in de andere hoek als verkoper op.

Het Amsterdamsch Effectenblad schreef in het Dagelijksch Beursoverzicht:

- a. d.d. 3 Maart 1942: „Het is verwonderlijk, hoe groot het opnemingsvermogen van onze beurs in de laatste dagen gebleken is. Er komen heel grote posten aan de markt, die van één bepaalde zijde worden aangeboden....

In de Scheepvaartafdeling ging zeer veel om in Unies en ondanks het grote aanbod kwam de notering boven de vorige middenkoers uit”.

- b. d.d. 4 Maart 1942: „De grote verkoper — „de verkoper” — was er vandaag niet. Men zegt in beurskringen, dat hij waarschijnlijk nog niet uitverkocht is, maar..... dat de kans bestaat, dat zijn verschijning ons morgen of overmorgen weer te wachten staat.”

- c. d.d. 5 Maart 1942: „Op de Scheepvaartmarkt konden de grote fondsen zich in het algemeen wel handhaven. Unies lagen aanvankelijk wat zwaar-

der in de markt, konden zich daarna iets redresseren, maar brokkelden in het verder verloop van de middag weer wat af.”

(Partijen zijn het erover eens, dat de situatie ter beurze destijds was, als door het Amsterdamsch Effectenblad is weergegeven).

Tot zover de feiten.

Verzoeker baseert zijn vordering tot schadevergoeding ex art. 59 van voormeld Besluit, op de volgende stellingen:

- A. dat, waar verweerster kocht van Liro, verweerster wist, althans geacht moet worden te hebben geweten, Joods bezit te kopen;
- B. verweerster heeft door het effect weer van de hand te doen, ofschoon zij met zekerheid wist, dat het van Joods bezit afkomstig was, medegewerkt aan het ontstaan of het voortbestaan van de omstandigheden, waardoor verzoeker niet in zijn recht werd hersteld;
- C. verweerster als commissionnair in effecten wist, althans moet geacht worden te hebben geweten, dat de koers van aandelen Scheepvaart Unie op 28 Februari 1942 118—123 % was en op 2 Maart 1942 door een groot aanbod, dat van een bepaalde, ter beurze bekende, zijde kwam, daalde tot 101—108 %, terwijl de koers op 4 Maart 1942 was 104—106 %.

Aangezien verweerster in deze slechts als commissionnair is opgetreden, kan de actie van verzoeker alleen slagen, indien komt vast te staan, dat verweerder opzettelijk heeft medegewerkt aan het ontstaan of het voortbestaan van de omstandigheden, waardoor verzoeker niet in zijn recht is hersteld (art. 59, lid 2 sub b. van voormeld Besluit).

Allereerst zij opgemerkt, dat aan hetgeen verzoeker sub C. heeft aangevoerd geen zelfstandige betekenis kan worden toegekend, omdat hier geen opzettelijk handelen van verweerder wordt geponeerd; deze stelling dient kennelijk te worden beschouwd in verband met — en ter illustratie van — de stellingen sub A en B.

Wat stelling A betreft, verweerster heeft op 3 Maart 1942 op de beurs in de open hoek, in de 3e, 4e, 5e, 6e of 7e tape, een aandeel Scheepvaart Unie gekocht in opdracht van een cliënt.

Het is uitermate moeilijk, zo niet onmogelijk, om na meer dan 8 jaren te reconstrueren hoe de situatie ter beurze in een bepaalde hoek op een bepaalde dag is geweest. Ook in casu is dit niet volledig gelukt.

Weliswaar staat vast, dat er op 3 Maart 1942 abnormaal veel in Scheepvaart Unies is omgezet, die kennelijk door Liro werden aangeboden, maar aan de andere kant is evenzeer komen vast te staan, dat er door Liro dien dag niet zo met Unies is gesmeten, dat de koers gekelderd is; de middenkoers was integendeel zelfs hoger dan de vorige dag. Verder is evenmin komen vast te staan, of op het ogenblik, dat verweerster kocht, de bediende van Liro al aan het laten was dan wel of het aanbod van Liro in dit fonds pas in een latere tape is losgekomen.

Reeds alleen om deze redenen kan in casu niet worden gezegd, dat verweerder — op 3 Maart 1942 — opzettelijk heeft medegewerkt aan het verkopen van Joods bezit, weshalve verzoekers' stelling sub A niet tot toewijzing van zijn vordering kan leiden.

Wat verzoeker's stelling sub B betreft, toen verweerder na 3 Maart 1942 het litigieuse aandeel weer ter beurze verkocht, wist hij dat dit stuk door Liro verkocht was en dus, dat het een besmet stuk was. Echter, verweerster kan men er geen verwijt van maken, dat zij de opdracht van haar cliënt, om een stuk, dat haar enige tijd tevoren aangelapt was, te verkopen, niet heeft geweigerd. Dit klemt hier te meer, omdat niet is gebleken, dat verweerster hierdoor opzettelijk medegewerkt heeft aan het ontstaan of het voortbestaan van de omstandigheden, waardoor verzoeker niet in zijn recht is hersteld.

Had verweerster immers haar bemiddeling niet verleend en ware B. in het bezit van het litigieuse aandeel gebleven en dus de tegenwoordige bezitter daarvan geweest, dan was geenszins zeker geweest, dat verzoeker wel in zijn recht was hersteld; eerder het tegendeel.

B. had zich dan immeres op het vermoeden van verkrijging te goeder trouw kunnen beroepen, dat art. 53, lid 3 van voormeld Besluit hem toekent en

verweerster had zich kunnen beroepen op haar gehoudenheid (art. 53, lid 5 van voormeld besluit) om het haar aangelpate stuk van Liro te accepteren en aan B. te leveren. Aan de andere kant zijn, omdat nu eenmaal geen precieser beeld van de toenmalige beursituatie is verkregen dan hierboven is geschetst, geen omstandigheden gebleken, waardoor voormeld vermoeden van verkrijging te goeder trouw is ontzenuwd of het beroep van verweerster op haar gehoudenheid moet falen.

De stelling B. kan mitsdien evenmin tot toewijzing van de vordering leiden.

De beslissing luidt derhalve als volgt:

Wijst de vordering van verzoeker af.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Bekrachtiging als bedoeld in art. 10, lid 2, K.B. A 6.

Bij de Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezig en voorzieningen voor rechtspersonen is een aantal requesten ingediend, bij welke door diverse bankinstellingen de bekrachtiging, bedoeld bij art. 10 lid 2 van het K.B. van 7 Juni 1940 (Staatsblad A 6), werd verzocht van op grond van voornoemd besluit nietige rechtshandelingen, betrekking hebbende op de door deze instellingen tijdens de bezetting verleende bemiddeling bij de aankoop door voornamelijk de V.V.R.A. en/of L.V.V.S. van Deutsche Reichsschatzanzweisungen (Schatkistbiljetten) en/of Reichsmarken.

De Afdeling heeft besloten bovenbedoelde rechtshandelingen alsnog te bekrachtigen op grond van de navolgende overwegingen:

„Overwegende, dat de gestelde handelingen en overeenkomsten nietig zijn ingevolge artikel 6 juncto 10 lid 1 van het K.B. A 6;

Overwegende, dat het K.B. A 6 is een algemeene regeling, waarbij bepaalde handelingen en overeenkomsten, die in oorlogstijd nadeel kunnen toebrengen aan het Koninkrijk, verboden worden en als nietig worden aangemerkt;

dat echter dit Besluit niet anders dan van zeer algemene en globale strekking kon zijn en er dan ook sedertdien verschillende maatregelen zijn getroffen, welke mede onderdelen van de materie, door het K.B. A 6 bestreken, nader regelen;

dat hiertoe behoort het Besluit herstel rechtsverkeer (Stbl. E 100), krachtens hetwelk aan de Raad voor het Rechtsherstel de bevoegdheid toekomt om de gevolgen van hetgeen tijdens de bezetting in het rechtsverkeer is geschied, geheel of gedeeltelijk nietig te verklaren, gewijzigd vast te stellen of nader te bepalen, waarbij in het bijzonder is gedacht aan die transacties, waarop omstandigheden, verband houdende met de vijandelijke bezetting van Nederland, haar invloed hebben uitgeoefend;

Overwegende, dat derhalve in gevallen als de onderhavige, waar — gezien de aard der transacties — de mogelijkheid van toepassing van het Besluit herstel rechtsverkeer bestaat, het wenselijk is om de zaak aan het oordeel van de herstelrechter te kunnen onderwerpen zonder dat de uit het K.B. A 6 voortvloeiende absolute nietigheid van handelingen en overeenkomsten de weg daartoe afsnijdt;

Overwegende, dat het derhalve reeds op grond van deze bijzondere omstandigheid wenselijk is de vorengenoemde handelingen en overeenkomsten alsnog te bekrachtigen.”

De desbetreffende beschikkingen werden gegeven op 15 September 1951.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Appelzaken betreffende minnelijke regelingen t.a.v. onroerende goederen.

Nadat in een vorig artikel de revisie-vonnissen t.a.v. uitspraken van de Afdeling Rechtspraak betreffende onroerende goederen zijn besproken, volgen hieronder enige uitspraken gegrond op verzoeken tot vernietiging of wijziging van een besluit van de Afdeling Onroerende Goederen.

Volgens artikel 113 b, lid 2 van het Besluit E 100 heeft een door de Afdeling Onroerende Goederen tot stand gebrachte of bekrachtigde minnelijke regeling dezelfde kracht als een besluit van de Raad. Dit wil niet zeggen, dat de minnelijke regeling een besluit van de Raad geworden is. In de praktijk wordt de minnelijke regeling door partijen zelf, met voorlichting van de Afdeling, tot stand gebracht en is dus een overeenkomst tussen partijen, waaraan zij, daar de regeling in een notariële acte wordt vastgelegd, gebonden zijn. Door de bekrachtiging door de Afdeling Onroerende Goederen verkrijgt deze overeenkomst tussen partijen echter dezelfde kracht als een besluit van de Raad, hetgeen op grond van artikel 18 E 100 betekent, dat de bekrachtigde regeling dezelfde kracht heeft als een rechterlijke uitspraak.

De bekrachtiging van de minnelijke regeling is echter wel een besluit van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad. Op grond van artikel 18 lid 5 E 100 kan derhalve appel worden aangetekend bij de Afdeling Rechtspraak van dit bekrachtigingsbesluit. Wordt dit bekrachtigingsbesluit vernietigd, dan verliest de tot stand gebrachte minnelijke regeling het karakter van een vonnis. In hoeverre de regeling als overeenkomst in stand blijft, hangt af van de omstandigheden waaronder de overeenkomst tot stand kwam. Van de duizenden minnelijke regelingen, welke onder supervisie van de Afdeling tot stand kwamen, zijn er slechts enkele, welke geleid hebben tot een appel-procedure voor de Afdeling Rechtspraak.

Hieronder volgen twee uitspraken. Bij de eerste uitspraak werd het bekrachtigingsbesluit vernietigd, bij de tweede werd het besluit gehandhaafd.

I. Uitspraak van de Kamer te Groningen dd. 6 Augustus 1948.

De minnelijke regeling was tot stand gebracht tussen J. (oude eigenaar), het Ned. Beheersinstituut, optredende voor A. (koper) en H. (hypothe-caire crediteur van A.).

De Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen bekrachtigde de minnelijke regeling op grond van het hem voorgelegde concept op 2 December 1947. De notariële acte werd gepasseerd op 6 December 1947. A. tekende op 3 Februari 1948 beroep aan tegen de beslissing van de Gedelegeerde om de regeling te bekrachtigen en voerde daarvoor als grond aan, dat, ingevolge beschikking van de Officier-Fiscaal dd. 9 Juli 1947, het beheer over zijn vermogen uiterlijk 9 October 1947 werd opgeheven, zodat hij bij de minnelijke regeling abusievelijk door het N.B.I. werd vertegenwoordigd. Voorts had A. bezwaren tegen de regeling van de gevolgen van het rechtsherstel, daar naar zijn oordeel daarbij ten onrechte geen rekening was gehouden met de door hem aangebrachte verbeteringen, welke een waardevermeerdering van het onroerend goed zouden hebben meegebracht.

De Raad overwoog:

„O. dat van de zijde van J. is aangevoerd, dat A. in zijn beroep tegen de beslissing van de Gedelegeerde, die als een besluit van de Afdeling Onroerende Goederen moet worden beschouwd, niet kan worden ontvangen, aangezien ten tijde, dat op 3 Februari 1948 het inleidend verzoek bij de Raad binnenkwam, de beroepstermijn van 30 dagen reeds was verstreken;

O. dat de Raad J. in zijn verweer niet kan volgen, nu A., die bij het verlijden der notariële acte niet aanwezig was en dus geenszins bekend kon zijn met de datum van de bekrachtiging daarover eerst bij een door hem overgelegd schrijven van de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen d.d. 19 Januari 1948 volledig werd ingelicht; dat het zeer wel mogelijk is, dat A. reeds eerder heeft geweten, dat genoemde notariële acte was verleden, maar hij niet in beroep is gekomen van de handeling van het Ned. Beheersinstituut, waarbij dit aan de minnelijke regeling meewerkte, maar van de bekrachtiging van de regeling door voormelde Gedelegeerde;

O. dat naar het oordeel van de Raad de beroepstermijn voor A. eerst is gaan lopen, toen hij behoorlijk en volledig werd ingelicht over hetgeen er buiten hem om en onbevoegdlijk door het N.B.I. ten aanzien van zijn vermogen was verricht, zodat A. tijdig in beroep is gekomen;

O. dat het besluit van de Gedelegeerde tot bekrachtiging van de getroffen minnelijke regeling, gezien het feit, dat het N.B.I. geheel onbevoegd A. daarbij heeft vertegenwoordigd, kennelijk onjuist is geweest en dus niet in stand kan blijven;

O. dat deze Gedelegeerde zelf dan ook reeds een nieuwe notaris-bemiddelaar heeft benoemd;

O. dat de Raad, zelfs al ware de beroepstermijn verstreken geweest aan de minnelijke regeling, als zijnde niet door de belanghebbers aan de Afdeling Onroerende Goederen ter bekrachtiging voorgelegd, niet de kracht van een besluit van de Raad zou hebben toegekend;

O. dat A., herroeping vragende van het besluit van de Gedelegeerde daarmee kennelijk bedoelt te vorderen de vernietiging van dit besluit;

Recht doende in naam der Koningin:

Vernietigt het besluit van de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen d.d. 2 December 1947, waarbij werd bekrachtigd de hem voorgelegde minnelijke regeling t.a.v. het rechtsherstel betreffelijk het perceel te, welke bekrachtiging wordt vermeld in de acte verleden voor Notaris X. d.d. 6 December 1947."

II. Uitspraak van de Kamer te Groningen d.d. 18 Februari 1949.

De minnelijke regeling was tot stand gebracht tussen J. en het N.B.I. op tredende voor A. en voor diens hypothecaire crediteur de N.V. H.

De Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen bekrachtigde de minnelijke regeling op grond van het hem voorgelegde concept op 20 October 1947. De notariële acte werd gepasseerd op 21 October 1947.

A. tekende voor zich en in hoedanigheid van enig aandeelhouder van de N.V. H. beroep aan tegen de beslissing van de Gedelegeerde op 15 October 1948 daarvoor als grond aanvoerende, dat hij reeds met ingang van 8 September 1947 het beheer over zijn vermogen en dat van de N.V. H. had teruggekregen, zodat hij en de N.V. H. bij voormelde minnelijke regeling ten onrechte vertegenwoordigd waren geweest door het N.B.I.

De Raad overwoog:

„O. ten aanzien van de ontvankelijkheid van het ingestelde beroep, dat van de zijde van A. is aangevoerd, dat hij eerst zeer kort geleden bekend is geworden met de inhoud van voormelde regeling en met het feit, dat deze regeling reeds op 20 October 1947 is bekrachtigd, waarmede A. kennelijk bedoelt te stellen, dat hij minder dan 30 dagen vóór de datum van het beroepschrift van de aangevallen beslissing heeft kennis genomen;

O. dat van de zijde van het N.B.I. wel is aangevoerd, dat A. reeds eerder van de inhoud van de minnelijke regeling op de hoogte was — althans had behoren te zijn —, maar dit nog niet behoeft in te houden, dat hij ook van de aangevallen beslissing (zijnde de bekrachtiging van de minnelijke regeling door de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen) had kennisgenomen of had kunnen kennis nemen;

O. dat nu niet uitdrukkelijk van de zijde van gerequesteerden is be-

twist, dat A. eerst na 15 September 1948 van die bekrachtiging heeft kennis genomen, de Raad A. in zijn beroep ontvankelijk acht; enz.

O. dat van de zijde van gerequesteerden is aangevoerd, dat op 18 December 1947 en op 29 April 1948 met terugwerkende kracht tot 8 September 1947 aan X. en IJ. door de Vertegenwoordiging van het N.B.I. ontslag is verleend resp. als beheerder over het vermogen van A. en als bestuurder van de N.V. H., maar dat het N.B.I. niet bevoegd is aan zijn besluiten terugwerkende kracht te verlenen, zodat op het ogenblik van het tot stand komen van de minnelijke regeling A. wettig vertegenwoordigd is geweest;

O. hieromtrent dat krachtens art. 17 van het K.B. E 100 de Raad bevoegd is aan zijn besluiten terugwerkende kracht te verlenen, maar deze bevoegdheid naar het oordeel van de Raad alleen kan worden uitgeoefend met betrekking tot besluiten, wier aard zich niet tegen terugwerking verzet;

O. dat dit laatste echter wel het geval is met besluiten, waarbij een bepaald persoon als beheerder of bestuurder is benoemd of ontslagen, omdat het toekennen van terugwerkende kracht aan een dergelijk besluit zou meebrengen, dat rechtshandelingen, die volkomen bevoegdelyk zijn verricht, achteraf hun geldigheid zouden verliezen, waardoor het gehele rechtsverkeer met derden op losse schroeven zou worden gesteld;

O. dat hieruit volgt, dat A. en de N.V. H. ten tijde van het tot stand komen van de minnelijke regeling en de bekrachtiging hiervan, nog als wettig vertegenwoordigd moeten worden beschouwd, zodat het beroep op nietigheid van de aangevallen beslissing moet worden afgewezen;

Recht doende in naam der Koningin:

Verklaart A. ontvankelijk in het door hem ingestelde beroep;

Wijst dit af;

Veroordeelt hem in de kosten van het geding, enz."

III. De thans te bespreken appelprocedure staat slechts indirect in verband met een bekrachtigde minnelijke regeling.

J. had tijdig rechtsherstel gevraagd ten aanzien van twee door de N.G.V. namens hem verkochte percelen. Bij de behandeling van dit geschil, bleek, dat J. vier percelen gekocht had van A., die deze percelen op zijn beurt gekocht had van een Bond van Werknemers in December 1940. Daar deze Bond op 9 Mei 1940 eigenaar was van de percelen, waaromtrent rechtsherstel was gevraagd, verzocht de Afdeling Onroerende Goederen zowel aan deze Bond als aan A., of zij aanspraak maakten op rechtsherstel.

De Raadsman van de Bond was van oordeel, dat de Bond geen aanspraak kon maken op rechtsherstel, daar de verkoop van de Bond aan A. op normale wijze was tot stand gekomen. Daar A. evenmin rechtsherstel verlangde t.a.v. de verkoop A. aan J. werd de minnelijke regeling, waarbij J. hersteld werd in de eigendom van de percelen bekrachtigd.

In Mei 1949 deelde de Bond aan de Afdeling mede, de opvatting van haar Raadsman niet te delen en rechtsherstel t.a.v. de vier gekochte percelen op prijs te zullen stellen. De Bond verzocht de Afdeling ambtshalve in te grijpen en alsnog het geschil tussen de Bond, A. en J. in behandeling te nemen.

Hoewel de Afdeling in het algemeen verzoeken om ambtshalve in te grijpen voorlopig terzijde legt, daar de afwerking van de tijdig te harer kennis gebrachte geschillen moet voorgaan, werd in het onderhavige geval een uitzondering op deze regel gemaakt. De Afdeling besloot het verzoek af te wijzen, daar zij van oordeel was, dat in casu het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad niet onredelijk was. Van deze beslissing werd de Bond schriftelijk op de hoogte gesteld.

Teneinde tevens een beslissing van de Afdeling Rechtspraak uit te lokken over de vraag, of een beslissing om niet ambtshalve een geschil t.a.v.

onroerende goederen in behandeling te nemen voor appel vatbaar is en dus eventueel door de Afdeling Rechtspraak vernietigd kan worden, werd aan de Bond medegedeeld, dat deze binnen 30 dagen van deze beslissing in appel kon gaan.

De Bond heeft dit gedaan en het geschil werd verwezen naar de Kamer te 's-Gravenhage. Bij haar uitspraak d.d. 3 Mei 1950 („Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, No. 51/43) overwoog de Kamer:

„O. dat de Bond in het proces in hoger beroep als gerequesteerde heeft aangeduid en als zijn tegenpartij beschouwt: de oorlogskoper van zijn perceel A. en diens rechtsopvolger partij J., welke personen ook schriftelijk en mondeling op zijn verzoek hebben geantwoord, met welke procesgang de Raad zich kan verenigen, doch welke procedure niet moet doen vergeten, dat de Afdeling Onroerende Goederen geen geschil tussen deze partijen heeft beslist, doch slechts als administratief overheidsorgaan, zij het ook naar aanleiding van een (mondeling) verzoek van de Bond, de beslissing heeft genomen, dat voor een ambtshalve ingrijpen van haar zijde, om met betrekking tot de onderhavige percelen de voorschriften van Hoofdstuk III van het K.B. E 100 toepassing te doen vinden, geen reden bestond;

O. nu, dat de wetgever de beantwoording van de vraag, of de rechtsherstelprocedure door de Afdeling Onroerende Goederen eigener beweging betreffende een bepaald onroerend goed in gang behoort te worden gesteld, blijkbaar aan het zelfstandig beleid van deze Afdeling heeft willen overlaten, hetgeen zowel in het voorschrift van art. 113a, waar van een „ambtshalve” onderzoek wordt gesproken, als in de daarop terugslaannde woorden van art. 113b, die spreken van „een onroerende zaak met betrekking tot welke zij (i.c. de Afdeling Onroerende Goederen) rechtsherstel nodig acht”, duidelijk ligt opgesloten;

dat dit te meer klemmt, wanneer het, zoals in het litigieuze geval, gaat om een rechtsherstel, dat wordt nagestreefd n a d a t de termijn, waarbinnen partijen zelf het langs de gewone weg der herstelprocedure konden aanvragen, bereids is gesloten, aangezien, indien alsdan langs de omweg van het uitlokken van een weigering van de Afdeling Onroerende Goederen om „ambtshalve” in te grijpen en daartegen ex art. 18 E 100 ingesteld hoger beroep, een behandeling ten gronde van het gezochte herstel tussen partijen mogelijk zou zijn, aan de sluiting van de termijn alle wezenlijke betekenis zou komen te ontvallen, hetgeen vooral, wanneer deze termijn, zoals in casu, gesloten is teneinde de rechtszekerheid in den lande betreffende onroerende goederen te herstellen, tot desastreuze gevolgen zou kunnen leiden;

O. dat de Raad, rechtsprekend in hoger beroep van het door de Afdeling Onroerende Goederen genomen administratieve besluit om terzake van de onderhavige percelen niet ambtshalve tot toepassing van de voorschriften der herstelprocedure over te gaan, dan ook alleen tot ingrijpen aanleiding zou vinden, indien met het nemen van dit besluit de wet zou zijn geschonden of de Afdeling Onroerende Goederen daarmede de haar gegeven bevoegdheid op een onredelijke of willekeurige wijze zou hebben uitgeoefend of kennelijk van haar bevoegdheid een ander gebruik zou hebben gemaakt dan tot de doeleinden, waarvoor die bevoegdheid is gegeven;

O. dat hiervan, ofschoon de Afdeling Onroerende Goederen de motieven van haar beslissing achter een wettelijke kwalificatie doet schuilgaan, echter geen sprake is;

O. hieromtrent, dat de Bond zijn verzoek doet steunen op het feit, dat de koper A. uit de acte van transport op 3 December 1940 voor Notaris X. verleden, zelf had kunnen constateren, dat de overdracht der aan de Bond in eigendom toebehorende percelen geschiedde zonder goedkeuring en buiten elk medeweten van het wettige bestuur van de Bond, enz.

O. dat inderdaad in de acte van transport staat te lezen, dat de Bond daarbij werd vertegenwoordigd door drie bestuursleden, van wie twee,

resp. op 19 Augustus en 16 September 1940 waren benoemd door de Commissaris van het Ned. Verbond van Vakverenigingen (N.V.V.), terwijl het derde lid op statutaire wijze als zodanig was aangewezen; dat, enz. . . . de door Woudenberg benoemde bestuursleden nooit rechtmatig de Bond hebben vertegenwoordigd en de rechtsbetrekkingen door hen tot stand gebracht door het namens de Bond verrichte transport van eigendom, krachtens art. 25 E 100, geacht moeten worden dusdanige te zijn, dat het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad, behoudens blijk van het tegendeel, aangenomen moet worden onredelijk te zijn;

O. dat echter door de gemachtigden van gerequesteerden op uitvoerige wijze ter terechtzitting is betoogd en door de Bond niet is tegengesproken, dat, om welke redenen dan ook, de goed-Nederlandse oude bestuurders van het N.V.V. en van de daarbij aangesloten vakbonden in de tweede helft van 1940 en nog geruime tijd daarna de tactiek hebben gevolgd om, ondanks de inmenging van de bezetter, het bondswerk voort te zetten en de structuur der Bonden te handhaven, waaruit volgt, dat dan ook in December 1940 nog niet mocht worden geëist, dat buitenstaanders zich van overigens normale transacties met die Bonden zouden onthouden, omdat de bezetter en zijn trawanten in hun besturen een zekere zeggenschap hadden gekregen, zolang de oude bestuurders zelf contact met deze indringers in hun zaken niet algemeen schuwden;

O. dat de Afdeling Onroerende Goederen op deze grondslag in redelijkheid tot haar beslissing kon komen, dat het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad in het onderhavige geval niet onredelijk is, zodat de Afdeling Rechtspraak in hoger beroep rechtsprekende het overigens door partijen over en weer aangevoerde buiten beschouwing kan laten;

O. dat op grond van het voorgaande de vordering van requestrant behoort te worden ontzegd en het door hem aangevallen besluit van de Afdeling Onroerende Goederen moet worden bevestigd;

Recht doende :

Ontvangt het appel;

Wijst de vordering af;

Veroordeelt requestrant in de kosten, enz."

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/108

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
13 September 1951. (Mrs. Scholten, van Walsem en Wery).

Appellante bezat in 1939 de nationaliteit van de Vrije Stad Danzig en niet sindsdien heeft verloren. Op hetgeen na de capitulatie van Duitsland ten aanzien van de Vrije Stad Danzig is geschied behoeft niet te worden ingegaan, aangezien, indien moet worden aangenomen dat de Vrije Stad Danzig heeft opgehouden te bestaan, appellante statenloos zou zijn geworden, zodat ook dan het Besluit Vijandelijk Vermogen op haar vermogen niet van toepassing zoude zijn.

Beslissing N.B.I. vernietigd. Appellante is nimmer geweest vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

(Voor beslissing in anderen zin zie 51/110).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 27 Mei 1949 ontvangen beroepschrift van Clara Hedwig Louise Krüger, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. O. G. Veenstra, advocaat en procureur te Amsterdam en een op 22 Juni 1949 ontvangen aanvullende schriftuur van dezelfde, alsmede het op 25 Augustus 1949 ontvangen schriftelijk antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna te noemen „het Beheersinstituut“;

Gezien de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen, appellante bij monde van Mr. W. de Rijke, wonende te Haarlem, het Beheersinstituut bij monde van Mr. H. J. van Wijk, werkzaam aan die instelling;

Wat de feiten betreft:

Overwegende, dat appellante, die stelt de Danzige nationaliteit te bezitten, in beroep komt van de beslissing van het Beheersinstituut, neer-

gelegd in zijn brief aan appellante van 4 Mei 1949, waarin het Beheersinstituut aan appellante mededeelt — onder verwijzing naar een aan het Beheersinstituut gerichte brief van 19 September 1947, Directie Algemene Zaken, no. 84939, van het Ministerie van Buitenlandse Zaken — het standpunt in te nemen, dat het vermogen van appellante van rechtswege op de Staat is overgegaan en onder het beheer van het Beheersinstituut staat, omdat voormalige Danzigse Staatsburgers, die op 1 September 1939, op welke datum naar het oordeel van het Beheersinstituut Danzig vrijwillig in het Duitse Rijk opging, zich op Danzigs of Duits gebied bevonden, geacht moeten worden te vallen onder artikel 2 sub 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en dat dit ook geldt voor appellante, aangezien zij zich op 1 September 1939 te Hamburg bevond;

dat appellante in haar beroepschrift en nadere schriftuur de stelling van het Beheersinstituut, dat zij de Danzige nationaliteit verloren en de Duitse nationaliteit verkregen zou hebben, uitvoerig bestrijdt en op de door haar aangevoerde gronden de Raad verzoekt de beslissing van het Beheersinstituut, waarvan beroep, te vernietigen en het Beheersinstituut te veroordelen zich te onthouden van iedere inmenging in der appellante vermogen en haar te herstellen in haar vermogensrechten, met veroordeling van het Beheersinstituut om gedurende de tijd, dat dit lichaam na een door de Raad te bepalen dag in gebreke mocht blijven aan het gevraagde bevel tot onthouding en restitutie te voldoen, aan appellante te betalen een dwangsom van f 200,— per dag, althans te beslissen, gelijk behoort, kosten rechtens;

dat het Beheersinstituut hierop schriftelijk heeft geantwoord, waarna partijen haar wederzijdse standpunten nog mondeling aan de Raad hebben toegelicht, op al welke beschouwingen van partijen voorzoveel nodig hieronder zal worden teruggekomen;

Wat het recht betreft:

Overwegende, dat het te beslissen

geschilpunt het nodig maakt de internationaal-rechtelijke positie van de „Vrije Stad Danzig”, zo vóór als na 1 September 1939, kortelijk na te gaan:

dat die positie steunt op het, op 10 Januari 1920 in werking getreden Vredesverdrag van Versailles, waarbij is bepaald, dat de Stad Danzig met het in artikel 100 omschreven omliggende gebied niet langer zal behoren tot het Duitse Rijk, doch zal vormen de Vrije Stad Danzig, welke zal zijn geplaatst onder het toezicht en de bescherming van de Volkenbond, als zodanig vertegenwoordigd door de Hoge Commissaris te Danzig en dat de Vrije Stad Danzig een door de Volkenbond te waarborgen grondwet zal verkrijgen, terwijl daarbij voorts aan Polen met betrekking tot de Vrije Stad Danzig een aantal bevoegdheden zijn verleend, waaronder het voeren van de buitenlandse betrekkingen van de Vrije Stad Danzig en de diplomatieke bescherming in het buitenland van haar inwoners;

dat de Vrije Stad Danzig vervolgens als zodanig is geconstitueerd, een op 9 November 1920 te Parijs tussen Polen en de Vrije Stad Danzig gesloten verdrag de onderlinge betrekkingen tussen de beide verdragsluitende partijen nader heeft geregeld en een door de Raad van de Volkenbond goedgekeurde grondwet voor de Vrije Stad Danzig is tot stand gekomen, waarvan artikel 1 luidt: „Die Stadt Danzig und das mit ihr verbundene Gebiet bilden unter der Benennung „Freie Stadt Danzig“ einen Freistaat”;

dat diensvolgens ook is voorzien in een eigen nationaliteit van de burgers van de Vrije Stad Danzig en artikel 105 van het verdrag van Versailles dienaangaande bepaalt: „Dès la mise en vigueur du présent Traité, les ressortissants allemands domiciliés sur le territoire décrit à l'article 100 perdront *ipso facto* la nationalité allemande, en vue de devenir nationaux de la Ville Libre de Danzig”, zulks behoudens een bij artikel 106 van het verdrag aan bovenbedoelde personen gegeven bevoegdheid om binnen twee jaren te opteren voor de Duitse nationaliteit, terwijl dan verder de grondwet voor de Vrije Stad Danzig in artikel 72 bepaalt: „Die Staatsangehörigkeit wird nach den Bestimmungen eines Gesetzes erworben und verloren”;

Overwegende, dat op grond van het hiervoren kort weergegeven internationaal statuut van de Vrije Stad Dan-

zig deze als volkenrechtssubject en als Staat dient te worden beschouwd, zij het ook dat zij op grond van de aan Polen ten aanzien van het buitenlands beleid toegekende bevoegdheden en op grond van het Volkenbondstoezicht niet kan worden aangemerkt als een soevereine Staat (vgl. François Handboek van het volkenrecht 2e druk, 1e deel, blz. 280; Prof. Dr. E. Kaufmann, Der rechtliche Status der Freien Stadt Danzig, Gutachten Mei 1950; Dr. S. Gargas, Die Danziger Staatsangehörigkeit, Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft 42ste Band, 1926, blz. 321; J. B. Mason, The Danzig Dilemma, 1945, blz. 247 e. vlg. In gelijke zin het Permanente Hof van Internationale Justitie, Traitement des nationaux polonais et des autres personnes d'origine ou de langue polonaise dans le territoire de Danzig, Avis consultatif van 4 Februari 1932, Fascicule no. 44 blz. 23/24);

Overwegende, dat de Raad niet deelt de opvatting van het Beheersinstituut, dat aan deze Staat in volkenrechtelijke zin een einde zou zijn gekomen, doordat op 1 September 1939 door de Gaulleiter Albert Forster is uitgevaardigd het Gesetz über die Wiedereinigung der Freien Stadt Danzig mit dem Deutschen Reich, waarbij de grondwet van Danzig met onmiddellijke werking werd opgeheven, haar grondgebied tot een onderdeel van het Duitse Rijk werd verklaard en in par. 2 werd bepaald: „Die Staatsangehörigen der bisherigen Freien Stadt Danzig sind deutsche Staatsangehörige nach Massgabe näherer Vorschriften”;

Overwegende toch, dat weliswaar getracht is aan deze maatregel een schijn van vrijwillige toetreding van Danzig tot het Duitse Rijk te geven, doch hier in werkelijkheid sprake is van een, op gewelddadig ingrijpen berustende en met volkomen terzijdestelling van de voor Danzig geldende wetgeving en haar volkenrechtelijk statuut gepaard gaande, willekeurige daad van annexatie;

dat deze maatregel is te zien in nauwe samenhang met de op 1 September 1939 tussen Duitsland en Polen uitgekomen oorlog en de onmiddellijk daarna intredende oorlogstoestand tussen Duitsland en andere landen;

dat mitsdien in wezen hier slechts een bezetting van Danzig door Duitsland in een coalitie-oorlog heeft plaats gehad, welk feit volkenrechtelijk geen

annexatie van het bezette gebied rechtvaardigt, zolang niet alle vijandelikheden tussen de bezetter en zijn tegenstanders ten gunste van de eerste zijn geëindigd en geen kans meer bestaat op herstel in de vorige toestand, van welk een en ander in het onderhavige geval geen sprake is geweest; dat de inlijving van de Vrije Stad Danzig bij Duitsland dan ook niet door de westelijke geallieerden — in het bijzonder Groot-Brittannië en de Verenigde Staten — rechtens is erkend, veeleer door de Regeringen van die landen het ook daarna rechtens voortbestaan van Danzig als Staat wordt aangenomen (vgl. Dr. Menzel, Zur Frage der Danziger Staatsangehörigkeit, Jahrbuch für internationales und ausländisches öffentliches Recht, 1948 —1949 blz. 886);

dat hier in het bijzonder zij gewezen op de verklaring van de Britse Minister van Buitenlandse Zaken Ernest Bevin op 11 October 1945 in het Lagerhuis: „The juridical position of the Free City of Danzig in the view of H.M. Government is unchanged and will remain so until it is determined at the peace-settlement. The position of Danzig de facto is, as the House is aware, that it was placed under the administration of the Polish State by agreement between H.M. Government, the United States Government and the Soviet Government at the Conference („Conference” = Potsdam Conference)”;

Overwegende, dat mitsdien moet worden aangenomen, dat zij, die vóór 1 September 1939 de Danzigse nationaliteit bezaten, door bovenbedoelde Duitse inlijvingswet die nationaliteit niet hebben verloren, en zulks niet alleen geldt voor die Danzigse Staatsburgers, die buiten Duitsland woonachtig waren, doch ook voor degenen, die te dien tijde in Duitsland verbleven;

dat toch de stelling van het Beheersinstituut, dat de vraag, of iemand onderdaan is van een bepaalde Staat, uitsluitend wordt bepaald door de Regering van die Staat, in haar algemeenheid niet opgaat en met name volgens fundamentele rechtsbeginselen geen Staat bevoegd en bij machte is, een in zijn gebied gevestigde vreemdeling eigenmachtig diens nationaliteit te ontnemen (vgl. The Universal Declaration of Human Rights, art. 15 lid 2:

„No one shall be arbitrarily deprived of his nationality”);

Overwegende, dat de Raad in dit geding niet in den brede behoeft in te gaan op verschillende feiten, welke na de capitulatie van Duitsland met betrekking tot de internationale staat van Danzig nog zijn voorgevallen, met name de opdracht op de conferentie te Potsdam van het voorlopig beheer over Danzig aan Polen — welk feit uiteraard niet raakte het voortbestaan van Danzig als vrije Stad — en de daarna gevolgde inlijving van Danzig door Polen en de erkenning van die inlijving door Sovjet-Rusland;

dat toch, indien al — in tegenstelling tot de opvatting van de westelijke geallieerde Staten (vgl. Menzel t.a.p.) — zoude moeten worden aangenomen, dat de Vrije Stad Danzig tengevolge van laatstgenoemde feiten heeft opgehouden te bestaan, daaruit alleen zou kunnen volgen, dat de zich buiten het ingelijfde gebied bevindende personen, die tot vóór die inlijving de Danzigse nationaliteit bezaten, daarna stateloos zijn geworden, zodat ook bij die opvatting het Besluit Vijandelijk Vermogen op het zich in Nederland bevindende vermogen van deze personen niet toepasselijk is;

Overwegende, dat als onbetwist vaststaat, dat appellante, die op 28 Januari 1900 te Danzig is geboren, in gevolge bovenaangehaald artikel 105 van het Verdrag van Versailles op 10 Januari 1920 de Danzigse nationaliteit heeft verkregen, terwijl niet is gebleken, dat zij die nationaliteit sindsdien heeft verloren;

Overwegende, dat de grief tegen de beslissing, waarvan beroep, derhalve is gegrond en die beslissing mitsdien moet worden vernietigd;

Overwegende, dat evenwel voor het door appellante mede gevraagde herstel in haar rechten in dit geding slechts plaats is, voor zover dat herstel omvat de verplichting van het Beheersinstituut tot afgifte aan appellante van haar onder het Beheersinstituut berustende vermogensbestanddelen; dat voorts geen genoegzame grond bestaat om aan het Beheersinstituut een dwangsom op te leggen, daar niet aannemelijk is, dat het Beheersinstituut niet bereid zou zijn, ook zonder dwangsom, aan het vonnis stipte uitvoering te geven, terwijl ook voor de gevraagde kostenveroordeling geen plaats is, daar het onderhavige geschik

betreft een door het Beheersinstituut als administratieve instantie genomen beslissing;

Gelet mede op de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951, no. 311 en de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 317;

RECHTDOENDE IN BEROEP:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep;

Verstaat dat appellante nimmer is geweest vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut zich te onthouden van iedere inmenging in der appellante vermogen en aan appellante af te geven alle vermogensbestanddelen, die het van appellante onder zich heeft;

Ontzegt het meer of anders gevorderde.

No. 51/109

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
13 Sept. 1951. (Mrs. Scholten, van Walsem en Wery).

Appellante is terecht in beroep gekomen voorzover de beslissing van het N.B.I. berust op de 1ste grond (geheel gelijklopend met voorafgaande beslissing, 51/108).

Beslissing N.B.I. bekrachtigd, met verbetering van gronden, voorzover deze beslissing inhield een weigering om het vermogen van appelante aan haar terug te geven. Appellante is na 10 Mei 1940 als Verwalterin opgetreden en valt als zodanig onder art. 2 sub 1 Besluit E 133.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 27 Mei 1949 ontvangen beroepschrift van Frieda Eveline Krüger, weduwe van Bernard Fritz Georg Wille, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. O. G. Veenstra, advocaat en procureur te Amsterdam en een op 22 Juni 1949 ontvangen aanvullende schriftuur van dezelfde, alsmede het op 25 Augustus 1949 ontvangen schriftelijk antwoord van het Ne-

derlandse Beheersinstituut, hierna te noemen „het Beheersinstituut”;

Gezien de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen, appellante bij monde van Mr. W. de Rijke, wonende te Haarlem, het Beheersinstituut bij monde van Mr. H. J. van Wijk, werkzaam aan die instelling;

Wat de feiten betreft:

Post alia:

Overwegende, dat de beslissing, waarvan beroep, evenwel juist is, voorzover zij steunt op de onder 2e. genoemde grond, daar buiten geschil is, dat appellante na 10 Mei 1940 als Verwalterin van een Nederlandse onderneming is opgetreden en zodanige personen, naar door de Raad reeds meermalen is beslist, als agenten of vertegenwoordigers van de vijandelijke bezetter vallen onder artikel 2 sub 1 van het Besluit E 133;

Overwegende, dat appellante nog de verbindendheid van dat Besluit heeft betwist op grond, dat de daarin voorziene confiscatie zonder schadevergoeding van particulier vermogen in strijd met het volkenrecht zou zijn en zulks in het bijzonder voorzover deze maatregel ook uitgestrekt wordt tot onderdanen van een neutraal land;

Overwegende, dat dit verweer niet opgaat, omdat het Besluit E 133, zoals in de gepubliceerde toelichting tot het Besluit nadrukkelijk wordt uiteengezet, niet berust op het stelsel van confiscatie zonder schadevergoeding van particulier vermogen, doch de overgang op de Staat van hier te lande zich bevindend vijandelijk vermogen veel-eer dient te worden beschouwd als een conservatoire maatregel van beslag, waarbij ervan wordt uitgegaan, dat de vijandelijke staat de door deze maatregel getroffen personen te dier zake schadevergoeding zal dienen te betalen, terwijl de uitbreiding in artikel 2 sub 1 van de maatregel ook tot niet-onderdanen van een vijandelijke staat gerechtvaardigd wordt door het feit, dat deze personen, door als organen van de vijandelijke staat op te treden, zich in de strijd van Nederland tegen de vijand met de laatste hebben vereenzelvigd;

Overwegende, dat de beslissing waarvan beroep, mitsdien met verbetering van de gronden dient te worden be-

krachtigd in voege als hieronder bepaald;

Overwegende, dat er geen termen zijn om een kostenveroordeling uit te spreken, daar het onderhavige geschil betreft een door het Beheersinstituut als administratieve instantie genomen beslissing;

Gelet mede op de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 311 en de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 317;

RECHTDOENDE IN BEROEP:

Verstaat, dat appellante ingevolge art. 3 juncto art. 17 van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 311 en art. 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 317 sedert 26 Juli 1951 te 12 ure niet langer vijandelijk onderdaan is in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Bekrachtigt, met verbetering van gronden, de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep, voorzover die beslissing de kracht heeft van een weigering, dat het vermogen van appellante of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen aan haar zal worden teruggegeven.

No. 51/110

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,**
14 Sept. 1951. (Mrs. Zorab, Ter Pelk-
wijk en Versteeg).

Appellant bezat in 1939 de nationaliteit van de Vrije Stad Danzig, die als staat is teniet gegaan door de (weliswaar onwettige, doch feitelijk voltrokken) inlijving bij het Duitse Rijk, dat daarop de voormalige Danziger staatsburgers in het algemeen tot Duitse staatsburgers verklaarde. Na capitulatie van Duitsland geen sprake van herleving van Danzig als staat, blijkens overeenkomst van Potsdam in 1945. Op appellants vermogen is dus het Besluit Vijandelijk Vermogen van toepassing.

Beslissing N.B.I. ten aanzien van dit punt bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 1 sub 5, 43).

(Voor beslissing in anderen zin zie 51/108).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de op 23 Januari 1950 inge-

komen verzoekschriften van 1e. Edgar Adolph Wilhelm Nix, ten deze handelende zo voor zich als in zijn hoedanigheid van vader van zijn minderjarige kinderen a) Ellen Jeanne Marie Nix, geboren 9 Februari 1936 te Voorburg en b) Yvonne Barbara Nix, geboren 23 April 1939 te Berlijn, wonende te 's-Gravenhage,

2e. Marie Antoinette Gerardina Evenwel, echtgenote van verzoeker sub 1e., wonende te 's-Gravenhage;

beiden requestranten te dezer zake domicilie kiezende ten kantore van de advocaat en procureur te 's-Gravenhage, Mr. A. P. C. Peters, bij welke verzoekschriften in beroep wordt gekomen van de beschikkingen van het Nederlandse Beheersinstituut d.dis 20 December 1949 — waarvan afschriften aangetekend aan de post toevertrouwd op 23 December 1949 — houdende weigering van het Instituut om aan requestranten en hun genoemde minderjarige kinderen te verstrekken een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1, sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen en waarin aan deze Afdeling wordt gevraagd om met vernietiging van genoemde beschikkingen te bepalen, dat requestranten en hun kinderen geen althans niet langer vijandelijk onderdaan zijn in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Mede gezien de verweerschriften van het Beheersinstituut beide van 7 October 1950 concluderende tot afwijzing van de ingestelde beroepen;

Gehoord ter zitting van de 2e Maart 1951 requestranten en hun gemachtigde tevens raadsman Mr. A. P. C. Peters en het Beheersinstituut bij monde van Mr. H. J. van Wijk;

Kennis genomen hebbende van de overgelegde en voorgehouden bescheiden;

Overwegende, dat het door ieder der requestranten ingestelde beroep tijdig is ingesteld en ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende dat, waar requestranten zijn echtelieden, en in deze beider belangen of identiek zijn of parallel lopen, termen bestaan om de gezamenlijke behandeling van beide zaken te gelasten;

Overwegende, dat in het verzoekschrift van requestrante niet gesteld is, dat zij daartoe door haar echtgenoot gemachtigd is, doch — daargelaten of het ten deze toepasselijke recht zulks vordert — de persoonlijke verschijning

van beide echtelieden ter zitting dit mogelijk processueel gebrek opheft;

Overwegende, dat ten processe als zijnde of erkend of onweersproken dan wel door de bescheiden gestaafd, vaststaat:

dat requestrant E. A. W. Nix, de 17e Mei 1906 te Münster in Westfalen geboren, krachtens de toen van kracht zijnde Duitse nationaliteitswetgeving door geboorte de Duitse nationaliteit verkreeg, dat hij op jeugdige leeftijd met zijn moeder, die de ouderlijke macht of voogdij over hem uitoefende en van origine een Nederlandse vrouw was, naar Danzig, toen nog deel uitmakend van het Duitse Keizerrijk, is verhuisd waar zij zich vervolgens met-terwoon hebben gevestigd;

dat hij als gevolg van het verbindend worden van het Vredesverdrag van Versailles op 10 Januari 1920, in verband met de artikelen 105 en 106 van het verdrag, zijn Duitse nationaliteit van rechtswege verloor en die van de Vrije Stad Danzig verwierf, terwijl niet is gebleken dat door of namens hem door zijn moeder gebruik is gemaakt van het recht om de Duitse nationaliteit door optie terug te krijgen; dat hij zich vervolgens omstreeks 1929 in Nederland heeft gevestigd, op 15 Augustus 1934 te 's-Gravenhage in het huwelijk is getreden met requestrante, die als gevolg van het huwelijk haar Nederlanderschap verloor en de Danzigse nationaliteit verkreeg; dat requestrante, behoudens een verblijf van 3 jaren (van 1936 tot November 1939) toen zij met haar man in Berlijn woonde, steeds in Nederland of een Nederlands gebiedsdeel heeft gewoond; dat zij ten tijde van de Duitse inval in Mei 1940 in Nederland was en ter verlenging van haar inmiddels verstreken Danzigs paspoort in Augustus 1940 naar het Duitse consulaat in Rotterdam is gegaan, omdat er in Nederland geen vertegenwoordiger van de Vrije Stad Danzig was, waartoe zij zich kon wenden, dat men haar op het Duitse Consulaat haar Danzigs paspoort heeft afgenomen en haar in stede daarvan een Duits paspoort heeft verstrekt; dat requestrant zich op 1 September 1939, toen de aansluiting van Danzig bij het Duitse Rijk plaats vond, in deze stad bevond, dat hij van 1936—1942 in Berlijn heeft gewoond en daar als accountant heeft gewerkt, dat hij zich in April 1942 naar Nederland heeft begeven en daar een werkkring heeft gevonden,

dat hij in 1944 door de Duitse autoriteiten hier te lande als Duitser beschouwd voor de militaire dienst is opgeroepen, waaraan hij zich echter door onder te duiken heeft weten te onttrekken;

Overwegende eerst en vooraf, dat de Raad met de vertegenwoordiger van het Beheersinstituut in dit proces aanneemt, dat dit Instituut in de aangevallen beschikkingen een beslissing heeft genomen niet alleen over de vraag of requestranten (en hun minderjarige kinderen) hoewel vijandelijk onderdaan zijnde in de zin van artikel 2, lid 2, van het K.B. E 133, de gunst van een ontvijnding verdienen, maar ook en wel in de eerste plaats over deze andere preliminaire vraag, of requestranten, hetgeen zij ontkennen, te eniger tijd na de 10de Mei 1940 de nationaliteit van de Duitse Staat en daarmee de staat van vijandelijk onderdaan hebben bezeten;

Overwegende, dat inmiddels in werking zijn getreden de artikelen 3 en 4 van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. no. 311 en wel krachtens artikel 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951, Stbl. no. 317 op 26 Juli 1951 te 12 ure, op grond waarvan de onderdanen van Duitsland met ingang van dit tijdstip *niet langer* als vijandelijke onderdanen worden aangemerkt, terwijl het reeds op 24 Juli 1951 in werking getreden artikel 14, tweede lid van genoemde wet bepaalt, dat het Beheersinstituut bevoegd is op de daar bedoelde verzoekschriften, waartoe het onderwerpelijke op artikel 34, lid 1, sub f van het K.B. E 133 steunende behoort, te beschikken, dat het vermogen van de verzoeker, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, zal worden teruggegeven, zijnde dit vermogen blijkens artikel 4, lid 1, van genoemde wet dat hetwelk vóór 26 Juli 1951 (te 12 ure) van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan;

Overwegende, dat uit het bovengereleerde volgt, dat thans appellanten, hoezeer *thans* geen vijandelijke onderdanen meer, nog belang hebben bij de beantwoording van de preliminaire vraag, of zij vóór 26 Juli 1951 (12 uur) al dan niet terecht als onderdanen van Duitsland zijn beschouwd, en dat bij een bevestigende beantwoording hiervan in de tweede plaats aan de orde komt de vraag, of zij in aanmerking kunnen komen voor een teruggave van hun reeds op de Staat in eigendom

overgegaan vermogen, als bedoeld in artikel 14 van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. no. 311, waarvoor dezelfde maatstaf behoort te worden aangelegd als vóór 26 Juli 1951 (12 uur) t.a.v. de zgn. ontvindingingsverzoeken heeft gegol-den;

Overwegende, dat ter beantwoording van de preliminaire vraag moet worden onderzocht of juist is hetgeen appellanten destijds voor het Beheersinstituut hebben betoogd en in appel hebben gehandhaafd, dat de aansluiting op 1 September 1939 door de Regering van de Vrije Stad Danzig bij het Duitse Rijk naar het recht — in het bijzonder de grondwet van deze vrije stad — onwettig was en mitsdien de jure geen effect sorteerde; dat, wat ook hiervan zij, requestanten hierdoor de Duitse nationaliteit niet hebben verkregen, omdat de Duitse nationale wet geen internationale gelding kon hebben en dus deze materie niet kon regelen, terwijl requestant in elk geval nooit op de zgn. „Volksliste” is voorgekomen en zijnerzijds ook nooit enige stap is ondernomen om de Duitse nationaliteit te verwerven; dat requestanten derhalve nog steeds de nationaliteit van de Vrije Stad Danzig bezitten, althans statenloos zijn;

Overwegende hieromtrent, dat op de 1ste September 1939 de op 24 Augustus 1939 tot Staatshoofd van Danzig benoemde Gauleiter der N.S.D.A.P. Albert Forster, een zgn. Erlasz (decreet) afkondigde, waarin hij proclameerde, dat, de grondwet der Vrije Stad Danzig „mit sofortiger Wirkung” wordt opgeheven, dat alle wetgevende en uitvoerende macht uitsluitend door het Staatshoofd wordt uitgeoefend, dat de Vrije Stad Danzig met haar territorium en bevolking — wederom „mit sofortiger Wirkung” — deel uitmaakt van het Duitse Rijk en dat, zolang omtrent de invoering van het Duitse rijksrecht door de Führer niet uiteindelijk is beslist, alle wettelijke voorschriften (met uitzondering van de grondwet), die ten tijde van de proclamatie van deze „Staatsgrundgesetz” (grondwet) golden, van kracht zouden blijven; dat in aansluiting hierop door de Duitse Reichstag op dezelfde dag (1 September 1939) is aangenomen en in werking getreden de wet „über die Wiedereinigung der freien Stadt Danzig mit dem Deutschen Reich” (Reichsgesetzblatt 1939 bl. 1547), krachtens welke vorengenoemde door het Staats-

hoofd van de Vrije Stad Danzig geproclameerde „Staatsgrundgesetz” tot Rijkswet wordt verklaard, voorts wordt bepaald, dat de staatsburgers (Staatsangehörigen) van de toenmalige Vrije Stad Danzig, Duitse staatsburgers zijn volgens nader vast te stellen regels, dat in het gebied van die voormalige Vrije Stad het op genoemd tijdstip (1 September 1939) geldend recht — met uitzondering van de Constitutie van de Vrije Stad — van kracht blijft, terwijl op 1 Januari 1940 voor dat gebied van kracht wordt het gehele rijksrecht en het Pruisisch landrecht; dat vervolgens bij Erlasz (decreet) van de Führer van 8 October 1939 en in werking getreden op 1 November d.a.v. o.m. de provincie (Reichsgau) Westpreußen werd ingesteld, omvattende als zgn. Regierungsbezirk (administratief bestuursressort) het gebied van de voormalige Vrije Stad Danzig onder een Reichsstadthalter met zetel Danzig, en verder is bepaald, dat de ingezetenen (Einwohner) der ingelijfde Oostelijke gebieden (Ostgebiete), die van Duitse of verwante bloede, Duitse staatsburgers worden volgens nader te verstrekken voorschriften; dat de zgn. Volksduitsers van deze gebieden „Reichsbürger” worden naar de voorschriften van het Reichsbürgergesetz terwijl voorzover het van kracht zijnde recht betreft, t.a.v. het Danzigse gebied de desbetreffende bepalingen van de wet van 1 September 1939 nopens de hereniging van Danzig met het Duitse Rijk worden gehandhaafd;

Overwegende, dat vervolgens in 1941 is afgekondigd de verordening van de Rijksminister van Binnenlandse Zaken van 4 Maart 1941 „über die Deutsche Volksliste und die deutsche Staatsangehörigkeit in den eingegliederten Ostgebiete”, gewijzigd bij verordening van dezelfde minister van 31 Januari 1942 (vide Reichsgesetzblatt 1941 blz. 118 en Reichsgesetzblatt 1942 blz. 51), dat deze verordeningen de samenstelling van een Duitse volkslijst in de ingelijfde Oostelijke gebieden (ter registratie van de Duitse bevolking) in 4 categorieën voorschrijven, waaromtrent nadere richtlijnen of voorschriften door die Rijksminister zullen worden gegeven in overeenstemming met de Reichsführer SS, Rijksminister „für die Feststellung deutschen Volkstums”, dat op deze volkslijst o.m. ingeschreven zullen moeten worden voormalige Danzigse staatsburgers, waaronder te ver-

staan de personen die op 1 September 1939 „Danziger Staatsangehörige” waren of zij die op dat tijdstip stateloos waren, doch laatstelijk het Duitse staatsburgerschap hadden bezeten of op 1 September 1939 hun woonplaats hadden in de voormalige Vrije Stad Danzig;

dat echter blijktens par. 1, alinea 4, van Abschnitt I van eerstgenoemde verordening zoals die in 1942 werd gewijzigd en kennelijk in afwijking van vorenbedoelde inschrijvingsplicht, is bepaald dat in de volkslijst *niet* zullen worden ingeschreven o.a. a) die voormalige Danzigse staatsburgers, welke ten tijde der inwerkingtreding van de verordening hun woonplaats hadden in het General Gouvernement (bezet Pools gebied) tenzij zij die woonplaats eerst na 1 December 1939 daarheen hebben verplaatst, b) de voormalige Danzigse staatsburgers, die voldoen aan de vereisten voor opneming in de categorieën 1 of 2 van de volkslijst, c) de voormalige Danzigse staatsburgers die op de dag van inwerkingtreding van de verordening een vreemde nationaliteit verkregen hadden, en d) de voormalige Danzigse staatsburgers voorzover zij hun woonplaats voor de 1ste Januari 1937 buiten de ingelijfde Oostelijke gebieden (daaronder begrepen de voormalige Vrije Stad Danzig) in het oude rijk (Altreich) dan wel in de vóór de 1ste September 1939 met het Duitse rijk herenigde gebiedsdelen (de Ostmark, het Sudetenland, het Memelland) of binnen het territoire van het protectoraat Bohemen en Moravië hadden en die woonplaats niet verplaatst hebben naar de ingelijfde Oostelijke gebieden of naar het buitenland.

Overwegende, dat in Abschnitt II van de in 1942 gewijzigde verordening van 4 Maart 1941 voornoemd een regeling wordt gemaakt omtrent de verkrijging van het Duitse staatsburgerschap door oorspronkelijk Poolse en Danzigse staatsburgers en met betrekking tot de ex-Danzigse staatsburgers in paragraaf 4 wordt bepaald, dat zij ook zonder in de Duitse volkslijst te zijn opgenomen met ingang van 1 September 1939 het Duitse staatsburgerschap hebben verkregen, voorzover de in deze paragraaf nader aangeduide autoriteiten, *niet* tot 30 September 1942 te hunnen aanzien hebben vastgesteld, dat zij niet hebben voldaan aan de vereisten aan de opneming in de rubrieken 1 of 2 van de volkslijst gesteld;

Overwegende, dat vaststaat dat requestrant op 1 September 1939 staatsburger was van de Vrije Stad Danzig, terwijl niet is gebleken, dat de desbetreffende bevoegde autoriteiten (in casu de „für die Ausfertigung von Einbürgerungsurkunden anständigen Behörde” in Berlijn, waar requestrant van 1936 tot April 1942 heeft gewoond) heeft vastgesteld, dat requestrant (die als vallende onder d) van Abschnitt I par. 1 (4) van meergenoemde verordening niet in de volkslijst behoeft te worden ingeschreven) aan de vereisten van de rubrieken 1 of 2 der lijst niet had voldaan;

Overwegende, dat dan ook dient te worden aangenomen, dat requestrant naar de wetgeving van de, tot 26 Juli 1951 als vijandelijk beschouwde, Staat Duitsland, Duits staatsburger is geworden en dit te eniger tijd na 10 Mei 1940 is geweest;

dat hetzelfde geldt t.a.v. requestrante en de minderjarige kinderen voor welke requestrant als uitoefenende het ouderlijk gezag in rechte optreedt;

Overwegende, dat requestrante hebben betoogd, dat zij desondanks de Duitse nationaliteit niet hebben verkregen, nu de aansluiting van Danzig bij het Duitse rijk is tot stand gekomen op een wijze die indruiste tegen het nationale recht van de vrije stad en met negatie van de volkenrechtelijke status die Danzig krachtens het Vredesverdrag van Versailles bezat;

Overwegende, dat de Raad kan toegeven dat de staatsgreep van Forster op 1 September 1939, de opheffing bij proclamatie of decreet van de door de Volkenbond goedgekeurde constitutie der Vrije Stad Danzig en de verklaring van genoemd staatshoofd dat het gebied der vrije stad voortaan deel uitmaakte van het Duitse rijk onwettige handelingen waren, welke indruisten zowel tegen de grondwet van de vrije stad in het bijzonder van artikel 49 daarvan, regelende de wijze waarop een grondwetsherziening mogelijk was, als tegen de aan de Volkenbond toegekende rechten van controle op de stad en de aan Polen toegekende bevoegdheden op het gebied van douane en de buitenlandse betrekkingen der vrije stad, maar anderzijds niet te loochenen valt, dat het gebeurde op 1 September 1939 en daarna tengevolge heeft gehad, dat de Vrije Stad Danzig, een staat in Volkenrechtelijke zin, haar karakter van staat heeft verloren en

zich heeft opgelost in en een administratief onderdeel is gaan uitmaken van het Duitse rijk, m.a.w. de facto een inlijving heeft plaats gevonden door dat rijk van het territoir met zijn bevolking der Vrije Stad Danzig;

Overwegende, dat deze inlijving of annexatie een door het volkenrecht erkende wijze van te niet gaan van een staat is, waarbij het geen verschil maakt of de inlijving op gewelddadige wijze is tot stand gekomen dan wel vrijwillig of pseudo vrijwillig bijv. door activiteit van vijfde colonnes en dergelijke;

dat de zaak anders zou staan, wanneer aangenomen kon worden, dat plaats heeft gehad een annexatie door een staat van het gebied van een andere staat, waarmede oorlog wordt gevoerd, hoedanige annexatie van vijandelijk gebied in oorlogstijd volkenrechtelijk onrechtmatig wordt geacht, zoals bijv. het geval was t.a.v. de annexatie door Duitsland van Belgisch Eupen en Malmedy en van Pools Silezië in de laatste wereldoorlog;

dat echter de Vrije Stad Danzig ondanks de aan Polen toegekende beperkte overheidsrechten niet als Pools gebied is te beschouwen, dat door Duitsland gedurende diens oorlog met Polen bezet werd gehouden;

Overwegende, dat de raadsman van requestanten bij pleidooi heeft betoogd, dat de Duitse annexatie van Danzig niet internationaal is erkend, dat dit zaken zijn, die niet door een enkele staat kunnen worden uitgemakt, maar slechts bij een vredesverdrag, waarbij uiteindelijk over de rechtsgeldigheid der annexatie zal worden beslist;

Overwegende, dat de Raad zich met deze zienswijze niet kan verenigen; dat de geldigheid ener annexatie niet afhankelijk is van de uitdrukkelijke erkenning van een daarbij niet betrokken staat, laat staan van internationale erkenning;

dat de staat echter, wiens rechten door een annexatie worden geschonken, daartegen kan opkomen, door een verklaring, dat hij de annexatie niet erkent;

dat aflegging van zodanige verklaring door de Nederlandse regering niet heeft plaats gevonden en overigens niet in staat zou zijn het feit der annexatie ongedaan te maken, indien zij ware geschied;

dat toch niet kan worden ontkend,

dat van enige herleving van Danzig als Staat na de capitulatie en ineenstorting van Duitsland in Mei 1945 — zulks in tegenstelling tot Tsjecho-Slowakije en Oostenrijk — geen sprake is geweest, integendeel veeleer uit het ter conferentie te Potsdam van 2 Augustus 1945 tussen de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, de Sovjet-Unie en de Franse republiek overeengekomene kan worden afgeleid, dat zodanige herleving niet in de bedoeling ligt der overwinnaars, immers in hoofdstuk IX omtrent Polen is bepaald, dat in afwachting van de vaststelling der definitieve grenzen, de ex-Duitse gebieden beoosten een bepaalde lijn, *met inbegrip van de voormalige Vrije Stad Danzig (l'ex-cité libre de Danzig)* onder bestuur van Polen zullen worden gesteld;

Overwegende, dat het onder deze omstandigheden weinig reëel zijn zou het juridisch bestaan of voortbestaan aan te nemen van Danzig als vrije stad of in andere staatsvorm, zonder dat aanwijsbaar is enig spoor van een regering, de aanwezigheid waarvan een der essentialia is voor het begrip „staat” in het volkenrecht;

Overwegende de ondergang van Danzig als Staat en zijn inlijving bij het Duitse Rijk aangenomen zijnde, dit medebrenkt, dat de burgers der vrije stad hun nationaliteit hebben verloren en zij òf ipso jure de nationaliteit van de inlijvende staat hebben verkregen (in casu dus die van Duitsland) òf statenloos zijn geworden totdat de annexerende staat omtrent hun status de nodige voorzieningen heeft getroffen, hetgeen, zoals boven uiteengezet, ook t.a.v. de bevolking van Danzig is gebeurd, op grond waarvan moet worden aangenomen, dat appellanten en hun beide minderjarige kinderen sinds 1 September 1939, in ieder geval te eniger tijd na de 10de Mei 1940, de Duitse nationaliteit hebben bezeten;

dat hiermede vaststaat, dat appellanten en hun kinderen door het Beheersinstituut terecht als vijandelijk onderdaan in de zin van artikel 2, lid 2, van het Besluit Vijandelijk Vermogen zijn aangemerkt, welke hoedanigheid zij eerst op 26 Juli 1951 ingevolge de wet van 20 Juli 1951 Stbl. no. 311 juncto de Besluit-proclamatie van 23 Juli 1951 inzake de beëindiging van de staat van oorlog met Duitsland hebben verloren;

Overwegende, dat thans nog te on-

derzoeken overblijft of termen bestaan om te bepalen, dat aan appellanten hun reeds op de Staat in eigendom overgegaan vermogen, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, terug te geven, waartoe artikel 14 van genoemde wet van 20 Juli 1951, Stbl. 311 de mogelijkheid opent;

Overwegende, dat vaststaat, dat aan appellanten en hun kinderen vergunning is verleend tot voortgezet verblijf hier te lande, in verband waarmee mutatis mutandis de teruggave van het vermogen kan worden bevolen, wanneer vaststaat, dat appellanten reeds vóór de oorlog duurzaam in ons land gevestigd waren, met de Nederlandse samenleving vergroeid waren en hun gedrag gedurende de bezetting niet verschilde van dat van de grote meerderheid van het Nederlandse volk gedurende deze periode. (vide Afdeling I sub I onder b nos. 1, 2 en 3 van het ministerieel uitvoeringsbesluit van 21 October 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 no. 206).

Overwegende, dat appellant E. A. W. Nix bij het uitbreken van de oorlog tussen Nederland en Duitsland in Berlijn gevestigd was, terwijl appellante M. A. G. Nix-Evenwel weliswaar sedert November 1939 in Nederland verblijf hield met de beide kinderen zulks in verband met haar gezondheidstoestand maar dit verblijf op 10 Mei 1940 blijkbaar nog geen duurzaam karakter had;

Overwegende, dat dan ook een rechtstreekse toepassing van genoemde richtlijnen van het ministerieel uitvoeringsbesluit niet mogelijk is, en dit weer ten gevolge heeft, dat, voor een gunstverlening als hier bedoeld alleen in aanmerking komt die Duitser, die er op kan bogen ten gunste van de Nederlandse en/of geallieerde zaak zodanig verdienstelijke daden te hebben gepresteerd, dat het niet aanvaardbaar zou zijn hem de vermogensrechtelijke consequenties van het feit, dat hij vijand was te laten dragen en hem zijn aan de Staat in eigendom overgegaan vermogen niet te restitueren;

Overwegende, dat op dit strenge beginsel evenwel ten aanzien van bepaalde personen uitzonderingen kunnen worden toegelaten, wanneer het onder de gegeven omstandigheden billijk te achten is, de hardheid van de regel te verzachten;

Overwegende, dat de Raad nu van

mening is dat er aanleiding bestaat om die ex-Danzigse staatsburgers, die gedurende de bezetting in Nederland hebben gewoond ook zonder dat zij reeds vóór de oorlog duurzaam in ons land waren gevestigd milder te bejegenen, wanneer zij zich in die tijd hebben gedragen op een wijze, die niet of slechts weinig verschilt van de houding, die het overgrote deel van het Nederlandse volk toen heeft aangenomen;

Overwegende, dat aan dit criterium getoetst appellante en haar kinderen begunstigd kunnen worden met vrijgave van hun vermogen;

dat appellante toch is een van origine Nederlandse vrouw, die bijna haar hele leven in Nederland of Nederlandse overzeese gebiedsdelen heeft gewoond, die haar kinderen Nederlands heeft opgevoed en Nederlandse scholen heeft laten bezoeken ook gedurende de Duitse bezetting en zulks ondanks de op haar van Duitse zijde uitgeoefende druk om de kinderen naar een Duitse school te sturen;

dat appellante voorts toen haar man was ondergedoken teneinde zich aan de Duitse militaire dienst te onttrekken, herhaalde malen door de Gestapo, die bij haar huiszoeking deed, is lastig gevallen en verhoord geworden, terwijl ten slotte niet is gebleken dat zij zich ooit op on-Nederlandse wijze heeft gedragen;

Overwegende, dat de zaak anders staat t.a.v. haar echtgenoot, van wie is komen vast te staan, dat hij in April 1942 van een zekere Faltes, die Verwalter was van een Joodse onderneming, de N.V. Noordzeebank te Amsterdam, de benoeming heeft aanvaard van directeur van deze bank, welke functie hij tot Mei 1943 heeft bekleed en een ruim salaris genoot;

dat in verband hiermee van appellant niet gezegd kan worden dat zijn gedrag in de jaren der bezetting niet of nagenoeg niet verschilde van dat van de grote meerderheid van het Nederlandse volk gedurende de periode, integendeel zijn medewerking aan Duitse maatregelen welke strekten ter eliminering van het Joodse bedrijfsleven in Nederland, aangemerkt moet worden als een zich scharen aan de zijde van de Duitse vijand;

Overwegende, dat dit niet wordt goedge maakt door het feit, dat appellant, toen hij voor de Duitse militaire dienst werd opgeroepen, zich daaraan

heeft onttrokken door onder te duiken daar hij met dit onderduiken, dat plaats vond in de laatste phase van de oorlog (September 1944) veeleer zijn eigen belang diende, dan dat van het land welks gastvrijheid hij genoot;

Overwegende, dat waar ook overigens geen compensatoire feiten ten gunste van appelland aan het licht zijn gekomen, het verzoek tot teruggave van zijn vermogen, dient te worden geweigerd;

RECHTDOENDE:

Voegt de zaken nos. R. 15.828, en R. 15.881;

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 20 December 1949 ten aanzien van Edgar Adolph Wilhelm Nix;

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 20 December 1949 ten aanzien van Marie Antoinette Gerardina Evenwel, echtgenote van E. A. W. Nix voornoemd, en van hun minderjarige kinderen Ellen Jeanne Marie Nix en Yvonne Barbara Nix;

Bepaalt dat aan appellante en haar genoemde kinderen hun onder beheer staand vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, zal worden teruggegeven;

Tekent aan, dat beide appellanten en hun minderjarige kinderen ingevolge artikel 3 juncto artikel 17 van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 311 en artikel 5 van de Besluit-proclamatie van 23 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 317 sedert 26 Juli 1951 te 12 ure niet langer vijandelijk onderdaan zijn in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen.

No. 51/III

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
29 Sept. 1951 (Mrs. Prof. Kolléwijn, Duyfjes en Karni).

Verwalter heeft voor de aankoop van het onroerend goed van de familie Lek ten name van N.V. Mercurius geput uit de kas van de N.V. Bankierskantoor v. Embden. Is de N.V. v. Embden belanghebbende volgens art. 113b K.B. E 100 bij het rechtsherstel onroerend goed?

De Raad heeft ambtshalve in behandeling genomen het rechtsherstel van

v. Embden ten aanzien van de onvrijwillige geldlening aan Mercurius en deze procedure gevoegd bij de ahangige zaak betreffende het rechtsherstel van het onroerend goed.

Koop en verkoop vernietigd en de familie Lek in de eigendom hersteld, met vernietiging van de gevestigde hypotheek.

De vordering van Mercurius op N.G.V. moet bij voorrang strekken tot betaling aan v. Embden voor wat betreft de hoofdsom en het overige wordt pondspondgewijze verdeeld tussen de vorderingen van de familie Lek en de rentevordering van v. Embden. Het daarna nog resterende toegewezen aan de Landelijke Hypotheekbank.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 21 lid 3; 113b).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het proces-verbaal van zwaarigheden op 10 Maart 1949 opgemaakt door notaris O. W. Broersma te Amsterdam, gerezen tussen de heren Mr. Frederik Lek, Nico Lek en Dr. Lode-wijk Lek, allen wonende te La Jolla in Californië, de N.V. Mij tot Exploitatie van Kantoorgebouwen en Safe-inrichtingen „Mercurius” te Amsterdam (hier verder aan te duiden als Mercurius), de Landelijke Hypotheekbank N.V. en de Niederländische Grundstücksverwaltung (verder aan te duiden als N.G.V.), allen vertegenwoordigd door de in dat proces-verbaal genoemde gemachtigden, waarbij de daarin vermelde zwaarigheden zijn gerezen ten aanzien van het rechtsherstel met betrekking tot het daarbij nader aangeduide onroerend goed;

Gelezen het ten deze uitgebracht advies van 23 Augustus 1949 van de gedelegeerde voor Amsterdam van de Afdeling Onroerende Goederen;

Mede gelezen het request van 30 Juli 1949 van de heren Lek voornoemd, domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van hun gemachtigde de advocaat en procureur Mr. J. M. Hoofiën, waarbij met handhaving van het bij het proces-verbaal van zwaarigheden gevorderde wordt verzocht dat de Raad de bezwaren van Mercurius ongegrond verklare;

Nog gelezen het antwoord van Mercurius domicilie kiezende te Amsterdam en vertegenwoordigd door haar gemachtigde Mr. D. Giltay Veth, advocaat en procureur, waarbij de Raad wordt verzocht te willen bepalen:

dat de Landelijke Hypotheekbank uit de opbrengst van de bij acte d.d. 10 Maart 1949 reeds aan haar gecedeerde vorderingen op de Niederländische Grundstücksverwaltung, op de Deutse Revisions- und Treuhand A.G. en soortgelijke Duitse instellingen, en op de Staat der Nederlanden, alles als in de evenvermelde acte omschreven, zal betalen, in de na te vermelden volgorde:

1. pondspondsgewijze, naar verhouding van de beide vorderingen: aan requestanten, resp. verweerster ter integrale doorbetaling aan requestanten, ter vergoeding van het door deze gederfde exploitatiesaldo, een bedrag van f 14.118,68, vermeerderd met rente, doch verminderd met een bedrag van f 633,41 en aan verweerster (Mercurius) ter integrale doorbetaling aan de in dat anti-dotaal request genoemde en in dit vonnis nog nader ter sprake te brengen van Embden een bedrag van f 20.869,84 met 3½ % rente vanaf 18 Januari 1943;
2. aan zichzelf voor zover mogelijk een bedrag van f 25.950,—, met rente daarvan ad 4 % 'sjaars vanaf 1 Januari 1945;

alles met veroordeling van de Landelijke Hypotheekbank in de kosten van het onderwerpelijk rechtsherstel, voor zoveel betreffende het proces-verbaal van zwaarigheden en de onderwerpelijke procedure.

Voorts gelezen het antwoord van de Landelijke Hypotheekbank domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. A. F. van Manen, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, waarbij de Landelijke persisterende bij haar in meergemeld proces-verbaal ingenomen standpunt concludeert, dat het de Raad behage:

- a. af te wijzen, althans ongegrond te verklaren de door Mercurius blijkens voormelde akte opgeworpen zwaarigheden;
- b. te beslissen, dat de opbrengsten van de aan de Landelijke bij voormelde akte gecedeerde vorderingen aan haar toekomen in de door de Landelijke voorgestane.zin;

een en ander kosten rechtens;

Ten slotte gelezen het schrijven van het Hoofd van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Bijzondere Be-

heren van 13 Januari 1950, waarbij deze zich namens de Staat der Nederlanden het beheer voerende over de N.G.V. refereert aan 's Raads oordeel; wordende de inhoud van al de hiervoren aangehaalde stukken geacht hier in extenso te zijn geïnserieerd;

Gehoord partijen ter 's Raads zitting van 28 Juni 1951 bij monde van hun gemachtigden voornoemd, zijnde de N.G.V. niet verschenen;

Gezien de verder ten processe overgelegde stukken;

Overwegende, dat de tussen partijen vaststaande feiten in het kort als volgt kunnen worden samengevat:

Tijdens de bezetting en krachtens de desbetreffende bezettingsverordeningen heeft de N.G.V., als beheerder over het onroerend goed van de Joodse partij Lek het hieronder nader te omschrijven erfpachtsrecht en opstellen, behorende tot dat onroerend goed, bij notariële akte van 18 Januari 1943 voor f 50.000,— verkocht aan Mercurius, een Joodse vennootschap met een zeer gering actief, gesteld onder het beheer van een Duitse Verwalter, met name Stein.

Ter financiering van deze koop heeft genoemde Verwalter namens Mercurius op dezelfde datum onder hypotheccair verband van dit onroerend goed een lening van f 27.000,— gesloten bij de Nederlandsche Hypotheekbank te Groningen (welke later tijdens de bezetting is overgenomen door de Landelijke) en voorts de nodige gelden genomen uit de kas van de N.V. Bankierskantoor van Embden te Amsterdam, over welke Joodse onderneming hij eveneens Verwalter was, terwijl hij bij de meerbedoelde hypotheccaire geldlening die N.V. als hoofdelijke mededebiteur heeft doen optreden.

Na de bevrijding (op 12 Februari 1947) heeft de Landelijke van Embden uit deze schuldplichtigheid ontslagen.

De restant schuld aan de Landelijke bedraagt nog f 25.950,— in hoofdsom vermeerderd met de rente van 4 % per jaar sedert 1 Januari 1945 en de verschuldigde boete wegens te late betaling van de rentetermijnen, terwijl de N.V. van Embden heeft betaald f 6.020,— en f 22.187,76, waarvan tot 1945 f 7.337,92 in haar kas zijn teruggevloeid, zodat zij per saldo f 20.869,84 te vorderen heeft.

Bij de koopovereenkomst is ten gunste van partij Lek met de koopprijs

een bedrag van f 633,41 verrekend aan lasten.

Mercurius (d.w.z. haar Verwalter) heeft tijdens het bezit aan huren een netto-bedrag van f 14.118,68 ontvangen. Sinds 1 Juli 1946 is het beheer weder voor rekening van partij Lek geweest. Mercurius erkent het netto-bedrag aan huren, verminderd met de op de koop gevallen lasten van f 633,41 aan partij Lek schuldig te zijn.

Mercurius was, als gezegd, een Joodse onderneming, met zeer gering kapitaal en na de bevrijding heeft de belanghebbende (zekere Sanders) het weinige, wat er over was, tot zich genomen en zich verder niet meer aan de zaken der vennootschap gelegen laten liggen, waarop het Beheersinstituut krachtens art. 99 van het Besluit E 100 op 12 September 1946 bestuurders met bevoegdheid van beheerders over deze rechtspersoon heeft benoemd.

De N.G.V. heeft erkend f 49.546,59 als koopsom in ontvangst te hebben genomen, waarvan f 47.840,89 is overgemaakt aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. ten gunste van de partij Lek, zodat zij nog schuldig is f 1.705,70.

De partijen Lek en Mercurius hebben aan de Landelijke overgedragen de navolgende vorderingen:

- a. ten laste van de Niederländische Grundstücksverwaltung ter zake van de koopsom van voormeld erfpachtsrecht en opstellen bij voormelde door haar gedane verkoop;
- b. ten laste van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G., groot zeven en veertig duizend achthonder drie en tachtig gulden negen en tachtig cent, zijnde de per giro van de Niederländische Grundstücksverwaltung ontvangen opbrengst ter zake van voormelde verkoop;
- c. eventueel ten laste van soortgelijke Duitse instellingen;
- d. ten laste van de Staat der Nederlanden voor het bij voormelde verkoop betaalde registratierecht,

onder de bepaling, dat de Landelijke Hypotheek na inning van deze vorderingen de ontvangen gelden zal storven op de rekening „Garantie-rekening Crediteuren Landelijke Hypotheekbank N.V.”, ten name van de Mrs. A. F. van Manen en A. E. J. Nysingh bij de Twentsche Bank N.V. te 's-Graven-

hage, teneinde deze uit te keren aan degene aan wie zij zullen toekomen krachtens de ingevolge het proces-verbaal van zwaarigheden door de Raad voor het Rechtsherstel te geven uitspraak of — zo de Raad zijn uitspraak gedeeltelijk mocht aanhouden teneinde partijen in de gelegenheid te stellen om met inachtneming van die uitspraak alsnog tot een minnelijke regeling te komen — als partijen nader bij minnelijke regeling zullen overeenkomen.

De Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. heeft in Juni 1949 aan haar crediteuren een uitkering gedaan van 75% en alzo f 35.912,92 gestort op even-gemelde garantie-rekening Crediteuren Landelijke Hypotheekbank.

Mr. Giltay Veth heeft voorts medegedeeld, dat hij als advocaat gemachtigd is de belangen van de N.V. van Embden waar te nemen, en dat hij zo de Raad deze als belanghebbende wil erkennen, voor haar in die hoedanigheid opkomt en verzoekt het door hem in haar belang aangevoerde voor haar te willen laten gelden.

Overwegende, dat de Raad in de eerste plaats in beschouwing wil nemen het tussen partijen betwiste punt of de N.V. van Embden al dan niet als belanghebbende overeenkomstig art. 113b van het Besluit E 100 in dit geding behoort te worden toegelaten, hetgeen door de notaris-bemiddelaar klaarblijkelijk ontkennd, doch door de gedelegeerde voornoemd bevestigend wordt beantwoord;

Overwegende, dat hierbij in aanmerking moet worden genomen, dat in deze zaak een Joodse eigenaar van onroerend goed is ontzet uit zijn eigendom doordat de N.G.V. het verkocht heeft aan een Duitse Verwalter, die optrad voor een niet-koopkrachtige Joodse vennootschap als zogenaamde koper, terwijl de koopsom gedeeltelijk betaald is door een hypotheekbank (uiteindelijk door de Landelijke) met zakelijke zekerheid op het pand, gedeeltelijk uit de kas van een Joodse firma, gesteld onder dezelfde Verwalter en evenals de bedoelde Joodse vennootschap gebezigd als werktuig in diens handen;

dat onder deze omstandigheden aan de billijkheid alleen dan voldaan wordt, indien de gedeposeerde eigenaar zijn goed terugontvangt en de be-roofde geldschieder-tegen-wil-en-dank wordt schadeloos gesteld uit de koop-penningen voorzover die te achterha-

len zijn; dat beiden bovendien aanspraak kunnen maken op rente-verlies (de eigenaar in de vorm van huren) zodat zij het hun uit dien hoofde toekomende naar evenredigheid dienen te ontvangen, voorzover een eventueel restant van de koopsom daartoe voldoende is; terwijl eerst wanneer beiden aldus volledig zijn schadeloos gesteld de vrijwillige geldschieder, in casu de Landelijke, aan de beurt kan komen;

Overwegende, dat deze billijke oplossing echter niet kan bereikt worden, wanneer men uitsluitend rekening houdt met Mercurius, die formeel koper geweest is, maar niets dan een stroman was, deze in het bezit van de vordering op de N.G.V. stelt en dan de vordering van de Landelijke, omdat die tot op het rechtsherstel door hypotheek gedekt was, laat gaan boven die van Van Embden als gewone concurrente vordering op Mercurius;

Overwegende, dat dit ongenewenste en onrechtvaardige resultaat alleen kan worden voorkomen, wanneer men in een dergelijk geval naast de misbruikte doch niet benadeelde Joodse koper ook de belangen van de werkelijk benadeelde Joodse geldschieder in aanmerking neemt;

dat deze laatste immers evenzeer belanghebbende is als de gedeposeerde eigenaar, wiens eigendom onder de dekmantel van Mercurius in handen van de bezetter is gekomen, terwijl de daarvoor betaalde koopprijs een soortgelijke weg gegaan is;

dat beide Joodse benadeelden derhalve in casu gelijkelijk belanghebbenden zijn;

Overwegende, dat tegen het behandelen van de N.V. van Embden als zodanig geen bezwaar bestaat na de voren aangehaalde verklaring van Mr. Giltay Veth in verband met het feit dat ook de andere partijen hun standpunt ten aanzien van dit belang in den brede hebben uiteengezet;

Overwegende, dat ten deze in werkelijkheid sprake is van tweërlei rechtsherstel, te weten dat met betrekking tot het onroerend goed en de nietigverklaring, die de N.V. van Embden had kunnen vragen van de rechtsbetrekking, welke voor Mercurius door tussenkomst van hun beider Verwalter volgens bezettings„recht” tijdens de bezetting is ontstaan ten aanzien van de naar Nederlands recht destijds aan de N.V. van Embden toebehorende gel-

den tot een bedrag van f 20.869,84, met het daaraan te verbinden gevolg dat de N.V. van Embden deze gelden bij voorrang boven andere vorderingen behoort terug te ontvangen uit de kooppenningen welke de N.G.V. voor de verkoop van meergemeld onroerend goed als koopprijs heeft geïnd;

Overwegende, dat de Raad termen aanwezig acht in dit geval gebruik te maken van de hem bij art. 21 (3) van het Besluit E 100 verleende bevoegdheid om ook na het verstrijken van de daar bedoelde termijn ambtshalve tot deze nietigverklaring, met het daaraan te verbinden evenvermelde gevolg over te gaan, hetgeen in dit proces kan geschieden, indien de aldus ambtshalve in beschouwing genomen zaak, als verkocht aan de aanhangige, in welke alle partijen van eerstbedoelde zaak betrokken zijn en hun standpunt in die zaak hebben uiteengezet, met die aanhangige zaak gevoegd wordt;

Overwegende, dat de Raad die voeging hierbij gelast, waardoor een beantwoording van de vraag of de N.V. van Embden als belanghebbende kan worden toegelaten in het aanhangige rechtsherstel van onroerend goed overbodig wordt, aangezien thans tweërlei rechtsherstel van twee Joodse gedupeerden — de een als gedwongen verkoper, de ander als gedwongen kassier voor (een deel van) de koopsom — moet worden afgedaan;

Overwegende, dat de Raad blijkens het voorgaande geen aanleiding ziet om een dezer gedupeerden in meerdere mate dan de andere van dit herstel te doen genieten;

Overwegende, dat weliswaar door partij Lek tegen deze gelijkstelling is aangevoerd, dat de Verwalter van Mercurius behalve de N.V. van Embden nog een groot aantal andere Joodse zaken onder zijn beheer had; dat het louter toeval is, dat hij juist een greep in de kas van Van Embden en niet in de kas van een dier andere zaken gedaan heeft om deze koop te financieren, daaraan toevoegende, dat op deze wijze elke door tussenschuiving van Mercurius gedupeerde van Joodsen bloede als bevoorrecht crediteur in de boedel van Mercurius zou kunnen opkomen;

Overwegende, dat partij Lek hiermede heeft toegegeven dat de gelden van de N.V. van Embden inderdaad besteed zijn voor de betaling van het geroofde onroerend goed, terwijl het

irrelevant is of deze bewuste roof bij toeval of met opzet uit deze kas geschied is;

Overwegende, dat ten aanzien van het daaraan toegevoegde bezwaar moet worden onderscheiden tussen gedupeerden, wier gelden eveneens besteed zijn ter financiering van die betaling, die inderdaad met van Embden op één lijn zouden zijn te stellen en anderen, wier gelden op andere wijze verdwenen zijn, die derhalve op betaling uit de koopsom generlei aanspraak hebben en geheel buiten deze zaak zouden blijven;

Overwegende, dat partijen in het rechtsgeschil over het onroerend goed eenstemmig van oordeel zijn dat de billijkheid eist dat dit goed aan partij Lek wordt teruggegeven, terwijl uit al het vorenstaande de verder in het dictum neer te leggen beslissing voortvloeit, met dien verstande, dat de Raad geen termen vindt het bedrag van f 633,41, waarmee re vera de koopsom van het perceel is verminderd, in mindering te brengen van de vordering die partij Lek wegens gederfde huren heeft;

Overwegende, dat de kosten van dit rechtsherstel (waarvan het bedrag niet in de stukken is opgegeven) behoren te komen ten laste van partij Lek en van de Landelijke, die zich beiden verzet hebben tegen de billijke oplossing om met de belangen van de N.V. van Embden, ook al was deze geen partij bij het proces-verbaal van zwaarigheden, rekening te houden;

Overwegende, dat de N.V. van Embden de eigen proceskosten behoort te dragen, nu zij heeft nagelaten tijdig voor haar belangen op te komen, terwijl partij Lek en de Landelijke als tegenover Mercurius in het ongelijk gesteld voor het overige in de kosten behoren te worden veroordeeld;

RECHTDOENDE:

Verstaat ambtshalve in behandeling te nemen het in de overwegingen van dit vonnis omschreven rechtsherstel ten behoeve van de N.V. het Bankierskantoor van Embden;

Voegt de daaruit voortvloeiende zaak bij de door partij Lek aanhangig gemaakte;

Verklaart nietig de koop en verkoop bij notariële akte van 18 Januari 1943 voor notaris J. T. Rodenberg te Amsterdam verleden van het recht van erfpacht op het perceel kadastraal be-

kend gemeente Amsterdam Sectie U numer 7096, met het daarop gestichte huis de Lairessestraat 40, hoek Obrechtstraat;

Verstaat dat dit verkochte in eigendom behoort aan de partij Lek;

Verklaart eveneens nietig de daarop op dezelfde datum gevestigde hypotheek thans staande ten behoeve van de Landelijke;

Machtigt, desnoods gelast, de betrokken hypotheekbewaarder om van een en ander aantekening te houden in de onder hem berustende registers;

Verklaart nietig de rechtsbetrekking welke voor Mercurius volgens bezettings„recht" tijdens de bezetting is ontstaan ten aanzien van de naar Nederlands recht destijds aan de N.V. van Embden toebehorende gelden tot een bedrag van f 20.869,84;

Verstaat, dat de vordering welke Mercurius voor de kooppenningen van bedoeld perceel kan doen gelden tegen de N.G.V. of andere soortgelijke instellingen bij voorrang boven andere schuldeisers van Mercurius moet strekken tot terugbetaling aan de N.V. van Embden van het bedrag van f 20.869,84 dat ter voldoening van die kooppenningen uit haar kas is genomen, en voor het restant eventueel pondspondsge wijze moet worden verdeeld tussen partij Lek tot een bedrag van f 14.018,68 vermeerderd met rente ad 4 % 's jaars vanaf 1 Juli 1946 tot aan de voldoening en de N.V. van Embden tot een bedrag van de haar toekomende rente over genoemde hoofdsom van f 20.869,84 berekend naar 4 % 's jaars vanaf 18 Januari 1943 tot aan de voldoening, terwijl na volledige voldoening van deze partijen een eventueel restant toekomt aan de Landelijke;

Veroordeelt mitsdien de Landelijke het bij haar als garantielening gestorte bedrag van f 35.919,92 dienovereenkomstig verdeeld uit te betalen aan de N.V. van Embden en aan partij Lek en wel voorzover de laatste betreft door betaling in handen van de procureurgemachtigde Mr. Hoofiën;

Veroordeelt de Landelijke bovendien het bedrag der aan haar overgedragen vorderingen, welke zij boven en behalve bedoelde garantielening nog kan geldig maken, in de eerste plaats te doen strekken tot volledige voldoening (zo mogelijk) van de N.V. van Embden en partij Lek en wel voorzover de laatste betreft door betaling in han-

den van de procureur-gemachtigde Mr. Hoofiën, terwijl het dan resterende aan haar toekomt;

Veroordeelt partij Lek en de Landelijke elk voor de helft in de kosten van het rechtsherstel van het onroerend goed;

Verstaat ten aanzien van de proceskosten, dat de N.V. Van Embden haar eigen kosten zal dragen en veroordeelt voor het overige partij Lek en de Landelijke elk in de helft daarvan, aan de zijde van Mercurius tot heden begroot op f 150,—.

No. 51/112

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 23 Januari 1951. (Mrs. de Gaay Fortman, Schreuder en Baron van der Feltz).

Ingevolge de bezetting heeft de moeder, zich schuil houdende voor achtervolging, haar natuurlijk kind niet kunnen erkennen. In verband met het overlijden van de moeder heeft de voogdes verzocht, de vermogensrechtelijke gevolgen aldus te regelen, als ware het kind door de moeder erkend, met terugwerkende kracht tot de dag der geboorte.

Verzoek toegestaan.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder een verzoekschrift van H. W. Ferwerda-Kollen te 's-Gravenhage in haar hoedanigheid van voogdes over Willem Nicolaas, natuurlijk, niet erkend kind van de afwezige Esther Julia de Wind, gemachtigde Mr. M. Drielsma, advocaat te 's-Gravenhage, 22 Augustus 1950 bij den Raad ingekomen, en de verweerschriften van L. Gans, J. v. Thijn en E. van Tijn-Gans, en S. van Gelder;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op 28 November 1950 en 2 Januari 1951;

Overwegende:

het verzoekschrift strekt ertoe, dat de Raad zal bepalen, dat de vermogensrechtelijke gevolgen, die zouden zijn ingetreden, wanneer de erkenning van voornoemden Nicolaas, 12 Januari 1944 te Rijswijk (Z.H.) geboren, door zijn moeder Esther Julia de Wind wel zou hebben plaats gehad, met terugwerkende kracht tot de datum der geboorte alsnog zullen intreden;

Verzoekster stelt daartoe: dat de moeder haar kind niet heeft kunnen erkennen, omdat zij dan, zich schuilhoudende voor achtervolging door de Duitsers, zou zijn gearresteerd, — dat de moeder 10 dagen na de bevalling toch is gearresteerd, naar Westerbork is gevoerd, en van daar 8 Februari 1944 naar Auschwitz, — dat vóór de moeder haar ouders op 22 Mei 1944 daar zijn overleden en de moeder hun enige erfgenaam is;

als verweerders zijn aangemerkt de personen, die zonder het gevraagde rechtsherstel als erfgenamen van de ouders van Esther Julia de Wind in aanmerking komen. Van dezen heeft S. van Gelder verklaard zich met het verzoek te verenigen. E. v. Tijn-Gans en L. Gans hebben zich tegen inwilliging daarvan verzet op grond, dat zij in de voogdijvoorziening over het kind niet zijn gekend; de anderen hebben niet van hun gevoelens doen blijken;

de Raad acht het achterwege laten van ingrijpen onredelijk, daarbij geheel in het midden latende als niet tot zijn beslissing behorende, of inderdaad, zoals verzoekster stelt, Esther Julia de Wind haar ouders heeft overleefd;

Rechtdoende:

Bepaalt, dat de vermogensrechtelijke gevolgen, die zouden zijn ingetreden, wanneer Willem Nicolaas, 12 Januari 1944 te Rijswijk Z.H. als natuurlijk kind uit Esther Julia de Wind geboren, door deze moeder zou zijn erkend, met terugwerkende kracht tot de dag der geboorte alsnog zullen intreden;

Verstaat dat elke partij haar eigen kosten draagt.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	86
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	88
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	90
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	90
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	96
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/113 t/m 51/118	pag. 305 t/m 320

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties. — Afdeling Effectenregistratie.

Aan Mr. L. J. van Gelein Vitringa is bij K.B. van 27 September 1951 no. 32 eervol ontslag verleend uit zijn functie van lid van de Raad voor het Rechts-herstel, zulks te rekenen van 21 December 1948.

Grenscorrectiewet.

In Staatsblad 1951 No. 434 is afgekondigd de wet van 26 September 1951 tot vervanging van het Grenscorrectiebesluit 1949 (*Grenscorrectiewet*), welke wet blijkens art. 65 in werking treedt op een nader te bepalen tijdstip.

Aangezien de artikelen 36 t/m 38 van belang zijn voor de bemoeienissen van de Raad voor het Rechtsherstel met de bewoners der gebieden, welke aan het grondgebied van het Rijk zijn toegevoegd, worden deze artikelen zomede artikel 1, waarnaar wordt verwezen, hieronder overgenomen:

Artikel 1.

1. De gebieden, bedoeld in bovenvermeld protocol, zoals deze in het terrein zijn afgebakend, en omschreven zijn in de bij deze wet behorende bijlage, met uitzondering van het gebied, gelegen als vermeld in artikel 3, lid 3, kolom 1, onder i^2 en o^2 , van deze wet, worden, te rekenen van 23 April 1949, te 6 uur voormiddag, geacht te behoren tot het grondgebied van het Rijk.

2. Het gebied, gelegen als vermeld in artikel 3, lid 3, kolom 1, onder i^2 , van deze wet, wordt, te rekenen van 24 September 1949, te 8 uur voormiddag, geacht te behoren tot het grondgebied van het Rijk.

3. Het gebied, gelegen als vermeld in artikel 3, lid 3, kolom 1, onder o^2 , van deze wet, wordt, te rekenen van 16 Juli 1949, te 8 uur voormiddag, geacht te behoren tot het grondgebied van het Rijk.

4. De in het eerste, tweede en derde lid bedoelde gebieden worden verder in deze wet aangeduid als het bij het Rijk gevoegde gebied.

5. Waar verder in deze wet gesproken wordt van het in artikel 1 bedoelde tijdstip wordt daaronder voor de gebieden, bedoeld in het eerste lid, voor het gebied, bedoeld in het tweede lid, en voor het gebied, bedoeld in het derde lid, verstaan het onderscheidenlijk in het eerste, tweede en derde lid genoemde tijdstip.

Artikel 36.

1. Mannelijke en ongehuwde vrouwelijke vreemdelingen, die de Duitse nationaliteit bezitten, meerderjarig zijn in de zin van het burgerlijk wetboek en behalve op het in artikel 1 bedoelde tijdstip ook op 23 Februari 1948 in de zin van het burgerlijk wetboek woonplaats hadden in het bij het Rijk gevoegde gebied, worden, behoudens het bepaalde in het tweede lid, vanaf het in artikel 1 bedoelde tijdstip behandeld als waren zij Nederlanders, zonder de staat van Nederlander te verkrijgen.

2. Uitgewezen kunnen worden de in het vorige lid bedoelde personen, die tengevolge van het denazificatieprogramma of wegens het begaan van een oorlogsmisdrijf veroordeeld of uit een functie verwijderd zijn, of die als smokkelaar bekend staan, of die tevoren uit Nederland uitgewezen zijn.

3. Gehuwde vrouwen delen in de behandeling van haar man en minderjarige kinderen in de behandeling van hun vader of moeder.

Artikel 37.

1. Het Besluit Vijandelijk Vermogen is niet van toepassing ten aanzien van natuurlijke en rechtspersonen, op de in artikel 36, eerste lid, bedoelde tijdstippen gevestigd in het bij het Rijk gevoegde gebied. Het beheer overeen-

komstig dat Besluit over het vermogen van bedoelde personen eindigt van rechtswege en dit vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, keert naar hen terug, met dien verstande dat geen kosten en vergoedingen in rekening worden gebracht voor het beheer na het in artikel 1 bedoelde tijdstip. Het bepaalde in dit lid is niet van toepassing op personen, aan wie vóór het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet krachtens artikel 36, tweede lid, is bevolen het bij het Rijk gevoegde gebied te verlaten.

2. Het Besluit Vijandelijk Vermogen is voorts niet van toepassing ten aanzien van een ieder met betrekking tot vermogen, dat zich bevindt binnen het bij het Rijk gevoegde gebied, behalve met betrekking tot vermogen, dat toebehoort aan een in Duitsland gevestigd openbaar lichaam, waarvan geen gebied bij het Rijk wordt gevoegd. Voor de toepassing van deze bepaling worden rechten en aanspraken, die binnen het oorspronkelijke grondgebied des Rijks of de overzeese gebiedsdelen kunnen worden geldend gemaakt, geacht zich niet binnen het bij het Rijk gevoegde gebied te bevinden.

3. De eigendom van vermogen van de Duitse staat en van de „Länder” gaat over op het Rijk. Dit vermogen wordt beheerd door de in verband met deszelfs bestemming bevoegde Nederlandse organen.

Artikel 38.

1. Het Besluit herstel rechtsverkeer is voor het bij het Rijk gevoegde gebied volledig van toepassing voorzover betreft effecten.

2. Een vordering op grond van het Besluit herstel rechtsverkeer betreffende andere in dat gebied zich bevindende vermogensbestanddelen kan binnen een jaar na de inwerkingtreding dezer wet worden ingesteld, voorzover ook volgens het vóór het in artikel 1 bedoelde tijdstip geldende recht een overeenkomstige vordering kon worden ingediend.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 104. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 15 October 1951 (i.z. Walter
Thomas).

**Afwijzing van het beroep tegen verkoopovereenkomsten, door het
N.B.I. geëffectueerd alvorens appellant de later aan hem afgegeven
non-enemy-verklaring had aangevraagd.**

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de mondeling nader toegelichte gronden, vervat in zijn hier als in zijn geheel geïnsereerd te beschouwen verzoekschrift, waarop voorzoveel nodig hieronder nader zal worden teruggekomen, in beroep komt van de verkoop door het Beheersinstituut op 21 Mei 1947 aan de Nederlandsche Bank N.V. — verder te noemen: de Bank — van een aantal gouden munten, zomede van de verkoop van een gouden horloge met ketting en étui, en van 1/100 certificaat Nederlandsche Scheepvaart Unie, stellende o.m., dat noch het belang van het onder beheer gestelde vermogen of deszelfs schuldeisers, noch de juiste verhouding in een bepaalde tak van bedrijf of beroep, noch het algemeen belang de litigieuze vervreemding hebben gevorderd, integendeel het belang van het onder beheer staande vermogen — dat juist gediend zou zijn geweest door het intact laten van appellant's beglating van zijn middelen in deze waardeverste objecten — ernstig is benadeeld als gevolg van de sedert het tijdstip der litigieuze vervreemding opgetreden devaluatie van de gulden, verzoekende appellant Ons, na zijn beroep tegen de verkoop van het hiervorenvermelde gouden horloge met ketting en étui ter zitting te hebben ingetrokken, de litigieuze verkooptransacties van het Beheersinstituut te vernietigen en te beslissen, dat gelijkwaardige munten en een gelijkwaardig effect aan appellant ter beschikking worden gesteld.

Overwegende, dat het Beheersinstituut en de Bank schriftelijk en mondeling tegen appellant's vorderingen verweer hebben gevoerd, welk verweer hier eveneens geacht moet worden in zijn geheel te zijn geïnsereerd en waarop voorzoveel nodig hieronder nader zal worden teruggekomen, concluderende het Beheersinstituut tot afwijzing van het beroep, kosten rechtens, en refererende de Bank zich aan Ons oordeel met verzoek buiten de kosten te blijven;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het Beheersinstituut de litigieuze vervreemding van de gouden munten heeft gemotiveerd met het betoog, dat het Beheersinstituut, appellant's ingevolge de artikelen 2 sub 2 juncto 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat in eigendom overgegaan vermogen beherende ten behoeve van de als ingezetene in de zin van het Deviezenbesluit 1945, Stbld. F 222, te beschouwen Staat, ingevolge de Deviezenbekendmaking 2/1946, Ned. Stsrt. d.d. 11 Maart 1946 No. 49, verplicht was de gouden munten aan de Bank aan te bieden, en voorts met een beroep op een in Juli 1948 door het Beheersinstituut met de Bank getroffen regeling, ingevolge welke al het goud, hetwelk in de vorm van baargoud en gouden munten is aangetroffen in vermogens van personen als bedoeld in artikel 2 van E 133, onverschillig of de vroegere eigenaar al of niet voor ontvijanding in aanmerking komt, aan de Bank ter overname zal worden aangeboden;

Overwegende, dat Wij, afgezien van de door het Beheersinstituut aangevoerde gronden, van oordeel zijn, dat, anders dan appellant van mening is, de litigieuze verkoop der gouden munten in ieder geval door het algemeen be-

lang gevorderd werd, met name door het belang van de deviezenpositie der Nederlandse Schatkist;

dat er voor het Beheersinstituut geen aanleiding bestond tegen dit algemeen belang af te wegen het belang, dat appellant zou kunnen hebben bij een bewaring van de onderhavige munten — gesteld dat dit doenlijk ware —, aangezien de litigieuze verkoop plaats vond op 21 Mei 1947, terwijl appellant eerst op 4 Januari 1949 een verzoek om een z.g. „ontvijandingsverklaring” heeft ingediend, zodat ten tijde van de verkoop geen rekening behoefde te worden gehouden met een mogelijke terugkeer van het onderwerpelijke vermogen naar appellant;

dat Wij mitsdien geen termen aanwezig achten de litigieuze verkoop te vernietigen;

Overwegende, dat Wij evenmin aanleiding kunnen vinden de verkoop van het litigieuze certificaat te vernietigen;

dat immers het Beheersinstituut deze verkoop heeft gemotiveerd als zijnde geschied in het belang van het vermogen, ter adstructie waarvan namens dit Instituut is betoogd, dat de litigieuze verkoop is geschied tegen een aanzienlijk hogere koers, n.l. 175½, dan die waartegen appellant na zijn „ontvijanding”, met name op 1 Juli 1950, n.l. 125½, zich een zodanig certificaat zou hebben kunnen aanschaffen, waartegenover appellant niet anders heeft gesteld, dan dat het onzeker is of het hem als niet ingezetene wel geoorloofd zal zijn een soortgelijk certificaat aan te kopen, zonder zulks evenwel aannemelijk te maken b.v. door overlegging van een afwijzende beschikking van de Bank op een door appellant gedane aanvraag voor een aankoopvergunning;

Overwegende, dat Wij appellant's beroep mitsdien zullen hebben af te wijzen en appellant als de in het ongelijk gestelde partij zullen hebben te veroordelen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Wijzen het beroep af;

Veroordelen appellant in de proceskosten, tot op deze uitspraak door Ons begroot op enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 222. Inbetalinggeving van effecten aan de fiscus.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel deelt onder verwijzing naar haar Mededelingen nrs. 118 en 149, resp. gepubliceerd in de Prijscurant van de Vereniging voor den Effectenhandel d.d. 10 Februari 1947 en 28 October 1947, mede, dat laatstgenoemde Mededeling (no. 149) met ingang van 1 November 1951 vervalt en wordt vervangen door het volgende: Het bepaalde sub b) in de algemene vergunning voor inbetalinggeving van effecten aan de fiscus (Mededeling no. 118) dient als volgt te worden gelezen:

„b) de in betaling te geven effecten gewaarmerkt zijn in de zin van art. 1, lid i, van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer”.

De Afdeling vestigt er voor de goede orde de aandacht op, dat

- 1) de onderhavige vergunning in de practijk uitsluitend geldt voor Staatsobligaties en certificaten van inschrijvingen in een der Grootboeken der Nationale Schuld, aangezien de fiscus geen andere effecten accepteert
- 2) de voorwaarden sub a t/m c van de algemene vergunning voor inbetalinggeving van effecten slechts gelden voor niet-erkende effecten en dat derhalve voor erkende of daarmee gelijkgestelde effecten bij inbetalinggeving geen bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds rechtsherstel verschuldigd is.

16 October 1951.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 144. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 17 Augustus 1950. (Volledige Afdeling).

De agent de change van requesrant heeft de litigieuse effecten in het najaar van 1945 aan een derde ter hand doen stellen met de opdracht ze bij een bank te Amsterdam te deponeren en voor de Nederlandse effectenregistratie te doen registreren. Aan deze opdracht is geen gevolg gegeven, zoals gebleken is uit het feit, dat de effecten op 12 Maart 1947 ten name van gerequesteerde zijn aangemeld met de verklaring dat ze uit een transactie op een erkende Engelse beurs waren verkregen. Deze transactie is krachtens art. 70 E 100 nietig. De Afdeling ziet geen aanleiding de nietige aankoop alsnog te bekrachtigen: door of namens gerequesteerde is geen enkele poging gedaan om waar te maken dat de effecten zich vóór de inwerkingtreding van E 133 in Engeland hebben bevonden, welke stelling trouwens in strijd is met de door requesrante gestelde en aannemelijk gemaakte feiten.

In de zaak:

Pierre Marié, wonende te Parijs, 145, rue de la Pompe.

Gemachtigde: *Mr. J. T. Asser*, Keizersgracht 391, te Amsterdam, *requestrant*

contra:

Kasper Simon Ankersmit, wonende te Londen, 21 William IV Street, W.C. 2, *gerequestreerde*

betreffende de eigendom van:

3 à f 750.— aand. N.V. Gemeenschappelijk Bezit van aand. Philips' Gloeilampenfabrieken nos. 8929, 28960, 40620.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de stukken:

Gelet op de verklaringen afgelegd ter zitting van 10 Maart 1950 en tijdens het getuigenverhoor d.d. 15 Mei 1950;

OVERWEGENDE:

dat het verzoek strekt tot herstel in de eigendom van de litigieuze effecten;

dat requestrant aan de Afdeling middels overgelegde bewijsstukken en door middel van getuigenverklaringen aannemelijk heeft gemaakt, dat hij is vroegere bezitter in de zin van artikel 39 sub 7 van het Besluit herstel rechtsverkeer van de vorengenoemde effecten, alsmede dat deze effecten hem reeds vóór 10 Mei 1940 in eigendom hebben toebehoord;

dat terzake van het bezitsverlies door requestrant is gesteld, dat hij in het najaar van 1945 de litigieuze effecten door zijn agent de change, de heer A. Hayaux du Tilly te Parijs, door bemiddeling van de heer Etienne Richard, industrieel te Parijs, ter hand heeft doen stellen aan Jean Prince de Bourbon Artois met de opdracht genoemde effecten naar Amsterdam te brengen, ze aldaar bij een bank te deponeren en voor de Nederlandse effectenregistratie te doen registreren;

dat echter genoemde Jean Prince de Bourbon Artois aan de hem gegeven opdracht geen gevolg heeft gegeven en zich de effecten voor zich zelf en/of ten bate van derden heeft toegeëigend, immers de effecten nimmer, noch te Amsterdam, noch elders voor rekening van requestrant of zijn agent de change heeft gedeponeerd;

Overwegende hieromtrent:

dat de overhandiging van de effecten aan Jean Prince de Bourbon Artois en de daarbij gegeven opdracht de effecten naar Nederland over te brengen ter registratie door de getuigenverklaringen van de heren A. Hayaux du Tilly en E. Richard voornoemd zijn bevestigd en dat uit de aanmelding door een derde i.c. K. S. Ankersmit gebleken is dat over deze effecten onbevoegdlijk is beschikt, zodat door requestrant aannemelijk is gemaakt, dat hij het bezit van genoemde effecten op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren;

dat genoemde effecten ten name van gerequestreerde in Londen zijn aangemeld voor de Nederlandse effectenregistratie met formulier 2 GB-959 d.d. 12 Maart 1947 door bemiddeling van Fielding Son & Macleod, 117 Old Broad Street te Londen met de verklaring dat deze effecten uit een transactie op een erkende Engelse beurs waren verkregen;

dat gerequestreerde, hoewel door middel van een schrijven d.d. 28 Juni 1949 van de vertegenwoordiger van de Afdeling te Londen het door requestrant ingediende request tot rechtsherstel aan de firma Fielding Son & Macleod voornoemd is toegezonden onder mededeling dat deze firma in de gelegenheid werd gesteld binnen 6 weken na dagtekening van genoemd schrijven een verweerschrift ten behoeve van gerequestreerde bij genoemde vertegenwoordiger in te dienen, geen verweer heeft gevoerd;

dat de firma Fielding Son & Macleod blijkens haar schrijven aan de vertegenwoordiger van de Afdeling te Londen d.d. 22 Juli 1949 het verzoekschrift van requestrant heeft doorgezonden aan haar tegenpartij bij genoemde transactie, de firma Vivian Gray & Co., 10 Throgmorton Street te Londen, van welke zij — blijkens haar schrijven d.d. 18 Maart 1949 aan de vertegenwoordiger van de Afdeling te Londen — een verklaring had ontvangen in-

houdende o.m. dat de litigieuse effecten sinds 20 September 1944 in Engeland zouden hebben gelegen;

dat echter ook van de firma Vivian Gray & Co. voornoemd geen verweer ten behoeve van gerequestreerde is ontvangen;

dat krachtens artikel 70 van het Besluit herstel rechtsverkeer iedere verkrijging van een nog niet erkend effect, welke, zoals in het onderhavige geval, na de inwerkingtreding van dit Besluit plaatsvond, nietig is;

dat de Afdeling weliswaar de mogelijkheid van bekrachtiging van de ex. art. 70 van het Besluit herstel rechtsverkeer nietige verkrijging door gerequestreerde van de litigieuse effecten onder het oog heeft gezien, doch dat zulks in elk geval zou zijn afgestuit op de omstandigheid dat er door of namens gerequestreerde geen enkele poging is gedaan de bij het eerder genoemd schrijven d.d. 18 Maart 1949 aan de vertegenwoordiger van de Afdeling te Londen gedane mededeling, dat deze effecten zich sinds 20 September 1944 in Engeland zouden hebben bevonden, waar te maken;

dat deze mededeling bovendien in strijd is met de door requestrant gestelde en aannemelijk gemaakte feiten;

dat de Afdeling, gezien het vorenstaande, geen aanleiding vindt de nietige aankoop der litigieuse effecten alsnog te bekrachtigen, zodat gerequestreerde niet in de eigendom van deze effecten kan worden erkend;

OVERWEGENDE DERHALVE:

dat requestrant dient te worden hersteld in de eigendom van de onderhavige effecten;

BESLISSENDE:

- I. Herstelt requestrant, de heer P. Marié voornoemd, in de eigendom van de litigieuse effecten, t.w. 3 à f 750.— aand. N.V. Gem. Bezit v. aand. Philips' Gloeilampenfabrieken, nos. 8929, 28960, 40620.
- II. Bepaalt dat genoemde effecten voorzien van div. bew. no. 43 e.v. binnen drie weken na het in kracht van gewijsde gaan van deze beslissing, dienen te worden uitgeleverd aan de Afdeling Effectenregistratie ten behoeve van requestrant.

No. 145. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 17 Augustus 1951. (Volledige Afdeling).

Bevoegdheid van de Afdeling.

Ten gronde: De mededeling van de Afdeling dat de litigieuse effecten niet op de Zwarte lijst voorkwamen kan worden beschouwd als een op grond van de artikelen 70 t/m 71 E 100 verleende bijzondere vergunning tot verkoop der litigieuse effecten en tevens als bekrachtiging van de daaraan voorafgegane aankoop. Desondanks had gerequestreerde haar goede trouw bij de verkrijging moeten aantonen — waarin zij niet is geslaagd. Herstel van requestrant in de eigendom met bepaling dat gerequestreerde andere — gelijksoortige en gelijkwaardige — effecten aan de Afdeling Effectenregistratie dient uit te leveren.

In de zaak:

Pierre Marié, wonende te Parijs, 145, rue de la Pompe.

Gemachtigde: *Mr. J. T. Asser*, Keizersgracht 391, te Amsterdam, *requestrant* contra:

The London & Eastern Trade Bank Ltd., gevestigd te Londen, 38, Lombard Street E.C. 3.

Gemachtigde: *Mr. M. A. Suyling*, Keizersgracht 726, Amsterdam, *gerequestreerde*

betreffende de eigendom van:

2 à f 1000.— aandelen Kon. Ned. Petr. Mij., Nos. 28229, 62638.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de stukken:

Gelet op de verklaringen afgelegd ter zitting van 10 Maart 1950 en tijdens het getuigenverhoor d.d. 15 Mei 1950;

OVERWEGENDE:

dat door gerequesteerde is gesteld, dat de Afdeling Effectenregistratie niet bevoegd zou zijn kennis te nemen van het onderhavige geschil en dat zij ter ondersteuning van deze stelling de navolgende argumenten heeft aangevoerd:

1. dat partijen zijn vreemdelingen niet-ingezetenen;
 - dat de transacties waarop requestrant zijn actie baseert, alle hebben plaatsgevonden buiten Nederland;
 - dat krachtens art. 41 van het Besluit herstel rechtsverkeer (K.B. E 100, zoals laatstelijk gewijzigd bij I 21) weliswaar alle binnenlandse effecten dienen te worden geregistreerd, waar deze zich ook bevinden, doch dat deze bepaling niet medebrengt de bevoegdheid met betrekking tot geschillen tussen niet-ingezetene vreemdelingen betreffende de eigendom van zulke effecten een beslissing te geven;
2. dat de strekking van genoemde Besluit E 100, ook van die bepalingen, welke het oog hebben op de effectenregistratie, geen andere is, dan mogelijk te maken een herstel van het nadeel en onrecht, dat de vroegere bezitters als gevolg van de oorlogsomstandigheden en van de bezetting *tijdens die bezetting* hebben geleden;
 - dat het bezitsverlies van de litigieuze effecten heeft plaatsgevonden in het najaar van 1945, dus na het einde van de oorlog en bovendien onder omstandigheden, die met de oorlog in geen enkel verband staan;
3. dat naar de regelen van het Burgerlijk recht in geval van verduistering verzoeker zijn eigendom niet van derden kan terugvorderen, noch enige actie tot schadevergoeding kan doen gelden tegen anderen dan de persoon die de verduistering heeft begaan;
 - dat het Besluit E 100 niet bestemd is hem dit recht wel toe te kennen, voorzover zijn bezitsverlies niet een gevolg is van de bezetting;

dat door requestrant hiertegen o.m. het navolgende is aangevoerd:

- ad 1. dat door het Besluit herstel rechtsverkeer, zoals gewijzigd bij F 272, o.m. wordt beoogd de eigendomsrechten en andere zakelijke rechten o.m. ten aanzien van alle binnennlandse effecten te doen vaststellen;
 - dat voor erkenning in *Nederland* van de eigendomsrechten op een Nederlands effect een beslissing terzake van de Afdeling Effectenregistratie vereist is;
 - dat derhalve, bij geschil over de eigendom van Nederlandse effecten, dit geschil slechts door middel van een procedure voor de Afdeling Effectenregistratie kan worden beslist;
 - dat immers een vonnis van een buitenlandse rechter de Afdeling Effectenregistratie niet bindt en in Nederland niet erkend zou behoeven te worden, gezien het afgeronde systeem van de in Hoofdstuk IV in het Besluit herstel rechtsverkeer neergelegde bepalingen;
- ad 2. dat, anders dan in Hoofdstuk III van het Besluit herstel rechtsverkeer (art. 23 e.v.), in Hoofdstuk IV voor rechtsherstel *niet* de eis is gesteld, dat een rechtsbetrekking is tot stand gekomen, gewijzigd of teniet gedaan tijdens de bezetting, noch ook, dat een en ander verband moet houden met de „bijzondere omstandigheden” bedoeld in art. 23;
 - dat volgens Hoofdstuk IV de enige voorwaarde voor de bevoegdheid van de Afdeling Effectenregistratie is, dat de vroegere bezitter te eniger tijd het effect op onrechtmatige wijze heeft verloren;
 - dat de procedure volgens Hoofdstuk IV een andere is dan die van de artt. 23 e.v. en dat voor rechtsherstel ex Hoofdstuk IV wijziging of nietigverklaring van een rechtsbetrekking niet is vereist;

dat bovendien Hoofdstuk IV, naast vaststelling van de zakenrechtelijke verhoudingen ten aanzien van alle binnenlandse effecten, nog andere doeleinden beoogt, uit hoofde waarvan het niet aannemelijk is, dat de Afdeling onbevoegd zou zijn kennis te nemen van een actie tot herstel van recht, alleen omdat het bezitsverlies geen verband houdt met de „bijzondere omstandigheden” bedoeld in art. 23;

- ad 3. dat art. 59, lid 2 van het Besluit herstel rechtsverkeer, waarbij is bepaald dat, voor het geval geen herstel in de eigendom plaats vindt, o.m. degene die door onrechtmatige verwerving de omstandigheden heeft teweeg gebracht waardoor de rechthebbende niet in zijn recht kan worden hersteld, hoofdelijk tot schadevergoeding is gehouden, onbeperkt gelding heeft;
- dat voorts krachtens de bepalingen van genoemd Besluit de Afdeling bevoegd is de verhoudingen tegenover derden nader vast te stellen.

dat de Afdeling, zich met de strekking van dit betoog van requestrant kan verenigen op grond van de navolgende overwegingen:

1. dat artikel 45 van het Besluit herstel rechtsverkeer aan *iedere* vroegere bezitter (in art. 39, sub 7 van genoemd Besluit aangeduid als „hij die te eniger tijd al of niet met zijn wil het bezit van een effect heeft verloren”) de bevoegdheid toekent bij haar een aanvraag tot herstel van recht in te dienen, ongeacht de vraag of het bezitsverlies al dan niet zijn oorzaak vindt in feiten of omstandigheden welke het gevolg zijn van de oorlog of de bezetting;
 2. dat bij artikel 52 lid 1 van genoemd Besluit o.m. de vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot alle effecten, ten aanzien waarvan de strijd tussen de aanmelding en de oppositie bestaat, uitdrukkelijk aan de Afdeling is opgedragen;
- dat de Afdeling op grond van het vorenoverwogene zich bevoegd acht van het onderhavige geschil kennis te nemen en een beslissing te geven inzake de eigendom van de litigieuze effecten.

OVERWEGENDE VOORTS:

dat requestrant aan de Afdeling middels overgelegde bewijsstukken alsmede door middel van getuigenverklaringen afgelegd voor de Afdeling Effectenregistratie volgens procesverbaal dd. 15 Mei 1950 aannemelijk heeft gemaakt, dat hij is vroegere bezitter in de zin van art. 39 sub 7 van het Besluit herstel rechtsverkeer van de vorengenoemde effecten, alsmede dat de betrokken effecten hem reeds vóór 10 Mei 1940 toebehoorden, resp. dat hij na 10 Mei 1940 op rechtmatige wijze eigenaar is geworden;

dat terzake van het bezitsverlies door requestrant is gesteld, dat hij in het najaar van 1945 de litigieuze effecten door zijn agent de change, de heer A. Hayaux du Tilly te Parijs, door bemiddeling van de heer Etienne Richard, industrieel aldaar, ter hand heeft doen stellen aan Jean Prince de Bourbon Artois met de opdracht genoemde effecten naar Amsterdam te brengen, ze aldaar bij een bank te deponeren en voor de Nederlandse effectenregistratie te doen registreren; dat echter genoemde Jean Prince de Bourbon Artois aan de hem gegeven opdracht geen gevolg heeft gegeven en zich de effecten voor zichzelf en/of ten bate van derden heeft toegeëigend, immers de effecten nimmer, noch te Amsterdam, noch elders, voor requestrant of zijn agent de change heeft gedeponereerd;

dat de overhandiging der effecten aan Prince Jean de Bourbon en de daarbij aan deze gegeven opdracht de effecten naar Nederland over te brengen en aldaar te doen registreren door de getuigenverklaringen van de heer A. Hayaux du Tilly en de heer E. Richard zijn bevestigd en derhalve requestrant aannemelijk heeft gemaakt, dat hij het bezit van genoemde effecten op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren;

dat genoemde effecten op 19 Maart 1947 in Londen zijn aangemeld voor de Nederlandse effectenregistratie met formulier No. 2 GB 39078 ten name van gerequesteerde, op welk formulier door gerequesteerde in kolom 8 is verklaard, dat deze effecten op 19 Februari 1946 door haar werden verkregen

door aankoop van één harer cliënten, welke cliënt deze effecten sinds vóór 10 Mei 1940 in zijn bezit zou hebben gehad;

dat krachtens art. 70 van het Besluit herstel rechtsverkeer iedere verkrijging van een nog niet erkend effect, welke, zoals in het onderhavige geval, na de in werking treding van dit Besluit plaats vond, nietig is;

dat echter ten aanzien van de onderhavige effecten is gebleken, dat hiervoor op 7 Juli 1947, derhalve ruim vijf maanden vóór 19 December 1947, het tijdstip waarop een aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit herstel rechtsverkeer ten behoeve van requestrant door de heren Kol & Co. te Amsterdam, bij de Afdeling werd ingediend, middels formulier No. B 4896, ingediend door bemiddeling van de Firma Theodoor Gilissen te Amsterdam, toetsing aan de Zwarte lijst werd aangevraagd;

dat aangezien genoemde 2 effecten op dat tijdstip nog niet op de Zwarte lijst voorkwamen, zulks door de Afdeling aan Theodoor Gilissen werd bevestigd;

dat deze bevestiging kan worden beschouwd als een op grond van de artt. 70 t/m 71 van het Besluit herstel rechtsverkeer verleende bijzondere vergunning tot verkoop der betreffende effecten;

dat vorenbedoelde bijzondere vergunning weliswaar betrekking had op een verkooptransactie, welke heeft plaats gehad ná de aankoop door London & Eastern Trade Bank der desbetreffende effecten, doch dat niettemin door deze vergunning tevens laatstbedoelde transactie als bekrachtigd ex art. 70 van het Besluit herstel rechtsverkeer moet worden beschouwd;

dat zulks echter niet wegneemt, dat desondanks de goede trouw van gerequesteerde ten aanzien van de verkrijging van de onderhavige effecten moet worden aangetoond, waarin zij niet is geslaagd;

dat de Afdeling weliswaar de mogelijkheid van bekrachtiging van de ex art. 70 van het Besluit herstel rechtsverkeer nietige verkrijging door gerequesteerde van de litigieuze effecten onder het oog heeft gezien, doch dat zulks in elk geval zou zijn afgestuit op de omstandigheid, dat gerequesteerde er niet in is geslaagd haar goede trouw bij de verkrijging der litigieuze effecten aannemelijk te maken;

dat n.l. vaststaat, dat de op het eerder genoemde aanmeldingsformulier 2 GB 39078 voorkomende gedrukte verklaring luidende:

„The undersigned declares that the facts mentioned in columns 7 and 8 are known to him either by his own administration or by evidence supplied to him as specified in the right-hand column and which the owner holds at the disposal of the Netherlands authorities” ten onrechte door gerequesteerde is ondertekend daar het door gerequesteerde beweerde oud-bezit niet uit haar boeken kan blijken, noch nadere bewijsstukken in genoemde right-hand column worden vermeld;

dat dan ook in tegenstelling tot deze schriftelijke verklaring door de gemachtigde van gerequesteerde, bij de mondelinge behandeling is verklaard, dat de op genoemd formulier 2 GB 39078 gestelde verklaring werd afgelegd op geen andere grond dan die van mondelinge mededelingen van eerdergenoemde cliënt, de heer William Peel Fletcher;

dat, naar het oordeel der Afdeling, deze invulling in strijd met de waarheid van een voor de Afdeling bestemd aanmeldingsformulier op zich zelve zo ernstige twijfel doet rijzen ten aanzien van de goede trouw van gerequesteerde bij de verwerving der aandelen, dat ter adstructie van deze goede trouw stellig meer nodig is dan het enkele feit, dat, gelijk door de heer Ros-siter, solicitor wonende te Londen, als getuige gehoord, is verklaard, de L.E.T.-Bank gemeend heeft op het door Barclays Bank ondertekende z.g. S-certificate te mogen afgaan, temeer daar door hem werd erkend, dat Barclays Bank, alvorens dit S-certificate te ondertekenen, nadere gegevens omtrent de herkomst van deze effecten had behoren te vragen;

dat daarbij nog komt, dat de verklaring vervat in vorenbedoeld S 2-certificaat slechts betrekking heeft op de vraag of de desbetreffende effecten in vijandelijk bezit zijn geweest, doch geen enkele aanwijzing vervat voor de beantwoording van de vraag of de bezitsverkrijging overigens op rechtmatige wijze is tot stand gekomen, terwijl tevens is komen vast te staan, dat geen enkel nader onderzoek naar de herkomst der litigieuze effecten is ingesteld;

dat gerequesteerde er, gezien het bovenstaande, naar het oordeel van de Afdeling niet in is geslaagd aannemelijk te maken, dat zij genoemde effecten heeft verkregen op een der wijzen vermeld in art. 53, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer, zodat gerequesteerde niet in de eigendom van deze effecten kan worden erkend;

dat krachtens het bepaalde in art. 71, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer, de niet in de eigendom erkende tegenwoordige bezitter van een met inachtneming van het bepaalde in art. 71, lid 1, van genoemd Besluit verkocht effect verplicht is aan de in zijn recht herstelde vroegere bezitter in de plaats van het rechtens niet meer te achterhalen oorspronkelijke stuk een ander gelijksoortig en gelijkwaardig effect te leveren.

BESLISSENDE:

- I. Verklaart zich bevoegd van de onderhavige vordering kennis te nemen.
- II. Herstel requestrant, de heer P. Marié voornoemd, in de eigendom van genoemde effecten.
- III. Bepaalt, dat gerequesteerde in de plaats van de 2 verkochte litigieuze effecten 2 andere gelijkwaardige en gelijksoortige effecten binnen drie weken na het in kracht van gewijsde gaan van deze beslissing aan de Afdeling Effectenregistratie ten behoeve van requestrant dient uit te leveren.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Onderdirecteur Nederlandse Beheersinstituut.

In aansluiting op onze onder dit hoofd geplaatste mededeling in aflevering 4 van deze jaargang maken wij melding van het eervol ontslag verleend aan Mr. E. A. J. A. M. van Spaendonck uit zijn betrekking van onderdirecteur van Het Nederlandse Beheersinstituut bij K.B. van 1 October 1951 no. 33.

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos. 3, 4 en 6).

In de Nederlandse Staatscourant van 19 October 1951, No. 204 zijn afgekondigd de lijsten 116 t/m 118 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/113

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
30 Aug. 1951. (Mrs. Block, Zorab en Versteeg).

Appellantes overleden echtgenoot, geboren in het Sudetengebied, werd Tsjechoslowaaks staatsburger door de grondwet van 1920 en daarna Duits staatsburger door de vereniging der Sudeten-Duitse gebieden met het Duitse Rijk bij Reichsgesetz van 1938. Het Constitutioneel Decreet van de President der Republiek Tsjecho-Slowakije van 2 Aug. 1945 gaat uit van de rechtsgeldigheid van voornoemd Reichsgesetz, immers bepaalt dat Tsj.-Sl. staatsburgers van Duitse volksaard het Tsj.-Sl. staatsburgerschap hebben verloren op de dag van verwerving van het Duitse staatsburgerschap volgens genoemd Reichsgesetz.

Appellantes echtgenoot was dus vijandelijk onderdaan. Beschikking N.B.I. bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 20 Mei 1950 bij de Raad ingekomen request van Dora baronesse Bedeus van Scharberg, wed. van F. J. Pahler, wonende te Oosterbeek, gemeente Renkum, ten deze domicilie gekozen hebbende te Arnhem ten kantore van de advocaat en procureur Mr. G. F. Schadd, waarbij requestrante in beroep komt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in zijn brief d.d. 21 April 1950, n.l. dat Pahler en zijn echtgenote te eniger tijd na 10 Mei 1940 het Duitse staatsburgerschap hebben verkregen en verzoekt met vernietiging van voornoemde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut te willen vaststellen, dat hare nationaliteit niet de Duitse, doch integendeel de Tsjechische is, subsidiair te willen vaststellen, dat zij statenloos is en het aanvullend request van dezelfde requestrante op 20 Juli 1950 ingekomen bij de Raad, waarbij zij ten aanzien van wijlen haar echtgenoot eenzelfde

verzoek doet als ten opzichte van haarzelf;

Gezien het antwoord van gerequesteerde het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 22 Januari 1951 met conclusie het beroep van requestrante te verwerpen;

Gehoord ter terechtzitting van 20 April 1951 requestrante in persoon en bij monde van Mr. G. F. Schadd, advocaat en procureur te Arnhem, gerequesteerde bij monde van Mr. J. N. Haak;

Gelet op de overgelegde en voorgehouden bescheiden;

Overwegende, dat ten dele is onbetwist, ten dele uit overgelegde bescheiden is gebleken, dat wijlen F. J. Pahler te Fulnek in het Sudetengebied geboren werd; voorts dat hij op grond van par. 1 punt 1 van de grondwet van 9 April 1920 van de nieuwe Staat Tsj.-Slowakije het staatsburgerschap verkregen heeft; eveneens, dat hieraan een einde gemaakt is door het Reichsgesetz über die Wiedervereinigung der Sudeten-deutschen Gebiete in dem deutschen Reich van 21 November 1938, waardoor hij Duits staatsburger geworden is;

Overwegende, dat het Constitutioneel Decreet van de President der Republiek Tsjecho-Slowakije d.d. 2 Aug. 1945 no. 33 Sb betreffende de regeling van het Tsjecho-Slowaakse Staatsburgerschap van personen van Duitse of Hongaarse nationaliteit blijkens par. 1 sub 1 uitgaat van de rechtsgeldigheid van het vorengenoemde Reichsgesetz, immers bepaalt, voor zover voor het onderhavige geval van belang, dat de Tsjecho-Slowaakse staatsburgers van Duitse volksaard, die volgens de voorschriften van een vreemde bezettende mogendheid (meergenoemd Reichsgesetz) het Duitse staatsburgerschap hadden verworven, op de dag van de verwerving van dit staatsburgerschap het Tsjecho-Slowaakse staatsburgerschap verloren;

Overwegende, dat op deze regel in par. 1 sub 3 en 4 en in par. 2 sub 1 enige uitzonderingen worden gemaakt;

Overwegende, dat de raadsman van requestrante bij pleidooi heeft aangevoerd, dat wijlen Pahler, die in Juni

1938 zich in Nederland gevestigd had, in het tijdperk van Juni tot October 1938, derhalve in de tijd van de gevaarstelling der Tsjecho-Slowaakse republiek, zich bij de Nederlandse autoriteiten als Tsjech gemeld had en derhalve onder de bepaling van par. 1 sub 3 van meergemeld decreet valt;

Overwegende, dat naar de mening van de Raad onder de woorden „bij officiële aanmelding” van par 1 sub 3 slechts verstaan kan worden bij aanmelding bij een Tsjecho-Slowaakse autoriteit, hetzij in Tsjecho-Slowakije, hetzij in het buitenland, omdat het hier betreft een zo ingewikkelde materie met onderscheidingen tussen nationaliteit of staatsburgerschap enerzijds en volks- of landaard anderzijds, dat niet is aan te nemen, dat het decreet bedoeld heeft om beslissingen dienaangaande in handen van andere dan Tsjecho-Slowaakse autoriteiten te leggen;

Overwegende, dat de raadsman van requestrante mede bij pleidooi heeft aangevoerd, dat wijlen Pahler ook zou vallen onder de uitzonderingsbepaling van par. 2 sub 1 van het meergenoemde decreet;

Overwegende, dat hiervoor naar het oordeel van de Raad echter nodig zou zijn geweest, dat Pahler had kunnen bewijzen voor een Tsjechische instantie, dat hij de Tsjecho-Slowaakse Republiek trouw gebleven was, nooit iets tegen de Tsjechische of Slowaakse natie misdreven had of actief aan de strijd voor haar bevrijding deel had genomen of onder de Nazi- of Fascistische terreur had geleden;

Overwegende dat echter geen beroep is gedaan, dat door Pahler zodanig bewijs geleverd zou zijn en dit bovendien reeds hierom onaannemelijk is, omdat hij sinds de tot standkoming van het decreet tot aan zijn dood, juist een jaar later, Nederland niet verlaten heeft;

Overwegende, dat uit het hiervoorenstaande voortvloeit, dat Pahler te eniger tijd na de tiende Mei 1940 onderdaan geweest is van de destijds vijandelijke staat Duitsland;

Overwegende, dat requestrante als zijn echtgenote hem daarin gevolgd is;

Overwegende, dat het ingestelde beroep derhalve niet voor inwilliging vatbaar is;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 21 April 1950, waarvan beroep.

No. 51/114

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK UTRECHT, 20 Juli, 1951. (Mrs. Prof. Wiarda, Prof. Dorhout Mees en Prof. Hijmans van de Bergh).

Het N.B.I. heeft, beherende appellants vermogen, een acte van dading aangegaan tot minnelijk rechtsherstel, welke regeling is bekrachtigd door de Afd. Onroerende Goederen. Appellant heeft verzocht, deze handeling van het N.B.I. te vernietigen.

De aangevochten handeling van het N.B.I. valt onder art. 11 sub c E 133, zodat alleen de Voorzitter van de Raad bevoegd is van het beroep kennis te nemen. Het ten deze toepasselijk procesrecht laat verwijzing van de zaak naar die Voorzitter niet toe.

Verzoek tot wijziging van de ingestelde vordering en om het beroepschrift op te vatten als een appel tegen de bekrachtiging van de gedelegeerde van de Afd. Onroerende Goederen afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 43, 11 sub c).

De Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien een verzoekschrift d.d. 6 September 1949 ingekomen ter Griffie op 8 September 1949 van *Gijsbertus Johannes van Seumeren*, van beroep koopman, wonende te Utrecht, gemachtigde: Mr. Th. E. E. van Schaik, advocaat en procureur te Utrecht;

Gezien de schriftelijke inlichtingen d.d. 7 Februari 1950 van het *Nederlandse Beheersinstituut* (hierna te noemen N.B.I.).

Gezien de overige stukken van het geding waaronder die, ingediend zijdens *Jacob Hÿman Levie*, koopman, zoon en enig erfgenaam van wijlen *Hijman Jacob Levie*, wonende te Bussum (gemachtigde: Mr. L. C. Mazirel, advocaat en procureur te Amsterdam) nadat deze na een door hem ingediend verzoek tot voeging of tussenkomst door de Raad ambtshalve in het geding is geroepen;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 25 Mei 1951;

Overwegende dat verzoeker heeft gesteld, dat gerequesteerde, op 3 Juli 1947 een acte van dading heeft aangegaan tot minnelijk rechtsherstel ten aanzien der percelen Croeselaan 71 en 73 te Utrecht, behorende tot het door gerequesteerde beheerde vermogen van verzoeker, van welke handeling verzoeker eerst op 11 Juli 1949 kennis zou hebben gekregen, waarna verzoeker de Raad heeft verzocht de handelingen en beslissingen van gerequesteerde, die tot het sluiten van vermelde overeenkomst hebben geleid, te vernietigen of nietig te verklaren, met veroordeling van gerequesteerde in de kosten;

Overwegende dat gerequesteerde heeft aangevoerd dat voormelde regeling neergelegd in een notariële acte en bekrachtigd door de gedelegeerde te Utrecht van de Afdeling van de Onroerende Goederen van de Raad de kracht heeft van een rechterlijk vonnis;

dat verzoeker van die bekrachtiging in hoger beroep had kunnen komen bij deze Afdeling Rechtspraak, hetgeen hij niet heeft gedaan, terwijl van de onderhavige handeling van het N.B.I. slechts beroep openstaat op de Voorzitter van de Raad;

dat het onaannemelijk is dat verzoeker niet voor 11 Juli 1949 redelijkerwijs kennis had kunnen krijgen van de bestreden handeling;

dat gerequesteerde heeft geconcludeerd dat de Raad zich onbevoegd verklare, althans verzoeker niet ontvankelijk verklare, althans de vordering afwijze, kosten rechtens;

Overwegende dat Jacob Hijman Levie na een door hem ingediend verzoek tot voeging of tussenkomst door de Raad ambtshalve in het geding is geroepen;

Overwegende dat verzoeker bij de mondelinge toelichting subsidiair verzoekt heeft, dat de Raad de zaak verwijze naar de Voorzitter van de Raad, en primair heeft verzocht, het appel te beschouwen als een appel in de zin van artikel 18 sub 5 van E 100, gericht tegen de bekrachtiging van de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen tegen welk verzoek gerequesteerde zich heeft verzet;

Overwegende dat de aangevochten handeling van het N.B.I. valt onder

artikel 11 sub c van het Besluit Vrijdelijk Vermogen, zodat ingevolge dit artikel lid 4 met uitsluiting van de Afdeling Rechtspraak van die Raad de Voorzitter van die Raad bevoegd is, van het beroep kennis te nemen;

Overwegende dat de Raad geen termen kan vinden, de zaak naar die Voorzitter te verwijzen, daar het te dezen toepasselijk procesrecht zulks niet toestaat;

Overwegende dat de Raad evenmin het onderhavig appel kan beschouwen als een appel van de bekrachtiging door de gedelegeerde, daar wijziging van een oorspronkelijk ingestelde eis niet kan worden toegestaan indien daardoor verandering zou worden gebracht in den grondslag van 's rechters bevoegdheid van de zaak kennis te nemen, en bovendien gerequesteerde zich tegen de wijziging heeft verzet en zij beoogt verandering te brengen in het wezen der zaak waarop het voor het verweer aankomt;

Overwegende dat, al ware dit alles anders, verzoeker allerminst aannemelijk heeft gemaakt dat hij niet meer dan dertig dagen voor 10 Augustus 1949 redelijkerwijs heeft kunnen kennis krijgen van meervermelde handeling van gerequesteerde, nu die handeling reeds dateerde van 30 Juli 1947 en winkelhuizen betrof, gelegen in de onmiddellijke nabijheid van het winkelpand door requestrant voor zijn zaken gebruikt;

dat integendeel, gelijk van de zijde van Levie terecht is bepleit, de brief van 11 Juli 1949 vermeldt: „te mijnen kantore ligt voor U gereed een afschrift van de acte van rechtsherstel die dateert van 30 Juli 1947” welke zinsnede slechts verklaarbaar is indien de geadresseerde van die brief reeds van het rechtsherstel op de hoogte was;

dat bovendien uit de tweede alinea van de brief blijkt, dat notaris Brouwer voor een geheel andere zaak verzoeker als cliënt had;

dat de Raad dan ook door vermelde brief de indruk heeft gekregen, dat verzoeker reeds eerder van het rechtsherstel op de hoogte was, terwijl het tegendeel zelfs door geen enkele bewering aannemelijk is gemaakt;

Overwegende dat partijen blijkens de slotsommen harer conclusiën ervan uitgaan dat de Raad dit geding ten aanzien van de proceskosten als contentieus zal beschouwen;

Rechtdoende in naam der Koningin:

Wijst het verzoek tot wijziging van de ingestelde vordering af;

Verklaart zich onbevoegd, van de ingestelde vordering kennis te nemen;

Wijst de verzochte verwijzing af;

Veroordeelt verzoeker in de proceskosten tot aan deze uitspraak aan de zijde van gerequesteerde en aan de zijde van de in het geding geroepen partij voor elk van haar begroot op f 150.— voor salaris en nihil voor verschotten;

No. 51/115

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,**
28 Februari 1951. (Mrs. Prof. Kollé-
wijn, van Vrijberghe de Coningh en
Karni).

Gerequesteerde heeft in Mei 1942 aan Lippmann betaald een bedrag van ruim 20 mille gulden, omdat de lijfrente-overeenkomst was afgesloten na het in werking treden van verordening 148/41. De Eerste Nederlandsche was naar Nederlands recht alleen verplicht tot betaling van lijfrente-termijnen en niet tot het betalen van het kapitaalbedrag, zodat zij zich niet kan beroepen op art. 33 E 100. Dit ware anders indien naar Nederlands recht een verplichting tot betaling van het kapitaal tegenover de lijfrentetrekkers zou hebben bestaan. Naar Nederlands recht en niet naar Duits onrecht kon de verplichting van de Eerste Nederlandsche niet te niet gaan door een betaling aan Lippmann.

De uitzondering van art. 33 E 100 mag niet worden uitgebreid buiten de door de wetgever gestelde grenzen.

Het betoog dat indien de lijfrente-overeenkomst geldig ware geacht, de termijnen toch aan Lippmann zouden zijn betaald, in welk geval gerequesteerde wel bevrijd zoude zijn ingevolge art. 33 E 100, kan gerequesteerde niet baten, omdat de Raad zich niet begeeft in speculatieve veronderstellingen, hetgeen misschien gebeurd zou zijn, indien de feiten zich anders zouden hebben toegedragen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 23, 33).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz. ;
Gelezen het inleidend request d.d. 24

Mei 1948 van A. Kann, wonende te 's-Gravenhage en J. E. Kann, wonende te Amsterdam, zijnde de erven van E. M. Kann en E. R. Polak Daniels, echtgenote van E. M. Kann, beiden laatstelijk wonende te 's-Gravenhage, kiezen de de requestranten domicilie te 's-Gravenhage, ten kantore van hun gemachtigde Mr. A. E. J. Nysingh;

Nog gelezen het antwoord d.d. 14 Augustus 1948 van de Eerste Nederlandsche Verzekering Maatschappij op het Leven en tegen Invaliditeit N.V., gevestigd te 's-Gravenhage en domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. L. Salomonson te Dordrecht;

Gelet op de overgelegde stukken;

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag 11 Januari 1951, requestranten vertegenwoordigd door Mr. J. van der Giessen en gerequesteerde door haar gemachtigde voornoemd;

Overwegende, dat requestranten in hoofdzaak bij hun introductief verzoekschrift hebben gesteld, dat hun erflaters E. M. Kann en zijn echtgenote voornoemd een lijfrente-overeenkomst hebben afgesloten met de gerequesteerde Maatschappij op polis no. 577777, gedateerd 11 Augustus 1941, tarief no. 17 tijdelijk, op grond waarvan de maatschappij verplicht was tot betaling van een lijfrente van twaalfduizend gulden per jaar tot 8 Augustus 1943 of tot eerder overlijden van de langstlevende der beide erflaters;

dat voormelde erflaters Joden waren in de zin van verordening no. 189 van 22 October 1940 van de toenmalige Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied, daar zij vier Joodse grootouders hadden;

dat de betreffende instanties op grond van verordening no. 148 van 8 Augustus 1941 aan gerequesteerde opdracht hebben gegeven de koopsom, verminderd met de reeds uitbetaalde termijnen over September, October en November 1941 aan Lippmann, Rosenthal en Co. af te dragen, daar de overeenkomst na het in werking treden van gemelde verordening was afgesloten;

dat gerequesteerde daarop in Mei 1942 aan Lippmann, Rosenthal en Co. een bedrag van f 20.872,80 heeft afgedragen;

dat gemelde erflaters daartoe geen opdracht hebben gegeven, terwijl voor-

melde gelden evenmin door hen zijn ontvangen;

dat derhalve op grond van tijdens de bezetting geldend recht voornoemde rechtsbetrekking is te niet gegaan;

weshalve requestanten verzoeken om krachtens de artikelen 23, 24 en 25 van K.B. E 100 voormelde afbetaling nietig te verklaren en de gevolgen daarvan te regelen in die zin, dat gerequesteerde veroordeeld wordt tot uitbetaling van de nog niet aan gemelde erflaters betaalde termijnen van 8 December 1941 tot 11 Juni 1943 met de rente ad 5 % vanaf de dag van ondertekening van het introductief request, zijnde 24 Mei 1948, tot de voltooiing; kosten rechtens.

Overwegende, dat gerequesteerde op gronden, waarop voor zover nodig hieronder nader zal worden teruggekoemen, heeft geconcludeerd, tot niet-ontvankelijkverklaring, althans ontzegging der ingestelde vordering, kosten rechtens;

Overwegende, dat requestanten ter terechtzitting nog hebben opgegeven, dat hun voornamen resp. zijn Anna en Jan Eduard en twee verklaringen van erfrecht ddis 6 Januari 1948 en 8 Januari 1951 afgegeven door notaris Gerlag Jan van Gendt te 's-Gravenhage, hebben overgelegd, waaruit blijkt, dat requestanten de enige erfgenamen zijn van E. M. Kann en zijn echtgenote E. R. Polak Daniels;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat: dat op 8 Augustus 1941 door genoemde erflaters van requestanten een aanvraagformulier van een lijfrenteverzekering is ingediend en dat op die datum de koopsom voor deze lijfrente ad f 23.872,80 bij gerequesteerde is gestort;

dat vervolgens onder dagtekening van 11 Augustus 1941 de polis nr. 577777, aanvangende 8 Augustus 1941, aan de echtelieden Kann-Polak Daniels is uitgereikt, doch kort daarop — hoe is niet gebleken — Lippmann Saphatistraat van deze polis kennis heeft gekregen en door of namens de Generalkommissar für Finanz und Wirtschaft is uitgemaakt, dat deze verzekering was tot stand gekomen na het in werking treden, op 9 Augustus 1941, van de bezettingsverordening 148/1941, zodat zij naar bezettingsrecht niet rechtsgeldig was tot stand gekomen, weshalve gerequesteerde op vordering van Lippmann aan deze het bedrag van f 23.872,80, verminderd met de

reeds aan de echtgenoten Kann-Polak Daniels uitbetaalde rentetermijnen ad f 3000,— dus in totaal f 20.872,80, in Mei 1942 heeft uitbetaald;

Overwegende, dat aan de vereisten door art. 23 jo art. 25 van het K.B. E 100 voor het ingrijpen van deze Raad gesteld is voldaan, doch gerequesteerde zich tegen toewijzing der vordering verzet met een beroep op art. 33 E 100, waarbij zij ten betoge, dat zij in Mei 1942 tot betaling van het genoemde bedrag naar Nederlands recht gehouden was, het volgende aanvoert:

dat een bezettingsverordening, in casu Verordening 148/1941, waarvan achteraf door het Besluit E 93 wordt bepaald, dat zij geacht moet worden nimmer van kracht te zijn geweest, toch naar bezettingsrecht was geldend recht;

dat mitsdien bij de vraag hoe tijdens de bezetting de rechtsverhoudingen waren, een naar Nederlands recht geldige, doch naar bezettingsrecht ongeldige overeenkomst door de Rechtsherstelrechter zal moeten worden genegeerd, zodat in het onderhavige geval ook zal moeten worden aangenomen, dat een geldige lijfrenteovereenkomst tijdens de bezetting niet bestond;

dat mitsdien de Eerste Nederlandse na 8 Augustus 1941 het gestorte bedrag van de echtgenoten Kann onder zich hebbende, terwijl geen lijfrenteovereenkomst was tot stand gekomen, naar Nederlands recht gehouden was dit bedrag als zijnde onverschuldigd door de echtgenoten Kann betaald, aan deze echtgenoten weer terug te betalen;

dat zij echter naar bezettingsrecht (de grond waarop is door gerequesteerde niet nader uiteengezet) verplicht was deze gelden bij Lippman in stede van bij de echtelieden Kann te storten, zodat een beroep op art. 33 E 100 haar competeert;

Overwegende, dat de Raad gerequesteerde in deze redenering echter niet kan volgen;

dat uit het eerste lid van art. 33, waar gesproken wordt van een schuldenaar, die jegens een schuldeiser tot betaling gehouden was, in tegenstelling tot zijn tijdens de bezetting ontstane verplichting om aan een ander dan die schuldeiser te betalen (welke verplichting alleen aan het bezettingsrecht kan zijn ontsproten), duidelijk blijkt, dat hier door de wetgever aan

een gehoudenheid tot betaling volgens Nederlands recht is gedacht;

Overwegende nu, dat in casu van een gehoudenheid van de Eerste Nederlandsche tot betaling van het, ten slotte aan Lippmann overgemaakte, bedrag van f 20.872,80 aan de echtgenoten Kann, naar Nederlands recht echter geen sprake was, daar zij zich naar Nederlands recht tot uitbetaling van lijfrentetermijnen had verbonden;

dat gerequesteerde om haar gehoudenheid als een verplichting tot restitutie van zonder causa ontvangen gelden te kunnen construeren, nu betoogt, dat de afgesloten lijfrenteovereenkomst weliswaar naar Nederlands recht geldig was, doch ongeldig krachtens het bezettingsrecht, hetwelk, ofschoon de verordening V. 148/1941 tot de A-verordeningen van E 93 behoort, dan toch maar „geldend recht” zou zijn geweest;

dat juist hieruit echter ten duidelijke blijkt, dat zonder dit bezettingsrecht (V. 148/1941) een verplichting van de Eerste Nederlandsche om aan de echtgenoten Kann meerbedoelde som terug te betalen nooit zou hebben bestaan, zodat van het vereiste door art. 33, voor bevrijding van de debiteur gesteld, dat allereerst naar Nederlands recht een gehoudenheid tot betaling van de schuldenaar aanwezig moet zijn geweest, niet is voldaan;

Overwegende, dat ook niet oogaat de redenering van gerequesteerde, dat nu het Besluit E 93 in art. 30 bepaalt, dat, zolang geen bijzondere voorziening is getroffen, geen rechten kunnen worden ontleend aan de bepalingen van dat Besluit, krachtens welke bezettingsmaatregelen geacht worden nimmer van kracht te zijn geweest, het bezettings„recht”, in dit geval de verordening 148/1941, zou moeten worden beschouwd als recht, dat tijdens de bezetting bij machte was de Nederlandse wet te wijzigen in die zin, dat bepaalde personen (Joden) geen beheers- en beleggingshandelingen ten aanzien van hun eigen gelden meer zouden vermogen te verrichten, waardoor een rechtshandeling (in casu de afsluiting van een lijfrenteovereenkomst) die geldig zou zijn geweest volgens de ongeschonden Nederlandse wet, krachtens de achteraf gebleken wil van de Nederlandse wetgever zelf (zoals neergelegd in genoemd Koninklijk Besluit) als nietig zou moeten worden beschouwd;

Overwegende, dat art. 30 van het Besluit E 93 echter niet meer doet dan in het belang der rechtszekerheid een bepaalde weg tot rechtsherstel aan te wijzen zonder aan het beginsel van de nietigheid ab ovo der zogenaamde A-verordeningen overigens iets af te doen;

Overwegende, dat dan ook krachtens de uitdrukkelijke bepaling van art. 21, 2 van E 93, de Nederlandse wetgeving, die door het bezettingsonrecht, dat op de lijst A van dat Besluit voorkomt, was verkracht, bij de ontzuiming van het bezette gebied wordt geacht bij voortdoring verbindend te zijn geweest, zodat, afgezien van elk ingrijpen van de Herstelrechter, de bepalingen van de artikelen 1812 e.v. van het Burgerlijk Wetboek moeten worden geacht ook tijdens de bezetting als recht te hebben gegolden en dus, waar art. 33 E 100 spreekt van een gehoudenheid van de schuldenaar, deze aan dit ongeschonden Nederlandse recht moet worden gemeten, welke gehoudenheid dan, gelijk reeds overwogen, in genoemd artikel, wordt gesteld tegenover de verplichting om, naar Duits bezettingsrecht, aan een ander dan zijn schuldeiser te voldoen;

dat nu volgens de Nederlandse wetgeving het echtpaar Kann evengoed als ieder ander Nederlander een lijfrenteovereenkomst af kon sluiten en deze overeenkomst, eenmaal afgesloten dan de tegenpartij bond, waarbij de schuldenaar, volgens de uitdrukkelijke bepaling van art. 1821 B.W. zich niet van de betaling der lijfrente kon ontheffen door de teruggave der hoofdsom aan te bieden, zodat, in de zin van art. 33 E 100 een gehoudenheid van de Eerste Nederlandsche tot terugbetaling aan het echtpaar Kann van de van hen ontvangen som, niet bestond;

Overwegende, dat de zaak anders zou liggen, gelijk in het door de gemachtigde van gerequesteerde ter terechtzitting naar voren gebrachte geval, indien naar Nederlands recht wel een gehoudenheid van de verzekeringmaatschappij tot betaling van een schuld bestond, daargelaten aan wie, en vaststond, dat de schuldenaar deze schuld, naar bezettingsrecht, in elk geval aan Lippmann had te voldoen, en had voldaan, welke casus zich echter hier niet voordoet;

Overwegende dat, waar er dus van een gehoudenheid van de Eerste Ne-

derlandsche tot betaling in de zin van art. 33 E 100 geen sprake was en het beroep van de Eerste Nederlandsche op dit artikel reeds hierop afstuit, het uitvoerig betoog van gerequesteerde omtrent het tijdstip en de ongeldigheid van de lijfrenteovereenkomst naar bezettingsrecht en haar verplichting, om naar bezettingsrecht aan Lippmann te betalen, verder voor de beoordeling van haar beroep op art. 33 buiten beschouwing kan blijven;

Overwegende, dat gerequesteerde voorts een beroep heeft gedaan op de redelijkheid en billijkheid, welke zouden meebrengen haar van haar verschuldigheid uit de lijfrenteovereenkomst ontslagen te rekenen, aangezien zij ter wille van haar cliënt, E. M. Kann, welbewust in strijd met de verordening 148/1941 heeft gehandeld en de bezetter heeft tegengewerkt, zodat het onjuist zou zijn haar met de daaruit voortgesproten schade te belasten;

Overwegende te dien aanzien, dat zeker de vordering van Lippmann — Sarphatistraat, om haar ruim twintig duizend gulden uit te betalen, tot de Eerste Nederlandsche is gericht naar aanleiding van de door gerequesteerde met een „Jood” afgesloten transactie, terwijl bij de bezettende macht zeker de bedoeling voorzat om de „Jood” Kann van dit bedrag te beroven en dat de Eerste Nederlandsche, door deze betaling aan Lippmann, van haar verplichtingen tegenover het echtpaar Kann zou zijn bevrijd, doch dit alles niet wegneemt, dat naar recht, en niet naar Duits onrecht gemeten, de verplichting van de Eerste Nederlandsche tegenover Kann niet door een betaling aan het roofinstituut Lippmann kon tenietgaan, zodat de door de Duitse maatregelen werkelijk beroofde was de Eerste Nederlandsche;

dat de wetgever nu wel, in art. 33 E 100, voor het geval, dat aan een door de bezetter ingezette crediteur een schuld betaald werd, die naar Nederlands recht aan een andere (Joodse) crediteur betaald had moeten worden, een uitzondering maakt op de regel, dat een debiteur zelf de schade moet dragen, die hij belooft, wanneer hij, zij het niet willens, dan toch wetens, aan een ander dan zijn werkelijke debiteur de aan deze laatste verschuldigde betaling doet, doch deze uitzondering op het gemene recht niet buiten de door

de wetgever zelf gestelde grenzen mag worden uitgebreid;

dat daarom, waar art. 33 E 100 niet toepasselijk is, de Raad zich niet gerechtigd acht de door een debiteur, door zijn betaling van een niet-verschuldigd bedrag aan een niet-crediteur opgelopen schade, ten laste van een crediteur te brengen, indien deze alleen in zoverre met de gedane betaling te maken heeft, dat zijn vordering op de debiteur *aanleiding* voor de Duitse rover is geweest om een bedrag van de debiteur te eisen en dezelfde rover heeft verklaard, dat deze debiteur door betaling daarvan zich van zijn wezenlijke schuld aan zijn wezenlijke crediteur gekweten mocht achten;

dat in deze opvatting van de Raad geen verandering vermag te brengen de overweging, dat de Eerste Nederlandsche op ongetwijfeld te prijzen wijze getracht heeft de Verordening 148/1941 te ontduiken, aangezien opvolging van de vaderlandse plicht om de onmenselijke verordeningen van de bezetter, zo veel het in eens ieders macht stond, tegen te werken, geen recht geeft op afwijzing van een overigens naar redelijkheid toewijsbare vordering, te minder wijl het bovendien geenszins is komen vast te staan, dat de spoed bij de behandeling van de aanvraag van het echtpaar Kann betracht, alléén of in hoofdzaak de wens om deze te helpen tot drijfveer heeft gehad;

Overwegende tenslotte, dat ook het betoog, dat indien de lijfrenteovereenkomst door de bezetter geldig was geacht, de lijfrentetermijnen aan Lippmann zouden zijn uitbetaald en gerequesteerde alsdan op grond van art. 33 E 100 wel zou zijn bevrijd, zodat het onbillijk zou wezen haar thans tegenover requestanten niet bevrijd te achten, de Raad niet kan overtuigen, daar de Raad met speculatieve veronderstellingen omtrent hetgeen misschien gebeurd zou zijn, indien de feiten zich anders zouden hebben toegedragen, geen rekening kan houden;

Overwegende, dat mitsdien op grond van het voorgaande de vordering behoort te worden toegewezen als volgt;

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering toe;

Verklaart nietig de terzake van bovengenoemde verzekering in Mei 1942

door de Eerste Nederlandsche aan de firma Lippmann, Rosenthal en Co. te Amsterdam gedane betaling van f 20.872,80;

Verstaat, dat de Eerste Nederlandsche recht heeft op terugvordering van L.V.V.S. (Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat) van dit onverschuldigd betaalde bedrag, met bepaling, dat voor zover dit bedrag op rekening van de echtgenoten Kann-Polak Daniels mocht zijn geboekt, overboeking in het credit van gerequesteerde behoort te geschieden;

Verstaat, dat de Eerste Nederlandsche door bovenomschreven betaling aan Lippmann, Rosenthal en Co. niet is bevrijd van haar verplichtingen voortvloeiende uit de bij polis no. 577777 geconstateerde, op 11 Augustus 1941 gedateerde lijfrenteovereenkomst tussen de echtgenoten Kann-Polak Daniels en gerequesteerde gesloten;

Veroordeelt mitsdien de Eerste Nederlandsche tot uitbetaling aan requestanten van de nog niet aangemelde erflaters betaalde termijnen van 8 December 1941 tot 11 Juni 1943 met de rente berekend naar rato van 4 % 's jaars vanaf 24 Mei 1948 tot aan die der voldoening;

Veroordeelt gerequesteerde tot de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van requestanten gevallen begroot op f 125,— (honderd vijf en twintig gulden).

No. 51/116

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
1 Maart 1951. (Mrs. Prof. Kolléwijn,
Prof. Duyfjes en Karni).**

De ontvanger der belastingen heeft afstand gedaan van de hem tot zekerheid van het betalen van belasting gecedeerde polissen en deze aan Lippmann toegezonden, waarna de „Arnhem” in 1942 tot afkoop daarvan is overgegaan. De verordening 58/1942 gaf Lippmann niet het recht afkoop te eisen, maar de „Arnhem” heeft de afkoopsom betaald, ingevolge de voorafgaande gedragslijn van de ontvanger, hetgeen niet ten laste van de „Arnhem” mag komen. Art. 33 E 100 is niet van toepassing.

De Raad doet de overeenkomst van levensverzekering herleven met bepaling, dat de betaalde afkoopsommen

zullen geacht worden aan verzoekster te zijn vooruitbetaald in mindering op het verzekerde bedrag.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 33).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van 24 Maart 1948 van Hedwig Meijer, weduwe van Theodor Tobias te dezer zake woonplaats kiezende ten kantore van Mr. J. Sprenger te Amsterdam, advocaat en procureur, die als haar gemachtigde optreedt, bij welk request verzoekster op de daarin aangegeven gronden de Raad verzoekt:

A. nietig te verklaren en van onwaarde de cessie en overdracht op 22 Mei 1942 door Theodor Tobias aan de Staat der Nederlanden (Ontvanger der Dir. Belastingen te Amsterdam) van alle rechten, voortspuitende uit de overeenkomst van levensverzekering, welke tussen Theodor Tobias en gerequesteerde sub 1 op 3 Januari 1934 polisnummer 37051 is aangegaan;

B. nietig te verklaren en van onwaarde de afkoop van de sub A bedoelde levensverzekeringsovereenkomst, welke tijdens de bezetting op 10 December 1942 heeft plaatsgevonden;

C. te verklaren voor recht, dat de gerequesteerde sub 1 door de betaling van de afkoopsom van f 1176,03 aan de gerequesteerde sub 2 (waarmede hier bedoeld wordt Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat) niet bevrijd is jegens requestante;

D. de gerequesteerde sub 1 te veroordelen om aan requestante tegen behoorlijke kwijting te betalen:

Hoofdsom	f 10.000,—
Af: achterstallige premies vanaf 3 Januari 1942 —	
6 × f 195,39	„ 1.172,34

Rest	f 8.827,66
------------	------------

(Acht duizend achthonderdzeventwintig gulden en zes en zestig cent) verhoogd met de rente à 5 % per jaar vanaf de dag van de indiening van dit verzoekschrift tot die der voldoening;

E. de gerequesteerde sub 1 te veroor-

delen in de kosten van het geding, die van de rechtskundige bijstand van requesrante daaronder begrepen.

Nog gelezen het antwoord van 8 Juli 1948 van gerequesteerde de N.V. Levensverzekering Maatschappij „Arnhem, gevestigd te Arnhem, hier verder aan te duiden als de Arnhem, waarbij wordt geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek;

Mede gelezen het schrijven van 25 Mei 1948 van de Minister van Financiën namens deze getekend door de Directeur-Generaal der Belastingen, houdende bezwaren tegen toewijzing van het verzoek, voorzover de Staat der Nederlanden door zijn orgaan de Ontvanger der Dir. Belastingen te Amsterdam, hier verder aan te duiden als mede-gerequesteerde, daarbij betrokken is;

Voorts gelezen een gelijkkluidend verzoek van requesrante voornoemd van 21 Augustus 1950 betreffende een andere daarin nader omschreven polis van levensverzekering, beantwoord in gelijke zin door de Arnhem;

Gehoord partijen ter 's Raads zitting van 26 October 1950, requesrante bij monde van haar gemachtigde voornoemd, de Arnhem bij monde van haar gemachtigde de advocaat en procureur Mr. J. ter Horst te Arnhem en de mede-gerequesteerde bij monde van de advocaat en procureur Mr. E. van Haersma Buma, die heeft medegedeeld, dat hij ook ten aanzien van het tweede verzoek voor de mede-gerequesteerde optredende de reeds in de eerste zaak geopperde bezwaren handhaaft;

Gezien de nader ter zitting overgelegde stukken, waarvan de inhoud, evenals die van de hoger vermelde hier als geïnserieerd moet worden beschouwd;

Overwegende, dat de Raad beide zaken, in wezen overeenstemmend, gevoegd wenst te behandelen;

Overwegende, dat ten deze tussen partijen blijkens hun verklaringen vaststaat en deels door de overgelegde stukken wordt gestaafd, dat de feitelijke toedracht dezer zaken de volgende is geweest:

Theodor Tobias voornoemd, behorende tot de Joodse bevolkingsgroep had in de jaren 1932 en 1934 twee polissen van levensverzekering afgesloten bij de Arnhem, de eerste, polisnummer 34912, ten bedrage van f 5000,— uit te

betalen op 25 Mei 1947, eerste begunstigde hijzelf, tweede begunstigde zijn tijdens de bezetting naar Duitsland gedeporteerde en daar omstreeks begin April 1945 overleden dochter Ellen, Gisela, en bij gebreke ook van deze zijn echtgenote, thans verzoekster; de tweede, polisnummer 37051, ten bedrage van f 10.000,— uit te keren bij zijn overlijden aan verzoekster;

De premies zouden worden betaald gedurende het leven van de verzekerde, die op of omstreeks 16 October 1944 te Auschwitz is overleden;

Gedurende de bezetting heeft Tobias voornoemd beide polissen op 22 Mei 1942 blijkens daarop gestelde aantekening overgedragen aan de Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door de Ontvanger der Dir. Belastingen te Amsterdam, van welke overdracht de Arnhem op 26 Mei 1942, gelijk mede op de polissen is aangetekend, kennis heeft genomen;

Deze overdracht was in wezen een zekerheidsoverdracht voor de betaling van door Tobias voornoemd verschuldigde belasting, ter zake waarvan hem reeds een dwangbevel had bereikt;

Een dag na deze overdracht (23 Mei 1942) is in werking getreden de bezettingsverordening no. 58/1942 krachtens welke Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat (hier verder te noemen Liro) zich gerechtigd achtte deze polissen af te kopen;

Zeer waarschijnlijk had Tobias zelf ingevolge de zg. eerste Lippmannverordening aangifte gedaan van het bestaan der polissen bij Liro, die zich destijds nadrukkelijk verzette tegen het besteden van de opbrengst van Joodse polissen voor het voldoen van belastingen;

De polissen zijn op 2 Juni 1942 blijkens overgelegde reçu's door meergenoemde Ontvanger van de Arnhem terugontvangen, waarop eerstgenoemde ze heeft ingeleverd bij Liro;

Daarop heeft ter zake een telefonisch onderhoud plaats gehad tussen de Ontvanger en Liro, waarop is gevolgd een brief van 14 Augustus 1942 waarin de Ontvanger aan Liro mededeelde: „dat er mijnerzijds geen bezwaar bestaat tegen belening of afkoop der beide polissen”;

Tenslotte is nog overgelegd een brief van de Arnhem aan de Ontvanger voornoemd van 10 December 1942, waarin wordt medegedeeld dat Liro, waar Tobias een Jood is, thans de

twee verzekeringen afkoopt onder overlegging van des Ontvangers brief van 14 Augustus waaruit blijkt dat deze daartegen geen bezwaar heeft, waarop de Arnhem laat volgen: „volledigheidshalve delen wij U thans mede dat wij de afkoop met Lippmann regelen”;

De afkoopwaarde bedroeg resp. f 2860,50 behoudens aftrek van premie-achterstand ad f 313,22, en f 1561,73 behoudens gelijke aftrek van f 335,70;

Overwegende, dat uit dit feitelijk verloop naar 's Raads oordeel volgt, dat Tobias voornoemd op regelmatige wijze, door de oorlogsomstandigheden, voorzover ten processe gesteld of gebleken, niet beïnvloed, tot cessie van deze polissen aan de Ontvanger voornoemd is overgegaan teneinde deze de nodige zekerheid te verschaffen voor de voldoening van door hem verschuldigde belastingen; welke cessie voorzover zijn handeling betreft verricht is vóórdat de Verordening 58:1942 in werking trad;

dat Liro echter de gevolgen van deze cessie door een Joodse crediteur niet heeft willen aanvaarden, waarop de Ontvanger onder drang van Liro van zijn rechten uit de cessie heeft afgezien, aan Liro overlatende om de polissen te belenen of af te kopen;

dat als gevolg van dit gebrek aan verzet zijdens de Ontvanger de Arnhem harerzijds bezweken is voor de door Liro uitgeoefende aandrang tot afkoop, en na de Ontvanger die zij formeel nog steeds als rechthebbende moest beschouwen, uitdrukkelijk te hebben herinnerd aan diens prijsgeven van zijn rechten, tot de betaling der afkoopsommen is overgegaan;

Overwegende, dat de Raad gebruik makende van de hem bij art. 23 jo. art. 25 van het Besluit E 100 verleende bevoegdheden, waartoe de feitelijke daar gestelde voorwaarden, in casu aanwezig zijn, vernietiging van deze afkopen en herleving der polissen redelijk acht, mits daarbij wordt in acht genomen dat de Arnhem geen nadeel zal hebben te ondervinden van het bovengeschetste optreden van de Ontvanger;

dat immers zo aan deze voorwaarden wordt voldaan, het rechtsherstel verder zijn beloop behoort te hebben, zonder dat de Arnhem er aanspraak op kan maken van het verzekeringsrisico te worden ontheven op grond van het optreden van de Ontvanger;

Overwegende, dat de door de afkopen veroorzaakte schade op deze wijze voor rekening worden gebracht van de verzoekster als begunstigde, doch de Raad dit niet onbillijk acht in aanmerking nemende dat dit nadeel uitsluitend veroorzaakt is door de cessie door de verzekeringnemer, waarover de begunstigde zich niet kan beklagen en waartegen deze laatste ook nooit zou kunnen opkomen;

Overwegende tenslotte dat het door de Arnhem gedaan beroep op art. 33, 1 van het Besluit E 100 niet opgaat, omdat zij heeft kunnen en moeten begripen, dat de Ontvanger niet beoogde zijn rechten uit de polis aan Lippmann af te staan, hetgeen volgens de polisvoorwaarden zelf niet op zo informele wijze had kunnen geschieden, doch dat hij, zijnerzijds door Liro tegen de muur gedrongen, die rechten eenvoudig heeft prijs gegeven, waarop Liro ingevolge de bezettingsverordening 58:1942 betaling heeft geëist, echter ten onrechte daar die verordening geen verplichting tot het betalen van afkoopwaarde in het leven riep;

dat er also geen gehoudenheid naar Nederlands recht bestond en evenmin een in bezettingstijd ontstane verplichting, zodat aan geen der vereisten van art. 33, 1 is voldaan;

Overwegende, dat de Raad, oordelende naar redelijkheid en billijkheid de rente over de beide kapitalen wil doen ingaan op 24 Maart 1948;

Overwegende, dat de Raad rekening houdende met het voren betoogde en de gevolgen van het rechtsherstel zelfstandig regelende tot de volgende uitspraak komt;

RECHTDOENDE:

Gelast de voeging van beide vorenbedoelde zaken;

Verklaart nietig de voormelde afkopen ten bedrage van resp. f 2557,28 en f 1176,03;

Verstaat, dat voorzover die bedragen bij Liro (thans L.V.V.S.) in het credit van Theodor Tobias zijn geboekt, overboeking daarvan zal geschieden ten name en ten gunste van Hedwig Meijer;

Doet herleven de voormelde overeenkomsten van levensverzekering bij polissen no. 34912 en 37051 tussen wijlen Theodor Tobias voornoemd, en de Arnhem gesloten, met dien verstande dat de voormelde afkoop-sommen ge-

acht zullen worden aan verzoekster als begunstigde te zijn vooruitbetaald op het verzekerde bedrag;

Veroordeelt mitsdien de Arnhem aan verzoekster te betalen f 2442,72 en f 8823,97 ter zake van de beide verzekeringen vermeerderd met 4 % jaarlijkse rente vanaf 24 Maart 1948, tot op de dag der voldoening van het totaal, en te verminderen met de bedragen der op het oogenblik van het overlijden van de verzekerde achterstallige premies voor beide polissen vermeerderd met een jaarlijkse rente van 4 % vanaf de vervaldag van elke premie tot op de verrekening;

Ontzegt het meer of anders geëiste;

Compenseert de kosten met dien verstande, dat elk der partijen de eigene zal hebben te dragen; doch de Arnhem bovendien $\frac{2}{3}$ der kosten van verzoekster tot heden aan de zijde van laatstgenoemde in totaal begroot op f 150,— (honderd vijftig gulden).

No. 51/117

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
16 Januari 1951. (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en Karni).

Art. 33, 1e lid, E 133 gaat van de gedachte uit, dat bevrijd zal zijn de debiteur, die in bezettingstijd, volgens een toen — volgens bezettings„recht” — bestaande verplichting aan een ander dan zijn eigenlijke crediteur heeft betaald. Het gaat niet aan deze bevrijding niet te aanvaarden op grond alléén van de vervroeging der overigens verschuldigde betaling met enkele maanden, indien niet blijkt dat de debiteur had behoren te voorzien, dat deze vervroeging voor zijn wezenlijke crediteur enig verschil zou maken.

De eis dat betaling had moeten zijn geweigerd, omdat geen dreiging met executie had plaats gevonden gaat te ver, zeker ten aanzien van een eenvoudig man als verweerder en is niet in overeenstemming met de geest van art. 33.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 33).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

I. een proces-verbaal d.d. 28 Januari 1949 opgemaakt door H. C. W. van

Schaik, notaris te Nijmegen naar aanleiding van de zwarigheden ontstaan bij een poging tot minnelijke regeling van een geschil tussen:

- a. Jacob Groenman, koopman, wonende te Amsterdam, als bewindvoerder over Catharina Franciska Adelaar, laatstelijk gewoonde hebbende te Nijmegen;
- b. Hermanus Cornelis Hax, landbouwer, wonende te Malden, Gemeente Heumen;
- c. Marinus Janssen, carrosseriebouwer, wonende te Wychen;

terzake van een aflossing van een hypotheecaire geldlening vastgesteld bij akte op 2 October 1937 voor notaris van Bergen te Nijmegen verleden en ingeschreven ten hypotheekkantore te Nijmegen op 4 October daarna in deel 374, nr. 64, waarbij Hax zich schuldig erkende aan Mej. Adelaar een bedrag van f 2000,— onder eerste hypotheecair verband van het hem in eigendom toebehorend onroerend goed kadastraal bekend gemeente Heumen sectie G. nummers 1175, 1259, 1599, 1802, 2027;

welke aflossing op 25 Februari 1943 in handen van het A.N.B.O. heeft plaats gehad, terwijl ten zelfden dage een nieuwe hypotheek ten behoeve van J. Th. Janssen, onderwijzer te Malden werd gevestigd, waarna op 5 Maart 1943 de roya der oude hypotheek is gevolgd,

II. a. een advies d.d. 1 Maart 1949 uitgebracht door de Gedelegeerde voor Arnhem van de Afdeling Onroerende Goederen van deze Raad;

b. een aanvullend advies d.d. 1 April 1949 namens de Afdeling Onroerende Goederen uitgebracht door het lid van de Raad P. K. Sjollema;

III. a. een verzoekschrift d.d. 13 Mei 1949 van Jacob Groenman in voornoemde kwaliteit, daartoe strekkende, dat het de Raad behage:

1. Nietig te verklaren de aflossing op of omstreeks 25 Februari 1943 van het op 2 October 1937 door Hermanus Cornelis Hax aan Catherina Franciska Adelaar schuldig erkende bedrag ad f 2000,—;

2. Nietig te verklaren de doorhaling ten hypotheekkantore te Nijmegen op 5 Maart 1943 van de ten behoeve van Catharina Franciska Adelaar tot zekerheid van de sub 1 vermelde schuldvoering op het onroerend goed, kadas-

traal bekend gemeente Heumen sectie G No. 1175, 1259, 1599, 1802 en 2027 door Hermanus Cornelis Hax verleende eerste hypotheek;

3. Met ingang van 25 Februari 1943 de schuldvordering van Catharina Franciska Adelaar ten laste van Hermanus Cornelis Hax te doen herleven;

4. Met ingang van 25 Februari 1943 de sub 2 omschreven eerste hypotheek te doen herleven;

5. De Bewaarder van de hypotheeken, het kadaster en de scheepsbewijzen te Nijmegen op vertoon van de grosse van de uitspraak van de Raad te machtigen en, voorzover nodig, te bevelen door al die aantekeningen in de zich onder zijn berusting bevindende registers, welke hij nodig of wenselijk mocht oordelen, de desbetreffende inschrijving te bewerkstelligen;

6. De gevolgen ten aanzien van de thans op voormeld onroerend goed rustende eerste hypotheek ten behoeve van Marinus Janssen op zodanige wijze te regelen als de Raad in goede Justitie juist zal oordelen;

7. Te bepalen, dat verzoeker aan Hermanus Cornelis Hax dient over te dragen de rechten en/of aanspraken, welke Catherina Franciska Adelaar ter zake van voormelde aflossing aan het A.N.B.O. zou kunnen doen gelden, zulks tot een bedrag ad f 1943.—;

8. Gerequestreerden hoofdelijk — des dat de een betalende de ander zal zijn bevrijd — te veroordelen in de kosten van het geding, tot de uitspraak van de Raad, daaronder begrepen die van het op 28 Januari 1949 verleden proces-verbaal van zwaarigheden, ten bedrage van f 70,—; alsmede in de nakosten, te weten die van de te lichten grosse en de overschrijving daarvan ten kantore van de bewaarder der hypotheeken, het kadaster en de scheepsbewijzen te Nijmegen;

b. een tweede verzoekschrift d.d. 28 Juni 1949 van J. Groenman met conclusie, dat verzoeker persisteert bij zijn bereids genomen conclusie;

IV. een verzoekschrift d.d. 27 Augustus 1949 van H. C. Hax, vergezeld van een verklaring als bedoeld in art. 857 Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering en concluderende tot afwijzing van de vordering van requestrant Groenman met veroordeling van deze in alle kosten van het geding;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 14 December 1950, partij Groenman bij monde van Mr. S. Boas en de partijen Hax en Janssen vertegenwoordigd door Mr. F. K. R. C. Sassen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat ter terechtzitting door de procureur van requestrant is medegedeeld dat Mej. Adelaar is overleden en dat haar erfgenamen zijn twee minderjarige kinderen staande onder de voogdij van de heer Groenman, doch dat het beheer van de heer Groenman over het vermogen van Mej. Adelaar nog niet is opgeheven;

Overwegende, dat aan de voorwaarden voor het ingrijpen van de Raad in de artikelen 23 en 25 sub c van het K.B. E 100 gesteld is voldaan, doch Hax, zich beroepende op art. 33 van dat Besluit, betoogt, door de betaling aan het A.N.B.O., tegenover zijn hypothecaire creditrice te zijn gekweten;

Overwegende, dat blijkens het aanvullend advies van de Afdeling Onroerende Goederen, dat op dit punt niet door partijen is weersproken, in de hypotheekakte d.d. 2 October 1937 is bepaald, dat de schuldvordering te allen tijde opeis- en aflosbaar zou zijn, drie maanden na waarschuwing;

dat volgens partij Adelaar geen waarschuwing in deze zin heeft plaats gehad, doch volgens Hax deze waarschuwing was vervat in het door hem ontvangen en door requestrant Groenman in afschrift overgelegd schrijven van het A.N.B.O. d.d. 8 Februari 1943;

Overwegende, dat in deze het gelijk is aan de zijde van partij Hax;

dat immers in deze, blijkens zijn aanvangswoorden, tweede brief van het A.N.B.O. (al is deze dan ook niet de „gewone” tweede aanschrijving van het A.N.B.O.) na de vermelding, dat de arisering der Joodse hypotheeken, zoals de onderwerpelijke, door algehele aflossing moet worden bespoedigd, niet alleen verzocht wordt voor oversluiting zorg te dragen, maar ook de mededeling gedaan wordt, dat de bestaande lening per a.s. afloopdatum niet kan worden verlengd en aan Hax in overweging wordt gegeven zich met een nieuwe geldschiet in verbinding te stellen;

dat hierin de mededeling, dat de hypotheek per a.s. afloopdatum niet kan worden verlengd in verband met de overige hiervoor aangehaalde uitlatingen in deze brief van 8 Februari 1943, door het A.N.B.O. niet anders kan

zijn bedoeld en door de debiteur moeilijk anders kon worden begrepen dan dat zij een opzegging betekende tegen de vroegst-mogelijke datum, dit is tegen 8 Mei 1943;

dat weliswaar notaris Hekking, optredende namens Hax, reeds de 11e Februari alsnog heeft gevraagd, wanneer de aflossing kon plaats vinden, daarbij, door zijn te onpas gedane mededeling, dat het geld voor een nieuwe hypotheek beschikbaar lag, suggereerende, dat die aflossing zo spoedig mogelijk zou mogen geschieden, doch deze minder gelukkige brief aan het feit, dat de hypotheek door het A.N.B.O., zoals boven overwogen, per 8 Mei 1943 was opgezegd, zijn kracht niet vermag te ontnemen;

Overwegende, dat voorts door partij Groenman is betoogd, dat zelfs indien de brief van het A.N.B.O. een opzegging der hypotheek mocht inhouden, dan nog door Hax geen beroep op art. 33 E 100 zou kunnen worden gedaan, omdat onmiddellijk na de ontvangst van die brief, dus enige maanden vóór de datum van 8 Mei 1943, waartegen de opzegging had plaats gehad, de aflossing was geschied;

Overwegende, dat ook dit betoog de Raad evenwel niet overtuigend voorkomt;

dat immers art. 33 E 100 nu eenmaal van de gedachte uitgaat, dat bevrijd zal zijn de debiteur die in de bezettingstijd, volgens een toen — volgens het bezettings„recht” — bestaande verplichting, aan een ander dan zijn eigenlijke crediteur heeft betaald.

dat nu krachtens Verordening 154/1941, nadat het A.N.B.O. de hypothecaire overeenkomst had opgezegd, voor Hax ten opzichte van zijn schuld aan Mej. Adelaar naar bezettings„recht” de verplichting bestond om deze aan de Niederländische Grundstücksverwaltung of aan haar handlanger, het A.N.B.O., te betalen, — terwijl het niet aangaat, de bevrijding van de debiteur, welke genoemd art. 33 (1) nu eenmaal vaststelt, niet te aanvaarden op grond alléén van de vervroeging der overigen verschuldigde betaling met enkele maanden, indien niet blijkt, dat de debiteur had behoren te voorzien, dat deze vervroeging voor de rechten van zijn wezenlijke crediteur enig verschil zou maken, en, gelijk in het onderhavige val, ook niet achteraf is gebleken, dat zij in dit opzicht van betekenis is geweest;

dat dit in het thans te beslissen geval nog sterker spreekt, nu de debiteur een persoon is van zeer eenvoudige ontwikkeling, die op dit punt, geheel op het advies van zijn notaris afging en wel moest afgaan, zodat het niet te verwonderen valt, dat hij, toen zijn notaris hem naar aanleiding van de brief van het A.N.B.O. blijkbaar mededeelde dat aflossing onafwendbaar was en de raad gaf een nieuwe hypotheek te sluiten, voor welke hypotheek, naar mededeling van de notaris de benodigde gelden juist beschikbaar lagen, de raad van zijn notaris opvolgde — hoe zeer gerequesteerde zelf rechtens ook voor de opvolging van deze raad aansprakelijk blijft;

Overwegende, dat ook van geen bijzondere redenen in de zin van art. 33 laatste lid, weshalve de debiteur de betaling van zijn schuld aan het A.N.B.O. had moeten weigeren, is gebleken, kennende als zodanig in het bijzonder niet worden aangenomen, dat geen dreiging met executie van de zijde van het A.N.B.O. heeft plaats gevonden, zijnde een dergelijke eis, zeker ten aanzien van een eenvoudig man als Hax, niet in overeenstemming met de geest van genoemd art. 33;

Overwegende, dat op grond van het voorgaande dus moet worden aangenomen, dat Hax krachtens art. 33 E 100 door zijn betaling aan het A.N.B.O. jegens zijn creditrice Adelaar van zijn schuld is bevrijd, zodat de vordering moet worden ontzegd;

RECHTDOENDE:

Ontzegt de vordering;

Veroordeelt partij Groenman in zijn kwaliteit voornoemd in de kosten van het geding bedragende voor de notarisbemiddelaar f 45,— (vijfenveertig gulden), voor de Afdeling Onroerende Goederen f 25,— (vijfentwintig gulden), en gevallen voor deze Afdeling aan de zijde van partij Hax, tot op heden begroot op f 125,— (honderd en vijfentwintig gulden).

No 51/118

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
10 April 1951. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Polak en van Opstall).

De uitdrukking „huisraad” in de vor-

deringsbeschikkingen 1115A en 1115B moet worden beperkt tot de goederen, zoals omschreven in art. 571 B.W. De woorden: „in de ruimste zin” slaan alleen terug op het voorafgaande „kleding” en niet op „huisraad”, daar anders een verwijzing naar art. 571 B.W. overbodig ware geweest. Nu in artikel 571 B.W. boeken uitdrukkelijk worden uitgezonderd, worden deze ook niet door de vorderingsbeschikkingen getroffen en zijn derhalve door erfopvolging het eigendom van appellanten geworden.

Beslissing van het N.B.I. vernietigd, met bepaling dat de boeken van historische of belletristische aard niet onder de vorderingsbeschikkingen van 6 Mei 1946 vallen.

Voor het overige de zaak aangehouden voor minnelijke regeling tussen partijen.

(Art. 571 B.W. Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 22 September 1949 bij de Raad ingekomen beroepsschrift ingediend door de gemachtigde Dr. W. C. I. A. van Everdingen namens:

1. Anna Hendrik Land, weduwe van Mr. S. J. M. Wijthoff, wonende te 's-Gravenhage,
2. Annie Alida Engelina Wijthoff, ongetrouwd, wonende te Gennep,
3. Jacobus Pieter Simon Wijthoff, arts, wonende te Oenkerk, gemeente Tietsjerksteradeel, Friesland,

en het daartegen gerichte verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, ingekomen bij de Raad op 7 Februari 1950, van welke stukken de inhoud geacht moet worden in dit vonnis te zijn geïnsereerd;

Gehoord de mondelinge toelichting van partijen namens appellanten, hierna ook genoemd: de Erven Wijthoff voorgedragen door hun gemachtigde en namens het Nederlandse Beheersinstituut door zijn gemachtigde Mevrouw Mr. B. Ubbink-Okkinga;

Overwegende, dat bij gebreke van tegenspraak van de wederpartij van degene die zulks aanvoerde tussen partijen vaststaan de navolgende feiten:

dat na de bevrijding van het Rijk in Europa het vermogen van Mr. S. J. M. Wijthoff, hierna genoemd Mr. Wijthoff, een persoon als bedoeld in artikel 6, lid 1 van het Besluit Vijandelijk Ver-

mogen (E 133) onder beheer is gesteld en onder beheer is genomen door het Nederlandse Beheersinstituut met benoeming van Mr. M. J. A. Steenhuis, advocaat te 's-Gravenhage tot beheerder;

dat op 10 October 1946 dit beheer eindigde ingevolge een uitspraak van het Tribunaal van die datum waarbij de gehele bibliotheek van Mr. Wijthoff werd verbeurd verklaard;

dat bij de fiatting van deze uitspraak de verbeurdverklaring is komen te vervallen ten aanzien van de boeken van belletristische of historische aard;

dat Mr. Wijthoff op 18 December 1948 is overleden en dat appellanten zijn enige erfgenamen en rechtverkrijgenden zijn;

dat nadat de erven Wijthoff zich tot het Nederlandse Beheersinstituut hadden gewend teneinde teruggave van de boeken, behoord hebbende tot de bibliotheek van Mr. Wijthoff te bekomen, dit bij brief d.d. 1 September 1949 heeft beslist:

„Hierbij berichten wij U in antwoord op Uw brieven van linksboven gemelde datum, dat de erven Wijthoff, aangezien de juridische bibliotheek van earlier verbeurd is verklaard, generlei recht kunnen doen gelden op schade-loosstelling voor het verlies daarvan.

Wat aangaat de historische en belletristische bibliotheek zij verwezen naar de uitspraak van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in de zaak Pelikaan N.B.I./Molier, d.d. 29-6-'48, naar analogie waarvan wij menen te mogen aannemen, dat de onderwerpelijke boeken slechts dan niet onder de vorderingsbeschikking zouden vallen, indien zij niet alleen kostbaar, doch tevens zeldzaam waren, hetgeen i.c. door de erven Wijthoff bewezen zou moeten worden.

In overweging moge daarom worden gegeven U terzake van de door het verlies van de historische en belletristische werken geleden schade te wenden tot de Schade Enquête Commissie”.

Overwegende, dat de erven Wijthoff bij genoemd beroepsschrift van deze beslissing bij de Raad in beroep zijn gekomen en daarbij een betoog hebben gehouden, dat kort samengevat hierop neerkomt, dat het historische en belletristische gedeelte van de bibliotheek van Mr. Wijthoff ook zonder de in de brief van het Nederlandse Beheersinstituut van 1 September 1949 gevraagde bewijsvoering aan hen moet worden

teruggegeven. aangezien dit niet is verbeurd verklaard en niet valt onder de vorderingsbeschikkingen van 6 Mei 1946 van de Ministers van Justitie en Financiën No's 1115 A en 1115 B, aangezien dit gedeelte van die bibliotheek niet als huisraad in de zin van artikel 571 B.W. valt aan te merken en hebben gevorderd dat dit gedeelte van die bibliotheek alsnog door het Nederlandse Beheersinstituut aan hen wordt afgegeven, met nevenvordering, welke na de aanvulling bij de mondelinge toelichting door de gemachtigde van de erven Wijthoff luidt, dat als de afgifte volgens de door Mr. Wijthoff opgemaakte catalogus niet acht dagen na de uitspraak heeft plaats gehad het Nederlandse Beheersinstituut zal hebben te deponeren een bedrag van f 15.000,—, om dit bedrag te doen uitkeren aan de erven Wijthoff indien geen gebruik gemaakt wordt of kan worden gemaakt van de voorziening opgenomen in artikel 143 sub 3 van het Besluit E 100;

Overwegende, dat bij genoemde vorderingsbeschikkingen vordering slechts geschiedde „van alle huisraad, in de zin van artikel 571 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede van kleding, in de ruimste zin” voorzover ten aanzien van die goederen de in die beschikkingen opgesomde maatregelen waren genomen, en mitsdien goederen die noch zijn kleding in de ruimste zin, noch huisraad, in de zin van artikel 571 B.W. daaronder niet vallen;

Overwegende, dat weliswaar van de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut is aangevoerd, dat de uitdrukking „Huisraad” in de vorderingsbeschikkingen ruimer moet worden uitgelegd dan artikel 571 B.W. aangeeft, aangezien de woorden „in de ruimste zin” ook op „huisraad” zouden terugslaan, doch dit betoog niet als juist kan worden aanvaard, aangezien, indien de bedoeling van die woorden zou zijn geweest de betekenis van de uitdrukking „huisraad” zodanig te maken, dat zij meer zou omvatten dan artikel 571 B.W. aangeeft, de verwijzing naar art. 571 B.W., welke de besluitwetgever kennelijk heeft opgenomen om dat begrip zo scherp mogelijk te omlijnen, alle zin zou verliezen, aangezien daardoor iedere vastheid aan die omlijning weer zou worden ontnomen;

Overnemende, dat mitsdien moet worden aangenomen, dat de woorden „in de ruimste zin” alleen op „kleding”

terugslaan en hieraan niet afdoet, dat die woorden door een komma van kleding zijn gescheiden, aangezien zich tussen de woorden: „van alle huisraad” en: „in de zin van artikel 571 van het Burgerlijk Wetboek” ook een komma bevindt en de begripsomschrijving van „alle huisraad” en van „kleding” van elkander zijn gescheiden door het woord „alsmede”;

Overwegende, dat nu in artikel 571 uitdrukkelijk is vermeld dat „boeken” van „huisraad” worden uitgezonderd zij mitsdien ook niet door de vorderingsbeschikkingen worden getroffen;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut heeft aangevoerd dat „boeken” door artikel 571 slechts van huisraad zijn uitgezonderd voorzover zij kostbaar en tevens zeldzaam zijn, zulks omdat aan het einde van de eerste reeks van de in art. 571 B.W. van „huisraad” uitgezonderde voorwerpen is vermeld, „en andere kostbaarheden en zeldzaamheden” en omdat blijkens artikel 573 B.W. „schilderijen en beelden” die ook in die reeks voorkomen, wel degelijk deel uitmaken van het in laatstgenoemd artikel omschreven begrip „stoffering”, hoewel „stoffering” in artikel 573 B.W. blijkens de aanhef van die bepaling een enger begrip moet zijn dan „huisraad” of „meubelen” in artikel 571 B.W. voorzover die schilderijen en beelden een gedeelte uitmaken van de meubelen eens vertreks;

Overwegende echter, dat de Raad van oordeel is, dat evenals in artikel 571 B.W. bij „levensmiddelen” „andere” slechts terugslaat op „granen en wijnen” die uit hun aard ook levensmiddelen zijn, bij „kostbaarheden en zeldzaamheden” „andere” slechts ziet op de daaraan voorafgaande schilderijen, beelden, gedenkenningen en natuurkundige en wetenschappelijke werktuigen, aangezien deze voorwerpen in de eerste helft van de 19e eeuw, waarin ons Burgerlijk Wetboek tot stand kwam, nog niet industrieel op grote schaal plachten te worden vervaardigd en daardoor vrijwel steeds hetzij kostbaar of zeldzaam waren, zulks in tegenstelling tot o.a. boeken, die ingevolge de omstandigheid, dat de boekdrukkunst toen reeds enige eeuwen werd beoefend, in het algemeen niet kostbaar of zeldzaam waren;

Overwegende, dat deze uitlegging zich ook zeer wel verdraagt met artikel 573 B.W. uit welke bepaling men daarbij dan mag afleiden, dat schilderijen

en beelden, voorzover zij bij uitzondering niet kostbaar of zeldzaam zijn, doch tot het gewone meubilair behoren onder stoffering en a fortiori onder huisraad mogen worden begrepen;

Overwegende, dat bij deze opvatting voorwerpen, begrepen onder de woorden „meubelen” of „huisraad” ook het gemeenschappelijk kenmerk krijgen, dat de wetgever voor ogen moet hebben gezweefd, n.l. gebruiksgoederen (niet: *verbruiksgoederen*) die normaliter in een huis nodig zijn om daarin op redelijke wijze te kunnen leven, waaronder eenvoudige voorwerpen, dienende tot versiering, kunnen worden begrepen, doch waartoe boeken niet noodzakelijk zijn;

Overwegende, derhalve, dat waar in casu de boeken van belletristische of historische aard noch verbeurd verklaard, noch gevorderd zijn, deze eigendom van Mr. Wijthoff zijn gebleven tot zijn overlijden en ingevolge daarvan aan zijn ergenamen zijn gaan toebehoren;

Overwegende, dat het gevolg hiervan is, dat deze, voorzover zij door het Nederlandse Beheersinstituut in beheer zijn genomen en tevens nog in het bezit van het Nederlandse Beheersinstituut zijn of voor het N.B.I. achterhaalbaar zijn, door het N.B.I. aan de erven Wijthoff moeten worden teruggegeven, en dat voorzover de door het N.B.I. in beheer genomen goederen niet meer in zijn bezit zijn of voor het N.B.I. achterhaalbaar zijn, het N.B.I. daarvoor schadevergoeding moet geven, voorzover niet blijkt, dat het ontbreken van die boeken moet worden toegeschreven aan een omstandigheid, waarvoor het N.B.I. niet aansprakelijk is, b.v. vermissing van boeken vóór 1 Maart 1946, zulks ingevolge artikel 13 van de Wet Overheidsaansprakelijke Bezettingshandelingen (K 451);

Overwegende, dat bij de mondelinge toelichting van deze zaak wel is gebleken, dat thans nog niet kan worden vastgesteld, welke boeken door het Nederlandse Beheersinstituut in beheer zijn genomen, welke daarvan vóór 1

Maart 1946 zijn verdwenen en welke van de overige nog in het bezit zijn van het Nederlandse Beheersinstituut of voor het N.B.I. nog achterhaalbaar zijn en partijen dan ook verklaard hebben er geen bezwaar tegen te hebben, dat voorzover mocht worden beslist, dat de boeken van historische of belletristische aard van Mr. Wijthoff niet onder de vorderingsbeschikkingen vallen met elkander in overleg te treden omtrent de teruggave van die boeken of de vergoeding daarvoor, en de Raad partijen daartoe dan ook in de gelegenheid zal stellen zulks met behoud van de bevoegdheid van de meest gerede partij zich wederom tot de Raad te wenden tot verkrijging van een nadere beslissing omtrent de punten waaromtrent partijen niet alsnog tot overeenstemming mochten geraken;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in zijn brief van 1 September 1949, waarvan beroep;

Verstaat, dat de boeken van historische of belletristische aard van wijlen Mr. S. J. M. Wijthoff niet vallen onder de beschikkingen van de Ministers van Justitie en Financiën d.d. 6 Mei 1946, nrs. 1115A en 1115B;

Alvorens verder te beslissen:

Stelt partijen in de gelegenheid om met inachtneming van hetgeen hierboven werd overwogen met elkander in overleg te treden omtrent de teruggave van die boeken, voorzover die door het Nederlandse Beheersinstituut in beheer zijn genomen en omtrent de vergoeding welke het Nederlandse Beheersinstituut verschuldigd mocht blijken te zijn voor de boeken, waarvan de teruggave niet mogelijk blijkt te zijn;

Verstaat, dat voor het geval partijen niet tot overeenstemming geraken, de meest gerede partij zich wederom tot de Raad zal kunnen wenden teneinde te dien aanzien een nadere beslissing te verkrijgen.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	97
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	98
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	107
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	108
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/119 t/m 51/121	pag. 321 t/m 336

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties Afdeling Rechtspraak.

Aan Mr. Karni is op diens verzoek bij K.B. van 15 October 1951 No. 18 eervol ontslag verleend uit zijn functie van lid van de Afdeling Rechtspraak van de Raad, zulks met ingang van 1 October 1951.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 26 October 1951 (i.z. Soutzen/
N.B.I./Cahn-Hoffmann).

Dading, aangegaan tussen N.B.I. q.q. de Staat beherend het voormalig vermogen van een — niet-ontvijande — Duitser en appellante (van echt gescheiden Nederlandse echtgenote van de Duitser) enerzijds en de tijdens de bezetting als vennote uitgekochte weduwe van een Joodse vennoot anderzijds, door Voorzitter op feitelijke gronden vernietigd, met regeling der rechtsgevolgen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Overwegende, dat appellante zich bezwaard gevoelt door en bij Ons in beroep komt van de door het N.B.I. bij acte, op 6 Januari 1949 verleden voor Notaris Hubertus Matheus Joseph Thomassen te Kerkrade, geëffectueerde dading en op de gronden, aangevoerd bij haar appelrequest — alhier in zijn geheel als geïnsereerd te beschouwen — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, heeft gevorderd:

„de dadingsovereenkomst tussen het Nederlandse Beheersinstituut en Mevr. „U. Cahn-Hoffmann d.d. 6 Januari 1949 te vernietigen, met veroordeling „van Mevr. U Cahn-Hoffmann om aan het Nederlandse Beheersinstituut „terug te betalen het door haar ontvangen bedrag ad f 7.370,67 met de rente „hiervan ad 5 % 's jaars vanaf 6 Januari 1949.”;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs verweerschrift — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier in zijn geheel te zijn ingevoerd — alsmede ter terechtzitting tegen deze vordering van appellant geen verweer heeft gevoerd en zich gaaf en onvoorwaardelijk heeft gerefereerd aan Ons oordeel;

Overwegende, dat partij Hoffmann ter terechtzitting bij monde van haar gemachtigde Mr. Dr. Coopman voornoemd tegen appellante's vordering verweer heeft gevoerd, zijnde door haar op de gronden, welke zijn vermeld in haar verweerschrift van 7 Mei 1951 — eveneens als te dezer plaatse in zijn geheel ingevoegd te beschouwen — en waarop hieronder voor zoveel nodig nog zal worden teruggekomen, heeft geconcludeerd tot afwijzing der vordering;

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

A. dat bij onderhandse acte d.d. 1 September 1940 door de ondertekenaars dier acte, te weten

„H. Wetzler en echtgenoot E. Wetzler-Soutzen, wonende Bleyerheiderstraat „17, Kerkrade (L.), hierna te noemen „Wetzler”,

„Handelsonderneming „Moussator”, eigenaar Ernst Cahn, gedomicileerd te „Naarden, zijn zaken tijdelijk drijvende te Amsterdam, Pieter Aertzsstraat „95 huis, hierna te noemen „Moussator” en

„N.V. „Increvem”, ten deze handelende in den persoon van haar Directeur „Piet Smits, wonende te Edam, hierna te noemen „Increvem”, tezamen is aangegaan — en wel „voor onbepaalde tijd” (art. 8 dezer acte) — een vennootschap onder firma, strekkende tot voortzetting van de exploitatie van „Het Smulhuis”, tot 1 September 1940 „door Wetzler alleen gedreven aan „de Bleyerheiderstraat 17 te Kerkrade” (art. 1), wordende volgens de artt. 3, 4 en 5 dezer firma-acte ingebracht:

door Wetzler: „de bestaande zaak aan de Bleyerheiderstraat No. 17 met „den inventaris — voorzover hij daarop rechten kan doen gelden — en alle „verdere aan die zaak verbonden rechten en verplichtingen...., terwijl hij

„voorts zijn nijverheid en vlijt inbrengt, alsmede de onroerende goederen „welke op het bedrijf betrekking hebben”;

„door *Moussator en Increvem*: „de nieuwe machines,, welke voor de uitbreiding van de zaak noodzakelijk zijn, wat voorheen met Wetzler nauwkeurig besproken en vastgelegd is”;

„door *Moussator* bovendien: „haar nijverheid en vlijt... bepaaldelijk met „betrekking tot de commercieele leiding en administratieve contrôle”;

„wordende voorts volgens art. 12 dezer firma-acte „in de netto-winst, resp. „het verlies, uit de balans en winst- en verliesrekening blijkende” door

voornoemde ondertekenaars „geparticipeerd als volgt:

„Wetzler 70 %

„Moussator 15 %

„Increvem 15 %”;

zijnde bij art. 13, lid 2, dezer acte bepaald, dat Wetzler gerechtigd is „op

rekening van zijn eventueel winstaandeel maandelijks f 125,— uit de kas

der vennootschap op te nemen, evenals „Moussator” en „Increvem” ge-

rechtigd zijn maandelijks gemeenschappelijk tot veertig gulden op rekening

van hun eventueel winstaandeel op te nemen, voor welke opnamen zij in

„de boeken der vennootschap worden gedebiteerd”;

zijnde voorts nog bij art. 15 dezer acte bepaald, dat „ingeval van overlijden

„van „Moussator” (Cahn)... de vennootschap door de beide overige ven-

„nooten zal worden voortgezet met diens weduwe, Mevrouw Ursula Cahn,

„geboren Hoffmann, onder dezelfde voorwaarden, als voor „Moussator”

„(Cahn) ingevolge deze overeenkomst gelden, zullende derhalve die weduwe

„geheel dezelfde plaats innemen als tevoren door „Moussator” (Cahn) werd

„ingenomen”;

B. dat Ernst Cahn voornoemd op 3 Maart 1941 is gefusilleerd, tengevolge waarvan partij Hoffmann ingevolge het bepaalde bij bovengenoemd art. 15 der firma-acte in zijn plaats trad als vennoot der firma „Het Smulhuis”;

C. dat vervolgens partij Hoffmann als vennoot is uitgetreden blijkens de door appellante te Onzer terechtzitting overgelegde onderhandse acte, in extenso luidende aldus:

„*Afstandsverklaring.*

Ondergetekende Mevr. de Wed. Ursula Cahn-Hoffmann, wonende te Naarden, verklaard hiermede dat zij al hare rechten en verplichtingen alsmede haar aandeel als *mede-vennote* in de zaak „Het Smulhuis”, gevestigd te Kerkrade, Bleyerheiderstraat 17, die zij volgens gesloten overeenkomst van 1 September 1940 bezit, overdraagt en afstaat aan het echtpaar H. Wetzler-Soutzen, wonende te Kerkrade, Bleyerheiderstraat 17.

Aldus gedaan te Naarden den 21 Juli 1941.

(w.g.) **URSULA CAHN-HOFFMANN.**”

D. dat daarna, te weten bij acte, op 5 Februari 1942 verleden ten overstaan van Notaris H. M. J. Thomassen te Kerkrade, door „de Heer Heinrich „Wetzler, gehuwd met Maria Elisabeth Soutzen, winkelier te Kerkrade, „Bleyerheiderstraat 17” en door „de Heer Piet Smits, directeur ener Naam-„loze Vennootschap, wonende te Edam, Lingerzijde 39, kantoor houdende te „Amsterdam, Damrak 13/16” is verklaard:

„dat door hen gezamenlijk is gedreven ene zaak onder de naam van vennootschap tot Exploitatie van het Smulhuis, gevestigd te Kerkrade; Dat deze vennootschap thans is ontbonden en af het activa is toebedeeld aan de comparant Wetzler, weshalve de comparant Wetzler wegens deze overname en onuitgekeerd winstaandeel schuldig is aan de comparant Smits een bedrag van vijf duizend negen honderd gulden — 5900 — welk bedrag zal worden betaald als volgt:

a. Een bedrag van twee duizend negenhonderd gulden circa veertien dagen na heden;

b. Een bedrag van vijftienhonderd gulden binnen één jaar na heden;

c. Een bedrag van vijftienhonderd gulden binnen twee jaar na heden. Dat de comparant Wetzler verplicht is om over gemeld schuldig erkend bedrag ene rente te betalen ad vijf en een half procent per jaar, vallende telken jare op heden en alles betaalbaar ten huize van de comparant Smits of door storting op diens postrekening nummer 144002”;

zijnde voorts bij deze acte tot zekerheid voor de betaling van een bedrag van f 3.000,— door de comparant Wetzler ten behoeve van de comparant Smits een tweede hypotheek verleend op het volgens deze acte aan hem (Wetzler) „in volle eigendom toebehorend onroerend goed:

„Gemeente Kerkrade:

„woon- en winkelhuis met tuin, gelegen aan de Bleyerheiderstraat 17 groot „één are twee en veertig centiareen, kadastraal bekend als Sectie F, nummer „2032”;

E. dat voorts door het echtpaar Wetzler-Soutzen aan partij Hoffmann is afgegeven de door partij Hoffmann ter zitting in originali overgelegde schuldbekentenis, in extenso luidende aldus:

„Kerkrade, 28-4-1942

Unterzeichneter H. J. Wetzler und meine Ehefrau geb. Soutzen erklären sich bereit, an frau Ursula Cahn geb. Hoffmann, die Summe von fl. 2.000,— zweitausend gulden zu zahlen, für Ausscheidung aus der Venoot (Het smulhuis) Bl.heidestr. 17. Die ersten fünfhundert Gulden sind zu zahlen im Juli 1942 Rest 1942 und 1943.

(w.g.) H. J. WETZLER

(w.g.) Vr. WETZLER-SOUTZEN.”

F. dat tenslotte bij de litigieuse acte van 6 Januari 1949, verleden ten overstaan van voornoemde Notaris H. M. J. Thomassen te Kerkrade, door:

- I. het N.B.I., „ten behoeve van de Staat der Nederlanden beherend het voor„malig vermogen van Heinrich Wetzler en zijne echtgenote Elisabeth „Soutzen, voorheen te Kerkrade”;
 - II. partij Hoffmann, volgens hare verklaring na het overlijden van haar echtgenoot Ernst Cahn „enig eigenares van diens aandeel in na te melden „vennootschap onder firma ingevolge artikel 15 van het vennootschaps„contract”;
 - III. de Heer Frans Albert Kuypers, gehuwd met Mevrouw Wilhelmina The-mothea Maria Genders, koopman te Kerkrade, Akerstraat 64;
- is verklaard als volgt:

„Door de echtelieden Wetzler-Soutzen voornoemd en de handelsonder-neming Moussator te Naarden, eigenaar Ernst Cahn voornoemd en de naamloze vennootschap Increvem, handelend in de persoon van haar Directeur de heer Piet Smits te Edam, werd in het jaar 1940 opgericht ene vennootschap onder firma, strekkende tot voortzetting van de ex-ploïtatie van „Het Smulhuis” aan de Bleyerheiderstraat 17 te Kerkrade waarin gerechtigd Wetzler voor zeventig procent en Moussator en Increvem ieder voor vijftien procent.

Bij akte voor mij notaris verleden vijf Februari negentienhonderd twee en veertig werd door de vennoten Wetzler en Piet Smits deze laatste als directeur der naamloze vennootschap Increvem verklaard, dat gemelde vennootschap onder firma was ontbonden en alle activa toebe-deeld aan Wetzler, tegen uitbetaling aan Increvem van een bedrag van vijftuizend negenhonderd gulden, welk bedrag Increvem ontving in contanten op latere tijdstippen.

Bij deze ontbinding werd geen rekening gehouden met het aandeel in deze vennootschap van de Handelonderneming „Moussator”;

De comparanten sub I en II handelend als gemeld, verklaarden, voor zoveel nodig thans voormelde vennootschap onder firma te ontbinden en bij wijze van dading het aandeel van Moussator per saldo vast te

stellen op zeventuizend driehonderd zeventig gulden zeven en zestig cent — 7.370,67 — gespecificeerd als volgt:

a. De helft van de taxatie der machines, totaal geschat op elfduizend honderd vijftig gulden voor de helft op vijfduizend vijfhonderd vijf en zeventig gulden	f 5.575,—
b. Vijftien procent van de winst over 1941 tot en met 1944 uitmakende vierduizend achthonderd zestig gulden	„ 4.860,—
c. Vijftien procent van de goodwill uitmakend honderd vijftig gulden	„ 150,—
d. Vijftien procent van het exploitatie-saldo van het onroerend goed, uitmakende zeventig gulden zes en veertig cent	„ 70,46

Totaal tien duizend zeshonderd vijf en dertig gulden zes en veertig cent f 10.655,46

Te verminderen met:

a. De helft der reparatiekosten van vorenbedoelde machines uitmakende negenhonderd vier en negentig gulden twee en zeventig cent	f 994,72
b. de helft der taxatiekosten der machines uitmakende honderd twee en twintig gulden een en dertig cent	f 122,31
c. Vijftien procent der nog openstaande ondernemingsbelasting over de jaren 1943 en 1944 uitmakende honderd zeven en zestig gulden zes en zeventig cent	f 167,76
d. Het reeds van Wetzler ontvangen bedrag ad twee duizend gulden	f 2.000,—

Totaal drieduizend tweehonderd vier en tachtig gulden negen en zeventig cent f 3.284,79

f 3.284,79

Zodat aan Moussator per saldo toekomt zeventuizend driehonderd zeventig gulden zeven en zestig cent f 7.370,67”

hebbende verder bij deze acte de comparanten sub I en II verklaard „te hebben verkocht aan de comparanten Kuypers, die verklaarden van deze te „hebben gekocht” de in deze acte nader omschreven machines in het pand Bleyerheiderstraat 17 te Kerkrade (Smulhuis) voor de prijs van f 10.160,57, „welke koopprijs verkopers verklaarden te hebben ontvangen van de koper, „welke zij voor deze betaling kwijting verklaarden te verlenen, verklarende „zij voor de overdracht van de zaak de daaraan verbonden goodwill geen „extra vergoeding te verlangen”, verklarende vervolgens „de comparante de „weduwe Cahn-Hoffmann het haar toekomende aandeel ad zeventuizend „driehonderd zeventig gulden zeven en zestig cent te hebben ontvangen uit „voormelde koopprijs en te bevestigen, dat zij thans geen enkele aanspraak „meer maakt op het vermogen der hiervoor ontbonden vennootschap noch op „het onroerende goed, waarin voormelde firma gevestigd was, doch eigendom „bleef van Wetzler”;

hebbende tenslotte bij deze acte het N.B.I. verklaard „te hebben verkocht „aan de comparant Kuypers, die verklaarde te hebben gekocht” het in de Gemeente Kerkrade gelegen „winkel- en woonhuis aan de Bleyerheiderstraat 17, „kadastraal bekend in Sectie F nummer 2032 groot één are twee en veertig „centiare, door Wetzler voornoemd aangekocht bij akte voor notaris Nijst te „Kerkrade verleden dertig October negentienhonderd acht en twintig” en wel voor de prijs van f 11.000,—, welke koopprijs de koper verklaarde te zullen voldoen binnen acht dagen na dato dezer acte;

G. dat na de hierboven sub C geciteerde afstandsverklaring van 21 Juli

1941 door partij Hoffmann van H. Wetzler diverse bedragen zijn ontvangen, zulks blijkens de hieronder genoemde, door appellante's gemachtigde te Onzer terechtzitting van 7 Mei 1951 overgelegde quitanties en postwisselreçu's:

1) blijkens quitantie d.d. Kerkrade, den 23 Juli 1941, ondertekend door partij Hoffmann: „voor de maanden Maart, April, Mei, Juni, Juli”	f 100,—
2) blijkens quitantie d.d. Kerkrade, den 1 October 1941: „tweintig „gulden voor maand Sept. '41 en vijftien gulden 70 cent (15.70) reiskosten”	„ 35,70
3) blijkens postwisselreçu d.d. Kerkrade, 24-11-1941	„ 180,—
4) blijkens quitantie d.d. Kerkrade, den 28 April 1942	„ 750,—
5) blijkens quitantie d.d. Kerkrade, den 19-8-1942	„ 500,—
6) blijkens postwisselreçu d.d. Kerkrade, 1-3-1943	„ 500,—
7) blijkens postwisselreçu d.d. Kerkrade, 21-4-1943	„ 550,—
8) blijkens postwisselreçu d.d. Kerkrade, 28-4-1943	„ 450,—

derhalve in totaal f 3.065,70

waarvan blijkens de hierboven sub 2 genoemde quitantie voor „reiskosten” zijn betaald

„ 15,70

zodat partij Hoffmann uit anderen hoofde van H. Wetzler heeft ontvangen

f 3.050,—

van welk bedrag f 2.000,— aan haar werd betaald na de afgifte aan haar van de hierboven sub E genoemde schuldbekentenis d.d. 28 April 1942;

H. dat blijkens een door Ons ambtshalve opgevraagd afschrift der acte van inschrijving in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Heerlen van 6 Mei 1942, Jaarletter en Opgaafnummer V No. 339, Dossiernummer 6543 door partij Hoffmann als „vennote” van „Het Smulhuis”, gevestigd te Kerkrade, aangifte is gedaan van haar uittreding, zijnde deze aangifte door haar ondertekend te Amsterdam in April 1942;

J. dat appellante — Nederlandse van geboorte — op 21 December 1928 is gehuwd met de Duitser Heinrich Wetzler zonder huwelijks voorwaarden te hebben gemaakt, zodat krachtens het in casu toepasselijk wettelijk Duits huwelijksgoederenrecht tussen het echtpaar Wetzler-Soutzen scheiding van goederen bestond, waarbij de man het beheer en het genot had van het goed zijner vrouw;

dat evenwel uit de hierboven sub A genoemde firma-acte van 1 September 1940 blijkt, dat het echtpaar Wetzler-Soutzen beiden vennoten waren van „Het Smulhuis” en wel tezamen voor 70 %, zodat bij liquidatie van deze firma het aan hen beiden toekomende moet worden gescheiden en gedeeld als waren zij tezamen vennoten in een maatschap;

dat dit huwelijk door echtscheiding is ontbonden bij vonnis van het Landesgericht te Aken d.d. 6 Februari 1948;

dat de Directie van het N.B.I. bij beschikking van 17 Mei 1950 WFV'5719 heeft verklaard, dat appellante niet langer vijandelijk onderdane is in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen, met de aantekening, dat deze beschikking niet vrijwaart voor enige andere overheidsmaatregel te haren opzichte te nemen;

Overwegende, dat door partijen ten processe niets is gesteld omtrent enige ontvijanding van Heinrich Wetzler voornoemd, noch omtrent enige aanvraag, daartoe door hem gedaan, zijnde Ons ook bij ambtshalve informatie terzake bij de Afdeling Ontvijanding van de Directie van het N.B.I. niet gebleken van enige ontvijandingsaanvraag, ingediend door Heinrich Wetzler, zodat Wij moeten aannemen, dat diens vermogen, hetwelk krachtens art. 3, lid 1, E 133 van rechtswege in eigendom is overgegaan op de Staat der Nederlanden en krachtens art. 10, lid 1, E 133 ten behoeve van de Staat wordt beheerd door het N.B.I., ingevolge het bepaalde bij art. 4 der Wet van 20 Juli 1951 (No. 311) thans nog steeds is eigendom van de Staat, voor de Staat wordt beheerd door

het N.B.I. en door het N.B.I. moet worden geliquideerd ten bate van de algemene middelen van de Staat der Nederlanden;

dat een en ander tengevolge heeft, dat het N.B.I. q.q. de Staat, beherende voornoemd gewezen vermogen van Heinrich Wetzler, tezamen met appellante zal moeten overgaan tot scheiding en deling van het bij de liquidatie der firma „Het Smulhuis” aan Heinrich Wetzler (resp. de Staat) en aan appellante tezamen toekomende;

dat het derhalve appellante niet onverschillig kan laten, hoe de liquidatie der voornoemde firma door het N.B.I. is resp. wordt bewerkstelligd en zij met name in haar onderhavig beroep ontvankelijk is, waar zij stelt, dat het N.B.I. ten onrechte uit de baten, resp. het liquidatie-saldo van die firma aan partij Hoffmann heeft uitbetaald het in de litigieuze acte van 6 Januari 1949 gespecificeerde bedrag van f 7.370,67;

Overwegende omtrent de vraag, of deze uitbetaling al dan niet terecht is geschied:

I. dat blijkens de inhoud van voornoemde litigieuze acte van 6 Januari 1949 de partijen bij die acte het hebben doen voorkomen, dat partij Hoffmann nog eigenares was van het aandeel van haar overleden man Ernst Cahn („Moussator”), zulks met negatie van de reeds ruim 7 jaren eerder plaats gehad hebbende uittreding van partij Hoffmann uit de firma, blijkende deze uittreding uit de hierboven sub C geciteerde afstandsverklaring van partij Hoffmann van 21 Juli 1941, uit de hierboven sub E geciteerde schuldbekentenis van het echtpaar Wetzler-Soutzen van 28 April 1942 en uit de hierboven sub H genoemde aangifte van uittreding door partij Hoffmann van April 1942;

II. dat partij Hoffmann hieromtrent stelt:

- 1e. dat appellante en haar man (Duitsers) na het fusilleren van Ernst Cahn ongeoorloofde pressie hebben uitgeoefend op partij Hoffmann om uit de zaak te treden;
dat partij Hoffmann, die geen inkomen had, recht had op f 20,— per maand en daarom vroeg;
dat zij ten antwoord kreeg, dat het verboden was, haar iets te betalen;
dat op 19 November 1941 appellante (of haar man) schreef, dat zij volgens het contract tot niets verplicht was, dat de vennootschap „aufgelöst” wordt, en dat het contract in handen is van „höhere Autoritäten”, en dat elke zakelijke verbinding met haar verboden was;
dat, toen appellante daarna bezoek kreeg van partij Hoffmann, appellante heeft gezegd, dat Smits, de derde vennoot, reeds was uitgekocht en dat zij (partij Hoffmann) er ook uit moest en dat, als zij geen f 2.000,— als uitkoop accepteerde, zij (partij Hoffmann) op last van de Duitsers niets kreeg;
dat partij Hoffmann, geestelijk kapot van de terechtstelling van haar man, geen weerstand had en ook financieel van alles beroofd was en niet anders kón dan de z.g. „uitkoop” van f 2.000,— accepteren;
dat het vaststaat, dat deze afkoop haar afgedwongen is en veel te laag is en hier rechtstreeks sprake is van dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand, of van personen, die misbruik maakten van de dwangpositie, waarin partij Hoffmann — de vrouw van de bekende gefusilleerde „Jude” — verkeerde tegenover appellante's man Wetzler, een z.g. „arische Duitser”, die niets te vrezen had en openlijk de steun van de vijand genoot;
- 2e. dat appellante's stelling, dat partij Hoffmann op 21 Juli 1941 haar rechten en haar aandeel in de vennootschap afgestaan heeft aan het echtpaar Wetzler, onjuist is, zijnde deze overdracht geschied op 28 April 1942, toen het echtpaar Wetzler verklaarde aan partij Hoffmann schuldig te zijn f 2.000,— wegens uittreden uit de vennootschap (zie de hierboven sub E geciteerde schuldbekentenis);
- 3e. dat het voorts niet waar is, dat aan partij Hoffmann f 3.000,— is uitgekeerd als vergoeding voor haar uittreden: dit was f 2.000,— (zie voornoemde schuldbekentenis);
- 4e. dat het N.B.I. terecht het „uittreden” van partij Hoffmann niet rechts-

geldig heeft geacht en bij de acte van dading van 6 Januari 1949 opnieuw een verdeling heeft vastgesteld en het aandeel van partij Hoffmann op f 7.370,67, zijnde deze vaststelling geschied volgens objectieve gegevens, waaraan niet te tornen valt, immers volgens de specificatie werden de machines, welke volgens het firmacontract waren ingebracht door Cahn en Smit — welke laatste firmant reeds voor f 5.900,— was uitgekocht — getaxeerd op f 11.150,— waarvan partij Hoffmann de helft kreeg, terwijl zij voorts volgens contract recht had op 15 % van de winst, gesteld op f 4.860,— en nog enige kleinere bedragen, zijnde tenslotte afgetrokken de lasten, alsmede het reeds door partij Hoffmann ontvangen bedrag van f 2.000,—;

III. dat het N.B.I. — zich stellende op het standpunt, dat de onderhavige zaak feitelijk buiten het N.B.I. omgaat, daar immers de vernietiging gevorderd wordt van een door het N.B.I. als beheerder over het vermogen van appellante enerzijds en partij Hoffmann anderzijds gesloten overeenkomst — zich heeft bepaald tot de verklaring, dat het aan het N.B.I. „inderdaad onbekend was, dat Wetzler met Mevrouw Cahn-Hoffmann een overeenkomst had getroffen betreffende haar uittreden en dat zij deswege f 3.000,— heeft ontvangen in den loop der jaren 1942 en 1943” en dat het N.B.I. „niet kan nagaan of deze som van f 3.000,— een redelijke vergoeding voor het uittreden van Mevrouw Cahn-Hoffmann is geweest”, zijnde het N.B.I., aannemende, dat dit inderdaad het geval is geweest, van oordeel, dat voor een rechtsherstel van partij Hoffmann geen aanleiding bestaat, omdat zij het haar toekomende heeft ontvangen;

Overwegende, dat partij Hoffmann ter adstructie van haar betoog, dat de afkoop haar afgedwongen zou zijn en dat hier sprake zou zijn van dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed van of vanwege de vijand (zie art. 25 sub a E 100) heeft verwezen naar twee door haar gemachtigde ter zitting overgelegde brieven van appellante, in extenso luidende aldus:

1) „Kerkrade, 19-11-041

Sehr geehrte Frau Kahn,

Den Brief vom 18.11 haben wir dankend erhalten, sie wissen ja das hier auch nicht alles auf Rollen läuft. Wir haben ihnen heute das geld für die Wäsche abgesand fl. 180 hundert achtzig, das wurde eine Woche auf die andere geschoben aber sie waren es doch sicher.

Und jetzt vom Kontrakt, ich bin nichts mehr verpflichtet wie sie schreiben, habe es ihnen doch im vorletzten brief geschrieben, das die Venoot Wahrscheinlich aufgelöst wird. Der Kontrakt ist in Händen höhere Autoritäten, und mir jede geschäftliche Verbindung mit Ihnen und S. untersagt. Sie bekommen Nachricht darüber, wan weis ich nicht, und sonst sind wir noch alle gesund munter und tapfer was wir auch von ihnen hoffen.

Die Kinder sind auch frisch und gesund, was wollen wir den noch mehr.

Viele Grüsse von uns Alle.”

2) „Kerkrade, 15-2-1942

Waarde M.vr. Cahn,

U hebt langs niets meer van ons gehoord wat U wel zeer zal verwondert hebben ik ben weer ziek geweest en was in het ziekenhuis ook de twee groote kindere zijn op het ogenblik ziek ik denk dat het niet zoo erg is. Mijnheer Smits was hier en er is allerhand verandert hier ook met de venoot is niet alles in orde. — Nu hadden wij graag dat U zoo gouv mogelijk naar Kerkrade over kwam liefs hadden wij dan van U bericht wanneer dat U kunt komen alles andere mondeling.

met vele groeten van Vr. Wetzler.”

Overwegende, dat appellante heeft bestreden, dat in casu sprake zou kunnen zijn van enige dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed als bovenbedoeld en ter staving van haar betoog, dat het uittreden van partij Hoffmann uit de vennootschap in alle vrede en vriendschap heeft plaats gehad, heeft gewezen op:

A. een door appellante bij haar appelrequest overgelegd schrijven van partij Hoffmann, in extenso luidende aldus:

„Amsterdam, 2 Mei '42.

Sehr geehrter Herr u. Frau Wetzler,

mit gleicher post sende ich an die Kamer v. Koophandel in Heerlen das Formular mit meiner Unterschrift, dasz ich als Vennoote ausgetreten bin. Ich hoffe es ist nun alles in Ordnung und Sie sind schnell in der Lage, die ausgemachte Summe zu schicken.

Ferner wünsche ich Ihnen weiter recht viel Glück für die Zukunft und dasz Sie Ihr Geschäft im Sinne meines b. Mannes weiter aufbauen u. führen. Nach dieser schweren Zeit kommt auch wieder eine andere bessere. Unser Abschied 1. Frau Wetzler war leider sehr überstürzt, aber G.s. Dank habe ich den Zug noch erreicht. Lassen Sie Alle es sich recht gut gehen.

Recht herzliche Grüsse auch an die lieben Kinder u. Gretchen.

Ihre URSULA CAHN.

Frau Wetzler vergessen Sie auch nicht *Strümpfe* u. *Seife*?"

B. het feit, dat partij Hoffmann nog in 1944 vanuit Naarden overkwam naar Kerkrade voor een familiefestje bij appellante, welk door appellante bij haar appelrequest gesteld feit zijdens partij Hoffmann niet is weersproken en derhalve ten processe is komen vast te staan;

Overwegende, dat Wij van oordeel zijn, dat de hierboven geciteerde correspondentie tussen partij Hoffmann enerzijds en appellante anderzijds geen voldoende grond oplevert om te kunnen concluderen tot het in casu aanwezig zijn van een geval als bedoeld in art. 25 sub a E 100, terwijl uit het in de vorige overweging sub B vermelde feit duidelijk blijkt van een zeer goede verstandhouding nog in 1944 tussen partij Hoffmann enerzijds en het volgens hare stellingen ten processe van haar dwangpositie misbruik gemaakt hebbende echtpaar Wetzler-Soutzen, welke goede verstandhouding overigens eveneens ten duidelijkste blijkt uit haar eigen brief aan appellante van 2 Mei 1942, geschreven vlak na de door haar thans als „afgedwongen” voorgestelde „afkoop”;

dat Wij in dit verband opmerken, dat in de litigieuse acte van 6 Januari 1949, verleden voor Notaris Thomassen te Kerkrade, omtrent de plaats gehad hebbende uittreding en afkoop van partij Hoffmann niets expressis verbis vermeld staat, kunnende hoogstens uit de in die acte voorkomende verklaring der „comparanten sub I en II” (te weten: het N.B.I. en partij Hoffmann) „voor „zoveel nodig thans voormelde vennootschap onder firma te ontbinden en „bij wijze van *dading* het aandeel van Moussator vast te stellen op” f 7.370,67 en uit de vermelding (op pag. 2 sub d dier acte) van „het reeds van Wetzler „ontvangen bedrag ad tweeduizend gulden — f 2.000,—” worden opgemaakt, dat het de bedoeling dezer twee comparanten was om bijwege van minnelijk rechtsherstel („*dading*”) de bovenbedoelde uittreding van partij Hoffmann ongedaan te maken, resp. als niet geschied te beschouwen en alsnog tot ontbinding en liquidatie der firma over te gaan, waarbij dan het bedrag van f 2.000,— — blijktens de hierboven sub E geciteerde schuldbekentenis van 28 April 1942 door het echtpaar Wetzler aan partij Hoffmann betaald „für Ausschcheidung aus der Vennoot (Het Smulhuis)” — is opgenomen onder de bedragen, waarmede het totaal der aan partij Hoffmann per 6 Januari 1949 als dan uittredende vennote toekomstige bedragen ad f 10.655,46 moest worden verminderd om uiteindelijk te komen tot het aan partij Hoffmann blijkens deze notariële acte als „het haar toekomstige aandeel” ontvangen bedrag van f 7.370,67;

Overwegende, dat uit de hierboven sub 1 tot en met 8 omschreven, door appellante aan Ons overgelegde, quitanties blijkt, dat boven en behalve de bovenbedoelde afkoopsom ad f 2.000,— door partij Hoffmann bovendien — te weten in de periode v/m 23 Juli 1941 t/m 28 April 1942 — nog van Wetzler werd ontvangen in totaal f 1.065,70, waarvan f 15,70 wegens „reiskosten”;

dat partij Hoffmann derhalve na de afstandsverklaring van 21 Juli 1941 terzake van winstaandeel en afkoopsom tezamen van Wetzler heeft ontvangen

f 3.050,— of f 1.050,— méér dan het in de notariële acte van 6 Januari 1949 door haar als „reeds van Wetzler ontvangen” opgegeven bedrag van f 2.000,—;

Overwegende voorts, dat door appellante bij haar appelrequest is gesteld en door partij Hoffmann niet is weersproken, dat bij het sluiten van de vennootschap onder firma reeds het grootste deel van de machines aanwezig was als eigendom van appellante en haar vroegere echtgenoot, terwijl de nieuw aangeschafte machines geheel en al werden betaald door de firmant N.V. „Increvem” m.a.w., dat re vera door de firmant Cahn („Moussator”) niets anders is ingebracht dan diens „nijverheid en vlijt... bepaaldelijk met be„trekking tot de commercieele leiding en administratieve contrôle”, welke leiding en contrôle — gezien het feit, dat Cahn in Amsterdam woonde en een zaak dreef en de litigieuse firma te Kerkrade was gevestigd — onmogelijk bijzonder intensief kan zijn geweest;

dat Wij, gezien het vorenstaande en gezien het feit, dat bij het uittreden van „Increvem” aan laatstgenoemde een bedrag van f 5.900,— werd uitgekeerd, van oordeel zijn, dat het aan partij Hoffmann in totaal uitbetaalde bedrag van f 3.050,— niet — zoals door haar beweerd — veel te laag was;

Overwegende tenslotte, dat het N.B.I. weliswaar bij het 4e sustenu van deszelfs conclusie van antwoord heeft verklaard, dat het aan het N.B.I. „on„bekend was, dat Wetzler met Mevrouw Cahn-Hoffmann een overeenkomst „had getroffen betreffende haar uittreden en dat zij deswege f 3.000,— heeft „ontvangen in den loop der jaren 1942 en 1943”, doch de bekendheid van het N.B.I. met de gehele gang van zaken bij de firma vanaf de oprichting daarvan — inclusief het feit van het uittreden als vennote van partij Hoffmann en de betaling aan haar daarvoor door Wetzler van f 2.000,— — blijkt uit een in het door Ons ambtshalve opgevraagde dossier van de Vertegenwoordiging Zuid-Limburg betreffende het beheer over het vermogen van Wetzler zich bevindend „Rapport inzake Het Smulhuis te Kerkrade” van de belastingconsulent F. Habets te Kerkrade, gedateerd 13 Augustus 1946;

Overwegende, dat Wij op bovenstaande gronden te rade zijn geworden om appellante's vordering toe te wijzen als hieronder in het dictum nader omschreven en om het N.B.I. en partij Hoffmann als de beide in het ongelijk gestelde partijen te veroordelen in de kosten, gevallen aan de zijde van appellante en wel ieder voor de helft;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Vernietigen de dadingsovereenkomst, aangegaan tussen het N.B.I. q.q. de Staat der Nederlanden behierend het voormalig vermogen van Heinrich Wetzler en appellante enerzijds en partij Hoffmann anderzijds, neergelegd in de litigieuse acte, verleden op 6 Januari 1949 ten overstaan van Notaris H. M. J. Thomassen te Kerkrade;

Veroordelen partij Hoffmann om het ingevolge deze overeenkomst en blijkens voornoemde acte door haar ontvangen bedrag ad f 7.370,67 terug te betalen aan het N.B.I.;

Bepalen, dat het N.B.I. na ontvangst van voornoemd bedrag dit als bate in het vermogen der ontbonden vennootschap onder firma „Het Smulhuis” zal doen vloeien en vervolgens zal overgaan tot scheiding en deling tezamen met appellante van het liquidatiesaldo, toekomende aan het N.B.I. q.q. de Staat als rechtsopvolger van de vennot Wetzler enerzijds en aan appellante als Wetzler's medevennote in voornoemde vennootschap anderzijds;

Veroordelen het N.B.I. en partij Hoffmann, ieder voor de helft, in de proceskosten, gevallen aan de zijde van appellante, welke door Ons tot aan de uitspraak van dit vonnis worden begroot op f 150,— in totaal.

Aldus gedaan enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

- No. 223. Royering van certificaten van buitenlandse effecten, welke voorzien zijn van voorlopige stukkenverklaringen.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel deelt, onder verwijzing naar haar Algemene Vergunning voor de royerung van certificaten van buitenlandse effecten, gepubliceerd onder Mededeling no. 97 in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 18 September 1946, mede, dat aan de in de vorenbedoelde Algemene Vergunning gestelde voorwaarden het volgende moet worden toegevoegd:

- „f. voorzover de te royeren certificaten voorzien zijn van voorlopige stukkenverklaringen als bedoeld in art. 4 van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer, deze voorlopige stukkenverklaringen door het desbetreffende inleveringskantoor bij het Secretariaat der Afdeling Effectenregistratie, Keizersgracht 105, Amsterdam, worden aangeboden, ten einde voorzien te worden van een waarmerk, waaruit blijkt, dat van de zijde van de Afdeling Effectenregistratie geen bezwaar bestaat tegen royerung van het desbetreffende certificaat.”

29 October 1951.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Voorlopige erkenning vorderingen Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

De beheerders van de vijandelijke onderdaan de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V. te Amsterdam brengen hierbij ter kennis van belanghebbenden, dat van de datum van publicatie dezer mededeling in de Nederlandse Staatscourant af gedurende één maand ten kantore van de Bank, Keizersgracht 452, te Amsterdam-C., ter inzage liggen de lijsten nos. 70 tot en met 74, vermeldende de door hen erkende vorderingen nos. 932 tot en met 983.

A. HARMS en Mr. A. N. KOTTING.
(Ned. Stct. 29 October 1951, No. 210).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/119

RAAD RECHTHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
28 Aug. 1951. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Alle partijen bij de verkoop van het ontroerend goed, waarvan rechtsherstel wordt gevraagd, betrokken, zullen de gevolgen van haar deelneming voor haar rekening hebben te nemen. Partijen, die uit haar optreden voordeel hebben genoten, kunnen niet in het rustige bezit daarvan worden gelaten.

Tegenover partijen, die bij de transacties winst hebben gemaakt, staat de O.O.M. die met verlies heeft verkocht en partij Geerts, die als laatste koper de percelen moet afstaan. Regres tegens uitwinning komt de koper alleen toe tegen zijn onmiddellijke voorganger; dat deze slechts „tussenpersoon” is geweest, is juridisch irrelevant. Aan partij Geerts in casu geen regres toegekend naar analogie van art. 1531 B.W.; Geerts kende het gevaar van uitwinning bij het aangaan van de koopovereenkomst en heeft op eigen schade en bate gekocht.

De schade door de O.O.M. geleden staat geheel buiten het rechtsherstel — het door haar genoten saldo rendement kan zij in mindering brengen op het door haar geleden verlies en komt naar de eisen van redelijkheid en billijkheid niet in aanmerking voor afdracht aan derden.

De „Landelijke” verliest de zekelijke zekerheid, maar er is geen reden, de door anderen geleden schade op haar af te wentelen.

De tussenkopers moeten hun winst afstaan; er is alleen dan reden om hen te doen mededelen in de schade van anderen, indien aan hen grotere schuld ware te verwijten dan aan de laatste koper, hetgeen niet het geval is.

Zie voor de verdere regeling van de gevolgen van het rechtsherstel het vonnis.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113c; 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder: enz.
Post alia:

Overwegende, dat het daarom de Raad doelmatig is voorgekomen zich in zijn thans te geven uitspraak te bepalen tot het vastleggen van de beginselen, naar welke de gevolgen van het te verlenen rechtsherstel zijn te regelen, bepaaldelijk voor wat betreft de volgende ten deze bestaande strijdpunten:

- I. welke partij of welke der partijen zal of zullen de consequenties hebben te dragen van hun optreden bij de reeks van transacties, welke met betrekking tot de onderwerpelijke percelen hebben plaats gevonden, bij welke consequenties dan in de eerste plaats valt te denken aan door die partij of partijen dientengevolge geleden of te lijden schade, ofwel verkregen voordelen;
- II. zal aan de partij, welke zodanige schade heeft geleden dan wel zodanig voordeel heeft verkregen zijn toe te kennen, onderscheidenlijk op te leggen, het recht, onderscheidenlijk de verplichting, die schade op één of meer der andere partijen te verhalen, onderscheidenlijk dat verkregen voordeel aan één of meer der andere partijen te vergoeden;
- III. ingeval van bevestigende beantwoording van én of beide vragen onder II, welke is dan de partij of welke zijn de partijen, op wie zodanige regresplicht is te leggen, onderscheidenlijk aan welke die vergoeding moet geschieden?
- IV. naar welke beginselen zullen de bedragen der gepretendeerde schade moeten worden bepaald?

zullende na beantwoording dier vragen de zaak ter verdere afdoening, worden teruggewezen naar de notarisbemiddelaar, waarna, bijaldien alsdan nog verdere geschilpunten zullen blijken te bestaan met betrekking tot de cijfers, de meest gereede partij zich andermaal ter oplossing van die geschilpunten zal kunnen wenden tot deze afdeling van de Raad, die zich reeds

thans voorbehoudt alsdan de weer op te vatten behandeling aan te vangen met het geven van een interlocutoire uitspraak, strekkende tot een comparitie van één of meerdere partijen ter fine van het geven van inlichtingen;

Overwegende, dat bij de op 24 Mei 1951 gehouden mondelinge toelichting de Raad dit schema, waarnaar hij zich voorstelt te komen tot de uiteindelijke oplossing van alle twistpunten, aan de betrokkenen heeft medegedeeld, die zich bij hun toelichting daarnaar hebben gedragen, in dier voege, dat de cijfers buiten beschouwing zijn gebleven;

Overwegende thans met betrekking tot de voormelde vier punten:

Ad I. dat daarbij uitgangspunt dienen te zijn de volgende vaststaande feiten:

ten aanzien van partij van der Zaag:

dat deze partij de eerste schakel is geweest in de lange reeks van met betrekking tot de litigieuze percelen gesloten transacties, waar hij dezelve kocht in de loop van het jaar 1942 uit handen van de N.G.V.;

dat het geen betoog behoeft, dat mitsdien die partij in ieder geval haar aansprakelijkheid zal hebben te dragen van dit optreden;

dat reeds in Augustus 1941 was uitgevaardigd de verordening van de Rijkscommissaris betreffende het Joodse Grondbezit, inhoudende de verplichting van zodanig bezit aangifte te doen bij de N.G.V. uiterlijk op 15 September 1941, welke verordening vervolgens aan gezegde instelling de bevoegdheid toekende het beheer van Joods grondbezit over te nemen, van welk overnemen van het beheer in de openbare registers aantekening geschiedde, terwijl voorts ingevolge artikel 10 van bedoelde verordening personen, ondernemingen als anderszins slechts met goedkeuring van de Rijkscommissaris Joods grondbezit onder bezwarende titel konden verkrijgen;

dat derhalve ten tijde van de aankoop der percelen door partij van der Zaag de beroving der Joden door de bezetter reeds in volle gang was en algemeen bekend was, althans kon zijn en in ieder geval toen reeds met zekerheid viel te voorspellen, dat die beroving regelmatig op steeds groter schaal zou voortgang vinden;

dat een en ander medebracht, dat ieder, die zich niet wilde maken tot medeplichtige aan, zo niet zelfs tot

mededader van, die practijken met de uiterste nauwgezetheid de herkomst had na te gaan van objecten tot welker aankoop hij geneigdheid had;

dat daarbij nog in aanmerking dient te worden genomen dat deze partij haar transactie afsloot met de N.G.V., aan welke een restant van de koopprijs — te weten na aftrek ten gunste van de gedeposedeerde van enige renten en lasten — werd afgedragen, terwijl bovendien op die transactie naar het vooraangehaalde voorschrift der betreffende verordening de goedkeuring vanwege de Rijkscommissaris was vereist;

dat de Raad niet aanvaardt, dat partij van der Zaag niet bekend zoude zijn geweest met het notoire karakter van de door de bezetter gecreëerde instelling van de N.G.V., noch dat hem meerbedoeld voorschrift ten aanzien van de op zijn transactie te verkrijgen goedkeuring niet bekend zoude zijn geweest en zelfs, al ware zodanige onbekendheid aanwezig, dan nog geldt het zo juist naar voren gebrachte omtrent de aansprakelijkheid van iedereen, die tot transactie bepaaldelijk van een onroerend goed — waarvan de herkomst bijwege van een eenvoudige recherche ten hypotheekkantore was na te gaan — overging;

dat de omstandigheid, dat hij ten deze slechts als tussenpersoon zoude zijn opgetreden, in zijn aansprakelijkheid uit voorzegen hoofde geen verandering vermag te brengen;

dat hij trouwens die aansprakelijkheid ook zelve aanvaardt, in zoverre, dat hij zich bereid verklaard heeft zijn bij het transport gemaakte netto-winst te vergoeden;

dat de vraag, of zijn aansprakelijkheid zich zal hebben uit te strekken tot het bijdragen nog verder in door andere partijen geleden schade eerst aan de orde komt bij het bespreken van de overige boven onder II, III en IV neergelegde punten;

dat in het vorenstaande tot zover op de bezwaren van deze partij is recht gedaan;

ten aanzien van partij O.O.M.:

dat mede voor die partij geldt het ten aanzien van partij van der Zaag overwogene met betrekking tot het gevaar en de risico welke iedereen, die zich in die tijd inliet met transacties betreffende onroerend goed, zich oplegde;

dat de omstandigheid, dat die partij later de percelen weer met verlies doorverkocht, waarmede zij opvolgende kopers beoogde te waarschuwen, dat de percelen besmet waren, hetadium van de verrichte aankoop niet vermag op te heffen, waarbij in het midden gelaten wordt, of zodanige opvolgende koper een en ander heeft geweten en begrepen;

ten aanzien van partij van der Vlucht:

dat deze, naar haar beweren, bij haar aankoop van de percelen door haar verkoopster, partij firma Knols, niet is gewaarschuwd voor wat betreft de herkomst der percelen, doch dat dit eerst is geschied bij het passeren der transportakte;

dat, gelijk boven betoogd, zodanige waarschuwing reeds in genoegzame mate was aanwezig, in de boven vermelde omstandigheden en het door partij van der Vlucht betoogde derhalve niet is genoegzame grond om zich van hare aansprakelijkheid ter zake te ontslaan, zullende hoogstens het door haar gemoveerde een punt van overweging kunnen zijn bij de hierna volgende bespreking van de punten II, III en IV;

dat partij firma Knols die stelling omtrent een achterwege blijven van een waarschuwing harerzijds heeft weersproken, doch dit als ten deze irrelevant kan worden voorbijgegaan om zonodig hierna aan de orde te worden gesteld;

dat ook overigens partij van der Vlucht hare aansprakelijkheid te dezer zake inzielt, in zoverre, dat zij zich heeft bereid verklaard de door haar bij de transporten gemaakte netto-winst te vergoeden en tevens voor een gedeelte bij te dragen in de schade, welke zal ontstaan, als de vorderingen op de N.G.V. niet integraal worden uitbetaald, ofwel andere geleden of te lijden schade niet op de N.G.V. is te verhalen, zullende de vraag, of gehoudenheid daartoe aan partij van der Vlucht behoort te worden opgelegd straks aan een onderzoek en beantwoording worden onderworpen;

ten aanzien van partij Geerts:

dat de Raad hier als herhaald wenst beschouwd te zien het betoogde omtrent de grond, waarop steunt de aansprakelijkheid van alle partijen, die zich in de schakel van transacties met betrekking tot de onroerende goederen hebben gevoegd, terwijl hetgeen die partij wijders heeft opgemerkt ten aan-

zien van een haar toekomend recht van regres op partij O.O.M. hierna nader zal worden onder de ogen gezien;

ten aanzien van partij firma Knols:

dat het door haar naar voren gebrachte omtrent een achterwege blijven van een haar door partij van der Zaag gegeven waarschuwing mede afstuit op het vóór-overwogene en uit dien hoofde niet rechtvaardigt haar beroep op goede trouw;

dat de gestie van de betreffende notaris al evenzeer ten deze is irrelevant, immers die partij naar algemene rechtsregelen die gestie voor hare rekening heeft te nemen;

dat met een en ander is beslist over hare gehoudenheid de door haar genoten huren af te staan, vermits toch in strijd met redelijkheid en billijkheid moet worden geoordeeld die partij in die vorm te laten in het genot van baten, welke zij heeft getrokken uit hare laakbare gedraging, waarnaast staan andere partijen die uit hare gedragslijn schade hebben geleden;

ten aanzien van partij Schouten:

dat voor haar in gelijke mate geldt al het vóór-overwogene ten aanzien van de grond van aansprakelijkheid, welke ieder der partijen heeft te dragen als onvermijdelijke consequentie van het zich inlaten met de litigieuze panden;

dat ook deze partij in zoverre inzicht toont in hare aansprakelijkheid deswege, dat zij zich bereid verklaard heeft de door haar gemaakte netto-winst te vergoeden;

ten aanzien van partij de Landelijke:

dat deze partij hare aansprakelijkheid uit hoofde van haar optreden niet heeft van de hand gewezen en hetgeen zij verder heeft te berde gebracht eerst hierna aan de orde heeft te komen;

Overwegende, dat met al het vorenstaande is vastgelegd, dat alle ten deze betrokken partijen geldelijke gevolgen van haar ingrijpen in de voortgezette schakel der beroving van partij Aptroot-van Dam voor haar rekening zullen hebben te nemen en met de vraag naar de omvang daarvan betreden wordt het terrein van punt II boven aangegeven;

Overwegende thans ten aanzien van dat punt:

dat mede in het vorenstaande reeds is vastgelegd, dat partijen, welke uit

haar optreden voordeel hebben genoten, niet in het rustig bezit daarvan kunnen worden gelaten, voorzoverre redenen van billijkheid en redelijkheid niet tot het tegendeel leiden;

Overwegende, dat de Raad mitsdien thans zal hebben over te gaan alleen, althans in de eerste plaats tot beantwoording van de vraag, of aan een partij, welke schade heeft geleden het recht moet worden toegekend die schade bijwege van regres op één en/of meerdere van hare rechtsvoorgangers te verhalen;

Overwegende mitsdien thans:

Ad II en III. dat de Raad aan de beantwoording dier vragen wil doen voorafgaan de opmerking, dat naar de regelen van het gemene recht de verkoper, ingeval van uitwinning, zelfs al mocht zijn bedongen, dat hij tot generlei vrijwaring zal zijn gehouden, verplicht is de koopprijs terug te geven, tenzij de koper ten tijde van de koop het gevaar voor uitwinning mocht hebben gekend of de zaak op eigen bate en schade mocht hebben gekocht;

dat de vraag thans rijst, of termen bestaan op grond van redelijkheid en billijkheid van die regel af te wijken in dier voege, dat:

- a) hetzij de verkoper jegens zijn koper niet tot teruggave van de koopprijs zal zijn gehouden;
- b) hetzij aan de koper, die schade lijdt door het rechtsherstel een vordering tot regres wordt toegekend jegens een der andere in de keten der transacties als verkoper opgetreden partijen dan jegens de onmiddellijke voorganger van die schadelijdende koper;

Overwegende ad a, dat achtereenvolgens als koper opgetreden zijn: partij van der Zaag, die de panden kocht van de N.G.V.; partij firma Knols, als koper van partij van der Zaag; partij van der Vlucht, die de percelen kocht van partij firma Knols; partij O.O.M. die deze daarna kocht van partij van der Vlucht; partij van der Vlucht, die de panden terugkocht van partij O.O.M.; partij Schouten, die kocht van partij van der Vlucht; partij Geerts, die kocht van partij Schouten;

dat partij van der Zaag op haar

transacties een winst boekte van f 4.500,—;

dat partij firma Knols op haar koop en door-verkoop een winst behaalde van f 1.000,—;

dat partij van der Vlucht op zijn aankoop van partij firma Knols en door-verkoop aan partij O.O.M. een winst boekte van f 7.000,—;

dat partij Schouten op zijn aankoop van partij van der Vlucht en daarop gevolgde verkoop aan partij Geerts een winst boekte van f 7.503,—, te weten f 70.000,— verminderd met f 62.497,—;

dat mitsdien geen grond bestaat tot het toekennen van enige regresvordering aan de partijen van der Zaag, firma Knols, partij van der Vlucht en partij Schouten onderscheidenlijk op de N.G.V. op partij van der Zaag, op partij firma Knols, op partij van der Vlucht;

dat van alle kettinkopers de partijen O.O.M. en Geerts verlies leden en lijdten, eerstgenoemde in verband met de door haar bij de wederverkoop verkregen koopsom, laatstgenoemde doordat hij als laatste koper de eigendom zal hebben af te staan aan de gedeposedeerde partij Aptroot-van Dam;

dat derhalve slechts voor die partijen valt te onderzoeken of termen bestaan haar een regresactie toe te kennen op één der andere partijen of wel op haar onmiddellijke verkoper;

Overwegende, dat geen gronden bestaan om *in beginsel* de verkoper niet jegens zijn koper tot teruggave van de koopprijs gehouden te oordelen, indien die koper tengevolge van de uitwinning schade lijdt;

Overwegende, dat als zodanig slechts ten deze in aanmerking komt partij Geerts onder wie bij dit rechtsherstel de goederen worden uitgewonnen;

Overwegende thans ad b;

dat een regresactie op een ander, dan zijn onmiddellijke voorman wordt gepretendeerd door partij Geerts, inzoverre, dat deze verhaal wenst te zoeken op partij O.O.M.;

dat echter de Raad op grond van redelijkheid en billijkheid geen termen daartoe acht te bestaan;

dat de Raad meer bepaaldelijk grond daartoe niet kan vinden in de door partij Geerts beweerde omstandigheid, dat zij de eigendom rechtstreeks zou hebben verkregen van partij O.O.M., doordat partij van der Vlucht haar uit haar aankoop van partij O.O.M. haar

toekomende actie tot levering verkocht en overdroeg aan partij Schouten, die haar op zijn beurt verkocht en cedeerde aan partij Geerts;

dat die gang van zaken niet medebrengt, dat partij Geerts dus kennelijk rechtstreeks kocht van partij O.O.M. immers niet vermag ter zijde te stellen de realiteit, dat partij Geerts zijn overeenkomst afsloot met partij Schouten;

dat — naar aan partij Geerts kan worden toegegeven — uit die gang van zaken blijkt, dat partijen van der Vlugt en Schouten slechts optraden als „tussenpersonen”, doch dat intermediair slechts dient te worden verstaan in economische zin en daaraan geen andere betekenis, strekking en gevolgen zijn te verbinden, dan dat die beiden hun aankoop verrichtten niet met het oogmerk de percelen in hun vermogen te behouden, doch uitsluitend speculatief, n.l. met de bedoeling het gekochte zo spoedig mogelijk weer met winst van de hand te doen;

dat deze figuur zich in de practijk veelvuldig voordoet maar ook dan zowel de aankoop als de verkoop zijn geheel op zich zelf staande overeenkomsten, waarbij het juridische kleed, waarin een en ander wordt ingekleed ofwel wordt bepaald door buiten het wezen der zaak liggende motieven van de koper-wederverkoper en/of diens koper, ofwel door de tijd, welke verstrijkt tussen de aankoop en de bij die aankoop reeds beoogde wederverkoop;

dat toch enerzijds zelfs bij een aankoop en wederverkoop op dezelfde dag vaker twee achtereenvolgende verkopen en transporten van de goederen worden opgemaakt bij op diezelfde dag te verlijden akten — gelijk in het onderhavige geval ook is geschied bij het optreden van partij van der Zaag — terwijl omgekeerd zich ook voordoet de figuur, dat, zelfs indien tussen aankoop en verkoop enige tijdsruimte is gelegen, een akte van transport wordt opgemaakt, waarbij de eerste verkoper rechtstreeks levert aan de tweede koper, eenvoudig, wijl een levering aan die eerste koper nog niet heeft plaats gevonden en deze mitsdien juridisch niet kan verkopen noch leveren de goederen zelve, waarvan hij de eigendom niet heeft;

dat de stelling van partij Geerts dan ook zou voeren tot de twee volgende onaanvaardbare consequenties:

1e. dat de tussenpersoon, die wellicht

uit zijn transactie ten aanzien van geroofd onroerend goed voordeel heeft genoten, ingenerlei opzicht jegens zijn koper voor de uitwinning heeft in te staan, terwijl omgekeerd de eerste verkoper, die op zijn aankoop, gevolgd door verkoop, verlies leed nog tot vrijwaring zou zijn gehouden jegens later in de schakel getreden kopers, een en ander naar zuivere willekeur van een der opvolgende kopers, samenhangende met de solvabiliteit van voorgangers in de schakel;

2e. dat partij O.O.M. dan ook zou moeten worden beschouwd te zijn geweest de rechtstreekse verkoper aan partij Geerts, zulks zonder dat ook maar iets blijkt van de deze verkoop betreffende wetenschap bij, veel minder nog van de betreffende wil van partij O.O.M.;

Overwegende, dat op vorenstaande gronden de Raad noch in het algemeen noch bijzonderlijk ten aanzien van partij Geerts of één der andere betrokkenen naar redelijkheid en billijkheid termen vindt in beginsel af te wijken van de regel: de koper heeft een regresactie uitsluitend op zijn onmiddellijke voorganger;

Overwegende, dat met betrekking tot partij Geerts daarbij nog komt, dat deze de voor hem uit zijn ingrijpen in de reeks van transacties mogelijkerwijze voortvloeiende schadelijke gevolgen in hoge mate aan zich zelf heeft te wijten;

dat immers — naar vanwege die partij door de raadsman is betoogd — aan de onderhavige aankoop van deze percelen door partij Geerts was voorafgegaan zijn aankoop van één of meer andere Joodse percelen, welke hij wenste van de hand te doen, wijl hij, ofschoon niet door hem bedoeld, aldus eigenaar was geworden van besmette percelen, doch het onder die omstandigheid temeer op zijn weg gelegen had met de grootste omzichtigheid op te treden bij een nieuwe aankoop van onroerend goed, wilde hij niet de risico lopen andermaal eigenaar te worden van objecten der roofpractijken van de bezetter, dat derhalve niet zonder meer is te aanvaarden het standpunt van partij Geerts, als zoude hij geweest zijn een „bedrogen slachtoffer” van partij Schouten;

Overwegende, dat de Raad dit een

en ander nog naar voren brengt, ten einde tot uiting te brengen de analogie, welke ten deze naar redelijkheid en billijkheid valt te construeren met de bepaling van artikel 1531 B.W.: uitsluiting van des verkopers verplichting tot vrijwaring, bijaldien de koper ten tijde van de koop het gevaar van uitwinning mocht hebben gekend of de zaak, op eigen bate en schade mocht hebben gekocht, welke analogie ertoe voeren moet aan partij Geerts iedere vordering tot regres zelfs op zijn rechtstreekse verkoper te onthouden;

Overwegende, dat als resultaat van het vorenstaande is vast te leggen:

dat van de enige partijen, welke ten deze verlies hebben geleden, te weten partij Geerts en partij O.O.M., aan de eerste generlei aanspraak tot vergoeding van de door hem tengevolge van het rechtsherstel te lijden schade behoort te worden toegekend, noch jegens zijn onmiddellijke voorganger Schouten noch jegens een der andere partijen en derhalve nog slechts ter beantwoording voorligt de vraag, of aan partij O.O.M. het recht behoort toe te komen het door haar bij hare transactie geleden verlies geheel of gedeeltelijk vergoed te krijgen;

Overwegende, dat de Raad daartoe naar redelijkheid en billijkheid geen termen acht te bestaan;

dat toch de door partij O.O.M. geleden schade geheel staat buiten en niet is een gevolg van het te verlenen rechtsherstel, immers is een verlies, hetwelk zij bij de op haar aankoop der onderwerpelijke panden gevolgde verkoop heeft geleden en hetwelk evenzeer voor hare rekening zoude hebben te blijven, bijaldien het rechtsherstel dier onroerende goederen achterwege bleef. Gezegde partij is in het genot der panden geweest tussen 18 December 1942 en 11 Februari 1944 in welke periode zij uit het genot baten mogelijkerwijze heeft getrokken, hetzij aan ontvangen huursommen, hetzij als huurwaarde bij eigen gebruik, hetzij uit welken anderen hoofde ook, na aftrek van te haren laste gekomen zakelijke lasten, assurantie-premies, kosten van onderhoud en/of anderszins, welke plegen te staan tegenover en te worden bestreden uit de baten van het onroerend goed. Ook een mogelijkerwijze daaruit voortspruitend saldo rendement dient ten deze buiten beschouwing te blijven, in zoverre, dat het ligt buiten het te ver-

lenen rechtsherstel en te dier zake geen gehoudenheid behoort te worden gelegd op partij O.O.M. die baten aan één der andere partijen af te dragen, gelijk evenmin grond bestaat ter zake van een mogelijkerwijze uit het genot resterende nadelige post aan die partij een regresactie op een der andere betrokkenen toe te kennen. Met dit mogelijk saldo-rendement of nadelig saldo uit het door partij O.O.M. getrokken genot kan slechts rekening worden gehouden voor de berekening van het door die partij uiteindelijk geleden verlies tengevolge van haar aankoop en daarop gevolgde verkoop der panden, in dier voege, dat bedoeld bedrag het door haar bij de weder-verkoop geleden verlies vermindert of vermeerdert, hetgeen van belang zal kunnen zijn voor de vaststelling van de som, welke aan die partij behoort te worden toegekend uit door één of meer andere betrokkenen genoten winsten;

Overwegende, dat de Raad doelmatigheidshalve aan de beantwoording der opgemelde vraag of aan de koper, die schade lijdt door het rechtsherstel — geheel afgezien van de vraag of hem regres tegen zijn onmiddellijke voorganger zou toekomen — op gronden van redelijkheid een vordering deswege toekomt jegens een der andere in de keten der transacties als verkoper opgetreden partijen, wenst te doen voorafgaan een vastlegging van het resultaat, hetwelk de totale gang van zaken heeft gehad voor elke der daarbij betrokken partijen;

dat, gelijk reeds opgemerkt, het de partijen van der Zaag, firma Knols, van der Vlucht en Schouten zijn geweest, die daarbij en daaruit voordeelen hebben verkregen, onderscheidenlijk van:

partij van der Zaag f 4.500,—;
partij firma Knols f 1.000,—;
partij van der Vlucht f 7.000,—;
partij Schouten f 7.503,—;

dat voorts daarbij nog rekening valt te houden met het volgende:

partij firma Knols is gedurende het tijdvak tussen 1 April 1942 tot 18 December 1942 in het genot geweest van de litigieuse percelen en heeft daaruit rendement genoten in de vorm van ontvangen huren en/of andere baten, waartegenover zijn te stellen de te haren laste gekomen zakelijke lasten, assurantie-premies, kosten van onderhoud e.d., welke plegen te staan tegenover en te worden bestreden uit de

baten van het onroerend goed. Indien en voorzoverre uit de deswege op te stellen rekening blijkt, dat die partij een saldo-rendement heeft genoten geldt ook daarvoor, dat dit niet dan slechts zijdelings met het onderhavige rechtsherstel annex is. In beginsel bestaan derhalve geen termen haar die baten te doen opleveren. Evenwel mag ten deze niet worden voorbijgezien dat andere partijen, bijzonderlijk partij Geerts rechtstreeks en onmiddellijk uit het te verlenen rechtsherstel schade lijden (lijdt), doordat aan haar als laatste koper de panden thans worden ontnomen.

De Raad zal nader overwegen, of in die omstandigheid grond gelegen kan zijn aan elke der partijen, die door haar ingrijpen in het verloop der feiten, voordeel hebben behaald, hetzij door winst bij hun door-verkoop hetzij daarenboven nog uit haar bezit gedurende meer of minder lange tijd — de partijen van der Zaag, van der Vlugt en Schouten enerzijds en partij firma Knols anderzijds — een gehoudenheid op te leggen bedoeld voordeel af te staan en op te leggen ten bate van de andere partijen of partij, die hetzij rechtstreeks door het rechtsherstel — partij Geerts — hetzij zijdelings door haar treden in de schakel der foutieve kopers — partij O.O.M. — schade hebben geleden;

Overwegende, dat in dit verband mede moet worden gezien de positie van partij Aptroot-van Dam, de gedeposedeerde, aan welke rechtsherstel moet worden verleend;

Deze dient naar de strekking van de herstellwetgeving zoveel doenlijk te worden teruggebracht in de financiële positie, waarin zij zou hebben verkeerd, bijaldien een beroving op haar niet was toegepast, medebrengend enerzijds vergoeding van geleden schade, doch anderzijds gehoudenheid tot verrekening van genoten voordelen.

Ter zake van dit laatste komt in aanmerking, dat de percelen, toen derzelver verkoop door, althans vanwege de N.G.V. werd ter hand genomen, waren belast met een hypothecaire inschrijving ten gunste van de Westland-sche hypotheekbank ten bedrage van een hoofdsom van f 39.000,— rentende 4¼ % per jaar per Januari/April/Juli/October.

Door de N.G.V. werd uit de ontvangen koopprijs deze hypotheek afgelost. In verband met het te verlenen rechts-

herstel zal de thans op de panden rustende hypotheek ten gunste van partij de Landelijke moeten worden nietig verklaard, tengevolge waarvan de partij Aptroot-van Dam de percelen in onbezwaarde eigendom zal terugverkrijgen, hetgeen betekent, dat zij uit het verloop der feiten zou worden en zijn bevoordeeld met het aan hypothe-caire hoofdsom en rente afgeloste be-urag en daarenboven met de door die partij uitgespaarde rente der afgeloste hypotheek sedert de dag der aflossing tot die der algehele afwikkeling en af-rekening ter zake van dit rechtsherstel. Daartegenover staat, dat die partij sedert de dag, waarop haar de percelen werden ontnomen te weten 1 April 1944 — tot die, waarop de revenuen der panden weer te haren bate zijn gekomen — te weten 1 April 1946, naar tussen partijen vaststaat — verstoken is geweest van het genot der percelen en van derzelver revenuen.

Na verrekening van alle zakelijke lasten, premies van verzekering, kosten van onderhoud en alle andere uitgaven, welke naar algemeen gebruik plagen te staan tegenover en te worden bestreden uit het genot, welke in gezegde periode niet te haren laste zijn gekomen, levert dit gemiste rendement een saldo op dan wel is haar een uitgave boven dit rendement bespaard gebleven. Naar redelijkheid en billijkheid zal daarmede zijn rekening te houden bij de regeling der gevolgen van het te verlenen rechtsherstel in dier voege, dat onderscheidenlijk zij een saldo-bate heeft gemist ofwel haar een verliespost is bespaard gebleven, waarmede het voorbedoelde door het verloop der feiten door haar genoten voordeel zal moeten worden verminderd, onderscheidenlijk zal moeten worden vermeerderd.

Overwegende thans met betrekking tot punt III: dat de vraag, welke de partij is of partijen zijn aan welke naar redelijkheid en billijkheid kan worden toegekend een aanspraak wegens uit haar optreden geleden nadeel jegens een dergenen, die voordeel trokken uit haar gestie, onderscheidenlijk op welke een gehoudenheid zal hebben te drukken tot verrekening van genoten voordelen jegens één of meer andere, die schade leden, goeddeels reeds in het vorenstaande haar beantwoording heeft gevonden aldus:

partij van der Zaag heeft genoten een winst van f 4.500,—;

partij firma Knols heeft genoten een rechtstreekse en onmiddellijke winst uit haar optreden ad f 1.000,—, alsmede het saldo van het door haar genoten rendement uit haar bezit der onroerende goederen, als boven aangegeven;

partij van der Vlugt heeft genoten een winst ad f 7.000,—;

partij Schouten heeft genoten een winst ad f 7.503,—;

partij Aptroot-van Dam heeft enerzijds genoten als bate het bedrag der afgeloste hypotheek met de daarbij tevens voldane renten, vermeerderd met de uitgespaarde rente dier hypotheek sedert de dag der aflossing tot die der algehele afrekening en afwikkeling van het rechtsherstel, doch anderzijds gedeerd de revenuen der panden na aftrek van de lasten als anderszins, als boven omschreven;

Naar redelijkheid en billijkheid zal dit mogelijkwijze door haar in saldo gederfde bedrag door haar mogen worden gebracht in mindering van gezegde bate, zullende mitsdien slechts het restant ten deze in aanmerking kunnen komen als door haar op te leggen voordeel uit de op haar toegepaste beroving, nadat zij in het onbezwaard eigendomsrecht op de percelen zal zijn hersteld, en zullende anderzijds een nadelig saldo dier exploitatie-rekening moeten worden gevoegd bij hetgeen haar aan aflossing der hypotheek met uitgespaarde rente, als bovenoverwogen ten goede is gekomen, een en ander als vóór-overwogen.

Tegenover de genoemden staan:

partij Geerts, die rechtstreeks en onmiddellijk uit het rechtsherstel nadeel lijdt, doordat haar de panden worden ontnomen en,

partij O.O.M. die tengevolge van haar ingrijpen reeds heeft geleden een verlies — bestaande uit het verschil tussen betaalde en ontvangen koopprijs — waartegenover valt te stellen het saldo-rendement uit haar bezit der zaken, als boven aangegeven. Naar de eisen van redelijkheid en billijkheid zal dit laatste bedrag, niet voor afdracht in aanmerking kunnen komen, doch door haar kunnen worden gebracht in mindering van het verlies op de aankoop en verkoop.

Overwegende, dat thans nog in deze aanleggenheid is te betrekken de positie van de Landelijke, die aan partij Geerts op de litigieuze percelen heeft

verstrekt een hypothecaire geldlening, thans per resto groot f 41.160,— rentende 4 % te voldoen per 1 Januari en 1 Juli, welke rente is achterstallig verschuldigd over een som van f 41.580,— sedert 1 Juli 1945 tot 1 Juli 1946, over een som van f 41.160,— sedert 1 Juli 1946.

Het aan de gedeposeerde te verlenen rechtsherstel brengt automatisch en onafwijsbaar mede de nietigheid der bedoelde door partij Geerts op de onroerende goederen verstrekte hypotheek.

De vraag is opgeworpen door de partijen firma Knols, partij Geerts en partij O.O.M., of niet genoegzame gronden bestaan partij de Landelijke te betrekken in de door één of meer der andere partijen geleden of te lijden schade, waartoe zij hebben aangevoerd, dat partij de Landelijke was een instelling door, althans vanwege de vijand in het leven geroepen, bepaaldelijk teneinde medewerking te verlenen bij de op de Joodse bevolkingsgroep toe te passen beroving, zulks bijwege van financiering, door te verstrekken hypotheeken voor aankopen van Joods onroerend goed, hetgeen heeft mede te brengen, dat die partij de Landelijke als toegelust destijds met de wetenschap van het odieuze karakter harer geldleningen daarvan ook de schade zal hebben te lijden.

De Raad deelt dit standpunt niet, hoezeer als juist moet worden erkend hetgeen ter zake feitelijk is aangevoerd.

Echter bij voormeld standpunt zien die partijen over het hoofd, dat dienengevolge in het huidige stadium der zaak de positie van partij de Landelijke niet is te stellen op één lijn met die der overige partijen. Immers hoezeer de Landelijke de gevolgen zal hebben te dragen van haar optreden destijds onder haar de vijand behulpzaam bestuur oordeelt de Raad geen termen te bestaan te haren aanzien die gevolgen uit te strekken tot de door gezegde partijen firma Knols, partij Geerts en partij O.O.M. begeerde afwenteling mede op haar van door andere betrokkenen geleden of te lijden schade.

Overwegende, dat — naar voor de hand ligt —, geen termen bestaan partij Geerts te ontheffen van de door haar met partij de Landelijke gesloten geldlening, zullende derhalve partij Geerts jegens de Landelijke uit dien hoofde gebonden blijven op de voet en

onder de voorwaarden als in de desbetreffende op 11 Februari 1944 ten overstaan van notaris Verheggen verleden akte, evenwel zonder de tot zekerheid van die schuld op de onderwerpelijke onroerende goederen gevestigde hypotheek;

Overwegende, dat door het onthouden aan partij de Landelijke van dit zekerheidsrecht deze laatste reeds de gevolgen van haar beleid in het verleden te dragen krijgt en waar zij overigens staat buiten dit rechtsherstel geen grond aanwezig is haar te doen dragen in door anderen geleden of te lijden verliezen;

Overwegende vervolgens met betrekking tot de gehoudenheid te leggen op elke der partijen, welke uit haar optreden uitsluitend voordeel heeft behaald, tot het afdragen van die bate, zijnde ten deze de partijen van der Zaag, partij firma Knols, partij van der Vlucht en partij Schouten, dat naar boven reeds werd vastgelegd, naar redelijkheid aan die partijen dat voordeel niet kan worden gelaten, nu één of meer andere der betrokkenen uit hun ingrijpen in de gang van zaken schade hebben geleden of zullen lijden;

Overwegende, dat uiteraard de vraag rijst of bedoelden nog daarenboven in die schade zullen hebben bij te dragen;

Overwegende, dat de bevestigende beantwoording van die vraag naar redelijkheid en billijkheid slechts zou zijn te baseren op een afweging van de mate van schuld, bij elke der betrokkenen in hier voege, dat aan de partij, aan welke zou worden opgelegd een verplichting tot bijdragen in schade van anderen een grotere en ernstigere schuld zoude zijn aan te wijzen, dan aan haar, die het geleden na-deel aldus in meer of mindere mate zou afgewenteld krijgen op anderen;

dat immers bij gelijke schuld geen andere regel behoort te werken, dan dat elke partij de geldelijke gevolgen van haar handelen voor eigen rekening zal hebben te nemen;

dat de Raad niet vermag in te zien, dat nu aan één der genoemde partijen van der Zaag, firma Knols, van der Vlucht of Schouten een zodanige grotere schuld dan aan de andere betrokkenen valt toe te dichten, dat genoemden op grond daarvan gehouden zou moeten worden in de schade van anderen te delen;

dat weliswaar partij van der Vlucht zelf een aanbod van bijdragen in de

schade heeft gedaan, in hier voege, dat zij zich bereid verklaard heeft voor haar deel te dragen in de schade, welke zal ontstaan, als de vorderingen op de N.G.V. niet integraal worden betaald, of andere geleden of te lijden schade niet op de N.G.V. valt te verhalen, doch zij aan dat aanbod heeft toegevoegd de restrictie, dat alle partijen ofwel hiertoe bereid zouden zijn of wel daartoe zullen worden verplicht;

dat, nu aan die restrictie niet is voldaan, de redelijkheid verbiedt partij van der Vlucht aan haar voorwaardelijk aanbod te binden;

Overwegende uiteindelijk met betrekking tot IV: de vraag, naar welke beginselen de bedragen der gepretendeerde schaden moeten worden bepaald, dat die vraag reeds grotendeels in het vorenstaande beantwoording heeft gevonden en te dien aanzien nog slechts moet worden ingegaan op het betoog van:

partij firma Knols als zoude:

- 1) op de door haar behaalde winst in mindering zijn te brengen een som van f 430,— als door haar betaald aan de tussen-persoon, van wiens diensten zij zich bij de aankoop heeft bediend;
- 2) als zoude in de onderwerpelijke afrekening mede te haren gunste zijn te betrekken een post aan rente over de door haar betaalde koop-prijs;

partij Geerts, die op gelijke wijze in de onderlinge afrekening wenst te betrekken de door hem gederfde rente van het in het onroerend goed gestoken kapitaal;

Overwegende, dat de Raad de standpunten van partij firma Knols niet deelt:

sub 1 niet, wijl dit daartoe leiden zou, dat een bedrag door haar aangewend ter verkrijging van percelen, van welke aankoop zij zich had te onthouden en bij welke aankoop haar een niet geringere schuld of nalatigheid valt aan te wijzen dan aan een der andere betrokkenen in de onderlinge afrekening ter zake van dit rechtsherstel door haar bij het verlenen van rechtsherstel zou kunnen worden gevorderd van één der anderen, aan wie geen grotere schuld valt te verwijten, waarbij de Raad in het midden laat of aan partij Knols buiten deze rechtsherstelprocedure een vordering deswege op die tussenpersoon toekomt;

sub 2 niet, wijl die rente-post niet is ten goede gekomen aan een der andere partijen, zodat naar redelijkheid en billijkheid niet valt te construeren enige aanspraak van partij firma Knols te dier zake ten laste van een der ten deze betrokkenen;

Overwegende, dat de Raad evenmin medegaat met het inzicht van partij Geerts, wijl te dien aanzien hetzelfde geldt als voor partij firma Knols, zodat de Raad met verwijzing naar het te dien aanzien bovenoverwogene, die schade-post geheel zal laten voor rekening van partij Geerts;

Overwegende, dat, alvorens over te gaan tot de regeling der gevolgen, zoals de Raad die regeling redelijk en billijk oordeelt, nog aan de orde dient te komen het door partij Geert opgeworpen bezwaar, dat bij het proces-verbaal van zwaarigheden, tevens akte van minnelijk rechtsherstel alle kosten van de onzijdige persoon, van bekrachtiging dier akte door de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen, de kosten verschuldigd aan de Nederlandsche Grundstücksverwaltung, de kosten van roeyment der hypotheek, de kosten van de rechtsgeleerde raadsman en die verbonden aan het sluiten van een nieuwe hypotheek te haren laste zijn gebracht;

Overwegende met betrekking tot elke dezer kosten afzonderlijk:

kosten van de onzijdige persoon:

dat deze ten onrechte zijn gebracht ten laste van partij Geerts en uitsluitend dienen te komen ten laste van de door die onzijdige persoon vertegenwoordigde partij van der Zaag;

de kosten van het meerbedoelde proces-verbaal, van derzelver bekrachtiging en van de N.G.V. dat mede te dien aanzien, het bezwaar van partij Geerts gegrond voorkomt en te dien aanzien, waar dit alle zijn kosten van het rechtsherstel, de vraag, te wiens laste deze zijn te brengen bij de straks te nemen beslissing omtrent de kosten nader behoort te worden onder de ogen gezien;

dat hetzelfde geldt voor de kosten van de rechtsgeleerde raadsman, waaromtrent overigens de akte geen uitsluitel geeft, welke raadsman daarmee is bedoeld;

de kosten van roeyment der hypotheek moeten naar redelijkheid en billijkheid komen ten laste van partij de Landelijke, die immers zich van het

verstrekken van een aan het gevaar van nietigheid onderworpen hypotheek had dienen te onthouden;

de kosten verbonden aan het sluiten van een nieuwe hypotheek, mede te dien aanzien laat de akte onzekerheid bestaan, of daarmee is bedoeld een nieuwe hypotheek ten bate van de Landelijke (op welk onderpand?) dan wel een nieuwe hypotheek ten laste van partij Aptroot-van Dam;

dat voor de eerstbedoelde geen andere oplossing naar redelijkheid en billijkheid is gerechtvaardigd, dan dat ook die kosten komen voor rekening van de Landelijke, terwijl de kosten van een mogelijkerwijze door partij Aptroot-van Dam als noodzakelijk op te nemen nieuwe hypotheek door haar in mindering zullen kunnen worden gebracht op hetgeen zij als uit de transacties genoten voordelen — hierboven aangegeven — zal hebben te verrekenen;

Overwegende, dat de Raad zal besluiten met het uiteindelijk aangeven van de in den hoofde bedoelde beginselen waarnaar de rechtsgevolgen van het rechtsherstel zijn te regelen;

Overwegende, dat weliswaar te dier zake reeds enige voorstellen door de notaris-bemiddelaar zijn gedaan en de comparanten toen hebben verklaard daarmee accoord te gaan, doch naar 'sRaads inzicht daarmee die voorstellen nog niet als bindend zijn te beschouwen en aan het ingrijpen van de Raad zouden zijn onttrokken;

dat toch die consequentie ten enenmale zoude zijn onaanvaardbaar en stellig niet zoude leiden tot hetgeen redelijkheid en billijkheid medebrengen, nu toch elke der partijen in meer of mindere mate bezwaren hebben opgeworpen als in die akte neergelegd en vervolgens aan de Raad ter beslissing voorgedragen, op grond van welke bezwaren de Raad voorbedoelde „accoord-verklaring” beschouwt als van geen verdere strekking, dan als principiële bereidverklaring daarmee mede te gaan, medebrengende, dat nu de Raad uitvoerig alle bezwaren der betrokkenen heeft getoetst, de Raad zelf op de grondslag van hetgeen ter zake is beslist de wijze van afwickelen zal hebben vast te stellen in overeenstemming met wat redelijkheid en billijkheid ter zake eisen;

Overwegende thans met betrekking tot de regeling der rechtsgevolgen voorbedoeld, dat terwille der overzich-

telijkheid de Raad daaraan zal doen voorafgaan de volgende samenvatting van al het vorenstaande;

partij van der Zaag:

Naar hare beweringen heeft deze aan de N.G.V. een bedrag als provisie moeten betalen.

De Raad kan geen termen vinden daarmede bij de regeling van de gevolgen van het rechtsherstel rekening te houden, wijl toch hij die provisie toekennende aan de N.G.V. die de eerste is geweest in de keten der transactie betreffende het onroerend goed en daarmede de beroving van partij Aptroot-van Dam heeft aangeboden, dit voor eigen risico heeft gedaan en die post derhalve voor eigen rekening heeft te nemen. Deze partij zal derhalve hebben te verrekenen de som van het door haar genoten voordeel ad f 4.500,—;

partij firma Knols:

De door haar op hare transacties verkregen bate te weten verschil tussen betaalde en ontvangen koopprijs f 1.000,— te vermeerderen of te verminderen met het saldo-rendement na aftrek van betaalde lasten als anderszins memorie

partij van der Vlucht:

De door deze partij behaalde winst bedraagt f 7.000,—

partij O.O.M.:

Het door haar op hare transacties geleden verlies bedraagt f 12.003,— te vermeerderen of te verminderen met het saldo-rendement uit het bezit der goederen na aftrek van betaalde lasten als anderszins memorie

partij Schouten:

De door haar op de transactie behaalde winst bedraagt f 7.503,—

partij Geerts:

Het door haar te lijden verlies is te stellen op het bedrag der door haar betaalde koopprijs ad f 70.000,— te verminderen of te vermeerderen met het netto-saldo-rendement uit haar bezit der onroerende goederen na aftrek van lasten als anderszins memorie

partij Aptroot-van Dam:

Het door haar tengevolge van het onbezwaard terugverkrijgen der goederen te behalen voordeel is te stellen op:

- a) het bedrag der afgelaste hypotheek memorie
- b) de te haren bate betaalde renten en lasten memorie
- c) de uitgespaarde rente van de afgeloste hypotheek sedert 1 April 1942 tot de dag der definitieve afwikkeling, gerekend tegen 4 % memorie

het totaal te vermeerderen, onderscheidenlijk te verminderen met het nadelig saldo, onderscheidenlijk het voordelig saldo der rekening van gederfde reuven en bespaarde kosten en lasten zullende tenslotte haar besparing moeten worden verminderd met de kosten van de nieuwe hypotheek, indien die partij tot het opnemen van gelden onder hypothecair verband ten bedrage van de afgeloste hypotheek overgaat.

de N.G.V.:

heeft op te leveren het door haar ontvangen bedrag memorie verminderd met de som van de afgeloste hypotheek en mogelijkerwijze tevens betaalde achterstallige rente memorie

de Landelijke tenslotte:

behoudt hare vordering ten laste van partij Geerts met achterstallige rente, mogelijkerwijze verschuldigde boete als anderszins, alles op de voet, als bij de geldlening bedongen.

Overwegende, dat de Raad uit hoofde van zijn gemis aan genoegzaam vaststaande cijfers bij het vorenstaande buiten beschouwing heeft gelaten hetgeen mogelijkerwijze tussen één of meer der partijen reeds is verrekend, en, hoezeer uiteraard daarmede valt rekening te houden, dat *ten deze* buiten aanmerking laat;

Overwegende, dat dan de Raad de geldelijke gevolgen aan het rechtsherstel te verbinden naar redelijkheid en billijkheid meent te moeten vaststellen als volgt:

- I. aan partij de Landelijke komen toe de bedragen van hetgeen partij Aptroot-van Dam en de N.G.V. ingevolge het vorenstaande zullen hebben af te dragen, zulks teneinde daarop te verhalen het aan haar door partij Geerts uit hoofde van

de geldlening in totaal nog verschuldigde, echter niet verder dan tot dat totale bedrag en in dier voege, dat bedoeld verhaal in de eerste plaats zal worden gezocht op de N.G.V.;

II. aan partij O.O.M. komen toe de vorderingen op:

- a) partij van der Zaag;
- b) partij firma Knols;
- c) partij van der Vlugt;
- d) partij Schouten, alles naar de boven aangegeven bedragen, tot dekking van, doch niet verder mede dan ten belope van, hetgeen partij O.O.M. uiteindelijk zal blijken op basis van het hiervoor nedergelegde als verliespost te kunnen boeken, en in dier voege, dat daarbij in acht genomen worden zal de volgorde aldus:

partij van der Zaag;
partij van der Vlugt;
partij Schouten;
partij firma Knols.

III. aan partij Geerts komen toe ter dekking van hetgeen zij op vorenstaande basis zal blijken aan verlies te hebben geleden het overschot van alle voormelde vorderingen op:

de N.G.V.,
partij Aptroot-van Dam,
partij van der Zaag,
partij firma Knols,
partij van der Vlugt en
partij Schouten.

Overwegende tenslotte ten aanzien van de kosten van dit rechtsherstel zo voor wat betreft de procedure voor de Raad, als die van de akte van minnelijk rechtsherstel, tevens proces-verbaal van zwaarigheden, en van bekrachtiging door de Gedelegeerde, onderscheidenlijk groot f 950,— en f 50,—;

dat de partijen van der Zaag, van der Vlugt, Schouten, Aptroot-van Dam en de Landelijke buiten die kosten behoren te blijven, nu zij, bereid gevonden zijn aan het rechtsherstel mede te werken en de door haar opgeworpen bezwaren en ingenomen standpunten juist bevonden zijn;

dat mitsdien die kosten behoren te komen ten laste der partijen firma Knols, partij O.O.M. en partij Geerts, welke alle ten aanzien van hare bezwaren en ingenomen standpunten ge-

deeltelijk zijn in het ongelijk gesteld en wel ieder voor een gelijk deel, te weten éénderde;

dat hetzelfde zal hebben te gelden met betrekking tot de verdere kosten alsnog te vallen op de door de notaris-bemiddelaar nader met inachtneming van deze uitspraak van de Raad op te maken definitieve akte, alles voorzoverre straks niet zal blijken van nieuwe ontstane zwaarigheden, welke aan de Raad worden voorgelegd, voor welk geval de Raad bij zijn daarop te geven beslissing nader omtrent die kosten zal beslissen;

dat de kosten in meerbedoeld proces-verbaal omschreven als kosten van de rechtsgeleerd raadsman — zonder nadere aanduiding — behoren te blijven ten laste van de betrokken partij, immers geen termen bestaan die nietnoodzakelijke kosten te brengen ten laste van een andere partij, dan die, welke deze in haar eigen belang te maken dienstig heeft geoordeeld;

dat de kosten ter zake van haar comparitie bij de notaris en die der procedure voor de Raad ten aanzien van de partijen van der Zaag, van der Vlugt en de Landelijke tot op deze uitspraak voor elk harer begroot op f 150,— en voor Schouten en Aptroot-van Dam op f 75,— elk; komen ten laste van de partijen firma Knols, partij O.O.M. en partij Geerts ieder mede voor 1/3 gedeelte, wordende derhalve die partijen bij deze wel en uitdrukkelijk tot betaling dier kosten veroordeeld, terwijl overigens partij firma Knols, partij O.O.M. en partij Geerts elk hare eigen kosten van deze procedure zal hebben te dragen, gelijk mede die van hare comparitie voor de notaris;

RECHTDOENDE:

Verwijst de zaak naar de notaris-bemiddelaar teneinde met inachtneming van deze uitspraak de uiteindelijke regeling der gevolgen van het rechtsherstel en in de eerste plaats dat rechtsherstel zelve tot stand te brengen;

Verstaat, dat, indien daarbij nieuwe zwaarigheden mochten rijzen, de meest gereede partij bevoegd zal zijn zich andermaal te wenden tot deze Afdeling van de Raad ter berechtiging van de ontstane geschilpunten;

Wijst af het door elke der partijen meer of anders gevorderde, enz.;

Verstaat voorts, dat alle kosten van de N.G.V. te haren laste blijven.

No. 51/120

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 9
October 1950.** (Mrs. Jhr. v. d. Does
de Willebois, Craandijk en Polder-
man).

Ingevolge Ministerieel Besluit van
23 Mei 1949 (Stct. 7 Juni 1949 No. 108)
wordt een algemene ontvijanding ge-
geven onder bepaalde voorwaarden o.a.
indien het vermogen f 5.000,— niet
overschrijdt.

Hoewel het beheer van het N.B.I.
omvat de gehele huwelijksgemeen-
schap, wegens hare ondeelbaarheid, is
niet de gehele gemeenschap ingeolge
art. 3 E 133 op de Staat overgegaan,
maar is gemeenschappelijk eigendom
van de Staat en van de echtgenoot, die
geen vijandelijk onderdaan is.

De waarde van het vermogen van de
vijandelijke onderdaan is te stellen op
de helft van de gemeenschap, waardoor
het vermogen van appellant f 5.000,—
niet overschrijdt.

De Raad beveelt aan appellant af te
geven een bewijs van ontvijanding
overeenkomstig Ministerieel Besluit
d.d. 23 Mei 1949.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
artt. 10, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 29 Maart 1950 ter
Griffie van de Raad ingekomen ver-
zoekschrift van *Dirk Simon Tulp*, wo-
nend te Breukelen, gemachtigde de
Candidaat Notaris T. Meyering te Bus-
sum, waarbij requestrant in hoger be-
roep komt van de te zijnen aanzien ge-
geven beslissingen vervat in het schrij-
ven van het Nederlandse Beheersinsti-
tuut (N.B.I.) aan voornoemde gemach-
tigde van 8 Maart 1950;

Gezien het verweerschrift van het
N.B.I. en de daaraan toegevoegde bij-
lagen;

Gelet op het behandelde ter terecht-
zitting van 21 Augustus 1950;

Overwegende dat in deze zaak de
navolgende feiten van belang zijn:

Appellant is, gelijk is beslist bij von-
nis van de Utrechtse Kamer van deze
Raad van 11 November 1949, vijandelijk
onderdaan overeenkomstig artikel
2 sub 1 E 133.

Appellant en zijn echtgenote Maria
Johanna Koch zijn gehuwd in alge-
mene gemeenschap van goederen.

Voorname echtgenote is niet vijan-

delijk onderdaan en haar vermogen is
niet vijandelijk vermogen in de zin van
artikel 3 van het Besluit E 133. Wel is
zij, op grond van haar lidmaatschap
van de N.S.B. en haar arrestatie des-
wege in April 1945, een persoon als be-
doeld in artikel 6 E 133.

Het gemeenschappelijk vermogen is
in voormeld schrijven van het N.B.I.
van 8 Maart 1950 vastgesteld op
f 9.800,—, met vaststelling van welk
bedrag appellant uitdrukkelijk accoord
gaat;

Overwegende, dat met betrekking
tot personen, die — zoals appellant —
vijandelijk onderdaan zijn ingeolge
het bepaalde in artikel 2 sub 1 E 133,
door de Ministers belast met de uit-
voering van het Besluit Vijandelijk
Vermogen krachtens de hun bij artikel
4 van dit Besluit verleende bevoegd-
heid op 23 Mei 1949 is vastgesteld een
Ministerieel Besluit, gepubliceerd in de
Ned. Stct. van 7 Juni 1949 N 108, met
betrekking tot welk Besluit hier het
navolgende worde vermeld:

Artikel I van dit Besluit bepaalt:

„Ten aanzien van natuurlijke per-
sonen, die als vijandelijke onder-
danen worden aangemerkt over-
eenkomstig artikel 2 onder 1, van
het Besluit Vijandelijk Vermogen,
zal een algemene verklaring wor-
den afgegeven, dat zij met ingang
van de 180ste dag na de datum van
publicatie van dit Besluit in de
Nederlandse Staatscourant niet
langer vijandelijke onderdanen zijn
in de zin van genoemd Besluit, in-
geval voldaan wordt aan de vol-
gende vereisten:

a. dat zij hier te lande gevestigd
zijn;

b. dat zij in het bezit zijn van de
hoedanigheid van Nederlander of
Nederlandse onderdaan of te eniger
tijd na de tiende Mei 1940 in het
bezit zijn geweest van die hoeda-
nigheid;

c. dat niet blijkt, dat zij na de
tiende Mei 1940 onderdaan zijn ge-
worden van een vijandelijke Staat
in de zin van het Besluit Vijandelijk
Vermogen;

d. dat zij noch in bewaring zijn
krachtens het Besluit politieke de-
linquenten 1945, noch in voorlopige
hechtenis zijn op grond van ver-
denking van een strafbaar feit,
waarop het Besluit buitengewoon

strafrecht van toepassing is, of van een gedraging, als bedoeld in artikel 1 van het Tribunaalbesluit;

e. dat hun vermogen niet onder feitelijk beheer is van het Nederlandse Beheersinstituut of dat hun feitelijk beheerd vermogen volgens de laatstbekende gegevens f 5.000,— niet overschrijdt.

De verklaring zal vóór de in het vorige lid bedoelde 180ste dag in de Nederlandse Staatscourant gepubliceerd worden.

Het Nederlandse Beheersinstituut zal aan een ieder, die onder de in het vorige lid bedoelde verklaring valt, desverlangd een bewijs daarvan verstrekken”.

Voorts bepaalt artikel 2:

„Aan de in artikel 1, lid 1, bedoelde personen, die voldoen aan de aldaar onder a tot en met d genoemde vereisten en wier door het Nederlandse Beheersinstituut feitelijk beheerd vermogen volgens de laatstbekende gegevens f 5.000,— overschrijdt, zal door het Nederlandse Beheersinstituut van het vermogen een deel ter waarde van f 5.000,— teruggegeven worden.

Ten aanzien van de in het vorige lid bedoelde personen zal bovendien een algemene verklaring worden afgegeven, dat met ingang van de in artikel 1 bedoelde 180ste dag het Besluit Vijandelijk Vermogen slechts van toepassing is voor het feitelijk beheerde, niet teruggegeven vermogen.

De verklaring zal vóór de in artikel 1 bedoelde 180ste dag in de Nederlandse Staatscourant gepubliceerd worden”.

De in het Besluit bedoelde Verklaring van het N.B.I. is tegelijk met het Besluit zelve gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 7 Juni 1949 N 108.

Het hoofdpunt van geschil tussen het N.B.I. en appelland is de vraag of op appelland, naar hij meent te mogen eisen, van toepassing is de verklaring bedoeld in bovenaangehaald artikel 1 of, gelijk het N.B.I. van oordeel is, die bedoeld in artikel 2 van voornoemd Besluit, waarbij dient vooropgesteld te worden, dat het N.B.I. erkent, dat appelland voldoet aan de hierboven sub a t/m d genoemde vereisten.

Appelland is van mening, dat zijn, onder feitelijk beheer van het N.B.I.

staand vermogen niet hoger gesteld kan worden dan de helft van f 9.800,—, terwijl het N.B.I. het standpunt verdedigt, dat de huwelijksgemeenschap wegens haar bijzondere aard in haar geheel het vermogen van appelland is en dienovereenkomstig deze gehele gemeenschap staat onder beheer van het N.B.I., niettegenstaande alleen appelland en niet zijn vrouw vijandelijk onderdaan is;

Overwegende dat de Raad zich met het ten deze door het N.B.I. ingenomen standpunt niet kan verenigen;

Voor de toepassing van artikel 10 van het Besluit E 133 is juist het standpunt van het N.B.I., hetwelk dan ook bij herhaling in de jurisprudentie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad als juist is aanvaard, dat in een geval als het onderhavige wegens haar ondeelbaarheid de gehele huwelijksgemeenschap als vijandelijk vermogen van rechtswege onder beheer staat van het N.B.I. en onder feitelijk beheer gesteld kan worden, gelijk in casu is geschied;

dit is echter een kwestie van beheer en impliceert niet de juistheid van het door het N.B.I. in deze zaak ingenomen standpunt. Want evenzeer staat vast, gelijk het N.B.I. zelf ter zitting uitdrukkelijk heeft erkend, dat niet de gehele gemeenschap krachtens artikel 3 E 133 in eigendom is overgegaan op de Staat, doch zij het gemeenschappelijk eigendom is van de Staat en de echtgenoot, die niet is vijandelijk onderdaan.

Deze gehele materie is in het Besluit E 133 niet geregeld en naar het oordeel nu van de Raad is voor de toepassing van het omstreden Ministerieel Besluit en de bijbehorende Verklaring van het N.B.I. vóór alles van betekenis de waarde, niet van de gemeenschap, al moge deze in haar geheel als vijandelijk vermogen onder beheer staan van het N.B.I., doch de waarde van het vermogen van den vijandelijken onderdaan, te stellen op de helft der waarde van de gemeenschap.

Aan het N.B.I. kan worden toegegeven dat de gemeenschap ondeelbaar is, zolang zij niet is ontbonden ingevolge artikel 181 B.W. — hetgeen, tenzij de wetgever ingrijpt, schier onoplosbare consequenties met zich meebrengt voor de afwikkeling der onder beheer van het N.B.I. staande huwelijksgemeenschappen — doch voor de bepaling der waarde van het vermogen van een der echtgenoten benadert men

die waarde toch zeker beter door haar te stellen op de helft der gemeenschap, dan door het vermogen gelijk te stellen met de gemeenschap, hetgeen zoals gezegd het N.B.I. voor de toepassing van artikel 3 E 133 dan ook terecht niet doet;

Overwegende mitsdien, dat de Raad van oordeel is dat voor de toepassing van meer genoemd Ministerieel Besluit en bijbehorende Verklaring van het N.B.I. het feitelijk beheerd vermogen van appellant geacht moet worden f 5.000,— niet te overschrijden, waarvan de consequentie is dat aan appellant het bewijs van ontvinding bedoeld in het laatste lid van artikel 1 van het Ministerieel Besluit behoort te worden verstrekt en dat het beheer over de onderwerpelijke huwelijksgemeenschap geheel behoort te worden opgeheven, tenzij uit anderen hoofde het beheer daarop moet blijven rusten;

Overwegende wat dit laatste punt betreft, dat het N.B.I. heeft aangevoerd dat het beheer niet kan worden opgeheven, zolang de ten aanzien van appellants echtgenote uitgesproken verbeurdverklaring ten bedrage van f 1.000,— niet is voldaan;

dat appellant geen bezwaar maakt, dat gezegd bedrag uit het onder beheer staand vermogen wordt voldaan, casu quo wordt gereserveerd, en de Raad deswege meent dat de afwikkeling dezer aangelegenheid aan het onderling overleg van partijen kan worden overgelaten;

Overwegende wat betreft de gevorderde rekening en verantwoording over het gevoerd beheer, dat deze aan de orde komt bij de opheffing van het beheer en niets erop wijst, dat het N.B.I. niet tot regelmatige rekening en verantwoording bereid zoude zijn, zodat voor een veroordeling ten deze geen reden is;

dat bij de rekening en verantwoording de andere punten van geschil, te weten de gevorderde restitutie van de halve opbrengst van de verkochte meubilaire goederen en van de ten laste van het beheerde vermogen gebrachte verpleegkosten, ter sprake behoren te komen en een beslissing daaromtrent thans niet opportuun zoude zijn, zodat ook deze onderdelen der vordering zullen worden afgewezen;

Overwegende mitsdien, dat moet worden beslist als volgt, waarbij de Raad aantekent geen termen te zien

voor enige veroordeling in proceskosten;

RECHTDOENDE:

Beveelt het N.B.I. aan appellant een bewijs van ontvinding af te geven, als bedoeld in de laatste zinsnede van artikel 1 van het Ministerieel Besluit van 23 Mei 1949, gepubliceerd in de Ned. Staatscourant van 7 Juni 1949 N 108;

Verstaat, dat het beheer over het gemeenschappelijk vermogen van appellant en zijn echtgenote zal worden opgeheven, voorzover dit beheer voortvloeit uit het bepaalde in de artikelen 2 en 10 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Vernietigt de beslissingen waarvan beroep, voorzover met het voorschrevene in strijd;

Ontzegt de vordering voor het overige.

No. 51/121

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak AMSTERDAM, 5
Januari 1951. (Mrs. Boll, Romein en
v. d. Loos).**

De ministeriële beschikking van 23 Mei 1949, Stbl. no. 108, bepaalt in art. 1 dat onder de daarbij gestelde voorwaarden het beheer van het N.B.I. over het vermogen van personen, bedoeld in art. 2 sub 1 E 133, eindigt. Voor deze beëindiging is derhalve geen beschikking van het N.B.I. vereist, zodat de mededeling van het N.B.I., het beheer niet te kunnen opheffen in zo'n geval geen betekenis heeft. Voor de vaststelling van het vermogen komen alleen in aanmerking „de laatst bekende gegeven” op 4 December 1949 en niet een later gepretendeerde vordering, die nog geenszins vaststaat.

Beschikking N.B.I. vernietigd, met bepaling dat verzoekers vermogen sedert 4 December 1949 niet meer onder beheer staat.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift no. 233/50, ingediend door *Ludovicus Dorotheus Alfonsus Maria Speet*, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. O. G.

Veenstra, advocaat te Amsterdam en het verweerschrift no. 409A/50, ingediend door het *Nederlandse Beheersinstituut*;

Gelet op de mondelinge behandeling op 17 November 1950;

Overwegende dat verzoeker d.d. 2 Februari 1950 in beroep is gekomen van een beschikking de 9de Januari 1950 door het Nederlandse Beheersinstituut genomen, waarbij aan diens gemachtigde wordt medegedeeld, dat het Nederlandse Beheersinstituut per 4 December 1949 niet het beheer over verzoekers vermogen heeft kunnen opheffen, omdat het niet voldoet aan de vereisten in de Ministeriële beschikking van 23 Mei 1949, Staatsblad no. 108;

Overwegende dat verzoeker zich hierdoor bezwaard gevoelt, daar volgens hem dit beheer per 4 December 1949 vanzelf een einde heeft genomen, omdat voldaan was aan de vereisten in artikel 1a tot en met e van gemelde beschikking daar meer in het bijzonder het vermogen van hem een bedrag van f 5.000,— op dien dag niet overschreed;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut hiertegen aanvoert, dat verzoeker, nadat bij request, van 19 Januari 1950, de gedeposedeerden A. en M. Bloemendal q.q. rechtsherstel hadden gevraagd, mits hem bij de regeling daarvan de som van f 170.000,— worde betaald, welke hij meent van gedeposedeerden te vorderen te hebben, waaruit naar de mening van verweerder zou volgen, dat, als de Raad deze vordering toeweest, het vermogen ongeveer f 71.333,— zou bedragen;

Overwegende dat bij de mondelinge behandeling namens het Nederlandse Beheersinstituut is erkend, dat naar zijn opvatting het vermogen van verzoeker per 4 December 1949 negatief was;

Overwegende dat het voor de toepassing van artikel 1 van gemelde Ministeriële Beschikking alleen de vraag is, welke de financiële toestand van het vermogen naar de laatst bekende gegevens op 4 December 1949 was, en op dat ogenblik het Nederlandse Beheersinstituut niet anders kon vaststellen, dan dat dit vermogen negatief was en dus minder dan f 5.000,— bedroeg;

dat met de door verzoeker later gepretendeerde vordering, welke trouwens nog geenszins vaststaat, ten onrechte door verweerder is rekening gehouden en dus zijn op 9 Januari 1950 gegeven beschikking onjuist is;

Overwegende dat verzoeker voorts terecht opmerkt, dat gelet op de inhoud van meergemeld artikel 1 het Nederlandse Beheersinstituut ook minder juist mededeelt, het beheer niet te „kunnen opheffen”;

dat toch uit de tekst van dat artikel 1 volgt, dat als aan de daarin gestelde eisen is voldaan, het beheer vanzelf een einde heeft genomen en niet het Nederlandse Beheersinstituut alvorens een einde aan het beheer komt, daarover nog een beslissing moet nemen;

dat een dergelijke opvatting ook in strijd is met het bepaalde in het laatste lid van het artikel, volgens hetwelk het Nederlandse Beheersinstituut aan een ieder, die aan de gestelde vereisten voldoet, op diens verlangen een bewijs daarvan zal verstrekken;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking de 9de Januari 1950 door het Nederlandse Beheersinstituut in deze zaak genomen;

Verstaat dat verzoeker's vermogen sedert 4 December 1949 niet meer onder beheer staat;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten op deze behandeling gevallen aan de zijde van verzoeker tot heden begroot op f 75.—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	110
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	112
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	114
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	114
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	116
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/122 t/m 51/127	pag. 337 t/m 352

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 105. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy plv.), 23 November 1951 (i.z. E. H.
Kanz.).

Van een weigering van het N.B.I. tot afgifte van een ontvrijdingsverklaring is appelland niet in beroep gegaan. Wel heeft hij meer dan een jaar later een nader verzoek tot ontvrijding ingediend, doch het N.B.I. achtte geen termen aanwezig om zijn afwijzende beschikking te herzien. Op het beroep van laatstbedoelde beschikking is door 's Raads Afdeling Rechtspraak nog niet beslist. Het N.B.I. heeft onder deze omstandigheden geen aanleiding gehad nog langer te wachten met het aangaan van een overeenkomst van minnelijk rechtsherstel met betrekking tot een der vermogensbestanddelen van appelland. Appelland niet ontvankelijk verklaard in zijn beroep van deze minnelijke regeling.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien een op 1 Mei 1951 ingekomen verzoekschrift van Ehrhardt Heinz Kanz, wonende te Amsterdam;

Gezien de op 13 Juni 1951 ingekomen conclusie van antwoord van het Bureau Amsterdam van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gelezen het op 15 Juni 1951 ingekomen verweerschrift van E. Kooyman, wonende te Amsterdam, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over het vermogen van de afwezige I. Goldsteen, woonachtig te Amsterdam, en door Ons ambtshalve als partij in het geding geroepen;

Gezien de overige ten processe overgelegde stukken;

Gehoord partijen in hun mondelinge toelichtingen te Onzer openbare terechtzitting op 30 Juli 1951, voor appelland voorgedragen door diens gemachtigde J. V. Hoppen, wonende te Amsterdam, voor het Beheersinstituut door Mr. C. N. van der Ham en Mej. P. M. de Jong, beiden werkzaam bij voormeld Bureau, en voor partij Kooyman door hemzelf;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelland op de ten requeste gestelde, hier als geïnserend te beschouwen en hieronder voorzoveel nodig nader te bespreken gronden in beroep komt van de tussen het Beheersinstituut en partij Kooyman in diens voormelde hoedanigheid gesloten overeenkomst van minnelijk rechtsherstel d.d. 22 Maart 1951, ingevolge welke de overdracht op 8 Juni 1944 door de N.A.G.U. aan appelland, die tot „Verwalter” daarover was benoemd, van de groothandel in chemicaliën, toebehorende aan I. Goldsteen voornoemd, als nietig werd beschouwd en laatstgenoemde in zijn eigendomsrecht op deze zaak werd hersteld, zulks onder cessie zijdens Goldsteen aan appelland van gene's vordering op de V.V.R.A. terzake van de aldaar door appelland gestorte koopenningen ad f 2.370,10, een en ander met toekenning aan Goldsteen van een vordering op het vermogen van appelland ten belope van f 5.136,12, zijnde het verschil tussen het bedrag ad f 6.536,12, hetwelk door appelland in zijn hoedanigheid van „Verwalter” uit de kas voor privé-doeleinden was opgenomen, en het bedrag ad f 1.400,—, hetwelk door

partijen bij de litigieuze overeenkomst aan appellant als vergoeding voor zijn bedrijfsvoering werd toegekend;

dat naar appellant's mening het Beheersinstituut ten onrechte appellant bij het aangaan van de minnelijke regeling daarin niet heeft gekend, en bovendien geen rekening heeft gehouden met het feit, dat appellant bij het aanvaarden van zijn functie als „Verwalter” een bedrag van f 3.700,— uit eigen middelen in de zaak heeft gestoken, voor toewijzingen heeft gezorgd en de zaak heeft opgewerkt;

dat appellant niet kan verklaren, hoe het Beheersinstituut terzake van appellant's privé-onttrekkingen aan de kas van de zaak komt tot een bedrag van f 6.536.12, weshalve appellant Ons verzoekt de litigieuze minnelijke regeling nietig te verklaren en te bevelen, dat in overleg met hem een nieuwe overeenkomst van minnelijk rechtsherstel worde getroffen;

Overwegende, dat het Beheersinstituut en partij Kooyman op de mondeling toegelichte gronden, vervat in de hier als in hun geheel geïnserieerd te beschouwen en voorzover nodig hieronder nader te bespreken verweerschriften, tegen appellant's vorderingen verweer hebben gevoerd, concluderende het Beheersinstituut tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn beroep, althans tot ontzegging aan appellant van diens vordering, een en ander met veroordeling van appellant in de kosten van de procedure, en partij Kooyman tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn appel, althans tot ontzegging aan hem van zijn vordering, met bekrachtiging van de betwiste overeenkomst d.d. 22 Maart 1951 en met veroordeling van appellant in de proceskosten;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het Beheersinstituut allereerst heeft ontkend, dat appellant belang zou hebben bij zijn beroep en om die reden de niet-ontvankelijkheid van appellant in zijn verzoek heeft aangevoerd, zulks met de motivering, dat bij beschikking van het Beheersinstituut d.d. 15 Juni 1949 op het door appellant en zijn echtgenote gedane verzoek tot het verkrijgen van een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1, sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen afwijzend is beschikt en dat appellant van deze afwijzende beschikking niet bij 's Raads Afdeling Rechtspraak in beroep is gekomen;

dat weliswaar appellant zich in October 1950 opnieuw tot het Beheersinstituut heeft gewend met het verzoek hem een ontvrijdingsverklaring te verlenen en vervolgens van de mededeling van het Beheersinstituut d.d. 21 Februari 1951, dat er geen termen aanwezig werden geacht om voormelde afwijzende beschikking te herzien, in beroep is gegaan bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad, doch dat de kans, dat appellant dientengevolge alsnog een ontvrijdingsverklaring zou verkrijgen zó gering is te achten, dat uit dien hoofde appellant niet kan pretenderen belanghebbende te zijn bij de onderwerpelijke, door het Beheersinstituut aangegane minnelijke regeling;

Overwegende hieromtrent, dat appellant blijkens het door hem bij zijn request overgelegde uittreksel uit het Handelsregister te Amsterdam van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Noord-Holland op 8 Augustus 1898 te Leipzig is geboren en de Duitse nationaliteit bezit;

dat appellant van de afwijzende beschikking van het Beheersinstituut d.d. 15 Juni 1949 op het door hem en zijn echtgenote gedane verzoek om ontvrijding niet in beroep is gegaan, zodat het Beheersinstituut met reden mocht aannemen, dat appellant's ingevalge artikel 3, lid 1, van het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat in eigendom overgegaan vermogen niet naar hem zou terugkeren;

dat appellant weliswaar in October 1950 een nader verzoek tot ontvrijding heeft ingediend, doch het daarin aangevoerde het Beheersinstituut geen aanleiding kon geven deszelfs oorspronkelijke, afwijzende beschikking te herzien;

dat Wij onder deze omstandigheden met het Beheersinstituut van oordeel

zijn, dat er geen aanleiding bestond langer met het aangaan van de thans bestreden minnelijke regeling te wachten;

dat de omstandigheid, dat appellant van deze nadere beschikking van het Beheersinstituut beroep heeft aangetekend bij 's Raads Afdeling Rechtspraak, hierin geen verandering kan brengen, aangezien Wij niet kunnen aanvaarden, dat appellant zijn rechtspositie in het bij Ons aanhangig gemaakte geding in dien zin ten eigen faveure zou kunnen beïnvloeden, dat Wij, nadat eenmaal een afwijzende beschikking in kracht van gewijsde is gegaan, ook nu nog rekening zouden moeten houden met de mogelijkheid, dat krachtens beslissing in beroep van de Afdeling Rechtspraak van de Raad op een herhaald verzoek om ontvijanding zijn gewezen vermogen alsnog naar hem zal terugkeren;

Overwegende, dat Wij mitsdien geen termen aanwezig achten appellant in zijn beroep ontvankelijk te verklaren;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordelen enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 223. Royering van certificaten van buitenlandse effecten, welke voorzien zijn van voorlopige stukkenverklaringen.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel deelt, onder verwijzing naar haar Algemene Vergunning voor de royerering van certificaten van buitenlandse effecten, gepubliceerd onder Mededeling no. 97 in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 18 September 1946, mede, dat aan de in de vorenbedoelde Algemene Vergunning gestelde voorwaarden het volgende moet worden toegevoegd:

„f. voorzover de te royeren certificaten voorzien zijn van voorlopige stukkenverklaringen als bedoeld in art. 4 van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer, deze voorlopige stukkenverklaringen door het desbetreffende inleveringskantoor bij het Secretariaat der Afdeling Effectenregistratie, Keizersgracht 105, Amsterdam, worden aangeboden, ten einde voorzien te worden van een waarmerk, waaruit blijkt, dat van de zijde van de Afdeling Effectenregistratie geen bezwaar bestaat tegen royerering van het desbetreffende certificaat.”

29 October 1951.

No. 224. Royering van certificaten van buitenlandse effecten.

Onder verwijzing naar haar Mededeling no. 223, gepubliceerd in de Prijscourant d.d. 29 October 1951 maakt de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel bekend, dat in den vervolge royerering van certificaten van buitenlandse effecten slechts geoorloofd is, voorzover de te royeren certificaten voorzien zijn van een voorlopige of definitieve stukkenverklaring dan wel van een witte balk.

Het voorschrift van punt II, sub c, van de Algemene Vergunning voor de royerering van certificaten van buitenlandse effecten (Mededeling no. 97, Prijscourant d.d. 18 September 1946) — dat op grond van het bepaalde in art. 9, sub c, van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer buiten werking was gesteld, voorzover niet reeds voor de royerering een voorlopige of definitieve stukkenverklaring aanwezig was — wordt hiermede weer van kracht *).

In verband met het voorgaande dient in de bij de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer behorende tabellarische samenvatting, in rubriek IIa, derde kolom, punt 7, de aldaar opgenomen tekst te worden vervangen door:

„7) Als boven in geval 3” **).

*) De in Mededeling no. 168 (Prijscourant d.d. 10 Maart 1948) gemaakte uitzondering voor de royerering van certificaten in verband met aanbieding van buitenlandse effecten aan De Nederlandsche Bank N.V., blijft gehandhaafd.

**) Waar op andere plaatsen in de samenvatting naar het desbetreffende punt 7) wordt verwezen, blijft de oude tekst van dit punt gehandhaafd.

6 November 1951.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Liquidatie Deutsche Revisions- und Treuhand A.G.

De beheerders in bovengemelde liquidatie delen mede, dat zij de eerste uitkering van 75 % in de guldenliquidatie thans kunnen laten volgen door een tweede uitkering van 24 %. Aan iedere crediteur zal een formulier van kennisgeving met berekening worden toegezonden. Tegelijkertijd geschiedt de uitbetaling door storting bij dezelfde instelling in Nederland, als door de crediteur voor de eerste uitkering werd aangewezen.

Indien het eindsaldo der liquidatie, als gevolg van een gunstige realisatie der thans nog dubieuze activa tot een derde uitkering in staat mocht stellen, zal deze na aankondiging geschieden door betaalbaarstelling van een scrip aan toonder, welke wordt gevoegd bij de kennisgeving der tweede uitkering. Een derde uitkering is onzeker en zal in het gunstigste geval slechts een gering percentage kunnen bedragen. Men beware de scrip echter zorgvuldig, daar zij de enige mogelijkheid tot inning biedt.

Ook de betaalbaarstelling der tweede uitkering geschiedt in alphabetische volgorde, doch tegengesteld aan die der eerste uitkering. De benodigde tijd wordt op ongeveer een half jaar geschat. Ieder wachte zijn formulier af. Voorrang kan niet worden verleend.

Amsterdam, November 1951.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

De beheerders van de vijandelijke onderdaan de Bank van Nederlandschen Arbeid N.V. te Amsterdam brengen hierbij ter kennis van belanghebbenden, dat van de datum van publicatie dezer mededeling in de Nederlandse Staatscourant af gedurende één maand ten kantore van de Bank, Keizersgracht 452, te Amsterdam-C., ter inzage liggen de lijsten nos. 70 tot en met 74, vermeldende de door hen erkende vorderingen nos. 932 tot en met 983.

A. HARMS en Mr. A. N. KOTTING.
(Ned. Stct. 29 October 1951, No. 210).

Vijandelijke merken.

Het Nederlandse Beheersinstituut brengt ter kennis, dat zij, die rechtstreeks belang hebben bij enig merkrecht hier te lande, hetwelk afkomstig is van een Duitse onderdaan en volgens het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de Staat is overgegaan, tot de Stichting Beheer Vijandelijke Octrooien en Merken, Willem Witsenplein 6, te 's-Gravenhage, schriftelijk het verzoek kunnen richten, dit merkrecht aan hen over te dragen.

In het algemeen zullen onder deze belanghebbenden in de eerste plaats worden verstaan de natuurlijke en rechtspersonen, die thans houder zijn van een inschrijving voor een overeenkomstig merk in een Duits merkenregister.

De Stichting is bevoegd, zonder dat overigens enige aanspraak op inwilliging van het verzoek kan worden geldend gemaakt, dit verzoek in te willigen, wanneer aan de bepaalde voorwaarden is voldaan, onder andere, dat de even-

tuele overdracht van het merkrecht niet in strijd komt met door Nederland internationaal aanvaarde verplichtingen.

Voorts zal de overdracht slechts plaats vinden tegen betaling door belanghebbenden van een zekere vergoeding tot dekking van de tot het beheer der op de Staat overgegangene merken gemaakte kosten en overigens onder de door de Stichting te maken bedingen.

De verzoekschriften moeten uiterlijk op 1 April 1952 bij de Stichting zijn ingediend. Na die datum binnengekomen verzoekschriften worden niet meer in behandeling genomen.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
BOGAARDT.

's-Gravenhage, 9 November 1951.

(Ned. Stct. 12 Nov. 1951, No. 220).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Eén hypotheek, gevestigd op diverse percelen.

Het laatste, door de Afdeling Onroerende Goederen in dit orgaan besproken vonnis over bovengemeld onderwerp (zie Rechtsherstel, 5e jaargang, no. 2, pag. 441 e.v.), uitgesproken door de Kamer te 's-Gravenhage op 14 April 1950, hield de overweging in, dat de omstandigheden in een abnormaal geval wel eens mede kunnen brengen, dat een evenredige verdeling van de tegenpraestatie over de kopers van de verschillende panden, waarop één hypotheek rustte, redelijk en billijk kan zijn.

In latere vonnissen van de Kamer te Groningen wordt deze gedachte nader uitgewerkt, waarbij deze Kamer blijkbaar tot de conclusie komt, dat de aan haar voorgelegde geschillen inderdaad tot de abnormale gevallen behoren, welke een afwijking van de constante jurisprudentie rechtvaardigen.

De Kamer te 's-Gravenhage kreeg een geval te beoordelen, dat slechts weinig afweek van de „normale” gevallen. De uitspraak is dan ook conform de reeds gegeven en vroeger besproken beslissingen.

De casus-positie was in dit laatste geval als volgt:

J. bezat diverse percelen, belast met één hypotheek, oorspronkelijk groot f 650.000,—. Bij de overname van het beheer door een Duitse instantie was de hoofdsom per resto f 261.600,—. Op 14 Januari 1943 werd één perceel verkocht aan A. voor f 85.000,—. Van dit bedrag werd f 82.000,— besteed voor een gedeeltelijke aflossing op de hoofdsom der hypotheek. Daarna werden diverse andere percelen verkocht en vonden eveneens aflossingen op de hypotheek plaats.

Tenslotte werden 6 percelen verkocht aan B. voor een koopsom van f 80.000,— op 20 Juni 1944. Daar inmiddels de gehele hypotheek reeds was afgelost uit de vorige koopsommen was de inschrijving op 26 April 1944 doorgehaald. B. stelde, dat aangezien tijdens het tekenen van het voorlopig koopcontract op 11 Maart 1944 de inschrijving nog niet was doorgehaald, de toevallige omstandigheid, dat de op het gezamenlijk bezit van J. gerust hebbende hypotheek, ten tijde, dat de acte van transport werd verleden, reeds geheel was afgelost, tot het voor hem onbillijke resultaat zou leiden, dat hij geen aandeel zou ontvangen van de „tegenpraestatie”, terwijl hij niet kon weten, dat hij een onbelast pand kocht. Naar B's mening zou het redelijk en billijk zijn de „tegenpraestatie” verschuldigd door J. wegens de totale aflossing van de hypotheek ad f 261.600,— te verdelen over de diverse kopers naar verhouding van de door hen betaalde koopsommen.

A. was het niet eens met deze opvatting en verlangde als tegenpraestatie het vorgemelde bedrag van f 82.000,—. J. stelde zich op het standpunt, dat het hem niet kon schelen, wie de tegenpraestatie ontving, maar dat hij niet aan een acte van minnelijke regeling ten aanzien van het door A. gekochte perceel kon meewerken op de door A. gewenste wijze, daar hij dan gevaar zou lopen t.z.t. meer dan de ontvangen tegenpraestatie ter tafel te moeten brengen.

Op 27 October 1948 werd daarop door een proces-verbaal van zwarigheden opgemaakt tussen J. en A. betreffende het door A. gekochte perceel. B. traineerde de zaak, zodat eerst op 7 October 1949 het proces-verbaal van zwarigheden tussen J. en B. kon worden opgemaakt betreffende de door B. gekochte percelen.

Eerst daarna diende J. bij de Afdeling Rechtspraak een verzoek in om beide geschillen in behandeling te nemen.

In het geschil tussen B. en J. deed de Kamer te 's-Gravenhage uitspraak op 30 Maart 1951.

Daarbij overwoog de Raad o.m.:

„O. dat B. voor de notaris-gedelegeerde wel heeft betoogd, dat de door hem gekochte percelen tegelijk met een perceel van J., gelegen aan de Westersingel, waren verbonden voor een hypotheek, oorspronkelijk groot f 650.000,—, waarvan het restant uit de koopsom van het perceel Westersingel werd afgelost, nadat het voorlopig koopcontract betreffende de percelen Adrianastraat door hem reeds was afgesloten, weshalve hij meent, op grond van art. 27 E 100 aanspraak te mogen maken op een gedeelte van het bedrag, dat J. ter tafel heeft te brengen ter restitutie van de kooppenningen, die hem door de aflossing der hypotheek ten goede zijn gekomen;

O. dat dit betoog echter niet opgaat, aangezien J. door de koopsom door B. voor de percelen aan de Adrianastraat betaald in genen dele is gebaat, zijnde de hypotheek, waarmede deze percelen waren bezwaard, reeds vóór het transport van deze percelen en vóór de betalingen van de daarvoor verschuldigde penningen, geroyeerd; enz.”

De volgende dag, 31 Maart 1951, deed dezelfde Kamer te 's-Gravenhage uitspraak in het geschil tussen J. en A.

Hierbij overwoog de Raad o.m.:

„O. dat J. heeft gesteld, dat in een geschil tussen hem en B. door hem herstel is gevraagd in de eigendom van enige panden gelegen aan de Adrianastraat, welke onder meer met het pand, thans in geschil, gelegen aan de Westersingel, verbonden zijn geweest voor een hypotheek oorspronkelijk groot f 650.000,—;

dat tussen partijen de vraag is gerezen of in het gedeelte van de koopsom ad f 85.000,—, dat A. besteed heeft voor aflossing van het restant van genoemde hypotheek, welk gedeelte f 82.000,— bedroeg, krachtens art. 27 E 100 ook B zou moeten delen, in welk geval uit deze voor aflossing van de hypotheek bestemde gelden, waardoor J. is gebaat en welke door hem bij volledig rechtsherstel in het onbelaste perceel moeten worden gerestitueerd, aan A. slechts f 63.111,50 ten goede zou komen;

O. hieromtrent, dat vaststaat, dat de bedoelde hypotheek is doorgehaald op 26 April 1944, zodat toen het transport der percelen in de Adrianastraat op 20 Juni 1944 plaats vond en daarbij de koopsom dier percelen werd betaald, op dat ogenblik op deze percelen geen hypotheek meer drukte;

O. dat voor aflossing der restant-hypotheek dus alleen gelden uit de door A. betaalde koopsom hebben gediend en geenszins de koopsom, voor de percelen in de Adrianastraat betaald, zodat ook alleen aan A. de door J. ter tafel te brengen tegenpraestatie behoort ten goede te komen en de Raad dienovereenkomstig zal beslissen; enz.”

De Kamer te 's-Gravenhage achtte blijkens bovengemelde uitspraken de quaestie of de inschrijving nog bestond tijdens het tekenen van het voorlopig koopcontract, irrelevant, en is niet nader ingegaan op dit verweer van de koper. In het onderhavige geval was deze quaestie inderdaad niet van belang, omdat de aflossing uit de koopsom van A. reeds in Januari 1943 geschiedde en het voorlopig koopcontract door B. in Maart 1944 werd getekend.

De beide gevallen, welke de Kamer te Groningen te behandelen kreeg, lagen iets anders.

In het eerste geval had de N.G.V. twee percelen van J., welke tezamen verbonden waren voor een hypotheek van f 15.750,—, verkocht aan A. en B. resp. op 3 Maart 1943 voor f 11.500,— en op 7 April 1943 voor f 8.125,—. Daar het voorlopig koopcontract met B. werd getekend op 29 December 1942 en de bepaling bevatte, dat de acte van transport zou worden verleden op 1 Maart 1943 of eerder, kon de N.G.V. op 3 Maart 1943 bij het transport aan A. er op rekenen, dat de koopsom van B. spoedig zou worden ontvangen. De N.G.V.

loste na het transport aan A. de gehele hypotheek met rente af, waartoe boven de koopsom, ontvangen van A., door de N.G.V. nog ruim f 4.600,— werd bijbetaald.

Bij de onderhandelingen over het minnelijk rechtsherstel ten aanzien van het door B. gekochte perceel maakten zowel de N.G.V. als B. aanspraak op dit bedrag, waarop J. dit bij de Afdeling Onroerende Goederen deponeerde.

In haar uitspraak d.d. 16 Juni 1951 overwoog de Kamer te Groningen o.m.:

„O. dat de N.G.V. de stelling verdedigt, dat in het onderhavige geval van een door B. opgebrachte tegenpraestatie, als bedoeld in het vijfde lid van art. 27 E 100, geen sprake kan zijn, omdat op het moment, dat het perceel II aan B. in eigendom werd overgedragen, de daarop gerust hebbende hypotheek door de N.G.V. reeds was afgelost, zodat niet B., maar de N.G.V. ten behoeve van J. betalingen heeft verricht en recht heeft op het bedrag, dat J. terzake van deze aflossing beschikbaar heeft gesteld;

O. dienaangaande, dat aan de Raad is overgelegd een afschrift van de voorlopige koopacte d.d. 29 December 1942, waarbij de N.G.V. aan B. het perceel II, vrij van hypotheeken, verkocht voor de koopprijs van f 8.125,— en hem kwijting verleende voor een eerste afbetaling op de koopprijs van 10 % of wel f 812,50 en partijen verder overeenkwamen, dat de definitieve acte zou worden gepasseerd op 1 Maart 1943 of zoveel vroeger als zou kunnen worden overeengekomen en dat bij het passeren dier acte het restant van de koopprijs zou moeten worden betaald;

O. dat hieruit blijkt, dat in ieder geval een door B. aan de N.G.V. betaald bedrag van f 812,50 is besteed voor aflossing van de hypothe-caire schuld, maar de Raad ook overigens van oordeel is, dat onder de bovenomschreven omstandigheden er tussen de aflossing van de hypotheek en de door B. op zich genomen verplichting om bij het passeren der acte van overdracht van perceel II hetgeen uiterlijk 1 Maart 1943 zou geschieden, het restant van de koopprijs te betalen een zo nauw verband heeft bestaan, dat, al moge de N.G.V. wegens enige vertraging in het passeren der acte van overdracht het voor de aflossing van de hypotheek nog benodigde bedrag hebben voorgeschoten, deze betaling toch in redelijkheid geacht moet worden van B. te zijn ontvangen;

O. dat de Raad mitsdien met de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van oordeel is, dat het bij deze Afdeling door J. gedeponeerde bedrag aan B. toekomt, enz.”

In het tweede geval waren verschillende percelen van J. verbonden voor één hypotheek per resto groot f 22.500,—. A. kocht op 9 Januari 1943 enige percelen van de N.G.V. voor f 30.000,—.

B. kocht op 14 April 1943 enige percelen voor f 29.500,—.

C. kocht op 8 Juni 1944 een perceel voor f 3.600,—, en

D. kocht op 9 Februari 1945 een perceel voor f 3.000,—.

De hypotheek werd op 29 Januari 1943 doorgehaald, zodat aangenomen mag worden, dat deze geheel uit de door A. betaalde koopsom werd afgelost.

Daar B., C. en D. eveneens aanspraak maakten op een gedeelte der tegenpraestatie, deponeerde J. dit bedrag bij de Landelijke Hypotheekbank, welke creditrice was van A., ter uitkering aan diegene(n), die door de Raad als daarop recht hebbende(n) zou(den) worden aangewezen.

De Kamer te Groningen overwoog in haar uitspraak d.d. 2 November 1951 o.m.:

„O. ten aanzien van de verdeling van het beschikbare bedrag, dat dit bedrag moet worden beschouwd als de tegenpraestatie bedoeld in art. 27, laatste lid van het K.B. E 100, waarvan de Raad kan bepalen,

dat deze moet worden voldaan aan dengene, van wien zij werd ontvangen;

O. dat, lettende op de data van overdracht der onroerende goederen, welke in casu hypotheccair waren verbonden en op de datum der aflossing der hypotheccaire schuld, de conclusie zou kunnen worden getrokken, dat, nu de hypotheek reeds was afgelost ten tijde, dat B., C. en D. hun percelen in eigendom verkregen, van enige tegenpraestatie hunnerzijds niet kan worden gesproken;

O. dat deze conclusie echter wel juist is ten opzichte van C. en D., doch niet ten opzichte van B.;

O. immers, dat blijktens door B. overgelegde afschriften van voorlopige koopacten de percelen nos. 1 en 2 reeds op 14 October 1942 en de percelen 3 tot en met 6 op 20 November 1942 door hem werden aangekocht van de N.G.V., die reeds dadelijk bij het aangaan der voorlopige koopacten 10 % der koopsommen in mindering ontving, zijnde daarbij voorts overeengekomen, dat de definitieve koopacten zouden worden gepasseerd resp. op of vóór 1 Januari 1943 en 1 Februari 1943, terwijl de overdracht aan A. geschiedde op 9 Januari 1943;

O. dat de Raad, nu niet is gebleken, dat de N.G.V. de bedoeling heeft gehad om speciaal uit de opbrengst van een dier goederen de hypotheek af te lossen, van oordeel is, dat de aflossing van de hypotheek, die als tegenpraestatie wordt beschouwd, moet worden toegerekend zowel aan de reeds ontvangen als aan de nog te ontvangen kooppenningen of gedeelten van kooppenningen van percelen, die vóór de aflossing waren verkocht, ook al was door omstandigheden de acte van overdracht van enkele percelen nog niet gepasseerd; dat immers moet worden aangenomen, dat tussen deze koopovereenkomsten en de aflossing der hypotheek een gelijk verband heeft bestaan, terwijl van een zodanig verband niet is gebleken ten aanzien van de koopovereenkomsten, gesloten door C. en D.

O. dat dit meebrengt, dat de tegenpraestatie in het onderhavige geval tussen A. en B. moet worden verdeeld in verhouding tot de door hen betaalde koopprijzen, resp. bedragende *f* 30.000,— en \pm *f* 29.500,—; enz."

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/122

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
27 October 1950. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Tegenover het zich laten welgevalen van een benoeming tot burgemeester — als hoedanig hij zich „goed” gedragen heeft — kan gesteld worden dat hij voor dit feit en zijn formeel optreden als Verwalter reeds geboet heeft door het ondergaan van de maatregel van internering voor de duur van 2 jaren.

De Raad acht het niet billijk dat hem die Verwalters-benoeming andermaal wordt toegerekend doordat hij als vijandelijk onderdaan zou worden aangemerkt, medebrenkende het verlies van practisch zijn gehele vermogen van bate van de Staat.

Beschikking N.B.I. vernietigd met bepaling dat aan appellant een non-enemy-verklaring zal worden afgegeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van Willem Marinus Tonnon, wonende te 's-Gravenhage, ingekomen 12 Januari 1950, waarin requestant verzoekt hem alsnog te geven een verklaring als bedoeld in art. 34, lid 1, sub f van het Besluit E 133;

Gezien het antwoord van gerequesteerde het Nederlandse Beheersinstituut, waarin geconcludeerd wordt tot verwerping van het beroep tegen de beschikking van het Beheersinstituut d.d. 29 December 1949;

Gehoord ter terechtzitting van 29 Augustus 1950 requestant en diens gemachtigde Mr. N. W. Francken en gerequesteerde, bij monde van Mr. E. E. Poublon;

Overwegende, dat het hoger beroep tijdig is ingesteld en ook overigens is ontvankelijk;

Overwegende, dat uit de afgelegde verklaringen en de overgelegde stukken blijkt, dat 1. aan requestant bij in kracht van gewijsde gegane uit-

spraak van het Kantongerecht te Utrecht d.d. 15 November 1948 terzake van een aantal welbewezen feiten, vallende onder de omschrijving van artikel 1, alinea 1 van het Tribunaalbesluit, de in genoemd artikellid onder 1e en 2e bedoelde maatregelen zijn opgelegd hebbende de Kantonrechter daarbij o.a. overwogen dat requestant als burgemeester der Gemeente Dribergen zich goed heeft gedragen, zodat hij zelfs als „defaitist” werd bestempeld door een mede-N.S.B.'er in verband waarmee hij van oordeel is, dat de beschuldigde te lange tijd in bewaring heeft doorgebracht en hem geen vermogensrechtelijke maatregel meer behoeft te worden opgelegd en zijn, beschuldigde's echtgenote, met wie beschuldigde in gemeenschap van goederen is getrouwd, reeds een boete van f 9000,— heeft betaald;

2. dat bij vonnis van de Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel van 25 November 1949 ten deze bevestigende de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 29 Januari 1949 heeft beslist dat appellant, op grond van het feit, dat hij als „Verwalter” is opgetreden, als vijandelijk onderdaan in de zin van art. 2, lid 1, Besluit Vijandelijk Vermogen moet worden beschouwd;

Overwegende, dat requestant heeft bepleit, dat er hierdoor een conflict in rechtspraak is ontstaan, immers dat de ene Rechter appellants vermogen vrijgaf, maar de andere Rechter (resp. het Nederlandse Beheersinstituut) het verbeurd verklaarde en appellant daarom herstel van recht verzoekt, door zijn ontvijanding, waarvoor ook overigens alle reden bestaat;

dat in het strafvonnis appellants goede gedrag als burgemeester is gememoreerd en de Utrechtse Kamer voor het Rechtsherstel de feitelijke voorstelling van zaken zijdens appellant als juist aanvaardende, met zoveel woorden deze bij de beoordeling van een door appellant in te dienen verzoek tot ontvijanding wellicht van doorslaggevend belang achtte;

dat het Verwalterschap aan appellant zonder zijn medeweten en teger-

zijn wil is opgedrongen en het formeel nog enige maanden duurde, vóórdat de door hem dadelijk aangewezen opvolger Schmidt werkelijk werd benoemd, dat appellant geen enkel voordeel heeft genoten uit het Verwalter-schap en zich ook nimmer met de hem formeel opgedragen taak heeft ingelaten, dat het onder deze omstandigheden hem niet billijk voorkomt de consequenties van zulk een Verwalter-schap hem in volle omvang te laten ondergaan;

Overwegende, dat gerequesteerde er op heeft gewezen, dat appellant valt onder het besluit, opgenomen in de Ned. Staatscourant van 7 Juni 1949 No. 108 en derhalve niet langer vijandelijk onderdaan is in de zin van het K.B. E 133, terwijl van het aan de Staat vervallen vermogen een bedrag van f 5000,— wordt vrij gegeven, zodat requestrant feitelijk verzoekt het deel van zijn vermogen, dat boven dit bedrag ligt, vrij te geven;

dat een algemene vrijgave van een vermogen een gunst is, die gebaseerd moet zijn op het complex van handelingen en gedragingen van requestrant gedurende de bezetting;

dat bewezen is, dat hij Verwalter is geweest, en dat hij zich desbewust heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse volk en desbewust afbreuk heeft gedaan aan het verzet tegen de vijand en diens handlangers, zodat hij zich de facto aan de zijde van de vijand heeft geschaard en zich niet heeft gedragen, zoals de grote meerderheid van het Nederlandse volk dit heeft gedaan;

Overwegende, dat hiertegenover requestrant heeft gesteld, dat het Nederlandse Beheersinstituut een onjuiste uitlegging geeft van het Ministerieel besluit, omdat hij niet voldoet aan de vereiste sub e van art. 1, dat hij een vermogen bezit van niet meer dan f 5000,—, zodat hij niet is ontvrijand;

dat hij voorts zich beroept op de wijze, waarop hij is opgetreden tijdens de bezetting;

dat hij zijn positie als directeur en zijn aandelen bij de Leko heeft prijsgegeven, toen dit bedrijf in een oorlogsbedrijf werd omgezet;

dat hij zijn anti-Duitse houding consequent heeft voortgezet tijdens zijn burgemeesterschap van de gemeente Driebergen, hetgeen hij adstrueert door op verschillende feiten te wijzen;

Overwegende, dat de Raad van oor-

deel is, dat het Beheersinstituut in zijn antwoord ten onrechte aanneemt, dat appellant ingevolge de bepalingen van het Ministerieel besluit van 23 Mei 1949 (opgenomen in de Nederlandse Staatscourant van 7 Juni 1949 no. 108) niet langer als vijandelijk onderdaan kan worden beschouwd, daar ingevolge art. 1 van dit besluit de algemene verklaring van niet langer vijandelijk onderdaan zijn alleen wordt gegeven aan personen, voldoende aan de eisen gesteld onder a tot en met e, en appellant valt onder de werking van art. 2, waarin bepaald is, dat ten aanzien van personen, die voldoen aan de onder a tot en met d van art. 1 genoemde vereisten het Besluit Vijandelijk Vermogen voor het feitelijk behoorde niet teruggegeven vermogen van toepassing blijft;

Overwegende, dat op grond van de overwegingen van het in afschrift overgelegde vonnis van de Meervoudige Utrechtse Kamer van deze Afdeling d.d. 25 November 1949 als juist kan worden aanvaard de door requestrant gegeven feitelijke voorstelling van zaken met betrekking tot zijn optreden als Verwalter, dat hij derhalve niet gevraagd heeft als zodanig te worden benoemd en dit tegen zijn wil is geschied en dat hij zich, kort na zijn benoeming feitelijk aan deze functie heeft onttrokken en uit deze functie geen financieel voordeel heeft getrokken;

dat de Raad voorts aannemelijk acht, dat appellant in 1941 afgetreden is als directeur van de N.V. Leko en zijn aandelen heeft verkocht, omdat de fabriek bij de oorlogsvoering werd ingeschakeld;

Overwegende, dat de Raad het oordeel van de Kantonrechter (uitspraak van 15 November 1948) aldus opvat, dat appellant als „N.S.B.”-burgemeester zich goed heeft gedragen;

dat echter een burgemeester, die als partijman is benoemd tijdens de bezetting, ter vervanging van een goede vaderlandse burgemeester zich hierdoor reeds niet gedragen heeft als de grote meerderheid van het Nederlandse volk dit gedaan heeft;

Overwegende, dat de Raad echter van oordeel is dat zulks *in casu* nog niet behoeft te leiden tot afwijzing van het verzoek;

dat toch tegenover het feit dat hij zich een benoeming tot burgemeester door de vijand heeft laten welgevallen,

gesteld kan worden dat hij voor dit feit en zijn formeel optreden als Verwalter reeds geboet heeft door het ondergaan van de maatregel van internering voor de duur van twee jaren en het de Raad niet billijk voorkomt dat aan verzoeker het laatstgenoemde feit andermaal wordt toegerekend doordat hij op grond van dit feit ingevolge artikel 2, sub 1 van het K.B. E 133 als vijandelijk onderdaan moet worden aangemerkt, medebrengende het verlies van practisch zijn gehele vermogen ten bate van de Staat;

Overwegende, dat nu na bekomen inlichtingen is gebleken, dat verzoeker zich als burgemeester van Dribergen in het algemeen en in ieder geval in verhouding tot de meeste andere N.S.B.-burgemeesters „goed” heeft gedragen zij het ook dat zijn gedragingen niet zo gunstig zijn geweest als appellant dat heeft voorgesteld — de Raad termen vindt om aan verzoeker alsnog de gunst van een non-ene-my-verklaring te verlenen;

Rechtdoende in hoger beroep:

Vernietigt de beschikking van het Beheersinstituut, waarvan appèl;

Bepaalt dat aan appellant zal worden afgegeven de verklaring, dat hij niet langer is vijandelijk onderdaan als bedoeld in art. 34, lid 1, sub f van het Besluit E 133.

No. 51/123

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 27 Oct. 1951. (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Gerequesteerde, ex-N.S.B.'er, wiens hypothecaire vordering op de N.S.B. ingevolge art. 4 sub 2 K.B. E 102 niet wordt voldaan, weigert mede te werken tot doorhaling van de hypothecaire inschrijving.

Vordering van het N.B.I. tot nietigverklaring der geldlening en tot nietigverklaring van het verleende recht van hypotheek toegewezen.

Het Besluit E 102 staat de toepassing van art. 23 E 100 niet in de weg.

(K.B. E 102, art. 4; K.B. E 100, artt. 23 e.v.).

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor

het Rechtsherstel heeft gegeven de volgende beslissing inzake:

Het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, als vereffenaar van het vermogen der voormalige N.S.B., requestrant bij verzoekschrift d.d. 26 Juni 1951,

gemachtigde Mr. B. J. Gottschalk, advocaat en procureur aldaar,

contra:

Theodoricus Faber, wonende te Groningen,

gerequesteerde bij voormeld verzoekschrift,

gemachtigde Mr. R. A. Vos, advocaat en procureur te Groningen.

Gezien een verzoekschrift van het N.B.I., waarbij dit stelt: dat het ingevolge art. 3, tweede lid, van het K.B. E 102 belast is met de vereffening van het vermogen der voormalige Nationaal-Socialistische Beweging der Nederlanden; dat gerequesteerde d.d. 16 Mei 1941 aan de N.S.B. ter leen heeft verstrekt een bedrag van f 20.000,— en tot zekerheid voor deze toen niet opeisbare schuld door de N.S.B. hypotheek is verleend op de percelen, gelegen aan de O. Ebbingestraat No's 30 en 34 te Groningen, kadastraal bekend gemeente Groningen, Sectie C No's 4976 en 4977, welke hypotheek op 21 Mei 1941 is ingeschreven ten hypotheekkantore te Groningen in deel 533 No. 121; dat gerequesteerde lid, sympathiserend lid of begunstiger was van de N.S.B.; dat de Afdeling Beheer van de Raad op 1 Juli 1947 met gebruikmaking van de haar bij art. 4, tweede lid, E 102 verleende bevoegdheid heeft bepaald, dat bij de vereffening van het vermogen der N.S.B. schulden aan leden of begunstigers dier organisatie niet zouden worden voldaan; dat op grondslag van dit besluit het N.B.I. aan gerequesteerde heeft doen mededelen, dat een aanspraak zijnerzijds, voortvloeiende uit gemelde geldlening niet voor erkenning en voldoening in aanmerking kan komen en hem deswege heeft verzocht zijn medewerking te verlenen aan de doorhaling der desbetreffende hypothecaire inschrijving; dat gerequesteerde van de bedoelde beslissing van requestrant in elk geval in Augustus 1949 kennis heeft gehad en daarvan niet binnen den gestelden termijn in beroep is gekomen; dat de voormelde hypothecaire inschrijving derhalve zonder zin en betekenis

is geworden; dat, nu het K.B. E 102 geen voorziening te dezer zake bevat, het N.B.I. genoodzaakt is aan den Raad een desbetreffende voorziening te vragen op den grondslag van het K.B. E 100, zijnde voldaan aan de voorwaarden, nodig voor het ingrijpen van den Raad terzake zowel van de litigieuse geldlening als van de hypotheek, tot zekerheid van de terugbetaling van dezelve door de N.S.B. verleend, terwijl naar de mening van het N.B.I. het achterwege laten van dit ingrijpen onredelijk ware; dat ten overvloede en subsidiair requestrant ten behoeve van den Staat overeenkomstig art. 4, eerste lid, van het K.B. E 102 de nietigheid inroep van de voormelde hypotheek, aangezien het hier heeft gegolden een zekerheidstelling voor een niet-opeisbare schuld;

weshalve wordt geconcludeerd, dat het den Raad behage: primair: a. nietig te verklaren de rechtshandeling van geldlening voornoemd alsmede de daaraan ontsproten rechtsbetrekkingen, b. indien en voorzoveel nodig te verstaan, dat het accessoir recht van hypotheek, d.d. 21 Mei 1941 verstrekt tot zekerheid dezer geldlening, nietig is, althans is tenietgegaan; subsidiair nietig te verklaren de hypotheek, door de voormalige N.S.B. ten behoeve van gerequestreerde tot zekerheid voor de door dezen verstrekte geldlening op de vermelde percelen verleend; mitsgaders zowel in het primaire als in het subsidiaire geval ter regeling der rechtsgevolgen der desbetreffende nietigverklaringen gerequestreerde te veroordelen om binnen een termijn van een maand na dagtekening van het te dezen te wijzen vonnis de hypothecaire inschrijving op de meergenoemde percelen te doen doorhalen, met machtiging op requestrant om bij gebreke daarvan na het verstrijken van den door den Raad te stellen termijn zonder enige verdere of andere formaliteit die doorhaling te doen plaats hebben op vertoon en uit kracht van het ten deze te wijzen vonnis, een en ander, voorzoveel nodig, met bevel aan den hypotheekbewaarder te Groningen tot doorhaling van de bedoelde hypothecaire inschrijving en tot het verrichten van alle daartoe strekkende noodzakelijke werkzaamheden; kosten rechtens;

Gezien het verweerschrift van gerequestreerde, waarin deze erkent lid van de N.S.B. te zijn geweest en aan

de N.S.B. een bedrag van f 20.000,-- op hypotheek te hebben verstrekt, en zegt dat hij tegen de niet-erkenning van zijn desbetreffende vordering niet in beroep wenst te komen, terwijl hij voorts betoogt, dat art. 4 van het K.B. E 102 uitdrukkelijk verschil maakt tussen het inroepen van nietigheid van de in het eerste lid opgesomde handelingen en het niet betalen van de in het tweede lid bedoelde schulden; dat de verbintenis van de voormalige N.S.B. tegenover verweerder uit hoofde van geldlening niet is tenietgegaan en mitsdien de voor deze schuld verleende hypotheek is in stand gebleven en nog waarde bezit; dat het K.B. E 102, als zijnde noodrecht, eng behoort te worden geïnterpreteerd; in geen enkel verband staat tot het K.B. E 100 buiten het feit, dat beide besluiten op denzelfden dag zijn tot stand gekomen, en met name niet bepaalt, op welke wijze geschillen omtrent zijn toepassing zullen worden beslecht, zijnde aan den Raad voor het Rechtsherstel in dit K.B. geen enkele bevoegdheid gegeven; dat gerequestreerde dan ook van mening is, dat het onderhavige geschil moet worden gebracht voor den gewonen rechter; dat hier geen sprake is, zoals requestrant het wil doen voorkomen, van een geval, bedoeld in art. 4, eerste lid, sub 3 van het K.B. E 102, waar deze bepaling kennelijk doelt op het geval, dat voor een reeds ontstane schuld op een later tijdstip zekerheidstelling wordt gegeven en niet op het geval, dat onmiddellijk bij het tot stand komen van de schuld voor de aflossing daarvan zekerheid wordt gesteld, zodat de bepaling moet worden gezien in het licht van de actio Pauliana;

weshalve gerequestreerde verzoekt, dat de Raad zich onbevoegd zal verklaren van de onderhavige vorderingen kennis te nemen, althans requestrant niet-ontvankelijk zal verklaren in zijn primaire en subsidiaire vorderingen, althans deze vorderingen zal ontzeggen als ongegrond en onbewezen, met veroordeling van requestrant in de kosten van deze procedure;

Gehoord ter zitting van 12 October 1951 requestrant bij monde van zijn gemachtigde en gerequestreerde bij monde van Mr. J. J. van der Minne, advocaat en procureur te Groningen, die ten deze compareerde voor Mr. R. A. Vos voornoemd;

Overwegende dat het geschil tussen partijen niet loopt over een toepassing

van het K.B. E 102, doch slechts in zoverre daarmede verband houdt, dat het is voortvloeit uit de houding van gerequestreerde, nadat art. 4 tweede lid sub 1e. van dat Besluit op de door hem in oorlogstijd verstrekte geldlening is toegepast, wordende thans door requestrant primair de nietigverklaring van deze rechtshandeling en de daaraan ontsproten rechtsbetrekkingen verzocht;

Overwegende dat de bevoegdheid van den Raad om van deze vordering kennis te nemen voortvloeit uit art. 23 van het K.B. E 100 en zijn bevoegdheid om de gevolgen ener nietigverklaring te regelen uit art. 26 van hetzelfde K.B.;

Overwegende dat de in art. 23 genoemde feitelijke vereisten voor de gevraagde nietigverklaring aanwezig zijn en de Raad met requestrant van oordeel is, dat het achterwege laten van zodanig ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden van dit geval onredelijk ware, nu immers in het K.B. E 102 de mogelijkheid is geschapen om een schuld, als waarom het hier gaat, niet te voldoen, voorts het besluit tot niet-voldoening is genomen en de crediteur zich daarbij heeft neergelegd en overigens het ter leen verstreken van gelden door een lid van de N.S.B. aan deze landsverraderlijke, thans ontbonden organisatie, een handeling was zonder geoorloofde oorzaak zoals bedoeld in art. 25, lid 1, sub c van het K.B. E 100;

Overwegende dat als gevolg van deze nietigverklaring ook het accessoire recht van hypotheek, verleend tot zekerheid van de nietig verklaarde schuldvordering, behoort te worden nietig verklaard;

Overwegende dat nu het primair gevorderde derhalve zal worden toegewezen, op het subsidiair gevorderde en hetgeen daartegen is aangevoerd niet behoeft te worden ingegaan;

Rechtdoende in naam der Koningin:

Verklaart nietig de rechtshandeling van geldlening tot een bedrag van f 20.000.— door gerequestreerde op 16 Mei 1941 verstrekt aan de thans ontbonden N.S.B. alsmede de daaraan ontsproten rechtsbetrekkingen;

Verklaart nietig het recht van hypotheek op 21 Mei 1941 verleend tot zekerheid dezer geldlening;

Beveelt den hypotheekbewaarder te Groningen om de hypotheecaire in-

schrijving op de percelen te Groningen aan de O. Ebbingestraat No's 30 en 34, kadastraal bekend gemeente Groningen Sectie C No's 4976 en 4977, in de daartoe bestemde, te zijnen kantore berustende registers, deel 533 no. 121, door te halen;

Veroordeelt gerequestreerde in de kosten van dit geding, aan de zijde van requestrant tot op den dag dezer uitspraak begroot op f 75,—.

No 51/124

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
31 October 1951. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Verzoeksters echtgenoot is in 1942 vrijwillig tot de N.S.K.K. toetreden en heeft zijn Nederlandschap verloren ingevolge art. 7, 1e lid, sub 4 van de Wet van 12 Dec. 1892.

Verzoekster is dientengevolge geen „Nederlander” zoals voor de toepassing van art. 16 van de Wet van 20 Juli 1951 (Stbld. 311) is vereist, zodat haar verzoek, strekkende tot ontbinding van de gemeenschap van goederen, waarin zij is gehuwd, moet worden afgewezen.

Iv.m. art. 9 A.B. moet worden beslist of genoemd art. 16 bepaaldelijk vaststelt, dat het niet voor vreemdelingen geldt. Aangenomen moet worden dat de wetgever, indien hij vreemdelingen (in casu staatlozen) onder het begrip „Nederlander” inbegrepen had willen zien, dit zekerlijk uitdrukkelijk zou hebben bepaald.

(Art. 16 van de Wet van 20 Juli 1951 — Stbld 311; art. 9 Wet A.B.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het op 8 Augustus 1951 ter Griffie van de Afdeling ingekomen verzoekschrift d.d. 7 Augustus 1951 van Wietske Guikema, echtgenote van Nicolaas Venema, vroeger wonende te Eenrum A 339, thans te Adorp A 55, houdende verzoek tot ontbinding van de huwelijks-gemeenschap;

Gelezen de respectievelijk op 20 Aug. 1951 en 16 Oct. 1951 ingekomen aanvullende verzoekschriften van requestrante ddis. 17 Augustus 1951 en 15 October 1951, het laatstgenoemde ondertekend door haar gemachtigde Mr Tj. de Jong Jr., advocaat en procureur te Groningen, te wiens kantore aan de

Ossenmarkt no. 10 aldaar zij domicilie gekozen heeft, in welke verzoekschriften zij bij haar gedaan verzoek heeft volhard;

Gelezen het antidotaal verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I. te noemen) d.d. 1 September 1951, houdende conclusie het verzoek af te wijzen;

Gehoord ter terechtzitting van 17 October 1951 verzoekster in persoon, haar echtgenoot N. Venema, de gemachtigde Mr. de Jong voornoemd, en het N.B.I., bij monde van Mr. C. L. Schim van der Loeff;

Overwegende, dat N. Venema ter terechtzitting zijn echtgenote gemachtigd heeft tot het instellen van de onderwerpelijke actie, welke machtiging reeds was vervat in het verzoekschrift d.d. 15 October 1951, en verklaard heeft, dat hij met het verzoek instemt;

Overwegende, dat verzoekster, stellende,

dat zij op 7 Juni 1924 te Ezinge gehuwd is met Nicolaas Venema, in algehele gemeenschap van goederen;

dat zij op het tijdstip van het in werking treden van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311, zijnde 24 Juli 1951, was en ook thans nog is Nederlander in de zin van artikel 16 dier wet;

dat haar echtgenoot van 8 April 1942 tot 3 Mei 1943 heeft behoord tot het National-Sozialistische Kraftfahrer Korps (N.S.K.K. te noemen) en op grond hiervan als vijandelijk onderdaan aangemerkt wordt, immers behoort tot de Nederlanders die in Duitse Staats- of Krijgdsdienst zijn getreden, en die krachtens artikel 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) vijandelijk onderdaan waren;

dat zij zelf op 24 Juni 1951 niet als vijandelijk onderdaan aangemerkt werd,

de Afdeling Rechtspraak heeft verzocht de huwelijksgemeenschap tussen haar en N. Venema bestaande te ontbinden;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn antidotaal request betoogd heeft, dat, nu de N.S.K.K. van 20 Januari 1941 af een onderdeel van de Duitse weermacht vormde, N. Venema wegens het zich zonder verlof van de Kroon begeben in vreemde krijgdsdienst op grond van artikel 7, lid 1, onder 4 der wet op het Nederlandschap en het ingezetenschap het Nederlandschap heeft verloren;

dat verzoekster volgens artikel 5, eerste lid, van voormelde wet de staat van haar echtgenoot volgt en derhalve eveneens het Nederlandschap heeft verloren;

dat artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 het recht ontbinding van de huwelijks-gemeenschap te verzoeken uitdrukkelijk alleen aan Nederlanders verleent en derhalve haar verzoek moet worden afgewezen;

Overwegende, dat het N.B.I. zijn standpunt ter terechtzitting gewijzigd heeft en toewijzing van het verzoek gevraagd heeft op gronden, die hierna besproken zullen worden;

Overwegende, dat de Raad mede van oordeel is, dat N. Venema door op 8 April 1942 vrijwillig tot de N.S.K.K. toe te treden zich in Duitse, dus vijandelijke vreemde krijgdsdienst heeft begeben zonder toestemming van de Koningin, zodat hij ingevolge artikel 7, eerste lid, sub 4 van de wet van 12 December 1892 zijn Nederlandschap heeft verloren;

Overwegende, ten aanzien van de vraag, of daardoor ook verzoekster haar Nederlandschap verloren heeft;

dat de hoofdregel is, dat de vrouw staande huwelijk de staat van haar man volgt;

dat weliswaar in evengenoemde wet een uitzondering wordt gemaakt voor de vrouw van een Nederlander, die in een ander land genaturaliseerd wordt en de Nederlandse vrouw, die met een vreemdeling huwt, door de bepaling, dat deze vrouwen zelfstandig de staat van Nederlander zullen bezitten, indien zij door de naturalisatie van de man in het ene geval en door het aangaan van een huwelijk in het andere geval niet een vreemde nationaliteit deelachtig worden noch kunnen worden, doch deze uitzondering strikt geldt voor de twee nauwkeurig in de wet omschreven gevallen en niet uitgebreid mag worden tot een geval als het onderhavige, dat de man staande huwelijk zijn Nederlandschap verliest;

dat, waar het hier betreft de scherpe omlijning van het al- of niet bezitten van de Nederlandse nationaliteit alleen de Wetgever een bepaalde uitzondering op de algemene hoofdregel van artikel 5 der meergenoemde wet in het leven kan roepen;

Overwegende, dat, nu vaststaat, dat verzoekster op het tijdstip van het in werking treden van artikel 16 der wet

van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311, zijnde 24 Juli 1951, met N. Venema in algehele gemeenschap van goederen gehuwd was;

dat deze op 24 Juli 1951 uitsluitend op grond van het bepaalde in artikel 2 onder 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt;

dat zij zelf op 24 Juli 1951 niet als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt, de enige vraag, die nog beantwoord moet worden, deze is „of verzoekster omvat wordt door het begrip „Nederlander” in art. 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311;

Overwegende, dat verzoekster haar stelling, dat zij op 24 Juli 1951 was en ook thans nog is Nederlander in de zin van artikel 16 van evengoemde wet motiveert met de mededeling, dat blijkens de memorie van antwoord door de Regering op 9 Juli 1951 aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal ingezonden bij de behandeling van het wetsontwerp, dat geleid heeft tot afkondiging van meergenoemde wet — en met name par. 9 dier Memorie — de strekking van artikel 16 is om mogelijk te maken, dat vrouwen gehuwd met mannen, die op grond van het bepaalde in artikel 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen vijandelijk onderdaan zijn, hun aandeel in de huwelijks-goederen-gemeenschap eerder terugkrijgen dan bij ontbinding van het huwelijk en wel door een scheiding van goederen;

Overwegende, dat deze motivering van verzoekster niet opgaat, daar een uittaling van de Regering, dat zij wil komen tot een vervroegd terugkrijgen van het aandeel in de gemeenschap en daarbij als voorbeeld noemt vrouwen, die gehuwd zijn met mannen, die op grond van artikel 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen vijandelijk onderdaan zijn, allermint een aanduiding oplevert wie „Nederlander” zijn in artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311, daar b.v. ook mannen, die gehuwd zijn met vrouwen, die vijandelijk onderdaan zijn op grond van dat artikel 2 sub 1 onder het begrip „Nederlander” begrepen zijn;

Overwegende, dat het N.B.I. ter terechtzitting betoogd heeft, dat artikel 16 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 bij vervroeging mogelijk maakt wat b.v. door de dood van één der echtelieden of ontbinding van het huwelijk in de toekomst zeker zal ge-

beuren, door de Raad bevoegd te maken op verzoek de huwelijks-gemeenschap te ontbinden;

dat dit artikel in de wet is opgenomen, nadat verscheidene leden in het Voorlopig Verslag de aandacht gevraagd hadden voor de positie van de Nederlandse vrouw, die met een vijandelijk onderdaan in gemeenschap van goederen gehuwd is en de vraag naar voren gebracht hadden, of het niet billijk is het deel van het gemeenschappelijke vermogen, dat aan de van oorsprong Nederlandse vrouw toekomt aan het beheer van het N.B.I. te onttrekken, en aan de vrouw vrij te geven met de toevoeging dat deze billijkheid nog te sterker spreekt, wanneer de vrouw door huwelijk vóór 10 Mei 1940 met een Duitser de Duitse nationaliteit heeft verkregen;

dat de Regering in het bijzonder tegen begunstiging was van Nederlandse vrouwen, die door huwelijk Duitse geworden waren, omdat dit ontvijanding zou betekenen en bij nota van wijziging met het huidige artikel 16 kwam;

dat hier derhalve sprake is niet van een bepaling over ontvijanding maar van een bepaling van huwelijks-goederenrecht van gewoon burgerlijk recht;

dat de vraag rijst, of artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 bedoelt alleen aan personen van Nederlandse nationaliteit het recht te geven om ontbinding te vragen of ook aan vreemdelingen, tot wie het grote aantal staatlozen behoren en deze vraagstelling in verband met artikel 9 der wet houdende algemene bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk, voorschrijvende, dat het burgerlijk recht van het Koninkrijk voor vreemdelingen hetzelfde is als voor Nederlanders, zolang de wet niet bepaaldelijk het tegendeel vaststelt, moet luiden: „bedoelt artikel 16 vreemdelingen uit te sluiten van het recht om ontbinding van de huwelijks-gemeenschap te vragen”;

dat het N.B.I., ook al ziet artikel 16 er uit als een voorschrift, dat voor Nederlanders bepaaldelijk het tegendeel vaststelt van wat voor vreemdelingen geldt, meent, dat de hier te lande wonende vreemdeling hetzelfde recht heeft als in dit artikel ipsis verbis aan de Nederlander gegeven wordt, aangezien niet gezegd wordt: „alleen Nederlanders” of „niet de vreemdeling” en men alleen dan zou kunnen spreken

van een voorschrift, dat bepaaldelijk het tegendeel vaststelt; dat b.v. in artikel 127 Rv. gesproken wordt over verbintenissen door een vreemdeling jegens een Nederlander aangegaan, terzake waarvan deze vreemdeling voor de Nederlandse rechter kan worden gedaagd en slechts een Nederlander dit recht zou hebben, en niet de vreemdeling, doch algemeen aangenomen wordt, dat ook de vreemdeling dit recht heeft, omdat hij niet is uitgesloten;

dat de opstellers van artikel 16 aansluiting gezocht hebben bij de scheiding van goederen in gevallen van verbeurdverklaring door de Tribunalen;

dat de redacteuren van de wetstekst zich informeel tegenover het N.B.I. uitgelaten hebben, dat het in de bedoeling lag gevallen als het onderhavige onder artikel 16 te laten vallen;

dat het feit, dat ook vreemdelingen zich op artikel 16 zullen kunnen beroepen, tot gevolg heeft, dat in de tekst van artikel 16 „Nederlander” praktisch vervangen wordt door „een persoon” of „iemand” doch dit van geen belang is, daar deze opvatting zelfs tengevolge heeft, dat een geheel wetsartikel, n.l. 127 Rv. de facto geen betekenis heeft;

Overwegende ten aanzien van dit betoog:

dat ook de Raad van oordeel is, dat artikel 16 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 een bepaling van burgerlijk recht inhoudt, daar het een afbakening van rechten geeft op het terrein van het huwelijksgoederenrecht, zodat in verband met artikel 9 A.B. moet worden nagegaan, of artikel 16 bepaaldelijk vaststelt, dat het niet voor vreemdelingen geldt;

dat het argument van het N.B.I., dat de tekst had moeten luiden „alleen Nederlanders” of „niet de vreemdeling”, indien de wetgever vreemdelingen had willen uitsluiten, niet opgaat;

dat immers met het gebruik van het woord „Nederlander” aangeduid wordt een persoon, die de Nederlandse nationaliteit bezit en toevoeging van het woord „alleen” een in wezen overbodige gedachte-versterking inhoudt, daar de wetgever door aan de Nederlander een recht te geven daarmee tevens doet uitkomen, dat hij dit recht niet aan een vreemdeling geeft;

dat het bezigen van de negatieve woorden „niet de vreemdeling” een in de wetgeving minder gebruikelijke wijze van aanduiding is aan wie het

recht wèl gegeven wordt en een positieve uiting wie een recht wel krijgt duidelijk omlijnt, dat anderen het recht niet verwerven;

dat ook elders in de burgerlijke wetgeving Nederlanders tegenover vreemdelingen gesteld worden, b.v. in artikel 138 B.W. en artikel 311 W.v.K., in welke artikelen met het woord „Nederlanders” aangeduid worden personen van Nederlandse nationaliteit;

dat in artikel 311 W.v.K. het eenvoudige begrip „Nederlander” als natuurlijke persoon van Nederlandse nationaliteit uitdrukkelijk wordt uitgebreid tot de daarin genoemde rechtspersonen, die anders zekerlijk niet door het begrip „Nederlander” zouden worden omvat evenmin als in casu een vreemdeling zonder dat zulks uitdrukkelijk in artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 wordt vermeld, hetgeen juist niet het geval is;

dat ook het beroep van het N.B.I. op artikel 127 Rv. niet opgaat;

dat dit artikel, bepalende, dat een vreemdeling zelfs wanneer hij in Nederland zijn verblijf niet houdt, voor de Nederlandse rechter kan worden gedagvaard terzake van verbintenissen door hem jegens een *Nederlands onderdaan* hetzij in Nederland of in een vreemd land aangegaan, inhoudt de toekenning van een recht aan *Nederlandse onderdanen* doch niet aan vreemdelingen;

dat artikel 127 Rv., terwijl het hun geen enkel recht geeft ook niet bedoelt aan vreemdelingen te ontnemen het in artikel 126 sub 3 Rv. gegeven recht om een gedaagde, die geen erkend verblijf in het Koninkrijk heeft voor de rechter van de woonplaats des eisers te dagvaarden;

dat dit artikel 126 sub 3 Rv. algemeen luidt, zodat het krachtens artikel 9 A.B. mede geldt voor hier te lande woonplaats hebbende vreemdelingen, die een vordering willen instellen tegen een niet in Nederland wonende vreemdeling;

dat derhalve in artikel 127 Rv. aan Nederlandse onderdanen in het bijzonder een recht gegeven wordt, dat zij — en ook de hier te lande wonende vreemdelingen krachtens art. 9 A.B. — ingevolge het bepaalde in art. 126 sub 3 Rv. reeds hebben, doch deze casuspositie, waarbij juist artikel 126 sub 3 geïnterpreteerd wordt met gebruikmaking van artikel 9 A.B. en artikel 127 Rv. aan de vreemdeling geen recht

geeft, geen argument oplevert voor de stelling, dat het begrip „Nederlander” in artikel 16 der Wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 ook vreemdelingen omvat;

dat ook de bewering, dat aansluiting gezocht is bij de scheiding van goederen in gevallen van verbeurdverklaring door de Tribunalen geen argument oplevert voor de stelling, dat in meer-genoemd artikel 16 onder „Nederlander” mede „de vreemdeling” begrepen is;

dat het zoeken van aansluiting waar moge zijn voor wat betreft de in artikel 7 van het Tribunaalbesluit vermelde ontbinding van de gemeenschap, doch zeker niet ten aanzien van de omvang van het begrip Nederlander;

dat in artikel 1 sub 1 van dat Besluit onder Nederlanders zullen moeten worden verstaan alleen personen van Nederlandse nationaliteit, daar juist door een uitdrukkelijke bepaling in sub 3 de daar genoemde personen met Nederlanders worden gelijkgesteld;

dat ook de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 geen steun oplevert voor het nieuwe standpunt van het N.B.I.;

dat weliswaar de bepaling van artikel 16 burgerlijk recht is, doch voorkomt in een wet, die een onderdeel uitmaakt van de herstelwetgeving, waarin het al- of niet-bezitten van een bepaalde nationaliteit van groot belang kan zijn en dit dwingt tot een scherpe omschrijving bij aanduiding van een bepaalde nationaliteit;

dat dan ook moet worden aangenoemen, dat de wetgever, indien hij vreemdelingen (in casu staatlozen) onder het begrip „Nederlander” inbegrepen had willen zien, dit zekerlijk uitdrukkelijk zou hebben bepaald door een verruimende begripsomschrijving;

dat dit te meer klemmt, omdat in artikel 1 van diezelfde wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 wel zulk een verruimende aanduiding voorkomt van „onderdanen van Duitsland”, waaronder hierdoor voor de toepassing van deze wet ook vallen Nederlanders, die b.v. alleen Verwalter zijn geweest en dus hun Nederlanderschap hebben behouden en derhalve allerminst echte onderdanen van Duitsland zijn;

dat echter voor de toepassing van artikel 16 geen sprake is van enige verruiming van het eenvoudige begrip „Nederlander”;

dat in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal onder meer voorkomt, dat een aanvulling van het ontwerp geraden geacht wordt ten behoeve van Nederlanders — zowel mannen als vrouwen — in gemeenschap van goederen gehuwd met een persoon, die op grond van het bepaalde in artikel 2 onder 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt;

dat hier dus de nadruk gelegd wordt op het vijandelijk onderdaan zijn van de andere echtgenoot en niet gerept wordt van het feit, dat de vrouw, die volgens evenvermelde aanhaling uit de Memorie van Antwoord Nederlander moet zijn, haar Nederlanderschap verloren heeft, indien haar man door in Duitse krijgs- of staatsdienst te treden, niet alleen vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen geworden is, maar ook zijn Nederlandse nationaliteit verloren heeft, waarin de vrouw krachtens artikel 5 van de wet van 8 December 1892 hem volgt;

dat tenslotte de genoemde informele uitlating van de redacteuren van de wetstekst, dat het wel in de bedoeling lag gevallen als van verzoekster onder artikel 16 te laten vallen, niet tot de door het N.B.I. voorgestane interpretatie van artikel 16 kan leiden daar deze bedoeling uit de wet zelf door een verruimende omschrijving van het begrip „Nederlander” niet blijkt en uit de gewisselde stukken zelfs niet blijkt, dat deze bedoeling ook die van de wetgever geweest is;

Overwegende, dat derhalve vaststaat, dat verzoekster niet voldoet aan het in artikel 16 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 uitgedrukte vereiste van het Nederlander zijn, zodat haar verzoek moet worden afgewezen.

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek van Wietske Guikema tot ontbinding van de tussen haar en Nicolaas Venema bestaande huwelijks-gemeenschap af.

No. 51/125

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 18
September 1950. (Mrs. Dijksterhuis,
Polderman en Worst).**

**Een aandelenuitgifte door een N.V.
tijdens de bezetting aan een vijandelijk**

onderdaan is ingevolge Besluit A 6 van rechtswege nietig nu zij is geschied zonder toestemming van de in art. 46 A 6 bedoelde commissie.

Het Besluit E 100 bevat geen regeling ten aanzien van handelingen of overeenkomsten die op grond van A 6 reeds nietig zijn, weshalve de Raad zich onbevoegd heeft verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 23; Besluit A 6, art. 6).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 4 Maart 1950 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van *Therese Lehmann*, wonende te Londen, in hoedanigheid van voogdes over de minderjarige kinderen:

1. *Tonie*, 2. *Connie Tirza* en 3. *Oscar Maurits Lehmann*, allen verblijvende te New York, domicilie kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. *Gülcher* aan de Weteringschans 24 te Amsterdam;

Gezien het schriftelijk antwoord van gerequesteerde Mr. A. de Bruin te Amsterdam in zijn hoedanigheid van bestuurder met bevoegdheid van beheerder van *Albert Sickinger N.V.* en van beheerder over de zich in Nederland bevindende vermogensbestanddelen van *Hans Sickinger*;

Gelet op de mondelinge behandeling ter 's Raads zitting van 10 Juli 1950;

Overwegende dat verzoekster hare vordering in de eerste plaats grondt op de feiten, door haar gesteld in het ter 's Raads Griffie onder no. 367/50 geregistreerd verzoekschrift, waarop de Raad heden uitspraak heeft gedaan, in welke uitspraak deze feiten zijn geresumeerd en waarnaar hier wordt verwezen en voorts nog heeft gesteld:

dat de in 1938 tussen de N.V. *Albert Sickinger* en *Lehmann* aangegane overeenkomst tot uitgiften van 10 aandelen aan toonder, ieder f 1.000,— nominaal, genummerd 31 t m 40 aan *Lehmann* niet kon worden geëffectueerd ondanks het feit, dat het creditsaldo van *Lehmann* bij die N.V. omstreeks 1 Januari 1941 toereikend was voor de betaling, omdat *Lehmann* Jood was;

dat met miskenning van deze overeenkomst de N.V. gedurende de bezetting die aandelen à pari aan *Hans Sickinger* heeft uitgegeven, welke uitgifte is tot stand gekomen onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed vanwege de vijand;

dat het creditsaldo van de rekening

van *Lehmann* bij de N.V. meer dan f 10.000,— beloopt;

op welke gronden zij heeft gevorderd de nietigverklaring van de uitgifte gedurende de bezetting door de N.V. *Albert Sickinger* aan *Hans Sickinger* van 10 aandelen aan toonder ad f 1.000,— nominaal, genummerd 31 t m 40 met regeling der gevolgen van de nietigverklaring en enige nevenvorderingen;

Overwegende dat de vordering strekt tot nietigverklaring van een uitgifte van aandelen door een in Nederland gevestigde naamloze vennootschap tijdens de bezetting aan een vijandelijk onderdaan, zijnde in confesso, dat *Hans Sickinger* ook destijds reeds de Duitse nationaliteit bezat;

dat zodanige handeling krachtens het Besluit A 6 van rechtswege nietig is nu zij is geschied zonder toestemming van de bij dat Besluit bedoelde Commissie;

dat gerequesteerde zich derhalve bij de mondelinge behandeling terecht op deze nietigheid heeft beroepen;

dat het Besluit E 100, waarop de vordering gegrond is niet een regeling bevat aangaande het aantasten van handelingen of overeenkomsten, die — gelijk te dezen — reeds van rechtswege nietig waren op grond van het Besluit A 6;

dat de Raad, waar hij evenmin zijn bevoegdheid aan andere wetsbepalingen kan ontlenen, van deze zaak dus niet zal kunnen kennisnemen hetgeen door partijen over en weer is aangevoerd derhalve onbesproken moet blijven;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd van de ingestelde vordering kennis te nemen;

Veroordeelt verzoekster in de kosten van dit geding, tot aan deze uitspraak aan zijde van gerequesteerde begroot op f 75,—.

No. 51/126

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
20 December 1950. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

Door de betalingen van Batco-Duitsland gedaan aan Batco-Holland en/of Bodde is geen eigendom overgegaan op de Engelse banken (crediteuren van

Batco-Duitsland) aangezien de constructie, dat Batco-Holland en/of Bodde ten deze als zaakwaarnemers, ten behoeve van de Engelse banken, zouden zijn opgetreden, niet is bewezen.

De overgemaakte bedragen zijn eigendom gebleven van Batco-Duitsland en zijn derhalve terecht als vijandelijk vermogen aangemerkt.

Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 3, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift, ingekomen 21 April 1949, van de vennootschap naar Engels Recht British-American Tobacco Company (Holland) Ltd., gevestigd te Londen en mede kantoor houdende te Amsterdam, gemachtigde Mr. W. Baron van Haersolde, advocaat en procureur te Amsterdam;

Gezien ook het verweerschrift, ingekomen 22 April 1950, van het Nederlandse Beheersinstituut, gemachtigde Mr. E. van Haersma Buma, advocaat en procureur te 's-Gravenhage;

Gelet op de mondelinge toelichting der zaak door de gemachtigden van partijen;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat:

dat reeds vóór de oorlog de vennootschappen Haus-Bergmann Zigarettenfabriek G.M.B.H., gevestigd te Dresden en British-American Tobacco (Deutschland) G.M.B.H., gevestigd te Hamburg (beide vennootschappen tezamen verder te noemen Batco-Duitsland), gelden in Nederlands courant schuldig waren tot een gezamenlijk totaal bedrag van f 838.825,03 aan de Lloyds Bank en de Midland Bank, beide gevestigd te Londen (verder te noemen de Engelse Banken);

dat in 1943 Batco-Duitsland van de Duitse autoriteiten verlof heeft gekregen om marken tot het bedrag (naar de toen geldende koers) van het verschuldigde, als voormeld, naar Nederland over te maken waartegen zij dan hier te lande een tegoed in Nederlands courant zou verkrijgen;

dat Batco-Duitsland inderdaad marken tot bedoeld bedrag naar Nederland heeft overgebracht en het daarvoor verkregen tegoed in Nederlands geld te haren name heeft belegd ge-

deeltelijk in schatkist-promessen en gedeeltelijk in Bankcredieten;

dat enige tijd later Batco-Duitsland aan de directeur van de British-American Tobacco Company (Holland) Ltd. (verder te noemen Batco-Holland), F. G. Bodde, volmacht heeft verleend om over voormeld tegoed te beschikken naar zijn goeddunken;

dat in September 1944 Bodde, krachtens deze volmacht, het meervermelde tegoed van Batco-Duitsland heeft opgenomen en hij de schatkistpromessen bij een Bank heeft gedeponereerd ten name van Batco-Holland en de bankcredieten heeft laten overschrijven eveneens ten name van Batco-Holland;

dat na de bevrijding door het Nederlandse Beheersinstituut het aldus ten name van Batco-Holland aange troffen tegoed als vijandelijk vermogen is opgevorderd en van dit tegoed een bedrag van f 338.825,03 aan het Nederlandse Beheersinstituut is afgedragen;

Overwegende, dat het verzoek primair strekt tot verklaring, dat het Nederlandse Beheersinstituut geen recht kan doen gelden op het meervermelde tegoed, omdat het geen vijandelijk vermogen is, en tot veroordeling van dat Instituut tot teruggave van het genoemde bedrag van f 338.825,03, en subsidiair tot gewijzigde vaststelling van de in de bezettingstijd tussen Batco-Duitsland enerzijds en F. G. Bodde en/of Batco-Holland anderzijds ontstane rechtsbetrekkingen in voege als na te melden;

dat dit verzoek door het Nederlandse Beheersinstitut is bestreden op gronden, waarop hieronder, voor zoveel nodig, zal worden ingegaan;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende dat het standpunt van verzoekster hierop neerkomt, dat in September 1944 betaling door Batco-Duitsland van hare schulden aan de Engelse Banken heeft plaats gehad, zodat toen — vóór de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen — het tegoed in Nederlands geld van Batco-Duitsland uit haar vermogen is overgegaan in het vermogen van de Engelse Banken en het dus na de bevrijding niet als „vijandelijk vermogen” in de zin van genoemd Besluit is kunnen worden aangemerkt; dat bedoelde betaling aldus in haar werk is gegaan, dat Bodde als gemachtigde van Batco-Duitsland namens haar heeft

betaald aan Batco-Holland, die, hoewel niet door de Engelse Banken gemachtigd tot het incasseren van vorderingen op Batco-Duitsland, zich als zaakwaarneemster heeft opgeworpen voor die Banken en voor deze de rechtshandeling van het ontvangen der betaling heeft verricht, hetgeen die Banken achteraf hebben goedgekeurd;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut de door verzoekster gegeven voorstelling van zaken als onjuist heeft bestreden, zodat de bewijslast dienaangaande op verzoekster rust;

Overwegende, dat uit de overgelegde stukken het bewijs, dat betaling op de door verzoekster aangegeven wijze heeft plaats gehad, niet valt te putten; dat dit bewijs ook niet voortvloeit uit de verklaringen van de ter zitting van de Raad gehoorde getuigen; dat toch omtrent het punt, waar het hier op aankomt, n.l. of Batco-Holland (handelende door middel van haar directeur Bodde) bepaaldelijk als waarnemende de zaken van de Engelse Banken voor deze van Batco-Duitsland (handelende door middel van haar gemachtigde Bodde) de gelden tot een totaal bedrag van f 838.825,03 ter voldoening van de schulden van Batco-Duitsland aan die Engelse Banken in betaling heeft aangenomen, door de getuigen Buch en Jansen niets is verklaard, terwijl de verklaring van Bodde aan verzoeksters standpunt ook geen steun verleent; dat immers uit de laatstvermelde verklaring geenszins blijkt, dat Bodde, toen hij, krachtens volmacht van Batco-Duitsland, haar tegoed opnam en dit ten name van Batco-Holland, waarvan hij directeur was, deed stellen, beoogd heeft Batco-Holland ter waarneming van de zaken van de Engelse Banken te doen optreden en voor die Banken betaling van de schulden van Batco-Duitsland te aanvaarden, doch veeleer, dat Bodde heeft beoogd in het belang van het concern, waarvan zowel Batco-Duitsland als Batco-Holland deel uitmaakten, een bedrag in guldens, verkregen door het overmaken van marken uit Duitsland naar Nederland, hier te lande „veilig te stellen”, opdat dit bedrag, zodra daartoe de mogelijkheid zou bestaan, naar Engeland zou kunnen worden overgemaakt; dat hetgeen Bodde omtrent de strekking van zijn handelingen ten dezen heeft medegedeeld, ook aannemelijk is, in aan-

merking genomen de omstandigheden, die zich op het tijdstip, dat hij die handelingen verrichtte, voordeden;

Overwegende, dat mitsdien, als onbewezen, moet worden verworpen verzoeksters stelling, dat het meervermelde bedrag van f 838.825,03 in 1944 door Batco-Duitsland aan de Engelse Banken zou zijn betaald en bijgevolg in het vermogen van die Banken overgegaan; dat, aangezien niet gesteld noch gebleken is, dat dit bedrag eigendom zou zijn geworden van Batco-Holland, moet worden besloten, dat dit bedrag eigendom is gebleven van Batco-Duitsland en, ingevolge artikel 3 juncto artikel 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen als „vijandelijk vermogen” in eigendom op de Staat is overgegaan;

Overwegende, dat verzoekster voorts van mening is, dat in elk geval een bedrag van f 371.417,36, dat Batco-Duitsland verschuldigd is aan de Lloyds Bank van de toepassing van de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen behoort te worden uitgezonderd, omdat het Nederlandse Beheersinstituut bij brief van 18 December 1945 aan voormelde Bank de bindende toezegging heeft gedaan, dat dit bedrag aan Batco-Holland zou worden vrijgegeven zodra tot genoeg van het Instituut zou zijn aangetoond, dat daarbij geen „vijandelijk vermogen” is betrokken, en dit laatste volledige is aangetoond door de overgelegde Engelse notariële acte, houdende de verklaring van A. D. McNormick, secretaris van British-American Tobacco Company Ltd. (Batco-Londen), waaruit blijkt, dat van de British-American Tobacco (Deutschland) G.M.B.H. alle en van Haus Bergmann Zigarettenfabrik G. M. B. H. op twee na alle aandelen in handen zijn van Batco-Londen;

Overwegende, dat verzoekster de voormelde brief van het Nederlandse Beheersinstituut wil zien gelezen in verband met de brief van 10 December 1945 van Lloyds Bank aan dat Instituut, waarin er bepaaldelijk van wordt gewaagd, dat de aandelen van Batco-Duitsland in Engelse handen zijn en dan ook het vermogen van Batco-Duitsland als Engels, mitsdien niet-vijandelijk, vermogen moet worden beschouwd, en zij de brief van het Nederlands Beheersinstituut aldus opvat, dat het vrijgeven van het daarvermelde bedrag afhankelijk werd gesteld van het bewijs van de feiten, in de

genoemde brief van Lloyds Bank vermeld;

dat echter uit de door het Nederlandse Beheersinstituut geproduceerde brief van verzoeksters gemachtigde aan dat Instituut van 5 November 1945 blijkt, dat op 2 November 1945 een onderhoud tussen die gemachtigde en een vertegenwoordiger van het Instituut heeft plaats gehad, waarbij werd afgesproken, dat de ten name van Batco-Holland staande gelden, afkomstig van Batco-Duitsland, zouden worden vrijgegeven, indien zou worden aangetoond, dat die gelden door Batco-Holland werden ontvangen ten behoeve van de Engelse Banken;

dat in dit licht gezien aan het korte briefje van het Nederlandse Beheersinstituut aan Lloyds Bank van 18 December 1945 niet de betekenis moet worden gehecht van een toezegging, dat het daar vermelde bedrag zou worden vrijgegeven, indien in het algemeen zou worden aangetoond, dat bij Batco-Duitsland slechts Engelse belangen zijn betrokken, doch bepaaldelijk, dat bedoeld bedrag niet toebehoorde aan Batco-Duitsland en mitsdien daarbij geen vijandelijk vermogen was betrokken; dat zulks te meer klemt, aangezien voor de bepaling of vermogen als „vijandelijk vermogen” moet worden aangemerkt, naar de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen, enkel beslissend is, of dat vermogen toebehoort aan een vijandelijk onderdaan, een natuurlijke persoon of een rechtspersoon, terwijl een rechtspersoon als vijandelijk onderdaan wordt beschouwd als hij is opgericht of bestaat krachtens of beheerst wordt door het recht van een vijandelijke Staat, waarbij het irrelevant is, of de aandelen zich in handen van vijandelijke of niet-vijandelijke onderdanen bevinden;

Overwegende dat, nu blijkens hetgeen hierboven omtrent de gestelde betaling aan de Engelse Banken is overwogen niet is aangetoond, dat bij het in meervermelde brief van het Nederlandse Beheersinstituut genoemde bedrag geen vijandelijk vermogen is betrokken, het beroep op die brief de verzoekster niet kan baten;

Overwegende dat verzoekster subsidiair heeft verzocht, dat de Raad de in de bezettingstijd tussen Batco-Duitsland enerzijds en F. G. Bodde en/of Batco-Holland anderzijds tot stand gekomen rechtsbetrekkingen gewijzigd

zal vaststellen in dier voege, dat alle door Batco-Duitsland aan F. G. Bodde en/of Batco-Holland gedane betalingen zijn geschied aan deze als zaakwaarnemer, onderscheidenlijk zaakwaarneemster, voor de Engelse Banken, doch de Raad voor een dergelijk ingrijpen geen reden aanwezig acht, reeds omdat daardoor een door de omstandigheden niet gerechtvaardigde bevoordeling van het Batco-concern door het profiteren van zijn Duitse vestiging van de opheffing van de Nederlands-Duitse deviezensgrens in de hand zou worden gewerkt;

Overwegende, dat dan ook zowel het primaire als het subsidiaire verzoek behoren te worden afgewezen;

BESLISSENDE:

Wijst het primaire zowel als het subsidiaire verzoek van de hand;

Verwijst de verzoekster in de kosten van het geding, welke tot op deze uitspraak aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut worden begroot op f 200,—.

No. 51/127

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 15 November 1950. (Mrs. Schreuder, v. Zeggelen en van Lookeren Campagne).

De Raad is er van overtuigd dat de gelden, aangetroffen in het safe-loket ten name van Mevrouw R.-T. staande, niet aan haar in eigendom hebben toebehoord.

Beslissing N.B.I. te dien aanzien vernietigd. Dit brengt nog niet mede, dat de inhoud van het safe-loket aan verzoekers toebehoort, daar de inhoud — bank- en muntbiljetten — vervangbare zaken zijn en de identiteit der gelden niet vaststaat. De inhoud van de safe moet worden aangemerkt als te behoren tot het vermogen van Dr. T., die de gelden daarin heeft gedeponeerd.

Beslissing N.B.I. vernietigd. Verzoeker voor het overige niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien een op 3 April 1950 bij de

Raad ingekomen verzoekschrift van A. Krouwer, wonende te Amsterdam, in zijn kwaliteit van bestuurder met bevoegdheid van beheerder over de firma B. Poppers te Amsterdam (gemachtigde Mr. W. S. Wolff de Beer te Amsterdam), waarbij deze in beroep is gekomen van een beslissing van het *Nederlandse Beheersinstituut* d.d. 8 Maart 1950 Reg. no. 84467/P 9619 No. Dossier 27089 N.P. Afd. Liq./dJo/JR;

Gezien daarop ingekomen verweerschriften van het *Nederlandse Beheersinstituut*, hoofdkantoor, Afd. Procedures, zetelende te 's-Gravenhage, en van *Elena Tesarz*, gescheiden echtgenote van wijlen Mr. Lucas Rijken, wonende te Tegernsee-Süd (Duitsland), gemachtigde Mr. F. W. van Dijk te Amsterdam;

Gezien de door partijen overgelegde bescheiden, waaronder voormelde beslissing, waarvan beroep, een rapport van het accountantskantoor Frese & Hogeweg te Amsterdam d.d. 5 October 1948, een aanvullende verklaring van dit kantoor d.d. 19 September 1950, enige brieven alsmede een „Eidesstättliche Erklärung” van Dr. E. Thannhäuser, brieven van het *Nederlandse Beheersinstituut*, Bureau Amsterdam, resp. d.d. 20 October 1948 en 8 Maart 1950, een schrijven van R. Hillgemann d.d. 6 September 1950, en een schrijven van de Amsterdamse Bank N.V. d.d. 11 September 1950;

Gehoord der partijen raadslieden, verzoekers accountant; de heer J. van der Kolk, verbonden aan voormeld accountantskantoor, alsmede de getuigen Rosa Hillgemann, echtgenote Pulm, en A. J. Lubbers, beiden wonende te Amsterdam;

Overwegende, dat verzoeker zake-lijk heeft gesteld, dat de beslissing, waarvan beroep, betreft een bedrag van f 35.958,33, hetwelk door Dr. E. H. O. Thannhäuser, de door de bezetters aangestelde Verwalter over de Firma B. Poppers en tevens over de N.V. Maatschappij tot Exploitatie v. Spruyt v. Rietschoten's Speciaalzaken, was gedeponoerd in een in September 1944 gehuurde safe bij de Amsterdamse Bank N.V. ten name van Mevrouw E. Rijken-Tesarz; dat het volgens verzoeker geen twijfel lijdt, dat het genoemde bedrag door Dr. Thannhäuser was gedeponoerd met de bedoeling om te zijner tijd rekening en verantwoording af te leggen van de door hem in

de periode van 8 September 1944—5 Mei 1945 opgenomen contanten, in hoofdzaak afkomstig van de firma Poppers en N.V. Spruyt van Rietschoten voornoemd, en desgewenst de gelden weder in de desbetreffende kassen te kunnen terugstorten, en dat het stellen van de safe ten name van Mevrouw Rijken-Tesarz was geschied, in verband met de door deze door haar huwelijk verkregen en na haar afscheiding behouden *Nederlandse nationaliteit*, doch daaruit niet — gelijk in de beslissing, waarvan beroep geschiedde — kon worden geconcludeerd, dat de inhoud van bedoelde safe aan Mevrouw Rijken-Tesarz toebehoort;

Overwegende, dat verzoeker voorts onder verwijzing naar voormeld accountants-rapport betoogde, dat Dr. Thannhäuser uit hoofde van de mutaties in het kapitaal van de firma B. Poppers de beschikking kreeg over f 30.000,— contant geld, waarvan f 25.000,— ten laste van het kapitaal der firma en zich tenslotte — ervan uitgaande, dat de inhoud van voormeld safe-loket aan Dr. Thannhäuser en niet aan Mevrouw Rijken-Tesarz toebehoorde — beriep op een recht van compensatie met haar vordering op Dr. Thannhäuser wegens door deze aan de firma onttrokken gelden tot een bedrag van f 63.681,26 en er ook uit dezen hoofde aanspraak op maakte, dat de f 25.000,—, die van voormeld bedrag van f 35.958,33 reeds in de boedel Poppers waren teruggebracht, daarin zou blijven;

Overwegende, dat verzoeker concludeerde tot vernietiging van de beslissing, waarvan beroep, en vaststelling, dat het bedrag van f 35.958,33 is onttrokken aan de boedels van B. Poppers en N.V. Spruyt van Rietschoten in diër voege, dat f 31.500,— daarvan afkomstig is van de firma B. Poppers en in deze boedel behoort te blijven tot een bedrag van f 25.000,— en behoort terug te keren tot een bedrag van f 6.500,— met veroordeling van het *Nederlandse Beheersinstituut* in de kosten van het geding, welk petitum verzoeker ter mondelinge behandeling wijzigde door slechts ten aanzien van een bedrag van f 25.000,— een beslissing te verzoeken dat dit bedrag in de boedel van de firma A. Poppers behoort te blijven, althans daarin behoort terug te keren;

Overwegende, dat ieder der verweerdens, het *Nederlandse Beheersin-*

stituut en Mevrouw Rijken-Tesarz, een verweerchrift indiende en concludeerde tot niet-ontvankelijkverklaring, resp. afwijzing van het beroep en bevestiging van de beslissing a quo; kosten rechtens;

Overwegende, dat de kern van het onderhavige geschil betreft de vraag, of de inhoud van het voormelde op 8 September 1944 ten name van Mevrouw Rijken-Tesarz gehuurde safeloket al of niet aan laatstgenoemde toebehoort, welke vraag door het Nederlandse Beheersinstituut bij beslissing van 8 Maart 1950 bevestigend werd beantwoord en volgens verzoeker ontkennend moet worden beantwoord;

Overwegende, dat als onweersproken tussen partijen vaststaat, dat de in voormeld safeloket aangetroffen contante gelden daarin niet door Mevrouw Rijken-Tesarz zijn gedeponereerd, doch door Dr. Thannhäuser, die evenals de getuige Hillgemann gemachtigd was tot toegang tot het safeloket;

Overwegende, dat Dr. Thannhäuser in zijn overgelegde brieven en „Eidesstattliche“ verklaring beweert, dat de gelden hem tevoren door Mevrouw Rijken-Tesarz voor beleggingsdoeleinden zouden zijn verstrekt, doch de Raad geenszins overtuigd is van de juistheid dezer bewering en wel om verschillende redenen, te weten:

dat het vreemd aandoet, dat noch Dr. Thannhäuser noch Mevrouw Rijken-Tesarz bij benadering het pretense, door laatstgenoemde aan eerstgenoemde gegeven bedrag hebben kunnen opgeven;

dat Mevrouw Rijken-Tesarz niet aannemelijk heeft kunnen maken, uit welken hoofde zij in September 1944 plotseling over een beschikbaar kapitaal van meer dan f 30.000,— beschikte;

dat haar raadsman wel ter zitting heeft beweerd, dat de gewezen echtgenoot van Mevrouw Rijken-Tesarz haar in of omstreeks 1943 een aanzienlijk bedrag van circa f 40.000,— ter hand zou hebben gesteld, doch genoemde raadsman geen enkel concreet feit heeft kunnen aanvoeren ter staving zijner vage bewering;

dat bovendien aan de Raad geen enkel zakelijk motief is medegedeeld, waarom Mevrouw Rijken-Tesarz in September 1944 in Nederland — waar zij niet woonde of geregeld verbleef — een vrij aanzienlijk geldsbedrag wilde beleggen, hetgeen in de omstandighe-

den van toen wel allerminst voor de hand lag;

dat Dr. Thannhäuser niet heeft gesteld, veelmin aannemelijk gemaakt, dat hij ook maar enige poging heeft aangewend of doen aanwenden om het bedoelde kapitaalsbedrag op enigerlei wijze rentegevend te beleggen;

dat hier tegenover staat de in het voormelde accountantsrapport tot op een cent nauwkeurig aangetoonde overeenstemming tussen de in het safeloket gedeponereerde gelden en de door Dr. Thannhäuser in de periode van 8 September 1944 tot 5 Mei 1945 opgenomen bedragen;

dat de verklaringen van de getuigen Hillgemann en Lubbers aanwijzingen zijn, dat de in de safe gedeponereerde gelden tevoren in de genoemde periode door Dr. Thannhäuser waren opgenomen, vermits de bezoeken aan de safe steeds bleken plaats te vinden, nadat de boekhouder van de N.V. Spruyt van Rietschoten gelden aan Dr. Thannhäuser had uitbetaald en de enveloppes waarvan in de verklaring van getuige Hillgemann wordt gerept, vermoedelijk de door Dr. Thannhäuser opgenomen gelden hebben bevat;

dat deze bezoeken en enveloppes onverklaarbaar zijn in de lezing van Dr. Thannhäuser en verweerster Mevrouw Rijken-Tesarz, volgens welke in September 1944 één geldsbedrag zou zijn gedeponereerd;

dat het naar het oordeel van de Raad voor de hand ligt om verband te leggen tussen de huur van voormeld safeloket en de enige dagen voordien voorgevallen „dolle Dinsdag“;

dat deze laatste datum kennelijk ook op Dr. Thannhäuser indruk heeft gemaakt, blijkens diens op 5 September 1944 inderhaast geschreven brief aan de firma Spruyt van Rietschoten, waarin een verkoop van de aandelen der N.V. aan Mevrouw E. Rijken-Tesarz (onder toevoeging van de woorden, Nationalität Holländerin), werd aangekondigd — kennelijk een schijnmanoeuvre van Dr. Thannhäuser om te trachten te redden wat te redden viel, daar van reële koop en verkoop en betaling van een koopprijs niet blijkt, en Mevrouw E. Rijken-Tesarz naar zich liet aanzien de minst geëigende persoon was voor een reële aankoop van genoemde aandelen, vermits zij niet in Nederland woonde of verbleef en zij bovendien volgens Dr. Thann-

häusers brief d.d. 20 Mei 1948 nooit „Kaufmannisch interessiert” was geweest;

Overwegende, dat de Raad er op al deze gronden in redelijkheid van overtuigd is, dat de inhoud van het ten name van Mevrouw E. Rijken-Tesarz staande safeloket niet aan haar in eigendom heeft toebehoord, zodat de beslissing, waarvan beroep, zal moeten worden vernietigd;

Overwegende, dat hieruit echter naar het oordeel van de Raad nog niet volgt, dat bedoelde inhoud van het safeloket aan de resp. Vennootschappen Poppers en N.V. Spruyt van Rietschoten toebehoort, gelijk verzoeker heeft gesteld;

Overwegende toch, dat de in de safe gedeponeerde bank- en muntbiljetten vervangbare zaken zijn en uit de afgelegde verklaringen niet volgt, dat dit dezelfde biljetten waren als afkomstig uit de firma Poppers;

Overwegende immers, dat van een afzondering dezer gelden ten behoeve van de firma Poppers geen sprake is;

Overwegende, dat — zelfs uitgaande van de identiteit der gelden — ook dan aan de Raad geen voldoende feiten zijn gesteld om uit te maken, welke dezer gelden toebehoren aan de firma Poppers dan wel aan de N.V. Spruyt van Rietschoten;

Overwegende, dat de aan de Raad gestelde posita derhalve niet kunnen leiden tot de gevolgtrekking, dat en zo ja, welke der in de safe aangetroffen gelden zouden toebehoren aan de firma Poppers, resp. de N.V. Spruyt van Rietschoten, terwijl bovendien uit het accountantrapport schijnt te volgen, dat een deel der gelden afkomstig zijn van huren van percelen te Haarlem, welke noch tot de firma Poppers, noch tot de N.V. Spruyt van Rietschoten behoorden;

Overwegende, dat de Raad op grond van de gestelde posita derhalve tot de conclusie moet komen, dat de in het safeloket gedeponeerde gelden moeten worden aangemerkt als te behoren tot het vermogen van Dr. Thannhäuser;

Overwegende, dat trouwens een verdergaande beslissing dan de vraag over eigendom van Mevrouw Rijken-Tesarz, resp. van Dr. Thannhäuser, in de beslissing waarvan beroep niet is te lezen, zodat verzoeker naar het oor-

deel van de Raad niet-ontvankelijk moet worden verklaard, voorzover het verzoek verder gaat dan in de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut werd uitgemaakt;

Overwegende, dat de Raad dus thans nog heeft te onderzoeken de vraag, of verzoeker al of niet gerechtigd is om het onder haar berustende bedrag van f 25.000,— te behouden en bij wege van compensatie te verrekenen met de door haar gepretendeerde vordering op het vermogen van Dr. Thannhäuser;

Overwegende, dat verzoeker ook te dezen aanzien niet-ontvankelijk moet worden verklaard, omdat ook hierover in de beslissing, waarvan beroep, niet wordt gerept;

Overwegende, dat de Raad op voormelde gronden tot de conclusie komt, dat de beslising, waarvan beroep, dient te worden vernietigd en te worden bepaald, dat de voormelde destijds in het safeloket gedeponeerde gelden moeten worden beschouwd als te behoren tot het vermogen van Dr. Thannhäuser;

Overwegende, dat verzoeker in zijn overige vorderingen moet worden niet-ontvankelijk verklaard;

Overwegende, dat de Raad ieder der beide verweerders, het Nederlandse Beheersinstituut, resp. Mevrouw Rijken-Tesarz, in billijkheid verplicht acht tot vergoeding van de kosten dezer procedure, aan de zijde van verzoeker gevallen in voege als hieronder vermeld;

UITSpraak DOENDE:

Verklaart nietig de voormelde beslising van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam;

Verstaat, dat de destijds in voormeld safeloket gedeponeerde gelden geacht moeten worden te behoren tot het vermogen van Dr. Thannhäuser;

Wijst verzoekers vordering tot zover toe en verklaart verzoeker in zijn overige vorderingen niet-ontvankelijk;

Veroordeelt ieder der verweerders, het Nederlandse Beheersinstituut en Mevrouw E. Rijken-Tesarz tot vergoeding aan verzoeker van de helft van de kosten dezer procedure, aan de zijde van verzoeker gevallen, welke kosten tot heden in totaal worden begroot op f 100,—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	122
Afdeling Effectenregistratie.	
Verlate aangifte ter registratie	128
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	128
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	132
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	132
 Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/128 t/m 51/134	pag. 353 t/m 368

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 106. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 17 October 1951 (i.z. Lubbe-rink).

Krachtens aard en strekking van het Besluit Vijandelijk Vermo-gen behoort tot de taak van het N.B.I. zo spoedig mogelijk over te gaan tot liquidatie van het vijandelijk vermogen, teneinde moge-lijk te maken, dat uit de opbrengst daarvan de schadevorderingen van de Nederlandse op de Duitse Staat worden verrekend.

Beroep van Duitse appellant tegen de verkoop van zijn voormalig vermogen afgewezen, aangezien hij niet heeft aangetoond dat ten tijde van de verkoop met grote mate van waarschijnlijkheid zijn ontvijanding kon worden verwacht.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant bij zijn alhier in zijn geheel geïnserieerd te achten beroepschrift beroep heeft ingesteld tegen het op voor appellant on-bekende datum door het N.B.I. genomen besluit om „de in Nederland ge-legen landbouwgrond bij de Nederlands-Duitse grens, voorheen eigendom van appellant” en krachtens de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Ver-mogen (Stbld. E 133) in eigendom overgegaan op de Staat, te verkopen, hebbende appellant aan Ons verzocht voormeld besluit en eventueel ook de verkoop te vernietigen, indien deze op de dag van Onze beslissing reeds mocht hebben plaats gehad;

Overwegende, dat het bestreden besluit tot verkoop volgens appellant — die in 1950 bij de Nederlandse Consul te Emden een ontvijandingsverzoek aan het N.B.I. zou hebben ingediend en wiens houding tijdens de bezetting de juiste zou zijn geweest — in strijd is met de wet, omdat geen der in artikel 11, lid 2, E 133 limitatief opgesomde gronden voor vervreemding aanwezig zou zijn geweest, terwijl het belang van appellant ernstig door de verkoop zou worden geschaad;

dat voorts door appellant tegen het besluit tot verkoop is aangevoerd, dat een behoorlijke procesorde vergt, dat niet wordt verkocht, alvorens een ontvijandingsverzoek van de voormalige eigenaar definitief is afgewezen;

dat tegenover appellant's vorderingen door het N.B.I. is betoogd:

dat het beheer over vijandelijk vermogen behoort gericht te zijn op een spoedige liquidatie, opdat het liquidatiesaldo kan worden verrekend met de schadevordering van de Nederlandse op de Duitse Staat;

dat in casu geen grond aanwezig is tot opschorting der liquidatie, hebben-de appellant, anders dan hij stelt, nog geen verzoek tot ontvijanding in-gediend;

dat het N.B.I. aan de aspirant-koper toezeggingen heeft gedaan, waarop niet kan worden teruggekomen;

dat ook de juiste verhoudingen in het landbouwbedrijf de verkoop nood-zakelijk maken;

concluderende het N.B.I. op voormelde gronden tot ontzegging van de door appellant ingestelde vordering;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat krachtens aard en strekking van het Besluit Vijandelijk Vermogen tot de taak van het N.B.I. behoort zo spoedig mogelijk tot liquida-tie van het vijandelijk vermogen over te gaan, teneinde uit de opbrengst

daarvan de verrekening van de schadevorderingen van de Nederlandse op de Duitse Staat mogelijk te maken;

dat een spoedige liquidatie van het vijandelijk vermogen derhalve wordt gevorderd door het algemeen belang;

dat echter voor de financiering van het herstel der door de Duitse Staat in Nederland aangerichte oorlogsschade niet kan worden aangewend vermogen — of de opbrengst van vermogen —, dat krachtens artikel 12, lid 1, E 133 terugkeert naar degenen, te wier aanzien het N.B.I. heeft gebruik gemaakt van een der in artikel 34, lid 1, E 133 aan dit Instituut gegeven bevoegdheden, zodat het N.B.I. op de door het algemeen belang gevorderde noodzakelijkheid van liquidatie van vijandelijk vermogen geen beroep kan doen, indien ten tijde van de verkoop met grote mate van waarschijnlijkheid kon worden verwacht, dat aan de voormalige eigenaar van dit vermogen een ontvondingsverklaring zal worden uitgereikt;

Overwegende, dat appelland met zijn niet nader geadstrueerd positum, dat de door hem in de bezettingstijd aangenomen houding „de juiste” is geweest, deze waarschijnlijkheid geenszins aannemelijk heeft gemaakt;

Overwegende, dat het onderhavige beroep derhalve zal moeten worden afgewezen, terwijl appelland als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zal moeten worden veroordeeld;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Wijzen dit beroep af;

Veroordelen appelland in de aan de zijde van het N.B.I. op deze procedure gevallen kosten, tot op deze uitspraak door Ons begroot op f 50.—.

Aldus enz.

No. 107. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 15 Augustus 1951.

Appelland, eigenaar van drie percelen, is op 22 October 1945 uit detentie ontslagen en op 9 Juli 1946 onvoorwaardelijk in vrijheid gesteld met de clausule: verdenking ongegrond gebleken.

Vernietiging van de verkoop — door het N.B.I. — van twee der drie percelen, omdat deze zonder raadpleging van appelland zijn verkocht op een tijdstip, waarop een spoedige opheffing van het beheer te voorzien was.

Het derde perceel is verkocht nadat de aspirant-koper zich een door appelland ondertekende volmacht had doen voorleggen, waaruit van diens instemming bleek. Deze verkoop is in stand gehouden, waarbij in het midden is gelaten of de lasthebber van appelland zich al dan niet aan „abus de blanc seing” heeft schuldig gemaakt.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelland op de gronden, aangegeven in zijn — alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen — appelrequest, nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling en bij de zijnerzijds ingediende en eveneens als hier ingevoegd te beschouwen nadere conclusies bij Ons in beroep is gekomen van de door het N.B.I., beherende appelland's vermogen, geëffectueerde verkooptransacties betreffende:

a) het perceel Bachmanstraat 37 te 's-Gravenhage (verkocht aan partij Kuis voor f 18.500,— en overgeschreven te zijnen name);

b) het perceel Sonderdanckstraat 13 te 's-Gravenhage (verkocht aan partij de Voogd voor f 13.000,— en overgeschreven te zijnen name);

c) het perceel Van Diepenburchstraat 25 met bijbehorende garage aan de Van der Woertstraat 48 te 's-Gravenhage (verkocht aan partij Backers voor

f 16.000,— bij voorlopig koopcontract, doch nog niet overgeschreven te zijnen name);

hebbende appelland gevorderd:

„den verkoop door den beheerder met machtiging van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau 's-Gravenhage, en derhalve wettelijk door het Nederlandse Beheersinstituut, van de voormelde onroerende goederen nietig te verklaren, althans te vernietigen met zodanige beslissing, als de Voorzitter van den Raad voor het Rechtsherstel zal vermenen te behoren.”;

Overwegende, dat partij Backers bij zijn hierboven in de prolegomena sub a genoemd verweerschrift — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnsereerd — en bij de mondelinge behandeling tegen deze vordering, voorzover hem regarderende, verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland in zijn vordering, respectievelijk tot ontzegging daarvan; kosten rechtens;

Overwegende, dat partij Kuis eveneens schriftelijk en mondeling verweer heeft gevoerd — moettende ook diens hierboven sub b genoemd verweerschrift geacht worden hier geheel te zijn overgenomen — en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland in zijn vordering, immers tot ontzegging daarvan aan appelland, subsidiair, ingeval de gevorderde nietigverklaring wordt uitgesproken, tot het door Ons bepalen, dat de doorhaling van de overdracht en van de inschrijving van de op het onderhavige perceel rustende hypotheek slechts mag geschieden tegen verrekking tussen appelland en partij Kuis in voege als in diens verweerschrift omschreven en met veroordeling van het N.B.I. om aan partij Kuis het door hem te lijden vermogensaandeel, dat appelland niet zal hebben te vergoeden, te voldoen; kosten rechtens;

Overwegende, dat ook het N.B.I. schriftelijk en mondeling verweer heeft gevoerd — moettende het hierboven in de prolegomena sub c genoemde verweerschrift worden geacht alhier geheel te zijn geïnsereerd — en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland, althans tot ontzegging zijner vorderingen, kosten rechtens;

Overwegende, dat na de eerste — op 24 April 1950 plaats gehad hebbende — mondelinge behandeling alsnog een verweerschrift is ingediend door partij de Voogd, bij welk verweerschrift van 29 Augustus 1950 — hetwelk als hier in zijn geheel geïnsereerd moet worden beschouwd — partij de Voogd zich heeft aangesloten bij het betoog van het N.B.I. inzake de tardiviteit van het door appelland ingestelde beroep en bij de juridische betogen van de raadsliden van partij Backers en partij Kuis betreffende de wettigheid van de verkoop door de beheerder, onder verwijzing naar bedoelde betogen, stellende partij de Voogd, dat hij verder geheel buiten de afrekening door de beheerder staat, zodat ook de zijdens appelland overgelegde rapporten van de Heer Lezeman hem niet regarderden en hebbende tenslotte partij de Voogd bij dit verweerschrift verzocht om, zo Wij zulks wenselijk mochten achten, de Heer Visser als getuige te horen;

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat Ons niet is gebleken, dat appelland langer dan één maand voor de indiening van zijn appelrequest op de hoogte was of redelijkerwijs op de hoogte had kunnen zijn van alle essentialia der door hem beroepen verkooptransacties, op grond waarvan hij een behoorlijk gemotiveerd appelrequest had kunnen indienen;

dat Wij derhalve het op tardiviteit gebaseerde niet-ontvankelijkheidsmiddel, speciaal door het N.B.I. opgeworpen, zullen moeten passeren en appelland in zijn beroep ontvankelijk zullen moeten verklaren;

En voorts ten gronde:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

dat appelland, die na de bevrijding is gearresteerd wegens verdenking, zich aan politieke misdragingen te hebben schuldig gemaakt, reeds op 22 October 1945 uit dit arrest is ontslagen door de Afdelings Militaire Commissaris

voor de Provinciën Zuid-Holland en Zeeland, waarna hij bij beslissing van de Officier-Fiscaal A. de Stoppelaar (handelende vanwege de Procureur-Fiscaal bij het bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage) van 9 Juli 1946 onvoorwaardelijk buiten vervolging is gesteld op grond van de overweging, „dat de tegen betrokkene gerezen verdenking ongegrond is gebleken”;

- dat intussen reeds twee percelen van appelland waren verkocht, te weten:
- a) bij voorlopig koopcontract van 14 Februari 1946 is het perceel van Diepenburchstraat 25 met bijbehorende garage aan de van der Woertstraat 48 te 's-Gravenhage door Dr. N. Visser als gemachtigde van Mr. G. A. Vos te 's-Gravenhage — zijnde de door het N.B.I. over appelland's vermogen aangestelde beheerder — verkocht aan partij Backers voor f 16.000,—;
 - b) bij acte, op 4 Juli 1946 verleden voor Notaris Mr. P. L. H. Peutz te 's-Gravenhage is het perceel Bachmanstraat 37 te 's-Gravenhage door Dr. N. Visser als lasthebber van Mr. G. A. Vos voornoemd in diens hoedanigheid van beheerder over appelland's vermogen verkocht aan partij Kuis voor f 18.500,—;

dat vervolgens — na voornoemde onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling — bij acte, op 30 Juli 1946 verleden voor Notaris Peutz voornoemd, door Dr. N. Visser als lasthebber van Mr. G.A. Vos in diens voornoemde hoedanigheid het perceel Sonderdankstraat 13 te 's-Gravenhage is verkocht aan partij de Voogd voor f 13.000,—;

dat Wij, gezien het feit, dat appelland reeds op 22 October 1945 uit de detentie is ontslagen, met appelland van oordeel zijn, dat toen reeds te voorzien was, dat het beheer over zijn vermogen binnen zeer afzienbare tijd zou worden opgeheven, zodat het N.B.I., indien het van mening was, dat het in verband met de noodzakelijkheid van betaling van schulden van appelland wenselijk was om over te gaan tot verkoop van appelland's onroerende goederen, daaromtrent eerst overleg had behoren te plegen met appelland, die na zijn bovenbedoeld ontslag uit de detentie gemakkelijk te bereiken was, immers — gelijk ten processe is gebleken — eerst op 19 December 1946 naar Zuid-Amerika is vertrokken;

dat hierbij de vraag, of de bedrijfseconoom Dr. N. Visser al dan niet reeds vóór de arrestatie van appelland onherroepelijk gemachtigd was tot verkoop der aan appelland toebehorende onroerende goederen, irrelevant is, aangezien krachtens het bepaalde bij art. 10, lid 2, E 133 appelland's vermogen vanaf het moment van zijn arrestatie van rechtswege stond onder beheer van het N.B.I., welk Instituut derhalve vanaf dat moment met uitsluiting van ieder ander de bevoegdheid bezat tot vervreemding van appelland's vermogen, zijnde krachtens de bepalingen van E 133 alle volmachten van appelland op derden vervallen.

dat Wij — zelfs wanneer mag worden aangenomen, dat de stand van appelland's vermogen het wenselijk maakte om één of meer van zijn percelen te gelde te maken — van oordeel zijn, dat appelland in ieder geval had behoren te zijn geraadpleegd over de vraag, welk perceel of welke der drie percelen behoorde te worden verkocht en tegen welke prijs deze verkoop zou behoren te geschieden;

dat Wij, nu dit in casu niet is geschied, de op 14 Februari en 4 Juli 1946 plaats gehad hebbende verkopen niet in stand zullen kunnen houden en deze beide verkoop-transacties zullen moeten vernietigen;

dat Wij Ons genoodzaakt zouden zien om ook de op 30 Juli 1946 geëffectueerde verkoop te vernietigen, ware het niet, dat bij deze verkoop — anders dan bij de twee eerstgenoemde transacties — de koper (partij de Voogd) zich heeft overtuigd van de instemming van appelland zelf met de verkoop aan hem (partij de Voogd) van het perceel Sonderdankstraat 13 te 's-Gravenhage voor de prijs van f 13.000,— door zich vóór het aangaan dezer transactie te doen overleggen de te Onzer terechtzitting van 6 November 1950 door Notaris Mr. P. L. H. Peutz in originali overgelegde onderhandse, op een gedrukt formulier gestelde „Volmacht verkoop onroerend goed”, waarbij appelland „verklaart bij deze last te geven aan den Heer Dr. Nicolaas Visser, Bedrijfseconoom, wonende te 's-Gravenhage, Breitnerlaan 67, om voor en namens hem te verkopen en in eigendom over te dragen het

perceel Sonderdanckstraat no. 13 te 's-Gravenhage, Kadastraal bekend Sectie X No. 3544, groot 1 Are 82 centiare (eigen grond) voor de som van f 13.000,— (dertienduizend gulden). Kosten van overdracht komen voor de helft ten laste van den koper. De te ontvangen gelden moeten door Visser voornoemd in handen worden gesteld van den Beheerder Mr. Vos." Etc.

dat appellant, aan wie te Onzer voornoemde terechtzitting deze volmacht is voorgehouden, de op deze volmacht voorkomende handtekening „M. Taal” als de zijne heeft erkend, doch heeft verklaard, dat „de tekst er later boven is gezet” en dat hij „nooit de bedoeling (heeft) gehad om dat huis te verkopen”, hebbende hij aan deze zijne verklaring toegevoegd: „Wel wilde ik wat kopen”;

dat dit laatste echter ten duidelijkste wordt weersproken door het feit, dat de hierboven *onderstreepte* delen van de litigieuse volmacht behoren tot de *gedrukte* tekst en juist deze delen aangeven, dat deze volmacht is afgegeven ter fine van „verkoop onroerend goed” (superscriptie), blijkende hetzelfde uit het lichaam der volmacht, alwaar eveneens in de gedrukte tekst wordt gesproken van een lastgeving „om voor en namens hem te verkoopen en in eigendom over te dragen”;

dat Wij op deze grond — geheel in het midden latende of de bij deze volmacht gemachtigde bedrijfsseconoom Dr. N. Visser zich al dan niet heeft schuldig gemaakt aan „abus de blanc seing” — van oordeel zijn, dat de verkoop van het perceel Sonderdanckstraat 13 aan partij de Voogd, die alle voor hem mogelijke maatregelen heeft genomen om zich te overtuigen van appellants instemming met deze verkoop, behoort te worden bekrachtigd;

Overwegende, dat Wij te rade zijn geworden de regeling der rechtsgevolgen der door Ons uit te spreken vernietiging der beide verkoop-transacties, respectievelijk geëffectueerd op 14 Februari 1946 (voorlopig koopcontract betreffende verkoop perceel van Diepenburchstraat 25 met bijbehorende garage van der Woertstraat 48 aan partij Backers) en op 4 Juli 1946 (notariële acte betreffende verkoop perceel Bachmanstraat 37 aan partij Kuis) over te laten aan appellants enerzijds en het N.B.I. benevens partij Backers respectievelijk partij Kuis anderzijds, een en'ander met dien verstande, dat, bijaldien bij deze regeling der rechtsgevolgen tussen hen enig geschil mocht ontstaan, de meest gerede partij zich bij requeste tot Ons zal kunnen wenden ter verkrijging ener beslissing op dit executiegeschil;

Overwegende tenslotte omtrent de kosten:

dat Wij te rade zijn geworden:

- a) appellants te veroordelen in de kosten, gevallen aan de zijde van partij de Voogd en aan de zijde van het N.B.I., voor zover deze betreffen het door het N.B.I. gevoerde verweer tegen appellants vordering strekkende tot vernietiging der verkoop van het perceel Sonderdanckstraat 13 aan partij de Voogd;
- b) partij Backers en het N.B.I., ieder voor de helft, te veroordelen in de kosten van appellants, voor zover gevallen op de vordering tot vernietiging der verkoop van het perceel van Diepenburchstraat 25 cum annexis aan partij Backers;
- c) partij Kuis en het N.B.I., ieder voor de helft, te veroordelen in de kosten van appellants, voor zover gevallen op de vordering tot vernietiging der verkoop van het perceel Bachmanstraat 37 cum annexis aan partij Kuis;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

I. Verklaren appellants ontvankelijk in zijn beroep;

II. Wijzen af appellants vordering, strekkende tot vernietiging der verkoop van het perceel Sonderdanckstraat 13 te 's-Gravenhage aan partij de Voogd;

Houden mitsdien deze verkoop, geëffectueerd bij acte van Notaris Mr. P. L. H. Peutz te 's-Gravenhage van 30 Juli 1946, in stand;

Veroordelen appellants in de kosten van partij de Voogd, door Ons tot op deze uitspraak begroot op f 75.— alsmede in de kosten van het N.B.I.,

voor zover deze betreffen het door het N.B.I. gevoerde verweer tegen appellants vordering strekkende tot vernietiging van deze verkoop, wordende dit deel der kosten, gevallen aan de zijde van het N.B.I., tot op deze uitspraak door Ons begroot op f 75.—;

III. Wijzen toe appellants vordering, strekkende tot vernietiging der verkoop van het perceel van Diepenburchstraat 25 met bijbehorende garage aan de van der Woertstraat 48 te 's-Gravenhage aan partij Backers; Vernietigen mitsdien het litigieuse voorlopige koopcontract van 14 Februari 1946, waarbij voornoemd perceel cum annexis is verkocht aan partij Backers; Veroordelen partij Backers en het N.B.I., ieder voor de helft, in de kosten van appellant, voorzover gevallen op diens vordering tot vernietiging der verkoop van voornoemd perceel cum annexis aan partij Backers, wordende deze kosten door Ons tot op deze uitspraak begroot op f 150.—; Veroordelen het N.B.I., respectievelijk appellant, om aan partij Backers terug te betalen al hetgeen door laatstgenoemde terzake van deze verkoop is betaald aan het N.B.I., beherende appellants vermogen; Verstaan voor het geval, dat terzake van deze terugbetaling tussen appellant, het N.B.I. en/of partij Backers enig geschil mocht ontstaan, dat de meest gereede van deze partijen zich bij requeste tot Ons zal kunnen wenden ter verkrijging van een beslissing op dit executie-geschil;

IV. Wijzen toe appellants vordering, strekkende tot vernietiging der verkoop van het perceel Bachmanstraat 37 te 's-Gravenhage aan partij Kuis; Vernietigen mitsdien de bij acte, op 4 Juli 1946 verleden ten overstaan van Notaris Mr. P. L. H. Peutz te 's-Gravenhage geconstateerde verkoop en koop en levering van het perceel Bachmanstraat 37 te 's-Gravenhage, kadastraal bekend Gemeente 's-Gravenhage, Sectie X nummer 723, groot één Are vijf en tachtig centiaren, alsmede de daarop gevolgde overschrijving van een afschrift dier acte van transport ten Hypotheekkantore te 's-Gravenhage op 4 Juli 1946 in deel 2868 nummer 74 (dagregister deel 287, No. 1780); Veroordelen partij Kuis en het N.B.I., ieder voor de helft, in de kosten van appellant, voor zover gevallen op diens vordering tot vernietiging der verkoop van voornoemd perceel aan partij Kuis, wordende deze kosten door Ons tot op deze uitspraak begroot op f 150.—; Veroordelen het N.B.I., respectievelijk appellant om aan partij Kuis terug te betalen al hetgeen door laatstgenoemde terzake van deze verkoop is betaald aan het N.B.I., beherende appellants vermogen; Verstaan, dat de verdere regeling der rechtsgevolgen van de onderhavige vernietiging zal moeten worden beproefd in onderling overleg door appellant, het N.B.I. en partij Kuis; Verstaan voor het geval, dat terzake van de hierboven bedoelde terugbetaling en/of van de verdere regeling der rechtsgevolgen tussen appellant, het N.B.I. en/of partij Kuis enig geschil mocht ontstaan, dat de meest gereede van deze partijen zich bij requeste tot Ons zal kunnen wenden ter verkrijging ener beslissing op dit executie-geschil.

Aldus gedaan enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Verlate aangiften ter registratie.

In Staatsblad 1951 no. 550 is verschenen een K.B. van 8 December 1951, „houdende bepaling van het tijdstip, bedoeld in artikel 81 van het Besluit herstel rechtsverkeer”, luidende:

Wij Juliana, bij de Gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Financiën van 14 November 1951, 6e Afdeling, no. 2055 en van 29 November 1951, no. 221, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering;

Gelet op het bepaalde in artikel 81 van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Verzoeken, als bedoeld in artikel 81 van het Besluit herstel rechtsverkeer, kunnen na 31 December 1951 niet meer worden ingediend.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Soestdijk, 8 December 1951.

JULIANA.

De Minister van Justitie,

H. MULDERIJE.

De Minister van Financiën a.i.

W. DREES.

Uitgegeven de twaalfde December 1951.

De Minister van Justitie,

H. MULDERIJE.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 146. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie 5 December 1951 (Volledige Afdeling).

Vordering ex art. 59, lid 1, E 100.

De betrokken Bank kan geen beroep doen op een haar disculperende gehoudenheid, aangezien deze gehoudenheid, zo deze al mocht bestaan, is te wijten aan het gedrag van haar bediende, waarvoor de Bank aansprakelijk is.

In de zaak:

J. Elias,

Gemachtigde: *Mr. I. L. Hamburg, verzoeker,*

contra:

De Amsterdamsche Bank N.V.,

Gemachtigde: *Mr. J. Jolles, verweerster,*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken, gehoord partijen;

Overwegende, dat bij beslissing van de Afdeling d.d. 21 September 1948 in de zaak tussen verzoeker als vroegere bezitter en de Nutsspaarbank H. Jenne te Bodegraven als tegenwoordige bezitter het door verzoeker terzake

van 3 à f 1000,— Obl. 4 % Nederland 1941 nr. 358482/4 gevraagde rechts-herstel werd geweigerd, aangezien deze effecten door de tegenwoordige bezitter in regelmatig beursverkeer werden verkregen en verzoeker, hoewel daartoe in de gelegenheid gesteld, geen feiten heeft aangevoerd, welke het vermoeden van goede trouw, gebaseerd op de verkrijging in regelmatig beursverkeer, zouden kunnen terzijde stellen;

dat verzoeker in vorenbedoelde beslissing heeft berust en bij verzoekschrift d.d. 7 April 1949 aan de Afdeling heeft verzocht verweerster te veroordelen hem de schade te vergoeden, die hij lijdt tengevolge van de erkenning van het recht van de tegenwoordige bezitter ten aanzien van de onderhavige effecten, zijnde de waarde dezer effecten volgens de prijs-courant van 4 November 1947 ad f 2.973,75 vermeerderd met de opbrengst van de obligaties vanaf 6 October 1942 tot aan de dag van de uitspraak, zulks tegen cessie van de vordering op L.V.V.S., terzake van de aldaar terechtgekomen opbrengst van de obligaties;

dat verzoeker daartoe bij voormeld verzoekschrift zakelijk ondermeer heeft gesteld, dat hij krachtens verordening 148/41 verplicht was o.m. de onderhavige obligaties in te leveren bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te Amsterdam; dat deze obligaties daarna op 6 October 1942 door verweerster werden aangekocht van Lippmann, Rosenthal & Co. voornoemd door bemiddeling van de hoekman G. J. P. Monker, dat deze stukken vervolgens door verweerster op 14 October 1942 werden doorgeleverd aan de hoekman G. H. J. Desandré; dat verzoeker zowel indien verweerster de obligaties voor eigen rekening had gekocht, als indien zulks was geschied in opdracht van een harer cliënten in de eigendom daarvan zou zijn hersteld. Dat verweerster door het doorverkopen van deze obligaties de omstandigheden heeft teweeg gebracht, waardoor verzoeker niet in zijn recht werd hersteld, zodat ten aanzien van verweerster voldaan is aan art. 59, lid 2, sub a;

Overwegende, dat verweerster hiertegen heeft aangevoerd, dat zij ter bevordering van een vlotte bediening van haar relaties in de staatsfondsenmarkt steeds voor eigen rekening optreedt;

dat zij de onderhavige obligaties niet van Monker kocht;

dat deze haar de stukken aanlapte, aangezien onder de aanwezigen Monker inging op de door verweerster gedane bieding, waarbij het gelijk bekend aan een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel niet vrijstaat, wanneer hij zich als koper tegen een bepaalde koers heeft kenbaar gemaakt, een acceptatie van de gedane propositie te weigeren; dat zij de onderhavige effecten voor eigen rekening heeft verworven, terwijl haar daarbij gemis aan goede trouw niet kan worden tegengeworpen, aangezien zij heeft gehandeld overeenkomstig de geldende reglementen en gebruiken, zodat het feit, dat verweerster de stukken later heeft doorverkocht irrelevant is, daar verzoeker ook indien de stukken in het bezit van verweerster waren gebleven, niet in zijn recht hersteld zou zijn;

Overwegende, dienaangaande, dat de Afdeling in het midden kan laten of er voor de Amsterdamsche Bank een gehoudenheid bestond om de onderhavige effecten in ontvangst te nemen; dat toch uit de feiten, gelijk deze ten processe zijn komen vast te staan, moet worden afgeleid, dat de Amsterdamsche Bank deze gehoudenheid, zo die al mocht bestaan, aan zich zelf te wijten heeft;

Dat uit de door de Afdeling uitgelokte rapporten van het accountantskantoor D. Keller blijkt, dat de Amsterdamsche Bank in totaal gedurende de laatste 9 maanden van het jaar 1942 nominaal f 2.024.000 aan Ned. Staatsobligaties door bemiddeling van Monker heeft geleverd gekregen, welke cijfers voor de Twentsche Bank, de Rotterdamsche en de Incasso-Bank bedragen resp. f 203.000,— f 60.000,—, f 336.000,—;

Dat voorts uit de staten opgemaakt door de gedelegeerde van de Afdeling bij de L.V.V.S. blijkt, dat de Amsterdamsche Bank in het gehele jaar 1942 van Monker nominaal f 1.859.200,— van Liro afkomstige stukken geleverd kreeg, terwijl dit voor De Twentsche Bank, de Rotterdamsche en de Incasso-Bank resp. f 89.500,—, f 13.400,— en f 4.300,— was.

Dat de grote absolute hoeveelheid van Monker verkregen stukken zijn

verklaring inderdaad hierin zou kunnen vinden, dat de Amsterdamsche Bank gelijk door haar aangevoerd werd, zelf als hoekman in sommige van deze Staatsleningen optrad, dat zulks echter niet verklaart, waarom de Amsterdamsche Bank terzake van haar aankopen een zoveel hoger percentage van Liro afkomstige stukken door Monker geleverd kreeg dan de andere banken;

Dat voor dit verschil door de Amsterdamsche Bank, niettegenstaande zij op het belang hiervan uitdrukkelijk is geweest, geen enkele opheldering is gegeven;

Dat de Amsterdamsche Bank zelfs heeft nagelaten degene, die — zoals vaststaat — de hierbedoelde transactie met Monker voor haar tot stand bracht, een zekere Grotendorst, als getuige voor te brengen;

Dat de Afdeling op grond van voormelde omstandigheden de overtuiging heeft gekregen, dat het grote percentage aan van Liro afkomstige stukken, dat de Amsterdamsche Bank via haar transacties met Monker heeft gekregen, aan enig overleg tussen Monker en de bediende van de Amsterdamsche Bank, Grotendorst, te wijten is;

Dat dientengevolge de Amsterdamsche Bank geen beroep kan doen op een haar disculperende gehoudenheid, aangezien deze gehoudenheid, zo deze al mocht bestaan, is te wijten aan het gedrag van haar bediende, waarvoor de Amsterdamsche Bank aansprakelijk is;

Dat mitsdien moet worden aangenomen, dat de Amsterdamsche Bank bij de verkrijging van de ten processe bedoelde obligaties, welke haar rechtstreeks door Liro geleverd werden, was te kwader trouw; dat de Amsterdamsche Bank derhalve door de verkoop van deze obligaties aan een verkrijger te goeder trouw heeft medegewerkt aan de omstandigheden, tengevolge waarvan verzoeker niet in zijn recht kon worden hersteld en uit hoofde van het in art. 59 bepaalde verplicht is aan verzoeker de dientengevolge geleden schade te vergoeden;

Dat de Afdeling het redelijk acht omtrent de vergoeding wegens het derden van vruchten te beslissen als hierna zal geschieden;

Overwegende, dat verzoeker na 5 Mei 1945 van de L.V.V.S. met betrekking tot bovengenoemde effecten als voorschot en/of uitkering gelden heeft ontvangen, welke geheel of gedeeltelijk aan verweerster ten goede dienen te komen;

Dat het derhalve noodzakelijk is, dat deze gelden, die door de L.V.V.S. aan verweerster dienen te worden uitgekeerd door verzoeker worden teruggestort bij de L.V.V.S.

BESLISSENDE:

- I. Bepaalt, dat verweerster hoofdelijk aansprakelijk is tegenover verzoeker voor de schade, die door deze werd geleden tengevolge van het feit, dat hij niet in zijn recht ten aanzien van 3 à f 1.000,— Obl. 4 % Nederland 1941 nrs. 358482/4 werd hersteld.
- II. Bepaalt, dat het bedrag ad f 1.203,—, dat door verzoeker van de Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat (L.V.V.S.) na 5 Mei 1945 als voorschot en/of uitkering met betrekking tot de litigieuze effecten werd ontvangen, door verzoeker op 5 Februari 1952 bij de L.V.V.S. dient te worden teruggestort, zulks tegen afgifte van een door de L.V.V.S. gefiatteerd afschrift der onderhavige beslissing; een en ander met dien verstande, dat deze terugstorting achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan verzoeker mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval verzoeker, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen.
- III. Veroordeelt verweerster aan verzoeker, na overlegging van het sub II bedoelde door de L.V.V.S. gefiatteerde afschrift van de onderhavige beslissing, waaruit blijkt, dat het voorschot resp. de genoten uitkering door verzoeker bij de L.V.V.S. werd teruggestort, tegen bewijs van kwij-

ting te betalen het bedrag der in art. 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer bedoelde waarde van voornoemde effecten zijnde f 2.973,75.

- IV. Veroordeelt verweerster aan verzoeker tegen kwijting te betalen het bedrag van de sedert 6 October 1942 tot 15 Februari 1947 op de onderhavige obligaties betaalbaar gestelde dividenden en voorts 3 % over f 3.000,— vanaf die datum tot aan de dag der voldoening van het sub II vermelde bedrag.
- V. Bepaalt, dat de kosten van dit geding aan de zijde van verzoeker tot op heden begroot op f 150,— zullen komen ten laste van verweerster.
- VI. Bepaalt, dat zodra aan de sub III, IV en V bedoelde betalingen zal zijn voldaan de vordering van verzoeker op L.V.V.S. (vroeger genaamd Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat) terzake van de verkoop der litigieuse effecten zal overgaan op verweerster.

De Afdeling behoudt zich voor een nadere beslissing te nemen, indien door verzoeker binnen 14 dagen na dagtekening dezer beslissing schriftelijke bezwaren tegen de grootte van het in het dictum sub II bedoelde terug te storten bedrag zullen zijn ingediend.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 tot; en met 7, 9 tot en met 13, 16 tot en met 18, VI nos. 3, 4, 6 en 8).

In de Nederlandse Staatscourant van 27 November 1951, no. 231, zijn afgekondigd de lijsten 119 tot en met 121 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen mede, dat de lijsten nos. 122-123 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stct 23 November 1951, No. 229).

Vijandelijke onderdanen.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gelezen haar beschikking d.d. 21 Januari 1949, gepubliceerd in de NEDERLANDSE STAATSCOURANT d.d. 24 Januari 1949, no. 16¹⁾;

Overwegende, dat die beschikking, in verband met het in werking treden van de wet van 20 Juli 1951 (Staatsblad 1951, no. 311) haar betekenis heeft verloren;

Overwegende, dat het voortbestaan van de beschikking zou kunnen leiden tot de opvatting, dat tot Nederlander genaturaliseerden hun vermogen automatisch terugkrijgen, welke opvatting in strijd zou zijn met de strekking van genoemde wet;

Gelet op het schrijven van de Minister van Justitie d.d. 14 November 1951, 6e Afdeling, no. 2249;

Trekt haar voornoemde beschikking d.d. 21 Januari 1949 in.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
J. J. DE VRIES.

20 November 1951.

(Ned. Stct. 26 November 1951, No. 230).

¹⁾ Opgenomen in „Rechtsherstel” III, 9, pag. 269.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/128

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK UTRECHT, 20 October 1950. (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Dorhout Mees en van Leeuwen).

Verzoeker, aanvankelijk als huisbewaarder gratis wonende in een perceel, dat aan verweerders door ingrijpen van de bezetter is verkocht, was na overgang van de eigendom verplicht aan verweerders huur te betalen in gevolge een tijdens de bezetting getroffen regeling i.v.m. een ontruimingsactie.

De vordering van verzoeker tot terugbetaling van de door hem aan verweerders betaalde huur met nevenvorderingen ten dele toegewezen.

De Raad acht het redelijk in de rechtsverhoudingen in te grijpen, zoals nader in het vonnis omschreven.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien een verzoekschrift dd. 30 December 1948 van *Wouter van der Meulen*, wonende te Utrecht, gemachtigde Mr. J. W. A. van Eykelborg, advocaat en procureur te Utrecht, waarin wordt gevorderd:

de tussen verzoeker en de gerequesteerden *Maria Hendrika Gielissen* en *Hendrikus Gerardus Hofstee*, beiden te Utrecht, tot stand gekomen rechtsbetrekking, (nader ten requeste omschreven) nietig te verklaren, met veroordeling van de gerequesteerden voornoemd, ieder van hun aandeel, aan verzoeker ter zake als voormeld als schadevergoeding te betalen een bedrag groot acht honderd vijf en zeventig gulden en vier en zeventig cent, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf den dag der indiening van dit request, met veroordeling van de gerequesteerden in de kosten van deze procedure.

Gezien een verzoekschrift van *Maria Hendrika Gielissen* en *Johannes Hendrikus Gerardus Hofstee*, beiden wonende te Utrecht, gemachtigde Mr. C. Zevenbergen, wonende te Utrecht;

Gehoord het behandelde ter zitting van 15 September 1950;

Overwegende, dat verzoeker heeft gesteld, sinds 1 November 1939 als huisbewaarder in dienst te zijn geweest der Nederlandse Spiritisten vereniging in het perceel Ambachtstraat 12 te Utrecht, eigendom dier vereniging, waarvoor verzoeker als beloning de beschikking had over de gehele eerste etage en vrij gas, water, electriciteit en vuur genoot en een kamer verhuurde voor 4 gulden per week;

dat genoemde vereniging omstreeks 1941 door de bezettende macht is verboden en in liquidatie ging, waarna de liquidateur in of omstreeks Mei 1943 voormeld perceel verkocht en overdroeg aan gerequesteerden;

dat deze verzoeker dwongen tot verlatting der eerste verdieping doch hem de beschikking gaven over de zolderverdieping van hetzelfde perceel, doch tenslotte een vordering tegen verzoeker instelden tot gehele ontruiming van het perceel, waarin hij zonder recht of titel huide;

dat daarop een schikking tussen partijen tot stand kwam bekrachtigd bij vonnis der Arrondissements-Rechtbank alhier, waarbij verzoeker werd veroordeeld tot betaling van 20 gulden per week voor het gebruik van de zolderverdieping, en een aandeel in gas, water en electriciteit;

dat verzoeker steeds in het huis is gebleven en dat na de bevrijding rechtsherstel ten aanzien van dat huis heeft plaats gehad;

dat verzoeker nu vordert vernietiging der tussen hem en gerequesteerden tot stand gekomen rechtsbetrekking en veroordeling van gerequesteerden ieder voor hun aandeel aan hem van f 875,74 met rente, zijnde:

1. door verzoeker betaalde vergoeding voor het gebruik van de zolder f 300,—;
2. gedorven kamerhuur f 259.95;
3. betaald aandeel in gas, electriciteit en water f 99.24;
4. uitgaven voor brandstoffen f 30,—;
5. schade aan vloerzeil door verandering van kamers f 50,—;

6. kosten huissleutel f 0,75;
 7. door verzoeker gemaakte kosten terzake der ontruimingsvordering f 135,80.

Alles met veroordeling gerequestreerden in de proceskosten;

Overwegende, dat gerequestreerden hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring althans van de handwijzen van het verzoek met veroordeling van verzoeker in de proceskosten, zulks op de hieronder te bespreken gronden;

Overwegende, dat kan worden aangenomen dat verzoeker bij de liquidatie der spiritistenvereniging is ontslagen en de hem door die vereniging toegezegde voordelen verloor, zodat verweerders niet voor dat verlies aansprakelijk zijn;

dat de Raad het ook niet redelijk acht in te grijpen wegens het enkele feit, dat verweerders, in het hun geleverde perceel verzoeker als bewoner zonder recht of titel aantreffende, hem een kleinere woongelegenheden hebben toegewezen, nog daargelaten de vraag van vernietiging van welke rechtsbetrekking hier sprake zou moeten zijn;

Overwegende dat de Raad echter, gezien de omstandigheden waaronder verzoeker was ontslagen en waaronder verweerders eigenaars van het perceel waren geworden, onredelijk acht niet in te grijpen terzake van het feit, dat verweerders hun ontruimingsactie zijn begonnen en verzoeker ten slotte slechts tegen betaling van vergoeding verder in het perceel hebben willen dulden, zodat de uit voormeld vonnis voortgekomen rechtsbetrekking behoort te worden nietig verklaard en de gevolgen aldus zijn te regelen dat aan verzoeker het te dier zake betaalde moet worden vergoed;

dat hieronder ook vallen de kosten van zijn raadsman waarvan het bedrag, ook al werd tegen verminderd tarief geprocedeerd, de Raad allerminst te hoog voorkomt;

Overwegende, dat verweerders nog hebben aangevoerd dat zij de f 300,— reeds hebben verrekend met de spiritistenvereniging bij gelegenheid van het minnelijk rechtsherstel;

dat zij hierbij echter voorbij zien dat die vereniging geen recht had, van verzoeker enige vergoeding voor de bewoning van het perceel te ontvangen, zodat, mochten die f 300,— inderdaad met de vereniging zijn verrekend,

zulks aan verzoeker niet mag worden tegengeworpen;

Overwegende, dat de vordering terzake van de huissleutel is ingetrokken;

Overwegende dat, nu elk van partijen ten dele in ongelijk wordt gesteld, er geen reden is enige kostenveroordeling uit te spreken behalve ten aanzien van mogelijke executiekosten;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Veroordeelt verweerders om ieder voor de helft aan verzoeker te betalen f 435,80 met de rente ad 5 % per jaar van 31 December 1948 tot de voldoening;

Wijst het meer gevorderde af; brengt de executiekosten ten laste van wie die mocht veroorzaken.

No. 51/129

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak UTRECHT, 17 November 1950. (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Dorhout Mees en Prof. Wiarda).

De goederen van appellant waren niet in beheer van het N.B.I. ingevolge de vorderingsbeschikking van 6 Mei 1946 No. 1115 B, omdat appellant, in Engeland vertoevende en daardoor niet in staat zijn lidmaatschap van de N.S.B. te verbreken, niet valt onder art. 6 sub 1a, van het Besluit Vijandelijk Vermogen. De vorderingsbeschikking No. 1115 A omvat ook de goederen van appellant, zijnde deze beschikking onbeperkt van toepassing op alle goederen, op 6 Mei 1946 bij het Beheersinstituut in feitelijk beheer.

(Vorderingsbeschikkingen No. 1115 A en No. 1115 B, Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien het verzoekschrift van *Dirk Johan Boon*, wonende te Utrecht, dd. 7 Juli 1949, gemachtigde Mr. F. M. J. A. Lublink Weddik, waarbij verzoeker in hoger beroep is gekomen tegen de in het schrijven van het Nederlands Beheersinstituut (verder ook te noemen Beheersinstituut) dd. 18 Juni 1949 vervatte beslissing, dat, gezien het feit, dat ten aanzien van appellant detentie had plaats gehad en diens echtgenote

politiek delinquente was. op hun goederen de Ministeriële Vorderingsbeschikking toepasselijk was;

Gezien ook de door het Beheersinstituut verstrekte schriftelijke inlichtingen dd. 28 December 1949 en de overgelegde stukken;

Gelet op het behandelde ter zitting van 20 October 1950, bij welke behandeling het Beheersinstituut zich heeft laten vertegenwoordigen door Mr. J. N. Haak, en waarbij appelland noch in persoon, noch bij gemachtigde is verschenen;

Overwegende, dat bij deze behandeling door het Beheersinstituut nader is verklaard, dat appelland niet ingevolge het bepaalde in artikel 6 lid 1 sub b van het Besluit Vijandelijk Vermogen van zijn vrijheid is beroofd geweest, doch hij bij het uitbreken van de oorlog reeds was aangesloten bij de N.S.B., dat hij tijdens de oorlogsdagen in Mei 1940 met de Marine naar Engeland is gegaan, vanwaar hij, na aldaar gedurende de gehele oorlog gedetineerd te zijn geweest, eerst na de bevrijding hier te lande is teruggekeerd, alsmede, dat de roerende goederen van appelland en zijn echtgenote door het Beheersinstituut uit de woning, waarin zij werden aangetroffen, zijn weggevoerd, en deze goederen, bij het op 22 Mei 1946 in werking treden der beide vorderingsbeschikkingen, grotendeels aan oorlogsslachtoffers in gebruik waren gegeven en voor het overige door het Beheersinstituut waren opgeslagen;

Overwegende voorts, dat appelland onbetwist heeft gesteld, dat hij in gemeenschap van goederen is gehuwd, en verder, dat het Beheersinstituut bij de mondelinge behandeling der zaak ook niet heeft volgehouden, dat reeds de enkele omstandigheid, dat appelland's echtgenote als politiek delinquente werd gedetineerd, medebracht, dat het gemeenschappelijk vermogen van appelland en zijn echtgenote onder beheer van het Beheersinstituut kwam te staan, welke opvatting, naar het oordeel van de Raad, ook niet juist zou zijn geweest, gezien aard en strekking van het door de man als hoofd der echtvereniging over de gemeenschapsgoederen uitgeoefende beheer, waarmee een beheer uit anderen hoofde zich niet verdraagt;

Overwegende, dat mitsdien de vraag of het vermogen van appelland en diens echtgenote terecht door het Beheers-

instituut in beheer werd genomen er van afhangt of appelland beschouwd kan worden als na 1 Juli 1942 aangesloten te zijn gebleven bij de N.S.B. in de zin van artikel 6 lid 1 sub a van voormeld Besluit;

Overwegende, dat deze vraag ontkennd valt te beantwoorden, aangezien moet worden aangenomen, dat de bepaling, voorschrijvende, dat personen, die reeds vóór het uitbreken van de oorlog tot de N.S.B. waren getreden slechts dan door een onderbeheerstelling van hun vermogen zouden worden getroffen, voor zover zij mochten hebben nagelaten vóór 1 Juli 1942 voor dit lidmaatschap te bedanken, in redelijkheid toegepast, meebrengt, dat deze maatregel op personen, die — gelijk appelland door zijn verblijf in Engeland — in feite niet in staat zijn geweest hun band met de N.S.B. te verbreken, ook geen toepassing kan vinden;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat de Ministeriële Vorderingsbeschikking van 6 Mei 1946 No. 1115 B in het onderhavige geval toepassing mist, aangezien zij, blijkens het sub 1 in die beschikking bepaalde, slechts betrekking heeft op goederen, voorzover deze ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen anders dan als Staatseigendom onder beheer stonden van het Nederlands Beheersinstituut of van het Militair Gezag;

Overwegende, dat echter de Ministeriële vorderingsbeschikking van 6 Mei 1946 No. 1115 A in het onderhavige geval geen toepassing mist, aangezien deze laatste beschikking, blijkens het sub 1 in die beschikking bepaalde, in hare werking niet beperkt is tot goederen, die ingevolge de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen anders dan als Staatseigendom onder beheer stonden, doch zonder meer betrekking had op de in die beschikking aangeduide goederen, die door het Beheersinstituut of het Militair Gezag anders dan als Staatseigendom feitelijk in beheer waren genomen, en op het tijdstip van de inwerkingtreding dier beschikking bij het Beheersinstituut in opslag waren;

Overwegende, dat mitsdien als volgt valt te beslissen:

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verstaat, dat op de goederen van ap-

pellant en diens echtgenote de Ministeriële Vorderingsbeschikking 1946 no. 1115 B toepassing mist en dat de goederen, welke door het Beheersinstituut zijn weggevoerd, voor zover niet vallende onder de Ministeriële Vorderingsbeschikking 1946 No. 1115 A, aan hem zullen worden teruggegeven.

Verwijst de zaak naar het Nederlands Beheersinstituut ter afdoening met in acht neming van deze beslissing.

No. 51 130

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
10 Maart 1951. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Uit het feit, dat de Verwalter van requestanten de van elk der requestanten afkomstige goederen heeft vermengd, valt in de gegeven omstandigheden niet af te leiden dat hij niet de bedoeling zou hebben gehad, deze goederen van zijn eigen vermogen af te zonderen, nu requestanten, juridisch verschillende rechtssubjecten, economisch als één eigenaar zijn te beschouwen.

In casu is bewezen, dat de Verwalter de bedoeling tot afzondering van deze vermogens heeft gehad en dat deze ook in feite heeft plaats gehad. Requestanten zijn derhalve mede-eigenaren geworden van het saldo der ten name van „Vermögensverwaltung Hartogs” gevoerde rekening en van de onder die benaming in bewaring gegeven effecten.

Comparitie van partijen bevolen tot het geven van inlichtingen betreffende het verloop der gevoerde rekening.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 26 e.v., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien het beroepschrift, gedateerd 20 Maart 1950, bij de Raad ingekomen op 21 Maart 1950, van:

- 1) Elisabeth Hijman, weduwe van Dr. J. C. Hartogs, wonende te Velp (gemeente Rheden).
- 2) N.V. Administratie Kantoor Tenax in liquidatie, gevestigd te Arnhem.
- 3) N.V. Maatschappij Car tot exploitatie van onroerende goederen in liquidatie, gevestigd te Arnhem.
- 4) N.V. Beleggings Compagnie Uranus in liquidatie, gevestigd te Arnhem.

tegen een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een brief van 23 Februari 1950 aan de raadsman van requestanten;

Gezien het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut gedateerd 20 Mei 1950 en bij de Raad ingekomen op diezelfde datum alsmede dat van de Handel-Maatschappij H. Albert de Bary & Co. N.V. gedateerd 10 Juni 1950, bij de Raad ingekomen op 12 Juni 1950;

Gezien de verdere door partijen ingediende conclusies en overgelegde stukken;

Gehoord op 25 November 1950 requestanten bij monde van haar raadsman Mr. J. ter Horst en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van zijn raadsman Mr. F. N. Westerouen van Meeteren;

Overwegende, dat requestanten bij inleidend request kort samengevat hebben gesteld, dat requestante sub 1 enig aandeelhoudster is van de requestanten sub 2, 3 en 4 behoudens dat requestante sub 4 is houdster van 10 aandelen in requestante sub 2;

dat requestante sub 1 is van Joodse bloede en tijdens de Duitse bezetting in Engeland verbleef en de vermogens van haar en de andere requestanten op grond van art. 13 van de Duitse verordening Vijandelijk Vermogen bij beschikking van de Commissaris-Generaal voor Financiën en Economische Zaken van 16 Mei 1941 onder beheer zijn gesteld van de Duitser Dr. H. Bodenheim;

dat deze in Juli 1942 een aantal bij inleidend request gespecificeerde, aan requestanten afzonderlijk toebehorende effecten heeft verkocht door bemiddeling van gerequesteerde de Bary en de opbrengst door deze heeft doen boeken op een rekening-courant met vermelding „Vermögensverwaltung Hartogs”;

dat hij vervolgens ten laste van deze rekening obligaties Nederland heeft gekocht en deze bij de Bary in open bewaring heeft gegeven ten name van hem zelf met vermelding „Vermögensverwaltung Hartogs”;

dat bij de bevrijding het saldo van de rekening bedroeg f 130.309,40 en aan effecten bij de Bary in open bewaring als hiervoor omschreven aanwezig waren f 333.500,— 3½ % Nederland 1942 en f 310.000,— 3½ % Nederland 1943;

dat deze vermogenswaarden sindsdien door het Nederlandse Beheers-

instituut als beheerder van het vijandelijk vermogen van Dr. Bodenheimer zijn beheerd en als resultaat van dit beheer op 30 September 1949 aanwezig waren bij de Bary het in na te noemen eis vermelde saldo en effecten;

dat deze vermogenswaarden eigendom waren van de vier requestanten tezamen en, nadat de requestanten sub 2—4 op 18 Maart 1950 in liquidatie waren gegaan, eigendom zijn geworden van requestante sub 1;

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij de beslissing, waarvan beroep, afgifte van deze vermogenswaarden heeft geweigerd,

met verzoek voornoemde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 23 Februari 1950 te vernietigen en het Beheersinstituut te veroordelen tot afgifte aan verzoeksters, tegen behoorlijke door verzoeksters tezamen af te geven kwijting van:

- 1) nominaal f 536.000,— 3—3½ % Nederland 1947;
- 2) nominaal f 52.400,— 3¼ % Belegingscertificaten;
- 3) nominaal f 52.400,— 3 % Investeringscertificaten;
- 4) het saldo der rekening-courant „Vermögensverwaltung Hartogs” bij H. Albert de Bary & Co. te Amsterdam, op 30 September 1949 bedragende f 224.267,60 met inachtneming der sindsdien opgetreden mutaties;

zulks met verdeling van de N.V. Handelsmaatschappij H. Albert de Bary & Co. te Amsterdam, en van de eventueel in het geding te roepen schuldeisers van Dr. H. Bodenheimer voornoemd om deze afgifte te gehangen en te gedogen, kosten rechtens;

Overwegende, dat de Bary onder erkenning van de juistheid van het door requestanten gestelde zich heeft gerefereerd kosten rechtens;

dat het Nederlandse Beheersinstituut de vordering heeft bestreden in hoofdzaak op grond dat voornoemde vermogenswaarden eigendom zijn van Dr. Bodenheimer, aangezien deze niet het aan ieder der requestanten afzonderlijk toekomende voor ieder van hen afzonderlijk van zijn vermogen heeft afgezonderd en op die grond heeft geconcludeerd tot bekrachtiging van de aangevallene beslissing en afwijzing van de vorderingen met verwijzing van requestanten in de proceskosten;

en in rechte:

Overwegende, dat tussen requestanten en het Nederlandse Beheersinstituut als gesteld en niet of niet voldoende betwist, vaststaat dat Dr. Bodenheimer op 16 Mei 1941 is benoemd tot beheerder over de requestanten en in die functie de vermogens van requestanten onder zijn beheer heeft gekregen, dat hij, als beheerder, van elk der requestanten een aantal effecten onder zich heeft gekregen, deze heeft verkocht en de opbrengst op één daartoe geopende rekening bij de Bary onder het hoofd „Vermögensverwaltung Hartogs” heeft gestort, ten laste van die rekening andere effecten heeft gekocht en deze te zijnen name doch met vermelding „Vermögensverwaltung Hartogs” bij de Bary in open bewaring heeft gegeven, de bankrente over het creditsaldo van genoemde rekening alsmede de van de effecten ontvangen rente en de na uitloting ontvangen hoofdsommen op deze zelfde rekening heeft gestort;

dat naar het standpunt van het Nederlandse Beheersinstituut bij de verkoop der van requestanten afkomstige effecten de totale opbrengst, nu niet de opbrengsten van de van ieder van hen afkomstige effecten door Dr. Bodenheimer voor ieder van hen zijn afgezonderd, door vermenging met het eigen vermogen van Dr. Bodenheimer zijn eigendom is geworden;

dat voorts naar dat standpunt requestanten ook niet van de op de rekening ten name van Vermögensverwaltung Hartogs gestorte bedragen en van de met vermelding Vermögensverwaltung Hartogs in bewaring gegeven effecten de eigendom hebben gekregen, omdat, indien al Dr. Bodenheimer blijkens de wijze van beheer de bedoeling mocht hebben gehad, die bedragen en die effecten van zijn vermogen af te zonderen en aldus aan requestanten in eigendom over te doen gaan, deze bedoeling in ieder geval niet is verwezenlijkt, omdat niet bepaalde vermogensbestanddelen voor ieder der requestanten afzonderlijk zijn afgezonderd, en derhalve enig bepaald aan één der requestanten afzonderlijk toebehorend vermogensbestanddeel niet valt aan te wijzen;

Overwegende hieromtrent, dat Dr. Bodenheimer beheerder was van aan verschillende personen, onder anderen de requestanten toebehorende vermogens;

dat indien aan verschillende personen toebehorende goederen door één beheerder worden beheerd zodanig, dat zij gescheiden blijven van zijn eigen vermogen en deze goederen onderling vermengd raken, zonder dat daardoor de scheiding tussen deze goederen en de eigen goederen van de beheerder wordt opgeheven, de beheerder niet door vermenging eigenaar van deze goederen wordt;

dat voorts indien een beheerder als hiervoor bedoeld, enig tot zijn vermogen behorend goed daarvan afzonderd en tegelijkertijd vermengt met door hem beheerde, van zijn eigen vermogen afgescheiden gehouden goederen van anderen zulks met de bedoeling, de eigendom daarvan aan de eigenaren van die reeds afgezonderd gehouden goederen te doen toekomen, die beheerder ophoudt, eigenaar van dat goed te zijn;

dat bij gebreke van volledige gegevens niet is vast te stellen, of alle bedragen, die door Dr. Bodenheimer op de bij de Bary onder het hoofd Vermogensverwaltung Hartogs gehouden rekening zijn gestort en die, naar niet is betwist, alle uit het vermogen van een of meer der requestranten afkomstig waren, door hem vóórdien steeds afgezonderd van zijn eigen vermogen waren gehouden;

dat echter de Raad in ieder geval uit de tussen partijen vaststaande handelingen van Dr. Bodenheimer met betrekking tot de vermogensbestanddelen, die hij van de requestranten als beheerder onder zich kreeg en tot derzelve opbrengsten, bij gebreke van enige aanwijzing in andere richting, afleidt en daardoor bewezen acht, dat Dr. Bodenheimer de bedoeling heeft gehad, deze ten behoeve van requestranten afgezonderd te houden althans af te zonderen van zijn eigen vermogen en van de vermogens, die hij als beheerder van anderen onder zich had;

dat ook uit het feit, dat Dr. Bodenheimer de van elk der requestranten afkomstige goederen heeft vermengd, in de gegeven omstandigheden niet valt af te leiden, dat hij niet de bedoeling zou hebben gehad, deze goederen van zijn eigen vermogen af te zonderen, nu requestranten, hoezeer juridisch verschillende rechtssubjecten, economisch als één eigenaar zijn te beschouwen en kennelijk ook door Dr. Bodenheimer als zodanig zijn beschouwd;

dat voorts naar het oordeel van de

Raad niet alleen bewezen is, dat Dr. Bodenheimer de bedoeling tot afzondering, als hierbedoeld, heeft gehad, maar ook, dat deze in feite heeft plaats gehad;

dat op grond van het vorenstaande moet worden aangenomen, dat requestranten mede-eigenaren zijn geworden van het saldo der ten name van „Vermögensverwaltung Hartogs” gevoerde rekening en de onder die benaming in bewaring gegeven effecten;

dat de moeilijkheid, vast te stellen, voor welk aandeel ieder van hen eigenaar is geworden — moeilijkheid, die zich bij vermenging meer voordoet, b.v. ten aanzien van vennootschapsvermogen — aan het vorenstaande niet kan afdoen;

dat deze moeilijkheid in casu niet behoeft te worden opgelost, nu requestranten afgifte aan hen tezamen vorderen en bovendien door de liquidatie van de requestranten 2—4 de requestrante sub 1 enige eigenares is geworden;

Overwegende nog in het bijzonder omtrent de rekening-courant;

dat de omstandigheid, dat Dr. Bodenheimer ten laste van deze rekening-courant betalingen heeft gedaan aan derden, aan het bovenstaande evenmin kan afdoen, aangezien het feit, dat de houder van een afgezonderd vermogen daarvan, zelfs onbevoegdlijk, bedragen afneemt, niet meebrengt, dat de afzondering voor wat het overblijvende betreft, zou worden opgeheven;

dat intussen, aangezien partijen de Raad geen volledige inlichtingen hebben gegeven omtrent het verloop der rekening, de Raad een comparitie van partijen vertegenwoordigt door haar gemachtigden gewenst acht teneinde daaromtrent klaarheid te verkrijgen;

dat requestranten daarbij tevens desgewenst zullen kunnen doen blijken, de vereiste goedkeuring van de Afdeling Effectenregistratie te hebben verkregen;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut nog, zonder zich daarop te beroepen, heeft gewezen op de mogelijkheid, dat door Dr. Bodenheimer verrichte rechtshandelingen nietig zouden zijn op grond van het Besluit A 6;

dat echter, nog daargelaten, dat geen feiten ter kennis van de Raad staan, die tot toepassing van A 6 aanleiding zouden geven, daaromtrent in ieder geval in deze procedure niet behoeft

te worden beslist, omdat de omstandigheid, dat een beheerder qualitate qua met betrekking tot het beheerde vermogen nietige rechtshandelingen verricht, aan derden eventueel rechten met betrekking tot dat vermogen kan geven, doch in ieder geval de beheerder niet eigenaar van enig vermogensbestanddeel maakt en hem geen recht geeft, de afgifte van het hem niet toebehorende te weigeren;

Overwegende, dat de vorderingen mitsdien onder voorbehoud van het hiervoor overwogene toewijsbaar zijn;

RECHTDOENDE:

Beveelt de verschijning van partijen, vertegenwoordigd door hun gemachtigden, tot het geven van inlichtingen;

Bepaalt, dat deze comparitie zal plaats hebben ter zitting van de Raad van 28 April 1951 des v.m. te 10.45 uur in het gebouw Koninginnegracht 24 te 's-Gravenhage.

No. 51/131

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20
November 1950.** (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Dijksterhuis en Polderman).

Art. 99 E 100 geeft de Raad de bevoegdheid voorzieningen te treffen in het bestuur ener N.V. ten einde te waken voor de belangen van de Staat, die hetzij als groot aandeelhouder of als groot crediteur een zeer aanzienlijk belang heeft bij de N.V., ook in het geval dat een bestuur voor de N.V. aanwezig is.

Beschikking van N.B.I. betreffende de vervanging van de door het N.B.I. benoemde bijzondere commissaris bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 99).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 19 Juni 1950 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van de te Haarlem gevestigde *Naamloze Vennootschap Haarlemsche Machinefabriek v/h Gebroeders Figeë*, verder te noemen requesrante of Figeë, gemachtigde Mr. H. J. Pot, advocaat en procureur te Haarlem; bij welk verzoekschrift Figeë in hoger beroep komt van een beschikking van het *Nederlandse Beheersinstituut* (N.B.I.)

van 26 Mei 1950, aan requesrante toegezonden bij schrijven van het N.B.I. van 31 Mei 1950;

Gezien het verweerschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut* met bijlagen;

Gelet op het behandelde ter terechtzitting van 11 September 1950 en de daar door partijen overgelegde bescheiden;

Overwegende dat de beschikking, waarvan beroep luidt als volgt:

„Het *Nederlandse Beheersinstituut*, ten deze handelende als ingevolge artikel 7 van het Besluit *Herstel Rechtsverkeer Stbl. E 100* door de Raad voor het *Rechtsherstel* aangewezen om deze laatste bij de uitvoering van een gedeelte zijner taak, waartoe behoort het treffen van voorzieningen als hieronder bedoeld, te vertegenwoordigen;

Overwegende, dat bij beschikking van de *Vertegenwoordiging Haarlem* van het *Nederlandse Beheersinstituut* d.d. 11 Maart 1948 tot Commissaris van de N.V. *Haarlemsche Machinefabriek v/h Gebr. Figeë*, gevestigd te Haarlem, is benoemd de Heer H. Bodde Bouman, wonende te Oegstgeest;

Overwegende, dat bij beschikking van het *Nederlandse Beheersinstituut* d.d. 31 Maart 1950, waarbij de Heer H. Bodde Bouman van zijn functie als Commissaris van de bovengenoemde N.V. werd ontheven, de Heer Drs. J. G. Hagenbeek wonende te 's-Gravenhage werd benoemd tot Commissaris van bovengenoemde N.V.;

Overwegende, dat er aanleiding bestaat voormelde beschikking d.d. 31 Maart 1950 in te trekken, de Heer H. Bodde Bouman van zijn functie als Commissaris te onthef en de Heer Mr. H. J. G. Ivens wonende te Amsterdam tot Commissaris als nagemeld te benoemen;

Gelet op de desbetreffende wettelijke voorschriften;

Trekt in de voormelde beschikking d.d. 31 Maart 1950;

Ontheft de Heer H. Bodde Bouman van zijn functie als bijzonder en gewoon Commissaris van de N.V. *Haarlemsche Machinefabriek v/h Gebr. Figeë*, gevestigd te Haarlem;

Benoemt de Heer Mr. H. J. G.

Ivens, wonende P. C. Hoofdstraat 19 te Amsterdam tot bijzonder Commissaris van de N.V. Haarlemsche Machinefabriek v/h Gebr. Figuee, gevestigd te Haarlem;

Bepaalt, voorzoveel nodig in afwijking van de Statuten der vennootschap, dat de bevoegdheden van de betrokkene dezelfde zullen zijn als die van de Heer Bodde Bouman voornoemd in zijn hoedanigheid van bijzonder Commissaris gelijk omschreven in de bijlage van de beschikking van de Verteenwoordiging Haarlem, d.d. 11 Maart 1948 en dat het daarin bepaalde van overeenkomstige toepassing zal zijn op de uitoefening van het stemrecht voor de twee preferente aandelen van de ontslagen Commissaris de Heer Bodde Bouman krachtens door deze afgegeven volmacht aan Mr. E. A. J. A. M. van Spaendonck d.d. 20 April 1950."

Overwegende dat de in de laatste alinea der beschikking genoemde „bijlage van de beschikking van de Verteenwoordiging Haarlem d.d. 11 Maart 1948" speciale instructies inhoudt voor de door het N.B.I. benoemde bijzondere Commissaris van Figuee, luidend als volgt:

„Definitieve instructies voor de Bijzondere tevens gewoon commissaris van de N.V. Haarlemsche Machinefabriek v/h Gebr. Figuee te Haarlem.

Artikel 1.

De bijzondere Commissaris wordt benoemd op grond van artikel 99 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer no. E 100;

Hij heeft de bevoegdheden overeenkomstig de Wet en Statuten en voorts die als hierna omschreven eveneens steunend op de Wet en al of niet op de Statuten.

Artikel 2.

Het onder artikel 15 van de Statuten van de vennootschap bepaalde, betreffende aftreding van Commissarissen, is niet op de bijzondere Commissaris van toepassing. De benoeming van deze blijft van kracht, totdat vaststaat, dat het belang van de Staat bij de onderneming is beëindigd.

Artikel 3.

De regeling betreffende de schorsing van Commissarissen door de vergadering van aandeelhouders in artikel 8 van de Statuten van de vennootschap is niet toepasselijk op de bijzondere Commissaris.

Artikel 4.

Bij verschil van inzicht tussen de gewone commissarissen en de bijzondere commissaris, tevens gewoon commissaris, staat voor laatstgenoemde beroep open op het Hoofdkantoor van het Nederlandse Beheersinstituut."

Overwegende dat requestrante, vooropstellend dat zij geen bezwaar heeft tegen de ontheffing van den Heer Bodde Bouman van zijn functie als bijzonder commissaris en dat zij geen bezwaar heeft tegen de persoon van Mr. H. J. G. Ivens, nochtans zich bezwaard gevoelt dat het N.B.I. na eenmaal een bestuursvoorziening te hebben getroffen, den benoemden commissaris willekeurig en zonder goede reden door een ander vervangt; tevens aanvoerende dat zij zich eveneens bezwaard gevoelt door het ontslag van den Heer Bodde Bouman als gewoon commissaris, waarvoor zij geen enkele goede grond aanwezig acht (vierde en vijfde „dat" van het inleidend verzoekschrift);

dat uit hetgeen requestrante dan verder aanvoert in haar verzoekschrift en bij de mondelinge behandeling te berde heeft gebracht, blijkt, dat haar bezwaar in wezen gericht is tegen de bemoeiing door het N.B.I. met het bestuur van Figuee door toepassing van artikel 99 tweede en vierde lid E 100, welk ingrijpen, naar zij meent, ertoe leidt, dat, „ten aanzien van de bevoegdheden van het statutair benoemde bestuur onzekerheden gaan ontstaan, een efficiënte samenwerking van directie en commissarissen wordt belemmerd en de ontwikkeling van haar bedrijf wordt geremd";

dat met andere woorden requestrante de vervanging bij de beroepen beschikking van den Heer Bodde Bouman door den Heer Ivens wil aangrijpen om zich van de door haar niet gewenste inmenging van het N.B.I., in haar bestuur te ontdoen;

Overwegende dat de feiten, die tot de inmenging door het N.B.I. in het

bestuur van Figuee hebben geleid, zijn de navolgende:

In 1941 is de toenmalige Directeur van requestrante, Ir. P. J. van Swieten, door een der organen van den Duitschen machthebber ontslagen. In zijn plaats is een Verwalter benoemd met de uitdrukkelijke opdracht om de leiding van Figuee te doen overgaan naar een Duitse concurrerende vennootschap, te weten de Demag A.G. te Duisburg;

Ter bereiking van dit doel heeft de Demag zich in 1942 een groot pakket aandelen in de N.V. Figuee verworven, en wel 573 aandelen à f 1.000,— nominaal, waarvan zij er 103 verkreeg door aankoop van Figuee, welke deze nog in portefeuille had, 197 bij een emissie van 250 aandelen, en 273 door aankoop van elders. Het gehele geplaatste kapitaal van Figuee is, na voorzegde emissie, 1200 aandelen à f 1.000,— nominaal. Eerstbedoelde 300 aandelen (103 + 197) heeft Demag verkregen tegen een koers van 125 %;

Overwegende dat, gegeven het doel waartoe de Demag de aandelen kocht, aannemelijk is, dat deze 573 aandelen, waarvan vaststaat, dat zij in twee pakketten van resp. 308 en 265 in 1943, resp. 1944 naar Berlijn zijn gezonden, bij de bevrijding nog aan Demag toebehoorden, zodat zij ingevolge artikel 3 E 133 van rechtswege in eigendom zijn overgegaan op de Staat en ingevolge artikel 10 E 133 onder beheer staan van het N.B.I.;

dat aan requestrante kan worden toegegeven, dat hieromtrent geen absolute zekerheid bestaat;

dat de Raad echter voor de beslissing in deze zaak niet van belang acht, dat de 573 aandelen nog niet zijn aangemeld, zodat theoretisch de mogelijkheid openstaat dat zij in andere handen zijn dan van de Demag, en dat de resultaten van de effectenregistratie ten aanzien van Duitsland nog niet verwerkt zijn, daar met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid voorshands valt aan te nemen, dat het gehele pakket van 573 aandelen Figuee hetzij als Duits bezit in eigendom is overgegaan op de Nederlandse Staat of via het manco van artikel 62 E 100 alsnog van rechtswege vervalt aan de Staat;

dat evenmin voor de beslissing in deze zaak van belang is te achten, dat mogelijk voor toewijzing vatbaar is een door Figuee ingestelde vordering

tot rechtsherstel ten aanzien van de 300 door Demag van haar verkregen aandelen, omdat dan toch als waarschijnlijk te voorzien, althans geenszins ondenkbaar is, dat rechtsherstel afhankelijk gesteld zal worden van de voorwaarde, dat Figuee het door haar voor de 300 aandelen ontvangen bedrag van f 375.000,— wellicht vermeerderd met rente, aan de Staat zal betalen, dan wel de Staat terzake een vordering zal verkrijgen op Figuee van voormeld bedrag;

dat de Raad zich dus verenigt met de stelling van het N.B.I., dat deze instelling q.q. de Staat hetzij als groot aandeelhouder, hetzij als groot crediteur tevens groot aandeelhouder een zeer aanzienlijk belang heeft bij Figuee en daarvoor met de haar ten dienste staande middelen heeft te waken;

dat de kwestie van het rechtsherstel verder gevoeglijk buiten beschouwing kan blijven, daar de raadsman van Figuee heeft toegegeven, dat zijn cliënte niet in staat is het bedrag van f 375.000 ter tafel te brengen, laat staan het door de raadsman van het N.B.I. genoemde bedrag van ongeveer f 450.000;

Overwegende dat het middel bij uitstek, dat aan het N.B.I. daartoe ten dienste staat, zolang de Staat de 573 aandelen nog niet in handen heeft en zich als groot aandeelhouder kan doen gelden, is het treffen van een voorziening als bedoeld in artikel 99 E 100 en de Raad hier niet kan zien een détournement de pouvoir of anderszins een onredelijke toepassing van genoemde wetsbepaling;

dat ook Figuee zelf in de afgelopen jaren niets onredelijks in de inmenging van het N.B.I. in haar bestuur heeft gezien; immers, gelijk zij zelve stelt: Op 1 Juli 1945 werd haar toenmalige directeur, Ir. W. Koppen benoemd tot beheerder. Vervolgens werd Ir. Koppen op 5 Februari 1946 benoemd tot bestuurder, met intrekking van zijn benoeming als beheerder. Bij beschikking van 11 Maart 1948 werd met ingang van 1 April 1948 deze benoeming ingetrokken en met ingang van diezelfde datum de Heer Bodde Bouman tot bijzonder tevens gewoon commissaris benoemd, met instructie als hierboven is aangehaald. Tegen geen van deze maatregelen is Figuee opgekomen en uit de door het N.B.I. overgelegde bescheiden is overtuigend gebleken, dat de beschikking van 11 Maart 1948 met bijbehorende

instructie het resultaat is van gemeenschappelijk overleg. Terecht vestigt het N.B.I. de aandacht op artikel 2 der instructie, bepalend dat de benoeming van den bijzondere Commissaris van kracht blijft „totdat vaststaat dat het belang van de Staat bij de onderneming is beëindigd”;

Overwegende dat uit het vorenoverwogene volgt, dat requestrante niet met vrucht in verzet kan komen tegen de vervanging van den Heer Bodde Bouman door den Heer Ivens, tenzij de benoeming van laatstgenoemde vanwege zijn persoon als een volstrekt onredelijke en voor Figeë onaanvaardbare benoeming zou moeten worden aangemerkt;

dat dit laatste, zoals in de aanvang van dit vonnis is vastgesteld niet het geval is;

dat het voor de hand lag, dat de Heer Bodde Bouman tevens werd ontheven van zijn functie als gewoon commissaris, daar zijn benoeming in die functie onmiddellijk verband hield met zijn benoeming door het N.B.I. tot bijzonder commissaris;

dat uiteraard het N.B.I. zal hebben te waken tegen herhaalde persoonswisselingen, waarvan te grote onzekerheid in het bestuursbeleid het gevolg zoude zijn, doch voorop staat het recht van inmenging van het N.B.I., ter handhaving van het belang, dat de Staat als gevolg van de oorlogsomstandigheden nu eenmaal bij Figeë heeft verkregen, en het recht van het N.B.I. om de ingevolge artikel 99 E 100 benoemde functionaris te vervangen, indien deze zich op belangrijke punten niet met de inzichten van het N.B.I. kan verenigen;

Overwegende mitsdien, dat de aangevallen beschikking moet worden bekrachtigd, voorzover betreft de ontheffing van den Heer H. Bodde Bouman van zijn functie als bijzonder en gewoon commissaris en de benoeming van den Heer Mr. H. J. G. Ivens tot bijzonder commissaris van Figeë met de bevoegdheden omschreven in de Instructie van 11 Maart 1948;

Overwegende dat Figeë voorts nog bezwaar maakt tegen de laatste zinsnede van de aangevallen beschikking, bepalend dat het in de Instructie van 11 Maart 1948 bepaalde „van overeenkomstige toepassing zal zijn op de uitoefening van het stemrecht voor de twee preferente aandelen van den ontslagen Commissaris krachtens door

deze afgegeven volmacht aan Mr. E. A. J. A. M. van Spaendonck (onderdirecteur van het N.B.I.) d.d. 20 April 1950”;

dat de kennelijke strekking van deze zinsnede is, dat in de vergadering van preferente aandeelhouders het N.B.I. door middel van de twee aan den Heer Bodde Bouman uitgereikte preferente aandelen een overeenkomstige positie zal innemen als in de Raad van Commissarissen door middel van de ingevolge artikel 99 E 100 benoemde bijzondere Commissaris, doch de overgelegde bescheiden zo onvolledig zijn omtrent hetgeen met betrekking tot die preferente aandelen is overeengekomen; dat de Raad alvorens ten deze een beslissing te nemen nadere toelichting door partijen en door den Heer Bodde Bouman gewenst acht;

RECHTDOENDE:

Heropent het onderzoek;

Bepaalt, dat de mondelinge behandeling dezer zaak zal worden voortgezet op Donderdag 7 December 1950 des namiddags om 3 uur.

No. 51/132

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
30 Maart 1951. (Mrs. Prof. Kollewijn, van Vrijberghe de Coningh en Karni).

Daar de aflossing van de hypothecaire schuld niet is geschied ingevolge een dringende eis waaraan geen weerstand was te bieden, gaat een overigens gerechtvaardigd beroep op art. 33, lid, E 100 niet op en moet art. 33, 3e lid, E 100 toepassing vinden. Immers op iederen schuldenaar van een Joodse crediteur rustte de morele verplichting, om betalingen aan Duitse instanties tot het uiterste te vertragen en een daaraan niet beantwoordende gedragslijn is een laakbare gedraging van de debiteur, waarvan de gevolgen voor zijn rekening behoren te blijven.

Het herstel van de hypothecaire vordering van verzoekster brengt met zich mede, dat de thans als eerste hypotheek ingeschreven bezwaring van de mede-gerequesteerde tot de rang van tweede hypotheek wordt teruggedrongen.

Het opvolgen van notariële adviezen behoort te blijven voor rekening

van degeen, die deze heeft opgevolgd, welke regel zowel vóór als tijdens de bezetting gelding heeft behouden.

Aflossing nietig verklaard; vordering en de hypothecaire inschrijving van verzoekster hersteld. De hypothecaire inschrijving van de N.V. Utrechtse Hypotheekbank blijft als tweede hypotheek gevestigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v., 113a e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien andermaal de stukken waaronder thans mede

- a. de interlocutoire uitspraak van deze afdeling en Kamer van de Raad op 14 November 1950 tussen partijen gewezen;
- b. het proces-verbaal van het diensvolgens op 29 Januari 1951 gehouden getuigenverhoor;

Overwegende, dat de Raad hier als overgenomen en ingelast beschouwt de overwegingen in voorvermelde interlocutoire uitspraak vervat, alsmede de inhoud van opgemeld proces-verbaal;

Overwegende, dat uit het gehouden getuigenverhoor niet is komen vast te staan de juistheid van verzoeksters stelling, als zoude hare ten processe bedoelde hypothecaire vordering ter kennis van de bezettende anti-Joodse autoriteiten zijn gekomen door of vanwege partij Ruiter en mitsdien nog in het duister zweeft het antwoord op de vraag, op welke wijze en/of op wiens initiatief onderscheidenlijk voorbedeelde wetenschap aan de betreffende autoriteiten is bijgebracht en/of de aflossing der hypotheek is geschied;

Overwegende, dat evenwel ten deze niet is zonder betekenis het door de getuige Brok ter sprake gebrachte schrijven van Everout d.d. 3 Mei 1943, waarvan de zinsnede „Der Schuldner möchte obengenante Hypothek bald möglichst ablösen” een aanwijzing inhoudt, dat vanwege de debiteur der hypothecaire vordering zoal niet de stellige wens tot aflossing over te gaan is uitgesproken, dan toch van zijnentwege die aflossing is bevorderd;

Overwegende, dat daarenboven in het oog dient te worden gevat, dat de hypotheek eerst moest worden afgelost op 18 Augustus 1944 — een opzegging dier hypotheek door Everout op grond der betreffend bezettingsverordening had moeten geschieden op een

termijn van drie maanden — terwijl de aflossing reeds geschiedde op 17 Juni 1943;

Overwegende, dat het vorenstaande medebrengt, dat naar redelijkheid en billijkheid op grond van de inhoud der dingtalen en de blijkens de documenten en de daarop gegeven mondelinge toelichting vaststaande feiten, als vermeld in voorbedeelde interlocutoire uitspraak van 14 November 1950 de vordering behoort te worden toegewezen;

Overwegende ten overvloede, dat mede blijkens het vorenstaande de aflossing, zoals deze plaats vond, niet is geschied ingevolge een dringende eis door of vanwege de bezettende overheid, waaraan geen weerstand was te bieden en derhalve — zelfs al ware overigens het beroep op artikel 33 lid 1 Besluit Herstel Rechtsverkeer gerechtvaardigd — de Raad termen vindt ten deze toe te passen het bepaalde in het derde lid van dat artikel, immers op iederen schuldenaar van een schuld aan een Joodse crediteur in die tijd in verband met de roofpraktijken van de bezetter tegen de Joodse landgenoten de morele verplichting rustte om betalingen anders dan aan zijn schuldeiser te doen op grond der bezettingsvoorschriften tot het uiterste te vertragen en een daaraan niet beantwoordende gedragslijn valt te qualificeren als een laakbare gedraging van de debiteur, waarvan de gevolgen voor zijn rekening behoren te blijven;

Overwegende, dat het toe te wijzen herstel onvermijdelijk medebrengt, dat de thans als eerste hypotheek ingeschreven bezwaring ten gunste der N.V. Utrechtse Hypotheekbank tot de rang van tweede hypotheek moet worden teruggedrongen;

Overwegende, dat hetgeen de Utrechtse Hypotheekbank heeft aangevoerd tot bestrijding van deze consequentie daaraan niet afdoet;

Overwegende, dat toch ten deze niet is beslissend, dat het aanvraagformulier niet meer inhield, dan de gebruikelijke mededeling, dat de lening moest strekken tot aflossing van een bestaande hypotheek, vermits toentertijd van algemene bekendheid was, dat de bezettende overheid erop uitgeslagen was, zich Joodse hypotheeken toe te eigenen en het derhalve toen aan een ieder, die voornemens was zich in te laten met Joodse onroerende goederen of Joodse hypothecaire vorderin-

gen geboden was zich terdege te overtuigen, dat hij niet meer of minder zijdelings dan wel zelfs rechtstreeks zijn bemiddeling verleende aan die roofpraktijken en die hem aan te leggen norm van in acht te nemen zorgvuldigheid zelfs medebracht zich in ieder zich voordoende geval te vergevissen, of zijn voorgenomen transactie mogelijkerwijze tot zodanige bemiddeling kon leiden;

Overwegende, dat, bijaldien de Utrechtse Hypotheekbank ter zake opmerkt, dat zij wel op de hoogte was van de kwalijke bedoelingen van Everout, doch dat Everout of een Duitse instantie in deze aangelegenheid was betrokken eerst tot haar kennis kwam, nadat de lening was gesloten, dit het voor-overwogene onderstreept, te weten, dat zij niet tijdig zich heeft georiënteerd omtrent de merites van het onderwerpelijke geval en voorzoverre zij zich erop beroept, dat destijds bij het sluiten van de lening de eventuele aflossing en royement van de oude hypotheek geheel aan de notaris werden overgelaten, zonder dat bij hem of elders door de nieuwe geldgever zelfstandige reches werden verricht en een eventuele waarschuwing van de notaris te laat gekomen is, dit in het voormelde standpunt geen wijziging vermag te brengen, immers daarbij wordt over het hoofd gezien, dat de voor 1940 gangbare praktijk te dier zake juist niet meer te rechtvaardigen was na en in verband met de Joodse maatregelen van de bezetter, terwijl daarenboven voor de mogelijk onjuiste behandeling der zaak door de notaris zowel voor als tijdens de bezetting gelden mag de regel, dat de gevolgen van een blindelings opvolgen van notariële adviezen behoort te blijven voor rekening van de betrokkene;

Overwegende, dat al even onvermijdelijk is het tengevolge van het te verlenen rechtsherstel voor partij Verhoeven intredende gevolg, dat thans het hem toebehorend perceel nog daarenboven wordt belast met de herstelde hypotheek, doch — al heeft hij het onderwerpelijke perceel eerst belangrijk later gekocht — ook voor hem geldt, dat hij deze consequentie heeft te wijten aan zijn eigen gedraging en eigen nalatigheid, immers ook hij zich had moeten vergewissen van de herkomst van het pand, bijzonderlijk zijn belangstelling er naar had behoren uit te

gaan, dat hij niet werd een schakel in de keten, welke zijn oorsprong had gevonden in de ontrecting van de Joodse bevolkingsgroep;

Overwegende, dat derhalve op vorenstaande gronden de vordering toewijsbaar is in voege als hierna zal geschieden;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa plaats gehad hebbende aflossing als vermeld onder c der vaststaande feiten in meergemelde interlocutoire uitspraak van de Raad van 14 November 1950 der onder a en b dier uitspraak opgenomen hypothecaire vordering van verzoekster ten laste van partij Johannes Ruiter, alsmede de diensvolgens plaats gevonden doorhaling dier hypothecaire inschrijving in de daartoe bestemde registers;

Verstaat, dat partij Johannes Ruiter schuldig is aan verzoekster de N.V. Montisten de afgeloste hoofdsom van f 4325.—, rentende 4¼ % sedert 18 Februari 1943, een en ander onder de voorwaarden en bedingen als ter zake gemaakt bij de oorspronkelijke geldlening blijkens akte verleden op 18 Augustus 1936 ten overstaan van notaris Deurvorst te Amsterdam;

Herstelt de door royement te niet gegane hypotheek tot zekerheid dezer geldlening gevestigd bij voorbedoelde notariële akte eveneens onder de daarbij gemaakte bedingen als eerste hypotheek op de huizen gelegen te Amsterdam aan de Nieuwe Heerengracht 28 en Dijkdwardsstraat 2, onderscheidenlijk kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie O, nos. 810 en Sectie G, nos 6971;

Verstaat, dat diensvolgens de ten behoeve van de N.V. Utrechtse Hypotheekbank op perceel Nieuwe Heerengracht no. 28 te Amsterdam, kadastraal bekend als sectie O, no. 810 op gemeld perceel als tweede hypotheek gevestigd blijft;

Machtigt tot en voorzoveel nodig gelast de betrokken hypotheekbewaarder het verrichten van alle zodanige overschrijvingen, inschrijvingen, aanteekeningen, vermeldingen als anderszins in de onder hem berustende openbare registers als tot het effectueren dezer uitspraak wenselijk of noodzakelijk voorkomen;

Verklaart Johannes Ruiter gerech-

tijd tot terugvordering van het aan de Nederlandse Grundstücksverwaltung betaalde bedrag en beveelt dat, indien en voorzoverre boeking daarvan in het credit van de verzoekster heeft plaatsgevonden, terugboeking daarvan zal geschieden ten name van Johannes Ruiter;

Verleent aan de Utrechtse Hypotheekbank een pandrecht op genoemde vordering tot zekerheid voor de voldoening van hetgeen zij uit hoofde van hare aan Ruiter voornoemd verstrekte geldening van deze mocht hebben te vorderen, doch slechts subsidiair en voor het geval dat hare vordering niet integraal mocht blijken te kunnen worden verhaald op het verbonden goed, zullende de pandhoudster gerechtigd zijn in dat geval tot inning der verpande vordering over te gaan;

Wijst af het anders of meer gevorderde;

Veroordeelt partij Johannes Ruiter, partij Hendrik Leendert Verhoeven en partij de Utrechtse Hypotheekbank in de kosten op de onderwerpelijke aan gelegenheid gevallen ten bedrage van f 100,— voor het proces-verbaal van zwaarigheden en f 25,— voor de Afdeling Onroerende Goederen alsmede voor de kosten dezer procedure aan de zijde van verzoekster gevallen tot op deze uitspraak begroot op f 125,— en wel elke der genoemde voor gelijke delen, zullende mitsdien het door verzoekster voorlopig voor het proces-verbaal van zwaarigheden en voor de Afdeling Onroerende Goederen betaalde bedrag op ieder der genoemde partijen voor een derde gedeelte kunnen worden verhaald;

Verstaat, dat overigens elke partij hare eigen kosten dragen zal.

No. 51/133

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
3 Maart 1951. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Polak en van Opstall).

Het feit, dat bij de bevrijding onder Falkenburg en Co. nog aanwezig was het netto provenu van de exploitatie van de huizen van verzoekers geeft aan hen geen bijzondere positie tegenover de andere crediteuren van de Grundstücksverwaltung Lampe. Het zou niet redelijk zijn het bedoelde bedrag integraal toe te wijzen aan ver-

zoekers in plaats van verzoekers pondsgewijze te laten meedelen in de afwikkeling van genoemd vijandelijk vermogen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 29, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het tot de Voorzitter van de Raad gerichte en door de Voorzitter naar de Afdeling Rechtspraak verwezen verzoekschrift van L. H. Estienne en 5 anderen, gelijk dit ter terechtzitting met goedvinden van deze Kamer is gewijzigd, waarbij zij hebben verzocht een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 13 October 1949 te vernietigen en dit Instituut te bevelen om alsnog 40 % van de gelden, die de naamloze vennootschap Falkenburg en Co. N.V., gevestigd te 's-Gravenhage, na 5 Mei 1945 terzake van de in het verzoekschrift genoemde percelen onder zich had en door haar aan de bestuurders van het Huizenbeheer A. Lampe zijn afgedragen, integraal aan verzoekers uit te keren, althans met zodanige uitspraak als de Raad zal vernemen te behoren;

Gezien het antwoord van het Beheersinstituut, waarin is verzocht de vordering af te wijzen hetzij door niet-ontvankelijkverklaring, hetzij door ontzegging, kosten rechtens;

Gezien de brief van de bestuurders van het Huizenbeheer A. Lampe (Grundstücksverwaltung) d.d. 3 December 1946, alsmede die van het Beheersinstituut, Bureau Bijzondere Beheren, d.d. 13 October 1949;

Gehoord verzoekers bij monde van Mr. Jac. P. A. van den Oever, advocaat te 's-Gravenhage, het Beheersinstituut bij monde van Mr. B. J. Gottschalk, eveneens advocaat aldaar;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat vaststaat, dat verzoekers van Franse nationaliteit zijn, te Parijs wonen en eigenaren zijn van enige in hun verzoekschrift genoemde onroerende goederen te 's-Gravenhage;

dat tijdens de bezetting de Grundstückverwaltung Lampe op grond van de verordening 26/'40 betreffende de behandeling van vijandelijk vermogen deze percelen in beheer heeft genomen en de administratie heeft doen voeren door Falkenburg en Co., N.V., die de huren inde en de lasten voldeed;

dat na de bevrijding het Beheers-

instituut of het Militair Gezag met toepassing van de artikelen 1 sub 3 en 99 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer Mr. W. J. Vogel en T. Keuzenkamp tot bestuurders over de Grundstücksverwaltung Lampe heeft benoemd;

dat ten dage van de bevrijding Falkenburg terzake van voormeld beheer een exploitatie-saldo onder zich had van f 2.204,27 en dit in November 1945 aan die bestuurders heeft overgemaakt;

dat verzoekers, van oordeel, dat dit bedrag hun toekomt, de bestuurders uitbetaling hebben verzocht, waartoe deze niet bereid bleken, blijkens hun brief van 3 December 1946, waarvan de inhoud als hier ingelast wordt beschouwd;

dat het Beheersinstituut in October 1947 de Grundstücksverwaltung Lampe tot vijandelijk onderdaan heeft doen verklaren dan wel als zulk een onderdaan is gaan beschouwen;

dat Mr. D. J. I. van den Oever op 10 October 1949 het Bureau Bijzondere Beheren van dit Instituut namens verzoekers om uitbetaling heeft verzocht van vorengenoemd bedrag, waarop dit Bureau bij schrijven van 13 October 1949 heeft volstaan met een verwijzing naar de brief der bestuurders d.d. 3 December 1946;

dat het Beheersinstituut in 1950, verzoekers als concurrente schuldeisers van de boedel Lampe beschouwend hun een eerste uitkering van 60 % van f 2.204,27 heeft overgemaakt, welke uitkering door verzoekers is aanvaard.

In rechte:

Overwegende, dat het Beheersinstituut verzoekers niet-ontvankelijk acht in hun verzoek en ter toelichting daarvan heeft gesteld, dat zij naar aanleiding van de brief van de bestuurders der Grundstücksverwaltung Lampe zich tot de gewone rechter hadden kunnen wenden en wellicht ook tempore utili tot de Raad; dat in elk geval het Beheersinstituut op 13 Oct. 1949 geen voor beroep vatbare beslissing heeft gegeven, maar heeft volstaan met een verwijzing naar de beslissing van de bestuurders van 3 December 1946;

Overwegende dienaangaande, dat enerzijds nu het Beheersinstituut zelf in December 1946 de Grundstücksverwaltung nog niet als een vijandelijk onderdaan beschouwde, laatstgenoemd schrijven bezwaarlijk als een beslissing in de zin van artikel 43 van het Besluit

Vijandelijk Vermogen kon worden aangemerkt en dit in de gegeven omstandigheden niet anders wordt, ook al zou aan die bestuurders de bevoegdheid van beheerders zijn verleend;

dat anderzijds, toen eenmaal de Grundstücksverwaltung Lampe als vijandelijk onderdaan moest worden aangemerkt, alleen het Beheersinstituut ten aanzien van het vermogen dier Verwaltung beslissingen kon nemen en de brief van 13 October 1949 als zulk een beslissing moet worden beschouwd, ook al werd in dit schrijven volstaan met een verwijzing naar een vroegere brief van de bestuurders Lampe;

Overwegende, wat het geschil zelf betreft, dat ten deze de vraag is of verzoekers integraal recht hebben op het exploitatiesaldo hunner huizen, dat zich ten tijde van de bevrijding bij Falkenburg bevond dan wel of dit saldo deel uitmaakt van de boedel Lampe, waarin verzoekers als concurrente crediteuren kunnen opkomen;

Overwegende, dat verzoekers ter adstructie van eerstgenoemd standpunt hebben aangevoerd, dat verordening 26/40, waaraan de Grundstücksverwaltung Lampe haar beheersbevoegdheid ontleende, op de aan het Besluit Bezettingsmaatregelen toegevoegde B Lijst voorkomt, dus ten dage van de bevrijding buiten werking trad, waarmee ook de bevoegdheid van die Grundstücksverwaltung zelve was vervallen, zodat Falkenburg daarna de gelden niet meer voor die Verwaltung maar voor verzoekers onder zich hield;

Overwegende te dien aanzien, dat dit betoog de strekking van art. 30 van genoemd Besluit miskent;

Overwegende toch, dat blijkens dit artikel zelfs indien een verordening op de A lijst is geplaatst, derhalve geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, daaraan geen rechten kunnen worden ontleend, zolang geen bijzondere voorziening is getroffen en derhalve zulke door verzoekers gepretendeerde rechten zeker niet voortvloeien uit het enkele feit, dat een verordening op de B lijst staat;

Overwegende, dat de Raad ambts-halve een voorziening als bedoeld in art. 30 zou kunnen treffen in dier voege, dat verzoekers alsnog het gehele bedrag van f 2.204,27 zouden ontvangen;

Overwegende, dat het echter niet redelijk voorkomt om dit bedrag, dat zich in Mei 1945 toevallig bij de aan de

Grundstücksverwaltung Lampe onder-
geschikte en rekenplichtige lasthebber
Falkenburg bevond, integraal aan ver-
zoekers toe te kennen, daar dit in strijd
zou zijn met de pondspondgewijze ge-
lijkheid van de schuldeisers van het,
een deficit vertonend, vermogen dier
Verwaltung, welke gelijkheid, o.a. me-
de blijkend uit art. 29 van het Besluit
Vijandelijk Vermogen, ook bij de af-
wikkeling van boedels van vijandelijke
onderdanen zoveel mogelijk behoort te
worden nagestreefd;

Rechtdoende in hoger beroep:

Wijst het verzoek af;
Bevestigt de beslissing, waarvan be-
roep.

No. 51/134

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 30
October 1950.** (Mrs. Jhr. v. d. Does de
Willebois, Dijksterhuis, Polderman,
Romein en Korthals Altes).

**Bij beslissing van de Afd. Recht-
spraak in beroep, bevestigend de be-
slissing van de Afd. Effectenregistratie,
zijn aan verzoeker toegewezen 39 aan-
delen in een N.V. met handhaving van
het pandrecht van de Ned. Handel Mij.
op deze aandelen.**

**Verzoeker was destijds onbekend
met het bestaan van dat pandrecht en
verzoekt thans bij herziening veroor-
deling van de wederpartij om bedoelde
aandelen van het pandrecht te bevrij-
den, alles op verbeurte ener dwang-
som subsidiair zijn veroordeling tot
afgifte dier aandelen.**

**Vordering tot herziening toegewezen
en het dictum van de beslissing a quo
gewijzigd zoals verzocht.**

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
art. 143, lid 3).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 28 Maart 1950 ter
's Raads Griffie ingekomen verzoek-
schrift van *Johannes Wilhelmus Jose-
phus Blonk*, wonende te 's-Gravenhage
(gemachtigde Mr. C. J. Colijn, advocaat,
aldaar), waarbij hij revisie vraagt
van een door deze Raad (Kamer te
Amsterdam) op 9 Januari 1950 R 11902
en 12134 gewezen vonnis tussen *M.
Wolf*, wonende te 's-Gravenhage als

appellant van een uitspraak van de
Afdeling Effectenregistratie van de
Raad van 8 Oct. 1948, de te Amster-
dam gevestigde N.V. Nederlandsche
Handelmaatschappij als mede-appel-
lant en verzoeker als gerequesteerde;

Gezien het schriftelijk antwoord van
gerequesteerde Wolf en een aan de
Raad gericht schrijven van 21 April
1950, houdende mededeling namens de
N.V. Nederlandsche Handelmaatschap-
pij van haar referte aan 's Raads oor-
deel;

Gelet op de mondelinge behandeling
ter zitting van 18 September 1950;

Overwegende dat bij bovengenoem-
de beslissing van de Afdeling Effecten-
registratie aan verzoeker, partij Blonk,
rechtsherstel is verleend op 39 aandelen
ad f 500.— nominaal, genummerd 1
tot en met 39 in de N.V. „Automobiel-
garage en Exploitatie-Maatschappij
Witte Brug N.V.“, gevestigd te 's-Graven-
hage met veroordeling van Wolf
voornoemd tot afgifte van die aandelen
aan verzoeker op straffe van verbeurte
van een dwangsom en last op de Ne-
derlandsche Handelmaatschappij N.V.
deze afgifte te gehengen en te gedogen;

Overwegende dat, na beroep tegen
de beslissing zowel van Wolf als van de
N.V. Nederlandsche Handelmaatschap-
pij, deze Raad bij bovenvermeld von-
nis van 9 Januari 1950 Wolf in zijn
beroep niet ontvankelijk heeft geacht
en met bekrachtiging der beroepen be-
slissing, voorzover verzoeker, partij
Blonk, daarbij is hersteld in de eigen-
dom der aandelen, die beslissing voor
het overige heeft vernietigd en de Ne-
derlandsche Handelmaatschappij ge-
rechtigd heeft verklaard tot uitoefening
van pandrecht op die aandelen met de
verplichting die aandelen na beëindig-
ing van het pandrecht terug te geven
aan verzoeker;

Overwegende dat verzoeker thans
stelt: dat hij, toen hij tegen Wolf een
vordering instelde tot rechtsherstel be-
treffende bovengenoemde aandelen niet
beter wist dan dat deze aandelen in
depot lagen bij de Nederlandsche Han-
delmaatschappij kantoor 's-Graven-
hage;

dat in appèl is vastgesteld, dat Wolf
die aandelen in pand heeft gegeven aan
de Nederlandsche Handelmaatschappij,
zodat deze die aandelen eerst behoeft
af te geven indien het pandrecht een
einde neemt;

dat in appel echter geen uitspraak is
gegeven op zijn vordering, dat Wolf de

bedoelde aandelen aan hem zal hebben af te geven op straffe van verbeurte van een dwangsom;

dat de Raad dus buiten beschouwing heeft gelaten, dat verzoeker, een vordering tot rechtsherstel betreffende genoemde aandelen tegen Wolf instellende, tevens heeft ingesteld een vordering tegen Wolf tot afgifte van die aandelen en verzuimd heeft op die vordering te beslissen;

op welke gronden hij heeft verzocht de uitspraak van 9 Januari 1950 in dier voege te herzien, dat daarin worde opgenomen een veroordeling van Wolf om binnen 14 dagen na het te wijzen vonnis bedoelde aandelen te bevrijden uit het daarop rustend pandrecht van de Nederlandsche Handelmaatschappij op verbeurte van een dwangsom, dan wel Wolf te veroordelen binnen 14 dagen na het te wijzen vonnis die aandelen aan verzoeker af te geven op verbeurte van een dwangsom met opheffing van de verplichting der Nederlandsche Handelmaatschappij die aandelen aan verzoeker uit te leveren.

Overwegende hieromtrent:

dat verzoeker bij zijn oorspronkelijke vordering tot rechtsherstel er van uitgegaan is, dat Wolf over de bij de Nederlandsche Handelmaatschappij berustende aandelen de vrije beschikking had en daarom heeft gevorderd, dat Wolf als gevolg van het verleende rechtsherstel de aandelen aan hem zou afgeven en dat de Nederlandsche Handelmaatschappij deze afgifte zou gehengen en gedogen;

dat als gevolg van de erkenning door de Raad van het pandrecht der Nederlandsche Handelmaatschappij op de doelde aandelen, de Raad terecht heeft beslist, dat de Nederlandsche Handelmaatschappij niet tot afgifte der aandelen aan verzoeker verplicht zou zijn dan na beëindiging van het pandrecht;

dat echter de Raad aldus beslissende niet in aanmerking heeft genomen de omstandigheid, dat verzoeker bij zijn verzoek tot rechtsherstel had gevorderd, dat Wolf de bedoelde aandelen aan hem zou afgeven en aldus, kennelijk ten gevolge van een misverstand dit onderdeel van verzoekers vordering buiten beschouwing heeft gelaten;

dat verzoeker gerechtigd is bij wege van revisie herstel van dit door de Raad begaan verzuim te vragen;

dat de vordering tot afgifte in beginsel voor toewijzing vatbaar is, doch nu Wolf de aandelen, tot afgifte waarvan hij als gevolg van het aan verzoeker verleende rechtsherstel verplicht is, verpand heeft, op hem de verplichting moet worden gelegd deze aandelen uit het pandrecht te bevrijden, zodat verzoekers vordering kan worden toegevoegd als volgt;

RECHTDOENDE:

I. Herziet de uitspraak op 9 Januari 1950 tussen partijen gewezen in dier voege, dat deze komt te luiden als volgt:

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep voorzover Blonk daarbij is hersteld in de eigendom der litigieuse 39 aandelen;

Verstaat dat Wolf verplicht is die 39 aandelen aan Blonk af te geven, althans te doen afgeven;

Veroordeelt Wolf die 39 aandelen uiterlijk 14 dagen na deze uitspraak te bevrijden uit het daarop rustende pandrecht der Nederlandsche Handelmaatschappij, zulks op verbeurte van een dwangsom van f 100,— voor iedere dag dat Wolf met de algehele voldoening aan de bij dit vonnis uitgesproken veroordeling in gebreke zal zijn;

Verklaart, dat de N.V. Nederlandsche Handelmaatschappij gerechtigd is tot de uitoefening van pandrecht op die aandelen, met de verplichting die aandelen na beëindiging van het pandrecht terug te geven aan Blonk;

II. Vernietigt de beslissing waarvan revisie voorzover zij anders luidt dan hierboven is vermeld, met uitzondering van de daarbij uitgesproken kostenveroordeling, welke de Raad hierbij bevestigt;

III. Veroordeelt Wolf in de proceskosten van het revisie-geding, tot aan deze uitspraak begroot aan zijde van verzoeker op f 200,— en aan zijde van de Nederlandsche Handelmaatschappij N.V. op nihil.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	134
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	139
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	140
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 51/135 t/m 51/144	pag. 369 t/m 384

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 108. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, (Prof. P. S. Gerbrandy, plv.), 20 December 1951 (i.z. van Rossem en Hulstijn).

Het Besluit Vijandelijk Vermogen maakt de gewone rechter niet onbevoegd kennis te nemen van de vorderingen tot schadevergoeding tegen het N.B.I. terzake van door dit lichaam gepleegde onrechtmatige daden, maar daaruit moet niet a contrario worden afgeleid, dat de Voorzitter van de Raad onbevoegd zou zijn tegen het N.B.I. ingestelde vorderingen tot schadevergoeding af te wijzen indien een veroordeling daartoe door de redelijkheid of de billijkheid wordt gevorderd.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante op de mondeling nader toegelichte gronden, vervat in haar inleidend request, dat hier als geïnserieerd dient te worden beschouwd en waarop hieronder voorzoveel nodig nader zal worden teruggekomen, in beroep komt van de verkoop door het Beheersinstituut op de te Den Dolder respectievelijk op 20 November 1947 en 14 en 15 September 1948 gehouden veilingen van een zevental ten requeste gespecificeerde schilderijen voor een bruto-opbrengst van f 415,—, waarvan aan appellante, die op 5 October 1949 is „ontvijand”, als netto-opbrengst is uitgekeerd een bedrag ad f 373,50, stellende appellante, dat het Beheersinstituut, alhoewel formeel bevoegd deze tot appellante's aan de Staat vervallen vermogen behorende schilderijen te verkopen, zich, bij afwezigheid van enige daartoe dwingende noodzaak, van de litigieuse vervreemdingshandeling, die, gezien de, in verhouding tot de door appellante op een bedrag van tenminste f 2.000,— gestelde reële waarde dezer goederen uitzonderlijke lage, opbrengst, niet als te goeder trouw kan worden aangemerkt, had dienen te onthouden, te meer nu van de zijde van appellante herhaaldelijk de aandacht van het Beheersinstituut op deze schilderijen en derzelver voor appellante grôte piëteitswaarde was gevestigd, verzoekende appellante Ons het Beheersinstituut te veroordelen de netto-opbrengst van de onderhavige schilderijen, door gerequesteerde gesteld op f 415,—, aan te vullen tot een bedrag van f 2.000,—, althans een zodanig bedrag als Wij in goede justitie zullen bepalen, met de rente over dit bedrag, berekend ad 5 % 's jaars vanaf de datum van indiening van het inleidend verzoekschrift tot aan die der voldoening, tevens met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten van het geding;

Overwegende, dat het Beheersinstituut schriftelijk en mondeling tegen appellante's vorderingen verweer heeft gevoerd, waarop hieronder voorzover nodig eveneens nader zal worden teruggekomen, concluderende het Beheersinstituut, dat Wij Ons onbevoegd zullen verklaren, althans appellante in haar verzoek niet-ontvankelijk zullen verklaren, althans aan appellante haar vordering zullen ontzeggen met haar veroordeling tevens in de kosten van het geding;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het Beheersinstituut allereerst Onze onbevoegdheid om van het beroep kennis te nemen heeft ingeroepen, zulks met de motivering, dat, nu appellante niet de vernietiging van de litigieuse verkoop, doch de aanvulling van de netto-opbrengst door het Beheersinstituut heeft gevorderd, de ingestelde vordering neerkomt op een vordering tot schadevergoeding we-

gens beweerdelijk onzorgvuldig beheer, tot kennisneming waarvan Wij wegens de beperkte strekking van artikel 11, lid 4, van het Besluit Vijandelijk Vermogen evenwel niet bevoegd zijn, noch de Afdeling Rechtspraak van de Raad blijkens hare constante jurisprudentie zich bevoegd acht, zodat, nu deze verkoop als openbare verkoop niet meer kan worden vernietigd, in verband met het Arrest van de Hoge Raad van 15 December 1950 (N.J. 1951 No. 221), de onderhavige vordering geacht moet worden te behoren tot de uitsluitende competentie van de gewone rechter;

Overwegende, dat appellante dit betoog heeft bestreden, er op wijzende, dat haar juist door de omstandigheid, dat geen integrale vernietiging Onzerzijds van de bestreden vervreemdingshandeling met daarop volgende veroordeling tot één restitutio in integrum meer mogelijk is, zulks wegens het openbaar karakter dezer handeling, geen andere mogelijkheid werd gelaten dan het instellen van een vordering tot vernietiging van de litigieuze verkoop *voor-zover betreft de bedongen prijs*, welke vordering ten onrechte door het Beheersinstituut is vereenzelvigd met een vordering tot schadevergoeding;

Overwegende, dat het Beheersinstituut ten deze slechts in zoverre het gelijk aan zijn zijde heeft, dat moet worden erkend, dat appellante's vordering in wezen neerkomt op een vordering tot schadevergoeding, doch dat, anders dan het Beheersinstituut van mening is, zulks geenszins ten gevolge heeft, dat Wij Ons tot kennisneming dier vordering onbevoegd zullen hebben te verklaren;

dat aan het Beheersinstituut kan worden toegegeven, dat het Besluit Vijandelijk Vermogen de gewone rechter niet onbevoegd maakt kennis te nemen van vorderingen tot schadevergoeding — op de voet van de betreffende bepalingen van het Burgerlijk Wetboek — tegen het Beheersinstituut terzake van door dit lichaam gepleegde onrechtmatige daden, doch dat hieruit niet a contrario moet worden afgeleid, dat de in genoemd Besluit in artikel 11, lid 4, aangewezen bijzondere rechter onbevoegd zou zijn vorderingen tot schadevergoeding tegen het Beheersinstituut toe te wijzen, indien de redelijkheid of de billijkheid een veroordeling van het Beheersinstituut daartoe vordert;

dat Wij mitsdien Ons bevoegd achten van de ingestelde vordering kennis te nemen en, nu de rechtmatigheid van de bestreden handelingen niet wordt betwist, voor de beoordeling van de vraag of appellante's vordering voor toewijzing in aanmerking komt de litigieuze verkooptransacties zullen toetsen aan de redelijkheid en billijkheid;

Overwegende hieromtrent, dat blijkens het door partijen ter zitting medegedeelde de bestreden veilingen zijn gehouden op tijdstippen, liggende vóór de datum van indiening door appellante van een verzoek om „ontvijanding”, te weten 26 November 1948;

dat er voor het Beheersinstituut onder de gegeven omstandigheden geen aanleiding bestond de voorgenomen verkoop van het vijandelijk vermogen aan te houden;

dat Wij voorts van oordeel zijn, dat appellante, door niet eerder pogingen in het werk te stellen tot het verkrijgen van „ontvijanding”, teneinde langs die weg haar vermogen naar haar te doen terugkeren, zich evenmin erover kan beklagen, dat met de piëteitswaarde van verschillende bestanddelen van haar vermogen geen rekening is gehouden;

dat Wij derhalve Ons kunnen verenigen met het besluit van het Beheersinstituut om tot verkoop van de litigieuze goederen over te gaan;

Overwegende, dat Ons thans nog rest de bestreden verkooptransacties te toetsen voorzover betreft de voorwaarden, waarop deze zijn aangegaan en de wijze, waarop zij zijn tot stand gekomen;

Overwegende, dat, naar Ons is gebleken, de litigieuze schilderijen zijn geveild op veilingen te Den Dolder onder leiding van een deurwaarder, genaamd Schroor, die evenwel de schilderijen heeft geveild tezamen met velerlei, in het geheel niet tot kunstwerken te rekenen artikelen, en van wie in het geheel niet met zekerheid is komen vast te staan, dat hij ingevolge de hem door het Beheersinstituut gegeven instructie aan de veiling van appellante's voormalige kunstvoorwerpen zodanige algemene bekendheid heeft gegeven, dat de meest voor deze goederen geïnteresseerde kunstkenner daarvan op de hoogte waren;

dat, daargelaten of de stelling van het Beheersinstituut juist is, dat in de meeste gevallen de kopers ter veiling bij doorverkoop der oorspronkelijk van appellante afkomstige schilderijen geen winst hebben gemaakt of soms zelfs verlies hebben geleden, het door appellante ter zitting gegeven voorbeeld van de hogere prijzen, die het Beheersinstituut op een veiling in een der erkende stedelijke kunstcentra zou hebben kunnen bedingen — te weten de verkoop door de Kunstzaal van Lier N.V. van een van appellante afkomstig schilderij van Ribot voor een bedrag van f 700,— tegen een inkoopsprijs van f 100,—, betaald aan degene, die voor dit schilderij ter voornoemde veiling een prijs had betaald van f 80.— — voldoende grond, oplevert voor de conclusie, dat het Beheersinstituut, dat in het belang van de Staat een redelijke opbrengst moet zien te verkrijgen voor de ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom op de Staat overgegangene vermogensbestanddelen — waarbij de voormalige eigenaren, zij het voorwaardelijk, eveneens belang hebben — ten deze niet gezegd kan worden zijn taak op de juiste wijze te hebben uitgevoerd, zodat de bestreden verkoop niet in stand kan worden gelaten;

Overwegende, dat, nu de litigieuze goederen op een openbare veiling zijn verkocht, de kopers de onaantastbare eigendom daarvan hebben verworven, weshalve aan de door Ons op de hiervoren aangegeven gronden uit te spreken vernietiging der litigieuze transacties geen regeling der rechtsgevolgen kan worden verbonden in die zin, dat de onderwerpelijke schilderijen terugkeren naar appellante tegen terugbetaling harerzijds van de ontvangen kooppenningen;

dat Wij mitsdien aan de vernietiging zullen verbinden een veroordeling van het Beheersinstituut tot uitkering van een schadevergoeding aan appellante tot het bedrag, dat zij kan aantonen tengevolge van de onjuiste wijze van verkopen daadwerkelijk aan schade te hebben geleden;

dat, waar appellante heeft gesteld terzake een schade te hebben geleden ten bedrage van f 1.585,—, Wij te rade zijn geworden aan appellante op te dragen door alle middelen rechtens het bewijs te leveren van de hoegrootheid der door haar terzake geleden schade;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren Ons bevoegd van de onderhavige vordering kennis te nemen; Alvorens verder te beslissen:

Dragen appellante op om door alle middelen rechtens het bewijs te leveren van de hoegrootheid der schade, door appellante geleden door en tengevolge van de door haar ten rechte aangevallen, door het Beheersinstituut geëffectueerde verkoop-transacties;

Verstaan, dat indien appellante binnen één maand na dagtekening van deze uitspraak aan Ons verzoekt te dezer zake getuigen en/of deskundigen te horen, het verhoor dier getuigen en/of deskundigen zal plaats hebben op Woensdag, 20 Februari 1952 te 10.30 uur v.m. in het gebouw van de Raad aan de van Stolkweg 21 te 's Gravenhage in tegenwoordigheid van appellante, haar echtgenoot voornoemd en het Beheersinstituut;

Verstaan, dat appellante gehouden zal zijn om eventuele schriftelijke bewijsstukken omtrent de hoegrootheid der door haar geleden schade uiterlijk op 21 Januari 1952 aan Ons over te leggen, onder gelijktijdige toezending van afschriften dier bewijsstukken aan het Beheersinstituut.

Aldus gedaan enz.

No. 109. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET HECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 11 Augustus 1951 (i.z. Tonnon)

De Voorzitter verklaart zich onbevoegd kennis te nemen van appellants primaire vordering, strekkende tot vernietiging van een door 's Raads Afdeling Onroerende Goederen bekrachtigde minnelijke regeling ten aanzien van een onroerend goed. Subsidiaire vordering toegewezen in dier voege dat de bij de minnelijke rege-

ling betrokken tegenpartij wordt veroordeeld tot betaling van een bedrag dat aan appelllant ten goede behoort te komen als een deel van de door hem ten behoeve van het litigieuse pand gedane uitgaven, voorzover deze kunnen worden geacht tot waardevermeerdering van de woning te hebben gestrekt.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelllant, wiens vermogen op grond van artikel 2, lid 1, juncto de artikelen 10, lid 1 en 12, lid 1, van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom aan de Staat is overgegaan en verbleven tot 17 November 1950, te weten het tijdstip, waarop appelllant een zgn. „non-enemy”-verklaring heeft gekregen, op de mondeling nader toegelichte gronden, vervat in zijn inleidend request, dat hier als in zijn geheel geïnserieerd dient te worden beschouwd en waarop hieronder voorzover nodig nader zal worden teruggekomen, bij Ons in beroep komt van de minnelijke regeling, welke door het Beheersinstituut met de Gemeente Driebergen-Rijsenburg, verder te noemen de Gemeente, is aangegaan bij akte d.d. 21 Juni 1947, verleden voor notaris A. R. Mennega te Driebergen-Rijsenburg, ingevolge welke regeling het door appelllant van de Gemeente op 14 April 1944 voor de prijs van f 8.000,— gekochte, ten requeste nader aangeduide perceel onroerend goed bij wege van minnelijk rechtsherstel aan de Gemeente werd teruggegeven, zulks tegen terugbetaling door de Gemeente van de terzake van genoemde verkoop ontvangen koopsom, een en ander met enige verdere bedingen als in de akte omschreven, stellende appelllant, dat van enige invloed als bedoeld in artikel 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ten aanzien van de ongedaan gemaakte koopovereenkomst geen sprake is geweest, zijnde de verkoop integendeel geheel regelmatig tot stand gekomen, en dat in ieder geval bij de aangegane minnelijke regeling ten onrechte is volstaan met het restitueren aan appelllant van de door hem betaalde koopprijs ad f 8.000,—, hebbende partijen bij de bestreden regeling immers ten onrechte de door appelllant voor het bewoonbaar maken van de betreffende woning gedane uitgaven, door hem gesteld op rond f 6.300,—, te zijnen laste gelaten, zulks ondanks het feit, dat de reparaties, tot het verrichten waarvan anders de Gemeente zelf opdracht zou hebben moeten geven, een blijvende waardevermeerdering van het onderwerpelijke perceel met zich mede hebben gebracht, welke thans aan de Gemeente ten goede komt, verzoekende appelllant Ons:

primair: de onderwerpelijke overeenkomst van minnelijke rechtsherstel te vernietigen met zodanige regeling der gevolgen als Wij zullen vernemen te behoren;

subsidiair: deze overeenkomst te vernietigen, tenzij aan appelllant binnen een bepaalde termijn alsnog wordt voldaan een bedrag van f 6.300,—, tot betaling waarvan ware te veroordelen de Gemeente Driebergen-Rijsenburg en het Beheersinstituut, hoofdelijk des, dat de een betalende de ander zal zijn bevrijd, en overigens weder met zulks verdere regeling der gevolgen o.a. ten aanzien van aan appelllant te vergoeden rente en de kosten der akte ad f 148,—, als Wij zullen vernemen te behoren, met veroordeling tevens van requestreerden in de kosten van dit geding;

Overwegende, dat het Beheersinstituut en de Gemeente schriftelijk en mondeling tegen appelllant's vorderingen verweer hebben gevoerd, welk verweer hieronder voorzover nodig nader bespreking zal vinden, concluderende het Beheersinstituut tot afwijzing van appelllant's vorderingen, kosten rechtens;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende ambtshalve, dat, nu het onderhavige beroep betreft een minnelijke regeling met betrekking tot onroerend goed, Wij een onderzoek zullen hebben in te stellen naar Onze bevoegdheid om van het ingestelde beroep kennis te nemen;

Overwegende hieromtrent, dat blijkens de in afschrift overgelegde akte van

minnelijk rechtsherstel deze akte is verleden volgens een aan de minute gehecht concept, hetwelk blijkens daaronder staande verklaring is bekrachtigd door de Gedelegeerde te Utrecht van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel;

dat de onderhavige minnelijke regeling door deze bekrachtiging ingevolge artikel 113b, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer dezelfde kracht heeft als een besluit van de Raad, waarvan ingevolge artikel 18, lid 5, van genoemd Besluit, nu hoger beroep ten deze niet uitdrukkelijk is uitgesloten, slechts appel kan worden ingesteld bij 's Raads Afdeling Rechtspraak;

dat Wij Ons derhalve onbevoegd zullen moeten verklaren om kennis te nemen van de *primaire* vordering van appellant, strekkende tot vernietiging van de onderwerpelijke overeenkomst van 21 Juni 1947;

Overwegende ten aanzien van appellant's *subsidiare* vordering:

dat appellant met deze vordering kennelijk beoogt om ingeval van niet-vernietiging der overeenkomst, van het Beheersinstituut, resp. de Gemeente Driebergen-Rijsenburg, bijwege van schadevergoeding te verkrijgen een bedrag, gelijkstaande aan de door appellant's toedoen ontstane waardevermeerdering van het litigieuse perceel, welke waardevermeerdering — door appellant gesteld op f 6.300,— — door het volgens appellant onjuiste beleid van het Beheersinstituut ten onrechte niet ten goede van appellant's door het Beheersinstituut beheerd vermogen is gekomen;

dat de kennisneming van deze *subsidiare* vordering, aldus geïnterpreteerd, kan worden geacht tot Onze competentie te behoren;

dat Wij van oordeel zijn, dat het beleid van het Beheersinstituut met betrekking tot het effectueren der litigieuse overeenkomst slechts in zoverre onjuist is geweest, dat aan appellant ten goede behoort te komen een deel van de door hem ten behoeve van de litigieuse woning gedane uitgaven, voorzover deze kunnen worden geacht een waardevermeerdering van de woning te hebben bewerkstelligd;

dat Wij dit deel der gedane uitgaven ex aequo et bono willen stellen op een bedrag van f 1.250,—;

dat, nu het Beheersinstituut heeft verzuimd zorg te dragen, dat evengevoerd bedrag aan appellant's vermogen ten goede kwam, er aanleiding bestaat dit verzuim te corrigeren, hetgeen nu de Gemeente Driebergen-Rijsenburg, die door deze waardevermeerdering is gebaat, zelf te kennen heeft gegeven aan appellant uit dezen hoofde f 1.250,— te willen betalen, kan geschieden door voornoemde Gemeente te veroordelen tot betaling van dit door haar aangeboden bedrag;

Overwegende, dat Wij redenen aanwezig achten om over dit bedrag van f 1.250,— een rente ad 5 % te doen vergoeden, gerekend van de dag, waarop de minnelijke regeling tot stand kwam;

Overwegende tenslotte, dat Wij te rade zijn geworden de proceskosten te compenseren in dier voege, dat ieder der partijen haar eigen kosten betale;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren Ons onbevoegd om kennis te nemen van appellant's *primaire* vordering;

Wijzen appellant's *subsidiare* vordering ten dele toe in dier voege, dat Wij mits deze de Gemeente Driebergen-Rijsenburg veroordelen om aan appellant tegen behoorlijke kwijting te betalen f 1.250,— (één duizend twee honderd en vijftig gulden), vermeerderd met een rente van 5 % per jaar vanaf de datum der minnelijke regeling, zijnde 21 Juni 1947;

Wijzen af al het andere of meer gevorderde;

Compenseren de proceskosten in dier voege, dat ieder der partijen haar eigen kosten moet dragen.

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 225. Vaststelling van het tijdstip bedoeld in art. 81 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel brengt, onder verwijzing naar haar Mededeling no. 218, gepubliceerd in de Prijscourant d.d. 6 September 1951, ter kennis van belanghebbenden dat bij Koninklijk Besluit van 8 December 1951 (Staatsblad no. 550) is bepaald dat na 31 December 1951 geen verzoeken als bedoeld in art. 81 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer meer kunnen worden ingediend.

Dit houdt derhalve in, dat na genoemde datum ingediende verzoeken tot na-aanmelding of aanvragen tot herstel van recht met betrekking tot Nederlandse en andere onder de bepalingen van het Besluit Herstel Rechtsverkeer vallende effecten niet meer in behandeling worden genomen.

De tekst van het vorenbedoelde Koninklijke Besluit luidt als volgt:
.....¹⁾

13 December 1951.

¹⁾ Deze tekst is reeds opgenomen in „Rechtsherstel” VI, 11, p. 128.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Mutaties.

De Afdeling deelt mede, dat met ingang van 1 Januari 1952 zijn opgeheven de kantoren van de Gedelegeerden te Alkmaar en Dordrecht.

De bevoegdheden van de Gedelegeerde te Alkmaar worden uitgeoefend door de Gedelegeerde te Amsterdam, Singel 454, telefoon 33330.

De bevoegdheden van de Gedelegeerde te Dordrecht worden uitgeoefend door de Gedelegeerde te Utrecht, Witte Vrouwenkade 1, Telefoon 21216.

De positie van de Centrale Arbeiders-Verzekerings- en Deposito-Bank.

c. Als koopster van Joods onroerend goed.

Het heeft geruime tijd geduurd, alvorens een geschil, waarbij de Centrale Arbeiders-Verzekerings- en Deposito-Bank als koopster van Joods onroerend goed betrokken was, door de Afdeling Rechtspraak in behandeling werd genomen.

Daar de foute bestuurders van de Centrale slechts weinig Joodse percelen gekocht hadden, bleven de onderhandelingen over het minnelijk rechtsherstel ten aanzien van deze percelen rusten, totdat partijen zich een oordeel konden vormen over de wijze, waarop de Afdeling Rechtspraak de positie van de Centrale in het algemeen beschouwde.

Na het bekend worden van de vonnissen omtrent de positie van de Centrale als hypotheekhoudster van de koper en als koopster van hypothecaire vorderingen, konden de verschillende geschillen ten aanzien van door de Centrale gekochte percelen echter nog niet minnelijk geregeld worden, daar de gedeposeerden een beroep deden op de eerste categorie vonnissen om te betogen, dat de Centrale de gehele schade moest dragen en de Centrale een beroep deed op de tweede categorie, om haar eis, de schade voor de helft ten laste van de gedeposeerden te brengen, te rechtvaardigen.

Het eerste geschil, dat daarop aan de Afdeling Rechtspraak ter beoordeling werd voorgelegd betrof een geval, waarin de Centrale het onroerend goed had gekocht van „Nobiscum”, een Duitse instelling, welke, evenals het A.N.B.O., wel eens als lasthebber van de N.G.V. optrad. In het onderhavige geval was „Nobiscum” echter niet opgetreden als lasthebber van de N.G.V., doch als tussen-koper. „Nobiscum” kocht enige percelen, toebehorend aan J. van de Verwalter van Feindvermogen: H. A. Dreesen te Rotterdam voor f 85.000,— en verkocht deze op dezelfde dag weer aan de Centrale voor f 98.000,—. De Centrale stelde, dat „Nobiscum” in dit geval als makelaar voor de Centrale was opgetreden, zodat „Nobiscum” bij het rechtsherstel behoorde te worden uitgeschakeld. Voorts verlangde de Centrale van J., dat deze de helft van de door de Centrale te lijden schade zou dragen. J. beschouwde „Nobiscum” als tussenkoper en verwees de Centrale naar „Nobiscum” voor verhaal van haar schade. Insolventie van „Nobiscum” behoorde volgens J. ten laste van de Centrale te blijven.

De Kamer te 's-Gravenhage overwoog in haar uitspraak d.d. 17 Augustus 1951 o.m.:

„O. dat ter oplossing van dat geschil in de eerste plaats dient te worden vastgesteld, welke, niet naar de vorm doch naar de werkelijkheid, de gang van zaken is geweest voor wat aangaat het meer of minder nauwe verband, hetwelk tussen de beide gezegde overdrachten van en door Dreesen aan en op „Nobiscum” en vervolgens van en door „Nobiscum” aan en op de Centrale heeft bestaan, bijzonderlijk of hierbij inderdaad van twee van elkander onafhankelijke overdrachten sprake is, dan wel veeleer van een rechtstreekse overdracht door Dreesen op de Centrale, voor welke laatste dan „Nobiscum” als makelaar en inge-

volge opdracht van de Centrale is opgetreden, waarbij „Nobiscum” het om haar moverende redenen terwille van hare belangen wenselijk heeft geoordeeld de percelen eerst op haar, als zelfstandig koper en vervolgens door haar als zelfstandig verkoper op de Centrale heeft doen overgaan;

O. dat uit de ter zitting vanwege „Nobiscum” gedane mededelingen omtrent de interne en nauwe relatie toentertijd bestaande tussen „Nobiscum” en de onvaderlandse bestuurders der Centrale — haar door de bezetter opgedrongen — de Raad alleszins aannemelijk voorkomt — zijnde toch de „Nobiscum”-beheerder degene, die dienaangaande stellige wetenschap hebben kan — dat, gelijk trouwens door de Centrale ook wordt gesteld, „Nobiscum” niet optrad voor zichzelf, doch als door de Centrale aangewezen tussenpersoon voor deze laatste;

O. dat dit tot gevolg hebben moet, dat uit het te verlenen rechtsherstel mogelijkerwijze voortvloeiende schade in ieder geval, zij het mogelijk slechts ten dele, door de Centrale zal moeten worden gedragen, voor wat betreft haar verhouding tot partij J.;

dat de Centrale blijkens de stukken dit onvermijdelijke gevolg ook niet afwijst, doch zich stelt op het standpunt, dat die schade tussen haar en de verzoekers als gerechtigden tot het vermogen van partij J. gelijkelijk moet worden gedeeld, zulks op de gronden als in het meerbedeelde proces-verbaal vastgelegd;

O. dat de verzoekers dit standpunt bestrijden, eveneens op in dat proces-verbaal aangevoerde gronden;

O. dat die gronden, voorzoverre steunende op de stelling van verzoekers, als zouden hier hebben plaatsgehad twee achtereenvolgende overdrachten dier percelen, door Dreesen op „Nobiscum” en vervolgens door laatstgenoemde op de Centrale reeds haar weerlegging hebben gevonden in het vóóroverwogene omtrent de ware verhouding tussen die beide *formeel* in afzonderlijke acten vastgelegde overdrachten en dientengevolge de grondslag ontzinkt aan het standpunt van verzoekers, als zouden tussen partij J. en de Centrale nimmer enige relatie of rechtsbetrekking hebben bestaan, waaraan zij dan het gevolg willen verbinden, dat generlei motief bestaat thans tussen hen en de Centrale een band te scheppen, welke ertoe leiden kan in de gevolgen van het rechtsherstel te betrekken een verplichting van verzoekers met de Centrale de schade te delen; enz.

O. thans ten aanzien van de principiële vraag, of gronden bestaan tot een omslag — in welke verhouding ook — der schade over de verzoekers en de Centrale, dat verzoekers zich voor hun ontkennende beantwoording van die vraag steunen op de tweeledige omstandigheid:

a. dat Dreesen geheel onbevoegdlijk de verkoop der litigieuse percelen heeft ter handgenomen; enz.

b. dat in ieder geval de Centrale in hare toenmalige organisatie was te kwader trouw, zelfs bij het door verzoekers geschetste verloop van feiten, te weten twee afzonderlijke overdrachten, immers toen aan de Centrale bekend was, dat de eigendom dier percelen door „Nobiscum” was verkregen op grond van een op bezettingsonrecht steunende roof.

O. dat de Raad zich niet verenigt met het onder a aangevoerde en zich ontslagen acht van een beslissing omtrent het op bezettingsrecht steunende al dan niet bevoegdlijk handelen door Dreesen;

O. dat toch terecht de Centrale heeft naar voren gebracht, dat die vraag ten deze niet is beslissend, immers ook te dien aanzien de realiteit moet worden onder de ogen gezien, n.l. dat Dreesen feitelijk de verkoop ondernam en voor de hand ligt, dat de Centrale in haar toenmalige foutieve bestuur bereid is geweest op die feitelijke gedraging in te gaan, hetgeen te meer klemmt, als rekening wordt gehouden met de tussen Dreesen enerzijds en „Nobiscum” anderzijds bestaande gelijke

gezindheid en voorts met de geestelijke verwantschap en samenwerking tussen „Nobiscum” en de toenmalige bestuurders der Centrale;

O. dat inderdaad — overeenkomstig reeds vaker door de Raad gegeven uitspraken, welke de Centrale aanvaardt — het onvermijdelijk is de Centrale aansprakelijk te houden voor de gevolgen van handelingen door haar toenmalige bestuur verricht, zij het ook, dat de Centrale dientengevolge voor haar rekening heeft te nemen de consequenties van een door haar niet gewild en tegen haar wens ingrijpen door den bezetter, zijnde de Centrale derhalve dientengevolge slachtoffer van de practijken van den bezetter;

O. dat evenwel naar redelijkheid en billijkheid met die omstandigheden valt rekening te houden bij het regelen van de rechtsgevolgen van het ingrijpen door de Raad in dier voege, dat, bijaldien naar redelijkheid en billijkheid termen bestaan de Centrale voor die schade geheel of gedeeltelijk te vrijwaren, in het vastleggen van de gevolgen van het rechtsherstel, dienovereenkomstig door de Raad dient te worden ingegrepen;

O. dat derhalve thans aan de orde komt de vraag of zodanige termen in het onderwerpelijke geval aanwezig zijn;

O. dat de Raad die vraag bevestigend beantwoordt in dier voege, dat naar redelijkheid en billijkheid ook verzoekers hebben te dragen een deel der schade, welke door het verloop van feiten en het te verlenen rechtsherstel te vereffenen overblijft;

O. dat toch dit verloop van feiten in haar scherpe formulering aldus is te stellen:

De Centrale handelende door middel van het haar opgedrongen bestuur koopt door intermediair van „Nobiscum” als onzelfstandig tussenpersoon rechtstreeks en onmiddellijk onroerend goed van Dreesen, die daarbij zijn bevoegdheid beweerde te onlenen aan de bezettingsverordening, welk onroerend goed toen object was van de roofmanipulaties van de bezetter, zulks met de onafwijsbare wetenschap bij het bestuur der Centrale omtrent de herkomst van het betreffende onroerende goed;

O. dat evenwel de positie destijds van partij J. aan die van de Centrale was identiek, immers de verkoop plaats had door partij J. zelf, te weten door een haar opgedrongen en door haar niet gewilde vertegenwoordiger, voor welke (naar Nederlands recht) onwettige vertegenwoordiger partij J. op gelijke wijze is aansprakelijk te stellen als de Centrale; enz.

O. dat de Raad naar redelijkheid en billijkheid het een wegende tegenover het ander termen vindt tot het regelen van de gevolgen van het te verlenen rechtsherstel aldus, dat de schade door de Centrale en partij J. — alzo de tegenwoordige verzoekers — voor gelijke delen wordt dragen;

O. dat toch de Raad geen termen vindt betekenis te hechten aan der verzoekers opmerking, dat, zelfs al verkrijgen zij ten deze algehele restitutie in integrum zij nog in andere vormen als niet te herstellen gevolgen van de roofpractijken van de bezetter schade lijden anders dan tengevolge van de thans aan de orde zijnde ontzetting uit hunne eigendomsrechten, vermits de Raad uit eigen wetenschap bekend is, dat ook de Centrale nog in tal van andere vormen voor hare rekening heeft te nemen schade haar aangericht door het vanwege de bezetter ingrijpen in en veranderen van haar leiding;

O. dat mede niet van betekenis is de door verzoekers aangevoerde omstandigheid, dat de Centrale een gehele of gedeeltelijke tegemoetkoming in de door haar te lijden schade kan verkrijgen door een aan haar toe te kennen vordering op „Nobiscum” voor het door deze getoucheerde bedrag van f 13.000,— op welke vordering een niet onbelangrijk percentage vermoedelijk zal worden uitgekeerd, wjl toch omgekeerd hetzelfde gelden kan, indien de verzoekers gedeeltelijk met de schade door de onderwerpelijke transactie geleden worden belast, ter-

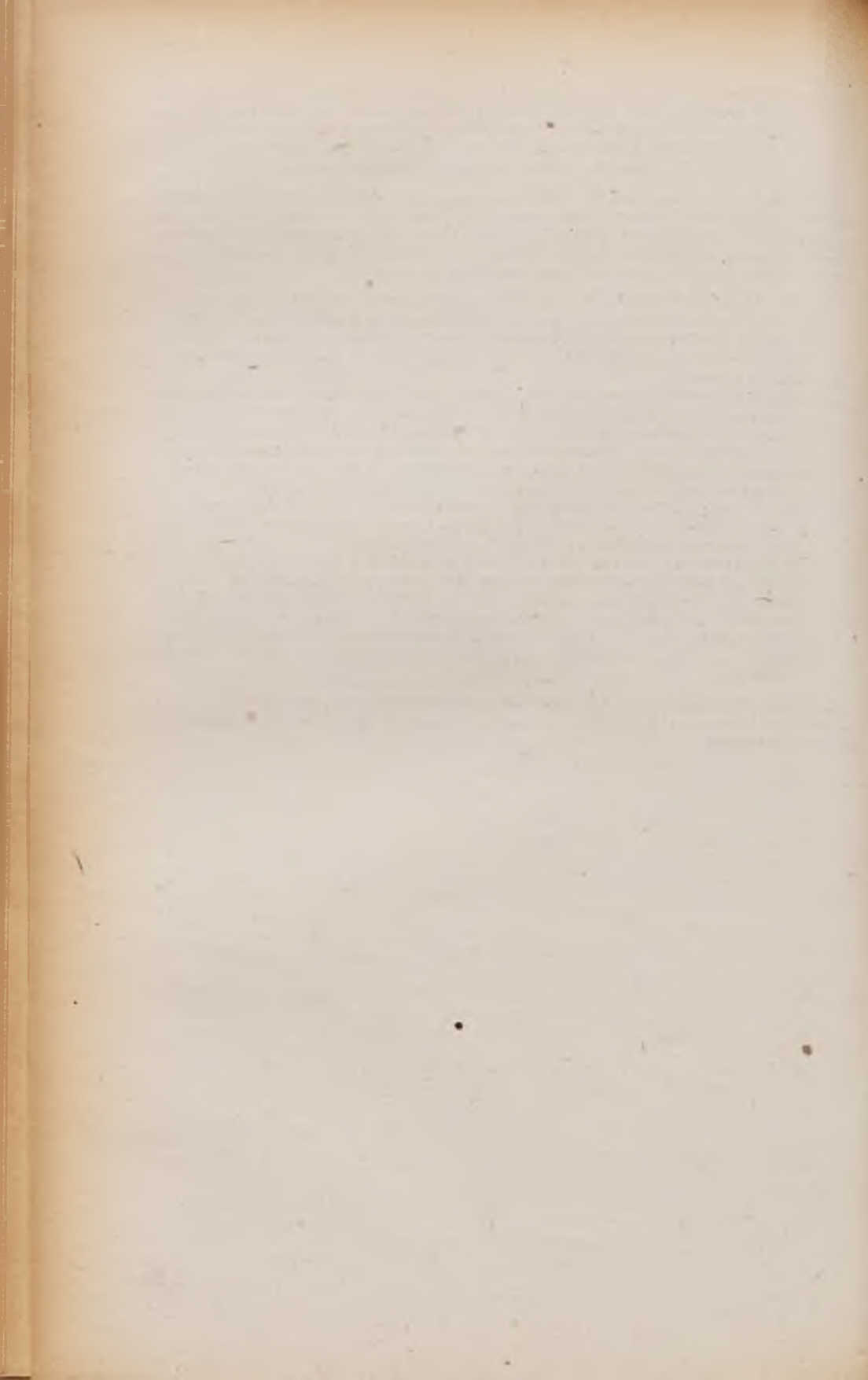
wijl daarenboven het normale verband tussen oorzaak en gevolg daarbij wordt verwaarloosd, immers voorop dient te staan de regeling der gevolgen onderling van het te verlenen rechtsherstel en eerst daarna aan de orde komt de aangelegenheid van het toekennen van vorderingen aan de ene en/of aan de andere partij op „Nobiscum” tot regres”;

De Raad geeft daarop een overzicht van de wijze, waarop de schade, welke door de Centrale en J. voor gelijke delen gedragen moet worden, moet worden berekend. Ten eerste moet partij J. aan de Centrale teruggeven de afgeloste hypotheek plus uitgespaarde rente. Voorts moet het exploitatie-saldo verrekend worden. Daarna overweegt de Raad het volgende:

„E. Door de Centrale is betaald een bedrag van f 98.000,— aan „Nobiscum”, tegenover een door „Nobiscum” betaalde koopprijs van f 85.000,—. Naar de stellingen van de Centrale zou de som van f 13.000,— zijn gevloeid in de kas van „Nobiscum” als door deze getoucheerde makelaarsprovisie.

Dit bedrag dient uitsluitend te komen ten laste van de Centrale. Immers naar haar stellingen heeft zij „Nobiscum” als haar makelaar doen fungeren en indien en voorzover de Centrale zich zou willen stellen op het standpunt door „Nobiscum” ten aanzien van het bedrag van de koopprijs te zijn misleid ofwel dat aan „Nobiscum” generlei of slechts een lagere provisie zou zijn toegekomen en deze zich zonder grond of in strijd met de haar bekende bedoeling van de Centrale zou hebben verrijkt door het afsluiten van twee uiterlijk formeel van elkander onafhankelijke overdrachten, behoort een en ander te blijven voor rekening van de Centrale en bestaan geen termen mogelijkerwijze voor de Centrale daaruit voortspruitende schadelijke gevolgen op verzoekers af te wettelen, wijl immers die schade causaal geen verband houdt met het optreden van de aan de firma opgedrongen vertegenwoordiger. Voor gemeld bedrag van f 13.000,— komt derhalve aan de Centrale een vordering toe op „Nobiscum”, waarna als schade voor haar resteert f 85.000,—.”

Bij haar uitspraak wees de Raad het geschil terug naar de notaris-bemiddelaar ter verdere afwikkeling overeenkomstig de in de overwegingen gegeven richtlijnen.



AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 51/135

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20 October 1950. (Mrs. Boll, de Flines en Lubbers).

De vroegere eigenaar behoeft niet te vergoeden de bestede verbouwkosten, maar alleen de meerwaarde der percelen tengevolge van de verbouwing ontstaan, waarbij met de waardevermeerdering in verband met de conjunctuur geen rekening zal worden gehouden.

In afwijking van het advies van de gedelegeerde van de Afd. Onroerende Goederen is het exploitatiesaldo vastgesteld op de werkelijke opbrengst, onder aftrek van 4% over de meerwaarde, zonder dat met het feit, dat de meerdere opbrengst is verkregen ten gevolge van de verbouwing door de oorlogskoper rekening is gehouden.

Gedeposeerde wordt hersteld in de eigendom van de onroerende goederen met regeling der gevolgen zoals in het vonnis omschreven.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v. en 113c).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift no. 607/50, ingediend door *L. B. de Vries* te Amsterdam, als bewindvoerder over den afwezige *W. B. L. de Vries*, gemachtigde *Mr. W. M. J. Russell* en het verzoekschrift no. 309A/50, ingediend door *G. Foppen* en *P. D. Verburg*, beiden wonende te Amsterdam, gemachtigde *Mr. J. M. Hoofiën*;

Gelet op de behandeling ter zitting van 22 September 1950;

Overwegende dat verzoeker bij de behandeling van het rechtsherstel betreffende de percelen O.Z. Achterburgwal 102 en 104 te Amsterdam zwaarigheden naar voren heeft gebracht, waarvan notaris *W. H. Lubbers* in zijn proces-verbaal van 14 April 1950 aantekening heeft gemaakt;

dat daarna notaris *P. L. van den Blink* zijn advies heeft uitgebracht luidende:

Naar ons oordeel doet partij *F. en V.* aan de gedeposeerde redelijke en

billijke aanbiedingen om het rechtsherstel tot stand te brengen. Onder deze aanbiedingen is er een die ons waar de gedeposeerde blijkbaar de percelen terug wil hebben het meest geschikt voorkomt en die in het kort behelst dat de gedeposeerde eerstens de percelen terugkrijgt en voorts over zijn ten tijde van het onvrijwillig bezitsverlies in de percelen geïnvesteerde kapitaal begroot op de door partij *F. en V.* voor de percelen betaalde koopsom zijnde *f 7.000,—* rente vergoed krijgt van de dag van het onvrijwillig bezitsverlies af tot de dag van het rechtsherstel. Daartegenover dient dan partij de *Vries* aan partij *F. en V.* te vergoeden de door de zgn. arbitragecommissie vast te stellen waardevermeerdering van de percelen en het sedert de teruggave van het beheer ontvangen exploitatie-saldo.

Wij zouden Uw Raad dus willen adviseren Uw uitspraak te geven in de zin van het bovenaangehaalde voorstel van partij *F. en V.* en daarbij de kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden ten laste te brengen van gedeposeerde.

Overwegende dat verzoeker daartegen bij verzoekschrift 342A/50 bezwaren heeft aangevoerd en volhardt bij zijn aanvankelijk voorstel luidende:

1. Partij *Foppen* en *Verburg* draagt de percelen onbelast over aan partij de *Vries*.
2. Aan Partij *Foppen* en *Verburg* wordt uitgekeerd de meerwaarde van de percelen, ontstaan tengevolge van hun verbouwing, waarbij geen rekening wordt gehouden met de waardevermeerdering in verband met de conjunctuur en de waardevermeerdering tengevolge van door of op last van de huurders uitgevoerde werkzaamheden. Bedoelde aan *Foppen* en *Verburg* uit te keren meerwaarde wordt vastgesteld door de bestaande arbitragecommissie.
3. Over het aan *Foppen* en *Verburg* uit te keren bedrag wordt een rente vergoed van vier procent per jaar vanaf 1 December 1943 tot de betaling. Voorts ontvangt partij

Foppen en Verburg een bedrag, overeenkomende met het normale administratieloon over de tijd, dat de percelen in hun bezit waren.

4. De gehele netto-opbrengst (huren, verminderd met vaste lasten en met nader overeen te komen renteberekening) wordt aan partij de Vries vergoed, met dien verstande, dat de gerechts- en makelaarskosten, ontstaan, alsmede de huurpenningen gederfd door de gesties van Foppen en Verburg, ten laste van deze partij zullen blijven.
5. De Vries cedeert aan Foppen en Verburg de vordering, wegens het storten der koopsom bij de N.G.V.
6. Foppen en Verburg betaalt de Landelijke Hypotheekbank het saldo harer hypothecaire vordering.
7. De Landelijke Hypotheekbank verleent royement.
8. De kosten op het rechtsherstel vallende zijn voor rekening van Foppen en Verburg.

Overwegende dat het rechtsherstel betreft een tweetal percelen, die, naar verweerdens aanvoeren, maar verzoeker bestrijdt, zeer bouwvallig waren; dat tussen partijen vaststaat, dat verweerdens gemelde percelen hebben doen verbouwen en daarna hebben verhuurd;

dat verweerdens zich aansluiten bij het voorstel van den notaris-bemiddelaar en het advies van den gedelegeerde, dat de volgende regeling voorstelt:

a. het pand in de staat, waarin het zich thans bevindt, onbelast in eigendom te doen terugkeren aan den Heer Wolf Benjamin de Vries voornoemd.

b. aan deze te vergoeden als vergoeding voor verlies aan exploitatie vier procent over zeven duizend gulden over de periode twintig October negentienhonderd twee en veertig tot het passeren der acte van rechtsherstel, stellende dat door hun werkzaamheid de bouwval, zoals de betreffende panden betiteld kunnen worden, weer renderende objecten zijn geworden en in het vervolg voor partij de Vries een bruto huur van drie duizend eenhonderd twintig gulden oplevert, in plaats van nihil, zoals voor de verbouwing sinds negentienhonderd vijf en dertig.

c. te vergoeden de rechtsherstelkosten, als door comparant sub 1, in gemelde hoedanigheid, geëist, waartegenover zij verlangen:

dat aan hen wordt vergoed, hetzij een bedrag van vijftien duizend zeshonderd negen en tachtig gulden wegens werkelijk gemaakte kosten als hiervoor gemeld, hetzij een door arbiters (waarvan de kosten door partijen gezamenlijk te dragen) te bepalen bedrag wegens waardevermeerdering, tengevolge van de plaats gehad hebbende verbouw, waarbij als aanvangswaarde te stellen de koopsom door partij Foppen-Verburg betaald (zeven duizend gulden), en aan hen blijft het gehele exploitatiesaldo.

dat door den lastgever van comparant sub 1 wordt terugbetaald de honderd gulden per maand, die hij sedert één April negentienhonderd zes en veertig genoten heeft;

Overwegende dat de Raad behalve het herstel in de eigendom der percelen waarover partijen niet twisten, zich niet kan verenigen met het door den gedelegeerde uitgebrachte advies;

dat hierin niet naar redelijkheid, nu rechtsherstel moet plaats vinden, rekening is gehouden met de belangen van den gedeposedeerde en de daad — het kopen van Joods goed — door verweerdens;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat hetgeen verzoeker verlangt met deze factoren wel rekening houdt en overeenkomstig hetgeen ten deze redelijk en billijk is, een oplossing naar voren brengt;

dat derhalve de Raad de zaak wederom in handen van den notaris-bemiddelaar zal stellen teneinde haar met inachtname hiervan af te doen;

RECHTDOENDE:

Verstaat dat de afwezige zal worden hersteld in de eigendom der percelen O.Z. Achterburgwal 102—104 te Amsterdam, kadastraal bekend gemeente Amsterdam, sectie G. no. 5924 en 1714;

Bepaalt, dat bij de regeling van de gevolgen hiervan de volgende punten zullen worden inachtgenomen;

dat aan partij Foppen en Verburg wordt uitgekeerd de meerwaarde van de percelen, ontstaan tengevolge van hun verbouwing, waarbij geen rekening wordt gehouden met de waardevermeerdering in verband met de conjunctuur en de waardevermeerdering

tengevolge van door of op last van de huurders uitgevoerde werkzaamheden. Bedoelde aan Foppen en Verburg uit te keren meerwaarde wordt vastgesteld door de bestaande arbitrage-commissie.

Over het aan Foppen en Verburg uit te keren bedrag wordt een rente vergoed van vier procent per jaar vanaf 1 December 1943 tot de betaling. Voorts ontvangt partij Foppen en Verburg een bedrag, overeenkomende met het normale administratieloon over de tijd, dat de percelen in hun bezit waren.

De gehele netto-opbrengst (huren verminderd met vaste lasten en met nader overeen te komen rente-berekening) wordt aan partij de Vries vergoed, met dien verstande, dat de gerechts- en makelaarskosten, ontstaan, alsmede de huurpenningen gedeeld door de gesties van Foppen en Verburg, ten laste van deze partij zullen blijven.

De Vries cedeert aan Foppen en Verburg de vordering wegens het storten der koopsom bij de N.G.V.

Foppen en Verburg betaalt de Landelijke Hypotheekbank het saldo harer hypothecaire vordering.

De Landelijke Hypotheekbank verleent roeyement.

De kosten op het rechtsherstel valende zijn voor rekening van Foppen en Verburg.

Veroordeelt verweerders in de kosten op de behandeling van de Raad gevallen tot heden begroot op f 75,—.

No. 51/136

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 11 December 1950. (Mrs. Verdamp, de Flines en van Nieuwkuyk).

Appellant, het N.B.I., heeft geen maatregelen genomen noch instructies gegeven aan de beheerder, waardoor hij tijdig bekend zou zijn geworden met beslissingen van de Afd. Effectenregistratie betreffende de litigieuze effecten.

Door het nemen van maatregelen had appellant binnen enkele dagen na de beslissingen, waarvan beroep, daarvan kennis kunnen krijgen.

Wetenschap van beheerders is niet gelijk te stellen met wetenschap van het N.B.I. in tegenstelling met de wetenschap van de plaatselijke vertegenwoordigers.

Het appèl, ingesteld bijna 4 maanden na die beslissingen, niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 13-5-'50 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, als beheerder over het vermogen in Nederland van de firma Herlag Holzwarenfabrik, Kommanditgesellschaft, te Lauenförde (Duitsland), gemachtigde Mr. G. A. de Cocq, procureur te Arnhem, waarbij beroep is ingesteld van de beslissingen van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad, gedagtekend 16-1-'50, X no. 16365, X no. 16366 en X no. 16367, waarbij aan de Erven van Günther Rose erkenning is verleend in de eigendom van de door hen met formulieren no. OC-42007 aangemelde effecten, t.w.:
f 10/1000 aandelen N.V. Deventer Kinderwagen en Houtwarenfabriek, te Deventer, nos. 12 tot en met 21, f 1/1000, idem, no. 22, f 10/100, idem, nos. 111 t/m 120;
- b. drie authentieke afschriften van de beslissingen, waarvan beroep;
- c. een op 15-7-'50 ingekomen verzoekschrift van Ingeborg Rose, wonende te Deventer, en H. Hollis-Rose, wonende te Los Angeles (U.S.A.), als de gezamenlijke erfgenamen van wijlen hun broeder Günther Rose, gemachtigde Mr. A. E. Kaufmann, procureur te Deventer;

Gehoord de gemachtigden van partijen ter zitting van de Raad op 23-10-'50;

Gelet op de door partijen overgelegde stukken;

Overwegende dat geïntimeerden heben verzocht het beroep niet-ontvankelijk te verklaren, aangezien op 15-1-'46 tot beheerder over de litigieuze aandelen is benoemd R. E. Duin, destijds wonende te Ouderkerk, die reeds op of omstreeks 20-1-'50 van de bestreden beslissingen kennis heeft gekregen door toezending daarvan bij aangetekende brieven van de Afdeling

Effectenregistratie, terwijl volgens geïntimeerden wetenschap van de beheerder gelijk is te stellen met wetenschap van appelland, zodat ook appelland na het verstrijken van de bij artikel 68, lid 2, van K.B. E 100 gestelde termijn niet meer met vrucht in beroep kon komen;

Overwegende dat appelland heeft erkend dat R. E. Duin tot beheerder van de litigieuse aandelen is benoemd en een fotocopie van diens akte van benoeming heeft overgelegd, doch heeft aangevoerd dat R. E. Duin, die tevens als gemachtigde van geïntimeerden optrad, zijn taak als beheerder der aandelen in feite niet heeft uitgeoefend en als gemachtigde van geïntimeerden voor de aanmelding van die aandelen heeft gezorgd, de beslissingen, waarvan beroep, heeft ontvangen en die heeft doorgegeven aan de raadsman van geïntimeerden, terwijl appelland aanvankelijk van die beslissingen niets heeft vernomen en de Vertegenwoordiging te Arnhem van appelland daarvan eerst op 11-4-'50 mededeling door R. E. Duin op de hoogte is gesteld, welke mededeling door deze is bevestigd bij diens overgelegde brief van 14-4-'50, inhoudend dat hij via de Bank van Vloten en de Gijselaar N.V. te Amsterdam de eigendomserkenning voor geïntimeerden heeft ontvangen, op grond waarvan appelland van oordeel is dat het beroep tijdig is ingesteld;

Overwegende te dien aanzien dat ingevolge artikel 60 van K.B. E 100 door de Afdeling Effectenregistratie zo spoedig mogelijk bij aangetekend schrijven aan geïntimeerden, te wier name als tegenwoordige bezitters de litigieuse aandelen zijn aangemeld, mededeling van de beslissingen, waarvan beroep, moest worden gedaan, terwijl ingevolge artikel 68, lid 2, sub b en c van dat Besluit beroep van deze beslissingen kon worden ingesteld door degenen, tot wie een zodanige mededeling is gericht, binnen dertig dagen na de dagtekening daarvan, en door andere belanghebbenden — zoals appelland — binnen dertig dagen nadat zij van die beslissingen kennis hebben gekregen of redelijkerwijze hebben kunnen krijgen;

Overwegende dat, zoals door geïntimeerden niet is weersproken, de Vertegenwoordiging Arnhem van appelland op 11-4-'50 van de bestreden beslissingen op de hoogte is gesteld, ter-

wijl het beroepschrift is ingekomen op de 32e dag na die datum en niet is gebleken dat de Afdeling Effectenregistratie met een ontvankelijk-verklaring van het beroep, ondanks overschrijding van de gestelde termijn, instemt;

Overwegende voorts dat de Raad wetenschap van ingevolge artikel 35 van K.B. E 133 aangestelde beheerders — in tegenstelling met die van ingevolge artikel 33, lid 7, van dat Besluit benoemde plaatselijke vertegenwoordigers — in het algemeen niet gelijkstelt met wetenschap van appelland en ook in dit geval de eerdere bekendheid van de beheerder Duin met de beslissingen, waarvan beroep, niet beslissend acht voor de ontvankelijkheid van het beroep, doch de Raad wel van oordeel is dat appelland redelijkerwijze binnen enkele dagen na die beslissingen daarvan kennis had kunnen krijgen;

Overwegende immers dat de beheerder Duin door appellants Vertegenwoordiging te Deventer met ingang van 21 Januari 1946 is benoemd tot beheerder over de litigieuse aandelen, onder vermelding dat die aandelen eigendom waren van Herlag K. G. Holzwarenfabrik te Lauenförde an der Weser (Duitsland) en met bepaling dat de beheerder zich zou gedragen naar de hem door of vanwege appelland verstrekte c.q. nader te verstrekken instructies, doch in dit geding van het verstrekken van enige instructies door appelland aan R. E. Duin als beheerder dier aandelen niet is gebleken;

Overwegende dat de voormelde aanstelling kort voor het openstellen van de termijn van aanmelding voor binnenlandse effecten, als de litigieuse, heeft plaats gehad en het naar 's Raads oordeel in elk geval op de weg van appelland had gelegen om aan de beheerder dier aandelen een bijzondere instructie betreffende de aanmelding der litigieuse aandelen te geven en tevens om zich gedurende de loop van die termijn van 15 April 1946 tot 1 Februari 1947 te vergewissen of de aanmelding dier aandelen door de beheerder overeenkomstig appellants wensen had plaats gehad, dan wel zelf voor die aanmelding zorg te dragen;

Overwegende dat het in dat geval voor appelland niet verborgen had kunnen blijven dat de aanmelding der litigieuse aandelen in feite niet ten name

van appellant q.q. of van de Staat, maar ten name van geïntimeerden had plaats gehad en appellant daarna nog gedurende enige jaren de gelegenheid had gehad om tegen die aanmelding te opponeren of andere maatregelen ter uitoefening van de door hem gestelde aanspraken te nemen, althans om zorg te dragen dat hem aanstonds mededeeling zou worden gedaan van beslissingen, die door de Afdeling Effectenregistratie betreffende die aandelen zouden worden genomen, doch uit appellants stellingen en toelichtingen in dit geding van enige zodanige stap niet blijkt;

Overwegende dat, waar appellant mitsdien redelijkerwijze binnen enkele dagen na de beslissingen, waarvan beroep, daarvan kennis heeft kunnen krijgen, het bijna vier maanden na die beslissingen ingesteld beroep niet ontvankelijk moet worden verklaard, met veroordeling van appellant in hoedanigheid als voormeld in de kosten van het geding;

RECHTDOENDE:

Verklaart het beroep niet ontvankelijk;

Veroordeelt appellant, als beheerder over het vermogen in Nederland van de firma Herlag Holzwarenfabrik, Kommanditgesellschaft te Lauenförde (Duitsland), in de kosten van het geding, in beroep, aan de zijde van geïntimeerden gevallen, tot heden begroot op f 200.—

No. 51/137

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
5 Mei 1951. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Polak en van Opstall).

Verzoek tot nietigverklaring van de in 1942 door de Verwalter Lampe met O.O.M. gesloten overeenkomst afgewezen.

De verordening 26/40 staat op lijst B van het Besluit E 93. Ook voor ingrijpen ingevolge art. 23 E 100 bestaat geen aanleiding, aangezien het aangaan van molestverzekeringen een daad van normaal beheer was.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23, 25).

Aan de Centrale Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Koninginnegracht 24, 's-Gravenhage.

Edelachtbare Heren,

Geeft met verschuldigde eerbied te kennen:

Cornelis Willem Christen, wonende aan de Muurbloemweg no. 21 te 's-Gravenhage, en geboren 28 December 1896 te Gorinchem;

dat hij op 8 November 1934, van den heer Th. J. W. Hageraats, Aannemer en Bouwkundige, wonende aan de Monsterschestraat no. 200 te Den Haag, kocht 2 Portiekhuisen gelegen aan de Vierheemskinderenstraat te Den Haag en wel de no's. 160 tot en met 182;

dat hij op 14 December 1936, van meer genoemde Hageraats kocht één Portiekhuis aan de Jan van Rodestraat te Den Haag no's 38 tot en met 48;

dat hij op 27 Juni 1938, van den heer Hageraats kocht 2 Portiekhuisen, gelegen aan de Rederijkerstraat te Den Haag de no's 49 tot en met 71;

dat hij in Augustus 1938 eveneens van den heer Hageraats kocht 1 Portiekhuis gelegen Brinckeringsstraat de no's 26 tot en met 36 te Den Haag;

dat hij tijdens deze aankopen zijn werkkring uitoefende in Engeland en daar ook woonachtig was, ook tijdens den oorlog, en hij zich op 21 November 1948 in Den Haag vestigde aan de Muurbloemweg no. 21, en als zodanig staat ingeschreven bij het Bevolkingsbureau te Den Haag;

daar hij dus zijn beroep in Engeland uitoefende, de administratie en onderhoud der huizen werd verzorgd door den heer Hageraats;

dat tijdens de bezetting en wel op 9 Juli 1942, zijn eigendommen door den bezetter als vijandelijk bezit werd beschouwd, en door den bezetter als beheerder werd aangewezen den heer A. Lampe, aan welke dan ook van dien datum alle huurpenningen moesten worden afgedragen;

deze heer A. Lampe, heeft zonder voorkennis van mij, of den heer Hageraats, op genoemden percelen een verzekering afgesloten bij de Onderlinge Oorlogsverzekerings Maatschappij, gevestigd aan de Laan Copes van Cattenburgh no. 2, te Den Haag;

dat deze Maatschappij nu van ondergetekende een bedrag vordert groot f 1.081,— zijnde achterwege gebleven

R

betalingen over het jaar 1944 en het eerste halfjaar 1945;

dat ondergetekende Nederlander is, dus van vijandelijk bezit geen sprake kon zijn, deze Verzekering Mij. nu ondergetekende heeft gedagvaard om op 26 September 1950 te verschijnen voor de Arr. Rechtbank;

dat hij bij toeval dit is te weten gekomen, door een bericht in het Haagsch Dagblad, daar deze Mij. aan den heer Officier van Justitie mededeling heeft gedaan, wat ook in de dagvaarding staat vermeld, dat Christen C. W. zonder bekende woon- of verblijfplaats is in het Koninkrijk en daar buiten;

dat ondergetekende Uwen Raad beleeft verzoekt, *nietig-verklaring van de gehele overeenkomst gesloten op 9 Juli 1942 tusschen den heer A. Lampe als Verwalter en de Onderlinge Oorlogsverzekering Maatschappij*, zie artikel no. 25 of 23 van E 100, met regeling van alle gevolgen.

Hetwelk doende, enz.:
w.g. C. W. CHRISTEN.

VONNIS.

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien vorenstaand verzoekschrift alsmede het hier als ingelast beschouwde antwoord van de O.O.M., strekkende tot afwijzing van de vordering, kosten rechtens;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat verzoeker Nederlander is, tijdens de bezetting in Engeland verbleef en toen eigenaar was van de ten requeste genoemde percelen;

Overwegende, dat verder vaststaat, dat A. Lampe, krachtens verordening 26/'40 optredend als verzoeker's Verwalter, op of omstreeks 9 Juli 1942 bij 4 polissen Nos. A 360224-27 de bedoelde percelen bij de O.O.M. tegen molest heeft verzekerd;

Overwegende, dat voorts gebleken is, dat voor de Arrondissements-Rechtbank te 's-Gravenhage een vordering van de O.O.M. tegen verzoeker hangende is tot betaling van hetgeen hij h.i. terzake van een of meer dier verzekeringen nog verschuldigd is;

In rechte:

Overwegende, dat de Raad geen oordeel toekomt over genoemde vordering en in het onderhavige geding uitsluitend de vraag is of het achterwege la-

ten van 's Raads ingrijpen onredelijk is;

Overwegende te dien aanzien, dat het noch in strijd is met het volkenrecht noch met de praktijk door Nederland zelf en zijn bondgenoten in de laatste oorlog gevolgd om vermogens van degenen, die zich bevonden in het land waarmee men in oorlog was, in beheer te nemen;

Overwegende, dat de Duitse verordening 26/'40 inzake de behandeling van het in Duitse ogen vijandelijk vermogen dan ook geplaatst is op de aan het Besluit Bezettingsmaatregelen toegevoegde lijst B;

Overwegende, dat ook overigens niet gebleken is, dat er termen zijn voor het aannemen van het vermoeden, genoemd in art. 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Overwegende dat de Raad evenmin aanleiding vindt tot een ingrijpen op grond van art. 23 van genoemd Besluit, daar het aangaan in 1942 van molestverzekeringen voor te 's-Gravenhage gelegen huizen moet worden beschouwd als een daad van normaal beheer — gelet op het risico waaraan die huizen toentertijd blootstonden en op de vele, de Raad uit eigen wetenschap bekende gevallen, waarin de eigenaar toen zelf zulk een verzekering sloot of reeds gesloten had;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek af;

Veroordeelt verzoeker in de kosten, tot deze uitspraak aan de zijde van de O.O.M. begroot op f 50.—

No. 51/138

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
10 April 1951. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

Het auteursrecht hetwelk toekomt aan de maker van het werk, is niet vatbaar voor beslag en kan — zo het zich in handen van de maker bevindt — niet zonder zijn medewerking op een ander overgaan.

Verzoekster toegelaten tot het bewijs, dat het auteursrecht van de film „Bel-Ami” bij het in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen zich bevond in handen van de maker (Oos-

tenrijker) en dat deze het auteursrecht heeft overgedragen aan een Zwitserse vennootschap, waaraan verzoekster hare rechten ontleent.

In dat geval is het auteursrecht niet ingevolge art. 3 E 133 overgegaan op de Staat en heeft het N.B.I. te dien aanzien geen beheersrecht.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 10 sub 5; Auteurswet 1912, art. 2).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift, ingekomen 13 Mei 1950, van Lilly Schimmerling, weduwe Meijer, houdende beroep tegen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 10 Mei 1950, dat de auteursrechten van de film „Bel-Ami” onder zijn beheer vallen;

Gezien ook het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, ingekomen 15 Augustus 1950;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak, waarbij het beroep is toegelicht door verzoekster's gemachtigde Mr. N. W. de Grooth, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, en bestreden door de gemachtigde van het Nederlandse Beheersinstituut, Mr. M. Oppenheimer;

Overwegende, dat tussen partijen — als enerzijds gesteld en anderzijds niet, althans niet voldoende, weersproken — vaststaat:

dat de film „Bel-Ami” vóór de oorlog in Duitsland is tot stand gekomen onder leiding en toezicht van een Duitse of Oostenrijkse natuurlijke- of rechtspersoon;

dat na beëindiging van de oorlog verzoekster van de rechtspersoonlijkheid bezittende Zwitserse vennootschap „Film-Holding Aktiengesellschaft”, gevestigd te Zürich, heeft verkregen de distributie- en exploitatierechten alsmede de nodige auteursrechten betreffende de genoemde film voor Nederland;

dat echter het Nederlandse Beheersinstituut, zich op het standpunt stellende, dat alle rechten ten aanzien van meervermelde film voor Nederland als „vijandelijk vermogen” op de Staat zijn overgegaan ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen, de distributie- en exploitatierechten van die film voor Nederland heeft overgedragen aan de N.V. Filmex te Amsterdam, de N.V. Gofilex te Leiden en D. J. van Leen,

exploitant van het filmverhuurkantoor Centrafilm te Dordrecht;

Overwegende, dat verzoekster de aan hoofde van dit vonnis vermelde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut heeft uitgelokt en van die beslissing tijdig in beroep is gekomen, verzoekende, dat de Raad die beslissing zal vernietigen en verstaan, dat de exploitatierechten van de film „Bel-Ami” voor Nederland niet behoren tot het „vijandelijk vermogen” in de zin van artikel 3 juncto artikel 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut het verzoek heeft bestreden op grond, dat de auteursrechten op de onderhavige film ten tijde van het in werking treden van voormeld besluit toebehoorden aan een vijandelijke onderdaan en mitsdien ingevolge artikel 3 van dat besluit in eigendom zijn overgegaan op de Staat en ingevolge artikel 10 door genoemd Instituut worden beheerd;

Overwegende, dat uit het bepaalde bij het eerste en het tweede lid van art. 4 van de herziene Berner Conventie — tot welke Conventie zowel Nederland als Duitsland en Oostenrijk zijn toetreden — volgt, dat die Conventie aan de auteur in ieder Verbondsland een recht geeft, in omvang en in werking gelijk aan dat hetwelk de eigen wetgeving van dat land bij rechtstreekse toepasselijkheid van die wetgeving aan nationalen verleent; dat derhalve voor de maker van de film „Bel-Ami” destijds voor Nederland een afzonderlijk, van de in andere landen voor die film geldende auteursrechten te onderscheiden, auteursrecht is ontstaan;

Overwegende, dat het auteursrecht niet enkel een vermogensrecht vormt, doch een persoonlijk recht van de auteur tot het openbaar maken en veelvoudigen van het door hem geschapen werk insluit, welk recht niet tegen zijn wil door anderen kan worden uitgeoefend; dat deze opvatting uitdrukking heeft gevonden in het laatste lid van artikel 2 der Auteurswet 1912 en in artikel 21, aanhef en onder 1e der Faillissementswet, ingevolge welke artikelen onderscheidenlijk het auteursrecht, hetwelk toekomt aan de maker van het werk, zomede na het overlijden des makers, het auteursrecht op niet openbaar gemaakte werken, hetwelk toekomt aan degene, die

het als erfgenaam of legetaris van de maker verkregen heeft niet vatbaar is voor beslag, en het auteursrecht, voor zover het voor beslag niet vatbaar is, buiten het faillissement wordt gehouden;

Overwegende, dat hieruit voortvloeit, dat het auteursrecht, zo het zich in handen van de maker bevindt, niet zonder zijn medewerking op een ander kan overgaan, omdat de aard van dat recht zich daartegen verzet;

dat verzoekster nu ter gelegenheid van de mondelinge behandeling dezer zaak heeft gesteld, dat ten tijde van het in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen het auteursrecht op de film „Bel-Ami” voor Nederland zich bevond in handen van de maker Willy Forst en dat dit recht in zijn handen is gebleven totdat het met zijn medewerking is overgedragen op de bovengenoemde Zwitserse vennootschap, waaraan verzoekster hare rechten ontleent;

dat, indien zulks juist zou zijn, bedoeld auteursrecht niet ingevolge artikel 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat zou zijn overgegaan, met het gevolg, dat het Nederlandse Beheersinstituut geen beheersrecht ten aanzien van dat auteursrecht zou kunnen doen gelden;

dat echter het Nederlandse Beheersinstituut het te dezen door verzoekster gestelde heeft ontkend, zodat zij, overeenkomstig haar aanbod, dienaangaande bewijs zal hebben te leveren;

BESCHIKKENDE:

Alvorens verder te beslissen;

Laat verzoekster toe tot het leveren van het bewijs, dat het auteursrecht voor Nederland van de film „Bel-Ami” zich ten tijde van het in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen bevond in handen van de maker Willy Forst, en dat dit recht in zijn handen is gebleven, totdat het met zijn medewerking werd overgedragen aan de „Film-Holding Aktiengesellschaft” te Zürich;

Verstaat, dat verzoekster dit bewijs door geschriften en/of getuigen zal mogen leveren en dat zij voor zover zij schriftelijk bewijs wenst bij te brengen, de betrokken schriften binnen twee maanden na deze uitspraak zal moeten overleggen ter Griffie van de Raad, onder toezending van afschriften aan de wederpartij, en dat zij, voor

zover zij bewijs door getuigen wenst te leveren, zich tot de Raad zal kunnen wenden ter bepaling van een tijdstip voor het getuigenverhoor;

Houdt iedere verdere beslissing aan.

No. 51/139

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 31 October 1950. (Mrs. de Gaay Fortman, Schreuder en van Nieuwkuyk).

Aan de erkenning van een vordering door het N.B.I. komt slechts rechtskracht toe in het kader van het aan het N.B.I. opgedragen beheer van een vijandelijk vermogen, terwijl daaruit noch voor appellant noch voor de aldus erkende crediteur buiten of na afloop van dat beheer enig recht of enige gehoudenheid kan voortvloeien.

Appellant, ingevolge art. 2 E 133 als vijandelijk onderdaan aangemerkt, kan niet als „belanghebbende” worden beschouwd bij het besluit van het N.B.I. waarvan beroep. De mededeling van het N.B.I. dat appellant binnen een maand van het besluit in beroep zou kunnen komen, is zonder betekenis.

Beroep niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 24-12-'49 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van L. H. Buys, (verder te noemen appellant), wonende te Poeldijk, gemachtigde Mr. H. B. Wieringa, procureur te Amsterdam, waarbij beroep is ingesteld van een besluit van het *Nederlandse Beheersinstituut* (verder te noemen het N.B.I.), aan appellants gemachtigde medegedeeld bij brief van het N.B.I. dd. 25-11-'49 Reg. no. 74172. P. 57127;
- b. de voormelde brief in originali;
- c. een op 18-3-'50 ingekomen verzoekschrift van het N.B.I., gemachtigde Mr. C. D. van Vliet, procureur te Amsterdam;
- d. een op 31-5-'50 ingekomen verzoekschrift van de N.V. S. Zurel & Co. gevestigd te Amsterdam (verder te noemen de mede-verzoekster), gemachtigde Mr. J. van der

Hoeven, procureur te Amsterdam;

een op 20-6-'50 ingekomen verweerschrift van S. Italiaander, M. Agsteribbe, S. de Casseres, Ph. Nikkelsberg, L. Bresser, J. Boeken, en N. Nikkelsberg (verder te noemen de mede-verweerders), gemachtigde H. A. Polak, accountant te Amsterdam;

Gehoord de gemachtigden van partijen en Mejuffrouw de Jong, mede verschenen voor het N.B.I., ter zitting van de Raad op 10-10-'50;

Overwegende dat het Besluit van het N.B.I., waarvan beroep, betreft de erkenning van een vordering van de mede-verweester, groot f 26.813,99 en van een vordering van de gezamenlijke mede-verweerders, groot f 7.092,98, ten laste van het vermogen, tevoren toebehorend aan appellant, die — zoals door hem is gesteld en tussen partijen vaststaat — op grond van het bepaalde bij artikel 2 van het K.B. E 133 als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt, terwijl het bestaan van die vorderingen door appellant wordt bestreden;

Overwegende dat het bedoelde vermogen ingevolge artikelen 3 en 10 van K.B. E 133 met het in werking treden van dat Besluit van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan, behoudens de erkenning door het N.B.I. van vorderingen van derden jegens appellant ingevolge de artikelen 25 tot en met 28 van dat Besluit, terwijl dit vermogen ten behoeve van de Staat wordt beheerd door het N.B.I.;

Overwegende dat appellant tengevolge van die eigendomsovergang geen eigen belang meer heeft bij het bedoelde vermogen en bij de eventuele vermindering daarvan als gevolg van erkenning van vorderingen ten laste daarvan door het N.B.I.;

Overwegende dat voorts aan een zodanige erkenning slechts rechtskracht toekomt in het kader van het aan het N.B.I. opgedragen beheer van dat vermogen, terwijl daaruit noch voor appellant noch voor de aldus erkende crediteuren buiten of na afloop van dat beheer enig recht of enige gehoudenheid kan voortvloeien;

Overwegende dat appellant ook niet heeft gesteld dat hij een verklaring van het N.B.I. heeft verzocht, dat hij niet langer vijandelijk onderdaan is, en daarbij aannemelijk heeft gemaakt,

dat hij met een belangrijke mate van waarschijnlijkheid mag verwachten, dat die verklaring hem zal worden verleend;

Overwegende dat appellant derhalve niet kan worden beschouwd als „belanghebbende” bij het besluit van het N.B.I., waarvan beroep, terwijl zijn belang veeleer zou medebrengen, dat zijn crediteuren voor een zo groot mogelijk deel van hunne vorderingen verhaal nemen op het in eigendom op de Staat overgegaan vermogen, door welk verhaal appellant mede zal worden bevrijd; waaraan niet afdoet dat het N.B.I. bij zijn bestreden besluit aan appellants gemachtigde heeft medege-deeld, dat appellant binnen een maand van dat besluit in beroep zou kunnen komen;

Overwegende dat het beroep mitsdien niet-ontvankelijk moet worden verklaard;

Overwegende ten aanzien van de kosten van het geding, dat appellant veroordeling van het N.B.I. in de kosten heeft verzocht;

dat het N.B.I., het bestreden besluit verdedigend, zich aan 's Raads oordeel heeft gerefereerd onder protest van kosten en tevens aan de Raad heeft verzocht de betrokken crediteuren, zijnde de mede-verweester en de mede-verweerders, in het geding te roepen, aan welk verzoek de Raad gevolg heeft gegeven;

dat de mede-verweester heeft verzocht het beroep af te wijzen, althans hare vordering op appellant vast te stellen op het in het bestreden besluit vermelde bedrag, verminderd met f 9.000,— met verwijzing van appellant in de kosten; en dat de mede-verweerders eveneens het beroep hebben bestreden, zonder aan hun verweerschrift een bepaalde conclusie toe te voegen;

Overwegende dat de Raad, waar de instelling van het beroep en de oproeping van de mede-verweester en de mede-verweerders als partijen in het geding mede zijn geïnstigeerd door de voormelde mededeling van het N.B.I. aan appellants gemachtigde en door het voormelde verzoek van het N.B.I. aan de Raad, terwijl de gedingvoering van alle partijen onnodig heeft plaats gehad, nu het beroep niet-ontvankelijk moet worden verklaard, aanleiding vindt om te verstaan dat ieder der partijen hare eigen kosten zal dragen;

RECHTDOENDE:

Verklaart het beroep niet-ontvanke-lijk;

Verstaat dat ieder der partijen hare eigen kosten zal dragen.

No. 51/140

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
7 Februari 1951. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Art. 2 al. 2 E 133 bepaalt geheel algemeen wie als vijandelijk onderdaan moet worden aangemerkt en maakt geen verschil of de betreffende daarnaast nog een andere nationaliteit bezit. Het Besluit D 16 heeft de mogelijkheid van een dubbele nationaliteit gecreëerd, terwijl het Besluit E 133 te dien aanzien geen bijzondere voorziening heeft getroffen, hetgeen er op wijst, dat het 's wetgevers bedoeling is geweest, het Besluit E 133 op bipartiden van toepassing te doen zijn.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 2, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 24 Februari 1950 ingekomen verzoekschrift van Trijntje Reyling, weduwe van Dr. Hermann Peter Wirth, wonende te Zeist, ten deze domicilie kiezende ten kantore van Mrs. J. W. F. Donath, G. A. de Cocq en D. P. Dirkzwager, advocaten en procureurs te Arnhem, waarbij in hoger beroep wordt gekomen van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (vertegenwoordiging te Arnhem) vervat in diens brief aan Mr. J. W. F. Donath, d.d. 13 Januari 1949 (ten rechte 1950) dat „op grond van het bepaalde in de artikelen 2, 3 en 10 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) het voormalig vermogen van Mevrouw de Weduwe T. Wirth-Reyling in 1945 onder beheer werd gesteld” en waarin aan deze afdeling wordt verzocht om met vernietiging van genoemde beslissing te bepalen, dat de bepalingen van genoemd Besluit op haar (verzoekster) niet van toepassing zijn en het beheer mitsdien behoort te worden opgeheven;

Mede gezien het verweerschrift van het Beheersinstituut van 25 Juli 1950 met aan het slot de conclusie dat het verzoek behoort te worden afgewezen;

Gehoord ter zitting van de 10e Jan. 1951 de verzoekster in persoon, haar raadsman Mr. Donath en het Beheersinstituut bij monde van Mr. E. E. Poublon;

Kennis genomen hebbende van de overgelegde stukken en overige bescheiden, waaronder een op verzoekster betrekking hebbend dossier van de Rijksvreemdelingendienst;

Overwegende, dat het hoger beroep tijdig is ingesteld en ook overigens kan worden ontvangen;

Overwegende, dat als zijnde deels erkend, deels onweersproken gelaten en overigens gestaafd door de in het geding gebrachte bescheiden is komen vast te staan:

dat verzoekster en haar op 2 December 1943 te Berlijn overleden echtgenoot, de apotheker Dr. H. P. Wirth, bij de aanvang van de oorlog met Duitsland, de Nederlandse nationaliteit bezaten;

dat dit echtpaar na uitreiking te Arnhem op 5 December 1941 door de Amtliche Deutsche Beratungsstelle in den Niederlanden van de door de Reichsstatthalter in der Westmark und Chef der Zivilverwaltung in Lotharingen afgegeven Einbürgerungsurkunde, gedagtekend te Saarbrücken, 14 November 1941, volgens de Duitse wetgeving op dit stuk met ingang van eerstgenoemde datum de Duitse nationaliteit heeft verkregen;

dat echter ingevolge het bepaalde in artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 22 Mei 1943 (Staatsblad No. D 16) zowel verzoekster als wijlen haar man ondanks de verkrijging van de Duitse nationaliteit tengevolge van „Einbürgerung” hun Nederlanderschap niet hebben verloren;

dat verzoekster derhalve een bipartide is, n.l. behalve haar Nederlandse nationaliteit ook die van de vijandelijke staat Duitsland bezit;

Overwegende, dat verzoeksters raadsman nu heeft betoogd, dat het Besluit Vijandelijk Vermogen (K.B. E 133) er niet toe dwingt om bij het bestaan van een dubbele nationaliteit, waarvan één een vijandelijke is, de desbetreffende persoon als vijand aan te merken, maar de rechter, naar de beginselen van het Nederlands internationaal privaatrecht, in een geval als het onderhavige, een keuze behoort te doen tussen beide nationaliteiten; dat in casu ongetwijfeld de keuze ten gunste van de Nederlandse behoort te vallen, en de-

ze moet prevaleren, omdat verzoekster geen enkel contact heeft gehad met Duitsland, daar nimmer heeft gewoond, nimmer pro-Duits is geweest, zelf niets heeft gedaan om de Duitse nationaliteit deelachtig te worden en de Duitse nationaliteit zou hebben verkregen uitsluitend en alleen doordat haar man destijds geheel buiten haar om blijkbaar een verzoek tot naturalisatie aan de Duitse autoriteiten heeft gedaan;

Overwegende, dat de Raad het standpunt van genoemde raadsman niet deelt;

dat, wat er waar moge zijn van de stelling, dat naar Nederlands internationaal privaatrecht, de Nederlandse rechter in het algemeen de bevoegdheid bezit om bij het bestaan van een dubbele of meervoudige nationaliteit te bepalen welke van de twee of meer nationaliteiten zal prevaleren boven de andere, dit keuzerecht de rechter niet toekomt in de gevallen, dat het gaat om de toepassing van het bepaalde in art. 2 van het K.B. E 133 en daarmee verwante wetsbepalingen;

dat dit artikel in alinea 2 geheel algemeen bepaalt, dat als vijandelijke onderdanen worden aangemerkt:

„natuurlijke personen, die onderdanen zijn of te eniger tijd na de tiende Mei 1940 zijn geweest van een vijandelijke staat”, zonder dat daarbij enig onderscheid wordt gemaakt tussen personen, die naast hun vijandelijke nationaliteit wèl of niet bezitten de nationaliteit van enige andere, hetzij neutrale, hetzij met Nederland geallieerde staat, dan wel de Nederlandse nationaliteit zelf;

Overwegende, dat het feit dat de Koninklijke Wetgever die in het Besluit D 16 in 1943 opzettelijk voor Nederlanders en Nederlandse onderdanen de mogelijkheid van een dubbele nationaliteit had gecreëerd, bij de vaststelling van artikel 2 van het op 25 October 1944 in werking getreden Besluit E 133, t.a.v. de in artikel 1 van eergemeld Besluit D 16 omschreven categorie van Nederlanders (c.q. Nederlandse onderdanen) geen bijzondere voorziening heeft getroffen er op wijst, dat het wel degelijk 's wetgevers bedoeling is geweest ook die bipatride Nederlanders, welke mede onderdanen zijn of te eniger tijd na 10 Mei 1940 geweest zijn van een Staat, waarmee het Koninkrijk in staat van oorlog is, voor de toepassing van het Besluit Vij-

andelijk Vermogen als vijand te beschouwen;

Overwegende, dat het Beheersinstituut derhalve terecht verzoekster als vijandelijk onderdaan heeft aangemerkt en haar vermogen terecht als eigendom van de Staat voor en namens de Staat beheert;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat verzoekster ter terugbekoming van dit vermogen door middel van de afgifte van een non-enemy-verklaring, het Beheersinstituut zal moeten adriëren en bij weigering van een desbetreffend verzoek zich in hoger beroep tot deze Afdeling kan wenden;

Gelet op het bepaalde in het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Rechtdoende in hoger beroep:

Bekrachtigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan appèl.

No. 51/141

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
10 April 1951. (Mrs. Jhr. Dr. Cal-
koen, Polak en van Opstall).

Bij de berekening van het vermogen van appellant per Februari 1948 heeft het N.B.I. rekening gehouden met de ambtshalve vermindering van de belastingaanslag in Mei 1949 en niet met de hogere belastingaanslagen, zoals deze in Februari 1948 ten onrechte waren opgelegd.

Het vermogen zoals bedoeld in het vonnis van verbeurdverklaring, is het vermogen onder berekening van de werkelijk verschuldigde belastingen en niet met aftrek van de abusievelijk opgelegde aanslagen.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Art. 8 H 336).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 17 Maart 1950 ingekomen verzoekschrift van Mr. X., wone-
nende te Dordrecht, hierna genoemd
appellant en het op 30 Augustus 1950
ingekomen verweerschrift van het Ne-
derlandse Beheersinstituut, hierna ge-
noemd N.B.I., van welke geschriften
de inhoud geacht moet worden in dit
vonniss te zijn geïnserieerd;

Gehoord de mondelinge toelichting

van appellant en het N.B.I., door appellant in persoon gedaan, namens het N.B.I. voorgedragen door Mr. J. P. van Loon;

Overwegende, dat door de erkenning, althans bij gebreke van tegenpraak door het N.B.I., vaststaan de navolgende door appellant gestelde feiten:

1. dat het Tribunaal voor het Arrondissement 's-Gravenhage op 26 Februari 1948 uitspraak doende in de zaak tegen appellant o.m. heeft bepaald gedeeltelijke verbeurdverklaring van het vermogen van appellant, in dier voege, dat deze zal betreffen drie vierde gedeelte van zijn vermogen;
2. dat de Hoge Autoriteit op 31 Mei 1948 op bovenvermelde uitspraak het fiat-executie heeft verleend met beperking van de verbeurdverklaring tot op de helft van het vermogen op de dag der uitspraak;
3. dat op deze dag, d.w.z. 26 Februari 1948, aan appellant waren opgelegd de navolgende definitieve aanslagen, ten aanzien waarvan de termijnen voor het indienen van een bezwaarschrift verstreken waren: Inkomstenbelasting 1944: f 39.860,40 Inkomstenbelasting 1945: f 25.261,50
4. dat in Mei 1949 ingevolge door of namens appellant daartoe in begin 1949 gedane stappen de Inspecteur der Directe Belastingen de aanslagen ambtshalve heeft verminderd met f 34.121,30 resp. f 24.868,80 dus tot f 5.739,10, resp. f 392,70;
5. dat het N.B.I., ter voorbereiding o.m. van de executie van de verbeurdverklaring, aan appellant een vermogensopstelling, waaruit o.m. moest blijken het vermogen van appellant op 26 Februari 1948, heeft doen toekomen, waarin onder het passief voor de definitieve aanslagen I.B. 1944 en 1945 slechts waren opgevoerd de bedragen f 5.739,10 en f 392,70;
6. dat appellant daartegen bij brief d.d. 15 Februari 1950 heeft geprotesteerd en heeft betoogd, dat daarvoor hadden moeten zijn opgevoerd f 39.860,40, resp. f 25.261,50 en heeft verzocht de opstelling aldus te wijzigen;
7. dat het N.B.I. dit heeft geweigerd bij brief d.d. 21 Februari 1950;

Overwegende, dat appellant bij het

onderhavige verzoekschrift, alzo tijdig van deze beslissing in beroep is gekomen en heeft verzocht deze te vernietigen en te bepalen, dat in de vermogensopstelling per 31 December 1945, 1946, 1947 en 1948 dienende ter berekening van de beheerskosten, en in de vermogensopstelling per 26 Februari 1948, dienende ter berekening van het verbeurdverklaarde gedeelte van verzoekers vermogen, als passiefposten worden opgenomen: Inkomstenbelasting 1944 voor f 39.860,40; Inkomstenbelasting 1945 voor f 25.261,50;

Overwegende, dat appellant dit verzoek hierop grondt, dat op 26 Februari 1948 de aanslagen I.B. 1944 en 1945 ad f 29.860,40 en f 25.261,50 rechtens onbetwistbare en opeisbare vorderingen waren, welke later onverplicht door de Inspecteur zijn verminderd, zonder dat dit kon worden gevorderd en dus later in wezen ten dele zijn kwijtgescholden;

Overwegende echter dat hier van kwijtschelding niet mag worden gesproken nu de Inspecteur bij een brief d.d. 22 Juli 1950, door het N.B.I. overgelegd, heeft bericht, dat op die aanslagen geen kwijtscheldingen zijn verleend, doch dat deze door hem verlaagd zijn, omdat zij onjuist waren en appellant bij de mondelinge toelichting heeft verklaard, dat bij het opleggen daarvan was uitgegaan van een inkomen, groter dan dat in feite door hem over de belastingjaren waarvoor zij werden opgelegd, was genoten;

Overwegende, dat hieruit voortvloeit, dat voor de berekening van het vermogen in de zin waarin dit woord in de verbeurdverklaring is gebruikt en welke daaraan voor de berekening van beheerskosten moet worden gehecht, geen grotere bedragen voor genoemde aanslagen behoorden te worden opgenomen dan die van de aanslagen, zoals die luiden na de vermindering;

Overwegende mitsdien, dat de beslissing van het N.B.I., waarvan beroep, was juist en behoort te worden bekrachtigd en hieraan niet afdoet de omstandigheid, dat mogelijk bij de berekening van de vermogensbelasting verschuldigd wegens het bezit van een vermogen op een bepaalde datum, het gehele bedrag van een aanslag die op die dag reeds was opgelegd, als passief in aanmerking zou moeten worden genomen, ook dan indien die aanslag later wordt verminderd, aangezien dit

geen reden is om bij de berekening van het vermogen, waarop de verbeurdverklaring moet worden toegepast en waarover de beheerskosten verschuldigd zijn, een andere methode van berekening te volgen, dan die welke het N.B.I. hier in praktijk heeft gebracht en welke door de Raad op de hierboven aangegeven gronden de juist wordt geacht;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, neergelegd in zijn brief d.d. 21 Februari 1950, waarvan beroep.

No. 51/42

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20
November 1950. (Mrs. Tabingh Suermond, de Flines en van Nieuwkuyl).

Appellante heeft de beroepstermijn van art. 68 E 100 overschreden en overgelegd de verklaring van instemming van de Afd. Effectenregistratie zoals bedoeld in art. 68 sub 4 E 100.

De Raad verwerpt de bewering van appellante, waarmee zij de overschrijding van de appèltermijn wil aannemelijk maken.

Art. 21 E 100 is niet van toepassing op de appèlprocedure van de beslissingen van de Afd. Effectenregistratie.

Appellante niet ontvankelijk verklaard in haar appèl.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van de N.V. *Sigaretten- en Tabakfabriek „Chapchal Frères”*, gevestigd te Delft, waarbij zij in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 1 Maart 1950 AR. Doss. 8355/2-R 75-45044/7 Geschillen, waarbij aan W. F. van Leeuwen, wonende te 's-Gravenhage, erkenning is verleend in den eigendom van 4 obligaties à f 100,— 3½ % Nederland 1942 Serie C no. 120530 tot en met 120533;

Gelezen een verweerschrift van W. F. van Leeuwen, voornoemd;

Gezien de stukken, waaronder een expeditie van genoemde beslissing;

Gelet op de mondelinge behandeling;

Overwegende dat de bechikking, waarvan appèl, is gedateerd 1 Maart 1950 en blijkens een op de overgelegde expeditie gestelde, gewaarmerkte, aantekening, deze is uitgegeven op 15 Maart 1950, terwijl het appèlrequest is gedagtekend 30 Mei 1950 en blijkens een aantekening daarop gesteld, op 2 Juni 1950 bij den Raad is ingekomen, derhalve ten minste 1½ maand na het verstrijken van den appèltermijn

Overwegende, dat appellante ter zake het volgende heeft aangevoerd:

dat appellante tegen deze beslissing in hoger beroep komt, hoewel de in art. 68 van K.B. F 272 gestelde termijn van 30 dagen (welke termijn aanvangt op 15 Maart 1950, zijnde de dagtekening van het aangetekend schrijven, waarbij de expeditie aan appellante werd toegezonden) reeds is verstreken;

dat appellante zich tot de Afdeling Effectenregistratie heeft gewend met het verzoek haar de in het 4e lid van vermeld art. 68 vermelde instemming te verlenen, dat Uw Afdeling dit beroep alsnog ontvankelijk verklaart;

dat appellante in de waan heeft verkeerd, dat de in de beslissing, waarvan beroep, genoemde datum van 15 Juni 1950, waarop de litigieuze obligaties door het inleveringskantoor aan gentimeerde moeten worden uitgeleverd, als uiterste termijn voor het indienen van een beroepschrift gold;

dat appellantes directeur zijn verweer heeft gevoerd zonder rechtskundige bijstand en als niet-deskundige in verwarring is gebracht door het dictum sub III;

dat appellante hoopt, dat Uw Afdeling haar beroep op grond van genoemde omstandigheden ontvankelijk zal verklaren;

dat appellante meent, dat Uw Afdeling ook *ambtshalve* dit verzoekschrift ondanks de te late indiening in behandeling kan nemen met toepassing van art. 21 (1 sub 3e) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer; zoals dit is gewijzigd bij de Wet van 16 Januari 1947 (H 22);

dat art. 21 wel voorkomt in Hoofdstuk III van K.B. E 100, doch dat art. 36 (zoals dit is gewijzigd bij K.B. F 272) bepaalt, dat dit Hoofdstuk (III) niet van toepassing is op het rechtsherstel met betrekking tot effecten, die ingevolge Hoofdstuk IV moeten worden geregistreerd, *voorzover dat hoofdstuk afwijkende voorschriften geeft;*

dat Hoofdstuk IV geen voorschriften geeft omtrent het *ambtshalve* door Uw Afdeling in behandeling nemen van beroepschriften;

Overwegende, dat appellante nog heeft overgelegd een brief van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 26 Juni 1950, waarbij deze Afdeling verklaart er mede in te stemmen, indien de Raad het beroep ontvankelijk verklaart, ondanks overschrijding van de beroeps-termijn;

Overwegende, dat de Raad niet aanvaardt de beweringen van appellante, waarmee zij tracht aannemelijk te maken, waarom zij zich in den termijn van appèl kunnen vergissen, terwijl haar beroep op art. 21 van K.B. E 100 te dezer zake niet van toepassing is, daar het op een andere materie betrekking heeft;

Overwegende, dat de Raad derhalve appellante — ondanks de instemming van de Afdeling Effectenregistratie — niet-ontvankelijk acht in haar appèl;

RECHTDOENDE:

Verklaart appellante niet-ontvankelijk in haar appèl;

Veroordeelt haar in de kosten van dit appèl, aan de zijde van geïntimeerde begroot op f 15.—.

No. 51/143

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 20 April 1951 (Mrs. v. d. Loos, Lubbers en Worst).

Tijdens de bezetting is een onroerend goed gekocht door gerequesteerde, met de bedoeling dat na de bevrijding verzoeker in de eigendom daarvan zal worden gesteld. De kooppenningen zijn door verzoeker betaald, het beheer is steeds door verzoeker gevoerd, die ook de lasten heeft voldaan.

Rechtsbetrekking tussen gerequesteerde en het onroerend goed vernietigd en de rechten op het perceel overgebracht op verzoeker.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23, 113a).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift no. 727/50 ingediend door *Joël Hamme*, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. W. A. M. Aarts, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, later Mr. A. Levy, advocaat en procureur te Amsterdam;

Gezien het schrijven van Mr. J. C. H. Niegeman, notaris te Bussum, dd. 12 Februari 1951 mede namens B. van Norren, D. Selders en H. J. Ruegg en van Mevrouw M. E. Tomuszeit, dd. 22 October 1950;

Gelet op de behandeling ter zitting van 5 Januari 1951 en 6 April 1951 en het verhoor van de getuigen Mevrouw Aarts, Mr. J. W. M. Aarts, B. van Leeuwen en J. J. Meeuwssen;

Overwegende dat het verzoek betreft het brengen in de eigendom van verzoeker van de helft van de dubbele villa met houten schuurtje, staande en gelegen aan de Meerweg 2a te Bussum, kadastraal bekend Gemeente Bussum, Sectie F no. 287, groot 5 A, 55 CA. door nietig te verklaren de rechtsbetrekkingen tussen genoemde Tomuszeit en gemeld perceel en voorts de gevolgen dier nietigverklaring in die voege te regelen, dat alle rechten en aanspraken, die Mevrouw Tomuszeit voornoemd volgens aankoopacte heeft verkregen, geacht worden door de heer Hamme te zijn verkregen, zodat laatstgenoemde eigenaar van voormeld perceel is, met bevel van de Bewaarder der Hypotheken en het Kadaster te Amsterdam om dit zelf in de door hem gehouden registers te vermelden en een afschrift dezer uitspraak daarin op te nemen en over te schrijven;

het gelegde conservatoir beslag van waarde te verklaren;

Mevrouw Tomuszeit te veroordelen in de kosten van het geding, die van het beslag daaronder begrepen;

Overwegende dat de gronden voor dit verzoek in den brede zijn weergegeven in de acte van zwarigheden opgemaakt door Abraham Visser, candidaat-notaris, waarnemende het kantoor van den notaris Arnold van den Bergh;

Overwegende dat door de verklaringen der ter zitting gehoorde getuigen wordt bevestigd hetgeen verzoeker heeft aangevoerd n.l. dat Tomuszeit ten tijde van de koop van gemeld perceel zelf geen middelen tot betaling bezat;

dat verzoeker die middelen heeft verschafte;

dat deze laatste, daar hij van Joodse bloede was, zelf het perceel niet kon kopen en dat Tomuszeit had toegezegd als de oorlog voorbij was te zullen medewerken het perceel ten name van verzoeker te doen stellen;

dat het beheer steeds door verzoeker is gevoerd en de lasten door hem zijn

voldaan en Tomuszeit zich nimmer daarmede heeft ingelaten;

Overwegende dat derhalve aan verzoeker hetgeen door hem gevorderd wordt kan worden toegewezen, waarbij de kosten van het proces-verbaal en die ten behoeve van de Afdeling Onroerende Goederen tezamen f 375,— ten laste van Tomuszeit komen;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de rechtsbetrekkingen bestaande tussen M. E. Tomuszeit, wonende te Hilversum, Albertus Perksstraat 55 en de helft van de dubbele villa met houten schuurtje, aanhoren, ondergrond, erf en tuin staande en gelegen aan de Meerweg no. 2a te Bussum, kadastraal bekend gemeente Bussum Sectie F. no. 287, groot 5 a en 55 ca.

Verstaat dat alle rechten en aanspraken, welke Tomuszeit volgens de koopacte van 17 April 1944 op gemeld perceel heeft verkregen, overgaan op verzoeker;

Gelast den Bewaarder der Hypotheken en Kadaster te Amsterdam in de door hem gehouden registers dit op te nemen en afschrift dezer uitspraak te vermelden;

Verklaart van waarde het ten processe bedoelde door verzoeker gelegd conservatoir beslag;

Veroordeelt Tomuszeit tot betaling der kosten van het proces-verbaal van den candidaat-notaris A. Visser en die van de Afdeling Onroerende Goederen tezamen f 375,— en van de kosten op deze behandeling aan verzoekers zijde gevallen tot heden begroot op f 150,—, die van het beslag daarin begrepen.

No. 51/144

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 2 April 1951. (Mrs Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).

Het N.B.I. heeft beroep ingesteld tegen een beslissing van de Afd. Effectenregistratie, waarbij erkenning is verleend van de eigendom van effecten aan geïntimeerde, op grond dat de eigenaar der effecten onbekend zou zijn en aan de Staat zouden toekomen.

Uit de gestelde feiten blijkt niet, dat de eigenaar der effecten onbekend is, doch dat het eigendomsrecht van geïntimeerde door appelland wordt be-

twist. Bovendien is appelland als beheerder van vijandelijk vermogen niet zonder meer bevoegd om ten deze de Staat te vertegenwoordigen.

Aan de enkele verwachting dat enig effect ingevolge art. 62 E. 100 aan de Staat kan toevallen, kan niet het recht worden ontleend als belanghebbende in het geding op te treden en de aanspraken van partijen te betwisten.

Appelland niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 45, 47, 62, 68 en 110).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 25-3-'50 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage, waarbij beroep is ingesteld van een aldaar niet nader omschreven beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad, vermeld in een brief van die Afdeling aan appelland dd. 3-3-'50 Recherche Dossier 1558, waarbij aan Meijuffrouw I. A. van de Meent, wonende te Utrecht, onder meer erkenning is verleend in de eigendom van de effecten:

- 1/10 cert. Kennecott Copper no. 13918;
- 1/18 „ The American Metal Cy. no. 969;
- 2/10 „ Shell Union Oil Corp. no. 1338, 127067;
- 1/10 „ Tidewater Associated Oil Corp. no. 9536;
- 1/10 „ U.S. Steel Corp. no. 10713;

b. een vervolgens door appelland overgelegd afschrift van de beslissing, waarvan beroep, d.d. 14-2-'49 no. D. 20200;

c. een op 12-8-'50 ingekomen verzoekschrift van I. A. van de Meent, thans echtgenote van H. Froonhof, wonende te Muiderberg;

d. een op 12-10-'50 ingekomen verzoekschrift van H. Schoppert, wonende te Voorburg;

Gelet op de overgelegde stukken;

Gehoord partijen, te weten Mr. R. J. Mulder als ambtelijk vertegenwoordiger van appelland, H. Froonhof als gemachtigde van zijne echtgenote Mevr. I. A. Froonhof-van de Meent vnd., en H. Schoppert in persoon, ter zitting van de Raad op 29-1-'51;

Overwegende dat appelland in beroep is gekomen van de voormelde beslissing van de Afdeling Effectenregistratie, voorzover deze betrekking heeft op de hierboven vermelde effecten, welker eigendomserkenning niet is geoponeerd, stellende dat appelland uit de voormelde brief van de Afdeling Effectenregistratie dd. 3-3-'50 van het bestaan daarvan kennis heeft gekregen, hetgeen door de andere partijen niet is bestreden, en dat op de voormelde effecten aanspraak is gemaakt zowel door Mejuffrouw I. A. van de Meent (thans Mevrouw Froonhof-van de Meent) als door H. Schoppert, doch dat appelland de eigendom noch van de ene noch van de ander kan aanvaarden en van mening is, dat derhalve de eigenaar van die effecten niet bekend is; op grond waarvan appelland bij zijn beroepschrift de Raad heeft verzocht de bestreden beslissing, voorzover deze betrekking heeft op die effecten, nietig te verklaren en te bepalen dat die effecten zijn geregistreerde effecten, ten aanzien waarvan het eigendomsrecht van den tegenwoordige bezitter niet is erkend, noch een vroegere bezitter in het eigendomsrecht is hersteld;

Overwegende dat Mevrouw Froonhof bij haar verweerschrift heeft verklaard, dat zij de voormelde effecten na de aankoop daarvan gedurende de bezettingstijd ten behoeve van een derde in bewaring heeft genomen, terwijl bij de mondelinge behandeling der zaak door haar gemachtigde is verklaard, dat zij die stukken in bewaring heeft voor H. Schoppert, dien zij als eigenaar daarvan beschouwt en erkent;

Overwegende dat H. Schoppert deze verklaring heeft bevestigd en de Raad heeft verzocht het beroep af te wijzen, daar de voormelde effecten hem toebehoren, terwijl zowel Mevrouw Froonhof als H. Schoppert de stelling van appelland, dat de eigenaar van die effecten onbekend is, hebben bestreden;

Overwegende dat appelland bij de mondelinge behandeling nog heeft verklaard, dat hij in dit geding optreedt voor de belangen van de Staat, op wien de eigendom der litigieuze effecten overgaat, indien noch het eigendomsrecht van den tegenwoordige bezitter wordt erkend noch een vroegere bezitter in het eigendomsrecht wordt hersteld, en tevens dat de litigieuze effecten ingevolge artikel 110 van K.B. E 100 onder het beheer van de Raad staan;

Overwegende dat uit de door appelland in zijn beroepschrift gestelde feiten, in verband met de door hem overgelegde stukken, niet kan volgen dat de eigenaar van de litigieuze effecten onbekend is, doch slechts dat de aanvankelijk door Mevrouw Froonhof en vervolgens door H. Schoppert gepretendeerde eigendom daarvan door appelland wordt betwist; terwijl bovendien, indien de eigenaar dier effecten onbekend ware, appelland, die slechts met het beheer van vijandelijk vermoegen is belast, niet zonder meer bevoegd zou zijn om ten aanzien daarvan aanspraken te doen gelden;

Overwegende dat appelland beoogt in beroep door de Raad te doen vaststellen dat, voorzover ten aanzien van de in de bestreden beslissing bedoelde effecten geen aanvragen of aangiften ingevolge artikel 45 of artikel 47 van K.B. E 100 zijn ingediend, ook het daarop door den tegenwoordige bezitter gepretendeerde eigendomsrecht niet kan worden erkend, en dat die effecten ingevolge artikel 62 van K.B. E 100 in eigendom aan de Staat overgaan;

Overwegende dat — daargelaten dat het beroep niet door de Staat is ingesteld en dat niet is gebleken dat appelland bevoegd is om de Staat in dit opzicht te vertegenwoordigen — ook de Staat zelf aan de enkele verwachting, dat enig effect hem ingevolge het bepaalde bij artikel 62 van K.B. E 100 zal toevallen (namelijk indien zowel de aanspraken op de eigendom daarvan van den tegenwoordige bezitter als die van een eventuele vroegere bezitter mochten worden afgewezen) niet het recht kan ontlenen om als belanghebbende in het onderhavige geding op te treden en de aanspraken der betrokken partijen te betwisten;

Overwegende dat in dit geval uit de stellingen van het beroepschrift blijkt, dat appelland geen aanspraken van de Staat uit eigen hoofde op de litigieuze effecten pretendeert, en derhalve het beroep niet kan worden ontvangen;

RECHTDOENDE:

Verklaart appelland niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordeelt appelland in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van Mevrouw I. A. Froonhof-van de Meent en van H. Schoppert gevallen ten aanzien van ieder van hen tot op heden begroot op f 50,—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorziening van rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	145
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	145
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	146
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	155
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	156
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/145 t/m 52/152	pag. 385 t/m 400

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Onderdirecteur van het Nederlandse Beheersinstituut.

Bij K.B. van 15 December is als zodanig benoemd Drs. P. G. de Rijke, thans hoofd van de afdelingen beheer en liquidatie van het Nederlandse Beheersinstituut.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Het Nederlandse Beheersinstituut.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltung- und Renten-Anstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen mede, dat de lijsten nos. 124—125 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 20 December 1951, No. 248.)

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 108. Rectificatie.

In de kop, geplaatst boven de onder dit nummer in de vorige aflevering van dit Orgaan gepubliceerde uitspraak, moet in plaats van „af te wijzen” (derde regel van onder) worden gelezen „toe te wijzen”.

No. 110. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.) 7 Januari 1951 (i.z. J. Huizing N.B.I./H. Kremers).

Beroep tegen onderhandse verkoop, in April 1946, van dode en levende have van een landbouwbedrijf.

De Voorzitter — aan wie bij de behandeling is gebleken, dat bij het bedingen van de koopprijs met diverse factoren geen rekening is gehouden — stelt de verkoopwaarde ex aequo et bono f 3000,— hoger en veroordeelt de koper, omdat deze niet in staat is het gekochte terug te geven, tot betaling van genoemd bedrag aan appelllant.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelllant op de gronden, aangegeven in zijn beide appelrequesten — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnseereerd — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, heeft gevorderd:

a. vernietiging althans nietigverklaring van de onderhandse overeenkomst van verkoop en koop dd. April 1946 tussen de P.V.C. voor Drenthe in zijn hoedanigheid van beheerder over het vermogen van appelllant en partij Kremers, en betreffende appelllant's dode en levende have als in die overeenkomst gespecificeerd omschreven, met veroordeling van partij Kremers tot teruggave van al het bij die overeenkomst gekochte of subsidiair, voorzover hij tot teruggave van al het voormeld gekochte niet in staat mocht zijn, tot betaling aan verzoeker van de tegenwaarde ad f 18.470,— + f 3.106,50 = f 21.576,50 onder gehoudenheid van appelllant tot teruggave der ontvangen opbrengst ad 8.180,—;

b. veroordeling van het N.B.I. tot betaling aan appelllant van f 840,80 terzake van bij de aanvang van het beheer over appelllant's vermogen aanwezige doch sedert verdwenen en niet verantwoorde dode have ter waarde van f 840,80;

c. veroordeling van het N.B.I. in de kosten dezer procedure;

Overwegende, dat het N.B.I. bij haar hierboven genoemde conclusie van antwoord — welke eveneens moet worden geacht alhier in haar geheel te zijn geïnseereerd — en bij de mondelinge behandeling tegen deze vorderingen verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd:

primair: tot niet-ontvankelijkverklaring van appelllant;

subsidiair: tot onbevoegdverklaring Onzerzijds ten aanzien van appelllant's hierboven sub b omschreven vordering;

meer subsidiair: tot ontzegging van appelllant van diens vorderingen; kosten rechtens;

Overwegende, dat partij Kremers eveneens zowel schriftelijk — te weten bij zijn voornoemd verweerschrift, hetwelk moet worden geacht hier in zijn geheel te zijn ingevoegd — als mondeling ter terechtzitting verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn verzoek, althans tot afwijzing daarvan, met veroordeling van appellant in de proceskosten;

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat zowel het N.B.I. als partij Kremers zich hebben beroepen op de tardiviteit van het appel;

dat Ons echter niet is gebleken enz.;

dat Wij derhalve het door het N.B.I. en partij Kremers voorgedragen niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op tardiviteit van het appel, zullen moeten passeren en appellant in zijn beroep zullen moeten ontvangen;

Overwegende verder, dat partij Kremers zich ten processe nog heeft beroepen op een door hem te Onzer zitting in originali overgelegde onderhandse acte van „Overeenkomst inzake ontbinding pacht”, gedateerd 8 September 1950 en ondertekend door:

1. Hendrik Huizing Jzoon (appellant's vader),
2. Jan Huizing Hendrikszoon (appellant zelf) en
3. partij Kremers,

bij welke acte is ontbonden het pachtcontract dd. 5 Juli 1946 tussen Hendrik Huizing en partij Kremers en bij welke acte de beide hierboven sub 1 en 2 genoemde ondertekenaren tevens hebben verklaard:

„dat zij alle door hen tegen ondergetekende sub 3, Kremers, ingestelde rechtsvorderingen, acties en processen — voorzover deze thans nog aanhangig mochten zijn — onmiddellijk zullen doen eindigen, en dat zij volledig afstand doen van al hun rechten om te eniger tijd opnieuw een rechtsvordering in te stellen — of een acte of proces te beginnen — tegen de ondergetekende Kremers, zodat zij nimmer — om welke reden en op welke gronden dan ook — weer een dergelijke actie tegen de ondergetekende Kremers zullen mogen beginnen met betrekking tot de voormelde pachtverhouding en de verkoop van de roerende goederen, toebehoord hebbende aan de ondergetekende Jan Huizing”;

hebbende partij Kremers tenslotte bij deze acte verklaard, „de voormelde verbintenissen van de ondergetekenden sub 1 en 2 voor zich aan te nemen”;

Overwegende omtrent deze acte:

dat Ons ter zitting van 18 April 1951 is gebleken:

a. uit de desbetreffende verklaring van Mr. J. P. J. Scholtens qq. het N.B.I.: dat in deze regeling het N.B.I. niet is gekend;

b. uit de verklaring van de getuige J. A. Strick: dat partij Kremers bij hem — getuige — op kantoor kwam om een acte van pachtontbinding te maken en een briefje gaf met enige punten, waarop o.a. stond, dat alle pleit-zaken zouden worden afgelast;

dat de betwiste clausule op zijn (Kremers') verzoek erin is opgenomen;

dat over die clausule ten huize van Huizing is gesproken in deze zin, dat de heren zich op het standpunt stelden, dat Kremers er buiten stond, als de procedure tegen het N.B.I. door Huizing werd voortgezet (gelijk deze van plan was te doen);

dat getuige wèl wist van Huizing, dat die een zaak had aanhangig gemaakt tegen het N.B.I., maar niet wist, dat Kremers daarin betrokken was;

dat getuige wel wist van het bestaan van een pachtprocedure tegen Kremers;

dat getuige alleen wist, dat het tussen hen ging om een pachtontbinding;

dat Huizing wel heeft gezegd: „De zaak tegen het Beheersinstituut gaat door”;

dat getuige heeft begrepen, dat Kremers daar buiten stond;

Overwegende, dat — wat ook de intentie van partij Kremers moge zijn geweest bij het door de notarisklerk J. A. Strick als redacteur dezer acte van

ontbinding van het tussen partij Kremers en appellant's vader Hendrik Huizing bestaande pachtcontract doen opnemen van de bovengeciteerde clauule — Wij in ieder geval van oordeel zijn, dat de ondertekening door appellant's vader, appellant zelf en partij Kremers van bovenbedoelde acte van ontbinding — waarbij het N.B.I. geen partij is geweest — niet tengevolge kan hebben de beëindiging der onderhavige procedure, waarin zowel het N.B.I. als partij Kremers als geïntimeerden optreden, terwijl ook voor een — overigens door partij Kremers niet uitdrukkelijk verzocht — buiten het geding stellen van partij Kremers door Ons geen termen aanwezig worden geacht, gezien:

a. de strekking van het onderhavige appel (hetwelk zich in de eerste plaats richt tegen een liquidatie-handeling van het N.B.I. met betrekking tot appellant's vermogen, zijnde slechts als sequel van de door appellant gevorderde vernietiging dier liquidatie-handeling door hem gevorderd de veroordeling van partij Kremers tot teruggave aan appellant van de ingevolge de bestreden liquidatie-handeling door hem verkregen goederen of subsidiair, voorzover hij tot teruggave van al het gekochte niet in staat mocht zijn, tot betaling aan appellant van de tegenwaarde dier goederen onder gehoudenheid zijdens appellant tot teruggave aan partij Kremers van de ontvangen opbrengst) in verband met

b. het feit, dat blijkens de verklaring van de redacteur der ontbindingsacte partij Kremers wist, dat „de procedure tegen het Beheersinstituut door Huizing werd voortgezet”;
en met

c. het feit, dat niet alleen het N.B.I. — tegen wie dit appel is aanhangig gemaakt — in deze regeling niet is gekend, doch ook de beide raadslieden van appellant en van partij Kremers bij het totstandkomen dezer regeling niet zijn betrokken geweest;

En voorts ten gronde:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken: dat in April 1946 in opdracht van de P.V.C. voor Drenthe door drie taxateurs, te weten:

1. W. Caspers, plaatselijk bureauhouder van de P.V.C. te Dalen bij Coevorden;
2. Hdk. Havinga, plaatselijk bureauhouder van de P.V.C. te Oosterhesselen;
3. H. Ensink, rustend landbouwer en controleur-merker van het district Oosterhesselen;

van het „Bedrijf J. Huizing Oosterhesselerbrug” de volgende „Taxatie levende have, landbouwinventaris enz.” is opgemaakt:

2 paarden	f 1700,—
11 melk- en kalfk., gusten	„ 3500,—
3 guste pinken	„ 675,—
5 gr. kalveren	„ 725,—
1 kalf	„ 75,—
2 schapen	„ 80,—
3 varkens	„ 330,—
6 kippen (oud)	„ 10,—
aardappelen	„ 50,—
mest	„ 75,—
draad en palen	„ 50,—
plm. 3 H.A. rogge arbl. enz.	„ 330,—
landb. inventaris (rommel)	„ 580,—

Totaal f 8180,—

dat vervolgens bij de hierboven genoemde koopakte van roerend goed van Mei 1946 Roelof Wichers Hzn., P.V.C. voor Drenthe, ten deze handelende als beheerder over het vermogen van appellant heeft verkocht aan partij Kremers:

„De navolgende roerende goederen, in eigendom toebehorende aan” appellant „en behorende tot diens boerenbedrijf als: Twee Paarden, Elf Melk- en Kalkkoeien, Drie Guste-Pinken, Vijf Grootte Kalveren, een klein kalf, twee schapen, drie varken, zes kippen, en voorts aardappelen, mest, draad en palen en ingezaaid koren (rogge — ongeveer 3 hektare), benevens den volledige landbouwinventaris (landbouw-, deel- en melkgereedschappen) niets uitgezonderd, alles aan partijen voldoende bekend zoodat zij daarvan geene nadere omschrijving of aanduiding verklaren noodig te oordeelen”;

zijnde deze koopovereenkomst aangegaan voor de som van f 8180,—, welke koopsom op de datum der akte geheel is voldaan en waarvoor bij die akte volledig wordt gekwiteerd;

Overwegende, dat blijkens een door Ons in het door ons ambtshalve opgevraagde dossier van het N.B.I. aangetroffen brief dd. 24 September 1949 Afd. Akkerbouw van het Bureau van de Provinciale Voedselcommissaris voor Drenthe aan de Heer R. Wichers Hszn. te Assen — zijnde de P.V.C. voor Drenthe, die in zijne qualiteit van beheerder over appellant's vermogen als verkoper is opgetreden bij voornoemde koopakte — door deze P.V.C. aan zijn voornoemd Bureau opdracht is gegeven „betreffende het instellen van een „onderzoek naar de taxaties van de inventaris van het bedrijf Js. Huizing te „Oosterhesselerbrug, thans te Beilervaart F 24” en dat door J. Eiten, de ondertekenaar van vorenbedoelde brief van 24 September 1949, op 14 en 22 September 1949 aan die opdracht gevolg is gegeven, luidende deze brief verder in extenso als volgt:

„Uiteindelijk komen wij tot de volgende reconstructies van de specificatie van het taxatierapportje opgemaakt door de heren taxateurs W. Caspers, Hdk. Havinga en de controleur-merker van het district Oosterhesselen.

Bedrijf J. Huizinga, Oosterhesselerbrug.

2 Paarden.

Paarden waarvan een iets lammig f 1700,—
11 melk- en kalf- en guste koeien.

5 melk en kalkkoeien à f 350,— f 1750,—
4 „ „ „ à „ 300,— „ 1200,—
2 guste koeien à „ 275,— „ 550,—
..... „ 3500,—

Opmerking: rundvee ontzettend mager.

5 guste pinken.

3 guste pinken à f 225,— f 675,—
2 „ „ à „ 175,— „ 350,—
..... „ 1025,—

Kalveren

3 graskalveren geboren in '44 à f 125,— „ 375,—
1 kalf „ 75,—

Schapen

2 schapen samen „ 80,—

Varkens.

1 zeug f 250,—
2 loopvarkens à f 40,— „ 80,—
..... „ 330,—

5 kippen en 1 haan (oud) „ 10,—

Landbouwinventaris.

Aardappelen „ 50,—
Stalmest „ 75,—
Draad en palen „ 50,—
± 3 ha. rogge, arbeidslonen enz. „ 330,—
Cultivator „ 20,—

2 luchtwagens (zonder banden)	225,—
ploeg	15,—
driedelige eg	15,—
buiseg	10,—
bascule (gewichten niet aanwezig)	25,—
mestbak (alleen maar meer de bodem)	5,—
vee-opzet	5,—
aardappelzeef (niet veel bijzonders)	5,—
2 zo te noemen paardentuigen (was niets)	10,—
4 hooivorken	
1 schootvork	} samen
1 schop	
1 mestvork	} samen
1 meststikker	
1 houten zaaivat	} samen
1 spanzaag	
voorbint met klomp	} samen
aardappelschoffel zonder steel	
mesthaak	
kruiwagen (niet veel meer)	5,—
trekhark	2,—
± 60 kiembakjes geschat	8,—
20 Koekettingen	10,—
± 13 hl graanmengsel veel haver en afval	100,—
ladder klein	5,—
mestpost	} samen
3 voederbakken	
binnenpot kookpot (stuk)	5,—
3 melkbussen	} samen
theems	
2 melkemmern	30,—
partijtje hooi en stro	50,—

f 8180,—

Het is mij niet mogelijk van elk stuk apart de taxatiewaarde te bepalen, aangezien genoemde taxateurs mededeelden dat verschillende kleinere gereedschappen waren samengevoegd bij de taxatie. Ik vertrouw echter dat bovenstaande specificatie voldoende zal zijn. Ingesloten de mij gezonden bescheiden retour".

Overwegende, dat blijkens een opgave van de Provinciale Vereniging ter Bevordering der Paardenfokkerij in Drenthe (Afdeling N.W.P.) van 6 November 1950 appelland „in 1946 op naam had staan de volgende paarden:

- „Enosa 4147 D. geb. 13 Mei 1941. V. Grünwald 166 D.
- „M. Inosa 820 Dh, op 9 April 1946 verkocht aan H. Kremers, Oosterhes-selerbrug.
- „Acalda 34 D 200, geb. 11 Aug. 1943. V. Rulinus 200 D.
- „M. Aaltje 3434 D, op 13-4-'46 verkocht aan H. Kremers, Oosterh. brug";

Overwegende, dat blijkens een opgave der Vereniging „Het Nederlandsche Rundveestamboek" te 's-Gravenhage van 2 November 1950 „in Maart 1946 op" appellant's naam geboekt stonden:

99249 S Koosje	198447 RvJV Fransje	366549 RvJV Lientje's Anton
106242 R Coba	301665 „ Lientje 6	378226 „ Janny
106243 S Koosje 2	322447 „ Corrie	380846 „ Fransje 22
111827 R Jantina	325982 „ Gré	388454 „ Titania
120685 S Leida	333268 „ Janna 11	389333 „ Koosje 3
128944 S Oberona	348563 „ Lena	389668 „ Jannie
128945 S Janna	354042 „ Fransje 21	407455 „ Irene
139895 S Lientje 5		
147263 S Fransje 2		

eindigende deze opgave met de volgende mededeling:

„Verschillende dieren zijn bij de revisie van 1948 afgevoerd. Het is mogelijk, dat deze in Maart 1946 al niet meer op het bedrijf aanwezig waren”;

Overwegende, dat volgens opgave van appellant op deze lijst *niet* thuis horen de volgende drie dieren:

106243S, genaamd Koojsje 2)
106242R, genaamd Cobra) verkocht door appellant zelf
366549RvJV, genaamd Lientje's Anton (verkocht door de bedrijfsleider);
komende het na aftrek dezer drie runderen overblijvende *aantal* runderen op deze lijst ad twintig overeen met het aantal verkochte runderen, vermeld in het hierboven geciteerde taxatierapportje;

Overwegende omtrent de verkoop-waarde der litigieuze paarden in Mei 1946;

dat deze beide paarden — volgens de bovengenoemde opgave der Provinciale Vereniging ter Bevordering der Paardenfokkerij in Drenthe (Afdeling N.W.P.) van 6 November 1950 stamboekpaarden — moeten worden geklassificeerd als vallende in de qualiteitsklasse I als bedoeld in artikel 5 der „Prijzenbeschikking Paarden 1942”, zijnde de beschikking van de Secretaris-Generaal van het Departement van Landbouw en Visserij van 15 Mei 1942, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 15 en 16 Mei 1942 No. 93, onder vigeur van welke beschikking de litigieuze verkoop heeft plaats gehad;

dat de merrie Enosa, geboren 13 Mei 1941, tijdens de litigieuze verkoop in Mei 1946 vijf jaar oud was en derhalve viel in de in voornoemd artikel 5 aangegeven ouderdomsklasse „3—10 jaar”, zodat zij een maximum-taxatiewaarde had van f 1350,— plus 15 % of f 1552,50;

dat de merrie Acalda, geboren 11 Augustus 1943, tijdens de verkoop 2½ jaar oud was, derhalve viel in de ouderdomsklasse „2 jaar” en een maximum-taxatiewaarde had van f 1125,— plus 15 % of f 1293,75;

dat deze beide paarden tezamen dus tijdens de verkoop een *maximum-taxatiewaarde* hadden van f 2846,25, terwijl zij zijn verkocht tezamen voor f 1700,—;

dat Ons uit de verklaringen der drie als getuigen gehoorde taxateurs Willem Caspers, Hendrik Havinga en Hendrikus Ensink is gebleken, dat zij bij hun taxatie alleen op het uiterlijk hebben gelet en de paarden niet hebben getaxeed als stamboekpaarden, ofschoon partij Kremers volgens de verklaring van Hendrikus Ensink zelf aan deze taxateur had „verteld, dat het stamboekpaarden waren”, althans partij Kremers, naar getuige Ensink zich herinnert, dit „van één der beide paarden (heeft) gezegd”;

dat volgens de verklaring van de taxateur Hendrikus Ensink „een der paarden was iets lammig; hij was van achteren niet zo sterk; hij slingerde”, door welk gebrek volgens deze getuige, de waarde van dit paard met 25 % tot 40 %” verminderd werd, verklarende deze getuige omtrent „het andere paard”, dat dit „volgens Kremers niet al te mak (dus niet betrouwbaar)” was, hetgeen ook „op de waarde een drukkende invloed uitgeoefend” heeft;

dat volgens de verklaring van de getuige Lambertus Meyering, die gedurende de periode 15 April—15 September 1945 bedrijfsleider is geweest op de boerderij van appellant, in zijn tijd de twee paarden niet „lam” waren; „wel was één paard iets lastig”;

dat de getuige Hendrik Snijders volgens zijne verklaring „op 23 October „1945 de koeien en de paarden in het land (heeft) zien lopen bij de boerderij „van Huizing; zij zagen er toen goed uit;” — verklarende hij verder:

„Mij is niet opgevallen, dat een der paarden iets lammig was. Ik had in diezelfde wei een koe grazen.”;

dat volgens de mening van de getuige-deskundige Ir Heinrich Verschuyl, i.i., de verkoopprijs der litigieuze paarden „beslist te laag geweest” is, baserende hij deze mening mede op het feit, dat de paarden waren ingeschreven in het stamboek en zijnde hij — hoewel hij de paarden niet zelf gezien heeft — op grond van diverse algemene gegevens tot de conclusie gekomen, dat de waarde der twee paarden in totaal f 2846,25 moet hebben bedragen, een en ander met dien verstande, dat, indien de paarden iets lammig en/of niet mak zijn geweest, dit van invloed op de prijs is;

dat voorts de getuige Berend Katerberg — die „een of twee weken nadat Kremers het bedrijf van Huizing had overgenomen, ter gelegenheid van een boedelscheiding, die door de familie Kremers moest worden gemaakt, op hun verzoek de veestapel van Huizing, overgenomen door Kremers, gezien en gewaardeerd” heeft — heeft verklaard:

„De beide paarden in geschil ken ik ook; de bruine was wel mak en stond in het Stamboek; het waggelde wat van achteren (raar in het kruis).

De tweede was zwart: dat was een volbloed, maar was nog niet opgenomen in het Stamboek. Dat zwarte paard was niet mak. Kremers kon hem echter wel aan; ik ook wel; ik ben n.l. ook niet bang uitgevallen. De waarde van die paarden schat ik op ongeveer f 800,— per stuk, maar geen f 1000,—.

Ik persoonlijk hield meer van het zwarte, omdat dat paard steviger was dan het bruine; voor dat zwarte paard zou ik wel meer gegeven hebben dan f 800,—, maar iemand, die bang was uitgevallen, zou waarschijnlijk aan het bruine paard de voorkeur hebben gegeven.”;

dat de getuige-deskundige Floris Bikker, die de waarde der beide paarden tezamen heeft geschat op f 2400,—, omtrent het zwarte paard nog heeft opgemerkt, dat dit paard, geboren in 1943, in het voorjaar van 1946 ongeveer 2½ jaar oud was en dat dit de leeftijd is, waarop paarden voor het eerst in het tuig komen, voegende hij aan deze opmerking toe: „dan moet zo'n paard „natuurlijk eerst aan het tuig wennen; „mak” is het dan ook vrijwel nooit”;

dat de getuige Katerberg naar aanleiding van deze opmerking van voornoemde getuige-deskundige nog heeft medegedeeld, dat hij dat zwarte paard ook in later jaren heeft gezien en dat het toen nog steeds niet mak was, terwijl hij verder best de eerste keer, dat een paard wordt aangespannen, kan zien of dat paard al dan niet mak wil worden;

dat Wij tenslotte nog hebben kennis genomen van de inhoud van de door de getuige-deskundige Ir. Heinrich Verschuyl, l.i., ter comparitie van 9 Mei 1951 voorgelezen brief van 9 April 1951 van de Secretaris van het Drentse Paardenstamboek, de heer K. Brink, gericht aan de Directie van de Landbouw, Afd. Veeteelt, Bezuidenhoutseweg 30 te 's-Gravenhage, van welke brief een copie aan Ons is toegezonden en welke brief in extenso luidt aldus:

„Een dezer dagen ontvingen wij van de heer Maarsingh, ter verdere afdoening een schrijven Uwerzijds, gedateerd 20 Jan. j.l., No. L. 96, Afd. Veeteelt.

In genoemd schrijven wordt de mening gevraagd over de waarde van twee paarden van het Bedrijf van de heer J. Huizing te Oosterhesselerbrug.

Naar onze bescheiden mening is de getaxeerde waarde voor beide paarden aan de lage kant; indien dezerzijds hierin mag worden geadviseerd, dan zal deze prijs voor beide paarden tezamen plm. f 3000,— dienen te zijn.”;

wordende hierbij door Ons opgemerkt, dat met de in deze brief genoemde heer Maarsingh, naar Ons bij informatie bij voornoemde getuige-deskundige Ir. H. Verschuyl is gebleken, bedoeld is de Voorzitter van het Noord-Nederlands Warmbloed-Paarden-Stamboek;

Overwegende, dat Wij, rekening houdende met de mogelijkheid, dat het bruine paard niet al te sterk in de achterhand was en dat het zwarte paard niet geheel mak was, de verkoop-waarde dezer beide litigieuze paarden in Mei 1946 *ex aequo et bono vaststellen op f 2.000,— in totaal, derhalve op f 300,— méér dan waarvoor zij tezamen zijn verkocht aan partij Kremers;*

Overwegende omtrent de verkoop-waarde der litigieuze runderen in Mei 1946:

dat Ons uit de verklaringen der drie als getuigen gehoorde taxateurs Caspers, Havinga en Ensink is gebleken, dat zij bij hun taxatie alleen op het uiterlijk hebben gelet en dat de voedingstoestand van het door hen getaxeerde vee slecht was, voegende Caspers aan zijne desbetreffende verklaring toe, dat zijn taxatie wellicht anders uitgevallen zou zijn, als hij geweten had, dat dit vee was ingeschreven in het stamboek;

dat deze taxateurs ook niet hebben nagegaan, of het vee t.b.c.-vrij was; dat in verband met dit laatste punt van belang is de mededeling van partij Kremers zelf ter comparitie van 9 Mei 1951, dat hij toentertijd tegen de heren gezegd heeft, dat het een z.g. „witte stal” was, m.a.w. dat het vee t.b.c.-vrij was;

dat voorts van belang is de erkenning van partij Kremers — blijkens de ongedateerde brief van zijn gemachtigde Mr. A. J. M. ten Holte aan appellant's gemachtigde Mr. L. G. Brouwer in antwoord op diens brief aan Mr. ten Holte van 15 Mei 1951 — dat partij Kremers omstreeks eind 1950 begin 1951 aan appellant voor f 775,— heeft terugverkocht een \pm 11 jaren oude koe, waarvan volgens partij Kremers de melkgift over de laatste 300 dagen ongeveer 4500 kg bedroeg, met een gemiddeld vetgehalte van 3,69 %, zulks terwijl volgens de hierboven geciteerde reconstructies van de specificatie van het taxatierapportje der drie taxateurs de *maximum*-prijs, waarvoor de 9 melk- en kalkkoeien — waartoe dus de bedoelde \pm 11-jarige koe moet hebben behoord — zijn verkocht aan partij Kremers, heeft bedragen f 350,—, zijnde 4 van die melk- en kalkkoeien zelfs verkocht voor slechts f 300,— per stuk;

dat in dit verband door Ons wordt opgemerkt, dat bij de taxatie van het melkvee door de taxateurs geen melklijsten zijn geraadpleegd;

dat de getuige-deskundige Ir. H. Verschuyf op grond van diverse algemene gegevens tot de conclusie is gekomen, dat de waarde der 11 melk- en kalk- en guste koeien moet hebben bedragen f 7812,50, die van de 5 guste pinken f 2500,— en die van de 4 kalveren f 1000,—, derhalve in totaal f 11.312,50, terwijl zij zijn verkocht voor respectievelijk f 3500,—, f 1025,— en f 450,— (zie bovengeciteerde reconstructies) of in totaal voor f 4795,—;

dat hierbij door Ons wordt opgemerkt, dat deze getuige-deskundige heeft verklaard, dat hij bij deze zijne taxatie het vee voorzichtigheidshalve niet heeft aangemerkt als stamboekvee in de zin van de Prijzenverordening (welk vee t.b.c.-vrij moet zijn), omdat hij niet wist, of deze beesten t.b.c.-vrij waren, voegende hij aan deze verklaring nog toe, dat het vee niet veel minder dan zijn taxatie waard kan geweest zijn, wel méér;

dat de getuige-deskundige F. Bikker gemotiveerd heeft uiteengezet, dat de *slachtwaarde* der koeien op 29 April 1946 reeds circa f 375,— is geweest, hebbende hij, erop wijzende, dat deze veestapel niet als slachtvee, doch als gebruiksvee is gewaardeerd en verkocht, de waarde der 11 koeien geschat op f 7500,—, de waarde der 5 guste pinken op f 2000,— en de waarde der 4 kalveren op f 850,—, derhalve in totaal op f 10.350,—;

dat Wij tenslotte nog hebben nagegaan, wat de *maximum*-prijzen van het verkochte rundvee waren volgens de door het N.R.S. vastgestelde „Klasse-Indeeling en Vaststelling Prijzen van op de Taxatiemarkten aangevoerd Vee” en daarbij tot de volgende conclusies zijn gekomen:

a. De verkochte 9 melk- en kalkkoeien (volgens partij Kremers zelf t.b.c.-vrij, evenals alle andere runderen, zijnde het een z.g. „witte stal”) moeten volgens de voorhanden zijnde gegevens worden gerangschikt in de door het N.R.S. vastgestelde Klasse P 1, waarvan de waarde als volgt wordt berekend: *maximum-grondprijs*: f 650,—; *toeslag*: t.b.c.-vrij f 25,— of f 50,—, *abortus-vrij* f 25,—, *productie-gegevens* f 0,— tot f 175,—.

In aanmerking nemende, dat wél vaststaat, dat deze koeien zowel t.b.c.-vrij waren als afkomstig uit een t.b.c.-vrije („witte”) stal, maar niet of zij ook abortus-vrij waren en voorts als toeslag op grond der productie-gegevens het gemiddelde nemend van f 0,— en f 175,—, derhalve f 87,50, moet de *maximum-waarde per koe* worden gesteld op f 650,— plus f 50,— plus f 87,50 of f 787,50 en de *maximum-waarde van deze 9 koeien in totaal* op f 7587,50;

b. De verkochte 2 guste koeien vallen in de Klasse F 3 A, waarvan de *maximum-waarde* op overeenkomstige wijze wordt berekend, uitgaande van een *maximum-grondprijs* ten bedrage van f 500,—. Wij komen dan tot een *maximum-waarde per koe* van f 500,— plus f 50,— plus f 87,50 of f 637,50 en tot een *maximum-waarde van deze 2 koeien tezamen* van f 1275,—.

c. De verkochte 5 guste pinken vallen onder de Klasse S 5, waarvan de *maximum-grondprijs* bedraagt f 550,—, in welke *grondprijs* is begrepen een bedrag van f 50,— voor het t.b.c.-vrij zijn van deze dieren. Niet bekend is,

of deze dieren al dan niet abortus-vrij zijn, zodat de toeslag ad f 40,— voor het abortus-vrij zijn in casu niet kan worden toegepast.

De *maximum-waarde* dezer pinken bedraagt derhalve *per dier* f 550,— of voor deze 5 *guste pinken tezamen* f 2750,—.

d. De verkochte 4 *kalveren* (waarvan 3 zijn geboren in 1944) waren in Mei 1946 *tezamen waard ongeveer* f 850,— (taxatie-Bikker).

In Mei 1946 waren derhalve alle verkochte koeien en kalveren *tezamen maximaal waard* f 7087,50 plus f 1275,— plus f 2750,— plus ongeveer f 850,— of in totaal ongeveer f 11.960,—.

Overwegende, dat Wij, rekening houdende enerzijds met het feit, dat het litigieuse vee zich ten tijde van de verkoop waarschijnlijk in een niet zeer goede voedingstoestand heeft bevonden, anderzijds met het Ons niet alleen uit de verklaringen der beide getuigen-deskundigen, doch ook uit eigen wetenschap bekende feit, dat aan Stamboekvee een belangrijk hogere waarde pleegt te worden toegekend dan aan slachtvee, de verkoop-waarde der litigieuse runderen in Mei 1946 *ex aequo et bono vaststellen* op f 7675,— in totaal, derhalve op f 2700,— meer dan waarvoor zij *tezamen zijn verkocht aan partij Kremers*;

Overwegende, dat de verkoopprijzen der overige levende en dode have geen aanleiding geven tot enig ingrijpen Onzerzijds, terwijl Ons voorts ook niet is gebleken, dat bij de aanvang van het beheer over appellants vermogen tot de op appellants bedrijf aanwezige levende en dode have nog iets meer behoorde dan door het N.B.I. in Mei 1946 aan partij Kremers is verkocht, zodat Wij, gezien het bepaalde bij artikel 10, lid 4, E 133, generlei grond aanwezig achten voor enige veroordeling van het N.B.I. tot het betalen aan appellant van enige schadeloosstelling terzake van bij de aanvang van het beheer over appellants vermogen pretenselijk „aanwezige doch sedert verdwenen en niet verantwoorde dode have ter waarde van f 840,80” (zie appellants petitum sub b), een en ander nog geheel afgezien van de vraag, of Wij terzake van dit petitum enige bevoegdheid bezitten;

Overwegende, dat Wij op grond van het bovenstaande zouden moeten besluiten tot bekrachtiging van de litigieuse verkoop-transactie, voor zoveel dezelve betreft alle levende have met uitzondering van de litigieuse paarden en runderen, alsmede voor zoveel zij betreft alle dode have en tot vernietiging van deze verkoop-transactie voor zoveel zij betreft de paarden en de runderen, ware het niet, dat Ons bij de behandeling dezer zaak is gebleken, dat deze paarden en runderen zich niet meer bevinden in het bezit van partij Kremers, zodat deze koper bij vernietiging der transactie ten aanzien dezer dieren niet tot teruggave daarvan aan appellant in staat zou zijn;

Overwegende op laatstgenoemde grond, dat Wij te rade zijn geworden partij Kremers te veroordelen tot betaling aan appellant van de hierboven genoemde bedragen van f 300,— en f 2700,—, zijnde de door Ons *ex aequo et bono vastgestelde meerwaarde respectievelijk van de beide litigieuse paarden en van het litigieuse rundvee, derhalve in totaal van een bedrag van* f 3000,—;

Overwegende tenslotte, dat Wij te rade zijn geworden het N.B.I. en partij Kremers als de beide in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partijen te veroordelen in de proceskosten in voege als hieronder in het dictum nader omschreven;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordelen partij Kremers om binnen één maand na de uitspraak van dit vonnis aan appellant tegen algehele kwijting te betalen de somma van f 3000,—;

Wijzen af al het anders of meer gevorderde;

Veroordelen het N.B.I. en partij Kremers in de proceskosten, tot op deze uitspraak door Ons begroot aan de zijde van appellant op f 300,— in totaal, van welk bedrag door het N.B.I. f 200,— en door partij Kremers f 100,— aan appellant zal moeten worden voldaan.

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 226. Zevenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer Hoofdstuk IV.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel; Gelet op de artt 70 t/m 72 van het Besluit herstel rechtsverkeer; **BEPAALT:**

Met ingang van 1 Januari 1952 zijn handelingen, waarvoor door de Afdeling Effectenregistratie onder bepaalde voorwaarden een (al dan niet in een Uitvoeringsbeschikking belichaamde) algemene vergunning is verleend, *met betrekking tot op de codelijst voorkomende binnenlandse effecten of onderdelen daarvan*, slechts toegestaan voorzover de betreffende effecten *gewaarmerkte* of daarmede gelijkgestelde effecten zijn in de zin van art. 1, sub i, jo. art. 2 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer.

Van het bovenstaande zijn uitgezonderd binnenlandse effecten, welke, hoewel op de codelijst voorkomend, krachtens de Zevende Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer van de verplichting tot aanmelding zijn uitgezonderd.

Tot nader aankondiging geldt voor de toepassing van deze Uitvoeringsbeschikking een effect voorzien van een voorlopige stukkenverklaring *met rode stempelopdruk* van het Centraal Bureau voor Effectenregistratie (vgl. Mededeling no. 292, punt 8, van het Centraal Bureau, gepubliceerd in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 31 Januari 1951) *tot de in de stempelafdruk vermelde datum* als een *gewaarmerkt* effect.

Toelichting.

In verband met de omstandigheid, dat, nu alle inleveringskantoren voldoende gelegenheid hebben gehad de voorlopige stukkenverklaringen te verwisselen in definitieve, alle daarvoor in aanmerking komende op de codelijst voorkomende binnenlandse effecten voorzien kunnen zijn — en dus behoren te zijn — van een definitieve stukkenverklaring dan wel van een witte balk, heeft de Afdeling besloten met betrekking tot deze groep effecten of delen daarvan, van 1 Januari a.s. af geen handelingen meer toe te laten, voorzover zij niet zijn *gewaarmerkte* of daarmede gelijkgestelde effecten.

Dit houdt dus in hoofdzaak in, dat met effecten, die nog slechts van een voorlopige stukkenverklaring zijn voorzien, na 31 December 1951 *geen* handelingen meer zijn toegestaan, noch in het verkeer tussen de inleveringskantoren onderling, noch in dat met derden (b.v. de uitgevende instellingen).

De regel, neergelegd in artikel 72, lid 4, van het Besluit herstel rechtsverkeer jo. artikel 8 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking, volgens welke de uitgevende instellingen *tegenover een inleveringskantoor* steeds gerechtigd zijn tot de nakoming van verplichtingen uit effecten of delen daarvan en door deze nakoming gekwetten zijn, blijft intussen van kracht. De verantwoordelijkheid voor het aanwezig zijn van het waarmede *blijft derhalve rusten op de inleveringskantoren* (vgl. art. 11 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking).

De Afdeling brengt voorts voor de goede orde nogmaals onder de aandacht van belanghebbenden, dat erkende of daarmede krachtens art. 3 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking gelijkgestelde effecten niet onderworpen zijn aan de beperkende be-

palingen van de artt. 70 t/m 72 van het Besluit herstel rechtsverkeer en dat derhalve ten aanzien van handelingen met betrekking tot deze effecten geen vergunning van de Afdeling is vereist. De tot dusver bestaande vergunningen behouden dus van 1 Januari a.s. af practisch alleen betekenis

- a. voor de niet op de codelijst voorkomende binnenlandse effecten en
- b. voor de wel gewaarmerkte, maar nog niet erkende of niet met erkende gelijkgestelde gecodeerde effecten, welke zich nog bij de inleveringskantoren bevinden; dat zijn dus in het algemeen die effecten, waarvoor verwervingsverklaringen zijn ontvangen.

Uiteraard gelden in dit laatste geval alle consequenties, welke uit de toezending der verwervingsverklaring voortvloeien, tot welke consequenties o.m. behoort, dat het effect niet langer geacht wordt te voldoen aan art. 3 der Negende Uitvoeringsbeschikking.

Tenslotte houdt het bovenstaande in, dat art. 9, sub b, alsmede art. 10 van de Eenentwintigste Uitvoeringsbeschikking practisch buiten werking worden gesteld.

18 December 1951.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

De Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel maakt belanghebbenden erop attent, dat op 11 Januari 1952 verschenen is Staatsblad 586, bevattende de Wet van 21 December 1951 houdende wijziging van Hoofdstuk VII A en artikel 21 van het Besluit herstel rechtsverkeer.

Eén der gevolgen van deze wetswijziging is, dat thans *geen* proces-verbaal van zwarigheden meer wordt opgemaakt wanneer partijen niet tot overeenstemming kunnen komen. In dit geval regelt de Afdeling *zelf* het geschil naar redelijkheid en billijkheid.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52/145

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 20 Maart 1951. (Mrs. Raedt, Mijnsen en Koster).

Verzoeker heeft blijkens de ten processe vaststaande feiten slechts diensten als makelaar aan gerequesteerde bewezen. Gerequesteerde was zich destijds er van bewust, dat verzoeker niet de verkoper doch de makelaar was, hoewel hij in de acte als verkoper is opgetreden.

Verzoeker moet de ontvangen makelaarsprovisie teruggeven, doch draagt overigens niet bij in de door gerequesteerde te lijden schade ingevolge het rechtsherstel.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v. en 113a e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het proces-verbaal van zwaarigheden dd. 15 Juni 1949 van notaris Bax te Aalsmeer, alsmede het advies van de Gedelegeerde te Haarlem, dd. 7 September 1949;

Gezien het op 31 October 1949 ingediende verzoekschrift van *Johannes Albertus van den Akker*, makelaar, wonende te Overveen, Julianalaan 18;

Gezien het op 27 December 1949 ingekomen verweerschrift van *Mia Minkman*, echtgenote van *Frederik Hendrik Rompelman*, wonende te Tilburg, feitelijk verblijfhoudende te Amsterdam, ten deze bijgestaan en gemachtigd door haar voornoemde echtgenoot (gemachtigde Mr. H. W. B. M. Brans);

Gelet op het onderzoek ter terechtzitting waaronder begrepen het verhoor der getuigen;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende dat partij v. d. Akker bij inleidend verzoekschrift de Raad heeft verzocht om het in het proces-verbaal van zwaarigheden nader omschreven geschil tussen hem en partij Minkman in behandeling te nemen en te beslissen overeenkomstig het door hem in voormeld proces-verbaal ingenomen standpunt en te bepalen dat

hij niets verschuldigd is aan partij Minkman;

Overwegende dat laatstgenoemde op de gronden, vermeld in haar verweerschrift, welke als hier ingelast moeten worden beschouwd, het verzoek van partij v. d. Akker heeft bestreden en aan de Raad heeft verzocht haar standpunt als juist te aanvaarden;

Overwegende dat, nadat partijen ter terechtzitting hun stellingen nader hebben toegelicht, een getuigenverhoor heeft plaats gehad, waarvan een proces-verbaal is opgemaakt, welks inhoud evenals het behandelde ter gelegenheid van de mondelinge toelichting geacht moet worden hier te zijn ingelast;

Ten aanzien van het Recht:

Overwegende dat volgens het proces-verbaal van zwaarigheden partij Minkman de mening is toegedaan, dat zij te vorderen heeft van partij v. d. Akker:

a. de door haar aan hem betaalde koopprijs	f 13.600,—
b. verschillende in het procesverbaal van zwaarigheden nader omschreven bedragen	„ 496,60
c. de aankoopkosten der percelen	„ 813,72
d. de makelaarskosten bij de aankoop	„ 178,72
e. voor door partij v. d. Akker voor partij Minkman geïnde doch niet afgedragen huren der percelen	„ 787,50
	<hr/>
	f 15.876,54
verminderd met de helft van het uit de koopprijs betaalde bedrag van ..	„ 6.099,45

zodat resteert f 9.777,09
nog te verminderen met hetgeen partij Minkman mocht ontvangen en genieten van haar vorderingen op Frauendorf of de in gemeld proces-verbaal onder III genoemde instellingen;

Overwegende dat partij v. d. Akker zich ter bestrijding van deze vordering er op heeft beroepen, dat hij slechts

om formele redenen de percelen eerst op zijn naam heeft laten stellen, doch dat in werkelijkheid partij Minkman de percelen direct heeft gekocht van de Rijksduitser Frauendorf;

Overwegende dat uit de overgelegde notariële acten blijkt, dat op 30 December 1943 partij v. d. Akker heeft gekocht en geleverd gekregen van Mevrouw H. Schmidt als lasthebster van Frauendorf de percelen de Deckerstraat 18, 20, 22, 24 te Haarlem voor f 27.200,— en dat op dezelfde dag v. d. Akker de percelen 18 en 20 voornoemd heeft verkocht en geleverd aan partij Minkman voor f 13.600,—;

Overwegende dat als onbetwist vaststaat, dat alle voormelde percelen destijds gelijkwaardig waren (zie blz 1 van het proces-verbaal van zwaarigheden);

Overwegende dat het kantoor van notaris van Cranenburgh te Haarlem alwaar genoemde percelen zijn verkocht en overgedragen aan partijen de navolgende afrekening heeft verzonden:

a. aan partij v. d. Akker:

„Nota voor den heer J. A. v. d. Akker te Bloemendaal, Vijverweg 39, inzake de aankoop van de percelen Deckerstraat 22 en 24 te Haarlem; door U is verschuldigd:

koopprijs	f 13.600,—	
kosten koopacte plus O.B.	f 813,72	
		f 14.413,72
Min het door U reeds gestorte bedrag ad		„ 8.000,—
		<hr/>
zodat door U moet worden betaald	f 6.413,72	
af uitkering	„ 138,72	
		<hr/>
		f 6.275,—

b. aan partij Minkman:

„Nota voor Mevrouw M. Rompelman-Minkman te Bloemendaal, Laan van Boreel 18, inzake de aankoop van de percelen Deckerstraat 18 en 20 te Haarlem;

Door U is verschuldigd:

koopprijs	f 13.600,—	
kosten koopacte plus O.B.	„ 813,72	
kosten hypotheekacte	„ 89,—	
Declaratie makelaar J. A. v. d. Akker:		
a. ½ % afsluitprovisie hypotheek	„ 40,—	
b. 1 % provisie aankoop bovenvermelde percelen plus O.B.	„ 138,72	
		f 14.681,44
U ontvangt op hypotheek	f 8.000,—	
½ % provisie	f 40,—	
kosten van zegels, borderellen enz.	„ 1,20	
taxatie	„ 13,—	
		<hr/>
	„ 54,20	
		„ 7.945,80
Zodat door U moet worden bijbetaald	f 6.735,64	

Overwegende dat uit de omstandigheid, dat partij v. d. Akker op dezelfde dag het perceel heeft doorverkocht aan partij Minkman voor dezelfde prijs, gevoegd bij de omstandigheid, dat partij v. d. Akker blijkens de door de notaris opgemaakte nota aan partij Minkman aankoopprovisie in rekening heeft gebracht en dat de nota van den notaris voor partij v. d. Akker alleen betrekking heeft op de twee niet aan partij Minkman doorverkochte percelen volgt, dat kennelijk v. d. Akker in wezen slechts diensten als makelaar aan partij Minkman heeft bewezen;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat uit de omstandigheid, dat partij Minkman boven de koopsom ook de makelaarsprovisie heeft voldaan volgt, dat ook zij er zich destijds van bewust was, dat v. d. Akker bij de koopovereenkomst in feite niet de verkoper doch de makelaar was;

Overwegende dat de Raad onder deze omstandigheden van oordeel is, dat het onredelijk zou zijn om de hierboven onder a., b. en c. genoemde kos-

ten voor rekening van partij v. d. Akker te brengen, doch dat het wèl redelijk is, dat deze zijn makelaarsprovisie ad f 178,72, hierboven sub d. genoemd aan partij Minkman terugbetaalt;

Overwegende tenslotte omtrent de vordering sub e. dat partij van den Akker heeft ontkend, dat hij voor partij Minkman huren heeft geïnd en niet afgedragen;

Overwegende dat partij Minkman ten processe niet heeft aangetoond, dat partij v. d. Akker huren voor haar heeft geïnd en dat zij in haar verweerschrift deze stelling ook niet meer met zoveel woorden heeft staande gehouden, doch in dit schriftuur heeft betoogd, dat partij v. d. Akker deze bedragen had moeten ontvangen, daar hij de opdracht om dezelve te incasseren had aanvaard;

Overwegende dat de Raad van onderdeel is, dat daargelaten of partij v. d. Akker de huren heeft geïnd of had moeten innen, deze post geheel ligt buiten het rechtsherstel ten aanzien van de nietige aankoop der betrokken percelen, zodat partij Minkman, indien zij meent een bedrag van f 787,50 uit voormelde hoofde van partij v. d. Akker te vorderen te hebben, zich zal moeten wenden tot de gewone rechter;

Overwegende dat derhalve dient te worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Verstaat, dat v. d. Akker niets aan Minkman schuldig is terzake van de in het proces-verbaal van zwaarigheden onder a., b. en c. genoemde posten, resp. ten bedrage van f 13.600,—, f 496,60, f 813,72;

Veroordeelt v. d. Akker om aan Minkman te betalen terzake van de sub d. genoemde post een bedrag van honderd acht en zeventig gulden, twee en zeventig cent (f 178,72);

Verklaart zich onbevoegd om kennis te nemen van de sub e. genoemde post ad f 787,50;

Compenseert de proces-kosten in diervoeg, dat iedere partij haar eigen kosten zal dragen.

No. 52/146

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak AMSTERDAM, 16
October 1950. (Mrs. Verdam, Tabingh
Suermondt en van Nieuwkuyk).**

**Een Grootboekinschrijving, in beheer
bij Lippmann, was belast met een lijf-**

rente van f 30,— per week. Door Lippmann is deze lijfrente in 1944 gekapitaliseerd en een bedrag van f 7.375,— uitgekeerd op last van de bezetter, hetgeen door het overlijden van de rentetrekster in 1945 schade voor verzoekster heeft opgeleverd. L.V.V.S. heeft verzoekster niet erkend als creditrice in de boedel Lippmann voor haar aandeel in de geleden schade.

Afkoop der lijfrente vernietigd met veroordeling van L.V.V.S. om verzoekster voor het bedrag der door haar geleden schade te crediteren.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)

Art 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien verzoekschrift no. 1881/49 van *Maria Helena Kampman*, wonend te Zeist, weduwe van *Elias Joachimsthal*, voor zich en als moeder-voogdes over haar minderjarige zoon Boudewijn Elias Albert Joachimsthal, gemachtigde Mr. M. M. G. Th. de Kort, luidende:

dat op 2 April 1946 is overleden Elias Joachimsthal, nalatende ab intestato zijn enige zoon Boudewijn en verzoekster, zijn echtgenote;

dat Elias Joachimsthal voor 1/6 gedeelte gerechtigd was in een inschrijving op het Grootboek A (nieuw) 3 %, letter E. deel 1 nummer 235, in totaal, groot f 52.500,— welke inschrijving belast was met een levenslange uitkering van f 30,— per week ten behoeve van de niet-Joodse Aafke Buning, van welk Grootboekkapitaal de notarissen N. Schröder en J. Wilkens bewindvoerders waren;

dat de gerequesteerde Lippmann Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, zich op 4 Februari 1944 heeft gewend tot de bewindvoerders met de mededeling, dat de voornoemde inschrijving in verband met een van Duitse zijde gegeven opdracht diende omgewisseld te worden in grootboekobligaties, terwijl de voornoemde lijfrente diende te worden afgekocht overeenkomstig de bepaling van artikel 45 der Successiewet;

dat vervolgens ten laste van deze Grootboekinschrijving althans van Grootboekobligaties, waarin deze inschrijving onder dwang der Duitsers was ingewisseld, op 1-3-'44 een afkoop-som van f 7.375,— aan Aafke Buning is overgemaakt;

dat deze blijkbaar nog bezwaren heeft gemaakt tegen de grootte van

het bedrag, omdat uit een brief van Lippmann Rosenthal & Co. dd. 8 Maart 1944 blijkt, dat bij niet-volledige medewerking harerzijds de Generalkommissar een regeling zal opleggen, waarvan betwijfeld moest worden of een dergelijke regeling even gunstig zou uitvallen;

dat deze afkoopregeling heeft plaats gevonden zonder medewerking van de gerechtigde tot de Grootboekinschrijving te weten van de gezamenlijke erfenamen van Abraham Salomon Eitje, onder wie Elias Joachimsthal;

dat deze afkoop uiterst nadelig voor de voornoemde gerechtigden is geweest, omdat Aafje Buning reeds op 9 Februari 1945 is overleden, zodat in plaats van een bedrag van ongeveer f 1.400,— een bedrag van f 7.375,— verloren is gegaan (de f 1.400,— zouden uit de rente bestreden hebben kunnen worden);

dat de instandhouding dezer afkoop onredelijk zou zijn en ingevolge de bepalingen van E. 100 deze afkoop voor vernietiging in aanmerking komt;

dat verzoekster toestemming heeft verkregen van de Raad voor het Rechtsherstel (vonnis 22 November 1949, Haagse Kamer), om deze procedure aanhangig te maken;

Gezien het verweerschrift van de *Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat*, vroeger genaamd Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te Amsterdam;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord de gemachtigde van verzoekster en een vertegenwoordiger van gerequestreerde;

Overwegende, dat waar in het inleidend verzoekschrift wordt gesproken van de gezamenlijke erfenamen van Abraham Salomon, daarvoor, gezien de inhoud der overige processtukken, kennelijk moet worden gelezen: de gezamenlijke erfenamen van Abraham Salomon Eitje;

Overwegende, dat gerequestreerde de vraag stelt, of verzoekster, als rechtsopvolgster van E Joachimsthal voor 1/6 gedeelte belanghebbende bij de gevorderde vernietiging, zonder medewerking van de medebelanghebbers, t.w. de overige erfenamen van Abraham Salomon Eitje, deze vordering kan instellen;

Overwegende, dat verzoekster heeft betoogd, dat haar een te zware last zou worden opgelegd, indien de eis zou

worden gesteld, dat alle erven in het geding moeten compareren, daar deze 14 à 15 in getal zijn, haar onbekend zijn en voor een deel afwezig, wellicht reeds overleden;

Overwegende, dat de Raad voor een geding als het onderhavige er geen bezwaar in ziet, dat verzoekster afzonderlijk opkomt voor haar in het verzoekschrift gepretendeerd recht op schadevergoeding;

Overwegende, dat gerequestreerde voorts zich afvraagt, of de ten requête vermelde afkoop niet moet worden beoordeeld naar de kansen van het tijdstip van afkoop, waarop evengoed denkbaar was, dat de afkoop voor de gerechtigden voordelig zou blijken;

Overwegende, dat de Raad dit standpunt verwerpt, omdat Lippmann Rosenthal, Sarphatistraat de afkoop zonder toestemming van de gerechtigden tot het kapitaal heeft bewerkstelligd en de door die afkoop — welke heeft plaats gehad op grond van een maatregel van den bezetter, ten aanzien waarvan bij K.B. E 93 is bepaald dat deze geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, en mitsdien onrechtmatig is geschied — in het leven geroepen kwade kansen daarom zelf moet dragen;

Overwegende, dat gerequestreerde vervolgens de vraag opwerpt, of het bedrag van f 5975,— waarvoor de gerechtigden nu achteraf blijken benadeeld te zijn, ten laste van de boedel, dus van alle crediteuren van L.V.V.S. kan worden gebracht;

Overwegende, dat de Raad ook dit standpunt verwerpt, omdat verzoekster en haar medegerechtigden, die door de op onrechtmatige wijze tot stand gebrachte afkoop thans schade blijken te hebben geleden, uit dien hoofde evenzeer crediteuren zijn van L.V.V.S. als degenen, die zijn benadeeld door de gedwongen inlevering van hun effecten en de daarna op onrechtmatige wijze door Lippmann Rosenthal & Co., Sarphatistraat tot stand gebrachte vervreemding dier effecten, en de Raad niet kan inzien, dat de laatste genoemde categorie van crediteuren in een voordeliger positie zou kunnen worden geplaatst dan de eerstgenoemde, tenzij ingevolge uitdrukkelijke wetsbepaling, die evenwel aan de Raad niet bekend is;

Overwegende, dat overigens het in het inleidend verzoekschrift gestelde niet wordt weersproken, zodat behoort

te worden beslist als volgt; daar de gevraagde voorziening aan de Raad niet onredelijk voorkomt;

Rechtdoende:

Vernietigt de vorenomschreven afkoop van de lijfrente ten behoeve van Aafje Buning.

Veroordeelt gerequesteerde om op de bij haar geadmistrateerde rekening van E. Joachimsthal bij te schrijven een bedrag gelijk aan $1.6 \times f 7375$,— verminderd met $1/6$ gedeelte van de door de afkoop uitgespaarde periodieke uitkeringen zijnde $1.6 \times 49 \times f 30$,— is $f 245$,—, derhalve in totaal $f 984$,—.

Veroordeelt gerequesteerde in de kosten van het geding, aan de zijde van verzoekster tot heden begroot op $f 150$,—.

No. 52/147

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 30

December 1950. (Mrs. Schreuder, van Zeggelen en van Lookeren Campagne).

Na echtscheiding, tot stand gekomen met het oog op de anti-Joodse maatregelen van de bezetter, is de man gedeporteerd en overleden.

Met het oog op de te betalen successierechten heeft verzoekster verzocht, herstel van de vermogensrechtelijke betrekkingen, welke tussen verzoekster en de overledene hebben bestaan vóór de echtscheiding met bepaling, dat over het legaat successierechten zullen worden vastgesteld in overeenstemming met deze herstelde rechtsbetrekkingen.

Verzoek toegewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 1 sub 2, 23 en vlg.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 12 September 1950 ingekomen verzoekschrift van X., gescheiden echtgenote van Y., wonende te New York, gemachtigde Mr. J. T. Asser, advocaat te Amsterdam;

Gezien de stukken, waarnaar voorzoveel nodig wordt verwezen;

Gehoord Mr. H. M. Voetelink, advocaat te Amsterdam, vervangende Mr. J. T. Asser;

Overwegende dat verzoekster heeft gesteld, dat zij gehuwd is geweest met Y., welk huwelijk bij vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Amster-

dam dd. 11 December 1941, ingeschreven in de registers van de Burgerlijke Stand te Amsterdam op 10 Juli 1942, door echtscheiding is ontbonden;

dat in de echtscheidingsprocedure de man als eiser is opgetreden, zulks overeenkomstig het gepleegd overleg van partijen en na ingewonnen rechtskundig advies, ten einde te voorkomen dat tengevolge van tegen verzoekster, welke „Jood” was in de zin der toenmaals vigerende Duitse bepalingen, te nemen maatregelen, de persoon en het privévermogen van haar „half-joodse” echtgenoot gevaar zouden lopen, welke laatste, helaas tevergeefs, hoopte aldus van de tegen „Joodse” Nederlanders dreigende maatregelen gevrijwaard te blijven;

dat partijen, die na de echtscheiding tezamen zijn gebleven, de bedoeling hadden na het vertrek der Duitsers te hertrouwen;

dat Y. echter op 25 Februari 1944 uit Nederland gedeporteerd is naar Theresienstadt en vandaar op 28 September 1944 naar Auschwitz, alwaar hij met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is overleden;

dat requestrante er belang bij heeft dat krachtens artikel 23, respectievelijk krachtens artikel 23 Juncto 25 van het Besluit E 100:

1. de vermogensrechtelijke betrekkingen, welke de echtscheiding ten gevolge heeft gehad, vernietigd worden;
2. de vermogensrechtelijke betrekkingen, welke door de echtscheiding zijn te-niet gegaan, met name de vermogensrechtelijke gevolgen van het „echtgenote” zijn met de daaraan verbonden consequenties wederom herleven;

dat verzoekster bij vorenbedoelde vernietiging en herleving belang heeft, omdat bij zijn testament, 30 October 1931 voor notaris F. H. Charbon te Amsterdam verleden, Y. voornoemd, verzoekster als zijn aanstaande echtgenote, als legetaresse van het recht van vruchtgebruik zijner gehele zuivere nalatenschap, aanwees, met uitzondering van zodanig deel als door legitimerissen als wettelijk erfdeel in volle eigenendom zou kunnen worden gevorderd;

dat op dezelfde datum voor dezelfde notaris een acte van huwelijksvoorwaarden werd opgemaakt, waarna verzoekster op 3 November 1931 met Y. voornoemd in het huwelijk trad;

dat verzoekster bedoeld vruchtgebruik verkrijgt vrij van successierechten, doch over dit legaat indien verzoekster als gescheiden echtgenote van de erflater wordt aangemerkt, door de erfenamen het hoogste successierecht zal moeten worden voldaan, hetwelk in mindering van het kapitaal en van de verzoekster competerende vruchten komt, terwijl — indien verzoekster als echtgenote van de erflater wordt beschouwd — hierover slechts het laagste successierecht verschuldigd is;

Om welke redenen verzoekster heeft verzocht:

1. de vermogensrechtelijke gevolgen van de tussen verzoekster en Y. voornoemd bestaande echtscheiding te vernietigen en de vermogensrechtelijke betrekkingen welke tussen verzoekster en Y. voor de echtscheiding, dus tijdens hun huwelijk bestonden, te herstellen;
2. te bepalen, dat de over vorenbedoeld legaat verschuldigde successierechten met opcenten in overeenstemming hiermede behoren te worden vastgesteld.

Overwegende dat de stellingen van het verzoekschrift worden bevestigd, door:

- a. een aan de Raad overgelegde verklaring van de N.V. Amsterdamse Bank, bewindvoester over het vermogen van de afwezige Y., behelzende dat het haar bekend is, dat de echtscheiding uitsluitend met het oog op de bezettingstoestand is tot stand gebracht en het tevens tussen alle betrokkenen vaststaat, dat aan verzoekster, ook als gescheiden echtgenote van Y., het vruchtgebruik van de nalatenschap is gelegateerd;
- b. een aan de Raad overgelegde verklaring van Mr. J. H. de Pont, advocaat te Amsterdam, waarin deze o.m. mededeelt tijdens de Duitse bezetting door Y. en X. geraadpleegd te zijn in verband met het feit, dat Y., die afstammeling was van slechts twee Joodse grootouders in de zin van de desbetreffende Duitse voorschriften, gehuwd was met een vol-Joodse vrouw in de zin van dezelfde voorschriften en derhalve zelve ook als Jood werd aangemerkt. Voorts dat hij zich zeer goed herinnert, dat partijen hem met zoveel woorden

hebben verklaard, dat de enige reden om echtscheiding te overwegen de hoop was, dat althans de man na de echtscheiding in een iets gunstiger positie zou komen en dat hij tevens weet, dat Y. met grote innerlijke weerzin het middel van echtscheiding overwoog en daartoe ten slotte op aandringen van zijn vrouw is overgegaan, terwijl — nadat de echtscheiding was uitgesproken — het nog geruime tijd heeft geduurd voordat Y. opdracht gaf het echtscheidingsvonnis in de Registers van de Burgerlijke Stand te doen inschrijven. Tenslotte, dat het voor hem niet aan twijfel onderhevig is, dat partijen, toen zij besloten hun huwelijk door echtscheiding te ontbinden, het plan hadden de huwelijksband te herstellen, hetzij door ongedaanmaking van de echtscheiding, hetzij door een nieuw huwelijk, zodra de boven aangegeven grond voor hun besluit hun huwelijk te doen ontbinden, zou zijn komen te vervallen;

dat de Raad op grond van deze verklaringen van hetgeen in het verzoekschrift is gesteld en voorts ter gelegenheid van de mondelinge behandeling is gebleken, van oordeel is dat de vermogensrechtelijke gevolgen van de echtscheiding tussen verzoekster en de afwezige Y. nietig dienen te worden verklaard en de vermogensrechtelijke betrekkingen welke tussen verzoekster en Y. voor de echtscheiding bestonden, dienen te worden hersteld waar verzoekster, die aan de Raad afschrift van het testament van Y. heeft overgelegd, waarbij aan haar het vruchtgebruik van diens gehele zuivere nalatenschap (met uitzondering van zodanig erfdeel als door legitimarissen als wettelijk erfdeel in volle eigendom zou kunnen worden gevorderd) is gelegateerd, aldus heeft aannemelijk gemaakt bij die nietigverklaring een redelijk belang te hebben door het zeer grote verschil in de te betalen successierechten al naar gelang zijn vermogensrechtelijk als echtgenote of als gescheiden echtgenote moet worden beschouwd;

dat in een aan de Raad overgelegd gewaarmerkt afschrift van een brief van 27 Februari 1950 van de Hoofdinspecteur-titulair der registratie en successie te Amsterdam aan de notaris van verzoekster, op een klaarblijkelijk namens deze in verband met te betalen

successierechten gedaan verzoek, aan verzoekster in overweging wordt gegeven, de financiële gevolgen der echtscheiding voor de Raad voor het Rechtsherstel te trachten ongedaan te maken;

dat waar de Raad bevoegd is in te grijpen in de vermogensrechtelijke betrekkingen, welke door de echtscheiding zijn te niet gegaan, de Raad eveneens bevoegd geacht moet worden om te bepalen, dat ook de over voornoemd legaat verschuldigde successierechten met opcenten in overeenstemming met de door de Raad vastgestelde vermogensrechtelijke betrekkingen behoren te worden vastgesteld;

RECHTDOENDE:

Verstaat dat de vermogensrechtelijke gevolgen van de tussen verzoekster en Y. bestaande echtscheiding worden vernietigd en de vermogensrechtelijke betrekkingen, welke tussen verzoekster en Y. vóór de echtscheiding bestonden worden hersteld, met bepaling dat de over het door Y. aan verzoekster gemaakte legaat verschuldigde successierechten met opcenten in overeenstemming met deze vernietiging en herstel, behoren te worden vastgesteld.

No. 52/148

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 10 Aug. 1951. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Polak en van Opstall).

De gevolgen van een benoeming van een bestuurder krachtens Besluit E 100 worden niet beheerst door de artikelen 1637 tot en met 1653 B.W. en op de daardoor ontstane rechtsbetrekking is het B.B.A., K.B. F 214 niet van toepassing.

Het aan appellandt gegeven ontslag op staanden voet, na gedurende meer dan 5 jaar te zijn werkzaam geweest, was in strijd met redelijkheid en billijkheid.

Besluit N.B.I. vernietigd voorzover daarbij aan appellandt niet is toegekend een schadeloosstelling overeenkomende met 3 maanden salaris. Aan appellandt deze schadeloosstelling toegekend ten laste van het N.B.I.

(Besluit F 214, art. 1; Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 18, 99).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 19 Januari 1951 ingekomen verzoekschrift ingediend namens Gerard Leonard Langeraar, wonende te Nijmegen, hierna genoemd appellandt, door zijn gemachtigde Mr. C. J. Colijn en het namens het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, hierna genoemd N.B.I., daartegen ingediende verzoekschrift d.d. 4 Mei 1951, van welke stukken de inhoud, evenals die van de daarbij gevoegde productiën, geacht moet worden in dit vonnis te zijn geïnsereerd;

Overwegende dat de vennootschap onder de firma „Nepeha” (Nederlandse Pers- en Hamerwerken) gevestigd te Nijmegen, hierna genoemd Nepeha, ofschoon overeenkomstig artikel 128 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, hierna genoemd E 100, daartoe in de gelegenheid gesteld, binnen de daarvoor gestelde termijn geen schriftelijk verzoekschrift heeft ingediend;

Gehoord de mondelinge toelichting ter zitting van appellandt en het N.B.I., voorgedragen door hun gemachtigden, als hoedanig voor het N.B.I. daarbij optrad Mr. M. H. P. Thissen;

Overwegende, dat door de erkenning, althans bij gebreke van behoorlijk met redenen omklede tegenspraak, van het N.B.I. en door de afwezigheid van verweer van de zijde van Nepeha tussen partijen de navolgende feiten vaststaan:

1. dat appellandt bij besluit van 9 Mei 1945 van de Militaire Commissaris District Nijmegen, uitoefenende de bevoegdheden van de Raad voor het Rechtsherstel (Afdeling Voorzeningen voor Rechtspersonen) met ingang van 1 Juni 1945 tot bestuurder van Nepeha werd benoemd en dat hem daarbij de algehele leiding van het bedrijf werd opgedragen, waarmede appellandt zich heeft belast;
2. dat de werkzaamheden daaraan verbonden, al spoedig appellandts gehele dagtaak gingen vormen en hij, ten einde al zijn kracht aan de hem toevertrouwde taak te kunnen wijden, is moeten overgaan tot feitelijke liquidatie van het door hem vóór zijn benoeming tot bestuurder van Nepeha gedreven technisch bureau;
3. dat appellandt in overleg met het N.B.I. (Vertegenwoordiging Nijmegen) maandelijks een salaris van f 750,— heeft genoten ten laste van

de middelen van Nepeha, zulks onder goedkeuring van het Hoofdkantoor van het N.B.I.);

4. dat verzoeker op 23 December 1950 kennis kreeg van een besluit van het N.B.I. (Vertegenwoordiging Arnhem) gedateerd 19 December 1950, houdende de intrekking op laatstgenoemde datum van zijn benoeming tot bestuurder, met gelijktijdige benoeming met ingang van 19 December 1950 van Ir. G. P. Schuller te Beek bij Nijmegen in zijn plaats;

Overwegende, dat appellant bij zijn verzoekschrift tijdig van dit besluit van het N.B.I. in beroep is gekomen, doch het N.B.I. niettemin de ontvankelijkheid van dit beroep bestrijdt, zulks op grond,

dat appellant geen belanghebbende bij Nepeha is, doch ten onrechte;

Overwegende, dat toch voor de ontvankelijkheid van dit beroep niet is vereist, dat de appellant is belanghebbende bij de rechtspersoon (in de zin van artikel 1 van het Besluit E 100) waarbij hij als bestuurder werd aangesteld, doch uitsluitend dat hij belanghebbende is bij het besluit, waarvan hij in beroep komt, en in casu de appellant zulks zeer zeker is, aangezien hij daardoor zowel zijn werkkring als zijn salaris van f 750,— per maand verloor;

Overwegende, dat appellant in de eerste plaats tegen het aangevochten besluit heeft aangevoerd, dat het Besluit E 100 aan het N.B.I. niet de bevoegdheid geeft een benoeming welke eenmaal gedaan is, in te trekken, van welke intrekking het gevolg zou zijn, dat die benoeming nimmer van kracht zou zijn geweest, en dat de door de benoemde in zijn hoedanigheid van bestuurder verrichte rechtshandelingen onverbindend zouden moeten worden geacht;

Overwegende, dat, nu blijkens het aangevochten besluit de „intrekking” eerst inging op 19 December 1950, deze grief feitelijke grondslag mist, en deze „intrekking” in feite is een ontslag op staande voet;

Overwegende, dat appellant voorts heeft aangevoerd, dat het N.B.I. tot zodanig ontslag niet bevoegd was, aangezien dit moest uitgaan van Nepeha, waarvan een vennoot J. P. G. van der Meer vóór 19 December 1950 de beschikking over zijn vermogen had her-

kregen, aangezien door de aanstelling van appellant tussen hem en Nepeha een arbeidsovereenkomst is ontstaan, en dat voor het doen eindigen van deze arbeidsovereenkomst de toestemming van het Gewestelijk Arbeidsbureau vereist was, welke echter noch door Nepeha, noch door het N.B.I. was gevraagd of verkregen;

Overwegende, dat ook dit betoog faalt, reeds hierom, omdat niet juist is de stelling van appellant, dat zijn benoeming tot bestuurder van Nepeha een arbeidsovereenkomst deed ontstaan tussen hem en Nepeha, aangezien deze benoeming niet opleverde het sluiten van een arbeidsovereenkomst namens Nepeha door de Militaire Commissaris met appellant, doch een bestuurshandeling krachtens het Besluit E 100 verricht door die Commissaris in zijn hoedanigheid van orgaan van de Overheid, van welke benoeming de gevolgen mitsdien niet worden beheerst door de artikelen 1637 tot en met 1653 B.W. en derhalve op de daardoor ontstane rechtsbetrekking ook niet van toepassing is het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen, zulks ingevolge artikel 1 sub d tot en met f van laatstgenoemd Besluit;

Overwegende echter dat ingevolge artikel 99 van het Besluit E 100 de Raad voor het Rechtsherstel, ten deze vertegenwoordigd door het N.B.I., bevoegd is te voorzien in het bestuur van rechtspersonen in de zin van artikel 1 van dat Besluit en daartoe leden van een bestuur kan benoemen, ontslaan en schorsen;

Overwegende, dat weliswaar van de zijde van appellant is betoogd, dat hieruit niet voortvloeit, dat het N.B.I. ook bevoegd zou zijn bestuurders te ontslaan, die het zelf heeft aangesteld, doch ten onrechte, aangezien nergens valt te lezen, dat ten aanzien van zodanige bestuurders de bevoegdheid tot ontslag van het N.B.I. niet zou bestaan, doch integendeel de bevoegdheid tot voorziening in het bestuur impliceert de mogelijkheid van vervanging van een bestuurder, die om een of andere reden niet voldoet, door een andere en niet is in te zien, waarom de omstandigheid, dat die te vervangen bestuurder door het N.B.I. zelf is benoemd, daaraan in de weg zou staan;

Overwegende, dat appellant ten slotte nog heeft aangevoerd dat het ontslaan van appellant, die meer dan vijf jaar al zijn werkkracht aan een goed

bestuur van de vennootschap heeft gegeven, zonder enige termijn in acht te nemen, zulks zelfs met ingang van een datum, waarvan het N.B.I. zeker wist, dat deze zou voorafgaan aan die, waarop appelland daarvan kennis kon nemen, in strijd is met de redelijkheid en billijkheid;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Raad de redelijkheid en billijkheid vorderen, dat een bestuurder als appelland, die gedurende meer dan vijf jaar in dat bestuur zijn volledige werkkring heeft gevonden, niet wordt ontslagen dan met inachtneming van een behoorlijke termijn, die de Raad voor het onderhavige geval op drie maanden meent te moeten stellen, opdat hij in de gelegenheid zij voor het einde daarvan, en zo mogelijk daaraan aansluitend, een andere werkkring te vinden althans te zoeken en zulks slechts anders zou worden, voorzover dringende redenen, b.v. oneerlijkheid van de bestuurder, tot een ontslag op kortere termijn, of zoals in casu is geschied, op staande voet geacht zouden moeten worden aanwezig te zijn;

Overwegende, echter dat in casu van zodanige dringende reden niet is gebleken;

Overwegende, dat weliswaar door het N.B.I. is aangevoerd, dat de gang van zaken bij de Nepeha, zoals was gebleken uit de accountantsrapporten dermate onbevredigend was, dat appelland redelijkerwijs ernstig rekening moest houden, met het feit, dat hij ieder ogenblik zijn ontslag kon verwachten, doch deze omstandigheid geenszins een ontslag op staande voet wettigt, zelfs dan niet, indien, zoals het N.B.I. bij de mondelinge behandeling heeft doen naar voren brengen, die onbevredigende gang van zaken moest worden geweten aan het gemis aan bekwaamheid van appelland voor zijn functie, aangezien dit, zo dit eerst na meer dan vijf jaren blijkt, in ieder geval geen reden oplevert appelland alsdan nog op die grond zonder in achtneming van een behoorlijke termijn te ontslaan;

Overwegende, dat het N.B.I. ook nog heeft aangevoerd dat op 2 Februari 1949 reeds namens het N.B.I. met appelland over het einde van de bestuursvoorziening is gesproken, doch zulks ook niets aan de onredelijkheid en onbillijkheid van het ontslag op staande voet afdoet, niet alleen omdat in casu van een beëindiging van de bestuurs-

voorziening door het N.B.I. als zodanig geen sprake is, aangezien bij het aangevochten besluit niet de bestuursvoorziening door het N.B.I. is geëindigd, doch slechts wijziging is gebracht in de persoon van de bestuurder, doch ook, omdat niet blijkt, dat in bedoeld gesprek aan appelland is te kennen gegeven op welke datum zijn functie bij Nepeha zou eindigen, en hij mitsdien daardoor nog niet wist tegen welke datum hij een nieuwe werkkring moest zoeken;

Overwegende, mitsdien dat het aangevochten besluit inderdaad strijd met de redelijkheid en billijkheid, doch de Raad niettemin geen termen aanwezig acht het daarbij verleende ontslag op staande voet ongedaan te maken en dit te vervangen door een ontslag op een termijn van drie maanden, aangezien de Raad rekening moet houden met de mogelijkheid, dat daardoor rechtshandelingen van Nepeha, die gedurende die termijn zijn verricht, haar geldigheid zouden verliezen, hetgeen uiteraard ongewenst is, en ook niet nodig is, nu appelland, die, zoals tussen partijen, in confesso is, gedurende dien termijn zijn functie ook in feite niet heeft uitgeoefend, bij een verklaring, dat zijn dienstbetrekking eerst aan het einde daarvan is beëindigd, op zich zelf ook geen belang heeft;

Overwegende, mitsdien dat de Raad teneinde appelland zo veel mogelijk te plaatsen in de toestand, waarin hij zou hebben verkeerd, indien redelijkheid en billijkheid zouden zijn in acht genomen, het aangevochten besluit zal vernietigen, voor zover daarbij is achterwege gelaten aan appelland een schadeloosstelling toe te kennen overeenkomende met zijn salaris over de tijd van drie maanden;

Overwegende, dat waar deze schadeloosstelling nodig is geworden door de onjuiste wijze van ontslag van het N.B.I., deze door het N.B.I. zal moeten worden betaald en niet door Nepeha, die daarvoor niet verantwoordelijk is;

Overwegende, dat weliswaar Nepeha, indien appelland met inachtneming van voormelde termijn zou zijn ontslagen, daarover het salaris van appelland zou hebben moeten betalen, doch daartegenover dan zou hebben gestaan het feit, dat appelland gedurende die tijd werkzaamheden voor Nepeha zou hebben verricht;

Overwegende, dat appelland nog renten over de toe te kennen schadeloos-

stelling van 19 December 1950 af heeft gevorderd, doch deze slechts kunnen worden toegewezen van de dag, waarop deze in rechte zijn gevorderd, zijnde in casu 19 Januari 1951, af, op welke datum het verzoekschrift werd ingediend;

Overwegende, dat appellant ook nog heeft gevorderd dat het N.B.I. en Nepeha worden veroordeeld in de kosten van deze procedure, doch hiervan geen sprake kan zijn;

Overwegende, toch dat het N.B.I. in casu niet als partij is opgetreden, aangezien in het verzoekschrift uitsluitend een besluit van het N.B.I. is aangevochten, welke het in zijn hoedanigheid van administratief lichaam heeft genomen;

Overwegende voorts, dat uit het bovenstaande voortvloeit, dat Nepeha niet kan worden verweten, dat zij door haar houding deze procedure nodig heeft gemaakt, terwijl Nepeha bovendien door geen verweer te voeren heeft voorkomen, dat de kosten daarvan werden vergroot;

Rechtdoende in beroep:

Verklaart appellant ontvankelijk in zijn beroep;

Verstaat dat de bij het besluit van het N.B.I. d.d. 19 December 1950, waarvan beroep, gedane „intrekking” van de benoeming van appellant tot bestuurder van Nepeha met ingang van dien datum oplevert een ontslag op staande voet;

Verklaart dat dit ontslag is strijdig met de redelijkheid en billijkheid voorzover daarbij niet aan appellant een schadeloosstelling van f 2250,— te betalen door het N.B.I. is toegekend;

Vernietigt dat besluit voorzover die toekenning van schadeloosstelling daarbij is achterwege gebleven zulks met handhaving van dat besluit voor het overige;

en opnieuw rechtdoende:

Kent aan appellant als nog die schadeloosstelling ten laste van het N.B.I. toe en veroordeelt het N.B.I. om tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan appellant te betalen de somma van f 2250,— met de wettelijke rente daarvan ad vijf ten honderd per jaar van de dag van de indiening van het verzoekschrift, zijnde 19 Januari 1951 af, tot aan die der voldoening.

Wijst het meer of anders gevorderde af.

No. 52/149

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
9 Mei 1951. (Mrs. Prof. Houwing
Verveen en Borgerhoff Mulder).

Bij uitspraak, waarvan herziening, was de afgifte van een non-enemy-verklaring bevolen zonder dat de afgifte daarvan aan het N.B.I. was gevraagd en het beroep uitsluitend was gericht tegen de beslissing van het N.B.I., waarbij appellant was gequalificeerd als vijand.

Herziening gegrond. Het vonnis a quo berust op een kennelijke misslag, aangezien geen wetsbepaling aan de Raad het recht geeft een non-enemy-verklaring te doen afgeven, anders dan in hoger beroep van een weigering tot afgifte door het N.B.I.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 34 j°. art. 143 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 8 Januari 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij verzocht wordt herziening van een op 24 October 1950 door de Raad gegeven beslissing in de zaak van Edwin Stöhr tegen het Nederlandse Beheersinstituut;

Gezien een verweerschrift van E. Stöhr, bij de Raad ingekomen op 9 Februari 1951;

Gezien mede een op 24 Januari 1951 ingekomen verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut tot schorsing van voornoemde beslissing en het verweerschrift daartegen van E. Stöhr, ingekomen op 7 Februari 1951;

Gehoord partijen op 17 Maart 1951, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. J. H. Dubois, Stöhr bij monde van Mr. W. Noordijk;

Overwegende, dat Stöhr, nadat het Nederlandse Beheersinstituut geweigerd had, het over hem gevoerde beheer op te heffen, op grond, dat hij een vijandelijk onderdaan zou zijn in de zin van art. 2 van het Besluit E 133, in hoger beroep van deze weigering aan de Raad heeft verzocht de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut te vernietigen en te bepalen, dat Stöhr niet moet worden beschouwd als een persoon bedoeld in art. 2 van voornoemd K.B. en het beheer derhalve behoort te worden opgeheven;

dat na tegenspraak door het Neder-

landse Beheersinstituut de Raad bij de uitspraak, waarvan herziening wordt gevorderd, heeft bevestigd de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, voorzover deze inhield, dat Stöhr moest worden beschouwd als een vijandelijk onderdaan, doch deze voor het overige heeft vernietigd en heeft bepaald, dat aan Stöhr zal worden afgegeven een verklaring, dat hij niet langer als vijandelijk onderdaan zal worden beschouwd en in verband daarmee het beheer over zijn aan de Staat in eigendom overgegangene vermogen zal worden opgeheven met teruggave van dit vermogen aan Stöhr;

dat het Nederlandse Beheersinstituut als grond voor revisie tegen deze uitspraak aanvoert, dat daarbij niet in aanmerking is genomen, dat Stöhr enkel had verzocht, dat de Raad zou vaststellen, dat hij niet was vijandelijk onderdaan en dat Stöhr noch aan het Nederlandse Beheersinstituut noch aan de Raad, voor het geval, dat hij wel als vijandelijk onderdaan zou zijn aan te merken, had verzocht om afgifte van een verklaring, dat hij niet langer vijandelijk onderdaan was, terwijl zoude hij zodanige verklaring hebben gevraagd, het Nederlandse Beheersinstituut de Raad de gegevens zou hebben verschafte als in het revisieverzoek en deszelfs bijlagen vervat, die tot afwijzing van het verzoek zouden hebben geleid;

dat Stöhr het revisieverzoek heeft bestreden op de navolgende gronden:

1e. dat de Raad bevoegd was, zelfstandig een verklaring, dat Stöhr niet langer vijandelijk onderdaan is, af te geven;

2e. dat de bij het revisieverzoek verstrekte gegevens de Raad reeds bekend waren, toen hij het vonnis a quo wees en zij in ieder geval toen reeds aan het Nederlandse Beheersinstituut bekend waren en het Nederlandse Beheersinstituut ze dus toen reeds had kunnen verstrekken;

3e. dat het Nederlandse Beheersinstituut zijn recht heeft verwerkt, herziening te verzoeken door ter uitvoering van het vonnis a quo aan Stöhr een verklaring af te geven dat hij niet langer is vijandelijk onderdaan;

4e. dat Stöhr's vermogen negatief zou zijn en het Nederlandse Beheersinstituut er also geen belang bij zou heb-

ben of Stöhr al dan niet vijandelijk onderdaan is;

Overwegende, dat het revisieverzoek is gegrond:

dat de Raad in het vonnis a quo bepalend, dat aan Stöhr een verklaring zal worden afgegeven, dat hij niet langer is vijandelijk onderdaan, klaarblijkelijk uit het oog heeft verloren, dat Stöhr een zodanige verklaring aan het Nederlandse Beheersinstituut niet had verzocht en het Nederlandse Beheersinstituut bij de beslissing, waarvan Stöhr in hoger beroep kwam, de afgifte van zodanige verklaring niet had geweigerd en Stöhr ook in hoger beroep zodanige verklaring niet had gevraagd;

dat dit ingevolge art. 143 van het Besluit E 100, in het bijzonder gezien de van Regeringswege op dit artikel verstrekte toelichting, grond oplevert voor herziening;

dat de Raad aan geen wetsbepaling het recht ontleent om anders dan in hoger beroep van een weigering tot afgifte van een non-enemy-verklaring door het Nederlandse Beheersinstituut, zodanige verklaring af te geven, of te bepalen, dat zij zal worden afgegeven; dat hiermede het eerste verweer van Stöhr is weerlegd;

dat aangezien de uitspraak reeds moet worden vernietigd op grond dat de afgifte van een non-enemy-verklaring noch aan het Nederlandse Beheersinstituut noch in appel aan de Raad gevraagd was en de Raad dientengevolge, over de afgifte van zulk een verklaring niet had te beslissen, het in deze procedure niet ter zake doet, welke redenen er kunnen bestaan de afgifte van zulk een verklaring te weigeren, zodat evenmin relevant is, of zulke redenen reeds ten tijde van het vonnis a quo aan de Raad of aan het Nederlandse Beheersinstituut bekend waren;

dat dit meebrengt de onjuistheid van het tweede verweer van Stöhr;

dat het derde verweer faalt, omdat het Nederlandse Beheersinstituut verplicht was, het vonnis a quo uit te voeren, zolang deze niet is vernietigd, en naar luid van art. 144 E 100 ook het aanvragen van herziening op zich zelf de tenuitvoerlegging niet opschort, en het vierde verweer, omdat — nog daargelaten, dat het feit, dat Stöhr's vermogen op dit oogenblik negatief zou zijn, geenszins uitsluit, dat het Neder-

landse Beheersinstituut er belang bij heeft, dat aan Stöhr geen non-enemy-verklaring wordt afgegeven — het ontbreken van belang geen reden kan zijn tot afgifte van zodanige verklaring;

Overwegende, dat de uitspraak mitsdien moet worden herzien in voege als hieronder zal geschieden;

dat tegen de uitspraak, voorzover deze de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, dat Stöhr moet worden beschouwd als vijandelijk onderdaan, bevestigt, geen revisiegrond is voorgesteld en zij op dit punt moet worden gehandhaafd;

dat aan Stöhr inmiddels een non-enemy-verklaring blijkt te zijn afgegeven ter uitvoering van de te vernietigen uitspraak en deze voorzoveel nodig, ongeldig zal worden verklaard;

Overwegende, dat het verzoek tot schorsing van de te vernietigen uitspraak, waarvoor overigens generlei gronden zijn aangevoerd, reeds als thans overbodig, kan worden afgevoerd;

RECHTDOENDE:

Vernietigt het vonnis van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage, op 24 October 1950 gewezen in de zaak van Edwin Stöhr tegen het Nederlandse Beheersinstituut, doch alleen voorzover daarbij de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 20 Mei 1949 en zo nodig tevens die van 11 Juni 1949 zijn vernietigd en is bepaald dat aan Stöhr zal worden afgegeven een verklaring dat hij *niet langer* als vijandelijk onderdaan zal worden beschouwd en dat in verband hiermede het beheer over zijn aan de Staat in eigendom overgegangene vermogen zal worden opgeheven met teruggave van dit vermogen aan Stöhr;

Bevestigt voormelde beslissingen van het Nederlandse Beheersinstituut ook voorzover daarbij is bepaald, dat het beheer niet kan worden opgeheven;

Handhaaft het vonnis van 24 October 1950 voor het overige;

Verstaat, dat de door het Nederlandse Beheersinstituut aan Stöhr afgegeven verklaring d.d. 17 November 1950, dat hij niet langer vijandelijk onderdaan is in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen, is ongeldig;

Wijst af het verzoek van het Nederlandse Beheersinstituut tot schorsing van voormeld vonnis.

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
7 Maart 1951. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Ontvijanding door N.B.I. geweigerd voor minderjarig halfJoods Duits meisje, dat vóór de oorlog niet hier te lande gevestigd en gedurende de oorlog, 8-13 jaar oud zijnde, in Duitsland in anti-nazi milieu grootgebracht en aldaar van school verwijderd was, terwijl de (Joodse) moeder met al haar bloedverwanten door de nazi's werden omgebracht.

Naar 's Raads oordeel mag t.a.v. dit meisje niet de eis gesteld worden, dat zij intrinsiek verdienstelijke daden moet hebben verricht. De Raad beschouwt haar als nazi-slachtoffer en acht het ook niet redelijk, dat zij vijandelijk onderdaan zou blijven, terwijl de vader, die haar opvoedt, ontvijand is.

Ontvijanding verleend.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het op 30 Juni 1950 ingekomen verzoekschrift van Martin, Wilhelm Heinrich Brüning, wonende te Rotterdam aan de Akeleistraat 18a, te dezer zake optredende in zijn hoedanigheid van voogd over zijn minderjarige dochter Henny Alice Brüning en woonplaats kiezende te 's-Gravenhage aan de Zeestraat no. 1 ten kantore van de advocaat en procureur Mr. M. J. Broekhuijzen Jr., waarbij in hoger beroep gekomen wordt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) d.d. 24 Mei 1950, bij welke beschikking van de afgifte van een verklaring ex artikel 34, lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan genoemde minderjarige is geweigerd, terwijl het verzoek gedaan wordt haar alsnog zulk een verklaring af te geven;

Gelezen het antwoord van het N.B.I. d.d. 11 December 1950, waarbij wordt geconcludeerd de gedane vordering te ontzeggen;

Gelet op de overgelegde bescheiden; Gehoord ter terechtzitting van 17 Januari 1951, waarop ook de minderjarige H. A. Brüning in persoon is verschenen, appellant in persoon en zijn gemachtigde Mr. Broekhuijzen voor-

noemd en het N.B.I. bij monde van Mr. J. H. A. Dubois;

Overwegende dat, nu vaststaat, dat de afwijzende beschikking bij aange-tekend schrijven d.d. 30 Mei 1950 ter kennis van appellant is gebracht, het hoger beroep tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende, dat als erkend dan wel niet weersproken en gestaafd door overgelegde bescheiden vaststaat:

dat appellant M. W. H. Brüning is van Duitse nationaliteit, sinds 1919 in Nederland woont en in 1928 is gehuwd met Maria Sophia Wolf, van Joodsen bloede;

dat uit dit huwelijk twee kinderen zijn geboren t.w. Carl Hermann Martin op 5 Juni 1929, die in 1944 is overleden en Henny Alice op 30 Maart 1932 te Rotterdam;

dat de geboorte van deze laatste een zware zenuwinstorting van de moeder tot gevolg had, waarna zij ten slotte is overgebracht naar het Joodse krankzinnigengesticht te Apeldoorn, vanwaar zij door de Duitsers is weggevoerd en later in een concentratiekamp is omgekomen;

dat door zakenreizen van Brüning hij niet voldoende aandacht kon besteden aan de opvoeding van Henny Alice en zij daardoor vaak en langdurig bij zijn ouders te Bremen is geweest;

dat gedurende zulk een verblijf in 1940 de oorlog uitbrak en Brüning om moeilijkheden voor zijn dochtertje te voorkomen haar bij zijn ouders gelaten heeft;

dat na de dood van Brüning's vader in 1943 Henny Alice naar Brüning's getrouwde zuster, Mevrouw Schwet-helm in Osnabrück is gegaan;

dat Brüning haar daar voor de verdere duur van de oorlog heeft gelaten, omdat hij grote moeilijkheden met de bezetter heeft gehad en hij zich aan militaire dienst heeft weten te onttrekken, in verband waarmee hij steeds gereed moest zijn onder te duiken;

dat hij zijn dochtertje gedurende en na de oorlog voortdurend in Duitsland heeft bezocht en ook zijn tweede echtgenote, Mevrouw Brüning-Smits lange tijd bij haar is geweest onder meer van 1944 tot 1946;

dat Brüning in Augustus 1949 voor zich, zijn echtgenote en voor zijn dochter Henny Alice afgifte van non-enemy-verklaringen aan het N.B.I. heeft verzocht en bij beschikking van het N.B.I. d.d. 29 November 1949 hijzelf en

zijn echtgenote zijn ontvijand, doch in deze beschikking met geen woord gerept is van Henny Alice;

dat in 1948 een pas is aangevraagd voor Henny Alice, in de zomer van 1950 het gelukt is een tijdelijke verblijfsvergunning voor haar te krijgen, op 3 November 1950 aan haar een visum is verstrekt voor een reis naar Nederland, geldig voor vestiging aldaar en haar in December 1950 een verblijfsvergunning is verstrekt;

Overwegende dat het N.B.I. in zijn schriftelijk antwoord kennelijk onbekend met dit laatste, erbij heeft volhard, dat aan Henny Alice geen ontvijanding kan worden verleend, omdat haar positie is gelijk te stellen met die van een in Duitsland wonende vrouw en haar mitsdien slechts een non-enemy-verklaring kan worden verleend, indien zij aannemelijk maakt, dat zij gedurende de oorlog daden van uitzonderlijke verdienste ten behoeve van de Nederlandse of geallieerde zaak heeft verricht, terwijl het N.B.I. ter zitting heeft opgemerkt, dat Henny Alice niet Nederlands is opgevoed, de Nederlandse taal niet kan spreken en het N.B.I. bij de ontvijanding niet van de gegeven richtlijnen kan afwijken;

Overwegende ten aanzien van dit alles, dat in artikel 34 van het Besluit Vijandelijk Vermogen E 133 in eersten aanleg aan het N.B.I. en in hoger beroep aan de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel de bevoegdheid is gegeven aan vijandelijke onderdanen een verklaring af te geven, dat zij niet langer vijandelijk onderdaan zijn, kennelijk met de bedoeling om de werking van artikel 3 van genoemd Besluit bepalende, dat het vermogen van een vijandelijk onderdaan aan de Staat in eigendom overgaat, te kunnen matigen in die gevallen, waarin de werking van laatstgenoemd artikel in grove strijd zou zijn met de redelijkheid en billijkheid zoals deze moeten worden gezien in verband met de strekking van het Besluit E 133, nl. om de hand te leggen op vermogen toebehorende of opkomende aan vijandelijke Staten en vijandelijke onderdanen;

dat het Besluit E 133 geen enkele norm inhoudt voor het afgeven van dergelijke non-enemy-verklaringen, doch vorengenoemde belangrijke strekking van het Besluit E 133 medebrengt, dat er ernstige redenen moeten bestaan voor de afgifte van deze verklaringen;

dat de vijf met de uitvoering van het Besluit E 133 belaste Ministers voor hier te lande met vergunning tot voortgezet verblijf vertoevende Duitsers (en Oostenrijkers) aan het N.B.I. richtlijnen voor die afgifte hebben gegeven in hun beschikking d.d. 21 October 1948, terwijl ten aanzien van buiten Nederland verblijf houdende vijandelijke onderdanen voor afgifte van een non-enemy-verklaring in het algemeen de eis wordt gesteld van het verricht hebben van belangrijk verdienstelijke daden ten behoeve van de Nederlandse en/of Geallieerde zaak;

dat deze regels echter gelden voor normale in het maatschappelijk verkeer zich voordoende gevallen, doch de Raad in casu een uitzonderlijk geval aanwezig acht, waarin naar redelijkheid en billijkheid een beslissing moet worden genomen;

Overwegende, dat hier sprake is van een half Joods Duits meisje, dat gedurende de oorlog de leeftijd van 8 tot 13 jaar had, gedurende de oorlog en daarna tot 1950 in Duitsland verblijf hield en thans met verblijfsvergunning in Nederland woont, terwijl aan haar vader een non-enemy-verklaring is uitgereikt;

Overwegende, dat de Raad bij het nemen van zijn beslissing rekening kan houden zowel met de omstandigheden gedurende de tijd, dat Henny Alice in Duitsland vertoefde als met die, welke gelden, nu zij met vergunning tot voortgezet verblijf in Nederland woont;

Overwegende dan allereerst, dat naar 's Raads oordeel de normaal geldende eis, dat een in Duitsland wonende Duitser, die ontvijanding verzoekt, intrinsiek verdienstelijke daden moet hebben verricht om voor ontvijanding in aanmerking te komen, ten aanzien van een meisje van 8—13 jaar niet mag worden gesteld;

dat voldoende geacht moet worden, dat blijkt, dat het kind, in een anti-Nazi milieu is groot gebracht en zulks door overgelegde verklaringen in casu vaststaat;

dat van een volledig voldoen aan de reeds genoemde ministeriële beschikking geen sprake kan zijn nu blijkt, dat zij vóór de oorlog niet hier te lande was gevestigd noch met de Nederlandse samenleving was vergroeid, doch de Raad Henny Alice aanmerkt als Nazislachtoffer;

dat immers vaststaat, dat haar moeder in een Duits concentratiekamp het leven heeft gelaten en haar grootouders en andere bloedverwanten van moeders zijde door de Nazi's zijn omgebracht; dat zijzelf als half-Joodse eind 1942 van school verwijderd is en omgang met schoolvriendinnen heeft moeten missen;

dat de Raad het verder onredelijk acht, dat de vader zou zijn ontvijand, terwijl zijn minderjarige dochter Henny Alice, die onder leiding van haar vader moet worden opgevoed, vijandelijk onderdaan zou blijven;

Overwegende, dat de Raad op grond van het vorenoverwogene termen aanwezig acht om met vernietiging van de aangevallen beschikking te bepalen, dat aan appelland een verklaring zal worden uitgereikt, dat Henny Alice niet langer vijandelijk onderdaan is;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 24 Mei 1950 waarvan hoger beroep;

Bepaalt, dat aan appelland een verklaring zal worden afgegeven, dat zijn dochter Henny Alice Brüning niet langer vijandelijk onderdaan is.

No. 52/151

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
9 Mei 1951. (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Polak en Van Opstall).

In het voorjaar van 1945 is door de Wehrmachtsbezirksverwaltung een bedrag overgemaakt naar de Nederlandse Bank met opdracht dit bedrag aan appelland uit te keren. Door de bevrijding is aan deze opdracht geen gevolg gegeven. Beslissing N.B.I., dat dit bedrag vijandelijk vermogen is en niet is overgegaan in het vermogen van appelland en betaling aan appelland niet van het N.B.I. kan worden gevorderd, in beroep bevestigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 25, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 18 April 1950 ingekomen verzoekschrift, ingediend na-

mens Jan van den Brink, aannemer, wonende te Amersfoort, hiertoe strekkende, dat de Raad vernietige de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, Afdeling Beheer te 's-Gravenhage, hierna genoemd N.B.I., d.d. 10 Maart 1950, waarbij werd beslist, dat de bedragen ad f 828,24 resp. f 827,52, die de Nederlandse Bank op 3 Mei 1945 onder zich had, met opdracht van de Wehrmachtsbezirksverwaltung te Utrecht deze uit te betalen aan appellant, behoorden tot het vermogen van die opdrachtgeefster en bij het in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat zijn overgegaan, zulks met bepaling, door de Raad, dat die bedragen aan appellant zullen worden uitbetaald;

Gezien de brief d.d. 10 Maart 1950 van het N.B.I. aan appellant, waarin de bestreden beslissing is vervat, en het verweerschrift van het N.B.I. ter griffie ingekomen op 23 October. 1950;

Gehoord de mondelinge toelichting ter terechtzitting namens appellant voorgedragen bij monde van zijn gemachtigde Mr. G. J. van Harencarspel, advocaat te Amersfoort, voor het N.B.I. gehouden door zijn gemachtigde Mr. G. Dekker;

Overwegende, dat allereerst moet worden besproken het verweer van het N.B.I., dat appellant in zijn beroep niet zou kunnen worden ontvangen, aangezien de bestreden beslissing op 13 Maart 1950 bij aangetekend schrijven werd toevertrouwd aan de posterijen en het verzoekschrift van appellant eerst op 18 April 1950 ter Griffie is ingekomen;

Overwegende, dat nu de gemachtigde van het N.B.I. ter zitting heeft medegedeeld, dat door het N.B.I. ten onrechte is gesteld, dat de toezending van de beslissing waarvan beroep bij *aangetekend schrijven* geschiedde, aangezien inderdaad daarvan geen aantekening heeft plaats gevonden, dit verweer faalt, aangezien thans niet vaststaat, dat de termijn, genoemd in het tweede lid van artikel 43, is aangevangen;

Overwegende, dat thans de juistheid van de bestreden beslissing van het N.B.I. moet worden onderzocht;

Overwegende, dat tussen appellant en het N.B.I. vaststaat:

dat de Wehrmachtsbezirksverwaltung te Utrecht de hiervoor genoemde be-

dragen in het voorjaar van 1945 heeft gestort bij de Nederlandse Bank met opdracht deze uit te betalen aan appellant;

dat de Nederlandse Bank aan appellant, die bij die instelling geen rekening had, bij kennisgevingen d.d. 3 Mei 1945 heeft medegedeeld, dat zij opdracht had die bedragen op het tegoed van zijn rekening over te schrijven, en dat zij, aangezien appellant geen rekeninghouder bij de Nederlandse Bank was, die bedragen beschikbaar stelde voor appellant onder inhouding van f 0,18 voor kosten, en dat als na veertien dagen niet over de bedragen was beschikt, deze naar de rekening van de opdrachtgever zouden worden teruggegiereerd;

dat appellant niet in de gelegenheid is geweest terstond over die bedragen te beschikken en hij bij de bevrijding werd gearresteerd;

dat appellant na zijn invrijheidstelling zich tot de Nederlandse Bank heeft gewend teneinde over de bedragen te beschikken, waarbij hem echter werd medegedeeld, dat die Bank niet meer tot uitbetaling kon overgaan, doch de bedragen door haar moesten worden overgemaakt aan het N.B.I. hetgeen later is geschied;

dat appellant vervolgens aan het N.B.I. uitbetaling dezer gelden heeft verzocht hetgeen hem bij de beslissing waarvan beroep is geweigerd;

Overwegende, dat het N.B.I. ter motivering van deze weigering heeft aangevoerd, dat aangezien appellant bij de Nederlandse Bank geen rekening hield en vóór de bevrijdingsdag tegenover de Nederlandse Bank niet te kennen had gegeven de bedragen te aanvaarden, deze beschouwd dienen te worden als behorende tot het vermogen van de Duitse opdrachtgever, welk vermogen ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat is overgegaan, hetgeen tengevolge had, dat over die bedragen niet meer door appellant kon worden beschikt;

Overwegende, dat appellant als grief tegen deze beslissing aanvoert, dat nu de Nederlandse Bank, nadat zij opdracht had ontvangen deze bedragen aan appellant te betalen, deze blijkens de bovengenoemde kennisgevingen op de rekening van verzoeker zou hebben gestort, wanneer hij rekeninghouder zou zijn geweest, doch nu dit niet het

geval was, de gelden voor hem beschikbaar hield onder inhouding van een gering bedrag voor kosten, en dat die bedragen dus vanaf dat moment niet meer behoorden tot het vermogen van de opdrachtgever, doch door de Nederlandse Bank vanaf dat moment afzonderlijk gehouden werden ten behoeve van verzoeker, zodat zij in het vermogen van verzoeker waren overgegaan en de Bank deze gelden in naam van verzoeker in zijn bezit hield, en dat in elk geval die gelden van het moment der kennisgeving af niet langer behoorden tot het vermogen van de Duitse opdrachtgever, zodat bij het in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen zij ook niet op de Staat konden overgaan;

Overwegende, dat deze grief is ongegrond;

dat toch voordat het Besluit Vijandelijk Vermogen ten aanzien van deze bedragen in werking kon treden, appelland op generlei wijze aan de Nederlandse Bank te kennen heeft gegeven, die bedragen te willen aanvaarden en mitsdien die Bank die gelden vooralsnog voor de opdrachtgeefster onder zich hield, zij het dan ook met de opdracht deze in het vermogen van appelland te doen overgaan, hetgeen echter nimmer is geschied;

dat dit ook ten duidelijkste blijkt uit de mededeling op de kennisgevingen, dat indien binnen 14 dagen niet over de bedragen zou zijn beschikt deze naar de opdrachtgever zouden worden teruggeregistreerd, welke mededeling onvereenigbaar is met de opvatting van de appelland, dat door de kennisgevingen de gelden in zijn vermogen zouden zijn overgegaan, doordien de Nederlandse Bank deze toen voor appelland bezat, daar bij deze opvatting de Nederlandse Bank de bevoegdheid deze gelden zonder opdracht van appelland aan de opdrachtgeefster terug te gireren zou missen, aangezien zodanige handeling een beschikking over een vermogensbestanddeel van appelland zou betekenen;

Overwegende, dat mitsdien de bestreden beslissing moet worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigd de beslissing van het N.B.I. d.d. 10 Maart 1950, waarvan beroep.

No. 52/152

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 27 Oct. 1950. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Termijn van beroep van art. 43 E 133 (een maand nadat een afschrift der beschikking van het N.B.I. bij aange-tekend schrijven aan de Posterijen is toevertrouwd) overschreden met één dag.

Verzoeker niet-ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van Franz Dörr, wonende te Oegstgeest, dat op 8 Juli 1949 ter Griffie der Afdeling Rechtspraak is ingekomen en waarbij hij in beroep komt van een op 1 Juni 1949 gedateerde beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij werd afgewezen zijn verzoek om afgifte van een verklaring, als bedoeld in art. 34, lid 1 sub f van het Besluit E 133, welke beschikking op 7 Juni 1949 bij aangetekend schrijven d.d. 4 Juni 1949 aan de Posterijen is toevertrouwd;

Gezien het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut, dat concludeert tot niet-ontvankelijkverklaring althans afwijzing van het beroep;

Gehoord partijen, verzoeker in persoon en het Beheersinstituut bij monde van Mr. W. J. H. ter Burg;

Overwegende, dat luidens art. 43 van het Besluit E 133 het beroep van een zodanige beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut behoort te worden ingesteld binnen een maand nadat een afschrift van die beschikking bij aangetekend schrijven aan de Posterijen is toevertrouwd, hetgeen in casu — blijkens door het Beheersinstituut aan de Raad getoond, door de Posterijen gestempeld ontvangstbewijs — is geschied op 7 Juni 1949;

Overwegende, dat verzoeker derhalve de termijn van art. 43 E 133 heeft overschreden, zodat hij niet-ontvankelijk verklaard behoort te worden in zijn beroep;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoeker niet-ontvankelijk in zijn beroep.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	157
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	159
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	161
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	161
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	162
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezig en Voorziening van rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	168
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	168
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/153 t/m 52/160 pag. 401 t/m 416	

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties. — Afdeling Effectenregistratie.

Op 18 December 1951 is met ingang van 1 November 1951 eervol ontslag verleend als plaatsvervangend lid aan Mr. H. A. Hartogh te Amsterdam.

Algemene vergunning van de Nederlandsche Bank betreffende deponering van een effect ten name van een niet-ingezetene en betreffende de boeking van aan een niet-ingezetene te restitueren revenuen.

De tekst van deze op 3 Januari 1952 afgegeven algemene vergunning luidt: De Nederlandsche Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, verleent op grond van het Deviezenbesluit 1945, mits deze een

I. ALGEMEENE VERGUNNING

aan inleveringskantoren in den zin van het Besluit Herstel rechtsverkeer, om:

- (a) effecten in den zin van het Deviezenbesluit 1945, ten aanzien waarvan U¹⁾ herstel in den eigendom aan den vroegeren bezitter/niet-ingezetene hebt verleend,

¹⁾ De Raad voor het Rechtsherstel. (Red.)

aan dezen te leveren door deponering bij een inleveringskantoor in evenbedoelden zin, zulks evenwel onder de nadrukkelijke voorwaarde, dat het inleveringskantoor onverwijld na ontvangst van de effecten, een aanvraag om vergunning indient voor het in depot nemen ten name van den rechthebbende/niet-ingezetene. Een zodanige aanvraag zal vergezeld dienen te gaan van een afschrift van Uw desbetreffende beslissing.

Slechts nadat wij laatstbedoelde vergunning hebben verleend, kunnen de effecten als aanvaard bezit in den zin van Deviezenbekendmaking 5/49 c.q. Deviezenbekendmaking 6/47 worden beschouwd;

- (b) de revenuen, ten aanzien waarvan U ¹⁾ hebt bepaald, dat deze aan den onder (a) bedoelden vroegeren bezitter/niet-ingezetene worden gerestitueerd,

te boeken op een onpersoonlijke rekening, waarover slechts met een vergunning onzerzijds kan worden beschikt. Voor creditering van den vroegeren bezitter/niet-ingezetene op een persoonlijke rekening kan een vergunningsaanvraag door het betrokken inleveringskantoor worden ingediend, tegelijk met de sub (a) bedoelde aanvraag;

- (c) effecten in hogerbedoelden zin, welke ten name van niet-ingezetenen bij inleveringskantoren berusten, doch ten aanzien waarvan U herstel in den eigendom aan den vroegeren bezitter/ingezetene hebt verleend,

aan dezen te leveren door deponering bij een inleveringskantoor.

II. (a) aan den onder 1 (a) bedoelden vroegeren bezitter, om zijn vordering op de Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat L.V.V.S. of een andere instantie — uit hoofde van de aldaar tijdens den oorlog gestorte koopsom van de onder 1 (a) bedoelde effecten — te cederen aan den tegenwoordigen bezitter van de litigieuse effecten;

- (b) aan de onder 1 (c) bedoelde tegenwoordige bezitters/niet-ingezetenen, om de revenuen, ten aanzien waarvan U hebt bepaald, dat deze aan den aldaar bedoelden vroegeren bezitter/ingezetene worden gerestitueerd, aan dezen te betalen.

III. aan den onder 1 (c) bedoelden vroegeren bezitter, om zijn vordering op de Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat L.V.V.S. of een andere instantie — uit hoofde van de aldaar tijdens den oorlog gestorte koopsom van de onder 1 (c) bedoelde effecten — te cederen aan den tegenwoordigen bezitter van de litigieuse effecten.

Deze vergunning is voor onbepaalden tijd van kracht, doch kan te allen tijde worden ingetrokken.

DE NEDERLANDSCHE BANK N.V.
w.g. (onleesbaar).

¹⁾ De Raad voor het Rechtsherstel. (Red.)

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 111. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 22 Januari 1952 (i.z. Cram-von Massenbach c.s. en von der Mosel/N.B.I./Beambtenfonds der Staatsmijnen).

Appellanten niet-ontvankelijk verklaard wegens tardiviteit. Ten overvloed overwogen, dat de vordering (strekende tot vernietiging van de door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van een kasteel) toch niet toewijsbaar zou zijn om diverse in het vonnis aangegeven redenen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien: enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante Cram c.s. zomede appellant Von der Mosel zich gegriefd voelen en bij Ons in beroep komen van de verkoop op 24 Juni 1946 door het Beheersinstituut aan het Beambtenfonds van het oorspronkelijk door appellanten in onverdeelde eigendom bezeten en ingevolge de artikelen 2 en 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat in eigendom overgegaan Kasteel Vaalsbroek, groot 40.61.70 ha, bestaande uit een complex gebouwen, 2 pachthoeven, een molen, bouw- en weiland, boomgaarden, bos etc., zulks voor de prijs van f 98.500,—, stellende appellanten op de in hun verzoeken vermelde gronden, dat deze verkoop is in strijd met de wet, met name met artikel 11, lid 1, sub c j°. lid 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen, aangezien dezelve door geen der aldaar genoemde belangen wordt gevorderd, voor wat betreft appellante Cram c.s. in strijd met haar belang bij het behoud van dit familiebezit en bovendien in strijd met een behoorlijke procedure, aangezien met de verkoop had dienen te zijn gewacht, totdat op het door haar tempore utili ingesteld beroep tegen de weigering door het Beheersinstituut tot afgifte aan haar van een zgn. „ontvijandingsverklaring” zou zijn beslist, en voor wat betreft appellant Von der Mosel, aan wie door het Beheersinstituut een dergelijke verklaring werd afgegeven, in strijd met diens belang bij het behoud van kasteel en grond, dat sinds eeuwen bezit van zijn familie is, verzoekende appellant Von der Mosel Ons om zijn zaak te voegen met de zaak, bij eerstgenoemd request aanhangig gemaakt door appellante Cram c.s. en voorts om vernietiging van de verkoop;

Overwegende, dat het Beheersinstituut en het Beambtenfonds der appellanten vordering tot vernietiging van de litigieuse verkoop op de bij hun schrifturen vermelde gronden, die, evenals de stellingen van appellanten hier als geïnscreerd dienen te worden beschouwd en hieronder voorzoveel nodig nader bespreking zullen vinden, bestrijden, concluderende het Beheersinstituut bij deszelfs conclusie van antwoord ten aanzien van appellante Cram c.s. tot ontzegging van het beroep, kosten rechtens, en ter terechtzitting tevens tot niet-ontvankelijkverklaring van appellante Cram c.s. in haar beroep, en bij conclusie van antwoord en ter terechtzitting ten aanzien van appellant Von der Mosel tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in diens beroep, subsidiair tot ontzegging van diens vordering, kosten rechtens, bij welke conclusies het Beambtenfonds zich heeft aangesloten;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat van de zijde van het Beheersinstituut, noch van de zijde van het Beambtenfonds tegen het verzoek van appellant Von der Mosel tot voeging van diens zaak met die van appellante Cram c.s. bezwaar is gemaakt, weshalve Wij dit zullen inwilligen;

Overwegende ten aanzien van het door het Beheersinstituut en het Beambtenfonds opgeworpen niet-ontvankelijkheidsmiddel *met betrekking tot het door appellant Von der Mosel ingediend beroepschrift* dat ook Wij van oordeel zijn, dat dit beroep als tardief moet worden aangemerkt, nu appellant's request is ingekomen op 26 Juli 1951, terwijl reeds op 17 Maart 1950 door de beheerder aan appellant volledige rekening en verantwoording was gedaan van het mede de litigieuse verkoop d.d. 24 Juni 1946 omvattende beheer over zijn vermogen, en

met betrekking tot het door appellante Cram c.s. ingediend beroepschrift dat ook bij de indiening van dit beroepschrift de in artikel 43 van voren genoemd Besluit voorgeschreven en ook op het onderhavige beroep toepasselijke appeltermijn is overschreden, aangezien, anders dan appellante wil doen geloven, onaannemelijk is, dat zij, hoewel woonachtig in Duitsland, niet reeds eerder dan een maand vóór de datum van indiening van het beroepschrift, te weten 19 Maart 1951, van de bestreden verkoop redelijkerwijs kennis heeft kunnen krijgen, weshalve appellanten in hun beroep niet-ontvankelijk dienen te worden verklaard;

Overwegende ten overvloede, dat, zelfs indien dit alles anders ware, der appellanten vordering tot vernietiging der litigieuse verkoop toch niet voor toewijzing in aanmerking zou komen, aangezien het beheer over vijandelijk vermogen gericht moet zijn op een snelle liquidatie althans realisatie van dit vermogen en ten tijde van de bestreden verkoop, naar voldoende is tegengesproken, niet alleen de „ontvijanding” van appellante Cram c.s. niet met een redelijke mate van waarschijnlijkheid viel te voorzien, doch een daartoe strekkend verzoek zijdens appellante Cram c.s. zelfs niet was ontvangen, zijnde dit eerst op 8 November 1949 bij het Beheersinstituut ingediend, terwijl evenmin ten tijde van de verkoop kon worden verwacht, dat binnen afzienbare tijd op het door appellant Von der Mosel ingediende verzoek om „ontvijanding” d.d. 8 Mei 1946 een beschikking in voor appellant gunstige zin zou worden gegeven;

dat, nog afgezien van laatstgenoemde omstandigheden, te minder aanleiding bestond de liquidatie van het litigieuse object aan te houden, nu aan het Beheersinstituut ter kennis werd gebracht, dat voor opleidings- en recreatiedoeleinden ten behoeve van de bij de Staatsmijnen werkzame jonge mijnwerkers naar een passende inrichting werd gezocht en het Kasteel Vaalsbroek met aanhorigheden daartoe bij uitstek geschikt moest worden geacht, zodat de litigieuse transactie terecht kon worden gezegd door het algemeen belang te zijn gevorderd;

dat Ons voorts aannemelijk voorkomt, dat de toestand waarin het onderhavige complex verkeerde, een nadelige invloed op de te bedingen koopprijs moest uitoefenen, en dat de opbrengst in verband hiermede Ons niet onredelijk voorkomt;

dat tenslotte aan het belang van de hier te lande verblijvende appellant Von der Mosel voorzover de omstandigheden toelieten zoveel mogelijk is tegemoet gekomen, nu het Beambtenfonds hem om niet de beschikking heeft gegeven over enkele kamers in het Kasteel om deze als woonruimte te gebruiken;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Voegen het door appellant Von der Mosel aanhangig gemaakte beroep met dat van appellante Cram c.s.;

Verklaren appellanten niet-ontvankelijk in hun beroep:

Veroordelen enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 227. **Wijziging van de Zevende Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer, Hoofdstuk IV. — Vrijstelling van Indonesische fondsen van de verplichting tot aanmelding conform art. 44 van het Besluit herstel rechtsverkeer.**

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel; Gelet op de artt 70 t/m 72 van het Besluit herstel rechtsverkeer;

BEPAALT:

Aan de in de Zevende Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer sub II genoemde categorieën van effecten ten aanzien waarvan vrijstelling is verleend van de verplichting tot aanmelding overeenkomstig het bepaalde in art. 44 van het Besluit herstel rechtsverkeer, worden de volgende twee categorieën toegevoegd:

- j. In Indonesisch (Nederlands-Indisch) Courant luidende effecten, uitgegeven door of ten laste van op 10 Augustus 1948 in Indonesië gevestigde al dan niet rechtspersoonlijkheid bezittende privaatrechtelijke lichamen, voorzover:
 1. deze lichamen op genoemde datum noch kantoorhielden noch een bedrijf uitoefenen in Nederland, Suriname of de Nederlandse Antillen,
 2. de effecten niet voorkomen in de officiële Prijscourant van effecten van de Handelsvereniging te Batavia van 25 tot 31 October 1939;
- k. Niet in enig courant luidende effecten, zoals winstbewijzen en oprichtersaandelen, voorzover uitgegeven door of ten laste van de sub j bedoelde privaatrechtelijke lichamen.

Toelichting.

Door de vrijstelling van de hierboven bedoelde Indonesische effecten van de verplichting tot aanmelding wordt ten aanzien van deze effecten, wanneer zij zich in Nederland bevinden, de gedragslijn gevolgd, die indertijd in Indonesië bij de Tweede Uitvoeringsbeschikking Ordonnantie herstel rechtsverkeer is aangenomen ten aanzien van deze effecten, voorzover zij zich in Indonesië bevonden. De eerste in bovenstaande mededeling sub j vermelde datum is die van laatstgenoemde uitvoeringsbeschikking.

21 December 1951.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Vijfde gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

1 October 1951/*Generale Thesaurie/Directie Bewindvoering/No. 218.*

De Minister van Financiën;

Gelet op het bepaalde in art. 64, j°. art. 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Maakt bekend:

dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel hem

overeenkomstig het bepaalde in artikel 64, lid 1, van voornoemd Besluit op-gave heeft gedaan van een aantal effecten als hieronder omschreven en ge-nummerd, ten aanzien waarvan niet is voldaan aan de verplichting als be-doeld in artikel 63, lid 2, van dit Besluit, zodat art. 64, lid 2, van het onder-havige Besluit op deze effecten toegepast dient te worden;

.....

 dat bovenstaande effecten hun geldigheid verliezen krachtens het bepaalde in artikel 64, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer, met ingang van de datum, waarop deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant wordt geplaatst;

dat verdere bekendmakingen zullen volgen, welke mede betrekking kunnen hebben op dezelfde soorten effecten als hierboven zijn vermeld;

dat deze bekendmaking, alsmede de reeds voorafgegane soortgelijke bekend-makingen (opgenomen in de Nederlandse Staatscouranten van 15 Aug. 1950 no. 157, van 16 April 1951 no. 73, van 4 Juli 1951 no. 127 en van 14 September 1951 no. 179) geen betrekking hebben op na 31 Januari 1946, doch vóór de publicatie met vergunning van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel uitgegeven duplicaat-effecten, en dat zij voor laatst-bedoelde gevallen dus uitsluitend betrekking hebben op de originele stukken;

En bepaalt,

dat bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voor zover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

De Minister van Financiën,
 P. LIEFTINCK.

's-Gravenhage, 1 October 1951.

(Ned. Stct. 10 Jan. 1952, No. 7).

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 147. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 12 December 1951. (Volledige Afdeling).

De laatste gedeposeerde wiens recht niet is ontstaan op een der in art. 53, tweede lid, E 100 genoemde wijzen, wordt niet hersteld in zijn recht op het effect (art. 54, lid 1, sub c E 100).

De aankoop van het effect door de tegenwoordige bezitter ge-schiedde in 1944 in Zwitserland, echter niet op de aldaar voorge-schreven wijze van een tot verkoop bij uitsluiting gerechtigd func-tionaris, derhalve geen verkrijging overeenkomstig de aan een Nederlandse beurs geldende reglementen en gebruiken; erkenning van de tegenwoordige bezitter in de eigendom zou slechts kunnen plaats vinden indien deze zijn goede trouw aannemelijk had ge-maakt, hetgeen niet het geval is.

In de eigendom wordt erkend de eerste gedeposeerde, die het effect in regelmatig beursverkeer had gekocht en het bezit daarvan op andere dan regelmatige wijze had verloren.

De vordering op L.V.V.S. gaat over op de laatste gedeposeerde.

In de zaak tussen de partijen:

I. *H. Melkman*

Gemachtigde: *Mr. I. L. Hamburg*

II. *W. Claus*

Gemachtigde: *Mr. J. F. H. van den Heuvel*

III. De V.V.R.A.

Gemachtigde: Mr. D. J. Veegens

en

IV. M. J. X. Tranquard

Gemachtigde: Mr. R. Korthals Altes

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie de navolgende beslissing:

Gezien de stukken, gehoord partijen;

Overwegende, dat ten processe tussen partijen vaststaat, dat partij Melkman het litigieuze cert. à 10 shares Anaconda Copper Mining Cy. no. 86986 op 30 Juni 1941 kocht ter beurze van Amsterdam en het bezit daarvan daarna op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren, t.w. door inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te Amsterdam;

dat partij Claus herstel van recht terzake van dat zelfde effect heeft gezocht op grond van het feit, dat dit stuk op 15 Januari 1943 door het Devisenschuttkommando bij hem in beslag werd genomen;

dat niet is gebleken, dat voormelde inbeslagname werd gevolgd door een procedure voor een Nederlandse rechter noch door een vonnis van verbeurdverklaring, terwijl ten overvloede uit de administratie van Rebholz' Bankierskantoor blijkt, dat het effect in de loop van 1944 door de SD aan genoemd Bankierskantoor is verkocht en geleverd, zodat de Afdeling aannemelijk gemaakt acht, dat Claus het litigieuze effect eveneens op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende, dat ingevolge art. 54, 1e lid, sub c, herstel van recht wordt verleend aan de laatste gedeposeerde, mits door deze aannemelijk wordt gemaakt, dat zijn recht is ontstaan op een der wijzen, genoemd in art. 53, 2e lid en dat het bezit door hem sindsdien op andere dan rechtmatige wijze werd verloren;

dat ten aanzien van Claus echter niet voldaan is aan het in art. 54, 1e lid, sub c gestelde; dat deze immers het litigieuze effect in October 1942 buiten de beurs om kocht van een zekere Hogenbosch, zodat Claus slechts dan zou voldoen aan de in art. 32 voor verkrijging te goeder trouw gestelde eis, indien hij een zodanig onderzoek naar de herkomst had ingesteld, dat in redelijkheid geen twijfel meer omtrent de rechtmatige herkomst van het stuk behoefde te worden gekoesterd;

dat Claus er niet in geslaagd is aannemelijk te maken, dat door hem een dergelijk onderzoek werd ingesteld, zodat ten aanzien van hem niet voldaan is aan art. 54, 1e lid, sub c;

Overwegende, dat partij V.V.R.A. heeft verklaard, geen aanspraak te maken op het litigieuze effect voorzover een andere gedeposeerde in zijn recht ten aanzien daarvan mocht worden hersteld;

Overwegende, dat partij Tranquard stelt, dat hij in November 1944 belegging zocht voor een bedrag van ongeveer Zw.frs. 700.000.—; dat hij vernam, dat A. Burin een goed bekend staand „Gérant de fortunes” te Genève de beschikking had over een groot pakket Nederlandse certificaten van Amerikaanse aandelen en dat hij in November en December 1944 meer dan 900 dergelijke certificaten, waaronder het litigieuze, van Burin kocht, aangezien deze stukken in tal van landen zijn gezocht om hun gemakkelijke overdraagbaarheid en in Zwitserland niet alleen tijdens maar ook vóór de tweede wereldoorlog op grote schaal werden verhandeld; dat aan een aankoop van effecten in een ander land dan Nederland op de in dat land bij de wet voorgeschreven wijze van een daartoe bij uitsluiting gerechtigde functionaris hetzelfde rechtsgevolg behoort te worden toegekend als art. 53, lid 3, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer toekent aan verkrijging in regelmatig beursverkeer;

Overwegende te dien aanzien, dat partij Tranquard het litigieuze effect niet heeft verkregen in regelmatig beursverkeer, aangezien hieronder overeenkomstig het bepaalde in art. 53, lid 3, sub 4 dient te worden verstaan verkrijging overeenkomstig de aan een Nederlandse beurs geldende reglementen en gebruiken;

dat Tranquard derhalve zijn goede trouw aannemelijk dient te maken, hetgeen in casu hierin zou moeten bestaan, dat hij niet wist noch redelijker-

wijze had behoren te vermoeden, dat het bezit van het onderhavige effect voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in art. 25 van het Besluit herstel rechtsverkeer;

dat partij Tranquard het litigieuze effect kocht, nadat de leden van de Association de Banquiers Suisses zich hadden verbonden geen transacties te doen in stukken, die niet tenminste waren voorzien van een affidavit L.I., d.w.z. in stukken, waarvan niet vaststond, dat zij reeds vóór 1 Juni 1944 in Zwitserland aanwezig waren; dat deze overeenkomst juist gesloten werd, om de handel in geroofde stukken te voorkomen;

dat het litigieuze effect, toen Tranquard dit kocht, van geen enkel affidavit was voorzien;

dat het feit, dat Tranquard tengevolge van vorenbedoelde overeenkomst het onderhavige effect niet meer van een lid der Association de Banquiers Suisses kon kopen, geenszins te zijner ontlasting kan strekken, aangezien zulks integendeel voor hem een waarschuwing had moeten zijn, die hem noopte, zich van het kopen van dergelijke stukken te onthouden;

dat ook de omstandigheid, dat hem een zo groot pakket werd aangeboden van effecten, welke ter beurze van Genève nooit genoteerd zijn geweest en, in tegenstelling tot het door hem gestelde, vóór de oorlog in Zwitserland ook buiten de beurs uiterst zelden verhandeld werden, Tranquard tot grote voorzichtigheid had dienen te nopen en voor deze aanleiding had dienen te zijn een nauwkeurig onderzoek naar de herkomst dezer stukken in te stellen;

dat het onregelmatig karakter van de onderhavige transactie bovendien nog wordt bevestigd door de omstandigheid, dat bij de berekening van de koopprijs geen rekening werd gehouden met de dividenden en dat bij de verkoop het Zwitserse zegelrecht werd ontdoken;

dat Tranquard derhalve niet geacht kan worden zijn goede trouw bij de verkrijging van het litigieuze effect aannemelijk te hebben gemaakt;

dat de Afdeling in verband met het vorenstaande in het midden kan laten, of door Tranquard werd aannemelijk gemaakt, dat hij het litigieuze effect voor eigen rekening heeft verkregen en/of uit eigen middelen de door hem gestelde koopprijs heeft betaald en het op dit laatste punt door Tranquard aangeboden bewijs derhalve niet terzake dienende acht;

dat gezien het hiervoren overwogene aan partij Tranquard geen erkenning in de eigendom kan worden verleend en dat aan Melkman, ten aanzien van wie is voldaan aan de voorwaarden van art. 54, 1e lid, herstel in de eigendom moet worden verleend;

dat de Afdeling in verband met het te verlenen rechtsherstel de gevolgen daarvan met betrekking tot derden zal regelen;

dat het de Afdeling onredelijk voorkomt, dat Melkman in zijn recht ten aanzien van het litigieuze effect wordt hersteld en tevens zijn vordering op Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (thans genaamd L.V.V.S.) zou behouden;

dat door partij V.V.R.A. werd verklaard, dat zij geen aanspraak maakt op deze vordering, voorzover deze aan een tussenkoper-gedeposeerde mocht worden toegewezen;

Overwegende, dat Melkman gedeposeerde is ten opzichte van Claus, terwijl Claus op zijn beurt gedeposeerde is ten opzichte van alle volgende verkrijgers waaronder Tranquard;

dat uit het vorenstaande volgt, dat de vordering, die partij Melkman heeft op L.V.V.S., terzake van de verkoop van het litigieuze effect, dient over te gaan op partij Claus, die in de zin van art. 57 van het Besluit herstel rechtsverkeer schade lijdt door het aan Melkman verleende rechtsherstel, aangezien Claus, indien er niet een gedeposeerde met een beter recht was geweest, zelf het litigieuze effect van verweerder had kunnen opeisen en behouden.

BESLISSENDE:

- I. Herstelt partij Melkman in de eigendom van het litigieuze effect.
- II. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen, buiten het Besluit herstel rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen ver-

zetten — bovengenoemd effect op 12 Maart 1952 uit te leveren aan de Amsterdamsche Bank N.V., Amsterdam, ten behoeve van partij Melkman, dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan de Amsterdamsche Bank N.V. bekende rechtsverhouding, waarin hij tot partij Melkman staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie het onderhavige effect dient te worden uitgeleverd.

- III. Bepaalt, dat de kosten van dit geding aan de zijde van partij Melkman tot op heden begroot op f 75,—, zullen komen ten laste van partij Tranquard
- IV. Bepaalt, dat de vordering van partij Melkman op L.V.V.S. terzake van de verkoop van het onderhavige effect zal overgaan op partij Claus zodra zowel aan de sub II genoemde uitlevering als aan de sub III genoemde betaling zal zijn voldaan; het laatste echter met dien verstande, dat, indien door Tranquard vóór 12 Februari 1952 niet aan het sub III bepaalde zal zijn voldaan, L.V.V.S. het aldaar genoemde bedrag aan partij Melkman zal uitkeren, alvorens diens vordering terzake van de verkoop van het litigieuze effect op partij Claus te doen overgaan, waartegenover partij Melkman alsdan aan partij Claus haar aanspraken jegens partij Tranquard tengevolge van het sub III bepaalde dient te cederen.

No. 148. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 12 December 1951. (Volledige Afdeling).

Of de eerste gedeposeedeerde — die het bezit van het litigieuze effect op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren — bij de verkrijging (buiten de beurs om) al dan niet te goeder trouw is geweest is irrelevant; deze vraag komt eerst aan de orde indien wegens een vóór de verkrijging plaats gehad hebbend feit een oppositie ex art. 45, 46 en/of 47 E 100 is ingediend, hetgeen in casu niet het geval is.

In de zaak tussen de partijen:

- I. *W. Claus,*
Gemachtigde: *Mr. J. F. H. van den Heuvel,*
- II. *De V.V.R.A.*
Gemachtigde: *Mr. D. J. Veegens,*
en
- III. *M. J. X. Tranquard*
Gemachtigde: *Mr. R. Korthals Altes*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken, gehoord partijen;

Overwegende, dat partij Claus herstel van recht heeft verzocht terzake van 1 certificaat à 10 shares Shell Union Oil Corp. no. 59227, welk stuk op 15 Januari 1943 bij hem in beslag werd genomen door het Devisenschuttkommando;

dat niet is gebleken, dat terzake van dit effect een procedure werd gevoerd voor een Nederlandse rechter noch dat dit effect werd verbeurd verklaard, terwijl ten overvloede uit de administratie van Rebholz' Bankierskantoor blijkt, dat het effect in de loop van 1944 door de SD aan genoemde Bankierskantoor is verkocht en geleverd;

dat de Afdeling derhalve aannemelijk gemaakt acht, dat Claus het bezit van het litigieuze effect op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren;

dat door partij Tranquard nog gesteld is, dat desondanks ten aanzien van Claus niet voldaan zou zijn aan de in artikel 54, 1e lid, sub b) gestelde eisen, aangezien hij bij de verkrijging van het effect (buiten de beurs om) niet te goeder trouw zou zijn geweest;

dat de Afdeling deze stelling als niet terzake dienende verwerpt, aangezien gemis aan goede trouw bij de verkrijging eerst aan de orde komt, indien terzake van het betreffende effect wegens een vóór de verkrijging daarvan plaats gehad hebbend feit een oppositie ex art. 45, 46 en/of 47 van het Besluit herstel rechtsverkeer werd ingediend, hetgeen in casu niet het geval is;

Overwegende, dat partij V.V.R.A. heeft verklaard geen aanspraak te maken op het onderhavige effect, indien dit bij wijze van rechtsherstel aan Claus wordt toegewezen;

Overwegende, dat partij Tranquard stelt, dat hij in November 1944 belegging zocht voor een bedrag van ongeveer Zw.fr.s. 700.000; dat hij vernam, dat A. Burin, een goed bekend staand „Gérant de fortunes” te Genève, de beschikking had over een groot pakket Nederlandse certificaten van Amerikaanse aandelen en dat hij in November en December 1944 meer dan 900 dergelijke certificaten, waaronder het litigieuse, van Burin kocht, aangezien deze stukken in tal van landen zijn gezocht om hun gemakkelijke overdraagbaarheid en in Zwitserland niet alleen tijdens, maar ook vóór de tweede wereldoorlog op grote schaal werden verhandeld; dat aan een aankoop van effecten in een ander land dan Nederland op de in dat land bij de wet voorgeschreven wijze van een daartoe bij uitsluiting gerechtigde functionaris hetzelfde rechtsgevolg behoort te worden toegekend als artikel 53, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer toekent aan verkrijging in regelmatig beursverkeer;

Overwegende te dien aanzien, dat partij Tranquard het litigieuse effect niet heeft verkregen in regelmatig beursverkeer, aangezien hieronder overeenkomstig het bepaalde in artikel 53, lid 3, sub 4 dient te worden verstaan verkrijging overeenkomstig de aan een Nederlandse Beurs geldende reglementen en gebruiken;

dat Tranquard derhalve zijn goede trouw aannemelijk dient te maken, hetgeen in casu hierin zou moeten bestaan, dat hij niet wist noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat het bezit van het onderhavige effect voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in artikel 25 van het Besluit herstel rechtsverkeer;

dat partij Tranquard het litigieuse effect kocht, nadat de leden van de Association de Banquiers Suisses zich hadden verbonden, geen transacties te doen in stukken, die niet tenminste waren voorzien van een affidavit L.I., d.w.z. in stukken, waarvan niet vaststond, dat zij reeds vóór 1 Juni 1944 in Zwitserland aanwezig waren; dat deze overeenkomst juist gesloten werd, om de handel in geroofde stukken te voorkomen;

dat het litigieuse effect, toen Tranquard dit kocht, van geen enkel affidavit was voorzien;

dat het feit, dat partij Tranquard tengevolge van vorenbedoelde overeenkomst het onderhavige effect niet meer van een lid der Association de Banquiers Suisses kon kopen, geenszins te zijner ontlasting kan strekken, aangezien zulks integendeel voor hem een waarschuwing had moeten zijn, die hem noopte, zich van het kopen van dergelijke stukken te onthouden;

dat ook de omstandigheid, dat hem een zo groot pakket werd aangeboden van effecten, welke ter beurze van Genève nooit genoteerd zijn geweest en, in tegenstelling tot het door hem gestelde, vóór de oorlog in Zwitserland ook buiten de beurs uiterst zelden verhandeld werden, partij Tranquard tot grote voorzichtigheid had dienen te nopen en voor deze aanleiding had dienen te zijn een nauwkeurig onderzoek naar de herkomst dezer stukken in te stellen;

dat het onregelmatig karakter van de onderhavige transactie bovendien nog wordt bevestigd door de omstandigheid, dat bij de berekening van de koopprijs geen rekening werd gehouden met de dividenden en dat bij de verkoop het Zwitserse zegelrecht werd ontdoken;

dat Tranquard derhalve niet geacht kan worden zijn goede trouw bij de verkrijging van het litigieuse effect aannemelijk te hebben gemaakt;

dat de Afdeling in verband met het vorenstaande in het midden kan laten of door Tranquard aannemelijk werd gemaakt, dat hij het litigieuse effect

voor eigen rekening heeft verkregen en/of uit eigen middelen de door hem gestelde koopprijs heeft betaald en het op dit laatste punt door Tranquard aangeboden bewijs derhalve niet terzake dienende acht;

dat, gezien het hiervoren overwogene, aan partij Tranquard geen erkenning in de eigendom kan worden verleend, en dat partij Claus, ten aanzien van wie voldaan is aan de voorwaarden van artikel 54, 1e lid van voornoemd Besluit, herstel in de eigendom moet worden verleend;

BESLISSENDE:

- I. Herstelt partij Claus in de eigendom van het litigieuze effect.
- II. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Besluit herstel rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — bovengenoemd effect op 12 Maart 1952 uit te leveren aan de Rotterdamsche Bank N.V., Helmond, ten behoeve van partij Claus, dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan de Rotterdamsche Bank N.V., Helmond, bekende rechtsverhouding, waarin hij tot partij Claus staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie het onderhavige effect dient te worden uitgeleverd.
- III. Bepaalt, dat de kosten van dit geding aan de zijde van partij Claus tot op heden begroot op f 75,— zullen komen ten laste van partij Tranquard.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Opheffing Vertegenwoordiging Eindhoven.

Met ingang van 1 Januari 1952 is de Vertegenwoordiging Eindhoven opgeheven; de resterende werkzaamheden zijn overgenomen door de Vertegenwoordiging Arnhem.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 tot en met 7, 9 tot en met 13, 16 tot en met 18, VI nos. 3, 4, 6, 8 en 11).

In de Nederlandse Staatscourant van 10 Januari 1952, no. 7, zijn afgekondigd de lijsten 122 en 123 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52/153

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
7 December 1951. (Mrs. Block, Zorab en Versteeg).

Onder „Nederlander" in art. 16 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. no. 311 is niet begrepen de vrouw, wier echtgenoot op grond van art. 7, lid 1, sub 4 van de wet op het Nederlandschap (wet van 12 December 1892 Stbl. no. 268) zijn Nederlandschap heeft verloren. Ingevolge art. 5 van voornoemde wet volgt de vrouw staande huwelijk de staat van haar man en verliest ook zij in vorenbedoeld geval de Nederlandse nationaliteit. De stelling dat het in de bedoeling lag om gevallen als van verzoekster onder art. 16 van de wet van 20 Juli 1951 te laten vallen, is irrelevant nu deze bedoeling niet blijkt uit de wet.

Verzoek tot ontbinding van de gemeenschap van goederen afgewezen.

(Art. 16, Wet van 20 Juli 1951, Stbl. no. 311.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het op 1 September 1951 ter griffie van de Afdeling ingekomen verzoekschrift d.d. 23 Augustus 1951 van Françoise Hinderika Johanna Magdalena Bron, geboren te Medan (Sumatra), echtgenote van en ten deze bijgestaan door haar echtgenoot Gozewinus Jacobus Röthengatter, wonende te 's-Gravenhage, houdende verzoek tot ontbinding van de tussen haar en haar voormelde echtgenoot bestaande huwelijk (goederen)gemeenschap;

Gelezen het antidotaal verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut (verder N.B.I. te noemen) d.d. 25 September 1951, met de conclusie, dat het verzoek dient te worden afgewezen, althans niet ontvankelijk te worden verklaard;

Gehoord ter zitting van de 26ste October 1951 de heer A. G. van den Berg, oud-notaris te 's-Gravenhage voor en namens verzoekster en haar echtgenoot voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr. G. Dekker;

Overwegende, dat verzoekster in hoofdzaak heeft gesteld;

dat zij de 30ste September 1936 te 's-Gravenhage in het huwelijk is getreden met J. Röthengatter voornoemd in algehele gemeenschap van goederen; dat deze echtgenoot bij vonnis van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam d.d. 13 Februari 1947 wegens het als Nederlander vrijwillig in krijgsdienst treden bij een vreemde mogendheid wetende, dat deze met Nederland in oorlog is, tot gevangenisstraf is veroordeeld en op grond hiervan als vijandelijk onderdaan moet worden aangemerkt in de zin van artikel 2, lid 1, van het Besluit Vijandelijk Vermogen, terwijl zijn vermogen krachtens het bepaalde in artikel 3 eerste lid van gemeld Besluit in eigendom is overgegaan op de Staat der Nederlanden;

Overwegende, dat verzoekster er blijkbaar van uitgaand, dat zij zelf op het tijdstip van het in werking treden van de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 311, zijnde 24 Juli 1951, was en ook thans nog is Nederlander in de zin van artikel 16 van deze wet en dat zij zelf op 24 Juli j.l. niet als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt, aan de Afdeling Rechtspraak heeft verzocht de in artikel 16 voornoemd bedoelde ontbinding der huwelijksgemeenschap uit te spreken;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn antidotaal request heeft betoogd, dat verzoeksters echtgenoot G. J. Röthengatter wegens het zich zonder verlof van de Kroon vrijwillig begeven in vreemde, in casu vijandelijke krijgsdienst, op grond van artikel 7, lid 1 sub 4 van de wet op het Nederlandschap en het ingezetenschap zijn Nederlandschap heeft verloren;

dat verzoekster volgens artikel 5 eerste lid, van voormelde wet de staat van haar echtgenoot volgt en derhalve eveneens het Nederlandschap heeft verloren;

dat artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 het recht ontbinding van de huwelijks-gemeenschap te verzoeken uitdrukkelijk alleen aan Nederlanders verleent en derhalve haar verzoek moet worden afgewezen;

Overwegende, dat het N.B.I. zijn standpunt ter terechtzitting gewijzigd heeft en toewijzing van het verzoek ge-

vraagd heeft op gronden, die hierna besproken zullen worden;

Overwegende, dat de Raad met het N.B.I. van oordeel is, dat G. J. Röthengatter op de door het Instituut aangevoerde grond ingevolge artikel 7, lid 1, sub 4 van de wet van 12 December 1892 Stbl. no. 268 zijn Nederlander-schap heeft verloren;

Overwegende, ten aanzien van de vraag, of daardoor ook verzoekster haar Nederlandschap verloren heeft; dat de hoofdregel is, dat de vrouw staande huwelijk de staat van haar man volgt;

dat weliswaar in evengenoemde wet een uitzondering wordt gemaakt voor de vrouw van een Nederlander, die in een ander land genaturaliseerd wordt en de Nederlandse vrouw, die met een vreemdeling huwt, door de bepaling, dat deze vrouwen zelfstandig de staat van Nederlander zullen bezitten, indien zij door de naturalisatie van de man in het ene geval en door het aangaan van een huwelijk in het andere geval niet een vreemde nationaliteit deelachtig worden noch kunnen worden, doch deze uitzondering strikt geldt voor de twee nauwkeurig in de wet omschreven gevallen en niet uitgebreid mag worden tot een geval als het onderhavige, dat de man *staande* huwelijk zijn Nederlandschap verliest;

dat, waar het hier betreft de scherpe omlijning van het al of niet bezitten van de Nederlandse nationaliteit alleen de wetgever een bepaalde uitzondering op de algemene hoofdregel van art. 5 der meergenoemde wet in het leven kan roepen;

Overwegende, dat, nu vaststaat, dat verzoekster op het tijdstip van het in werking treden van artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311, zijnde 24 Juli 1951, met G. J. Röthengatter in algehele gemeenschap van goederen gehuwd was;

dat deze op 24 Juli 1951 uitsluitend op grond van het bepaalde in artikel 2 onder 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt;

dat zij zelf op 24 Juli 1951 niet als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt, de enige vraag, die nog beantwoord moet worden, deze is, of verzoekster omvat wordt door het begrip „Nederlander” in artikel 16 der wet van 20 Juli Stbl. 1951 no. 311;

Overwegende, dat verzoekster haar stelling, dat zij op 24 Juli 1951 was en

ook thans nog is Nederlander in de zin van artikel 16 van evengenoemde wet motiveert met de mededeling, dat blijkens de memorie van antwoord door de Regering op 9 Juli 1951 aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal ingezonden zij de behandeling van het wetsontwerp, dat geleid heeft tot afkondiging van meergenoemde wet — en met name par. 9 dier Memorie — de strekking van art. 16 is om mogelijk te maken, dat vrouwen gehuwd met mannen, die op grond van het bepaalde in artikel 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen vijandelijk onderdaan zijn, hun aandeel in de huwelijks-goederengemeenschap eerder terugkrijgen dan bij ontbinding van het huwelijk en wel door een scheiding van goederen;

Overwegende, dat deze motivering van verzoekster niet opgaat, daar een uitlating van de Regering, dat zij wil komen tot een vervroegd terugkrijgen van het aandeel in de gemeenschap en daarbij als voorbeeld noemt vrouwen, die gehuwd zijn met mannen, die op grond van artikel 2 sub 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen vijandelijk onderdaan zijn, allerminst een aanduiding oplevert wie „Nederlander” zijn in artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311, daar b.v. ook mannen, die gehuwd zijn met vrouwen, die vijandelijk onderdaan zijn op grond van dat artikel 2 sub 1 onder het begrip „Nederlander” begrepen zijn;

Overwegende, dat het N.B.I. ter terechtzitting betoogd heeft, dat artikel 16 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 bij vervroeging mogelijk maakt wat b.v. door de dood van één der echtelieden of ontbinding van het huwelijk in de toekomst zeker zal gebeuren, door de Raad bevoegd te maken op verzoek de huwelijks-gemeenschap te ontbinden;

dat dit artikel in de wet is opgenomen, nadat verscheidene leden in het Voorlopig Verslag de aandacht gevraagd hadden voor de positie van de Nederlandse vrouw, die met een vijandelijk onderdaan in gemeenschap van goederen gehuwd is en de vraag naar voren gebracht hadden, of het niet billijk is het deel van het gemeenschappelijk vermogen, dat aan de van oorsprong Nederlandse vrouw toekomt aan het beheer van het N.B.I. te onttrekken, en aan de vrouw vrij te geven met de toevoeging dat deze billijkheid nog te sterker spreekt, wanneer de vrouw door huwelijk vóór 10 Mei 1940

met een Duitser de Duitse nationaliteit heeft verkregen;

dat de Regering in het bijzonder tegen begunstiging was van Nederlandse vrouwen, die door huwelijk Duitse geworden waren, omdat dit ontvijding zou betekenen en bij nota van wijziging met het huidige artikel 16 kwam;

dat hier derhalve sprake is niet van een bepaling over ontvijding maar van een bepaling van huwelijks-goederenrecht van gewoon burgerlijk recht;

dat de vraag rijst, of artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 bedoelt alleen aan personen van Nederlandse nationaliteit het recht te geven om ontbinding te vragen of ook aan vreemdelingen, tot wie het grote aantal staatlozen behoren en deze vraagstelling in verband met artikel 9 der wet houdende algemene bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk, voorschrijvende, dat het burgerlijk recht van het Koninkrijk voor vreemdelingen hetzelfde is als voor Nederlanders, zolang de wet niet bepaaldelijk het tegendeel vaststelt, moet luiden: „bedoelt artikel 16 vreemdelingen uit te sluiten van het recht om ontbinding van de huwelijks-gemeenschap te vragen”;

dat het N.B.I., ook al ziet artikel 16 er uit als een voorschrift, dat voor Nederlanders bepaaldelijk het tegendeel vaststelt van wat voor vreemdelingen geldt, meent, dat de hier te lande wonende vreemdeling hetzelfde recht heeft als in dit artikel ipsis verbis aan de Nederlander gegeven wordt, aangezien niet gezegd wordt: „alleen Nederlanders” of „niet de vreemdeling” en men alleen dan zou kunnen spreken van een voorschrift, dat bepaaldelijk het tegendeel vaststelt; dat b.v. in artikel 127 Rv. gesproken wordt over verbintenissen door een vreemdeling jegens een Nederlander aangegaan, terzake waarvan deze vreemdeling voor de Nederlandse rechter kan worden gedaagd en slechts een Nederlander dit recht zou hebben, en niet de vreemdeling, doch algemeen aangenomen wordt, dat ook de vreemdeling dit recht heeft, omdat hij niet is uitgesloten;

dat de opstellers van artikel 16 aansluiting gezocht hebben bij de scheiding van goederen in gevallen van verbeurdverklaring door de Tribunalen;

dat de redacteuren van de wetstekst zich informeel tegenover het N.B.I. uitgelaten hebben, dat het in de bedoe-

ling lag gevallen als het onderhavige onder artikel 16 te laten vallen;

dat het feit dat ook vreemdelingen zich op artikel 16 zullen kunnen beroepen, tot gevolg heeft, dat in de tekst van artikel 16 „Nederlander” praktisch vervangen wordt door „een persoon” of „iemand”, doch dit van geen belang is, daar deze opvatting zelfs tengevolge heeft, dat een geheel wetsartikel, n.l. 127 Rv. de facto geen betekenis heeft;

Overwegende ten aanzien van dit be-
toog:

dat ook de Raad van oordeel is, dat artikel 16 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 een bepaling van burgerlijk recht inhoudt, daar het een afbakening van rechten geeft op het terrein van het huwelijksgoederenrecht, zodat in verband met artikel 9 A.B. moet worden nagegaan, of artikel 16 bepaaldelijk vaststelt, dat het niet voor vreemdelingen geldt;

dat het argument van het N.B.I., dat de tekst had moeten luiden „alleen Nederlanders” of „niet de vreemdeling”, indien de wetgever vreemdelingen had willen uitsluiten, niet opgaat;

dat immers met het gebruik van het woord „Nederlander” aangeduid wordt een persoon, die de Nederlandse nationaliteit bezit en toevoeging van het woord „alleen” een in wezen overbodige gedachte-versterking inhoudt, daar de wetgever door aan de Nederlander een recht te geven daarmede tevens doet uitkomen, dat hij dit recht niet aan een vreemdeling geeft;

dat het bezigen van de negatieve woorden „niet de vreemdeling” een in de wetgeving minder gebruikelijke wijze van aanduiding is aan wie het recht wel gegeven wordt en een positieve uiting wie een recht wel krijgt duidelijk omlijnt, dat anderen het recht niet verwerven;

dat ook elders in de burgerlijke wetgeving Nederlanders tegenover vreemdelingen gesteld worden, b.v. in artikel 138 B.W. en artikel 311 W.v.K., in welke artikelen met het woord „Nederlanders” aangeduid worden personen van Nederlandse nationaliteit;

dat in artikel 311 W.v.K. het eenvoudige begrip „Nederlander” als natuurlijke persoon van Nederlandse nationaliteit uitdrukkelijk wordt uitgebreid tot de daarin genoemde rechtspersonen, die anders zekerlijk niet door het begrip „Nederlander” zouden worden omvat evenmin als in casu een

vreemdeling zonder dat zulks uitdrukkelijk in artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 wordt vermeld, hetgeen juist niet het geval is;

dat ook het beroep van het N.B.I. op artikel 127 Rv. niet opgaat;

dat dit artikel, bepalende, dat een vreemdeling, zelfs wanneer hij in Nederland zijn verblijf niet houdt, voor de Nederlandse rechter kan worden gedagvaard terzake van verbintenissen door hem jegens een *Nederlands onderdaan* hetzij in Nederland of in een vreemd land aangegaan, inhoudt de toekenning van een recht aan Nederlandse onderdanen doch niet aan vreemdelingen;

dat artikel 127 Rv., terwijl het hun geen enkel recht geeft, ook niet bedoelt aan vreemdelingen te ontnemen het in artikel 126 sub 3 Rv. gegeven recht om een gedaagde, die geen erkend verblijf in het Koninkrijk heeft voor de rechten van de woonplaats des eisers te dagvaarden;

dat dit artikel 128 sub 3 Rv. algemeen luidt, zodat het krachtens artikel 9 A.B. mede geldt voor hier te lande woonplaats hebbende vreemdelingen, die een vordering willen instellen tegen een niet in Nederland wonende vreemdeling;

dat derhalve in artikel 127 Rv. aan Nederlandse onderdanen in het bijzonder een recht gegeven wordt, dat zij — en ook de hier te lande wonende vreemdelingen krachtens artikel 9 A.B. — ingevolge het bepaalde in artikel 126 sub 3 Rv. reeds hebben, doch deze casus-positie, waarbij juist artikel 126 sub 3 geïnterpreteerd wordt met gebruikmaking van artikel 9 A.B. en artikel 127 Rv. aan de vreemdeling geen recht geeft, geen argument oplevert voor de stelling, dat het begrip „Nederlander” in artikel 16 der Wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 ook vreemdelingen omvat;

dat ook de bewering, dat aansluiting gezocht is bij de scheiding van goederen in gevallen van verbeurdverklaring door de Tribunalen geen argument oplevert voor de stelling, dat in meergevoemd artikel 16 onder „Nederlander” mede „de vreemdeling” begrepen is;

dat het zoeken van aansluiting waar moge zijn voor wat betreft de in artikel 7 van het Tribunaalbesluit vermelde ontbinding van de gemeenschap, doch zeker niet ten aanzien van de omvang van het begrip *Nederlander*;

dat in artikel 1 sub 1 van dat Besluit

onder *Nederlanders* zullen moeten worden verstaan alleen personen van Nederlandse nationaliteit, daar juist door een uitdrukkelijke bepaling in sub 3 de daar genoemde personen met *Nederlanders* worden gelijkgesteld;

dat ook de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 16 der wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 geen steun oplevert voor het nieuwe standpunt van het N.B.I.;

dat weliswaar de bepaling van artikel 16 burgerlijk recht is, doch voorkomt in een wet, die een onderdeel uitmaakt van de herstellwetgeving, waarin het al- of niet bezitten van een bepaalde nationaliteit van groot belang kan zijn en dit dwingt tot een scherpe omschrijving bij aanduiding van een bepaalde nationaliteit;

dat dan ook moet worden aangemenen, dat de wetgever, indien hij vreemdelingen (in casu staatlozen) onder het begrip „Nederlander” inbegrepen had willen zien, dit zekerlijk uitdrukkelijk zou hebben bepaald door een verruimende begripsomschrijving;

dat dit te meer klemmt, omdat in artikel 1 van diezelfde wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 wel zulk een verruimende aanduiding voorkomt van „onderdanen van Duitsland”, waar — onder hierdoor voor de toepassing van deze wet ook vallen *Nederlanders*, die b.v. alleen *Verwalter* zijn geweest en dus hun *Nederlandschap* hebben behouden en derhalve allerminst echte onderdanen van Duitsland zijn;

dat echter voor de toepassing van artikel 16 geen sprake is van enige verruiming van het eenvoudige begrip „Nederlander”;

dat in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal onder meer voorkomt, dat een aanvulling van het ontwerp geraden geacht wordt ten behoeve van *Nederlanders* — zowel mannen als vrouwen — in gemeenschap van goederen gehuwd met een persoon, die op grond van het bepaalde in artikel 2 onder 1 van het Besluit *Vijandelijk Vermogen* als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt;

dat hier dus de nadruk gelegd wordt op het vijandelijk onderdaan zijn van de andere echtgenoot en niet gerept wordt van het feit, dat de vrouw, die volgens evenvermelde aanhaling uit de Memorie van Antwoord *Nederlander* moet zijn, haar *Nederlandschap* verloren heeft, indien haar man door in Duitse krijgs- of staatsdienst te treden,

niet alleen vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermo- gen geworden is, maar ook zijn Neder- landse nationaliteit verloren heeft, waarin de vrouw krachtens artikel 5 van de wet van 8 December 1892 hem volgt;

dat slotte de genoemde informele uitlating van de redacteuren van de wetstekst, dat het wel in de bedoeling lag gevallen als van verzoekster onder artikel 16 te laten vallen, niet tot de door het N.B.I. voorgestane interpre- tatie van artikel 16 kan leiden daar deze bedoeling uit de wet zelf door een verruimende omschrijving van het begrip „Nederlander” niet blijkt en uit de gewisselde stukken zelfs niet blijkt, dat deze bedoeling ook die van de wet- gever geweest is;

Overwegende, dat derhalve vaststaat, dat verzoekster niet voldoet aan het in artikel 16 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 uitgedrukte ver- eiste van het Nederlander zijn, zodat haar verzoek moet worden afgewezen;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek van Françoise Hin- derika Johanna Magdalena Bron tot ontbinding van de tussen haar en Go- zewinus Jacobus Röthengatter bestaan- de huwelijksgemeenschap af.

No. 52/154

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
7 Mei 1951. (Mrs. van Haeften, On- nen en Polak).

De beheersheffing dient te worden berekend over de bedragen, waarover het beheer is gevoerd en niet over de theoretische gekapitaliseerde waarde van het vruchtgebruik, aan appelland toekomende.

Het Beheersinstituut had tot deze vermindering moeten komen, indien het rekening had gehouden met het feit, dat de berekende kosten van het beheer onevenredig hoog waren tegen- over het bedrag der aan appelland toe- komende vruchten van het kapitaal, dat niet onder beheer van het N.B.I. gesteld was.

(Besluit Vijandelijk Vermoegen (E 133)
artt. 35, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.; Gezien een op 1 December 1949 ter Griffie ingekomen verzoekschrift van X., wonende te Overschie, alsmede een daartegen gericht verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, ge-

vestigd te 's-Gravenhage, van welke schrifturen de inhoud geacht wordt hier woordelijk te zijn ingelast;

Gelet op de inhoud der overgelegde stukken;

Gehoord de toelichtingen op de voor- melde verzoekschriften, aan de zijde van de verzoeker bij monde van diens gemachtigde Jhr. Mr. H. de Ranitz, advocaat te 's-Gravenhage, en aan de zijde van het Nederlandse Beheersin- stituut bij monde van zijn gemachtigde Mr. R. J. Mulder, wonende te 's-Gra- venhage;

Overwegende, dat als tussen partijen vaststaande kan worden aangemerkt, dat de verzoeker krachtens testament van zijn op 11 November 1939 over- leden halfbroeder het recht van vrucht- gebruik heeft van een kapitaal, waar- van twee van zijn minderjarige kinde- ren blote eigenaren zijn; dat de met vruchtgebruik bezwaarde zaken bij dit testament onder bewind zijn gesteld;

dat het Beheersinstituut de grondhef- fing ter zake van het door dit instituut over het vermogen van de verzoeker gevoerd beheer heeft bepaald op f 575,17, welk bedrag is berekend door een percentage van 2 %, in rekening te brengen over de gekapitaliseerde waar- de van dit vruchtgebruik ten tijde van dit beheer;

Overwegende, dat de verzoeker tijdig van deze bij brief van het Beheersin- stituut van 8 December 1949 te zijner kennis gebrachte beslissing in beroep is gekomen, daarbij stellende, dat hij het op de door hem aangevoerde gron- den redelijk acht, dat de grondheffing worde verminderd in diër voege, dat het percentage van 2 % worde bere- kend over de verschillende door het Beheersinstituut ontvangen bedragen, tezamen groot f 492,57;

Overwegende, dat het Beheersin- tuut zijn bij de aangevallen beslissing ingenomen standpunt heeft gehand- haafd, daarbij aanvoerende dat zijn be- voegdheid om bij de vaststelling van een onder zijn beheer staand vermo- gen gebruik te maken van de regeling, zoals deze in de wet op de Vermogens- belasting 1892 is neergelegd, steunt op een aan dit instituut bij interne rege- ling vastgestelde, aan de Raad medege- deelde instructie;

Overwegende, dat de Raad het door het Beheersinstituut in deze ingeno- men standpunt niet deelt;

dat toch in het door het Beheersin- stituut gehuldigd systeem om de 2 %

grondheffing op te leggen, berekend over de gekapitaliseerde waarde van het vruchtgebruik ten tijde van het gevoerde beheer, gereede aanleiding voor dit instituut had bestaan om, naar aanleiding van de tot hetzelfde gerichte vraag van de verzoeker om vermindering van het bedrag der grondheffing, zich te beraden over de vraag of in dit bijzondere geval hiertoe geen redelijke grond bestond in stede van een rechtstreeks antwoord op die vraag van de verzoeker ter zijde te laten, door aan de verzoeker slechts mee te delen „conform het bepaalde in de wet op de Ver-„mogensbelasting art. 7 sub 2 dient het „tot een onder beheer staand vermogen „behorend vruchtgebruik te worden „gekapitaliseerd”, zullende immers het Beheersinstituut, hadde dit zich daarop wel beraden, zeer waarschijnlijk tot de conclusie zijn gekomen — zelfs bij toepassing van het door de gemachtigde van dit instituut medegedeelde beginsel om zich in het gebruik maken van de in de slotalinea van het tarief vermelde bevoegdheid zoveel mogelijk te beperken — dat er in dit bijzondere geval wel reden tot vermindering bestond, rekening houdende met het feit, dat de berekende kosten van het beheer onevenredig hoog zouden zijn tegenover het bedrag der aan de verzoeker toekomende vruchten van het niet onder beheer van het Beheersinstituut doch krachtens testament onder bewind van derden gesteld kapitaal, welke vruchten strekten, gelijk de verzoeker stelde, tot des verzoekers noodzakelijke levensonderhoud en tot leniging van de nood, waarin zijn vrouw en kinderen verkeerden;

Overwegende dat, nu het Beheersinstituut zich, in afwijking van hetgeen had mogen worden verwacht, zich op het starre standpunt betreffende de toepassing van de gestelde intern werkende richtlijnen stelde, de Raad termen vindt om zijn oordeel, dat en op welke grond hij dit standpunt onjuist acht, uit te spreken;

Overwegende immers, dat bij de vaststelling van het „tarief van kosten voor de bemoeiingen van het Nederlandse Beheersinstituut op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen” (welk tarief, na aanvankelijk te zijn vastgesteld op 29 Augustus 1945 en te zijn gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 18 September 1945 no. 78, op 17 April 1947 werd gewijzigd, welk, gewijzigd, vanaf 1 Januari

1947 geldend tarief werd gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 2 Mei 1947 no. 85) de ontwerper het denkbeeld om het gevoerde beheer te honoreren naar evenredigheid van de door de beheerder daaraan bestede tijd en moeite blijkbaar heeft verworpen en een systeem heeft gevolgd van berekening van een percentage van het vermogen, waarover de in art. 35 van het Besluit Vijandelijk Vermogen genoemde „bemoeiing” van het Beheersinstituut zich heeft uitgestrekt.

dat die bemoeiing intussen haar natuurlijke afbakening vindt in tweërlei opzicht en wel ten aanzien van het terrein waarop de bemoeiing zich beweegt en ten aanzien van het tijdvak waarin die bemoeiing wordt uitgeoefend,

dat die bemoeiing bij het beheer van een vruchtgebruik zich beperkt tot bemoeiing die verband houdt met het ontvangen van de vruchten van het onder bewind van derden geplaatst kapitaal en met het uitkeren van die vruchten aan de vruchtgebruiker,

dat het innen van die vruchten en het doen van die periodieke uitkeringen, zijn te beschouwen als de vermogensrechtelijke rechten, die volgens art. 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen tot het beheerd vermogen behoren,

dat het Beheersinstituut in het onderhavige geval geen beheer heeft gevoerd over en geen bemoeiing heeft gehad met het kapitaal, waaruit de vruchten werden geplukt en nog veel minder over een langs wiskundig economische weg geconstrueerde, voor een geheel ander doel in de wet vastgelegde berekening van een fictief gekapitaliseerd bedrag voor toekomstige krachten dit vruchtgebruik te verwachten opbrengsten van het kapitaal,

dat, waar het Beheersinstituut daarmee in het gegeven geval niet de geringste bemoeiing heeft gehad, aan dit instituut hierover geen kosten toekomen: immers het voorschrift van art. 35 van het Besluit Vijandelijk Vermogen luidt, dat het Beheersinstituut (slechts) voor zijn bemoeiing kosten in rekening mag brengen;

Overwegende, dat uit het hiervoren overwogene volgt, dat het vermogen, waarover het Beheersinstituut volgens het tarief geldend percentage de grondheffing mag berekenen, zich beperkt tot het bedrag, waarover de bemoeiing van het Beheersinstituut zich heeft uitgestrekt, te weten het totaal der ontvangen vruchten, zodat de tegen de

opgelegde grondheffing aangevoerde bezwaren zijn gegrond en de aangevallen beslissing niet in stand kan blijven;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de aangevallen beslissing en bepaalt dat de grondheffing overeenkomstig het daarop toepasselijk tarief zal worden vastgesteld op het daarvoor bepaald percentage, berekend over de uit hoofde van het vruchtgebruik gedurende het beheer werkelijk ontvangen bedragen;

Verwijst het Beheersinstituut in de kosten, tot op de uitspraak aan de zijde van de appellatant begroot op f 80,—.

No. 52/155

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
17 Mei 1951. (Mrs. van Haefthen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Een bestuurder ener N.V., benoemd ingevolge art. 99 Besluit E 100, staat in zijn verhouding tot de vennootschap gelijk met een bestuurder wiens benoeming is geschied overeenkomstig art. 48 W.v.K. Hieruit volgt dat niet het N.B.I., maar uitsluitend de bestuurder zelf gehouden is, verantwoording af te leggen omtrent het gevoerde bestuur.

De Raad is niet bevoegd kennis te nemen van de vordering tot toekenning van schadevergoeding op grond van beweerdelijk gepleegde onrechtmatige handelingen en voor het overige is verzoekster niet ontvankelijk.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 18, 99.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van de N.V. Polis en Rijkelen, gevestigd en kantoor houdende te Maastricht en aldaar domicilie kiezende tens kantore van haar gemachtigde Mr. Ch. van Open, strekkende tot vernietiging van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in diens schrijven van 12 November 1949, voor zover dit schrijven inhoudt, dat het Nederlandse Beheersinstituut generlei aansprakelijkheid wenst te aanvaarden wegens de door A. E. Duynstee in diens hoedanigheid van bestuurder van verzoekster eventueel gemaakte fouten;

Gezien ook de verweerschriften van de gewezen bestuurder A. E. Duynstee en van het Nederlandse Beheersinstituut, alsmede de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen in hare nadere toelichting ter zitting van de Raad op 10 Maart 1951, verzoekster bij monde van haar gemachtigde en verweerders respectievelijk bij monde van Mr. F. M. J. J. Duynstee, advocaat te Maastricht en Mr. E. van Haersma Buma, advocaat te 's-Gravenhage;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat en mede blijkt uit de terzake overgelegde bescheiden, dat A. E. Duynstee te Maastricht krachtens de aanstellingen respectievelijk d.d. 12 Februari 1945 en 4 April 1945 van het Militair Gezag en d.d. 11 Januari 1946 van het Nederlandse Beheersinstituut is benoemd tot bestuurder van verzoekster op grond van het bepaalde bij artikel 99 van het Besluit E 100 en die functie heeft waargenomen tot einde December 1948;

Overwegende, dat voorts vaststaat, dat tot de benoeming van een bestuurder is overgegaan aangezien de Directeur van verzoekster, Ch. Polis, als verdacht van een der misdrijven, genoemd in het Besluit Buitengewoon Strafrecht van zijn vrijheid was beroofd, hetgeen krachtens het bepaalde bij artikel 95 Besluit E 100 medebracht, dat Polis van rechtswege in zijn functie was geschorst, alsmede dat van de zijde van verzoekster tegen de benoeming, gelijk die is geschied, geen bezwaren zijn ingebracht;

Overwegende, dat het betoog van verzoekster thans kort samengevat hierop neerkomt, dat de benoemde bestuurder zich aan grove fouten in zijn beheer zou hebben schuldig gemaakt, o.m. door het laten verlopen van verschillende in- en verkoopcontracten betreffende wijnen en sulphaat, het niet behoorlijk uitvoeren van lopende orders, alsmede door het ten onrechte voldoen van hoge bedragen aan belastingen, alles als uitvoerig in het verzoekschrift omschreven, welk beweerdelijk gevoerd wanbeheer door verzoekster een schade zou hebben opgeleverd, door haar becijferd op f 1.700.000,—;

Overwegende, dat nu verzoekster het Nederlandse Beheersinstituut naast de

gewezen bestuurder voor de geleden schade als vorenomschreven aansprakelijk stelt en vordert — met vernietiging van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 12 November 1949, waarbij alle aansprakelijkheid wordt afgewezen — primair hoofdelijke veroordeling tot betaling van het bedrag der geleden schade en subsidiair veroordeling tot het doen van rekening en verantwoording ter zake van het gevoerd beheer aan verzoekster, cum sequelis;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat verzoekster vordert vernietiging van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, welke zou zijn vervat in het schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 12 November 1949, en vervolgens: primair hoofdelijke veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut en de gewezen bestuurder tot een bedrag van f 1.700.000,— terzake van tengevolge van beweerd wanbeheer geleden schade en subsidiair veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut en de gewezen bestuurder tot het doen van rekening en verantwoording aan verzoekster terzake van het gevoerde beheer, cum sequelis;

Overwegende, dat de in voormeld schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut vervatte mededeling, dat het geen aansprakelijkheid aanvaardt voor mogelijk door de bestuurder Duynstee gemaakte fouten, niet vormt een beschikking, handeling, besluit of uitspraak van genoemd Instituut, waartegen beroep op de Afdeling Rechtspraak openstaat, zodat verzoekster in haar primair verzoek, voor zover dat strekt tot vernietiging van hetgeen door haar als een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut is aangeduid, niet kan worden ontvangen;

Overwegende, dat de Raad niet bevoegd is van dat primaire verzoek kennis te nemen, voor zover het strekt tot toekenning van schadevergoeding op grond van beweerdelijk gepleegde onrechtmatige handelingen;

Overwegende met betrekking tot het subsidiaire verzoek,

dat het Nederlandse Beheersinstituut geen beheer heeft gevoerd over verzoeksters vermogen, doch enkel met toepassing van artikel 99 van het Besluit E 100 heeft voorzien in haar bestuur;

dat de bestuurder persoonlijk tegen-

over de vennootschap aansprakelijk is voor de wijze waarop hij zijn taak heeft vervuld; dat toch de bestuurder, benoemd ingevolge het voormelde artikel, in zijn verhouding tot de vennootschap gelijk staat met een bestuurder, wiens benoeming is geschied overeenkomstig artikel 48 van het Wetboek van Koophandel; dat hieruit volgt, dat niet het Nederlandse Beheersinstituut, doch uitsluitend de bestuurder zelf gehouden is omtrent het gevoerde bestuur verantwoording af te leggen; dat mitsdien verzoekster in haar subsidiair verzoek ten opzichte van het Nederlandse Beheersinstituut niet kan worden ontvangen;

dat de Raad niet bevoegd is van dat subsidiaire verzoek ten opzichte van de gewezen bestuurder Duynstee kennis te nemen, aangezien rechtsvorderingen tot het doen van rekening en verantwoording door een naamloze vennootschap gericht tegen een gewezen bestuurder uitsluitend ter beoordeeling van de gewone Rechter staan en het Besluit Herstel Rechtsverkeer geen bepaling inhoudt, waaraan de Raad de bevoegdheid zou kunnen ontleenen van dergelijke vorderingen kennis te nemen, indien zij een ingevolge artikel 99 van dat Besluit benoemde bestuurder betreffen;

BESLISSENDE:

Verklaart zich onbevoegd kennis te nemen van het primaire verzoek, voor zover strekkende tot het toekennen van schadevergoeding en van het subsidiaire verzoek voor zover gericht tegen Duynstee;

Verklaart verzoekster voor het overige in haar primaire en subsidiaire verzoek niet-ontvankelijk;

Veroordeelt verzoekster in de kosten dezer procedure, aan de zijde van gerequesteerden gevallen en tot aan deze uitspraak voor ieder hunner begroot op f 75,—.

No. 52/156

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak ARNHEM, 23 Mei
1951.** (Mrs. Rink, Brouwer en Bloemers).

De Verwalter, zowel van verzoeksters rechtsvoorganger als van gerequesteerde, heeft tijdens de bezetting f 25.000,— als lening overgemaakt van gerequesteerde op de bankrekening van de wederpartij. Ook al is de bank-

schuld met deze lening verminderd en is het bedrag gebruikt voor aankoop van pelterijen, deze lening heeft niet reëel gestrekt ten bate van de, door de Verwalter geheel uitgeplunderde en leeggeroofde firma.

Overeenkomst van geldlening nietig verklaard, met bepaling dat de schade door gerequesteerde hierdoor te lijden, voor de helft voor rekening van verzoekster moet komen.

Verzoekster moet haar vordering op de Verwalter tot een bedrag van f 12.500,— cederen aan gerequesteerde.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 25.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 28 Mei 1949 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van Antje Mogendorff, wonende te Rotterdam, woonplaats kiezende ten kantore van haar gemachtigde Mr. A. de Haas, advocaat te Utrecht, gericht tegen de N.V. Nederlandse Huiden-, Wolhandel en Vellenbloterij, gevestigd en kantoor houdende te Meppel, strekkende tot nietigverklaring van de rechtsbetrekking in de maand Januari 1944 door overschrijving van het nader in het request bedoelde bedrag van f 25.000,— met rente-clausule tot stand gekomen tussen de firma I. Mogendorff te Hengelo c.q. requestrante en gerequesteerde met regeling van de gevolgen der nietigverklaring in dier voege, dat worde verklaard, dat requestrante uit voormelde hoofde niets aan gerequesteerde verschuldigd is;

Gezien het verweerschrift van gerequesteerde namens haar door haar gemachtigde Mr. D. Sanders, advocaat te Zwolle, ingediend;

Gezien voorts de overgelegde stukken;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op 20 April 1951, waarbij voor requestrante is verschenen haar gemachtigde Mr. de Haas voornoemd en voor gerequesteerde Mr. Sanders voornoemd, terwijl mede is verschenen R. Middel, directeur van gerequesteerde, wonende te Meppel;

Overwegende dat ten processe als deels erkend, deels niet weersproken vaststaat;

dat G. J. Tieman, die zowel in de firma I. Mogendorff te Hengelo, welke firma in eigendom toebehoorde aan requestrante's vader I. Mogendorff, die na deportatie is overleden en in wiens

nalatenschap requestrante de enige rechthebbende is, als in de handelszaak van gerequesteerde Verwaltungstreuhänder was, in Januari 1944 in drie termijnen van respectievelijk f 10.000,—, f 10.000,— en f 5.000,— een bedrag van f 25.000,— heeft doen overboeken van gerequesteerde's rekening bij de Amsterdamse Bank op die van requestrante's rechtsvoorganger bij de Twentsche Bank te Hengelo en dit bedrag in het credit van requestrante's rechtsvoorganger is geboekt, terwijl blijkens schrijven van Tieman namens gerequesteerde de firma Mogendorff over het bedrag een rente moet vergoeden van 6 % 's jaars vanaf 6 Januari 1944;

dat het bedrag van f 25.000,— een geldlening betrof van gerequesteerde aan de firma Mogendorff tegen een rente van 6 % 's jaars;

dat het kapitaal van de firma Mogendorff bij de aanvang van de Verwaltung ruim f 50.000,— bedragende bij het einde daarvan volledig was verdwenen, waarbij in de boeken tal van valse boekingen waren opgenomen;

Overwegende dat requestrante's vordering tot rechtsherstel inhoudt nietigverklaring van de rechtsbetrekking door voormelde overschrijving met renteclausule tot stand gekomen met regeling van de rechtsgevolgen in dier voege, dat requestrante niets aan gerequesteerde verschuldigd is en naar 's Raads oordeel deze vordering tot nietigverklaring van de rechtsbetrekking en in verband daarmee tot nietigverklaring van de overeenkomst in overeenstemming is met het Besluit E 100, zodat de bezwaren van gerequesteerde tegen de formulering der vordering ongegrond zijn;

Overwegende voorts, dat waar het hier betreft een rechtsbetrekking tot stand gekomen ten gevolge van door een Verwalter voor en namens de onder zijn Verwaltung gestelde onderneming de firma I. Mogendorff verrichte handelingen en alle handelingen van de Verwalter, wiens benoeming steunt op een tegen de Joden gerichte verordening van de bezetter, die geacht wordt nimmer te hebben bestaan, slechts in stand kunnen blijven, voor zover daarbij de belangen van de firma Mogendorff behoorlijk zijn waargenomen, ten opzichte van deze handelingen geldt het bepaalde in artikel 25 van het Besluit E 100, dat het achterwege laten van ingrijpen wordt aan-

genomen onredelijk te zijn, behoudens blijk van het tegendeel;

Overwegende dat gerequesteerde nu van mening is, dat het ingrijpen onredelijk zou zijn, daar de onderhavige geldlening heeft gediend voor de aankoop van pelterijen door de firma Mogendorff en deze in elk geval door de overboeking door de vermindering van haar bankschuld is gebaat, waarbij gerequesteerde er nog een beroep op heeft gedaan, dat de schuld in Januari 1945 door de firma Mogendorff is erkend;

Overwegende dat hoewel door de overboeking van het bedrag van f 25.000,— op de rekening bij de Twentse Bank de bankschuld van de firma Mogendorff aan evengenoemde Bank werd verminderd en na de opgaven van requestrante, dat het mogelijk is, dat voor het ontvangen bedrag pelterijen zijn aangekocht, kan worden aangenomen, dat het geld voor aankoop van pelterijen is besteed, hieruit nog niet volgt, dat de schuld als een reële schuld moet worden aanvaard en dat de firma Mogendorff door de overboeking van het bedrag is gebaat, daar toch, nu het vermogen van de firma gedurende de Verwaltung geheel is verdwenen met vervalsing der boeken, dat bedrag ook al werd dan aanvankelijk de bankschuld verlaagd en het bedrag gebruikt voor de aankoop van pelterijen, niet reël ten bate van de door de onwettige vertegenwoordiger uitgeplunderde en leeggeroofde firma heeft gestrekt;

Overwegende dat het beroep dat gerequesteerde doet op de erkenning van de schuld door de firma Mogendorff in dit geding niet aan requestrante kan worden tegengeworpen, daar, nog daargelaten dat requestrante heeft ontkend, dat de employé der firma Lenteling die in een brief de schuld erkende, bevoegd was namens de firma op te treden, in elk geval uit een erkenning van de schuld in Januari 1945 toen het gebied nog door de vijand bezet was, niet als een bindende erkenning van een bestaande schuld kon worden aangenomen;

Overwegende dat mitsdien, waar hier geen omstandigheden aanwezig zijn, waaruit zou blijken, dat niet moet worden aangenomen, dat het achterwege laten van het ingrijpen onredelijk is, de rechtsbetrekking behoort te worden nietigverklaard, doch bij de regeling van deze nietigverklaring naar 's Raads oordeel, nu uit het gehouden

onderzoek is gebleken, dat gerequesteerde uitsluitend door het optreden van de Verwalter Tieman, die ook Verwalter was van haar vermogen, tot de transactie, welke in de relaties tussen de firma Mogendorff en gerequesteerde geheel ongebruikbaar was, is overgegaan, de schade, welke gerequesteerde door de nietigverklaring zal lijden, naar billijkheid voor de helft voor rekening van requestrante moet komen;

Overwegende dat de Raad voorts in verband met deze beslissing termen aanwezig acht dat de vordering, welke requestrante op Tieman heeft terzake van het wanbeheer tot een bedrag van f 12.500,— aan gerequesteerde wordt gecedeerd;

Overwegende dat voorts nu beide partijen voor een gedeelte in het ongelijk worden gesteld, termen bestaan de kosten der procedure in dier voegte te compenseren, dat iedere partij haar eigen kosten draagt;

Op voorgeschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Verklaart nietig de tussen partijen bestaande rechtsbetrekking met nietigverklaring van de geldlening door gerequesteerde aan de firma Mogendorff en de overschrijving van het bedrag van f 25.000,— met renteclausule.

Veroordeelt requestrante om in verband met deze nietigverklaring aan gerequesteerde als schadevergoeding te betalen een bedrag van f 12.500,— met 6 % rente 's jaars vanaf 6 Januari 1944 tot de voldoening toe.

Verstaat, dat de vordering welke requestrante op Tieman heeft terzake van het door laatstgenoemde over de firma Mogendorff gevoerde beheer tot een bedrag van f 12.500,— zal worden overgedragen aan gerequesteerde.

Compenseert de kosten van dit geding in dier voege, dat iedere partij haar eigen kosten draagt.

No. 52/157

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
31 Januari 1951. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Appellant, Rijksduitser, heeft zich wei niet onttrokken aan militaire dienstneming, maar heeft getoond zó weinig te voelen voor de Duitse zaak, dat hij een Nederlander waarschuwde dat hij opdracht had bruggen te vernietigen, aan welke opdracht hij zich heeft onttrokken, zodat mede door hem

de bruggen intact zijn gebleven. Ook overigens stond zijn gezin gunstig aangeschreven en heeft hij het vertrouwen van zijn werkgever en zijn medewerkers behouden.

Beschikking N.B.I. vernietigd, met bepaling dat aan appellat een non-enemy-verklaring zal worden verleend.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van Leonard Rütten, wonende te Blitterswijk, gemeente Meerlo, ingekomen 29 Juni 1949, waarin requestrant verzoekt hem alsnog af te geven een verklaring, als bedoeld in artikel 34, lid 1, sub f, van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Gelezen het antwoord van gerequesteerde, het Nederlandse Beheersinstituut, waarin geconcludeerd wordt tot verwerping van het beroep tegen de beschikking van het Beheersinstituut, aangetekend verzonden 31 Mei 1949;

Overwegende, dat het hoger beroep tijdig is ingesteld en ook overigens is ontvankelijk;

Gehoord ter terechtzitting van 10 Januari 1951, waarin requestrante noch zijn gemachtigde zijn verschenen, gerequesteerde, bij monde van Mr. E. E. Poublon;

Overwegende, dat uit de overgelegde stukken blijkt, dat requestrant, van beroep smid, is Rijksduitser; dat hij sedert 1921 in Nederland woonachtig is geweest en gehuwd is met een Nederlandse vrouw, die evenals zijn kinderen in het bezit zijn van een non-enemy-verklaring; dat hij in het bezit is van een verblijfsvergunning;

Overwegende, dat gerequesteerde als bezwaar om de gevraagde verklaring af te geven er op gewezen heeft, dat hij, gedurende de bezetting, zich niet gedragen heeft op de wijze, waarop de grote meerderheid van het Nederlandse volk dit heeft gedaan en de facto zich aan de zijde van de vijand heeft geschaard;

Overwegende, dat onder overlegging van verklaringen door requestrant is aangevoerd:

dat hij weliswaar in 1943, na herhaalde oproep, uit vrees voor represailles tegen zijn gezin, in Duitse militaire dienst is getreden, doch dat hij, toen hij in September 1944 opdracht had te bewaken en zo nodig te laten springen de naast elkander gelegen verkeers- en spoorbruggen over het Maas-

en Waalkanaal te Neerbosch bij Nijmegen, na de luchtlandingen van de geallieerden, met andere militairen zijn post in de steek heeft gelaten, de Waal is overgestoken en te Elst is ondergedoken;

dat hij in zijn woonplaats gunstig bekend stond, zodat, na zijn terugkeer uit krijgsgevangenschap, hij, op de fabriek van de firma J. H. Franssen en Zoon weder te werk gesteld, van zijn medewerkers geen bezwaren heeft ondervonden en geen verwijten heeft gehoord;

dat het juist is, dat hij in 1942, in overleg met zijn Nederlandse werkgevers, wegens slapte in het bedrijf, tijdelijk over de grens bij zijn oom als smid heeft gewerkt;

dat hij van extra-kolen Nederlanders heeft laten profiteren;

Overwegende, dat de overgelegde verklaringen bevestigen de daden en feiten, waarop requestrant zich beroept;

dat uit het R.V.D.-dossier blijkt, dat de Burgemeester van Meerlo, d.d. 23 October 1946, een gunstig oordeel heeft gegeven over requestrant's gedragingen tijdens de bezetting, een oordeel, dat de pastoor van Blitterswijk deelt (verklaring van 8 September 1946);

dat, blijkens rapport van de Opperwachtmeester van de Koninklijke Marechaussée, d.d. 5 Maart 1946, requestrant nooit lid is geweest van enige nationaal-socialistische partij en steeds geweigerd heeft zijn kinderen naar een Duitse school te zenden en dat blijkens een verklaring d.d. 11 October 1950, een drietal personen, tijdens razzia's, in requestrant's woning zijn kunnen onderduiken;

Overwegende dat, al moge requestrant als Rijksduitser zich niet hebben onttrokken aan militaire dienstneming, uit zijn houding is gebleken, dat hij zó weinig voelde voor de Duitse zaak, dat hij een Nederlander waarschuwde, dat hij opdracht had met zijn kameralen bruggen te vernietigen en zich aan die opdracht heeft onttrokken, zodat mede door zijn houding de bruggen intact zijn gebleven;

dat hij en zijn gezin hoewel van Duitse nationaliteit, gunstig stonden aangeschreven in zijn woonplaats en dat hij het vertrouwen heeft behouden van zijn werkgever en zijn medewerkers, weshalve het de Raad rechtvaardig voorkomt hem de gevraagde verklaring niet te onthouden;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan appèl;

Bepaalt, dat aan appellant zal worden gegev enen verklaring, als bedoeld in art. 34, lid 1, sub f van het Besluit E 133, dat hij niet langer vijandelijk onderdaan is.

No. 52/158

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
10 Nov. 1950. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Het Beheersinstituut heeft afgewezen het verzoek tot posthume ontvijanding van de Duitse ouders van de — thans door huwelijk Nederlandse — appellante, die ook voor haar zusters optreedt.

De afwijzende beschikking bevestigt op grond dat het vermogen van haar ouders op appellante en haar zusters als enige erfgenamen is overgegaan toen zij nog minderjarig waren en het Besluit Vijandelijk Vermogen voor het betrokken deel van het Rijk in Europa nog niet ten volle verbindend was, zodat appellante en haar zusters voor zich zelf een verzoek tot ontvijanding zullen moeten indienen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 3, 34, 43, 60; Besluit van 17 Sept. 1944 (E 93) art. 21.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van Liselotte Nothnagel, ingekomen 1 Juli 1949 en aangevuld ter zitting, waarbij requestrante in hoger beroep komt van de afwijzende beschikking van het N.B.I. d.d. 1 Juni 1949 op haar verzoek tot het verkrijgen van een verklaring, dat op het vermogen van wijlen hare ouders de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen niet van toepassing zullen zijn;

Gelezen het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut, waarin in hoofdzaak geconcludeerd wordt, requestrante in haar verzoek niet-ontvankelijk te verklaren en te bevestigen, dat requestrante en hare zusters de Duitse nationaliteit bezitten;

Gehoord requestrantes gemachtigde Mr. D. J. Rommelink, die blijkens ter zitting afgelegde verklaring ten deze

mede optreedt: 1) voor en namens haar echtgenoot L. Jansen, Nederlander, wonende te Zürich, met wie zij in gemeenschap van goederen is gehuwd en die haar hiertoe heeft gemachtigd en bijstand verleend en 2) voor en namens haar minderjarige zusters Irmgard en Hilde, over wie zij bij beschikking van de kantonrechter te Terborg d.d. 30 Maart 1950 tot voogdes is benoemd, en gerequestreerde bij monde van Mr. G. Dekker, ter terechtzitting van 26 September 1950;

Overwegende, dat het hoger beroep tijdig is ingesteld;

Overwegende, dat uit de afgelegde verklaringen en de overgelegde stukken is gebleken, dat appellante 1 Aug. 1950 in gemeenschap van goederen is gehuwd met de Nederlander L. Jansen te Zürich, door haar echtgenoot gemachtigd is en wordt bijgestaan; dat zij door de kantonrechter te Terborg bij voormelde beschikking d.d. 9 September 1928 benoemd is tot voogdes over haar minderjarige zusters Irmgard en Hilda en dat zij het request heeft ingediend teven swaarnemend de belangen van deze twee zusters; dat echter Irmgard Nothnagel, geboren op 9 September 1928 reeds op 9 September 1949 meerderjarig geworden is, zodat zij thans voor zichzelf zou dienen op te treden;

dat de Raad niettemin, nu partijen zich over dit punt niet hebben uitgelaten, aanvaardt, dat ook thans nog requestrante mede optreedt tot waarneming van de belangen van haar zuster Irmgard Nothnagel;

Overwegende, dat requestrante's ouders in 1938 door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen, waardoor ook hun toen minderjarige kinderen, Liselotte, Irmgard en Hilde, Nederlanders zijn geworden;

Overwegende, dat requestrante heeft aangevoerd, dat haar vader Karl Nothnagel 26 November 1944 en haar moeder Elisabeth Anna Pobel 15 Maart 1945 is overleden; dat haar ouders in 1938 door naturalisatie de Nederlandse nationaliteit hebben verkregen; dat zij en hare zusters als enige erfgenamen thans eigenaren zijn van het vermogen harer ouders; dat, naar hare mening, de bepalingen van het besluit vijandelijk vermogen niet of niet langer toepasselijk zijn op het vermogen van wijlen hare ouders;

Overwegende, dat gerequestreerde

hiertegenover heeft gesteld, dat het besluit vijandelijk vermogen gerekend wordt in werking te zijn getreden op de datum van de bevrijding van een bepaald gedeelte van het land, in het geval van gerequesteerde in April 1945; dat vóór die tijd hare ouders waren overleden, zodat het vermogen reeds in eigendom was overgegaan op de wettige erfgenamen, zijnde reques-trante en hare twee zusters;

dat reques-trante's vader in 1943 door „Einbürgerung” de Duitse nationaliteit heeft herkrege, derhalve zijn destijds drie minderjarige dochters te eniger-tijd na 10 Mei 1940 de Duitse nationa-liteit hebben bezeten en dus als „vij-andelijk onderdaan” in de zin van het Besluit E 133 moeten worden aange-merkt;

Overwegende, dat reques-trante, onder overlegging van stukken, heeft be-pleit, dat uit niets is gebleken, dat haar vader de Duitse nationaliteit heeft herkrege; dat zij niets weet van een „urkunde” die na „Einbürgerung” had moeten zijn verstrekt;

Overwegende, dat gerequesteerde een beroep heeft gedaan op een brief van de burgemeester van Doetinchem waaruit blijkt, dat gedurende de be-zetting Karl Nothnagel „Einbürgerung” heeft aangevraagd bij de Amtliche Deutsche Beratungsstelle; dat hij zich vrijwillig gemeld heeft voor de Duitse militaire dienst; dat hij bij de uitgite van persoonsbewijzen gezegd heeft, dat hij als Duitser geen Nederlandse pa-pieren nodig had en zijn wederopname in het Duitse Rijk feitelijk heeft ge-vierd; dat hij en zijn vrouw hebben aangevraagd lid te worden van de N.S.D.A.P., dat alleen voor Duitsers mogelijk was;

dat, blijkens verklaring van H. W. van Oort te Doetinchem, Karl Noth-nagel hem in 1943 heeft medegedeeld, dat hij zijn officiële Duitse papieren had ontvangen;

Overwegende, dat uit een overgeleg-de brief van de Gauhauptstellenleiter, d.d. 17 November 1943, blijkt, dat Karl Nothnagel, „die deutsche Staatsange-hörigkeit” had verkregen en „die Ein-bürgerung” gevolgd was, een medede-ling, welke aansluit bij brieven, waar-uit blijkt, dat hij een verzoek om „Wie-dereinbürgerung” als Rijksduitser had ingediend en bij zijn gedragingen, blij-kens genoemde brief van de burge-meester van Doetinchem, d.d. 21 Octo-ber 1946;

dat op het tijdstip van het weder Rijksduitser worden van Karl Noth-nagel zijn dochters minderjarig waren, zodat deze geacht moeten worden in 1943 eveneens de Duitse nationaliteit te hebben verkregen, terwijl deze dochters ingevolge het besluit van 22 Mei 1943 (D 16), daarnaast het Neder-landerschap niet hebben verloren;

Overwegende, dat op appellante en hare zusters, na de dood van hare va-der op 26 November 1944 en van hare moeder op 13 Maart 1945, het vermo-ge van hare ouders als enige wette-lijke erfgenamen reeds was overge-gaan, toen het Besluit Vijandelijk Ver-mogen E 133 voor het betrokken deel van het Rijk in Europa, zijnde Doetin-chem en omgeving, welke eerst in April 1945 door de vijand zijn ont-ruimd, nog niet ten volle verbindend was, zodat de desbetreffende bepalin-gen van dit Besluit, n.l. art. 3 en 10 j°. art. 22 terecht zijn toegepast;

Overwegende, dat derhalve reques-trant en haar zusters om het door hen beoogde doel te bereiken voor zichzelf een op de artikelen 34 en 37 van het Besluit E 133 gegrond verzoekschrift zullen hebben in te dienen;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan appel.

No. 52/159

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK UTRECHT, 6 April 1951. (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozen-burg, Prof. Dorhout Mees en van Dijk).

Het niet-instellen van beroep tegen een verkoop door het N.B.I. sluit de mogelijkheid niet uit, dat verzoeker later beroep instelt tegen de weigering van het N.B.I., om gebruik te maken van het gemaakte beding van weder-inkoop.

De door het N.B.I. verkochte naai-machine behoorde tot de bedrijfsuit-rusting van verzoekers echtgenote en viel ingevolge art. 10 lid 5 E 133 j°. art. 447 sub 4e. B.Rv. buiten het beheer van het N.B.I. en is onbevoegdelijk verkocht.

Verzoeker niet ontvankelijk ver-klaard in zijn vordering tegen de koper, daar voor deze vordering geen

plaats is tegelijk met een appelprocedure ex art. 43 E 133.

Beslissing N.B.I. vernietigd, met bepaling, dat het N.B.I. gebruik dient te maken van het beding van wederinkoop en de naaimachine aan verzoeker moet afgeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43, art. 10, lid 5, j°. art. 447 sub 4e. B.Rv.).

De Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien het verzoekschrift d.d. 27 Maart 1950 met bijlagen, tot de Raad gericht door *Roelf Eertman*, garagehouder te Loppersum, gemachtigde Mr. R. A. Vos, advocaat te Groningen;

Gezien de verweerschriften van het Nederlandse Beheersinstituut, nader ook te noemen N.B.I. en van E. de Boer, gedateerd onderscheidenlijk 15 Juni 1950 en 14 Mei 1950;

Gelet op de mondelinge toelichting voor de Raad op 9 Maart 1951 voor verzoeker door Mr. J. J. van der Minne, advocaat te Groningen, ten deze Mr. R. A. Vos vervangende, en door Mr. W. J. H. Terburg voor het N.B.I. zijnde de gerequesteerde E. de Boer, hoewel behoorlijk opgeroepen, bij de mondelinge behandeling niet verschenen;

Gelet voorts op de inhoud van de door verzoeker's gemachtigde bij de mondelinge behandeling aan de Raad overgelegde bescheiden;

Overwegende dat verzoeker tijdig beroep heeft ingesteld tegen een beslissing van het N.B.I. gedateerd 3 Maart 1950, waarbij hem werd medegedeeld, dat een in zijn boedel aangetroffen naaimachine, als gevallen onder de desbetreffende ministerieele vorderingsbeschikking, werd verkocht en dat het N.B.I. geen aanleiding vindt van het gemaakte beding van wederinkoop gebruik te maken;

Overwegende, dat ten deze tussen partijen, als enerzijds gesteld en anderzijds erkend, althans niet of niet voldoende weersproken, voor zover thans van belang feitelijk vaststaat;

dat verzoeker na de bevrijding in 1945 is geïnterneerd als politiek delinquent;

dat zijn vermogen onder beheer is gesteld;

dat in zijn boedel werd aangetroffen een naaimachine, welke gerequesteerde de Boer op 30 Juli 1945 van het

toenmalige Bureau Roerende Goederen te Loppersum in bruikleen heeft gekregen;

dat het N.B.I. deze naaimachine op 14 December 1949 aan gerequesteerde de Boer heeft verkocht voor f 200,— bij welke verkoop een beding van wederinkoop is gemaakt;

Overwegende dat het N.B.I. bij de mondelinge behandeling voor de Raad alsnog de niet-ontvankelijkheid van verzoeker heeft ingeroepen en wel in de eerste plaats op grond, dat verzoeker ten aanzien van de voormelde door het N.B.I. gedane mededeling, dat het van het gemaakte beding van wederinkoop geen gebruik wenst te maken, niet als belanghebbende in de zin van artikel 43 van het Besluit E 133 zou zijn aan te merken, aangezien verzoeker slechts een louter feitelijk belang heeft bij deze beschikking;

Overwegende dat het betoog van het N.B.I. door de Raad wordt verworpen, aangezien voor verzoeker door vernietiging van de beroepen beslissing van het N.B.I. de weg geopend wordt tot herstel in zijn pretens eigendomsrecht op de naaimachine, zodat verzoeker terecht als belanghebbende valt te beschouwen;

Overwegende dat het N.B.I. verzoeker voorts niet-ontvankelijk acht op grond dat hij niet overeenkomstig artikel 11 van het Besluit E 133 bij de Voorzitter van de Raad in beroep is gekomen tegen de verkoop van de litigieuze naaimachine door het N.B.I. aan de Boer;

Overwegende dat ook dit betoog faalt, aangezien het niet instellen van een beroep tegen de verkoop niet uitsluit, dat verzoeker overeenkomstig artikel 43 van voormeld Besluit kan appelleren van een beslissing van het N.B.I. omtrent het uitoefenen van een uit een bij de koopovereenkomst gemaakt beding voortspruitend recht;

Overwegende dat het N.B.I. tenslotte verzoeker niet-ontvankelijk acht in zijn verzoek, omdat verzoeker in 1947 na het einde van het beheer over zijn vermogen, de beheerder volledige kwijting en décharge heeft verleend, zulks echter ten onrechte, omdat zodanige décharge zich niet verder kon uitstrekken dan over hetgeen het N.B.I. rechtsgeldig in beheer had genomen, hetgeen, gelijk hieronder zal worden overwogen, ten aanzien van de litigieuze naaimachine niet het geval is geweest;

Overwegende thans wat de zaak ten gronde aangaat, dat hetgeen partijen verdeeld houdt, beperkt kan worden tot de vraag, of de onderhavige naaimachine behoort tot de goederen, welke krachtens artikel 10, lid 5 van het Besluit E 133, juncto artikel 447 sub 4e van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering buiten het beheer vallen, met andere woorden of de naaimachine dient beschouwd te worden als behorende tot de gereedschappen van ambachtslieden en werklieden, tot hun persoonlijk bedrijf behorende;

Overwegende dienaangaande, dat verzoeker heeft gesteld, dat de litigieuze naaimachine, een zogenaamde atelier-naaimachine, merk Adler, door verzoeker's echtgenote voor beroep of bedrijf werd gebezigd, daar zij naaister was en met deze machine voor derden tegen betaling naaiwerk verrichtte, waaraan hij bij de mondelinge toelichting nog heeft doen toevoegen, dat zijn echtgenote niet incidenteel tegen betaling naaiwerk voor derden verrichtte, doch volledig naaister was;

Overwegende dat zowel het N.B.I. als gerequesteerde de Boer hebben aangevoerd dat de naaimachine niet als bedrijfsgoed dient te worden beschouwd;

Overwegende dat de Raad echter het standpunt van verzoeker het juiste acht, gezien een door verzoeker bij de mondelinge behandeling aan de Raad overgelegde verklaring van de burgemeester van Loppersum d.d. 7 Maart 1951, welke inhoud het N.B.I. niet heeft betwist en waaruit blijkt, dat de echtgenote van verzoeker van 1933 tot 1945 als bedrijf te Loppersum heeft uitgeoefend: modevakschool, het vervaardigen van damesbovenkleding, annex verkoop van stoffen en kleinvakartikelen, en mede gezien een verklaring van de leverancier van de naaimachine, gedateerd 17 Juli 1950, waaruit blijkt, dat de onderhavige naaimachine uitsluitend voor naaisters bestemd is, hetgeen het N.B.I. evenmin heeft weerproken;

Overwegende dat bovendien uit de door het N.B.I. aan de Raad getoonde inventarisatie van de boedel van verzoeker, na diens internering opge maakt, is gebleken, dat de naaimachine niet in de woonruimten van verzoeker werd aangetroffen, doch in een bij het pand behorende winkel — al moge dit, zoals het N.B.I. betoogt, een winkel van verzoeker en niet van diens echt-

genote zijn geweest — hetgeen eveneens een aanwijzing voor de juistheid van verzoekers standpunt oplevert;

Overwegende, dat, gezien het hierboven overwogene, valt aan te nemen, dat, al moge verzoeker zelf tijdens de oorlog een garage hebben geëxploiteerd zijn echtgenote mede, door het verrichten van naaiwerk als bedrijf, in het onderhoud van haarzelf en haar echtgenoot heeft voorzien, tot de uitoefening van welk bedrijf de naaimachine als gereedschap behoorde;

Overwegende dat de naaimachine derhalve ten onrechte in beheer is genomen en door het N.B.I. onbevoegdelijk aan de Boer is verkocht;

Overwegende dat de vraag, of de naaimachine al dan niet door de ministeriële vorderingsbeschikkingen 1115A of 1115B werd getroffen door het hierboven overwogene mede is beantwoord en wel in ontkennende zin, aangezien ongeacht of de naaimachine al dan niet onder „huisraad” valt te rangschikken het N.B.I. de naaimachine niet rechtmatig in beheer had en deze ten tijde van de vorderingsbeschikking niet in opslag had, doch aan een derde ter beschikking had gesteld;

Overwegende dat het N.B.I. tenslotte nog heeft aangevoerd dat de Boer bescherming geniet krachtens artikel 2014 Burgerlijk Wetboek, doch, nog afgezien van het feit, dat de Boer zelf zich niet op voormelde wetsbepaling beroept, de redenering van het N.B.I. reeds alleen moet falen op deze grond, dat de Boer krachtens het beding van wederinkoop verplicht is de naaimachine aan het N.B.I. uit te leveren, wanneer dit van dat beding gebruik maakt;

Overwegende dat uit al het vorenstaande voortvloeit, dat het verzoek van requesrant, voor zover het N.B.I. betreft, voor toewijzing vatbaar is met dien verstande, dat de Raad voor bepaling van een dwangsom geen termen aanwezig acht en voorts met dien verstande, dat verzoeker niet verplicht is de koopprijs ad f 200,— of enig ander bedrag aan het N.B.I. te restitueren, nu gelijk bij de mondelinge behandeling is komen vast te staan, de gewraakte verkoop na het einde van het beheer heeft plaats gehad en de koopprijs verzoeker niet ten goede is gekomen;

Overwegende dat verzoeker wat betreft zijn vordering jegens de Boer niet-ontvankelijk is, vermits voor zodanige vordering in het kader van een

appel-procedure ex artikel 43 van het Besluit E 133 als de onderhavige geen plaats is;

Overwegende dat mitsdien als volgt dient te worden beslist:

Rechtdoende in Naam der Koningin:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in zijn schrijven van 3 Maart 1950 aan de raadsman van appelland;

Verstaat, dat het N.B.I. verplicht is om ten opzichte van E. de Boer gebruik te maken van het in de koopovereenkomst d.d. 14 December 1949 gemaakte beding van wederinkoop ten aanzien van de litigieuse naaimachine, alsmede om na van voormeld beding gebruik te hebben gemaakt en op dien grond de bedoelde machine van E. de Boer te hebben terugontvangen, deze af- en over te geven aan verzoeker.

Wijst het verzoek voor het overige van de hand.

No. 52/160

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 23 Mei 1951. (Mrs. Rink, Brouwer en Bloemers).

Verzoekster heeft verzocht hersteld te worden in haar rechten van vergunninghoudster, die door het niet betalen van de rechten, tijdens de bezetting vervallen (1 Mei 1945), zijn verloren gegaan.

De Raad verklaart zich onbevoegd omdat de rechtsverhouding tussen de Gemeente Winterswijk en verzoekster, als houdster ener drankwetvergunning, is van publiekrechtelijke aard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 1, lid 2.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 12 Maart 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Johanna Wilhelmina Kammeyer, caféhoudster te Winterswijk, waarin zij woonplaats kiezende te Utrecht ten kantore van Mr. G. E. Klein Nagelvoort, verzoekt aan haar Rechtsherstel te verlenen en haar alsnog in haar oude rechten van vergunninghoudster te herstellen, daarbij stellende dat haar volledige drankwetvergunning vanwege het niet tijdig betalen der vergunningsrechten op 1 Mei 1945 is ver-

vallen, dat zij na de bevrijding korte tijd gedetineerd is geweest, dat zij na haar vrijlating talloze pogingen heeft gedaan om het vergunningsrecht opnieuw te verkrijgen, doch haar dit niet is gelukt;

Gelet op het verweer van het Gemeentebestuur van Winterswijk, strekkende tot onbevoegdverklaring, subsidiair tot afwijzing van het verzoek;

Overwegende dat vaststaat dat verzoekster houdster was van een volledige vergunning krachtens de Drankwet (S. 1931 no. 476) en zij deze heeft verloren, omdat zij op 1 Mei 1945 het verschuldigde vergunningsrecht niet heeft betaald, waardoor deze vergunning verviel, immers krachtens artikel 25 dier wet voor één jaar wordt verleend en alleen dan geacht wordt te zijn verlengd, als voor 1 Mei het verschuldigde recht voor de volgende termijn is betaald;

Overwegende dat het Gemeentebestuur heeft aangevoerd, dat de Raad onbevoegd zou zijn om van dit geschil kennis te nemen, omdat de verhouding tussen de Overheid en de houder van een drankwetvergunning er een is van publiekrechtelijke aard;

Overwegende, dat het vaste jurisprudentie van de Raad is, dat met „vermogensrechtelijke betrekkingen”, genoemd in het 2e lid van artikel 1 E 100 uitsluitend rechtsbetrekkingen van privaatrechtelijke aard worden bedoeld, zodat de Raad niet bevoegd is zich te begeven op publiekrechtelijk terrein;

Overwegende dat tot dit terrein ongetwijfeld behoort de toepassing van de Drankwet en onder die toepassing ongetwijfeld valt het verlenen van een drankwetvergunning, waaraan inwilliging van het gedane verzoek zou gelijkstaan;

Overwegende dat de Raad zich derhalve op deze grond onbevoegd moet verklaren en daarmede overbodig wordt een onderzoek naar de juistheid van het tweede onbevoegdheidsmiddel, gegrond op de bewering dat de vergunning niet tijdens de vijandelijke bezetting zou zijn vervallen;

Op voorschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd om over de ingestelde vordering te beslissen.

Veroordeelt verzoekster in de kosten van het geding, aan de zijde van verweerster begroot op f 50,—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	169
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	170
Afdeling Effectenregistratie.	
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	174
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorziening van rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	177
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	177
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	178
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/161 t/m 52/166	pag. 417 t/m 432

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties. — Afdeling Onroerende Goederen.
Op 20 Januari j.l. is overleden de heer P. K. Sjollema, lid van de Raad.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 112. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL.** (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 31 Januari 1952 (i.z. N.V. Wed. J. Ahrend & Zoon/N.B.I./Stam).

De aan appellante door de Stichting Beheer Vijandelijke Octrooien en Merken, q.q. het N.B.I., gedane mededeling, dat het tengevolge van een door de Stichting q.q. gesloten overeenkomst (van verkoop) aan niemand dan de koper meer vrijstond voor bepaalde artikelen de uit vijandelijk vermogen afkomstige thans litigieuze woord- en figuurmerken te gebruiken, houdt geen erkenning in van enig aan appellante toekomend recht op die merken. Een zodanig recht is overigens door appellante niet gesteld.

Ook appellante's belangstelling voor een mogelijke misleiding — verkoop van Nederlandse producten onder een van ouds bekend Duits merk — van het Nederlandse publiek stempelt appellante niet tot belanghebbende.

Appellante niet ontvankelijk verklaard in haar beroep.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen het appelrequest enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante op de gronden, gesteld in haar — alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen — appelrequest en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, heeft verzocht, de beslissing van de Stichting d.d. 18 Januari 1951 — waarvan appellante een foto-copie heeft overgelegd bij haar appelrequest — te vernietigen en de Stichting te veroordelen in de kosten, welke appellante heeft moeten maken om zich ten deze juridisch te kunnen laten bijstaan;

Overwegende, dat het N.B.I. en partij Stam ieder voor zich zowel schriftelijk — te weten bij hunne in de prolegomena genoemde, hier evneens geheel geïnsereerd te achten, verweerschriften — als mondeling te Onzer in hoofde dezes genoemde terechtzitting tegen deze vordering van appellante verweer hebben gevoerd en beide hebben geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellante in haar vordering, althans tot ontzegging daarvan, kosten rechtens;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken: dat de Stichting q.q. het N.B.I. aan partij Stam heeft overgedragen het woordmerk „Richter” en het figuurmerk, waarvan het hoofdbestanddeel wordt gevormd door de letters E.O.R., zulks voor passerdozen en aanverwante artikelen, welke merken ten tijde van de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen hier te lande toebehoorden aan de Duitse vennootschap E. O. Richter & Co., G.m.b.H. te Chemnitz en krachtens dat Besluit zijn overgegaan op de Staat, zijnde deze overdracht door partij Stam aanvaard;

dat de Stichting bij haar brief van 18 Januari 1951, door appellante in fotocopie overgelegd bij het appelrequest, aan appelante heeft medegedeeld, dat de Stichting „met betrekking tot het woordmerk Richter en het figuur-, merk, waarvan het hoofdbestanddeel wordt gevormd door de letters E.O.R., „voor passerdozen en aanverwante artikelen, een overeenkomst” heeft „geslo-”, ten met de Heer H. Stam te Haarlem, ten gevolge waarvan het na 15 Fe-”,bruari a.s. hier te lande aan niemand anders dan aan de Heer Stam vrij zal „staan genoemde artikelen onder de vorengenoemde merken te verhandelen”;

Overwegende, dat deze brief niet zozeer behelst een „beslissing” van de Stichting, als wel een mededeling aan appellante van de hierboven bedoelde overdracht, welke mededeling bezwaarlijk door Ons kan worden vernietigd;

dat Wij echter, mede met het oog op de nadere toelichting van appellante's vordering tijdens de mondelinge behandeling door appellante's raadsman Mr. F. M. J. van de Loo, te rade zijn geworden appellante's appelrequest aldus te

lezen, dat daarbij door haar is verzocht de vernietiging van de door de Stichting q.q. het N.B.I. geëffectueerde overdracht aan partij Stam van het litigieuze woordmerk „Richter” en van het litigieuze figuurmerk „E.O.R.”;

Overwegende, dat partij Stam appellante niet-ontvankelijk acht, daar zij bij deze door haar bestreden transactie geen belanghebbende zou zijn in de zin van art. 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Overwegende, dat Wij dit verweer juist achten, daar het belang van appellante niet steunt op enig haar toekomend recht;

dat appellante ter motivering van haar pretens belang zich beroept op het feit, dat de Stichting haar de hierboven geciteerde brief heeft toegezonden;

dat Wij appellante in deze motivering niet kunnen volgen, aangezien de in bedoelde brief vervatte mededeling aan appellante geen andere strekking heeft dan een waarschuwing aan haar adres, dat voortaan uitsluitend partij Stam de rechthebbende is op de litigieuze merken en met name niet inhoudt enige erkenning zijdens de Stichting van enig aan appellante toekomend recht op die merken, wordende overigens ook door appellante zelve een zodanig aan haar toekomend recht niet gesteld;

dat appellante voorts nog verklaart te vrezen, dat partij Stam zijn recht op de litigieuze aan hem overgedragen merken zal misbruiken door onder deze merken „tamelijk inferieure producten van een Nederlandse passerdozen-fabriek, waarbij Stam financieel geïnteresseerd is, onder die naam in de „handel te brengen in plaats van onder de tot nu toe gebruikte naam, die een „slechte klank heeft gekregen bij het publiek”, hetwelk volgens appellante zou zijn „een doelbewuste misleiding van het publiek, dat meent de van ouds bekende en beproefde Richter-qualiteit te kopen en in plaats daarvan een „Nederlandse doos krijgt van dezelfde qualiteit, die men geweigerd heeft te „kopen onder zijn eigen Nederlandse naam”, doch dat enerzijds van enige inferioriteit van de thans door partij Stam onder de litigieuze merken in de handel gebrachte Nederlandse producten ten opzichte van de originele Duitse artikelen niet is gebleken, anderzijds de belangstelling, welke appellante koestert voor een mogelijke misleiding zijdens partij Stam van het passerdozen en aanverwante artikelen kopende publiek appellante niet stempelt tot „belanghebbende” bij de bestreden transactie in de zin van art. 43 E 133;

dat Wij appellante derhalve niet ontvankelijk zullen moeten verklaren in haar beroep.

Overwegende, dat na het bovenstaande de overige door appellante aangevoerde bezwaren onbesproken kunnen blijven en Wij dan ook slechts ten overvloede als Onze mening kenbaar willen maken, dat de Stichting q.q. het N.B.I. tot de bestreden overdracht volkomen bevoegd was, aangezien de litigieuze merken behoorden tot de oorspronkelijk aan voornoemde Duitse vennootschap toebehorende en ingevolge het bepaalde bij art. 3, lid 1, E 133 van rechtswege in eigendom op de Staat overgegene „vermogensrechtelijke rechten en bevoegdheden in den ruimsten zin, die bestanddelen van vermogen „kunnen vormen” als bedoeld in art. 1, lid 8, E 133, welke vijandelijke vermogensbestanddelen, krachtens art. 10, lid 1, E 133 door de Stichting q.q. het N.B.I. ten behoeve van de Staat beheerd, ingevolge het bepaalde bij art. 11, lid 1, sub c E 133 door deze beheerder mochten worden vervreemd, zijnde bovendien de rechtsgeldigheid der overdracht van een vijandelijk merk zonder gelijktijdige overdracht aan dezelfde persoon van de fabriek of handelsinrichting, tot onderscheiding van welker waren het merk bestemd was, buiten twijfel gesteld bij de Wet van 7 Juni 1950 Staatsblad No. K 217;

Overwegende tenslotte, dat appellante als de in het ongelijk gestelde partij behoort te worden verwezen in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellante niet-ontvankelijk in haar beroep;

Veroordelen appellante in de kosten van dit geding, door Ons tot op deze uitspraak begroot enz.

Aldus gedaan enz.

No. 113. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 22 Januari 1952 (i.z. van Daalen/
N.B.I./Rotterdamsch Leeskabinet).

Appellant komt bij appelrequest d.d. 15 December 1950 bij de Voor-

zitter in beroep van een op 12 April 1946 door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van een aantal boeken. Uit een door het N.B.I. overgelegde brief d.d. 20 Augustus 1948 van appellant's vorige raadsman (adv. en proc.) en uit het eveneens door het N.B.I. overgelegde antwoord daarop van het N.B.I. van 2 September 1948 blijkt, dat genoemde raadsman — wiens wetenschap rechtens is die van appellant zelf — reeds begin September 1948 was in kennis gesteld van de litigieuze verkoop.

Appellant niet-ontvankelijk verklaard op grond van tardiviteit.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de gronden, aangevoerd in zijn appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier in zijn geheel te zijn geïnsereerd — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling bij Ons in beroep is gekomen van de door het N.B.I., beherende appellant's vermogen, geëffectueerde verkoop van een partij boeken (plm. 3000 stuks) aan het Leeskabinet voor de totale koopprijs van f 801,80 bij koopcontract d.d. 12 April 1946 No. 448, hebbende appellant aan Ons verzocht:

primair: te vernietigen, althans nietig te verklaren, het besluit van het N.B.I. tot verkoop en levering van de partij van plm. 3000 boeken, toebehorende aan appellant, aan het Leeskabinet voor het bedrag van f 800,—, alsmede ook te vernietigen en nietig te verklaren de uit kracht van dit besluit door het N.B.I. op 12 April 1946 gesloten koopovereenkomst No. 448 met regeling van de rechtsgevolgen dezer vernietiging op de wijze als Wij zullen vermenen te behoren;

subsidiar: te vernietigen, althans nietig te verklaren, het besluit van het N.B.I. om aan het Leeskabinet ontheffing te verlenen van de uit artikel 2 der op 12 April 1946 onder No. 448 gesloten overeenkomst voor deze koopster voortspruitende verplichtingen, van welk besluit het N.B.I. bij brief van 5 Juli 1946 aan het Leeskabinet zou hebben mededeling gedaan; een en ander met veroordeling van het N.B.I. en/of het Leeskabinet in de kosten dezer procedure;

Overwegende, dat het N.B.I. tegen deze vorderingen verweer heeft gevoerd en op de gronden, vermeld in deszelfs verweerschrift van 22 Juni 1951 — eveneens als hier geheel geïnsereerd te beschouwen — heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn beroep, althans tot onbevoegdverklaring Onzerzijds om kennis te nemen van appellant's subsidiaire vordering, althans tot afwijzing van het beroep, met veroordeling van appellant in de proceskosten;

Overwegende, dat ook het Leeskabinet schriftelijk en mondeling verweer heeft gevoerd en op de gronden, aangevoerd bij deszelfs — alhier als in zijn geheel overgenomen te beschouwen — verweerschrift en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in diens primaire en subsidiaire beroep, althans tot afwijzing van dit beroep, met veroordeling van appellant in de proceskosten;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het N.B.I. zich in de eerste plaats heeft beroepen op de tardiviteit van het beroep en op deze grond de niet-ontvankelijkheid heeft voorgedragen van appellant in dit zijn beroep;

Overwegende hieromtrent:

- 1) dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:
- a) dat Mr. P. Ph. Koolen, advocaat en procureur te Rotterdam, als raadsman van appellant bij brief van 20 Augustus 1948 — door het N.B.I. te Onzer terechtzitting overgelegd — als volgt heeft geschreven aan het Nederlandse Beheersinstituut, Afd. Roerende Goederen, Rotterdam:

„Als raadsman van de Heer Johan van Daalen, gewoond hebbende te Rotterdam aan de Allard Piersonstraat nr. 12a wend ik mij hierbij tot U met het navolgende verzoek.

Reeds geruime tijd geleden werd het Beheer over het vermogen van

cliënt opgeheven. De afwikkeling van het beheer mocht tot dusverre nog niet plaats vinden, doch werd wel aan cliënts echtgenote in het vooruitzicht gesteld.

In verband met één en ander meen ik Uw Instituut erop te moeten wijzen dat nog diverse goederen tot cliënts vermogen behorende zich bevinden in het vroeger door het gezin van Daalen bewoonde perceel, n.l. het benedenhuis van het pand Allard Piersonstraat nr. 12a alhier.

Deze goederen zijn in gebruik bij de tegenwoordige bewoner, die beweert dezelve destijds van het Beheersinstituut te hebben gekocht, bij welke verkoop door het Beheersinstituut echter het voorbehoud zou zijn gemaakt om dezelve terug te kopen.

Bij haar bezoek te Uwen kantore werd aan de echtgenote van cliënt medegedeeld, dat het Beheersinstituut bereid was medewerking te verlenen tot teruggave van de betreffende goederen.

Namens cliënt wend ik mij dan ook hierbij tot U met het beleeft verzoek te willen bevorderen dat voormelde goederen wederom ter beschikking worden gesteld van cliënts echtgenote.

Hetzelfde geldt ten aanzien van het grootste gedeelte van de bibliotheek van de Heer van Daalen, hetwelk zich thans bevindt in het Rotterdams Leeskabinet aan de Parklaan alhier, welke Instelling de betreffende boeken van het Beheersinstituut zou hebben gekocht.

Ook te dien aanzien verzoek ik U hierbij namens cliënt te willen bevorderen dat deze boeken wederom ter beschikking van de oorspronkelijke eigenaar worden gesteld.

U bij voorbaat beleefd dankend voor de in deze van U gevraagde medewerking.

Hoogachtend,
w.g. P. PH. KOOLEN."

b) dat het Bureau Rotterdam van het N.B.I. daarop bij brief van 2 September 1948 als volgt heeft geantwoord:

„In antwoord op Uw schrijven d.d. 20 Augustus 1948 kunnen wij U mededelen, dat de door U bedoelde goederen, afkomstig van de heer van Daalen, zijn verkocht. Zoals U bekend is, vallen deze goederen onder de vorderingsbeschikkingen van 6 Mei 1946.

Betrokkene dient zich voor schadevergoeding te wenden tot de Schade-Enquête-Commissie.

Het Nederlandse Beheersinstituut Bureau Rotterdam,
w.g. K. WIERINGA."

2) dat uit deze beide brieven blijkt, dat appellant's voornoemde raadsman — wiens wetenschap rechtens is die van appellant zelf — reeds begin September 1948 was in kennis gesteld van de door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van diverse roerende goederen (waaronder de litigieuze boeken) van appellant — volgens het N.B.I. vallende „onder de vorderingsbeschikkingen van 6 Mei 1946" —, en voorts wist, dat het grootste gedeelte van de bibliotheek van appellant zich bevond in het Rotterdams Leeskabinet, welke instelling de betreffende boeken van het N.B.I. had gekocht;

3) dat Wij van oordeel zijn, dat appellant, gewapend met deze wetenschap, redelijkerwijs véél eerder dan een maand vóór 15 December 1950 (datum van het onderhavige appelrequest) kennis had kunnen krijgen van alle essentialia van de thans-litigieuze transactie N.B.I./Leeskabinet, op grond waarvan hij een behoorlijk gemotiveerd appelrequest had kunnen indienen;

4) dat Wij derhalve met het N.B.I. van oordeel zijn, dat dit beroep ingevolge het bepaalde bij artikel 42, lid 2, juncto artikel 11, lid 4, E 133 tardief is ingesteld en dat appellant op grond daarvan met zijn beroep niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard;

Overwegende, dat appellant als de in het ongelijk gestelde partij behoort te worden veroordeeld in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordelen appellant in de kosten van het geding, tot op deze uitspraak door Ons begroot enz.;

Aldus gedaan enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 149. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL Afdeling Effectenregistratie, 3 Januari 1952. (Volledige Afdeling).

Nadere beslissing.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel geeft hierbij de navolgende *nadere beslissing* met betrekking tot

2 à f 1000,— aand. Kon. Ned. Petroleum Mij. nos. 28229, 22638, waarvoor een aanvraag tot herstel van recht is ingediend overeenkomstig artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer met formulier 6/50552

door bemiddeling van de firma Kol & Co. te Amsterdam ten behoeve van de Heer Pierre Marié, wonende te Parijs, 145 rue de la Pompe, gemachtigde: *Mr. J. T. Asser*, Keizersgracht 391, Amsterdam, *requestant*, welke aandelen werden aangemeld voor de Nederlandse effectenregistratie met formulier 2 GB-39078,

ingediend door en luidende ten name van: The London and Eastern Trade Bank Ltd., gevestigd te Londen, 38 Lombard Street, E.C. 3.

gemachtigde: *Mr. M. A. Suyling*, Keizersgracht 726, Amsterdam, *gereguleerder*.

Gezien de beslissing van de Afdeling d.d. 17 Augustus 1951, waarbij onder meer op bladzijde 4, in de zesde alinea ¹⁾, het volgende is overwogen:

„dat de Afdeling weliswaar de mogelijkheid van bekrachtiging van de ex art. 70 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer nietige verkrijging door gerequesteerde van de litigieuze effecten onder het oog heeft gezien, doch dat zulks in elk geval zou zijn afgestuit op de omstandigheid, dat gerequesteerde er niet in is geslaagd haar goede trouw bij de verkrijging der litigieuze effecten aannemelijk te maken”;

Gezien het feit, dat deze overweging in strijd is met de derde en vierde alinea, eveneens vermeld op bladzijde 4 van genoemde Beslissing ²⁾, welke als volgt luiden:

„dat deze bevestiging kan worden beschouwd als een op grond van de artt. 70 tot en met 71 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer verleende bijzondere vergunning tot verkoop der betreffende effecten; dat vorenbedoelde bijzondere vergunning weliswaar betrekking had op een verkoop transactie, welke heeft plaats gehad na de aankoop door the London & Eastern Trade Bank der desbetreffende effecten, doch dat niettemin door deze verguoning tevens laatstbedoelde transactie als bekrachtigd ex art. 70 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer moet worden beschouwd”;

Overwegende, dat de inhoud van de derde en vierde alinea ³⁾ de bedoeling van de Afdeling weergeeft en dat derhalve de hierboven vermelde zesde alinea ⁴⁾ dient te vervallen;

Overwegende, dat het de Afdeling in verband met het bovenstaande wenselijk voorkomt gebruik te maken van de bij artikel 17 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer aan de Raad voor het Rechtsherstel verleende bevoegdheid, zijn Beslissingen te wijzigen of in te trekken;

1) In publicatie „Rechtsherstel” VI, 8: blz. 95, 7de alinea. — Red.

2) In publicatie „Rechtsherstel” VI, 8: blz. 95, 4de en 5de alinea. — Red.

3) In publicatie „Rechtsherstel” VI, 8: blz. 95, 4de en 5de alinea. — Red.

4) In publicatie „Rechtsherstel” VI, 8: blz. 95, 7de alinea. — Red.

BESLISSENDE:

bepaalt,

dat de zesde alinea, vermeld op bladzijde 4 van haar hierboven genoemde Beslissing d.d. 17 Augustus 1951⁵⁾, luidende als hierboven is vermeld, als niet geschreven dient te worden beschouwd, alsmede, dat de verdere inhoud van deze Beslissing ongewijzigd van kracht blijft.

No. 150. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 14 Januari 1952. (Volledige Afdeling).

Onder bijzondere redenen als bedoeld in art. 59, lid 3, E 100 kan — op de in de beslissing vermelde gronden — niet worden geacht begrepen te zijn het enkele feit, dat de hoekman tengevolge van het meedoen aan Liro aan de handel ter beurze gehouden was orders van deze firma op dezelfde voet als die van andere beursleden te accepteren en uit te voeren.

In de zaak:

I. K. Polak en K. de Haan,
Gemachtigde: *Mr. H. Sanders, verzoekers*
contra:

Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.)
Gemachtigde: *Mr. D. J. Veegens, verweerder sub I*
en

H. F. Grossouw Jr.
Gemachtigde: *Mr. J. Dommering, verweerder sub II*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken, gehoord partijen;

Overwegende, dat de Afdeling bij haar beslissing d.d. 27 October 1949 het door verzoekers terzake van 1/f 1000 aand. Ned. Aann. Mij. no. 983 gedane verzoek tot rechtsherstel heeft afgewezen, aangezien dit effect door de tegenwoordige bezitter in regelmatig beursverkeer werd verkregen en verzoekers, hoewel daartoe in de gelegenheid gesteld, geen feiten hebben aangevoerd, welke het vermoeden van goede trouw, gebaseerd op de verkrijging in regelmatig beursverkeer, zouden kunnen terzijde stellen;

dat verzoekers in vorenbedoelde beslissing hebben berust en de Afdeling bij verzoekschrift d.d. 22 September 1949 hebben verzocht vast te stellen, dat verweerder sub I (verder te noemen L.V.V.S.) en verweerder sub II (hierna te noemen Grossouw) hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schade, die voor verzoekers is ontstaan tengevolge van het feit, dat zij niet in hun recht ten aanzien van voornoemd effect werden hersteld;

Overwegende, dat de Afdeling bij haar beslissing d.d. 29 Januari 1951 L.V.V.S. heeft veroordeeld tot betaling aan verzoekers van het bedrag ad f 2.570,—, dat door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te Amsterdam (verder te noemen Liro) werd ontvangen terzake van de verkoop van het litigieuze effect, en wel tot op een bedrag van f 2.190,— hoofdelijk met eventuele andere op grond van art. 59 terzake van de door verzoekers door de verkoop van voornoemd aandeel geleden schade aansprakelijke personen, welke beslissing door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel d.d. 22 October 1951 werd gewijzigd en aangevuld in diervoege, dat deze Afdeling, in plaats van de L.V.V.S. te veroordelen tot betaling van voormelde bedragen, zich heeft bepaald tot een declaratoire uitspraak inhoudende, dat de L.V.V.S. deze bedragen — met gelijke bepaling wat betreft de hoofdelijkheid — aan verzoekers verschuldigd is, een en ander met dien verstande, dat voornoemd bedrag van f 2.570,— door de Afdeling Rechtspraak alsnog is verhoogd met f 42.30 zijnde de opbrengst van een door L.V.V.S. geïncasseerd en gecrediteerd dividendbewijs;

dat de Afdeling elke verdere beslissing heeft aangehouden en haar uit-

⁵⁾ In publicatie „Rechtsherstel” VI, 8: blz. 95, 7de alinea. — Red.

spraak in zoverre is bekrachtigd bij voormelde uitspraak van de Afdeling Rechtspraak, zodat derhalve thans dient te worden beslist omtrent de aansprakelijkheid ex art. 59 van Grossouw;

dat verzoekers ter toelichting van hun verzoek zakelijk o.m. hebben aangevoerd, dat de beursreglementen niet inhouden, dat de hoekman geen enkel lid der Beurs als tegenpartij mag weigeren, dat de beursreglementen in elk geval niet inhouden, dat de hoekman iemand, van wie hij weet, dat hij geroofde stukken wil verkopen, als tegenpartij moest accepteren; dat Grossouw willens en wetens kocht van het Duitse rooфинstituut, dat zich vermomd had als Liro; dat hij die vermomming evenzeer kende als ieder ander, zodat Grossouw aansprakelijk is, zowel ex art. 59, 2e lid, sub a als krachtens art. 59, 2e lid, sub b;

Overwegende, dat Grossouw hiertegen zakelijk o.m. heeft aangevoerd, dat hij bij de aankoop van het litigieuze effect uitsluitend als hoekman is opgetreden; dat de techniek van de handel ter beurze van Amsterdam in de zgn. gesloten hoek deze is, dat alle transacties geleid worden over een der hoeklieden, die dan technisch optreden als koper en verkoper van het verkochte stuk; dat de hoekman materieel slechts als tussenpersoon optreedt, hetgeen duidelijk tot uitdrukking komt in de omstandigheid, dat beide transacties tegen dezelfde koers geschieden, waartegenover de hoekman een reglementair vastgestelde beloning geniet; dat de beursreglementen en usances medebrengen, dat een hoekman geen enkel lid der Beurs als tegenpartij mag weigeren; dat in casu de koper de firma Hobijn en Scheffer was en dat de hele transactie uitgevoerd werd overeenkomstig de ter beurze van Amsterdam geldende reglementen en gebruiken; dat derhalve tengevolge van art. 59, lid 3, de door verzoekers ingestelde vordering tot schadevergoeding behoort te worden afgewezen;

Overwegende, dat de officiële handel aan de Amsterdamse effectenbeurs voor elk fonds geschiedt onder beurstijd op een bepaalde, door het beursbestuur daarvoor aangewezen plaats van de beursvloer, de hoek, en dat er een groep handelaren is, die zich specialiseert in het verhandelen van één of meer in een bepaalde hoek verhandelde fondsen, de hoeklieden;

dat daardoor een concentratie van de officiële handel plaats vindt, hetgeen voor een zuivere prijsvorming noodzakelijk is, reden, waarom ook slechts die koersen officieel genoteerd worden, welke in de officiële beurstijd gedaan zijn in de voor de betreffende fondsen aangewezen hoeken;

dat het bij het grote aantal fondsen, dat ter beurze verhandeld wordt in verschillende hoeken onmogelijk is voor de commissionnairs en bankiers, als commissionnair optredende, om al hun zaken in de verschillende hoeken persoonlijk of door eigen personeel uit te voeren en zij daarom, teneinde de aaneen verkoop-opdrachten hunner cliënten te kunnen uitvoeren, gebruik plegen te maken van de aanwezigheid der hoeklieden door aan deze specialisten — die gedurende de hele beurstijd in „hun” hoeken verblijven — de ter uitvoering van hun opdrachten nodige orders te geven;

dat de hoeklieden derhalve niet alleen op eigen initiatief en voor eigen rekening handelen, maar ook diensten als tussenpersoon aan hun medeleden bewijzen, ofschoon zij ook in deze functie technisch als verkoper aan, resp. koper van het medelid, dat de order heeft gegeven, optreden;

dat deze organisatie van de beurshandel met inbegrip van de functie der hoeklieden als tussenpersoon voor hun medeleden, in het verleden is gegroeid en is komen te berusten op vaste gebruiken, welke voor hem, die zich als hoekman in een bepaald fonds vestigt, de gehoudenheid scheppen om, wanneer zijn medeleden hem koop-en-verkoop-orders geven, deze ook inderdaad te aanvaarden en uit te voeren;

dat tot de medeleden van de hoekman in bezettingstijd ook Liro behoorde en dat Liro veelvuldig aan het beursverkeer deelnam: dat, nu de wetgever ten tijde van de totstandkoming van F 272 en I 21 volkomen op de hoogte was van wat zich in de bezettingstijd ter beurze had afgespeeld en met name wist, dat Liro regelmatig aan het beursverkeer deelnam, deze wetgever sprekende van regelmatig beursverkeer, daaronder slechts geacht kan worden te hebben verstaan het beursverkeer, waaraan ook door Liro werd deelgenomen;

dat, het vorenstaande in aanmerking genomen, dan ook onder bijzondere redenen, als bedoeld in art. 59, lid 3, niet begrepen kan worden geacht het

enkele feit, dat de hoekman tengevolge van het meedoen van Liro aan de handel ter beurze gehouden was orders van deze firma op dezelfde voet als die van andere beursleden te accepteren en uit te voeren;

dat Grossouw bij de verkoop van het litigieuze effect als hoekman is opgetreden; dat hij een verkooporder van Liro heeft gekregen, welke order hij heeft uitgevoerd door te verkopen aan de firma Hobijn & Scheffer;

dat Grossouw op grond van het voorgaande gehouden was verkooporders van Liro te aanvaarden en, dit zo zijnde, de uitvoering van deze orders ook niet kon saboteren b.v. door zijn medeleden-kopers op de herkomst der stukken te wijzen;

dat art. 59, lid 3, weliswaar de mogelijkheid openlaat, dat de Afdeling bijzondere redenen aanwezig acht, op grond waarvan de hoekman zich, ondanks zijn gehoudenheid ingevolge de voor hem geldende reglementen en gebruiken, anders had moeten gedragen; dat de Afdeling echter in casu niets is gebleken, dat tot het aannemen van zodanige bijzondere redenen aanleiding zou kunnen geven;

dat derhalve de door verzoekers tegen partij Grossouw ingestelde schadevergoedingsaanspraak behoort te worden afgewezen.

BESLISSENDE:

I. Wijst het verzoek af.

II. Bepaalt, dat de kosten van dit proces tot op heden aan de zijde van partij Grossouw begroot op f 100,—, zullen komen ten laste van verzoekers.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel" III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 tot en met 7, 9 tot en met 13, 16 tot en met 18, VI nos. 3, 6, 8, 11 en 14).

In de Nederlandse Staatscourant van 1 Februari 1952, no. 23, zijn afgekondigd de lijsten 124 en 125 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen hierbij mede, dat de lijsten nos. 126—127 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47-55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stct. 31 Januari 1952, No. 22).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

De zgn. „Compensatiequaestie”, d.w.z. verrekening van hetgeen de oude eigenaar toekomt met de door hem ter tafel te brengen „tegenpraestatie”.

b. *Verrekening van andere vorderingen op de koper.*

Over bovengemeld onderwerp publiceerde de Afdeling enige artikelen in nummer 17 van de tweede jaargang van dit orgaan, pag. 482 e.v. en in nummer 5 van de vierde jaargang, pag. 158 e.v.

De Afdeling heeft thans kennis genomen van een uitspraak van de Kamer te Utrecht betreffende hetzelfde geschilpunt, dat in bovenbedoelde artikelen besproken werd. Ook hier verzette de Landelijke Hypotheekbank zich tegen compensatie van de vorderingen, welke de oude eigenaar van het bedrijf geldend kon maken tegen de koper, met de genoten bate wegens de bij de verkoop afgeloste hypotheek. Zelfs verlangde de Landelijke, op grond van de bijzondere omstandigheden, dat de hypotheek te haren behoeve in stand zou worden gelaten. De Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak verwierp de verweren en wees de eis van de Landelijke af.

De casuspositie was als volgt:

J. Sr. en J. Jr. dreven tezamen een onderneming. De fabriek was gevestigd in een pand, dat aan de vennootschap onder firma toebehoorde, het kantoor in een perceel, dat aan J. Sr. toebehoorde.

J. Sr. werd beschouwd als Jood in de zin van de Duitse verordeningen, J. Jr. niet. In verband hiermede trad J. Sr. uit de vennootschap in October 1940, opdat J. Sr. het bedrijf alleen kon voortzetten. De Duitsers erkenden de uit-treding echter niet en stelden in 1942 het bedrijf onder beheer van de N.A.G.U., welke het bedrijf met alle activa en passiva, en met inbegrip van de beide bovengemelde percelen en de daarop rustende hypothecaire schulden verkocht aan A.

Het aan de vennootschap toebehorende perceel was belast met een hypotheek per resto groot f 8.800,— ten behoeve van een Hypotheekbank. Het aan J. Sr. toebehorende perceel was belast met een hypotheek per resto groot f 12.300,— ten behoeve van een Verzekeringsmaatschappij. De percelen werden bij afzonderlijke acte d.d. 25 Maart 1943 aan A. overgedragen. A. loste daarop beide hypotheeken af, waartoe hij bij dezelfde Hypotheekbank een nieuwe hypotheek afsloot op beide percelen groot f 22.000,—. De Hypotheekbank cedeerde de vordering in 1944 aan de Landelijke Hypotheekbank.

J. Sr. overleed tijdens de bezetting. J. Jr. trof na de bevrijding een minnelijke regeling tot rechtsherstel met A., waarbij hij werd hersteld in de eigendom van het bedrijf, en een vordering verkreeg op A. van ruim f 100.000,—. In deze regeling waren niet de percelen betrokken, daar het geschil ten aanzien van de onroerende goederen ter kennis gebracht was van de Afdeling Onroerende Goederen. Bij het geschil te dezer zake was ook de Landelijke partij. Een minnelijke regeling was niet te bereiken, zodat, nadat een proces-verbaal van zwaarigheden was opgemaakt, het geschil aan de Afdeling Rechtspraak werd voorgelegd.

De Kamer te Utrecht overwoog bij haar uitspraak d.d. 23 Februari 1951 o.m.:

„O. dat het geschil hierop neerkomt, dat J. Jr. wenst, dat zijn partij in de eigendom van genoemde panden zal worden hersteld, met dien verstande, dat de daarop door A. ten gunste van de Hypotheekbank gegeven hypotheek (thans gecedeerd aan de Landelijke) als nietig zal worden beschouwd en de Landelijke dus uitsluitend zal behouden een niet door hypotheek gedekte vordering ten laste van A., terwijl de Landelijke zich slechts tot medewerking aan een minnelijke regeling bereid heeft verklaard, wanneer de door de Hypotheekbank verstrekte hypothecaire geldlening door de gedeposedeerde wordt bekrachtigd en

laatstgenoemde tevens de voldoening van de schuld aan de Landelijke op zich neemt;

O. hieromtrent dat de Landelijke niet heeft betwist en aannemelijk is, dat toen de Hypotheekbank aan A. het hypothecaire credit verleende, dat hem in staat stelde te bewerken, dat de ten laste van J. Jr. en diens vader en ten gunste van de Hypotheekbank zelf en de Verzekeringsmaatschappij op meergenoemde panden rustende hypotheeken konden worden doorgehaald, deze wist, op welke wijze A. in het bezit van genoemde panden was gekomen;

O. dat de beginselen, waarop het Besluit Herstel Rechtsverkeer berust, zich verzetten tegen bekrachtiging van rechtshandelingen als de onderhavige ten gunste van een partij, welke ervan op de hoogte was, dat het recht van de werkelijke eigenaar tengevolge van maatregelen van de bezetter als bedoeld in art. 25 onder c verloren was gegaan;

O. dat derhalve de door A. op genoemde panden ten gunste van de Hypotheekbank gevestigde hypotheeken als nietig moeten worden beschouwd en de desbetreffende inschrijvingen behoren te worden doorgehaald, waaraan niet afdoet, dat deze hypotheek in de plaats kwam van twee hypotheecaire schulden van tezamen ongeveer hetzelfde bedrag waarvoor die panden indertijd door J. Jr. en diens vader ten gunste van diezelfde bank en de Verzekeringsmaatschappij waren verbonden noch dat voor de renteberekening het verschuldigde bedrag ook in de nieuwe acte gesplitst is in twee bedragen van dezelfde grootte als de beide oorspronkelijke hypotheeken.

O. dat uiteraard partij J. geen voordeel mag trekken uit de omstandigheid, dat zij twee panden, welke destijds belast waren met hypotheecaire inschrijvingen van resp. f 8.800,— en f 12.300,—, thans onbelast terugkrijgt en derhalve de desbetreffende bedragen door haar zullen moeten worden verrekend;

O. dat deze verrekening echter in beginsel zal moeten plaats vinden met A. en niet met de Landelijke, terwijl de Landelijke zich ter voldoening van haar vordering in beginsel eveneens aan A. zal moeten houden, die door haar rechtsvoorgangster vrijwillig als debiteur is aanvaard;

O. dat voor een regeling waarbij aan partij J. de verplichting wordt opgelegd om het door haar verkregen voordeel rechtstreeks met de Landelijke te verrekenen in plaats van haar tot betaling aan A. en deze tot betaling aan de Landelijke te verplichten, aanleiding had kunnen bestaan, ware het niet, dat J. Jr. een vordering op A. heeft waarvan aannemelijk is, dat deze genoemd voordeel verre overtreft en de Raad in redelijkheid geen aanleiding kan vinden hem de mogelijkheid te ontnemen zijn schuld aan A. met die vordering te compenseren noch om de vordering op de V.V.R.A. eerder tot verhaal van de vordering van de Landelijke dan tot verhaal van die van partij J. te doen strekken;

O. dat de Landelijke heeft aangevoerd, dat, al zou deze compensatie in mogelijkheid kunnen worden aangenomen ten aanzien van de op het fabriekspand rustende hypotheek, deze niet bestaat ten aanzien van de schuld waarvoor het kantoorpand was verbonden, daar dit pand nimmer in de vennootschap onder firma was ingebracht en in persoonlijk eigendom toebehoorde aan J. Sr., die toen A. het bedrijf overnam, reeds uit was getreden;

O. dat de Raad in redelijkheid echter voor een verschillende regeling ten aanzien van deze panden geen aanleiding kan vinden, daar al moge formeel het kantoorpand niet in de vennootschap zijn ingebracht, de vennoten blijkens de door J. Jr. verstreekte boekhoudkundige gegevens, dit toch tijdens het bestaan der vennootschap wel zo hebben beschouwd — het pand in wezen tot het bedrijf behoorde en dan ook in een koop met het bedrijf door A. is gekocht, terwijl het bovendien onredelijk zou zijn, in dit geding aan het uittreden van J. Sr. de door de Landelijke

gestelde gevolgen te verbinden, nu vaststaat, dat ook die uittreding in de Duitse maatregelen tegen de Joden haar grond vond en derhalve ook op zichzelf weer tot vernietiging bij wege van rechtsherstel aanleiding zou kunnen geven;

O. dat, waar overigens tegen de minnelijke regeling, waaromtrent blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden althans tussen partijen J. en A. overeenstemming was verkregen geen bezwaren zijn aangevoerd, het rechtsherstel op de grondslag van die regeling voortgang zal moeten vinden; enz."

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52/161

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 19 Maart 1951. (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Het vonnis in eersten aanleg genomen was gegrond op onjuiste voorlichting door het N.B.I.

Uitspraak, waarvan herziening gevraagd, vernietigd en aan verzoeker een pensioen toegekend ten laste van gelden, verkregen door de verkoop van het bedrijf, waarin verzoeker werkzaam is geweest.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 143.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 14 October 1950 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van *Frans van Hilten*, wonende te Naarden, waarbij hij in revisie komt van een uitspraak van deze Raad en Kamer van 17 Juli 1950 (gemachtigd Mr. H. Mulderije, advocaat te Amsterdam);

Gezien het schriftelijk antwoord van gerequesteerde het *Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.)*;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 26 Februari 1951;

Overwegende dat bij de uitspraak, waarvan revisie, werd bekrachtigd een beschikking van het N.B.I. van 21 November 1949, waarbij werd afgewezen een verzoek van requestrant hem ten laste van de opbrengst van de verkoop van het bedrijf der Accumulatorenfabriek „Varta” een uitgesteld pensioen toe te kennen;

Overwegende dat de volgende feiten tussen partijen vaststaan;

Requestrant, geboren 20 November 1887, is in 1904 in dienst getreden bij de Accumulatorenfabriek A.G. Ingenieursbureau Amsterdam, sedert 1934 genaamd Accumulatorenfabriek „Varta” N.V., van welke vennootschap alle aandelen eigendom waren van de te Berlijn gevestigde Aktien Gesellschaft Accumulatorenfabrik A.F.A., een vijandelijk onderdaan in de zin van artikel 2 sub 3 van het Besluit E 133, waarvan het hier te lande zich bevindend vermogen, waaronder de aandelen in

de „Varta” op de Staat zijn overgegaan, welke aandelen door het N.B.I. in 1946 zijn verkocht aan zekere Beusker;

Requestrant is in dienst gebleven bij de „Varta” op een salaris van f 250,— per maand, dat hij met ingang van 1 November 1949 heeft aanvaard, hoewel het lager was dan het tot die datum genoten salaris van f 408,— per maand, daar hij door Beusker voor de keus werd gesteld onmiddellijk ontslag te krijgen met een toelage van f 100,— per maand gedurende een jaar of tot zijn 65e jaar in dienst te blijven op f 250,— per maand;

Bij de Varta bestond geen pensioenregeling voor het personeel, doch in voorkomende gevallen werden vroeger door het kantoor te Berlijn, waaronder Amsterdam ressorteerde, aan ontslagen personeel pensioenen toegekend;

Overwegende dat de Raad de uitspraak, waarvan revisie, hierop heeft gegrond, dat er voor de „Varta” noch voor het N.B.I. een rechtens afdwingbare of natuurlijke verbintenis bestond om aan requestrant pensioen toe te kennen en dat evenmin billijkheidsgronden daartoe aanwezig waren, daar van bijzondere omstandigheden betreffende de persoon van de werknemer niets is gebleken, voorts dat het geval van requestrant niet vergelijkbaar is met het door hem vermelde geval van Mejuffrouw Drayer, aan wie door het N.B.I. wèl pensioen is verleend, daar deze het enige personeelslid was, dat bij de verkoop van het bedrijf aan Beusker door deze niet werd overgenomen;

Overwegende dat requestrant als feiten en omstandigheden, welke door de Raad bij zijn beslissing niet in aanmerking zijn genomen aanvoert:

1. dat hem door den oud-directeur van de „Varta” genaamd Schneider, bij door hem overgelegd schrijven van 24 September 1950 is medegedeeld, dat het de practijk was, dat door de A.F.A. te Berlijn aan verzoeken tot toekenning van pensioen aan gewezen werknemers van de „Varta” werd voldaan, welke pensioenen dan ten laste van de „Varta” kwamen;

2. dat volgens door hem overgelegde verklaring van G. H. Beusker van 9 October 1950 bij de overdracht der „Varta” door het N.B.I. aan hem (Beusker) geen sprake is geweest van een eventueel aan Mejuffrouw Drayer te verlenen ontslag;

Overwegende hieromtrent:

ad 1.

dat de in bedoeld schrijven vervatte mededelingen niet een feit of omstandigheid zijn, als vermeld in artikel 143 van het Besluit E 100, doch slechts zijn te beschouwen als een bevestiging van de door requestrant in prima geponeerde en door het N.B.I. niet weersproken stelling, dat vroeger door het kantoor te Berlijn, waaronder Amsterdam ressorteerde, regelmatig pensioenen werden uitbetaald;

ad 2.

dat het N.B.I. ter zitting heeft medegedeeld, dat de overdracht van de „Varta” aan Beusker heeft plaats gehad op 20 Maart 1946 en dat Mejuffrouw Drayer inderdaad tot 1 Augustus 1946 in dienst bij Beusker is gebleven, en voorts een tot het N.B.I. gericht schrijven d.d. 26 November 1946 van Mr. Mulderije, raadsman van Mejuffrouw Drayer heeft overgelegd, houdende het verzoek haar een pensioen toe te kennen ten laste van de opbrengst van de verkoop der zaak;

dat hieruit blijkt de onjuistheid van het door het N.B.I. tot dusverre gevoerd en door de Raad bij de bestreden uitspraak aanvaard verweer, dat voor de verlening van het pensioen aan Mejuffrouw Drayer een speciale reden bestond, t.w. dat zij de enige was, die niet in dienst van de koper werd overgenomen;

dat dit middel dus terecht is aangevoerd;

Overwegende dat het N.B.I. nog het verweer heeft gevoerd dat requestrant, blijkens een door hem tot het N.B.I. gericht schrijven van 20 Maart 1950, reeds toen ermede bekend was, dat Mejuffrouw Drayer pas enige maanden na de overdracht van het bedrijf is ontslagen, weshalve hij zich thans niet meer hierop, als op een nieuw feit zou kunnen beroepen;

Overwegende hieromtrent, dat, nadat het N.B.I. bij zijn schriftelijk antwoord in prima had gesteld, dat Mejuffrouw Drayer bij de overdracht van het bedrijf niet mede werd overgeno-

men, niet blijkt, dat de datum van het ontslag van Mejuffrouw Drayer verder in de procedure is ter sprake gekomen;

dat voorts uit het ter kennis van de Raad gebrachte brieffragment, waarop het N.B.I. zich thans beroept niet blijkt dat requestrant enig verband heeft gelegd tussen die datum en zijn aanspraken op pensioen, doch uit die brief slechts blijkt, dat hij de ontslagverlening aan Mejuffrouw Drayer alleen vermeldt als staaltje van de wijze, waarop Beusker het overgenomen personeel van de „Varta” behandelt;

dat, naar 's Raads oordeel, hieruit volgt, dat bij de behandeling in prima de betekenis van bovengenoemde stelling van het N.B.I. niet tot requestrant, respectievelijk zijn raadsman is doorgedrongen en dat de juiste betekenis daarvan requestrant pas duidelijk is geworden, toen de Raad dit verweer als basis van zijn beslissing gebruikte, waarna hij dan ook stappen heeft gedaan om de onjuistheid van dat verweer aan te tonen;

dat onder deze omstandigheden de vroegere bekendheid van requestrant met de datum van meergenoemd ontslag aan de ontvankelijkheid van de revisie niet in de weg staat;

dat de Raad veeleer aanleiding vindt er zijn bevreemding over uit te spreken, dat het N.B.I. door dit middel op te werpen tracht een uitspraak in stand te houden, welke gegrond is op de onjuiste voorlichting, die het N.B.I. in prima aan de Raad heeft verstrekt;

Overwegende ten gronde:

dat thans vaststaat, dat — anders dan bij de bestreden uitspraak werd aangenomen — Mejuffrouw Drayer, die vanaf 1908 bij de „Varta” en derzelve rechtsvoorgangers in dienst is geweest en in 1946 na de overdracht van het bedrijf werd ontslagen, op haar in November 1946 gedane aanvraag is gepensionneerd;

dat — wederom anders dan de Raad heeft beslist — het geval van requestrant, die vanaf 1904 bij dezelfde werkgevers in dienst is geweest, met dat van Mejuffrouw Drayer vergelijkbaar is;

dat, daargelaten dat de billijkheid reeds in het algemeen medebrengt, dat werknemers, gelijk requestrant, die vrijwel hun gehele leven in dienst van dezelfde werkgever hebben doorge-

bracht, op 65-jarige leeftijd in het genot van pensioen worden gesteld, in dit geval zeker voor toekenning van pensioen aan requestrant reden was, nu vaststaat, dat bij de „Varta” regelmatig aan werknemers in de omstandigheden van requestrant pensioen placht te worden toegekend;

dat het aan het N.B.I. naar 's Raads oordeel terecht kan worden verweten, dat het bij de verkoop van de zaak in 1946 niet meer aandacht aan de belangen der werknemers van het bedrijf heeft besteed en de Raad derhalve het N.B.I. in de gelegenheid zal stellen door toewijzing der ingestelde vordering (hebbende immers het N.B.I. tegen het gevorderd bedrag op zichzelf geen bezwaar gemaakt) dit verzuim alsnog te herstellen;

Overwegende dat derhalve moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Vernietigt de uitspraak, waarvan revisie;

en opnieuw rechtdoende:

Vernietigt de beslissing van het N.B.I. vervat in het schrijven van 21 November 1949, waarvan beroep;

Bepaalt, dat het N.B.I. ten laste van de door de verkoop van het bedrijf der N.V. „Varta” verkregen gelden aan requestrant toe zal kennen een pensioen van f 2.000,— per jaar, ingaande op de eerste dag van de maand volgende op die, waarin hij de leeftijd van 65 jaren zal hebben bereikt;

Veroordeelt het N.B.I. in de proceskosten van beide instanties, aan zijde van requestrant begroot voor de eerste aanleg op f 100,— en voor de procedure in revisie tot aan deze uitspraak op f 250,—.

No. 52 162

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak ARNHEM, 23 Mei
1951.** (Mrs. Rink, Brouwer en Bloemers).

Tussen appellant en het N.B.I. is na afloop van de overeengekomen huur een nieuwe stilzwijgende huur tot stand gekomen, aangezien niet bewezen is dat de opzegging door het N.B.I. appellant heeft bereikt en het N.B.I. evenmin heeft geprotesteerd tegen de huurbetaling aan de lasthebbers van

het N.B.I. na afloop van de huurtermijn.

Uit het overgelegde huurcontract blijkt niet van enige wezenlijke samenhang tussen huur en recht van koop en dit is in het geding evenmin gebleken uit andere feiten of omstandigheden.

De Raad beslist dat in de nieuwe stilzwijgende overeenkomst van verlengde huur het recht van koop niet is begrepen. Vraag over de bevoegdheid van de Raad niet opgeworpen, noch nadrukkelijk beslist.

(Artt. 1609, 1623 B.W.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken in de zaak van:

Hermanus Hendrikus van Bebber, van beroep autosloper, wonende te Nijmegen, Barbarossastraat 56, gemachtigde Mr. P. D. M. Lem;

Overwegende dat uit de stukken blijkt, dat bij schriftelijke overeenkomst d.d. 29 Aug. 1944, gratis geregistreerd te Nijmegen op 27 Oct. 1944, met de tijd van vijf jaren, ingaande 31 Augustus 1944 en eindigende 31 Augustus 1949, is verlengd de tussen appellant als huurder en Chr. Blum-Kral te Nijmegen als verhuurster bestaande huurovereenkomst betreffende de werkplaats met terrein, gelegen te Nijmegen aan de Weurtseweg 110; dat deze huurovereenkomst sub 10 de clausele bevat:

„Tusschen partijen is voorts overeengekomen als dat huurder recht van koop heeft van gehuurd perceel en wel voor de prijs van f 8.000,—, zegge acht duizend gulden, ook al mochten er meer gegadigden zijn geniet huurder de voorkeur”;

dat het vermogen van Chr. Blum-Kral na de bevrijding onder beheer is gekomen van het Nederlandse Beheersinstituut, welk beheer tot op heden voortduurt; dat volgens appellant deze huur na 31 Augustus 1949 is blijven doorlopen, doordat de makelaars Strijbosch en Thunnissen, die door het Nederlandse Beheersinstituut waren gemachtigd de huur van appellant te innemen, op 1 September 1949 van appellant f 260,— aanvaardden en hem daarvoor een quitantie afgaven wegen „huur September 1949 tot en met Februari 1950”;

dat appellant's gemachtigde Mr. Lem dit in zijn brief d.d. 19 Januari 1950

heeft medegedeeld en daaraan heeft toegevoegd, dat appellant dus het recht heeft het gehuurde perceel (gebouw plus *gehele* terrein) te kopen voor f 8.000,— en dat appellant van dit recht gebruik wil maken;

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij brief d.d. 25 Januari 1950 heeft ontkend, dat er na 31 Augustus 1949 nog een huurovereenkomst bestond tussen appellant en Chr. Blum-Kral en eveneens heeft ontkend, dat appellant na 31 Augustus 1949 nog een recht van koop van bovengenoemd onroerend goed had;

Overwegende dat appellant in zijn beroepschrift d.d. 15 Februari 1950, ingekomen ter Griffie van de Raad voor het Rechtsherstel op 16 Februari 1950 en aldaar geboekt onder no. R.15991, hiertegen tijdig in beroep is gekomen met verzoek:

1. te vernietigen de huuropzegging zijdens het N.B.I. d.d. 29 Augustus 1949 (indien deze heeft plaats gehad) subsidiair te vernietigen de in de brief van 27 Januari 1950 vervatte beslissing dat het N.B.I. zich aan deze huuropzegging houdt;

2. te vernietigen de beschikking (handeling, besluit of beslissing) van het N.B.I., vertegenwoordiging Arnhem d.d. 27 Januari 1950 waar geweigerd is een recht van koop van verzoeker betreffende werkplaats met terrein aan de Weurtseweg 110 te Nijmegen bestaande uit kantoorlokalen, fabrieksruimte, berging, transformatorhuisje, inrijpoort en open terrein, staande en gelegen aan de Weurtseweg no. 110 te Nijmegen, kadastraal bekend als gemeente Neerbosch Sectie A. no. 1808 groot vijf aren negen centiaren, te erkennen;

3. aan de beheerder van het vermogen van Mevr. Ch. Blum-Kral opdracht te geven aan verzoeker het voormeld onroerend goed bestaande uit kantoorlokalen, fabrieksruimte, berging, transformatorhuisje, inrijpoort en open terrein, staande en gelegen aan de Weurtseweg no. 110 te Nijmegen, kadastraal bekend als gemeente Neerbosch Sectie A no. 1808 groot vijf aren negen centiaren te verkopen en over te dragen voor een bedrag van f 8.000,— op straffe van een dwangsom van f 100,— per dag voor elke dag dat den beheerder hiermede in gebreke blijft;

4. aan de beheerder over verzoekers

vermogen opdracht te geven subsidiair aan verzoeker machtiging te verlenen c.q. aan het N.B.I. vertegenwoordiging Arnhem te bevelen op straffe van een dwangsom van f 100,— per dag machtiging te verlenen aan verzoeker, voormeld onroerend goed van de beheerder over het vermogen van Mevr. Blum-Kral te kopen voor f 8.000,—;

5. het N.B.I. te veroordelen in de proceskosten daaronder begrepen het salaris van verzoekers raadsman;

Overwegende dat het N.B.I. in een verweerschrift dit beroep heeft bestreden met conclusie tot niet ontvanke-lijk-verklaring, althans ontzegging van het verzoek met veroordeling van appelland in de kosten van het geding;

Overwegende dat een mondelinge behandeling van deze zaak heeft plaats gehad ter zitting van 20 April 1951, waarbij aanwezig waren de appelland, bijgestaan door Mr. Lem voornoemd, alsmede Mr. D. P. Dirkzwager, advocaat te Arnhem namens het N.B.I.;

Overwegende met betrekking tot het twistpunt, of er na 31 Augustus 1949 nog een huurovereenkomst bestond tussen Ch. Blum-Kral en appelland;

dat ingevolge artikel 1606 B.W. de onderhavige schriftelijke huur is geëindigd op 31 Augustus 1949 zonder dat daarvoor enige opzegging was vereist, nu de overgelegde huurovereenkomst niet inhoudt, dat zonder opzegging de huur voortduurt na het verstrijken van de termijn;

dat appelland met een beroep op de artikelen 1609 en 1623 B.W. volhoudt, dat er na 31 Augustus 1949 een nieuwe huur is tot stand gekomen en dat het N.B.I. beweert, dat het bij brief d.d. 29 Augustus 1949 uitdrukkelijk aan appelland heeft medegedeeld geen nieuwe huur te willen;

dat appelland heeft ontkend deze brief te hebben ontvangen en de Raad niet bewezen acht, dat het tegendeel is bewezen, te meer nu deze brief niet aan appelland's woonhuis maar aan zijn werkplaats blijkt te zijn geadresseerd;

dat het N.B.I. niet heeft gesteld, dat het zich op andere wijze heeft verzet tegen het tot stand komen van een nieuwe huur en het N.B.I. evenmin iets mededeelt over hetgeen er is geschied met het door appelland aan de lasthebbers van het N.B.I. op 1 September 1949 als huur over de periode September tot en met Februari 1950 betaalde bedrag van f 260,—, en het ook niet heeft gesteld, dat het na zijn brief van

29 Augustus 1949 nog tot appelland heeft gewend en op ontruiming heeft aangedrongen;

dat bij de mondelinge toelichting door Mr. Lem nog is aangevoerd, dat het N.B.I. nooit heeft geprotesteerd tegen de huurbetaling op 1 September 1949, en de gemachtigde van het N.B.I. dit niet heeft ontkend;

Overwegende dat, waar niet is be-
wezen, dat appelland de brief d.d. 29
Augustus 1949 heeft ontvangen, en er
niet is gebleken van enige andere me-
dedeling of gedraging, waardoor aan
appelland te kennen werd gegeven, dat
het N.B.I. geen nieuwe huurovereen-
komst wilde, terwijl anderzijds vast-
staat, dat appelland in het bezit van het
gehuurde is gebleven en huur heeft
voldaan aan de lasthebbers van het
N.B.I., de Raad van oordeel is, dat er
met ingang van 1 September 1949 een
nieuwe, stilzwijgende, huur tussen ap-
pelland en Ch. Blum-Kral is tot stand
gekomen, zodat het door appelland sub
1 gevorderde moet worden toegewezen
in voege als hieronder is omschreven;

Overwegende dat thans aan de orde
komt de vraag, of in deze nieuwe huur
het hierboven omschreven recht van
koop is begrepen, gelijk appelland be-
weert en het N.B.I. betwist;

Overwegende dat de in afschrift
overgelegde notariële acte d.d. 17 April
1941, waarbij appelland dit onroerend
goed verkocht aan Ch. Blum-Kral niets
inhoudt omtrent een verhuring met
recht van wederinkoop;

Overwegende dat in het overgelegde
contract van verlengde huur d.d. 29
Aug. 1944 de hierboven volledig weer-
gegeven clause betreffende het recht
van appelland tot koop aan het einde
van de overeenkomst is opgenomen,
zonder dat van enige wezenlijke sa-
menhang tussen deze huur en dit recht
iets blijkt;

Overwegende dat ook overigens in
dit geding geen feiten of omstandig-
heden zijn gesteld of gebleken op grond
waarvan het bestaan van enige samen-
hang tussen de huur en meergenoemd
recht zou kunnen worden aangenomen;

Overwegende dat, nu ten deze niet is
gebleken van feiten of omstandigheden
op grond waarvan kan worden aange-
nomen, dat het onderhavige koopbe-
ding op zodanig nauwe wijze samen-
hangt met de huurovereenkomst, dat
het geacht moet worden te zijn begre-
pen in de nieuwe huurovereenkomst,
de Raad van oordeel is, dat het Neder-

landse Beheersinstituut terecht heeft
geweigerd dit door appelland beweerde
recht te erkennen, zodat het beroep
voor het overige moet worden afgewe-
zen;

Op voorschreven gronden:

Rechtdoende in hoger beroep:

Vernietigt de beslissing van het Ne-
derlandse Beheersinstituut, vervat in
bovengenoemde brief d.d. 25 Januari
1950, vertegenwoordiging Arnhem, Af-
deling J.Z. no. J.Z. 414 dossier 414,
voorzover daarbij is beslist, dat tussen
appelland en Chr. Blum-Kral na 31
Augustus 1949 geen huurovereenkomst
meer bestaat;

Verstaat, dat met ingang van 1 Sep-
tember 1949 tussen appelland en Chr.
Blum-Kral een nieuwe stilzwijgende
huurovereenkomst is tot stand geko-
men met betrekking tot bovengenoemd
onroerend goed;

Bekrachtigt deze beschikking voor
het overige.

Veroordeelt appelland in de kosten
van het hoger beroep en begroot deze
tot op deze uitspraak aan de zijde van
het Nederlandse Beheersinstituut op
f 125.—.

No. 52 163

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 7
Mei 1951.** (Mrs. Verdam, Tabingh
Suermondt en van Nieuwkuyk).

**Herstel in de eigendom van effecten
kan worden verleend ook zonder dat
een nietigverklaring van de voorafge-
gane rechtsbetrekking (in casu tussen
appellanten en de Ned. Standaard-
bank) is uitgesproken.**

**Terecht heeft de Afd. Effectenre-
gistratie geïntimeerde veroordeeld tot
terugbetaling van de door haar ont-
vangen bedragen en niet van de door
appellanten betaalde koopsommen.**

**De beslissing bepaalt ten onrechte,
dat de rentevergoeding ingaat op 5 Mei
1945. Aangezien de dividenden aan ge-
intimeerde zijn toegewezen voor zoveel
vervallen na 11 Juni 1941 dient ook
de te vergoeden rente op die datum
aan te vangen.**

**Beslissing Effectenregistratie be-
krachtigd, behalve ten aanzien van het
tijdvak der rentevergoeding.**

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 25, 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de verzoekschriften nos. 2290/48 en 2291/48, waarbij onderscheidenlijk *Saul Becker*, wonende te 's-Gravenhage en *Bernhard Becker*, wonende te 's-Gravenhage, in hoger beroep komen van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 28 October 1948 gegeven tussen de N.V. *De Centrale Arbeidersverzekerings- en Depositobank* te 's-Gravenhage als verzoekster en thans appellanten als verweerders;

Gezien de verweerschriften in beide zaken ingediend door geïntimeerden;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord partijen bij monde van hare gemachtigden *Mrs. Vonck* en van *Oven* alsmede appellant *Saul Becker* in persoon;

Overwegende dat ieder der appellanten in hun gelijklopende grieven als eerste grief aanvoeren, dat ten onrechte de Afdeling Effectenregistratie geïntimeerde niet niet-ontvankelijk heeft verklaard, omdat geïntimeerde niet gevraagd heeft de vernietiging van de rechtsbetrekking tussen de Ned. Standaardbank en appellant, resulterende uit de aankoop der effecten door appellant van die bank, welke vernietiging volgens appellant had moeten plaats hebben alvorens geïntimeerde in haar recht hersteld had kunnen worden;

Overwegende dat deze grief moet worden verworpen, omdat een zodanige vordering tot nietigverklaring door het Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) niet gevorderd wordt en bovendien een herstel in de eigendom van effecten ingevolge dat Besluit ook zonder een nietigverklaring van rechtsbetrekkingen kan worden verleend;

Overwegende dat de tweede grief luidt, dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte heeft aangenomen, dat het hier in wezen slechts één koop en verkoop betreft;

Overwegende dat ook deze grief moet worden verworpen, omdat de Raad op de in de beslissing aangegeven gronden, die hem juist voorkomen, met de Afdeling Effectenregistratie van oordeel is, dat hier in wezen van slechts één koop en verkoop kan worden gesproken;

Overwegende dat als derde grief wordt aangevoerd, dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte geen

betekenis heeft gehecht aan appellants verweer, dat de toenmalige beheerder van geïntimeerde gerechtigd en bevoegd was tot alle rechtshandelingen, welke de bedrijfsvoering met zich bracht, en dat de Nederlandse Wetgever na de bevrijding de rechtsgeldigheid van de benoemingen van beheerders als de voormelde en van hun bevoegdheden heeft erkend;

Overwegende dat deze grief onjuist is, omdat de Afdeling Effectenregistratie met het oog op voormeld verweer van appellants heeft overwogen, welke overwegingen de Raad juist acht, dat in ieder geval de verkoop van de aandelen een onbehoorlijke bestuursdaad opleverde en dus onder onbehoorlijke invloed van personen, door of vanwege de vijand met macht bekleed, is verricht, en op grond daarvan deze koopovereenkomst en de daarop berustende overdracht der aandelen, alsmede de daardoor ontstane rechtsbetrekkingen met toepassing van de artikelen 54, 2e lid, juncto 25 E 100 heeft nietig verklaard, overwegende, dat geenszins was gebleken, dat het achterwege laten van dit ingrijpen redelijk ware;

Overwegende dat de vierde grief luidt, dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte niet heeft aangenomen, dat appellants bij de verkrijging der aandelen te goeder trouw is geweest;

Overwegende dat de Raad de overwegingen en beslissing van de Afdeling Effectenregistratie echter juist acht, zodat deze grief verworpen behoort te worden;

Overwegende dat als vijfde grief wordt aangevoerd, door appellants *S. Becker*, dat hem ingevolge de aangevallen beslissing slechts f 16.632,40, en door appellants *B. Becker*, dat hem slechts f 17.582,47 wordt terug vergoed door geïntimeerde, in beide gevallen vermeerderd met de rente van 4 % 's jaars van 5 Mei 1945 tot de voldoening, zulks terwijl *S. Becker* als koop-prijs heeft betaald f 18.766,50 en *B. Becker* f 19.524,10 en geen rente wordt vergoed van de datum van aankoop, 11 Juni 1941, tot 5 Mei 1945;

Overwegende dat de beslissing aan de Raad juist voorkomt wat de vastgestelde bedragen van f 16.632,40 en f 17.582,47 betreft, omdat er, nu bij appellants gemis aan goede trouw wordt aangenomen, geen grond is om geïntimeerde meer te laten terug vergoeden dan zij zelf ontvangen heeft;

Overwegende dat de Raad het wel billijk acht, dat aan appellanten rente vergoed wordt van de dag van aankoop 11 Juni 1941 af, nu aan geïntimeerde zullen toekomen de in de aangevallen beslissing genoemde dividenden der aandelen van dat tijdstip af;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigd de beslissing, waarvan beroep, behalve wat betreft het daarin bepaalde tijdvak ten aanzien van de renteberekening van 4 % 'sjaars;

En op dit laatste punt opnieuw rechtdoende:

Bepaalt, dat de rente van 4 % 'sjaars zal worden berekend van 11 Juni 1941 tot de voldoening;

Veroordeelt appellanten in de kosten van het geding aan de zijde van geïntimeerde tot heden begroot op f 400.—.

No. 52/164

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 24 April 1951. (Mrs. Raedt, Mijnsen en Köster).

Primaire vordering tot nietigverklaring van aangegane schulden met hypotheekverlening door de N.V. Holland Nautic afgewezen, voor zover de Raad bevoegd is.

De subsidiaire vordering toegewezen. De gestelde credietverleningen zijn in wezen niet verstrekt aan de Holland Nautic, noch werd zij daardoor gebaat. De Holland Nautic was een door het Duitse Concern Sachsenberg tussengeschoven strofiguur.

De formeel ten laste van Holland Nautic gebrachte vorderingen uit hoofde van credietverleningen mogen niet ten nadele komen van de Nederlandse crediteuren van de Holland Nautic, maar behoren te komen ten laste van het Sachsenberg Concern. De credietgevers, Duitse bankinstellingen of hare dochterondernemingen in Nederland, waren volkomen van de situatie op de hoogte en is de in de plaats stelling te hunnen opzichte niet onredelijk.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
In de zaak van:

1. *De Naamloze Vennootschap Piet Hein*, gevestigd te Bolnes,, gemeente Ridderkerk, gemachtigde Mr. C. A. van Renterghem;

2. *Hendrik Pieter Cornelis Schram*, scheepsbouwer, wonende te Slikkerveer, gemeente Ridderkerk, gemachtigde Mr. C. A. van Renterghem;
tegen:

1. *De Deutsche Industriebank*, gevestigd te Berlijn, vertegenwoordigd door en verschenen bij den beheerder van haar vermogensrechtelijke belangen in Nederland Mr. H. M. van der Brugh;
2. *Das Herres Rüstungskredit A.G.*, gevestigd te Berlijn, vertegenwoordigd door en verschenen bij de beheerder van haar vermogensrechtelijke belangen in Nederland Mr. G. Hartkamp-Donker Duyvis;
3. *De N.V. Rijnse Handelsbank*, gevestigd te Amsterdam, vertegenwoordigd door en verschenen bij haar bestuurders met bevoegdheid van beheerders Mr. J. Lubbers en J. P. van Katz;
4. *De N.V. Aero-Bank*, gevestigd te Amsterdam, vertegenwoordigd door en verschenen bij hare bestuurders met bevoegdheid van beheerders Mr. J. Lubbers en J. P. van Katz;
5. *De N.V. Holland Nautic Scheepswerf & Machinefabriek*, gevestigd te Amsterdam, kantoorhoudende te Haarlem, verschenen bij den curator van H. J. Pot;

Gezien de gedingstukken, waaronder het proces-verbaal van zwaarigheden op 24 Juni 1948 ten overstaan van notaris N. W. Treurniet te Haarlem onder meer met betrekking tot deze zaak opgemaakt, het door den gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen daarover op 12 October 1948 uitgebracht advies, de door de Raad op 31 December 1949 gegeven uitspraak, waarbij elke beslissing in deze zaak onbepaald werd aangehouden en de processen-verbaal van de mondelinge behandeling dezer zaak ter zittingen van de Raad d.d. 16 Juni 1949, 27 October 1949, 11 Mei 1950 en 12 December 1950;

Ten aanzien der feiten:

Verzoekers hebben in aansluiting aan het blijktens de inhoud van voormeld proces-verbaal van zwaarigheden reeds door hen ingenomen standpunt bij hun op 11 Maart 1949 bij de Raad ingediend verzoekschrift, op de daarbij vermelde hier als ingelast te beschouwen gronden gevorderd, dat de Raad zal verklaren nietig te zijn, althans nietig zal

verklaren de vorderingen ten laste der N.V. Holland-Nautic ter zake waarvan de ten verzoekschrifte sub a, b en c omschreven hypothecaire inschrijvingen hebben plaats gevonden, alsmede die hypothecaire inschrijvingen met last op den Bewaarder der Hypotheken te Haarlem tot doorhaling der ten verzoekschrifte nader omschreven op het perceel kadastraal bekend Haarlem, Sectie G no. 3231 ingeschreven hypotheken;

Blijkens de inhoud van voormeld proces-verbaal van zwaarigheden hebben de verweerders sub 1 en 2 zich des tijds aan het oordeel van de Afdeling Rechtspraak van de Raad gerefereerd, terwijl verweerster sub 4 zich op het standpunt heeft gesteld, dat haar hypotheekrecht dient te worden gehandhaafd, als te goeder trouw en onder bezwarende titel verkregen;

De toen nog niet in staat van faillissement verkerende N.V. Holland-Nautic Scheepswerf & Machinefabriek heeft zich, volgens meergenoemd proces-verbaal van zwaarigheden niet duidelijk over het standpunt van verzoekers uitgelaten, terwijl verweerster sub 3 volgens dat proces-verbaal niet als partij is opgetreden;

Ter gelegenheid der mondelinge behandeling ter zitting van 16 Juni 1949 hebben de verweerders sub 1 en 2 alsnog verweer gevoerd tegen de door verzoekers ingestelde vordering, welk verweer door den raadsman van verzoekers is bestreden;

Ter gelegenheid der mondelinge behandeling ter zitting van 27 October 1949 hebben verzoekers raadsman, en de verweerders sub 1 en 2 en Mr. Pot namens de N.V. Holland Nautic Scheepswerf- en Machinefabriek hun standpunt nader toegelicht;

Vervolgens heeft de Raad bij uitspraak van 31 December 1949, na overwogen te hebben, dat de Raad nadere voorlichting behoeft omtrent door middel van den Griffier schriftelijk ter kennis van partijen te brengen punten, en dat de gerequesteerde partijen, waaronder met name ook de Rijnse Handelsbank, alsnog in de gelegenheid moeten worden gesteld schriftelijk op de vordering van verzoekers te antwoorden, elke beslissing in deze zaak onbepaald aangehouden;

Vervolgens heeft de Griffier van de Amsterdamse Kamer van de Raad bij brief van 10 Januari 1950 aan partijen

voorlichting gevraagd omtrent de volgende punten:

1. Hoe is de stand van de boedel van de Holland Nautic? Is er een redelijke kans op een uitkering aan concurrente crediteuren en zo ja, hoe hoog zal deze naar schatting van de curatoren kunnen zijn?
2. In hoeverre is de Holland Nautic gebaat geworden door de ten processe bedoelde hypothecaire leningen?
3. Hoe is de stand van de civiele procedure van de N.V. Piet Hein en Schram/Holland Nautic en welk standpunt neemt de Holland Nautic daarbij in?
4. Welk standpunt nemen de curatoren van de Holland Nautic in het onderhavige geding in met betrekking tot de ten processe bedoelde hypothecaire vorderingen?

Nadat deze inlichtingen schriftelijk door partijen waren verstrekt en door de verweerders sub 1 tot en met 4 alsnog verweerschriften tegen de vordering der verzoekers waren ingediend, op de inhoud van welke stukken hierachter voor zoveel nodig zal worden teruggekomen, hebben partijen haar standpunt ter zitting van 11 Mei 1950 nader mondeling doen toelichten.

Ingevolge overleg met partijen hebben verzoekers daarna nog gelegenheid gekregen om zich schriftelijk nader uit te laten omtrent het verweer der verweerders sub 3 en 4 van welke gelegenheid zij gebruik hebben gemaakt, waarna genoemde verweerders daarop nader hebben geantwoord.

Tenslotte heeft ter zitting van 12 December 1950 wederom een mondelinge behandeling der zaak plaats gehad, alwaar verzoekers, verweerders sub 3 en 4 en Mr. Pot namens verweerders sub 5 hun standpunt nader hebben toegelicht.

Ten aanzien van het Recht:

Overwegende dat op de grondslag van de inhoud der gedingstukken en van hetgeen door partijen ter gelegenheid der mondelinge behandeling dezer zaak is aangevoerd de volgende feiten en omstandigheden ten processe vaststaan:

De N.V. Holland Nautic Scheepswerf en Machinefabriek — hierna kortweg te noemen Holland Nautic — is een vennootschap naar Nederlands recht, welke per 23 Augustus 1941 werd

opgericht door althans op initiatief van Gothardt Sachsenberg, directeur en vertegenwoordiger van de belangen van het Duitse Sachsenberg-concern hier te lande, zulks teneinde een scheepswerf en machinefabriek te exploiteren op en met gebruikmaking van de daartoe op dienzelfden datum in genoemde N.V. ingebrachte fabrieksterreinen, gebouwen en machine-riën van de vroegere Werf Conrad.

Deze Holland-Nautic heeft gedurende de bezetting zo al niet uitsluitend dan toch in hoofdzaak gewerkt aan leveranties aan de Duitse Weermacht, althans ten dienste der Duitse oorlogsvoering.

Tijdens de bezetting is het in de Holland-Nautic als voormeld ingebrachte perceel, gemeente Haarlem, sectie G 3231 belast met de volgende hypothecaire inschrijvingen te haren laste tot zekerheid van aan haar verstrekte credieten:

- a. ten behoeve van verweerster sub 3 — hierna te noemen de Rijnse Handelsbank — blijkens acte op 28 April 1942 verleden voor notaris J. F. Rodenberg te Amsterdam, ingeschreven ten hypotheekkantore te Haarlem op 6 Mei 1942 in deel 1061 nummer 53 voor een crediet groot f 750.000.—, terwijl de rechten uit dit hypothecair crediet volgens onderhandse acte, geregistreerd op 18 Augustus 1944 zijn overgedragen aan verweerster sub 4 — hierna te noemen de Aerobank;
- b. ten behoeve van verweerster sub 1 — hierna te noemen de Industriebank — blijkens acte verleden voor notaris J. F. Rodenberg te Amsterdam op 17 Juli 1943, ingeschreven ten hypotheekkantore te Haarlem op 4 September 1943 in deel 1083 nummer 130 voor een crediet van f 2.650.000.—, en
- c. ten behoeve van verweerder sub 2 — hierna te noemen Rüstungskredit — blijkens acte verleden voor notaris A. G. A. Bührs te Amsterdam op 16 Mei 1944 ingeschreven ten hypotheekkantore te Haarlem op 17 Mei 1944 in deel 1092 nummer 109 voor een crediet van f 1.499.624. Verzoekers hebben na de bevrijding bij proces-verbaal van 6 Juni 1945 van den deurwaarder C. H. Erbrink te Haarlem conservatoir beslag doen leggen op genoemd perceel G 3231 met al wat daartoe behoort ter verzekering ener aanzienlijke vorde-

ring tot schadevergoeding, die zij op de Holland-Nautic pretenderen te hebben, waaromtrent nog moet worden beslist in een daartoe door hen bij de Arrondissements-Rechtbank te Haarlem tegen de Holland-Nautic aanhangig gemaakte procedure, waarin zij onder meer van waardeverklaring van gemeld beslag hebben gevorderd.

Verder acht de Raad voor de ten deze te nemen beslissing nog meer in het bijzonder van belang de volgende gegevens, welke blijken uit het door Mr. H. J. Pot namens curatoren der Holland-Nautic per 7 Februari 1950 uitgebracht schriftelijk verslag naar aanleiding van de door de Raad blijkens de uitspraak van 31 December 1949 verlangde nadere voorlichting omtrent de in de brief van 10 Januari 1950 nader omschreven punten, en welke gegevens eveneens als vaststaande mogen worden aangenomen, nu zij door geen der partijen voldoende zijn weerlegd en weersproken, en zij bevestiging vinden in de bescheiden, welke bij gemeld verslag zijn overgelegd of waarheen daarin wordt verwezen.

Volgens die gegevens was de Holland-Nautic een dochter-maatschappij van de Gebr. Sachsenberg A.G. te Dessau-Roszlau, zijnde de moeder-maatschappij van het Sachsenberg-concern.

Vanaf de oprichting tot Augustus 1944 was Gothardt Sachsenberg president-directeur van de Holland-Nautic. Hij had een overwegende invloed op de bedrijven van het Sachsenberg-concern. Tot Augustus 1944 vervaardigde de Holland-Nautic uitsluitend oorlogsmateriaal voor de Duitse Weermacht. Soms werden de opdrachten daarvoor rechtstreeks aan de Holland-Nautic gegeven doch voor het merendeel waren het opdrachten voor het Sachsenberg-concern, die dan naar Holland-Nautic „verlagert” werden tegen een vast loon voor de bewerking en onder voorbehoud van eigendom der materialen. De betaling geschiedde echter — ook bij de rechtstreeks aan Holland-Nautic gegeven opdrachten — aan genoemde moeder-maatschappij. Sachsenberg liet voorts de inkoop van grote hoeveelheden naar Duitsland verzonden goederen over Holland-Nautic lopen. Tot eind Augustus 1944 liep de administratie van de bedrijven, die Sachsenberg voerde te Papendrecht, Waddinxveen en Gouda in de daartoe

door hem van verzoekers en anderen gevorderde fabriekscomplexen, over de boeken der Holland-Nautic. De via de Holland-Nautic in die bedrijven door Sachsenberg geïnvesteerde bedragen zijn in de boeken van Holland-Nautic te haren laste geboekt gebleven ook nadat Sachsenberg in Augustus 1944 het rechtstreeks beheer dier bedrijven had overgenomen.

Sachsenberg regelde vanuit Duitsland de financiële kwesties en gaf aan Holland-Nautic op, wat door haar moest worden geboekt.

Tegenover de verplichtingen, die Sachsenberg uit hoofde van gemelde opdrachten — betalingen — en boeking en z. tegenover Holland-Nautic verkreeg, deed hij haar ook betalingen toekomen doch bij lange niet naar evenredigheid van het haar verschuldigde.

Uit hoofde van nog niet afgerekende opdrachten, van ten onrechte door Sachsenberg ten laste van Holland-Nautic geboekte materialen die nimmer door haar van Sachsenberg zijn gekocht en bovendien na September 1944 door de Duitsers zijn weggevoerd, van ten onrechte door Sachsenberg toegepaste prijsvermindering en ten onrechte ten laste van Holland-Nautic geboekt gebleven posten, welke in feite ten laste van de voormelde door Sachsenberg te Papendrecht, Waddinxveen en Gouda geëxploiteerde bedrijven behoorden te komen, heeft Holland-Nautic nog ongeveer 8¼ miljoen gulden van Sachsenberg te goed, in elk geval nog meerdere miljoenen gulden, ook al brengt men daarop volledig in mindering, hetgeen Holland-Nautic uit hoofde van betalingen en de credietverleningen van de drie eerste verweerders zou hebben ontvangen.

Na September 1944 (Dolle Dinsdag) zijn de machines, transportmiddelen en magazijnvoorraden van de Holland-Nautic grotendeels door de Duitsers weggehaald. De liquidatiewaarde van het overgeblevene is ongeveer even hoog als de prijs waarvoor de Werf Conrad met toebehoren indertijd bij de oprichting der Holland-Nautic is overgenomen.

De Rijnse Handelsbank was een dochter-onderneming van de Commerz-Bank te Berlijn. Het crediet van f 750.000,— is door Holland-Nautic bij haar opgenomen ter financiering van de opdrachten, die Holland-Nautic had uit te voeren. De vorderingen van

Holland-Nautic op de opdrachtgevers werden aan de Rijnse Handelsbank gecedeerd. Dit crediet bleef staan tot dat het in Mei 1944 op last van de Commerz-Bank door de Rijnse Handelsbank werd opgezegd, en werd vervolgens in Augustus 1944 overgenomen door de Aero-Bank, welke aandelen alle toebehoorden aan de Bank für die Deutsche Luftfahrt.

Het crediet van de Industriebank was een crediet van die Bank aan Sachsenberg, die de daarop ontvangen gelden liet uitbetalen aan Holland-Nautic en in de boeken van Holland-Nautic ten name van de Industriebank liet boeken. Sachsenberg verkreeg dit crediet terzake van de aankoop van het onroerend goed der Holland-Nautic, welke ook daaruit is gefinancierd, en om haar bedrijf onder meer door verbouwing geschikt te maken voor bijzondere oorlogsopdrachten. Tussen Sachsenberg en de Industriebank gold een zogenaamde oorlogsrisico-clausule, volgens welke met eventuele nadelen die door het wegvallen of aanzienlijk teruglopen der oorlogsopdrachten voor de credietneemster mochten ontstaan, door de credietgeefster rekening zou worden gehouden.

Ook het Rüstungskredit verstrekke het crediet aan Sachsenberg onder dezelfde oorlogsrisico-clausule. Het werd verleend voor verbouwingen en investeringen in de Holland-Nautic en in de bedrijven te Papendrecht, Waddinxveen en Gouda. Op 26 Augustus 1944 schrijft Sachsenberg aan Holland-Nautic, dat 1.830.000 R.M. van de tot dan door hem aan Holland-Nautic overgemaakte bedragen afkomstig zijn van het Rüstungskredit en in Januari 1945 creëert hij voor dit bedrag in de boeken van Holland-Nautic een vordering van het Rüstungskredit, hoewel Holland-Nautic daarmede zelf nooit enige relatie had gehad.

Overwegende dat verzoekers vorderen, dat de Raad zal verklaren nietig te zijn, althans nietig zal verklaren, de gepretendeerde vorderingen der drie eerste verweerders ten laste der Holland-Nautic terzake waarvan de hypothecaire inschrijvingen sub a, b en c hiervoor omschreven hebben plaats gevonden, alsmede deze hypothecaire inschrijvingen met last op den Bewaarder der Hypotheken te Haarlem tot doorhaling dier inschrijvingen;

Overwegende dat verzoekers daarvoor bij hun verzoekschrift de volgen-

de gronden hebben aangevoerd:

1. dat de daarin bedoelde credieten gefingeerd zijn bloot ter verkorting der Nederlandse crediteuren;
2. dat de credietverleningen — voorzover zij werkelijk mochten hebben plaats gehad — alsmede de tot zekerheid daarvan gegeven hypotheeken van rechtswege nietig zijn, daar zij een ongeoorloofde oorzaak hebben, omdat zij alleen ten doel hadden de belangen van de vijand te ondersteunen en strekten ter verkorting der rechten der Nederlandse crediteuren;
3. dat zij van rechtswege nietig zijn ingevolge het bepaalde bij het Koninklijk Besluit Rechtsverkeer in Oorlogstijd van 7 Juni 1940 Stbl. A 6, hierna kortweg aan te duiden als A 6;
4. dat in elk geval het achterwege laten der nietigverklaring der gepretendeerde vorderingen en der daarvoor gegeven hypothecaire inschrijvingen onder de genoemde omstandigheden onredelijk zou zijn;

Overwegende in de eerste plaats ten aanzien der primaire vordering, welke strekt tot vaststelling der nietigheid der bedoelde vorderingen en inschrijvingen op een der drie eerstgenoemde gronden:

dat de eerste grond feitelijke grondslag mist, daar niet is komen vast te staan, dat de betrokken credieten „gefingeerd” zijn bloot ter verkorting der Nederlandse crediteuren;

dat de tweede grond mede gelet op het bepaalde in artikel 25 E 100 (aanh. juncto sub c) wel van belang is voor de vraag, of de Raad tot het subsidiair verzochte ingrijpen dient over te gaan, doch niet kan leiden tot toewijzing der primaire vordering, omdat het niet tot de taak van de Raad behoort om bindend vast te stellen, of een rechtshandeling nietig is ingevolge het gemene recht;

dat ook de derde grond — daargelaten of het op de weg van de Raad ligt om een nietigheid ex A 6 vast te stellen en uit te spreken — niet tot toewijzing der primaire vordering kan leiden, omdat bedoelde nietigheid in elk geval is opgeheven sinds de betrokken rechtshandelingen en/of overeenkomsten zijn bekrachtigd bij de beschikking van de samengevoegde Afdeling Beheer, Voorziening voor Afwezigen en voorzieningen voor rechts-

personen van de Raad d.d. 9 Maart 1949 Ned. Stbl. d.d. 24 Maart 1949 no. 59;

dat toch bij die beschikking zijn bekrachtigd alle handelingen en overeenkomsten, verricht of aangegaan in strijd met het bepaalde in artikel 6, lid 1, van het K.B. A 6 voorzover die handelingen en overeenkomsten betrekking hebben op in Nederland gelegen of gevestigde onroerende zaken, behoudens in de in die beschikking nader omschreven vier uitzonderingsgevallen;

dat de ten processe bedoelde hypotheekverleningen zonder twijfel betrekking hebben op een onroerende zaak als in die beschikking bedoeld en niet vallen onder een der daarin genoemde uitzonderingsgevallen, terwijl de bekrachtiging van de verleende hypothecaire rechten impliceert, dat ook de geldleningen, tot zekerheid waarvan de betrokken hypotheeken zijn verleend, geacht moeten worden mede te zijn bekrachtigd;

Overwegende dat verzoekers nog hebben betoogd, dat gemelde beschikking van 9 Maart 1949 rechtskracht zou missen omdat een generale bekrachtiging als daarbij gegeven in strijd zou zijn met de strekking en bedoeling van het K.B. A 6, doch de Raad hen in dat betoog niet kan volgen;

dat voorzover hier van belang, in het tweede lid van artikel 10 A 6 is bepaald, dat de daarin bedoelde commissie de nietigheid van overeenkomsten of handelingen, welke krachtens het eerste lid van artikel 10 van rechtswege nietig zijn, op grond van bijzondere omstandigheden kan opheffen door dezelve alsnog van kracht te verklaren;

dat de taak, rechten en verplichtingen dezer Commissie, welke overeenkomstig artikel 46 ter uitvoering van K.B. A 6 is ingesteld en de instructies van de Minister van Justitie heeft in acht te nemen, ingevolge het bepaalde bij K.B. van 12 November 1948 Ned. Stcrt. van 26 November 1948 no. 230 juncto artikelen 5, lid 2, en 151 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100 op 1 December 1948 zijn overgegaan op de Afdeling Beheer van de Raad;

dat uit gemeld artikel 10 noch uit enig ander artikel van A 6 valt te lezen, dat de daar bedoelde bekrachtiging alleen van geval tot geval, of althans alleen in bijzondere gevallen zou kunnen plaats hebben, en dit evenmin

uit de strekking van het Besluit valt af te leiden:

dat het voorschrift alleen rept van bijzondere omstandigheden en deze zich ook kunnen voordoen ten aanzien van collectiviteiten van gevallen waarin een opheffing der bedoelde nietigheid vereist wordt, zonder dat daarvoor elk geval op zichzelf behoeft te worden onderzocht en beoordeeld;

dat zodanige bijzondere omstandigheden in de betrokken beschikking van 9 Maart 1949 ook zijn aangegeven immers daarin onder meer is overwogen, dat de daarbij verleende algemene bekrachtiging door den Minister van Justitie wordt gewenst en door de rechtszekerheid ten aanzien der daarin bedoelde onroerende zaken wordt gevorderd;

dat mitsdien deze beschikking wel degelijk rechtskracht heeft;

Overwegende dat op grond van het vorenoverwogene de primaire vordering van verzoekers, voorzover de Raad bevoegd is daarover te oordelen, behoort te worden afgewezen;

Overwegende hierna omtrent de subsidiaire vordering:

dat uit de hiervoor als vaststaande weergegeven feiten en omstandigheden voortvloeit, dat meergemelde credietverleningen in wezen niet werden verstrekt aan de Holland-Nautic, noch deze daardoor werd gebaat, doch dat zij in werkelijkheid werden verstrekt aan en ten dienste van een Duits concern in het belang der Duitse oorlogsvoering, en dat de Holland-Nautic ten deze slechts als credietneemster is opgetreden als een daartoe door de Duitse belanghebbende tussengeschoven strofiguur;

Overwegende dat hieruit volgt, dat de door bedoelde credietverleningen formeel ten laste van Holland-Nautic gebrachte vorderingen in principe niet ten nadele van haar Nederlandse crediteuren mogen strekken doch alleen voor rekening behoren te komen van het Sachsenberg-concern, en hierin tegenover de credietgevers ook niets onredelijks valt te zien, nu dit allen Duitse bankinstellingen of dochterondernemingen van Duitse bankinstellingen waren, die, — zoals de Industriebank en het Rüstungskredit — de credieten rechtstreeks aan Sachsenberg en ten dienste der Duitse oorlogsvoering verstrekten, of die — zoals de Rijnse Handelsbank en de Aerobank — althans van de bestemming der credie-

ten volledig op de hoogte waren of in elk geval behoorden te zijn;

Overwegende dat de Raad op grond hiervan van oordeel is, dat het achterwege laten van het subsidiair door verzoekers verzochte ingrijpen in de als gevolg van gemelde credietverleningen en de tot zekerheid daarvan verleende hypotheken ontstane rechtsbetrekkingen onredelijk zou zijn;

Overwegende dat het nu wel waar moge zijn, dat een deel der credieten — speciaal van die der Rijnse Handelsbank — in zoverre reëel is geweest, dat het gediend heeft voor voldoening van normale verplichtingen van de Holland-Nautic, zoals belastingen, lonen, salarissen en vorderingen van Nederlandse leveranciers, doch zulks aan voormeld ingrijpen niet in de weg staat, omdat dit reeds voldoende gerechtvaardigd wordt doordat — zoals hiervoren is uiteengezet en vastgesteld — de gehele credietverlening in wezen niet de Holland-Nautic aanging noch gebaat heeft doch het Duitse Sachsenberg-concern;

Overwegende dat op grond van dit laatste de omstandigheid, dat vele bonafide crediteuren van de Rijnse Handelsbank daardoor benadeeld zullen worden, evenmin grond kan opleveren om het verzochte ingrijpen achterwege te laten;

Overwegende dat ook al hetgeen verder door de verweerders tegen bedoeld ingrijpen is aangevoerd afstuit op hetgeen hiervoor omtrent aard en strekking der verleende credieten is overwogen;

Overwegende dat mitsdien de subsidiaire vordering behoort te worden toegewezen op de wijze als in het dictum wordt omschreven;

Overwegende dat de Raad niet zal ingaan op de beschouwingen die enige der partijen hebben gewijd aan de vraag of zekere Anne Psalty inmiddels in de rechten der Aerobank is getreden, omdat deze Anne Psalty geen partij is in dit geding, en het de Raad ook onnodig voorkomt om haar alsnog in het geding te doen roepen, daar ook al zou zij de vordering van de Aerobank hebben overgenomen, dit de Raad niet tot het geven van een andere beslissing zou leiden en een regeling van de gevolgen daarvan tussen haar en de Aerobank in dit geding niet behoeft te worden gegeven;

Overwegende dat thans als volgt behoort te worden beslist:

RECHTDOENDE:

Wijst verzoekers primaire vordering

af: Wijst hun subsidiaire vordering als volgt toe:

Verklaart nietig de rechtsbetrekkingen, welke ten laste van de N.V. Holland-Nautic voornoemd en ten gunste der verweerders sub 1 tot en met 4 zijn ontstaan als gevolg van de hiervoor nader omschreven credietverleningen en van de overname van het crediet der Rijnse Handelsbank door de Aerobank;

Verklaart eveneens nietig de rechtsbetrekkingen ontstaan als gevolg van de hiervoor nader omschreven hypotheekverleningen en van de uit kracht daarvan genomen hypothecaire inschrijvingen;

Beveelt den Bewaarder der Hypotheken te Haarlem de voormelde op het kadastrale perceel Haarlem sectie G. no. 3231 ingeschreven hypotheeken door te halen;

Veroordeelt de verweerders sub 1 tot en met 4 in de kosten van het geding met inbegrip van het bedrag van f 500,— wegens kosten van minnelijk rechtsherstel hetwelk ingevolge 's Raads uitspraak van 31 December 1949 moet komen ten laste van de in deze zaak (B.) in het ongelijk gestelde partijen, welke kosten buiten gemeld bedrag van f 500,— tot op deze uitspraak worden begroot aan de zijde van verzoekers op f 400,— en aan de zijde van de curatoren der Holland-Nautic eveneens op f 400,—;

Verstaat, dat iedere verweerder of verweerster een vierde deel der vorenbedoelde kosten zal hebben te dragen.

No. 52/165

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 24 April 1951. (Mrs. Sluis, Raedt en Mijnsen).

Verzoeker is in hoger beroep gekomen van de weigering van het N.B.I. om hem schadeloos te stellen voor een verkeerde berekening van het netto provenu ener huuropbrengst bij een tot stand gekomen regeling van het rechtsherstel van een onroerend goed, waarbij het N.B.I. voor verzoeker heeft gecompareerd.

Verzoeker heeft geen beroep ingesteld tegen de bekrachtiging van de getroffen regeling door de Afd. Onroerende Goederen, doch alleen van de

bcslissing van het N.B.I., waarbij het N.B.I. heeft geweigerd verzoeker schadeloos te stellen.

Door het beroep tegen de bekrachtiging van de regeling achterwege te laten heeft verzoeker zich de weg afgesneden om van het N.B.I. een schadevergoeding te eisen, daar de door hem geleden schade een gevolg is van het feit, dat hij het middel tot redres ongebruikt heeft gelaten.

Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 113b; Besluit Vijandelijk Vermoegen (E 133) art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 30 Mei 1949 ingediende verzoekschrift van *Martinus Stoop*, te Naaldwijk (gemachtigde Mr. J. Anema);

Gezien het op 12 October 1949 ingekomen verweerschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut* te 's-Gravenhage (gemachtigden Mr. H. Bogaardt en K. W. J. Michielsens);

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende dat eiser bij inleidend verzoekschrift heeft gesteld:

dat verzoeker eigenaar was van een tweetal woonhuizen met erven en tuinen te Haarlem aan de Van 't Hoffstr. 130 en 132;

dat verzoeker deze panden gekocht had bij akte, verleden ten overstaan van notaris D. M. Klijzing te Haarlem in dato 15 Februari 1944;

dat verzoeker na de bevrijding door de P.O.D. is gearresteerd;

dat verzoeker bij beschikking van den procureur-generaal d.d. 24 Mei 1946 buiten vervolging is gesteld, onder handhaving van de onderbeheerstelling van de bovengenoemde onroerende goederen voor de tijd van drie jaar;

dat verzoeker begin April van het Nederlandse Beheersinstituut, Vertegenwoordiging Haarlem, bericht ontving dat zijn beheer was opgeheven en dat hij het hem toekomende in ontvangst kon nemen;

dat, toen verzoeker zich bij het Beheersinstituut te Haarlem vervoegde, hem door een ambtenaar werd medegedeeld dat aan hem in totaal een bedrag van f 1.609,47 nog zou worden uitbetaald;

dat verzoeker hiermede geen genoegen heeft genomen en nadere inlich-

tingen heeft gevraagd over het rechtsherstel van de hem destijds in eigendom toebehorende panden;

dat het Beheersinstituut bij schrijven d.d. 29 April 1949 aan den raadsman van verzoeker een copie van de Regeling Rechtsherstel heeft gezonden;

dat uit deze copie blijkt dat het Beheersinstituut bij deze regeling er van is uitgegaan dat de netto huuropbrengst van de door verzoeker gekochte panden f 450,— per jaar bedroeg;

dat op grond hiervan bij het rechtsherstel is vastgesteld dat verzoeker een bedrag van f 918,75 aan den gedeposedeerde eigenaar moest voldoen als netto huuropbrengst;

dat verzoeker echter kan aantonen dat zijn netto huuropbrengst slechts f 428,37 heeft bedragen;

dat het Beheersinstituut, indien het zich vóór het Rechtsherstel met verzoeker in verbinding had gesteld met verzoek te willen opgeven hoeveel het netto exploitatie-saldo had bedragen, zonder enige moeite den notaris-bemiddelaar er van had kunnen overtuigen dat het netto overschot niet f 918,75, maar f 428,37 bedroeg;

dat het de plicht van het Beheersinstituut was geweest zich hieromtrent met verzoeker in verbinding te stellen;

dat verzoeker door de nalatigheid van het Beheersinstituut een schade heeft geleden van f 490,38;

dat het Beheersinstituut niet bereid is verzoeker schadeloos te stellen;

dat verzoeker tegen de handeling van het Beheersinstituut bij de Raad hoger beroep kan aantekenen;

Redenen waarom verzoeker zich wendt tot de Raad met eerbiedig verzoek het Nederlandse Beheersinstituut, Vertegenwoordiging Haarlem, te veroordelen verzoeker terzake voornoemd schadeloos te stellen en aan verzoeker als schadeloosstelling te betalen een bedrag van f 490,38;

met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten van deze procedure;

Overwegende dat gedaagde deze vordering heeft bestreden;

Overwegende dat daarna gedaagde bij monde van Mr. H. J. van Wijk de zaak mondeling heeft toegelicht;

Ten aanzien van het Recht:

Overwegende dat eiser in zijn inleidend verzoekschrift gedaagde heeft verweten dat deze, daarbij optreden-

de als beheerder van eisers vermogen op 9 Maart 1948 heeft medegewerkt aan een minnelijke regeling van rechtsherstel inzake een onroerend goed en toen heeft goedgevonden, dat eiser aan de gedeposedeerde wederpartij als netto huuropbrengst van het desbetreffende pand zou vergoeden f 918,75, zulks ofschoon de netto huuropbrengst slechts f 428,37 heeft bedragen, hetgeen gedaagde, indien het zich vóór het rechtsherstel met eiser in verbinding had gesteld, met verzoek te willen opgeven hoeveel het netto exploitatiesaldo had bedragen, zonder enige moeite ten overstaan van den notaris-bemiddelaar had kunnen aantonen;

Overwegende dat eisers verzoekschrift daarop vervolgt, voorzoveel hier van belang:

„dat eiser door de nalatigheid van gedaagde een schade heeft geleden van f 490,38;

dat gedaagde niet bereid is eiser schadeloos te stellen;

dat eiser tegen de handeling van gedaagde bij de Raad hoger beroep kan aantekenen;

Redenen waarom eiser zich wendt tot Uw Raad met verzoek gedaagde te veroordelen eiser terzake voornoemd schadeloos te stellen en aan eiser als schadeloosstelling te betalen een bedrag van f 490,38”;

Overwegende dat gedaagde onder meer als verweer heeft aangevoerd:

a. dat de Raad in deze onbevoegd zou zijn;

b. dat eiser, indien hij tijdig van de bekrachtiging van de minnelijke regeling door de Afdeling Onroerende Goederen in beroep was gekomen, geen schade zou hebben geleden;

Overwegende dat uit het inleidend verzoekschrift niet duidelijk blijkt, wat eiser nu eigenlijk wil;

Overwegende dat eiser toch enerzijds stelt, dat hij tegen „de handeling” van gedaagde hoger beroep kan aantekenen, doch dat eiser anderzijds geen vernietiging van die handeling vraagt, maar zich beperkt tot het vorderen van een schadeloosstelling;

Overwegende dat zelfs niet duidelijk is, wat eiser met „de handeling” bedoelt, namelijk de medewerking van gedaagde aan het minnelijk rechtsherstel ten overstaan van den notaris-be-

middelaar dan wel de weigering van gedaagde om aan eiser de gevraagde schadeloosstelling te betalen;

Overwegende dat eisers raadsman op 23 November 1949 aan de Raad onder meer heeft geschreven: „Er zijn verschillende beslissingen waarin de Raad voor het Rechtsherstel zich onbevoegd heeft verklaard en beslist heeft dat vorderingen uit onrechtmatige daad ingesteld moeten worden bij de gewone rechter”;

Overwegende dat de Raad hieruit afleidt, dat eiser in elk geval niet bedoeld heeft in hoger beroep te komen van de medewerking van gedaagde aan de minnelijke regeling;

Overwegende trouwens dat, gelijk gedaagde terecht heeft betoogd, in dat geval eiser zich overeenkomstig het bepaalde in de artikel 11 sub 1 c en 11 sub 4 E 133 had moeten wenden tot den Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Overwegende bovendien, dat, gelijk gedaagde eveneens terecht heeft aangevoerd, de minnelijke regeling daarna is goedgekeurd door de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel en dientengevolge op grond van het bepaalde in art. 113 b sub 2 j°. E 100 j°. art. 18 sub 1 E 100 de kracht heeft van een vonnis en dat eiser, die in zijn verzoekschrift van deze bekrachtiging door de Afdeling Onroerende Goederen niet gewaagt, van deze bekrachtiging in ieder geval niet in hoger beroep is gekomen;

Overwegende dat, indien eiser geacht zou moeten worden alleen schadeloosstelling te vorderen op grond van een door gedaagde gepleegde onrechtmatige daad, de Raad inderdaad onbevoegd zou zijn, doch dat de Raad uit het inleidend verzoekschrift opmaakt, dat eiser kennelijk heeft bedoeld in hoger beroep te komen van de beslissing van de gedaagde waarin deze weigerde hem schadeloos te stellen en dat in een dergelijk geval de Raad bevoegd is van de vordering kennis te nemen en wel krachtens artikel 43 E 133;

Overwegende toch dat een onrechtmatige daad niet is een beheersdaad als bedoeld in artikel 11 E 133;

Overwegende dat de Raad overigens van oordeel is, dat terecht gedaagde de betaling van een schadeloosstelling heeft geweigerd;

Overwegende immers, dat eiser binnen 30 dagen nadat hij kennis had gekregen van de bekrachtiging van het

concept der minnelijke regeling door de Afdeling Onroerende Goederen, in beroep had kunnen komen van deze bekrachtiging, in welk geval, indien eisers bezwaren gegrond zouden zijn bevonden, de bekrachtiging ongedaan zou zijn gemaakt en een nieuwe behandeling van het rechtsherstel noodzakelijk zou zijn geworden;

Overwegende dat eiser echter, in stede daarvan, de bekrachtiging van de minnelijke regeling door genoemde Afdeling onherroepelijk heeft laten worden en verzoeken heeft gedaagde aan te spreken tot schadevergoeding;

Overwegende dat in verband hiermede de vraag onder ogen moet worden gezien, of eiser, indien hij van oordeel was, dat de minnelijke regeling zijn belangen had geschaad, de keuze had om of de vernietiging van de bekrachtiging dier minnelijke regeling te vragen of om met instandlating van die regeling schadevergoeding te vorderen;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat eiser deze keuze niet had en dat hij, door geen gebruik te maken van het hem in het Besluit E 133 gegeven rechtsmiddel zich de weg heeft afgesneden om gedaagde thans nog tot vergoeding van de schade aan te spreken, die in laatste instantie een gevolg is van de omstandigheid, dat eiser om hem moverende redenen geen gebruik heeft gemaakt van het hem toekomende rechtsmiddel om de minnelijke regeling, die de schade zou hebben veroorzaakt, ongedaan te maken;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing van gedaagde, waarbij deze heeft geweigerd aan eiser terzake voormeld een schadevergoeding te betalen;

Veroordeelt eiser in de proceskosten, aan zijde van gedaagde begroot op f 75,—.

No 52/166

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 16 Juli 1951. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuwkuyk).

Bij een beslissing van de Afd. Effectenregistratie is bepaald, dat de Afdeling nog nader zal beslissen of appellant crediteur kan worden van L.V.V.S. voor de opbrengst van het effect. Appellant is één der commissarissen van

de Oudewaterse Bank N.V.; aankoopnota's zijn niet gewisseld en het staat niet vast dat de koopsom door hem is betaald.

Onder die omstandigheden is de beslissing betreffende de vraag wie het bedrag, bij L.V.V.S. gestort, toekomt terecht aangehouden.

Beslissing aangevuld in dien zin dat bedoeld bedrag bij L.V.V.S. moet worden gereserveerd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 52, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 14 Maart 1950 bij voormelde Afdeling ingekomen verzoekschrift van A. J. de Goey wonende te Montfoort (gemachtigde J. Huisman te Utrecht) waarbij in beroep is gekomen van een door de Afdeling Effectenregistratie d.d. 2 Februari 1950 gegeven beschikking tussen appelland en J. Wertheimer, betreffende een certificaat à 10 shares Bethlehem Steel Corp. nr. 8565;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde (gemachtigde Mr. I. L. Hamburg te Amsterdam);

Gehoord appelland;

Gezien de overige stukken;

Overwegende, dat bij gemelde beschikking geïntimeerde in de eigendom van voormeld effect werd gesteld, en in het dictum sub 3 de Afdeling zakelijk besliste dat zij nog nader zal bepalen of appelland crediteur kan worden voor het bedrag dat terzake van de verkoop van het effect door Lippmann, Rosenthal & Co. (thans genaamd L.V.V.S.) ontvangen is;

Overwegende, dat appelland uitsluitend tegen deze alinea bezwaar maakt en — hoewel zijn beroepschrift niet geheel duidelijk geformuleerd is — blijkbaar bedoelt dat de Afdeling haar bevoegdheid op een onredelijke wijze heeft uitgeoefend door niet te beslissen dat appelland door voldoening aan de beschikking crediteur wordt van de L.V.V.S. in de plaats van geïntimeerde voor het in die alinea vermelde bedrag;

Overwegende, dat — indien om enige reden twijfel rijst ten aanzien van de juistheid der gegevens, voorkomende in een aanmelding door den tegenwoordigen bezitter — de Afdeling Effectenregistratie bevoegd is te verrichten, hetgeen naar haar oordeel nodig is ter vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot het effect;

Overwegende, dat in de transactie, krachtens welke appelland, volgens zijn beweren, het effect verkreeg de thans gefailleerde Oudewaterse Bank is betrokken;

Overwegende, dat het van algemene bekendheid is dat zich bij die Bank allerlei onregelmatigheden hebben voorgedaan ten nadele van de creditheuren der Bank;

Overwegende, dat appelland is een der Commissarissen van die Bank, aankoopnota's niet zijn gewisseld, en niet gebleken is dat hij de prijs waarvoor hij naar zijn beweren het effect kocht, heeft betaald;

Overwegende, dat in die omstandigheden er reden is om ten aanzien van appellands mededelingen twijfel te koesteren en de Afdeling terecht de beslissing omtrent de vraag of aan appelland het door L.V.V.S. ontvangen bedrag toekomt, heeft aangehouden;

Overwegende echter dat zolang omtrent appellands positie nog niet beslist is, die opbrengst gereserveerd moet blijven ten behoeve van dengene, die de rechthebbende zal blijken te zijn, en geïntimeerde er dan ook niet over mag beschikken;

Overwegende, dat in zover appellands grief gegrond is;

Overwegende, dat het bovenoverwogene leidt tot de volgende beslissing, waarbij de Raad ten aanzien der proceskosten in aanmerking neemt dat appelland als de in het ongelijk gestelde partij dient beschouwd te worden;

Rechtdoende:

Vernietigt de beroepen beschikking, doch uitsluitend voorzover niet de derde alinea van het dictum is aangevuld met het volgende:

tevens wordt bepaald, dat zolang een beslissing hieromtrent nog niet in kracht van gewijsde is gegaan, dit bedrag bij L.V.V.S. gereserveerd blijft ten behoeve van dengene, die in die beslissing als rechthebbende zal zijn aangewezen;

Brengt in de derde alinea van het dictum deze aanvulling aan;

Bekrachtigt de beschikking voor het overige;

Verwijst de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie ter verdere afdoening;

Veroordeelt appelland in de kosten van het hoger beroep aan de zijde van geïntimeerde tot heden begroot op honderd gulden (f 100,—).

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	182
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	184
Afdeling Effectenregistratie.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	185
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	185
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorziening van rechtspersonen.	
Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut aan de plaatselijke Bureaux en Vertegenwoordigers	191
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	192
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/167 t/m 52/173	pag. 433 t/m 448

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 113. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 8 Februari 1952 (i.z. Von Lehenner/N.B.I./Hubeek).

Appellanten niet ontvankelijk verklaard in hun beroep nu zij, indien zij terstond inlichtingen hadden gevraagd nadat zij van het N.B.I. van de verkoop hadden vernomen, reeds meer dan een jaar vóór de indiening van hun beroepschrift van de koopvoorwaarden op de hoogte waren geweest.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellanten — die de gezamenlijke erfgenamen zijn van Franz Ferdinand Köller, overleden te 's-Gravenhage op 17 November 1945 — in zijn geheel alhier geïnsereerd te achten inleidend beroepschrift d.d. 2 Maart 1950 in beroep zijn gekomen van de handelingen en beslissingen van het N.B.I., welke hebben gestrekt tot uitvoering van het bepaalde in artikel 1 van de bij acte van 13 December 1946 tussen het N.B.I., beherende de nalatenschap van der appellanten bovengenoemde erflater, en Joost Franciscus Hubeek gesloten overeenkomst van verkoop en koop ten aanzien van de handelszaak, voordien gedreven onder de naam Firma Köller & Zn. aan de Binkhorstlaan nummer 20 te 's-Gravenhage, luidende het geïncrimineerde artikel van het koopcontract:

„De voormelde handelszaak zal vanaf acht en twintig Februari negentienhonderd zes en veertig gedreven worden voor rekening van de koper, zullende alle op dien dag volgens de aangehechte staten bestaande en de daarna ontstane vorderingen en schulden en aangegane verbintenissen betrekking hebbende op voormelde handelszaak, ten bate en ten laste van de koper komen.

Geen andere vorderingen en schulden zullen ten bate en ten laste van de koper komen, dan die, welke in gemelde staten zijn vermeld.

De schulden der gemelde handelszaak, welke als voormeld ten laste van de koper komen, zullen door laatstgenoemde als zijn eigen schulden moeten worden voldaan en daarbij zullen moeten worden nagekomen alle verplichtingen, waartoe de handelszaak zich bij het aangaan dier schulden heeft verbonden onder vrijwaring van de verkoper voor alle schade eventueel door niet-nakoming van die verplichtingen te lijden”;

Overwegende, dat in het inleidend beroepschrift door appellanten is verzocht:

„dat nietig worde verklaard al die handelingen en beslissingen van het Nederlandsch Beheersinstituut, welke strekten tot uitvoering van de boven geciteerde zinsneden uit artikel 1 van bovengenoemde koopovereenkomst, zowel wat betreft de litigieuze koopvoorwaarden zelf als wat betreft de nakoming hiervan door het Nederlandsche Beheersinstituut en J. C. Hubeek op basis van de litigieuze staat van activa en passiva, alles met last dat een nieuwe staat van activa en passiva zal worden opgesteld zonder onvolkomenheden en onvolledigheden, op grond waarvan een nieuwe verrekening zal plaats hebben en aan verzoekers nog zal worden uitgekeerd wat zij tot op heden tekort zijn gekomen bij de afwikkeling van de koopovereenkomst; tenslotte met veroordeling van de gerequesteerden Hubeek en het Nederlandsche Beheersinstituut in de kosten dezer procedure.”

Overwegende, dat bij een op 20 Juni 1950 door appellanten bij de Afdeling Rechtspraak ingediend aanvullend request nog verschillende, na de indiening van der appellanten inleidend request aan hen gebleken feiten ter kennis van de Raad zijn gebracht, welke feiten — evenals die, welke in het inleidend request ter motivering van het beroep zijn aangevoerd — voorzover nodig hierna nader ter sprake zullen komen;

Overwegende, dat zowel het N.B.I. — in deszelfs op 1 November 1950 gedateerde conclusie van antwoord — als de koper — bij op 28 October 1950 ter griffie van de Afdeling Rechtspraak ontvangen request — behalve hun door de Afdeling Rechtspraak op grond van de overweging, dat het gaat om een beroep van een vervreemding door het N.B.I. van een door dit Instituut beheerd vermogensbestanddeel, als juist erkend beroep op de onbevoegdheid van die Afdeling, tegen de door appellanten ingestelde vorderingen hebben opgeworpen, dat de ook op de procedure voor de Voorzitter toepasselijke termijn van art. 43, lid 2, Besluit Vijandelijk Vermogen vóór de indiening van het inleidend request ruimschoots was verstreken, hebbende beide gerequestreerden vervolgens der appellanten vorderingen ten gronde bestreden;

Overwegende, dat Wij ter zitting van 7 Januari 1952 aan gerequestreerden de gelegenheid hebben gegeven om hun argumenten tegen de ontvankelijkheid van het beroep naar voren te brengen, aan appellanten om deze argumenten te bestrijden;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat bij conclusie van antwoord onder andere door het N.B.I. in afschrift zijn overgelegd:

- a. een door dit Instituut aan Mr. J. F. Hijman gericht schrijven d.d. 26 September 1947, waarin ten behoeve van appellanten bijzonderheden omtrent de onderhavige verkoop werden verstrekt;
- b. een eveneens door genoemd Instituut samengesteld, bij door de Heer F. K. Lagerweij namens het Bureau 's-Gravenhage ondertekend schrijven van 16 November 1948 aan appellante sub 1 toegezonden overzicht van het over het vermogen van wijlen de Heer F. F. Köller gevoerd beheer, waarin als creditpost over 1946 een bedrag van f 65.971,12 is opgevoerd onder de omschrijving: „31/12 i.o. Notaris Pauwels”;

Overwegende, dat appellanten hebben aangevoerd, dat inderdaad door hen, althans door één van hen, met Mr. J. F. Hijman over het door het N.B.I. gevoerde beheer is gesproken, maar dat aan Mr. J. F. Hijman nooit machtiging is gegeven om voor hen — of één van hen — op te treden, ontkennende appellanten, dat Mr. J. F. Hijman hun de brief d.d. 26 September 1947 heeft getoond of afgegeven of aan hen de inhoud daarvan heeft medegedeeld;

Overwegende, dat de ontvangst van de hierboven sub b bedoelde brief met bijlage, door appellanten wordt erkend en dat appellante sub 1 op de door Ons ter zitting gestelde vraag, of zij geen aanleiding had gevonden zich terzake van de post van f 65.971,12 — waaruit aan appellanten duidelijk moet zijn geworden, dat de handelszaak was verkocht — tot de Heer Lagerweij te wenden, heeft geantwoord, dat zij dit niet heeft gedaan, maar zich met dit overzicht naar Mr. J. F. Hijman heeft begeven;

Overwegende, dat het inwinnen van advies door appellanten het ingaan van de in artikel 43, tweede lid, E 133, bedoelde termijn niet heeft kunnen opschorten;

dat ter zitting is komen vast te staan, dat eerst op 15 Januari 1950 door de huidige raadsman Mr. Dr. K. W. P. Klaassen q.q. appellanten aan vorengenoemde Notaris Pauwels inlichtingen omtrent de verkoop zijn gevraagd;

Overwegende, dat namens partij Hubeek ter zitting terecht is opgemerkt, dat appellanten, indien zij nadat zij van de verkoop hadden vernomen, terstond aan het N.B.I. of aan Notaris Pauwels inlichtingen hadden gevraagd of doen vragen, in elk geval meer dan één jaar voor de indiening van hun beroepschrift van de verkoopvoorwaarden op de hoogte waren geweest;

Overwegende, dat Wij dan ook van mening zijn, dat het beroep niet is ingesteld binnen één maand, nadat appellanten redelijkerwijze kennis hebben kun-

nen krijgen van de handelingen, waartegen dit beroep is gericht, zodat Wij hen in hun beroep niet kunnen ontvangen;

Overwegende, dat Wij appellanten als in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellanten niet-ontvankelijk in hun beroep;

Veroordelen appellanten, ieder van hen voor een derde deel, in de kosten van het geding, tot op deze uitspraak door Ons begroot aan de zijde van het N.B.I. op f 75,— en aan de zijde van partij Hubeek eveneens op f 75,—.

Aldus gedaan enz.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Mutaties.

De Afdeling deelt mede, dat op zijn verzoek met ingang van 1 Maart 1952 de heer J. P. A. Theunissen te Valkenburg is ontheven van zijn functie van Gedelegeerde voor de Arrondissementen Maastricht en Roermond.

De bevoegdheden van genoemde Gedelegeerde worden vanaf 1 Maart a.s. uitgeoefend door de Afdeling Onroerende Goederen, van Stolkweg 21, 's-Gravenhage.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Zesde gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten als bedoeld in artikel 64 j^o. art. 63, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

De Minister van Financiën;

Gelet op

Maakt bekend:

dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel hem overeenkomstig het bepaalde in artikel 64, lid 1, van het Besluit herstel rechtsverkeer opgave heeft gedaan van een aantal effecten, als hieronder omschreven en genummerd, ten aanzien waarvan niet is voldaan aan de verplichting, als bedoeld in artikel 63, lid 2, van dat Besluit, zodat artikel 64, lid 2 van het Besluit op deze effecten toegepast dient te worden;

.....
.....
dat bovenstaande effecten hun geldigheid verliezen krachtens het bepaalde in artikel 64, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer, met ingang van de datum, waarop deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant wordt geplaatst;

dat verdere bekendmakingen zullen volgen, welke mede betrekking hebben op de na 31 Januari 1946, doch vóór deze publicatie met vergunning van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel uitgegeven duplicaat-effecten en dat zij voor laatstbedoelde gevallen dus uitsluitend betrekking heeft op de originele stukken;

Besluit:

dat bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voor zover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

's-Gravenhage, 28 Januari 1952.

(Ned. Stct. 19 Febr. 1952. No. 35).

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 151. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 29 Januari 1952. (Volledige Afdeling).

Verzoek van de V.V.R.A. tot herstel van recht ten aanzien van een aantal effecten.

Anders dan de tegenwoordige bezitter is de Afdeling van oordeel, dat een eventueel gemis aan goede trouw bij de verkrijging door de V.V.R.A. eerst aan de orde komt, indien terzake van het betreffende effect wegens een vóór die verkrijging plaats gehad hebbend feit een oppositie ex artt. 45, 46, en/of 47 E 100 werd ingediend, hetgeen niet het geval is met betrekking tot de in deze beslissing genoemde effecten.

Zij stelt voorts vast, dat in casu ten opzichte van de gezamenlijke rechthebbenden tot het door de V.V.R.A. beheerde vermogen en van de V.V.R.A., als beheerster van dit vermogen, sprake is van een bezitsverlies op andere dan rechtmatige wijze als bedoeld in

art. 54, lid 1, sub b E 100 en verleent aan verzoekster, als beheerder van dit vermogen, herstel van de eigendom, omdat niet is gebleken, dat de tegenwoordige bezitter de litigieuze effecten heeft verkregen op één der wijzen vermeld in art. 53, 2e lid, E 100.
Beslissing omtrent de mogelijk nog te achterhalen verkoopopbrengsten aangehouden.

In de zaak:

V.V.R.A.

Gemachtigde: *Mr. D. J. Veegens*, Koninginnegracht 15, 's-Gravenhage (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit herstel rechtsverkeer ingediend met formulier 6/41732), *verzoekster*

tegen:

M. J. X. Tranquard

Gemachtigde: *Mr. R. Korthals Altes*, Keizersgracht 497, Amsterdam (aanmeldingsformulier No. OA-124896 ontvangen van het inleveringskantoor De Twentsche Bank N.V., Spuistraat, Amsterdam), *verweerder* geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken, gehoord partijen;

Verzoekster vraagt herstel van recht onder meer terzake van de navolgende effecten:

..... enz.;

stellende, dat deze effecten deel uitmaken van een pakket van 1275 certificaten van Amerikaanse effecten, die zij in of omstreeks Juli 1944 kocht van Rebholz' Bankierskantoor te Amsterdam en waarvoor zij door tussenkomst van De Nederlandsche Bank de volledige koopprijs heeft voldaan; dat haar Duitse bestuurders nadien vorenbedoelde effecten hebben doen verkopen en als tegenwaarde daarvoor hebben ontvangen deels een tegoed in Rijksmarken, waarvan geen overmaking naar Nederland heeft plaats gevonden, deels een bedrag in Frans bankpapier, dat evenmin in welke vorm ook aan haar ten goede is gekomen.

Verweerder heeft hiertegen aangevoerd, dat de hier bedoelde 265 effecten uitsluitend zijn geopponeerd ex artikel 47 van het Besluit herstel rechtsverkeer; dat de bedoeling van een dergelijke aangifte uitsluitend is gelegen in een mogelijke aanleiding tot nietigverklaring van een vermogensovergang van een vijand op de tegenwoordige bezitter, krachtens artikel 15 van E 133; dat hiervan in casu geen sprake is, hetgeen door de raadsman van verzoekster werd erkend in zijn schrijven van 1 Mei 1950; dat de grondslag van de aanspraken van verzoekster op de uitsluitend ex artikel 47 geopponeerde effecten van het onderhavige pakket is verdwijning, althans verkoop zonder ontvangen van een vergoeding;

dat ten aanzien van verzoekster aan geen der in artikel 54, 1e lid, sub b, voor herstel van recht gestelde voorwaarden is voldaan; verzoekster verkreeg immers de hier bedoelde effecten van Rebholz' Bankierskantoor en wist, dat een groot deel van deze effecten van de S.D. afkomstig was, terwijl ook van onvrijwillig bezitsverlies door verzoekster in casu geen sprake is, aangezien deze effecten door Dr. Bühler als bestuurder van verzoekster werden verkocht, die ook de koopprijs daarvoor ontving; dat de koopprijs deel van het vermogen van verzoekster werd door de betaling; dat het feit, dat de opbrengst (eerst later) niet meer achterhaalbaar werd, verweerder niet regardeert, aangezien het hier een verlies van de opbrengst betreft door latere daden van genoemde bestuurder.

De stelling van verweerder, dat de onderhavige effecten uitsluitend geopponeerd zijn ex artikel 47, is onjuist. Naast de bedoelde oppositie ex artikel 47 heeft namelijk eveneens een oppositie ex artikel 46 wegens bezitsverlies door verzoekster plaatsgevonden, ten aanzien van welke oppositie allereerst recht moet worden gedaan.

Ten processe staat voorts tussen partijen vast, dat de 265 litigieuze effecten deel uitmaakten van een pakket van 1275 certificaten van Amerikaanse effecten.

ten, die in of omstreeks Juli 1944 door Rebholz' Bankierskantoor aan verzoekster werden verkocht; de betaling vond plaats via De Nederlandsche Bank. Uit het ambtshalve ingesteld onderzoek is tevens gebleken, dat 192 van de litigieuse effecten door Rebholz' Bankierskantoor van diverse beursfirma's waren gekocht, terwijl de overige 73 effecten afkomstig waren van de S.D.

Verweerder heeft gesteld, dat verzoekster in ieder geval bij de verkrijging van laatstbedoelde 73 effecten niet te goeder trouw zou zijn geweest en derhalve reeds daarom niet voor herstel van recht ten aanzien van deze effecten in aanmerking zou kunnen komen.

De Afdeling is echter van oordeel, dat een eventueel gemis aan goede trouw bij de verkrijging eerst aan de orde komt, indien terzake van het betreffende effect wegens een vóór de verkrijging daarvan plaats gehad hebbend feit een oppositie ex artikel 45, 46 en/of 47 van het Besluit herstel rechtsverkeer werd ingediend, hetgeen met betrekking tot de in deze beslissing genoemde effecten niet het geval is — zulks in tegenstelling tot de overige door verweerder aangemelde effecten, ten aanzien van welke laatste verzoekster zelve reeds verklaard heeft, haar aanspraken te willen doen wijken voor die der betrokken andere opposanten — zodat het onderhavige verweer als niet terzake dienende moet worden beschouwd.

Met betrekking tot het onrechtmatige bezitsverlies van verzoekster overweegt de Afdeling het navolgende:

Verzoekster is een stichting, die door de bezetter met f 100,— kapitaal werd opgericht ter uitvoering van diens politiek van uitplundering van het Joodse deel van het Nederlandse volk; het bij deze stichting ingeleverde bezit is door de inlevering niet in eigendom op deze overgegaan, maar bleef eigendom van de inleveraars en hun rechtverkrijgenden, terwijl ook het tegeldemaken van boedelbestanddelen, de verwisseling en de wederbelegging daarvan, alsmede de samenvoeging van dit alles tot een ten aanzien van de afzonderlijke rechthebbenden niet meer te individualiseren massa, slechts tot gevolg hebben gehad, dat deze boedel door zaaksvervanging en vermenging geacht moet worden het gezamenlijk eigendom van de beroofden of hun rechtverkrijgenden te zijn geworden. Verzoekster was als beheerster verplicht de geldelijke opbrengst van het ingeleverde en de wederbelegging daarvan — waaronder de litigieuse, door haar uit de geldmiddelen van de boedel aangekochte, effecten — te verantwoorden aan degenen, die gelden of andere bezittingen bij haar hadden ingeleverd. Zij resp. haar bestuurders, waren dus geenszins bevoegd om over de aldus verkregen litigieuse effecten te beschikken, en hun beschikkingsdaden kunnen slechts worden erkend, voorzover zij in het belang van het beheerde vermogen strekten. De onderhavige verkoop was echter in geen enkel opzicht in het belang van het beheerde vermogen geboden — deze verkoop geschiedde integendeel, naar tussen partijen vaststaat, met de uitsluitende bedoeling om bepaalde Duitse instanties, met name de leiding van het Vierjahresplan en de Deutsche Dienstpost, aan deviezen (i.c. Franse francs) te helpen — en heeft ook in feite niet gestrekt in het belang van dit beheerde vermogen.

Door verweerder is weliswaar te dezer zake betoogd, dat verzoekster gebaat werd door de creditering van de rekening van haar bestuurder,, Dr. Bühler, voor de opbrengst van de onderhavige effecten, doch de Afdeling kan zich met dit betoog niet verenigen, zulks op de navolgende gronden:

Blijkens het door de Afdeling ingestelde ambtshalve onderzoek werd de opbrengst dezer effecten — die te Parijs onder supervisie van O. Rebholz, handelende in opdracht van Dr. Bühler, werden verkocht — door een zekere Robineau (wiens identiteit verder niet is komen vast te staan) gestort op een rekening in Franse francs bij de aldaar gevestigde „Reichskreditkasse“, welke rekening luidde ten name van Dr. Bühler in diens hoedanigheid van „Beauftragte“ bij De Nederlandsche Bank N.V.

Van deze stortingen werd door O. Rebholz geregeld opgave gedaan aan de V.V.R.A., op grond waarvan de Afdeling het aannemelijk acht, dat voornoemde rekening ten name van Dr. Bühler door deze in feite in zijn hoedanigheid van bestuurder van verzoekster en ten behoeve van deze laatste werd aangehouden.

Door de boekingen uit hoofde van deze stortingen op een rekening ten

name van haar bestuurder, alsmede door de verdere handelingen van deze laatste en c.q. zijn medebestuurders terzake van het tegoed op die rekening, kan verzoekster echter slechts in zoverre geacht worden een tegenwaarde te hebben genoten, als deze in feite na de capitulatie van Duitsland te harer beschikking was; de vraag of, en zo ja, tot welk bedrag, verzoekster door de genoemde boekingen en/of stortingen geacht kan worden gebaat te zijn, dient te worden beoordeeld naar het tijdstip van de bevrijding.

Tussen partijen staat ten processe vast, dat de rekening bij de Reichskreditkassa te Parijs te dien tijde als zodanig was opgeheven, en dat van het provenu hiervan niets anders is overgebleven dan gedeeltelijk een hoeveelheid Duitse Reichsschatzanweisungen, welke zich ten tijde van de bevrijding te Berlijn bevonden, en voor het overige de gedeeltelijke inhoud van een drietal „Beutels” met resp. Franse en Belgische bankbiljetten, waaromtrent de laatste aan de Afdeling bekende gegevens luiden, dat twee hiervan zich eveneens te Berlijn en de derde te Straatsburg bevonden, terwijl tevens tussen partijen vaststaat, dat verzoekster na de bevrijding nooit de feitelijke beschikking over enig deel van deze opbrengsten heeft gehad.

Op grond van een en ander is de Afdeling van oordeel, dat Dr. Bühler en eventueel diens medebestuurders door hun ten detrimente van het beheerde vermogen gepleegde vervreemdingshandelingen de gerechtigden tot dit vermogen en verzoekster als beheerster daarvan niet konden binden, terwijl de Afdeling, voorzover dit anders mocht zijn, van oordeel is, dat het, gelet op de hiervoren vermelde feiten, in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware een ingrijpen als bedoeld in artikel 24 j°. artikel 23 in de aldus verrichte rechtshandelingen achterwege te laten (tot welk ingrijpen artikel 54, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer de Afdeling in verband met een te verlenen rechtsherstel de bevoegdheid geeft), zulks te meer nu hier sprake is van handelingen tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, die gebaseerd waren op een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan in het K.B. E 93 is bepaald, dat hij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest.

Uit het vorenstaande volgt, dat de feitelijke overdracht van de litigieuze effecten door Dr. Bühler en/of diens medebestuurders, dan wel in opdracht van deze bestuurders door O. Rebholz en mogelijke derden, is geschied zonder geldige rechtstitel, zodat ten opzichte van de gezamenlijke rechthebbenden tot het beheerde vermogen en van verzoekster als beheerster van dit vermogen sprake is van een bezitsverlies op andere dan rechtmatige wijze als bedoeld in artikel 54, lid 1, sub b. Ten aanzien van dit vermogen is derhalve voldaan aan de in artikel 54 voor herstel van recht gestelde eisen, zodat aan verzoekster als beheerster van dit vermogen herstel van recht dient te worden verleend, tenzij mocht blijken, dat verweerder de litigieuze effecten heeft verkregen op één der wijzen vermeld in artikel 53, 2e lid.

Verweerder stelt dienaangaande, dat hij in November 1944 belegging zocht voor een bedrag van ongeveer Zw.frs. 700.000,—; dat hij vernam, dat A. Burin, een goed bekendstaand „Gérant de fortunes” te Genève, de beschikking had over een groot pakket Nederlandse certificaten van Amerikaanse aandelen en dat hij in November en December 1944 meer dan 900 dergelijke certificaten, waaronder de litigieuze, van Burin kocht, aangezien deze stukken in tal van landen zijn gezocht om hun gemakkelijke overdraagbaarheid en in Zwitserland niet alleen tijdens, maar ook vóór de tweede wereldoorlog op grote schaal werden verhandeld; dat aan een aankoop van effecten in een ander land dan Nederland op de in dat land bij de wet voorgeschreven wijze van een daartoe bij uitsluiting gerechtigde functionaris hetzelfde rechtsgevolg behoort te worden toegekend als artikel 53, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer toekent aan verkrijging in regelmatig beursverkeer.

De Afdeling overweegt te dezer zake het navolgende:

Verweerder heeft de litigieuze effecten niet verkregen in regelmatig beursverkeer, aangezien hieronder overeenkomstig het bepaalde in artikel 53, lid 3, sub 4, dient te worden verstaan verkrijging overeenkomstig de aan een Nederlandse beurs geldende reglementen en gebruiken.

Verweerder dient derhalve zijn goede trouw aannemelijk te maken, het-

geen in casu hierin zou moeten bestaan, dat hij niet wist, noch redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat het bezit van de onderhavige effecten voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in artikel 25 van het Besluit herstel rechtsverkeer.

Verweerder kocht echter de litigieuze effecten, nadat de leden van de Association Suisse des Banquiers zich hadden verbonden geen transacties te doen in stukken, die niet tenminste waren voorzien van een affidavit L 1, d.w.z. in stukken, waarvan niet vaststond, dat zij reeds vóór 1 Juni 1944 in Zwitserland aanwezig waren, welke overeenkomst juist gesloten werd, om de handel in geroofde stukken te voorkomen.

De litigieuze effecten waren, toen verweerder deze kocht, van geen enkel affidavit voorzien.

Het feit, dat verweerder tengevolge van vorenbedoelde overeenkomst de onderhavige effecten niet meer van een lid der Association Suisse des Banquiers kon kopen, kan geenszins te zijner ontlasting strekken, aangezien zulks integendeel voor hem een waarschuwing had moeten zijn, die hem noopte, zich van het kopen van dergelijke stukken te onthouden.

Ook de omstandigheid, dat hem een zo groot pakket werd aangeboden van effecten, welke ter beurze van Genève nooit genoteerd zijn geweest, en, in tegenstelling tot het door hem gestelde, vóór de oorlog in Zwitserland ook buiten de beurs uiterst zelden verhandeld werden, had verweerder tot grote voorzichtigheid dienen te nopen en had voor hem aanleiding dienen te zijn een nauwkeurig onderzoek naar de herkomst dezer stukken in te stellen.

Het onregelmatig karakter van de onderhavige transacties wordt bovendien nog bevestigd door de omstandigheid, dat bij de berekening van de koopprijs geen rekening werd gehouden met de dividenden en dat bij de verkoop het Zwitserse zegelrecht werd ontdoken.

Ingevolge het hiervoren overwogene kan verweerder dus niet geacht worden zijn goede trouw bij het verkrijgen van de litigieuze effecten aannemelijk te hebben gemaakt.

De Afdeling kan in verband met het vorenstaande in het midden laten, of door verweerder aannemelijk werd gemaakt, dat hij de door hem verworven effecten voor eigen rekening heeft verkregen, en/of uit eigen middelen de door hem gestelde koopprijs heeft betaald, zodat zij het op dit punt door verweerder aangeboden bewijs niet terzake dienende acht.

Gezien het hiervoren overwogene kan derhalve aan verweerder geen erkenning in de eigendom verleend worden en moet aan verzoekster in haar hoedanigheid van beheerster, nu aan de voorwaarden van artikel 54, lid 1, is voldaan, herstel in de eigendom worden verleend.

Aan het vorenstaande doet het schrijven van de raadsman van verzoekster d.d. 1 Mei 1950 — hetwelk slechts een persoonlijke mening van die raadsman, gebaseerd op de hem destijds bekende nog onvolledige gegevens, weergaf — niet af, aangezien dit schrijven geen afstand van recht door verzoekster bevat en ook niet als zodanig kan worden opgevat.

Aangezien verweerder reeds op grond van het hiervoren overwogene niet in de eigendom der litigieuze effecten kan worden erkend, kan de Afdeling de vraag of daarnaast ook het feit van de onregelmatige uitvoer dezer effecten uit Nederland zich tegen zijn erkenning zou verzetten — hetgeen, indien er geen gedeposeerde ware geweest, op grond van artikel 62, lid 1 van het Besluit herstel rechtsverkeer tot toewijzing van deze effecten aan de Staat der Nederlanden zou moeten leiden — onbesproken laten.

De vraag tenslotte, of verzoekster tegenover het te verlenen rechtsherstel afstand dient te doen van een door haar te dezer zake genoten voordeel, kan eveneens onbeantwoord blijven, aangezien blijkens het hiervoren overwogene in het geheel niets is gebleken van enige aan verzoekster ten goede gekomen bate, terwijl door verweerder vooralsnog evenmin aannemelijk werd gemaakt, dat hij enig werkelijk belang heeft bij een uitspraak terzake van de hiervoren vermelde mogelijk nog aanwezige opbrengsten (Reichsschatzanweisungen resp. Franse en/of Belgische bankbiljetten). De Afdeling zal derhalve haar beslissing omtrent dit punt aanhouden totdat mocht blijken, dat van deze opbrengsten eventueel nog ooit iets achterhaald zou kunnen worden.

De Afdeling beslist derhalve als volgt:

- I. Verklaart, voorzover nodig, nietig de vervreemdingshandelingen door resp. in opdracht van bestuurders van verzoekster ten aanzien van de litigieuze effecten verricht.
- II. Herstelt verzoekster, in haar hoedanigheid van beheerster in de eigendom van genoemde effecten.
- III. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Besluit herstel rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — de gehele effecten op 29 April 1952 uit te leveren aan de Nederlandsche Bank N.V., Amsterdam, ten behoeve van verzoekster, dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan de Nederlandsche Bank N.V., Amsterdam, bekende rechtsverhouding, waarin hij tot verzoekster staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien voor bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie de onderhavige effecten dienen te worden uitgeleverd.
- IV. Veroordeelt verweerder tot betaling van de kosten tot op heden begroot aan de zijde van verzoekster op f 100,—.
- V. Houdt elke beslissing omtrent de mogelijk nog te achterhalen verkoopopbrengsten aan.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut, ge- richt aan de hoofden van bureaux en vertegenwoor- digers en de Provinciale Voedselcommissarissen voor Gelderland en Limburg.

Grenscorrectiewet (C.Be/52/2).

1. Hierbij delen wij U mede, dat het Grenscorrectiebesluit 1949 (Stbl. J 181) is vervangen door de Grenscorrectiewet (Stbl. 1951, no. 434) welke wet ingevolge K.B. van 14 Dec. 1951 Stbl. 560, op 1 Januari 1952 in werking is getreden.
2. Op bovenvermelde datum, 1 Januari 1952, eindigt, behoudens het bepaalde in lid 3, van rechtswege het beheer over het vermogen van natuurlijke- en rechtspersonen, die zowel op 23-2-'48, als op 23-4-'49 te 6 uur voórmiddag (zie echter ook lid 9 hierna) gevestigd zijn in het bij het Rijk gevoegde gebied (zie de artt. 36, lid 1 en 37, lid 1).
3. Deze bepaling geldt echter niet ten aanzien van personen, die vóór de inwerkingtreding van de Grenscorrectiewet zijn uitgewezen (art. 37, lid 1).
4. Indien reeds vermogen onder beheer was gesteld (in het algemeen dus in Nederland — d.w.z. het grondgebied zonder de correctiegebieden — aanwezige vermogensbestanddelen) wordt de heffing berekend naar het normale tarief tot 23-4-'49 datum grenscorrectie, (zie art. 37, lid 1). Na 23-4-'49 wordt geen heffing berekend.
5. In het bij het Rijk gevoegde gebied aanwezig vermogen is slechts dan vijandelijk vermogen, indien dit toebehoort aan een in Duitsland gevestigd openbaar lichaam, waarvan geen gebied bij het Rijk wordt gevoegd (art. 37, lid 2). Echter zullen ook bijv. Nederlandse effecten, waarvan het papier zich in het Grenscorrectiegebied bevindt, c.q. aangemerkt moeten blijven als vijandelijk vermogen (art. 37, lid 2, slot). Liquidatie-voorstellen terzake zien wij gaarne spoedig tegemoet.
6. De rechten, lasten en verplichtingen van Duitse openbare lichamen, waarvan gebied bij het Rijk wordt gevoegd, voorzover betrekking hebbende op, of gelegen in bij het Rijk gevoegd gebied, gaan over op onderscheidenlijk het Drostambt Elten, het Drostambt Tudderden en de Gemeenten, waarvan het desbetreffende gebied geacht wordt deel uit te maken (art. 42).
7. De eigendom van vermogen van de Duitse Staat en van de „Länder" gaat over op het Rijk. Dit vermogen wordt beheerd door in verband met deszelfs bestemming bevoegde Nederlandse organen (art. 37, lid 3).
8. Voorzover beheer is gevoerd over vermogen, bedoeld in art. 42 en art. 37, lid 3, van de Grenscorrectiewet, dient U een eindverslag op te stellen en ter afwikkeling van Uw beheer over onderwerpelijk vermogen contact op te nemen respectievelijk met de landdrosten, burgemeesters en de dienst der Domeinen, welke dienst het „administratief" beheer voert over de in art. 37, lid 3, bedoelde vermogens.
9. De hierboven genoemde datum van 23 April 1949 dient ingevolge art. 1, lid 2, 3 en 5 j°. art. 3, lid 3, sub i 2 en sub o 2 voor het gebied: ten Oosten van de grens tussen de gemeente Ubbergen en Duitsland, tussen de grenspalen 627 en 626

te worden vervangen door 24 September 1949 te 8 uur voormiddag en voor het gebied ten Oosten van de grens tussen de gemeente Kerkrade en Duitsland, tussen de grenspalen 232 A en 229 door 16 Juli 1949 te 8 uur voormiddag.

10. Van de hierboven aangehaalde artikelen der Grenscorrectiewet gelieve U hierbij de letterlijke tekst als bijlage aan te treffen.

11 Januari 1952.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Opheffing Stichting Nederlands Kunstbezit.

24 October 1951/*Generale Thesaurie/Directie Bewindvoering No. 211.*
3 Januari 1952/*Afdeling O.K.N./no. 217969.*

De Minister van Financiën en de Staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen;

Overwegende, dat de werkzaamheden van de Stichting Nederlands Kunstbezit zijn overgedragen aan het Nederlandse Beheersinstituut, onderscheidenlijk aan het Bureau Herstelbetalings- en Recuperatiegoederen van het Ministerie van Financiën;

Gelet op artikel 15 der statuten van de Stichting Nederlands Kunstbezit, als gewijzigd bij akte d.d. 18 April 1946;

Besluiten:

1. de Stichting Nederlands Kunstbezit op te heffen met ingang van 1 November 1951;

2. als vereffenaars aan te wijzen de nog zitting hebbende leden van de Raad van Beheer der Stichting, te weten:

Mr. A. Rinnooy Kan, directeur Bewindvoering van het Ministerie van Financiën;

E. A. Kuipers, hoofd van de Afdeling Oudheidkunde en Natuurbescherming van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen;

3. de vereffening te doen geschieden met inachtneming van hetgeen ter zake in de statuten der Stichting is bepaald en hetgeen overigens ter zake gebruikelijk is;

4. afschrift dezes uit te reiken aan de vereffenaars, voornoemd;

5. deze beschikking te doen publiceren in de Nederlandse Staatscourant.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen,
J. CALS.

's-Gravenhage 24 October 1951/3 Januari 1952.

(Ned. Stcrt. 19 Februari 1952, No. 35).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52 167

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
3 November 1950. (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Ontvijanding. Appellant heeft de beroepstermijn tegen een afwijzende beschikking van het N.B.I. van 9 Juli 1948 laten voorbijgaan, doch heeft zich daarna andermaal met een gelijkkluidend verzoek, onder overlegging van enige nieuwe verklaringen, gewend tot het N.B.I., dat daarop (13 Oct. 1949) besliste dat dit verzoek en de daarbij overgelegde verklaringen geen aanleiding hebben kunnen geven terug te komen op zijn afwijzende beschikking van 9 Juli 1948.

Niet is in te zien waarom van de tweede afwijzing niet geappelleerd zou kunnen worden. Appellant ontvanke-lijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van Victor Adolf Fürst zu Bentheim und Steinfurt, ingekomen 12 November 1949, waarin requestrant verzoekt hem alsnog te verlenen de verklaring als bedoeld in art. 34, lid 1, sub f van het Besluit E 133;

Gelezen het antwoord van gerequesteerde het Nederlandse Beheersinstituut, waarin geconcludeerd wordt, dat het schrijven van 13 October 1949, waartegen in beroep wordt gekomen alleen mededeelt, dat het nieuwe request en de daarbij overgelegde verklaringen het Beheersinstituut geen aanleiding kunnen geven terug te komen op de afwijzende beschikking van 9 Juli 1948, waartegen binnen de wettelijke termijn geen beroep was ingesteld, dat het verzoekschrift thans ingediend uitsluitend dient om een nieuwe beroepstermijn te scheppen en in verband hiermede het antwoord van het Beheersinstituut van 13 October 1949 dan ook niet als een appellabele beslissing in de zin van art. 43 E 133 dient te worden aangemerkt, zodat re-

questrant in zijn beroep niet ontvanke-lijk dient te worden verklaard;

Gehoord ter terechtzitting van 20 September 1950 de gemachtigde van requestrant Mr. Zuidema en gerequesteerde bij monde van Mr. E. E. Poublon;

Overwegende, dat requestrant ten aanzien van het door het Beheersinstituut voorgebrachte exceptief verweer heeft aangevoerd dat geen enkele bepaling van het K.B. E 133 er zich tegen verzet, na een afwijzende beschikking van het Beheersinstituut op een ontvijandingsverzoek, waartegen niet of niet tijdig is geappelleerd, het Beheersinstituut onder overlegging van nadere gegevens nogmaals met een dergelijk verzoek te adieren en dit Instituut te verzoeken op zijn vorige beslissing terug te komen, en de hierop genomen nadere beschikking of beslissing, met inachtneming van de in artikel 43 van het K.B. E 133 gestelde tijds-begrenzing, evenzeer appellabel is;

Overwegende, dat het Beheersinstituut daartegenover het standpunt handhaaft, dat de in genoemd artikel genoemde beroepstermijn kennelijk is vastgesteld met het oog op de rechtszekerheid en de strekking heeft een tijdslimiet te stellen aan de mogelijkheid om bij de Afdeling Rechtspraak op te komen tegen het doen of laten van het Beheersinstituut en daarom ontoelaatbaar moet worden geacht een poging als de onderhavige om deze bepaling van openbare orde te ontduiken of te omzeilen, door een aangelegenheid, welke reeds eenmaal in hoogste instantie is beslist, bij een nieuw verzoekschrift andermaal ter behandeling voor te brengen;

Overwegende hieromtrent, dat daar- gelaten of het beginsel van ne bis in idem in het algemeen op administratiefrechtelijke beslissingen op verzoekschriften onverkort toepassing vindt. uit het bepaalde in artikel 17, lid 2. van het K.B. E 100, waarbij het Beheersinstituut zonder beperking bevoegd is verklaard zijn genomen beslissingen te wijzigen of in te trekken, volgt, dat aan een belanghebbende, zo- lang deze bevoegdheid blijft bestaan,

het recht niet kan worden ontzgd, om door indiening van een nieuw verzoekschrift te trachten het Beheersinstituut te bewegen op de voor hem genomen ongunstige beslissing terug te komen;

Overwegende, dat dit des te meer klemt, in die gevallen waarin de belanghebbende meent dat gewijzigde omstandigheden, nieuwe inzichten of nieuwe feiten of gegevens, aanleiding kunnen zijn voor het Beheersinstituut om zijn aanvankelijk afwijzend standpunt te herzien waarna de nieuwe beslissing, blijkens art. 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen voor behandeling in hoger beroep, mits dit tijdig is ingesteld, in aanmerking komt;

Overwegende, dat in deze zaak vaststaat, dat requestrant na de beroepstermijn, waarbinnen tegen de weigering van het Beheersinstituut aan requestrant een non-enemy-verklaring af te geven, vervat in diens beschikking van 9 Juli 1948, onbenut te hebben laten voorbijgaan, zich andermaal tot het Instituut heeft gewend met een gelijkkluidend verzoek — n.l. bij verzoekschrift van 23 Juni 1949 — onder overlegging van enige te voren niet overgelegde schriftelijke verklaringen;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut op dit verzoekschrift heeft gereageerd door requestrant bij schrijven van 13 October 1949 mede te delen: „dat het verzoek en de daarbij overgelegde verklaringen geen aanleiding hebben kunnen geven terug te komen op hun afwijzende beschikking van 9 Juli 1948.”

Overwegende, dat uit deze laatste mededeling is af te leiden, dat het Beheersinstituut het te voren afgewezen ontvindingsverzoek van requestrant aan de hand van de nieuwe overgelegde verklaringen opnieuw in beschouwing heeft genomen, maar het verzoek ook op deze uitgebreidere feitelijke grondslag niet toewijsbaar heeft geacht;

Overwegende, dat niet valt in te zien waarom van deze tweede afwijzing nits zulks tijdig geschiedt, niet geappelleerd zou kunnen worden;

Overwegende, dat mitsdien het exceptief verweer niet opgaat en het hoger beroep is ontvankelijk;

Overwegende, ten aanzien van de hoofdzak, dat de Raad naar aanleiding van het door requestrant ter zitting medegedeelde, het van belang acht, om alvorens enige verdere defi-

nitieve beslissing te nemen, requestrant in de gelegenheid te stellen om overeenkomstig zijn gedaan bewijsaanbod, door getuigen te bewijzen, dat met volle instemming van requestrant zijn rentmeester te Benheim Ibershoff en andere personen, gedurende de bezettingstijd, met gevaar voor eigen leven Nederlanders geholpen hebben, zich over de grens veilig te stellen;

Gelet op het bepaalde in het Besluit Vijandelijk Vermogen;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het door gerequestreerde opgeworpen middel van niet ontvankelijkheid;

En alvorens verder te beslissen:

Laat requestrant toe en zo nodig draagt hem op door getuigen te bewijzen de hierboven in de laatste overweging vermelde feiten.

No. 52/168

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 31 Juli 1951. (Mrs. van Zeggelen, van Lookeren Campagne en Köster).

De N.V. Mercurius heeft tijdens de bezetting een onroerend goed gekocht van verzoekster. De koopsom is ontrokken aan de N.V. Bankierskantoor v. Embden, waarover een Verwalter was aangesteld. Moet laatstgenoemde N.V. in het rechtsherstel ten aanzien van het perceel worden betrokken?

De Raad acht het onbillijk geen rekening te houden met de door de N.V. v. Embden geleden schade i.v.m. het feit, dat hare vordering op de N.V. Mercurius niet verhaalbaar is. De tussen verzoekster en partij Caan getroffen en geëffectueerde minnelijke regeling vernietigd en partijen belast met een gedeelte van de schade, zoals in het vonnis nader omschreven.

(Vergelijk uitspraak 51/20).

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113a e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 16 Februari 1950 ingekomen verzoekschrift van *Sophia van Embden*, buiten gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van *Meester Albert Barend Gomperts*, alsmede van voornoemde *Meester Albert Barend Gomperts*, tot machtiging en bijstand van zijn voornoemde echtgenote, beiden wonende te Amsterdam

(gemachtigde Mr. J. A. B. Gomperts te Amsterdam) en daarop ingekomen verweerschriften van de naamloze vennootschappen N.V. *Maatschappij tot Exploitatie van Kantoorgebouwen en Safe-richtingen „Mercurius”*, en de N.V. *Bankierskantoor M. van Embden*, beiden gevestigd te Amsterdam (gemachtigden: Mrs. D. Giltay Veth en P. Groenewegen te Amsterdam) en van *Jacob Moritz Gelder*, in hoedanigheid van bewindvoerder voor *Mevrouw Adelheide Caan*, weduwe van *Jozef Gelder*, wonende te 's-Gravenhage (gemachtigde Mr. R. P. Besseling te 's-Gravenhage);

Gezien de overige stukken waaronder een proces-verbaal van zwaarigheden, de 2e Februari 1949 verleden ten overstaan van Notaris E. C. H. Keiser te Amsterdam, alsmede een advies van de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van deze Raad d.d. 8 Juli 1949;

Gehoord partijen respectievelijk derzelver raadslieden;

Overwegende, dat blijkens voormeld proces-verbaal van zwaarigheden overeenstemming tussen partijen bestaat over de na te noemen feiten;

Verzoekster is eigenares in de zin van art. 32 van Besluit Herstel Rechtsverkeer van de opstal van een herenhuis met afzonderlijk bovenhuis aan de J. J. Viottastraat 13 te Amsterdam, benevens het voortdurend erfpachtrecht van de daarbij behorende grond, alles kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie Z, no. 671, door haar op 28 November 1924 in eigendom verkregen; voormeld onroerend goed werd bij akte d.d. 16 April 1943 zonder toestemming van de eigenares door de Niederländische Grundstücksverwaltung voor f 22.000,— verkocht aan de N.V. *Mercurius*; de N.V. *Mercurius* stond destijds evenals de N.V. van Embden onder Verwalting van de Rijksduitser H. M. Stein, die de voor aankoop van genoemd perceel nodige geldmiddelen uit de kas van de N.V. Van Embden heeft genomen, waardoor aan deze N.V. voor deze aankoop f 23.700,18 werd onttrokken, waarvan op 11 Maart 1943 f 2200,— werd betaald aan het makelaarskantoor *Eve-rout* en op 17 April 1943 f 21.500,18 werd betaald ten kantore van Notaris J. F. Rodenberg te Amsterdam; genoemd onroerend goed was sedert 2 Februari 1927 belast met een hypothe-caire schuld, oorspronkelijk groot

f 20.000,— ten behoeve van wijlen de heer *Jozef Gelder* te 's-Gravenhage en ten tijde van voornoemde overdracht pro resto groot f 14.000,— rentende 4½ % per jaar, welke vordering bij akte van scheiding was toegescheiden aan verweerster *Mevrouw A. Caan*; deze hypotheaire lening werd uit voormelde koopprijs afgelost door betaling van f 4.125,61 ter zake van hoofdsom en rente van 1 Februari 1943 tot en met 16 April 1943, welke betaling geschiedde aan de A.N.B.O. te 's-Gravenhage, optredende voor de Niederländische Grundstücksverwaltung; bovendien werd uit de koopprijs f 858,01 betaald aan grondbelasting 1943, straatbelasting 1943, brandverzekeringsbelasting 1943 en erfpachtscanon van 1 September 1942 tot 1 September 1943; het onroerend goed is thans onbelast; tussen verzoekster en *Mevrouw Caan* is overeengekomen dat verzoekster aan laatstgenoemde zal betalen voormelde hoofdsom van f 14.000,— met rente à 4 % van 1 Augustus 1945, terwijl verder is overeengekomen, dat de rente over de periode van 16 April 1943 tot 1 Augustus 1945 zal worden betaald in dezelfde verhouding, waarin de N.V. *Mercurius* het exploitatiesaldo van bedoeld perceel zal voldoen; deze betaling is geschied op 24 Maart 1948; sedert 9 Augustus 1945 worden de huren weder geïnd en de lasten en belastingen betaald door verzoekster; volgens de administratie van de Niederländische Grundstücksverwaltung is door haar uit de koopprijs f 7.325,92 ontvangen en als aflossing van voormelde hypotheaire vordering f 14.125,61; de Niederländische Grundstücksverwaltung heeft hiervan gestort op de rekening van de Vermögenverwaltung und Rentenanstalt resp. f 6.652,72 en f 13.415,56; door verzoekster werden de kosten der akte van zwaarigheden en die van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad, tezamen ten bedrage van f 339,50 voorgeschoten;

Overwegende, dat terzake van het rechtsherstel met betrekking tot voormeld onroerend goed de na te noemen geschilpunten tussen partijen zijn te beslisen:

1. De vraag of de N.V. van Embden als partij bij het rechtsherstel moet zijn betrokken.

Overwegende, dat deze vraag volgens verzoekster ontkennend moet worden beantwoord, omdat zij zich op het standpunt stelt, dat zij niets te ma-

ken heeft met de vraag, hoe en van wien de N.V. Mercurius aan de voor aankoop van het perceel benodigde gelden is gekomen, nu daarvoor aan de geldschietster, te weten de N.V. van Embden geen hypothecair verband op het perceel is verleend en verzoekster zich niet verplicht acht om bij de regeling van het rechtsherstel over het onroerend goed rekening te houden met eventueel door de N.V. van Embden geleden oorlogsschade door ingrijpen van haar Verwalter, evenmin als zij iets te maken heeft met andere transacties van bedoelde Verwalter, waaruit de N.V. van Embden voordeel zou hebben genoten;

Overwegende, dat de Raad dit formele standpunt in casu in billijkheid niet vol te houden acht, omdat vaststaat, dat rechtstreeks terzake van de aankoop van bedoeld perceel aan de geldmiddelen van de N.V. van Embden — evenzeer als verzoekster zelf een slachtoffer van de haar opgedrongen Verwalter — een bedrag van ruim f 23.000.— is onttrokken ter betaling van de koopprijs ad f 22.000.—;

Overwegende, dat verzoekster voor haar standpunt, als zou zij alleen met de N.V. Mercurius als koopster te maken hebben, een geldlening construeert tussen de N.V. Mercurius en de N.V. van Embden, welke geldlening haar niet regardeert;

Overwegende, dat zulks echter de Raad louter voorkomt als een fictieve constructie achteraf, daar in werkelijkheid van een wilsovereenstemming tussen de N.V. Mercurius en de N.V. van Embden tot het aangaan van een geldlening geen sprake is geweest;

Overwegende, dat de Raad veeleer rekening meent te moeten houden met de werkelijkheid, dat de koopsom voor bedoeld perceel is onttrokken aan de activa van de N.V. van Embden, zodat het onbillijk zou zijn, om de N.V. van Embden op grond van een fictieve constructie niet bij het rechtsherstel ten aanzien van het perceel te betrekken en geen rekening te houden met haar schade, temeer omdat de solvabiliteit van een eventuele vordering van de N.V. van Embden op de N.V. Mercurius twijfelachtig schijnt;

Overwegende, dat de Raad op deze gronden van oordeel is dat de N.V. van Embden als belanghebbende moet worden aangemerkt in de zin van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en dus als

partij in het onderhavige geding kan worden toegelaten.

2. De vaststelling van het cijfer van het door de N.V. Mercurius te verantwoorden exploitatiesaldo.

Overwegende, dat dit geschil zich beperkt tot de vraag of de N.V. Mercurius gerechtigd is om twee door haar betaalde bedragen wegens boete-rente aan de Gemeente Amsterdam wegens niet-betaling van de erfpachtscanon binnen veertien dagen na de vervaldagen der termijnen, respectievelijk groot f 1,30 en f 20,87;

Overwegende, dat de Raad met de N.V. Mercurius van oordeel is, dat een betrekkelijk weinig te late betaling van erfpachtscanon geen wanbeheer kan worden genoemd, doch in ieder beheer kan voorkomen, nu de Gemeente niet het systeem volgt van voorafgaande waarschuwing van het vervallen der termijnen;

Overwegende, dat de Raad het uit dezen hoofde redelijk acht om de beide genoemde bedragen als onkosten te beschouwen, welke het exploitatiesaldo drukken;

Overwegende, dat op grond van deze overweging het netto-exploitatiesaldo tot de bevrijding op f 2.507,84 (f 2694,98 minus f 187,14) moet worden gesteld terwijl tussen partijen overeenstemming bestaat over het te verantwoorden exploitatiesaldo na de bevrijding tot een bedrag van f 187,14 welk bedrag door de N.V. Mercurius als boedelschuld behoort te worden betaald;

3. De vraag der verrekening van de uit de koopprijs betaalde belastingen en erfpachtscanon.

Overwegende, dat door de door verzoekster overgelegde bescheiden aannemelijk is gemaakt, dat de bedoelde lasten tot een bedrag van f 433,86 betrekking hebben gehad op de periode na de verkoop van het perceel, dus na 16 April 1943 en reeds zijn verrekend bij de vaststelling van het exploitatiesaldo in de periode van 16 April 1943 tot de bevrijding;

Overwegende, dat dus alleen de vraag overblijft of de resterende f 424,15 geacht moeten worden aan verzoekster ten goede te zijn gekomen, omdat hierdoor de te haren name staande belastingen tot de datum van de verkoop van het perceel zijn voldaan, omtrent welke vraag verzoekster zich heeft gerefereerd aan het oordeel van de Raad;

Overwegende, dat de Raad deze vraag bevestigend beantwoordt, omdat verzoekster immers door de betaling van een op haar rustende belasting-schuld is gebaat en het redelijk is dat verzoekster deze bate ter beschikking stelt; dat hieraan niet afdoet dat de beheerders van de Niederländische Grundstücksverwaltung na de bevrijding deze bate hebben afgeboekt van het huursaldo in de periode voor 16 April 1943 en verzoekster hebben aangesproken tot aanvulling van een negatief saldo betreffende deze periode, daar de koopster van het pand door deze boekingswijze bezwaarlijk kan worden benadeeld en het voor de hand ligt dat bedoelde beheerders de afrekening van bedoeld huursaldo in overeenstemming brengen met deze uitspraak;

4. De vraag of verzoekster gerechtigd is om bij het rechtsherstel rekening te houden met kosten van haar juridische bijstand in deze tot een bedrag van f 300,—.

Overwegende, dat de Raad deze vraag in redelijkheid bevestigend meent te moeten beantwoorden, omdat verzoekster rechtskundige bijstand bij de regeling van het onderhavige rechtsherstel van node heeft gehad en de nauwe familiebetrekking tussen haar en haar juridische raadsman hieraan niet afdoet, evenmin de rechtsgeleerdheid van verzoeksters echtgenoot nu deze op goede gronden gemeend heeft niet als advocaat in zijn eigen zaak te moeten optreden;

5. De vraag van de verrekening van het uit hoofde van het rechtsherstel te lijden verlies.

Overwegende, dat verzoekster zich op het standpunt stelt recht te hebben op volledig herstel van haar eigendom tegen teruggave van haar bij de te vernietigen koopovereenkomst ontvangen tegenprestatie in de vorm van aflossing der hypotheek;

Overwegende, dat verzoekster, dit laatste reeds vooruitlopende op de onderhavige beslissing, met Mevrouw Caan is overeengekomen een aflossing respectievelijk terugbetaling der hypothecaire vordering groot f 14.000,— met betaling van rente à 4 % sedert 1 Augustus 1945, welke overeenkomst inmiddels is geëffectueerd;

Overwegende, dat Mevrouw Caan zich uit dezen hoofde op het standpunt stelt, dat hierdoor haar rol bij het rechtsherstel is uitgespeeld, zodat zij

ten deze geen partij meer is bij het rechtsherstel en alleen verzoekt de getroffen regeling te bekrachtigen;

Overwegende, dat de Raad dit standpunt van verzoekster en partij Caan in redelijkheid niet houdbaar acht;

Overwegende, dat daarbij immers over het hoofd wordt gezien, dat het hier betreft een transactie waardoor drie partijen — ieder buiten haar schuld en door toedoen van een Verwalter — schade respectievelijk risico hebben geleden, waarvan men de navolgende berekening kan opstellen:

Verzoekster verloor door de te vernietigen verkoop haar huis ter waarde van	f 22.000,—
belast met een hypotheek in hoofdsom groot	„ 14.000,—
per saldo	f 8.000,—
Partij Caan verloor haar hypotheek in hoofdsom groot	„ 14.000,—
De N.V. van Embden verloor — afgezien van de bijkomende kosten — het bedrag van de koopsom, die immers uit haar geldmiddelen werd opgenomen ad	f 22.000,—

Overwegende, dat het voorstel van verzoekster en partij Caan neerkomt op een volledig herstel in hun rechten, terwijl zij zich niets aantrekken van de door dezelfde transactie geleden schade der N.V. van Embden, hetgeen de Raad onredelijk voorkomt, omdat ook de N.V. van Embden bij het rechtsherstel zo veel mogelijk gelijkelijk aanspraak op rechtsbescherming kan maken;

Overwegende, dat de Raad hierbij de N.V. Mercurius uitsluit, omdat de koopsom niet aan het actief van die N.V. is onttrokken en de regeling van het rechtsherstel, waarbij de N.V. van Embden zou worden afgescheept met een vordering op de N.V. Mercurius onredelijk zou zijn, aangezien een zodanige vordering niet als verhaalbaar kan worden beschouwd.

Overwegende, dat de Raad als in redelijkheid en billijkheid enige juiste oplossing van het rechtsherstel ziet dat ieder der partijen een evenredig deel draagt van het bij het rechtsherstel te lijden verlies;

Overwegende, dat dit evenredig deel op voormelde gronden voor verzoekster, partij Caan en de N.V. van Emb-

den moet worden vastgesteld in de verhouding van 8 : 14 : 22 = 4 : 7 : 11;

Overwegende, dat de Raad het op vorenstaande gronden redelijk acht dat verzoekster boven het ingevolge art. 27 van Besluit Herstel Rechtsverkeer terug te geven bedrag der afgeloste hypotheek plus rente groot *f* 14.125,61 bijdraagt in het rechtsherstelverlies met een bedrag van *f* 4.000,—, dus ter regeling van dit herstel in totaal bijdraagt *f* 14.125,61 plus *f* 4.000,— is *f* 18.125,61;

Overwegende, dat de Raad het redelijk acht dat partij Caan hiervan ontvangt in de eerste plaats het bedrag der rente groot *f* 125,61, alsmede aan hoofdsom *f* 14.000,— minus haar aandeel in het rechtsherstelverlies groot *f* 7.000,—, dus per saldo groot *f* 7.125,61, terwijl de N.V. van Embden dan ontvangt de resterende *f* 11.000,—;

Overwegende, dat — gelijk gemeld — verzoekster en partij Caan te dezer zake reeds een andere regeling hebben getroffen en geëffectueerd, doch de Raad van oordeel is, dat door deze regeling de redelijke aanspraken van de N.V. van Embden — die bij de regeling geen partij is geweest en ook nog bij de akte van zwaarigheden niet als partij werd toegelaten, zodat haar standpunt bij monde van de N.V. Mercurius in de akte werd neergelegd — niet kunnen worden verkort, zodat als gevolg van dit rechtsherstel de voorlopige tussen verzoekster en partij Caan getroffen regeling gedeeltelijk moet worden vernietigd — gelijk hieronder nader aan te geven — en partij Caan moet worden veroordeeld tot teruggave van het ingevolge de voorlopige regeling te veel ontvangene.

Overwegende, dat het vorenstaande met zich medebrengt, dat de vorderingen ten name van verzoekster en partij Caan op de Nederlândische Grundstücksverwaltung of welke andere Duitse instantie ook uit hoofde van het litigieuse transport en de afgeloste hypotheek ten goede moeten komen aan verzoekster voor 4/22 deel, aan partij Caan voor 7/22 deel en aan N.V. van Embden voor 11/22 deel;

Overwegende, dat uit voormelde regeling volgt, dat verzoekster, partij Caan en de N.V. van Embden in een gelijke verhouding van 4 : 7 : 11 meedragen in de kosten van het rechtsherstel, waaronder begrepen een bedrag van *f* 300,— als kosten van rechtskundige bijstand van verzoekster en

f 100,— als kosten van juridische bijstand van partij Caan;

6. Verrekening der kosten van het rechtsherstel.

Overwegende, dat verzoekster naar het oordeel van de Raad terecht verrekening verlangt der kosten te weten de door haar voorgeschoten kosten der akte van zwaarigheden, bedragende *f* 297,50 en die van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad ad *f* 42,— alsmede de kosten van haar rechtskundige bijstand ad *f* 300,—;

Overwegende, dat partij Caan verrekening verlangt van de kosten van juridische bijstand ad *f* 100,—;

Overwegende, dat de N.V. van Embden, die bij de akte van zwaarigheden niet mede compareerde, geen verrekening heeft gevraagd van haar kosten van rechtskundige bijstand en daartoe ook geen grond bestond omdat de N.V. van Embden pas kosten van rechtskundige bijstand is gaan maken als verweerster in dit geding;

Overwegende, dat voormelde beslissing in redelijkheid meebrengt dat de voormelde kosten in gelijke verhouding door de drie genoemde partijen worden gedragen, terwijl iedere partij haar eigen kosten draagt voor de behandeling van het onderhavige geschil;

UITSpraak DOENDE:

Verklaart nietig de in het procesverbaal vermelde koopovereenkomst en levering d.d. 16 April 1943 van en het daarop gebaseerde eigendomsrecht en recht van voortdurende erfpacht van de N.V. Mercurius op het perceel J. J. Viottastraat 13 te Amsterdam, kadastraal bekend gemeente Amsterdam, Sectie Z., nr. 671;

Doet herleven het eigendomsrecht van verzoekster van de opstal van een herenhuis met afzonderlijk bovenhuis aan de J. J. Viottastraat 13 te Amsterdam, benevens haar voortdurend erfpachtsrecht van de daarbij behorende grond, kadastraal bekend als voormeld, groot één are zeven en negentig centtiaren;

Bekrachtigt het roeyement der hypotheek, die was ingeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op 2 Februari 1927 in deel 1313 nummer 127, oorspronkelijk ten behoeve van wijlen de Heer Jozef Gelder te 's-Gravenhage, doch bij acte van scheiding verleden voor de notaris Jhr. F. M. van Spengler te 's-Gravenhage toegescheiden aan partij Caan;

Machtigt de hypotheekbewaarder te Amsterdam, en, voor zover nodig, gelast hem voormeld onroerend goed onbezwaard ten name van verzoekster als voortdurende erfpachtster te stellen en de te zijnen kantore op 3 Mei 1943 verrichte doorhaling der voormelde hypothecaire inschrijving te bekrachtigen;

Vernietigt de ter regeling van dit rechtsherstel tussen verzoekster en partij Caan getroffen dadingsovereenkomst, voor zover strijdig met de hier volgende beslissingen;

Verstaat dat verzoekster ter zake van het rechtsherstel aan de N.V. van Embden heeft te betalen f 4.000,—, bij niet betaling binnen een maand na datum van deze uitspraak te vermeerderen met rente daarover tegen de voet van 5 % 's jaars, na verloop van deze gestelde termijn tot de dag der voldoening;

Verstaat dat partij Caan ter zake van dit rechtsherstel aan de N.V. van Embden heeft te betalen f 7.000,—, bij niet betaling binnen een maand na datum van deze uitspraak te vermeerderen met rente daarover tegen de voet van 5 % 's jaars, na verloop van deze gestelde termijn tot de dag der voldoening;

Verstaat dat de N.V. Mercurius aan verzoekster ter verantwoording van vorengemeld exploitatiesaldo tot de datum der bevrijding heeft te voldoen f 2.507,84, alsmede terzake van exploitatiesaldo, verschenen na gemelde datum f 187,14 welk laatste bedrag als boedelschuld behoort te worden voldaan binnen een maand na de datum van deze uitspraak, bij niet-betaling te vermeerderen met 5 % over f 187,14 met ingang van het verstrijken van deze termijn tot de dag der voldoening;

Verstaat dat verzoekster na ontvangst van genoemd bedrag van f 2.507,84 aan partij Caan rente zal hebben te betalen over f 14.000,— tegen de voet van 4 % over de periode van 16 April 1943 tot 1 Augustus 1945;

Verstaat dat verzoekster ter verrekening van de ter gelegenheid van de litigieuse verkoop betaalde openstaande lasten aan de N.V. van Embden heeft te betalen f 424,16;

Verstaat dat de vorderingen ten name van verzoekster en partij Caan op de Niederländische Grundstücksverwaltung of welke andere Duitse instantie ook uit hoofde van het litigieuse transport en de afgeloste hypotheek

ten goede komen aan verzoekster voor 4/22 deel, aan partij Caan voor 7/22 deel en aan de N.V. van Embden voor 11/22 deel;

Verstaat dat partij Caan 7/22 deel aan verzoekster heeft te betalen van haar kosten tot en met de akte van zwarigheden in totaal ten bedrage van f 639,50 en dat de N.V. van Embden te dezer zake aan verzoekster heeft te vergoeden 11/22 deel van f 639,50;

Verstaat dat verzoekster ter verrekening van de kosten tot en met de akte van zwarigheden aan partij Caan heeft te voldoen 4/22 deel van f 100,— en dat de N.V. van Embden te dezer zake aan partij Caan heeft te betalen 11/22 deel van f 100,—;

Verstaat dat iedere partij haar eigen kosten draagt van dit geding;

Verwijst partijen naar de notarisbemiddelaar teneinde het rechtsherstel te effectueren met inachtneming van deze uitspraak.

No. 52/169

RAAD RECHTHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 11 Juni 1951. (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).

Aan de erfgenaam van de Jong is terecht geen erkenning van recht verleend ten aanzien van een effect, aangezien deze erkenning is verleend aan de erven Manheim, die het bezit van het betreffende effect later heeft verloren dan voornoemde de Jong.

De vraag of de Jong het bezit van het effect op rechtmatige wijze heeft verloren of niet is voor de beslissing van geen belang.

Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 54, lid 1, sub c E 100).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gezien de stukken, waaronder:

- a. twee respectievelijk op 4-8-'50 en op 18-8-'50 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschriften van R. Th. de Jong, wonende te Gorredijk, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 22-5-'50 (expeditie uitgegeven op 5-7-'50) AR Doss. 3722/2-P. 108-7647. Geschillen, gewezen tusscher appellant, als gemachtigde van de

erven van wijlen F. W. de Jong te Gorredijk, en G. Ch. van Sillevoldt, notaris te Rotterdam, als boedelnotaris voor de nalatenschap van E. Manheim, beide als verzoekers tot rechtsherstel in eerste aanleg en R. van Cutsem, wonende te Amsterdam, als gerequesteerde in eerste aanleg, bij welke beslissing is afgewezen het verzoek van appellants q.q. tot herstel in de eigendom van 1 certificaat à 10 shares Shell Union Oil Corporation no. 127493 en G. Ch. van Sillevoldt q.q. in de eigendom van dat effect is hersteld, met bijkomende nadere voorzieningen;

- b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;
- c. een op 1-10-'50 ingekomen verweerschrift van G. Ch. van Sillevoldt q.q.;
- d. een op 1-10-'50 ingekomen verweerschrift van R. van Cutsem;

Gehoord Mr. O. A. van der Meer, candidaat-notaris, wonende te Wassenaar, gesubstitueerd gemachtigde van Sara Manheim en Saul Arons, echtelieden wonende te New York, en J. P. Wigt, wonende te Amsterdam, als gemachtigde van R. van Cutsem, ter zitting van de Raad op 27-11-'50, zijnde appellants aldaar niet verschenen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat de beide door appellants ingediende beroepschriften gelijklopend zijn, behoudens de aanhef daarvan, waar appellants zichzelf in het eerste beroepschrift aanduidt als „gemachtigde van wijlen zijn vader F. W. de Jong” en in het tweede beroepschrift als „enig erfgenaam van wijlen zijn vader F. W. de Jong”;

Overwegende dat de Raad het tweede beroepschrift, voorzover deze afwijking betreft, beschouwt als een aanvulling en verbetering van het eerste beroepschrift, dat tijdig is ingediend, terwijl door geïntimeerden niet is bestreden dat appellants de enige erfgenaam van wijlen zijn vader F. W. de Jong is;

Overwegende dat blijkens overgelegde verklaring van erfrecht Sara Manheim, echtgenote van Saul Arons, wonende te New York, de enige erfgenaam is van wijlen haar vader E. Manheim, wiens akte van overlijden krachtens rechterlijke uitspraak in de registers van de Burgerlijke Stand te Westerbork is ingeschreven;

Overwegende dat de strekking van

het ingestelde beroep is dat de Afdeling Effectenregistratie bij de beslissing, waarvan beroep, de bepalingen van K.B. E 100 verkeerd heeft toegepast of geschonden door niet aan te nemen dat wijlen F. W. de Jong het bezit van het litigieuze effect anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende dat van Sillevoldt q.q. het beroep heeft bestreden en tot verwerping daarvan heeft geconcludeerd, daarbij mede een beroep doende op de bepaling van artikel 54, lid 1, sub c van K.B. E 100, terwijl van Cutsem zich, evenals in eerste aanleg, bereid heeft verklaard het litigieuze effect met de na de oorlog betaalbaar gestelde dividenden aan de gedeposedeerde af te geven, tegen overdracht van de vordering op L.V.V.S.;

Overwegende dat uit artikel 54, lid 1, sub c van K.B. E 100 volgt, dat, ook indien F. W. de Jong het bezit van het litigieuze effect anders dan op rechtmatige wijze mocht hebben verloren, appellants verzoek tot herstel niet voor toewijzing vatbaar is, indien blijkt, dat wijlen E. Manheim dit effect na 9-5-'40 te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen en het bezit daarvan vervolgens — later dan wijlen F. W. de Jong — anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende dat in eerste aanleg is beslist dat door van Sillevoldt q.q. aannemelijk is gemaakt, dat de Amsterdamsche Bank N.V. het litigieuze effect op 30-6-'41 voor wijlen E. Manheim heeft gekocht, dit stuk op 22-7-'41 aan hem heeft geleverd en het op 30-10-'41 namens hem heeft ingeleverd bij Liro, welke beslissingen in beroep door appellants niet zijn bestreden, terwijl uit de door van Sillevoldt q.q. in beroep overgelegde aankoopnota van de Amsterdamsche Bank N.V. d.d. 30-6-'41 blijkt, dat de aankoop van het effect door deze voor wijlen E. Manheim in regelmatig beursverkeer heeft plaats gehad, hetgeen overigens door appellants niet is bestreden;

Overwegende dat derhalve bij de beslissing, waarvan beroep, terecht aan de rechtverkrijgenden van wijlen E. Manheim herstel in de eigendom van het litigieuze effect is verleend, terwijl die beslissing niet anders zou behoren te luiden indien mocht komen vast te staan dat wijlen F. W. de Jong het bezit van dat effect vóór 30-10-'41 — volgens appellants stellingen op 30-6-'41 —

anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende dat mitsdien een nader onderzoek naar appellants grief tegen de bestreden beslissing onnodig is, nu die grief, ook indien mocht worden aangenomen dat wijlen F. W. de Jong, die zelf opdracht heeft gegeven tot de verkoop van het litigieuze effect door de Amsterdamsche Bank N.V., niettemin het bezit daarvan anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren niet tot vernietiging van de beslissing zou kunnen leiden;

Overwegende dat blijkens overgelegde vergunning van de Nederlandsche Bank N.V. d.d. 19-5-'51 no. 1349998 V aan van Cutsem vergunning is verleend om het litigieuze effect ter beschikking te stellen van Mevrouw S. Arons-Manheim in hare hoedanigheid van enig erfgenaam van wijlen E. Manheim, door dit effect te doen uitkeren aan een inleveringskantoor ter opname in een depot te haren name, indien en voorzover de rechter daartoe veroordeelt;

Overwegende dat derhalve behoort te worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep;
Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep;

Veroordeelt appellant in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van geïntimeerden gevallen, tot heden begroot aan de zijde van geïntimeerde G. Ch. van Sillevoldt q.q. op f 150,— en aan de zijde van geïntimeerde R. van Cutsem op f 10,—.

No. 52 170

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak AMSTERDAM, 12
Juni 1951, (Mrs. Sluis, Raedt en
Mijnssen).**

Het N.B.I. heeft de bij rechterlijk ge-
wijste vastgestelde alimentatie-uitke-
ring aan appelante beëindigd, omdat de
bepalingen van het Besluit Vijandelijk
Vermogen ingevolge Ministeriële Be-
schikking van 23 Mei 1949, 6e Afd. no.
2006 niet meer op haar gescheiden
echtgenoot (Hartman) van toepassing
zijn en heeft appellante voor haar ver-
haal verwezen naar Hartman zelf.

Appellante is van de weigering tot
voortzetting van de maandelijks uit-

kering van f 250,— in beroep gekomen,
onder meer stellende, dat op Hartman
geen verhaal mogelijk is en zij voor de
alimentatie-uitkering is aangewezen op
het vermogen van Hartman, dat op de
Staat is overgegaan.

Beslissing N.B.I. vernietigd. Een re-
delijk beleid van het N.B.I. brengt me-
de, dat onder de bestaande omstandig-
heden een bedrag van f 125,— aan ap-
pellante en van f 50,— ten behoeve
van haar minderjarige dochter worde
uitgekeerd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
art. 43; Besluit H 336, artt. 2 en 3.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het door *Lyna Diederika Dor-
hout*, wonende te Bergen, zowel voor
zichzelf als zoveel nodig in haar hoe-
danigheid van moeder-voogdes over
haar minderjarige, op 27 Juni 1935 te
Hoorn geboren dochter Anita, door
middel van haar gemachtigde Mr. F. A.
Bijvoet, op 9 October 1950 bij de Raad
ingediend verzoekschrift, zomede het
daartegen door het *Nederlandse Be-
heersinstituut* te 's-Gravenhage door
middel van zijn gemachtigde Mr. J. J.
B. van der Mandere ingediend ver-
weerschrift;

Gezien de verdere gedingstukken,
waaronder na te melden beslissing van
het Nederlandse Beheersinstituut, Bu-
reau Amsterdam, als vervat in zijn aan
verzoekster gericht schrijven van 18
September 1950, zomede het proces-
verbaal van de mondelinge behande-
ling dezer zaak ter zitting van de Raad
d.d. 20 Maart 1951;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende dat de Raad hiervoor
in de eerste plaats verwijst naar de als
hier ingelast te beschouwen inhoud van
voormelde gedingstukken, waaruit het
volgende hier afzonderlijk vermelding
verdient.

Verzoekster is bij haar verzoekschrift
in beroep gekomen van een beslissing
van het Nederlandse Beheersinstituut
— hierna te noemen N.B.I. — Bureau
Amsterdam, haar medegedeeld bij
schrijven van 18 September 1950, lui-
dende als volgt:

Onderwerp W. Hartman.

„Hierbij delen wij U mede, dat wij
genoodzaakt zijn tot stopzetting der
uitkering ad f 250,— aan alimen-

tatie per maand. Het beheer over het vermogen van Uw gewezen echtgenoot is door ons voorzover de bepalingen van het Ministerieel Besluit van 23 Mei 1949 dit toelaten door ons beëindigd en kan hij thans zelfstandig in zijn levensonderhoud voorzien, aangezien hij zijn handelingsbevoegdheid heeft weergekregen en vrijgave tot f 5.000,— aan hem heeft plaats gehad. Wij adviseren U dan ook U tot den Heer Hartman zelf te wenden voor de verdere betaling der alimentatie. Zijn laatst bekende adres is Pelmolenplantsoen 5, Utrecht"

Als toelichting op dit beroep voert zij in haar verzoekschrift zakelijk ondermeer aan:

dat bij in de registers van de Burgerlijke Stand ingeschreven verstekvonnis der Arrondissements Rechtbank te Alkmaar d.d. 27 Maart 1941 echtscheiding is uitgesproken tussen haar en Willem Hartman, thans wonende te Utrecht, en deze Hartman is veroordeeld om haar maandelijks tot haar levensonderhoud uit te keren een bedrag van f 200,—, terwijl Hartman zich voorts bij een met haar gesloten overeenkomst van 31 Januari 1941 heeft verbonden om, zo zij tot voogdes over het uit der partijen huwelijk geboren kind Anita mocht worden benoemd, hetgeen bij beschikking van genoemde Rechtbank d.d. 24 April 1941 is geschied, haar in die hoedanigheid maandelijks voor kosten van opvoeding en levensonderhoud van dit kind f 50,— uit te keren;

dat het vermogen van Willem Hartman, die bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam terzake van het misdrijf van artikel 101 Wetboek van Strafrecht is veroordeeld ingevolge het bepaalde bij het Besluit Vijandelijk Vermogen van rechtswege aan de Staat in eigendom is overgegaan;

dat het Nederlandse Beheersinstituut over het tijdvak vanaf de internering van Willem Hartman kort na de bevrijding tot September 1950 f 250,— per maand, laatstelijk in drie-maandelijke termijnen van f 750,—, aan appellante voor haar levensonderhoud en de kosten van onderhoud en opvoeding van haar kind Anita heeft uitgekeerd, doch deze uitkering blijkens voormeld

schrijven van 18 September 1950 heeft stopgezet;

dat Willem Hartman zich in October 1949 bij verzoekschrift heeft gewend tot de Arrondissements-Rechtbank te Alkmaar met het verzoek om de hem bij vonnis dier Rechtbank van 27 Maart 1941 opgelegde uitkering van f 200,— per maand op te heffen, op grond dat hij geen vermogen en geen inkomen meer had;

dat de Rechtbank dat verzoek heeft toegewezen, bij beschikking van 8 Juni 1950, waartegen appellante zich in hoger beroep heeft voorzien bij het Gerechtshof te Amsterdam, alwaar dit beroep reeds aanhangig was, toen gemelde beslissing van het N.B.I. d.d. 18 September 1950 afkwam en dit Gerechtshof op verzoek van appellante de behandeling dier zaak heeft aangehouden totdat de Raad voor het Rechtsherstel op appellantes beroep tegen die beslissing van het N.B.I. zal hebben beslist;

dat zij — appellante — van mening is, dat in overeenstemming met het tot September 1950 door het N.B.I. ingenomen standpunt en met de bedoelingen van den Wetgever, zoals blijkende uit de ter bescherming van de belangen van derden gegeven regeling van artikel 25 e.v. van het Besluit Vijandelijk Vermogen en van het Besluit van 27 September 1947 II 336 moet worden aangenomen, dat de op Willem Hartman rustende verplichting tot betaling van gemelde alimentatie-uitkeringen mede op diens aan de Staat in eigendom overgegaan vermogen is blijven rusten, in dier voege, dat de alimentatie-gerechtigden die alimentatie op dat vermogen kunnen verhalen, althans in elk geval zolang en voorzover zij die alimentatie behoeven en zij deze niet op Willem Hartman zelf kunnen verhalen;

dat appellante en haar genoemd kind voor de voorziening in hun levensonderhoud en in de kosten van opvoeding van dat kind vrijwel uitsluitend zijn aangewezen op gemelde alimentatie-uitkeringen, en verhaal op Willem Hartman — buiten zijn aan de Staat in eigendom overgegaan vermogen — thans niet mogelijk is;

dat het N.B.I. daarom de uitkering niet had mogen stopzetten op de enkele grond, dat Willem Hartman, die inmiddels uit de internering is ontslagen, en aan wien ingevolge de Ministeriële Beschikking d.d. 23 Mei 1949, 6e Afdeling no. 2006 en het daarbij aansluitende

tend Besluit van het N.B.I. d.d. 1 Juni 1949 f 5.000,— van gemeld vermogen is vrijgegeven, geacht moet worden zelfstandig in zijn levensonderhoud te kunnen voorzien;

Op deze gronden heeft appellante onder overlegging van enige stukken verzocht, dat de Raad voor het Rechts-herstel. Afdeling Rechtspraak, meer-gemelde beslissing van het N.B.I., Bureau Amsterdam van 18 Sept. 1950 zal vernietigen en zal bepalen, dat maandelijks aan appellante tot haar levensonderhoud en dat van haar dochter tje Anita respectievelijk f 200,— en f 50,— totaal f 250,— door het Nederlands Beheersinstituut uit het aan de Staat der Nederlanden vervallen vermogen van Willem Hartman en uit het hieruit voortspruitend inkomen zal worden uitgekeerd, althans zodanige beslissing zal nemen als de Raad voor het Rechts-herstel. Afdeling Rechtspraak, naar bevind van zaken rechtens zal oordelen, kosten rechtens;

Het N.B.I. heeft bij zijn verweerschrift de vordering van appellante bestreden met een beroep op gemelde Ministeriële Beschikking van 23 Mei 1949 en gemeld Besluit van het N.B.I. d.d. 1 Juni 1949, waaruit zou volgen, dat vanaf 4 December 1949 de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen niet meer van toepassing waren op na dien datum ten laste van Hartman komende verplichtingen, evenmin als op hun na dien datum toekomende rechten en dat de sinds die datum nog gedane uitkeringen geheel onverplicht zijn geschied, met conclusie dat de Raad appellante in haar verzoek niet ontvankelijk zal verklaren, althans dit zal afwijzen.

Partijen hebben hun standpunt bij de mondelinge behandeling op 20 Maart 1951 door hun raadslieden nader doen toelichten.

In Rechte:

Overwegende dat onbetwist ten processe vaststaat, dat bij in de Registers van de Burgerlijke Stand ingeschreven verstekvonnis der Arrondissements-Rechtbank te Alkmaar d.d. 27 Maart 1941 echtscheiding is uitgesproken tussen appellante en Willem Hartman;

dat Willem Hartman ingevolge dat vonnis aan appellante een alimentatie van f 200,— per maand moet betalen, terwijl hij zich daarnevens bij overeenkomst van 31 Januari 1941 in verband

met die echtscheiding heeft verbonden, tot betaling van een alimentatie van f 50,— per maand ten behoeve van het uit zijn huwelijk met appellante geboren kind Anita;

dat Willem Hartman in October 1949 heeft verzocht om intrekking van de hem bij gemeld vonnis opgelegde alimentatie-uitkering aan appellante welk verzoek door de Arrondissements-Rechtbank te Alkmaar bij beschikking van 8 Juni 1950 is toegewezen, van welke beschikking appellante in hoger beroep is gekomen bij het Gerechtshof te Amsterdam, hetwelk daarop nog niet heeft beslist;

dat Willem Hartman onherroepelijk is veroordeeld wegens het misdrijf van artikel 101 Wetboek van Strafrecht en zijn vermogen ingevolge de beslissingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen als vijandelijk vermogen op de Staat in eigendom is overgegaan;

dat Willem Hartman, die van kort na de bevrijding tot omstreeks eind 1949 als politiek delinquent van zijn vrijheid beroofd is geweest, ingevolge de Ministeriële Beschikking d.d. 23 Mei 1949 6e Afdeling no. 2006 en het daarbij aansluitend Besluit van het N.B.I. d.d. 11 Juni 1949 sinds December 1949 geen vijandelijk onderdaan meer is;

dat ingevolge diezelfde beschikking en dat Besluit f 5.000,— van zijn op de Staat in eigendom overgegaan vermogen is vrijgegeven, terwijl zijn vermogen voor het overige — ten belope van ruim f 70.000,— als vijandelijk vermogen van de Staat onder het beheer van het N.B.I. is gebleven;

dat het N.B.I. over het tijdvak sedert Hartmans internering tot 18 September 1950 aan appellante en haar dochter voorzeggde alimentatie ad f 200,— en f 50,— per maand heeft uitgekeerd, doch deze sindsdien heeft stopgezet;

Overwegende dat in de eerste plaats moet worden onderzocht of juist is het verweer van het N.B.I. dat appellante en haar dochter terzake van de door Willem Hartman aan hen verschuldigde alimentatie generlei aanspraak kunnen doen gelden op het als voormeld niet vrijgegeven deel van Hartmans, op de Staat in eigendom overgegaan, vermogen, nu Hartman sinds December 1949 geen vijandelijk onderdaan meer is;

Overwegende hieromtrent, dat vooropgesteld dient te worden, dat — zoals het N.B.I. zelf toegeeft — de bepalingen van het Besluit Vijandelijk

Vermogen nog van toepassing zijn op het niet vrijgegeven deel van Hartmans, overeenkomstig de bepalingen van dat Besluit op de Staat in eigendom overgegaan vermogen, en dat dit vermogen nog onder het beheer van het N.B.I. staat;

dat onder meer in de artikelen 3, junctis 25 e.v. van gemeld Besluit tot uitdrukking is gebracht, dat de eigendomsovergang op de Staat van het ingevolge dat Besluit beslagen Vijandelijk Vermogen beperkt wordt door daarop door het Beheersinstituut erkende rechten en aanspraken van derden;

dat hieruit volgt, dat het N.B.I. bij het beheer van zodanig vermogen met de rechten en aanspraken, welke derden daarop kunnen doen gelden, zodanig rekening zal moeten houden als een redelijk beleid medebrengt;

dat er in beginsel geen reden bestaat om hierbij een uitzondering te maken voor rechten en aanspraken op alimentatie, ook al moge het waar zijn, dat deze wegens hun bijzondere aard moeilijk voor een erkenning in één bedrag overeenkomstig de procedure van de artikelen 25 e.v. van het Besluit in aanmerking kunnen komen;

dat integendeel een behoorlijk beleid voor het N.B.I. de plicht kan medebrengen om tijdens het beheer verschijnende alimentatie-termijnen naar gelang van de omvang van het beheerd vermogen en eventuele andere in aanmerking komende omstandigheden ten laste van dit vermogen te erkennen en uit te keren;

dat dit — voor wat betreft de alimentatie van het kind Anita te meer klemt, gezien artt. 1195 sub 6 B.W., juncto art. II A sub b van de Ministeriële Beschikking d.d. 4 October 1950 Ned. Staatscourant 9 October 1950 no. 196;

dat het N.B.I. trouwens deze verplichting in het onderhavige geval tot 4 December 1949 zelf heeft erkend en — zij het volgens het N.B.I. sinds 4 December 1949 onverplicht — tot 18 September 1950 heeft nagekomen;

dat het N.B.I. van oordeel is, dat bedoelde verplichting niet meer op hetzelfde rust, omdat Hartman ingevolge de reeds genoemde Ministeriële Beschikking en het daarbij behorend Besluit van het N.B.I. sinds December 1949 geen vijandelijk onderdaan meer is, en dat dus de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen niet meer

van toepassing zijn op sindsdien ten laste van Hartman komende verplichtingen evenmin als op hem sindsdien toekomende rechten;

dat het N.B.I. hierbij echter voorbijziet, dat weliswaar de sinds December 1949 verschenen alimentatie-termijnen eerst nadien opeisbaar zijn geworden, doch dat Hartmans verplichting tot betaling dier alimentatie-gelden is gegrond op gemeld reeds in 1941 uitgesproken echtscheidingsvonnis en de in dat jaar door hem met appellante gesloten overeenkomst, welke verplichting zolang zij niet overeenkomstig het bepaalde in artikel 471 B.W. is gewijzigd of ingetrokken, nog voortbestaat;

dat echter, ook afgezien hiervan, de enkele omstandigheid, dat Hartman sedert December 1949 geen vijandelijk onderdaan meer is, en daarbij f 5000,— van zijn vermogen is vrijgegeven, zonder meer niet medebrengt, dat appellante en haar dochter voor een alimentatie-uitkering uit het nog onder beheer van het N.B.I. gebleven deel van Hartmans vermogen niet meer in aanmerking zouden kunnen komen;

dat het ook hier weer een kwestie van beoordeling van redelijk beleid is, of en in hoeverre zodanige uitkering behoort te geschieden;

dat voor het toeleggen van zodanige uitkering uit het nog onder beheer gebleven deel van Hartmans, op de Staat in eigendom overgegaan vermogen, met name ook de op Hartman zelf rustende alimentatie-verplichting geen beletsel behoeft op te leveren, daar de door het N.B.I. te betalen uitkering, uiteraard mede afhankelijk zal zijn van de verhaalsmogelijkheden, die Hartman zelf biedt;

Overwegende dat hierna nog moet worden onderzocht of en in hoever een redelijk beheersbeleid voor het N.B.I. in het onderhavige geval de verplichting medebracht en brengt om ook na 18 September 1950 met een uitkering van alimentatie aan appellante en haar dochter voort te gaan;

Overwegende hieromtrent dat aan de hand van de door appellante bij haar verzoekschrift overgelegde rapporten van de Armenraden te Utrecht en Alkmaar en bij gebreke van bestrijding van de zijde van het N.B.I. als vaststaande kan worden aangenomen, dat Willem Hartman praktisch vooralsnog geen verhaalsmogelijkheid biedt, daar hij sinds zijn vrijlating in December 1949 nog niet is geslaagd in het vinden

van een nieuwe werkkring, terwijl in verband met zijn leeftijd en antecedenten te vrezen staat, dat hij daarin ook niet gemakkelijk zal slagen, en dat hij, Hartman, ook geen andere inkomsten of voldoende vermogen heeft;

dat anderzijds appellante over een kapitaalje van circa f 13.000,— beschikt, uit de rente waarvan zij nog niet kan voldoen de jaarpremie ad f 366,60 van de door haar op het leven van Willem Hartman gesloten lijfrenteverzekering van f 1.400,— per jaar;

dat zij aan huur wekelijks f 12,50 betaalt, waartegenover zij uit onderverhuur circa f 10,— per week ontvangt, en in de zomermaanden nog f 4,— per week extra, terwijl zij geen andere inkomsten heeft;

dat Anita nog schoolgaand is;

dat voorts onbetwist vaststaat, dat het onder het beheer van het N.B.I. staand vermogen van Hartman nog ruim f 70.000,— beloopt;

Overwegende dat de Raad, gelet op een en ander van oordeel is, dat onder de bestaande omstandigheden het N.B.I. in redelijk beleid voorlopig een uitkering van f 125,— aan appellante en van f 50,— aan haar dochter zal dienen toe te leggen, met terugwerkende kracht tot 18 September 1950, waarbij verrekend zal kunnen worden hetgeen appellante ingevolge tijdelijke regeling met het N.B.I. inmiddels sedert 18 September 1950 reeds heeft ontvangen;

Overwegende dat uit het vorenoverwogene volgt, dat de beslissing waarvan beroep, moet worden vernietigd en als volgt behoort te worden beslist;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam, van 18 September 1950, waarvan beroep;

Bepaalt dat het Nederlandse Beheersinstituut maandelijks uit het onder zijn beheer staand, aan de Staat der Nederlanden vervallen, vermogen van Willem Hartman dan wel uit de opbrengst daarvan vanaf 18 September 1950 zal uitkeren voor levensonderhoud van appellante f 125,— en voor kosten van onderhoud en opvoeding van haar dochter Anita een bedrag van f 50,—, alzo f 175,— per maand in totaal;

Ontzegt het meer of anders gevorde;

Veroordeelt het Beheersinstituut in

de kosten van dit geding tot aan deze uitspraak aan de zijde van appellante begroot op f 125,—.

No. 52 171

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 9 9 Juli 1951. (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Dijksterhuis en Craandijk).

Geïntimeerde heeft het effect verloren door een gepleegde overval in zijn huis door een knokploeg van de illegaliteit. Is het betwiste effect voor geïntimeerde anders dan op rechtmatige wijze verloren gegaan? Omstandigheden, waardoor een dergelijke overval niet onrechtmatig kan worden geacht, niet aanwezig bevonden.

De gronden voor appel genoemd in art. 68 5e lid E 100 ontbreken. Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 22 December 1950 ter Griffie ingekomen verzoekschrift van J. B. van der Aar, wonende te Haarlemmerliede, raadsman Mr. A. H. van Namen, advocaat te Amsterdam, waarbij hij in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van den Raad van 23 November 1950;

Gezien het schriftelijk antwoord van gerequesteerde F. A. J. Duller Jr., wonende te Haarlem;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van den Raad van 4 Juni 1951;

Overwegende:

dat bij de beroepen beslissing gerequesteerde is hersteld in de eigendom van een aandeel Nederlandse Vliegtuigfabriek Fokker nr. 2389, waarvan gerequesteerde in bezettingstijd het bezit had verloren doordat hem dit bij een inval van een groep leden van de illegaliteit is ontnomen;

dat naar appellant stelt de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte heeft aangenomen, dat er voor de illegaliteit generlei rechtsgrond bestond om gelden of effecten bij een particulier in beslag te nemen en dat de illegaliteit over voldoende bronnen beschikte, waaruit zij op rechtmatige wijze kon

putten ter dekking van haar financiële behoeften;

dat de Afdeling hierbij uit het oog heeft verloren, dat de rechtmatigheid van een dergelijk optreden gegrond is op het nationaal belang;

dat appellant de Raad enige bescheiden overlegt, waaruit blijkt, dat de illegaliteit te Haarlem destijds niet over voldoende eigen middelen beschikte, zodat men genoodzaakt was zich ter wille van het te verrichten werk op andere wijze van middelen te voorzien;

dat het onderhavige effect is afgedragen aan den leider van een knokploeg, J. van Meeteren, en vervolgens is te gelde gemaakt waarna het, na enige keren van eigenaar te zijn verwisseld, in het bezit van appellant is gekomen;

dat de Afdeling door haar onjuiste beoordeling van voornoemde omstandigheden de wettelijke bepalingen verkeerd heeft toegepast, althans een onredelijke of onbillijke beslissing heeft genomen, zodat appellant recht heeft de vernietiging daarvan te verzoeken en alsnog in de eigendom van het litigieuze effect te worden hersteld;

dat geïntimeerde zich tegen de vordering van appellatant heeft verzet en heeft staande gehouden, dat hij het bezit van het effect op onrechtmatige wijze heeft verloren, aangezien, indien al in het algemeen een optreden der illegaliteit ter verkrijging van geldmiddelen voor haar arbeid geoorloofd mag heten, in het onderhavige geval niet is gebleken, dat het hier een „officiële” overval betrof en zeer goed mogelijk is, dat de plegers van de overval ten eigen bate optraden;

dat geïntimeerde voorts blijft betwisten dat appellatant het effect te goeder trouw heeft verkregen;

Overwegende:

dat in de eerste plaats dient te worden onderzocht, of geïntimeerde terecht heeft gesteld zijn bezit van het onderhavige effect anders dan op rechtmatige wijze te hebben verloren;

dat omtrent dit bezitsverlies het navolgende is gebleken:

omstreeks November 1944 is door enige mannen, over wier persoon niets bekend is, doch van wie mag worden aangenomen, dat zij behoorden tot de illegaliteit, een inval bij geïntimeerde gedaan, bij welke gelegenheid hem o.a. een trommeltje, waarin zich het onder-

havige effect bevond is afhandig gemaakt. Nadien is dit effect ter hand gesteld aan J. van Meeteren, toenmaals leider van een Knokploeg. Niet is gebleken, dat deze laatste opdracht tot de overval had gegeven, terwijl voorts vaststaat, dat de toenmalige Plaatselijke Commandant der Binnenlandse Strijdkrachten te Haarlem geen toestemming tot de overval had gegeven en zijn commando ook in de afwikkeling niet is gekend. Het staat niet vast, of de opbrengst van het verkochte effect ten goede is gekomen aan de algemene geldmiddelen door illegaliteit, dan wel of één of meer der betrokkenen in privé van de opbrengst hebben geprofiteerd. De integriteit echter van den genoemden leider J. van Meeteren staat boven elke twijfel.

Het effect in quaestie is door appellatant verkregen van A. Bagnay te Heemstede, die het op zijn beurt had ontvangen van J. Kroon te Haarlem. Deze laatste kocht het van A. M. Rozenhart, eigenaar van een „Shell Station” te Haarlem, die het vanwege de K.P. te gelde zou hebben gemaakt.

Voorts staat uit door geïntimeerde gedane en door appellatant niet weersproken mededelingen vast, dat geïntimeerde, die na de bevrijding verdacht werd van collaboratie, voorwaardelijk buiten vervolging is gesteld onder oplegging van een boete van f 750,—;

dat in bezettingstijd de „illegaliteit” zeer belangrijke diensten aan de Nederlandse zaak heeft bewezen en met name de binnenlandse strijdkrachten, waarin de knokploegen waren georganiseerd, onder zeer groot risico voor zichzelf, daden hebben verricht, welke het Nederlandse volk in dankbaarheid dient te gedenken;

dat de omstandigheden, waaronder deze illegale strijders werkten, medebrachten, dat zij zich fondsen verschafte om hun arbeid mogelijk te maken en zich daartoe somtijds van middelen hadden te bedienen, die in het normale verkeer onrechtmatig zijn, doch waaraan wegens de toenmalige noodtoestand dit onrechtmatige karakter wordt ontnomen;

dat in het onderhavige geval de overval is geschied op initiatief van één of meer der individuele leden van een verzetsgroep, immers niet is gebleken, dat de leider dezer groep tot dit optreden opdracht had gegeven, en vaststaat, dat de plaatselijke commandant

der B.S. te Haarlem daarvan geheel onkundig was;

dat daarom ernstige twijfel bestaat aangaande de aard van deze overval, welke twijfel wordt vergroot door een mededeling van den Officier van Justitie te Haarlem, dat onder de dek-mantel der illegaliteit ook wel toe-eigeningen ten eigen bate plaatsvonden;

dat bovendien het geval zich kan voordoen, dat een optreden, waarbij de illegaliteit zich middelen verschaft te kosten van een tegenover de Nederlandse gemeenschap vijandig staand of als zodanig bij geruchte bekend staand persoon, hetwelk aanvankelijk en beoordeeld onder de toenmaals bekende — ware of vermeende — houdingen, geoorloofd en dus niet onrechtmatig mocht schijnen, in het licht van later onderzochte feiten ongemotiveerd mag worden genoemd;

dat dit laatste met betrekking tot de overval bij geïntimeerde het geval is, daar zijn handelingen in bezettingstijd hem niet zwaarder zijn aangerekend, dan tot uitdrukking komt in de hem opgelegde boete van f 750,—;

dat de Raad op grond van vorenstaande overwegingen tot de slotsom komt, dat geïntimeerde het onderhavige effect anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

dat de Raad, ten aanzien van de vraag of appellant gemeld effect te goeder trouw heeft verkregen, overneemt de daarop betrekking hebbende gronden van de uitspraak der Afdeling Effectenregistratie;

dat mitsdien bij afwezigheid van een der in art. 68, 5e lid, E 100 genoemde gronden de in appèl ingestelde vordering niet kan slagen;

Rechtdoende:

Ontzegt appellant zijn vordering in appèl en bekrachtigt de uitspraak waarvan beroep;

Veroordeelt appellant in de kosten dezer procedure aan de zijde van geïntimeerde tot op deze uitspraak begroot op f 50,—.

No. 52 172

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 7 Mei 1951. (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Ingevolge de Deviezenbekendmaking 4/43 van 20 Mei 1943 is het begrip buitenlandse effecten uitgebreid tot certi-

ficaten van buitenlandse effecten.

Bij de aankoop op 7 Mei 1943 van het ten processe bedoelde certificaat was derhalve geen deviezenvergunning vereist en werd dit certificaat niet als een buitenlands effect beschouwd.

De beslissing van de Afd. Effectenregistratie, ten onrechte gebaseerd op de aankoop van het certificaat als buitenlands effect zonder deviezenvergunning, vernietigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 21 December 1950 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van *J. P. Hörchner*, wonende te Baarn (gemachtigde Mr. Grosheide, advocaat te Amsterdam) waarbij hij in beroep komt van een uitspraak van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 24 November 1950;

Gezien het schriftelijk antwoord van gerequesteerde de *Erven Alex Bouman*, domicilie kiezende te Utrecht ten kantore van hun gemachtigde Mr. Estrella C. Simons;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 2 April 1951;

Overwegende dat bij de beroepen uitspraak gerequesteerden zijn hersteld in de eigendom van een certificaat à £ 500 Peruvian Corporation Ltd. no. 3658 toebehoort hebbend aan hun rechtsvoorganger, hetwelk verzoeker op 7 Mei 1943 door aankoop ter beurze van Amsterdam heeft ontvangen;

Overwegende dat in de uitspraak, waarvan beroep wordt overwogen, dat verzoeker dit effect niet zonder nader onderzoek naar de herkomst had mogen aanvaarden, omdat het hier betrof een certificaat van een buitenlands aandeel, dat ter beurze niet mocht worden verhandeld zonder deviezenvergunning afgegeven aan de verkoper, voorts dat in casu zulk een deviezenvergunning vermoedelijk niet heeft bestaan en dat, nu verzoeker zonder zodanige vergunning kocht, hij zonder nader onderzoek naar de herkomst niet het redelijk vermoeden kan hebben gehad, dat het stuk niet uit geroofd bezit afkomstig was;

Overwegende dat het beroep hierop gegrond is, dat deze overweging feitelijk onjuist zou zijn, omdat, gelijk uit een door verzoeker overgelegd schrijven van de Vereniging voor de Effectenhandel eerst vanaf 20 Mei 1943 certificaten van buitenlandse (andere dan

Amerikaanse) effecten als buitenlandse effecten werden beschouwd;

Overwegende dat gerequesteerden zich ten aanzien van de in dat schrijven vervatte verklaring hebben gereferreed aan 's Raads oordeel;

Overwegende hieromtrent, dat bijkens de Deviezenbekendmaking 4/43 van 20 Mei 1943 en op die dag in werking getreden het begrip buitenlandse effecten werd uitgebreid tot door ingezetenen uitgegeven certificaten van buitenlandse effecten, onder welke categorie het onderhavig effect valt;

Overwegende dat nu bedoeld effect vóór 20 Mei 1943 niet als een buitenlands effect in de zin van de Deviezenbeschikking 1941 werd beschouwd, dit stuk op 7 Mei 1943 zonder deviezenvergunning ter beurze kon worden verhandeld;

Overwegende dat de Afdeling Effectenregistratie derhalve ten onrechte uit het feit, dat verzoeker dit stuk zonder deviezenvergunning heeft gekocht een vermoeden ten nadele van zijn goede trouw heeft afgeleid;

Overwegende dat nu de enige grond, waarop de beslissing, waarvan beroep steunt, daaraan is ontvallen, deze niet in stand kan blijven;

RECHTDOENDE:

Vernietigd de uitspraak, waarvan beroep;

en opnieuw RECHTDOENDE:

Wijst de in prima ingestelde vordering af;

Veroordeelt gerequesteerden in de kosten van het beroep, tot aan deze uitspraak aan zijde van verzoeker begroot op f 100,—.

No. 52 173

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 9 Juli 1951. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuwkuyk).

Appellant heeft hoger beroep ingesteld tegen een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie, waarbij aan hem bewijs is opgelegd, dat hij zijn bezit anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren, zonder een onderzoek in te stellen naar de wijze van bezitsverrijking van geïntimeerde.

Appellant heeft niet aannemelijk kunnen maken, dat hij zijn bezit anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren, zodat hem geen herstel in de eigendom van het effect kan worden verleend. Bij de vraag aan wie de

eigendom wel wordt toegekend, heeft appellant geen belang.

Beslissing waarvan beroep bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 54, 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gezien een op 20 Mei 1950 bij gemelde Afdeling ingekomen verzoekschrift van A. Koops, wonende te 's-Gravenhage, als bewindvoerder van *Mevrouw S. Gompels-Rosenbach*, wonende te 's-Gravenhage, waarbij beroep is ingesteld tegen een beslissing der Afdeling Effectenregistratie d.d. 28 April 1950 gewezen tussen hem en de firma *Herman Cohen en Zn.*, gevestigd te Amsterdam en bij welke beslissing laatstgenoemde hersteld is in de eigendom van één cert. à f 1.000,— Lever Brothers & Unilever no. 91673;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord partijen;

Gezien de overige stukken;

Overwegende dat appellant als grief tegen de beroepen beslissing aanvoert, dat de Afdeling Effectenregistratie de bepalingen van het K.B. E 100 met name art. 54 heeft geschonden, door niet een onderzoek in te stellen naar de goede trouw van geïntimeerde doch in stede daarvan eerst aan appellant bewijs op te leggen ten aanzien van het verlies van het effect;

Overwegende, dat ten einde in de eigendom hersteld te worden de vroegere bezitter krachtens art. 54 K.B. E 100 aan verschillende vereisten moet voldoen, onder anderen aan deze dat aannemelijk wordt gemaakt dat hij het bezit anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende, dat nu appellant zulks niet aannemelijk heeft gemaakt, aan appellant geen herstel in de eigendom kan verleend worden; waaraan de wijze waarop verweerder het bezit verkregen heeft, niets kan veranderen, terwijl appellant — nu hij niet in de eigendom hersteld wordt — geen belang heeft bij de vraag aan wien wel de eigendom wordt toegekend;

Overwegende, dat appellant dus bij de grief geen belang heeft;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beroepen beslissing. Veroordeelt appellant in de kosten van het hoger beroep, aan de zijde van verweerder tot heden begroot op f 25.—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	194
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	194
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	203
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/174 t/m 52/180	pag. 449 t/m 464

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 228. Voorlopige stukkenverklaringen.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel maakt onder verwijzing naar de Zevenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer, gepubliceerd in haar Mededeling no. 226 (Prijscourant van 18 December 1951), bekend, dat voorlopige stukkenverklaringen met *rode stempelopdruk van het Centraal Bureau voor Effectenregistratie*, voorzover de daarin vermelde datum *later dan 21 Maart 1952 ligt*, slechts als waarmerk voor een effect kunnen gelden, indien de in de rode stempelopdruk vervatte mededeling door het Centraal Bureau voor Effectenregistratie is ondertekend.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat een voorlopige stukkenverklaring als vorenbedoeld uiteraard slechts als waarmerk voor een effect geldt tot de in de vorenbedoelde stempelopdruk vermelde datum, aangezien vanaf deze datum verwisseling der voorlopige stukkenverklaring in een definitieve mogelijk is.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 152. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 12 Februari 1952. (Volledige Afdeling).

Herstel van de vroegere bezitter in de eigendom van certificaten van Amerikaanse effecten, welke op 10 Mei 1944 voor de tegenwoordige bezitter zijn gekocht op een openbare effectenveiling door bemiddeling van de veilinghouder.

In de zaak:

M. de Kadt,

Gemachtigde: *Mr. M. Knap, verzoeker*

contra:

J. van Dijk,

Gemachtigde: *Mr. H. Spoor, verweerder*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing;

Gezien de stukken, gehoord partijen alsmede de getuigen Mr. G. L. Muller, J. J. Goedhart en J. v. d. Grampel;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat verzoeker vóór 10 Mei 1940 eigenaar was van 3 cert. à 10 shares Arkansas Natural Gas Corp. no. 4373, 4315 en 4421 en het bezit daarvan sindsdien op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren, te weten door inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatiestraat te Amsterdam; en voorts dat verweerder voornoemde effecten op 10 Mei 1944 heeft verkregen door bemiddeling van de firma Werner & Co., die op haar beurt verweerder's opdracht liet uitvoeren door de firma D. W. Brand op een door laatstgenoemde firma gehouden openbare effectenveiling d.d. 10 Mei 1944;

Overwegende, dat verzoeker ter toelichting van zijn verzoek om rechtsherstel zakelijk onder meer heeft aangevoerd, dat het publiekelijk veilen van certificaten van Amerikaanse effecten niet normaal gebruikelijk was en dat men derhalve, toen zulks bleek te geschieden, een verhoogd risico nam door de stukken in bezettingstijd op een veiling te kopen; dat een onderzoek naar

de herkomst bij een veiling gemakkelijker was dan bij normaal beursverkeer, aangezien reeds enige dagen vóór de veiling veilingboekjes werden uitgegeven, waarin de effecten en de kavelingen derzelve stonden vermeld; dat verweerder bij het meest summiere onderzoek onmiddellijk zou zijn gebleken, dat de onderhavige certificaten waren ingebracht door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat; voorts dat verweerder, zelfs indien hij er in mocht slagen zijn goede trouw bij de verkrijging aannemelijk te maken, toch niet zou voldoen aan art. 53, 2e lid, sub c, aangezien hij de litigieuze effecten niet onder bezwarende titel heeft verkregen; dat krachtens art. 1. sub 8 niet alleen een verkrijging zonder tegenpraestatie maar ook een verkrijging, die voortspruit uit een overeenkomst, welke kennelijk niet ten volle mede in het belang van de vervreemder is gesloten, een verkrijging om niet is; dat art. 1, sub 8, kennelijk is gedacht voor alle gevallen, waarin tijdens de bezetting onder dwang van de vijand een overeenkomst is aangegaan, zodat hetgeen door een zodanige overeenkomst is verkregen als verkrijging om niet moet worden aangemerkt;

Overwegende, dat verweerder hiertegen o.m. heeft aangevoerd, dat de verkrijger in regelmatig beursverkeer — d.i. ook de verkrijger op een in Nederland gehouden openbare effectenveiling — van een effect aan toonder vermoed wordt te goeder trouw te zijn;

Dat daartegen de mogelijkheid van tegenbewijs openstaat; dat dit tegenbewijs niet geacht kan worden geleverd te zijn door de algemene bekendheid, dat er ook op veilingen vele geroofde stukken werden verhandeld; dat ook de omstandigheid, dat de veilinghouder i.c. tevens als onderlasthebber van verweerder is opgetreden verweerder niet te kwader trouw doet zijn, aangezien de veilinghouder, aan wie zeer vele opdrachten tot aankoop ter veiling werden gegeven, krachtens de reglementen en gebruiken gehouden was deze opdrachten uit te voeren; dat de veilinghouder het meest van alle commissionairs in een dwangpositie was en in allen dele was aangewezen op nakoming van de geldende reglementen en gebruiken; dat derhalve de firma Brand als onderlasthebber van verweerder niet geacht kan worden te kwader trouw te zijn geweest bij de verkrijging van het litigieuze effect;

Overwegende, dat in de eerste plaats dient te worden onderzocht, of het door verzoeker op art. 1, lid 8, van het Besluit herstel rechtsverkeer gedane beroep terzake van de verkoop van het litigieuze effect door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat te Amsterdam (verder te noemen Liro) als terzake dienende moet worden beschouwd;

dat voornoemd artikel een verkrijging om niet definieert als een verkrijging, waarvoor geen tegenpraestatie is verricht, alsmede een verkrijging, die voortspruit uit een overeenkomst, welke kennelijk niet ten volle in het belang van de vervreemder is gesloten;

Dat in casu zeker geen sprake is van een verkrijging, waarvoor geen tegenpraestatie is verricht:

Dat echter ook het tweede deel van art. 1, sub 8, in het onderhavige geval geen toepassing kan vinden, aangezien dit naar het oordeel van de Afdeling geen betrekking heeft op de vraag, of het door een onrechtmatig aangestelde beheerder, zoals in casu Liro, gevoerde beleid in het algemeen al dan niet in het belang van de gedeposeerde was, maar uitsluitend op de vraag of de verkoop plaats vond zonder een volwaardige tegenpraestatie; dat de onderhavige bepaling ook geen betrekking heeft op de vraag of de door de onrechtmatig aangestelde beheerder bedongen en ontvangen tegenpraestatie door deze aan de gedeposeerde is verantwoord; dat art. 1, lid 8, slechts doelt op de inhoud van het contract; dat dit artikel dan ook niet mag worden uitgebreid tot een vervreemding tegen een volwaardige tegenpraestatie, zoals die in casu door Liro is gedaan;

Dat derhalve het door verzoeker op art. 1, lid 8, gedane beroep niet terzake dienende is, zodat thans nog slechts dient te worden onderzocht of verweerder het litigieuze effect te goeder trouw heeft verkregen;

Overwegende dienaangaande, dat verweerder het onderhavige effect heeft verkregen door aankoop op een openbare effectenveiling door bemiddeling van de firma Werner & Co., die op haar beurt verweerder's opdracht liet uitvoeren door de veilinghouder, de firma D. W. Brand;

Dat krachtens art. 53, lid 4, van het Besluit herstel rechtsverkeer de verkrijger op een openbare effectenveiling wordt vermoed te goeder trouw te zijn; dat dit vermoeden echter wijkt, zodra gemis aan goede trouw vaststaat; dat zulks in casu het geval is;

Dat toch de firma Brand, verweerder's onderlasthebber, ten tijde van de verkrijging van het litigieuze effect wist, dat dit afkomstig was van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat; dat ingevolge art. 53, lid 5, de wetenschap van de firma Brand, ook die, welke zij als veilinghouder had verkregen, geldt als wetenschap van verweerder, zodat verweerder niet geacht kan worden bij de verkrijging van het litigieuze effect te goeder trouw te zijn geweest, tenzij door de firma Brand een beroep kan worden gedaan op een voor haar krachtens de voor haar geldende reglementen en gebruiken bestaande gehoudenheid tot het uitvoeren van de kooporder van verweerder;

Dat de firma Brand, deze kooporder aanvaard hebbende, inderdaad gehouden was deze uit te voeren, doch zij niet gehouden was deze kooporder te aanvaarden;

Dat een gehoudenheid als vorenbedoeld voor de veilinghouder niet bestond en dat veeleer de bijzondere wetenschap, die hij bezat omtrent de herkomst der te veilen litigieuze stukken, hem in casu had moeten weerhouden van het aanvaarden van koopopdrachten;

Overwegende voorts ten overvloede, dat verweerder, ook indien zijn lasthebber, de firma Werner, de order had uitgevoerd door zelf te bieden in de veiling van de firma D. W. Brand in plaats van de kooporder te doen uitvoeren door laatstgenoemde firma, niet te goeder trouw zou kunnen worden geacht, aangezien de omstandigheid, dat in de latere jaren der bezetting, in tegenstelling tot vóór de bezetting, grote hoeveelheden certificaten van Amerikaanse effecten werden geveild — welke vermeerdering, zoals door de getuige Goedhart werd verklaard, wel de aandacht moest trekken, zodat naar het oordeel van de Afdeling destijds het vermoeden voor de hand lag, dat deze vermeerdering te wijten was aan het optreden van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam —, voor de firma Werner & Co. een bijzondere reden in de zin van art. 53, lid 4, had dienen te zijn, die haar had moeten nopen zich van bieden te onthouden behoudens wanneer een nader onderzoek haar had geleerd, dat er geen sprake was van effecten, die voor de eigenaar op andere dan rechtmatige wijze waren verloren gegaan;

Dat derhalve aan verweerder geen erkenning in de eigendom kan worden verleend en dat aan verzoeker, ten aanzien van wie voldaan is aan de voorwaarden van art. 54, 1e lid, herstel in de eigendom moet worden verleend;

Overwegende, dat art. 54, lid 2, j°. art. 26 bepaalt, dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel, wanneer zulks in verband met het aan een vroegere bezitter te verlenen herstel in de eigendom haar noodzakelijk voorkomt, tevens de gevolgen van de herleving der rechtsbetrekkingen kan regelen;

Overwegende, dat verzoeker na 5 Mei 1945 van de L.V.V.S. met betrekking tot bovengenoemde effecten als voorschot en/of uitkering gelden heeft ontvangen, welke geheel of gedeeltelijk aan de tegenwoordige bezitter ten goede dienen te komen;

Dat het derhalve noodzakelijk is, dat deze gelden, die door de L.V.V.S. aan verweerder dienen te worden uitgekeerd, door verzoeker worden teruggestort bij de L.V.V.S.;

BESLISSENDE:

- I. Herstelt verzoeker in de eigendom van genoemde effecten.
- II. Bepaalt, dat het bedrag ad f 90,— dat door verzoeker van de Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat (L.V.V.S.) na 5 Mei 1945 als voorschot en/of uitkering met betrekking tot de litigieuze effecten werd ontvangen, op 28 April 1952 door verzoeker bij de L.V.V.S. dient te worden teruggestort, zulks tegen afgifte door de L.V.V.S. van een gefiatteerd afschrift der onderhavige beslissing; een en ander met dien verstande, dat deze terugstorting achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan verzoeker mededeling is gedaan

van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval verzoeker, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen;

- III. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Besluit herstel rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — de couponbladen van bovengenoemde effecten, of, voorzover geen afzonderlijke couponbladen aanwezig zijn, de gehele effecten na overlegging van het sub II bedoelde door de L.V.V.S. gefiatteerde afschrift der onderhavige beslissing, waaruit blijkt, dat het voorschot resp. de genoten uitkering door verzoeker bij de L.V.V.S. werd teruggestort, op 12 Mei 1952 uit te leveren aan de Amsterdamsche Bank N.V., Amsterdam, ten behoeve van verzoeker, dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan de Amsterdamsche Bank N.V. bekende rechtsverhouding, waarin hij tot verzoeker staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie de onderhavige effecten dienen te worden uitgeleverd.
- IV. Bepaalt, dat verweerder aan verzoeker zal betalen de door hem sedert de verkrijging van bovengenoemde effecten genoten opbrengsten.
- V. Bepaalt, dat zodra zowel aan de sub III vermelde uitlevering als aan de sub IV vermelde betaling zal zijn voldaan, de vordering van verzoeker op de L.V.V.S. (vroeger genaamd Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam) terzake van de verkoop van bovengenoemde effecten zal overgaan op verweerder.
- VI. Bepaalt, dat de kosten van dit geding aan de zijde van verzoeker tot op heden begroot op f 75,— komen ten laste van verweerder.

De Afdeling behoudt zich voor een nadere beslissing te nemen, indien door verzoeker binnen 14 dagen na dagtekening dezer beslissing schriftelijk bezwaren tegen de grootte van het in het dictum sub II bedoelde terug te storten bedrag zullen zijn ingediend.

No. 153. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 24 Januari 1952. (Volledige Afdeling).

Herstel van de vroegere bezitter in de eigendom van een aandeel op naam, dat ten tijde van de levering door de hoekman op naam stond van een bij de N.S.B. aangesloten lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel, door wie het was voorzien van een afzonderlijke acte van cessie aan toonder.

In de zaak:

S. I. Zwartz,

Raadsman: *Mr. I. L. Hamburg* (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit herstel rechtsverkeer, ingediend met formulier 6/14368 door bemiddeling van de N.V. Amsterdamsch Bankierskantoor v/h Mendes Gans & Co., Herengracht 619, Amsterdam), *verzoeker*

contra:

Mevrouw A. de Clercq-Laverge,

Raadsman: *Mr. S. Gerbrandy* (aanmeldingsformulier OA-514121 ontvangen van het inleveringskantoor Heldring & Pierson, Haarlem), *verweester*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel. Afdeling Effectenregistratie de volgende beslissing:

Verzoeker heeft bij inleidend verzoekschrift gesteld, dat hij vóór 10 Mei 1940 eigenaar was van één aandeel à f 1000,— Kon. Ned. Zoutindustrie, no. 237, welk effect hij ingevolge de verordening 148/41 op 16 December 1941 bij Liro heeft ingeleverd;

dat verweerster, die dit effect voor de effectenregistratie heeft aangemeld, geweigerd heeft aan minnelijk rechtsherstel mede te werken;

dat het hier een aandeel op naam betreft, waarvan de koper gemakkelijk de herkomst had kunnen en moeten vaststellen, zodat verweerster nimmer als verkrijger te goeder trouw kan worden beschouwd;

weshalve hij de Afdeling verzoekt — naast nevenvorderingen — hem te herstellen in de eigendom van genoemd aandeel.

Verweerster heeft, voorzover ten deze van belang, hierop bij verweerschrift geantwoord:

dat zij het onderhavige effect na 9 Mei 1940 onder bezwarende titel heeft verkregen en wel door aankoop ter beurze van Amsterdam d.d. 26 Februari 1943 door bemiddeling van de firma A. Karseboom & Co.;

dat zij het effect tevens te goeder trouw heeft verkregen en wel omdat het effect haar is geleverd overeenkomstig het bepaalde in art. 25bis van het Reglement voor den Effectenhandel van de Vereniging voor den Effectenhandel;

dat het effect n.l. ten tijde van de levering door de hoekman, de firma H. de Roos Jr. & Co., op naam stond van het lid van voormelde Vereniging van der Vrande en door deze voorzien was van een afzonderlijke acte van cessie aan toonder;

dat stukken als het onderhavige volgens vast gebruik ter beurze geleverd worden als toonderstukken door overgave van het op naam staande effect met de daarbij behorende acte van cessie aan toonder;

dat, al moge het stuk formeel een effect op naam blijven, het in feite door de aanhechting van een acte van cessie aan toonder tot een aandeel aan toonder is geworden, zodat het aldus door de commissiennair van verweerster geleverde stuk door haar te goeder trouw is verkregen;

dat de omstandigheid, dat de commissiennair van verweerster bij de levering van het onderhavige aandeel wist, althans redelijkerwijze behoorde te vermoeden, dat dit ten name van de N.S.B.-er Van der Vrande gestelde aandeel uit Joods bezit afkomstig was, aan het bovenstaande niet afdoet, omdat deze commissiennair ingevolge de voor hem geldende reglementen en gebruiken gehouden was dit effect als goede levering te aanvaarden;

weshalve zij concludeert tot niet-ontvankelijkverklaring, althans ontzegging van de vordering van verzoeker.

De Afdeling overweegt het volgende:

1. Om volgens het vierde hoofdstuk van het Besluit herstel rechtsverkeer voor erkenning in de eigendom in aanmerking te komen zou verweerster tegenwoordige bezitter in de zin van art. 39, onder 6, van dat Besluit, derhalve bezitter in de zin van dat Besluit op het daar bedoelde tijdstip moeten zijn.

2. Erkenning in de eigendom van een aandeel wil, althans in de eerste plaats, zeggen: erkenning in de eigendom van het aandeelhoudersrecht. Het Besluit geeft niet uitsluitend of in de eerste plaats een regeling met betrekking tot de eigendom van aandeelbewijzen, zo die uitgegeven zijn.

3. De eerste vraag is dus of verweerster op het in art. 39, onder 6, bedoelde tijdstip bezitter in de zin van het Besluit van het litigieuze aandeelhoudersrecht was; d.w.z. gelet op het in dat artikel onder 5 bepaalde, of zij toen dit aandeelhoudersrecht bezat, alsof het haar toebehoorde.

Uit laatstgenoemde bepaling en uit de artikelen 53 e.v. — sprekende van verlening van *erkenning* van de eigendom aan de tegenwoordige bezitter en van *erkenning* van de tegenwoordige bezitter als eigenaar — blijkt, dat onder de daartoe vereiste verkrijging van het bezit in de zin van het Besluit moet worden verstaan: een verkrijging op zodanige wijze, dat verweerster

daardoor de eigendom van het litigieuse aandeelhoudersrecht heeft verkregen, althans zou hebben verkregen, indien degene, van wie zij op die wijze heeft verkregen, bevoegd ware geweest over dat recht te beschikken.

4. De aandelen in de N.V. Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie zijn volgens haar statuten, mitsdien in de zin van het Wetboek van Koophandel, aandelen op naam.

5. Zich beroepende op de reglementen van de Vereeniging voor den Effectenhandel en aan de beurs geldende gebruiken, alsmede op hetgeen met het litigieuse aandeel is geschied, heeft verweerster gesteld, dat dit in feite tot een aandeel aan toonder was geworden en de bezitsverkrijging daarvan, althans voor de toepassing van het Besluit, zou moeten worden beoordeeld naar hetgeen geldt voor de verkrijging van een aandeel aan toonder.

6. Het indertijd door het bestuur van genoemde Vereeniging op de aandelen in de N.V. Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie toepasselijk verklaarde artikel 25bis van het Reglement voor de Effectenhandel der Vereeniging bepaalt zakelijk, voorzover thans van belang, dat bij verkoop kan worden volstaan met levering van aandeelbewijzen, staande op naam van leden van de Vereeniging, moettende de aandeelbewijzen alsdan zijn voorzien van een afzonderlijke acte van overdracht. Bij de handel in deze aandelen heeft zich het gebruik gevormd, dat op naam van een lid der Vereeniging gestelde aandeelbewijzen worden geleverd met een door de verkoper afgetekend formulier van de inhoud als hierna onder 7 f zal worden weergegeven.

7. Tussen partijen is komen vast te staan:

a. Het aandeelhoudersregister van de uitgevende instelling houdt in, dat aandeel no. 237 op 6 November 1919 is overgeschreven ten name van verzoeker en op 4 Maart 1943 ten name van Johannes Josephus van der Vrande.

b. Het litigieuse aandeelbewijs is in 1941 door verzoeker bij Lippmann II ingeleverd.

c. Bij een in het bezit van de uitgevende instelling zijnd blauw formulier, gedateerd 22 Februari 1943, heeft Lippmann II haar verzocht het ten name van verzoeker gestelde litigieuse aandeel over te willen dragen volgens aan haar te verstrekken opgave, daarvoor het nodige in het daartoe bestemde register van aandeelhouders aan te tekenen en in het algemeen al datgene te doen, wat voor bedoelde overdracht vereist is.

d. Bij eveneens in het bezit van de uitgevende instelling zijnd wit formulier, gedateerd 26 Februari 1943, heeft Van der Vrande haar medegedeeld, de eigendom o.m. van het litigieuse aandeel te hebben verkregen krachtens koop en haar verzocht dit aandeel te zijnen name over te dragen, daarvoor het nodige in het daartoe bestemde register van aandeelhouders aan te tekenen en in het algemeen al datgene te doen wat voor bedoelde overdracht vereist is.

e. Verweerster heeft op 26 Februari 1943 door bemiddeling van de firma A. Karseboom en Co. ter beurze van Amsterdam f 1000,— aandelen Kon. Ned. Zoutindustrie gekocht welke aankoop is tot stand gekomen met de firma H. de Roos Jr. en Co., hoekman in dit fonds.

f. De firma De Roos heeft op 10 Maart 1943 het aandeelbewijs dat, als gezegd, op 4 Maart 1943 door de uitgevende instelling ten name Van der Vrande was gesteld, aan de firma Karseboom ter hand gesteld, tezamen met een blauw formulier, waarin Van der Vrande de uitgevende instelling verzoekt het te zijnen name gestelde litigieuse aandeel over te willen dragen volgens aan haar te verstrekken opgave, daarvoor het nodige in het daartoe bestemde register van aandeelhouders aan te tekenen en in het algemeen al datgene te doen, wat voor bedoelde overdracht is vereist;

g. Toen dit aandeelbewijs aan verweerster werd afgeleverd, vermeldde het de volgende tenaamstellingen: op 15 Juli 1918 uitgegeven ten name van Marx & Co.'s Bank; overgeschreven — zonder vermelding van de data waarop dit is geschied — ten name van achtereenvolgens Leopold Schaay, Johan Diederich

Dresselhuys, Spiro Jean Theophilatos, Salomon Isak Zwartz, Johannes Josephus van der Vrande.

h. In tegenstelling tot verzoeker werd verweerster nooit als aandeelhouder bij de uitgevende instelling ingeschreven en haar is het aandeel nooit geleverd op de wijze als genoemd in artikel 39a Wetboek van Koophandel.

8. Het Reglement van de Vereeniging heeft kenneijk mede blijkens het 3e lid van art. 25bis niet de strekking en is evenals de geldende gebruiken ook niet in staat hetzij om dit aandeel om te zetten in een aandeel aan toonder in de zin van het Wetboek van Koophandel, al ware het reeds omdat de statuten der uitgevende instelling geen toonderaandelen kennen, hetzij om voor zodanig aandeel te derogeren aan de in art. 39a Wetboek van Koophandel vervatte regeling van dwingend recht voor de levering — eigendomsoverdracht — van aandelen op naam.

9. Evenmin is het litigieuse aandeel daardoor geworden tot een aandeel aan toonder in de zin van het Besluit herstel rechtsverkeer. Er is geen enkele aanwijzing, dat de besluitwetgever, in het vierde hoofdstuk onderscheidende tussen aandelen aan toonder en aandelen op naam, met deze termen andere categorieën op het oog zou hebben gehad dan het Wetboek van Koophandel. Van een verschuiving in de betekenis van deze termen blijkt niets, zodat voor de toepassing van de bepalingen van het Besluit, welke met betrekking tot de verkrijging van het bezit van effecten speciale regels geven voor effecten aan toonder, het onderhavige aandeel, ook na de toevoeging van het door v.d. Vrande ondertekende witte formulier aan het aandeelbewijs, niet als een aandeel aan toonder kan worden aangemerkt.

10. Grond om een verschuiving in betekenis van deze termen aan te nemen is ook niet gelegen in het feit, dat het Besluit — bepalende dat, voorzover het een effect aan toonder betreft, degene, die het effect in regelmatig beursverkeer heeft verkregen, behoudens tegenbewijs vermoed wordt het bezit te goeder trouw te hebben verkregen — in de definitie van verkrijging in regelmatig beursverkeer aanknoopt bij de aan een Nederlandse beurs geldende reglementen en gebruiken, noch in het feit, dat het Besluit consequenties verbindt aan gehoudenheid van een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel ingevolge die reglementen en gebruiken. Er is geen enkele reden om te veronderstellen, dat de besluitwetgever hierbij meer in die reglementen en gebruiken heeft gezocht dan er in lag; zoals gezegd, hadden zij niet de strekking te derogeren aan de wet, waar deze bepaalt, wat aandelen op naam zijn en hoe de eigendom daarvan door overdracht wordt verkregen.

11. Wel hadden deze reglementen en gebruiken bepalende betekenis voor de rechten en verplichtingen, geldende tussen degenen die onder de termen koop en verkoop contracteerden en aannemelijk is — hetgeen hier echter niet behoef te worden beslist, want dit geding loopt niet over het bezit van een recht op levering, maar over het bezit van een aandeel — dat een koper, doorverkopende zonder dat de eigendom van het aandeel hem inmiddels overeenkomstig art. 39a Wetboek van Koophandel was overgedragen, volgens de reglementen en gebruiken kon volstaan met het hem jegens zijn verkoper toekomende recht op levering aan de tweede koper over te dragen door overgifte van het aandeelbewijs, mits staande ten name van een lid der Vereeniging en vergezeld door een formulier als hierbovenbedoeld, dat men zou kunnen beschouwen als een akte tot overdracht aan toonder van dat recht op levering.

12. In de zin van het Besluit, is het litigieuse aandeel dus een aandeel op naam en het bezit daarvan in de zin van het Besluit kan niet zijn verkregen door toepassing van hetgeen de wet bepaalt over de wijze van levering van een aandeel aan toonder.

13. De vraag, of van een aandeel op naam het bezit in de zin van het Besluit kan worden verkregen bij wege van constitutum possessorium, kan hier onbeantwoord blijven. Bij levering door middel van constitutum possessorium verkrijgt de verkrijger het bezit niet slechts *van*, doch ook *door* de vorige bezitter.

Aangenomen, dat Van der Vrande, uit handen van Lippmann II het bezit in de zin van het Besluit verkregen hebbende, het aandeel — toen het ter beurze verhandelde recht jegens hem op levering van het aandeel door verweerster verworven — voor verweerster was gaan houden, dan zou deze het bezit daarvan in de zin van het Besluit hebben verkregen door Van der Vrande, zodat diens gebrek aan goede trouw haar zou moeten worden toegerekend. Van een beroep op enigerlei gehoudenheid van Van der Vrande kan i.c. geen sprake zijn, reeds omdat hij is geplaatst op de lijst, bedoeld in art. 39, onder 10 van het Besluit. Mitsdien zou verweerster toch niet voor erkenning in de eigendom in aanmerking komen.

14. Naar het oordeel van de Afdeling is verweerster derhalve niet bezitter, althans niet bezitter te goeder trouw in de zin van het Vierde Hoofdstuk van het Besluit herstel rechtsverkeer.

15. Evenmin zou verweerster een beroep op het bepaalde in art. 53, zesde lid, van het Besluit kunnen baten. De tweede volzin van dit zesde lid is niet van toepassing, reeds omdat het aan toonder gestelde recht jegens Van der Vrande op levering van het litigieuse effect niet kan worden aangemerkt als een effect in de zin van het Besluit. Het bepaalde in artikel 39, onder 2, van het Besluit laat hiertoe geen ruimte.

16. De vraag, of het bepaalde in de eerste volzin van het zesde lid van artikel 53 van het Besluit ook van toepassing is in andere dan door de tweede volzin bestreken gevallen, kan hier onbeantwoord blijven. Immers, gesteld dat Van der Vrande zou kunnen gezegd worden als fiduciair eigenaar het litigieuse aandeel voor verweerster te houden, en de Afdeling ertoe zou overgaan verweerster als tegenwoordige bezitter te beschouwen, dan zou verweerster toch gebrek aan goede trouw moeten worden toegerekend, aangezien zij haar — door de Afdeling alsdan als bezit in de zin van het Besluit beschouwde — positie door Van der Vrande zou hebben verkregen en deze goede trouw miste omdat hij wist het effect van Lippmann II te hebben verkregen.

17. Wat de eigendom van het aandeelbewijs en het couponblad betreft overweegt de Afdeling het volgende:

18. Weliswaar bepaalt het bezit en de eigendom van het aandeelbewijs en het couponblad, zoals hiervoren werd overwogen, geenszins het bezit of de eigendom van het aandeelhoudersrecht, waarom het hier in de eerste plaats gaat, doch dit neemt niet weg, dat de Afdeling tevens over de eigendom van het aandeelbewijs moet beslissen, aangezien verzoeker eerst dan volledig in zijn rechtspositie is hersteld als hij ook dit papier terugkrijgt.

19. Verweerster zou het bezit van dit bewijsstuk slechts dan te goeder trouw heben verkregen, als zij ook te goeder trouw het bezit van het door dit stuk bewezen recht zou hebben verkregen. Nu dit niet het geval is, is zij verplicht ertoe mede te werken, dat dit bewijsstuk aan de in zijn eigendomsrecht op het aandeel hersteld wordende verzoeker als eigenaar van het papier wordt teruggegeven. Hetzelfde geldt voor het couponblad met alle nog niet verschenen coupons.

20. Wat de verschenen door verweerster geïncasseerde dividendbewijzen betreft, overweegt de Afdeling:

21. Eerst door de verschijning zijn de desbetreffende dividendbewijzen tot afzonderlijke rechten aan toonder geworden. Dit is geschied na de koop, die derhalve ook in dit opzicht geen toonderstukken betrof. Verweerster moet mitsdien de door haar sedert de koop van het effect genoten dividenden aan verzoeker betalen.

22. Artikel 54, lid 2 j°. art. 26 bepaalt, dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel, wanneer zulks in verband met het aan een vroegere bezitter te verlenen herstel in de eigendom haar noodzakelijk voorkomt, tevens de gevolgen van de herleving der rechtsbetrekkingen kan regelen.

Verzoeker heeft na 5 Mei 1945 van de L.V.V.S. met betrekking tot bovengenoemd effect als voorschot en/of uitkering gelden ontvangen, welke geheel of gedeeltelijk aan verweerster ten goede dienen te komen.

Het is derhalve noodzakelijk, dat deze gelden, die door L.V.V.S. aan verweerster dienen te worden uitgekeerd door verzoeker worden teruggestort bij de L.V.V.S.

De Afdeling beslist als volgt:

- I. Herstelt verzoeker in de eigendom van genoemd effect.
- II. Bepaalt, dat het bedrag ad f 2381,50, dat door verzoeker van de Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat (L.V.V.S.) na 5 Mei 1945 als voorschot en/of uitkering met betrekking tot het litigieuze effect werd ontvangen, op 24 Maart 1952 door verzoeker bij de L.V.V.S. dient te worden teruggestort, zulks tegen afgifte door de L.V.V.S. van een gefiatteerd afschrift der onderhavige beslissing; een en ander met dien verstande, dat deze terugstorting achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel aan verzoeker mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval verzoeker, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen.
- III. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Besluit herstel rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — het couponblad van bovengenoemd effect, of, voorzover geen afzonderlijk couponblad aanwezig is, het gehele effect na overlegging van het sub II bedoelde door de L.V.V.S. gefiatteerde afschrift van de onderhavige beslissing, waaruit blijkt, dat het voorschot, resp. de genoten uitkering door verzoeker bij de L.V.V.S. werd teruggestort, op 24 April 1952 uit te leveren aan de N.V. Amsterdamsch Bankierskantoor v/h Mendes Gans & Co., Herengracht 619, Amsterdam, ten behoeve van verzoeker, dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan de N.V. Amsterdamsch Bankierskantoor v/h Mendes Gans & Co. bekende rechtsverhouding, waarin hij tot verzoeker staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie het onderhavige effect dient te worden uitgeleverd.
- IV. Bepaalt, dat verweerster aan verzoeker zal betalen de door haar sedert de verkrijging van bovengenoemd effect genoten opbrengsten.
- V. Bepaalt, dat zodra zowel aan de sub III vermelde uitlevering als aan de sub IV vermelde betaling zal zijn voldaan, de vordering van verzoeker op L.V.V.S. (vroeger genaamd Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam) terzake van de verkoop van bovengenoemd effect zal overgaan op verweerster.
- VI. Bepaalt, dat de kosten van dit geding aan de zijde van verzoeker tot heden begroot op f 100,— komen ten laste van verweerster.

De Afdeling behoudt zich voor een nadere beslissing te nemen, indien door verzoeker binnen 14 dagen na dagtekening dezer beslissing schriftelijk bezwaren tegen de grootte van het, in het dictum sub II genoemde, terug te storten bedrag zullen zijn ingediend.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Bevoegdheid van bewindvoerders.

In de vierde jaargang no. 4, pag. 123 e.v. van dit orgaan, werd door de Afdeling een vonnis van de Kamer te Groningen d.d. 10 December 1948 besproken, waarin de bevoegdheid van bewindvoerders om minnelijke regelingen ten uitvoer te leggen, nadat hun bekend geworden is, dat een of meer vermoedelijke erfgenamen van de afwezige tegen de getroffen regeling zijn, ter sprake kwam.

De Kamer te Groningen kwam tot de conclusie, dat de bewindvoerder op grond van de circulaires nos. 210 en 246 van het Nederlandse Beheersinstituut, welke een algemene toestemming inhouden om aan minnelijke regelingen betreffende onroerende goederen mede te werken, mits deze ter bekrachtiging worden voorgelegd aan de Afdeling Onroerende Goederen, bevoegdlijk aan de regeling hadden mede-gewerkt en verplicht was voor de uitvoering daarvan het nodige te verrichten.

De Kamer te Utrecht kreeg een dergelijk geval te beoordelen, waarbij echter het protest van de erfgenamen niet tot uiting kwam, *nadat* de bewindvoerder met de koper een regeling had getroffen, doch reeds *tijdens* de onderhandelingen bleek, dat de erven bezwaren hadden. Het was dus niet de bewindvoerder, die zich tegenover de koper van het onroerend goed erop beriep, dat de erven niet accoord gingen met de voorgenomen regeling, doch de erven zelf, die bij het N.B.I. vruchteloos geprotesteerd hadden tegen de voorgenomen regeling en nu bij de Afdeling Rechtspraak in beroep kwamen van de beslissing van het N.B.I., dat de bewindvoerder op grond van de algemene toestemming bevoegd was aan de regeling mede te werken.

Bij haar uitspraak d.d. 30 Maart 1951 overwoog de Kamer te Utrecht:

„O. dat de bewindvoerder over het vermogen van de erflaatster voornemens is betreffende het perceel bij acte van minnelijk rechtsherstel een regeling te treffen, ingevolge welke de oorlogskoper het bedrag van de destijds door hem aan de N.G.V. betaalde koopsom nogmaals zal betalen en daarna de geldige titel van eigendom zal krijgen; enz.

dat verzoekers, van mening zijnde, dat tot het tot stand komen van deze regeling, ingevolge art. 88, lid 2, van het Besluit E 100 toestemming nodig van het N.B.I. — d.i. de afdeling van de Raad voor het Rechtsherstel, welke met de afgifte van de daar bedoelde toestemmingen is belast — tegenover het N.B.I. hun bezwaren tegen het verlenen van deze toestemming kenbaar hebben gemaakt;

dat het N.B.I. zich hiertegenover op het standpunt heeft gesteld, dat het tot de voorgenomen regeling geen toestemming behoeft te geven, daar het N.B.I. op 1 Augustus 1946 aan bewindvoerders algemene toestemming verleend heeft tot medewerking aan minnelijke regelingen, ingevolge Hoofdstuk VII A Besluit E 100 mits de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad de minnelijke regeling bekrachtigt;

O. dat tegen dit standpunt het beroep van requestanten is gericht terwijl het N.B.I. daarbij heeft gepersisteerd en heeft verzocht requestanten niet ontvankelijk te verklaren in hun beroep, omdat dit niet zou zijn gericht tegen een appellabel besluit;

O. dat al zou de regeling, welke de bewindvoerder betreffende meergenoemd perceel voornemens is te treffen, begrepen zijn onder de regelingen tot het treffen waarvan het N.B.I. ingevolge art. 88, 2e lid, van het Besluit E 100 aan de bewindvoerders in het algemeen toestemming heeft gegeven, zulks toch niet zou wegnemen, dat requestanten tegen die toestemming, voorzover deze als gevolg van de algemene machtiging geldt als toestemming tot het aangaan van deze bijzondere regeling,

als van elk besluit van elke Afdeling van de Raad bij de Afdeling Rechtspraak in beroep kan komen;

dat dit zeker het geval is, nu belanghebbenden tegenover het N.B.I. hun bezwaren tegen deze toestemming uitdrukkelijk kenbaar hebben gemaakt;

dat immers duidelijk is, dat het N.B.I. tot regelingen als de onderhavige een algemene machtiging gegeven hebbende, volkomen bevoegd blijft, om, wanneer daartoe aanleiding bestaat, te bepalen, dat deze voor een bepaald geval niet zal gelden, zodat, wanneer het N.B.I., verzocht om zijn toestemming aan een bepaalde regeling te onthouden, weigert dit te doen, door die weigering een besluit neemt, dat met een toestemming voor dat bijzondere geval gelijk moet worden gesteld en als zodanig voor appel vatbaar is;

O. dat de Raad het onderhavige beroep in bovenstaande zin, opvat als gericht tegen de toestemming, welke het N.B.I. door zijn houding tegenover de bezwaren van requestanten aangenomen, in wezen heeft gegeven aan de voorgenomen regeling van het rechtsherstel betreffende het perceel;

O. dat de Raad deze bezwaren geenszins onredelijk acht en van oordeel is, dat het N.B.I. zijn toestemming aan de voorgenomen regeling had moeten onthouden;

O. dat het beroep derhalve gegrond is;

Rechtdoende in Naam der Koningin:

Verstaat dat het N.B.I. zijn toestemming aan de hierboven nader omschreven regeling, welke de bewindvoerder over het vermogen van J. voornemens is aan te gaan, had behoren te onthouden;

Vernietigt die toestemming voorzover nodig;

Verstaat dat deze regeling geen voortgang zal vinden en dat op andere wijze in het rechtsherstel met betrekking tot genoemd perceel zal worden voorzien."

AFDELING RECHTSPRAAK**Uitspraken**

No. 52/174

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 18 Juni 1951. (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Bij beslissing van de Afdeling Effectenregistratie waren de Grootboekinschrijvingen ten laste van de Gemeente 's-Gravenhage, die tijdens de bezetting op vordering van Lippmann waren uitbetaald, hersteld. De Gemeente 's-Gravenhage kan zich terecht beroepen op art. 33, lid 1 E 100 en voor toepassing van art. 33, derde lid, zijn geen termen aanwezig. Door de bezettingsverordeningen 89/1943 en 37/1943 is de aard der vordering niet veranderd, maar is alleen het tijdstip der opvordering gewijzigd.

Art. 33, 3de lid, is toepasselijk, indien de schuldenaar de betaling had moeten weigeren en niet op grond van redelijkheid en billijkheid. Evenmin is voldoende, dat de debiteur een argument voor weigering van betaling achterwege heeft gelaten, doch dan zou daarbij moeten vast staan, dat het gebezigde argument tot resultaat zoude hebben geleid.

Beslissing a quo vernietigd. Het oorspronkelijke verzoek van geintimeerde afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 68, 33.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 16 November 1950 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van de Gemeente 's-Gravenhage, woonplaats kiezende ten kantore van Mr. C. R. C. Wijckerheld Bisdom, advocaat aldaar, waarbij zij in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 17 October 1950;

Gezien het schriftelijk antwoord van gerequestreerden, de *Erven Kanstein*, zijnde Marianne Henriëtte Jacoba Kanstein, gehuwd met A. C. Kruijff, wonende te Bilthoven en Ir. Frederik Isidor Julius Kanstein, wonende te Utrecht (gemachtigde van beiden Prof. Mr. Simons, advocaat te 's-Gravenhage);

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 7 Mei 1951;

Overwegende dat bij de beslissing, waarvan beroep, gerequestreerden zijn hersteld in de rechten van hun erf-laatster Bertha Cohen, weduwe van N. Kanstein op de navolgende inschrijvingen in het Grootboek A der Gemeente 's-Gravenhage:

f 1500,— rentende 4 %
f 1000,— rentende 3½ %
f 1000,— rentende 3½ %
f 2500,— rentende 3½ %
f 500,— rentende 3 %

met veroordeling van verzoekster aan gerequestreerden de rente te betalen opeisbaar geworden na 31 Januari 1944;

Overwegende dat vaststaat, dat de bovengenoemde bedragen aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, zijn uitbetaald alvorens zij, naar de bepalingen waaronder zij in de Grootboeken der 's-Gravenhaagse Gemeenteschuld waren ingeschreven, aflosbaar waren, zijnde eerstgenoemd bedrag uitbetaald op vordering van Lippmann, waarbij deze zich beriep op de verordening 148/41 en de overige na opzegging door Lippmann op grond van de verordeningen 89/1943 en 37/1943;

dat, volgens de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie verzoekster, wat eerstgenoemd bedrag betreft, zich niet op een ingevolge de verordening 148/41 op haar rustende verplichting kan beroepen, doch de Afdeling anderszijds van oordeel is, dat ook indien verzoekster dit bedrag niet op grond van de in October 1943 tot haar gerichte aanmaning, aan Lippmann zou hebben betaald, deze inschrijving hetzelfde lot zou hebben getroffen als de overige, welke alle op 13 October 1943 door Lippmann zijn opgezegd tegen 31 Januari 1944 op grond van de verordeningen 89/1943 en 37/1943;

dat verzoekster zich met deze beslissing uitdrukkelijk heeft verenigd en zich derhalve op het standpunt stelt, dat alle inschrijvingen door Lippmann zijn opgezegd op grond van de laatstgenoemde verordeningen;

dat verzoekster haar beroep thans hierop grondt, dat zij, krachtens deze verordeningen betaald hebbende be-

vrijd is ingevolge artikel 33 van het Besluit E 100 en van oordeel is, dat de Afdeling Effectenregistratie door haar een beroep op deze wetsbepaling niet toe te staan, de wet verkeerd toegepast of geschonden heeft en voorts haar bevoegdheid op onredelijke, onbillijke en/of willekeurige wijze heeft gebruikt;

Overwegende hieromtrent, dat in de beroepen beslissing terecht wordt overwogen, dat een beroep op bevrijdende betaling op grond van artikel 33, eerste lid, van het Besluit E 100 alleen toelaatbaar is, indien de gehoudenheid tot betaling bestond of tijdens de bezetting naar de normale regelen van het Burgerlijk recht is ontstaan;

dat, nu door de meergenoemde verordeningen niet de aard en de oorzaak van de schuld van verzoekster aan de rechtsvoorgangster van gerequestreerden doch slechts de tijdsbepaling, waaronder die schuld is aangegaan gewijzigd is, de gehoudenheid van verzoekster tot betaling der schuld dezelfde is gebleven;

dat verzoekster ingevolge genoemde bezettingsmaatregelen aan een ander dan haar creditrice betalende derhalve een beroep zou kunnen doen op artikel 33, lid 1, van het Besluit E 100 tenzij de Raad termen zouden voorkomen tot toepassing van het derde lid van deze wetsbepaling;

Overwegende dat gerequestreerden, voor het zich thans voordoend geval, dat de Raad de toepasselijkheid van artikel 33, lid 1, zou aannemen een beroep op artikel 33, lid 3, hebben gedaan, hiertoe stellende:

1. dat de verzoekster aan de eerste opzegging stipt heeft voldaan zonder te trachten een herroeping der opzegging te verkrijgen door aan te voeren, dat het publiek belang door de opzegging en aflossing zou worden geschaad, omdat de Overheid niet tot tussentijdse aflossing van door haar voor lange termijn benodigde gelden genoopt diende te worden, terwijl gerequestreerden voorts
2. bijzondere redenen als bedoeld in artikel 33, lid 3, gelegen zien in het feit, dat de Grootboekverordening speciale waarborgen voor de schuldeisers wilde scheppen en
3. blijkens art. 34 van die verordening verzoekster uitdrukkelijk een aansprakelijkheid jegens haar schuldeisers op zich heeft genomen, welke

jie van het gemene recht overtrefte weshalve de in artikel 22 van het Besluit E 100 genoemde redelijkheid en billijkheid zouden vereisen, dat verzoekster in de gegeven omstandigheden niet bevrijd wordt geacht;

Overwegende hieromtrent, dat artikel 33, lid 3, van het Besluit E 100 de Raad de bevoegdheid geeft van de in dat artikel voorafgaande bepalingen af te wijken, niet in het algemeen op gronden van redelijkheid en billijkheid, doch slechts in een speciaal geval t.w. indien er bijzondere redenen zijn op grond waarvan de schuldenaar betaling had moeten weigeren;

dat gerequestreerden dus niet, gelijk zij, blijkens de door hen laatstelijk genoemde grond hebben gedaan de bepaling van artikel 33, lid 3, alleen op grond van redelijkheid en billijkheid toepasselijk mogen achten;

dat gerequestreerden als bijzondere redenen, als bedoeld bij genoemd artikel, lid 3, noemen:

- 1e. dat verzoekster niet heeft getracht met een beroep op het publiek belang herroeping der opzegging te verkrijgen;
- 2e. dat artikel 2 der Grootboekverordening een speciale waarborg voor den crediteur bevat, hierop neerkomend, dat zij vorderingsrecht vaststaat mits hij slechts aantoonde, dat hij degene is, die in het Grootboek is ingeschreven;

Overwegende hieromtrent, dat de sub 2e genoemde grond faalt, omdat de door gerequestreerden aangehaalde bepaling uitsluitend van bewijsrechtelijke aard is en ten enenmale onduidelijk is welk verweermiddel verzoekster aan deze bepaling tegen de haar gedane opzegging zou kunnen ontlennen;

Overwegende aangaande de sub 1e genoemde grond:

dat, naar de eigen stellingen van gerequestreerden, verzoekster een beroep op het publiek belang slechts had kunnen doen als argument om herroeping der opzegging te verkrijgen;

dat echter voor toepassing van artikel 33, lid 3, niet voldoende is, dat de debiteur een argument om herroeping van de opzegging te bekomen ongebruikt heeft gelaten, doch zal moeten vaststaan, dat hadde hij dit argument wel gebruikt, aannemelijk is, dat daarvan herroeping der opzegging het gevolg zou zijn geweest;

dat zulks in casu niet aannemelijk is, vermits niet waarschijnlijk is, dat de bezetter zich door een vaag beroep op het gemeentebelang genoopt zou zien op de door hem gedane opzegging terug te komen, nu dit gemeentebelang met zijn eigen belang in strijd was;

dat, nu gerequestreerden niet nader hebben aangetoond, dat voor verzoekster de mogelijkheid bestond een herroeping van de gedane opzegging te verkrijgen voor toepassing van artikel 33, lid 3, van het Besluit E 100 geen gronden aanwezig zijn;

Overwegende dat op deze gronden de beslissing, waarvan beroep niet in stand kan blijven;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

en opnieuw RECHTDOENDE:

Wijst het oorspronkelijk verzoek van gerequestreerden af;

Veroordeelt gerequestreerden in de kosten van beide instanties, aan zijde van verzoekster begroot voor de eerste aanleg op f 125,— en voor het beroep tot aan deze uitspraak op f 200,—.

No. 52/175

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 27 Juni 1951. (Mrs. Schreuder, van Zeg- gelen en van Schaeck Mathon).

Het schrijven van de A.N.B.O. inhoudende dat het in de bedoeling van de N.G.V. ligt de hypothecaire vorderingen zo spoedig mogelijk te liquideren, met de raad om reeds thans naar een nieuwe hypotheek om te zien en onder de mededeling, dat de aflossing te allen tijde zonder bijbetaling van extra rente en boete kan plaats vinden, is geen opzegging maar slechts een aanbeveling.

Nu van geen verdere actie van de zijde van het A.N.B.O. is gebleken dient te worden aangenomen, dat verweerder niet tot betaling gehouden was.

Hypothecaire vordering hersteld.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 23 e.v., 33.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien een verzoekschrift van den

gemachtigde van M. Ligtenstein, ingekomen ter Griffie alhier op 2 December 1950, zomede een verweerschrift van den gemachtigde van T. Steggerda-Plemper;

Gezien de overige stukken van het geding en daaronder een proces-verbaal van zwaarigheden d.d. 11 Augustus 1950, een advies van den Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen d.d. 25 October 1950, daartoe strekkend, dat, indien nader zou komen vast te staan, dat partij Plemper eerst na aanmaning tot aflossing van de lening is overgegaan, deze partij geacht zou worden bevrijdend te hebben betaald, tenslotte een proces-verbaal van de mondelinge behandeling van de Afdeling Rechtspraak van de Raad d.d. 9 Mei 1951;

Gehoord de gemachtigden in hun pleidooien;

Overwegende dat uit een en ander, voorzoveel van belang het volgende blijkt:

Volgens het verzoekschrift, had Dr. Abraham Ligtenstein ten tijde, dat, in gevolge Verordening 154/1941 het Joodse grondbezit werd gesteld onder beheer van de Nederländische Grundstücksverwaltung, welke het A.N.B.O. met de „Verwaltung” der hypotheken belaste een vordering pro resto groot f 10.700,— op Wilhelmus Jacobus Plemper, waarvoor diens aan de Lijnbaansgracht en aan de Laurierstraat te Amsterdam gelegen percelen onder hypothecair verband verbonden waren;

Op deze lening moest, ingevolge overeenkomst, jaarlijks f 100,— worden afgelost, terwijl het restant, behoudens verlenging, op 7 Februari 1945 moest worden terugbetaald;

Genoemde Wilhelmus Jacobus Plemper heeft echter op 25 Maart 1943 de f 10.700,— plus een bedrag aan rente ad f 64,20 over het tijdvak 7-2-'43—25-3-'43 aan het A.N.B.O. betaald, waarna de inschrijving van de hypotheek op 6 Mei 1943 in de registers is doorgehaald;

Bedoelde onroerende goederen, welke na het overlijden van W. J. Plemper in Maart 1943 bij scheiding en deling zijn toegewezen aan gerequestreerde Trijntje Steggerda (met gerequestreerden 2 en 3 enige erfgenamen), zijn nu belast met een eerste hypotheek ten behoeve van de Amsterdamsche Hypotheekbank N.V. te Amsterdam — gerequestreerde 4.

Requestrant, cnig erfgenaam van de-

ze in Maart 1945 overleden Dr. Abraham Ligtenstein, stelt zich op het standpunt, dat bovenvermelde aflossing en doorhaling nietig zijn, nu deze hebben plaatsgevonden op grond van een verordening en/of maatregel van de Duitse bezetter, welke moeten worden geacht nimmer te hebben bestaan, terwijl achterwege laten van ingrijpen, als bedoeld in artikel 23 E 100 onredelijk ware;

Requetrant vordert daarom, onder bereidverklaring om aan gerequestreerden 1—3 alle aanspraken, welke hij tegen het A.N.B.O. zou kunnen doen gelden, over te dragen:

1. Nietig te verklaren de aflossing op of omstreeks 25 Maart 1943 van de restant-hoofdsom ad f 10.700,— welke wijlen Wilhelmus Jacobus Plemper aan wijlen Dr. Abraham Ligtenstein schuldig was;
2. Te doen herleven de schuldvordering ten behoeve van wijlen Dr. Abraham Ligtenstein en ten laste van wijlen Wilhelmus Jacobus Plemper, zoals deze door de sub 1 vermelde aflossing is te niet gegaan;
3. Gerequestreerde sub 1 tot en met 3 hoofdelijk — des dat de een betalende de ander zal zijn bevrijd — te veroordelen tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan verzoeker te voldoen een bedrag ad f 10.700,— met de rente hierover ad 4½ % 's jaars van 25 Maart 1943 af;
4. Nietig te verklaren de doorhaling ten hypotheekkantore te Amsterdam op 6 Mei 1943 van het ten behoeve van wijlen Dr. Abraham Ligtenstein tot zekerheid en waarborg van de sub 2 vermelde schuldvordering op de onroerende goederen, destijds kadastraal bekend gemeentete Amsterdam, Sectie E nummers 6628, 5339, 5338 en 5337, thans tezamen in diezelfde Serie bekend onder nummer 8592, door wijlen Wilhelmus Jacobus Plemper verleend recht van eerste hypotheek;
5. Te doen herleven het sub 4 omschreven recht van eerste hypotheek, zulks tot zekerheid en waarborg van de voldoening van het sub 3 bedoelde bedrag, waaronder begrepen de sedert 25 Maart 1943 verschenen renten, alsmede van de door gerequestreerden sub 1 tot en met 3 aan verzoeker verschuldigde kosten;

6. De bewaarder van de hypotheeken, het kadaster en de scheepsbewijzen te Amsterdam op vertoon van de grosse van de uitspraak van de Raad te machtigen en, voorzoveel nodig, te bevelen de desbetreffende inschrijving in de zich onder zijn bevestiging bevindende registers door al die aantekeningen, welke hij nodig of wenselijk mocht oordelen, te bewerkstelligen;
 7. De gevolgen ten aanzien van de thans op voormelde onroerende goederen rustende eerste hypotheek ten behoeve van de Amsterdamsche Hypotheekbank N.V. op zodanige wijze te regelen als de Raad in goede Justitie juist zal oordelen;
 8. Te bepalen, dat na betaling door de erven van Wilhelmus Jacobus Plemper van het sub 3 bedoelde bedrag, waaronder begrepen de sedert 25 Maart 1943 verschenen renten, alsmede van de door hen verschuldigde kosten dan wel na betaling van de sedert 25 Maart 1943 verschenen renten, de door hen verschuldigde kosten en na herstel van de sub 4 omschreven hypothecaire inschrijving, verzoeker aan de erven van Wilhelmus Jacobus Plemper dient over te dragen de rechten en/of aanspraken welke hij in zijn hoedanigheid van enig erfgenaam van Dr. Abraham Ligtenstein terzake van voormelde aflossing aan het A.N.B.O. zou kunnen doen gelden;
 9. Gerequestreerden hoofdelijk — des dat de een betalende de ander zal zijn bevrijd — te veroordelen in de kosten van het geding tot de uitspraak van de Raad, daaronder begrepen die van het op 11 Augustus 1950 verleden proces-verbaal van zwaarigheden, ten bedrage van f 187,70, alsmede in de nakosten, te weten die van de te lichten grosse en de overschrijving daarvan ten kantore van de bewaarder der hypotheeken, het kadaster en de scheepsbewijzen te Amsterdam.
- Nadat voornoemde gedelegeerde zijn advies van voormelde strekking had gegeven heeft requetrant meegedeeld zich niet met dit advies te kunnen verenigen, waar, wil er van bevrijdende betaling sprake zijn, de hypothecaire lening in ieder geval had moeten zijn opgezegd door het A.N.B.O., hetgeen niet is geschied, terwijl overigens zodanige opzegging, naar de destijds gel-

dende wettelijke regelen, niet geldig kon geschieden;

Gerequesteerde Steggerda-Plemper heeft bij haar antwoord speciaal naar voren doen brengen, dat wijlen haar echtgenoot, toen hij in December 1942 het — overgelegd — schrijven d.d. 1 December 1942 van het A.N.B.O. ontving, reeds geruime tijd ernstig ziek was en hij, dientengevolge niet in staat om te beoordelen of de aflossing al dan niet gewenst of noodzakelijk was, dit schrijven in handen heeft gesteld van den makelaar Brandt, die zijn belangen behartigde.

Deze Brandt, aldus gerequesteerde, heeft, na met het A.N.B.O. gevoerde correspondentie, welke zij overlegt, en na van deze instelling vernomen te hebben, dat aflossing verlangd werd, aan notaris Bührs, blijkens geproduceerde brief van 27 Juli 1949, medege-deeld, dat de Joodse hypotheek was opgezegd, waarna de notaris de Amsterdamsche Hypotheekbank bereid vond tot overnemen van deze hypotheek en hij W. J. Plemper enige dagen voor diens dood, een volmacht heeft laten tekenen;

Wanneer Brandt ten onrechte van opzegging tegenover den notaris gesproken mocht hebben, zal hij — volgens gerequesteerde — de erven moeten vrijwaren;

Overigens houdt gerequesteerde staande, dat het schrijven van het A.N.B.O. van 1 December 1942 een opzegging, althans een aanmaning tot aflossing inhoudt;

Overwegende omtrent het geschil van partijen:

dat tussen haar vaststaat, dat door of namens Wilhelmus Plemper in Maart 1943 zijn schuld aan Dr. Ligtstein ad f 10.700,— welke eerst 7 Februari 1945 opeisbaar was, met rente heeft afbetaald aan het A.N.B.O., waarna de hypotheek is doorgehaald;

Overwegende dat nu de vraag beantwoord moet worden of wijlen Plemper tot deze betaling gehouden was in de zin van artikel 33 E 100, in welk geval hij bevrijdend zou hebben betaald;

Overwegende dat het A.N.B.O. bij schrijven d.d. 1 December 1942 aan Plemper — voorzoveel hier van belang — laat weten, dat het in de bedoeling van zijn opdrachtgeefster, de N.G.V., ligt, de onder het beheer van het A.N.B.O. gestelde hypothecaire vorderingen zo spoedig mogelijk te liquideren, waaraan wordt toegevoegd de raad

om reeds thans naar een nieuwe hypotheek om te zien en de mededeling, dat aflossing zonder bijbetaling van extra rente of boete voor vervroegde aflossing te allen tijde kan plaats vinden;

Overwegende dat de Raad in dit schrijven niet meer leest dan een aanbeveling om gebruik te maken van de mogelijkheid om vervroegd af te lossen, zulks weliswaar onder mededeling, dat de N.G.V. zo spoedig mogelijk lopende hypotheken wil liquideren, doch zonder enige nadere aanduiding van wat de „Verwaltung” met „zo spoedig mogelijk” bedoelt;

Overwegende dat Plempers' lasthebber, Brandt, blijk geeft van een zelfde opvatting als die van de Raad, waar hij op 24 Februari 1943 aan het A.N.B.O. schrijft, dat Plemper, hoewel de hypotheek pas 7 Februari 1945 expireert, toch — en met succes — naar een andere hypotheek heeft omgezien en Plemper wel tot aflossing wil overgaan, echter onder bepaalde voorwaarden;

Overwegende, dat nu van enige verdere actie van zijde van het A.N.B.O. of een dergelijke andere instantie niet is gebleken — zijnde bij de mondelinge behandeling voor de Raad niets positiefs naar voren gekomen omtrent de bij antwoord gestelde nadere opzegging aan Brandt —, terwijl anderzijds wél is komen vast te staan, dat zijdens Plemper in het geheel geen poging is gedaan om aan een aflossing aan het A.N.B.O. te ontkomen, aangenomen dient te worden, dat Plemper niet tot betaling gehouden was;

Overwegende dat door gerequesteerde nog is aangevoerd, dat Plemper zelve door ernstige ziekte niet te dezer zake stelling kon nemen en daardoor de hem door den notaris voorgelegde volmacht tekende, doch niet is beweerd, dat de ziekte van Plemper een gevolg was van — of te maken had met — de bezettingsomstandigheden, zodat reeds hierom achterwege laten van ingrijpen hier niet onredelijk is;

Overwegende dat dus wijlen Plemper niet bevrijdend aan het A.N.B.O. heeft betaald;

Overwegende dat er geen aanleiding is om Brandt in vrijwaring te laten oproepen, waar deze buiten het geding tot rechtsherstel staat;

Overwegende dat de vorderingen van requestrant derhalve kunnen worden toegewezen, behalve de sub 3 en sub 9

gevorderde hoofdelijke veroordeling en in diër voege, dat de eerste hypotheek ten behoeve van gerequestreerde sub 4, die zich blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden heeft gerefereerd, in rang zal worden geplaatst, na die ten behoeve van requestrant en dat deze gerequestreerde buiten de kosten zal blijven;

RECHTDOENDE:

Wijst aan requestrant de vorderingen als volgt toe:

1. Verklaart nietig de aflossing op of omstreeks 25 Maart 1943 van de restant-hoofdsom ad f 10.700,— welke wijlen Wilhelmus Jacobus Plemper aan wijlen Dr. Abraham Ligtenstein schuldig was;
2. Verstaat dat herleve de schuldvordering ten behoeve van wijlen Dr. Abraham Ligtenstein en ten laste van wijlen Wilhelmus Jacobus Plemper, zoals deze door de sub 1 vermelde aflossing is te niet gegaan;
3. Veroordeelt gerequestreerde sub 1 tot en met 3 om tegen behoorlijk bewijs van kwijting hoofdelijk — des dat de een betalende de ander zal zijn bevrijd — aan verzoeker te voldoen een bedrag ad f 10.700,— met de rente hierover ad 4½ % 's jaars van 25 Maart 1943 af;
4. Verklaart nietig de doorhaling ten hypotheekantore te Amsterdam op 6 Mei 1943 van het ten behoeve van wijlen Dr. Abraham Ligtenstein tot zekerheid en waarborg van de sub 2 vermelde schuldvordering op de onroerende goederen, destijds kadastraal bekend gemeente Amsterdam, Sectie E nummers 6628, 5339, 5338 en 5337, thans tezamen in diezelfde Sectie bekend onder nummer 8592, door wijlen Wilhelmus Jacobus Plemper verleend recht van eerste hypotheek;
5. Verstaat dat herleeft het sub 4 omschreven recht van eerste hypotheek, zulks tot zekerheid en waarborg van de voldoening van het sub 3 bedoelde bedrag, waaronder begrepen de sedert 25 Maart 1943 verschenen renten, alsmede van de door gerequestreerden sub 1 tot en met 3 aan verzoeker verschuldigde kosten;
6. Machtigt den bewaarder der hypotheek, het kadaster en de scheeps-

bewijzen te Amsterdam op vertoon van de grosse van de uitspraak van de Raad en, voorzoveel nodig, beveelt de desbetreffende inschrijving in de zich onder zijn berusting bevindende registers door al die aantekeningen, welke hij nodig of wenselijk mocht oordelen, te bewerkstelligen;

7. Bepaalt dat de thans op voormelde onroerende goederen rustende eerste hypotheek ten behoeve van de Amsterdamsche Hypotheekbank N. V. in rang zal volgen op de sub 5 genoemde hypotheek;
8. Bepaalt, dat na betaling door de erven van Wilhelmus Jacobus Plemper van het sub 3 bedoelde bedrag, waaronder begrepen de sedert 25 Maart 1943 verschenen renten, alsmede van de door hen verschuldigde kosten dan wel na betaling van de sedert 25 Maart 1943 verschenen renten, de door hen verschuldigde kosten en na herstel van de sub 4 omschreven hypotheecaire inschrijving, verzoeker aan de erven van Wilhelmus Jacobus Plemper dient over te dragen de rechten en/of aanspraken, welke hij in zijn hoedanigheid van enig erfgenaam van Dr. Abraham Ligtenstein terzake van voormelde aflossing aan het A.N.B.O. zou kunnen doen gelden;
9. Veroordeelt gerequestreerden 1 tot en met 3 in de kosten van het geding tot aan deze uitspraak aan zijde van de wederpartij begroot op f 325,— daaronder begrepen die van het op 11 Augustus 1950 verleden proces-verbaal van zwaarigheden, ten bedrage van f 187,70.

No. 52/176

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 9 Juli 1951. (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Dijksterhuis en Baron van Haersolte).

Door verzoekster is in 1949 een niet aangemeld effect in haar brievenbus gevonden. Schenking in strijd met art. 70 K.B. E 100. Het feit dat zich geen andere eigenaar heeft aangemeld, doet aan de toepasselijkheid van art. 70 E 100 niet af. De Afd. Effectenregistratie kan een voorschrift van stellig recht niet uit billijkheidsoverwegingen bui-

ten toepassing laten. Overigens is niet in te zien waarom de billijkheid zou medebrengen dat het belang van verzoekster zou moeten praevaleren boven de aanspraken van de Staat.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 70.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gezien een op 5 Februari 1951 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van de Moeder Overste van het St. Jozefhuis St. Gerardus Majella, Congregatie der Zusters Carmelitessen te Leiden (gemachtigde Mr. de Ruyter de Wildt, advocaat aldaar), waarbij zij komt in beroep van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 4 Januari 1951;

Gezien het schriftelijk antwoord van het Nederlandse Behersinstituut, ten deze optredend voor de Staat der Nederlanden;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 18 Juni 1951;

Overwegende vooreerst, dat blijkens een door gerequesteerde ter zitting gedane mededeling, een afschrift van de beroepen beslissing op 6 Januari 1951 door de Afdeling Effectenregistratie aan verzoekster is toegezonden, zodat haar beroep tijdig is ingesteld;

Overwegende dat de beroepen beslissing betrekking heeft op een aandel groot f 1.000,— Koninklijk Nederl. Petroleum Maatschappij no. 340050, hetwelk op 24 Mei 1949 door verzoekster is gevonden in haar brievenbus, vergezeld van een ongetekend briefje, inhoudend, dat dit een schenking betrof ten behoeve van de onverzorgde kinderen, die aan verzoekster zijn toevertrouwd;

Overwegende dat bij de beroepen beschikking is overwogen, dat het hier een niet aangemeld effect betrof, hetwelk verkregen is tengevolge van een schenking, welke volgens de bepalingen van het Besluit E 100 nietig is; dat verzoekster geen gronden heeft aangevoerd, welke er toe zouden kunnen leiden haar erkenning in de eigendom van dat effect te verlenen; dat ook niet is gebleken, dat een vroegere bezitter in de eigendom hersteld moet worden, dat dit, inmiddels ambtshalve geregistreerd effect in eigendom aan de Staat dient over te gaan op grond van artikel 62 van het Besluit E 100, op

welke gronden is verstaan, dat het effect in eigendom is overgegaan aan de Staat met last tot uitlevering van het effect op de wijze als nader in de beslissing bepaald;

Overwegende dat verzoekster haar beroep grondt op:

1. verkeerde toepassing of schending der Wet, daar de schenking, naar het oordeel van verzoekster rechtsgeldig was, nu geen andere eigenaar of bezitter van het effect zich heeft aangemeld;

2. onredelijke, onbillijke of willekeurige uitoefening van bevoegdheid door de Afdeling Effectenregistratie, daar het onbillijk zou zijn het effect aan de daaraan door de Schenker gegeven bestemming te onttrekken en

3. doch alleen voor het geval haar alsnog vergunning voor de schenking conform artikel 70 van het Besluit E 100 zou worden verleend, op een in het verlenen van die vergunning gelegen nieuw feit, welke laatste grond buiten beschouwing moet blijven, nu, blijkens een door verzoekster aan de Raad gericht schrijven van 15 Juni 1951, deze vergunning geweigerd is;

Overwegende dat de onder 1 en 2 genoemde grieven falen, de eerste, omdat de aangevallen beslissing gegrond is op artikel 70 van het Besluit E 100 en een juiste toepassing van deze wetsbepaling bevat, terwijl de stelling van verzoekster, dat het in dat artikel vervat verbod niet zou gelden voor het litigieus effect, omdat zich geen andere eigenaar of bezitter hiervoor heeft aangemeld, welke stelling trouwens niet nader wordt gemotiveerd, in de Wet geen steun vindt, de tweede, omdat het de Afdeling niet vrij stond op billijkheidsgronden een voorschrift van stellig recht buiten toepassing te laten, waarbij de Raad ten overvloede opmerkt, dat niet is in te zien, waarom de billijkheid zou medebrengen, dat het belang van verzoekster bij voornoemd effect boven de aanspraken, welke de Staat daarop kan geldend maken zou moeten praevaleren;

Overwegende dat op grond van het bovenoverwogene moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep.

No. 52 177

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak AMSTERDAM, 9
Juli 1951.** (Mrs. Tabingh Suermondt,
de Flines en van Nieuwkuyk).

Ten tijde van de litigieuze aankoop was het ter beurze gebruikelijk, dat men, indien men geen geroofde certificaten van Amerikaanse aandelen wilde verkrijgen, dit aan de hoekman te kennen gaf, die de aspirantkoper dan op een speciale wachtlijst plaatste.

Tegen het vermoeden van goede trouw ontleend aan de koop in regelmatig beursverkeer is tegenbewijs mogelijk.

Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 53, 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift no. 163/51 van *D. J. van Weel*, wonend te Amsterdam, gemachtigde *Mr. H. Spoor*, waarbij verzoeker in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 14 December 1950 gegeven tussen *I. S. Polak*, als reques-trant en thans appelland als gerequestreerde, ten aanzien van 1 certificaat à 10 shares gew. aand. National Cash Reg. Comp. no. 556;

Gezien het verweerschrift van ge-intimeerde;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord de gemachtigde van appelland;

Overwegende, dat appelland als grief aanvoert, dat het onjuist is om het gebrek aan goede trouw te baseren op het feit, dat appelland's commissionair door de ontvangst van het beursbriefje geweten heeft, dat het stuk van *Rehholz* afkomstig was, die verkocht krachtens vergunning A 59500, en dat de Afdeling Effectenregistratie over het hoofd zou hebben gezien, dat het Bestuur van de Vereniging voor de Effectenhandel het litigieuze fonds in regelmatig beursverkeer heeft gebracht, omdat dit aan dat bestuur de beste oplossing leek in het belang van gedeposedeerden en in het algemeen Nederlands belang;

Overwegende, dat deze grief moet worden verworpen, omdat ook indien genoemd effect op voormelde wijze in het beursverkeer was gebracht, dit nog niet zou verhinderen, dat op de wijze

als in de aangevallen beslissing vermeld, tegenbewijs geleverd werd geacht tegen het vermoeden van goede trouw, dat volgens de wet uit verkrijging in regelmatig beursverkeer voortvloeit;

Overwegende, dat verder appelland als grief aanvoert, dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte heeft overwogen, dat Neefjes levering van goede stukken had kunnen bedingen;

Overwegende, dat deze grief eveneens faalt;

Overwegende toch, dat ten tijde van de litigieuze aankoop het ter beurze gebruikelijk was, dat men, indien men geen geroofde certificaten van Amerikaanse aandelen wilde verkrijgen, dit aan de hoekman te kennen gaf, waarna de hoekman een zodanige aspirantkoper op een speciale wachtlijst plaatste;

Rechtdoende:

Bekrachtigt de beslissing waarvan beroep;

Veroordeelt appelland in de kosten van het geding, aan de zijde van ge-intimeerde tot heden begroot op nihil.

No. 52 178

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak ARNHEM, 18 Juni
1951.** (Mrs. Rink, Brouwer en Bloemers).

Gerequestreerde heeft als gemachtigde van de Commissaris voor niet-commerciële verenigingen en stichtingen en beherende de Stichting „Het Weduwenhuis” pandbrieven van de Landelijke Hypotheekbank gekocht. Gerequestreerde zou alleen dan persoonlijk aansprakelijk zijn in geval van notoir wanbeleid. Het feit dat gerequestreerde in Mei 1944 geen juist inzicht heeft gehad in de positie van de Landelijke Hypotheekbank en een misplaatst vertrouwen had in de pandbrieven-emissie kan hem niet worden toegerekend (Zie N.R. 1318 en 1524).

Verzoek om gerequestreerde in privé te veroordelen om de door verzoekster geleden schade te vergoeden, afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 10 Augustus 1949 bij

de Raad ingekomen verzoekschrift van de Stichting „Het Weduwenhuis”, gevestigd te Doesburg, waarin zij, woonplaats kiezende te Arnhem ten kantore van de advocaten Mrs. Donath, de Cop en Dirkzwager, stelt:

dat zij op 10 Mei 1940 werd bestuurd door een Commissie genaamd „Gecommitteerden tot de administratie der Gestichten van Weldadigheid te Doesburg”;

dat de Commissaris voor niet-commerciële verenigingen en Stichtingen op grond van de vijandelijke bezettingsverordening 41/1941 in December 1941 als gemachtigde voor verzoekster heeft benoemd H. Sonnenberg, thans wonende te Dieren, welke functie gerequesteerde heeft uitgeoefend tot aan de bevrijding;

dat gerequesteerde in voormelde functie op 5 Mei 1944 voor rekening van verzoekster heeft gekocht twee $3\frac{1}{2}\%$ pandbrieven van de Landelijke Hypotheekbank à $101\frac{3}{4}\%$, zijnde de koopprijs inclusief kosten ad f 2040,22 met gelden van verzoekster betaald;

dat deze transactie (op de in het verzoekschrift vermelde gronden, waarop hierna voor zoveel nodig zal worden ingegaan) is een onrechtmatige daad, jegens verzoekster gepleegd, waardoor zij schade heeft geleden, welke gerequesteerde haar moet vergoeden;

en heeft gevorderd, dat de inhoud zal worden bepaald van de tussen partijen op grond van gemelde onrechtmatige daad ontstane rechtsbetrekking, in dier voege dat gerequesteerde zal worden veroordeeld tot betaling aan verzoekster van voormeld bedrag ad f 2040,22, benevens $3\frac{1}{2}\%$ rente over f 2000,— van 5 Mei 1944 tot heden, zijnde f 367,— en van het totaal dezer bedragen ad f 2407,22 een rente van 5 % vanaf heden tot aan de voldoening, zulks tegen overgifte van de bewuste pandbrieven en met veroordeling van gerequesteerde in de kosten van het geding;

Gelet op het door gerequesteerde gevoerde verweer dat, in het kort weergegeven, hierop neerkomt:

a. de door artikel 24 der Armenwet vereiste machtiging van Gedeputeerde Staten van Gelderland tot het voeren van dit geding ontbreekt;

b. aansprakelijkheid van gerequesteerde in privé bestaat uitsluitend, indien hij buiten de grenzen van zijn taak en bevoegdheid zou zijn gegaan, wat in casu niet is geschied;

c. dat de aankoop is geschied op grond van een telefonisch uitdrukkelijk verzoek vanwege het Commissariaat om in te schrijven op de pandbrieven-emissie van de Landelijke Hypotheekbank;

d. dat hij een toegewijd en zakelijk beheer heeft gevoerd over het aanzienlijke vermogen van verzoekster, waardoor hij dit zo goed als intact heeft kunnen houden, zodat ook daarom ingrijpen van de Raad onredelijk zou zijn;

Gelet op de overgelegde stukken en op de op 23 Mei 1951 plaats gehad hebbende mondelinge behandeling dezer zaak, waarbij zijn verschenen voor verzoekster: de waarnemend Voorzitter en de Secretaris van het College van Gecommitteerden voornoemd, benevens de rentmeester, vergezeld van hun gemachtigde Mr. D. P. Dirkzwager, advocaat te Arnhem, en gerequesteerde in persoon, bijgestaan door zijn gemachtigde Mr. D. J. Rammelink, advocaat te Doetinchem;

Overwegende dat namens verzoekster is medegedeeld dat na de indiening van het verzoekschrift door haar is ontvangen 25 % van het kapitaal, terwijl de rente is betaald tot 1 November 1950, zodat de hoofdvordering wordt verminderd tot f 1540,22 en de rente-vordering van 5 % moet ingaan op 1 November 1950, van welke vermindering van eis aan verzoekster acte is verleend;

Overwegende ten aanzien van het verweer sub a:

dat de op dit verweer gegronde exceptie van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen, omdat verzoekster alsnog heeft overgelegd het besluit der Gedeputeerde Staten van Gelderland d.d. 31 Januari 1951, waarbij de ontbrekende machtiging is verleend;

Overwegende ten aanzien van het verweer sub b:

dat de benoeming van gerequesteerde en de daardoor verkregen macht om het beheer over verzoekster te voeren, zijn gegrond op een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan is bepaald, dat hij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest;

dat hieruit volgt, dat wat betreft gerequesteerde's beheersdaden, aangenomen moet worden dat het achterwege laten van ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware, behoudens blijk van het tegen-

deel, welk tegendeel onder meer zou kunnen blijken uit de wijze waarop het beheer is gevoerd;

dat partijen het — naar 's Raads oordeel terecht — erover eens zijn dat de gestelde persoonlijke aansprakelijkheid van gerequestreerde voor de schadelijke gevolgen van de bewuste pandbrievenaankoop, slechts kan worden aangenomen, als die aankoop zou zijn geweest een daad van wanbeleid, vallende buiten de grenzen van normaal beheer;

dat volgens verzoekster het kopen van pandbrieven van de Landelijke Hypotheekbank zulk een daad van wanbeleid was, omdat gerequestreerde, die als bankdirecteur op de hoogte was, althans behoorde te zijn, van de „financiële faits et gestes van die tijd”, heeft geweten, althans had behoren te begrijpen dat, gelet op het karakter van die Hypotheekbank als werktuig in handen van de bezetter om aankopen van aan Joodse medeburgers onroerende goederen door hypothecaire leningen te financieren, en met het vooruitzicht van het na de toen voorzienbare bevrijding komende rechtsherstel, het steunen van de Landelijke Hypotheekbank in haar verraderlijke opzet door haar pandbrieven te kopen, buiten de grenzen van verzoekster's normaal beheer viel en niet anders dan tot schadelijke gevolgen voor verzoekster moest leiden;

dat daartegenover gerequestreerde heeft aangevoerd, dat hij, en met hem vele anderen uit de bankwereld, de structuur en de doeleinden van de Landelijke Hypotheekbank niet heeft doorzien en geen scherp inzicht heeft gehad in de achtergrond van de pandbrieven-emissie, zodat hem deze aankoop niet als wanbeleid kan worden aangerekend, mede gelet op het feit dat een weigering van de verzochte medewerking om die emissie te doen slagen, zijn opdrachtgever tot rancunemaatregelen jegens verzoekster zou hebben kunnen verleiden;

dat het kopen van pandbrieven in het algemeen een normale beleggingsdaad is en gerequestreerde's voorkeur voor de Landelijke Hypotheekbank onder de gegeven omstandigheden niet abnormaal was, zodat zijn persoonlijke aansprakelijkheid slechts dan aangenomen zou kunnen worden als hij zou hebben geweten dat die pandbrieven met een aankoopkoers van 101¼ minderwaardig, zo niet waardeloos, waren,

en dus verzoekster's geld werd verspild;

dat de Raad het bestaan van die wetenschap bij gerequestreerde niet bezwezen acht en — rekening houdende met het feit, dat bij de berechting van de zaak van de Staat der Nederlanden ca. de Landelijke en de Friesch-Groningsche Hypotheekbanken (N.O.R. 1318 en 1524) is gebleken dat zeer vooraanstaande personen uit de hypotheekbankwereld een minder juist inzicht en een misplaatst vertrouwen in deze pandbrieven-emissie hebben gehad — wil aannemen dat gerequestreerde ook inderdaad niet die wetenschap heeft gehad;

dat de Raad daarbij in aanmerking neemt, dat men gerequestreerde als chef van een klein plattelands-bijkantoor van een Bank niet zo hoog mag aanslaan als verzoekster doet en van hem redelijkerwijs niet meer inzicht kan worden verlangd dan van bedoelde vooraanstaande personen, terwijl bovendien niet is gebleken dat gerequestreerde met verzoeksters vermogen opzettelijk handlangersdiensten heeft bezwezen, integendeel tussen partijen vaststaat dat hij dat aanzienlijk vermogen zo goed als intact heeft kunnen houden;

Overwegende dat dit verweer sub b derhalve gegrond is;

Overwegende dat na het boven-overwogene de verweren sub c en d buiten beschouwing gelaten kunnen worden en het gevorderde als ongegrond moet worden afgewezen;

Op voorschreven gronden rechtdoende:

Verwerpt de voorgestelde exceptie;
Wijst het gevorderde af;

Veroordeelt verzoekster in de kosten van het geding, aan zijde van gerequestreerde tot aan deze uitspraak begroot op f 75,—.

No. 52/179

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
9 Juni 1951. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyffjes en van Vrijberghe de Coningh).

De afkoop door de Bank van een tot zekerheid van crediet overgedragen polis, terwijl de credietnemer credit staat, moet als misbruik van recht worden gekwalificeerd d.w.z. dat de credietgever daartoe geen recht heeft, zolang

hij van de credietnemer niets te vorderen heeft.

Zelfs indien Lippmann de bevoegdheid zou hebben gehad tot afkoop van de polis, zou zij toch niet bevoegd zijn geweest van de Bank te eisen, dat zij tot afkoop zou overgaan.

Polis van levensverzekering hersteld met veroordeling van de Bank om aan de verzekeringsmaatschappij de afkoop-som plus rente te betalen, waartegenover de Bank bij Lippmann wordt gecrediteerd voor het bedrag der afkoop-som.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen:

- a. het introductief request d.d. 15 September 1947 van Simon Heymans, wonende te Tilburg, ten deze woonplaats kiezende te 's-Gravenhage, ten kantore van zijn gemachtigde Mr. Y. H. M. Nijgh;
- b. het antwoord d.d. 19 December 1947 van de N.V. Levensverzekering-maatschappij van „De Nederlanden van 1845”, gevestigd te 's-Gravenhage, en aldaar domicilie kiezende ten kantore van haar advocaat Mr. R. V. Bakker;
- c. het antwoord d.d. 20 October 1948 van de N.V. Incassobank, gevestigd te Amsterdam en te zeker zake domicilie kiezende aldaar ten kantore van haar gemachtigde Mr. R. Kort-hals Altès;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 19 April 1951, requestant en de Incassobank bij monde van hun gemachtigden voornoemd en de Nederlanden vertegenwoordigd door Mr. J. Kist;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat requestant bij zijn verzoekschrift in hoofdzaak heeft gesteld;

dat verzoeker met de Nederlanden een overeenkomst van levensverzekering heeft gesloten onder polis no. 9609, d.d. 14 Juni 1915, volgens tarief nummer vier, tegen een premie van f 261,80 per jaar, waarbij de Nederlanden zich verbonden heeft om uit te betalen een bedrag van f 10.000,— op 14 Juni 1950 aan verzoeker of onmiddellijk na zijn vroeger plaats hebbend overlijden aan zijn echtgenote, of indien zij mocht zijn overleden, aan zijn erfgenamen;

dat van een nadere overeenkomst, die thans echter niet ter zake doet, op 16 September 1935 aantekening op de polis is gesteld;

dat verzoeker voorts, blijkens aantekening op de polis d.d. 27 Februari 1939 al zijn rechten terzake van deze verzekering, tot zekerheid van een door de Incassobank aan de N.V. Simon Heymans' Lederwarenfabriek in rekening-courant verleend crediet heeft overgedragen aan de Incassobank, onverminderd de gehoudenheid van verzoeker, om zijn verplichtingen jegens de Nederlanden te blijven nakomen;

dat door de Nederlanden op de polis een lening was verstrekt van f 3.908,—; dat deze verzekering op 14 Maart 1943 door de tweede gerequesteerde werd afgekocht en dat na aftrek van het bedrag der belening door de eerste gerequesteerde aan de firma Lippmann, Rosenthal & Co. te Amsterdam werd betaald:

afkoopwaarde	f 6.323,91
lening	f 3.908,—
de vooruitbetaalde nog niet verdiende belenings-rente	„ 110,18
	„ 3.797,82
	<hr/> f 2.526,09

dat uiteraard de afkoop is geschied, zonder dat verzoeker daartoe de wens had te kennen gegeven en zonder dat de credietverlening in rekening-courant aan de naamloze vennootschap N.V. Simon Heymans' Lederwarenfabriek voornoemd, tot zekerheid van welk crediet de polis door verzoeker aan de gerequesteerde Bank in eigendom was overgedragen, daartoe enige aanleiding kon geven, aangezien immers op het ogenblik van de afkoop de rekening-courant tussen de gerequesteerde bank en de N.V. Simon Heymans' Lederwarenfabriek geen saldo ten nadele van de genoemde N.V. aanwees, hetgeen reeds blijkt uit het feit, dat de volle afkoopwaarde verminderd met het bedrag der belening, op zijn beurt verminderd met het bedrag der vooruit betaalde, nog niet verdiende beleningsrente, door de gerequesteerde Levensverzekering Maatschappij als voormeld aan de firma Lippmann, Rosenthal & Co. werd uitbetaald;

dat verzoeker recht en belang heeft, dat de rechtsbetrekkingen, voortvloeiende uit de overeenkomst van

verzekering, welke zijn teniet gegaan, zullen herleven en dat in verband met deze herleving der rechtsbetrekkingen nietig zal worden verklaard de voormelde afkoop der verzekering;

weshalve verzoeker, op deze en nog andere in zijn verzoekschrift uiteenzette gronden, waarop voor zover nodig hieronder wordt teruggekomen, deze Raad heeft verzocht:

1. te doen herleven de rechtsbetrekkingen tussen verzoeker en de gerequestreerde Verzekering Maatschappij op grond van de overeenkomst van verzekering voormeld bestaan hebbende tussen verzoeker en de gerequestreerde Verzekering Maatschappij met dien verstande, dat, nu de gerequestreerde bank geen vordering heeft op de N.V. Simon Heymans' Lederwarenfabriek en ook niet meer bestaat de rekening-courantverhouding, ter zake waarvan de polis tot zekerheid aan de bank was overgedragen, niet zal herleven de rechtsbetrekking, destijds voortvloeiende uit de eigendomsoverdracht tot zekerheid aan de gerequestreerde bank, en in verband met deze herleving nietig te verklaren de afkoop der verzekering door de gerequestreerde bank.

alles tegen betaling door verzoeker van de sedert 14 Maart 1943 tot het herstel der rechtsbetrekkingen voormeld vervallen jaarpremiën ad f 261,80, en met regeling van de gevolgen van de herleving van de rechtsbetrekkingen voormeld ten aanzien van de gerequestreerde Verzekering Maatschappij en de gerequestreerde Bank en haar onderlinge verhouding en met veroordeling van diegene der gerequestreerden in de kosten des gedings, als de Raad zal vermenen te behoren;

Overwegende, dat de Incassobank bij haar antwoord, onder aanvoering van een verweer, dat hieronder door de Raad in beschouwing zal worden genomen, heeft verzocht: de vorderingen van requestrant af te wijzen, althans ingeval van toewijzing daarvan de gevolgen niet ten laste van verweerster te brengen, met veroordeling van de in het ongelijk gestelde partij tot betaling van de kosten aan de zijde van verweerster gevallen;

Overwegende, dat de Nederlanden bij haar bovenvermeld request heeft gesteld, dat de Incassobank — vermoedelijk daartoe aangespoord door Lippmann — in 1943 van haar bevoegdheid, om afkoop van de polis te verlangen,

heeft gebruik gemaakt en de Nederlanden dientengevolge genoodzaakt is geweest daartoe over te gaan, zodat verzocker aan de Nederlanden niet alleen niets te verwijten heeft, doch ook van haar niets te vorderen heeft, weshalve de Nederlanden de Raad heeft verzocht de vordering af te wijzen, na haar in de gelegenheid te hebben gesteld, haar verweer mondeling toe te lichten;

Overwegende, dat eiser heeft gesteld, en ter terechtzitting is dit niet tegengesproken, dat de overdracht van de rechten terzake van de litigieuze verzekering aan de Incassobank, welke in 1939 heeft plaats gehad, de gehoudenheid van eiser om zijn verplichtingen uit de verzekeringsovereenkomst jegens de Nederlanden na te komen, onverlet liet, zodat tijdens de bezetting rechtsbetrekkingen tussen eiser en beide gerequestreerden bestonden, welke tijdens die bezetting zijn gewijzigd, weshalve aan de door art. 23 E 100 voor de bevoegdheid van deze Raad tot ingrijpen gestelde vereisten is voldaan;

Overwegende, dat de door eiser in zijn request gestelde feiten door gerequestreerden niet zijn tegengesproken, doch de Incassobank er zich op beroept, dat zij eerst uitstel heeft weten te verkrijgen, doch Lippmann haar bij brief van 22 Januari 1943 heeft doen weten, dat zij — Lippmann — het tegenover meergenoemde polis lopende crediet wenste af te wikkelen en de Incassobank daartoe verzocht deze polis door de Nederlanden te doen afkopen, het haar toekomende (alsdan bedragende f 289,80) met het provenu te verrekenen, en het na vereffening ontstane creditsaldo onverwijld aan Lippmann over te maken:

dat de Incassobank vervolgens, door een beroep op het feit, dat de echtgenote van requestrant arische zou zijn, nogmaals uitstel heeft weten te verkrijgen, doch Lippmann zich op 9 Maart 1943 wederom tot de Incassobank heeft gewend en uitvoering van haar „lopende opdracht” en wel „ten spoedigste” heeft geëist;

dat de Incassobank heeft gemeend toen de zaak niet langer te kunnen tegenhouden en de Nederlanden heeft verzocht tot afkoop van de polis over te gaan, waarop deze inderdaad heeft plaats gevonden;

Overwegende, dat uit het bovenstaande blijkt, dat de afkoop der onder-

havige verzekering op vordering van de Incassobank, zij het ook onder presie van Lippmann, door de Nederlanden is verricht, zodat in de eerste plaats dient te worden nagegaan krachtens welke bevoegdheid de Incassobank deze afkoop heeft gevorderd;

Overwegende, dat de Incassobank hieromtrent stelt, dat weliswaar het op 26 Januari 1943 bestaande debetsaldo van de N.V. Simon Heymans' Lederwarenfabriek intussen (sc. vóór 14 Maart 1943, toen de afkoop plaats vond) was verdwenen en een creditsaldo was ontstaan, doch het credit nog liep, zodat de polis nog bij de Incassobank in onderpand bleef en verweerster dus tot afkoop gerechtigd bleef;

Overwegende, dat de Raad zich met deze mening van de Incassobank echter niet kan verenigen;

dat immers de afkoop van een tot zekerheid van credit overgedragen polis, terwijl de credietnemer credit staat, als misbruik van recht moet worden gekwalificeerd, hetgeen betekent, dat de credietgever tot deze bepaalde handeling, zolang hij van de credietnemer niets te vorderen heeft, geen recht bezit;

Overwegende, dat waar mitsdien de Incassobank zonder recht de afkoop van de polis van de Nederlanden heeft verlangd, de voorlopige conclusie zal moeten zijn, dat zij aansprakelijk is voor de schade die hieruit voor requestrant is voortgevloeid;

Overwegende, dat de Incassobank zich er evenwel op beroepen heeft, dat zij door Lippmann tot dit verzoek om afkoop is gedwongen en dat Lippmann krachtens de Verordening 58/1942 naar bezettingsrecht over de rechten uit de polis mocht beschikken, en dus ook van haar, de Incassobank, mocht verlangen, dat zij de afkoop der polis van de Nederlanden zou vorderen, doch dit tweezijdig verweer naar de mening van de Raad niet opgaat;

Overwegende, dat immers zelfs indien Lippmann naar bezettingsrecht de bevoegdheid zou hebben gehad, om zelf de afkoop van de polis te vorderen, zij toch — zelfs naar dat „recht” — niet bevoegd zou zijn geweest, van de Incassobank, die daartoe, gelijk boven overwogen, geen eigen recht bezat, te verlangen, dat deze tot afkoop zou overgaan, terwijl, indien de Incassobank inderdaad niet slechts onder drang, maar onder dwang van Lipp-

mann zou hebben gehandeld — hetgeen ter terechtzitting nog niet is komen vast te staan — de schade, die daardoor voor requestrant ten aanzien van zijn rechten uit de door haar afgesloten verzekeringsovereenkomst is ontstaan dan toch door de Incassobank, die ter beveiliging van haar eigen belangen, dat van requestrant opofferde, zou moeten worden gedragen en niet door requestrant;

dat voorts de vraag welke „rechten” Lippmann naar bezettingsrecht volgens de verordening 58/1942 inderdaad toekwamen geheel buiten beschouwing kan blijven, aangezien geen afkoop op vordering van Lippmann heeft plaats gehad — in welk geval de verzekeringmaatschappij in een geheel andere positie zou hebben verkeer — doch een door de Incassobank van de Nederlanden gevorderde afkoop, zodat de Incassobank dan ook op haar eigen naam, en niet namens Lippmann, met de Nederlanden heeft afgerekend;

dat de Incassobank hierbij ook niet kan baten — waarop zij de nadruk heeft gevestigd — dat zij haar op 26 Januari 1943 aan „de Nederlanden” geschreven brief heeft doen aanvaangen met de woorden: „In opdracht van de firma Lippmann, Rosenthal & Co., alhier, verzoeken wij U de verzekering volgens polis no. 9609 . . . af te kopen”, aangezien daaruit niet viel te lezen, dat de firma Lippmann bij dit verzoek om afkoop zich op een haar toekomend recht tot afkoop zou hebben beroepen, noch dat de Incassobank zonder eigen recht dit verzoek deed, hetgeen op 26 Januari 1943 misschien ook niet het geval zou zijn geweest, aangezien de rekeningcourant van Heymans' Lederwarenfabriek toen nog credit stond;

Overwegende, dat ook het beroep van de Incassobank op art. 33 E 100 faalt, aangezien haar gehoudenheid tot betaling van het door haar bedoelde saldo eerst kon ontstaan, nadat zij, zonder recht, onder drang of dwang van de zijde van de Duitse bezetter, de rechten van requestrant had geschonden, zodat van een gehoudenheid tot betaling naar Nederlands recht, waarop het eerste lid van art. 33 doelt, geen sprake is geweest;

Overwegende, dat tenslotte aan de Incassobank het verweer, dat requestrant de polis heeft aangemeld niet past, waar zij zelf, blijkens haar schrijven van 30 Mei 1942, hem daartoe heeft aangespoord;

Overwegende, dat derhalve de eindconclusie behoort te blijven, dat de Incassobank voor alle door requestrant geleden schade aansprakelijk moet worden gesteld, hetgeen het beste kan geschieden door de verzekering en de op de polis verstrekte lening te herstellen en de Incassobank te veroordelen aan de Nederlanden terug te betalen hetgeen zij in 1943 van die maatschappij heeft ontvangen, vermeerderd met 4 % rente over dit bedrag of tezamen f 2.526,09 plus f 724,13 is f 3.250,22;

Overwegende, dat de Incassobank, als in het ongelijk gestelde partij, in de kosten van het geding moet worden veroordeeld;

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering toe als volgt:

Verklaart nietig de terzake van bovenschreven verzekering in Maart 1943 door de Incassobank aan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, gedane betaling van f 2.526,09;

Verstaat, dat de Incassobank recht heeft op terugvordering van Lippmann van dit onverschuldigd betaalde bedrag, met bepaling, dat voor zover dit bedrag op rekening van requestrant mocht zijn geboekt, overboeking in het credit van de Incassobank behoort te geschieden;

Veroordeelt de Incassobank om aan de Nederlanden te betalen de som van f 3.250,22;

Doet herleven de bij polis no. 9609 geconstateerde op 14 Juni 1915 gesloten overeenkomst en de op die polis verstrekte lening en veroordeelt mitsdien de Nederlanden om aan requestrant tegen kwijting te betalen de som van f 10.000,— verminderd met het uit lening door requestrant aan de Nederlanden verschuldigd bedrag ad f 3908, de beleningsrente van 9 October 1943 tot 14 Juni 1950 ad f 1.305,43, de nog verschuldigde premies ad f 1.832,60 en 4 % rente wegens te late betaling der premies ad f 493,46, zijnde per saldo f 2.460,51, vermeerderd met 4 % rente vanaf 14 Juni 1950 tot op de dag der uitbetaling;

Veroordeelt de Incassobank in de kosten van het geding, tot op heden aan de zijde van requestrante gevallen, begroot op f 150,— (honderd vijftig gulden) en aan de zijde van de Nederlanden op f 100,— (honderd gulden).

No 52/180

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 2 Juli 1951. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuwkuyk).

Tengevolge van een administratieve vergissing is aan geïntimeerde een erkenning van eigendom verleend, doordat met de oppositie van appellanten geen rekening is gehouden. De beslissing a quo was ook niet aan appellanten toegezonden.

Appellanten ontvankelijk verklaard aangezien het appelschrift is ingediend binnen de termijn van art. 68, lid 2, sub c, E 100.

Beslissing a quo vernietigd — aan appellanten erkenning van eigendom verleend met veroordeling van geïntimeerde tot uitlevering van de effecten op verbeurde ener dwangsom.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 15-12-'48 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van J. Meyer, wonende te Overveen, als bewindvoerder van de afwezige J. N. M. van Buuren en als algemeen gemachtigde blijkens notariële akte d.d. 30-5-'45 van Mevrouw R. van Buuren-Pool en Mejuffrouw M. R. van Buuren, welke personen daarbij werden vertegenwoordigd als erfgenamen van wijlen A. van Buuren, in leven wonende te Amsterdam, aldaar overleden op 28-6-'42, bij welk verzoekschrift beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 1-7-'48 C no. 49627, waarbij aan J. Been, destijds wonende te Weesperkarspel, thans te Baambrugge (verder te noemen: geïntimeerde) erkenning is verleend in de eigendom van de door hem met formulier no. OA 119501/92644/58787 aangemelde effecten;
 - b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;
- Gehoord appellanten, vertegenwoordigd door Mr. E. Gerzon, procureur te Amsterdam, ter zitting van de Raad op 7-5-'51, alwaar geïntimeerde niet is verschenen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat uit de namens appellanten overgelegde verklaringen van erfrecht blijkt, dat wijlen A. van Buuren voornoemd in algehele gemeenschap van goederen gehuwd is geweest met Mevrouw R. van Buuren-Pool voornoemd, die op 26-2-'51 is overleden, dat de enige erfgenamen van wijlen A. van Buuren voornoemd zijn: de voornoemde afwezige J. N. M. van Buuren en Mejuffrouw M. R. van Buuren voornoemd, wonende te Amsterdam, en dat de enige erfgename krachtens testament van wijlen Mevrouw R. van Buuren-Pool voornoemd is: Mejuffrouw M. R. van Buuren voornoemd;

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing, waarvan beroep, en tot herstel van de erven A. van Buuren in de eigendom van 2/10 cert. Unites States Steel Corp. nos. 14756 en 21962;

Overwegende dat de Afdeling Effectenregistratie bij brief d.d. 11-12-'48 Recherche 1948 849 aan J. Meyer heeft medegedeeld:

- a. dat ten aanzien van 2/10 cert. United States Steel Corp. nos. 14756 en 21962, welke namens appellanten door de Kasvereniging N.V. te Amsterdam krachtens artikel 46 van K.B. E 100 waren geopponeerd, tengevolge van een administratief abus de oppositie niet in behandeling is genomen en de op die effecten betrekking hebbende eigendomserkenningen zonder meer zijn afgegeven;
- b. dat zij instemt met ontvankelijk-verklaring door de Raad van het door appellanten in te stellen beroep betreffende die effecten, ondanks overschrijding van de termijn van beroep;

Overwegende dat aan appellanten, die bij de bestreden beslissing niet partij zijn geweest, niet ingevolge de bepalingen van K.B. E 100 bij aangetekend schrijven kennisgeving van die beslissing is gedaan, terwijl ook niet is gebleken, dat appellanten meer dan 30 dagen vóór de indiening van het beroepschrift kennis hebben gekregen of redelijkerwijze kennis hebben kunnen krijgen van die beslissing, en het beroep derhalve is ingesteld binnen de bij artikel 68, lid 2, sub c voor dit geval gestelde termijn;

Overwegende dat aan de Raad bij ingewonnen ambtelijke informatie is gebleken dat de beslissing, waarvan

beroep, betrekking heeft op de effecten, omschreven in de voormelde brief van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 11-12-'48;

Overwegende dat uit die brief mede blijkt, dat deze effecten door appellanten zijn geopponeerd en dat appellanten slechts tengevolge van een administratief abus in eerste aanleg niet als partij in de procedure tot vaststelling van de rechtsverhoudingen met betrekking tot die effecten zijn betrokken, met het gevolg, dat geïntimeerde bij de bestreden beslissing als eigenaar van die effecten is erkend, zonder dat aan appellanten gelegenheid is verleend om als opposanten hunne aanspraken op herstel in de eigendom dier effecten te doen gelden;

Overwegende dat onder deze omstandigheden appellanten terecht, als belanghebbenden bij de bestreden beslissing, daarvan in beroep zijn gekomen, welk beroep is gegrond op schending of verkeerde toepassing van de bepalingen van K.B. E 100 en op tot standkoming van de bestreden beslissing zonder het in aanmerking nemen van de door appellanten gedane oppositie, welke indien zij in aanmerking was genomen, tot een andere beslissing zou hebben geleid;

Overwegende dat het beroep derhalve ontvankelijk is, terwijl uit het voorgaande mede volgt dat de bestreden beslissing niet kan worden gehandhaafd;

Overwegende voorts, dat de door appellanten overgelegde fotocopie van een door Liro aan de Kasvereniging N.V. te Amsterdam afgegeven ontvangstbewijs d.d. 2-12-'41 betreffende een aantal door haar van deze voor rekening van A. van Buuren voornoemd ontvangen effecten, waaronder ook de twee litigieuze stukken, aanneemelijk maakt dat wijlen A. van Buuren deze stukken vóór die datum heeft verkregen op een der in artikel 53, lid 2, sub a tot en met e van K.B. E 100 vermelde wijzen en dat hij het bezit daarvan vervolgens anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende dat geïntimeerde, die in beroep geen verweerschrift heeft ingediend en bij de mondelinge behandeling der zaak niet is verschenen, daartegenover niet aanneemelijk heeft gemaakt, dat hij de litigieuze effecten op een der voormelde wijzen heeft verkregen, en hem derhalve geen erken-

ning als eigenaar dier effecten kan worden verleend;

Overwegende dat mitsdien behoort te worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

- I. Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;
- II. Verleent aan appellanten, zijnde de erfgenamen van wijlen A. van Buuren, in leven wonende te Amsterdam, de Lairessestraat 96, aldaar overleden op 28 Juni 1942, herstel in de eigendom van de hiervoren omschreven effecten;
- III. Veroordeelt geïntimeerde om de mantels van vorenbedoelde effecten, indien deze niet reeds zijn ingeleverd bij het inleveringskantoor, dat bij de aanmelding zijn bemiddeling heeft verleend, en, indien dat inleveringskantoor reeds heeft voldaan aan het in de beslissing, waarvan beroep, bepaalde omtrent uitlevering van die effecten aan geïntimeerde, de gehele effecten, binnen veertien dagen na heden uit te leveren aan appellanten;
- IV. Veroordeelt geïntimeerde tot het betalen van een dwangsom van f 50,— per certificaat van 10 shares United States Steel Corp. voor elke dag dat hij, na het verstrijken van de onder III vermelde termijn en na door appellanten tot nakoming van zijne aldaar vermelde verplichtingen te zijn aangemaand, in gebreke mocht blijven om een dier verplichtingen te voldoen;
- V. Verstaat dat het inleveringskantoor, dat bij de aanmelding zijn bemiddeling heeft verleend, verplicht is, voorzover geen buiten het Besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften zich daartegen verzetten, vorenbedoelde effecten, dan wel de delen daarvan welke zich onder zijn berusting bevinden, uit te leveren aan appellanten;
- VI. Veroordeelt geïntimeerde om aan appellanten te betalen de door hem sedert de verkrijging van vorenbedoelde effecten genoten opbrengsten daarvan;
- VII. Veroordeelt geïntimeerde om, indien en voorzover hij mocht aantonen dat hij tengevolge van enige rechtshandeling met betrekking tot de vorenbedoelde effecten in de onmogelijkheid is komen te verkeren om die effecten aan appellanten af te geven, binnen twintig dagen na heden aan appellanten andere gelijksoortige en gelijkwaardige effecten te leveren of, bij gebreke daarvan, aan appellanten een schadevergoeding te betalen ten bedrage van de waarde dier effecten op heden;
- VIII. Verstaat dat, zodra zal zijn voldaan aan het bepaalde onder III tot en met VII, voorzover die bepalingen van toepassing blijken te zijn, en aan het bepaalde onder X., geïntimeerde in plaats van appellanten crediteur wordt van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistr., Amsterdam (thans genaamd L.V.V.S.) voor het bedrag, dat terzake van de verkoop van vorenbedoelde effecten door deze is ontvangen, en wel tot ten hoogste het bedrag van het credit-saldo;
- IX. Verstaat dat, indien mocht blijken dat appellanten geen of geen voldoende vordering op L.V.V.S. hebben, zomede indien in ander opzicht tussen partijen geschil ontstaat omtrent de toepassing van deze uitspraak, de meest gereede partij zich tot de Afdeling Effectenregistratie kan wenden tot het geven van een nadere beslissing;
- X. Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van appellanten gevallen, tot heden begroot op f 100,—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	207
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	207
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	208
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	215
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	215
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/181 t/m 52/185	pag. 465 t/m 480

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 228. Voorlopige stukkenverklaringen.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel maakt onder verwijzing naar de Zevenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer, gepubliceerd in haar Mededeling no. 226 (Prijscourant van 18 December 1951), bekend, dat voorlopige stukkenverklaringen met *rode stempelopdruk van het Centraal Bureau voor Effectenregistratie*, voorzover de daarin vermelde datum *later dan 31 Maart 1952* ligt, slechts als waarmerk voor een effect kunnen gelden, indien de in de rode stempelopdruk vervatte mededeling door het Centraal Bureau voor Effectenregistratie is ondertekend.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat een voorlopige stukkenverklaring als vorenbedoeld uiteraard slechts als waarmerk voor een effect geldt tot de in de vorenbedoelde stempelopdruk vermelde datum, aangezien vanaf deze datum verwisseling der voorlopige stukkenverklaring in een definitieve mogelijk is.

20 Februari 1952.

No. 229. Algemene Vergunning voor de uitoefening van stemrecht.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel; Gelet op de artt. 70 en 72 van het Besluit herstel rechtsverkeer (Staatsblad E 100 zoals gewijzigd bij I 21); Verleent hiermede een

Algemene Vergunning

voor de uitoefening van het aan effecten verbonden stemrecht, mits de desbetreffende effecten zijn aangemeld overeenkomstig art. 44 van het Besluit herstel rechtsverkeer.

Toelichting.

De thans verleende Algemene Vergunning heeft tot gevolg, dat voor de uitoefening van stemrecht in geen enkel geval meer een bijzondere vergunning behoeft te worden aangevraagd.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat deze Algemene Vergunning alleen betrekking heeft op voor de effectenregistratie aangemelde effecten. Met betrekking tot aanmeldingsplichtige, niet aangemelde effecten is elke handeling, ook de uitoefening van stemrecht, verboden.

De Algemene Vergunning tot uitoefening van stemrecht, vervat in Mededeling no. 134 der Afdeling d.d. 21 Mei 1947, alsmede Mededeling no. 191 d.d. 6 Januari 1949 komen hiermede te vervallen.

5 Maart 1952.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Zevende gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de Zevende gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

In de kopregel van genoemd bijvoegsel moet in plaats van „Overgedrukt uit” gelezen worden: Bijvoegsel van.

(Ned. Stcrt. 4 Maart 1952, No. 45).

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 154. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 12 Februari 1952. (Volledige Afdeling).

Regeling, met betrekking tot derden, van de gevolgen van het te verlenen rechtsherstel.

In de zaak:

I. *J. Cohen-Bendiks,*

(aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit herstel rechtsverkeer ingediend met formulier 6 13660, door bemiddeling van de Associatie-Cassa, Amsterdam)

II. *De V.V.R.A.*

Gemachtigde: *Mr. D. J. Veegens*

(aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit herstel rechtsverkeer ingediend met formulier 6 41732)

en

III. *M. J. X. Tranquard,*

Gemachtigde: *Mr. R. Korthals Altes,*
geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie de navolgende beslissing:

Post alia:

Gezien het hiervoren overwogene kan aan partij Tranquard geen erkenning in de eigendom worden verleend, en moet aan partij sub I, ten aanzien van wie is voldaan aan de voorwaarden van art. 54, 1e lid, herstel in de eigendom worden verleend.

De Afdeling zal in verband met het te verlenen rechtsherstel de gevolgen daarvan met betrekking tot derden regelen en overweegt te dezer zake het navolgende:

Het komt de Afdeling onredelijk voor, dat partij sub I in haar recht ten aanzien van het litigieuze effect wordt hersteld en tevens haar vordering op Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (thans genoemd L.V.V.S.) zou behouden.

Partij V.V.R.A. maakt weliswaar geen aanspraak op het litigieuze effect, nu dit bij wijze van rechtsherstel wordt toegewezen aan partij sub I; partij V.V.R.A. maakt echter wèl aanspraak op de vordering op L.V.V.S. terzake van dit effect, nu hierop door geen andere gedeposeerde aanspraak wordt gemaakt;

Partij V.V.R.A. heeft ter toelichting van voormeld verzoek o.m. gesteld, dat het litigieuze effect deel uitmaakt van een pakket van 1275 certificaten van Amerikaanse effecten, die zij in of omstreeks Juli 1944 kocht van Rebholz Bankierskantoor te Amsterdam en waarvoor zij door tussenkomst van De Nederlandsche Bank de volledige koopprijs heeft voldaan; dat haar Duitse bestuurders nadien vorenbedoelde effecten hebben doen verkopen en als tegenwaarde daarvoor hebben ontvangen deels een tegoed in Rijksmarken, waarvan geen overmaking naar Nederland heeft plaats gevonden, deels een bedrag in Frans bankpapier, dat evenmin in welke vorm ook aan haar ten goede is gekomen.

Partij Tranquard heeft hiertegen aangevoerd, dat ten aanzien van partij V.V.R.A. aan geen der in artikel 54, 1e lid, sub b. voor herstel van recht gestelde voorwaarden is voldaan; dat partij V.V.R.A. immers het hier bedoelde effect tegelijk met 1274 andere van Rebholz' Bankierskantoor verkreeg en wist, dat een groot deel van deze effecten van de S.D. dan wel van Lippmann,

Rosenthal & Co., Sarphatistraat afkomstig was, terwijl ook van onvrijwillig bezitsverlies in casu geen sprake is, aangezien deze effecten door Dr. Bühler als bestuurder van de V.V.R.A. werden verkocht, die ook de koopprijs daarvoor ontving; dat de koopprijs deel van het vermogen van de V.V.R.A. werd door de betaling; dat het feit, dat de opbrengst (eerst later) niet meer achterhaalbaar werd, Tranquard niet regardert, aangezien het hier een verlies van de opbrengst betreft door latere daden van genoemde bestuurder;

De Afdeling overweegt met betrekking tot het onrechtmatige bezitsverlies door de V.V.R.A. het navolgende:

De V.V.R.A. is een stichting, die door de bezetter met f 100.— kapitaal werd opgericht ter uitvoering van diens politiek van uitplundering van het Joodse deel van het Nederlandse volk; het bij deze stichting ingeleverde bezit is door de inlevering niet in eigendom op deze overgegaan, maar bleef eigendom van de inlevertaars en hun rechtverkrijgenden, terwijl ook het tegeldemaken van boedelbestanddelen, de verwisseling en de wederbelegging daarvan alsmede de samenvoeging van dit alles tot een ten aanzien van de afzonderlijke rechthebbers niet meer te individualiseren massa, slechts tot gevolg hebben gehad, dat deze boedel door zaaksvervangende en vermengende geacht moet worden het gezamenlijk eigendom van de beroofden of hun rechtverkrijgenden te zijn geworden. De V.V.R.A. was als beheerder verplicht de geldelijke opbrengst van het ingeleverde en de wederbelegging daarvan — waaronder het litigieuse, door haar uit de geldmiddelen van de boedel aangekochte, effect — te verantwoorden aan degenen, die gelden of andere bezittingen bij haar hadden ingeleverd. Zij, resp. haar bestuurders, waren dus geenszins bevoegd om over de aldus verkregen effecten te beschikken, en hun beschikkingen kunnen slechts worden erkend, voorzover zij in het belang van het beheerde vermogen strekten. De onderhavige verkoop was echter in geen enkel opzicht in het belang van het beheerde vermogen geboden — deze verkoop geschiedde integendeel, naar tussen de partijen V.V.R.A. en Tranquard vaststaat met de uitsluitende bedoeling om bepaalde Duitse instanties, met name de leiding van het Vierjahresplan en de Deutsche Dienstpost, aan deviezen (i.e. Franse francs) te helpen — en heeft ook in feite niet gestrekt in het belang van het beheerde vermogen.

Door partij Tranquard is weliswaar te dezer zake betoogd, dat de V.V.R.A. gebaat werd door de creditering van de rekening van haar bestuurder, Dr. Bühler, voor de opbrengst van het onderhavige effect, doch de Afdeling kan zich met dit betoog niet verenigen. Immers weliswaar heeft aanvankelijk een zodanige creditering — in Franse francs op een rekening bij de Reichskreditkassa te Parijs — plaatsgevonden, doch over het tegoed op deze rekening is vervolgens door of in opdracht van Dr. Bühler beschikt op zodanige wijze, dat de V.V.R.A. hierover na de bevrijding — naar tussen de partijen V.V.R.A. en Tranquard vaststaat — op geen enkele wijze de feitelijke beschikking heeft gehad. Aangezien de vraag, of, en zo ja, tot welk bedrag, partij V.V.R.A. geacht moet worden door de genoemde creditering of door de daaraan ten grondslag liggende of daarop gevolgde feiten te zijn gebaat, beoordeeld dient te worden naar het tijdstip van de bevrijding, is de Afdeling van mening, dat van een zodanig gebaat zijn in casu geen sprake is.

Op grond van een en ander is de Afdeling van oordeel, dat Dr. Bühler en eventueel diens medebestuurders door hun ten detrimento van het beheerde vermogen gepleegde verveemdingshandelingen de gerechtigden tot dit vermogen en de V.V.R.A. als beheerder daarvan niet konden binden, terwijl de Afdeling, voorzover dit anders mocht zijn, van oordeel is, dat het, gelet op de hiervoren vermelde feiten, in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware een ingrijpen als bedoeld in artikel 24 jo. artikel 23 in de aldus verrichte rechtshandelingen achterwege te laten (tot welk ingrijpen artikel 54, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer de Afdeling in verband met een te verlenen rechtsherstel de bevoegdheid geeft), zulks te meer nu hier sprake is van handelingen tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, die gebaseerd waren op een maatregel van de bezetter, ten aanzien waarvan in het K.B. E 93 is bepaald, dat hij geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest.

Uit het vorenstaande volgt, dat de feitelijke overdracht van het litigieuse effect door dan wel in opdracht van Dr. Bühler en of diens medebestuurders is geschied zonder geldige rechtstitel, zodat ten opzichte van de gezamenlijke rechthebbenden tot het beheerde vermogen en van partij V.V.R.A. als beheerder van dit vermogen sprake is van een bezitsverlies op andere dan rechtmatige wijze als bedoeld in artikel 54, lid 1 sub b. Ten aanzien van dit vermogen is derhalve voldaan aan de in artikel 54 voor herstel van recht gestelde eisen.

Terwijl partij sub I gedeposeedeerde is ten opzichte van partij V.V.R.A., is partij V.V.R.A. derhalve op haar beurt te beschouwen als gedeposeedeerde ten opzichte van alle volgende verkrijgers waaronder Tranquard. Uit het vorenstaande volgt, dat de vordering, welke partij sub I heeft op L.V.V.S. terzake van de verkoop van het litigieuse effect, dient over te gaan op partij V.V.R.A., die in de zin van artikel 57 van het Besluit herstel rechtsverkeer schade lijdt door het aan partij sub I verleende rechtsherstel, aangezien partij V.V.R.A., indien er niet een gedeposeedeerde met een beter recht was geweest, zelf het litigieuse effect van partij Tranquard had kunnen opeisen en behouden.

De vraag tenslotte, of partij V.V.R.A., tegenover de aan haar toe te kennen vordering op L.V.V.S., harezijds afstand dient te doen van enig door haar te dezer zake genoten voordeel, kan onbeantwoord blijven, aangezien blijkens het hiervoren overwogene in het geheel niets is gebleken van enige aan de V.V.R.A. ten goede gekomen bate, terwijl door partij Tranquard vooralsnog evenmin aannemelijk werd gemaakt, dat zij enig reëel belang heeft bij een uitspraak terzake van de mogelijk nog aanwezige doch tot dusver niet achterhaalbaar gebleken opbrengsten van deze latere verkoop. De Afdeling zal derhalve haar beslissing omtrent dit punt aanhouden totdat mocht blijken, dat van laatstbedoelde opbrengsten eventueel nog ooit iets achterhaald zou kunnen worden.

De Afdeling beslist derhalve als volgt:

- I. Herstelt partij sub I in de eigendom van het litigieuse effect.
- II. Het inleveringskantoor, hetwelk bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende, is verplicht — voorzover geen buiten het Besluit herstel rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — het gehele effect op 12 Mei 1952 uit te leveren aan de Associatie-Cassa. Amsterdam, ten behoeve van partij sub I, dan wel ten behoeve van degene, die daarop krachtens een aan de Associatie-Cassa bekende rechtsverhouding, waarin hij tot partij sub I staat, aanspraak kan maken; een en ander met dien verstande, dat deze uitlevering achterwege zal blijven, indien vóór bovengenoemde datum door de Afdeling Effectenregistratie aan het inleveringskantoor mededeling is gedaan van een tegen de onderhavige beslissing ingesteld beroep bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, in welk laatste geval het inleveringskantoor, nadat de Afdeling Rechtspraak haar beslissing heeft genomen, van de Afdeling Effectenregistratie bericht zal ontvangen, aan wie het onderhavige effect dient te worden uitgeleverd.
- III. Verklaart, voorzover nodig, nietig de vervreemdingshandelingen door resp. in opdracht van de bestuurders van de V.V.R.A. ten aanzien van het litigieuse effect verricht.
- IV. Bepaalt, dat de vordering van partij sub I op de L.V.V.S. terzake van de verkoop van het litigieuse effect zal overgaan op partij V.V.R.A., zoudra aan de sub II genoemde uitlevering zal zijn voldaan.
- V. Houdt elke beslissing omtrent de mogelijk nog te achterhalen opbrengst van de in opdracht van Dr. Bühler verrichte verkoop van het onderhavige effect aan.

No. 155. **RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, Afdeling Effectenregistratie, 12 Februari 1952. (Volledige Afdeling).

Erkenning van de tegenwoordige bezitter in de eigendom, aangezien hij het litigieuze effect te goeder trouw onder bezwarende titel, immers door aankoop in regelmatig beursverkeer, heeft verkregen.

In de zaak:

Sidney James van den Bergh, wonende te Wassenaar

Gemachtigde: *Mr. R. van den Bergh*,

(aanvraag tot herstel van recht, ingediend met formulier 5/7666, door bemiddeling van Schill & Capadose, 's-Gravenhage) *verzoeker*

contra:

Johan Schicht, wonende te Aerdenhout,

Gemachtigde: *Mr. P. W. van Doorne*,

(aanmeldingsformulier No. OA 150, ontvangen van het inleveringskantoor de Amsterdamsche Effecten- en Commissiebank N.V., Amsterdam) *verweerder*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken;

Gehoord partijen bij monde van hun gemachtigden;

Overwegende, dat het verzoek strekt tot herstel in de eigendom van 1 à f 1.000,— cert. v. aandelen Leverbros & Unilever no. 74261;

Overwegende, dat tussen partijen als vaststaande moet worden aangenomen:

dat verzoeker vóór 10 Mei 1940 eigenaar was van het voormelde effect en dat hij nadien het bezit daarvan op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren, te weten door gedwongen inlevering op 24 April 1942 bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, op grond van de door de bezetter van het Nederlandse gebied uitgevaardigde verordeningen betreffende het Joodse vermogen;

Overwegende, dat verweerder heeft aangevoerd, dat hij het voormelde effect aan toonder na 9 Mei 1940 onder bezwarende titel in regelmatig beursverkeer heeft verkregen;

Overwegende omtrent de toedracht van de verkrijging door verweerder, dat als vaststaande moet worden aangenomen:

dat verweerder op 10 Mei 1940 te goed had van en uit dien hoofde op stukkenrekening gecrediteerd stond bij de Amsterdamsche Effecten- en Commissiebank N.V. (hierna te noemen Efcobank): 9 à f 1.000,— cert. v. aand. Leverbros & Unilever;

dat verweerder vervolgens in het tijdvak van 25 September 1940 tot 6 Maart 1943 meermalen dergelijke certificaten door de Efcobank ter beurze van Amsterdam heeft doen kopen dan wel verkopen, waarvoor hij dan telkens door de Efcobank op stukkenrekening werd gecrediteerd, onderscheidenlijk gedebiteerd;

dat de Efcobank op 10 Maart 1943 het gehele aantal cert. v. aand. Lever Bros & Unilever, waarvoor verweerder op die datum credit stond, heeft uitgeleverd, zodat op 10 Maart 1943 verweerder geen dergelijke certificaten meer van de Efcobank te goed had;

dat nadien door de Efcobank in opdracht van verweerder ter beurze van Amsterdam zijn gekocht op 12 April 1943 en zijn verkocht in het tijdvak van 12 tot 19 April 1943 respectievelijk 20 en 13 à f 1000,— cert. v. aand. Leverbros & Unilever, zodat verweerder op 19 April 1943 recht had op aflevering door de Efcobank van 7 dergelijke effecten;

dat de Efcobank — die in de loop van Augustus 1944 aan al de bij haar op stukkenrekening gecrediteerde cliënten, voorzover deze toen bereikbaar waren, nummeropgave heeft verstrekt, van de effecten, die zij voor ieder hunner onder zich had — bij brief van 21 Augustus 1944 aan verweerder heeft medegedeeld, de nummers van vorenbedoelde 7 certificaten, waaronder dat van het litigieuze;

dat de Efcobank dit effect onder haar berusting had gekregen op 1 Maart 1943, zijnde het effect haar die dag ter hand gesteld door de firma Mellegers & v. d. Elsakker te Amsterdam, zulks ingevolge een op 26 Februari 1943 met deze firma ter beurse van Amsterdam gesloten koopovereenkomst tegen de koers van 296 %;

Overwegende, dat uit vorenstaande feiten volgt, dat verweerders aanspraak op levering is ontstaan op 12 April 1943, zodat zijn verkrijging niet valt onder de bepaling van art. 53, lid 2 sub b van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Overwegende, dat verzoeker heeft betoogd, dat uit de bijzondere bescherming, die in het bij voormelde wetsbepaling voorziene geval aan de tegenwoordige bezitter van een effect wordt verleend, zou volgen, dat een verkrijging door levering uit een algemene effectenvoorraad nimmer zou opleveren een verkrijging in regelmatig beursverkeer in de zin van lid 3 van genoemd art. 53, en dat derhalve, nu op grond van de hiervoren gerelateerde feiten zou moeten worden aangenomen, dat verweerder het litigieuze effect verkreeg door levering uit een algemene effectenvoorraad, verweerders verkrijging niet zou zijn een verkrijging in regelmatig beursverkeer;

Overwegende, dat dit betoog faalt;

dat toch art. 53, lid 2 sub b, van het Besluit herstel rechtsverkeer een bijzondere bescherming verleent aan degene, die na 9 Mei 1940 een effect heeft verkregen door levering uit een algemene effectenvoorraad, mits zijn aanspraak op zodanige levering was ontstaan vóór 10 Mei 1940, welke bijzondere bescherming daarin bestaat, dat in dit geval aan de verkrijging niet de eis wordt gesteld, dat deze te goeder trouw is geschied, terwijl het daarbij voorts irrelevant is, welke titel aan die verkrijging ten grondslag ligt;

dat echter art. 53 lid 3 slechts in zoverre bescherming aan de tegenwoordige bezitter verleent, dat het — en dan nog onder zeker voorbehoud — een weerlegbaar vermoeden van goede trouw verbindt aan de verkrijging van een effect aan toonder in regelmatig beursverkeer;

dat dan ook uit de verstrekkende bescherming, die art. 53 lid 2 sub b aan de tegenwoordige bezitter in het daar bedoelde geval verleent, niet kan worden afgeleid, dat bij een verkrijging door levering uit een algemene effectenvoorraad krachtens aanspraak, ontstaan op of na 10 Mei 1940, de zoveel zwakkere bescherming van artikel 53, lid 3 steeds aan de tegenwoordige bezitter zou moeten worden onthouden;

dat laatstbedoelde bescherming blijkens gemeld derde lid binnen de daar aangegeven grenzen veeleer moet worden toegekend zo dikwijls de tegenwoordige bezitter een effect aan toonder in regelmatig beursverkeer verkreeg, terwijl de vraag of het effect op zodanige wijze is verkregen haar beantwoording niet vindt in lid 2 sub b, doch in lid 4 van meergenoemd art. 53;

dat verweerders verkrijging voldoet aan de eisen, welke art. 53, lid 4 Besluit herstel rechtsverkeer aan verkrijging in regelmatig beursverkeer stelt, nu, gelijk hiervoren werd overwogen, is komen vast te staan, dat de Efcobank in opdracht van verweerder op 12 April 1943 een aantal cert. van aandeler Leverbros. & Unilever heeft gekocht, welke koop de titel van verweerders verkrijging van het litigieuze aandeel vormt en krachtens welke titel de Efcobank op 21 Augustus 1944 door het verstrekken van nummeropgave het onderhavige effect als verweerders eigendom heeft gespecificeerd;

dat derhalve de verkrijging van dit effect voor verweerder oplevert een verkrijging in regelmatig beursverkeer;

dat daaraan niet afdoet, dat de Efcobank dit effect had verkregen door levering krachtens een ter beurse van Amsterdam gesloten koopovereenkomst, die niet ingevolge opdracht van verweerder was aangegaan, aangezien

de Efcobank volledig voldeed aan de haar door verweerder verstrekte opdracht, die slechts naar de soort bepaalde zaken betrof, door aan verweerder een ter beurze gekocht cert. van aandelen Leverbros. & Unilever af te leveren;

Overwegende, dat verzoeker heeft betoogd, dat uit de omstandigheid, dat de Efcobank, het litigieuze effect op 1 Maart 1943 uit handen van de firma Mellegers & van de Elsakker in ontvangst genomen hebbende, dit eerst op 21 Augustus 1944 ten behoeve van verweerder heeft gespecificeerd, zou volgen, dat in casu niet van verkrijging in regelmatig beursverkeer kan worden gesproken, immers, in tegenstelling tot „onmiddellijke individualisatie”, specificatie van een verschuldigd effect door levering uit een reeds aanwezige voorraad geen beurshandel is;

Overwegende, dat verzoeker geen gronden tot staving van de door hem gemaakte beperking tot een „onmiddellijke” op de ontvangst gevolgde specificatie heeft aangevoerd en de Afdeling niet vermag in te zien, waarop deze beperking zou steunen;

dat in de practijk van de effectenhandel wel haast steeds enige tijd verloopt tussen het ogenblik, waarop de commissionair door hem ter beurze gekochte effecten in ontvangst neemt, en het ogenblik, waarop hij een of meer van deze effecten aan een cliënt, die opdracht tot koop had gegeven, aflevert of op een andere wijze te diens behoeve specificeert, en niet valt in te zien hoe een snellere of minder snelle afwikkeling het karakter der verkrijging zou veranderen, noch op welk tijdstip d.w.z. na welk tijdsverloop die karakterverandering zou moeten worden gefixeerd;

Overwegende, dat verzoeker voorts heeft betoogd, dat ook als in casu wel van verkrijging in regelmatig beursverkeer zou kunnen worden gesproken, de Efcobank in dit geval toch ruimschoots tijd heeft gehad een nader onderzoek naar de herkomst van het effect in te stellen, waardoor zij zou hebben kunnen ontwaren, dat het litigieuze effect op 1 October 1942 door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, was verkocht, alsmede dat de Efcobank zodanig onderzoek had behoren in te stellen en, nu zij dit heeft nagelaten, daardoor het aan verkrijging in regelmatig beursverkeer verbonden vermoeden van goede trouw is weerlegd; althans dat in genoemde tijdruimte een zondere reden ligt om in casu aanvullend bewijs van goede trouw te vragen en dit niet kan worden geleverd, aangezien de Efcobank — hetgeen verweerder moet worden toegerekend — goede trouw mist, omdat zij het litigieuze effect zonder nader onderzoek als vorenbedoeld — derhalve risikerende dat het een gespolieerd effect was — ten behoeve van verweerder heeft gespecificeerd;

Overwegende hieromtrent, dat — daargelaten of de Efcobank inderdaad met vrucht een onderzoek naar de herkomst van het door haar ontvangen litigieuze effect had kunnen instellen en zodoende had kunnen te weten komen, dat het vroeger, namelijk op 1 October 1942, door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat was verkocht — ingevolge art. 53, 5e lid, van het Besluit herstel rechtsverkeer op grond van zodanige wetenschap gemis aan goede trouw bij de Efcobank niet zou mogen worden aangenomen;

dat toch de Efcobank, dit effect op 1 Maart 1943 van de firma Mellegers & v. d. Elsakker in ontvangst nemende ingevolge een op 26 Februari 1943 met die firma ter beurze van Amsterdam gesloten koopovereenkomst, volgens de in die tijd geldende reglementen en gebruiken in de zin van genoemde wetsbepaling gehouden was stukken, afkomstig van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, als goede levering te accepteren, aangezien aan zodanige stukken destijds geen gebrek als bedoeld in art. 16 van het Reglement voor den Effectenhandel werd toegeschreven en deze gehoudenheid voor de Efcobank dus bestond, zelfs al zou zij toen hebben geweten of toen hebben kunnen traceren, dat het stuk inderdaad van zodanige herkomst was;

dat de aangehaalde wetsbepaling in talloze gevallen volledig zou worden te niet gedaan, indien gemis aan goede trouw alsnog zou moeten worden aangenomen op grond van de stelling, dat een lid van de Vereniging voor den Effectenhandel na de verplichte aanvaarding van het effect alsnog een onderzoek behoorde in te stellen naar de voor zijn gehoudenheid tot aanvaarding

irrelevante herkomst, alvorens te bepalen, voor welke cliënt hij dit effect uiteindelijk had aanvaard;

dat immers in talloze gevallen op de aanvaarding door de commissionnair nog bedoelde nadere bepaling moet volgen en hij veelal in staat zou zijn geweest deze in afwachting van de resultaten van zodanig onderzoek op te schorten;

dat ook niet is in te zien, wat de commissionnair met het eenmaal aanvaarde stuk wel had moeten doen, nadat het onderzoek hem na de aanvaarding, waartoe hij gehouden was, alsnog had geleerd, dat het stuk inderdaad van verdachte herkomst was, kunnende de commissionnair in dehiervoren besproken gedachtengang van verzoeker dan toch evenmin te goeder trouw besluiten alsnog te bepalen, dat hij het stuk voor zichzelf had aanvaard, ook al had hij tevens voor zichzelf een positie in het betrokken fonds ingenomen;

Overwegende, dat verzoeker tenslotte nog heeft betoogd, dat een zodanige bijzondere reden tot het ambtshalve opleggen van aanvullend bewijs van goede trouw gelegen zou zijn in de persoon van verweerder, die zeer goed op de hoogte zou zijn geweest van de destijds ter beurze heersende situatie;

Overwegende, dat voor het geval verzoeker hiermede heeft willen aangeven, dat verweerder kennis droeg van het feit, dat ter beurze vele geroofde certificaten Leverbros. & Unilever circuleerden, daarmede niet meer gezegd is dan dat verweerder kennis droeg van een algemeen bekend feit;

dat voor het geval verzoeker mocht doelen op de door hem in zijn verzoekschrift gestelde mogelijkheid, dat verweerder zou hebben kunnen kopen op een ogenblik, waarop Lippmann II of haar handlangers aan de markt waren, te deze niet terzake dienende is, nu aannemelijk is dat de opdracht tot aankoop is verstrekt na 10 Maart 1943, terwijl het litigieuse stuk reeds op 1 October 1942 door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, was gekocht;

Overwegende, dat op grond van het hiervoren overwogene moet worden aangenomen, dat verweerder het litigieuse effect te goeder trouw onder de zwarende titel heeft verkregen, immers door aankoop in regelmatig beursverkeer;

Op bovenstaande gronden komt de Afdeling Effectenregistratie tot de volgende beslissing:

BESLISSENDE:

- I. Wijst het verzoek af.
- II. Erkent verweerder in de eigendom van genoemd effect.
- III. Het inleveringskantoor enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel" III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos. 3, 6, 8, 11, 14 en 15).

In de Nederlandse Staatscourant van 13 Maart 1952, no. 52, zijn afgekondigd de lijsten 126 en 127 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Liquidatie Mr. O. E. Bauer Nachlassverwaltung.

De beheerder in bovengenoemde liquidatie deelt mede, dat de eerste uitkering van 65 % thans gevolgd kan worden door een tweede uitkering van 22 %.

Aan iedere crediteur zal een formulier van kennisgeving met berekening worden toegezonden.

Tegelijkertijd geschiedt de uitbetaling door storting bij dezelfde instelling in Nederland, als door de crediteur indertijd werd aangewezen.

De tijd benodigd om aan alle crediteuren de tweede uitkering te doen toekomen wordt op ongeveer drie maanden geschat. Ieder wachte zijn formulier af. Voorrang kan niet worden verleend.

Of nog een derde uitkering kan plaats hebben, hangt af van de resultaten van de liquidatie van een bankinstelling, waarop een vrij belangrijke verdeling bestaat.

Maart 1952.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Overdracht van merkrechten van Duitse onderdanen.

Het Nederlandse Beheersinstituut maakt bekend, dat de in zijn bekendmaking van 9 November 1951 (Nederlandse Staatscourant van 12 November 1951, no. 220) genoemde termijn van 1 April 1952 is verlengd tot 1 Juli 1952

Verzoekschriften tot overdracht van merkrechten van Duitse onderdanen worden derhalve ook na 1 April in behandeling genomen, mits zij uiterlijk op 1 Juli 1952 bij de Stichting Beheer Vijandelijke Octrooien en Merken, Willem Witsenplein 6, te 's-Gravenhage, zijn ingediend.

's-Gravenhage, 13 Maart 1952.

De Directie van
Het Nederlandse Beheersinstituut:
P. C. DE RIJKE.
(Ned. Stert. 14 Maart 1952, No. 53).

Teruggave Oostenrijks Vermogen.

Bekendmaking.

Het Nederlandse Beheersinstituut maakt, met betrekking tot de door de Nederlandse en de Oostenrijkse Regeringen tot stand gebrachte regeling in zake teruggave van door het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) getroffen Oostenrijks vermogen, bekend, dat belanghebbenden zich voor het verkrij-

gen van de voor de teruggave benodigde formulieren kunnen wenden tot de volgende instanties:

- a. indien zij woonachtig zijn binnen Oostenrijk, tot het Bundesministerium für Finanzen, te Wenen;
- b. indien zij woonachtig zijn buiten Oostenrijk, tot het Oostenrijkse gezantschap, Koninginnegracht 31, 's-Gravenhage.

(Ned. Stert. 18 Maart 1952, No. 55).

Tarief van kosten voor bemoeiingen.

Het Nederlandse Beheersinstituut, bedoeld in het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. no. E 133);

Gelet op artikel 35 van evengenoemd besluit;

Stelt vast het navolgende tarief van kosten voor zijn bemoeiingen op grond van de artikelen 25 en 28 van voornoemd besluit, voor zover betrekking hebbende op Duits vermogen, hetwelk ingevolge voornoemd besluit in eigendom op de Staat der Nederlanden is overgegaan, welk tarief door de Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel in haar vergadering van 15 Februari 1952 is goedgekeurd:

Van het bedrag, dat van een ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom op de Staat der Nederlanden overgegaan Duits Vermogen beschikbaar is ter voldoening van een door het Nederlandse Beheersinstituut erkende op dit vermogen rustende vordering, zijn kosten verschuldigd ten belope van 1 %, zulks met een minimum van f 2,50.

Het Beheersinstituut is bevoegd in bijzondere gevallen, te zijner beoordeling, voor vorenbedoelde bemoeiingen geen kosten of een lager bedrag aan kosten in rekening te brengen.

De kosten worden bij de uitkering op de vordering ingehouden.

De Directie van het Nederlandse Beheersinstituut,
P. G. DE RIJKE.

(Ned. Stct. 29 Februari 1952, No. 43).

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen hierbij mede, dat de lijsten nos. 128-129 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47-55, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stert. 26 Februari 1952, No. 40)

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen hierbij mede, dat de lijst no. 130 van de door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47-55, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stert. 27 Maart 1951, No. 62).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No 52 181

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, d.d. 5 Maart 1952. (Mrs. van Haeften, Onnen en Slotemaker).

Herziening is eerst dan toelaatbaar, indien voor de gevraagde beslissing richting gevende feiten en omstandigheden worden aangevoerd, waarmee bij de aangevallen beslissing geen rekening werd gehouden, doordat deze in prima niet werden aangevoerd, omdat zij destijds niet bekend waren of konden zijn.

De grief van verzoeker tegen de aangevallen uitspraak komt neer op de stelling dat de Kamer een naar verzoekers oordeel onjuiste conclusie zou hebben getrokken uit de destijds ter kennis van de Kamer gebrachte feiten, zonder dat daarbij nieuwe feiten worden gesteld.

De al of niet juistheid van het oordeel van de Kamer omtrent de wenselijkheid om bepaalde personen als getuigen te horen, staat niet ter beoordeling van de revisierechter.

Verzoek tot herziening afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 143.)

De Raad voor het Rechtsherstel. enz.:

Gelezen een op 10 April 1951 ter Griffie der Afdeling ontvangen verzoekschrift van Evert Jan van den Berg, wonende te Amersfoort, waarbij deze herziening vraagt van een op 19 Januari 1951 door de Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel in een tussen de verzoeker en het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, gevoerd geding, genomen beslissing;

Kennis genomen hebbende van de inhoud van een op 1 Augustus 1951 ter Griffie der Afdeling ontvangen verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut voornoemd;

Gelet op de inhoud der overgelegde stukken, waaronder een afschrift van de uitspraak, waarvan herziening gevraagd wordt, welke stukken geacht

moeten worden in de onderhavige uitspraak volledig te zijn vermeld;

Gehoord de mondelinge toelichting van de zaak, aan de zijde van de verzoeker door diens gemachtigde Mr. A. Borst, advocaat te Amsterdam, en aan de zijde van het Beheersinstituut door Mr. W. J. H. ter Burg;

Overwegende, dat het geschil tussen partijen in het geding, dat leidde tot de uitspraak, waarvan herziening wordt verzocht, betrof een door de verzoeker ingesteld beroep tegen een door het Beheersinstituut Vertegenwoordiging Utrecht op 25 Februari 1949 genomen beslissing ten aanzien van een aan de verzoeker toekomend bestuursloon en beheersloon, bij welke uitspraak, voor zoveel ten deze thans van belang, werd overwogen;

dat requestrant, die, van 31 Maart 1946 tot 1 Maart 1948 bestuurder met bevoegdheid van beheerder van de vennootschap Kraepelin en Holm is geweest en beheerder over de privé-vermogens der firmanten, gedurende die tijd als salaris heeft opgenomen respectievelijk f 600.— en f 160.— per maand en de brief van 25 Februari 1949 van het Nederlandse Beheersinstituut aan requestrant, waarin het Nederlandse Beheersinstituut uitgaat van het standpunt, dat aan requestrant een beloning van slechts f 400.— per maand is toegekend, de aanmaning bevat tot terugbetaling van hetgeen aan salaris meer dan laatstgenoemd bedrag was opgenomen en voorts tot het afleggen van rekening en verantwoording;

dat bij de mondelinge behandeling de vertegenwoordiger van het Nederlandse Beheersinstituut heeft verklaard van de eis tot rekening en verantwoording verder af te zien, zodat het geschil beperkt is tot de hoogte van het salaris;

dat belanghebbende zich tegenover het Nederlandse Beheersinstituut op het standpunt stelt, dat het hem toegekende salaris als bestuurder van de firma f 600.— per maand en als beheerder der privé vermogens f 160.— per maand bedroeg, zodat hij tot geen enkele restitutie verplicht is;

dat voorts de Raad op grond van de door het Nederlandse Beheersinstituut

verstrekke inlichtingen welke in dit opzicht door requestrant niet zijn betwist, als vaststaande aanneemt, dat volgens de daartoe gestelde regelen requestrant als basisbeloning voor zijn functie van bestuurder-beheerder der firma toekwam in het geheel f 1565,83 en als basis-beloning voor de functie van beheerder van het vermogen der firmanten f 651,68 zodat requestrant op meer alleen aanspraak kan maken, indien de aard zijner werkzaamheden een hogere beloning rechtvaardigt;

dat het Nederlandse Beheersinstituut het standpunt inneemt, dat aan requestrant als bestuurder-beheerder over de firma in het geheel een beloning van f 400,— per maand toekomt, dat is over de gehele periode van zijn beheer f 9.200,— hetgeen, vermeerderd met de basis-beloning van het beheer van de privé-vermogens der firmanten f 9.851,68 uitmaakt;

dat de Raad uit niets is gebleken, dat aan requestrant in redelijkheid een hogere beloning toekomt;

dat requestrant nu wel stelt, dat hem door het Nederlandse Beheersinstituut een hogere beloning is toegekend, doch hij deze stelling allerminst heeft kunnen waarmaken;

dat requestrant uiteraard geen rechten kan ontlennen aan de door hem gestelde voorlopige toezegging van de Vertegenwoordiger van het Nederlandse Beheersinstituut te Amersfoort en uit het in afschrift overgelegde schrijven van die vertegenwoordiger aan requestrant van 24 Maart 1947, waarin requestrant werd aangezegd dat hij in het vervolg slechts f 400,— per maand mocht opnemen — aanwijzing, welke door requestrant niet is opgevolgd — en dat van „Den Haag” nog geen bevestiging was ontvangen van het voorstel dit bedrag tot f 600,— te verhogen, blijkt dat op die datum althans van een toekenning van een hogere beloning dan f 400,— voor de daartoe bevoegde instantie nog geen sprake was;

dat volgens het door het Nederlandse Beheersinstituut overgelegde archief-exemplaar van een brief van de vertegenwoordiger Amersfoort, aan requestrant, van 13 November 1947 is bericht „Uw voorstel tot toekenning van een hogere beloning is niet aanvaard”;

dat nu wel in het door requestrant overgelegde origineel in deze brief als renvooi tussen de woorden „beloning” en „is” de woorden „dan f 600,— per maand” zijn geplaatst;

dat deze toevoeging niet is geparafeerd, terwijl door requestrant tegenover de door het Nederlandse Beheersinstituut overgelegde verklaring van de ondertekenaar van genoemde brief, dat genoemde bijvoeging niet door hem was aangebracht, het tegendeel niet heeft volgehouden;

dat wat er zij van de herkomst van meergenoemde bijvoeging in ieder geval duidelijk is en door requestrant ook niet meer is tegengesproken, dat nimmer door een daartoe bevoegd orgaan van het Nederlandse Beheersinstituut de requestrant toegekende beloning op een hoger bedrag dan f 400,— per maand is vastgesteld, zodat hetgeen door requestrant meer dan dat bedrag is opgenomen, door hem zal moeten worden gerestituëerd;

dat requestrant zich over het schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut van 25 Februari 1949 waartegen het beroep is gericht, dus alleen in zoverre kan beklagen, dat daarbij geen rekening is gehouden met de hem toekomende basis-beloning als beheerder over de privé-vermogens van de firmanten van de firma Kraepelin & Holm, zodat het te restitueren bedrag alsnog met f 651,68 moet worden verminderd;

dat voorts rekening moet worden gehouden met het feit, dat volgens de nader verstrekke en door requestrant niet bestreden inlichtingen van het Nederlandse Beheersinstituut het door requestrant totaal opgenomen bedrag niet f 16.100,25 bedraagt, zoals in genoemd schrijven wordt vermeld, doch f 16.040,—; op welke gronden de in de brief van het Beheersinstituut d.d. 25 Februari 1949 vervatte beslissing bij de thans angevallen uitspraak werd gewijzigd in dier voege, dat de verzoeker aan het Beheersinstituut zoude hebben te restitueren een bedrag van f 6188,32;

Overwegende, dat het verzoek tot herziening wordt gegrond op de navolgende door de verzoeker gestelde feiten:

dat gerequestreerde verzoeker nooit een salaris ad f 400,— per maand heeft toegekend, evenmin als enig ander salaris, hebbende alleen de vertegenwoordiging Amersfoort van gerequestreerde een salaris voor verzoeker vastgesteld, te weten f 600,— per maand;

dat verzoeker nooit enig bericht heeft ontvangen omtrent het al of niet verlenen der goedkeuring door het

„hoofdkantoor” en er derhalve van uit moest gaan, dat dit hoofdkantoor deze goedkeuring stilzwijgend had verleend;

dat, indien gerequestreerde zich in deze procedure op een ander standpunt mocht stellen, aan dit standpunt zonder meer moet worden voorbijgegaan, daar het stellig in strijd is met de meest elementaire begrippen van betamelijkheid om iemand twee jaar lang voor zich te laten werken, hem in de waan latende, dat hij een salaris van f 600.— per maand heeft, om vervolgens na verloop van jaren met de mededeling te komen, dat zijn salaris aanzienlijk lager was;

dat in deze geschiedenis een uiterst verwarrende rol speelt het schrijven d.d. 24 Maart 1947, dat gerequestreerde's vertegenwoordiger te Amersfoort, Mr. M. F. Fokkema, aan verzoeker heeft verzonden;

dat deze vertegenwoordiger in dit schrijven aan verzoeker berichtte, dat hij voor het bestuur van Kraepelin & Holm een bedrag van f 400,— per maand diende op te nemen, doch dit schrijven slechts hiertoe strekte, dat verzoeker op die wijze zou inlopen het geen hij, naar de mening van genoemde vertegenwoordiger, te veel had opgenomen aan vergoeding voor het beheer der privé-vermogens van de beide firmanten van Kraepelin & Holm ad f 160,— per maand;

dat dit schrijven dus geenszins betekende, dat verzoeker's salaris als beheerder over de firma Kraepelin & Holm, op f 400,— per maand werd bepaald;

dat dit laatste trouwens in strijd zou zijn met de mededeling, die de genoemde vertegenwoordiger Mr. Fokkema aan verzoeker bij zijn aanstelling had gedaan betreffende het hem toegekende salaris van f 600.— per maand, op welk salaris, naar Mr. Fokkema in dit schrijven d.d. 24 Maart 1947 vermeldt, nog steeds niet de „bevestiging van Den Haag” was verkregen;

dat verzoeker de juistheid van het bovenstaande kan bewijzen door getuigen, te weten Mr. M. F. Fokkema voornoemd, en de heer A. Goedegebuure, beiden te Amersfoort;

op grond van welke feiten de verzoeker van oordeel is, dat de gang van zaken en de juiste betekenis van de bedoelde brief van 24 Maart 1947 aan de Kamer, die het aangevallen vonnis vees, zoude zijn ontgaan, hebbende de Kamer daarbij een groot deel der thans

aangevoerde feiten en omstandigheden niet in aanmerking genomen, waarbij de verzoeker nog als zijn mening te kennen geeft, dat de zijns inziens onjuiste beslissing d.d. 19 Januari 1951 mede te wijten zoude zijn aan het feit, dat de Kamer als enige getuige heeft gehoord zekere Mr. Verburgt, de enige die van de werkelijke feiten niets zou afweten, zulks met voorbijgaan van de door verzoeker genoemde getuigen Mr. Fokkema en de heer Goedegebuure;

Overwegende ten aanzien van het verzoek tot herziening van de aangevallen uitspraak, dat hetgeen de verzoeker ter verdediging van zijn verzoek aanvoerde, de gegrondheid daarvan niet rechtvaardigt;

Overwegende, dat toch de in art. 143 van het Besluit herstel rechtsverkeer opgenomen bepaling omtrent de uitsluiting van hoger beroep en cassatie leidt tot de conclusie, dat herziening eerst dan toelaatbaar is, indien voor de gevraagde beslissing richting gevende feiten en omstandigheden worden aangevoerd, waarmede bij de aangevallen beslissing geen rekening werd gehouden doordat die feiten of omstandigheden in prima niet werden aangevoerd, omdat zij destijds niet bekend waren of konden zijn,

dat echter onder de ter rechtvaardiging van het verzoek aangevoerde gronden geen enkel ter zake dienend en tot een afwijkend eindoordeel omtrent de genomen beslissing leidend feit wordt aangevoerd, dat niet bij de behandeling der zaak voor de Utrechtse Kamer werd aangevoerd, of wel, ware het niet aangevoerd, destijds niet zou hebben kunnen zijn aangevoerd, en de grief van de verzoeker tegen de aangevallen uitspraak dan ook neerkomt op de stelling, dat de Utrechtse Kamer een naar verzoekers oordeel onjuiste conclusie zoude hebben getrokken uit de destijds ter kennis van de Kamer gebrachte en thans in een ander licht gestelde feiten, zonder dat daarbij nieuwe feiten worden gesteld, die dientengevolge tot een afwijkende uitspraak zouden hebben moeten leiden,

dat dit in het bijzonder geldt ten aanzien van de grief als zouden ten onrechte de door de verzoeker genoemde personen niet als getuigen zijn gehoord, daar immers vaststaat, dat de namen van deze beide personen bij de behandeling van de procedure

aan de Kamer uitdrukkelijk zijn genoemd en de al of niet juistheid van het oordeel van de Kamer omtrent de wenselijkheid om deze personen als getuigen te horen niet ter beoordeling van de revisierechter staat;

Overwegende, dat uit het overwogene volgt, dat het verzoek tot herziening behoort te worden afgewezen;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek tot herziening der aangevallen uitspraak af en verwijst de verzoeker E. J. van den Berg in de kosten der procedure, welke kosten tot op deze uitspraak aan de zijde van het Beheersinstituut worden begroot op f 150,—.

No. 52.182

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 3 Maart 1952 (Mrs. Verveen, van Rijn van Alkemade en Slotemaker).

Het N.B.I. bezit niet de bevoegdheid om met betrekking tot een veronderstelde schuld aan een vijandelijk onderdaan, waarvan het bestaan door de schuldenaar betwist wordt, een voor deze bindende beslissing te nemen.

Wanneer het N.B.I. te dien opzichte van een bepaald standpunt doet blijken brengt dit generlei rechtsgevolg te weeg, zodat een zodanig standpunt niet door een beroep aan het oordeel van de Raad kan worden onderworpen.

Verzoekster niet ontvankelijk verklaard voor zover het strekt tot het verkrijgen van een beslissing van de Raad omtrent het al dan niet bestaan van de schuld van verzoekster.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 20 e.v., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gezien en op 27 September 1950 ter Griffie ontvangen verzoekschrift van de te 's-Hertogenbosch gevestigde naamloze vennootschap Glasindustrie J. Murkoster, ingediend door haar gemachtigde Mr. M. H. M. Adelmeijer, advocaat te 's-Hertogenbosch, waarbij zij in beroep komt van na te noemen beslissingen, vervat in een brief van het Nederlandse Beheersinstituut — hierna het Beheersinstituut te noemen — aan verzoekster's gemachtigde dd. 28 Augustus 1950;

Gezien het verweerschrift van het

Beheersinstituut en de door partijen overgelegde stukken;

Gehoord partijen ter zitting van 10 November 1951, verzoekster bij monde van haar voornoemde gemachtigde, het Beheersinstituut vertegenwoordigd door Mr. J. H. A. Dubois;

Overwegende, dat onbetwist vaststaat, dat in de boeken van verzoekster voorkomt een schuld ad RM 7309,17 aan Siemens Glas A.G. te Dresden, een vijandelijk onderdaan in de zin van het Besluit E 133, welke schuld in verzoekster's crediteurenadministratie als volgt is gespecificeerd:

factuur Siemens			
18-8-'44	RM 4477,35	f 3374,13
factuur Siemens			
1-9-'44	RM 5638,89	„ 4249,47
		RM 10116,24	f 7623,60
af debet saldo			
1-1-'44	RM 2807,07	.. 2090,17
per balans			
31-12-'45	RM 7309,17	f 5533,43

dat het Beheersinstituut in zijn bovengenoemde brief van 28 Augustus 1950 aan verzoekster's gemachtigde te kennen heeft gegeven, dat verzoekster deze, door een opsporingsambtenaar van het Beheersinstituut in haar boeken aangetroffen, schuld aan een vijandelijk onderdaan bij het Beheersinstituut had behoren aan te geven en dat het thans betaling verlangt van voormeld bedrag van RM 7309,17, omgerekend tegen de in de Nederlandse Staatscourant van 16 November 1945 no. 113 bekend gemaakte koers van RM 100,— = f 75,36 en verhoogd met 4 % rente vanaf 1 April 1946 ingevolge het bepaalde in artikel 24 lid 1 van het Besluit E 133;

Overwegende, dat verzoekster bij de mondelinge toelichting haar verzoekschrift heeft verduidelijkt en aangevuld — waartegen het Beheersinstituut verklaard heeft geen bezwaar te maken — in die zin, dat haar beroep niet alleen is gericht tegen de door het Beheersinstituut bepaalde omrekening in Nederlands courant van de volgens het Beheersinstituut bestaande schuld in Rijksmarken van verzoekster aan Siemens Glas A.G. te Dresden en tegen de door het Beheersinstituut gevorderde rentevergoeding, maar dat zij tevens, en wel in de eerste plaats, door de Raad wil zien uitgemaakt, of de door

het Beheersinstituut aan de hand van haar boeken aangenomen, doch door haar betwiste schuld aan Siemens Glas A.G. inderdaad als bestaande moet worden aangemerkt;

Overwegende evenwel, dat de Raad niet bevoegd is laatstbedoeld geschilpunt te beoordelen;

dat toch onder beslissingen van het Beheersinstituut, waarvan ingevolge het bepaalde in artikel 43 van het Besluit E 133 beroep op de Raad open staat, zijn te verstaan de zodanige, welke het Beheersinstituut neemt in de uitoefening van een bij of krachtens dat Besluit uitdrukkelijk aan hetzelfde toegekende bevoegdheid en welke dienengevolge een verplichting voor de belanghebbende in het leven roepen,, waarvan de nakoming bij gebreke van tijdig ingesteld beroep kan worden gevorderd en zo nodig afgedwongen;

dat het Beheersinstituut echter niet de bevoegdheid bezit om met betrekking tot een veronderstelde schuld aan een vijandelijk onderdaan, waarvan het bestaan, gelijk in het onderwerpeeljk geval, door de beweerde schuldenaar betwist wordt, een voor deze bindende beslissing te nemen, zodat, wanneer het Beheersinstituut te dien aanzien van een bepaald standpunt doet blijken, zulks generlei rechtsgewolg teweegbrengt en zodanig standpunt dus niet, door het instellen van beroep, aan het oordeel van de Raad onderworpen kan worden;

dat derhalve het door verzoekster ingesteld beroep, voor zover het de strekking heeft van de Raad een beslissing te verkrijgen omtrent het al dan niet bestaan van een schuld van verzoekster aan Siemens Glas A.G. te Dresden, niet-ontvankelijk verklaard behoort te worden;

Overwegende, dat de Raad wel bevoegd is te beslissen in de partijen verdeeld houdende geschillen betreffende de omrekening in Nederlandse courant van een in Rijksmarken uitgedrukte schuld en de door het Beheersinstituut gevorderde rentevergoeding, aangezien reze geschillen voortvloeien uit bijzondere, aan het Beheersinstituut toegekende bevoegdheden, zij het, dat een beslissing op deze punten, naar uit het hierboven met betrekking tot de betwiste hoofdsom overwogene volgt, een voorwaardelijk karakter zal dienen te dragen;

Overwegende, dat bij artikel 20 lid 2 aan het Beheersinstituut de bevoegd-

heid is toegekend, te bepalen, dat verplichtingen, welke zijn uitgedrukt in een ander betaalmiddel dan de Nederlandse gulden, zullen worden omgerekend tegen de door het Beheersinstituut vastgestelde en in de Nederlandse Staatscourant openbaar gemaakte koersen;

dat het Beheersinstituut de koers van de Rijksmark heeft vastgesteld op f 75,36 per RM 100,— en het deze koers in de Nederlandse Staatscourant van 16 November 1945 no. 113 heeft openbaar gemaakt;

dat verzoekster nu van mening is, dat haar eventuele verplichting jegens Siemens Glas A.G. niet tegen die aldus vastgestelde en openbaar gemaakte koers mag worden omgerekend, omdat, volgens verzoekster, alle aanvankelijk in Rijksmarken uitgedrukte verplichtingen, sinds de in de maand Juni 1948 tot stand gekomen herwaardering van de Duitse munteenheid, waarbij de Rijksmark vervangen werd door de Duitse mark op basis van RM 10,— = DM 1,—, wettelijk geacht worden te luiden in Duitse marken, zodat ook de eventuele schuld van verzoekster aan Siemens Glas A.G. als luidende in Duitse marken, op basis als voormeld, moet worden beschouwd, met het gevolg, dat de in de Nederlandse Staatscourant van 16 November 1945 no. 113 bekend gemaakte omrekeningskoers voor de Rijksmark een dode letter is geworden en de omrekening van verzoekster's eventuele, oorspronkelijk in Rijksmarken uitgedrukte verplichting aan Siemens Glas A.G. thans tegen de door De Nederlandse Bank op de dag der betaling genoteerde koers voor de Duitse mark zou behoren te geschieden;

Overwegende, dat de Raad dit standpunt als onverenigbaar met het bepaalde in artikel 20 lid 2 juncto lid 1 van het Besluit E 133 verwerpt;

dat toch, wanneer het Beheersinstituut gebruik maakt van zijn bevoegdheid te bepalen, dat een in Rijksmarken uitgedrukte verplichting zal worden omgerekend tegen de voor die valuta door het Beheersinstituut vastgestelde en in de Nederlandse Staatscourant openbaar gemaakte koers, de debiteur der in Rijksmarken uitgedrukte schuld krachtens evengenoemde bepalingen verplicht is het dienovereenkomstig in Nederlands courant herleide bedrag, indien de schuld zelve

overigens niet betwist wordt, aan het Beheersinstituut af te dragen;

dat aan naar Nederlands recht bestaande verplichting van een schuldenaar om zich naar de door het Beheersinstituut vastgestelde omrekeningskoers te gedragen, niet door een maatregel, door een vreemde mogendheid genomen, kan worden te niet gedaan of gewijzigd;

dat het beroep van verzoekster op de in Duitsland ingevoerde geldsanering derhalve voor de beoordeling van haar volgens het hier te lande voor haar geldende recht bestaande verplichtingen irrelevant is, nog daargelaten, dat bedoelde maatregel in de vreemde genomen werd geruime tijd na het verstrijken van de krachtens artikel 20 lid 1 bekend gemaakte termijn, binnen welke de betaling aan het Beheersinstituut, overeenkomstig de krachtens het tweede lid van dat artikel vastgestelde omrekeningskoers, had behoren plaats te vinden;

Overwegende, dat verzoekster tegen de door het Beheersinstituut gevorderde rentevergoeding van 4 % 's jaars, gerekend vanaf 1 April 1946, bezwaar maakt op grond, dat haar — thans betwiste — schuld aan Siemens Glas A.G. voor het eerst voorkomt in haar balans per 31 December 1945, welke balans pas op 18 September 1947 kon worden opgemaakt, zodat naar haar mening hoogstens vanaf laatstgenoemde datum rente in rekening gebracht zou mogen worden;

dat dit betoog faalt, daar vaststaat, dat bedoelde schuld wel degelijk vóór 1 April 1946 in haar boekhouding voorkwam, immers in haar crediteurenadministratie geboekt stond, zodat zij aan de hand daarvan de bij artikel 5 van het Besluit E 133 voorgeschreven aangifte en de volgens artikel 20 vereiste betaling had kunnen verrichten, waarvoor het opmaken van een balans geenszins noodzakelijk was, weshalve zij zich op vertraging in het opmaken van de balans per 31 December 1945 niet met vrucht beroepen kan;

dat het Beheersinstituut verzoekster reeds is tegemoet gekomen door het opleggen van een boete achterwege te laten en met een rentevergoeding van slechts 4 % 's jaars genoegen te nemen, waarmede verzoekster zich in redelijkheid niet bezwaard kan gevoelen, en de Raad geen termen vindt deze matige rentevergoeding nog verder ten gerieve van verzoekster te beperken;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoekster niet-ontvankelijk in haar beroep, voor zover het strekt tot het verkrijgen van een beslissing van de Raad omtrent het al dan niet bestaan van een schuld van verzoekster aan Siemens Glas A.G. te Dresden;

Verstaat dat, voor het geval bedoelde schuld in of buiten rechte zal komen vast te staan;

1e. deze schuld in Nederlands courant zal worden omgerekend tegen de in de Nederlandse Staatscourant van 16 November 1945 no. 113 openbaar gemaakte koers van f 75,36 voor RM 100.—;

2e. verzoekster over het bedrag dier schuld een rentevergoeding van 4 % 's jaars, gerekend vanaf 1 April 1946, aan het Beheersinstituut verschuldigd is;

Verwijst verzoekster in de kosten van het geding, aan de zijde van het Beheersinstituut begroot op f 100.—.

No. 52 183

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's GRAVENHAGE, 7 Februari 1952 (Mrs. van Haften, Buddingh de Voogt en Onnen).

Tussen appellant en het N.B.I. bestaat een geschil over de toepassing van de artt. 20 t/m 24 van het K.B. E 133. Voor de beslissing van een dusdanig geschil is in het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) een bijzondere rechtsgang voorgeschreven in de artt. 41 en 42. Ingevolge deze rechtsgang is de Arrondissements Rechtbank te 's-Gravenhage de bevoegde rechter, waarbij bovendien hoger beroep en cassatie mogelijk is.

Door deze regeling is de toepassing van art. 43 K.B. E 133 uitgesloten.

De Raad acht zich niet bevoegd en verklaart verzoeker niet ontvankelijk.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 20 e.v., 41).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gelezen het op 24 Mei 1950 ingekomen verzoekschrift van Cornelis Bezemer, zomede het schriftelijk antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut ingekomen op 30 November 1950;

Gehoord ter zitting van 8 October 1951 de mondelinge toelichting van partijen voor verzoeker bij monde van Mr. J. E. G. Vonkenberg en voor gequestreerde door Mr. J. H. A. Dubois;

Gezien de door partijen overgelegde stukken;

Overwegende, dat het Beheersinstituut, onder datum van 25 April 1950 aan C. Bezemer een schrijven heeft gericht luidende als volgt:

„Hiermede refereren wij aan de inhoud van het proces-verbaal, dat op 31 Maart 1950 door de Centrale Vermogensopsporingsdienst te Uwent werd opgemaakt en met de door U ondertekende verklaring,

Overwegende, dat blijkens artikel 5 lid 2b K.B. E 133 voor alle zinnen het bevrijde gebied in het Koninkrijk bevindende personen verplichting bestaat om aangifte te doen bij resp. te betalen aan het Nederlandse Beheersinstituut van hun op geld waardeerbare verplichtingen jegens Vijandelijke staten of vijandelijke onderdanen, terwijl het Nederlandse Beheersinstituut, met inachtneming van artikel 9 lid 1 van genoemd K.B. bij beschikking, gepubliceerd in de Ned. Staatscourant dd. 2 November 1945, no. 103 en dd. 16 November 1945 no. 113 heeft bekend gemaakt, dat vorenbedoelde aangifte resp. afdracht geschieden moest vóór 1 Januari 1946, welke termijn bij beschikking gepubliceerd in de Ned. Stcrt. dd. 11 December 1945 no. 130, is verlengd tot 1 April 1946, hebben wij besloten gebruik te maken van de bevoegdheden ons verleend bij het bepaalde van artikel 24 lid 1 K.B. E 133 en U voor dit in gebreke blijven een rente van 1 April 1946 af op basis van 6 % 'sjaars in rekening te brengen benevens een boete van 25 % van de hoofdsom.

Wij hebben bij deze beslissing voorts overwogen, dat U gezien de inhoud van het K.B. Vijandelijk Vermogen (E 133) en de bovengenoemde publicaties in de Ned. Staatscourant, bekend moest zijn met de verplichting tot aangifte.

Tenslotte menen wij goed te doen Uw aandacht te vestigen op artikel 44 van meergenoemd K.B., waaruit U na lezing zal blijken dat U zich aan een strafbaar feit hebt schuldig gemaakt, waarop zelfs vrijheidsstraffen worden gesteld.

In verband met de door U naar voren gebrachte voorwaarde voor de terugbetaling wijzen wij er op, dat de transactie krachtens Kon. Besluit A 6 nietig is, zodat U onverschuldigd een bedrag van een vijand onder U hebt.

Wij stellen U in de gelegenheid het bedrag ad f 19.216,80 inclusief rente vanaf 1-4-'46 t/m 31-5-'50 ad f 3.202,80 en boete ad 25 % = f 3.202,80 voor 31 Mei 1950 te storten op de Nederlandse Bank N.V., Agentschap te 's-Gravenhage of op onze postrekening no. 86085, onder vermelding van de in hoofde aangehaalde correspondentie nummers, waarbij wij vertrouwen, dat U ons niet zult noodzaken tot straffere maatregelen onze toevlucht te nemen.”

Overwegende, dat Bezemer, in bovenaangehaald schrijven van het Beheersinstituut een handeling, besluit, beslissing of uitspraak van het Beheersinstituut ziende, daarvan op grond van het bepaalde in artikel 43 van E 133 in beroep is gekomen bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel en in zijn bovenaangehaald verzoekschrift — hetwelk geacht wordt hier te zijn overgenomen — op de daarin aangevoerde gronden heeft betoogd, dat hij generlei schuld heeft aan de vijandelijk onderdaan B. Bertz, welk betoog door het Nederlandse Beheersinstituut in zijn boven-aangehaald schriftelijk antwoord — hetwelk eveneens geacht wordt hier te zijn overgenomen — is bestreden;

Overwegende, dat hieruit blijkt, dat het geschil dat partijen verdeeld houdt betreft de vraag of requestrant al dan niet opeisbaar geld verschuldigd is aan een vijandelijk onderdaan en of hij, nu hij deze geldschuld niet aan het Nederlandse Beheersinstituut heeft voldaan, tot betaling daarvan behoort te worden veroordeeld vermeerderd met rente en boete, derhalve een geschil betreffende de toepassing van de artikelen 20 t/m 24 van E 133;

Overwegende, dat voor de beslissing van dergelijke geschillen in het Besluit Vijandelijk Vermogen een bijzondere rechtsgang is voorgeschreven in de artikelen 41 en 42 in deze zin, dat het Nederlandse Beheersinstituut of een dwangbevel kan uitvaardigen waartegen de schuldenaar in verzet kan komen bij de Arrondissements-Rechtbank te 's-Gravenhage, of de zaak rechtstreeks bij die Arrondissements-Rechtbank aanhangig kan maken, zon-

der dat tevoren een dwangbevel is uitgevaardigd;

dat derhalve steeds die Arrondissements-Rechtbank de bevoegde rechter is om het bestaand geschil te beslissen, waarbij bovendien hoger beroep en cassatie mogelijk is,

dat door de regeling van deze bijzondere rechtsgang uitgesloten wordt, dat deze zelfde geschillen bij wijze van een beroep ingevolge artikel 43 van E 133 ter beslissing aan de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel zouden kunnen worden voorgelegd,

dat mitsdien de Raad niet bevoegd is in deze zaak een beslissing te geven waaruit volgt, dat de verzoeker in zijn beroep niet kan worden ontvangen;

RECHTDOENDE:

Verklaart de verzoeker niet-ontvankelijk in het door hem ingestelde beroep.

No. 52 184

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 21 Juli 1951. (Mrs. Sluis, Raedt en Mijnsen).

De Raad heeft in vervolge op zijn interlocutoire beslissing (gepubliceerd R. no. 51/65) — bijaldien een regeling tussen partijen niet is tot stand gekomen, omdat de daarvoor van het N.B.I. vereiste medewerking niet is verkregen — aan appellent een schadeloosstelling toegekend. Het N.B.I. heeft blijk gegeven het andere middel van redres, n.l. de herplaatsing van appellent, niet te willen toepassen, zodat alleen het toekennen ener schadeloosstelling overbleef.

Schadeloosstelling vastgesteld op 75.006 gulden en het N.B.I. veroordeeld tot betaling van dit bedrag aan appellent.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 99, 18.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

In de zaak van *Jacobus Elisa van Tijen*, fabrieksdirecteur, wonende te Gorssel, gemachtigde Mr. J. Lubbers tegen het *Nederlandse Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. D. J. Veegens;

Nader gezien de stukken, waaronder de door de Raad op 15 Juni 1950 in deze zaak gegeven interlocutoire uitspraak;

Gezien voorts na te melden nader verzoek- en verweerschrift;

Gelet op de mondelinge behandeling dezer zaak ter zitting van de Raad d.d. 27 Februari 1951, waarvan proces-verbaal bij de stukken is gevoegd;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende dat de Raad hiervoor in de eerste plaats verwijst naar hetgeen daaromtrent reeds is vermeld in vorenaangehaalde interlocutoire uitspraak;

Overwegende dat verzoeker van Tijen bij op 11 October 1950 ingekomen nader verzoekschrift, waarvan de inhoud als hier ingelast is te beschouwen, heeft gevorderd, dat het de Raad behage:

te verstaan, dat de handeling van het Nederlandse Beheersinstituut, bestaande in het requestrant ontheffen uit zijn functie van bestuurder met bevoegdheid van beheerder bij de N.V. Nederlandsche Vliegtuigenfabriek Fokker is genomen in strijd met de redelijkheid en derhalve oplevert wanprestatie, althans onrechtmatige daad tegenover requestrant, en dat in aansluiting daaraan het de Raad behage:

Primair:

deswege gerequestreerde te veroordelen om binnen 14 dagen na ene in deze te geven beslissing requestrant in of naast de huidige bestuursorganisatie van het Fokkerbedrijf een zodanige functie te verschaffen, als met de capaciteiten en de vroegere positie van requestrant in het Fokkerbedrijf in overeenstemming is te achten, op verbeurte van een dwangsom van f 1.000,— per dag voor iedere dag, dat gerequestreerde na het verstrijken van voorzegde termijn van veertien dagen met het verschaffen daarvan in gebreke zal blijven;

Subsidiair:

deswege gerequestreerde te veroordelen tot het betalen van schadevergoeding aan requestrant in diër voege dat gerequestreerde aan requestrant zal hebben te voldoen een bedrag van f 12.000,— per jaar tot aan het door requestrant bereiken van het 65ste le-

vensjaar en daarna een bedrag van f 5.000,— per jaar levenslang, met dien verstande dat deze jaarlijkse uitkeringen zullen ophouden in het jaar, waarin requestrant mocht komen te overlijden (waarbij de uitkering over het lopende jaar alsdan naar evenredigheid verschuldigd zal zijn over het daarin verstreken aantal maanden inclusief de maand van overlijden); althans te bepalen, dat gerequesteerde aan requestrant als schadevergoeding zal hebben te voldoen een bedrag ineens, door de Afdeling Rechtspraak, met tot grondslag bovenstaande bedragen ener levenslange jaarlijkse uitkering ex aequo et bono te bepalen;

Voorts met bepaling, dat gerequesteerde van de hem invoeë als voorgaand bij uitspraak op te leggen verplichtingen zal zijn ontheven, indien en voorzover binnen 8 weken na de datum der te geven uitspraak de N.V. „Koninklijke Nederlandsche Vliegtuigenfabriek Fokker” zich tegenover requestrant rechtsgeldig verbonden zal hebben die verplichtingen voor hare rekening te nemen; tenslotte met veroordeling van gerequesteerde in de kosten, op deze zaak gevallen;

Overwegende dat het N.B.I. dit nadere verzoekschrift in zijn op 23 November 1950 bij de Raad ingekomen verweerschrift, hetwelk hier eveneens als ingelast is te beschouwen, heeft bestreden met conclusie dat het de Afdeling Rechtspraak behage Ing. van Tijen niet-ontvankelijk te verklaren in zijn verzoekschrift, zoals hij dit nader heeft gewijzigd althans hem zijn nadere vordering te onzeggen, een en ander met veroordeling van Ing. van Tijen tevens in de kosten van het geding;

Overwegende dat partijen ter gelegenheid der mondelinge behandeling haar standpunt onder overlegging van een aantal producties nader hebben toegelicht:

In rechte:

Overwegende dat verzoeker bij zijn inleidend verzoekschrift van 20 Juli 1949 in beroep is gekomen van en vernietiging heeft gevorderd van de hem blijkens brief van 22 Juni 1949 door het N.B.I. verleende ontheffing uit zijn functie van bestuurder met bevoegdheid van beheerder bij de N.V. „Nederlandse Vliegtuigenfabriek Fokker”. hierna kortweg te noemen Fokker;

Overwegende dat de Raad bij zijn vorenaangehaalde interlocutoire uitspraak van 15 Juni 1950 op de daarin aangegeven gronden, waarbij de Raad volhardt en waarnaar hier wordt verwezen, heeft beslist, dat het N.B.I. door verzoeker als voormeld uit zijn functie te ontheffen, in strijd met de redelijkheid heeft gehandeld, en de zaak alvorens verder te beslissen, heeft teruggevoerd naar het N.B.I. tot het treffen van een regeling met verzoeker in dien zin, dat aan verzoeker in of naast de huidige bestuursorganisatie van Fokker een zodanige functie wordt verschaft als met zijn capaciteiten en vroegere positie in het bedrijf in overeenstemming is te achten;

Overwegende dat zodanige regeling niet tot stand is gekomen en verzoeker thans bij op 11 October 1950 bij de Raad ingekomen nader verzoekschrift heeft gevorderd, dat de Raad zal verstaan, dat meergenoemde ontheffing in strijd is met de redelijkheid, en derhalve wanprestatie althans onrechtmatige daad tegenover verzoeker oplevert, en in aansluiting daaraan primair, dat de Raad het N.B.I. zal veroordelen om verzoeker een functie bij Fokker te verschaffen als met de vroegere positie en capaciteiten van verzoeker in overeenstemming is te achten op straffe van een dwangsom van f 1.000,— per dag, en subsidiair dat de Raad hem zal veroordelen tot schadevergoeding als in het petitum van gemeld verzoekschrift nader is omschreven;

Overwegende dat het N.B.I. vooreerst heeft aangevoerd, dat verzoeker in deze nadere vorderingen niet kan worden ontvangen, omdat het met een goede procesorde en een redelijke toepassing van artikel 127 E 100 niet overeen is te brengen, dat een partij haar oorspronkelijke vordering geheel intrekt en daarvoor een gans andere in de plaats stelt, zulks nog wel in een aan korte termijn gebonden appelprocedure en na het wijzen van een tussenvonnis;

Overwegende hieromtrent, dat in de eerste plaats uit de inhoud van gemeld nader verzoekschrift niet blijkt, dat verzoeker zijn oorspronkelijke vordering tot vernietiging der hem verleende ontheffing heeft ingetrokken al heeft hij deze in zijn nader verzoekschrift niet met zoveel woorden herhaald;

Overwegende dat dit te minder mag worden aangenomen, nu verzoeker in dat nader verzoekschrift begint met te vorderen, dat de Raad zal verstaan, dat bedoelde ontheffing in strijd met de redelijkheid is, en ook overigens zijn bezwaren tegen die ontheffing onverminderd heeft gehandhaafd;

Overwegende dat de nadere vorderingen van verzoeker, welke met de oorspronkelijke vordering niet onvereenigbaar zijn, dan ook veeleer zijn te beschouwen als een nadere uitwerking met betrekking tot de gevolgen van de bij het oorspronkelijk verzoekschrift gevorderde vernietiging van verzoekers ontheffing uit zijn meergenoemde functie bij Fokker;

Overwegende dat de Raad deze nadere uitwerking der vordering niet in strijd acht met een goede procesorde of met een redelijke toepassing van artikel 127 E 100;

Overwegende dat mitsdien gemeld middel van niet-ontvankelijkheid moet worden verworpen;

Overwegende hierna ten principale, dat de Raad bij zijn interlocutoire uitspraak heeft aanbevolen het treffen van een regeling omtrent een zelfde voorziening als waarop de primaire nadere vordering van verzoeker betrekking heeft;

Overwegende dat zodanige regeling in der minne niet tot stand is gekomen, terwijl uit het na de interlocutoire uitspraak gehouden debat van partijen overduidelijk is gebleken, dat de voor het treffen van een zodanige voorziening vereiste medewerking van het N.B.I. niet is te verkrijgen;

Overwegende dat de Raad onder deze omstandigheden tot het geven van een voorziening als door verzoeker primair nader gevorderd, indien al praktisch uitvoerbaar, in redelijkheid geen termen kan vinden;

Overwegende thans omtrent de subsidiaire nadere vordering tot schadevergoeding, dat deze bestaat:

- a. uit een primair onderdeel, strekkende tot het toekennen aan verzoeker van een jaarlijkse uitkering van f 12.000,— tot zijn vijf en zestigste jaar en vervolgens van f 5.000,— tot zijn overlijden;
- b. uit een subsidiair onderdeel, strekkende tot het toekennen van een daarmee overeenstemmende scha-

de-vergoeding ineens door de Raad ex aequo et bono te begroten;

Overwegende dat het N.B.I. heeft aangevoerd, dat voor het toekennen van schadevergoeding aan verzoeker geen rechtsgrond bestaat, wijl — gesteld, dat verzoeker ten onrechte ware ontheven uit zijn meergenoemde functie — daarin geen onrechtmatige daad of wanprestatie van het N.B.I. zou kunnen worden gezien, doch hoogstens een beleidsfout, welke niet tot schadevergoeding verplicht, alsook omdat het N.B.I. op basis van het bepaalde bij artikel 99 E 100 slechts bevoegd is tot het treffen der daarin bedoelde bestuursvoorzieningen en tot het toekennen van daarbij passende salarissen der benoemde bestuurders, maar niet tot het toekennen van schadevergoeding als hier gevorderd;

Overwegende hieromtrent, dat voorop dient te worden gesteld, dat het N.B.I. zoals de Raad in zijn interlocutoire uitspraak reeds heeft beslist, in strijd met de redelijkheid heeft gehandeld door verzoeker van zijn functie te ontheffen;

Overwegende dat dit insluit, dat het N.B.I. verzoeker in zijn functie had moeten handhaven, of althans een andere wel redelijke beslissing ten opzichte van verzoeker had moeten nemen;

Overwegende dat de Raad bij zijn voormelde uitspraak het N.B.I. de gelegenheid heeft gegeven om zelf aan verzoeker een passende functie bij Fokker te hergeven, doch het N.B.I. daartoe niet heeft willen medewerken, zodat deze mogelijkheid van redres op de eigen houding van het N.B.I. is afgestuit;

Overwegende dat het N.B.I. als grond voor deze houding heeft aangevoerd, dat het de verantwoordelijkheid voor verzoekers herplaatsing in de bestuursorganisatie van Fokker niet op zich kan nemen, hoofdzakelijk omdat het N.B.I. overtuigd is, dat met verzoeker niet valt samen te werken, waartoe het N.B.I. naast de reeds voor de interlocutoire uitspraak aangevoerde argumenten nog beroep heeft gedaan op nader door hetzelfde daaromtrent verzamelde gegevens, blijkende uit de na die uitspraak door het N.B.I. in het geding gebrachte brieven en verklaringen van verschillende personen, die over de mogelijkheid van sa-

menwerking met verzoeker kunnen oordelen;

Overwegende dat de Raad op grond van bedoelde gegevens en producties wel wil aannemen, dat verzoeker geen soepele figuur is, doch daardoor — mede gelet op de daartegenover door verzoeker overgelegde producties — niet overtuigd is, dat de oorzaak der tusschen verzoeker en de vertegenwoordigers van de Staat gerezen conflicten, welke tot zijn ontheffing aanleiding hebben gegeven, alleen of in hoofdzaak aan verzoeker heeft gelegen, zodat de Raad in gemelde nadere producties en gegevens geen aanleiding vindt om terug te komen op hetgeen hij omtrent dit punt reeds in zijn interlocutoire uitspraak heeft overwogen, waarnaar hier verder korthedshalve wordt verwezen;

Overwegende dat nu in verband met voormelde houding van het N.B.I. de mogelijkheid van herplaatsing van verzoeker practisch is uitgesloten, alleen het toekennen van een schadeloosstelling als middel van redres overblijft;

Overwegende dat nu het N.B.I. ook dit middel van redres niet blijkt te willen toepassen, althans daartoe geen voldoende pogingen in het werk heeft gesteld, de Raad, die in hoger beroep moet doen, wat het N.B.I. had behoren te doen, zelf daartoe zal overgaan;

Overwegende dat de Raad op deze gronden van oordeel is, dat verzoeker in principe voor een schadeloosstelling in aanmerking komt, en dat het N.B.I. zoal niet uit hoofde van onrechtmatige daad, dan toch naar de beginselen van een redelijk en billijk beleid tot het toekennen daarvan gehouden was, nu het verzoeker niet meende te kunnen herplaatsen;

Overwegende dat het N.B.I. daartoe te eerder aanleiding had behoren te vinden, nu aan verzoekers medebestuurder Ir. Beeling die enige tijd later dan verzoeker ook tegen zijn zin van zijn functie werd ontheven — zij het dan ook bij regeling in der minne — wel een schadeloosstelling is toegekend;

Overwegende dat aan het N.B.I. kan worden toegegeven, dat het toekennen van een jaarlijkse uitkering als door verzoeker in het eerste onderdeel zijner subsidiaire vordering gevorderd, welke in wezen neerkomt op het toekennen van een levenslang wachtgeld en/of pensioen zich slecht verdraagt

met de uit haar aard tijdelijke bevoegdheid van het N.B.I. tot voorziening in het bestuur van Fokker ex art. 99 E 100, zodat dit primaire onderdeel moet worden afgewezen;

Overwegende dat er op gelijke gronden evenmin plaats is voor toekennen van het gekapitaliseerd bedrag ener zodanige uitkering;

Overwegende dat echter bij het bepalen der schadeloosstelling — anders dan het N.B.I. meent — niet alleen valt rekening te houden met de tijdelijke aard der functie van welke verzoeker werd ontheven, doch ook met de omstandigheid, dat deze ontheffing voor verzoeker, die vóór de oorlog reeds geruime tijd onderdirecteur bij Fokker was en destijds bestemd was om wijlen A. Fokker als directeur op te volgen, betekent, dat zijn kansen om na beëindiging der bestuursvoorziening ex art. 99 E 100 een vooraanstaande functie bij Fokker te herkrijgen, practisch zijn verkeken;

Overwegende dat dit te meer klemmt, nu de Staat inmiddels groot-aandeelhouder van Fokker is geworden, en daarin nog meer zal te zeggen krijgen, zodra hij ook de macht zal hebben gekregen over de preferente aandelen van Fokker;

Overwegende dat anderzijds echter ook rekening dient te worden gehouden met de omstandigheden, dat verzoeker sinds 1 September 1946 geen volledige dagtaak meer bij Fokker heeft vervuld en zijn werkzaamheid in hoofdzaak in dienst van andere bedrijven heeft gesteld, en aldus zijn belang en kans om bij Fokker te blijven zelf heeft verkleind;

Overwegende dat hieraan niet afdoet, dat verzoeker sindsdien weder uit die bedrijven is getreden, te minder nu hij terzake dier uittreding belangrijke financiële vergoedingen heeft bedongen en ontvangen;

Overwegende dat tenslotte als factor voor de bepaling der schadeloosstelling nog in aanmerking komt het salaris en de verdere vergoeding, welke verzoeker blijkens de producties van partijen, als bestuurder met de bevoegdheid van beheerder bij Fokker heeft genoten;

Overwegende dat de Raad met inachtneming van al deze factoren na te melden schadeloosstelling redelijk acht;

Overwegende dat uit het vorenoverwogene en uit hetgeen reeds bij interlocutoire uitspraak werd overwogen volgt, dat de beroepen handeling van het N.B.I. voor gedeeltelijke vernietiging in aanmerking komt en dat thans als volgt moet worden beslist:

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoeker ontvankelijk in zijn vorderingen;

Vernietigt de beroepen handeling van het N.B.I. doch alleen voorzover daarbij aan verzoeker geen schadeloosstelling werd toegekend;

en in zoverre opnieuw rechtdoende:

Bepaalt, dat aan verzoeker terzake van de hem verleende ontheffing een schadeloosstelling toekomt van f 75.000 (vijf en zeventig duizend gulden);

Veroordeelt het N.B.I. om dit bedrag tegen behoorlijke kwijting aan verzoeker te betalen met de rente daarvan ad 5 % per jaar vanaf de dag dezer uitspraak tot dien der voldoening;

Ontzegt het meer of anders gevorderde.

No. 52/185

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
18 Juni 1951. (Mrs. van Haeften, Buddingh de Voogt en Onnen).

De Nederlandse Handel Mij. heeft op 20 Januari 1945 opdracht ontvangen van de Deutsche Bank om ten laste van hare rekening 5100 gulden over te maken aan Carp's Garenfabrieken te Amsterdam. De N.H.M. heeft de Deutsche Bank gedebiteerd en de creditering van Carp afhankelijk gesteld van de overlegging van een zen. Zastvergunning.

Het N.B.I. heeft het bedrag als vijandelijk vermogen aangemerkt, aangezien hij in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen het bedrag nog niet aan Carp was overgemaakt, waartegen Carp in beroep is gekomen.

Door debitering van de Deutsche Bank was de vordering overgegaan in het vermogen van de N.H.M., in wier vermogen het is gebleven i.v.m. de onmogelijkheid om het bedrag aan Carp uit te betalen.

Beschikking N.B.I., waarbij de vordering op de N.H.M. tot vijandelijk vermogen was verklaard, vernietigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gelezen het op 7 December 1949 ingekomen beroepschrift van J. A. Carp's Garenfabrieken N.V., waarbij in beroep wordt gekomen tegen de beslissing vervat in het schrijven van het Beheersinstituut d.d. 7 November 1949, zomede het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 11 Januari 1950;

Gezien de door beide partijen overgelegde stukken;

Gehoord ter zitting van 12 Februari 1951 de mondelinge toelichting van partijen, voor appellante door Mr. C. P. Kalff en voor geappelleerde door Mr. G. Dekker;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante in haar appelrequest heeft gesteld:

dat verzoekster op 8 November 1949 van het Nederlandse Beheersinstituut een brief d.d. 7 November 1949 ontving, van welke brief hierbij een fotocopie wordt overgelegd;

dat in die brief aan verzoekster wordt medegedeeld de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (hierna te noemen het N.B.I.), dat een bedrag van f 5.100,—, hetwelk in Januari 1945 door de Nederlandse Handel-Maatschappij N.V. (hierna te noemen de Bank) te Amsterdam voor rekening van verzoekster is ontvangen, als vijandelijk vermogen dient te worden aangemerkt en door die Bank aan het N.B.I. dient te worden afgedragen;

dat verzoekster deze beslissing niet juist acht en daarvan bij deze op de navolgende gronden in beroep komt bij de Raad;

dat verzoekster eerst de feiten, welke aan dit geschil ten grondslag liggen, wil mededelen;

Tijdens de bezetting is door de Duitse instanties op grond van de Verordening Vijandelijk Vermogen (26/40) tot Verwalter over verzoekster benoemd de Duitser Otto Salm. Begin September 1944, toen de geallieerde troepen Helmond naderden, is deze Salm naar Duitsland vertrokken met medeneming van zijn salaris en onkostenvergoeding over de maand September 1944 en tevens over de maanden October tot en met December 1944, welk salaris met onkostenvergoeding over deze laatste drie maanden in totaal f 5.100,— bedroeg.

Op dit laatste bedrag had Salm in ieder geval geen recht, daar hij slechts tot begin September 1944 zijn werkzaamheden had verricht. Toen Salm bemerkte, dat hij tengevolge van de bevrijding van Helmond, niet naar het bedrijf van verzoekster kon terugkeren, heeft hij het ten onrechte meegenomen bedrag van f 5.100,— teruggezonden, en wel aan het verkoopkantoor van verzoekster te Amsterdam. Daartoe heeft Salm aan de Deutsche Bank opdracht gegeven genoemd bedrag over te maken op de rekening van genoemd verkoopkantoor bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij N.V. te Amsterdam.

Dientengevolge ontving laatstgenoemde Bank omstreeks 20 Januari 1945 van de Deutsche Bank een telegram luidende als volgt:

„Verguetet 5100 Gulden J. A. Carps Garenfabrieken Zweigniederlassung Amsterdam Amstel 48/62 wegen J. A. Carps Helmond Auftrags Direktor Otto Salm Duellen-Deutschbank.“

Na de ontvangst van dat telegram heeft de Bank onmiddellijk de Deutsche Bank voor het bedrag van f 5.100,— gedebiteerd. Met haar brief van 23 Januari 1945 heeft de Bank bovendien aan het Verkoopkantoor van verzoekster te Amsterdam mededeling gedaan van de opdracht van Otto Salm voornoemd. Daar destijds van kracht was de beschikking van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse Gebied betreffende het ontvangen van Duitse orders door Nederlandse ondernemingen (no. 5/1944), op grond van welke verordening het verrichten van betalingen, welke voortvloeiden uit het uitvoeren van de door genoemde beschikking bestreken orders, slechts toegestaan was onder overlegging van een zgn. Zastvergunning, heeft de Bank bij bovengenoemde mededeling het Verkoopkantoor van verzoekster verzocht het bewijs te leveren, dat de betaling niet in strijd was met genoemde beschikking.

Naar aanleiding van dat verzoek heeft genoemd Verkoopkantoor op 7 Februari 1945 aan de Bank geschreven, dat de terugbetaling van f 5.100,— door de Verwalter Salm alleen kon slaan op teveel opgenomen onkostenvergoeding of salaris en dat dus geen leverantie of prestatie tegenover dit bedrag stond.

De Bank heeft zich daarna in verbinding gesteld met de Nederlandse Bank, die haar op 23 Februari 1945 berichtte, dat de Bank zich met Otto Salm in verbinding moest stellen ter nadere toelichting van zijn betaling ten gunste van verzoekster. Op 28 Februari 1945 heeft de Bank aan de Deutsche Bank te Berlijn geschreven met het verzoek die toelichting aan Otto Salm te vragen. Tengevolge van de bevrijding heeft de Bank nimmer antwoord op dit verzoek ontvangen.

De Bank heeft het bedrag op 24 Jan. 1945 gecrediteerd op een door haar gehouden zgn. diverse debiteuren- en crediteuren-rekening, met aantekening, dat deze creditering geschiedde ten gunste van verzoekster;

dat uit bovenstaande feiten voortvloeit, dat genoemd bedrag niet als vijandelijk vermogen dient te worden aangemerkt, doch aan verzoekster toekomt;

dat de argumenten, welke het N.B.I. voor het tegenovergestelde standpunt aanvoert, niet juist, althans niet doorslaggevend zijn;

dat het niet juist is, dat de Bank verzoekster niet heeft gecrediteerd voor het bedrag vóór het in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133), daar de Bank wel degelijk vóór dat tijdstip verzoekster heeft gecrediteerd, zij het op bovengenoemde diverse debiteuren- en crediteurenrekening;

dat de Bank in haar bovenbedoelde brief van 23 Januari 1945 aan het Verkoopkantoor van verzoekster te kennen gaf, dat zij het bedrag op de gewone rekening zou crediteren, indien het bewijs zou worden geleverd, dat de betaling niet in strijd met de hierboven genoemde beschikking was;

dat dit bewijs geleverd werd door de mededelingen van het Verkoopkantoor in diens bovengenoemde brief van 7 Februari 1945, zodat toen aan de gestelde voorwaarde was voldaan;

dat bovendien in ieder geval na de bevrijding door de nadere mededelingen van het hoofdkantoor van verzoekster omtrent de aard der betaling door Salm positief kwam vast te staan, dat voor de betaling geen overlegging van een Zastvergunning destijds vereist was en verzoekster er zich derhalve subsidiair op beroept, dat ingevolge art. 1297 B.W. de creditering op de gewone rekening reeds geacht wordt

op 23 Januari 1945 te hebben plaats gehad;

dat trouwens de crediteving op de gewone rekening in deze niet doorslaggevend is, daar de Bank de Deutsche Bank reeds vóór de bevrijding had gedebiteerd en verzoekster op bijzondere rekening had gecrediteerd;

dat dan ook de conclusie van het N.B.I. dat het bedrag ten tijde van het in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen nog toebehoorde aan de Deutsche Bank niet juist is;

dat het N.B.I. daarbij tevens over het hoofd ziet, dat de Bank in deze is opgetreden als gemachtigde van verzoekster en niet van de Deutsche Bank;

dat immers verzoekster bij de Bank een rekening had, hetgeen aan Otto Salm bekend was, en dit de reden is geweest, dat hij de Deutsche Bank opdracht gaf om het bedrag over te maken op de rekening van verzoekster bij de Bank;

dat derhalve toen de Bank door middel van bovengenoemd telegram mededeling ontving van de opdracht van Salm en de Bank de Deutsche Bank voor het bedrag van f 5.100,— debiteerde, zij dat bedrag voor verzoekster onder zich had gekregen en het bedrag niet meer toebehoorde aan de Deutsche Bank; op grond waarvan is verzocht zoals dat verzoek bij de mondelinge toelichting is aangevuld:

de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in diens brief van 7 November 1949 te vernietigen en te bepalen, dat het bedrag van f 5.100,— toekomt aan verzoekster dan wel aan de Nederlandse Handel-Maatschappij;

Overwegende, dat geappelleerde schriftelijk voor antwoord heeft gezegd:

dat het Nederlandse Beheersinstituut heeft beslist, dat het door de Deutsche Bank in opdracht van de Duitser Otto Salm bij de Nederlandse Handelmaatschappij ten behoeve van de N.V. Carp gestorte bedrag van f 5.100,— moet worden aangemerkt als vijandelijk vermogen;

dat requestrante in beroep komt tegen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, appellante medege-deeld in haar schrijven van 7 November 1949 Nr. D.S. 3421;

dat de Nederlandse Handelmaatschappij de Deutsche Bank voor het bedrag gedebiteerd heeft en dit bedrag in het credit heeft geschreven van de

door haar gehouden zgn. diverse debiteuren- en crediteurenrekening, met aantekening dat deze boeking geschiedde ten gunste van de N.V. Carp;

dat deze creditering op de speciale rekening en niet op de gewone rekening van de N.V. Carp niets anders kan betekenen, dan dat men deze boeking wilde beschouwen als een administratieve maatregel met interne werking, zonder dat men nog enig recht aan de N.V. Carp wilde verlenen;

dat de Nederlandse Handelmaatschappij op 23 Januari 1945 aan de N.V. Carp mededeelde, dat de Deutsche Bank haar verzocht de N.V. Carp f 5.100,— te vergoeden;

dat de Nederlandse Handelmaatschappij echter, alvorens zij tot uitvoering van de opdracht kon overgaan, appellante verzocht het bewijs te leveren dat de betaling niet in strijd zou zijn met de op dat moment geldende bepalingen;

dat de Nederlandse Handelmaatschappij appellante mededeelde dat zij na de levering van het bewijs over het hogergenoemde bedrag zou kunnen beschikken;

dat echter op het tijdstip van de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen het gevraagde bewijs nog niet was geleverd en er dus nog niet tot uitvoering van het vergoeden, de betaling, was overgegaan;

dat dus op dat moment het door de Deutsche Bank gestorte bedrag van f 5.100,— nog niet was overgedragen aan de N.V. Carp en dus, als zijnde vijandelijk vermogen, verviel aan de Staat der Nederlanden;

dat de Arrondissements Rechtbank te Amsterdam bij vonnis d.d. 11 December 1945, gepubliceerd in de Nederlandse jurisprudentie 1947 No. 428, welke uitspraak door het Hof te Amsterdam op 17 December 1947 is bevestigd, heeft uitgemaakt dat:

„ter beschikkingstelling van overgemaakte gelden is eerst voltooid door berichtgeving daarvan aan belanghebbende”;

dat dus ook in het onderhavige geval, krachtens deze opvatting, geen sprake is van een voltooide, „perfecte” betaling, daar de Nederlandse Handelmaatschappij aan de N.V. Carp geen bericht van de ter beschikkingstelling heeft gedaan;

dat het Nederlandse Beheersinstituut van mening is dat uit het feit dat de

Nederlandse Handelmaatschappij zich nog voor nadere inlichtingen omtrent het al of niet voldaan zijn aan de op dat moment geldende bepalingen, wendde tot de Nederlandse Bank, duidelijk blijkt, dat de Nederlandse Handelmaatschappij nog niet wist of de opdracht mocht worden uitgevoerd;

dat dit bovendien ten duidelijkste blijkt uit het schrijven van de Nederlandse Handelmaatschappij d.d. 23 Jan. 1945, waarin zij zelf rekening houdt met intrekking der opdracht;

dat daarom dan ook de boeking van het bedrag op de zgn. diverse debiteuren- en crediteurenrekening moet worden beschouwd als een *voornemen* van de Nederlandse Handelmaatschappij om tegoed te schrijven doch niet als een tegoedschrijving onder voorwaarde;

dat requestrante zich dus ook niet kan beroepen op de toepasselijkheid van artikel 1297 B.W.;

dat indien de Raad het bestaan van een voorwaardelijke verbintenis aanwezig mocht achten, moge worden aangevoerd dat voordat aan de voorwaarde, het leveren van het bewijs dat de betaling niet in strijd was met de bestaande bepalingen, was voldaan, de verbintenis was opgeheven tengevolge van de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen; op grond waarvan is verzocht het ingesteld appèl af te wijzen, kosten rechtens.

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat krachtens de dingtalen, het ter zitting verhandelde en de overgelegde bescheiden vaststaat:

dat tussen de Nederlandse Handelmaatschappij te Amsterdam (verder te noemen N.H.M.) en J. A. Carp's Garenfabrieken N.V. te Helmond een rekening-courant-verhouding bestaat en ten tijde van het voorvallen van na te noemen rechtsfeiten ook reeds bestond, welke verhouding o.m. beheerst wordt door de overgelegde algemene voorwaarden voor rekeninghouders bij de N.H.M.;

dat tussen de N.H.M. en de Deutsche Bank eveneens een rekening-courant-verhouding bestond ten tijde van na te noemen rechtsfeiten, welke verhouding beheerst werd door de voorwaarden, welke te dien aanzien in het verkeer tussen banken onderling, gebruikelijk zijn;

dat de N.H.M. omstreeks 20 Januari

1945 van de Deutsche Bank een telegram ontving, luidende:

„Verguetet 5100 Gulden J. A. Carps Garenfabrieken Zweigniederlassung Amsterdam Amstel 48/62 wegen J. A. Carps Helmond Auftrage Direktor Otto Salm Duelken-Deutschbank“;

dat de N.H.M. naar aanleiding van dit telegrafisch bericht de rekening in haar boeken van de Deutsche Bank heeft gedebiteerd met f 5.100,— en op 23 Januari 1945 aan de Deutsche Bank te Berlijn een debet-nota zond van de navolgende inhoud:

„Wir teilen Ihnen mit dass wir Nachstehendes in das Soll Ihres Kontos buchten:

Zahlung an J. A. Carp's Garenfabrieken, zweigniederlassung Amsterdam Amstel 48/62 wegen J. A. Carp's Helmond, Auftrage Direktor Otto Salm, Duelken f 5.100,—“

op welke debetnota verder vermeld staat: Diese Vergütung wurde von uns einswellen advisiert. Die Zahlung wird erst nach Vorseigung der erforderlichen Zastgenehmigung oder sonstigen Genehmigung durchgeführt werden.

Overwegende, dat nu niet gebleken is dat de Deutsche Bank na ontvangst der toegezonden debetnota heeft gereclameerd en geen terugboeking door de N.H.M. heeft plaats gevonden het bedrag van f 5.100,— op 23 Januari 1945 uit het vermogen van de Deutsche Bank is overgegaan in het vermogen van de N.H.M.;

Overwegende, dat de N.H.M. evenwel voorlopig niet heeft voldaan aan de opdracht om de f 5.100,— te betalen aan J. A. Carp's Garenfabrieken, daar zij van mening was, dat deze betaling slechts mocht plaats vinden, indien aan haar overgelegd werd een zogenaamde Zastvergunning als bedoeld in de Verordening van 14 Maart 1944 (Verordeningenblad 5/1944);

dat de N.H.M. de ontvangen f 5100,— dan ook niet heeft geboekt op de rekening van J. A. Carp's Garenfabrieken, die rekeninghouder bij haar was, doch op een speciale rekening, diverse debiteuren- en crediteurenrekening, met de aantekening dat deze boeking geschiedde ten gunste van de N.V. Carp;

dat hieruit volgt, dat de N.H.M. de ontvangen f 5.100,— zolang onder zich hield, om die te zijner tijd, wanneer

haar de door haar nodig geachte Zastvergunning was overgelegd of wel dat een dergelijke vergunning in het onderhavige geval niet vereist werd, aan de N.V. Carp ten goede te doen komen;

dat de N.H.M. dan ook in gevolge dit door haar ingenomen standpunt, niet alleen aan de Deutsche Bank, zoals bovenvermeld berichtte dat de betaling aan Carp's Garenfabrieken eerst zou geschieden nadat aan haar de vereiste Zastvergunning zou zijn overgelegd, doch eveneens aan het kantoor van Carp's Garenfabrieken te Amsterdam (de verbinding met Helmond alwaar het hoofdkantoor van Carp's Garenfabrieken is gevestigd was gebroken) op 23 Januari 1945 schreef:

„De Duitse Bank, Berlijn verzoekt ons namens Direktor Otto Salm, Duellen. U in opdracht van J. A. Carp's Helmond een bedrag van f 5.100,— te vergoeden.

Alvorens tot uitvoering hiervan over te gaan, verzoeken wij U, ons het bewijs te leveren, dat deze betaling niet in strijd is met de beschikking van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied betreffende het ontvangen van Duitse orders door Nederlandse ondernemingen, afgekindigd in het Verordeningenblad, aflevering 4 d.d. 16-3-'44 onder no. 5, pag. 14. Dit bewijs kunt U ons b.v. leveren door overlegging van de z.g. „Zast” vergunning, uitvoervergunning of deraelijk document, waarna U behoudens intrekking der opdracht en/of bijzondere overheidsmaatregelen over bovengenoemd bedrag, verminderd met onze kosten zult kunnen beschikken.

Indien deze betaling geen verband houdt met een order tot levering van goederen, gelieve U ons mede te delen, „waarvoor het bedrag dan wel is bestemd”;

dat Carp's Garenfabrieken, Kantoor Amsterdam, hierop bij haar schrijven van 7 Februari 1945 antwoordde:

„In antwoord op Uw schrijven d.d. 23 Januari j.l. delen wij U mede, dat de Heer Otto Salm te Duellen beheerder is van onze firma te Helmond, waarvan wij het Verkoopkantoor te Amsterdam vormen.

De terugbetaling van f 5.100,— kan dus alleen slaan op teveel opgeno-

men onkostenvergoeding of salaris. Een leverantie of prestatie staat dus niet tegenover dit bedrag. Of en wanneer het bedrag op deze wijze aan ons kan worden terugbetaald, is ons niet bekend, zodat wij dus de regeling hiervan aan U moeten overlaten.

Te Uwer oriëntering diene nog, dat wij op het ogenblik — wegens het ontbreken van verbindingen met Helmond — ook de administratie voeren van ons Hoofdkantoor te Helmond, voor zover deze betrekking heeft op de financiën in het gedeelte van Nederland, dat binnen ons bereik ligt”;

dat de N.H.M., die ook geen antwoord van de Deutsche Bank in Berlijn had ontvangen, het antwoord van Carp's Garenfabrieken, Amsterdam, niet voldoende achtte en de f 5.100,— niet aan Carp's Garenfabrieken ten goede deed komen, maar dit bedrag onder zich hield, totdat deze aangelegenheid naar haar genoegen zou zijn opgelost;

dat hieruit volgt, dat bedoelde f 5.100,— tot het vermogen van de N.H.M. zijn blijven behoren en ook nog tot dat vermogen behoorde toen het Besluit Vijandelijk Vermogen, voor Amsterdam in werking trad, met dien verstande dat hiertegenover thans haar verplichting is komen vast te staan om dit bedrag aan de appellante uit te betalen;

dat mitsdien bedoeld bedrag van f 5.100 — geen vijandelijk vermogen is in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133), doch behoort tot het vermogen van de N.H.M. zodat met gegrondverklaring van het ingesteld hoger beroep, de subsidiaire vordering kan worden toegewezen;

RECHTDOENDE:

Verklaart het ingesteld hoger beroep gegrond;

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in diens schrijven van 7 November 1949;

Verklaart dat bovenbedoeld bedrag van f 5.100,— behoort tot het vermogen van de N.H.M. te Amsterdam;

Veroordeelt het Beheersinstituut in de kosten van dit geding aan de zijde van Carp's Garenfabrieken begroot op f 250,— (twee honderd vijftig gulden).

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	218
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	220
Afdeling Effectenregistratie.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	221
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	223
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/186 t/m 52 192	pag. 481 t/m 496

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 114. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 31 Maart 1952. (i.z. Nehus/N.B.I.).

Het N.B.I. heeft niet aannemelijk gemaakt dat de gronden waarop het ontvijandingsverzoek was gebaseerd onvoldoende waren om met toewijzing daarvan rekening te houden toen omtrent de verkoop werd besloten.

De Voorzitter houdt iedere beslissing op het beroep van dat besluit aan, tot 's Raads Afdeling Rechtspraak uitspraak zal hebben gedaan op het aldaar door appellant ingestelde beroep tegen de afwijzende beschikking op diens ontvijandingsverzoek door het N.B.I.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel:

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, die Rijksduitscher is, in zijn beroepschrift en aanvullend beroepschrift in beroep is gekomen van de verkoop van de vóór de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan hem in eigendom toebehoord hebbende percelen grond, kadastraal bekend Gemeente Emmercompasuum, Sectie A nrs. 3676, 4464, tezamen groot 2.97.75 ha, Gemeente Emmercompasuum, Sectie A nrs. 3961, 3962 en 7031, tezamen groot 0.82.60 ha en Gemeente Emmercompasuum, Sectie A no. 6916, groot 1.02.50 ha aan respectievelijk J. B. Webers, landbouwer te Emmercompasuum, voor de prijs van f 5.061.75, aan J. H. H. Tieben, landbouwer te Emmercompasuum, voor de prijs van f 1.404.20 en aan de Weduwe B. Möller, landbouwster te Emmercompasuum, voor de prijs van f 1.588.75;

Overwegende, dat tijdens de behandeling is gebleken, dat van deze overeenkomsten slechts is geëffectueerd de eerstgenoemde, zijnde bij deze de percelen A nrs. 3676 en 4464 op 13 September 1950 overgedragen;

Overwegende, dat als eerste bezwaar tegen de verkoopovereenkomsten door appellant is aangevoerd, dat het besluit tot verkoop van de litigieuse landerijen is genomen in strijd met artikel 11, lid 1, sub c j°. lid 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbld E 133), volgens welke bepalingen het N.B.I. slechts tot vervreemding bevoegd is ingeval zich een der in laatstgenoemd voorschrift vermelde omstandigheden voordoet, hetgeen in casu niet het geval zou zijn geweest;

Overwegende, dat voorts door appellant is betoogd, dat zijn belang ernstig door de verkoop wordt geschaad, aangezien de meerbedoelde landerijen voor het voortbestaan van zijn bedrijf onmisbaar zijn;

Overwegende, dat tenslotte naar de mening van appellant het N.B.I. heeft gehandeld in strijd met een behoorlijke procesorde, door tot de verkoop te besluiten alvorens definitief omtrent de ontvijanding van de voormalige eigenaar was beslist;

Overwegende, dat het N.B.I. tegenover appellant's eerstgenoemde bezwaar bij conclusie van antwoord heeft gesteld, dat het besluit tot verkoop, genomen op een tijdstip, waarop de ontvijanding van appellant onwaarschijnlijk was te achten, door het algemeen belang werd gevorderd, zijnde trouwens de ontvijanding van appellant nooit waarschijnlijk geweest;

Overwegende, dat te Onze zitting van 19 November 1951 door het N.B.I. de niet-ontvankelijkheid van appellant in zijn bij Ons ingesteld beroep is ingeroepen, hebbende appellant volgens het N.B.I. tardief — n.l. eerst op 30

October 1951 — bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad beroep ingesteld tegen de op 20 Augustus 1951 gedateerde afwijzende beslissing van het N.B.I. op zijn verzoek tot ontvijanding, weshalve hij naar de mening van het N.B.I. in dit beroep door genoemde Afdeling Rechtspraak niet-ontvankelijk zal worden verklaard, waarmede de mogelijkheid zou zijn uitgesloten, dat zijn voormalig vermogen of wat ervoor in de plaats is gekomen naar hem zal terugkeren, zodat hij bij de verkoop van de litigieuse landerijen geen enkel belang meer heeft;

Overwegende, dat van de door Ons in het geding geroepen partijen alleen J. H. H. Tieben gebruik heeft gemaakt van de aan hem geboden gelegenheid tot het indienen van een verweerschrift;

dat partij Tieben in dit verweerschrift mededeelt geen bezwaar te hebben tegen vernietiging van de met hem gesloten voorlopige koopovereenkomst, mits appellant voor ontvijanding in aanmerking komt en na vernietiging van de omtrent al zijn in Nederland gelegen landerijen door het N.B.I. gesloten verkoopovereenkomsten weer in het bezit van die landerijen wordt gesteld;

Overwegende, dat noch partij J. B. Webers, noch partij Weduwe Möller, noch partij J. H. H. Tieben ter zitting zijn verschenen of zich aldaar hebben doen vertegenwoordigen;

dat echter partij Tieben bij schrijven van 30 October 1951 aan Ons heeft medegedeeld wegens ziekte en ouderdom verhinderd te zijn, hebbende partij Tieben in laatstbedoeld schrijven tevens te kennen gegeven, dat appellant zich in de bezettingstijd tegenover de Nederlanders loyaal heeft gedragen en hen met woord en daad heeft bijgestaan, weshalve jegens appellant — naar de mening van partij Tieben — „de nodige clementie” moet worden betracht;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat ter zitting is gebleken, dat aan appellant's ontvijandingsrequest d.d. 13 Maart 1951 is voorafgegaan een eerder, op 8 December 1949 gedagtekend en tot hetzelfde doel strekkend schriftelijk verzoek, hetwelk op 19 December 1949 met de daarbij behorende verklaringen van derden op het hoofdkantoor van het N.B.I. is binnengekomen door bemiddeling van de Consul der Nederlanden te Oldenburg, die daaraan een voor appellant gunstig advies had toegevoegd;

dat volgens opgave van het N.B.I. door dit Instituut de aan de voorlopige verkoopovereenkomsten ontbrekende toestemming is gegeven op onderscheidenlijk 2 Januari 1950, 31 Januari 1950 en 2 Februari 1950;

Overwegende, dat het N.B.I. als motief voor de verkoop van appellant's vermogen heeft aangevoerd, dat deze verkoop werd gevorderd door het — in een snelle liquidatie van vijandelijk vermogen gelegen — algemeen belang, stellende dit Instituut, dat de ontvijanding van appellant destijds onwaarschijnlijk was te achten;

Overwegende, dat deze stelling echter niet is geadstrueerd, hebbende het N.B.I. niet aannemelijk gemaakt, dat de gronden, waarop het ontvijandingsverzoek was gebaseerd, onvoldoende waren om met een mogelijke toewijzing van dat verzoek rekening te houden;

Overwegende, dat het N.B.I., het belang van de landbouwsector naar voren brengende, weliswaar heeft gesteld, dat door de verkoop aan J. B. Webers van de onder de gemeente Emmercompasuum gelegen percelen A 3676 en 4464 diens bedrijf zodanig is uitgebreid en verbeterd, dat het thans een behoorlijk bestaan oplevert aan de koper en diens gezin met twee kinderen, dat de Weduwe Möller twee zonen heeft en dat J. H. H. Tieben een betere uitweg krijgt, maar dat al deze omstandigheden, hoe belangrijk zij ook voor de betrokkenen zijn, in de verhoudingen in de landbouwsector niet diep ingrijpen, althans niet van zodanig belang kunnen worden geacht, dat de verkoop van appellant's vermogen op dat ogenblik bepaald daardoor gevorderd zou zijn;

Overwegende, dat toch — gelijk is ingezien door partij Tieben, die zich reeds in het door hem ingediende verweerschrift bereid heeft verklaard ten faveure van appellant van zijn aanspraken af te zien onder de in dit verweerschrift gestelde en hierboven onder de feiten vermelde voorwaarden, welke voor-

waarden hij bovendien in een later aan Ons gericht schrijven heeft laten vallen — de verbetering in de positie der drie aspirant-kopers niet opwoog tegen het belang, dat appellant, voor het geval hij voor ontvijanding in aanmerking kwam, bij het behoud der landerijen had, aangezien voor het voortbestaan van diens bedrijf de litigieuse landerijen onmisbaar zijn;

Overwegende, dat Wij, indien voor Ons vaststond, dat appellant thans nog bij de litigieuse handelingen belang heeft, nader zouden ingaan op de vraag of en in hoeverre appellant's beroep moet worden toegewezen;

Overwegende, dat echter bij de mondelinge behandeling is gebleken, dat appellant van de aan hem gerichte, op 20 Augustus 1951 gedateerde en op 24 Augustus 1951 bij aangetekend schrijven aan de posterijen toevertrouwde schriftelijke weigering van het N.B.I. tot afgifte van een verklaring als bedoeld in artikel 34, lid 1, sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen eerst op 30 October 1951 in beroep is gekomen;

dat het N.B.I. ter zitting heeft betoogd, dat appellant, nu hij niet vóór 24 September 1951 tot indiening van zijn desbetreffend beroepschrift is overgegaan, door de Afdeling Rechtspraak in zijn beroep niet-ontvankelijk zal worden verklaard en dat het om deze reden uitgesloten is, dat de goederen naar hem zullen terugkeren, zodat hij reeds thans niet meer als belanghebbende bij de verkoop kan worden beschouwd en door Ons niet in zijn beroep kan worden ontvangen;

Overwegende, dat het op grond van de door en namens appellant ter zitting gegeven verklaring van het door hem erkende feit, dat hij eerst op 30 October 1951 beroep heeft ingesteld tegen de weigering van het N.B.I. tot afgifte van een ontvijandingsverklaring, voor Ons niet zonder meer vaststaat, dat hij door de Afdeling Rechtspraak in zijn beroep niet zal worden ontvangen, weshalve Wij te rade zijn geworden op het bij Ons ex artikel 11, lid 4, E 133 aanhangig gemaakte beroep niet te beslissen alvorens de Afdeling Rechtspraak uitspraak heeft gedaan in de bij haar aanhangige ontvijandingsprocedure;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Houden iedere beslissing aan totdat door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel uitspraak is gedaan in het bij die Afdeling door appellant ingestelde beroep van de op 20 Augustus 1951 gedateerde beschikking van het N.B.I., waarbij appellant's ontvijandingsverzoek is afgewezen.

Aldus enz.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

De Afdeling maakt bekend dat het kantoor van haar Gedelegeerden te Amsterdam is verplaatst naar de Leidsegracht 5, Amsterdam-C. Het telefoonnummer blijft 33330.

Het kantoor van de Stichting N.E.P.O.G. is eveneens naar bovenstaand adres verplaatst.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

VEREENVOUDIGDE HEFFING WAARBORGFONDS RECHTSHERSTEL.

26 Maart 1952/Generale Thesaurie/Directie Bewindvoering No. 218.

De Minister van Financiën;

Gelet op artikel 3, tweede lid, van de Wet van 15 Januari 1948, houdende voorzieningen inzake het Waarborgfonds Rechtsherstel en inzake de effectenregistratie (Staatsblad No. I 21);

Besluit:

1. De beschikking van de Minister van Financiën d.d. 4 Augustus 1948, Generale Thesaurie, Afdeling Juridische Zaken en Bewindvoering, no. 184, wordt ingetrokken met ingang van 1 Mei 1952.

2. De invordering van de gelden, verschuldigd op grond van artikel 3 van de Wet van 15 Januari 1948, houdende voorzieningen inzake het Waarborgfonds Rechtsherstel en inzake de effectenregistratie, zal met ingang van 1 Mei 1952 met gebruikmaking van waarborgfondszegels geschieden door het Waarborgfonds Rechtsherstel.

's-Gravenhage, 26 Maart 1952.

De Minister van Financiën,
P. LIEFTINCK.

UITVOERINGSBESCHIKKING VAN DE AFDELING EFFECTENREGISTRATIE INZAKE HEFFING WAARBORGFONDS RECHTSHERSTEL.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelet op het bepaalde in de artt. 70 en 71 van het Besluit herstel rechtsverkeer en art. 3, lid 2, van de Wet van 15 Januari 1948, houdende voorzieningen inzake het Waarborgfonds Rechtsherstel enz. (Staatsblad I 21), en overeenkomstig van de Minister van Financiën ontvangen opdracht d.d. 28 Januari 1952, Generale Thesaurie/Directie Bewindvoering, no. 157;

Bepaalt:

dat de verplichting tot betaling van een bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel, welke als voorwaarde is gesteld in verschillende door haar uitgevaardigde Uitvoeringsbeschikkingen en door haar verleende Algemene Vergunningen, met ingang van 1 Mei 1952 komt te vervallen, voor zover deze verplichting niet berust op het bepaalde in art. 3, lid 1, van de Wet van 15 Januari 1948, houdende voorzieningen inzake het Waarborgfonds Rechtsherstel enz. (Staatsblad I 21),

en bepaalt voorts:

dat art. 7 van de Negende Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer eveneens met ingang van 1 Mei 1952 als volgt gewijzigd wordt vastgesteld:

Artikel 7.

Terzake van iedere verkoop wordt door de verkoper betaald een bedrag ten belope van 1 ⁰/₁₀₀ van het bedrag, waarover het beurszegel moet worden berekend, met dien verstande, dat de verschuldigde bedragen op overeenkomstige wijze als bij het beursbelastingzegel naar boven worden afgerond en dat deze heffing achterwege blijft bij verkoop voor eigen rekening van effecten door leden van de Vereeniging voor den Effectenhandel (Bedrijfsgroep Effectenhandel).

Toelichting.

In verband met o.a. de omstandigheid, dat met ingang van 1 Mei 1952 de betaling van de bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel

zal geschieden door middel van het plakken van zgn. Waarborgfondszegels, zal bedoelde heffing in den vervolge alleen verschuldigd zijn in geval van verkoop van effecten en niet meer ten aanzien van andere handelingen dan verkoop van effecten, voor zover de Afdeling voor deze handelingen een Algemene Vergunning heeft verleend. De mogelijkheid blijft bestaan, dat de Afdeling bij het verlenen van *bijzondere* vergunningen de voorwaarde stelt, dat een bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds wordt betaald.

Ten einde te vermijden, dat bij verkoop voor eigen rekening door leden van de Vereeniging voor den Effectenhandel in sommige gevallen wel en in andere geen Waarborgfondszegels moeten worden geplakt, is art. 7 van de Negende Uitvoeringsbeschikking zodanig gewijzigd, dat voortaan in alle gevallen bij verkoop voor eigen rekening door leden van de Vereeniging voor den Effectenhandel *geen* bijdrage ten behoeve van het Waarborgfonds verschuldigd is.

MEDEDELING VAN HET WAARBORGFONDS RECHTSHERSTEL

inzake invordering van de ten behoeve van het fonds bij verkoop van effecten verschuldigde gelden.

Invordering door middel van Waarborgfondszegels.

Onder verwijzing naar de Uitvoeringsbeschikking van de Minister van Financiën d.d. 26 Maart 1952, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering, no. 218, met betrekking tot de invordering van de gelden, verschuldigd op grond van art. 3 van de Wet van 15 Januari 1948, houdende voorzieningen inzake het Waarborgfonds Rechtsherstel en inzake de effectenregistratie (Staatsblad no. 1 21), maakt het Waarborgfonds Rechtsherstel bekend, dat vanaf 1 Mei 1952 de bij verkoop van effecten ten behoeve van het fonds verschuldigde bijdrage ad 1^o/₁₀₀ van de koopprijs dient te worden voldaan door middel van het plakken van zogenaamde Waarborgfondszegels op de desbetreffende effectennota's. Deze zegels worden in dezelfde coupures verkrijgbaar gesteld als de beursbelastingzegels. De verschuldigde bedragen dienen naar boven te worden afgerond, op overeenkomstige wijze als bij de beursbelastingzegels het geval is.

Verkrijgbaarstelling van zegels.

De zegels zijn verkrijgbaar:

a. met ingang van 10 April 1952 ten kantore van het Waarborgfonds Rechtsherstel, Keizersgracht 105, Amsterdam-C., op werkdagen van Maandag tot en met Vrijdag, tussen 9 uur en 12.30 uur, tegen contante betaling en onder overlegging van een specificatie-formulier in duplo, hetwelk aan vorenvermeld adres verkrijgbaar is;

b. op schriftelijke aanvraag bij het sub a vermelde adres. De aanvraag dient een specificatie per coupure van het totaal verschuldigde bedrag te bevatten. Dit totaalbedrag dient gelijktijdig met het inzenden van de aanvraag te worden gestort op de rekening Waarborgfonds Rechtsherstel bij de Nederlandsche Bank N.V. te Amsterdam (het postgironummer van De Nederlandsche Bank N.V. is 4400). Zo spoedig mogelijk na ontvangst van het verschuldigde bedrag zal tot verzending van zegels worden overgegaan, doch er dient bij het aanvragen rekening mede te worden gehouden, dat het ongeveer 10 dagen kan duren voordat men de zegels in bezit heeft.

Inwisseling van onbruikbaar geworden Waarborgfondszegels.

In bepaalde gevallen kan inwisseling worden gevraagd van onbruikbaar geworden Waarborgfondszegels, bij voorbeeld ten gevolge van foutief uitgeschreven nota's. Het verzoek om inwisseling moet met redenen omkleed schriftelijk bij bovenstaand adres worden ingediend, onder overlegging van de nota, waarop de desbetreffende zegels zijn geplakt. Vindt inwisseling plaats, dan worden de zegels waardeloos gemaakt, waarna de nota wordt teruggegeven. Verzoeken om inwisseling dienen uiterlijk 3 maanden na de op des-

betreffende effectennota vermelde datum te worden ingediend. Bij de beoordeling van deze verzoeken zal in het algemeen dezelfde maatstaf worden aangelegd als door de Ontvangers van het Zegel geschiedt bij verzoeken om inwisseling van beursbelastingzegels.

(Ned. Stet. 2 April 1952, No. 66).

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit herstel Rechtsverkeer

No. 156. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 12 Februari 1952. (Volledige Afdeling).

Uit de verstreckende bescherming, die art. 53, lid 2, sub b aan de tegenwoordige bezitter in het daar bedoelde geval verleent kan niet worden afgeleid, dat bij een verkrijging door levering uit een algemene effectenvoorraad krachtens aanspraak ontstaan op of na 10 Mei 1940 de zoveel zwakkere bescherming van art. 53, lid 3, steeds aan de tegenwoordige bezitter zou moeten worden onthouden.

In casu levert de verkrijging van het litigieuze effect voor verweerder op een verkrijging in regelmatig beursverkeer.

In de zaak:

Bertha Edersheim, Weduwe van M. I. Menko, in haar hoedanigheid van enig erfgename van Sophie Edersheim, wonende te Enschede,

Gemachtigde: *Mr. I. L. Hamburg*,

(aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit herstel rechtsverkeer ingediend met formulier 6/14220, door bemiddeling van het Amsterdamsch Bankierskantoor v/h Mendes Gans & Co., Amsterdam), *verzoekster*

contra:

W. J. Netto, wonende te Arnhem,

Gemachtigde: *Mr. J. Jolles*,

(aanmeldingsformulier No. OA 653508, ontvangen van het inleveringskantoor de Amsterdamsche Bank N.V., Amsterdam), *verweerder*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Gezien de stukken;

Gehoord partijen bij monde van hun gemachtigden;

Overwegende, dat het verzoek strekt tot herstel in de eigendom van 1 à f 100,— onderaandeel Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij, no. 316032 I, cum sequelis;

Overwegende, dat verzoekster heeft gesteld en door bescheiden aannemelijk heeft gemaakt, dat zij is enig erfgename van Sophie Edersheim, die vóór 10 Mei 1940 was eigenares van het voormelde effect en die nadien het bezit daarvan op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren te weten door gedwongen inlevering op 2 October 1941 bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, op grond van de door de bezetter van het Nederlandse gebied uitgevaardigde verordeningen betreffende het Joodse vermogen;

Overwegende, dat verweerder heeft aangevoerd, dat hij het effect na 9 Mei 1940 te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen, te weten op 11 September 1942 door aankoop ter beurze van Amsterdam tegen de koers van 295½ % door tussenkomst van de Amsterdamsche Bank N.V.;

dat verweerder bij pleidooi de feitelijke toedracht van zijn voormelde verkrijging nader heeft toegelicht en door overlegging van bescheiden heeft gestaafd;

Overwegende, omtrent deze toedracht, dat als vaststaande moet worden aangenomen:

dat de Amsterdamsche Bank N.V. op 11 September 1942, ter uitvoering van

door een twintigtal cliënten aan haar verstrekte opdrachten tot aankopen van onderaandelen Kon. Ned. Petroleum Mij. — waaronder de haar die dag door tussenkomst van haar bijkantoor te Arnhem verstrekte opdracht van verweerder tot het aankopen van één zodanig onderaandeel — ter beurze van Amsterdam 28 van deze onderaandelen heeft gekocht van de hoekman F. H. Willemsen, die uit dien hoofde op 15 September 1942 aan de Amsterdamsche Bank N.V. 28 onderaandelen heeft geleverd;

dat de Amsterdamsche Bank N.V., ter voldoening aan haar afleveringsplicht jegens verweerder reeds op 14 September 1942 het onderaandeel No. 316062 I heeft gezonden naar haar bijkantoor te Arnhem, dat dit effect op 15 September 1942 aan verweerder heeft geleverd;

dat vorenvermeld onderaandeel No. 316032 I tezamen met 49 andere onderaandelen Kon. Ned. Petroleum Mij., op 27 Juli 1942 door Willemsen vorennoemd aan de Amsterdamsche Bank N.V. was geleverd, welke levering geschiedde krachtens aankoop ter beurze van Amsterdam op 24 Juli 1942, tot welke aankoop de Amsterdamsche Bank N.V. die dag opdracht had ontvangen door tussenkomst van haar bijkantoor te Wormerveer;

dat de Amsterdamsche Bank N.V., ter voldoening aan haar afleveringsplicht jegens degene, die opdracht tot deze aankoop aan het bijkantoor te Wormerveer had gegeven reeds op 25 Juli 1942 50 onderaandelen Kon. Ned. Petroleum Mij. aan laatstgenoemd bijkantoor heeft verzonden;

Overwegende, dat verzoekster heeft betoogd, dat uit vorenstaande feiten zou volgen, dat verweerder het effect niet in regelmatig beursverkeer heeft verkregen, aangezien de verkrijging van verweerder niet is gebaseerd op een beurstransactie ten aanzien van het litigieuze effect, doch op een levering uit algemene voorraad, terwijl gelijkstelling van levering uit algemene voorraad met verkrijging in regelmatig beursverkeer niet op de wet gegrond is en zelfs geacht zou moeten worden te zijn in strijd met de wet, zulks ingevolgd het bepaalde bij artikel 53, lid 2, sub b van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Overwegende, dat de Afdeling verzoekster in haar voormeld betoog echter niet kan volgen;

dat toch voormeld artikel 53, lid 2 sub b, een bijzondere bescherming verleent aan degene, die na 9 Mei 1940 een effect heeft verkregen door levering uit een algemene effectenvoorraad, mits zijn aanspraak op zodanige levering was ontstaan vóór 10 Mei 1940, welke bijzondere bescherming daarin bestaat, dat in dit geval aan de verkrijging niet de eis wordt gesteld, dat deze te goeder trouw is geschied, terwijl het daarbij voorts irrelevant is, welke titel aan die verkrijging ten grondslag ligt;

dat echter artikel 53, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer slechts in zoverre bescherming aan de tegenwoordige bezitter verleent, dat het — en dan nog onder zeker voorbehoud — een weerlegbaar vermoeden van goede trouw verbindt aan de verkrijging van een effect aan toonder in regelmatig beursverkeer;

dat dan ook uit de verstrekkende bescherming, die artikel 53, lid 2, sub b aan de tegenwoordige bezitter in het daarbedoelde geval verleent, niet kan worden afgeleid, dat bij een verkrijging door levering uit een algemene effectenvoorraad krachtens aanspraak, ontstaan op of na 10 Mei 1940, de zoveel zwakkere bescherming van artikel 53, lid 3, steeds aan de tegenwoordige bezitter zou moeten worden onthouden;

dat laatstbedoelde bescherming blijkens gemeld derde lid binnen de daar aangegeven grenzen veeleer moet worden toegekend zo dikwijls de tegenwoordige bezitter een effect aan toonder in regelmatig beursverkeer verkreeg, terwijl de vraag of het effect op zodanige wijze is verkregen, haar beantwoording niet vindt in lid 2, sub b, doch in lid 4 van meergenoemd artikel 53;

Overwegende, dat verweerders verkrijging voldoet aan de eisen, welke artikel 53, lid 4, Besluit herstel Rechtsverkeer aan verkrijging in regelmatig beursverkeer stelt, nu, gelijk hiervoren werd overwogen, is komen vast te staan, dat verweerder door tussenkomst van het bijkantoor te Arnhem aan de Amsterdamsche Bank N.V., opdracht heeft gegeven tot aankoop van een onderaandeel Kon. Ned. Petroleum Mij. en de Amsterdamsche Bank N.V. ter uitvoering onder meer van deze opdracht op 11 September 1942 een aantal

dezer onderaandelen ter beurze van Amsterdam heeft gekocht, welke koop de titel van verweerders verkrijging van het litigieuse aandeel vormt;

dat derhalve de verkrijging van het litigieuse effect voor verweerder oplevert een verkrijging in regelmatig beursverkeer;

dat daaraan niet afdoet, dat de Amsterdamsche Bank N.V. het litigieuse onderaandeel had verkregen door levering krachtens een ter beurze van Amsterdam gesloten koopovereenkomst, die niet ingevolge opdracht van verweerder, doch ingevolge opdracht van een andere cliënt was aangegaan, aangezien aan de Amsterdamsche Bank N.V. de bevoegdheid niet kan worden ontzegd, om, indien zij in opdracht van verscheidene cliënten naar de soort bepaalde toonderaandelen ter beurze koopt, de levering van deze aandelen naar eigen inzicht aan die onderscheidene cliënten te doen geschieden;

dat daarbij irrelevant is, dat de Amsterdamsche Bank N.V. het litigieuse aandeel van 27 Juli 1942 tot 14 September 1942 onder haar berusting heeft gehad, aangezien zulks noch wat betreft de titel, noch anderzins wijziging vermag te brengen in de aard van de verkrijging door verweerder aan wiens opdracht tot het verkrijgen van een slechts naar de soort bepaalde zaak de Amsterdamsche Bank N.V. volledig voldeed door hem het litigieuse, ter beurze gekochte onderaandeel af te leveren;

dat verzoeksters stelling, als zoude uit het onder zich hebben van het aandeel gedurende het tijdvak van 27 Juli 1942 tot 14 September 1942 volgen, dat de Amsterdamsche Bank N.V. dit aandeel zou hebben opgenomen in een algemene effectenvoorraad en eigenares daarvan zou zijn geworden, tengevolge waarvan verweerders verkrijging niet een op een beurstransactie steunende verkrijging zou zijn, voor zoveel laatstbedoelde, door verzoekster getrokken consequentie betreft, haar weerlegging reeds in het vorenoverwogene vindt;

dat overigens — daargelaten, dat de tijdsduur van het onder zich hebben van een aandeel aan toonder niet beslissend is voor het eigendomsrecht op dat aandeel — de vraag of opgemelde N.V. gedurende het tijdvak van 27 Juli 1942 tot 14 September 1942 was eigenares van het litigieuse aandeel en of zij dit nimmer zou zijn geweest, indien zij dit aandeel eerst na de in opdracht van verweerder ter beurze gesloten koopovereenkomst zou hebben verkregen, niet behoeft te worden onderzocht, nu door verzoekster niet is betwist, dat zowel in het ene als in het andere geval aan meergenoemde N.V. de bevoegdheid toekwam om dit haar door Willemsen ter hand gestelde aandeel door afgifte aan verweerder in diens eigendom te doen overgaan;

dat verzoekster aan de door haar gestelde opneming door de Amsterdamsche Bank N.V. van het litigieuse effect in een algemene effectenvoorraad slechts de consequentie heeft verbonden, dat het hierdoor in eigendom op die N.V. zou zijn overgegaan;

dat deze consequentie — daargelaten of zij juist is — blijkens het hiervoren overwogene evenwel irrelevant zou zijn;

dat de Afdeling niet vermag in te zien, dat andere voor het onderhavige geval van belang zijnde rechtsgevolgen aan zodanige opneming — gesteld, dat deze in casu heeft plaats gehad — zouden zijn verbonden;

dat op grond van het hiervoren overwogene moet worden aangenomen, dat verweerder het litigieuse aandeel te goeder trouw onder bezwarende titel, immers door aankoop in regelmatig beursverkeer heeft verkregen;

Op bovenstaande gronden komt de Afdeling Effectenregistratie tot de volgende beslissing:

BESLISSENDE:

- I. Wijst het verzoek af.
- II. Erkent verweerder als eigenaar van bovengenoemd effect.
- III. Het inleveringskantoor, enz.

No. 157. **RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, Afdeling Effectenregistratie, 29 Februari 1952. (Mr. R. P. Cleveringa, plv. lid).

Dat in het tweede lid van art. 59, lid 2, sub a E 100 wordt gesproken over „degene” en sub b over „degenen” kan geen toeval zijn: kennelijk komt voor de aansprakelijkheid ex a — voor ieder effect — slechts één persoon of instantie in aanmerking, terwijl dit voor de aansprakelijkheid ex b meerdere personen of instanties kunnen zijn. Onder het bezitsverlies van art. 54, lid 1, sub b, wordt algemeen verstaan het bezitsverlies teweeggebracht door een „roofinstantie”. Art. 59, lid 2, sub a, kent de in het eerste lid van dit artikel genoemde schadevergoeding derhalve slechts tegen de „roofinstantie” toe.

In casu: De actie tegen de hoekmannen-verweerders faalt voorzover zij is gegrond op art. 59, lid 2, sub a. Ter bestrijding van de vordering voorzover deze is gebaseerd op art. 59, lid 2, sub b, doen verweerders terecht een beroep op art. 59, lid 3.

In de zaak:

Dr. H. W. A. Beenhouwer,

Raadsman: *Mr. Y. Scholten, verzoeker*

contra:

I. *Firma Simons & Co.*

II. *Firma Brondgeest & Zoon, verweerders*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de volgende beslissing:

Tussen partijen staat vast — als door verzoeker gesteld en door verweerders niet, althans niet voldoende gemotiveerd betwist —, dat verzoeker ten aanzien van 14 obligaties à f 1000,— 4 % Nederland 1940 II m.b.f., Nos. 199788/97 en 224716/19 de vroegere bezitter is en dat hij tengevolge van de erkenning van het recht van de tegenwoordige bezitter niet in zijn recht kan worden hersteld.

Verzoeker is derhalve gerechtigd tot schadevergoeding in de omvang, als bepaald in artikel 59, lid 1, van het Besluit herstel rechtsverkeer en het is deze schadevergoeding, welke hij thans van verweerders vordert.

Tot vergoeding van die schade zijn volgens lid 2 van voormeld artikel hoofdelijk gehouden:

- a. degene, die door onrechtmatige verwerving van het bezit... de omstandigheden heeft teweeggebracht, waardoor de rechthebbende... niet in zijn recht wordt hersteld;
- b. degenen, die, als rechtverkrijgenden of anderszins, opzettelijk hebben medegewerkt aan het ontstaan of het voortbestaan van de omstandigheden, waardoor de rechthebbende niet... in zijn recht is hersteld, tenzij hun daarvan redelijkerwijs geen verwijt kan worden gemaakt.

Bij de vergelijking van het hierboven sub a en sub b gerelateerde, valt op, dat in sub a gesproken wordt over „degene” — enkelvoud — en sub b over „degenen” — meervoud —. Dit kan geen toeval zijn en kennelijk komt voor de aansprakelijkheid ex a — voor ieder effect — slechts één persoon of instantie in aanmerking, terwijl dit voor de aansprakelijkheid ex b meerdere personen of instanties kunnen zijn.

Het begrip „onrechtmatige verwerving van het bezit” van artikel 59, lid 2 sub a, correspondeert met het begrip „het bezit van het effect sindsdien anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren” van artikel 54, lid 1, sub b. Nu is een ieder het erover eens, dat onder het bezitsverlies van artikel 54, lid 1, sub b verstaan moet worden, het bezitsverlies, teweeggebracht door de persoon of instantie, die aan de vroegere bezitter diens bezit ontnam, kort gezegd, het bezitsverlies, teweeggebracht door de „roofinstantie”.

Vergelijking van voormelde artikelen leidt mitsdien tot de conclusie, dat

artikel 59, lid 2, sub a de in het eerste lid van dit artikel genoemde schadevergoeding slechts toekent tegen de „roofinstantie“.

Tussen partijen staat omtrent de feiten vast, dat de litigieuse obligaties door Stein via Hoogendorp — eventueel eerst nog via van Embden — op de beurs zijn gespuid, door verweerder sub I — Simons — van Hoogendorp zijn „gekocht“ en dat verweerder sub II — Brondgeest — de stukken weer van Simons „kocht“;

dat Simons zowel als Brondgeest in deze optreden als hoekman en dat de litigieuse stukken door Hoogendorp namens Simons aan Brondgeest zijn geleverd.

Uit deze vaststaande feiten volgt, dat de actie van verzoeker tegen verweerders — beiden hoekman en geen „roofinstantie“ — faalt, voorzover deze gegrond is op artikel 59, lid 2, sub a.

Thans dient te worden onderzocht, of het bepaalde in artikel 59, lid 2, sub b grond oplevert tot toewijzing van de vordering. Voor de aansprakelijkheid ex artikel 59, lid 2, sub b is vereist, opzettelijk medewerken aan het ontstaan of het voortbestaan van de omstandigheden, waardoor de rechthebbende niet in zijn recht wordt hersteld, ergo, opzettelijk medewerken om het „zwarte“ effect „wit“ te maken of het „wit“ te laten.

Verzoeker verwijt.

aan Simons, het op de beurs handelen met — kopen van — Hoogendorp, c.q. het doorverkopen aan Brondgeest en aan Brondgeest, het accepteren van de stukken van Hoogendorp, c.q. het doorverkopen van de stukken.

Hier rijst de vraag, of van „opzettelijk medewerken“ van Simons of Brondgeest kan worden gesproken.

Daarvan is alleen dan sprake, indien Simons en Brondgeest ten tijde van het plegen van de handelingen, welke verzoeker hun verwijt, wisten, dat Hoogendorp zo notoir fout was, dat zij van hem practisch niet konden verwachten, dat hij goede stukken zou leveren. Dit nu, wordt door verweerders ontkend; volgens hen was in begin 1943, want in die tijd speelt de zaak zich af, Hoogendorp slechts een onbetekenende commissieair, waarvan het hun niet bekend was, dat hij N.S.B.-er was.

Wat hiervan zij, het hoofdverweer van Simons en Brondgeest is, dat zij tot de geïncrimieerde handelingen gehouden waren in de zin van het derde lid van artikel 59 en het is dienstig dit verweer eerst te onderzoeken, omdat het, indien gegrond, tot afwijzing van de vordering moet leiden.

Tegen dit hoofdverweer heeft verzoeker aangevoerd:

- A. wat Simons betreft, dat deze niet met Hoogendorp had moeten handelen; hij had bij een ander terecht gekund en, zo voor hem „gehoudenheid“ zou moeten worden aangenomen, dient dit beroep op „gehoudenheid“ terzijde te worden gesteld, omdat Simons zich anders had moeten gedragen;
- B. wat Brondgeest betreft, dat hij volgens artikel 7 van het Reglement van de Vereeniging voor den Effectenhandel adres had kunnen weigeren; dat hier ook artikel 16 van voormeld Reglement van belang is.

Ad A.

Volgens de voor hem geldende reglementen en gebruiken dient de hoekman de verkooporders van leden van de Vereeniging voor den Effectenhandel te accepteren en deze uit te voeren, indien een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel van hem wil kopen; zulks is nu eenmaal de taak van de hoekman.

Tussen partijen staat vast, dat Simons voor de litigieuse stukken een verkooporder had van Hoogendorp, dat Brondgeest wilde kopen, dat Simons en Brondgeest beiden hoekman in het litigieuse fonds waren en dat Hoogendorp in 1943 lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel was (dat Hoogendorp geen lid van voormelde Vereeniging is in de zin van Hoofdstuk IV en van de daarop berustende bepalingen van het Besluit herstel rechtsverkeer, doet niet af aan Simons gehoudenheid ten tijde van de litigieuse transactie).

Simons was dus gehouden de verkooporder van Hoogendorp voor de litigieuse stukken te accepteren en deze uit te voeren.

Verzoeker heeft geen feiten gesteld — noch zijn deze bij de behandeling van de zaak gebleken — welke de Afdeling aanleiding geven om bijzondere redenen aanwezig te achten, op grond waarvan Simons zich desondanks anders had moeten gedragen. Dat Hoogendorp toen N.S.B.-er was, neemt niet weg, dat hij toen lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel was en het aan de Besluitwetgever bekende feit, dat de rooifinstelling Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat en verschillende van haar handlangers en andere, zich fout gedragende figuren, toen beurslid waren, de Besluitwetgever niet heeft weerhouden, het bepaalde in art. 53, lid 5, tweede zin, in het Besluit herstel rechtsverkeer op te nemen en daarbij generlei onderscheid te maken tussen handelingen, waartoe een lid der Vereeniging voor den Effectenhandel jegens een „goed” of jegens een „fout” beurslid was gehouden.

Ad B.

Met zijn beroep op artikel 7 van het Reglement van de Vereeniging voor den Effectenhandel doelt verzoeker kennelijk op het derde lid van dit artikel, luidende:

„Evenzoo in het tegenovergestelde geval, indien de verkoper verzoekt de stukken van een derde te ontvangen, staat het den koper vrij deze overwijzing te weigeren. Doch wanneer de koper het vóór- of nadeelig prijsverschil heeft ontvangen of uitbetaald, of niet binnen den leveringstijd heeft te kennen gegeven, dat het adres niet is afgelopen, wordt hij geacht met het adres genoeg te hebben genomen, en kan hij op den verkoper eventueele schade, uit de gedane overwijzing voortvloeiende, nimmer verhalen.”

Deze bepaling geeft inderdaad de koper vrijheid om, tenzij bepaalde voorwaarden zijn vervuld, levering door een derde te weigeren en Brondgeest had, tenzij die bepaalde voorwaarden in casu waren vervuld, levering door Hoogendorp kunnen weigeren.

Of die bepaalde voorwaarden in casu waren vervuld, kan hier echter buiten beschouwing blijven, omdat hier niet van beslissende betekenis is, of Brondgeest levering door Hoogendorp doch of hij levering van de litigieuse stukken, kon weigeren. Omtrent dit laatste zegt voormelde bepaling niets en het beroep van verzoeker op deze bepaling is mitsdien niet terzake dienende.

Artikel 16 van het Reglement van de Vereeniging voor den Effectenhandel luidt, voorzover ten deze van belang, als volgt:

„Indien een stuk geleverd is, waaraan reeds vóór de levering eenig ander gebrek dan dat van uitlooting kleefde, tengevolge waarvan dit stuk, ten aanzien van het genot voor den eigenaar, niet gelijk stond met alle andere stukken van dezelfde soort, is de verkoper verplicht in de plaats daarvan een ander stuk te leveren.”

Het beroep van verzoeker op dit artikel faalt, omdat in 1943 levering door Hoogendorp — destijds lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel — van de litigieuse stukken als goede levering werd beschouwd.

Door verzoeker zijn geen feiten gesteld — noch zijn deze bij de behandeling van de zaak gebleken — welke de Afdeling aanleiding geven om bijzondere redenen aanwezig te achten, op grond waarvan Brondgeest zich desondanks anders had moeten gedragen.

Terecht doen verweerders derhalve ter bestrijding van de vordering van verzoeker voorzover deze gebaseerd is op artikel 59, lid 2, sub b een beroep op de bepaling van artikel 59, lid 3.

De beslissing luidt mitsdien als volgt:

Wijst de door verzoeker tegen verweerders ingestelde vordering af.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52 186

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 21 Aug. 1951. (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Naast de algemene toestemming door het N.B.I. verleend bij beschikking van 27 Januari 1949 had appellant geen bijzondere toestemming voor het instellen van de door hem bedoelde procedure bij de gewone rechter nodig.

De beslissing van het N.B.I., waarbij de door appellant verzochte toestemming is geweigerd, dient derhalve te worden vernietigd.

De Raad verklaart dat appellant geen bijzondere toestemming behoeft.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gelezen het verzoekschrift d.d. 22 Maart 1951 van N. L. H. A. E. F. A. Fürst zu Salm-Salm, wonende te Rhede in Westfalen, Duitsland, ten deze domicilie kiezende te 's-Gravenhage, ten kantore van zijn procureur Mr. H. C. Visser;

Nog gelezen het antwoord d.d. 8 Mei 1951 van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage en domicilie kiezende aldaar ten kantore van zijn gemachtigde Mr. D. J. Vee-gens;

Gehoord partijen ter terechtzitting van 21 Juni 1951 bij monde van hun gemachtigden voornoemd;

Overwegende, dat verzoeker bij zijn vermeld geschrift in beroep is gekomen van de beslissing van het Beheersinstituut, neergelegd in zijn schrijven van 24 Februari 1951, onder meer inhoudende, dat het Beheersinstituut de door requestrant verzochte toestemming tot het aanhangig maken van zijn geschil met het Instituut, betreffende de opheffing van het beheer over de in eigendom op de Staat overge-gane bezittingen van requestrant, bij de gewone rechter, niet verleent;

Overwegende, dat requestrant deze toestemming tot het aanhangig maken

van bovengenoemd geschil bij de gewone rechter slechts „ten overvloede” heeft gevraagd en ter terechtzitting nader heeft uiteengezet, dat hij, naar zijn mening, deze toestemming niet zou behoeven, aangezien noch art. 13, 18 of 25 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) noch enige andere bepaling van E 133 of E 100 deze vergunning zou eisen, en dit zeker niet na de verdere vrijlating van het rechtsverkeer met vijandelijke onderdanen, zoals deze door het Nederlandse Beheersinstituut is bepaald bij zijn beschikking van 27 Januari 1949 (Ned. St. Crt. 28 Januari 1949 no. 2; Rechtsherstel III, 9, p. 269; W.P.N.R. 4072);

Overwegende, dat gerequesteerde ten betoge, dat ter zake wel een vergunning van het Beheersinstituut voor requestrant vereist zou zijn, zich uitsluitend heeft beroepen op het bepaalde in art. 13 sub b van het Besluit E 133;

Overwegende echter, dat het Nederlands Beheersinstituut bij zijn bovengenoemde beschikking van 27 Januari 1949 toestemming heeft verleend tot het verrichten van ingevolge het Besluit Vijandelijk Vermogen verboden rechtshandelingen door, met, ten behoeve van of krachtens opdracht van natuurlijke personen, die onderdaan zijn of te eniger tijd na de 10de Mei 1940 zijn geweest van Duitsland, met slechts een uitzondering betreffende octrooiën, octrooi-aanvragen, fabrieksen handelsmerken en auteursrechten, die in dit geding niet ter zake doet;

Overwegende, dat tussen partijen buiten geschil is, dat requestrant de Duitse nationaliteit bezit;

Overwegende, dat middien in het midden gelaten, waarover partijen strijden, of art. 13 E 133 het aanhangig maken van het bovenbedoelde geschil door requestrant bij de gewone rechter al of niet van de toestemming van het Beheersinstituut afhankelijk maakt — in elk geval, indien deze toestemming vereist mocht zijn, zij door het Beheersinstituut in de vorm van een „algemene” toestemming bij zijn meerge-noemde beschikking van 27 Januari 1949 is gegeven;

Overwegende, dat derhalve het Be-

heersinstituut in zijn beschikking van 24 Februari 1951, had behoren te verklaren dat requestrant een „bijzondere” toestemming voor het instellen van de door hem bedoelde procedure bij de gewone rechter niet behoefde, aangedien deze overbodig is, weshalve de beslissing van het Beheersinstituut op dit punt moet worden vernietigd;

Overwegende, dat voor een veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten ten deze geen plaats is;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de bovenomschreven beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut neergelegd in zijn schrijven d.d. 24 Februari 1951 aan de procureur van requestrant;

Verklaart, dat requestrant voor het aanhangig maken van het door hem ten requeste omschreven geschil bij de gewone rechter geen bijzondere toestemming meer behoeft.

No. 52 187

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
3 Aug. 1951. (Mrs. Prof. Houwing,
Verveen en Borgerhoff Mulder).

De opbrengst van appellants inboedel is door de Sammelverwaltung Feindliche Hausgeräte (S.F.H.) gestort bij de D.R.T. en appellant is voor het bedrag dezer opbrengst gecrediteerd bij de D.R.T. Daarnaast heeft appellant verzocht te worden erkend als crediteur bij de S.F.H. voor de door hem te dezer zake te lijden schade wegens het verschil tussen de waarde van de inboedel en de opbrengst.

De S.F.H. heeft ongeveer 850 inboedels in beslag genomen, waarvan ongeveer 300 zijn afgewikkeld en waarvan de opbrengst bij de D.R.T. is gestort. Deze eigenaren zijn reeds bevoorrecht boven de eigenaren van de niet afgewikkelde boedels, aangezien de D.R.T. plm. 99 % en de S.F.H. ten hoogste 20 % aan crediteuren zal uitkeren.

Het N.B.I. acht het daarom niet billijk, dat zij die bij de D.R.T. zijn geverifieerd, ook nog zouden medelen bij de liquidatie van de S.F.H.

Het standpunt van het N.B.I. als een redelijke en billijke gedragslijn bekrachtigd, met verwerping van het ingestelde beroep.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van Mr. E. N. van Kleffens, Buitengewoon Ambassadeur en Gevolmachtigd Minister te Washington, wonende aldaar, te dezer zake domicilie kiezende te 's-Gravenhage ten kantore van zijn gemachtigde Mr. C. R. C. Wijckerheld Bisdom, strekkende tot vernietiging van de beschikking d.d. 6 April 1949 van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij erkenning van verzoeker als crediteur in de boedel „Sammelverwaltung Feindlicher Hausgeräte” op de in die beschikking aangevoerde gronden werd geweigerd;

Gezien ook het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut, alsmede de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad, verzoeker bij monde van zijn gemachtigde en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. B. J. Gottschalk;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat in Juni 1940 de inboedel in totaal een waarde vertegenwoordigende van f 35.000,— van verzoeker die toen als Minister van Buitenlandse Zaken in Engeland verbleef, krachtens de door de bezetter uitgevaardigde voorschriften als zgn. vijandelijk vermogen in beslag is genomen door de Sammelverwaltung Feindlicher Hausgeräte „Heim in Holland” (nader de S.F.H. te noemen), als daartoe aangewezen orgaan; dat vervolgens de S.F.H. die inboedel heeft geliquideerd en de opbrengst ad f 15.000,— ten name van verzoeker heeft gestort bij de D.R.T., zijnde de instantie krachtens verordening 26/1940 van de Rijkscommissaris aangewezen tot het beheer van zgn. vijandelijk vermogen;

dat verzoeker na de bevrijding voor het bedrag van f 15.000,— is erkend als crediteur in de boedel van de D.R.T. en dientengevolge thans gerechtigd is tot de in die boedel reeds gedane en nog te verwachten uitkeringen; dat evenwel verzoeker meent daarenboven voor een bedrag van f 20.000,— volgens hem vertegenwoordigende de waarde van het overige gedeelte van zijn inboedel alsmede voor hetgeen hij minder dan f 15.000,— mocht ontvangen uit de liquidatie van de D.R.T.

recht te hebben op erkenning als crediteur in de boedel van de S.F.H., welke aansprakelijk zou zijn te stellen voor de door verzoeker geleden schade, als nalatig beheerder.

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut het daartoe gedane verzoek heeft geweigerd en het appèl heeft bestreden op gronden, waarop hieronder voor zoveel nodig zal worden ingegaan;

En in rechte:

Overwegende, dat, gelijk het Nederlandse Beheersinstituut heeft gesteld en verzoeker niet heeft bestreden, de S.F.H. ingevolge de toenmalige voorschriften bevoegd en verplicht was, de meubilaire goederen van verzoeker te beheren en de opbrengst over te boeken naar de D.R.T.;

dat vaststaat, dat de S.F.H. een bedrag van f 15.000,— als opbrengst van verzoekers goederen naar de D.R.T. heeft overgeboekt, en dat verzoeker voor dat bedrag thans door de D.R.T. als schuldeiser is erkend;

dat verzoeker ook een vordering wil geldend maken tegen de S.F.H., op grond, dat de door de S.F.H. van hem in beslag genomen goederen een waarde hadden van f 35.000,—, dat de door de S.F.H. te zijnen name bij de D.R.T. gestorte opbrengst niet alle goederen zou hebben omvat terwijl de daaronder niet begrepen goederen zijn verdwenen, voorts dat de S.F.H. de goederen voor te lage prijs zou hebben verkocht;

dat verzoeker zijn vordering uit dezen hoofde stelt op het bedrag der door hem door de inbeslagneming van zijn meubilair geleden schade, zijnde de waarde daarvan ad f 35.000,— verminderd met f 15.000,— of met zoveel minder als de uitkering van de D.R.T. aan hem minder dan f 15.000,— zal bedragen;

dat echter het door verzoeker gestelde onvoldoende is om zijn vordering te rechtvaardigen;

dat toch, gelijk gezegd, de S.F.H. volgens de toen geldende voorschriften bevoegd en verplicht was tot liquidatie van de goederen van verzoeker en het enkele feit, dat verzoeker hierdoor en door de wijze van liquidatie, waaromtrent overigens verzoeker geen concrete gegevens heeft kunnen verstrekken, schade heeft geleden, hem nog geen vordering op de S.F.H. geven;

dat wellicht sprake zou kunnen zijn van het toekennen van een vordering

uit vorenstaande hoofde met toepassing van artikel 23 van het Besluit E 100, doch de Raad een ingrijpen, als in dat artikel bedoeld in de gegeven omstandigheden onredelijk en onbillijk acht;

dat toch gelijk het N.B.I. onweersproken heeft gesteld, er in totaal van ongeveer 850 personen, de inboedels zijn in beslag genomen, dat van ongeveer 300 inboedels de S.F.H. de afwikkeling als voltooid heeft beschouwd en de opbrengst ten name van de eigenaren bij de D.R.T. heeft gestort, terwijl van de 550 overige de opbrengst in een gezamenlijke kas is terecht gekomen;

dat het N.B.I. geplaatst voor de taak, de opbrengsten zo billijk mogelijk over de 850 personen — die allen het slachtoffer van eenzelfde maatregel van de vijand zijn geworden, te verdelen, meent dit aldus te moeten doen, dat aan hen, wier inboedels door de S.F.H. als afgewikkeld zijn beschouwd, ten gevolge waarvan de opbrengst er van te hunnen name bij de D.R.T. is terecht gekomen, voor die opbrengst een vordering op de D.R.T. wordt toegekend, en aan hen die niet in dat geval verkeren, een vordering op de gemeenschappelijke kas van de S.F.H. wordt gegeven;

dat degenen, die een vordering op de D.R.T. verkrijgen, reeds in een bevoorrechte positie tegenover hun medeslachtoffers van éénzelfde gewelddaad komen, daar op deze vordering plm. 90 % zal worden uitgekeerd, terwijl de S.F.H. niet meer dan ten hoogste 20 % zal kunnen uitbetalen en het N.B.I. het daarom niet redelijk heeft geacht, dat zij, die een vordering hebben op de D.R.T., ook nog bij de S.F.H. zouden meedelen;

dat de Raad deze gedragslijn in overeenstemming acht met de redelijkheid en billijkheid, welke ook naar de bedoeling van de wetgever, aan de ontvanging van de door de bezetter geschapen wanorde en de verdeling der door zijn geweld toegebrachte schade, behoort ten grondslag te liggen;

datmitsdien moet worden recht gedaan als volgt:

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep;

Bekrachtigt de beschikking van het N.B.I. d.d. 6 April 1949.

Veroordeelt verzoeker in de kosten van deze procedure, aan de zijde van het N.B.I. gevallen en tot aan deze uitspraak begroot op f 100,—.

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 9
Mei 1951. (Mrs. Schreuder, van Loo-
keren Campagne en van Zeggelen).**

Verzoekster is niet ontvankelijk ten aanzien van de nieuwe geschilpunten bij aanvullend request te berde gebracht, daar deze grieven niet binnen de termijn van art. 43 K.B. E 133 zijn aangevoerd.

De Raad acht zich niet bevoegd tot beoordeling van grieven, die beogen het N.B.I. aansprakelijk te stellen voor fouten of tekortkomingen in het gevoerde beheer, daar een vordering tot schadevergoeding tot de competentie van de gewone rechter behoort. Bij de bepaling van het vermogen, waarover de grondheffing moet worden berekend, dient het bedrag van een verbeurdverklaring als schuld te worden aangemerkt vanaf het begin van het gevoerde beheer. Het N.B.I. kan niet verplicht worden meer uit te betalen dan het heeft ontvangen. De grief dat het N.B.I. verzuimd zoude hebben huren te innen moet voor de gewone rechter worden geldend gemaakt.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 30 April 1949 ingekomen verzoekschrift van *Mevrouw de Wed. Pauline Löhnis-Frijer*, wonende te Laren (N.H.) (gemachigde Mr. F. M. J. A. Lublink Weddik te Utrecht), waarbij deze in beroep komt tegen diverse beslissingen, vervat in een schrijven aan verzoekster van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam d.d. 31 Maart 1949;

Gezien de nadien door verzoekster ingediende aanvullingen op voormeld verzoekschrift;

Gezien de verweren daartegen van het *Nederlandse Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage (ten deze vertegenwoordigd door het Bureau Amsterdam);

Gezien de overige stukken;

Gehoord Mr. N. van der Ham, vertegenwoordiger van verweerder;

Overwegende, dat de Raad aan een beoordeling van de afzonderlijke posten der afrekening, waardoor verzoekster

zich bezwaard gevoelt, enige algemene overwegingen wil doen voorafgaan;

Overwegende, dat de Raad verzoekster niet-ontvankelijk acht in haar aanvullende requesten na 30 April 1949 te berde gebrachte nieuwe geschilpunten, en nieuwe grieven tegen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, daar deze grieven niet naar voren zijn gebracht binnen de in artikel 43 Besluit E 133 genoemde termijn;

Overwegende, dat de Raad op deze gronden slechts in een beoordeling van de geschilpunten kan treden in een omvang als door verzoekster bij haar inleidend verzoekschrift aangevoerd;

Overwegende, dat verzoekster zich er over beklaagt nimmer een rekening en verantwoording van verweerder over het beheer te hebben ontvangen, echter naar de mening van de Raad ten onrechte omdat niet is gebleken, dat verweerder zich tegenover verzoekster aan een rekening en verantwoording heeft willen onttrekken, en integendeel het schrijven d.d. 31 Maart 1949, waarvan beroep, een uitvoerige beantwoording bevat van de door verzoekster naar aanleiding van verweerdere rekening gestelde vragen;

dat het verzoek tot veroordeling van verweerder tot aflegging van een rekening en verantwoording derhalve als ongegrond moet worden afgewezen;

Overwegende, dat de Raad zich bevoegd acht tot beoordeling van verzoeksters grieven voorzover deze de vraag betreffen naar de al of niet juistheid van door verweerder opgevoerde posten;

Overwegende, dat de grieven echter ten dele beogen verweerder aansprakelijk te stellen voor fouten of tekortkomingen in het gevoerde beheer, doch de Raad zich tot beoordeling van deze onderwerpen niet bevoegd acht, daar een vordering tot schadevergoeding niet valt onder artikel 43 van Besluit E 133 en derhalve behoort tot de competentie van de gewone rechter;

Overwegende, dat de Raad na deze inleidende opmerkingen over de omvang van het geschil, de posten, waarover partijen van mening verschillen, in redelijkheid als volgt vaststelt: (hierna volgen beslissingen over de aangevochten posten).

Aangezien voorop staat, dat de berekening van het vermogen en de daarop toe te passen grondheffing juist

dient te zijn, acht de Raad zich verplicht om in te gaan op de hierover door verzoekster nader aangevoerde bezwaren. De vraag is immers gesteld of bij de bepaling van het vermogen ook rekening moet worden gehouden met de bij de buiten vervolgingstelling op 8 December 1946 gestelde voorwaarde van betaling van een bedrag van f 25.000,—. Tegen deze voorwaarde heeft verzoekster destijds verzet aangekend, waarna tenslotte een verbeurdverklaring van f 3.000,— werd uitgesproken, welke laatste uitspraak overeenkomstig het Tribunaalsbesluit werd gefiatteerd. Hieruit moet naar het oordeel van de Raad achteraf worden geconcludeerd, dat voormeld bedrag van f 25.000,— niet, ook niet tijdelijk als een schuld van verzoeksters vermogen moet worden aangemerkt. Wel dient dit te geschieden met de verbeurdverklaring van f 3.000,— en wel als een schuld gedurende het gehele beheer tot een bedrag van f 3.000,—, omdat achteraf blijkt, dat dit beheer ten behoeve van de Staat is geschied. Het zou naar het oordeel van de Raad onbillijk zijn om verzoekster ook te belasten met een grondheffing over dit bedrag van f 3.000,—. Op deze gronden is de Raad van oordeel, dat verweerders beslissing ter bepaling van verzoeksters vermogen voor de berekening van de grondheffing in die zin moet worden vernietigd, dat bij de bepaling van dit vermogen van de aanvang tot het einde van het beheer, rekening dient te worden gehouden met een verbeurdverklaring van f 3.000,— welk bedrag als een schuld van verzoekster moet worden aangemerkt.

Huur perceel Tafelbergweg 17 te Laren (N.H.).

Verzoekster meent verweerder aansprakelijk te kunnen stellen voor de huur van voormeld perceel van 1 Aug. 1944 tot 1 Sept. 1947. Verweerder heeft verzoekster echter slechts gecrediteerd voor een bedrag van f 160,— terzake van ontvangen huur voor de maanden Januari tot en met April 1946. Verzoekster heeft weliswaar betoogd, dat verweerder meer huren moet hebben ontvangen, doch dit aan de Raad niet aannemelijk maakt. Tegenover verweerders ontkenning hiervan, voor het geval de huren niet door verweerder zouden zijn geïnd, betoogde verzoekster, dat verweerder desalniettemin aansprakelijk is voor de voormelde huurbetaling, omdat hij dan zou heb-

ben verzuimd de nodige maatregelen te nemen tot inning dezer huur. Dit betoog komt dus neer op een aansprakelijkstelling van verweerder wegens verzuim in het beheer en tot een schade-vergoeding deswege.

Hiervoren werd reeds overwogen en beslist, dat de Raad zich tot een beslissing hierover niet bevoegd acht. De Raad kan op voormelde gronden niet verder gaan dan te beslissen, dat verweerder niet verplicht kan worden om hogere of andere bedragen aan verzoekster terug te geven dan door hem werden ontvangen. Voor een vernietiging van verweerders beslissing te dezen aanzien bestaat derhalve naar het oordeel van de Raad geen grond.

Enz. enz.

No 52 189

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 25
Juni 1951. (Mrs. Tabingh Suermondt,
de Flines en van Nieuwkuyk).**

Appellante heeft uit veiligheidsoverwegingen de ten processe bedoelde effecten niet op eigen naam gekocht, maar is in feite als de werkelijke koper te beschouwen. De betrokken commissienair staat niet op de lijst bedoeld in art. 39, lid 10, E 100 en de aankoopdata waren geen smijtdagen. Appellante kan geacht worden de effecten in regelmatig beursverkeer te hebben verkregen, zodat aan haar erkenning van eigendom moet worden verleend.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (É 100)
artt. 53, 54, 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift no. 1857/49 van *M. J. G. Veldhuizen-Bleus* te 's-Gravenhage, gemachtigde *J. W. Hack Jr.*, waarbij verzoekster in hoger beroep is gekomen van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 17 October 1949 gegeven tussen het *Verbond van Nederlandse Werkgevers* te 's-Gravenhage als verzoeker en thans appellante als verweerder;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord de gemachtigden van partijen en appellante persoonlijk;

Gelet op de door deze Kamer op 4 September 1950 in deze zaak gegeven voorlopige beschikking, waarbij partijen zijn toegelaten getuigen voor te brengen;

Gehoord op 9 October 1950 de door appellante voorgebrachte getuigen van Noort en van Staalduinen en wederom de gemachtigde van partijen;

Overwegende, dat geïntimeerde geen gebruik heeft gemaakt van de hem geboden gelegenheid om zijnerzijds getuigen te doen horen;

Overwegende, dat geïntimeerde heeft betoogd, dat het hoger beroep niet kan worden gebruikt voor een geheel nieuwe behandeling van de zaak, nadat men in eerste instantie niet verschenen is en daardoor zijn standpunt niet kenbaar heeft gemaakt, daar in principe behandeling in één instantie is beoogd;

Overwegende dat de Raad denkbaar acht, dat onder bepaalde omstandigheden het niet verschijnen van een verweerder in eerste instantie medebrengt het verlies van zijn recht om alsnog in hoger beroep bepaalde gronden naar voren te brengen, doch tot zulk een beslissing in dit geding geen termen vindt, nu genoegzaam is gebleken, dat de niet-verschijning van appellante in eerste instantie haar oorzaak vond in onkunde en nalatigheid van haar toenmalige gemachtigde, en niet in een bedoeling van appellante (noch ook van haar toenmalige gemachtigde) om eerst af te wachten hoe de beslissing in eerste instantie zou uitvallen;

Overwegende dat uit de verklaringen van appellante, van de getuigen N. J. van Noort en G. van Staalduinen, en uit de overgelegde brief van 4 April 1950 van Heldring en Pierson te 's-Gravenhage aan appellante voldoende is komen vast te staan, dat de aankoop van de litigieuze effecten (3/1 1000.— 3 % Nederland 1936 nos. 11863, 11864, 12166) in Januari 1944 heeft plaats gehad door tussenkomst van Heldring en Pierson in opdracht van N. J. van Noort, zwager van appellante, die deze opdracht gaf ten eigen name, doch ten behoeve en voor rekening van appellante, wier naam uit veiligheidsoverwegingen niet als die der lastgeefster kon worden vermeld, en tevens dat een en ander bij het geven van die opdracht aan Heldring en Pierson de lasthebster bekend was; waaruit volgt, dat appel-

lante als de werkelijke koopster is te beschouwen;

Overwegende, dat uit de overgelegde nota's van Heldring en Pierson te 's-Gravenhage van 3 en 5 Januari 1944, de brief van diezelfde firma van 5 October 1950 en de brief van Pierson en Co. te Amsterdam van 20 Februari 1951 blijkt, dat de litigieuze effecten ingevolge de voormelde opdracht door middel van Heldring en Pierson te 's-Gravenhage als lasthebster en Pierson en Co. te Amsterdam als onderlasthebster ter beurze van Amsterdam zijn gekocht en aan Pierson en Co. zijn geleverd door de commissonnairsfirma G. H. J. Désandré te Amsterdam, hebbende de koop plaats gehad op 3 Januari 1944 tegen de koers van 101 9/16 % en de voormelde levering door de firma Désandré op 4 Januari 1944;

Overwegende dat blijkens door de Raad ingewonnen informatie genoemde firma Désandré niet voorkomt op de lijst vermeld in artikel 39 sub 10 E 100 en de 3e en 4e Januari 1944 niet bekend staan als dagen, waarop fondsen als de litigieuze in een omvang van enige betekenis ter beurze van Amsterdam werden verhandeld door met de vijand in nauwe relatie staande firma's;

Overwegende dat de litigieuze effecten derhalve als door appellante in regelmatig beursverkeer verkregen kunnen gelden en dat het daaraan door K.B. E 100 verbonden vermoeden van goede trouw niet door tegenbewijs is ontzenuwd;

Overwegende dat mitsdien aan appellante erkenning van eigendom behoort te worden verleend met vernietiging van de beroepen beslissing;

Overwegende dat er termen zijn de kosten van het geding te compenseren in diër voege dat iedere partij de hare zal dragen omdat appellante eerst in hoger beroep de bewijsmiddelen heeft verschaft, die aan de thans te geven beslissing ten grondslag liggen;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

Verleent aan appellante erkenning van eigendom ten aanzien van 3 à f 1.000.— 3 % Nederland 1936 nos. 11863, 11864, 12166;

Compenseert de kosten van het geding in diër voege, dat iedere partij de hare draagt.

No. 52/190

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 3
Juli 1951.** (Mrs. Sluis, Mijnsen en
Koster).

Bij de beslissing a quo van het N.B.I. was de gevraagde erkenning van een vordering op vijandelijk vermogen geweigerd op grond van het bepaalde in het Ministerieel Besluit van 26 Juli 1948. Tijdens de behandeling der appel-procedure was bovengenoemd Besluit vervangen door de Ministeriële Beschikking van 4 October 1950.

Zaak teruggewezen naar het Ned. Beheersinstituut tot het geven ener nieuwe beslissing omtrent de erkenning der vordering, gebaseerd op de thans vigerende Ministeriële Beschikking.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
art. 43.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 28 December 1949 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van Anna Maria Helena Meyer, weduwe van Haren Noman, gemachtigde Mr. F. K. R. C. Sassen te Nijmegen en het daarop ingekomen antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gelet op de mondelinge behandeling dezer zaak ter terechtzitting van 1 Juni 1950;

Overwegende ten aanzien van de feiten:

dat requestante op de gronden vermeld in haar inleidend verzoekschrift, waarvan de inhoud als hier ingelast dient te worden beschouwd, appèl heeft ingesteld tegen een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 28 November 1949, inhoudende, dat het Nederlandse Beheersinstituut niet kan overgaan tot erkenning, casu quo vol-doening van een vordering, welke verzoekster heeft op het door het Nederlandse Beheersinstituut beheerde vijandelijk vermogen van de vijandelijk onderdaan G. A. Heubel, zulks met verzoek:

1. gemelde beslissing etc. van het Beheersinstituut op een of meer der gestelde gronden nietig en van onwaarde te verklaren, althans te vernietigen en te verstaan, dat zij geacht worden niet te bestaan.

2. te bevelen, dat het Beheersinstituut voorzoveel nodig overgaat tot erkenning van verzoeksters vordering en overgaat tot betaling aan verzoekster van het op voormelde gronden aan verzoekster verschuldigde bedrag groot f 75.357,95 (zegge vijf en zeventig duizend driehonderd zeven en vijftig gulden en vijf en negentig cents), alsmede van de wettelijke rente over dit bedrag verschuldigd vanaf 1 October 1944, althans vanaf 27 December 1949.

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij zijn schriftelijk antwoord, waarvan de inhoud als hier ingelast dient te worden beschouwd, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring althans ontzegging van requestantes verzoek, kosten rechtens;

dat partijen ter gelegenheid van de mondelinge behandeling hun standpunt nader hebben toegelicht;

Ten aanzien van het recht:

dat het Nederlandse Beheersinstituut de weigering tot erkenning van de door appellante beweerde vordering heeft gegrond op de omstandigheid, dat deze vordering voortspruit uit een onrechtmatige daad, en dat een dergelijke vordering ingevolge het Besluit van 26 Juli 1948, Nederlandse Staatscourant 3 Augustus 1948, no. 149 niet kan worden erkend;

dat appellante hiertegenover heeft volgehouden, dat de vordering niet berust op een door G. A. Heubel gepleegde onrechtmatige daad, doch op de contractuele relatie, die tussen appellante en G. A. Heubel heeft bestaan;

dat dit feitelijk meningsverschil alleen zou zijn op te lossen door een getuigenverhoor;

dat echter inmiddels het Ministeriële Besluit van 26 Juli 1948 is ingetrokken, en dat in de plaats daarvan een nieuwe Ministeriële Beschikking is getreden van 4 October 1950, Ned. Staatscourant 1950 no. 196;

dat de Raad in een geding als het onderhavige als appèlrechter rechtsprekende, rekening heeft te houden met het recht geldende ten tijde van de uitspraak, zodat de Raad ten deze heeft recht te doen op grondslag van de nieuwe Ministeriële Beschikking van 4 October 1950;

dat volgens deze nieuwe beschikking 3 categorieën van vorderingen worden onderscheiden, te weten: 1. vorderin-

gen die beslist worden erkend, 2. vorderingen die beslist niet worden erkend en 3. vorderingen waarvan de erkenning blijft overgelaten aan het beleid van het Nederlandse Beheersinstituut;

dat de onderhavige vordering niet valt onder een der categorieën, die beslist wel of beslist niet dienen te worden erkend, zodat het al dan niet erkennen daarvan dient te worden overgelaten aan het beleid van het Nederlandse Beheersinstituut, met dien verstande, dat bij niet erkenning van een vordering, behorende tot de derde categorie appèl mogelijk blijft op de Afdeling Rechtspraak;

dat de Raad onder deze omstandigheden termen aanwezig acht om de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut te vernietigen en de zaak terug te verwijzen naar het Nederlandse Beheersinstituut, teneinde alsnog een nader gemotiveerde beslissing te geven omtrent het al dan niet erkennen van de vordering, waarbij voor appellante, indien de beslissing afwijzend mocht zijn, opnieuw beroep op de Raad zal openstaan;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

Verwijst de zaak terug naar het Nederlandse Beheersinstituut om met inachtneming van het bovenoverwogene te worden afgedaan;

Compenseert de proceskosten in dier voege, dat iedere partij eigen kosten drage.

No. 52-191

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 19 Juni 1951. (Mrs. Raedt, Mijnsen en Köster).

De Nederlandse Politiebond is tijdens de bezetting ondergebracht in de Centrale Politie-federatie en daarna omgezet in de Kameraadschapsbond der Nederlandse Politie.

Bij de liquidatie van laatstgenoemde organisatie zijn de oorspronkelijke politiebonden, waaronder eiser, als de voornaamste belanghebbenden bij de bepaling van de bestemming van het liquidatiesaldo te beschouwen.

Aan het N.B.I. dwingend voorgeschreven aan eiser inlichtingen te ver-

schaffen en inzage te verstrekken van stukken betreffende het beheer en om t.z.t. rekening en verantwoording af te leggen.

Beslissing op enige punten aangehouden tot het verschaffen van nadere gegevens.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 105, 106.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 7 November 1950 door de rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging „De Nederlandse Politiebond” te Amsterdam ingediende verzoekschrift (gemachtigde Mr. H. Warners);

Gezien het op 22 Januari 1951 ontvangen verzoekschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, te 's-Gravenhage (gemachtigde Mr. Tissen);

Gelet op de mondelinge toelichting door en namens partijen;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende dat eiser op de gronden, vermeld in het inleidend verzoekschrift, welke geacht moeten worden hier te zijn ingelast, heeft verzocht, dat de Raad de navolgende beslissingen zal nemen, te weten:

1. Het Nederlandse Beheersinstituut heeft geweigerd een vertegenwoordiger van de Nederlandse Politiebond als medebestuurder over de Kameraadschapsbond te benoemen,
2. Het N.B.I. heeft verklaard, dat het liquidatiesaldo moet worden verdeeld volgens artikel 35, lid 2, van de statuten van de Kameraadschapsbond in liquidatie,
3. Het N.B.I. heeft geweigerd aan de Ned. Politiebond enige rekening en verantwoording af te leggen;
4. Het N.B.I. heeft geweigerd aan de Ned. Politiebond de jaarstukken opgemaakt door het accountantskantoor van Dien van Uden en Co. ter inzage te geven;
5. Het N.B.I. heeft geweigerd een vertegenwoordiger van de Ned. Politiebond te betrekken in de eventuele bespreking over de bestemming van het liquidatiesaldo;
6. Het N.B.I. heeft nagelaten een duidelijk antwoord te geven op de vraag van de Ned. Politiebond, wanneer nu de liquidatie van de Kame-

raadschapsbond inderdaad zal zijn voltooid;
als vervat in het schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 9 October 1950 te vernietigen en ter regeling van dit geschil

primair:

- A. Te gelasten, dat het Nederlandse Beheersinstituut mede als bestuurder met de bevoegdheid van beheerder van de Kameraadschapsbond in liquidatie dient te benoemen de huidige voorzitter van de Nederlandse Politiebond, de Heer A. Leeuwis;
- B. Te verklaren, dat het liquidatiesaldo van de Kameraadschapsbond in liquidatie naar analogie van art. 1702 B.W. dient te worden verdeeld onder de Nederlandse Politiebond, de Bond van Christelijke Politieambtenaren in Nederland en de R.K. Politiebond „St. Michaël” en eventuele andere belanghebbenden;
- C. Te gelasten, dat door het N.B.I. aan alle belanghebbenden rekening en verantwoording dient te worden afgelegd betreffende het gevoerde beheer en de wijze, waarop de liquidatie van de Kameraadschapsbond in zijn werk is gegaan;

subsidiair:

- A. te gelasten, dat het Nederlandse Beheersinstituut aan een door de Nederlandse Politiebond erkende vertegenwoordiger de jaarstukken, opgemaakt door het Accountantskantoor van Dien van Uden & Co. ter inzage geeft, alsmede alle nodige inlichtingen verstrekt, welke nodig zijn om het juiste bedrag van het liquidatiesaldo te kunnen vaststellen;
- B. aan het Nederlandse Beheersinstituut te gelasten, dat een door de Nederlandse Politiebond erkende vertegenwoordiger bij het vaststellen van het advies betreffende de bestemming van het liquidatiesaldo zal worden geraadpleegd en bij het eventuele overleg met de Regering betrokken zal worden;
- C. te gelasten, dat het Nederlandse Beheersinstituut rekening en verantwoording dient af te leggen betreffende de door haar over de periode Mei 1945 tot September

1946 reeds in voorschot verstrekte gelden, welke in mindering zijn gebracht op het nog niet betaalde deel der vordering van de Nederlandse Politiebond,

terwijl aan requesetrante het recht dient te worden verleend bij niet tijdig of niet behoorlijk nakomen van een der door de Raad gegeven lastgevingen, als meest gereede partij zich weer tot de Raad te mogen wenden.

alles met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten.

Overwegende dat gedaagde deze vorderingen heeft bestreden;

Overwegende dat bij de mondelinge behandeling eiser zijn subsidiaire vordering sub C heeft ingetrokken en zijn primaire vordering heeft aangevuld met D.: dat het de Afdeling Rechtspraak moge behagen te verklaren, dat aan de Nederlandse Politiebond ook de nog resterende 25 % van haar vermogen moet worden teruggegeven zonder dat zogenaamde voorschotpremiën daarop in mindering mogen worden gebracht;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende dat bij pleidooi gedaagde heeft betoogd, dat sommige vorderingen van eiser niet tegen gedaagde doch tegen de Bestuurders van de Kameraadschapsbond hadden moeten zijn ingesteld, doch dat het gedaagde is geweest, die in zijn schrijven d.d. 9 October 1950 de aangevallen beslissing heeft genomen, zodat terecht eiser zijn vordering heeft ingesteld tegen gedaagde;

Overwegende wat de zaak zelve betreft, dat ten processe vaststaat:

- a. dat tijdens de bezetting de „Algemene Nederlandse Politiebond” te Utrecht, de „Algemene Bond van Politiepersoneel in Nederland” te Amsterdam, de „Algemene Bond van Politiepersoneel in Nederland, Afdeling 's-Gravenhage”, de „Algemene Bond van Politiepersoneel, Afdeling Rotterdam” en de „Amsterdamsche Politiebond” te Amsterdam in opdracht van de Duitse Commissaris bij het N.V.V. en van de commissaris van niet-commerciële verenigingen en stichtingen zijn samengesmolten tot één organisatie: de „Nederlandse Politiebond”;
- b. dat vervolgens de inmiddels opge-

- treden gevolmachtigde voor de reorganisatie van de Nederlandse Politie voornoemde Bond weer ophief en tezamen met de RijkspolitiEVERENIGING en de „Stichting Fonds voor de Vakopleiding van de Algemene Nederlandse Politiebond” onderbracht in een overkoepelingsorgaan „De Centrale Politiefederatie”;
- c. dat in November 1942 deze Centrale Politiefederatie werd omgezet in de „Kameraadschapsbond der Nederlandse politie”, hierna te noemen „Kameraadschapsbond”, welke volgens het nationaal-socialistische leidersprincipe was geconformeerd;
- d. dat na de bevrijding de alstoen nieuw opgerichte „Nederlandse Politiebond”, de eiser, bij K.B. van 29 Maart 1947 rechtspersoonlijkheid heeft verkregen en dat op 14/22 December 1948 ingevolge artikel 2. lid 3, van het K.B. E 71 eiser geacht werd te zijn een voortzetting van de hierboven onder a en b genoemde verenigingen;
- e. dat na de bevrijding de liquidatie van de Kameraadschapsbond is opgedragen aan de commissie bestaande uit 3 leden, welke, gelijk gedaagde op 22 Mei 1950 aan eiser mededeelde „geacht konden worden te representeren de drie organisaties” te weten de eiser, de Bond van Christelijke Politieambtenaren in Nederland en de R.K. Politiebond „St. Michaël”;
- f. dat later in het jaar 1947 deze liquidatiecommissie om juridische-technische redenen op verzoek van de commissieleden zelf onder toezicht van het N.B.I. is geplaatst;
- g. dat tot leden van deze commissie waren benoemd Mr. W. A. J. Visser, Mr. A. H. v. d. Veen en P. J. Kruyk als representerende resp. eiser, de Bond van Christelijke Politieambtenaren en St. Michaël;
- h. dat Mr. W. A. J. Visser per 1 September 1949 heeft bedankt als lid van de genoemde Commissie en dat gedaagde heeft geweigerd een nieuwe representant van eiser als medebestuurder over de Kameraadschapsbond te benoemen;
- i. dat eiser de effecten en onroerende goederen, welke toebehoord hadden aan zijn voornoemde rechtsvoorgangers inmiddels heeft terugontvangen;
- j. dat gedaagde in de periode Mei 1945 tot September 1946, toen eiser nog niet bestond, uitkeringen heeft gedaan aan een aantal oud-leden van de Kameraadschapsbond en van deze uitkeringen een bedrag van f 14.392,42 in mindering heeft willen brengen van het aan eiser rechte toekomstige deel van het vermogen van de Kameraadschapsbond;
- k. dat na enige correspondentie tussen partijen gedaagde in zijn schrijven d.d. 9 October 1950 een aantal beslissingen heeft genomen, waarvan eiser thans in hoger beroep is gekomen;

Overwegende dat eiser thans vordert de vernietiging van na te noemen beslissingen:

1. de weigering van het N.B.I. om een vertegenwoordiger van eiser als medebestuurder over de Kameraadschapsbond te benoemen;
2. de beslissing van het N.B.I., dat het liquidatiesaldo moet worden verdeeld volgens artikel 35, lid 2, van de Statuten van de Kameraadschapsbond in liquidatie;
3. de weigering van gedaagde om aan eiser enige rekening en verantwoording af te leggen;
4. de weigering van gedaagde om aan eiser de jaarstukken opgemaakt door het accountantskantoor van Dien van Uden en Co. ter inzage te geven;
5. de weigering van gedaagde om een vertegenwoordiger van eiser te betrekken in de eventuele bespreking over de bestemming van het liquidatiesaldo;
6. het nalaten door gedaagde om een duidelijk antwoord te geven op de vraag van eiser, wanneer nu de liquidatie van de Kameraadschapsbond inderdaad zal zijn voltooid;

en dat in aansluiting daaraan eiser heeft gevorderd:

primair:

- A. dat gedaagde mede als bestuurder met de bevoegdheid van beheerder van de Kameraadschapsbond zal moeten benoemen de huidige voorzitter van eiser, de Heer A. Leewis;
- B. dat het liquidatiesaldo van de Kameraadschapsbond in liquidatie

naar analogie van artikel 1702 B.W. zal worden verdeeld onder eiser, de Bond van Christelijke Politie-ambtenaren in Nederland en St. Michaël en eventuele andere belanghebbenden;

- C. dat door gedaagde aan alle belanghebbenden rekening en verantwoording zal worden afgelegd betreffende het gevoerde beheer en de wijze, waarop de liquidatie van de Kameradshipsbond in zijn werk is gegaan;
- D. (aanvulling bij pleidooi) dat aan eiser ook de nog resterende 25% van zijn vermogen zal worden teruggegeven zonder dat zogenaamde voor-schotpremiën daarop in mindering mogen worden gebracht;

subsidiair:

- A. dat gedaagde aan een door eiser erkende vertegenwoordiger de jaarsstukken, opgemaakt door het Accountantskantoor van Dien van Uden en Co. ter inzage zal geven, alsmede alle nodige inlichtingen zal verstrekken, welke nodig zijn om het juiste bedrag van het liquidatiesaldo te kunnen vaststellen;
- B. dat een door eiser erkende vertegenwoordiger bij het vaststellen van het advies betreffende de bestemming van het liquidatiesaldo zal worden geraadpleegd en bij het eventuele overleg met de Regering betrokken zal worden;

Overwegende dat het petitum niet geheel duidelijk is, doch dat de Raad aanneemt:

dat met de vordering onder 1 correspondeert de primaire vordering onder A, met de vordering onder 2 de primaire vordering onder B, met de vordering onder 3 de primaire vordering onder C, met de vordering onder 4 de subsidiaire vordering onder A, en met de vordering onder 5 de subsidiaire vordering onder B, terwijl de vordering onder 6 en de primaire vordering onder D, op zichzelf staan;

Wat betreft de vordering onder 1 en de primaire vordering onder A:

Overwegende dat de Raad, in aanmerking nemende, dat toen het inleidend verzoekschrift werd ingediend, de twee overige grote Bonden ook in het Bestuur van de Kameradshipsbond waren gerepresenteerd, deze vorderingen, als zijnde redelijk, zou hebben toe-

gewezen, ware het niet, dat tijdens de mondelinge behandeling van de zaak is gebleken, dat inmiddels n.l. vanaf 1 Maart 1951 ook de heren Mr. v. d. Veen en Kruyk niet langer met de liquidatie van de Kameradshipsbond zijn belast en dat sedert die dag het bestuur over genoemde Bond wordt gevoerd door de Stichting BEVER (Bestuur tot Vereffening van Rechtsper-sonen);

Overwegende dat onder deze omstandigheden de Raad van oordeel is, dat toewijzing van het bovengenoemde onderdeel van eisers vordering niet langer redelijk zou zijn, zodat de vordering in zoverre dient te worden ontzegd;

Wat betreft de vordering onder 2 en de primaire vordering onder B:

Overwegende dat artikel 35, lid 2, van de Statuten van de Kameradshipsbond inhoudt:

„De bezittingen, welke na liquidatie overblijven moeten met inachtneming van de bepalingen van artikel 1702 B.W. aangewend worden ten bate van algemene belangen van de Nederlandse Politie”;

Overwegende dat artikel 1702 B.W. luidt, voorzoveel hier van belang: „Bij de ontbinding van zodanig zedelijk lichaam zijn de overblijvende leden, ofwel het laatst overblijvende lid verplicht de schulden van het lichaam te voldoen ten bedrage der baten en kunnen zij alleen het voordelig slot onderling verdelen of zich persoonlijk toe-eigenen en alzo op hun erfgenamen overdragen”;

Overwegende voorts, dat volgens artikel 6 der statuten van de Kameradshipsbond lid waren zij, die in vaste of tijdelijk actieve dienst bij de Nederlandse politie een volledige dagtaak vervulden;

Overwegende dat eiser zich op het standpunt stelt:

a. dat toepassing van artikel 35, lid 2, voornoemd op het liquidatiesaldo niet in aanmerking kan komen, omdat dit voorschrift, hetwelk in nauw verband staat met lid 1 van dit artikel, bepalende, dat de Kameradshipsbond ontbonden kan worden door het door den Secretaris-Generaal van het Departement van Justitie aan te wijzen diensttoezicht, deel uitmaakt van kenmerkend geheel van nationaal-socialistische geest en strekking doortrokken statuten;

b. dat hij mede-eigenaar is van het liquidatie-saldo en dit naar analogie van artikel 1702 onder de drie nu bestaande politieverenigingen dient te worden verdeeld;

Overwegende dat de Raad echter eiser hierin niet kan volgen wat a betreft, omdat artikel 35, lid 2, op zichzelf beschouwd een alleszins redelijke regeling inhoudt, die ook onder de huidige omstandigheden zeer wel toepassing kan vinden, en die — al is zij inderdaad onder invloed van de bezettingsoverheid tot stand gekomen — geenszins indruist tegen de opvattingen, die sinds de bevrijding in ons land weer zijn komen te heersen; en wat b betreft, omdat eiser en de beide andere grote politievakverenigingen, al mogen zij ook zeer belangrijke groepen van de vroegere leden van de Kameraadschapsbond omvatten, met die leden niet volledig te identificeren zijn, zodat zij zonder meer niet als mede-eigenaren van het liquidatie-saldo te beschouwen zijn;

Overwegende dat derhalve dit onderdeel van eiser's vordering moet worden afgewezen;

Wat betreft de vordering onder 5 en de subsidiaire vordering onder B.

Overwegende dat al moge eiser dan geen mede-eigenaar van voormeld saldo zijn, evenmin valt in te zien, waarom dit aan de Staat zou toekomen, daar een dusdanig recht van de Staat noch uit artikel 1702 B.W. noch uit artikel 35 der Statuten voortvloeit;

Overwegende dat de kennelijke strekking van artikel 35 voornoemd is, dat liquidateuren van de Kameraadschapsbond moeten zorgen, dat een eventueel saldo de door de Statuten voorgeschreven bestemming krijgt;

Overwegende dat eiser, de Bond van Christelijke Politie-ambtenaren in Nederland, en de R.K. Politiebond St. Michaël kunnen worden beschouwd als gezamenlijk behartigende de belangen van de Nederlandse Politie en dat het daarom redelijk is en overeenkomstig de kennelijke strekking van gemeld artikel is, dat deze Bonden een daarmede strokende mate van medezeggenschap zullen hebben over de bepaling van de bestemming van meergenoemd saldo;

Overwegende dat hiervoor te meer reden bestaat, nu deze Bonden — gelijk reeds overwogen — geacht mogen worden zoal niet het overgrote deel dan

toch in elk geval zeer belangrijke groepen van de vroegere leden van de Kameraadschapsbond te omvatten en te vertegenwoordigen;

Overwegende dat derhalve eiser en de genoemde Bonden moeten worden beschouwd als de voornaamste belanghebbenden bij deze bestemming;

Overwegende dat hieruit volgt, dat dit deel van de vordering toewijsbaar is;

Overwegende trouwens, dat gedaagde bij antwoord heeft gesteld, dat te zijner tijd stellig zal worden overwogen eiser tezamen met alle andere belanghebbende organisaties uit te nodigen omtrent de mogelijkheden welke in de uitvoering van artikel 35 voornoemd zijn gelegen, zijn inzichten kenbaar te maken, doch dat gedaagde zich in dit opzicht niet definitief wilde binden;

Overwegende dat de Raad echter termen aanwezig acht dit overleg dwingend voor te schrijven, terwijl uit hetgeen de Raad hierboven reeds heeft overwogen omtrent de eigendomsrechten van de Staat op een eventueel saldo, volgt dat niet is in te zien, waarom eiser bij die raadpleging slechts adviserende stem zou hebben;

Wat betreft de vorderingen, genoemd onder 3 en 4, de primaire vordering onder C en de subsidiaire vordering onder A:

dat de Raad deze vorderingen aldus leest, dat eiser primair vordert, dat aan hem reeds thans rekening en verantwoording zal worden afgelegd betreffende het gevoerde beheer en subsidiair, dat in ieder geval aan een door eiser erkend vertegenwoordiger alle nodige inlichtingen zullen worden verstrekt en de jaarstukken, opgemaakt door het Accountantskantoor van Uden en Co., ter inzage worden gegeven;

dat de Raad niet kan medegaan met eiser's verzoek, dat reeds nu volledige verantwoording dient te worden afgelegd, doch de Raad, gezien hetgeen hiervoor is overwogen omtrent het recht op medezeggenschap van eiser bij de liquidatie, het juist oordeelt, dat aan eiser de in de subsidiaire vordering onder a bedoelde inlichtingen en stukken worden verstrekt, en dat zodra de liquidatie ten einde is gebracht, aan eiser volledige rekening en verantwoording wordt afgelegd;

Wat betreft de vordering onder 6:

Overwegende dat uit de aard der

zaak gedaagde de liquidatie van de Kameraadschapsbond binnen een redelijke termijn zal moeten voltooien, doch dat waar een afwikkeling als de onderhavige niet eenvoudig is, naar redelijkheid niet van gedaagde kon worden gevergd, dat deze zich zou binden aan een bepaalde termijn;

Overwegende dat derhalve dit onderdeel der vordering dient te worden ontzegd;

Wat betreft de primaire vordering onder D:

Overwegende dat dienaangaande het navolgende vaststaat:

dat direct na de bevrijding een vacuum ontstond, ten opzichte van de sociale voorzieningen;

dat eiser evenals de andere organisaties nog niet waren her-opgericht, terwijl de Kameraadschapsbond in liquidatie was getreden;

dat een aantal oud-leden van de Kameraadschapsbond behoefte hadden aan ondersteuning;

dat alstoen aan deze oud-leden, waarvan een aantal later weer is toegetreden tot eiser, ondersteuning is verleend door liquidateurs van de Kameraadschapsbond, omdat men hen niet de dupe wilde laten worden van de na-oorlogse chaos en het ontbreken van organisaties;

dat eiser deze ondersteuning, die plaats hebben gehad in de periode Mei 1945 tot September 1946 niet heeft goedgekeurd;

Overwegende dat gedaagde zich op het standpunt heeft gesteld, dat deze verstrekkingen, voorzover ten goede gekomen aan tegenwoordige leden van eiser, in mindering moeten komen van het vermogen aan eiser thans toekomende uit de baten van de Kameraadschapsbond, terwijl eiser zich op het standpunt heeft gesteld, dat in ieder geval deze ondersteuning niet van het vermogen dienen te worden afgetrokken, maar in mindering moeten komen van het uiteindelijke saldo, dat overblijven zal nadat alle vermogensbestanddelen aan alle belanghebbenden zijn teruggegeven;

Overwegende dat als onbetwist vaststaat, dat het hier gaat om een bedrag van f 14.392,42, welk bedrag door eiser bij pleidooi is erkend;

Overwegende dat eiser voor zijn stelling in hoofdzaak twee argumenten heeft aangevoerd:

1. dat tijdens de bezetting door de oud-leden van zijn rechtsvoorgangers aan de Kameraadschapsbond contributies zijn betaald, welke bijgedragen hebben aan het huidige saldo, zodat dit saldo eerst moet worden aangewend om daaruit de voorschotpremiën te betalen;
2. dat volgens de reeds vóór de oorlog geldende statuten en reglementen een lid van de vakorganisatie eerst recht op enige ondersteuning kreeg, wanneer hij 52 weken lid was geweest en contributie had betaald, om te voorkomen, dat iemand zou toetreden op een moment, dat hij wist of kon vermoeden, dat hij spoedig voor enige ondersteuning in aanmerking zou komen, zodat geen van de na de oorlog toegetreden leden gedurende het eerste jaar tegenover eiser recht kon doen gelden op ondersteuning, doch wel een moreel recht daarop hadden op grond van de door hen aan de Kameraadschapsbond tijdens de oorlog betaalde contributies;

Overwegende dat partijen aan de Raad niet voldoende gegevens hebben verschafte om dit punt thans reeds te beslissen en dat de Raad met name wenst te worden voorgelicht omtrent de kapitaalsgoederen en kasmiddelen, die de Kameraadschapsbond destijds van eisers rechtsvoorgangers heeft overgenomen, omtrent hetgeen eiser daarvan heeft terugontvangen, omtrent de oorzaak van de vordering ad f 14.480,14 die eiser thans nog op gedaagde pretendeert en terzake waarvan hij is geregistreerd, alsmede omtrent de betalingen, die de Kameraadschapsbond tijdens de bezetting heeft gedaan aan oud-leden van eisers rechtsvoorgangers;

Overwegende dat de Raad het dienstig acht dienaangaande partijen andermaal voor zich te doen verschijnen;

RECHTDOENDE:

Verklaart eiser ontvankelijk in zijn vordering;

Ontzegt eiser zijn vordering onder 1, en zijn primaire vordering onder A met bekrachtiging in zoverre van de aangevallen beslissing;

Ontzegt eiser eveneens zijn vordering onder 2, en zijn primaire vordering onder B eveneens met bekrachtiging van de aangevallen beslissing;

Wijst toe de vorderingen onder 3 en 4, de primaire vordering onder C en de subsidiaire vordering onder A in voege als onder vermeld:

Gelast mitsdien met vernietiging in zoverre van de aangevallen beslissing, dat het Nederlandse Beheersinstituut aan een door eiser erkende vertegenwoordiger ter inzage zal geven de jaarstukken opgemaakt door het Accountantskantoor van Dien van Uden en Co. en aan eiser alle nodige inlichtingen zal verstrekken, welke nodig zijn om het juiste bedrag van het liquidatiesaldo te kunnen vaststellen.

Bepaalt, dat het Nederlandse Beheersinstituut bij het beëindigen van de liquidatie aan eiser rekening en verantwoording zal afleggen betreffende het gevoerde beheer en de wijze, waarop de liquidatie van de Kameraadschapsbond in zijn werk is gegaan.

Wijst toe de vordering onder 5 en de subsidiaire vordering onder B: Gelast mitsdien gedaagde, met vernietiging in zoverre van de beslissing, waarvan beroep, dat een door eiser erkende vertegenwoordiger bij het vaststellen van het advies betreffende de bestemming van het liquidatiesaldo zal worden geraadpleegd en bij het eventuele overleg met de Regering betrokken zal worden;

Ontzegt de vordering onder 6 met bekrachtiging van de aangevallen beslissing in zoverre;

Houdt de beslissing omtrent de primaire vordering onder D aan;

Gelast partijen te verschijnen ter terechtzitting van de Raad van Dinsdag 4 September 1951 om 10 uur tot het geven van inlichtingen omtrent dit deel der vordering;

Houdt de verdere uitspraak aan.

No. 52/192

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
1 Maart 1952. (Mrs. Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Verzoekers hebben op 31 Mei 1944 als voorschot 10 % van de koopsom betaald aan het A.N.B.O. De overdracht, die zou moeten plaats hebben uiterlijk op 1 Augustus 1944, is niet doorgegaan. Verzoekers beroep op Besluit A 6 stuit

af op de algemene bekrachtiging bij besluit van de Afdeling Beheer d.d. 9 Maart 1949 (Ned. Stert. 24 Maart 1949).

De vraag of er aan de zijde van het A.N.B.O. wanprestatie is geweest, dan wel of deze bij verzoekers heeft plaats gevonden, staat uitsluitend ter beoordeling van de gewone rechter. Verzoek tot vernietiging van de beslissing van het N.B.I. is niet ontvankelijk.

De gevraagde erkenning der vordering is op gelijke gronden niet ontvankelijk, daar de erkenning der vordering evenzeer afhankelijk is van de vraag door wie der partijen wanprestatie is gepleegd.

De door verzoekers gedane vorderingen afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E. 133) artt. 30, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van Evert Jan Roskam en Hendrikus Roskam, beiden wonende te Lunteren, te dezer zake domicilie kiezende ten kantore van hun gemachtigde Mr. J. Boor, advocaat te Maartensdijk, strekkende tot.

I. nietigverklaring eq. het uitspreken der nietigheid van een vijftal voorlopige koopovereenkomsten betreffende respectievelijk in Arnhem en Apeldoorn gelegen perceelen, welke telkens blijkens voorlopige koopacten dd. 31 Mei 1944 door verzoekers zijn gekocht van het Algemeen Nederlandsch Beheer van Onroerende Goederen (A.N.B.O.),

II. vernietiging van een beslissing van het N.B.I., neergelegd in het schrijven dd. 16 Augustus 1950 juncto een schrijven dd. 29 April 1950 van het N.B.I., van welke beslissing verzoekers ten deze in beroep zijn gekomen,

III. het geven van een bevel aan het N.B.I. als beheerder van de N.G.V. tot erkenning van verzoekers als schuldeisers in de boedel van de N.G.V. tot een bedrag van f 10.429,29, en v.z.n. het N.B.I. qq. te veroordelen tot betaling van dat bedrag aan verzoekers.

alles met veroordeling van het N.B.I. qq. in de kosten van het geding;

Gezien ook het antwoord van het N.B.I., alsmede de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad van 12 Januari 1952 en gelet op de nadere toelichting aldaar voor verzoekers bij monde van hun gemachtig-

de en voor het N.B.I. bij monde van Mr. B. J. Gottschalk gegeven;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat verzoekers op 31 Mei 1944 blijkens daarvan telkens op die datum opgemaakte voorlopige koopacten hebben gekocht van het A.N.B.O., als waarnemende de belangen van de Niederländische Grundstücksverwaltung (N.G.V.), gelijk het A.N.B.O., toen aan verzoekers heeft verkocht een vijftal onroerende goederen gelegen respectievelijk te Arnhem en Apeldoorn, alles als nader omschreven in de daarvan opgemaakte acten, copieeljk aan het verzoekschrift gehecht, tegen de prijzen en op de voorwaarden in die acten als tussen partijen overeengekomen, opgenomen;

dat verzoekers ingevolge die voorwaarden bij ondertekening der acten op rekening der bedongen koopsommen hebben betaald een bedrag berekend tegen 10 % van de koopprijzen, tot een totaal van f 8620,—, als mede voor verkoopkosten tot een totaal bedrag van f 1789,29, mede in totaal generaal f 10.429,29;

dat voorts was overeengekomen dat de definitieve overdracht zou moeten plaats vinden vóór of uiterlijk op 1 Augustus 1944 tegen betaling van het restant der koopprijzen;

dat in artikel 11 der voorlopige koopacten was bepaald, dat het gegeven handgeld alsmede de betaalde kosten bij wege van schadevergoeding zoude zijn verbeurd ten behoeve van respectievelijk de N.G.V. en het A.N.B.O., indien door toedoen van de koper het passeren der definitieve acte van overdracht alsmede de betaling van het restant van de koopprijs uiterlijk op 1 Augustus 1944 niet zou hebben plaats gehad, terwijl voor dat geval de koopovereenkomst zonder gerechtelijke tussenkomst en zonder ingebrekestelling van rechtswege zal zijn ontbonden door het enkel tijds-verloop;

dat artikel 12 inhoudt dat de koopovereenkomst op gelijke wijze ontbonden zal zijn, indien door toedoen van de verkoper de definitieve overdracht niet zal hebben plaats gehad op uiterlijk 1 Augustus 1944, terwijl alsdan het gegeven handgeld en de betaalde kosten onverkort zullen worden geresitueerd;

dat vaststaat dat de definitieve overdracht nimmer heeft plaats gehad en verzoekers ten bewijze dat zulks niet

door hun toedoen zou zijn geschied, zich erop beroepen, dat de destijds voor transporten, als de onderhavige, noodzakelijke toestemming van het Rijkscommissariaat cq. het Prijzenbureau — waarvoor het A.N.B.O. had zorg te dragen — niet tijdig zou zijn afgekomen;

dat door het N.B.I. evenwel bij de mondelinge toelichting in het geding is gebracht, copie van een schrijven van het A.N.B.O. dd. 25 Juli 1944 gericht aan verzoekers, waaruit uitdrukkelijk het tegendeel blijkt en waarin met name wordt medegedeeld dat de stukken zijn doorgezonden aan Notaris Trijssenaar te Arnhem, te wiens overstaan de definitieve overdracht moest plaats vinden;

dat verzoekers de ontvangst van dat schrijven niet langer hebben weersproken, zodat die ontvangst als vaststaande moet worden aangemerkt;

dat verzoekers des ondanks van mening zijn dat het door hen betaalde bedrag van f 10.429,29 als onverschuldigd betaald kan worden teruggevorderd en zij daartoe een beroep doen op het bepaalde bij artikel 6 juncto artikel 10 van Besluit A 6 tengevolge waarvan de gesloten overeenkomsten van rechtswege nietig zouden zijn, hoezeer verzoekers aan die overeenkomsten een begin van uitvoering hebben gegeven;

dat verzoekers dan ook een verzoek hebben gericht aan het N.B.I. om terugbetaling, waarop door het N.B.I. bij brieven van respectievelijk 29 April 1950 en 16 Augustus 1950 is geantwoord, dat er voor terugbetaling geen termen waren, aangezien verzoekers hadden betaald ingevolge artikel 11 van de voorlopige koopacten en de stukken voor het definitieve transport op 25 Juli 1944 waren doorgezonden aan Notaris Trijssenaar;

dat verzoekers in beroep zijn gekomen van de beslissing vervat in evengenoemde brieven van het N.B.I., met verzoek die beslissing te vernietigen;

dat verzoekers tenslotte erkenning vragen als schuldeisers in de boedel van de N.G.V. voor en voor zover nodig veroordeling tot betaling aan hen door het N.B.I. qq. van meergenoemd bedrag van f 10.429,29;

dat het N.B.I. bij zijn antwoord — waarvan de inhoud als hierovergenomen en ingelast moet worden beschouwd — de stellingen van verzoekers op verschillende gronden, waarop hieronder zo nodig zal worden terug-

gekomen, heeft bestreden, met conclusie als in dat antwoord vermeld;

dat partijen na de zaak nog mondeling te hebben doen toelichten, tenslotte vonnis hebben verzocht;

Ten aanzien van het Recht:

Overwegende, ten aanzien van de door verzoekers sub I gevorderde vernietigverklaring cq. het uitspreken van de nietigheid der voorlopige koopovereenkomsten onder de feiten nader omschreven, dat de vraag omtrent de toepasselijkheid van de bepalingen van Besluit A 6 ten deze geen beantwoording behoeft nu — gelijk het N.B.I. terecht heeft aangevoerd — bij Besluit van de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel te 's-Gravenhage dd. 9 Maart 1949, gepubliceerd in de Ned. Stert. van 24 Maart 1949 no. 59, alle handelingen en overeenkomsten betrekking hebbende op in Nederland gelegen of gevestigde onroerende zaken verricht of aangegaan in strijd met het bepaalde bij artikel 6 van Besluit A 6, zijn bekrachtigd, en de daarbij gemaakte uitzondering voor het geval aan een dergelijke overeenkomst op het tijdstip van de dagtekening van evengenoemd Besluit nog generlei uitvoering mocht zijn gegeven, zich in casu — waar vaststaat dat verzoekers door betaling van handgeld en kosten aan de overeenkomsten wel uitvoering hebben gegeven — niet voordoet;

Overwegende, dat uit het hogereverwogene voortvloeit, dat verzoekers in het door hen sub I gevorderde niet zullen kunnen worden ontvangen;

Overwegende, ten aanzien van de sub II gevorderde vernietiging van de beslissing van het N.B.I., waarvan beroep;

dat de in de brieven van het N.B.I. respectievelijk dd. 29 April 1950 en 16 Augustus 1950 vervatte mededeling dat geen termen aanwezig worden geacht tot terugbetaling van het bedrag van f 10.429,29 op de in die brieven aangegeven gronden, niet vormt een beschikking, handeling, besluit of uitspraak van genoemd Instituut, waartegen beroep op de Afdeling Rechtspraak openstaat;

Overwegende toch, dat de door verzoekers bij hun vordering tot terugbetaling aan de orde gestelde vraag of in het onderhavige geval al dan niet van wanpraestatie kan worden gesproken, uitsluitend ter beoordeling staat van de gewone Rechter;

Overwegende, dat derhalve verzoekers in hun verzoek tot vernietiging van hetgeen door hen als een beslissing van het N.B.I. wordt aangeduid, evenzeer niet ontvankelijk zijn;

Overwegende, ten aanzien van de vordering sub III a en b:

dat te dezen aanzien, gelijk betreffende de vordering sub II werd overwogen eveneens geldt dat, alvorens erkenning van hun beweerde vordering te kunnen vragen, verzoekers zich tot de gewone Rechter zullen hebben te wenden, teneinde een beslissing te verkrijgen omtrent de vraag of hun tegenover de verkoper der percelen een recht op schadevergoeding terzake van de beweerdelijk gepleegde wanpraestatie toekomt;

Overwegende, dat voor een veroordeling tot betaling gericht tegen het N.B.I. qq. gelijk sub IIIb geformuleerd, tot het volle bedrag geen grond aanwezig is, naast de sub IIIa gevorderde erkenning;

Overwegende, dat dan ook het sub III a en b gevorderde niet voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat de Raad tenslotte zo verzoekers menen een vordering grond op artikel 23 E 100 te kunnen instellen, als zijn oordeel wil uitspreken, dat verzoekers, die geheel vrijwillig de overeenkomsten, waarvan zij thans de vernietiging hebben verzocht, hebben aangegaan, in een dergelijke vordering niet zullen kunnen slagen, aangezien de Raad geen redenen ontleend aan de bijzondere omstandigheden welke in de bezettingstijd heersten, aanwezig acht om op grond van de aan de Raad bij artikel 23 E 100 gegeven bevoegdheid in te grijpen;

Overwegende, dat nu, gelijk hogereverwogen, verzoekers in hun verzoek in geen der onderdelen zullen kunnen worden ontvangen, recht moet worden gedaan in voege als na te melden;

RECHTDOENDE:

Wijst de door verzoekers zo sub I, II en III a en b bij inleidend verzoekschrift gedane vorderingen af;

Veroordeelt verzoekers in de kosten van het geding aan de zijde van het N.B.I. gevallen en tot aan deze uitspraak begroot op f 125.—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	229
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	230
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Beheersinstituut	238
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	238
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	239
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/193 t/m 52,201	pag. 497 t/m 512

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 230. Invordering van ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel verschuldigde gelden.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel brengt, onder verwijzing naar de gelijktijdig in deze Prijscourant gepubliceerde Achtentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer, de hieronder volgende tekst van een beschikking van de Minister van Financiën inzake de invordering van ten behoeve van het Waarborgfonds Rechtsherstel verschuldigde gelden onder de aandacht van belanghebbenden, alsmede een desbetreffende mededeling van het Waarborgfonds voornoemd.

Beschikking van de Minister van Financiën d.d. 26 Maart 1952, Generale Thesaurie/Directie Bewindvoering no. 218.

(Voor de tekst van deze ministeriële beschikking zie Rechtsherstel VI, 19, pag. 221. — Red.).

Mededeling van het Waarborgfonds Rechtsherstel.

(Voor de tekst zie Rechtsherstel VI, 19, p. 222—223. — Red.).
3 April 1952.

No. 231. Achtentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer. — Heffing Waarborgfonds Rechtsherstel.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel;

(enz., zie Rechtsherstel VI, 19, p. 221—222. — Red.).

3 April 1952.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 115. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL. (Prof. P. S. Gerbrandy, plv.), 31 Maart 1952 (i.z. P. Snoey).

In beide gevoegde zaken acht de Voorzitter zich bevoegd: de bij het eerste beroepsschrift ingestelde vorderingen spruiten voort uit een complex van handelingen en besluiten van het N.B.I. welke alle tezamen kunnen worden beschouwd als liquidatiehandeling in de zin van art. 11, lid 1, sub c, E 133, van welk complex van handelingen en besluiten de bij het tweede beroepsschrift ingestelde schadeclaim eveneens een sequeel is. In laatstbedoelde claim — die overigens alle grond mist omdat zij in al haar onderdelen is gebaseerd op dezelfde klachten, die in de eerste zaak zijn voorgebracht en door de Voorzitter worden afgewezen — kan appelland niet worden ontvangen, omdat een wegens het verstrijken van de termijn niet meer appellabele beslissing van het N.B.I. niet meer aan de beoordeling van de Voorzitter kan worden onderworpen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel:

Gelezen: enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appelland zich blijktens zijn *appelrequest sub I* — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnscreerd — bezwaard gevoelt door enige ten requeste nader aangegeven handelingen en beslissingen van het N.B.I. — meer speciaal door de ten requeste gestelde niet-toewijzing aan appelland van het litigieuze schip Kanaalvaart 21 — en op de gronden, aangegeven in dit *appelrequest* en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, tijdens dewelke appelland, door Ons daartoe in de gelegenheid gesteld, het *petitum* van zijn *appelrequest* van 9 Juli 1951 nader heeft geformuleerd, aan Ons „op grond van artikel 11, sub 4, van het K.B. E 133” heeft verzocht

„vernietiging van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 11 Juni 1951 waarbij bedoeld schip niet werd gegund aan appelland, alsmede vernietiging van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 14 Juli 1951 waarbij bedoeld schip werd gegund en toegevoerd aan de Heer L. Borsje” (lees: Borsje) „te Dordrecht; subsidiair, veroordeling van het N.B.I. tot vergoeding van de door appelland geleden schade, zo mogelijk tot toewijzing van een ander schip als breder omschreven in meergenoemd beroepsschrift.”;

Overwegende, dat partij Borsje bij zijn bovengenoemd verweerschrift — eveneens hier als geheel geïnscreerd te beschouwen — tegen deze vorderingen van appelland, voor zover zij partij Borsje regarderend, verweer heeft gevoerd en op de gronden, aangegeven in voormeld verweerschrift, aan Ons heeft verzocht „te verstaan, dat „partij Borsje” buiten deze procedure wordt gesteld.”;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs conclusie van antwoord van November 1951 — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier in zijn geheel te zijn overgenomen — eveneens verweer heeft gevoerd tegen deze vorderingen van appelland en op de gronden, aangegeven in voormelde conclusie van antwoord en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, heeft geconcludeerd tot onbevoegdverklaring Onzerzijds om van het beroep kennis te nemen, althans tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland in diens beroep, althans tot afwijzing van het beroep, zulks met veroordeling van appelland in de kosten van het geding;

Overwegende, dat appelland zich blijktens zijn *appelrequest sub II* — alhier

eveneens als in zijn geheel geïnsereerd te beschouwen — bezwaard gevoelt door de afwijzing zijdens het N.B.I. bij deszelfs brief aan appellants gemachtigde Mr. H. Kruizinga van 8 September 1951 MS' 628 van de schadeclaim, door appellant bij het N.B.I. ingediend bij schrijven van Mr. H. Kruizinga voornoemd van 2 Juli 1951 — zijnde van deze beide brieven door appellant bij dit tweede appelrequest afschriften overgelegd — en op de gronden, aangegeven in dit tweede appelrequest en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, tijdens dewelke appellant, door Ons daartoe in de gelegenheid gesteld, ook het petitum van dit tweede appelrequest van 4 October 1951 nader heeft geformuleerd, aan Ons heeft verzocht:

„vernietiging van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 8 September 1951 waarbij de door Snoey (appellant) ingediende schadeclaim dd. 2 Juli 1951 werd afgewezen; subs. veroordeling van het N.B.I. tot vergoeding van de door appellant geleden schade.”:

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs conclusie van antwoord dd. 1 December 1951 — alhier eveneens als in haar geheel geïnsereerd te beschouwen — op de daarin aangegeven gronden, zoals nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in diens beroep, althans tot onbevoegdverklaring Onzerzijds om van dit beroep kennis te nemen, althans tot afwijzing van dit beroep, met veroordeling van appellant in de kosten van het geding;

Overwegende, dat Wij deze beide door appellant bij Ons aanhangig gemaakte appenzaken wegens derzelve connexiteit als gevoegde zaken tezamen hebben behandeld te Onzer terechtzitting van 11 Februari 1952 en thans ook in deze beide zaken één uitspraak zullen geven;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze beide door Ons gevoegde zaken is gebleken:

1. dat appellant blijkt een door hem in afschrift overgelegde onderhandse acte dd. 20 April 1945 heeft gekocht van de Nederlandsche Oost-Binnenvaart N.V. in liquidatie het motorschip „NOBI M 6”, groot 136.819 ton, teboekgesteld 115 B. Groningen 1927, welk schip blijkt genoemde acte op de datum dier acte „in huur” voer „bij de Seetransportnebenstelle te Rotterdam” en vrij was van hypothecaire lasten, zijnde deze verkoop volgens deze acte geschied „tegen de prijs van f 15.250,— (zegge vijftien duizend twee honderd en vijftig gulden), welke verkoopsom de Nederlandsche Oost-Binnenvaart N.V. in liquidatie verklaart te hebben ontvangen”;

2. dat blijkt de door appellant in originali („1. Ausfertigung”) en door het N.B.I. in fotocopy aan Ons overgelegde „Beschlagnahmeschein” dd. 9 April 1945, afgegeven door de „Seetransportnebenstelle Rotterdam” dit schip „mit Wirkung vom 13.10.1944 ohne Besatzung von der Deutschen Kriegsmarine beschlagnahmt” is, luidende deze „Beschlagnahmeschein” verder in extenso aldus:

aan de voorzijde:

„Die Vergütung für das Schiff beträgt pro Tag 12,75 Hfl. Sie wird unter Vorlage der 1. Ausfertigung des Beschlagnahmescheines an den Eigentümer ausgezahlt.

Die Auszahlungen sind auf der Rückseite einzutragen. Die Fahrprämie beträgt 5,— Hfl. pro Fahrtag einschl. Lösch- und Ladetage in den Ndl.

(w.g. onleesbaar).

Mar. Verw. Insp.”

zijnde dwars door deze ondertekening een ronde stempelafdruk geplaatst van de „Kriegsmarine” en staande aan de voorzijde tenslotte de volgende aantekening:

„Der Motorkahn ist am 20. April 1945 von der N.V. Nederlandsche Oost Reederij an Pieter Snoey, Ouderkerk a. d. IJssel, verkauft worden, sodass ab genanntem Datum Snoey berechtigt ist, die Vergütungen für das Schiff zu empfangen.”

staande onder deze getikte aantekening een onleesbare handtekening, alsmede een stempel „Seetransportnebenstelle Rotterdam” en zijnde dwars door deze aantekening wederom een rond stempelafdruk geplaatst van de „Kriegsmarine”;

aan de keerzijde:

„Die Reederei ist bist einschl. 28.2.45 abgefunden worden.

Auszahlungen:

Datum	Empfänger	Zeitraum	Art der Zahlung	Betrag Hfl.	Auszahlende Dienststelle
9.4.45	Ned. Oost Binnenvaart, R'dam	1-31.3.45	Abfindung	395,25	Seetransportnebenstelle R'dam
23.4.45	Ned. Oost Binnenvaart, R'dam	1-19.4.45	„	242,25	Seetransportnebenstelle R'dam
5.5.45	„	20/4-30/4.45	„	140,25	Seetransportnebenstelle R'dam

3. dat appellant, die volgens zijn eigen mededeling ter terechtzitting enige dagen na de bevrijding van Nederland is gearresteerd en vervolgens weer één of twee dagen op vrije voeten is gesteld, tenslotte op of omstreeks 16 Mei 1945 te Ouderkerk aan de IJssel wederom is gearresteerd en als politiek delinquent gedetineerd is gebleven tot 9 Juli 1948, waarna hij, gelijk hij zelf stelt in zijn appelrequest sub I, „met een *voorwaardelijke* invrijheidstelling naar huis gezonden” werd;

4. dat appellant's vermogen eerst is beheerd door de heer K. A. van Doorn te Gouda — die door de Militaire Commissaris te Gouda op 6 Juli 1945 tot beheerder werd benoemd —, daarna met ingang van 4 Januari 1947 in eigen beheer werd genomen door de Vertegenwoordiging Gouda van het N.B.I. en tenslotte in eigen beheer kwam bij het Bureau Rotterdam van het N.B.I., welk Bureau op 13 April 1949 besloot dit beheer op te heffen, hebbende de feitelijke afwikkeling eerst enige jaren later kunnen plaats vinden;

5. dat de N.V. Nederlandsche Oost Binnenvaart, gevestigd te Rotterdam, die gedurende de oorlog is opgericht als dochtermaatschappij van de N.V. Nederlandsche Oost Compagnie en de N.V. Nederlandsche Oost Reederij, en als wier directeur optrad de collaborateur W. N. A. Kröller, op 30 October 1944 in liquidatie ging in verband met het naderende einde van de oorlog — zijnde toen tot liquidatrice benoemd de N.V. Nederlandsche Oost Reederij — en na de bevrijding onder bestuur is gesteld ingevolge het bepaalde bij Art. 99 E 100, zijnde eerst bij een — later door het N.B.I. bekrachtigd — besluit van de Militaire Commissaris van Rotterdam van 6 Juli 1945 tot bestuurder over de N.V. Nederlandsche Oost Binnenvaart (in liquidatie) benoemd de heer F. C. Bouman, directeur der N.V. Holland—Amerikalijn te Rotterdam en vervolgens op 1 Januari 1949 door het N.B.I. de Stichting Bestuur Rechtspersonen benoemd tot bestuurder met de rechten en verplichtingen van beheerder, waarna op 24 Maart 1950 het bestuur werd opgeheven in verband met het feit, dat genoemde Stichting tot liquidatrice was benoemd, fungerende thans de Stichting tot Bestuur en Vereffening van Rechtspersonen te 's-Gravenhage als liquidatrice;

6. dat appellant's boekhouder A. Huizer, wonende te Rotterdam, bij brief van 3 Juni 1946 — door appellant ter terechtzitting in afschrift aan Ons overgelegd — aan de „Marine Commissie Teruggave Vaartuigen” te Rotterdam als volgt heeft geschreven:

„Mijne Heeren,

In handen Uw schrijven van 8 Mei j.l. aan den heer P. Snoey te Ouderkerk a. d. IJssel, doen wij U bijgesloten toekomen:

1. Fotocopie betreffende de verkoop van het M.S. „NOBI” M. 6 door de Nederlandsche Oost Binnenvaart N.V. in liq. aan den heer P. Snoey, dd. 20 April 1945.
2. Fotocopie betreffende Bewijs van inbeslagname dd. 9-4-'45.
3. Fotocopie betreffende huuruitbetaling.

Verder is tevens nog in het bezit van den heer Snoey de Mectbrief, doch was het niet mogelijk hiervan een fotocopie te laten maken. Vertrouwende, dat U hiermede voldoende gegevens te Uwer beschikking hebt, verblijven wij inmiddels, in afwachting van Uw berichten,

Hoogachtend,
(w.g.) A. HUIZER.”

7. dat deze brief klaarblijkelijk is geschreven in antwoord op een aan Ons door het N.B.I. in originali overgelegd schrijven dd. 8 Mei 1946 van de „Marine Commissie Teruggave Vaartuigen” te Rotterdam, gericht aan „Den heer P. Snoey, Ouderkerk a/d IJssel” en luidende aldus:

„Hierdoor deelen wij U mede, dat in Duitschland is opgespoord het schip „NOBI” M 6, groot 137 ton.

Volgens door ons ingewonnen informaties zou dit schip Uw eigendom zijn.

In het bevestigend geval verzoeken wij U ons fotocopicën van het eigendoms- en het vorderingsbewijs te willen inzenden, teneinde vrijmaking bij de Geallieerde autoriteiten te kunnen krijgen.”;

8. dat de Vertegenwoordiger voor Gouda van het N.B.I. bij brief van 17 Maart 1947 als volgt heeft geschreven aan het Bureau „Hoofdbewaring Schepen, Buitenhof 37, Den Haag”:

„De heer P. Snoey te Ouderkerk a/d IJssel die onder mijn beheer staat, zou eigenaar zijn van een schip, genaamd „Nobi M. 6”; dat zich nog in Duitsland bevindt en waarvan ik geen eigendoms papieren heb aangetroffen.

Beleefd verzoek ik U zo mogelijk te willen nagaan of dat schip bij Uwe bewaring bekend is en zo ja, mij hiervan de kenmerken op te geven.”;

9. dat voornoemd Bureau in antwoord op laatstgenoemde brief als volgt heeft geschreven aan het N.B.I., vertegenwoordiging Gouda:

„P. Snoey te Ouderkerk a/d IJssel is als eigenaar van een schip, genaamd „Nobi M 6” niet bekend.

„Wel is bekend de N.V. Nederlandsche Oost Binnenvaart te Rotterdam, als eigenares van een motorschip genaamd „Nobi M 6”, groot 136.819 ton gemerkt: 115 B. Gron. 1927.”;

10. dat vervolgens de Vertegenwoordiger voor Gouda van het N.B.I. bij brief van 25 Maart 1947 als volgt heeft geschreven aan het Kantoor van de Hypotheken, het Kadaster en de Scheepsbewijzen te Groningen:

„De heer P. Snoey te Ouderkerk a/d IJssel, die onder mijn beheer staat, zou eigenaar zijn van een schip „Nobi M 6”, dat zich in Duitsland bevindt en waarvan ik geen eigendoms papieren heb aangetroffen. Het schip is groot 136.819 ton, gemerkt 115 B. Gron. 1927. Mocht hij als eigenaar bij U ingeschreven staan, dan zal ik gaarne een afschrift van de laatste koopacte van U ontvangen.”;

11. dat het origineel van laatstgenoemde brief door voornoemde Vertegenwoordiger van het N.B.I. op 29 Maart 1947 is terugontvangen met een daarop aan de achterzijde gestelde aantekening, luidende als volgt:

„Het aan ommezijde bedoelde schip staat ten name van de N.V. Nederlandsche Oost Binnenvaart gevestigd te Rotterdam.

Groningen, 27 Maart 1947.

De Hypotheekbewaarder
(w.g.) onleesbaar.”

12. dat Mr. J. I. van Doorninck, advocaat en procureur te Gouda — met welke raadsman van appellant het N.B.I. te Gouda reeds sinds medio September 1947 in correspondentie was geweest over het schip „NOBI M 6” — bij brief van 24 December 1948 als volgt heeft geschreven aan het Bureau Rotterdam van het N.B.I.:

„Mijne Heren,

Onder Uw beheer staat nog P. Snoey te Ouderkerk a/d IJssel. Gemelde Snoey is eigenaar van het schip „Nobi M 6” thans liggende te Gouderak. Blijkens mededeling in het weekblad Schuttevaer zal dit scheepje op 4 Januari e.k. worden verkocht.

Blijkens inlichtingen die ik van Mr. ter Horst ontving, geschiedt deze verkoop wegens belastingschuld van de Nederlandse Oostrederij, de voormalige eigenaar van het scheepje. Mij is bij onderzoek gebleken dat de voor de eigendomsovergang noodzakelijke inschrijving in het scheepsregister tussen de vorige eigenaar en Snoey niet heeft plaats gevonden. Juridisch is dit schip dus niet geleverd, al heeft Snoey er f 16000,— voor betaald en het schip ook reeds verhuurd had aan de Cnadezen en daarvoor ook huurpenningen ontving.

Juridisch staat het schip dus nog niet ten name van Snoey en vandaar dat de Belastingdienst het schip nog als eigendom van de Oostrederij aanmerkte en aldus tot executie overgaat.

Ik heb nu even nagegaan hoe het komt dat overschrijving in het scheepsregister niet heeft plaats gevonden. Ook dit blijkt een gevolg te zijn van velerlei omstandigheden. Het schip is n.l. vlak voor de bevrijding gekocht. Overschrijving pleegt in de regel na een paar maanden te geschieden, zodat Snoey dit niet direct heeft ter hand genomen. Na de bevrijding werd Snoey gearresteerd en had het Beheersinstituut deze overschrijving ter hand moeten nemen. Ik heb daarop nadrukkelijk gewezen in een onderhoud, dat ik in de loop van 1947 met een vertegenwoordiger van het Ned. Beh. Instituut te Gouda had. Ik heb er toen op gewezen dat ze alles moesten doen om het schip voor Snoey veilig te stellen. Dit blijkt nu niet gebeurd te zijn en de gevolgen zijn thans voor Snoey désastreus. Hij raakt zijn schip kwijt en krijgt daarvoor een vordering op de Nederlandse Oostrederij, welke vordering niets te betekenen heeft.

Mij is nog tegengeworpen, dat er nog een rechtsherstelkwestie achter de transactie verscholen kon gaan. Mij is echter gebleken dat hiervan geen sprake is.

Het scheepje is destijds vrijwillig door een Groningse schipper aan een scheepsmakelaar te Amsterdam van de hand gedaan, die het op zijn beurt weer aan de Oostrederij heeft verkocht. Snoey kocht het schip van de Oostrederij via een andere makelaar, terwijl het schip niet gevorderd was of is door de Duitsers.

De positie is nu wel enigszins moeilijk, omdat in deze Beheers Instituut tegenover Beheers Instituut staat, nl. Snoey tegenover Oostrederij. Wat wilt U hieraan beleven. Zou er op een of andere wijze met de Belastingen niet een regeling te treffen zijn; waardoor Snoey toch in het bezit blijft van zijn schip. Hier moet naar mijn mening wat aan gedaan worden en zulks natuurlijk op korte termijn. Gaarne zal ik nader van U vernemen.

Hoogachtend,
(w.g.) VAN DOORNINCK”.

13. dat het Bureau Rotterdam voornoemd op laatstgenoemde brief als volgt heeft geantwoord bij schrijven van 28 December 1948 aan Mr. J. I. van Doorninck:

„Betreft: Nobl M 6 P. Snoey, Uw schrijven dd. 24-12-'48, doss. 2403-46. In het bezit van Uw bovengemeld schrijven delen wij U mede, dat de persoonlijke vordering van de beheerde P. Snoey groot ± f 16000,— door ons bij de beheerder van de Nederlandse Oostreederij is ingediend.”;

Overwegende, dat noch door Mr. van Doorninck voornoemd, noch door appelland zelf of door iemand anders namens hem is gereageerd op laatstgenoemd schrijven van het N.B.I., terwijl evenmin zijdens appelland destijds enige poging is ondernomen om b.v. bijwege van een kort geding bij de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak de hem bekende voorgenomen executoriale verkoop van „zijn” schip wegens belastingschuld van de Nederlandse Oost Binnenvaart N.V. in liquidatie te voorkomen, waaruit door Ons de conclusie wordt getrokken, dat appelland zich destijds heeft neergelegd bij het feit, dat het schip „Nobl M 6” — hetwelk in de scheepsregisters te Groningen, alwaar het geboekt stond, nimmer was overgeschreven ten name van appelland en waarvan de juridische eigendom dientengevolge nimmer was overgegaan op appelland — door het N.B.I. implicite werd beschouwd als te zijn gebleven het eigendom van de Nederlandse Oost Binnenvaart N.V. in liquidatie, alsmede bij het feit, dat het N.B.I. uit dien hoofde zich ertoe heeft bepaald om „de persoonlijke vordering” van appelland „groot ± f 16000,—” in te dienen bij „de beheerder van de Nederlandse Oostreederij”, welke „beheerder” (lees: bestuurder) tevens was de bestuurder van de eigenares van het schip „Nobl M 6”, te weten de Nederlandse Oost Binnenvaart N.V. in liquidatie, van welke eigenares de N.V. Nederlandse Oost Reederij op 30 November 1944 tot liquidatrice was benoemd, gelijk reeds hierboven sub 5 is gereleveerd.

Overwegende, dat Wij dan ook de vraag, of het N.B.I. al dan niet ten onrechte heeft nagelaten om tijdig zorg te dragen voor de overschrijving van voornoemd schip ten name van appelland, wiens vermogen toen nog stond onder beheer van het N.B.I., alsmede de vraag, of het N.B.I., in plaats van die overschrijving te bewerkstelligen, al dan niet terecht heeft volstaan met de indiening van appelland's vordering als hierboven omschreven, onbeantwoord kunnen laten, aangezien de desbetreffende klacht van appelland, voorgebracht bij zijn appelrequest van 9 Juli 1951 op pag. 2 — nog geheel afgezien van het feit, dat appelland in zijn petitum hierover in het geheel niet meer rept en voorts in het midden latende of Wij al dan niet bevoegd zijn om als appellandstantie ex artikel 11, lid 4, E 133 kennis te nemen van deze, zuivere beheersdaden van het N.B.I. betreffende, klacht — in ieder geval ingevolge het bepaalde bij artikel 43, lid 2, E 133 volkomen tardief is voorgebracht;

Overwegende, dat Ons voorts is gebleken:

a. dat appelland zich bij brief van 17 October 1950 heeft gewend tot het Bureau Rotterdam van het N.B.I., welke brief in extenso luidt als volgt:

„Mijne Heren,

Bij dezen bevestig ik het onderhoud, dat ik ten Uwen kantore had op 13 dezer met den heer Meeuwssen.

Ik heb de zaak nog eens overwogen en geloof, dat de gerezen moeilijkheden inderdaad opgelost kunnen worden, indien het Ned. Beheersinstituut aan mij een schip in vollen eigendom zou kunnen overdragen ter vervanging van het thans voor mij verloren gegane schip Nobl M 6. Ik heb gezien dat in het schependepôt te Moordrecht een kanaalschip met ijzeren luiken, groot ± 1200 ton, aanwezig is, welk schip zich voor mijn doeleinden zou kunnen lenen. Wellicht is het voor het N.B.I. mogelijk mij dat schip toe te wijzen voor een nader vast te stellen prijs, zodat daardoor de door mij geleden schade en nog te lijden bedrijfschade enigszins zou worden goedge maakt. Mocht het door mij bedoelde schip om een of andere reden niet leverbaar zijn, dan zou ik genoegen kunnen nemen met een behoorlijke Kempenaar of Motorschip; ook een beschadigd schip is geen bezwaar.

Mogelijk zijn er nog andere schepen voorhanden, zodat ik eventueel een keuze zou kunnen doen.

Indien U op mijn voorstel mocht kunnen ingaan, ontving ik, in verband met mijn plannen tot bouw van een nieuw schip, gaarne spoedig bericht.

Ik verblijf met de meeste hoogachting,

(w.g.) P. SNOEY."

b. dat vervolgens schriftelijk en mondeling is onderhandeld tussen appellant enerzijds en het N.B.I. anderzijds over de mogelijkheid om appellant, die gaarne in de plaats van het voor hem „verloren gegane” schip Nobi M 6 een ander schip wilde kopen, aan een ander schip te helpen bijwege van een deelneming door appellant aan een openbare inschrijving, welke door de Stichting Beheer Rijnschepen onder auspiciën van het N.B.I. zou worden opengesteld voor „gedupeerde schippers”, zijnde het voor de voornoemde Stichting, resp. het N.B.I., tengevolge van de desbetreffende van Regeringswege gegeven richtlijnen niet mogelijk om schepen anders dan bij openbare inschrijving te verkopen en evenmin mogelijk om enig aldus te verkopen schip toe te wijzen aan een aspirant-koper, die niet viel onder de door de Regering bepaalde categorie van „gedupeerde schippers”;

c. dat appellant weliswaar, in Mei 1951 ingeschreven hebbende op het in zijn appelrequest sub I bedoelde motorschip „Kanaalvaart 21”, toebehorende aan de N.V. Nederrijnsche Scheepvaart Maatschappij (een der talrijke onder bestuur der Stichting Beheer Rijnschepen staande scheepvaartmaatschappijen), bleek de hoogste inschrijver te zijn, doch dat tevens is gebleken, dat hij bij zijn inschrijving had bepaald, dat hij de koopsom gedeeltelijk wenste te betalen met de door hem jegens het N.B.I. gepretendeerde — doch door het N.B.I. nimmer erkende — schadeclaim;

d. dat blijkens de door de Stichting Beheer Rijnschepen als verkoper vastgestelde „Voorwaarden voor de Verkoop bij Openbare Inschrijving”, op 22 Mei 1951 te houden van het sleepschip Atlas 7 en negen andere vaartuigen (waaronder de „Kanaalvaart 21”), onder meer is bepaald:

„Art. 6. De verkoper behoudt zich een termijn van een maand voor om over de gunning te beslissen. Gedurende die termijn is ieder der inschrijvers aan zijn bod gehouden. De verkoper behoudt zich het recht voor het aangeboden niet te gunnen of *aan een ander dan de hoogste inschrijver te gunnen* of aan de gunning voorwaarden te verbinden.

Art. 7. De koper is verplicht uiterlijk een maand na de dag der gunning mede te werken tot de levering.

Koper is verplicht bij levering de prijs, waarvoor hij heeft ingeschreven, aan de verkoper te betalen.

Alle kosten op de levering vallende, alsmede 1 % registratierecht, komen voor rekening van koper.”

Overwegende, dat Wij met het N.B.I. van oordeel zijn:

1e. dat het door appellant bij zijn inschrijving gemaakte voorbehoud, dat hij de door hem geboden koopsom gedeeltelijk wenste te betalen met zijn jegens het N.B.I. gepretendeerde schadeclaim in strijd is met de hierboven onderstreepte zinsnede van art. 7 der inschrijvingsvoorwaarden;

2e. dat bovendien een gunning van de „Kanaalvaart 21” aan appellant ingevolge de hierboven bedoelde van Regeringswege gegeven richtlijnen niet mogelijk was, omdat appellant niet kon worden aangemerkt als te behoren tot de categorie van „gedupeerde schippers”, aangezien hij niet voldeed aan de door de Regering gestelde eis van het bezit ener Grootboekinschrijving;

Overwegende derhalve, dat — nog geheel afgezien van het feit, dat krachtens de hierboven onderstreepte zinsnede van het door Ons aangehaalde art. 6 der inschrijvingsvoorwaarden de verkoper gerechtigd was om dit schip „aan een ander dan de hoogste inschrijver te gunnen” — Wij van oordeel zijn, dat het schip „Kanaalvaart 21” terecht niet is gegund aan appellant, maar aan partij Borsje, die zich wél aan de inschrijvingsvoorwaarden had gehouden en wél behoorde tot de bovenbedoelde categorie van „gedupeerde schippers”;

Overwegende, dat Wij hierbij nog willen opmerken, dat appellant zowel in

zijn appelrequest sub I als in zijn appelrequest sub II — waarover hieronder nader — zijn eisen tegenover het N.B.I. steeds baseert op het door hem aan het N.B.I. geweten „verloren gaan” van het schip „Nobi M 6”, doch dat — gelijk door Ons reeds hierboven is overwogen — deze grief tardief is voorgebracht, zodat zij door appellant thans niet meer kan worden gebruikt als fundamentum petendi bij zijn appel tegen de niet-toewijzing aan hem van de „Kanaalvaart 21” (petitum van het request sub I) en evenmin bij zijn beroep tegen de afwijzing van zijn schadeclaim (petitum van het request sub II);

Overwegende, dat op bovenstaande gronden geen der vorderingen, door appellant ingesteld bij zijn *appelrequest sub I*, hem zullen kunnen volgen, wordende hierbij nog door Ons opgemerkt, dat Wij gemeend hebben Ons terzake niet onbevoegd te moeten verklaren, aangezien de terzake door appellant gedane vorderingen in beroep voortspruiten uit een complex van handelingen en besluiten van het N.B.I., welke alle tezamen kunnen worden beschouwd als liquidatiehandelingen in de zin van artikel 11, lid 1, sub c, E 133 en als zodanig aan Onze rechtsmacht onderworpen ex artikel 11, lid 4, E 133;

Overwegende ten aanzien van de schadeclaim, door appellant tegen het N.B.I. ingesteld bij zijn *appelrequest sub II*:

dat ook deze vordering door Ons wordt beschouwd als een sequel van het hierboven bedoelde — door Ons als een serie liquidatiehandelingen beschouwde — complex van handelingen en besluiten van het N.B.I. en Wij op die grond Ons ook te dezer zake rone materiae niet onbevoegd achten;

dat Wij echter niet kunnen ontvangen een beroep van een afwijzende beslissing op een verzoek om schadeloosstelling, indien deze schadeloosstelling van het N.B.I. werd verzocht ter vergoeding van nadeel, voortgesproten uit een liquidatiehandeling van het N.B.I., van welke aangevochten handeling verzuimd werd tijdig beroep in te stellen;

dat immers op deze wijze met voorbijgaan van de regeling voor het appel, neergelegd in het Besluit Vijandelijk Vermogen, aan Onze beoordeling alsnog zou worden onderworpen een wegens het verstrijken van de termijn niet meer appellabele beslissing van het N.B.I.;

dat Wij overigens van oordeel zijn, dat de onderhavige vordering elke grond mist, al ware het slechts omdat zij in al hare onderdelen is gebaseerd op dezelfde klachten, welke door appellant in zijn *appelrequest sub I* zijn voorgebracht en door Ons reeds hierboven zijn afgewezen;

Overwegende tenslotte, dat appellant als de in het ongelijk gestelde partij behoort te worden verwezen in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Wijzen af alle vorderingen, door appellant ingesteld bij zijn *appelrequest* van 9 Juli 1951;

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijn vordering, ingesteld bij zijn *appelrequest* van 4 October 1951;

Veroordelen appellant in alle proceskosten, tot de uitspraak van dit vonnis door ons begroot: aan de zijde van het N.B.I. op f 125,—; aan de zijde van partij Borsje op f 50,—.

Aldus, etc.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Bureau van het N.B.I. te Amsterdam.

Dit bureau is op 15 April 1952 verplaatst van Prins Hendrikkade 33 naar Droogbak 1a (Rijksadministratiegebouw), Postbus 361.

Het telefoonnummer blijft ongewijzigd 62255.

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t m 7, 9 t m 13, 16 t m 18, VI nos. 3, 6, 8, 11, 14, 15 en 18).

In de Nederlandse Staatscourant van 8 April 1952, no. 70, is afgekondigd de lijst 128 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermögensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen mede, dat de lijst no. 131 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47—55 ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 10 April 1952, No. 72).

Wijziging van het tarief van kosten voor de bemoeiingen van de Raad voor het Rechtsherstel (het Nederlandse Beheersinstituut) in zake voorzieningen voor vermogens van afwezigen.

De Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel heeft in haar vergadering van 15 Februari 1952 besloten in het tarief van kosten voor de bemoeiingen van de Raad voor het Rechtsherstel (Het Nederlandse Beheersinstituut) in zake voorzieningen voor vermogens van afwezigen, zoals dit is vastgesteld door genoemde afdeling in haar vergadering van 26 Februari 1951 en is bekendgemaakt in de Nederlandse Staatscourant van 23 Juli 1951, no. 140, de navolgende wijziging aan te brengen:

Met terugwerkende kracht van de datum van de benoeming van een bewindvoerder af tot 1 Januari 1951 bedraagt de grondheffing:

Grootte van het vermogen:	Grondheffing per jaar:
f 0,— tot f 500,—	f 2,50
f 500,— of meer, doch minder dan f 100.000,—	½ %

Voor vermogens van f 100.000,— of hoger blijft het tarief ongewijzigd. Het nieuwe tarief is door de Minister van Justitie goedgekeurd bij missive van 2 April 1952, 6e Afdeling, no. 2319.
's-Gravenhage, 10 April 1952.

De Plaatsvervangend Voorzitter van de Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel,
J. C. BRONGERS.

(Ned. Stcrt. 16 April 1952, Nr. 74).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

BESLUIT Da 6749 d.d. 5 MAART 1952.

Verzoek tot herstel van een hypothecaire inschrijving afgewezen, daar de debiteur betaald heeft na opeising door Everout.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoekschrift van Charles Philip Kooperberg, te Overveen, handelende in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over de nalatenschap van wijlen Abraham Kalf, tot herstel van de hypothecaire inschrijving ten behoeve van genoemde Abraham Kalf en ten laste van Cornelis Philippus van Doorn, te Arnhem, gerust hebbende op het perceel kadastraal bekend Gemeente Arnhem, sectie N no. 2516 tot zekerheid voor de terugbetaling van een schuld ten laste van genoemde C. Ph. van Doorn en ten behoeve van genoemde A. Kalf, oorspronkelijk in hoofdsom groot f 5.000,— rentende 5 % 's jaars per 9 Januari, 9 April, 9 Juli en 9 October gevestigd bij acte van geldlening met hypotheekstelling de dato 9 October 1933 verleden voor Notaris Roes te Arnhem en ingeschreven ten Hypotheekkantore te Arnhem diezelfde dag in deel 710 no. 141;

Gelezen de stukken, waaronder schriftelijke verklaringen van Notaris P. H. Roes te Arnhem, de Niederländische Grundstücksverwaltung, hierna te noemen de N.G.V. en Mevrouw H. B. Kooperberg-Kalf, weduwe van de Heer Charles Philip Kooperberg voornoemd;

In aanmerking nemende, dat uit de stukken blijkt:

1. Bedoelde vordering ten behoeve van Abraham Kalf en ten laste van Cornelis Philippus van Doorn werd door de N.G.V. op 30 December 1942 in beheer genomen;
2. Op 30 April 1943 werd de vordering door het Makelaarskantoor P. Everout te Amsterdam, als lasthebber van de N.G.V. op grond van de Verordening 37/1943 schriftelijk opgeëist tegen 31 Juli 1943;
3. Naar aanleiding van deze opeising werd door C. Ph. van Doorn voornoemd bedoelde schuld, per resto groot f 4.300,— afgelost aan gemeld Makelaarskantoor, waarna de inschrijving ten hypotheekkantore op 19 Augustus 1942 werd doorgehaald;

Overwegende, dat C. Ph. van Doorn voornoemd zijn, naar het gemene recht bestaande, schuld aan een ander dan zijn crediteur, met name aan het Makelaarskantoor P. Everout voornoemd, als lasthebber van de N.G.V. heeft betaald ingevolge een toen door de bezettingsverordening 154/1941 aan hem opgelegde verplichting;

dat mitsdien ten deze van toepassing is artikel 33, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (K.B. E 100), zodat van Doorn voornoemd door deze betaling bevrijd werd van zijn schuld aan Abraham Kalf voornoemd;

O. dat uit de overgelegde stukken niet is gebleken, dat er bijzondere redenen hebben bestaan, waarom van Doorn de betaling had moeten weigeren, zodat artikel 33, lid 3, van het Besluit E 100 ten deze niet van toepassing is;

O. dat tengevolge van de bevrijdende betaling van de schuld er geen aanleiding bestaat de hypothecaire inschrijving, welke tot zekerheid voor de betaling van gemelde schuld strekte, te doen herleven.

BESLUIT:

1. Het verzoek tot herstel der hypothecaire inschrijving ten behoeve van wijlen Abraham Kalf en ten laste van Cornelis Philippus van Doorn gerust

hebbende op het perceel kadastraal bekend Gemeente Arnhem, Sectie N no. 2516, wordt afgewezen;

2. De doorhaling d.d. 19 Augustus 1943 van bedoelde inschrijving genomen ten Hypotheekkantore te Arnhem op 9 October 1933 in deel 710 no. 141 wordt bekrachtigd;
3. De vordering op de N.G.V. tot uitbetaling van de namens haar door het Makelaarskantoor P. Everout te Amsterdam geïnde aflossing en rente ad f 4.308,78 blijft het eigendom van de gezamenlijke erfgenamen van wijlen Abraham Kalf;
4. De kosten enz.
Aldus gedaan enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52/193

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 27 Juli 1951. (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).

Het ten processe bedoelde effect is in de periode Januari tot September 1945 aan geïntimeerde ontstolen uit diens depot bij de Kasvereniging.

Appellant heeft het effect buiten de beurs gekocht zonder deugdelijk onderzoek naar de herkomst. Het feit, dat de ontvreemding geen verband houdt met de bezettingsomstandigheden is irrelevant.

Beslissing van de Afd. Effectenregistratie bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 27 December 1949 bij voormelde Afdeling ingekomen verzoekschrift (nader aangevuld bij verzoekschrift d.d. 31 December 1949), waarbij H. Booy, wonende te Bussum beroep instelt tegen een op 17 November 1949 door de Afdeling Effectenregistratie tussen hem en de *Wodan Handel-Maatschappij N.V.*, gevestigd te Rotterdam, gegeven beschikking, waarbij laatstgenoemde werd hersteld in de eigendom van een à f 1.000.— Ned. Scheepvaartunie no. 35631;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde (gemachtigde Mr. R. Heeg);

Gehoord partijen;

Gezien de overige stukken;

Overwegende dat appellant als grief tegen de beroepen beschikking aanvoert, dat daarbij is voorbijgezien dat hij het effect te goeder trouw verkregen heeft;

Overwegende dat door de overgelegde stukken voldoende aannemelijk is gemaakt, dat geïntimeerde tijdens de bezetting het effect in regelmatig beursverkeer heeft verkregen en vervolgens het bezit daarvan heeft verloren, doordat in de periode Januari—September 1945 een bankbediende bij de Kasvereniging N.V. het uit geïntimeerdes depot heeft gestolen;

Overwegende dat geïntimeerde aldus het bezit van het effect heeft verloren anders dan op rechtmatige wijze, waaraan niet afdoet of de ontvreemding verband houdt met bezettingsomstandigheden noch of geïntimeerde terzake der ontvreemding een vordering tegen de dief en/of anderen heeft;

Overwegende dat appellant volgens zijn beweren het effect buiten de beurs om gekocht heeft van zijn hospes gedurende de maaltijd tegen een prijs dien hij zich niet herinnert en ten aanzien van de herkomst van het stuk enkel is afgegaan op diens mededeling dat de herkomst solide was;

Overwegende dat zulks niet voldoende is om bij appellant goede trouw in de zin van artikel 32 K.B. E 100 aan te nemen;

Overwegende dat derhalve de grief faalt;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beroepen beslissing;

Veroordeelt appellant in de kosten van het hoger beroep aan de zijde van geïntimeerde tot heden begroot op f 200,—.

No. 52/194

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 21 Juli 1951. (Mrs. Verdam, de Flines en van Nieuwkuyk).

De beslissing a quo is gebaseerd op een onjuiste verwervingsverklaring i.v.w. de motivering de beslissing niet kan dragen.

Beslissing vernietigd en de zaak teruggewezen naar de Afd. Effectenregistratie. Geïntimeerde veroordeeld in de kosten, daar de procedure is veroorzaakt door de overlegging van een foutieve verwervingsverklaring.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 11 Juli 1950 bij voormelde Afdeling ingekomen verzoek-

schrift (nader aangevuld bij verzoekschrift d.d. 25 Juli 1950) waarbij Mevrouw *Leonie Sussmann*, weduwe van *Th. C. Dentz*, wonende te Amsterdam (gemachtigde *Mr. H. G. Stibbe*), beroep instelt tegen een op 1 November 1948 door de Afdeling Effectenregistratie tussen haar en *S. Julius*, wonende te Groningen gegeven beschikking, waarbij laatstgenoemde werd erkend als eigenaar van een *à f* 1.000,— cert. aandeel Ned. Handelmaatschappij no. 11424;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde (gemachtigde *Mr. J. de Vries-Brauns*);

Gehoord partijen;

Gezien de overige stukken;

Overwegende dat het beroep is ingesteld niet binnen de in lid 2 van artikel 68 K.B. E 100 bepaalde termijn, doch de Raad deze overschrijding van de termijn in de gegeven omstandigheden geen beletsel acht voor ontvankelijk-verklaring van het hoger beroep, nu blijkens het schrijven van de Afdeling Effectenregistratie aan appellante d.d. 30 Juni 1950 haar gebleken is, dat de verwervingsverklaring, waarop de beslissing gegrond was, onjuist is ingevuld en zij tegen ontvankelijkverklaring van het beroep niettegenstaande overschrijding van de termijn geen bezwaar heeft;

Overwegende dat appellante als grief heeft aangevoerd, dat de Afdeling Effectenregistratie haar beslissing heeft gebaseerd op een later onjuist gebleken verwervingsverklaring en ten onrechte aangenomen heeft, dat geïntimeerde het effect in regelmatig beursverkeer heeft verkregen;

Overwegende dat tussen partijen vaststaat, dat appellante op 9 Mei 1940 eigenaresse was van het effect en dat zij tijdens de bezetting door inlevering bij L.V.V.S. het bezit daarvan anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende dat volgens de aan de Afdeling Effectenregistratie overgelegde verwervingsverklaring van de Ned. Handelmaatschappij agentschap Groningen (welke aan de beroepen beslissing ten grondslag is gelegd) geïntimeerde door haar bemiddeling het effect heeft verkregen door aankoop ter beurze op 11 Juli 1944;

Overwegende dat blijkens voormeld schrijven d.d. 30 Juni 1950 der Afde-

ling Effectenregistratie voormeld agentschap de inhoud dezer verwervingsverklaring heeft herroepen, daar het effect blijkens de aankoopnota is gekocht door *J. Oosterhuis q.q.*;

Overwegende dat volgens dit schrijven het couponblad is ingeleverd bij de Ned. Handelmaatschappij ten name van geïntimeerde, terwijl de mantel berust bij den Heer *A. Oosterhuis te Zeist*;

Overwegende dat volgens geïntimeerde het effect voor zijn rekening en te zijnen name is aangekocht door *A. Oosterhuis* (destijds wonende te Groningen, thans wonende te Zeist) en op de aankoopnota diens voornaam abusievelijk met *J.* is aangeduid; het effect derhalve in regelmatig beursverkeer is verkregen en hem toebehoort, waaraan niet afdoet dat *A. Oosterhuis* hem de eigendom betwist;

Overwegende dat in elk geval de destijds afgegeven verwervingsverklaring onjuist is en derhalve — nu daarop de beroepen beschikking berust — de motivering de beslissing niet kan dragen, en in zoverre de grief gegrond is;

Overwegende dat vervolgens de vraag rijst of geïntimeerde door *A. Oosterhuis* als zijn lasthebber het effect in regelmatig beursverkeer verkregen heeft, en of de eigendom toekomt aan appellante dan wel aan geïntimeerde, dan wel aan *A. Oosterhuis*, die blijkbaar eigendoms-rechten pretendeert;

Overwegende dat de Raad het gewenst acht deze zaak terug te wijzen naar de Afdeling Effectenregistratie, waarbij de Raad het aan *Oosterhuis* overlaat, of en zo ja welke maatregelen hij alsdan ter verdediging van zijn rechten wil nemen;

Overwegende dat derhalve voor het overige de grief geen behandeling behoeft;

Overwegende dat geïntimeerde nog verzocht heeft de Nederlandse Handelmaatschappij in vrijwaring te roepen, doch de Raad in deze stand van het geding hiertoe geen termen aanwezig acht;

Overwegende dat het bovenoverwogene leidt tot de volgende beslissing, waarbij ten aanzien der kosten in hoger beroep de Raad in aanmerking neemt dat dit appel te wijten is aan geïntimeerde, immers aan de omstandigheid dat van zijntwege een foutieve verwervingsverklaring is overgelegd;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beroepen beschikking;

Wijst de zaak ter verdere behandeling terug naar de Afdeling Effectenregistratie;

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het hoger beroep, aan de zijde van appellante tot heden begroot op tweehonderd gulden (f 200,—).

No. 52/195

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 16 Juli 1951. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuwkuyk).

Een effect is in het tijdvak Maart/Mei 1945 voor de rechtsvoorganger van appellanten verloren gegaan tengevolge van de vernietiging van de kluisinrichting van de Rotterdamsche Bank te Tiel. Erflater had in November 1944 aan zijn broer te Zeist mededeling gedaan van zijn effecten, opgeborgen in zijn safe te Tiel, op welke lijst het litigieuze effect voorkwam.

Mededelingen van geïntimeerde niet aannemelijk geacht en geïntimeerde is in gebreke gebleven aannemelijk te maken, dat hij het effect te goeder trouw en onder bezwarende titel heeft verkregen.

Beslissing waarvan beroep vernietigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 54, 68.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 24-8-'50 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van J. C. Verhoeff, notaris te Utrecht, handelende voor en namens de erfgenamen van wijlen *H. A. van Beuningen*, overleden te Kerk-Avezaath op 6-1-'49, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 22-11-'49, C. no. 323463, waarbij aan *F. C. G. van Baerle*, wonende te 's-Gravenhage (verder te noemen: geïntimeerde), erkenning is verleend in de eigendom van de door hem met formulier OA no. 13858/497663/384640 aangemelde effecten;
- b. een authentiek afschrift van de beslissing, waarvan beroep;

Gehoord P. M. F. Verhoeff, candidaat-notaris, wonende te Den Dolder, namens appellanten ter zitting van de Raad op 16-4-'51 alwaar geïntimeerde niet is verschenen;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat de Afdeling Effectenregistratie blijkens haar brief d.d. 24-7-'50, Gesch. Doss. 8442/5-B. 821, gericht aan de Rotterdamsche Bank, kantoor Tiel, heeft ingestemd met ontvankelijke verklaring van het beroep door de Raad, ondanks overschrijding van de bij artikel 68, lid 2, van K.B. E 100 gestelde termijn, en de Raad termen vindt om het beroep ontvankelijk te verklaren, indien bij het instellen daarvan de bedoelde termijn mocht zijn overschreden;

Overwegende dat blijkens overgelegd certificaat van erfrecht d.d. 7-4-'51 de erfgenamen van wijlen *H. A. van Beuningen* (verder te noemen: de erflater) zijn diens kinderen *H. A. van Beuningen*, wonende te Kapellenbosch, en *I. A. F. van Beuningen*, echtgenote van *P. M. F. Verhoeff* voornoemd;

Overwegende dat blijkens inlichtingen, door de Afdeling Effectenregistratie aan de Raad verstrekt, de beslissing, waarvan beroep, betrekking heeft op f 1/1000 3½ % obl. Mij. Hypotheekair Crediet, Afd. I. Serie MM no. 22969, en dit effect ten behoeve van appellanten is geopponcerd met formulier 5 no. 16856;

Overwegende dat, waar deze oppositie bij de bestreden beslissing niet in aanmerking is genomen, die beslissing niet kan worden gehandhaafd, nu appellanten daarvan in beroep zijn gekomen;

Overwegende dat de Rotterdamsche Bank, kantoor Tiel, bij hare overgelegde brieven ddis. 1-6-'49, 9-4-'51 en 19-4-'51 heeft verklaard, dat de litigieuze obligatie door de erflater op 11-7-'42 uit conversie is verkregen;

dat dit stuk tijdens de oorlogshandelingen in het tijdvak Maart/Mei 1945 voor de erflater verloren is gegaan tengevolge van vernietiging van haar gebouw en kluisinrichting te Tiel, welke door S.S.-soldaten zijn opgeblazen;

dat de inhoud der safeloketten, voorzover niet vernietigd of onder het puin bedolven, is gestolen;

dat de erflater huurder was van een safeloket in die kluisinrichting;

dat uit de in de puinhopen terugge-

vonden restanten van effecten onomstotelijk is komen vast te staan dat de erflater zijn effecten in dat safeloket bewaarde;

dat voor de laatste maal op 20-6-'44 een coupon van de litigieuze obligatie ter verzilvering aan haar is aangeboden;

dat de vervaldata der coupons waren 1 Januari en 1 Juli;

dat zij in overleg met de andere bankinstellingen te Tiel in October/November 1944 de safe-inrichtingen voor het publiek heeft gesloten in verband met het heersende oorlogsgevaar;

Overwegende dat de erflater blijkens een in fotocopie overgelegde brief zijnerzijds aan zijn broer te Zeist, gedagtekend 9-11-'44, aan deze heeft medegedeeld, dat al zijn papieren en andere zaken opgeborgen waren in de safe van het kantoor der Rotterdamsche Bank in het geëvacueerde gedeelte van Tiel, en dat hij met het oog op het gevaar dat een en ander niet meer te voorschijn zou komen, een lijst zond van alle effecten met de nummers;

Overwegende dat deze effectenlijst eveneens in fotocopie is overgelegd en daarop de litigieuze obligatie, met vermelding van no. 22969, voorkomt;

Overwegende dat de Raad van oordeel is dat door een en ander aannemelijk is gemaakt, dat de erflater het litigieuze effect op 11-7-'42 te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen; dat dit stuk in het voormelde safeloket van de erflater was geborgen, toen het gebouw en de kluisinrichting der Rotterdamsche Bank te Tiel werden vernietigd; en dat de erflater dientengevolge het bezit van dat stuk in Maart/Mei 1945 anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

Overwegende dat niet is gebleken dat een der in artikel 54, lid 1, onder c, d en e bedoelde gevallen zich hier voordoet;

Overwegende dat de Amsterdamsche Bank, kantoor 's-Gravenhage, door de Raad om inlichtingen verzocht, heeft medegedeeld, dat geïntimeerde — die in beroep niet is verschenen — volgens zijn mededeling de litigieuze obligatie in 1944 (omstreeks December) buiten de beurs om heeft gekocht, terwijl bij die inlichting niet is geantwoord op de door de Raad gestelde vraag, van wie geïntimeerde het stuk heeft verkregen;

Overwegende dat daarbij voorts door

de Amsterdamsche Bank is medegedeeld, dat de litigieuze obligatie op 1-2-'49 aflosbaar is gesteld en dat deze door haar bij de uitgevende instelling is ingeleverd, doch door die instelling nog niet is afgerekend, aangezien het stuk op de zwarte lijst voorkomt;

Overwegende dat geïntimeerde voormelde mededeling aan de Amsterdamsche Bank, dat hij de litigieuze obligatie in 1944 (omstreeks December) heeft verkregen, niet aannemelijk is, nu de Raad aanneemt dat dit stuk zich nog enige maanden later in het safeloket van de erflater te Tiel heeft bevonden, terwijl geïntimeerde ook overigens niet aannemelijk heeft gemaakt dat hij het stuk te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen;

Overwegende dat derhalve aan geïntimeerde geen erkenning als eigenaar kan worden verleend en appellanten in de eigendom van het litigieuze effect behoren te worden hersteld, met dien verstande dat, nu geïntimeerde tengevolge van de losbaarstelling van het stuk, waartegenover geen uitgifte van nieuwe obligaties van dezelfde soort heeft plaats gehad, en de inlevering daarvan bij de uitgevende instelling, in de onmogelijkheid verkeert om dit stuk aan appellanten af te geven dan wel hun een ander gelijksoortig en gelijkwaardig effect te leveren, geïntimeerde verplicht is aan appellanten een schadevergoeding te betalen ten bedrage van de waarde van het losbaar gestelde doch nog niet afgerekende effect ad f 1.000,—, terwijl ter verzekering van de nakoming dier verplichting de aanspraak op het lossingsbedrag aan appellanten behoren te worden toegerekend;

Overwegende dat voorts aan appellanten toekomt de couponrente van het litigieuze effect van 1-7-'44 tot 1-2-'49 ten bedrage van f 160,42;

Overwegende dat geïntimeerde, als de in het ongelijk gestelde partij, in de kosten van het geding in beroep behoort te worden verwezen;

RECHTDOENDE:

- I. Verklaart het beroep ontvankelijk;
- II. Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;
- III. Verleent aan appellanten herstel in de eigendom van f 1/1000 3½ % obl. Mij. Hypotheekair Crediet, Afd. I Serie MM, no. 22969;

- IV. Verstaat dat op appellanten overgaan de aanspraken op het uit hoofde van de aflossing van dat effect verschuldigde bedrag, zomede de aanspraken op de couponrente van dat effect vanaf 1 Juli 1944, voorzover de daarop betrekking hebbende coupons nog niet zijn verzilverd, dan wel zijn verzilverd door het inleveringskantoor, dat bij de aanmelding zijn bemiddeling verleende;
- V. Veroordeelt geïntimeerde om aan appellanten te betalen de bedragen van f 1.000.— en f 160,42, indien en voorzover die bedragen niet ingevolgt het bepaalde onder IV aan appellanten worden voldaan;
- VI. Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van appellanten gevallen, tot heden begroot op f 150.—.

No. 52/196

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE,
3 Oct. 1951. (Mrs. Scholten, van Walsem en Buddingh de Voogt).

Het N.B.I. heeft, beherende het vermogen van appellant, de bedragen, door appellant als commissaris van de „Centrale” genoten, aan de „Centrale” terugbetaald.

Vordering van appellant tot veroordeling van de Centrale, hem dit bedrag te restitueren, behoeft niet in behandeling te komen i.v.m. de verwerping van zijn beroep tegen de handeling van het N.B.I., deze betaling betreffende.

Bij toewijzing van appellants vordering zou deze verrijkt blijven met een bedrag, dat in zijn vermogen is gekomen door het aanvaarden ener benoeming als medewerker van de toenmalige vijand.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
Art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de expeditie van een vonnis, door de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in het geding tussen Mr. W. F. A. de Kock van Leeuwen, wonende te Heemstede, en anderzijds het Nederlandse Beheersinstituut en de Naamloze Vennootschap „De Centrale

Arbeiders-Verzekerings- en Deposito-bank”, beiden gevestigd te 's-Gravenhage, op 15 December 1949 geweest, waarbij de onderhavige zaak werd verwezen naar de Afdeling Rechtspraak van de Raad;

Gezien de processtukken, gericht aan de Voorzitter van de Raad, op welke, op eenparig verzoek der partijen, ten deze recht zal worden gedaan;

Gezien voorts het aan de Afdeling Rechtspraak gericht, op 1 Maart 1950 ontvangen, antwoord van de Naamloze Vennootschap „De Centrale Arbeiders-verzekerings- en Depositobank”, hierna te noemen „de Centrale”;

Gehoord partijen bij monde van hare gemachtigden, voor requestrant Mr. P. C. Kolff, advocaat en procureur te Amsterdam, en voor gerequesteerden respectievelijk Mr. H. M. Smits, werkzaam bij de Afdeling Procedures van het Nederlandse Beheersinstituut en Mr. S. von Oven, advocaat en procureur te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat requestrants vermogen tot 31 Januari 1949 is beheerd door het Nederlandse Beheersinstituut, hierna te noemen het Beheersinstituut, en dat dit Instituut op 15 November 1946 ten laste van requestrants vermogen aan de Centrale heeft betaald een bedrag van f 3.271,54, zijnde het totaal der bedragen door requestrant in de jaren 1942 en 1943 genoten als commissaris van de Centrale;

Overwegende, dat requestrant vordert, dat voormelde betaling worde nietig verklaart, met bepaling, dat de Centrale het bedrag dier betaling aan hem zal hebben terug te betalen en het Beheersinstituut die terugbetaling zal hebben te garanderen, een en ander met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten van deze procedure;

dat deze vordering is te ontleden in een beroep van requestrant tegen de handeling van het Beheersinstituut, bestaande in vorenbedoelde betaling, en een eis tot terugbetaling aan hem door de Centrale van het betaalde bedrag;

Overwegende, ten aanzien van het ingestelde beroep:

dat requestrant heft gesteld: dat hij op 10 November 1942 rechtsgeldig tot Commissaris der Centrale was benoemd, „zodat hij gerechtigd was tot de hem betaalde commissarisbeloningen

en op hem derhalve niet — en mitsdien ook niet op het Beheersinstituut als beheerder van zijn vermogen — de verplichting rustte, het bedrag dier beloningen aan de Centrale terug te betalen;

dat requestrant voorts bij pleidooi heeft betoogd; dat bij de beschikking d.d. 28 September 1945 der Afdeling Voorzieningen voor Rechtspersonen van de Raad weliswaar de wijziging d.d. 18 April 1941 van de Statuten der Centrale, welke mede zijn benoeming tot commissaris mogelijk maakte, is ongedaan gemaakt, maar daarbij niet tevens, als regeling overeenkomstig art. 107, 2de lid, jo. art. 106, 2de lid, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, E 100, zijn nietig verklaard de ten deze ontstane rechtsbetrekkingen tussen hem en de Centrale;

dat mitsdien deze rechtsbetrekkingen zijn in stand gebleven en de daarop gegronde betalingen van commissarisbeloningen onaantastbaar zijn en dat aan het verzoek tot terugbetaling der genoten commissarisbeloningen had moeten zijn voorafgegaan een door de Centrale uitgelokte nietigverklaring van bedoelde rechtsbetrekkingen, welk laatste niet is geschied;

Overwegende, dat bij antwoord en pleidooi het Beheersinstituut heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring, althans verwerping, van het beroep, de Centrale tot onbevoegdverklaring voor de Raad, althans afwijzing van het verzoek, kosten rechtens;

Overwegende, dat requestrant in zijn beroep ontvankelijk is, doch dit moet worden verworpen;

dat immers requestrant op 10 November 1942 benoemd is tot commissaris der Centrale onder vigeur van statuten, zoals deze op 18 April 1941 gewijzigd waren vastgesteld, welke wijziging bij beschikking d.d. 28 September 1945 van de Afdeling Voorzieningen voor Rechtspersonen van de Raad, behoudens een niet ter zake doende uitzondering, is ongedaan gemaakt met terugwerking tot 23 Juli 1941;

dat aan requestrant kan worden toegegeven, dat door het ongedaan maken der statutenwijziging als voormeld, niet ook, te rekenen van de dag der benoeming, zijn benoeming tot commissaris nietig is, doch dit niet wettigt requestrants gevolgtrekking, dat dan ook de commissarisbeloningen ten onrechte

door het Nederlandse Beheersinstituut als beheerder van zijn vermogen aan de Centrale zijn gerestitueerd, zulks hierom niet, wijl requestrant anders zoude verrijkt blijven met een bedrag, dat in zijn vermogen is gekomen door het aanvaarden van een benoeming en het vervullen van een taak, welke hij alleen als medewerker van de toenmalige vijand heeft kunnen aanvaarden en vervullen;

dat het beroep mitsdien dient te worden verworpen;

Overwegende ten aanzien van requestrants eis tegen de Centrale;

dat deze vordering, daargelaten of de Raad te dier zake bevoegd zou zijn, niet in behandeling behoeft te komen, nu het voormelde beroep zal worden verworpen;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep van requestrant tegen de door het Beheersinstituut op 15 November 1946 ten laste van zijn vermogen aan de Centrale gedane betaling van f 3.271,54 ter zake van door requestrant genoten bedragen als commissarisbeloningen;

Vooroordeelt requestrant in de kosten van het geding aan de zijde van het Beheersinstituut en de Centrale gevallen, tot heden voor elk hunner groot op f 100,—.

No. 52/197

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 3
Sept. 1951. (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Dijksterhuis en Baron van Haersolte).

De appeltermijn van 30 dagen ging voor appellant in op de dag van dagtekening van het aangetekende schrijven, waarbij aan appellant van de beslissing is kennis gegeven. De aanvangsdatum van art. 68, 2e lid sub a E 100 houdt verband met het bepaalde in art. 49, 4e lid en art. 64 E 100. De Afd. Effectenregistratie heeft geen termen aanwezig geacht van zijn instemming, zoals bedoeld in art. 63 sub 4 E 100, te doen blijken.

Appellant in zijn hoger beroep niet ontvankelijk verklaard. Ten overvloede beslist, dat het verzoek niet voor toewijzing vatbaar is, aangezien appellant de aanmelding der effecten welbewust

achterwege heeft gelaten uit vrees voor ontdekking van belastingfraude.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 30 Maart 1951 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van X., koopman, wonend te Rotterdam, gemachtigde Mr. Martin Levie, advocaat en procureur aldaar, houdend hoger beroep van een beslissing van de *Afdeling Effectenregistratie* van de Raad voor het Rechtsherstel — verder te noemen Afd. E.R. — waarbij is afgewezen een op 10 Februari 1949 door J. Melhado te Rotterdam namens requestrant ingediende „aanvraag tot na-aanmelding” van een aantal effecten, gespecificeerd vermeld in de beschikking waarvan beroep;

Gelet op het behandelde ter terechtzitting van 18 Juni 1951;

Overwegende dat voormelde beschikking is gedateerd 16 Februari 1951 en bij aangetekend schrijven van dien datum aan J. Melhado als gemachtigde van requestrant een afschrift daarvan is toegezonden.

dat requestrant in zijn inleidend verzoekschrift erkent de in artikel 68 E 100 in het tweede lid sub b voorgescreven appeltermijn van dertig dagen te hebben overschreden, aanvoerend dat hij abusievelijk meende een appeltermijn te hebben van twee maanden, doch bij aanvullend verzoekschrift van 18 Mei 1951 dit standpunt herziet en aanvoert, dat de beslissing waarvan beroept behoort tot die, welke zijn vermeld in artikel 68 tweede lid sub a E 100, terwijl de daar bedoelde bekendmaking in de Ned. Stert. nog niet heeft plaats gehad, hebbende requestrant dit standpunt bij de mondelinge behandeling nog nader uitgewerkt;

Overwegende hieromtrent, dat het dictum der aangevallen beslissing luidt als volgt:

I. Wijst het verzoek tot na-aanmelding met betrekking tot de litigieuze effecten af;

II. Bepaalt, dat de litigieuze effecten als niet-aangemelde effecten worden geregistreerd;

III. Bepaalt, dat de heer J. Melhado te Rotterdam (Inleveringskantoor) genoemde effecten binnen een maand na de dagtekening van deze beslissing moet inleveren bij het secretariaat der

Afd. Effectenregistratie, Keizersgracht 105 te Amsterdam;

Overwegende dat, daargelaten of het nodig en gewenst was de beslissing sub II in de aangevallen beschikking op te nemen, het in ieder geval deze beslissing is, waartegen het hoger beroep is gericht, doch die sub I, waarbij het verzoek tot na-aanmelding is afgewezen;

dat de appeltermijn van 30 dagen, voorzover appellant aangaat, dus inging op de dag van dagtekening van het aangetekende schrijven, waarbij hem van de aangevallen beslissing is kennis gegeven, terwijl de aanvangsdatum bedoeld in artikel 68 tweede lid sub a verband houdend met het bepaalde in artikel 49 vierde lid en artikel 64 bestemd is voor hen, die buiten proces eerst door de publicatie in de Staatscourant kennis krijgen van de beslissing, dat een effect als niet-aangemeld effect wordt geregistreerd;

Overwegende dat slechts met instemming van de Afdeling E.R. de Afdeling Rechtspraak een te laat ingesteld hoger beroep ontvankelijk kan verklaren, doch de Afd. E.R. bij schrijven van 16 April 1951 heeft doen weten *geen* termen aanwezig te achten om van haar instemming als bedoeld in artikel 68, vierde lid te doen blijken;

dat mitsdien appellant in zijn hoger beroep niet-ontvankelijk moet worden verklaard;

Overwegende dat, waar met de aangevallen beslissing een groot financieel belang voor appellant gemeoid is, de Raad ten overvloede wil opmerken, dat de Afdeling E.R. volkomen terecht heeft afgewezen het ingevolge artikel 81 E 100 door appellant gedaan verzoek om alsnog erkenning als eigenaar der litigieuze effecten te verkrijgen;

dat toch een dergelijk verzoek alleen dan voor toewijzing vatbaar is, indien de verzoeker „door omstandigheden *van zijn wil onafhankelijk* bij de registratie redelijkerwijze niet is kunnen opkomen”, en een dergelijk geval zich in casu beslist niet voordeed, nu appellant de litigieuze effecten welbewust niet heeft aangemeld en niet heeft willen aanmelden om te voorkomen, dat een uitgebreide belastingfraude aan het licht zou worden gebracht;

RECHTDOENDE:

Verklaart appellant niet ontvankelijk in zijn hoger beroep.

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 3**
Sept. 1951. (Mrs. Verdam, Tabingh
Suermondt en van Nieuwkuyk).

Verzoek tot na-aanmelding van effecten krachtens art. 81 K.B. E. 100 is slechts voor inwilliging vatbaar, indien verzoeker door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk, bij de registratie redelijkerwijze niet is kunnen opkomen.

Appellant heeft eerst na-aanmelding aangevraagd, nadat hem een ontvindingverklaring was gegeven en had niet voldaan aan de verplichting tot aangifte van zijn vermogen ex art. 5 E. 133.

Beslissing van de Afd. Effectenregistratie, waarbij de na-aanmelding was afgewezen, bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 81, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 10 November 1950 bij voormelde Afdeling ingekomen verzoekschrift van *Konrad E. Bodewig*, wonende te 's-Gravenhage (gemachtigde *Mr. J. M. Barents te 's-Gravenhage*), waarbij deze in beroep komt van een door de Afdeling Effectenregistratie dd. 10 October 1950 gegeven beschikking („Rechtsherstel” 5e jrg. pag 566), bij welke beschikking werd afgewezen zijn verzoek tot na-aanmelding van de in die beschikking vermelde effecten;

Gehoord appellant vertegenwoordigd door zijn echtgenote;

Gezien de stukken;

Overwegende dat de litigieuze effecten niet binnen de daartoe gestelde termijn door appellant zijn aangemeld, doch hij daarna een verzoek tot na-aanmelding heeft ingediend, hetwelk bij de beroepen beschikking is afgewezen;

Overwegende dat krachtens artikel 81 K.B. E 100 zulk een verzoek slechts voor inwilliging vatbaar is, indien appellant door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk bij de registratie redelijkerwijze niet is kunnen opkomen;

Overwegend dat appellant de gevallen vermeld in artikel 68 lid 5 K.B. E 100 aanwezig achtende als grief tegen

de beroepen beschikking opwerpt, dat de Afdeling de in artikel 81 K.B. E 100 vermelde omstandigheden ten onrechte niet aanwezig heeft geacht;

Overwegende dat ter toelichting daarvan appellant in zijn request nader aangevuld, door zijn schrijven van 5 Maart 1951 zakelijk aanvoert:

a. dat hij reeds voor 1940 en tijdens de bezetting in Nederland woonde en wegens zijn anti-nationaal-Socialistische gezindheid door de bezettende macht werd vervolgd;

b. dat tijdens de bezetting zijn echtgenote bij zijn afwezigheid de litigieuze effecten met andere papieren verborgen heeft in een koffer op de zolder van zijn woning tussen andere niet gebruikte voorwerpen;

c. dat hij in 1942 een deel van zijn aandelenbezit heeft verkocht doch de litigieuze effecten op voormelde plaats zijn verborgen gebleven;

d. dat hij in verband met de bijzondere omstandigheden waarin hij na de bezetting verkeerde vergeten was dat de litigieuze effecten verborgen waren en in de mening verkeerde dat ze verkocht waren;

e. dat hij in verband met een schrijven van de Provinciale Hypotheekbank omtrent een aandeel in die Bank is gaan zoeken naar dat effect en toen op zolder niet dat aandeel, doch de litigieuze effecten vond;

f. dat hij toen met die effecten naar een bank is gegaan, om ze te doen verkopen doch toen tot zijn ontsteltenis vernam van de wettelijke voorschriften betreffende effectenregistratie, van welke voorschriften hij tot op dat ogenblik geheel onkundig was;

g. dat daarop de Bank na-aanmelding heeft verzocht;

Overwegende dat het door appellant aangevoerde hem niet baat en de Raad met de Afdeling Effectenregistratie hier de in artikel 81 K.B. E 100 bedoelde omstandigheden niet aanwezig acht;

Overwegende dat de Raad hierbij in aanmerking neemt:

a. dat het hier niet betreft enkele effecten doch niet minder dan 90 (op enkele uitzonderingen na Amerikaanse) effecten, die gezamenlijk een belangrijk kapitaal vertegenwoordigen;

b. dat appellant vijandelijk onderdaan was in de zin van artikel 3 K.B.

E 133 en bij beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 11 April 1949 is ontvrijd;

c. dat het verzoek tot ná-aanmelding eerst is gedaan nadat appelland was ontvrijd en hij gedurende de aan 11 April 1949 voorafgaande periode niet heeft voldaan aan zijn plicht om krachtens artikel 5 K.B. E 133 deze effecten als zijn vermogen aan te geven, niet-tegenstaande hij — gelijk bij de mondelinge behandeling is komen vast te staan — met het bestaan er van bekend was vóór de ontvrijding;

Overwegende dat derhalve de grief faalt;

Overwegende dat tenslotte de Staat der Nederlanden verzocht heeft als partij in het geding te worden toegelaten, doch de Raad geen termen aanwezig acht voor inwilliging van dit verzoek, reeds hierom niet omdat de verzochte interventie kennelijk strekt tot bestrijding van het appel en dit — gelijk hierboven is overwogen — afgewezen wordt;

RECHTDOENDE:

Wijst het door de Staat der Nederlanden gedaan verzoek tot interventie af;

Bekrachtigt de beroepen beslissing.

No. 52/199

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
10 November 1951. (Mrs. Verveen, Van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Appellanten kunnen slechts opkomen in de boedel van Bauer Nachlass Verwaltung (B.N.V.) voor datgene, waarmee de boedel werkelijk is gebaat. De B.N.V. berust op de verordening 26/1940 voorkomende op lijst B van art. 17 van het Besluit E 93 en staat dus niet op één lijn met de boedel Lippmann Rosenthal & Co, Sarphatistraat (L.V.V.S.). Het bij de wet van 15 Januari 1948 (Stbl. I 21) gewijzigd art. 59 E 100 schept een speciale regeling, en is niet van toepassing op de liquidatie van B.N.V. De vraag of Bauer de ontvangen markbedragen had behoren in te wisselen in guldens, moet ontkennend worden beantwoord. Erflater van verzoekers was geen ingezetene en

Bauer was daardoor gebonden aan de beperkende bepalingen van de Deviezenbekendmaking van 2 October 1943 (no. 126).

Vorderingen van verzoekers afgewezen, met bekrachtiging van de beschikking van het N.B.I.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien het verzoekschrift van:

1a. Mevrouw E. G. Andricse-van den Bergh.

1b. A. A. Andriesse, tot bijstand en machtiging van zijn voornoemde echtgenote, beiden wonende te Scarsdale N.Y. (U.S.A.),

2. Prof. Mr. Dr. Q. van den Bergh, wonende te Amsterdam,

3. S. J. van den Bergh, wonende te Wassenaar,

in hunne gezamenlijke kwaliteit van erfgenamen van hun vader S. van den Bergh, te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van hun gemachtigde Mr. R. van den Bergh, advocaat en procureur, waarbij verzoekers op vier hieronder nader te behandelen gronden in beroep komen van een beschikking van het N.B.I. dd. 29 December 1949, inhoudende erkenning van verzoekers als crediteuren in de Mr. O. E. Bauer Nachlassverwaltung tot een bedrag van f 821.668, 41;

Gezien het verzoekschrift van het N.B.I., ingediend door de beheerders van de Mr. O. E. Bauer Nachlassverwaltung (nader korthedshalve te noemen de B.N.V.);

Gehoord partijen ter zitting van de Raad en gelet op hetgeen aldaar namens partijen door derzelver gemachtigden, respectievelijk Mr. R. van den Bergh en Notaris A. M. Vroom is aangevoerd.

Gezien de na de mondelinge behandeling door partijen alsnog in het geding gebrachte stukken,

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat:

a. dat de erflater van verzoekers S. van den Bergh, vóór de oorlog wonende te Wassenaar en nadien te Nice (Fr.), in laatstgenoemde plaats is overleden op 4 Februari 1941;

b. dat ingevolge de bepalingen van de Verordening van de Rijkscommissaris no. 26/1940 de erflater van verzoekers was „vijand” en diens nalatenschap als „vijandelijk vermogen” onder beheer is gesteld van Mr. O. E. Bauer te Amsterdam,

c. dat de beheerders van de B.N.V., die optreden namens het N.B.I., verzoekers hebben erkend als crediteuren in de boedel van de B.N.V. voor een bedrag van f 821.668,41, zijnde de opbrengst van aan wijlen S. van den Bergh toebehoord hebbende, door Mr. Bauer als beheerder van diens nalatenschap verkochte effecten, gelijk die opbrengst voorkomt in de boeken van de B.N.V. op de rekening ten name van verzoekers,

d. dat verzoekers ter gelegenheid van de mondelinge behandeling hebben teruggenomen het aanvankelijk in de eerste plaats aangevoerde bezwaar tegen de afzonderlijke liquidatie van de B.N.V., hun petitum hebben gewijzigd en nader uitgewerkt, waartegen gerequesteerde zich niet heeft verzet en welk gewijzigd petitum aan de Raad is overgelegd en door deze toegelaten;

dat derhalve ter behandeling overblijven drie gronden waarop verzoekers beroep hebben ingesteld tegen de beschikking van het N.B.I. te weten:

1. dat beheerders de opbrengst der verkochte effecten onjuist zouden hebben berekend door daarvoor te nemen de werkelijke opbrengst in stede van daarbij rekening te houden met het bepaalde bij artikel 59 van Besluit E 100, gelijk gewijzigd bij de wet van 15 Januari 1948 (Stbl. I 21).

2. dat ten onrechte verzoekers niet tevens als crediteuren zijn erkend in de boedel van de B.N.V. voor respectievelijk f 10.289,17, f 74.698,62 en f 2.987,23, zijnde die bedragen door Mr. Bauer als beheerder ontvangen wegens aflossingen en couponbetalingen op de respectievelijk in dollars en guldens — en derhalve niet in R.M. — luidende Deutsche effecten Ruhrverband (\$ 40.000) en Stolberger Zink (f 10.000,—).

3. dat de hoegrootheid van het bedrag waarvoor verzoekers uiteindelijk zullen dienen te worden erkend als crediteuren in de boedel van de B.N.V. nog niet zou zijn vast te stellen en zulks deels op grond van de aange-

vallen wijze van berekening onder 1 genoemd en deels op grond dat verzoekers nog geen gelegenheid zouden hebben gehad de administratie van de boedel van hun erflater behoorlijk te controleren.

Overwegende, dat partijen na de mondelinge behandeling, onder overlegging van een aantal producties, hare wederzijdse standpunten nog nader in een aantal schrifturen hebben ontwikkeld en toegelicht, op de inhoud waarvan hieronder zo nodig zal worden teruggekomen en tenslotte uitspraak hebben verzocht.

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat de grond onder de feiten sub 1 weergegeven, waarop verzoekers vernietiging vorderen van de beschikking van het N.B.I. dd. 29 December 1949, inhoudt een beroep op het bij de wet van 15 Januari 1948 (Stbl. I 21) gewijzigd artikel 59 Besluit E 100, en derhalve de strekking heeft de aansprakelijkheid van het N.B.I. — naast die van de L.V.V.S. — te doen vaststellen door de schade voor verzoekers ontstaan uit de inlevering bij en de verkoop door de L.V.V.S. van effecten, geschied door Mr. Bauer als beheerder van de nalatenschap van de erflater van verzoekers;

Overwegende, dat het gewijzigd artikel 59 van Besluit E 100 ten aanzien van effecten inhoudt een speciale regeling, die blijkens de geschiedenis harer tot standkoming bepaaldelijk in het leven is geroepen met het oog op de afwikkeling van de met name door de Regering genoemde boedel van de L.V.V.S. en dergelijke roofinstituten,

Overwegende, dat overigens ook bij de afwikkeling van de boedel van de L.V.V.S. — evenals de benadeelden in andere liquidaties — de beroofden in beginsel slechts gerechtigd zijn tot het bedrag waarmee de boedel werkelijk is gebaat door inlevering van vermogenswaarden of de opbrengst daarvan, doch een afwijking van dat beginsel ten aanzien van effecten in de boedel van de L.V.V.S. zeer wel valt te verklaren uit de aard van die boedel als roofinstituut, welke aard immers ook volgt uit de strekking van de Verordening van de Rijkscommissaris no. 148/V.S. — in het leven geroepen om aan de Joden zonder meer hun bezittingen

te ontnemen — berust, welke verordening dan ook voorkomt op Lijst A, bedoeld in artikel 16 van Besluit E 93,

Overwegende, dat zich ten deze de vraag voordoet of de van het algemeen beginsel afwijkende regeling van het gewijzigd artikel 59 Besluit E 100 ook toepasselijk mag worden verklaard op de afwikkeling van de boedel van de B.N.V.,

Overwegende ten aanzien van deze vraag, dat de B.N.V. berust op de verordening van de Rijkscommissaris no. 26/1940, voorkomende op Lijst B bedoeld in artikel 17 van Besluit E 93, welke verordening maatregelen behelst tegen het nemen waarvan door de bezetter — in tegenstelling tot hetgeen deze met de Verordening no. 148/1941 beoogde — volkenrechtelijk geen bezwaren waren in te brengen,

Overwegende, dat uit het vorenverwogene volgt, dat het instituut van de B.N.V. niet gerangschikt zal mogen worden onder de roofinstituten waartegen zich de afwijkende regeling van het gewijzigd artikel 59 Besluit E 100 richt, en dit medebrengt dat op de boedel van de B.N.V. zonder uitzondering toepasselijk moet worden geacht het beginsel dat men in die boedel als crediteur slechts kan opkomen voor datgene waarmee de boedel werkelijk is gebaat.

Overwegende ten overvloede dat, blijkens de inhoud van de aan Mr. Bauer als Verwalter verstrekte Richtlijnen deze slechts met toestemming van de General-Kommissar für Finanz und Wirtschaft, en derhalve niet zelfstandig, tot verkoop van effecten gerechtigd was, zodat voor de schade voor verzoekers ontstaan uit de verkoop van bij de L.V.V.S. ingeleverde effecten uiteindelijk de Duitse Staat aansprakelijk zou zijn, doch een dergelijke vordering niet geldend kan worden gemaakt,

Overwegende, dat derhalve hetgeen verzoekers sub 1a en 1b van hun gewijzigd petitum vorderen niet voor toewijzing vatbaar is,

Overwegende, alsnu ten aanzien van de grond onder de feiten sub 2 weergegeven, waarbij verzoekers stellen dat Mr. Bauer als Verwalter over de nalenschap van hun erflater de door hem ontvangen aflossingen en couponbetalingen op de in dollars en gulden luidende fondsen Ruhrverband en Stol-

berger Zink, in stede van die bedragen respectievelijk groot f 10.289,17, f 74.698,62 en f 2.987,23 te doen omrekenen tot een totaal bedrag van R.M. 144.413,17, had behoren te innen in guldens, aangezien verzoekers alsdan voor die in guldens luidende bedragen zouden kunnen opkomen in de boedel van de B.N.V., en niet gelijk thans het geval is, in de boedel van de z.g. Markenrekening van de D.R.T.,

Overwegende hieromtrent, dat voorop gesteld dient te worden, dat de hoge genoemde fondsen, hoezeer luidende in dollars en guldens, Duitse effecten waren en dientengevolge onderworpen aan de destijds ten opzichte dier stukken krachtens de Duitse wetten geldende beperkende bepalingen, als deviezen-regeling e.d.,

Overwegende, dat nu uit de overgelegde correspondentie betreffende de aflossingen van de afbetaling op die stukken, gevoerd tussen Mr Bauer q.q. en de Bank voor West Europese Handel blijkt, dat de transacties hebben plaats gevonden in Mei en October 1943, en daarbij aan Mr. Bauer telkens afrekening werd gedaan van de opbrengst omgerekend in R.M., doch de vraag ter beantwoording blijft of Mr. Bauer ten behoeve van verzoekers gebruik had kunnen en moeten maken van de destijds ten faveure van obligatiehouders, zijnde ingezetenen in de zin van artikel 3 van het Deviezenbesluit 1941 (Verordeningenblad 63) door de Nederlandse Bank opengestelde gelegenheid om het hun toekomende in guldens te ontvangen, waartoe de Nederlandse Bank zij het te hare nadele door vergroting harer Markenvoorraad, in staat was doordat de deviezen grens als gevolg van de bezetting was komen te vervallen,

Overwegende, dat de vraag evenwel ontkennend moet worden beantwoord, aangezien toch de erflater van verzoekers niet was ingezetene in de zin van het Deviezenbesluit 1941, doch „vijand” in de zin van de Verordening van de Rijkscommissaris no. 26/1940, zodat Mr. Bauer gebonden was aan de beperkende bepalingen van de Deviezenbekendmaking dd. 2 October 1943 (no. 126), waarin voor het geval van inning in guldens de eis werd gesteld van gelijktijdige herbelegging dan wel omwisseling in dergelijke of soortgelijke stukken,

Overwegende, dat derhalve Mr. Bauer als Verwalter geen verwijt treft dat hij geen machtiging heeft aangevraagd om de opbrengst in guldens te ontvangen, daar het voor de hand ligt dat een dergelijke machtiging hem als opkomende voor de boedel van een „niet-ingezetene” en „vijand” zou zijn geweigerd.

Overwegende voorts dat het feit dat één der mede-erfgenamen wel was ingezetene in de zin van artikel 3 van het Deviezenbesluit 1941 daarin geen verandering zou hebben mogen brengen, nu de bezetter blijkens de inhoud van productie a. door gerequesteerde overgelegd na de mondelinge behandeling bij schriftuur IV, een boedel in zijn geheel als „vijandelijk” placht te beschouwen, ook al waren de erfgenamen niet aan te merken als „vijanden” in de zin van de Verordening no. 26/1940,

Overwegende, dat uit het hoger overwogene volgt dat de opbrengsten der fondsen terecht zijn gestort op de Markenrekening van de D.R.T. ten name van verzoekers en voor erkenning van verzoekers als crediteuren terzake in de boedel van de B.N.V. als verzocht geen plaats is, zodat de daartoe strekkende vordering bij het gewijzigd petitum sub IIa primair gedaan zal dienen te worden ontzegd en de sub IIb subsidiair daarbij gedane vordering tot nietigverklaring der aankopen van marken eveneens zal moeten worden afgewezen,

Overwegende tenslotte ten aanzien van de grond onder de feiten sub 3 weergegeven, dat deze voorzover berustend op de beweerde onjuiste berekening van het bedrag waarvoor verzoekers als crediteuren zijn erkend door niet toepassing van het gewijzigd artikel 59 van Besluit E 100, reeds weerlegging heeft gevonden bij de behandeling van grond 1. en voor het overige zal dienen te worden afgewezen aangezien toch verzoekers na verloop van bijna zes jaren niet gezegd kunnen worden geen voldoende tijd en gelegenheid te hebben gehad om de administratie van de boedel van hun erfflater naar behoren te controleren.

Overwegende, dat nu alle door verzoekers aangevoerde gronden onjuist zijn bevonden, de beschikking van het N.B.I. waarvan beroep als terecht gegeven zal dienen te bekrachtigd.

RECHTDOENDE:

Wijst de vorderingen van verzoekers af.

Bekrachtigt de beschikking van het N.B.I. dd. 29 December 1949, waarvan beroep.

Veroordeelt verzoekers in de kosten van deze procedure aan de zijde van gerequesteerde gevallen en tot aan deze uitspraak begroot op f 250,—.

No. 52 200

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAG, 's-GRAVENHAGE,
27 Sept. 1951. (Mrs. Scholten, van Walsem en Wery).

Art. 43 E 133 is als uitzondering op de algemene regeling der rechterlijke gevoegdheid in beperkten zin op te vatten en onder de daarin genoemde beschikkingen enz. van het N.B.I. zijn alleen te begrijpen die, welke van het N.B.I. zijn uitgegaan i.v.m. zijn aan het K.B. E 133 ontleende bevoegdheden en niet die welke het N.B.I. persoonlijk betreffen.

Een vordering tot betaling van schadevergoeding wegens wanbeheer tegen de beheerder persoonlijk ligt geheel buiten de bijzondere rechtsgang van art. 43 E 133.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 10 Augustus 1949 ontvangen verzoekschrift van Mr. Joan Muller, zonder beroep, wonende te 's-Gravenhage, requestrant, gemachtigde Mr. R. Paehlig, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, en het op 19 September 1949 ontvangen verzoekschrift van Mr. Petrus Annaeus Jacobus Jas, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. H. G. W. Worst, advocaat en procureur te Amsterdam, gerequesteerde, zomede de overige stukken van het geding;

Gehoord partijen in persoon en bij monde van haar voornoemde gemachtigden;

Ten aanzien der feiten:

Overwegende, dat requestrant bij zijn voormeld verzoekschrift zakelijk heeft gesteld;

dat hij als politiek delinquent op 21 Mei 1945 te Voorburg, waar hij toen woonde, is gearresteerd en op 18 Februari 1949 bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage ter zake van het misdrijf omschreven in artikel 101 W. v. Sr., is veroordeeld tot een gevangenisstraf van vier jaren, met aftrek van de ondergane preventieve hechtenis, met ontzetting uit zijn beroep van advocaat en procureur, alsmede verlies van de kiesrechten;

dat op of omstreeks 10 Augustus 1945 de gerequesteerde, Mr. P. A. J. Jas, destijds employé van het agentschap van de Nederlandsche Bank te 's-Gravenhage en wonende aldaar, door de militaire commissaris voor 's-Gravenhage e.o. is benoemd tot beheerder van verzoekers vermogen;

dat een beheerder, aldus benoemd, verplicht is zijn beheer op behoorlijke wijze te voeren, maar uit alles blijkt, dat dit hier niet het geval is geweest en de beheerder derhalve persoonlijk aansprakelijk is voor dit wanbeheer;

dat op last van de beheerder weggehaald en spoorloos verdwenen zijn de schilderijen, de familieportretten, de gehele bibliotheek en de studieboeken van requestrant, ter waarde van f 5000,—, verder een postzegelverzameling, ter waarde van f 15.000,—, voorts een partij tafelzilver, antiquiteiten, munten enz., alles nader gespecificeerd in bij het verzoekschrift gevoegde lijsten;

dat het voor requestrant er niet toe doet, wie hier de dader is van de spoorloze verdwijning, maar de aansprakelijke persoon is de beheerder, immers hij heeft de goederen doen weghalen en hij heeft geenszins de zorg toegepast, die hij in kwaliteit van beheerder als een goed huisvader had behoren te betrachten;

dat die beheerder daarbij de onbeschaamdheid heeft gehad voor dit wanbeheer te declareren voor zichzelf een bedrag van f 5700,—, hetgeen zelfs voor het Beheersinstituut aanleiding was requestrant te adviseren daartegen met kracht op te komen;

dat requestrant dan ook meent voor dit wanbeheer geen cent schuldig te zijn, integendeel van oordeel is, dat de beheerder als bedrijver van dit wanbeheer daarvoor persoonlijk aansprakelijk dient te worden gesteld;

Overwegende, dat requestrant op deze gronden heeft gevorderd gere-

questreerde, bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, te veroordelen tot:

Primair betaling van een bedrag van f 15.000,—, zijnde de geschatte waarde van de verdwenen postzegelverzameling;

een bedrag van f 5000,—, zijnde de geschatte waarde van de verdwenen boeken;

een bedrag van f 3000,—, zijnde de waarde van het tafelzilver, de antiquiteiten, schilderijen, munten, enz.;

Subsidiair betaling van een schadevergoeding nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet;

Secundair terugbetaling van de door gerequesteerde ontvangen f 5700,— als salaris voor het door hem gevoerde beheer;

alles met de wettelijke rente en voorts met veroordeling van gerequesteerde in de kosten van het geding;

Overwegende, dat requestrant blijkens een overgelegd bewijs van onvermogen niet in staat is proceskosten te betalen heeft verzocht kosteloos te mogen procederen, welk verzoek de Raad heeft toegestaan;

dat hij tenslotte bij de mondelinge behandeling der zaak acte heeft verzocht van zijn verklaring, dat de secundaire vordering wordt verhoogd tot f 7000,—;

Overwegende, dat gerequesteerde daarop zakelijk heeft geantwoord:

dat de Raad niet bevoegd is kennis te nemen van de vorderingen, zoals die bij request zijn ingesteld;

dat de vordering tot schadevergoeding gebaseerd is op beweerdelijk door gerequesteerde in zijn hoedanigheid van beheerder gepleegd wanbeheer en de „secundaire” vordering blijkbaar gebaseerd is op onverschuldigde betaling, welke vorderingen behoren te worden ingesteld bij de gewone rechter en niet bij de Raad voor het Rechtsherstel, wiens bevoegdheid is omschreven in artikel 23 van het Besluit E 100;

dat in ieder geval requestrant niet ontvankelijk is in zijn vorderingen tot schadevergoeding wegens wanbeheer, wijl die ten onrechte tegen gerequesteerde zijn gericht, daar gerequesteerde als beheerder slechts is geweest een verlengstuk van het Nederlandse Beheersinstituut, zodat niet gerequesteerde, maar het Beheersinstituut verantwoordelijk is voor het beheer over het vermogen van verzoeker;

dat gerequesteerde alle door verzoeker gestelde feiten ontkent, voor zover hij die niet zal erkennen;

dat de onbeschaamde toon van het request en de door niets gemotiveerde beschuldigingen allerminst passen in de mond van requestrant, die als liquidateur van de Vrijmetselaarsloges in Nederland en van tal van andere daaraan verwante of door de Duitsers daarmede gelijkgestelde verenigingen of instellingen een administratie heeft gevoerd, die nauwelijks die naam verdiende, zodat gerequesteerde bij de aanvang van zijn beheer voor een chaos kwam te staan;

dat gerequesteerde kort na de aanvang van zijn beheer te maken kreeg met het Bureau roerende goederen van vijanden en landverraders, welk bureau zich stelde op het standpunt, dat alle roerende goederen, tot requestrants vermogen behorende, onder beheer van dit bureau stonden en dus aan het bezit van gerequesteerde als beheerder onttrokken waren, waarbij gerequesteerde krachtens instructie van het Beheersinstituut zich moest neerleggen.

dat gerequesteerde geheel overeenkomstig de voorschriften een beginverflag van het vermogen heeft opgemaakt en bij het Beheersinstituut heeft ingediend, de zaken heeft afgewikkeld, zo als hem was opgedragen, tenslotte zijn beheer heeft overgedragen aan het Beheersinstituut, en van wanbeheer geen sprake is geweest, gelijk voor de diverse onderdelen, waarover requestrant reclameert, in het verweerschrift is uiteengezet;

dat aan gerequesteerde inderdaad een salaris van f 5700,— is toegekend, hetgeen geacht moet worden een zeer matige beloning te zijn voor het vele werk, dat het beheer van deze belangrijke boedel met zich bracht;

Overwegende, dat gerequesteerde om deze redenen heeft geconcludeerd:

dat de Raad zich onbevoegd verklare van de ingestelde vorderingen kennis te nemen, subsidiair verzoeker niet ontvankelijk verklare, meer subsidiair de vorderingen ontzegge, een en ander met veroordeling van requestrant in de kosten van het geding;

Overwegende, dat gerequesteerde bij de mondelinge behandeling nog heeft gesteld, dat zijn salaris was niet f 7000,—, maar f 5700,—, en bezwaar heeft gemaakt tegen de verhoging van

de eis, echter met nadruk verklarende, dat dit een en ander irrelevant is, vermits de Raad onbevoegd is van de vorderingen kennis te nemen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat requestrant vordert veroordeling van gerequesteerde persoonlijk: primair en subsidiair tot betaling van schadevergoeding wegens wanbeheer, met name van de waarde van tijdens het beheer verdwenen goederen, secundair tot terugbetaling van door gerequesteerde voor het gevoerde beheer ontvangen salaris, een en ander met de wettelijke rente;

Overwegende, dat naar luid van artikel 2 van de Wet op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie de kennisneming van vorderingen als de onderhavige in het algemeen bij uitsluiting is opgedragen aan de gewone rechter, zodat slechts, indien een bijzonder wettelijk voorschrift de Raad voor het Rechtsherstel daarmede zoude belasten, deze laatste daartoe bevoegd zoude zijn;

dat dit echter niet is geschied, met name ook niet bij artikel 43 van voormeld Besluit Vijandelijk Vermogen E 133, krachtens welke wettelijke regeling van alle beschikkingen, handelingen, besluiten, beslissingen, uitspraken en wegeringen tot het nemen of doen daarvan van het Beheersinstituut aan belanghebbenden beroep open staat bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad;

dat de bewoordingen van dit artikel zouden kunnen doen denken, dat ook vorderingen op het Beheersinstituut persoonlijk, bij weigering van dat Instituut die te voldoen, bij wege van beroep tegen die weigering zouden kunnen worden gebracht voor de Afdeling Rechtspraak, zulks echter ten onrechte, wijl in dat geval het Beheersinstituut in eerste aanleg zoude zijn „rechter in eigen zaak”, met name in eigen persoonlijke zaak, en de Afdeling Rechtspraak in beroep zoude fungeren, niet als bijzondere beroepsinstantie, maar als gewone appelrechter, welk een en ander niet de bedoeling van de wetgever kan zijn;

dat genoemd artikel 43 E 133 als uitzondering op de algemene regeling der rechterlijke bevoegdheid is op te vatten in beperkte zin, en onder de daarin genoemde beschikkingen en andere uitingen van het Beheersinstituut zijn te begrijpen alleen die, welke van dat

Instituut zijn uitgegaan, hetzij krachtens een aan hetzelfde uitdrukkelijk in het Besluit E 133 gegeven bevoegdheid, hetzij in deszelfs hoedanigheid van beheerder van een ingevolge dat Besluit beheerd vermogen, maar daaronder niet zijn te begrijpen dezulke, welke betreffen de aansprakelijkheid van het Beheersinstituut persoonlijk;

dat bovendien de onderhavige vorderingen tot betaling van schadevergoeding wegens wanbeheer en tot teruggave van door de beheerder voor het gevoerde beheer ontvangen salaris niet zijn vorderingen, gericht tegen het Beheersinstituut, in beroep van beschikkingen of andere uitingen van dat Instituut, als bedoeld in artikel 43 E 133, maar vorderingen ingesteld tegen de beheerder en wel tegen deze persoonlijk, rawelings strekkende tot betaling van schadevergoeding en teruggave van salaris als bedoeld, zonder daaraan ten grondslag liggende voorafgegane beschikkingen of andere uitingen van het Beheersinstituut te dier zake, mitsdien geheel buiten de bijzondere rechtsgang van artikel 43 E 133 om;

Overwegende, dat, nu de Raad in deze zich moet onbevoegd verklaren, de overige wesen buiten beschouwing kunnen blijven;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd van de onderhavige vorderingen kennis te nemen;

Veroordeelt requestrant in de kosten van het geding, aan de zijde van gequestreerde gevallen, tot deze uitspraak begroot op f 100,— (een honderd gulden).

No. 52/201

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
28 Sept. 1951. (Mrs. Scholten, van Walsem en Wery).

Verzoekster — wier huwelijk tijdens de bezetting is ontbonden uit vrees voor de anti-Joodse maatregelen tegen de man — verzoekt te bepalen, dat zij tegen de **Bijzondere Pensioenraad** pensioen-aanspraken kan doen gelden als zijn weduwe.

De Raad verklaart zich onbevoegd, daar deze aanspraken zijn gegrond op het publieke recht (wet Buitengewoon Pensioen 1940—1945, Stbl. II 313).

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 1, 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 9 Mei 1950 ontvangen verzoekschrift van Catherina Elizabeth Wringer, wonende te Haarlem, gemachtigde Mr. M. D. Proper, advocaat en procureur te Haarlem;

Gezien een op 27 Juni 1950 ontvangen schriftuur van de Buitengewone Pensioenraad, gevestigd te 's-Gravenhage;

Gezien de overige gedingstukken;

Gehoord verzoekster bij monde van voornoemde gemachtigde, en de Buitengewone Pensioenraad bij monde van Mr. J. H. M. Wilken, ambtenaar bij genoemde instelling;

Wat de feiten betreft:

Overwegende, dat verzoekster in hoofdzaak stelt:

dat zij op 14 April 1938 is gehuwd met Jacob Boekman, welk huwelijk op 11 Maart 1942 is ontbonden door de inschrijving in het register van huwelijken en echtscheidingen der gemeente Velsen van een vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Haarlem d.d. 10 Maart 1942, waarbij de echtscheiding tussen verzoekster en Jacob Boekman is uitgesproken;

dat verzoekster en Jacob Boekman na die ontbinding van hun huwelijk elkaar steeds als echtgenoten zijn blijven beschouwen;

dat het vonnis tot echtscheiding slechts was uitgelokt tot bescherming van verzoekster en haar kind tegen te verwachten maatregelen van de vijand tegen Jacob Boekman, die Jood was in de zin der Duitse verordeningen, en diens gezin;

dat Jacob Boekman wegens verzet tegen de vijand als illegaal verzetsman op 23 September 1943 door de vijand is gefusilleerd;

Overwegende, dat verzoekster op deze gronden, na met toestemming van de Raad haar aanvankelijk verzoek gewijzigd te hebben, de Raad verzoekt de rechtsgevolgen van voormelde echtscheiding nietig te verklaren voorzover deze van vermogensrechtelijke aard zijn en te bepalen, dat van de datum van het overlijden af ten aanzien van verzoekster vermogensrechtelijke regelen gelden als ware zij diens weduwe, met dien verstande dat eenmaal ont-

stane erfrechtelijke gevolgen van Jacob Boekman's overlijden in stand blijven, doch met uitdrukkelijke bepaling, dat zij pensioen-aanspraken kan doen gelden als diens weduwe, met name tegen de Bijzondere Pensioenraad;

Overwegende, dat op bevel van de Raad de Buitengewone Pensioenraad in de gelegenheid is gesteld met betrekking tot het ingediende verzoek zijn mening kenbaar te maken en dit college het verzoek, zo schriftelijk als ter terechtzitting, heeft bestreden op gronden, waarop voorzoveel nodig hieronder zal worden teruggekomen;

Wat het recht betreft:

Overwegende, dat uit de overgelegde stukken van het gestelde huwelijk en van de ontbinding daarvan door echtscheiding blijkt en voorts uit de in fotocopie overgelegde brieven zonder enige aarzeling is af te leiden, dat verzoekster en Jacob Boekman na de ontbinding door echtscheiding van hun huwelijk elkaar als echtgenoten zijn blijven beschouwen en liefhebben; dat dan ook als vaststaande is aan te nemen, dat de echtscheiding uitsluitend werd uitgelokt uit vrees voor de algemeen bekende maatregelen van de vijand tegen de Joodse landgenoten en om de vijand in de waan te brengen, dat door de ontbinding van het huwelijk elke relatie tussen verzoekster en Jacob Boekman was beëindigd en hun kind aan zijn ouderlijke macht was onttrokken;

Overwegende, dat verzoekster, die op grond van vorenstaande feiten de Raad verzoekt de rechtsgevolgen van voormelde echtscheiding nietig te verklaren voorzover deze van vermogensrechtelijke aard zijn, de strekking van die nietigverklaring nader omschrijft en beperkt in dezer vroege, dat de Raad zal bepalen, dat van de datum

van het overlijden van Jacob Boekman af ten aanzien van verzoekster vermogensrechtelijke regelen gelden, als ware zij diens weduwe;

Overwegende dat verzoekster, blijkens hetgeen zij daarop in het petitum van het gewijzigde request laat volgen, die vermogensrechtelijke regelen echter niet wenst uit te strekken tot de erfrechtelijke gevolgen, welke voor haar als weduwe van Jacob Boekman bij diens overlijden zouden zijn ingetreden, immers verzoekster de eenmaal ontstane erfrechtelijke gevolgen van Jacob Boekman's overlijden ongewijzigd in stand wens te doen blijven, zodat verzoekster in zover geen belang heeft bij haar request;

Overwegende, dat het belang van verzoekster bij het verzochte ingrijpen van de Raad klaarblijkelijk alleen is gelegen in het in het slot van het petitum gedane verzoek, dat de Raad uitdrukkelijk zal bepalen, dat verzoekster pensioen-aanspraken kan doen gelden als de weduwe van Jacob Boekman, met name tegen de Bijzondere Pensioenraad;

Overwegende, dat de Raad zich ten aanzien van dit onderdeel der vordering onbevoegd moet verklaren, daar de aanspraken op voormeld pensioengegrond zijn op het publieke recht, met name op de Wet Buitengewoon Pensioen 1940—1945 (Stbl. H. 313), en de Raad niet bevoegd is op het gebied van het publieke recht beslissingen te nemen;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd, voorzover betreft de gevorderde verklaring, dat verzoekster pensioensaanspraken heeft tegen de Buitengewone Pensioenraad;

Verklaart verzoekster voor het overige niet-ontvankelijk in haar vordering.

INHOUD VAN DIT NUMMER

pag.

Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	242
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	245
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	245
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	252
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/202 t/m 52/207	pag. 513 t/m 528

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Oostenrijks vijandelijk vermogen.

Een Nederlands-Oostenrijkse overeenkomst omtrent het hier te lande op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen in beheer genomen vermogen van Oostenrijkse natuurlijke en rechtspersonen regelt de teruggave van dit vermogen aan deze personen.

De tekst van deze overeenkomst luidt als volgt:

- „I. Die niederländische Regierung ist bereit, die vom Nederlandsche Beheersinstituut auf Grund des „Besluit Vijandelijk Vermogen“ (Staatsblad E 133) verwalteten Vermögen österreichischer physischer und juristischer Personen wieder in die Verfügungsgewalt der österreichischen Berechtigten gegen entlastende Empfangsbestätigung laut Anlage zu übertragen oder, falls eine Liquidation durchgeführt wurde, den österreichischen Berechtigten den auf Grund der Niederländischen gesetzlichen und behördlichen Vorschriften bei Beobachtung der den Verwaltern auferlegten Sorgfaltspflicht erzielten Liquidationserlös auszufolgen.
- II. In jenen Fällen, in denen von den österreichischen Berechtigten Missverwaltung geltend gemacht wird, wird eine wohlwollende Ueberprüfung und gegebenenfalls eine Revision angeordnet werden.
- III. Hinsichtlich der für die Verwaltung in Abzug zu bringenden Kosten gilt folgendes:
Für Vermögen bis 1000 (tausend) Gulden einschliesslich wird nicht die Minimalgebühr von zwanzig Gulden jährlich sondern eine Gebühr von 2 % pro Jahr, gerechnet von Vermögen, eingehoben. Falls auch die Einhebung dieser 2 %-igen Gebühr von Vermögen bis tausend Gulden eine Härte bedeutet, so wird vom Nederlandse Beheersinstituut ein niedrigerer Prozentsatz der Gebühren bestimmt werden.
Für Vermögen über tausend Gulden kommen nachstehende Gebührensätze in Anwendung:
Bei Vermögen von 1000 fl. bis 100.000 fl. beträgt der jährliche Gebührensatz 2 %, von 100.000 fl. bis 500.000 fl. 1½ %, jedoch minimal 2000 fl., von 500.000 fl. bis 1.000.000 fl. 1 % jedoch minimal 7500 fl. und von 1.000.000 fl. aufwärts ½ %, jedoch minimal 10.000 fl. Für Betriebe, die einen Passivsaldo aufweisen, beträgt die jährliche Gebühr ½ % der Aktiva, jedoch minimal 20 fl. Für passive Privatvermögen wird keine Gebühr berechnet. Für grössere Vermögen und in besonderen Fällen kann das Nederlandse Beheersinstituut, wenn die Einhebung der ganzen Gebühr das Vermögen zu schwer belasten würde, über Antrag eine niedrigere Gebühr festsetzen.
Derartige Anträge österreichischer Staatsangehöriger werden vom Nederlandse Beheersinstituut wohlwollend geprüft werden.
- IV. Die Staatsbürgerschaft der Anspruchsberechtigten ist nachzuweisen:
a. bei physischen Personen durch Vorlage eines gültigen Staatsbürgerschaftsnachweises,
b. bei juristischen Personen durch eine Bescheinigung des österreichischen Bundesministeriums für Finanzen darüber, dass sie nach österreichischem Recht errichtet wurden und ihren Sitz in Oesterreich haben.
- V. Nicht anspruchsberechtigt sind jene Personen, die am 27.4.1945 die deutsche oder japanische Staatsangehörigkeit besessen haben, sowie deren Rechtsnachfolger.
Oesterreichische physische Personen, die wegen einer in den Nieder-

landen begangenen Straftat durch Erkenntnis eines unabhängigen niederländischen Gerichtes rechtskräftig zu Vermögensverfall verurteilt worden sind, erhalten ihr Vermögen nicht zurück. Oesterreichische Staatsangehörige, die in der Zeit zwischen 10.5.1940 und dem 5.5.1945 in den Niederlanden, sei es im deutschen Militärdienst, sei es als Beamter, Angestellter, Agent, Vertreter oder Bevollmächtigter des deutschen Reiches tätig waren, erhalten ihr in den Niederlanden befindliches Vermögen zurück, da hierbei im Allgemeinen davon ausgegangen wird, dass sie diese Tätigkeit unter Zwang ausgeübt haben. Falls die niederländische Regierung in Ausnahmefällen schwerwiegende Bedenken gegen die Freigabe des in den Niederlanden gelegenen Vermögens solcher Personen hat, behält sie sich vor, vor der Freigabe das Einvernehmen mit der österreichischen Regierung darüber herzustellen, ob die Voraussetzungen für die Freigabe ganz oder teilweise gegeben sind.

- VI. Jenen österreichischen juristischen Personen, welche zum 27.4.1945 eine japanische oder deutsche Kapitalsbeteiligung von 25 % oder mehr aufweisen, wird nur jener Prozentsatz ihrer in den Niederlanden befindlichen Vermögensschaften freigegeben, der dem Prozentsatz der nicht deutschen oder nicht japanischen Kapitalsbeteiligungen entspricht. Bei einer deutschen oder japanischen Kapitalsbeteiligung unter 25 % wird das in den Niederlanden befindliche Vermögen zur Gänze freigegeben. Sofern eine deutsche oder japanische Kapitalsbeteiligung infolge der in Oesterreich im Zusammenhang mit der nationalsozialistischen Machtsübernahme entstandenen Zwangverhältnisse erworben wurde, wird diese Kapitalsbeteiligung für den Zweck der Freigabe von den in den Niederlanden befindlichen Vermögensschaften nicht als deutsch oder japanisch betrachtet werden.

Als Nachweis ihrer Eigentumsverhältnisse zum 27.4.1945 haben österreichische juristische Personen eine Bescheinigung des österreichischen Bundesministeriums für Finanzen beizubringen, aus welcher gegebenenfalls auch hervorgeht, ob eine Aenderung der Eigentumsverhältnisse nach dem 27.4.1945 in Rückgängigmachung einer im Zusammenhang mit der nationalsozialistischen Machtübernahme erfolgten Zwangsmassnahme eingetreten ist.

Bei der Durchführung dieser Freigaberegung wird auf die besondere Lage der in den Niederlanden registrierten Patente und Schutzmarken österreichischer juristischer Personen in einer beide Teile befriedigenden Weise Rücksicht genommen.

- VII. Für die Beurteilung der Eigentumsverhältnisse werden Scheingeschäfte, durch welche deutsches oder japanisches Vermögen nach aussen hin verdeckt werden sollte, als wirkungslos angesehen.

Nach den gleichen Gesichtspunkten werden Treuhandverhältnisse beurteilt.

- VIII. Die königlich niederländische Regierung behält sich vor, Vermögenswerte, die durch österreichische Staatsbürger mit dem Wohnsitz im seinerzeitigen RM-Gebiet in der Zeit zwischen dem 1. April 1941 und dem 5. Mai 1944 mittels RM-transfer erworben wurden, im Sinne des niederländischen Gesetzes „Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkegebied“ (Staatsblad H 251) von einer Freigabe auszunehmen.

Für die solcherart von der Freigabe ausgenommenen Vermögenswerte wird eine Entschädigung in der Höhe des seinerzeit zum Ankauf verwendeten RM-Betrages, umgerechnet in österreichische Schillinge im Verhältnis 1 : 1, zuzüglich 5 % Zinsen p.a. vom Zeitpunkt der Beschlagnahme gemäss dem niederländischen Gesetz „Besluit Vijandelijk Vermogen“ (Staatsblad E 133) angefangen, in niederländischen Gulden zum Tageskurs ausbezahlt.

In Härtefällen wird im Sinne des Art. 5 des niederländischen Gesetzes H 251 vorgegangen.

Insoweit der Erwerb zum Teil auf eine andere Weise stattgefunden hat

als mittels RM-transfer, wird der heutige Wert der gesamten Vermögensgesellschaft in niederländischen Gulden voll vergütet. Die in diesem Punkte vorgesehene Regelung findet in gleicher Weise Anwendung, wenn der Erwerb mittels Transfer von tschechoslowakischen Kronen stattgefunden hat. In diesen Fällen wird die tschechoslowakische Krone zunächst in RM zum damals geltenden Kurs (1 RM — 10 Kc) umgerechnet.

- IX. In jenen Fällen, in denen das „Nederlandse Beheersinstituut“ im Rahmen seiner Befugnisse über in den Niederlanden zu Gunsten österreichischer physischer und juristischer Personen registrierte Patente durch Erteilung von Gratislizenzen und Schutzmarken durch Zulassung der Löschung eine Verfügungshandlung gesetzt hat und in denen daher eine Wiederherstellung der österreichischen Rechte nicht ohne weiteres erfolgen kann, ist die niederländische Regierung bereit, von sich aus, soweit es ihr möglich ist, zur Wiederherstellung dieser österreichischen Rechte oder dazu beizutragen, dass befriedigende Vereinbarungen zwischen den derzeit Begünstigten und den österreichischen Anspruchsberechtigten zustande kommen.

Anlage.

Ich bestätige den Empfang meiner bisher in den Niederlanden auf Grund des niederländischen Gesetzes „Besluit Vijandelijk Vermogen“ (Staatsblad E 133) sequestrierten-Vermögenswerte, beziehungsweise des hierfür erzielten Liquidationserlöses (Einzelaufstellung siehe Beilage) und befreie hiermit das Nederlandse Beheersinstituut von jeder weiteren Haftung für eine ordnungsgemässe Verwaltung.

Datum

Unterschrift“

De vrijgave van de vermogensbestanddelen op grond van deze overeenkomst geschiedt niet automatisch, doch slechts op verzoek van belanghebbenden.

Oostenrijkse onderdanen met vaste woonplaats in Oostenrijk dienen zich ter verkrijging van de formulieren, nodig voor de indiening van een request, rechtstreeks te wenden tot het Bundesministerium für Finanzen te Wenen, terwijl zij, die in andere landen dan Oostenrijk wonen, zich dienen te wenden tot het Oostenrijkse Gezantschap te 's-Gravenhage, Koninginnegracht 31.

Overeenkomstig het bepaalde in punt IV van de overeenkomst dienen natuurlijke personen bij hun request een geldig nationaliteitsbewijs over te leggen en rechtspersonen een verklaring van het Oostenrijkse Bundesministerium für Finanzen, waaruit blijkt, dat zij volgens de Oostenrijkse wetten zijn opgericht en haar zetel in Oostenrijk hebben.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 232. Sluiting op Koninginnedag.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel maakt bekend, dat haar kantoren te Amsterdam in verband met de viering van de verjaardag van H.M. de Koningin op 30 April 1952 gesloten zullen zijn.

Op deze datum zal derhalve ook geen verkoop van Waarborgfonds-zegels plaatsvinden.

25 April 1952.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit herstel Rechtsverkeer

No. 158. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 12 Februari 1952. (Volledige Afdeling).

De tegenwoordige bezitter van de litigieuze effecten had daaraan gelijksoortige effecten verkregen in regelmatig beursverkeer en deze in onderpand gegeven aan zijn bank voor een te zijnen behoeve te stellen accreditief; het stuk werd volgens de terzake bij deze bank geldende conditiën in de effectenvoorraad van de bank opgenomen zonder dat deze verplicht was dezelfde nummers van dit fonds te verantwoorden. Aan de tegenwoordige bezitter werden later de litigieuze effecten uitgeleverd.

Het beursverkeer omvat — aldus de Afdeling — mede het verstrekken van geldleningen tegen onderpand. Veelal wordt daarbij ten aanzien van de uitlevering het bovenbedoelde beding gemaakt. In dit geval kan zich verkrijging in regelmatig beursverkeer voordoen, nl. verkrijging door de pandgever van de eigendom van gelijksoortige effecten en verkrijging van de pandnemer van de oorspronkelijke stukken.

In casu zou tot verkrijging in regelmatig beursverkeer moeten worden besloten zelfs indien men zou menen dat art. 53, derde en vierde lid E 100 — ofschoon de tekst geen zodanige beperking bevat — alleen het oog heeft op een verkrijging ingevolge een aankoop in regelmatig beursverkeer: de bank immers had de door haar als eigendom van verweerder uit haar algemene voorraad afgescheiden litigieuze effecten in die voorraad voorhanden; deze effecten waren nl. in die voorraad opgenomen na aankoop door en levering aan de bank overeenkomstig de aan regelmatig beursverkeer te stellen eisen.

In de zaak:

- 1e. *Helena Gerzon*, weduwe van Maurits Hamburger, wonende te New York,
- 2e. *Alice Sara Gerzon*, weduwe van Dr. Ir. Emile Benjamin Wolf, wonende te Amsterdam,
- 3e. *Mr. Eduard Jules Gerzon*, wonende te Amsterdam, zo voor zich, als in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over zijn afwezige broer Arthur Jules Gerzon,
- 4e. *Yvonne Marguerite de Smitt*, weduwe van Jules Eduard Gerzon, wonende te Amsterdam, in haar hoedanigheid van moeder-voogdes harer minderjarige kinderen Jeanne Sophie Gerzon en Charles Frank Gerzon.

- 5e. *Arthur Marx*, als opvolgend bewindvoerder van *Mr. Gustaaf Hamburger* over het in de te dezer zake d.d. 9 Maart 1949 door notaris *J. D. Overberg* opgemaakte verklaring van erfrecht genoemde gedeelte der nalatenschap, wonende te Amsterdam,

Gemachtigde: *Mr. H. G. Stibbe*.

(aangifte als bedoeld in art. 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ingediend met formulier 6/22299, door bemiddeling van de Amsterdamsche Bank N.V., Amsterdam, *verzoekers*

contra:

J. Aandewiel,

Gemachtigde: *Mr. R. Korthals Altes* (aanmeldingsformulier No. OA 607891, ontvangen *H. van Rekum & Co.*, Amsterdam), *verweerder*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de volgende beslissing:

Gezien de stukken;

Gehoord partijen bij monde van hun gemachtigden;

De Afdeling overweegt:

1. Het verzoek strekt tot herstel in de eigendom van 2 à f 1000,— 6 % cumulatief preferente aandelen *Gebr. Gerzon's Modemagazijnen*, nos. 1790 en 1791, cum sequelis.
2. Door verzoekers is gesteld en door de overgelegde bescheiden is aannemelijk gemaakt, althans is door verweerder niet weersproken, dat de verzoekers sub 1, 2 en 3 en voorts degenen, voor wie de verzoekers sub 3, 4 en 5 te dezer zake optreden de gezamenlijke erfgenamen zijn van wijlen *Mevr. de Wed. Sophie Gerzon-Marx*, alsmede dat de erflaatster vóór 10 Mei 1940 eigenares van de litigieuse effecten was en het bezit daarvan gedurende de bezetting op andere dan rechtmatige wijze, namelijk door gedwongen inlevering bij *Lippmann, Rosenthal & Co.*, *Sarphatistraat*, Amsterdam, ingevolge de door de bezetter uitgevaardigde verordeningen betreffende het Joodse vermogen heeft verloren.
3. De litigieuse effecten zijn voor de effectenregistratie ten name van verweerder als tegenwoordige bezitter aangemeld door het inleveringskantoor *H. van Rekum & Co.*
4. Het inleveringskantoor heeft verklaard, dat verweerder de litigieuse effecten door zijn bemiddeling heeft verkregen op 3 Februari 1943 ingevolge aankoop ter beurze van Amsterdam op 29 Januari 1943 van *H. F. Grossouw Jr.* tegen de koers van 136 %.
5. Evenwel heeft verweerder gesteld, dat deze verklaring in zoverre op een vergissing berust, dat hij toen en op deze wijze niet de litigieuse aandelen, doch twee gelijksoortige, genummerd 1369 en 1527, heeft verkregen.
6. Verweerder heeft voorts bij brief van 3 November 1950 de feitelijke toedracht van zijn verkrijging van de litigieuse aandelen nader uiteengezet en dit door overlegging van een brief van de *Incasso-Bank N.V.* van 26 October 1950 gestaafd.
7. Omtrent deze toedracht moet als vaststaande worden aangenomen: Verweerder heeft op 9 Mei 1944 2 à f 1000,— 6 % cumulatief preferente aandelen *N.V. Gebr. Gerzon's Modemagazijnen*, nos. 1369 en 1527, gedeponereerd bij de *Incasso-Bank N.V.* als onderpand voor een door deze *N.V.* te zijnen behoeve te stellen accreditief.
Volgens de terzake geldende conditiën van deze bank zijn deze stukken in haar algemene effectenvoorraad opgenomen en was de bank niet verplicht dezelfde nummers van dit fonds te verantwoorden.
De *Incasso-Bank N.V.* heeft op 9 Augustus 1944 ter beurze van Amsterdam van de firma *Brom & Co.*, hoekman in dit fonds, 2 à f 1000,— 6 %

cumulatief preferente aandelen N.V. Gebr. Gerzon's Modemagazijnen gekocht à 118½ %, op grond waarvan Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam, de litigieuse aandelen aan de Incasso-Bank N.V. heeft geleverd.

Op 20 September 1944 heeft de Incasso-Bank N.V. de litigieuse effecten aan verweerder uitgeleverd in de plaats van de gelijksoortige stukken, nos. 1369 en 1527, welke verweerder bij haar had gedeponcerd.

8. Verweerder stelt zich op het standpunt, dat hij blijkens voormelde feiten de litigieuse effecten te goeder trouw en onder bezwarende titel heeft verkregen en roept daartoe verkrijging in regelmatig beursverkeer en het hieraan verbonden vermoeden van goede trouw in. Verzoekers betwisten deze stellingen en nemen hunnerzijds het standpunt in, dat verweerder de litigieuse effecten niet in regelmatig beursverkeer van de Incasso-Bank N.V. en zonder genoegzaam onderzoek naar de herkomst heeft verkregen, zijnde het huns inziens irrelevant, dat deze bank — zoals zij stellen — tevoren de stukken zelf wel in beursverkeer had verkregen.
9. Verweerder heeft zijn stelling, in regelmatig beursverkeer te hebben verkregen, nader geadstrueerd door te betogen, dat belening van effecten een regelmatige, in artikel 44 van het Reglement voor den Effectenhandel en artikel 2 lid 6 van het Provisiereglement bekende beurshandeling is, en dat dus ook de teruggave van fondsen bij het einde der belening door het lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel aan de pandgever een regelmatige beurshandeling is, waardoor de pandgever de uitgeleverde fondsen — onverschillig op welke wijze deze in het bezit van de pandhouder zijn gekomen — in regelmatig beursverkeer verkrijgt.
10. Omtrent de vraag of verweerder de litigieuse effecten in regelmatig beursverkeer in de zin van artikel 53, derde en vierde lid, van het Besluit herstel rechtsverkeer heeft verkregen, overweegt de Afdeling het volgende:
11. Terecht voert verweerder aan, dat het beursverkeer, zoals ook blijkt uit artikel 44 van het Reglement voor den Effectenhandel en de artikelen 61—78 der Beursvoorschriften 1940, waarnaar eerstgenoemde reglements-bepaling verwijst, mede het verstrekken van geldleningen tegen onderpand van effecten, hetzij voor onbepaalde tijd (tot wederopzeggens, z.g. daggeldleningen), hetzij voor de tijd van een maand (z.g. prolongatie) omvat. Dit geldt niet alleen de geldleningen op zichzelf, doch evenzeer de daaraan verbonden verpandingen.
12. Weliswaar houdt het Reglement voor den Effectenhandel blijkens de verwijzing in zijn artikel 44 naar artikel 73, tweede lid, van de Beursvoorschriften 1940 zich meer bepaaldelijk bezig met verpandingen van effecten, waarbij — behoudens executie — de pandnemer verplicht is dezelfde stukken terug te geven en derhalve verkrijging van de eigendom van effecten en van het bezit daarvan in de zin van het Besluit zich niet voordoet. Doch veelal wordt — gelijk ook in casu bij de verpanding van de nos. 1369 en 1527 aan de Incasso-Bank N.V. is geschied — het beding gemaakt, dat de pandnemer de gedeponeerde stukken in zijn algemene effectenvoorraad opneemt en niet verplicht is bij de uitlevering aan de pandgever dezelfde nummers te verantwoorden, zodat hij bevoegd is in plaats van de gedeponeerde stukken andere, gelijksoortige effecten uit te leveren.
13. Dit beding houdt niet in, dat door de deponering de eigendom der gedeponeerde stukken op de „pandnemer” — in casu de Incasso-Bank N.V. — overgaat, waartegenover hij later de eigendom van hetzij dezelfde, hetzij gelijksoortige hem toebehorende stukken aan de „pandgever” zou hebben te leveren. Ten rechte blijven de gedeponeerde stukken ook bij deze conditie na de deponering eigendom van de pandgever — i.c. verweerder — maar de conditie houdt wel in, dat de pandnemer

- het recht heeft een gelijk aantal gelijksoortige stukken uit zijn algemene voorraad als eigendom van de pandgever ter vervanging van diens eigendom der oorspronkelijk gedeponeerde stukken af te scheiden en uit te leveren.
14. Wordt nu, dit beding door de pandnemer, lid der Vereeniging in de zin van het Besluit — gelijk i.c. de Incasso-Bank N.V. is — gemaakt zijnde, overeenkomstig de reglementen, voor zover deze toepassing kunnen vinden, en overigens overeenkomstig de voor de leden der Vereeniging geldende gebruiken, derhalve in regelmatig beursverkeer, gehandeld, dan kan zich inderdaad verkrijging van effecten in regelmatig beursverkeer in de zin van artikel 53, derde en vierde lid, voordoen; nl. verkrijging door de pandgever — wiens oorspronkelijk gedeponeerde stukken in de algemene voorraad van de pandnemer zijn opgenomen — van de eigendom (het bezit) van gelijksoortige effecten en verkrijging door de pandnemer — die de oorspronkelijk verpande stukken in zijn algemene voorraad heeft opgenomen — van de eigendom (het bezit) van laatstgenoemde stukken.
 15. Aan het vereiste van artikel 53, vierde lid van het Besluit dat de litigieuse effecten zijn verkregen ingevolge een opdracht tot verkrijging, uitgevoerd door een lid der Vereeniging, is voldaan, aangezien de litigieuse stukken voor of bij de uitlevering aan verweerder door de Incasso-Bank ten behoeve van verweerder uit haar algemene voorraad zijn afgescheiden, mitsdien ten behoeve van verweerder als diens eigendom (bezit) zijn verkregen, zulks ter uitvoering van het bovenweergegeven beding der pandovereenkomst, waarin besloten lag dat de Incasso-Bank deze verkrijging ten behoeve van verweerder op zich nam voor het geval dat zij, de oorspronkelijk gedeponeerde stukken niet zou uitleveren.
 16. Mocht men, zoals blijkbaar het standpunt van verzoekers is, aannemen, dat artikel 53, derde en vierde lid, sprekende van verkrijging in regelmatig beursverkeer — ofschoon de tekst van het Besluit geen zodanige beperking bevat — alleen het oog heeft op een verkrijging ingevolge een *aankoop* in regelmatig beursverkeer dan zou niettemin i.c. tot verkrijging door verweerder in regelmatig beursverkeer moeten worden besloten, nu de Incasso-Bank de door haar als eigendom van verweerder uit haar algemene voorraad afgescheiden litigieuse effecten in die voorraad voorhanden had door levering ingevolge een door haar verrichte aankoop, die aan het gestelde vereiste voldoet.
 17. Ingevolge het boven weergegeven beding der pandovereenkomst nam de Incasso-Bank N.V., lid der Vereeniging voor den Effectenhandel in de zin van het Besluit, zoals hiervoren werd overwogen, jegens verweerder op zich voor hem tijdig andere gelijksoortige effecten te verkrijgen voor het geval zij zou willen gebruik maken van haar bevoegdheid om, in stede van de gedeponeerde, andere gelijksoortige stukken uit te leveren. Zij heeft aan deze voorwaardelijke opdracht van verweerder gevolg gegeven door een tweetal stukken van de onderhavige soort ter beurze van Amsterdam te kopen, en wel van de hoekman in dit fonds, de firma Brom & Co. Ingevolge deze aankoop zijn haar de litigieuse stukken geleverd, zodat zij deze in haar algemene voorraad voorhanden had en daaruit als verweerdere eigendom kon specificeren, toen zij tot uitlevering moest overgaan en besloot deze in plaats van de door verweerder gedeponeerde stukken uit te leveren, hetgeen haar vrijstond.
 18. Op deze wijze handelende heeft de Incasso-Bank N.V. voor en in opdracht van verweerder de litigieuse stukken in regelmatig beursverkeer verkregen, en wel door aankoop verkregen, en heeft dus verweerder ook in de hiervoren sub 16 onderstelde beperkte uitleg van artikel 53 lid 4 van het Besluit de litigieuse stukken door tussenkomst van een lid van de Vereeniging in regelmatig beursverkeer verkregen.
 19. Hieraan doet niet af, dat de Incasso-Bank N.V. de aankoop, ingevolge

welke de litigieuse stukken haar zijn geleverd, overeenkomstig de tussen haar en verweerder bestaande rechtsverhouding, waarin de opdracht tot verkrijging besloten lag, niet voor verweerders rekening heeft gebracht en verweerder ook niet kan worden gezegd bepaaldelijk tot deze aankoop opdracht te hebben gegeven. Ditzelfde doet zich veelal voor wanneer een commissionair, van verschillende cliënten opdracht hebbende om voor hun rekening stukken van eenzelfde soort in regelmatig beursverkeer te verkrijgen, op een dag of op verschillende dagen het in totaal verlangde aantal stukken van die soort ter beurze koopt en na levering aan hem uit de aldus onder zijn berusting gekomen stukken voor een dezer cliënten stukken tot het door deze verlangde aantal als diens eigendom specificceert. Ook dan is het geenszins zeker en veeleer toeval, dat de aankoop, die de aankoop, die tot de levering van de voor deze cliënt gespecificceerde stukken heeft geleid, bepaaldelijk naar aanleiding van diens opdracht is verricht en aan deze cliënt in rekening is gebracht.

20. Aangezien, zoals hiervoren is overwogen, verweerder de litigieuse stukken inderdaad in regelmatig beursverkeer heeft verkregen, roept hij het daaraan verbonden vermoeden van goede trouw terecht in, behoudens tegenbewijs, hetzij van gemis aan goede trouw uit eigen hoofde, hetzij van een van hem toe te rekenen gemis aan goede trouw van de Incasso-Bank N.V., die in zijn opdracht voor hem heeft verkregen.
21. Er zijn geen feiten gesteld, noch gebleken, op grond waarvan tot gemis aan goede trouw van verweerder uit eigen hoofde zou moeten worden besloten.
22. Vorenbedoeld vermoeden wordt evenmin weerlegd, doordat de Incasso-Bank N.V. de litigieuse effecten rechtstreeks van de notoire Duitse roofinstelling, Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, heeft in ontvangst genomen, hebbende deze haar de litigieuse stukken geleverd voor de firma Brom & Co. ter voldoening aan de koop en verkoop ter beurze.
23. Immers, volgens de ten tijde van die levering geldende reglementen en gebruiken waren de stukken, afkomstig van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, goede levering, aangezien ter beurze van Amsterdam toen het gebruik gold, dat zodanige effecten geen gebrek als bedoeld in artikel 16 van het Reglement voor den Effectenhandel werd toegeschreven. Derhalve was de Incasso-Bank N.V., eenmaal de koop en verkoop met de firma Brom & Co. gesloten hebbende, in de zin van artikel 53, vijfde lid, van het Besluit jegens deze firma gehouden de haar ter voldoening aan die koop en verkoop aangeboden litigieuse stukken, hoezeer deze stukken blijkbaar van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, afkomstig waren, te aanvaarden ook al zou zij niet verplicht zijn geweest deze stukken rechtstreeks van dit opgegeven adres in ontvangst te nemen. Mitsdien kan ingevolge genoemd artikel 53, vijfde lid, gemis aan goede trouw bij de Incasso-Bank N.V. niet worden aangenomen op grond van de in ontvangstneming van kennelijk van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, afkomstige stukken.
24. Uit al het hiervoren overwogene volgt, dat verweerder de litigieuse effecten te goeder trouw en — zoals trouwens niet is betwist — onder bezwarende titel heeft verkregen, zodat verweerder ingevolge artikel 53, tweede lid, onder c van het Besluit als eigenaar van de litigieuse effecten moet worden erkend.

BESLISSENDE:

- I. Wijst het verzoek van verzoekers af.
- II. Erkent verweerder als eigenaar van de litigieuse effecten.
- III. Het inleveringskantoor, enz.

No. 159. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie, 24 April 1952.

Het verzoek tot herstel in de eigendom is gegrond op een in het Besluit Herstel Rechtsverkeer niet speciaal voorziene spoliatie.

De Afdeling gaat na welke regels in het Besluit zijn neergelegd omtrent de erkenning van een tegenwoordige bezitter en komt tot de slotsom, dat bij een juiste toepassing van het Besluit verweerder moet worden geacht het litigieuze effect te goeder trouw te hebben verkregen.

Afwijzing van het verzoek tot herstel in de eigendom van het effect en erkenning van de tegenwoordige bezitter als eigenaar.

In de zaak:

Fa. L. Slijper,

Gemachtigde: *Mr. I. L. Hamburg* (aangifte als bedoeld in artikel 46 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer ingediend met formulier 6/29211, door de afdeling van de Kas-Vereeniging te Amsterdam), *verzoekster* contra:

E. F. M. Steenman, in zijn hoedanigheid van vader en uitoefenende de ouderlijke macht over zijn minderjarige kinderen, (aanmeldingsformulier No. OA 299657, ontvangen van het inleveringskantoor de Incasso-Bank N.V., Amsterdam), *verweerder*

geeft de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, de navolgende beslissing:

Overwegende, dat verzoekster heeft gesteld, dat zij vóór 10 Mei 1940 eigenares was van 1 cert. à 10 Shares Shell Union Oil Corp. no. 72307 en het bezit sindsdien op andere dan rechtmatige wijze heeft verloren, t.w. door overbrenging door haar Verwalter Stein naar van Embden's Bankierskantoor en daarna gevolgde verkoop door Stein;

dat Steenman aan de commissiounairstirma Louis Korijn & Co. opdracht tot aankoop van een cert. à 10 aand. Shell Union Oil heeft gegeven, welke order Korijn op 6 November 1940 heeft uitgevoerd, waarna zij hem op stukkenrekening heeft gecrediteerd;

dat later de firma Korijn door of vanwege de vijand onder beheer is gesteld van H. M. Stein, die ook als „Verwalter” is opgetreden van het Bankierskantoor M. van Embden N.V., de commissiounairstirma L. Slijper en verscheidene andere, door de bezetter als Joods aangemerkte effectenfirma's;

dat Stein de effectenvoorraden van de firma's Korijn en Slijper naar het kantoor der N.V. van Embden heeft overgebracht en aldaar met die van laatstgenoemde vennootschap heeft vermengd, althans met betrekking tot deze voorraden gehandeld alsof zij één voorraad vormden;

dat zich in de voorraad van Korijn een cert. à 10 aand. Shell Union Oil en in die van Slijper een dergelijk stuk, genummerd 72307, zijnde het litigieuze, bevond;

dat Stein ten kantore van de N.V. van Embden aan Steenman ter voldoening aan diens recht jegens de firma Korijn tot aflevering van een cert. à 10 aandelen Shell Union Oil het litigieuze stuk heeft afgeleverd;

Overwegende, dat Steenman, na 9 Mei 1940 een aanspraak op levering uit de algemene effectenvoorraad van de firma Korijn verkregen hebbende, door de vanwege de vijand aangestelde Verwalter van die firma ter voldoening van deze aanspraak het litigieuze stuk dat — naar nu gebleken is — oorspronkelijk niet tot deze voorraad behoorde, geleverd heeft gekregen;

dat een geval als dit in de bepalingen van het Besluit herstel rechtsverkeer niet speciaal is geregeld, zodat moet worden nagegaan, bij welk onderdeel van het stelsel van dit Besluit dit geval naar zijn aard moet worden gerangschikt;

Overwegende, dat het stelsel van het Besluit, voorzover hier van belang, omtrent de erkenning van een tegenwoordige bezitter die na 9 Mei 1940 onder bezwarende titel een thans gespolieerd blijkend toondereffect heeft verkregen, een drietal regels stelt, welke als volgt kunnen worden weergegeven:

- a. hij, die anders dan in regelmatig beursverkeer heeft verkregen, moet aannemelijk maken, dat hij en, als hij door een lasthebber heeft verkregen, ook deze bij de verkrijging een zodanig zorgvuldig onderzoek heeft ingesteld, dat hij resp. zijn lasthebber niet heeft geweten, noch redelijkerwijs had behoren te vermoeden, dat het bezit van het effect voor de rechthebbende was verloren gegaan tengevolge van een rechtshandeling, als bedoeld in art. 25 van het Besluit;
- b. deze bewijslast wordt ten aanzien van hem, die zich voor de verkrijging van regelmatig beursverkeer heeft bediend, omgekeerd, terwijl de wetenschap of mogelijkheid van wetenschap van de lasthebber, voorzover diens wetenschap gegrond was op een handeling, waartoe deze reglementair of usantieel gehouden was, irrelevant wordt geacht; een en ander tenzij van omstandigheden blijkt, die een bijzondere reden opleveren om tot regel a terug te keren;
- c. heeft hij verkregen uit een algemene voorraad krachtens een daarop bestaande aanspraak, welke vóór 10 Mei 1940 was ontstaan, dan wordt hij van elke plicht tot onderzoek ontheven geacht en ook de wetenschap of mogelijkheid van wetenschap van zijn lasthebber, uit wiens voorraad hij heeft verkregen, ofschoon deze bij het opnemen van stukken in die voorraad onzorgvuldig kan hebben gehandeld, irrelevant geacht;

Overwegende, dat van regel a de gedachte is, dat zij, die in de bezettingstijd effecten verkregen — wetende of kunnende weten, dat veel, in het bijzonder van Joodse landgenoten, gespolieerde effecten circuleerden — worden verondersteld daarmede, hetzij uit onverschilligheid, hetzij zelfs als poging tot profiteren, een kenbaar, dus op hen terugvallend risico van verkrijging van zodanig stuk te hebben genomen, tenzij zij aantonen, dat zij en hun instrumenten een zeer bijzondere zorgvuldigheid hebben betracht; dat blijkens regel c, welke volmaakt het tegendeel van regel a inhoudt ten aanzien van hen, die niet anders hebben gedaan dan een vóór 10 Mei 1940 bestaande aanspraak te realiseren, eerstgenoemde gedachte meer bepaaldelijk is gericht op hen, die eerst in de loop der bezetting tot de aanschaffing van een effect als het thans geopponeerd blijkende hebben besloten;

dat in regel b een tussenstandpunt wordt ingenomen ten aanzien van hen, die weliswaar tijdens de bezetting het risico van verkrijging van een gespolieerd stuk hebben genomen, maar ter verkrijging van een effect tenminste normale wegen hebben bewandeld en zich daarbij van een zorgvuldig de reglementen en gebruiken in acht nemende commissiennair hebben bediend;

Overwegende nu omtrent het thans te beslissen geval, dat Steenman in deze niet anders heeft gedaan, dan tijdens de bezetting te besluiten zich in regelmatig beursverkeer een effect aan te schaffen en hij zich daartoe heeft gewend tot een commissiennairsfirma, van wie hij een zorgvuldige werkwijze en zeker geen deelneming aan Duitse maatregelen mocht verwachten, — kunnende het risico, achteraf geschapen door het feit, dat de zaak tenslotte is afgewikkeld door een handlanger van de vijand, redelijkerwijs niet op hem worden gelegd;

dat Steenman weliswaar in zekere zin aan dit, de door hem beoogde verkrijging in regelmatig beursverkeer doorbrekende feit heeft medegewerkt, doch dat hij, toen hem uiteindelijk door die handlanger, optredende voor de firma Korijn, ter voldoening van zijn aanspraak jegens die firma een stuk, als waarop hij recht had, werd aangeboden, alle reden had dit te accepteren, teneinde aldus zijn relatie met deze firma, d.w.z. nu met haar „Verwalter”, af te wikkelen, en hij toen redelijkerwijs generlei aanleiding had te vermoeden, dat deze handlanger het aangeboden stuk door ontname aan andermans algemene effectenvoorraad (in casu aan die van de firma Slijper) in Korijn's voorraad had gebracht of, anders beschouwd, dat het aangeboden stuk niet afkomstig was uit Korijn's voorraad, waarop hij zijn aanspraak had;

dat geen zodanige aanleiding voor Steenman bestond, ook al mocht hij

hebben geweten, dat Stein ook als Verwalter van andere Joodse effecten-firma's optrad, immers hem generlei motief voor de geest zou kunnen zijn gekomen, waarom Stein hem een ander stuk zou afleveren, dan een, hetwelk de firma Koriijn, zoals hij mocht aannemen, in voorraad had;

Overwegende, dat een juiste toepassing van het Besluit op het onderhavige, daarin niet speciaal voorziene geval, althans met betrekking tot de spoliatie, waarop het onderhavige verzoek is gegrond leidt tot de slotsom, dat Steenman moet worden geacht het litigieuze effect te goeder trouw te hebben verkregen, nu generlei feit is gesteld, dat een bijzondere reden oplevert om hem van gemis aan goede trouw te verdenken;

Overwegende, dat van een andere oppositie dan die, waarop het verzoek is gegrond, niet is gebleken.

BESLISSENDE:

- I. Wijst het verzoek af.
 - II. Erkent verweerder in zijn bovenvermelde hoedanigheid als eigenaar van genoemd effect.
 - III. Het inleveringskantoor, enz.
-

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen mede, dat de lijst no. 132 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47—55 ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 5 Mei 1952, No. 86).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52/202

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 29 April 1952. (Mrs. Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Ingevolge art. 64 lid 4 E 100 is de uitgevende instelling verplicht „ten verzoeken van de afdeling effectenregistratie” een duplicaat af te geven, maar genoemd artikel verplicht niet de afdeling effectenregistratie zodanig verzoek te doen, zodat zij bevoegd moet worden geacht, het verzoek achterwege te laten. Het schrijven van de afdeling effectenregistratie d.d. 6 Augustus 1951, kennelijk bedoeld als een verzoek tot afgifte, is een appellabele beslissing.

Aan de afgifte van duplicaten is een risico verbonden voor de uitgevende instelling, welk risico ten opzichte van de, van rechtswege aan de Staat vervallende, effecten groter is te achten dan bij andere effecten.

Tegenover de gedeposeerde is het niet onredelijk dat de uitgevende instelling enig risico op zich neemt; het is wel onredelijk, dat de Staat, de effecten ten eigen bate onteigenend, de uitgevende instelling met het volle risico belast.

Verschijsing van de Afdeling Effectenregistratie en van requestrante resp. verzoekt en bevolen voor het geven van inlichtingen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 64, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 5 September 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift, gedagtekend 4 September 1951, van de naamloze vennootschap N.V. Nederlandsch-Amerikaansche Stoomvaart-Maatschappij „Holland-Amerikalijn”, gevestigd te Rotterdam, houdende beroep tegen een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad, nedergelegd in een brief van deze Afdeling aan requestrante van 6 Augustus 1951;

Gezien een met betrekking tot dit beroep door de Afdeling Effectenregi-

stratie bij de Raad ingediende nota, gedagtekend 12 November 1951;

Gehoord op 22 Maart 1952 requestrante bij monde van haar raadsman Mr. W. M. E. van Rossem;

Mede gehoord op dezelfde datum Mr A. Rinnooy Kan, namens de Afdeling Effectenregistratie, tot het verstrekken van inlichtingen;

Overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie bij brief van 6 Augustus 1951, hiervoor genoemd, aan requestrante heeft geschreven:

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel brengt hiermede te Uwer kennis, dat in de Nederlandse Staatscourant nr. 127, dd. 4 Juli 1951 een bekendmaking van de Minister van Financiën is gepubliceerd, als bedoeld in art. 64, lid 2 van het Besluit herstel rechtsverkeer, met betrekking tot de volgende door U uitgegeven effecten:

Aandelen N.V. Nederlandsch-Amerikaansche Stoomvaart Maatschappij „Holland-Amerika Lijn” ad f 1000,— nominaal (codenummer 2433)

Nummers:

9.416:20	46.011/5
11.976:80	80.361/5
33.846:50	93.371/5

De Afdeling brengt onder Uw aandacht, dat U op grond van het bepaalde in art. 64, lid 4 van voornoemd Besluit verplicht is, duplicaten voor de hierboven vermelde effecten, voorzien van alle nog niet door U voldane coupons, aan haar af te geven.

De vorenbedoelde afgifte dient binnen 4 weken na dagtekening van dit schrijven te geschieden door deponering van de duplicaat-effecten bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën te Amsterdam, Herengracht 344.

Voor de wijze, waarop deze afgifte dient plaats te vinden alsmede de eisen waaraan de duplicaat-effecten dienen te voldoen, wordt verwezen naar bijlagen dezes.

dat requestrante in haar voregenoemd verzoekschrift heeft gesteld:

dat tegen het verlangen, strekkende tot zonder meer afgeven van duplica-

ten der bewuste aandelen, overwegende bezwaren bestaan;

dat immers zodanige afgifte voor de requestrante groot risico medebrengt;

dat, naar mag worden aangenomen, bepaaldelijk buitenlandse houders de door artikel 64 lid 3 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer voorgeschreven ongeldigheid hunner aandelen niet zullen aanvaarden en deswege de requestrante zullen betrekken in rechte;

dat, nog daargelaten dat dergelijke in het buitenland te voeren procedures der requestrante goodwill zullen aantasten, veelal de uitslag niet anders zal kunnen zijn dan voor de requestrante ongunstig;

dat immers vooreerst niet alle landen de gelding van het Besluit herstel rechtsverkeer zullen erkennen, doch bovendien ook in die landen, alwaar die gelding in beginsel wél zal worden aanvaard, de tegenwoordige houder van het aandeel naar alle waarschijnlijkheid zal worden in het gelijk gesteld, indien hij aantoonst te zijn geweest verkrijger te goeder trouw, dan wel aanmelding te hebben nagelaten als gevolg van overmacht;

dat de voor de requestrante schadelijke gevolgen van zodanige rechterlijke beslissingen enerzijds en van afgifte van duplicaten anderzijds zijn zonder meer duidelijk;

dat derhalve de Afdeling Effectenregistratie afgifte van duplicaten niet had mogen verlangen, zonder tevens der requestrante te hebben verstrekt een afdoende garantie tegen alle schaden, welke uit die afgifte voor de requestrante zouden kunnen voortvloeien;

dat de Afdeling Effectenregistratie, zodanige garantie achterwege latende, voormelde feiten en omstandigheden niet, althans niet voldoende, heeft in aanmerking genomen, subsidiair haar bevoegdheden heeft uitgeoefend op een onredelijke, onbillijke en willekeurige wijze, weshalve de requestrante is gerechtigd tot instellen van hoger beroep tegen de beslissing tot afgifte van duplicaten, als nedergelegd in vorengemelde brief d.d. 6 Augustus 1951;

dat de requestrante van dat recht hiermede gebruik maakt;

en op die grond de Raad heeft verzocht:

te vernietigen de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie, nedergelegd in meergemelde brief d.d. 6 Augustus

1951, en voorts te beslissen, dat de requestrante tot afgifte van de verlangde duplicaat-aandelen niet zal zijn gehouden, vóódat haar volledige garantie zal zijn verstrekt ter zake van alle schadelijke gevolgen, welke uit die afgifte voor de requestrante zouden kunnen voortvloeien, alles kosten rechtens.

Overwegende, dat naar luid van art. 64 lid 4 E 100 de uitgevende instelling van een binnenlands effect, hetwelk door de bekendmaking, voorgeschreven in lid 2, zijn geldigheid heeft verloren, verplicht is, „ten verzoeken van de afdeling effectenregistratie” een duplicaat aan haar af te geven, ter uitlevering aan degene, die daarop recht heeft;

dat art. 64 niet bepaalt, dat de Afdeling Effectenregistratie verplicht is steeds, wanneer een effect zijn geldigheid verloren heeft, zodanig verzoek te doen zodat zij bevoegd moet worden geacht, des geraden oordeelende het verzoek achterwege te laten;

dat, dit zo zijnde, zodanig verzoek als inhoudende de beslissing, een uitgevende instelling tot afgifte van een duplicaat te verplichten, vatbaar is voor beroep op de in art. 68 E 100 genoemde gronden;

dat de in de hierboven weergegeven brief van de Afdeling Effectenregistratie van 6 Augustus 1951 gedane mededeling „De Afdeling brengt onder Uw aandacht, dat U op grond van het bepaalde in art. 64 lid 4 van voornoemd Besluit verplicht is, duplicaten voor de hierboven vermelde effecten, voorzien van alle nog niet door U voldane coupons, aan haar af te geven”, kennelijk bedoelt te zijn een verzoek als vermeld in art. 64 lid 4 E 100;

Overwegende nu omtrent de door requestrante aangevoerde gronden voor haar beroep tegen de in die brief vervatte beslissing;

dat de Raad het met requestrante allerminst uitgesloten acht, dat buitenlandse houders van aandelen in requestrante de ongeldig verklaring van de door hen niet ingeleverde aandelen door een Nederlandse Wet niet zullen erkennen, en vermeende nog uit deze aandelen voortvloeiende rechten jegens requestrante voor buitenlandse rechters geldend zullen trachten te maken,

dat uit de aard der zaak geen zekerheid bestaat, dat requestrante in hieromtrent voor buitenlandse rechters te

voeren procedures steeds in het gelijk zal worden gesteld;

dat mitsdien de afgifte van duplicaat-aandelen voor requestrante een niet te begroten, doch in ieder geval niet volledig te ontkennen risico van het ontstaan van dubbele verplichtingen met zich brengt;

dat de Afdeling Effectenregistratie blijkens haar aan de Raad verstrekte toelichting het bestaan van dit risico erkent;

dat zij echter bij haar beslissing, requestrante tot afgifte van duplicaten te verplichten, met dit risico in het geheel geen rekening heeft gehouden immers zich blijkens haar toelichting — doch naar 's Raads oordeel ten onrechte — op het standpunt heeft gesteld, daarmede geen rekening te mogen houden;

dat de Raad alsnog heeft te beslissen, of gegeven het bestaan van dit risico, het verzoek om afgifte van duplicaten in redelijkheid mag worden gedaan;

dat de Raad meent, dat te dien aanzien onderscheid moet worden gemaakt tussen effecten, die ingevolge art. 62 lid 1 van E 100 van rechtswege in eigendom overgaan op de Staat en andere effecten;

dat het hiervoor omschreven risico met betrekking tot laatstgenoemde effecten wellicht geringer is dan dat met betrekking tot aan de Staat vervallende effecten;

dat het in ieder geval tegenover het belang van de eignaren van deze andere effecten niet onredelijk voorkomt, van de uitgevende instelling de aanvaarding van het hiervoor omschreven risico te vragen;

dat het daarentegen wel onredelijk voorkomt, dat de Staat, niet-aangemelde, vermoedelijk in handen van buitenlandse houders zijnde effecten te eigen bate onteigenend, de uitgevende instelling zou belasten met het volle risico, dat de onteigening in het buitenland niet zal worden erkend;

dat de Raad vooralsnog niet vermag te beoordelen, in hoeverre hetzij door vaststelling van een termijn, waarna, hetzij door het bepalen van voorwaarden, waaronder de afgifte van duplicaten heeft te geschieden, met dit risico in redelijke mate rekening ware te houden;

dat voorts niet blijkt, wie degenen zijn, die recht hebben op de effecten, ten aanzien waarvan bij de beroepen

beslissing de afgifte van duplicaten verzocht is;

dat de Raad het gewenst oordeelt, zich te dezer zake door de Afdeling Effectenregistratie en requestranten te doen voorlichten;

ALVORENS VERDER TE BESLISSEN:

Verzoekt de Afdeling Effectenregistratie van de Raad, te verschijnen te harer terechtzitting van Zaterdag 28 Juni 1952 des voormiddags te 9.45 uur tot het verstrekken van inlichtingen;

Beveelt de verschijning van requestrante ter zelfder terechtzitting tot het verstrekken van inlichtingen.

No. 52/203

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
29 April 1952. (Mrs. Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

De mededeling van de Afdeling Effectenregistratie, dat zij tot toepassing van art. 64 E 100 zal overgaan, is geen appellabele beslissing. Alleen het verzoek tot afgifte van een duplicaat effect ingevolge art. 64 lid 4 E 100 is een voor beroep vatbare beslissing.

Verzoekster niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 64, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 15 Februari 1952 bij de Raad ingekomen verzoekschrift, gedagtekend 15 Februari 1952, van de naamloze vennootschap N.V. Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij, gevestigd te 's-Gravenhage, houdende beroep tegen een besluit van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad, blijkende uit een brief van deze Afdeling aan verzoekster d.d. 17 Jan. 1952;

Gezien een betreffende dit beroep bij de Raad ingekomen brief van de Afdeling Effectenregistratie, gedagtekend 26 Februari 1952;

Gehoord op 22 Maart 1952 verzoekster bij monde van hare raadsman Mr. C. R. C. Wyckerheld Bisdom;

Mede gehoord op dezelfde datum Mr. A. Rinnooy Kan, namens de Afdeling Effectenregistratie, tot het verstrekken van inlichtingen;

Overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie bij brief van 17 Januari 1952, hiervoor genoemd, aan verzoekster heeft geschreven:

In verband met de definitieve sluiting per 31 December 1951 van de mogelijkheid tot na-aanmelding van effecten voor de effectenregistratie zal de op Uw verzoek voorlopig uitgestelde toepassing van art. 64 met betrekking tot aandelen Uwer vennootschap niet langer achterwege kunnen blijven.

Zulks geldt zowel ten aanzien van reeds plaats gehad hebbende of nog in behandeling zijnde afgifte van duplicaten in zogenaamde „Härtefälle“, als ten aanzien van alle overige als niet-aangemeld geregistreerde door Uw vennootschap uitgegeven aandelen.

Alvorens tot publicatie in de Nederlandse Staatscourant wordt overgegaan zal de Afdeling U, voorzover het nieuwe gevallen betreft, zoals gebruikelijk is in de gelegenheid stellen eventuele opmerkingen met betrekking tot de te publiceren nummers aan haar kenbaar te maken.

dat verzoekster, stellende, dat de Afdeling Effectenregistratie blijkens deze brief heeft besloten, art. 64 van het Besluit E 100 toe te passen met betrekking tot de aandelen van verzoekster, dat zij aldus heeft genomen een besluit in de zin van art. 18 lid 5 E 100, althans een beslissing in de zin van art. 68, waarbij zij haar bevoegdheid te dezen op een onredelijke, onbillijke of willekeurige wijze heeft uitgeoefend, de Raad heeft verzocht, dit besluit, althans deze beslissing te vernietigen, met zodanige verdere beslissing als de Raad zal vermenen, dat behoort, kosten rechtens, zulks in het kort op de navolgende gronden:

dat vele aandelen van verzoekster niet zijn aangemeld voor de effectenregistratie;

dat het grootste deel hiervan zich in het buitenland moet bevinden;

dat door de voorgenomen toepassing van art. 64 E 100 deze aandelen na opgave ervan door de Afdeling Effectenregistratie aan de Minister van Financiën en na publicatie van deze opgave door de Minister in de Nederlandse Staatscourant, hun geldigheid zullen verliezen en verzoekster verplicht zal zijn, ten verzoeken van de afdeling Effectenregistratie duplicaten aan haar af te geven, ter uitlevering aan degenen, die daarop recht hebben, zijnde de

vroegere bezitters en bij gebreke van oppositie hunnerzijds, de Staat;

dat te verwachten valt, dat de buitenlandse houders van deze aandelen deze ongeldigverklaring krachtens een Nederlandse wet niet zullen erkennen; dat aldus de goede naam van het aandeel van verzoekster als beleggingsobject zal worden ondermijnd;

dat voorts geenszins uitgesloten is, dat buitenlandse rechters aandeelhouders als hier bedoeld in procedures tegen verzoekster in het gelijk zullen stellen en hun vonnissen op bezittingen van verzoekster in het buitenland ten uitvoer zullen worden gelegd;

dat de Staat geweigerd heeft, haar een garantie te geven voor de nadelen, die zij ter zake van de afgifte van duplicaten zou kunnen ondervinden;

Overwegende omtrent dit beroep:

dat art. 64 E 100, voorzover hier van belang, bepaalt:

- 1e. dat de Afdeling Effectenregistratie van alle als niet-aangemeld geregistreerde effecten opgave doet aan de Minister van Financiën;
- 2e. dat de Minister van Financiën belast is met de bekendmaking van de hem verstrekte opgaven in de Nederlandse Staatscourant en dat door de bekendmaking het desbetreffende aandeel zijn geldigheid verliest;
- 3e. dat, indien het betreft een binnenlands effect, de uitgevende instelling verplicht is ten verzoeken van de Afdeling Effectenregistratie een duplicaat aan haar af te geven;

dat het doen van de **sub 1** omschreven opgave niet anders is dan een administratieve verrichting, waartoe de Afdeling Effectenregistratie verplicht is en welke zij niet bevoegd is na te laten;

dat noch een zodanige verrichting zelve noch het besluit om tot een zodanige verrichting over te gaan, een appellabele beslissing in de zin van art. 68 E 100 of een appellabel besluit in de zin van art. 18 E 100 kan zijn;

dat de **sub 2** omschreven bekendmaking geschiedt door de Minister van Financiën en van rechtswege het ongeldig worden der desbetreffende aandelen medebrengt en de Afdeling Effectenregistratie — of, in hoger beroep, de Afdeling Rechtspraak — te

dien aanzien generlei besluit of beslissing heeft te nemen;

dat tot de afgifte van een duplicaat als sub 3 omschreven de uitgevende instelling naar luid van art. 64 lid 4 verplicht is „ten verzoeken van de Afdeling Effectenregistratie”;

dat art. 64 niet bepaalt, dat de Afdeling Effectenregistratie verplicht is, steeds zodanig verzoek te doen, zodat zij bevoegd moet worden geacht, des geraden oordelende het verzoek achterwege te laten;

dat, dit zo zijnde, zodanig verzoek als inhoudende de beslissing, een uitgevende instelling tot afgifte van een duplicaat te verplichten, vatbaar is voor beroep op de in art. 68 E 100 genoemde gronden;

Overwegende, dat in de brief der Afdeling Effectenregistratie, waartegen verzoeksters beroep is gericht, voorzover te dezen van belang, enkel de mededeling wordt gedaan, dat de toepassing van art. 64 niet langer achterwege zal kunnen blijven;

dat deze mededeling niet is te beschouwen als een verzoek om afgifte van duplicaten zijnde de enige bij de toepassing van art. 64 door de Afdeling Effectenregistratie te nemen appellabele beslissing, welk verzoek trouwens, nu nog geen opgave van verzoeksters aandelen en geen bekendmaking van de opgave heeft plaats gevonden, nog niet zou kunnen worden gedaan;

dat verzoekster mitsdien in haar tegen deze brief gericht beroep niet-ontvankelijk moet worden verklaard;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoekster niet-ontvankelijk in het ingestelde beroep.

No. 52/204

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, d.d. 28 April 1952. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en de Flines).

Uit de verklaringen van getuigen is gebleken, dat er in de bezettingstijd, speciaal in de jaren 1943 en 1944 een groot risico bestond, dat bij aankoop van certificaten van Amerikaanse aandelen, geroofde stukken werden geleverd en dat men zich op eenvoudige wijze tegen dit risico kon decken.

Uit art. 53 lid 3 blijkt, dat de wet-

gever zich gevallen heeft gedacht, waarin, ondanks verkrijging in regelmatig beursverkeer, goede trouw ontbreekt.

Hieruit is af te leiden, dat van de leden van de Vereniging voor den Effectenhandel de nodige voorzorgen verlangd konden worden om het risico van verkrijging van geroofde effecten zo veel mogelijk te beperken.

In het algemeen kan een commissienair, die geen enkele voorzorg in acht neemt bij de verkrijging van een certificaat, niet geacht worden het effect te goeder trouw te hebben verkregen.

In het onderhavige geval heeft het Algemeen Effectenkantoor geen voorzorgsmaatregel genomen en een opdracht van het effectenkantoor Burki te Deventer uitgevoerd.

Een gehoudenheid voor het A.E.K. om die opdracht uit te voeren, zou alleen kunnen worden aangenomen, indien zou vaststaan, dat Burki uitvoering van de order zonder enige conditie wenste.

Indien Burki onbekend zou zijn geweest met de gang van zaken ter beurse te Amsterdam, zou het A.E.K. zich door eigen nalatigheid in de positie van gehoudenheid hebben geplaatst. Indien Burki wel bekend was geweest met de gang van zaken, zou deze bij het geven van een opdracht zonder beding, niet te goeder trouw zijn geweest, zodat in elk geval appellant niet te goeder trouw was.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen een op 25 Januari 1950 ingekomen verzoekschrift no. 188 50 van Mevrouw de Wed. J. G. Bron-Bastiaans, wonende te Deventer, gemachtigde Mr. F. Ph. Kuethe, waarbij verzoekster in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 23 December 1949, gewezen tussen Mevr. E. Josephus Jitta-Alsberg, als requestrante, en verzoekster Mevr. de Wed. J. G. Bron-Bastiaans voornoemd, als gerequestreerde, waarbij Mevr. E. Josephus Jitta-Alsberg, voornoemd is hersteld in de eigendom van 1 cert. à 10 shares Nationaal Dairy Product Corp. no. 12;

Gelezen een verwoerschrift van Mevr de Wed. E. Josephus Jitta-Alsberg, wonende te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. M. A. Suyling;

Gezien de expeditie van voormelde beslissing;

Gezien de overige processtukken en producties;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op 22 Januari 1951, 10 September 1951 en 3 December 1951 en op de op 8 October 1951 en 5 November 1951 plaats gehad hebbende getuigenverhooren;

Overwegende, dat de Afdeling Effectenregistratie bij haar beslissing het volgende heeft overwogen:

Gezien een door de N.V. Effectenkantoor H. Burki te Deventer afgelegde verwervingsverklaring d.d. 14 Mei 1948, waaruit blijkt, dat het genoemde effect door gerequesteerde is verkregen d.d. 28 October 1943 en dat de levering ervan heeft plaats gehad door het Algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam;

Gezien het verweerschrift d.d. 11 October 1949;

Overwegende, dat bij een ambtshalve door de Afdeling Effectenregistratie ingesteld onderzoek is gebleken, dat Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam op 28 October 1943 genoemd effect heeft verkocht met deviezenvergunning No. AA 38430, en dat de betreffende commissionnair een uitkering tot een bedrag van f 12,50 van Lippmann, Rosenthal & Co. heeft ontvangen;

Overwegende, dat een uitkering als vorenvermeld in de normale beurshandel ongebruikelijk is en dat deze uitkering, naar de Afdeling meent te mogen aannemen, klaarblijkelijk haar oorzaak vond in de wens, om zekere weerstanden tegen het aangaan van transacties als de onderhavige te overwinnen;

Overwegende derhalve, dat de verkrijging door gerequesteerde, hoewel haar opdracht is uitgevoerd door een lid van de Vereniging voor de Effectenhandel, niet geacht kan worden te zijn een verkrijging in regelmatig beursverkeer, aangezien de opdracht van gerequesteerde weliswaar is uitgevoerd door een lid van de Vereniging voor de Effectenhandel, doch zulks niet overeenkomstig de gebruiken aan een Nederlandse beurs;

Overwegende, dat derhalve het vermoeden van goede trouw, bedoeld in artikel 53, 3e lid, van het Besluit herstel rechtsverkeer, ten aanzien van gerequesteerde geen toepassing kan vin-

den, zodat onderzocht dient te worden, of er bepaalde gronden zijn om tot haar goede trouw te besluiten;

Overwegende, dat de bepaling van het 5e lid van genoemd artikel, welk lid o.m. inhoudt, dat gemis aan goede trouw bij degene, die middellijk of onmiddellijk in opdracht van een ander effect heeft verkregen, geldt als gemis aan goede trouw van die ander, belet in het onderhavige geval de goede trouw van gerequesteerde aan te nemen, dat immers het feit, dat deze tussenpersoon, het Algemeen Effectenkantoor N.V., Amsterdam, vorenvermelde uitkering van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat Amsterdam genoot, zonder meer bewijst, dat deze tussenpersoon wist, althans begreep, dat het litigieuze effect uit Joods bezit stamde, welk feit, ingevolge het in artikel 32 van het Besluit herstel rechtsverkeer bepaalde medebrengt, dat zijn goede trouw niet kan worden aangenomen, tenzij genoemde tussenpersoon, ingevolge de voor hem geldende reglementen en gebruiken tot het aangaan der onderhavige transactie gehouden zou zijn geweest;

Overwegende dienaangaande, dat, gelet op het feit van genoemde uitkering, tot gehoudenheid van genoemde tussenpersoon in deze niet kan worden geconcludeerd en dat derhalve gemis aan goede trouw bij de onderhavige transactie bij deze tussenpersoon moet geacht worden aanwezig te zijn geweest;

Overwegende, dat het litigieuze effect aan de N.V. Effectenkantoor H. Burki te Deventer werd geleverd door het Algemeen Effectenkantoor N.V. te Amsterdam met deviezenvergunning No. AA 38430, welk nummer bij banken en beursfirma's algemeen bekend stond als een ten behoeve van Rebholz afgedwongen vergunningnummer, zodat de N.V. Effectenkantoor H. Burki te Deventer de wetenschap heeft bezeten, dat door haar voor haar cliënte Joods bezit werd gekocht;

Overwegende, dat gerequesteerde, wier lasthebber en onderlasthebber niet te goeder trouw waren, niet als verkrijgster te goeder trouw kan worden aangemerkt ingevolge het bepaalde bij art. 53 lid 5, 1e volzin van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Overwegende, dat gerequesteerde, hoewel daartoe in de gelegenheid gesteld, er niet in geslaagd is boven-

staande feiten te ontzenuwen en alsnog haar goede trouw bij de onderhavige verkrijging aannemelijk te maken;

Overwegende, dat derhalve aan gequestreerde geen erkenning in de eigendom kan worden verleend en dat requestrante, ten opzichte van wie voldaan is aan de voorwaarden van artikel 54, 1e lid van genoemd Besluit, herstel in de eigendom moet worden verleend;

Overwegende, dat appellante bij haar appelschrift heeft staande gehouden, dat het in geschil zijnde effect door haar wel degelijk te goeder trouw en in regelmatig beursverkeer is verkregen en daartoe het volgende heeft aangevoerd:

dat toch het standpunt van de Afdeling Effectenregistratie, dat een uitkering als bovenbedoeld niet zou zijn overeenkomstig de gebruiken aan een Nederlandse beurs en derhalve het vermoeden van goede trouw, bedoeld in artikel 53 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, ten aanzien van het bedoelde effect geen toepassing zou vinden, naar het oordeel van appellante onjuist is;

dat toch een uitkering als de onderhavige wel degelijk overeenkomstig de gebruiken ter Amsterdamse beurze was en op heden nog immer is;

dat appellante in verband hiermede opmerkt:

1. het systeem van uitkeringen heeft in de beurshandel steeds plaats gevonden en vindt daarin nóg altijd plaats, o.a. bij verkoop van binnenlandse obligaties en certificaten van aandelen;

2. de interne circulaire van de Vereniging voor de Effectenhandel no. 84 acht het gebruik van uitkeringen eerst aanvechtbaar en bedenkelijk, indien dergelijke beloningen worden genoten tot bedragen, welke in generlei verband staan tot de geleverde prestaties;

3. de interne circulaire van de Vereniging voor de Effectenhandel no. 87 acht normale en bescheiden uitkeringen, „zoals die voorgekomen waren zonder tot dusverre principiële bezwaren te hebben ontmoet”, niet ontoelaatbaar. Deze uitlating was het constateren van een feit, dat buiten beïnvloeding door de vijand staat;

4. het is ook thans ter beurze nog gebruikelijk, dat arbitrage-uitkeringen verstrekt worden op de verhandelde certificaten van Amerikaanse aandelen. Voorts zenden de grote banken bij

beursaanbiedingen tot inkoop van Amerikaanse fondsen aparte slips, waarmede wordt kennis gegeven dat voor elk ingeleverd stuk de commissie een uitkering zal ontvangen.

De conclusie, dat het geven en ontvangen van een als in dit geschil ter sprake gekomen uitkering aan de transactie het karakter van verkrijging in regelmatig beursverkeer zou ontnemen, acht appellante dan ook beslist onjuist;

dat appellante voorts opmerkt niet van Lippmann, Rosenthal & Co. gekocht te hebben en van Lippmann, Rosenthal & Co. de levering te hebben ontvangen, doch van het Algemeen Effectenkantoor N.V., zoals het vonnis, waarvan beroep, trouwens zelf constateert, zulks in regelmatig beursverkeer en volkomen te goeder trouw;

dat onder de gegeven omstandigheden voor de N.V. Effectenkantoor H. Burki dan ook geen enkele rechtsgeldige reden aanwezig was het litigieuze stuk te weigeren en laatstgenoemde wel degelijk ingevolge de voor haar geldende reglementen en gebruiken gehouden was het stuk als goede levering te aanvaarden;

dat appellante zich voorts gegriefd acht door de overweging, dat de levering van het Algemeen Effectenkantoor N.V. aan de N.V. Effectenkantoor H. Burki onder vergunning no. AA 38430 voor laatstgenoemde gemis aan goede trouw moet doen veronderstellen, daarvoor een provinciaal effectenkantoor ten tijde der onderhavige transactie niets minder waar was dan dat;

dat dan ook de overweging, als zou appellante te deze niet te goede trouw zijn geweest en niet in de eigendom van het stuk kunnen worden erkend, door appellante als onjuist verworpen wordt en appellante wel degelijk de goede trouw, zowel van haar commissie N.V. Effectenkantoor H. Burki als van haarzelf, staande houdt, alsmede de „gehoudenheid” van haar commissie om te handelen gelijk deze deed;

Overwegende dat de Raad eerst in beschouwing wil nemen de wijze, waarop in de bezettingstijd certificaten van Amerikaanse aandelen ter beurze verhandeld werden en welke conclusies daaraan verbonden kunnen worden ten opzichte van de goede trouw der commissie;

Overwegende dat, naar reeds vroeger

door de Raad is beslist, uit de wet (K.B. E 100) — waar deze in art. 53, 3e lid tegenbewijs tegen het vermoeden van goede trouw mogelijk maakt evenals het ambtshalve opleggen van aanvullend bewijs — blijkt, dat de wetgever zich gevallen heeft gedacht, waarin — ondanks verkrijging in regelmatig beursverkeer — goede trouw ontbreekt en dat daaruit af te leiden is, dat van de leden van de Vereniging voor de Effectenhandel (wier goede trouw volgens het 5e lid van art. 53 de doorslag geeft) de nodige voorzorgen verlangd konden worden bij het verkrijgen van effecten en dat zij dus het risico van verkrijging van geroofde effecten zoveel mogelijk moesten beperken;

Overwegende dat nu uit de navolgende getuigenverklaringen blijkt, dat in de bezettingstijd ter beurze bij de handel in certificaten van Amerikaanse effecten de mogelijkheid bestond (waarvan veelvuldig gebruik gemaakt werd), om zich te dekken tegen het risico om geroofde stukken geleverd te krijgen;

Overwegende dat de getuigen verklaard hebben — de getuige van Sorgen in een andere procedure welke hij echter als getuige in deze zaak heeft gehandhaafd — als volgt:

Carel Frederik Overhoff, Voorzitter van de Vereniging voor de Effectenhandel in de bezettingstijd:

Ik denk, dat het in het voorjaar 1943 was, toen bekend werd, dat vier N.S.B. firma's belast waren met de verkoop van certificaten voor Lippmann.... Genoemde vier firma's zijn er weer mede opgehouden, en werden al spoedig vervangen door Rebholz. Ook dit laatste is reeds terstond ter beurze bekend geworden.... Er is een tijd geweest, dat goede certificaten duurder waren dan die, welke van Rebholz afkomstig waren. Dit is de reden geweest, dat op 11 Mei 1942 het systeem van aanmelding van koop- en verkooporders weer verviel. Het Deviezeninstituut heeft beide soorten stukken toen weer gelijk gemaakt. Het is mij bekend, dat tal van behoorlijke banken en commissie-nairs er bezwaar tegen hadden hun cliënten Joodse stukken te laten kopen, tenzij deze dat natuurlijk bepaald wensten. Deze gedragslijn heeft ook mijn firma gevolgd. Ik heb verboden Rebholz-stukken te kopen.... Het is juist, dat ook na Mei 1942 nog te

vermijden was foute stukken te verkrijgen. Van te voren wist men uiteraard niet wie zou leveren; eerst na de levering kon men zien of het een Joods stuk was. Als men dat niet wilde hebben, had men een speciaal beding „geen Joods bezit” moeten maken. Men had dan maanden moeten wachten. Het is mij bekend, dat er wachtlijsten waren voor liefhebbers van „niet-Joodse” stukken.

Frederik Adrianus van Sorgen, Onderdirecteur van de Incassobank:

Het was ter beurze te Amsterdam algemeen bekend, dat het vergunningsnummer A 59500 van Rebholz was en dat Rebholz Amerikaanse stukken van Lippmann spuide....

De vraag, wanneer de beurs wist, dat Joodse stukken werden gespuid is niet exact te beantwoorden. Er was uiteraard een aanlooptijd, die ik van Mei tot October 1942 zou willen stellen. Op 1 October 1942 was het m.i. gemeengoed dat van de zijde van Lippmann Joodse stukken werden gespuid. Rebholz is in 1943 zeer openlijk met speciale aanbiedingen van Amerikaanse certificaten naar voren gekomen. Na de instelling der stopkoersen op 5 Mei 1943 zond Rebholz lijsten rond, waarop Amerikaanse fondsen, die hij ten verkoop aanbood, stonden vermeld. Hierop stonden aangegeven de stopkoersen en de laatkoersen van Rebholz. De eigen koersen waren meestal lager, dit was een onmiskienbaar teken, dat de stukken afkomstig waren van Lippmann.... Als men geen Rebholz-stuk wilde hebben, gaf men de order aan een hoekman met de uitdrukkelijke mededeling, dat niet van Lippmann of Rebholz gekocht mocht worden. Zoals gezegd kwam men dan op een wachtlijst en dus nauwelijks aan de beurt. Dit berustte op een algemeen voorschrift van de Voorzitter van de Vereniging voor de Effectenhandel. Als de opdracht luidde: geen Lippmann-stuk, dan begreep de hoekman wel, dat dit impliceerde, dat hij ook niet van Rebholz mocht kopen.

William Schrikker, Voorzitter van de Vereniging voor de Effectenhandel:

Het beding „geen Joods bezit” is in vele gevallen zeker gemaakt. In alle gevallen was het mogelijk dit beding te maken. Misschien was het in den beginne niet van algemene bekendheid, dat dit beding gemaakt moest worden, wilde men geen Joods stuk hebben. Vol-

gens de verklaring van Rebholz is hij in Mei 1943 op grote schaal Lippmann-stukken gaan spuien. Het was toen bekend, dat Rebholz Lippmann-stukken verkocht, althans aan de Amsterdamse beurs....

In een later stadium van de oorlog, toen de grote stroom van certificaten een koersafwijking veroorzaakte, derhalve omstreeks Mei 1943, was het m.i. wel de plicht van de commissiennair zijn cliënt erop te attenderen, dat er in de aankoop van certificaten gevaren schuilden, en dat het ook mogelijk was goede stukken te verkrijgen, zij het dan ook wat duurder en op een langere termijn.

Martinus Franciscus van Bommel, commissiennair in effecten:

Er was een grote groep, die meende, dat men zich over alle andere fondsen geen zorgen behoefde te maken, maar dat men voor certificaten van Amerikaanse aandelen bepaalde verkopers moest mijden. Hoe groot deze groep was, kan ik niet zeggen; men kan in het algemeen tot deze groep rekenen diegenen, die geen stukken uit Joods bezit wilden hebben. De zulken kochten alleen dan bij Rebholz indien zij daartoe een uitdrukkelijke opdracht van de cliënt hadden.... Het is mij nimmer overkomen dat ik een conditie maakte en dat die niet werd nagekomen. Onder conditie versta ik hier de conditie „geen besmet vergunningsnummer”. Op deze wijze dus, discriminerend kopen-de, heb ik nimmer van Lippmann II geleverd gekregen. Mijn firma deed veel zaken in certificaten.

Jacob van der Grampel, commissiennair in effecten:

Ook werd bekend, dat Rebholz vrijwel de enige verkoper van certificaten van Amerikaanse aandelen was. Het was mogelijk de conditie „geen besmet stuk” te maken bij bedoelde certificaten.

Overwegende dat uit de vermelde verklaringen blijkt enerzijds, dat er in de bezettingstijd, speciaal in de jaren 1943 en 1944, een duidelijk en groot risico bestond om bij aankoop van certificaten van Amerikaanse aandelen geroofde stukken geleverd te krijgen, anderzijds dat de commissiennair ter beurze zich op eenvoudige wijze tegen dit risico kon dekken;

Overwegende dat hieruit volgt, dat in het algemeen een commissiennair, die geen enkele voorzorg in acht neemt

bij het verkrijgen van een dergelijk certificaat, niet geacht kan worden het effect te goeder trouw te hebben verkregen en hij het risico behoort te dragen, wanneer dit certificaat blijkt geroofd te zijn;

Overwegende dat in casu niet blijkt, dat het Algemeen Effectenkantoor te Amsterdam (hierna aan te duiden als: A.E.K.) enige voorzorgsmaatregel genomen heeft, zodat op het A.E.K. het voorgaande van toepassing is, tenzij juist zou zijn, hetgeen verder nog ter zake door appellante naar voren is gebracht;

Overwegende dat namelijk namens appellante is aangevoerd, dat de Amsterdamse commissiennair beurstechnisch — krachtens geldende usance — gehouden was hem verstrekte opdrachten van commissiennairs uit de provincie te aanvaarden en zonder meer uit te voeren, indien deze kwamen van een vaste relatie, gelijk in casu Burki was, van het A.E.K.; dat als een cliënt niet het beding „geen Joodse stukken” maakte, de commissiennair dit evenmin behoefde te doen; dat in casu — waar van geen beding, als bedoeld blijkt, — het A.E.K. gehouden was om de opdracht van Burki zonder meer uit te voeren en dat het A.E.K. dus niet te kwader trouw is geweest;

dat derhalve Burki ook niet te kwader trouw was en zijn cliënt — appellante — evenmin;

Overwegende dat de Raad over deze beweerdte gehoudenheid gehoord heeft de getuigen van der Grampel, terwijl ook andere getuigen hierover gesproken hebben, doch de Raad in het midden kan laten of een dergelijke gehoudenheid — die, om het A.E.K. te ontlasten, zou moeten zijn een gehoudenheid, als bedoeld in het 5c lid van art. 53 van K.B. E 100 — bestaat;

Overwegende dat toch de beweerdte gehoudenheid van het A.E.K. om de order van het Effectenkantoor H. Burki te Deventer (hierna te noemen „Burki”) zonder conditie uit te voeren, slechts zou kunnen worden aangewomen, indien zou vast staan, dat Burki uitvoering van de order op die wijze wenste;

Overwegende dat dit laatste het geval zou kunnen zijn wegens onbekendheid van Burki, als commissiennair in de provincie, met de gang van zaken ter beurze te Amsterdam, doch in dit geval het A.E.K. (waarvan men geen

zodanige onbekendheid mag aannemen) zich door eigen nalatigheid in de positie zou hebben geplaatst, waaruit de gehoudenheid voortvloeide, daar het toch op zijn weg gelegen had om Burki, die een vaste relatie van het A.E.K. was, reeds eerder op de hoogte te brengen van de wijze, waarop de handel in certificaten van Amerikaanse effecten ter beurze plaats vond, terwijl indien de gelegenheid om Burki eerder te waarschuwen ontbroken had, er voor het A.E.K. geen grond was om aan te nemen, dat Burki het risico van de koop van geroofde effecten wilde dragen, hoewel dit te vermijden was en dus ook geen grond om zich gehouden te achten tot het zonder meer uitvoeren van de order;

Overwegende dat ook de mogelijkheid bestaat, dat Burki de order zonder restrictie gaf, terwijl hij bekend was met de gang van zaken ter beurze;

Overwegende dat in dit geval bij Burki gemis aan goede trouw zou hebben bestaan en de vraag of ten gunste van het A.E.K. een vermoeden van goede trouw moet gelden, van geen belang meer kan zijn;

Overwegende dat dus het betoog van appellante omtrent gehoudenheid, die bij het A.E.K. zou hebben bestaan, nimmer kan leiden tot het aannemen van een vermoeden van goede trouw dat ten gunste van haar (appellante) kan strekken;

Overwegende dat buiten beschouwing kunnen blijven de vraag of in casu gesproken kan worden van regelmatig beursverkeer, de vraag of er een bepaald gebruik bestond in de zin, dat men bij het kopen van certificaten van Amerikaanse effecten bepaalde voorzorgen in acht had te nemen en de vraag of de houding van het Beursbestuur zo is geweest, dat het elke handel in die certificaten, ook in van Lippmann afkomstige stukken, toelaatbaar achtte; dat toch de beantwoording van die vragen in de ene of andere zin geen invloed kan hebben op de reeds boven besliste vraag of appellant geacht kan worden te goeder trouw te zijn geweest bij de verkrijging en derhalve ook niet op de beslissing in deze zaak;

Overwegende dat uit het voorgaande tevens volgt, dat ook omtrent de door appellante opgeworpen kwestie van de gehoudenheid van haar commissionair Burki om het te aanvaarden geen beslissing gegeven behoeft te worden.

daar hij zich zelf door zijn nalatigheid geplaatst heeft in de positie van eventueel gehouden te zijn;

Overwegende, dat, nu appellante's gebrek aan goede trouw vaststaat, de beslissing, waarvan beroep, behoort te worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep.

Veroordeelt appellante in de kosten van het hoger beroep, aan de zijde van geïntimeerde tot aan deze uitspraak begroot op f 300,—.

No. 52/205

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
22 Mei 1951. (Mrs. Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Partijen verschillen over de vraag, of de opbrengst van een partij bloembollen is geweest f 11.435,65 dan wel f 9.065,69, welk laatste bedrag door appellant aan het N.B.I. is betaald als vijandelijk vermogen.

De Raad draagt het N.B.I. op, door getuigen te bewijzen, dat de opbrengst van de door requestrant voor Duitse afnemers bestemde bloembollen is geweest f 11.435,65.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 20 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 10 Mei 1949 bij de Raad ingekomen request van Jacob L. van Reisen te Voorhout en het op 8 Maart 1950 ingekomen antwoord daarop van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord op 17 Maart 1951 partijen, requestrant bij monde van Mr. W. Hugenholtz, gerequesteerde bij monde van Mr. J. H. Haak;

Overwegende, dat requestrant bij voormeld request in beroep is gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een brief van het Nederlandse Beheersinstituut aan requestrant van 2 Mei 1949, dat requestrant aan vijandelijk vermogen onder zich en af te dragen heeft een bedrag van pro resto f 2.425,26;

dat blijkens de dingtalen requestrant volgens het Nederlandse Beheersinstituut dit bedrag verschuldigd is als opbrengst van door Duitse afnemers gekochte en betaalde bloembollen, welke bloembollen requestrant niet aan de

afnemers heeft kunnen leveren en voor hun rekening naar elders heeft verkocht, bedragende deze opbrengst volgens het Beheersinstituut f 11.435,65, waarop in mindering komt een door requestrant reeds betaald bedrag van f 9.065,69, zodat nog te betalen zou zijn f 2.369,96, te vermeerderen met 4 % rente van 15 October 1948 tot 15 Mei 1949, zijnde f 55,30, alzo in totaal f 2.425,66;

dat requestrant in zijn beroepschrift, stellende, dat vorenbedoelde opbrengst niet meer heeft bedragen dan f 9.065,69, welk bedrag hij heeft betaald, heeft verzocht de beslissing waarvan appel te vernietigen en te beslissen, dat hij zijn schuld geheel heeft voldaan en terzake niets meer verschuldigd is;

dat het Beheersinstituut bij antwoord heeft staande gehouden, dat de opbrengst is geweest f 11.435,65 en heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep en handhaving van de beslissing, waarvan beroep;

Overwegende, dat de Raad bij de mondelinge behandeling partijen in overweging heeft gegeven de zaak aldus te regelen, dat requestrant 50 % van vorenbedoeld bedrag van f 2.425,66 betaalt in finale kwijting, zulks met het oog op de omstandigheid, dat het strikt feitelijke geschil dreigt een zeer uitvoerig getuigenverhoor en c.q. een deskundigen-onderzoek noodzakelijk te maken, waarvan de kosten en de daaraan door betrokkenen te besteden tijd en moeiten wellicht niet in evenredigheid zullen blijken te zijn met het belang van het geschil;

dat requestrant zich hiertoe heeft bereid verklaard, doch het Beheersinstituut bij brief van 8 April 1951 heeft medegedeeld deze overweging niet te willen volgen;

dat dus thans tot bewijslevering zal moeten worden overgegaan en het Beheersinstituut tot het door hem gevraagde getuigenverhoor zal worden toegelaten;

dat wellicht nog door dit getuigenverhoor een kostbaar deskundigen-onderzoek zal kunnen worden vermeden;

RECHTDOENDE:

Draagt het Nederlandse Beheersinstituut op, door getuigen te bewijzen, dat de opbrengst van de door requestrant voor Duitse afnemers bestemde bloembollen is geweest f 11.435,65.

No. 52/206

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, d.d. 11 Juni 1951. (Mrs. van Haften, Buddingh de Voogt en Onnen).

De tegenwaarde van een partij ledige fusten is door het N.B.I. als vijandelijk vermogen gevorderd, waartegenover de Reichhold Chemicals Inc. stelt, dat de eigendom dier fusten is overgegaan van de Hamburgse Kunstharzfabrik op de Amsterdamse Beckacite N.V. en van deze op haar.

In verband met het feit, dat de Amsterdamse N.V. in 1941 is geliquideerd en de fusten dateren van 1943 is een overdracht van die fusten door de Amsterdamse N.V. niet mogelijk geweest.

Aan de overgelegde verklaringen van belanghebbende partijen is generlei bewijskracht toegekend.

Ingesteld hoger beroep ongegrond verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 20 e.v. en 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen de verzoekschriften van appellants ingekomen op 17 April en 2 Mei 1950, zomede het verweerschrift van geappelleerde d.d. 22 December 1950;

Gezien de door beide partijen overgelegde stukken;

Gehoord ter zitting van 2 April 1951, geappelleerde bij monde van Mr. W. J. H. ter Burg, zijnde appellants hoewel behoorlijk opgeroepen niet verschenen;

Overwegende, dat het geschil, dat partijen verdeeld houdt hierop neerkomt:

In Nederland waren na het einde der bezetting bij de Zaanlandse Bussenhandel te Zaandam aanwezig o.m. 265 lege fusten (hobbocks), welke fusten kunsthars hadden bevat en die afkomstig waren van de Beckacite Kunstharzfabrik G.m.b.H. te Hamburg en gebruikt waren voor emballage van geleverde kunsthars e.d. aan Nederlandse afnemers; de fusten, die slechts in leen werden verstrekt moesten na lediging door de Nederlandse afnemers worden ingeleverd bij de Zaanlandse Bussenhandel, die van de Beckacite Kunstharzfabrik G.m.b.H. te Hamburg opdracht had ze na reiniging naar Hamburg te retourneren.

Het Nederlandse Beheersinstituut heeft zich op het standpunt geplaatst dat deze lege fusten als zijnde eigen-

dom van de Beckacite Kunstharzfabrik G.m.b.H. te Hamburg, die vijandelijk onderdaan is in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen, in eigendom van de Staat zijn overgegaan en maakt aanspraak op een bedrag van f 530,— voor welke som deze lege fusten zijn verkocht aan de Zaanlandse Bussenhandel en welk bedrag berust bij Keyser en Mackay, die op zich genomen heeft het uit te betalen aan degenen, die zal blijken daarop recht te hebben.

Reichhold Chemicals Inc., gevestigd te New-York en ten deze vertegenwoordigd door Keyser en Mackay, heeft zich hiertegen verzet en onder aanvoering dat de bedoelde lege fusten haar eigendom zijn aanspraak gemaakt op de geldelijke opbrengst daarvan ad f 530,—.

Het Nederlandse Beheersinstituut heeft echter bij brieven van 17 Maart 1950 en 12 April 1950 deze aanspraken afgewezen.

Reichhold Chemicals Inc. is thans door bemiddeling van haar vertegenwoordiger Keyser en Mackay van deze beslissingen in hoger beroep gekomen, zij grondt de door haar gepretendeerde eigendomsrechten op de lege fusten op de navolgende feiten:

de levering van kunsthars in de onderwerpelijke leenfusten aan Nederlandse afnemers geschiedde wel door de Beckacite Kunstharzfabrik G.m.b.H. te Hamburg, doch die leveringen geschieden in opdracht van en voor rekening van de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam, die ook eigenaresse was van de leenfusten, waarin de kunsthars van uit Hamburg aan haar Nederlandse afnemers verzonden werd.

In Mei 1940 is Reichhold Chemicals Inc. door tussenkomst van haar juridische raadsman Fred. A. Jolles, ten einde te voorkomen dat de bezittingen van de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam in handen van de Duitsers zouden vallen, met deze N.V. overeengekomen, dat deze al haar claims (waarmede blijkbaar bedoeld wordt haar rechten op de leenfusten) overdroeg aan de Amerikaanse Reichhold Chemicals Inc.,

Overwegende ten aanzien van het eigendomsrecht op de emballage, dat door gerequesteerde aan de Raad is overgelegd een rapport van de Centrale Vermogensopsporingsdienst van het Ministerie van Financiën d.d. 9 De-

cember 1949, waarin zijn opgenomen processen-verbaal van verhoor van G. van der Schoor, Directeur van de Zaanlandse Bussenhandel en van W. Sniijders, Commissaris van de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam, dat hieruit blijkt:

dat de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam op 1 Juli 1941 in liquidatie is gegaan en na deze datum niet meer heeft gewerkt, dat ook uit de boeken van die N.V. blijkt dat na 1 Juli 1941 door haar geen handel meer is gedreven, doch uitsluitend de lopende zaken zijn afgewikkeld,

dat het volgens de verklaring van de Commissaris dier N.V. W. Sniijders dan ook uitgesloten is, dat de Beckacite Kunstharzfabrik te Hamburg G.m.b.H. na 1 Juli 1941 goederen heeft geleverd ten behoeve van de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam aan Nederlandse afnemers,

dat wijders uit het schrijven van 3 December 1948 van Dr. J. Brummer, destijds vereffenaar van de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam, op welk schrijven Reichhold Chemicals Inc. in de brief van 10 April 1950 gericht aan Keyser en Mackay een beroep doet ter staving van haar stellingen, blijkt dat de lege fusten, waarover dit geschil loopt, afkomstig zijn van leveringen in 1943 gedaan door de Beckacite Kunstharzfabrik G.m.b.H. te Hamburg,

dat de Raad uit het bovenstaande de conclusie trekt, dat de leveringen aan Nederlandse afnemers van kunsthars in de leenfusten waarover het geschil loopt, niet zijn geschied voor en ten behoeve van de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam, doch door en voor rekening van de Beckacite Kunstharzfabrik G.m.b.H. te Hamburg en de leenfusten derhalve ook aan die Duitse rechtspersoon toebehoorden, zodat welke overeenkomst er overigens ook tussen Reichhold Chemicals Inc. en de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam mocht zijn tot stand gekomen, een dergelijke overeenkomst nimmer de overgang der eigendom der leenfusten op Reichhold Chemicals Inc. tengevolge kan hebben gehad,

dat de kracht van het uit deze feiten af te leiden bewijs, dat de emballage moet worden beschouwd als vijandelijk vermogen, niet ontzenuwd wordt door de overgelegde verklaringen van de Beckacite Kunstharzfabrik G.m.b.H. te

Hamburg d.d. 8 November 1948 en Dr. J. Brunner d.d. 3 December 1948 welke beide inhouden dat de N.V. Beckacite Maatschappij te Amsterdam eigenares zou zijn van de bewuste lege fusten, daar de Raad aan deze stukken — als afkomstig van de rechtstreeks belanghebbenden bij de uitslag van deze procedure — generlei bewijskracht toekent;

Overwegende, dat mitsdien het hoger beroep als ongegrond dient te worden afgewezen;

RECHTDOENDE:

Verklaart het ingesteld hoger beroep ongegrond.

No. 52/207

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING

RECHTSPRAAK AMSTERDAM, d.d.

28 April 1952. (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en de Flines).

Uit de verklaringen van getuigen is gebleken, dat er in de bezettingstijd, speciaal in de jaren 1943 en 1944 een groot risico bestond, dat bij aankoop van certificaten van Amerikaanse aandelen, geroofde stukken werden geleverd en dat men zich op eenvoudige wijze tegen dit risico kon dekken.

Uit art. 53 lid 3 blijkt, dat de wetgever zich gevallen heeft gedacht, waarin, ondanks verkrijging in regelmatig beursverkeer, goede trouw ontbreekt.

Hieruit is af te leiden, dat van de leden van de Vereniging voor den Effectenhandel de nodige voorzorgen verlangd konden worden om het risico van verkrijging van geroofde effecten zo veel mogelijk te beperken.

Door appellant is in het onderhavige geval geen enkele voorzorg in acht genomen, hetgeen mogelijk was geweest en hij kan dus niet geacht worden het effect te goeder trouw te hebben verkregen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gelezen een op 19 October 1950 ingekomen verzoekschrift, No. 951/50 van H. H. Tammes, wonende te Huizen, gemachtigde Mr. G. H. A. Grosheide, waarbij verzoeker in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van 5 October 1950, gewezen tussen Jac. van Thijn, als requestrant en verzoeker H. H. Tammes als gerequesteerde, waarbij requestrant van Thijn is hersteld in de

eigendom van 1 cert. à 10 shares General Gas en Electric Corp. „A” no. 6100;

Gelezen een verweerschrift van I. Sophia van Thijn, echtgenote van Henri Dick Polak en deze laatste tot bijstand van zijn genoemde echtgenote en voorzoveel nodig voor zich zelf, beiden wonende te 's-Gravenhage en 2. Louis van Thijn, wonende te Amsterdam (gemachtigde Mr. I. L. Hamburg), blijkens overgelegde verklaring van erfrecht zijnde te zamen de enige erfgenamen van wijlen Jacob van Thijn;

Gezien de expeditie van voormelde beslissing:

Gezien de overige processtukken en producties;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op 22 Januari 1951, 10 September 1951 en 3 December 1951 en op de op 8 October 1951 en 5 November 1951 plaats gehad hebbende getuigenverhooren;

Overwegende dat de Afdeling Effectenregistratie bij haar beslissing het volgende heeft overwogen:

Requestrant stelt — en dit blijkt uit een zich bij de stukken bevindende verklaring van de L.V.V.S. — dat hij in eigendom heeft bezeten:

1 cert. à 10 shares General Gas & Electric Corp. „A” no. 6100, waarvan het bezit is verloren gegaan door inlevering bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, Amsterdam. Van gerequesteerde, die het stuk thans bezit, vordert hij het terug.

Gerequesteerde betwist noch het vroegere bezit van requestrant noch de wijze van bezitsverlies.

Uit bovengenoemde verklaring van de L.V.V.S. blijkt, dat Rebholz op 26 Juni 1944 het litigieuze effect verkocht aan H. H. Tammes te Amsterdam door bemiddeling van P. B. Selle & Co te Amsterdam, met deviezenvergunningnummer A. 59500, terwijl aan H. H. Tammes een uitkering van f 3.13 werd verleend.

Ingevolge art. 53 lid 3 E 100 wordt de goede trouw verondersteld bij verkrijging in regelmatig beursverkeer, doch het beroep op deze praesumptie valt weg, zodra, zoals hieronder zal blijken hier het geval te zijn, van goede trouw geen sprake is.

Verkrijging vindt eerst door levering plaats en de verkrijgende commissiionairsfirma, i.c. gerequesteerde zelf, moet reeds voor de levering n.l. op de dag van de afsluiting der overeenkomst

ter beurze door de ontvangst van het beursbriefje geweten hebben, dat het stuk afkomstig was van Rebholz, die verkocht krachtens vergunning A 59500;

In de zaak Wertheimer contra Faber heeft de Afdeling op grond van de voor haar afgelegde verklaring van de getuige Mr. G. L. Muller en op grond van een in het geding zijnde verklaring van F. A. van Sorgen, onderdirecteur van de Incasso-Bank N.V. en aangelegd in de procedure h. Vermaas contra S. Heliendal voor de Afdeling Rechtspraak beslist, dat het ter beurze bekend was, dat Rebholz op omvangrijke schaal geroofde certificaten verhandelde en er onderscheid gemaakt kon worden tussen de opdracht tot aankoop van goede en die tot aankoop van van Rebholz of van Lippmann afkomstige certificaten, welk onderscheid in feite ook veelal gemaakt werd. Tevens besliste de Afdeling, dat het onder deze omstandigheden irrelevant is, of Rebholz ook wel goede stukken leverde, omdat de lasthebber of onderlasthebber van gerequesteerde, in casu gerequesteerde zelf, onder voormelde omstandigheden niettemin redelijkerwijs rekening had moeten houden met de meer dan normale kans, dat het bezit van het hem geleverde effect voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in art. 25, E 100. Bedoelde gerequesteerde kan tot zijn disculpatie geen beroep doen op de gehoudenheid als bedoeld in art. 53, 5e lid, voortvloeiende uit zijn koopopdracht aan een hoekman.

In het licht toch van de hiervoren geresulteerde verklaring van de heer van Sorgen had gerequesteerde toen hij de order plaatste redelijkerwijs behoren te weten, dat in de periode, waarin deze transactie plaats had, zeer veel geroofde certificaten van Amerikaanse aandelen werden verhandeld en dat ter beurze onderscheid werd gemaakt tussen deze stukken en goede stukken;

Gerequesteerde, bij het plaatsen van de order niet tegelijkertijd bedingend, dat alleen goede stukken mochten worden geleverd, heeft zich dus door eigen schuld in deze gehoudenheid geplaatst en kan daarop ter weerlegging van zijn gemis aan goede trouw geen beroep doen.

Overwegende dat appelland zich er op beroepen heeft, dat de Afdeling Effectenregistratie heeft geschonden art. 53 lid 2 sub c jo art. 53 lid 3 en 4 van K.B. E 100;

dat hij immers het litigieuze effect verkregen heeft in regelmatig beursverkeer, namelijk overeenkomstig de aan de Nederlandse beurs geldende reglementen en gebruiken;

dat — volgens appelland — ook in de beslissing waarvan beroep, het verkrijgen in regelmatig beursverkeer niet wordt ontkend, doch aangenomen wordt, dat hier het tegenbewijs is geleverd van appellants goede trouw;

dat appelland zich vervolgens keert tegen de overweging in de beslissing, waarin appelland's gebrek aan goede trouw gebaseerd wordt op het feit, dat appelland door de ontvangst van het beursbriefje geweten heeft, dat de stukken afkomstig waren van Rebholz, die verkocht krachtens vergunning A 59500;

dat appelland zich voorts kant tegen de overweging van de Afdeling, dat uit de door haar gebezigde getuigenverklaringen zou blijken, dat Rebholz op omvangrijke schaal geroofde certificaten verhandelde en er onderscheid gemaakt kon worden tussen de opdracht tot aankoop van goede en die tot aankoop van van Rebholz of Liro afkomstige certificaten en dat dit onderscheid in feite ook veelal gemaakt werd;

dat appelland — in het midden latende de juistheid van deze verklaringen — van mening is, dat hiermede geenszins te niet gedaan wordt het feit, dat hij — appelland — kocht in regelmatig beursverkeer en dat, al zouden de geciteerde verklaringen juist zijn, de omstandigheid, dat een bepaald onderscheid kon worden gemaakt, niet insolvent, dat — wanneer men het onderscheid niet maakt — niet meer van regelmatig beursverkeer zou kunnen worden gesproken, terwijl appelland betwist, dat hierdoor het bewijs van gebrek aan goede trouw zou zijn geleverd, en dat dit te meer klemt, waar volgens appelland van algemene bekendheid is, dat Rebholz ook stukken verkocht, die heden ten dage nog als goede stukken worden aangemerkt;

dat appelland verder meent, dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte appelland het recht heeft ontzegd om een beroep te doen op de gehoudenheid, genoemd in art. 53, 5e lid van K.B. E 100 en dat begrip hier, ook naar de bedoeling van de wetgever, moet worden opgevat als een naar beursopvattingen bestaande verplichting om bepaalde stukken te accepten-

ren, terwijl appelllant tenslotte nog subsidiair een beroep doet op een zinsnede uit een door hem van Rebholz ontvangen verklaring; zijnde het overigens door appelllant aangevoerde thans van geen belang meer;

Overwegende dat, naar reeds vroeger door de Raad is beslist, uit de wet (K.B. E 100) — waar deze in art. 53, 3e lid tegenbewijs tegen het vermoeden van goede trouw mogelijk maakt evenals het ambtshalve opleggen van aanvullend bewijs — blijkt, dat de wetgever zich gevallen heeft gedacht, waarin — ondanks verkrijging in regelmatig beursverkeer — goede trouw ontbreekt en dat daaruit af te leiden is, dat van de leden van de Vereniging voor de Effectenhandel (wier goede trouw volgens het 5e lid van art. 53 de doorslag geeft) de nodige voorzorgen verlangd konden worden bij het verkrijgen van effecten en dat zij dus het risico van verkrijging van geroofde effecten zoveel mogelijk moesten beperken;

Overwegende dat nu uit de navolgende getuigenverklaringen blijkt, dat in de bezettingstijd ter beurze bij de handel in certificaten van Amerikaanse effecten de mogelijkheid bestond (waarvan veelvuldig gebruik gemaakt werd), om zich te dekken tegen het risico om geroofde stukken geleverd te krijgen;

Overwegende dat de getuigen zake-lijk, onder meer verklaard hebben — de getuige van Sorgen in een andere procedure welke hij echter als getuige in deze zaak heeft gehandhaafd — als volgt;

Carel Frederik Overhoff, voorzitter van de Vereniging voor de Effectenhandel in de bezettingstijd:

Ik denk dat het in het voorjaar 1943 was, toen bekend werd, dat vier N.S.B. firma's belast waren met de verkoop van certificaten voor Lippmann, . . . genoemde vier firma's zijn er weer mede opgehouden, en werden al spoedig vervangen door Rebholz. Ook dit laatste is reeds terstond ter beurze bekend geworden. . . .

Er is een tijd geweest, dat goede certificaten duurder waren dan die, welke van Rebholz afkomstig waren. Dit is de reden geweest, dat op 11 Mei 1942 het systeem van aanmelding van koop- en verkooporders weer verviel. Het Deviezeninstituut heeft beide soorten stukken toen weer gelijk gemaakt.

Het is mij bekend, dat tal van be-

hoorlijke banken en commissionnairs er bezwaar tegen hadden hun cliënten Joodse stukken te laten kopen, tenzij deze dat natuurlijk bepaald wensten. Deze gedragslijn heeft ook mijn firma gevolgd. Ik heb verboden Rebholzstukken te kopen. . . . liet is juist, dat ook na Mei 1942 nog te vermijden was foute stukken te verkrijgen. Van te voren wist men uiteraard niet wie zou leveren; eerst na de levering kon men zien of het een Joods stuk was. Als men dat niet wilde hebben, had men een speciaal beding „geen Joods bezit” moeten maken. Men had dan maanden moeten wachten. Het is mij bekend, dat er wachtlijsten waren voor liefhebbers van „niet-Joodse” stukken.

Frederik Adrianus van Sorgen, onderdirecteur van de Incassobank:

Het was ter beurze te Amsterdam algemeen bekend, dat het vergunningsnummer A 59500 van Rebholz was en dat Rebholz Amerikaanse stukken van Lippmann spuide. . . .

De vraag, wanneer de beurs wist, dat Joodse stukken werden gespuid is niet exact te beantwoorden. Er was uiteraard een aanlooptijd, die ik van Mei tot October 1942 zou willen stellen. Op 1 October 1942 was het m.i. gemeengoed dat van de zijde van Lippmann Joodse stukken werden gespuid. Rebholz is in 1943 zeer openlijk met speciale aanbiedingen van Amerikaanse certificaten naar voren gekomen. Na de instelling der stopkoersen op 5 Mei 1943 zond Rebholz lijsten rond, waarop Amerikaanse fondsen, die hij ten verkoop aanbood stonden vermeld. Hierop stonden aangegeven de stopkoersen en de laatkoersen van Rebholz. De eigen koersen waren meestal lager, dit was een onmiskenbaar teken, dat de stukken afkomstig waren van Lippmann. . . . Als men geen Rebholz-stuk wilde hebben, gaf men de order aan een hoekman met de uitdrukkelijke mededeling, dat niet van Lippmann of Rebholz gekocht mocht worden. Zoals gezegd kwam men dan op een wachtlijst en dus nauwelijks aan de beurt. Dit berustte op een algemeen voorschrift van de Voorzitter van de Vereniging voor de Effectenhandel. Als de opdracht luidde: geen Lippman-stuk, dan begreep de hoekman wel, dat dit impliceerde, dat hij ook niet van Rebholz mocht kopen.

William Schrikker, Voorzitter van de Vereniging voor de effectenhandel: Het beding „geen Joods bezit” is in

vele gevallen zeker gemaakt. In alle gevallen was het mogelijk dit beding te maken. Misschien was het in den beginne niet van algemene bekendheid, dat dit beding gemaakt moest worden, wilde men geen Joods stuk hebben. Volgens de verklaring van Rebholz is hij in Mei 1943 op grote schaal Lippmann-stukken gaan spuien. Het was toen bekend, dat Rebholz Lippmann-stukken verkocht, althans aan de Amsterdamsche beurs....

In een later stadium van de oorlog, toen de grote stroom van certificaten een koersafwijking veroorzaakte, derhalve omstreeks Mei 1943, was het m.i. wel de plicht van de commissionair zijn cliënt erop te attenderen, dat er in de aankoop van certificaten gevaren schuilen, en dat het ook mogelijk was goede stukken te verkrijgen, zij het dan ook wat duurder en op een langere termijn.

Martinus Franciscus van Bommel, commissionair in effecten:

Er was een grote groep, die meende, dat men zich over alle andere fondsen geen zorgen behoeft te maken, maar dat men voor certificaten van Amerikaanse aandelen bepaalde verkopers moest mijden. Hoe groot deze groep was, kan ik niet zeggen; men kan in het algemeen tot deze groep rekenen diegenen, die geen stukken uit joods bezit wilden hebben. De zulken kochten alleen dan bij Rebholz indien zij daartoe uitdrukkelijke opdracht van de cliënt hadden.... Het is mij nimmer overkomen, dat ik een conditie maakte en dat die niet werd nagekomen. Onder conditie versta ik hier de conditie „geen besmet vergunningsnummer”. Op deze wijze dus, discriminerend kopende, heb ik nimmer van Lippmann II geleverd gekregen. Mijn firma deed veel zaken in certificaten.

Jacob van der Grampel, commissionair in effecten:

Ook werd bekend, dat Rebholz vrijwel de enige verkoper van certificaten van Amerikaanse aandelen was. Het was mogelijk de conditie „geen besmet stuk” te maken bij bedoelde certificaten.

Overwegende dat uit de voorgaande verklaringen blijkt enerzijds, dat er in de bezettingstijd, speciaal in de jaren 1943 en 1944 een duidelijk en groot risico bestond om bij aankoop van certificaten van Amerikaanse aandelen geroofde stukken geleverd te krijgen,

anderzijds, dat men zich op eenvoudige wijze tegen dit risico kon dekken;

Overwegende dat in het onderhavige geval blijkt, dat appellant geen enkele voorzorg in acht heeft genomen bij het verkrijgen van het litigieuse effect en hij dus niet geacht kan worden het effect te goeder trouw te hebben verkregen en hij het risico behoort te dragen, nu dit effect blijkt geroofd te zijn;

Overwegende dat buiten beschouwing kunnen blijven de vraag of in casu gesproken kan worden van regelmatig beursverkeer, de vraag of er een bepaald gebruik bestond in de zin, dat men bij het kopen van certificaten van Amerikaanse effecten bepaalde voorzorgen in acht had te nemen en de vraag of de houding van het Beursverkeer zo is geweest, dat het elke handel in die certificaten, ook in van Lippmann afkomstige stukken, toelaatbaar achtte;

dat toch de beantwoording van die vragen in de enen of anderen zin geen invloed kon hebben op de reeds boven besliste vraag of appellant geacht kan worden te goeder trouw te zijn geweest bij de verkrijging en derhalve ook niet op de beslissing in deze zaak;

Overwegende dat uit het voorgaande tevens volgt, dat ook omtrent de door appellant opgeworpen kwestie van zijn gehoudenheid geen beslissing behoeft gegeven te worden, daar hij zich zelf door zijn nalatigheid geplaatst heeft in de positie van eventueel gehouden te zijn;

Overwegende dat, nu appellants gebrek aan goede trouw vaststaat, de beslissing, waarvan beroep, behoort te worden bekrachtigd;

Overwegende dat geïntimeerden nog bij hunne memorie van antwoord verzocht hebben de beslissing, waarvan beroep, te vernietigen voorzover daarin mocht zijn beslist, dat het effect in regelmatig beursverkeer is verkregen, doch deze vraag, afgescheiden van het bovenoverwogene, ook hierom niet beslist behoeft te worden, nu de beslissing, waarvan beroep, zich over de vraag niet heeft uitgelaten;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep.

Veroordeelt appellant in de kosten van het hoger beroep, aan de zijde van geïntimeerden tot aan deze uitspraak begroot op f 300,—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	255
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11, lid 4, E 133	256
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	263
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	264
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/208 t/m 52/212	pag. 529 t/m 544

STANDARD 727 THE NATIONAL

THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

STANDARD 727 THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

STANDARD 727 THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

STANDARD 727 THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

STANDARD 727 THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

STANDARD 727 THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

STANDARD 727 THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

STANDARD 727 THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

STANDARD 727 THE NATIONAL BUREAU OF STANDARDS

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties.

Afdeling Rechtspraak.

Aan Jhr. Mr. P. J. H. M. van der Does de Willebois is, op diens verzoek, bij K.B. van 14 Mei 1952 No. 26, eervol ontslag verleend uit zijn functie van lid van de Raad voor het Rechtsherstel.

Afdeling Onroerende Goederen.

Bij K.B. van 23 April 1952, No. 113 is benoemd tot lid van de Raad Mr. K. L. J. Enthoven, met bepaling, dat hij zitting zal nemen in de Afdeling Onroerende Goederen.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 116. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, (Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 8 Mei 1952 (i.z. Dornscheid(t)/N.B.I./v. d. Seis).

(Zie interlocutoir vonnis d.d. 23 Juli 1951, gepubliceerd in „Rechtsherstel”. 6e jaargang, 15 Augustus 1951, no. 3, pag. 33).

Het aan de litigieuse verkoop klevende vormgebrek is opgeheven door een Besluit van 's Raads Afdeling beheer waarbij terugwerkende kracht is verleend aan de op 10 October 1945 verleende algemene toestemming tot onderhandse verkoop van bedrijven.

Beroep tegen de verkoop door de Voorzitter afgewezen, omdat niet is gebleken dat het Beheersinstituut verwachtte of verwachten kon dat appelland binnen zeer afzienbare tijd zou worden ontvrijd, terwijl de koopprijs een redelijke contrapraestatie was voor het verkochte object.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen Ons interlocutoir vonnis van 23 Juli 1951, gewezen in de zaak van *Hermann Wilhelm Dornscheid(t)*, kapper, wonende te Rotterdam, gemachtigde *Mr. M. B. van der Hoeven*, wonende te Heemstede, als appelland

tegen

1. *Het Nederlandse Beheersinstituut* en
2. *M. J. H. van der Seis*, wonende te Rotterdam, gemachtigde *Mr. J. P. van Loon*, advocaat en procureur te Rotterdam, als geïntimeerden;

Herlezen alle stukken, ten processe overgelegd vóór de uitspraak van Ons voornoemd interlocutoir;

Overwegende, dat Wij bij het dictum van Ons bovengenoemd interlocutoir vonnis het N.B.I. hebben gelast om aan de Afdeling Beheer van de Raad voor het Rechtsherstel de litigieuse koopovereenkomst voor te leggen en Ons van de beslissing dezer Afdeling in kennis te stellen;

Overwegende, dat het N.B.I. aan deze opdracht heeft gevolg gegeven en aan Ons heeft doen toekomen een uittreksel uit de notulen van de 74ste vergadering van de Afdeling Beheer voornoemd, gehouden op 8 November 1951, luidende als volgt:

„866. *Nota inzake kappersbedrijf H. W. Dornscheid(t) te Rotterdam (punt X)*.

De Afdeling besluit terugwerkende kracht te verlenen aan de op 10 October 1945 verleende algemene toestemming tot onderhandse verkoop van bedrijven, waardoor het aan de onderhandse verkoop van het kappersbedrijf *H. W. Dornscheid(t)* te Rotterdam aan de Heer *M. J. H. van der Seis* en tegen de som van f 20.000,— klevende vormgebrek wordt opgeheven.”;

Overwegende, dat Wij thans nog zullen moeten beoordelen, of de verkoop van appelland's zaak terecht is geschied en zo ja, of de door het N.B.I. bedongen en door partij van der Seis betaalde koopsom voor het litigieuse bedrijf ten bedrage van f 20.000,— al dan niet als een justum pretium moet worden beschouwd en of ook overigens de litigieuse verkoop-transactie de toets ener redelijke critiek vermag te doorstaan;

Overwegende, dat appelland zich beklaagt over het feit, dat het N.B.I. met

de verkoop van „zijn” bedrijf niet heeft gewacht tot een eventuele ontvijanding of naturalisatie van appelland, stellende appelland, dat de door het N.B.I. op 14 Juni 1949 gegeven afwijzende beschikking op zijn op 19 Maart 1946 bij het N.B.I. ingediende aanvraag tot ontvijanding „niet gerechtvaardigd” was, gezien in het licht van de bij wet van 16 Juni 1950, Staatsblad No. K 245 aan appelland verleende naturalisatie als Nederlander;

Overwegende hieromtrent:

dat een der primaire taken van het N.B.I. bestaat uit de spoedige liquidatie van de aan de Staat vervallen vermogens van vijandelijke onderdanen, ten-einde op het provenu daarvan te verhalen de schade, door de vijand aan de Nederlandse Staat berokkend;

dat deze liquidatie slechts dan behoort te worden opgeschort, indien door het N.B.I. met een grote mate van waarschijnlijkheid kan worden verwacht, dat een bepaalde vijandelijke onderdaan binnen zeer afzienbare tijd zal worden ontvijand of genaturaliseerd;

dat Ons in casu niet is gebleken, dat een dergelijke verwachting bij het N.B.I. in 1945 heeft bestaan of kon bestaan, kunnende appelland zich naar Onze mening terzake bezwaarlijk beroepen — gelijk hij ter terechtzitting van 28 Mei 1951 heeft gedaan — op het feit, dat de Burgemeester van Delft Mr. G. E. van Walsum en de Hoogleraar te Utrecht Prof. Mr. L. J. Hijmans van den Bergh hem „zelf het advies gegeven” zouden hebben om een voorzichtige houding jegens de Duitse machthebbers aan te nemen en kunnende aan het N.B.I. bezwaarlijk worden verweten, dat dit Instituut eind Augustus 1945 niet verwachtte, dat appelland bijna vijf jaren later tot Nederlander zou worden genaturaliseerd, zijnde deze naturalisatie dan ook klaarblijkelijk uitsluitend het gevolg geweest van het feit, dat terzake van appelland's mérites ten aanzien van de Nederlandse zaak een „minutieus her-onderzoek” heeft plaats gehad, gelijk appelland stelt in zijn appelrequest;

dat Wij derhalve van oordeel zijn, dat de Middenstandscommissie volkomen terecht zo spoedig mogelijk is overgegaan tot de verkoop van het aan de Staat vervallen bedrijf van appelland, hetgeen temeer klemt, omdat in casu door de verkoop een Nederlandse koper — te weten partij van der Seis — die vóór de oorlog zijn bedrijf uitoefende aan de Kruiskade te Rotterdam en daar was weggebombardeerd door de Duitsers, waarna hij zich gedurende de bezetting heeft moeten behelpen met een fietsenstalling, waarin hij niet alleen zijn bedrijf moest uitoefenen, maar waarin hij ook nog moest wonen tezamen met zijn gezin — al welke door partij van der Seis te Onzer voornoemde terechtzitting gestelde feiten tijdens appelland onweersproken zijn gebleven — aan een behoorlijke bedrijfsruimte kon worden geholpen, moedende hierbij nog worden opgemerkt, dat tegenover de mededeling, tijdens appelland bij pleidooi gedaan, als zoude „voor de R.V.S. aanvankelijk de Heer van der Seis niet als huurder aanvaardbaar” zijn geweest, omdat „vlak bij het litigieuze perceel al een dameskapper gevestigd was en de R.V.S. liever niet zo dichtbij een tweede dameskapper had”, staat de mededeling, door Mr. J. P. van Loon bij pleidooi gedaan, dat de Heer van Veen, Directeur van de R.V.S., hem heeft „gezegd, dat hij van der Seis kende en geen ander in het perceel wilde hebben”, welke laatste mededeling, gezien het feit dat partij van der Seis blijkens het hierna te citeren, aan Ons gericht schrijven van de Inspectie der Bestellingen te Rotterdam reeds „vanaf 7 September 1945” het bedrijf in het litigieuze perceel heeft uitgeoefend (daterende het koopcontract van 4 September 1945) Ons alleszins aannemelijk voorkomt;

Overwegende verder, dat appelland zich ten onrechte op het standpunt stelt, dat „ingevolge het koopcontract... de koop en verkoop... ontbonden is” op grond van het feit, dat partij van der Seis „op of omstreeks voorjaar 1946, alzo binnen de termijn van 5 jaren, de herenkapsalon ophief en en de inventaris daarvan verkocht”, zonder daartoe de toestemming te hebben verworven van de beheerders of van het N.B.I.;

dat immers in de eerste plaats in casu geen sprake kan zijn van de verkoop van, dan wel de beschikking over de litigieuze „handelszaak”, doch slechts van een verandering van die handelszaak in dier voege, dat zij voortaan niet

meer bestond uit een winkel met *herensalon*, maar uit een winkel met *dames-salon*, terwijl in de tweede plaats uit de conclusie van antwoord, door het N.B.I. bij Ons ingediend naar aanleiding van appellants appelrequest, ten duidelijkste blijkt, dat het N.B.I. zich geheel kan verenigen met deze door partij van der Seis in Mei 1946 — derhalve op een tijdstip, toen appellants vermogen nog stond onder beheer van het N.B.I. q.q. de Staat — geëffectueerde verandering, zodat in casu moet worden aangenomen, dat het N.B.I. tot deze verandering stilzwijgend hare toestemming — voor zover deze noodzakelijk mocht worden geacht, hetgeen naar Ons oordeel niet het geval is — heeft gegeven;

Overwegende derhalve, dat de verkoop van appellants zaak terecht is geschied en dat er geen sprake kan zijn van enige ontbinding der kooptransactie, blijvende thans nog slechts de vraag te beantwoorden, of de koopprijs ad f 20.000,— moet worden beschouwd als een redelijke contra-paestatie voor het verkochte object;

Overwegende hieromtrent:

dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

1. dat het winkelhuis Nieuwe Binnenweg 56 te Rotterdam — eigendom van de R.V.S. — van 1 September 1938 tot eind Mei 1942 in gebruik is geweest bij E. Corper, welke Joodse huurder door de Duitsers is weggevoerd;
2. dat appellant, wiens in het centrum van Rotterdam gelegen winkel-tevens-woonhuis tijdens het bombardement van Rotterdam in 1940 was vernield en die zich vervolgens enige tijd op een étage heeft moeten behelpen, na een aanvankelijke weigering zijdens de R.V.S. om aan hem het pand Nieuwe Binnenweg 56 te verhuren, dit pand tenslotte medio 1942 van de R.V.S. in huur heeft verkregen;
3. dat het aan de Staat vervallen vermogen van appellant — toen nog van Duitse nationaliteit — op 5 Juli 1945 onder beheer werd gesteld van de zogenaamde Middenstandscommissie te Rotterdam;
4. dat blijkens het litigieuse koopcontract d.d. 4 September 1945 de Middenstandscommissie, beherende het voormalig vermogen van appellant, daartoe gemachtigd door de Commissie Rechtsherstel en Beheer te Rotterdam en als zodanig vertegenwoordigend het Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel (M.C.R.H.) als uitoefenende de bevoegdheden van het N.B.I., als „verkoper” heeft verkocht en in eigendom overgedragen aan partij van der Seis als koper:

„den inventaris en goederenvoorraad zich bevindende in het pand Nieuwe Binnenweg 56 te Rotterdam, voor zoover deze inventaris en goederenvoorraad eigendom is van verkoper”;

luidende voornoemd koopcontract verder als volgt:

„De inventaris en goederenvoorraad is aan partijen volkomen bekend, zoodat geen nadere omschrijving hiervan wordt verlangd. Voorts draagt verkoper aan koper over, gelijk deze van gene aanvaardt, den goodwill van de door verkoper in voormeld pand gedreven handelszaak, daaronder het recht de handelsnaam te voeren. Verkoper is gehouden zijn medewerking te verlenen, dat koper vanaf heden als huurder van voormeld perceel kan optreden. Koper betaalt als tegenpaestatie aan verkoper een bedrag van f 20.000,— (zegge twintig duizend gulden), welk bedrag verkoper verklaart ontvangen te hebben.

Verkoper is tot geenerlei vrijwaring gehouden.

Koper verbindt zich de vorenbedoelde handelszaak niet te zullen verkoopen of op enigerlei wijze hierover te beschikken binnen den termijn van vijf jaren na heden, behoudens toestemming van de beheerders van het vermogen van Dornscheid(t), resp. bij ontbreken van zoodanige beheerders van het Beheersinstituut als bedoeld in het K.B. E 133. Bij overtreding van deze bepaling is de boven omschreven koop

en verkoop ontbonden, zonder dat de koper aanspraak kan maken op terugbetaling van den koopprijs.”;

5. dat aan deze verkoop is voorafgegaan een in Juli 1945 door thans-wijlen de Heer Boermans, destijds werkzaam bij de firma F. L. Vollemans & Zonen te Rotterdam verrichte taxatie van de verkoopwaarde van de inventaris en van de goederenvoorraad, zich bevindende in het perceel Nieuwe Binnenweg 56 voornoemd, luidende het *taxatierapport betreffende de inventaris in extenso* aldus:

.....
terwijl het *taxatierapport betreffende de goederenvoorraad in extenso luidt aldus*:
.....

6. dat blijkens een door Ons in het N.B.I.-dossier aangetroffen rapport d.d. 6 Juli 1945 de *goodwill* aldus door het N.B.I. is becijferd:

„Gemiddelde normale winst op basis der cijfers van de laatste 3 jaren geschat op	f	9.500,—
getaxeerde winst bij nieuwe vestiging	„	5.000,—
		<hr/>
	verschil	f 4.500,—
Vermenigvuldigingsfactor 3 = Goodwill	f	13.500,—

zijnde de *overnamesom* volgens dit rapport aldus berekend:
Inventaris f 5.651,— + voorraad f 2.517,— + Goodwill f 13.500,— = f 21.668,—”

7. dat verder in het N.B.I.-dossier nog door Ons is aangetroffen een „Slotrapport” d.d. 18 Augustus 1945, waaruit blijkt, dat de „zaak H. W. Dornscheid(t) op 10 Augustus 1945 gesloten” is en „bewaarder Mol ontslagen”, luidende dit slotrapport verder aldus:

„Als gegadigde heeft zich gemeld M. J. H. van der Seis, prima vakman, politiek betrouwbaar, slachtoffer Mei 1940, tijdelijk gevestigd Schermiaan 47 — noodmaatregel. Biedt f 20.000,—.
Bod ligt iets beneden uitkomst *berekening overnamesom*, zijnde f 21.618,— — lees: f 21.668,— — (zie rapport 6-7-'45). Er is bij die berekening echter geen rekening gehouden met nog loopende abonnementen, voorts is er sinds datum inventarisatie vrij veel verkocht (f 3056,—). Inkoop stond niet in verhouding tot verkoop. Hiermede rekening houdende kan zaak Dornscheid(t) aan gegadigde van der Seis worden toegewezen voor f 20.000,—”;

Overwegende, dat Wij, teneinde Ons zelfstandig een oordeel te kunnen vormen omtrent de door appellant gedurende het tijdvak medio 1942—medio 1945 en door partij van der Seis daarna in voornoemd winkelpand behaalde bedrijfsresultaten, Ons ambtshalve om informaties hebben gewend tot de Inspectie der Belastingen, 1ste Afdeling te Rotterdam, van welke Inspectie Wij een schrijven hebben ontvangen, gedateerd 6 Juni 1951 en ondertekend door de Inspecteur der Belastingen M. N. de Boer, luidende in extenso aldus:

„Onderwerp:

Fiscale gegevens betreffende
het bedrijf gevestigd
Nieuwe Binnenweg 56
te Rotterdam.

Ter voldoening aan Uw telefonisch verzoek van 28 Mei heb ik de eer U te berichten dat *Herman Wilhelm Dornscheidt*, thans wonende Berglustlaan 12b (vroeger Rochussenstraat 365A) te Rotterdam nevens vermeld bedrijf uitoefende vanaf Augustus 1942 tot 13 Augustus 1945.

Zijn bedrijfswinst bedroeg in het *gehele* jaar 1942 f 4.904.— Hierin is echter begrepen de winst van het bedrijf dat hij vóór Augustus 1942 in een ander pand uitoefende. Een splitsing is bij gebrek aan gegevens niet te maken. De winsten van het onderwerpelijke bedrijf bedroegen in 1943: f 12.322.—, in 1944: f 7.297.30 te vermeerderen met een verloren partij parfums ad f 2500.— = f 9.797.— en in 1945 tot 13 Augustus 1945 f 3.689.—.

M. J. H. van der Seis, wonende van Cittersstraat 39-II oefende het bedrijf uit vanaf 7 September 1945. Hij maakte in het tijdvak 7 September 1945 tot 31 December 1945 een winst van f 2.483.—, welk bedrag met f 850.— gedrukt werd door afschrijving op de overgenomen goodwill. Cijfers voor latere jaren kan ik U tot mijn spijt niet verschaffen omdat v. d. Seis vanaf 1 Januari 1946 zijn administratie van het bedrijf Nieuwe Binnenweg heeft gecombineerd met die van een ander door hem uitgeoefend bedrijf.

Volledigheidshalve deel ik U nog mede dat v. d. Seis in Mei 1946 het bedrijf, dat voordien bestond uit winkel met *herensalon*, heeft veranderd in winkel en *damessalon*, hetgeen er op zou kunnen wijzen, dat de goodwill van de herensalon niet veel te betekenen had.”;

Overwegende, dat Wij, in verband met het feit, dat het door appellant aan ons overgelegde aanslagbiljet in de Inkomstenbelasting 1945 kohier art. 460580 aangeeft een „vastgesteld zuiver inkomen” ten bedrage van f 15.344.—, om nadere toelichting hebbende verzocht ontrent het in voornoemd schrijven genoemde winstcijfer „in 1945 tot 13 Augustus 1945” ten bedrage van f 3.689.—, van voornoemde Inspecteur der Belastingen hebben vernomen, dat bij de vaststelling van het „zuiver inkomen”, genoemd in het aanslagbiljet I.B. 1945 ten bedrage van f 15.344.— is rekening gehouden met het door appellant, althans door het N.B.I. beheerend het aan de Staat vervallen vermogen van appellant, bij de verkoop van het litigieuse bedrijf voor goodwill ontvangen bedrag;

Overwegende, dat Wij, uitgaande van de door de fiscus vastgestelde winstcijfers gedurende het tijdvak van 1 Januari 1943 tot 13 Augustus 1945 ten bedrage van f 12.322.— plus f 9.797.— plus f 3.689.— of in totaal f 25.808.—, tot de conclusie komen, dat appellant in deze periode van 31½ maand een *bedrijfswinst* heeft behaald, welke *per jaar* berekend heeft bedragen 24/63 van f 25.808.— of f 9.831.62, welk cijfer, teneinde een basis te verkrijgen ter berekening van de goodwill, behoort te worden *verminderd* met een bedrag voor „*ondernemers-salaris*”, welk bedrag in casu gevoegelijk kan worden gesteld op f 450.— per maand of f 5400.— per jaar, zodat dan aan *ondernemers-winst* resteert per jaar f 4.431.62 of rond f 4.500.—;

dat Ons bij informatie te bevoegder plaatse, te weten bij de Heren Dijker, de Leede & Co., accountants te 's-Gravenhage, is gebleken, dat de vermenigvuldigingsfactor, welke pleegt te worden toegepast bij de berekening van de goodwill bij verkoop van een kappersbedrijf als het onderhavige, is 2½ à 3, zodat in casu de goodwill moet worden vastgesteld op ongeveer f 12.000.—;

Overwegende, dat Wij, gezien de samenstelling van de litigieuse winkel-inventaris en goederenvoorraad, gelijk gespecificeerd in de beide hierboven geciteerde taxatie-rapporten, van oordeel zijn, dat de eindcijfers, welke deze beide rapporten aangeven ad respectievelijk f 5.651.— en f 2.517.— geenszins exorbitant laag zijn en Wij dan ook, mede gelet op de inhoud van het hierboven sub 7 geciteerde „Eindrapport”, tot de conclusie komen, dat — waar Wij voor de goodwill ex aequo et bono tot een bedrag van ongeveer f 12.000.— zijn gekomen — de door de Middenstandscommissie ontvangen koopsom ad f 20.000.— geenszins als onredelijk laag kan worden beschouwd, doch in overeenstemming met hetgeen Ons bij het ambtshalve door Ons ingestelde onderzoek is gebleken, een redelijke contra-praestatie moet worden geacht te zijn voor het door partij van der Seis verkregen object;

Overwegende, dat Wij, met passering van al hetgeen overigens nog door partijen over en weer is aangevoerd, op grond van het bovenstaande van oordeel zijn, dat de litigieuse verkoop-transactie niet alleen terecht is geëffectueerd, maar ook wat de condities daarvan betreft de toets ener redelijke

critiek vermag te doorstaan, zodat Wij aan appellant alle zijne vorderingen zullen moeten ontzeggen;

Overwegende tenslotte, dat appellant als de in het ongelijk gestelde partij zal moeten worden veroordeeld in alle proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Ontzeggen aan appellant alle zijne vorderingen;

Veroordelen appellant in de kosten van het geding, tot op deze uitspraak door Ons begroot aan de zijde van het N.B.I. op f 100,— en aan de zijde van partij van der Seis eveneens op f 100,—.

Aldus gedaan enz.

No. 117. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 19 Mei 1952 (i.z. R. Brinks).

Nadat door de Voorzitter op 5 April 1951 was afgewezen het beroep van appellant tegen het besluit van het N.B.I. tot verkoop van aan hem toebehoord hebbende landerijen, heeft het N.B.I. dit besluit ten uitvoer gelegd, waarna appellant tegen de verkoop in beroep is gekomen.

Beroep afgewezen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Overwegende, dat appellant — die sinds 8 December 1936 de Duitse nationaliteit bezit — bij zijn alhier geheel geïnsereerd te achten request van 14 Juli 1951 bij Ons in beroep is gekomen van de door het N.B.I. geëffectueerde verkoop van ongeveer 17 ha, op Nederlands grondgebied gelegen, voor de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) aan hem toebehoord hebbende landerijen, welke ten tijde van bedoelde verkoop krachtens artikel 10, lid 1 j^o. artikel 3, lid 1, van dit Besluit ten behoeve van de Nederlandse Staat werden beheerd door het N.B.I.;

Overwegende, dat reeds van het besluit van het N.B.I. om tot verkoop over te gaan door appellant beroep bij Ons was ingesteld, te weten bij request van 14 December 1950, welk beroep Wij — nadat door de Voorzitter van de Arnhemse Kamer van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel op 28 December 1950 in kort geding aan het N.B.I. was verboden tot verkoop over te gaan, zolang Wij niet op het beroep van het besluit tot de verkoop uitspraak hadden gedaan — bij vonnis van 5 April 1951 hebben afgewezen;

Overwegende, dat appellant zich hierna — n.l. bij request van 9 Mei 1951 — wederom heeft gewend tot de Voorzitter van de Arnhemse Kamer van 's Raads Afdeling Rechtspraak, ditmaal teneinde van deze, bij wege van voorziening bij voorraad, een tegen het N.B.I. gericht verbod te verkrijgen tot verkoop, anders dan gelijktijdig met de effectuering van het gehele Grondplan Coevorden, van de litigieuse gronden, hebbende appellant bij de mondelinge behandeling van dit verzoek door meergenoemde Voorzitter van de Arnhemse Kamer aan deze verzocht, dat tevens aan het N.B.I. zou worden verboden de betreffende landerijen aan een ander of anderen te verkopen dan aan hem of hen, ten aanzien van wien of wie reeds vóór 19 December 1949 een juridische gebondenheid tot verkopen bestond;

Overwegende, dat deze beide verzoeken door de Voorzitter van de Arnhemse Kamer zijn afgewezen bij vonnis d.d. 16 Mei 1951 en dat het N.B.I. vervolgens op 17 Mei 1951 heeft doen passeren de op de onderhavige landerijen betrekkelijke koopacten met H. G. Beukeveld, J. B. A. Kimmann, H. Lamberts en G. Jansen;

Overwegende, dat als grond voor het tegen deze verkoop gerichte beroep door appellant is aangevoerd, dat het N.B.I. — waar in Ons hogervermeld vonnis van 5 April 1951 is overwogen, dat tussen partijen, te weten appelland,

het N.B.I. en de koper van een eveneens tot het vermogen van appelland behoord hebbende boerderij, in confesso was de veronderstelling, dat appelland ten tijde van die uitspraak voor ontvijanding in aanmerking kwam — niet tot het effectueren van de met partijen Beukeveld, Kimmann, Lamberts en Jansen gesloten overeenkomsten van koop en verkoop bevoegd was, aangezien de Nederlandse Regering na 11 Mei 1951 aan dit Instituut heeft medegedeeld, dat grenslanderijen voorlopig niet mochten worden verkocht, indien met grote mate van waarschijnlijkheid kon worden verwacht, dat een door de voormalige bezitter reeds ingediend ontvijandingsverzoek zou worden toegewezen;

Overwegende, dat hiertegenover in de alhier als ingevoegd te beschouwen conclusie van antwoord van het N.B.I. is aangevoerd, dat in de acten van 17 Mei 1951 slechts reeds vóór 11 Mei 1951 tot stand gekomen overeenkomsten van koop en verkoop zijn vastgelegd, hebbende het N.B.I. te Onzer zitting van 19 November 1951 voorts betoogd, dat de door appelland bedoelde instructie van de Regering — welke overigens volgens het N.B.I. slechts een interne strekking heeft — zo laat aan het N.B.I. is toegekomen, dat dit Instituut, zelfs al zou hetzelfde het doen passeren der meerbedoelde acten met die instructie in strijd hebben geacht, — hetgeen blijkens de voorgaande overweging naar de mening van het N.B.I. niet het geval was — dit niet tijdig meer had kunnen verhinderen;

Overwegende, dat — wat daarvan ook zij — na Ons meervermeld vonnis van 5 April 1951 niets aan het passeren van de acten van koop en verkoop in de weg stond en in deze toestand geen verandering is gebracht door een na 11 Mei 1951 zijdens de met de uitvoering van het Besluit Vijandelijk Vermogen belaste Ministers verstrekte, in algemene termen luidende instructie, nu, zoals namens het N.B.I. en de kopers onweersproken is gesteld, de litigieuse landerijen reeds bindend aan laatstbedoelden waren toegezegd geruime tijd vóór appelland van het besluit tot verkoop in beroep is gekomen;

Overwegende, dat de namens appelland te Onzer kennis gebrachte, blijkens de bovenvermelde overweging van Ons vonnis van 5 April 1951 niet onverwachte, omstandigheid, dat het N.B.I. inmiddels aan appelland een ontvijandingsverklaring heeft verstrekt, Ons niet de vrijheid geeft tot vernietiging van de na Onze uitspraak van 5 April 1951 gesloten overeenkomsten;

Overwegende, dat Wij appelland als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Wijzen het door appelland ingestelde beroep af;

Veroordelen enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 233. Toetsing aan de Zwarte lijst van binnenlandse effecten of onderdelen daarvan.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel deelt, onder verwijzing naar de Zevenentwintigste Uitvoeringsbeschikking Besluit Herstel Rechtsverkeer (Mededeling no. 226), gepubliceerd in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel van 18 December 1951, mede. dat in den vervolge aanvragen tot toetsing bij invoer van binnenlandse effecten of onderdelen daarvan (met gebruikmaking van formulier D) niet meer in behandeling worden genomen.

Het vorenstaande vloeit voort uit de omstandigheid, dat ingevolge voornoemde Uitvoeringsbeschikking de invoer van binnenlandse effecten sedert 1 Januari 1952 nog slechts mogelijk is, voorzover de in te voeren effecten van stukkenverklaringen zijn voorzien, zodat toetsing van deze effecten overbodig is.

9 Mei 1952.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 tot en met 7, 9 tot en met 13, 16 tot en met 18, VI nos. 3, 6, 8, 11, 14, 15, 18 en 20).

In de Nederlandse Staatscourant van 18 April 1952 no. 70 is afgekondigd de lijst 129 en in de Nederlandse Staatscourant van 16 Mei 1952, no. 95 de lijst 130 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52/208

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 19 Mei 1952 (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuwkuyk).

Z.g. „korte ketting”.

Uitvoering van een order door aankoop bij een hoekman is regelmatig beursverkeer.

Indien de hoekman adres verleent, waardoor de levering plaats vindt door Liro dan is de van Liro ontvangende commissionnair niet te goeder trouw.

Of dit gemis aan goede trouw kan worden toegerekend hangt af van de vraag of de betrokken commissionnair „gehouden” was tot aanvaarding.

De Raad stelt vast, dat een adresverlening novatie betekent, waardoor de leverancier (in casu Liro) in de plaats treedt van de verkopende hoekman.

De ontvangende commissionnair was niet gehouden het opgegeven adres te aanvaarden.

Onder „gehoudenheid” moet worden verstaan „rechtsplicht” en blijkens art. 7 van het Reglement staat het de commissionnair vrij een adres te weigeren.

Van een gebruik, hetwelk verplicht tot aanvaarding van een adres is niet gebleken.

Beslissing a quo d.d. 27 Februari 1951.

Rechtsherstel 5e jrg. no. 13, blz. 683.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 52, 53.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 22 Maart 1951 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van Mr. E. M. Meyers, oud-hoogleraar, wonende te Leiden, en Mr. H. Sanders, advocaat, wonende te 's-Gravenhage, in hoedanigheid van onderscheidenlijk voorzitter en secretaris van de *Commissie tot bescherming der aanspraken van gedeposedeerden* en van gesubstitueerd gemachtigden van Mr. C. J. Goudsmit, hoofd-ambtenaar aan het Ministerie van Sociale Zaken, wonende

te 's-Gravenhage (verder te noemen: appelland), blijkens na te melden beslissing optredend als bewindvoerder van Dr. L. Frank, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 27 Februari 1951, EG/AR Doss. 240/4-M 181-21722. Geschillen, gewezen tussen appelland in diens voormelde hoedanigheid en *Mevr. C. E. van Suchtelen-van der Werff*, wonende te Amsterdam (verder te noemen: geïntimeerde), gemachtigde Mr. D. Schut Jr., procureur te Amsterdam, bij welke beslissing geïntimeerde is erkend als eigenares van f 1/650 aandeel Houthandel v.h. Wm. Pont, no. 587, met bijkomende voorzieningen;

b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;

c. een op 22 Mei 1951 ingekomen verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord partijen, onderscheidenlijk vertegenwoordigd door Mr. H. Sanders en Mr. D. Schut Jr. voornoemd, ter zitting van de Raad op 2 Juli 1951;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat bij de mondelinge behandeling der zaak de ontvankelijkheid van het beroep namens geïntimeerde is bestreden op grond dat de voormelde Commissie geen rechtspersoonlijkheid bezit, waaruit geïntimeerde afleidt dat die Commissie noch zelfstandig door appelland kon worden gemachtigd, noch Mr. Meyers en Mr. Sanders als gesubstitueerd gemachtigden van appelland kon aanwijzen;

Overwegende dat dit middel moet worden verworpen, nu het beroepschrift namens appelland mede is ingediend en ondertekend door Mr. H. Sanders, procureur te 's-Gravenhage, door wie ingevolge het bepaalde bij art. 126, lid 3, van K.B. E 100 geen volmacht van appelland behoeft te worden overgelegd, terwijl Mr. Sanders tevens bij de mondelinge behandeling der zaak voor appelland is opgetreden en heeft verklaard appelland in dit geding te vertegenwoordigen, onder welke omstandigheden door de Raad niet kan worden onderzocht op welke wijze de aldus optredende procureur door de procespartij, welke hij vertegenwoor-

dig, tot dat optreden is gemachtigd;

Overwegende, dat geïntimeerde voorts de ontvankelijkheid van het beroep, voorzover daarbij is verzocht veroordeling van geïntimeerde om aan appellat q.q. te vergoeden de waarde van het litigieuse effect, berekend naar de koers van 4 November 1947, heeft bestreden op deze grond, dat dit effect in 1947 door haar is verkocht en dat appellants voormeld verzoek moet worden beschouwd als een in beroep niet toelaatbare nieuwe eis;

Overwegende, dat ook dit middel, voorzover dit de ontvankelijkheid der vordering betreft, moet worden verworpen, aangezien art. 71, lid 3, van K.B. E 100 aan de vroegere bezitter van een effect tegenover de tegenwoordige bezitter daarvan, die tengevolge van enige rechtshandeling in de onmogelijkheid is komen te verkeren om dit af te geven en vervolgens niet als eigenaar daarvan wordt erkend, een aanspraak verleent tot levering van een ander gelijksoortig en gelijkwaardig effect, of bij gebreke daarvan tot schadevergoeding ten bedrage van de waarde daarvan ten tijde van de beslissing omtrent niet-erkenning terwijl de Raad, indien de aan geïntimeerde verleende erkenning als eigenares van het litigieuse effect niet in stand mocht blijven en aan appellat q.q. herstel in de eigendom mocht worden verleend, gehouden zal zijn de voorschriften van het 3e lid van dit artikel, in plaats van die van art. 61 omtrent de uitlevering van het litigieuse effect zelf na de beslissing omtrent erkenning of herstel van recht, toe te passen;

Overwegende, dat appellat in beroep klaagt over onbillijk, onredelijk en willekeurig gebruik door de Afdeling Effectenregistratie bij het geven der beslissing, waarvan beroep, van hare bevoegdheden, onderscheidenlijk het maken van een ander gebruik van die bevoegdheden dan tot doeleinden, waarvoor deze zijn gegeven, zomede over schending en verkeerde toepassing van verschillende wettelijke bepalingen, waaronder die van artt. 52, 53 en 54 jts. 25, 32 en 39 van K.B. E 100, een en ander door in de overweging welke tot die beslissing hebben geleid, ten onrechte met betrekking tot de verkrijging van het litigieuse effect door geïntimeerde verschillende, in het beroepschrift vermelde, rechtsgevolgen aan te nemen en rechtsoverwegingen te doen gelden: welke grieven o.m. zijn

gericht tegen de 2e, 7e, 8e, 9e, 11e en 12e overweging;

Overwegende te dien aanzien, dat bij de beslissing, waarvan beroep, is vastgesteld, en overigens tussen partijen vaststaat, dat het litigieuse effect door geïntimeerde is verkregen tengevolge van de uitvoering van een door haar gegeven opdracht tot aankoop van een dergelijk stuk ter beurze aan de firma van der Werff & Hubrecht, die lid was van de Vereeniging voor den Effectenhandel, dat deze firma die order heeft geplaatst bij een hoekman, de firma Brom en Co., en dat krachtens de met deze tot stand gekomen transactie de levering van het litigieuse effect aan de firma van der Werff & Hubrecht ten behoeve van geïntimeerde heeft plaats gehad door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (verder te noemen: Liro) voor Brom & Co.;

Overwegende dat de Raad met de Afdeling van oordeel is, dat de onderhavige transactie in regelmatig beursverkeer is gesloten zodat de tegen deze beslissing gerichte grief ongegrond is;

Overwegende dat de Afdeling voorts in de vijfde en zesde en zevende overweging heeft beslist als volgt:

dat de fa. van der Werff & Hubrecht bij de levering wist, dat het litigieuse effect afkomstig was van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat; dat het enkele feit van deze rechtstreekse verkrijging van de notoire Duitse roofinstantie Lippmann, Sarphatistraat, het vermoeden van art. 53, lid 3, teniet doet;

dat de fa. van der Werff & Hubrecht — tenzij voor haar de voren bedoelde gehoudenheid bestond — rekening had moeten houden met de meer dan normale kans, dat het bezit van het haar geleverde effect voor de eigenaar was verloren gegaan tengevolge van een handeling als bedoeld in art. 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en gemis aan goede trouw bij de fa. v. d. Werff & Hubrecht ingevolge art. 53, lid 5, zou moeten worden toegerekend aan haar lastgever i.c. verweerster;

dat derhalve thans moet worden onderzocht, of aan v. d. Werff & Hubrecht een beroep openstaat op de gehoudenheid als bedoeld in de tweede zin van art. 53, lid 5;

Overwegende dat art. 53 K.B. E 100 in het 5e lid uitdrukkelijk bepaalt, dat bij een lid der Vereeniging voor den Effectenhandel gemis aan goede trouw niet wordt aangenomen op grond van

een handeling, waartoe dit lid ingevolge de voor hem geldende reglementen en gebruiken gehouden was, tenzij de Afdeling bijzondere redenen aanwezig acht op grond waarvan het betrokken lid zich desondanks anders had moeten gedragen;

Overwegende dat derhalve de Afdeling moest onderzoeken of de in dat artikel bedoelde omstandigheden aanwezig waren, en de tegen de desbetreffende beslissing gerichte grief faalt;

Overwegende dat voorts in de beroepen beslissing de achtste tot en met de twaalfde overwegingen luiden als volgt:

dat de fa. van der Werff & Hubrecht gehouden was het litigieuze effect van de fa. Brom & Co. te aanvaarden. ook indien zij op het moment van de levering geweten zou hebben, dat de stukken van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, afkomstig waren; dat deze stukken toch volgens de ten tijde van de levering geldende reglementen en gebruiken goede levering waren, aangezien ter beurze van Amsterdam toen als gebruik gold, dat aan een van Lippmann, Rosenthal & Co. Sarphatistraat, afkomstig effect geen gebrek werd toegeschreven als bedoeld in art. 16 van het Reglement voor de Effectenhandel, zodat de fa. v. d. Werff & Hubrecht, nadat de koop- en verkoopovereenkomst met de fa. Brom & Co. eenmaal gesloten was, gehouden was van laatstgenoemde ook van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, afkomstige stukken te aanvaarden;

dat het derhalve niet terzake dieneinde is, dat de fa. v. d. Werff & Hubrecht niet verplicht was de zgn. adresverlening bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, te aanvaarden;

dat het slechts de vraag is, of de fa. v. d. Werff & Hubrecht gehouden was tot aanvaarding van het litigieuze effect;

dat uit het vorenstaande volgt, dat het van geen belang is, of uit de order aan de fa. Brom & Co. gegeven tenslotte al dan niet een rechtstreekse koop tussen Lippmann, Rosentahl & Co., Sarphatistraat, en de fa. v. d. Werff & Hubrecht is voortgevloeid; dat immers, ook al ware dit het geval geweest, uit de transactie tussen de fa. v. d. Werff & Hubrecht en de fa. Brom & Co., toch voor eerstgenoemde de gehoudenheid tot aanvaarding van deze stukken rechtstreeks zou blijven voortvloeien;

dat derhalve ingevolge art. 53, 5e lid,

gemis aan goede trouw bij de fa. v. d. Werff & Hubrecht niet kan worden aangenomen;

Overwegende dat in het onderhavige geval sprake is van een zgn. adresverlening of overwijzing, waaromtrent art. 7 van het Reglement voor de Effectenhandel bepaalt, dat het de koper vrij staat ze te weigeren en waaromtrent het voorts een regeling treft bij aanvaarding;

Overwegende dat krachtens dat artikel er ingeval van uitdrukkelijke of stilzwijgende aanvaarding van de overwijzing novatie plaats vindt, zakelijk hierop neerkomende, dat het adres (d.w.z. de als adres opgegeven commissionnair) in de plaats treedt van de verkopende commissionnair;

Overwegende dat deze overwijzing zelfstandige betekenis heeft naast de levering, en van levering vanwege het adres slechts sprake kan zijn ingeval van aanvaarding van het adres, gelijk dan ook aanvaarding of weigering van de overwijzing niet betrekking heeft op een effect, doch op het adres (de als adres opgegeven commissionnair), waaraan niet afdoet dat in de praktijk de verschillende desbetreffende rechtshandelingen elkander in vlug tempo opvolgen of zelfs kunnen samenvallen;

Overwegende, dat derhalve de vraag omtrent de levering (met name de vraag of de kopende commissionnair gehouden was om van het adres een bepaald effect te aanvaarden) eerst aan de orde komt nadat de aanvaarding van de overwijzing (eventueel de gehoudenheid om ze te aanvaarden) vaststaat;

Overwegende dat derhalve de beslissing der Afdeling, dat een stuk geleverd is hetwelk van der Werff & Hubrecht, indien Brom het haar ter levering had aangeboden, had moeten aanvaarden, geen reden voor de Afdeling mocht zijn om als niet ter zake dienende ter zijde te stellen de vraag of van der Werff & Hubrecht gehouden was de zgn. adresverlening te aanvaarden;

Overwegende dat derhalve de tegen de negende en elfde overweging gerichte grief gegrond is;

Overwegende dat dit medebrengt dat de overwegingen de beroepen beslissing niet kunnen dragen;

Overwegende dat derhalve de Raad alsnog te onderzoeken heeft of de firma van der Werff en Hubrecht gehouden was de overwijzing naar Lippmann

R
Rosenthal & Co., Sarphatistraat, te aanvaarden;

Overwegende dat hiermede aan de orde gesteld wordt de vraag, welke betekenis gehecht moet worden aan de in K.B. E 100 art. 53, vijfde lid, voorkomende zinsnede „waartoe dit lid ingevolge de voor hem geldende reglementen en gebruiken gehouden was”;

Overwegende dat de term „gehouden zijn” (gehoudenis, gehoudenheid) meermalen in het gemene recht gebezigd wordt en dan telkens aanduidt een uit het recht voortvloeiende plicht;

Overwegende dat ook in het K.B. E 100 die term voorkomt en wel in dezelfde betekenis;

Overwegende dat dit duidelijk in het oog springt in art. 33 en het tweede lid van art. 59, alwaar het woord „gehouden” onmiskenbaar aanduidt een rechtsplicht; terwijl hetzelfde geldt van het woord „gehoudenheid” in het derde lid van het laatstgenoemde artikel;

Overwegende dat in dat derde lid tevens voorkomen de woorden „waartoe dit lid ingevolge de voor hem geldende reglementen en gebruiken gehouden was”, en niet is in te zien dat de wetgever hier het woord „gehouden” in andere betekenis zou gebruiken, dan in die waarin het overal elders en zelfs in hetzelfde artikel gebezigd wordt; Overwegende dat hieraan niet kan afdoen dat hier gesproken wordt van een gehouden zijn ingevolge voor de betreffende Commissionair geldende reglementen en gebruiken, daar uiteraard uit reglementen en gebruiken een plicht kan voortvloeien;

Overwegende dat te dien aanzien ook van belang is, dat noch de toelichting op K.B. E 100 (met name die op art. 33) noch die op K.B. F 272 aan deze term een andere betekenis hecht;

Overwegende dat hiertegenover een andere betekenis wordt voorgestaan in die zin dat hier sprake zou zijn niet van een plicht doch van een in verband met de dwangpositie waarin de betreffende Commissionair verkeert bestaande feitelijke gehoudenheid en wel in dier voege dat die Commissionair in die omstandigheden zich wel moest gedragen op de wijze als hij gedaan heeft, hij wel noopt was zich aldus te gedragen en redelijkerwijze hem daarvan geen verwijt kan worden gemaakt;

Overwegende dat de Raad deze interpretatie niet kan volgen, nu ze uit

niets blijkt, het systeem der wet haar niet vordert en ze strijdt met de duidelijke bewoordingen der wet;

Overwegende dat ter verdediging van deze interpretatie wel wordt aangevoerd dat slechts bij haar

a. de desbetreffende bepaling ooit toepassing kan verkrijgen;

b. de in het vijfde lid van art. 53 vermelde uitzondering („tenzij de Afdeling bijzondere redenen aanwezig acht op grond waarvan het betrokken lid zich desondanks anders had moeten gedragen”) begrijpelijk is;

Overwegende dat ook dit betoog in beide onderdelen faalt, immers hierbij wordt voorbij gezien:

ad a. dat de mogelijkheid open blijft dat de bedoelde bepaling in andere gevallen dan het thans behandelde (men denke aan de positie van de hoekman) toepassing kan erlangen;

ad b. dat het hier betreft een verplichting voortvloeiende uit (tijdens de bezetting bestaande) reglementen en gebruiken en juist ten aanzien van zulk een verplichting er omstandigheden kunnen zijn waarin het desbetreffende lid zich aan de vervulling van die plicht had kunnen en dienen te onttrekken, gelijk art. 33 zulks bepaalt ten aanzien van een uit het bezettingsrecht voortvloeiende plicht; terwijl voorts juist de vraag rijst of bedoelde uitzondering enige zin heeft, indien de bepaling wordt opgevat in de betekenis dat men redelijkerwijze het lid geen verwijt kan maken;

Overwegende dat derhalve thans de vraag rijst of de firma van der Werff en Hubrecht ingevolge de voor haar geldende reglementen en gebruiken verplicht was voormelde overwijzing te aanvaarden;

Overwegende dat, gelijk hierboven reeds is vermeld, art. 7 van het Reglement voor de Effectenhandel (welk artikel ook destijds gold) uitdrukkelijk bepaalt dat het de kopende commissionair vrijstaat te weigeren;

Overwegende dat niet aannemelijk is gemaakt dat destijds een gebruik haar verplichtte die overwijzing te aanvaarden;

Overwegende dat hieraan niet afdoet, dat adresweigering zich praktisch niet voordeed, omdat het ieder lid vrijstond om — indien zich voor hem een reden voordeed — gebruik te maken van de hem bij het reglement

uitdrukkelijk verleende bevoegdheid;

Overwegende dat hieraan ook niet zou kunnen afdoen het bestaan van een voor de leden der Vereniging geldend gebruik, als door geïntimeerde gesteld en bij de bestreden beslissing aangenomen, om aan van Liro afkomstige stukken geen gebrek toe te schrijven en deze als „goede levering” te beschouwen, aangezien ook bij het bestaan van een zodanig gebruik de bevoegdheid der leden om zich desgewenst op art. 7 van het Reglement te beroepen onverlet zou blijven;

Overwegende, dat, nu de Raad een gehoudenheid van de firma van der Werff & Hubrecht om op hare aankoop van de firma Brom & Co. levering van een effect door Liro te aanvaarden niet aanwezig acht, niet behoeft te worden onderzocht of er tevens bijzondere redenen, als bedoeld in art. 53, lid 5, (slot), van K.B. E 100, aanwezig waren, op grond waarvan eerstgemelde firma zich in dit geval, indien zodanige gehoudenheid voor haar had bestaan, desondanks anders had moeten gedragen;

Overwegende ten aanzien van de vraag, of de firma van der Werff & Hubrecht bij de verkrijging van het litigieuze effect door aanvaarding van de levering daarvan door Liro te goeder trouw is geweest, dat ingevolge art. 32 van K.B. E 100 hare goede trouw bij de verkrijging daarvan voor geïntimeerde slechts kan worden aangenomen, indien zij daarbij niet wist of redelijkerwijze had behoren te vermoeden, dat het bezit van dat effect voor de eigenaar op een der in art. 25 van K.B. E 100 bedoelde wijzen was verloren gegaan;

Overwegende dat, zoals in de bestreden beslissing terecht is overwogen, die firma bij de levering van het effect wist, dat dit afkomstig was van Liro, en het enkele feit van deze rechtstreekse verkrijging van die notoire Duitse roofigstantie aantoonde dat zij bij de verkrijging van het effect niet te goeder trouw is geweest, aangezien zij onder die omstandigheden rekening heeft moeten houden met de meer dan normale kans, dat het bezit van dat effect inderdaad voor de eigenaar op een der in art. 25 bedoelde wijzen was verloren gegaan;

Overwegende, dat in deze omstandigheden aan geïntimeerde geen beroep toekomt op het vermoeden van verkrijging van het litigieuze toonder-

effect te goeder trouw, immers het gebleken gemis aan goede trouw bij de firma van der Werff & Hubrecht als gemis van goede trouw bij geïntimeerde geldt;

Overwegende dat derhalve door de bestreden beslissing, waarbij aan geïntimeerde erkenning als eigenares van het litigieuze effect is verleend, de artt. 52 en 53 jts. artt. 25 en 32 van K.B. E 100 verkeerd zijn toegepast en die beslissing mitsdien niet in stand kan blijven;

Overwegende, dat in verband met deze beslissing de overige, door appellant tegen de beslissing, waarvan beroep, gerichte grieven niet behoeven te worden onderzocht;

Overwegende, dat door geïntimeerde niet is betwist dat het recht van de vroegere bezitter van het litigieuze effect Dr. L. Frank, voor wie appellant als bewindvoerder optreedt, is ontstaan op een der wijzen, vermeld in art. 53, lid 2 sub a tot en met e van K.B. E 100, en dat deze het bezit van dat effect sindsdien anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren, en de Raad een en ander aannemelijk acht, nu gebleken is dat het effect in handen van Liro is gekomen, terwijl dit niet door derden is geopponneerd;

Overwegende, dat voorts niet is gebleken van de aanwezigheid van een der omstandigheden bedoeld in art. 54 lid 1 sub c tot en met e van K.B. E 100;

Overwegende, dat derhalve aan appellant q.q. herstel in de eigendom van het litigieuze effect moet worden verleend, terwijl voorts, zoals hiervoren reeds is overwogen, in verband met de tussen partijen vaststaande omstandigheid, dat het litigieuze effect door geïntimeerde is verkocht en zij dientengevolge in de onmogelijkheid is komen te verkeren om dat stuk af te geven, de voorschriften van art. 71, lid 3, van K.B. E 100 toepassing moeten vinden;

Overwegende dat geïntimeerde mitsdien, bij gebreke van levering harerzijds van een gelijksoortig en gelijkwaardig effect, aan appellant q.q. schadevergoeding moet betalen ten bedrage van de huidige waarde van het litigieuze effect, terwijl de koerswaarde daarvan op 4 November 1947 voor de berekening dier schadevergoeding niet in aanmerking komt;

Overwegende dat het bedrag der door appellant q.q. gederfde opbrengsten van het litigieuze effect, welke opbrengsten geïntimeerde heeft genoten

of had kunnen genieten, indien zij het stuk niet had verkocht, behoort te worden bepaald overeenkomstig hetgeen daaromtrent door appelland q.q. is gesteld en door geïntimeerde niet is betwist, zulks met inachtneming van de betaalbaarstelling in September 1951 van een nader dividend op de gewone aandelen Houthandel v.h. Wm. Pont ad f 58,50 per aandeel, of in totaal f 349,—;

Overwegende, dat derhalve uitspraak behoort te worden gedaan als volgt:

RECHTDOENDE:

I. Verwerpt de voorgestelde middelen van niet ontvankelijkheid.

II. Vernietigt de beslissing, waarvan beroep.

III. Verleent aan appelland, in diens hoedanigheid van bewindvoerder van Dr L. Frank, herstel in de eigendom van een aandeel ad f 650,— nominaal Houthandel v.h. Wm. Pont no. 587.

IV. Veroordeelt geïntimeerde om uiterlijk veertien dagen na heden aan appelland in diens voormelde hoedanigheid te leveren een met het hiervoren omschreven effect gelijksoortig en gelijkwaardig effect, zijnde een gewoon aandeel ad f 650,— nominaal Houthandel v.h. Wm. Pont, met de daarbij behorende dividendbewijzen.

V. Veroordeelt geïntimeerde om, bij gebreke van voldoening aan het sub IV bepaalde binnen de aldaar gestelde termijn, aan appelland in diens voormelde hoedanigheid tegen kwijting te betalen een bedrag gelijk staande aan de waarde van het sub IV vermelde effect, berekend naar de koers van heden.

VI. Veroordeelt geïntimeerde om, ter vergoeding van gederfde opbrengsten van het hiervoren omschreven effect, aan appelland in diens voormelde hoedanigheid tegen kwijting te betalen de som van f 349,—.

VII. Verstaat dat, indien door appelland in diens voormelde hoedanigheid dan wel door Dr. L. Frank van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (thans genaamd L.V.V.S.), na 5 Mei 1945 een voorschot of uitkering met betrekking tot het hiervoren omschreven effect is ontvangen, het bedrag of de bedragen daarvan binnen uiterlijk veertien dagen na heden door appelland in diens voormelde hoeda-

nigheid bij L.V.V.S. zullen worden teruggestort, zulks tegen afgifte van een door L.V.V.S. gefiatteerd afschrift van deze uitspraak, waaruit van die terugstorting blijkt;

VIII. Verstaat dat, zodra zal zijn voldaan aan het bepaalde sub IV, V, VI, VII en X de vordering van appelland in diens voormelde hoedanigheid op L.V.V.S. terzake van de verkoop van het hiervoren omschreven effect zal overgaan op geïntimeerde.

IX. Verwijst de beslissing in eerste aanleg van geschillen, welke tussen partijen mochten ontstaan omtrent de toepassing van deze uitspraak, naar de Afdeling Effectenregistratie, tot welke de meest gerede partij zich tot het geven van een zodanige beslissing zal kunnen wenden.

X. Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep aan de zijde van appelland in diens voormelde hoedanigheid gevallen, tot heden begroot op f 200,—.

No. 52/209

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 12
Mei 1952.** (Mrs. Verdam, Tabingh
Suermondt en van Nieuwkuyk).

In de procedure tussen appelland en geïntimeerde zijn de V.V.R.A. en de Staat als tussenkomende partijen toegelaten. Naast art. 57, lid 1, E 100 kan bij de beslissing over de vordering L.V.V.S. ook art. 54, lid 2, juncto art. 23 E 100 toepassing vinden.

Analogische toepassing van art. 53, lid 3 en 4 E 100 op verkrijging van effecten aan een buitenlandse beurs, vindt geen steun in de wet. Bovendien heeft appelland de betreffende effecten niet op een buitenlandse beurs gekocht. Appelland, eind 1944 een groot pakket Nederlandse certificaten van Amerikaanse effecten kopende zonder onderzoek van enige betekenis naar de herkomst in te stellen, was niet te goeder trouw.

Het accoord tussen Frankrijk en Nederland is geen wet of verdrag en is niet hier te lande afgekondigd en mist derhalve kracht van wet. Bovendien heeft het verdrag geen betrekking op hier te lande aangemelde effecten. Beslissing a quo bekrachtigd.

Verzoek van V.V.R.A. en de Staat om

niet te beslissen over de vordering L.V.V.S., maar dit geschilpunt terug te wijzen naar de Afd. Effectenregistratie of aan te houden, opdat hierover in 2 instanties kan worden geprocedeerd, ingewilligd in hier voege dat de beslissing hieromtrent is aangehouden.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 54, 57.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien de stukken, waaronder:

- a. een op 22 Februari 1951 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ingekomen verzoekschrift van *M. J. X. Tranquard*, wonende te Genève (verder te noemen: appellant), domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van zijn gemachtigde *Mr. R. Korthals Altes*, procureur te Amsterdam, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 23 December 1950, EG/AK. Doss. 481/9-EE. 585. Geschillen, gewezen tussen appellant als verweerder en de *Erven J. Hedeman* (verder te noemen: geïntimeerden), als verzoekers, bij welke beslissing geïntimeerden zijn hersteld in de eigendom van 1/10 certificaat *Anaconda Copper Mining Cy.* no. 43978, met bijkomende voorzieningen;
- b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;
- c. een op 30 Mei 1951 ingekomen verzoekschrift van geïntimeerden, gemachtigde *Mr. I. L. Hamburg*, procureur te Amsterdam;
- d. een op 6 April 1951 ingekomen verzoekschrift van *J. D. J. Roos*, wonende te Bloemendaal, *Mr. J. P. Barth*, wonende te Amsterdam en *E. Spier*, wonende te Amsterdam, als beheerders-vereffenaars van de vijandelijke onderdaan, de rechtspersoonlijkheid bezittende stichting *Vermögenverwaltung- und Rentenanstalt (V.V.R.A.)*, gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde *Mr. Th. P. J. Masthoff*, procureur te Amsterdam, strekkende tot toelating als partij in het geding tussen appellant en geïntimeerden;
- e. een op 7 April 1951 ingekomen verzoekschrift van gelijke strekking van de Staat der Nederlanden, gemachtigde *Mr. D. J. Veegens*, procureur te 's-Gravenhage;

- f. een op 10 Mei 1951 ingekomen verzoekschrift van geïntimeerden, strekkende tot referte ten aanzien van het sub e vermelde verzoek;
- g. een op 4 Juni 1951 ingekomen verzoekschrift van appelland, strekkende tot afwijzing van het sub d vermelde verzoek;
- h. een op 4 Juni 1951 ingekomen verzoekschrift van appelland, strekkende tot referte ten aanzien van het sub e vermelde verzoek;

Gehoord partijen bij monde van hunne voornoemde gemachtigden ter zittingen van de Raad op 29 October 1951 en 26 November 1951;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende ten aanzien van het verzoek van V.V.R.A. tot toelating als partij in het geding;

dat appelland zich tegen de inwilliging van dit verzoek door de Raad heeft verzet op grond dat het verzoek de strekking heeft, de vordering op L.V.V.S. ter zake van de verkoop van het litigieuze effect te doen toewijzen aan V.V.R.A., hetgeen volgens appelland in strijd zou zijn met art. 57, lid 1, van K.B. E 100, hetwelk slechts toelaat een vergoeding toe te kennen aan hen, die door de erkenning of het herstel van recht ten opzichte van dat effect schade lijden, of aan de Staat, doch niet aan V.V.R.A., daar deze volgens appelland door het herstel van geïntimeerde geen schade zou lijden;

dat dit verweer geen doel kan treffen, daar in geval van bekrachtiging van het aan geïntimeerde verleend herstel van recht, een beslissing omtrent de bestemming van hunne vordering op L.V.V.S. niet behoeft te geschieden in de vorm van een ingevolge art. 57, lid 1, aan dat herstel te verbinden last of voorwaarde, doch eveneens en zelfs beter kan plaats hebben door gebruikmaking van de bevoegdheden, welke art. 54, lid 2, juncto art. 26 aan de Afdeling Effectenregistratie en in beroep aan de Afdeling Rechtspraak verlenen, om in dat geval de gevolgen van het verleende herstel te regelen, zowel tussen de daarbij direct betrokken partijen als tegenover derden, zoals L.V.V.S. en V.V.R.A., terwijl toepassing van die artikelen niet onderworpen is aan de eis, dat de derde, aan wie een vordering wordt toegerekend, tengevolge van het verleende herstel schade lijdt, doch moet geschie-

den naar de in art. 22 gestelde algemene maatstaf van redelijkheid en billijkheid;

dat appellant daarnaast in zijn sub g vermeld verweerschrift uitvoerig de juistheid heeft bestreden van de door V.V.R.A., ter motivering van haar belang bij de gevraagde toelating als partij in het geding, gestelde feiten en heeft betoogd, dat de beheerders van V.V.R.A. hebben geweten, althans hadden moeten weten, dat de aldus door hen gestelde feiten onwaar zijn, doch ook dit verweer geen doel kan treffen, daar de juistheid of onjuistheid van die stellingen bij de beoordeling van het gestelde belang van V.V.R.A. bij hare toelating als partij in het geding niet ter toetsing komt;

dat geïntimeerden het verzoek van V.V.R.A. niet hebben bestreden, en de Raad termen aanwezig acht — mede teneinde een zo volledig mogelijke voorlichting te verkrijgen omtrent de omstreden vraag, aan wie bij herstel van geïntimeerden hunne vordering op L.V.V.S. behoort te worden toegekend — om V.V.R.A. als partij in het geding toe te laten;

Overwegende ten aanzien van het verzoek van de Staat tot toelating als partij in het geding;

dat appellant noch geïntimeerden het belang van de Staat bij deze toelating hebben bestreden en zich ten aanzien van dit verzoek hebben gerefereerd aan 's Raads oordeel, geïntimeerden onder toevoeging van het verzoek om hun voor de proceskosten, waarin appellant mocht worden veroordeeld, een eerste pandrecht toe te kennen op de vordering ten laste van L.V.V.S. dan wel die vordering aan hen toe te kennen onder de verplichting hunnerzijds om een eventueel overschot van de opbrengst daarvan, na aftrek van de proceskosten, af te dragen aan degene, die daartoe uiteindelijk zal worden aangewezen;

dat de Raad termen aanwezig acht om ook de Staat als partij in het geding toe te laten;

Overwegende ten aanzien van het door appellant ingesteld beroep van de bestreden beslissing;

dat het beroep steunt op de bij het beroepschrift voorgestelde grieven, welke als volgt kunnen worden samengevat:

1. dat bij de bestreden beslissing ten onrechte niet aan de door appellant gestelde verkrijging van het liti-

gieuse effect, met analogische toepassing van het bepaalde bij art. 53, lid 4, van K.B. E 100, het karakter van verkrijging in regelmatig beursverkeer, met het daaraan verbonden vermoeden van goede trouw, is toegekend;

2. dat bij die beslissing ten onrechte op verschillende gronden is aangenomen, dat appellant niet geacht kan worden zijn goede trouw bij de verkrijging van het litigieuze effect aannemelijk te hebben gemaakt;
3. subsidiair, voor het geval appellant niet als eigenaar van het litigieuze effect wordt erkend, dat bij die beslissing ten onrechte de vordering van geïntimeerden op L.V.V.S. terzake van de verkoop van dat effect niet aan appellant is toegekend op grond van de overweging, dat niet is gebleken dat, tegenover de uitvoer van het effect uit Nederland gedurende de oorlog, een tegenwaarde ten bate van het Nederlandse volksvermogen is verkregen, doch is beslist, dat de Afdeling Effectenregistratie zich een nadere beslissing omtrent de bestemming van die vordering voorbehoudt; dat appellant daaraan bij de mondelinge behandeling der zaak nog als nadere grief heeft toegevoegd;
4. dat de bepalingen van een tussen Nederland en Frankrijk tot stand gekomen accoord, betrekking hebbend op in Frankrijk aangemelde en in Nederland geopponeerde effecten, van toepassing zijn op het litigieuze effect en appellant gerechtigd is gebruik te maken van de bij dat accoord ten behoeve van Franse tegenwoordige bezitters van dergelijke effecten getroffen regeling, waardoor hij het litigieuze effect zou mogen behouden, ongeacht de vraag, of hij dit te goeder trouw heeft verkregen;

dat de eerste grief — daargelaten dat analogische toepassing van de bepalingen van art. 53, lid 3 en 4 van K.B. E 100 op verkrijging van effecten aan een buitenlandse beurs door geen Wet of wettelijke maatregel wordt voorgeschreven — feitelijke grondslag mist, aangezien deze grief niet berust op de stelling, dat appellant het litigieuze effect heeft verkregen door aankoop aan een buitenlandse beurs, en derhalve — ook indien de aankoop in Nederland

had plaats gevonden onder dezelfde omstandigheden als door appellant worden gesteld ten aanzien van zijn verkrijging van het effect in Zwitserland — de bepalingen van art. 53, lid 3 en 4 van K.B. E 100 daarop niet van toepassing zouden zijn;

dat ook de tweede grief niet tot vernietiging van de bestreden beslissing kan leiden, daar bij die beslissing op juiste gronden, welke de Raad tot de zijne maakt, is beslist, dat appellant niet geacht kan worden zijn goede trouw bij de verkrijging van het litigieuze effect aannemelijk te hebben gemaakt;

dat daaraan ook niet kan afdoen hetgeen appellant in beroep ter ondersteuning van deze grief heeft aangevoerd, nu hij volgens zijn eigen opgaven dit effect tegen het einde van de oorlog (in November 1944) buiten beursverkeer te Genève heeft gekocht, als onderdeel van een zeer groot pakket certificaten van Amerikaanse aandelen, welke in Nederland zijn uitgegeven, zonder daarbij een onderzoek van enige betekenis naar de herkomst van de stukken te doen; terwijl de Raad aanneemt, dat appellant destijds bekend moet zijn geweest met het toentertijd ook in Zwitserland algemeen bekend feit, dat gedurende de daaraan voorafgaande oorlogsjaren in Nederland op zeer grote schaal berovingen van houders van dergelijke stukken hadden plaats gehad, en eveneens met de formele waarschuwing door de Geallieerde Regeringen in de vorm der „Inter-Allied Declaration against acts of dispossession committed in territories under enemy occupation or control”, gedagtekend Londen 5 Januari 1943, welke bijna 2 jaren tevoren was gericht tegen het aankopen van dergelijke stukken, in het bijzonder ook in neutrale landen als Zwitserland, en daarna was gevolgd door het invoeren in Zwitserland van een herhaaldelijk verscherpt stelsel van „affidavits” voor de beurshandel, waardoor de verkoop van dergelijke geroofde stukken werd tegengegaan;

dat appellant overigens, teneinde als eigenaar van het litigieuze effect te kunnen worden erkend, zelf zijn goede trouw bij de verkrijging daarvan aannemelijk had moeten maken, doch hij niets heeft aangevoerd, waaruit deze zou kunnen worden afgeleid;

dat ook de vierde grief geen doel kan treffen, aangezien het accoord tussen

Nederland en Frankrijk, waarop appellant in verband met zijn Franse nationaliteit een beroep meent te kunnen doen, niet is een wet, een wettelijke maatregel of een verdrag, waaraan enige invloed op de wederzijdse rechten van partijen kan worden toegekend, en dit accoord hier te lande ook niet is afgekondigd;

dat overigens uit de door partijen overgelegde inlichtingen van ambtelijke zijde betreffende de strekking van het bedoelde accoord is gebleken, dat de daarbij tussen de beide landen getroffen regeling geen betrekking heeft op effecten, welke, zoals het litigieuze effect, in Nederland zijn aangemeld;

Overwegende dat de beslissing, waarvan beroep, voorzover geïntimeerden daarbij in de eigendom van het litigieuze effect zijn hersteld met de daaraan in die beslissing toegevoegde voorzieningen, derhalve behoort te worden bekrachtigd;

Overwegende ten aanzien van de derde grief, gericht tegen het niet toekennen bij de bestreden beslissing aan appellant van de vordering ten laste van L.V.V.S. ter zake van de verkoop van het litigieuze effect, en het voorbehoud van een nadere beslissing dienaangaande door de Afdeling Effectenregistratie;

dat geïntimeerde zich ten aanzien van deze grief aan 's Raads oordeel hebben gerefereerd, met dien verstande, dat zij ook hier de Raad hebben verzocht te hunnen behoeve een voorziening, als in de tweede overweging van deze uitspraak vermeld, te treffen met betrekking tot de proceskosten, waarin appellant jegens hen mocht worden veroordeeld;

dat V.V.R.A. en de Staat, voor het geval zij als partijen in het geding worden toegelaten, de Raad hebben verzocht, met een beroep op de grote belangen, die bij dit geschilpunt zijn betrokken, en op de wenselijkheid om deze in twee instanties te kunnen bepleiten, om hetzij de zaak ten aanzien van de beslissing omtrent dit punt terug te wijzen naar de Afdeling Effectenregistratie of 's Raads uitspraak dienaangaande aan te houden tot de behandeling in beroep van enige nog bij de Afdeling Effectenregistratie ahangige parallel-zaken, welke zaken betrekking hebben op andere door appellant aangemelde en hier te lande geopponeerde stukken, behorende tot hetzelfde grote pakket certificaten van

Amerikaanse aandelen, als in de derde overweging van deze uitspraak vermeld;

dat de andere partijen tegen dit verzoek geen bezwaren hebben ingebracht, geïntimeerden onder voorbehoud dat door de inwilliging daarvan de uitspraak omtrent het door hen verzochte herstel in de eigendom van het litigieuze effect niet worde vertraagd;

dat de Raad termen aanwezig acht om, met het oog op de voor het verzoek aangevoerde gronden, de uitspraak omtrent deze grief aan te houden;

Overwegende ten aanzien van de kosten van het geding in beroep;

dat appellant, zowel ten opzichte van geïntimeerden als ten opzichte van V.V.R.A., moet worden beschouwd als de in het ongelijk gestelde partij en hij in de aan hun zijde gevallen kosten moet worden veroordeeld;

Overwegende dat het verzoek van geïntimeerden, om bij de uitspraak tevens te hunnen behoeve een voorziening te treffen als in de tweede en de vierde overwegingen van deze uitspraak vermeld, welke voorziening zou strekken ter verzekering van de nakoming van appellants veroordeling in de kosten van het geding jegens geïntimeerden, slechts in overweging zal kunnen worden genomen, indien de vorderingen van geïntimeerden ten laste van L.V.V.S., waaromtrent de uitspraak wordt aangehouden, aan appellants mochten worden toegewezen, en de Raad derhalve termen aanwezig acht, om, ook ten aanzien van dit punt, de uitspraak aan te houden;

RECHTDOENDE:

Laat de Stichting Vermögens- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), gevestigd te 's-Gravenhage, en de Staat der Nederlanden toe als partijen in het geding. Bekrachtigd de beslissing, waarvan beroep, voorzover betreft de in het dictum dier beslissing sub I, II, IV en V vermelde punten.

Houdt de uitspraak aan ten aanzien van de derde grief gericht tegen het in het dictum der bestreden beslissing sub III vermelde punt en tegen de slotallinea dier beslissing en ten aanzien van het verzoek van geïntimeerden om een voorziening te treffen ter verzekering van de nakoming der veroordeling van appellants in de kosten van het geding jegens geïntimeerden.

Veroordeelt appellants in de kosten

van het geding ten aanzien van het verzoek tot toelating als partij in het geding, aan de zijde van V.V.R.A. gevallen, tot heden begroot op f 50,—, en in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van geïntimeerden gevallen, tot heden begroot op f 250,—.

Verstaat, dat ten aanzien van het verzoek tot toelating als partij in het geding van de Staat der Nederlanden de daarbij betrokken partijen ieder hare eigen kosten zullen dragen.

No. 52/210

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 12 Mei 1952. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuwkuyk).

De wetgever was voor de tot standkoming van het K.B. F 272 volkomen op de hoogte met de ontwikkeling van het beursverkeer in bezettingstijd en het meedoen van Liro daaraan, zodat indien krachtens art. 53, lid 3 en 4 E 100 de aankoop heeft plaats gehad door tussenkomst van een lid van de Vereniging voor de Effectenhandel en volgens de ter beurze geldende reglementen en gebruiken, de goede trouw van de tegenwoordige bezitter wordt verondersteld. In casu zijn geen feiten gebleken, welke een uitzondering op deze regel rechtvaardigen.

Zie voorts de uitspraak in de zaak **Vis/Dirkzwager-van Wijnen, N.O.R. 1565.**

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 53.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift no. 1494/48 van *Israël Koenraad Polak*, wonend te Jeruzalem, ten deze handelende als enig erfgenaam van zijn vader wijlen *Eduard Polak*, gemachtigde *Mr. H. Sanders* te 's-Gravenhage, waarbij verzoeker in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 18 Augustus 1948, gegeven tussen de *Erven Ed. Polak* als vroegere bezitters en *P. Cornelissen*, wonend te Amsterdam als tegenwoordige bezitter, ten aanzien van 1 aandeel à f 1000,— *Java-China-Japan* lijn no. 3338;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde;

Gezien de overige overgelegde stukken;

Gehoord partijen bij monde van hare gemachtigden Mr. H. Sanders en Mr. D. Schut Jr.;

Overwegende dat appellant in de eerste grief aanvoert, dat aan de overgelegde verwervingsverklaring niet onvoorwaardelijk geloof kan worden gehecht;

Overwegende dat appellant voor deze stelling geen gronden aanvoert, en dat zij daarom behoort te worden verworpen;

Overwegende dat appellant voorts stelt, dat de overgelegde verwervingsverklaring ten hoogste kan bewijzen, dat het stuk is verkregen aan een Nederlandse beurs, zomede, dat de opdracht is uitgevoerd door een lid van de Vereeniging voor den Effectenhandel, doch dat deze gegevens geenszins de conclusie rechtvaardigen, dat het stuk is verkregen in regelmatig beursverkeer;

dat daarvoor mede vereist is, dat de verkrijging heeft plaats gehad overeenkomstig de aan een Nederlandse beurs geldende reglementen en gebruiken;

dat van dit laatste niets is gebleken; dat ten tijde van de litigieuse verkrijging het van algemene bekendheid was, dat ter beurze door of vanwege de vijand wederrechtelijk ontnomen waarden op grote schaal werden aangeboden en via de effectenhandel te gelde gemaakt;

dat deze handel en de daaraan ontleende verkrijging plaats vonden in lijnrechte strijd met de reglementen en gebruiken welke steeds ter beurze hadden gegolden, destijds golden en ook thans nog gelden en bovendien in strijd met de wet;

dat een practijk, welke zich om de onzuivere herkomst der stukken niet bekommerde, niet als normgevend gebruik kan worden beschouwd, doch een misbruik moet worden genoemd;

dat de gemelde stukken van misdrijf afkomstig waren;

Overwegende hieromtrent, dat de wetgever in art. 53, lid 3 en 4 van K.B. E 100 kennelijk als regel voorop heeft gesteld, dat aan de verkrijging van een effect aan toonder door aankoop daarvan ter beurze gedurende de bezettingstijd een vermoeden van goede trouw wordt toegekend, indien die aankoop heeft plaats gehad door tussenkomst van een lid der Vereeniging voor den Effectenhandel en daarbij de ter beurze geldende reglementen en ge-

bruiken zijn in acht genomen op welke regel zich echter uitzonderingen kunnen voordoen;

Overwegende dat de wetgever deze regeling heeft vastgesteld op een tijdstip, waarop hij volkomen op de hoogte was van hetgeen zich in de bezettingstijd ter beurze had afgespeeld, derhalve ook van het op grote schaal te gelde maken door de vijand van effecten aan toonder, die wederrechtelijk aan de vroegere bezitters daarvan waren onttrokken, door verhandeling daarvan ter beurze, en van het geregeld meedoen aan die handel door Liro;

Overwegende dat derhalve de voormelde feiten op zichzelf niet kunnen worden aangemerkt als omstandigheden, waaruit naar de gedachtengang des wetgevers de aanwezigheid van een uitzondering als hiervoren bedoeld, kan worden afgeleid;

Overwegende dat, nu appellant geen andere feiten of omstandigheden heeft aangevoerd, waaruit zijns inziens in dit geval de aanwezigheid van een dergelijke uitzondering zou moeten worden afgeleid, de Afdeling Effectenregistratie uit de verwervingsverklaring de gevolgtrekking kon maken, dat het in dit geding bedoelde toondereffect door geintimeerde, in de zin van art. 53 lid 3 en 4 van K.B. E 100, in regelmatig beursverkeer is verkregen, aangezien uit die verklaring kon worden opgemaakt, dat dit effect op 10 Januari 1944 door een lid der Vereeniging voor den Effectenhandel ter beurze door geintimeerde is aangekocht tegen een bepaalde koers, waarvan — zoals uit de door de Afdeling Effectenregistratie gepubliceerde mededelingen blijkt — door haar is geconstateerd, dat deze overeenkomst met de officiële koers van die dag, terwijl uit die verklaring niet volgt, dat bij deze aankoop van de ter beurze geldende reglementen en gebruiken is afgeweken;

Overwegende dat appellant als tweede grief aanvoert, dat de Afdeling Effectenregistratie geen onderzoek heeft ingesteld naar de aanwezigheid of afwezigheid van goede trouw bij diegene die middellijk of onmiddellijk in opdracht van de tegenwoordige bezitter het effect heeft verkregen;

Overwegende, dat uit het geven van een aankooporder in effecten in bezettingstijd niet zonder meer volgt, dat men dit deed in de volle wetenschap van de door de vijand gepleegde roof

van het Joodse Vermogen en zonder zich te bekommeren om de grote waarschijnlijkheid dat een effect zou worden geleverd, dat van bedoeld misdrijf afkomstig was, gelijk appellant het uitdrukt;

Overwegende, dat appellant ook niet heeft aangetoond, dat men in het algemeen moest rekenen met de grote waarschijnlijkheid, dat een zodanig effect zou worden geleverd;

Overwegende, dat evenmin is gebleken de juistheid van de stelling van appellant, dat de tegenwoordige bezitter van die roef voordeel zou hebben getrokken als gevolg van de hetzij plotselinge, hetzij geleidelijke druk, welke door massaal of aanhoudend aanbod in het algemeen op de beurskoersen wordt uitgeoefend;

Overwegende dat de beslissing, waarvan beroep mitsdien behoort te worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep;

Veroordeelt appellant in de kosten van het geding, aan de zijde van geïntimeerde tot heden begroot op f 200.—.

No. 52 211

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, d.d. 25 Januari 1952. (Mrs. van der Grinten, Brouwer en Bloemers).

Het aan de Staat vervallen vermogen van vijandelijke onderdanen blijft voorlopig afgescheiden van het overige vermogen van de Staat en op dit afgescheiden vermogen kan de door het Tribunaal uitgesproken verbeurd verklaring worden verhaald.

Het Besluit H 336 bevat geen bepaling dat onder vermogen niet zoude zijn begrepen het aan de Staat vervallen vermogen.

Beschikking N.B.I. bekrachtigd.

(Art. 8 H 336; art. 43 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 3 Augustus 1950 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van *Gerrit Nijk*, candida-notaris, wonende te Leeuwarden, zoals

dit door verzoeker is gewijzigd bij zijn schrijven dd. 10 September 1951 en vervolgens bij na te melden mondelinge behandeling, waarbij verzoeker in beroep komt van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut — nader te noemen N.B.I. — dd. 17 Juli 1950, betreffende de executie van de door het Tribunaal uitgesproken verbeurdverklaring van een gedeelte van verzoekers vermogen op zijn aan de Staat vervallen vermogen;

Medegezien het verweerschrift van het N.B.I., de beslissing waarvan beroep en de verdere ten processe overgelegde stukken;

Gelet op de mondelinge behandeling van dit hoger beroep ter zitting van de Raad d.d. 20 December 1951, waarbij zijn verschenen en gehoord verzoeker zelf en namens het N.B.I. Mr. ter Burg, een en ander blijkende uit het daarvan opgemaakte proces-verbaal;

Overwegende dat verzoeker bij zijn verzoekschrift zakelijk heeft, gesteld, dat hem bij uitspraak van het Tribunaal Zwolle 2e Kamer dd. 10 December 1947 een verbeurdverklaring van f 10.000,— is opgelegd; dat hij door het N.B.I. als vijandelijk onderdaan wordt beschouwd, hetgeen bekrachtigd is bij beslissing dd. 25 Februari 1950 van de Afdeling Rechtspraak van de Raad; dat hij zich bij schrijven dd. 20 April 1950 gewend heeft tot het N.I. met de mededeling, dat hij vermeende, dat door vermelde uitspraak dd. 25 Februari 1950 de door het Tribunaal uitgesproken verbeurdverklaring haar kracht verloren had, waarna het N.B.I. bij schrijven van 17 Juli 1950 heeft te kennen gegeven, dat, ook al is het vermogen van verzoeker als vijandelijk onderdaan aan de Staat vervallen, ten uitvoerlegging der verbeurdverklaring op dit vermogen toegelaten is, omdat het eigendom van de Staat van bijzondere aard is; dat verzoeker van deze beslissing van het N.B.I. in beroep komt; dat toch ingevolge artikel 3 lid I van Besluit E 133 het vermogen van een vijandelijk onderdaan van rechtswege in eigendom overgaat op de Staat; dat wel lid 3 van genoemd artikel 3 bepaalt, dat de bestemming van het aldus aan de Staat opgekomen vermogen nader bij de wet zal worden geregeld, doch dit nog niet wijst op enig recht van een ander op dit vermogen; dat het Besluit E 133 een zuiver confiscatoir karakter draagt en

hiertegenover ook een beroep op artikel 34 sub f van E 133 niet steekhoudend is; dat ook uit het Ministerieel besluit van 23 Mei 1949 volgt, dat van een verplichting tot afgifte van een gedeelte van het aan de Staat vervallen vermogen geen sprake is, dat bovendien de bij Besluit H 336 geregelde ten uitvoerlegging der verbeurdverklaring, als bedoeld in het Tribunaalbesluit zich tegen het standpunt van het N.B.I. verzet, op al welke gronden verzoeker bij zijn, bij zijn schrijven dd. 10 September 1951 en vervolgens bij de mondelinge behandeling gewijzigde conclusie van zijn verzoek de Raad verzoekt, met temetdoening van voormelde beslissing van het N.B.I. dd. 17 Juli 1950 te verklaren voor recht, dat de door het Tribunaal te Zwolle bij zijn uitspraak dd. 10 December 1947 opgelegde verbeurdverklaring van f 10.000,— niet op verzoeker's aan de Staat vervallen vermogen kan ten uitvoer gelegd worden;

Overwegende dat het N.B.I. zich bij de mondelinge behandeling met de wijziging van appellant's verzoek accoord heeft verklaard; voorts zijn, bij zijn schriftelijk verweer opgeworpen middel van niet ontvankelijkheid heeft ingetrokken, terwijl hij wat de hoofzaak betreft het standpunt van appellant als onjuist heeft bestreden zakelijk op grond, dat de eigendomsovergang van het vijandelijk vermogen op de Staat niet volkomen is, daar dit vermogen verbonden blijft voor de daarop drukkende schulden, zodat de verbeurdverklaring door het Tribunaal uitgesproken, op dit vermogen ten uitvoer gelegd kan worden;

Overwegende omtrent dit hoger beroep, dat ingevolge artikel 3 lid 1 van het Besluit E 133 Vermogen, toebehorende aan een vijandelijk onderdaan, als hoedanig appellant is aan te merken, van rechtswege in eigendom overgaat op de Staat, echter behoudens het bepaalde in de artikelen 25 tot en met 28 van voormeld Besluit, en uit deze laatste artikelen volgt dat met goedvinden van het N.B.I. als beheerder van dit vermogen de aanspraken van derden tegenover de vijandelijke onderdaan op het aan de Staat vervallen vermogen geëffectueerd kunnen blijven; dat zulks eveneens volgt uit de artikelen 18 en 19 van E 133;

Overwegende dat hieruit is af te leiden dat het aan de Staat vervallen vermogen van vijandelijke onderdanen

voorlopig afgescheiden blijft van het overige vermogen van de Staat en als een vermogen met een eigen bestaan afzonderlijk beheerd wordt, waarbij uit dit vermogen schulden van de vijandelijke onderdaan voldaan kunnen worden of andere rechtshandelingen met betrekking tot vermogen kunnen worden verricht;

Overwegende dat geheel in overeenstemming hiermede de op lid 2 van het nader gewijzigde artikel 3 van E 133 berustende Bestemmingswet dan ook bepaalt, dat de opbrengst van het aan de Staat vervallen vermogen van vijandelijke onderdanen ten bate der algemene middelen komt en bestemd wordt tot bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding der oorlogschade

Overwegende dat de Raad gezien het bovenomschreven karakter van het aan de Staat vervallen vijandelijk vermogen, van oordeel is, dat ook de door het Tribunaal uitgesproken verbeurdverklaring van een deel van dit vermogen, op dit voorlopig onder beheer staand afzonderlijk vermogensbestanddeel van de Staat verhaald kan worden en het Besluit H 336 houdende vaststelling van regelen betreffende de ten uitvoerlegging van verbeurdverklaringen, bedoeld in artikel 1 van het Tribunaalbesluit tot geen andere beslissing leidt, omdat uit geen der bepalingen van dit besluit volgt, dat onder de daarin genoemde term vermogen het aan de Staat vervallen vermogen niet zou begrepen zijn;

Overwegende dat derhalve het N.B.I. bij schrijven dd. 17 Juli 1950 terecht heeft te kennen gegeven, dat executie der verbeurdverklaring uit kracht van het Tribunaalvonnis op het aan de Staat vervallen vermogen van appellant toegelaten is, zodat het daartegen gericht bezwaar ongegrond is en de beroepen beslissing moet worden bekrachtigd;

Op voorschreven gronden:

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Bekrachtigt de beschikking van het N.B.I. dd. 17 Juli 1950, waarvan beroep.

Voordeelt appellant in de proceskosten van het hoger beroep aan zijde van het N.B.I. begroot op f 100,—.

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's GRAVENHAGE,**
28 April 1952. (Mrs. Block, Zorab en
Ter Pelkwijk).

Het N.B.I. is een zelfstandige rechtspersoon onder leiding van zijn directie en is niet als identiek aan de Raad voor het Rechtsherstel te beschouwen, zodat art. 17 E 100 niet geldt voor het N.B.I., waarop mede wijst het feit, dat in artikel 39 E 133 het artikel 17 E 100 niet als toepasselijk is opgenomen.

De bevoegdheid van het N.B.I. tot intrekking van beschikkingen berust uitsluitend op art. 37, 5e lid E 133.

Ingevolge art. 5 jo. art. 1 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 is het N.B.I., afgezien van een niet ter zake zijnd voorbehoud, niet meer bevoegd zijn beschikkingen, genomen op het gebied van vrijgave van vijandelijk vermogen, in te trekken.

Primaire vordering van appelland toegewezen, met vernietiging van de beslissing van het N.B.I.

(Art. 17 E 100, artt. 37 en 39 E 133, artt. 1, 5 Wet van 20 Juli 1951, Stbl. 311).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen:

1. het op 26 November 1951 ter Griffie van de Afdeling ingekomen verzoekschrift van Nicolaas van Nieuwenhuysen, arts, rechtens gedomicilieerd te Utrecht, thans gedetineerd in de strafgevangenis te Leeuwarden, te dezer zake domicilie kiezende aan de Plompetorengracht no. 15 te Utrecht ten kantore van de advocaat en procureur Jhr. Mr. F. F. Hooft Graafland, die ten deze als gemachtigde optreedt, bij welk verzoekschrift in beroep gekomen wordt van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), vervat in de brief van het N.B.I. dd. 30 October 1951. nl. dat het N.B.I. in opdracht van het Dagelijks Bestuur van de Raad voor het Rechtsherstel ertoe is overgegaan het vermogen van appelland op grond van artikel 2 lid 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) opnieuw onder beheer te stellen, terwijl het verzoek gedaan wordt genoemde beslissing te vernietigen en voor recht te verklaren, dat die beslis-

sing, waarbij appelland andermaal onder beheer werd gesteld, geen rechtsgevolg heeft subsidiair te beslissen, dat appelland niet kan worden aangemerkt als vijandelijk onderdaan, bedoeld in artikel 2 lid 1 van het B.V.V. met veroordeling van het N.B.I. in de kosten des gedings;

2. het door appelland overgelegde schrijven van het N.B.I. dd. 30 October 1951, hierboven vermeld;

3. het antwoord van het N.B.I. dd. 29 Januari 1952, waarin wordt geconcludeerd het beroep af te wijzen althans niet ontvankelijk te verklaren;

Gelet op de overgelegde bescheiden;

Gehoord ter terechtzitting van 7 Maart 1952 de gemachtigde van appelland, Jhr. Mr. F. F. Hooft Graafland voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr. G. L. Schim van der Loeff;

Overwegende, dat het beroep tijdig is ingesteld en ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende, dat als erkend of niet weersproken dan wel gestaafd door overgelegde bescheiden vaststaat:

dat appelland bij sententie van het Bijzonder Gerechtshof te Amsterdam van 19 Mei 1949 o.m. is schuldig verklaard aan het: „als Nederlander vrijwillig in krijgsdienst treden bij een buitenlandse mogendheid, wetende, dat deze met Nederland in oorlog is”, daar appelland als chef-chirurg verbonden was geweest aan de zg. Nederlandse Ambulance;

dat op grond van deze sententie het N.B.I. bij beschikking dd. 14 Juni 1949 appelland heeft aangemerkt als vijandelijk onderdaan overeenkomstig artikel 2 lid 1 van het B.V.V.;

dat appelland van deze beslissing in beroep is gekomen bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel en deze Afdeling de zaak heeft verwezen naar de Kamer te Utrecht;

dat deze Kamer bij vonnis van 24 Februari 1950 in de zaak van Dr. C. Winkler Prins heeft overwogen, dat het N.B.I. zijn beslissing heeft gegrond op de stelling, dat de Ambulance deel zou hebben uitgemaakt van het Vrijwilligers-Legioen Nederland; dat de juistheid dezer stelling aan de Raad

echter niet is gebleken en de beslissing van het N.B.I. dd. 16 Juni 1948 in de zaak Dr. C. Winkler Prins heeft vernietigd;

dat vervolgens het N.B.I. zijn beslissing van 14 Juni 1949 ten aanzien van appelland heeft ingetrokken en appelland in Augustus 1950 aan het roeyment van de appel-procedure heeft medegewerkt;

dat het N.B.I. na een desbetreffende beslissing van het Dagelijks Bestuur van de Raad voor het Rechtsherstel aan de raadsman van appelland bij brief van 30 October 1951 heeft medegedeeld, dat het vermogen van appelland op grond van artikel 2 lid 1 van het B.V.V. opnieuw in beheer werd genomen;

Overwegende, dat appelland heeft betoogd, dat het N.B.I. daartoe het recht miste, terwijl het N.B.I. heeft betoogd, dat niet de beslissing van het N.B.I. appelland tot vijandelijk onderdaan maakt en zijn vermogen op de Staat doet overgaan, doch de Wet, nl. het B.V.V. en noch de beslissing van het N.B.I. dd. 14 Juni 1949 noch de intrekking hiervan aan appellants wettelijke status kan af of toedoen, terwijl het N.B.I. als publiek-rechtelijk orgaan bevoegd was zijn beslissing, waarbij het N.B.I. een zienswijze introk, te herroepen;

Overwegende, ten aanzien van dit alles, dat aan het N.B.I. kan worden toegegeven, dat de wet, in casu het B.V.V. vaststelt, of iemand de status van vijandelijk onderdaan heeft en een hierop betrekking hebbende beschikking van het N.B.I. slechts constateert, dat naar het inzicht van dit Instituut een bepaald persoon die status had vóór het inwerkingtreden van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311, alsmede dat het N.B.I. kan vaststellen, dat het van inzicht veranderd is b.v. door het beheer over vermogen vrij te geven dan wel door uit te spreken, dat iemand, die het eerst niet als vijandelijk onderdaan beschouwde, tenslotte wel als zodanig moet worden aangemerkt;

dat echter onmiddellijk moet worden vastgesteld, dat het N.B.I. bij het nemen of intrekken van beschikkingen om vast te stellen wat naar het inzicht van het Instituut het B.V.V. bepaalt, niet ongebonden te werk kan gaan,

daar het B.V.V. bepalingen inhoudt betrekking nebbende op het intrekken zelf van beschikkingen en dus uit die bepalingen vastgesteld moet worden hoever de bevoegdheid van het N.B.I. tot het intrekken van beschikkingen reikt;

Overwegende, allereerst, dat het N.B.I. heeft beweerd, dat de brief van 30 October 1951 geen intrekking van een beschikking inhoudt, doch de Raad deze zienswijze verwerpt;

dat toch deze brief de mededeling inhoudt, dat het vermogen van appelland opnieuw onder beheer gesteld wordt en deze brief dus duidelijk te rugstaat op de door appelland overgelegde brief van het N.B.I. aan appellants gemachtigde dd. 27 Juli 1950, waarin het N.B.I. mededeelt, dat het beheer over het vermogen van appelland met ingang van 14 Juni 1949 als de jure beëindigd zal worden beschouwd en te zijner tijd een eindafrekening over het beheer zal worden gezonden.

dat dus de brief van 27 Juli 1950 een beschikking inhoudt, waarbij het vermogen van appelland wordt vrijgegeven en dan een schriftelijke mededeling, dd. 30 October 1951, dat het vermogen weder onder beheer genomen wordt tevens inhoudt een intrekking van de beschikking dd. 27 Juli 1950, dat het vermogen vrijgegeven wordt, daar, nam men dit niet aan, de beschikking van vrijgave nog haar kracht zou hebben, hetgeen onpeestbaar is met het weder onder beheer nemen van het vermogen;

Overwegende alsnu ten aanzien van de vraag, of het N.B.I. op 30 October 1951 bevoegd was de beschikking van vrijgave van appellants vermogen dd. 27 Juli 1950 in te trekken, dat het N.B.I. zijn bevoegdheid tot het intrekken van een beschikking als in casu niet kan ontlenen aan het 2e lid van artikel 17 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100, daar hierin met „de Raad” aangeduid wordt de gehele Raad, vertegenwoordigd door zijn Dagelijks Bestuur en de in artikel 4 van het Besluit E 100 genoemde Afdelingen, in verband waarmee dan ook de Afdeling Rechtspraak in artikel 114 E 100 van artikel 17, 2e lid E 100 uitgezonderd is;

dat nu wel in artikel 151 E 100 geschreven staat, dat de Afdeling Beheer tevens het Beheersinstituut is, bedoeld

in het Besluit Vijandelijk Vermogen, doch artikel 33 van het laatste Besluit vermeldt, dat het N.B.I. deel uitmaakt van de Afdeling Beheer;

dat verder volgens artikel 152 E 100 de Afdeling Beheer — die samengevoegd is met de Afdelingen Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen — rechtspersoon is en het N.B.I. krachtens het bepaalde in artikel 33 E 133 mede rechtspersoon is, dus een zelfstandig subject van rechten naast de Afdeling Beheer enz.;

dat weliswaar de Voorzitter van de Afdeling Beheer enz. krachtens de artikelen 152 E 100 en 33 E 133 zowel deze Afdeling als het N.B.I. in en buiten rechten vertegenwoordigt, doch deze vertegenwoordiging in één persoon het zelfstandig rechtspersoon — zijn van het N.B.I. naast de rechtspersoon Afdeling Beheer enz. niet aantast, daar het N.B.I. onder leiding van zijn Directie zijn werkzaamheden verricht zij het ook onder toezicht en met aanwijzingen van de Afdeling Beheer enz.;

dat het N.B.I. derhalve niet als identiek aan de Raad voor het Rechtsherstel is te beschouwen en artikel 17 E 100 niet voor het Instituut geschreven is, waarop mede wijst het feit, dat in artikel 39 E 133 genoemd artikel 17 E 100 niet als toepasselijk vermeld wordt;

dat in verband hiermede de bevoegdheid van het N.B.I. tot intrekking van beschikkingen op het gebied van beheer van vijandelijk vermogen uitsluitend zetelt in het 5e lid van artikel 37 E 133;

dat in de aanhef van dit artikel weliswaar sprake is van beschikkingen in gevallen, waarin een verzoekschrift bestaat en de vraag openstaat, of er in casu sprake is van een verzoekschrift, nu het N.B.I. in zijn brief dd. 27 Juli 1950 spreekt van „uw schrijven van 12 April jl.“, dat wellicht als verzoekschrift kan worden aangemerkt, doch dit punt door de Raad van geen belang geacht wordt, daar het College aanneemt, dat de in artikel 37, 5e lid E 133 gegeven bevoegdheid het intrekken van toestemmingen, vrijstellingen en verklaringen — onder welke ruime begrippen ook beschikkingen betreffende vrijgave van vermogen begrepen moeten worden — mede geldt voor die

ex artikel 34 E 133 door het N.B.I. gegeven voorzover zij dezelfde materie bestrijken, die in artikel 37 E 133 vermeld is, hetgeen met vrijgave van onder beheer gesteld vijandelijk vermogen het geval is;

dat echter na de inwerkingtreding van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 op 24 Juli 1951 het N.B.I. niet meer bevoegd is zijn beschikkingen, die het op het gebied van vrijgave van vijandelijk vermogen genomen heeft, in te trekken;

dat immers artikel 5 van evengevoemde wet met een hier niet van belang zijnd voorbehoud t.a.v. het in art. 14 der wet bepaalde inhoudt, dat het N.B.I. niet langer bevoegd is tot de verrichtingen bedoeld in art. 34 lid 1 onder b tot en met f en art. 37 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat deze bepaling geen enkele beperking inhoudt, zodat ook de in lid 5 van artikel 37 B.V.V. aan het N.B.I. gegeven bevoegdheid om verleende toestemmingen, vrijstellingen en verklaringen te allen tijde in te trekken, is komen te vervallen op 24 Juli 1951 en het N.B.I. op 30 October 1951 niet meer bevoegd was zijn in de brief van 27 Juli 1950 vervatte beschikking van vrijgave van appellants vermogen in te trekken;

Overwegende, dat derhalve de primaire vordering voor toewijzing vatbaar is, waardoor het subsidiair gevorderde geheel buiten beschouwing kan blijven;

Overwegende, dat het N.B.I. in casu als beschikkende instantie in eerste aanleg is opgetreden, zodat de gevorderde kosten-veroordeling niet voor toewijzing vatbaar is;

RECHTDOENDE:

Wijst het primair gevorderde toe;

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in het schrijven van het Instituut aan appellants gemachtigde dd. 30 October 1951, waarvan appel;

Verklaart voor recht, dat gemelde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij het vermogen van appellandt andermaal onder beheer werd gesteld, geen rechtsgevolg heeft;

Ontzegt de gevorderde kosten-veroordeling.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11, lid 4, E 133	266
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Commissie Rechtsherstel Buitenlandse Effecten	269
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	274
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	275
Afdeling Rechtspraak.	
Rectificatie	545
Uitspraken 52/213 t/m 52/216	pag. 545 t/m 560

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 118. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL.
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 6 Juni 1952 (i.z. Heinrich Hoffmann c.s.).

Overschrijding van de termijn voor beroep.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;
Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat in het door appellanten bij Ons ingediende, alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen beroepschrift onweersproken is gesteld: dat zij zijn Rijksduitsers, op wier in het najaar van 1945 ingediende verzoekschriften tot ontvijsing in Maart 1949 door het N.B.I. toewijzend is beschikt;

dat aan hen in gemeenschappelijk eigendom met hun in Duitsland wonende twee broers en een zuster sinds het overlijden van hun moeder op 2 October 1944 toebehoorden de in Nederland gelegen onroerende goederen, kadastraal bekend gemeente Venlo sectie B nrs 330, 338, 339, 340, 342, 343, 344, 363, 379, 380, 381, 382, 513, 516, 519, 542, 705, 472, 522, 523, 473, 755 en 521;

dat deze onroerende goederen bij de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom zijn overgegaan op de Staat en voor deze werden beheerd door het N.B.I.;

dat dit Instituut bij overeenkomst van 18 December 1946 is overgegaan tot verpachting van een gedeelte dier goederen, n.l. de boerderij genaamd Helenahoeve met de daartoe behorende opstallen en gronden, aan A. Houwen, thans wonende te Venlo, en wel voor de tijd van twaalf jaren;

dat het N.B.I. voorts de hoeve „De Mooi” en alle overige aan der appellanten en hun broers en zuster toebehoord hebbende opstallen en gronden heeft verkaveld en bij acte van 22 October 1947 heeft verkocht en in volle en onbezwaarde eigendom heeft overgedragen aan J. A. M. Munten, M. H. A. Munten, G. A. H. Munten en A. J. J. Munten, ieder voor een vierde onverdeeld aandeel, en aan P. J. E. Collin en K. L. Stax;

Overwegende, dat appellanten op voorzover nodig hierna nader te bespreken gronden van de hierboven bedoelde overeenkomsten van 18 December 1946 en van 22 October 1947 bij Ons in beroep zijn gekomen;

Overwegende, dat dit beroep zowel in de conclusie van antwoord van het N.B.I. als in de verweerschriften van K. L. Stax, P. J. E. Collin, M. H. A. Munten, J. A. M. Munten, A. J. J. Munten, G. A. H. Munten en A. Houwen ten gronde is bestreden, terwijl bovendien in al deze — alhier in hun geheel ingevoegd te achten — geschriften is betoogd, dat de ingevolge art. 11 lid 4 j^o art. 43 lid 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen voor de indiening van het beroep geldende termijn van een maand ruimschoots is overschreden, concluderende op deze grond het N.B.I. en alle overige verweerders primair tot niet-ontvankelijkheid van appellanten in hun beroep en subsidiair tot ontzegging van de onderhavige vorderingen;

Overwegende, dat Wij na kennisneming van alle hiervoren genoemde processtukken partijen te Onze zitting van 18 Februari 1952 in de gelegenheid hebben gesteld hun mening kenbaar te maken omtrent de vraag, of het beroep tijdig is ingesteld;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat ten aanzien van de vraag, of het beroep binnen de daarvoor in de wet gestelde termijn is ingediend, in der appellanten inleidend

beroepschrift is gesteld en door hun gemachtigde ter zitting is geponëerd, dat aan hen, ondanks herhaald verzoek, geen behoorlijke rekening en verantwoording is verstrekt omtrent het over hun vermogen gevoerde beheer, dat zij bij gebreke daarvan geen overzicht hadden — en ook thans nog niet hebben — over de delen van het vermogen en de toestand, waarin dit vermogen verkeert, maar dat met de indiening van een beroepschrift niet langer kon worden gewacht, omdat de nood tot een onhoudbare hoogte gestegen was;

Overwegende, dat het N.B.I. schriftelijk en mondeling naar voren heeft gebracht, dat appellant H. Hoffmann reeds op 23 November 1946 schriftelijk aan het Hoofdkantoor van het N.B.I. heeft verzocht de voor de verkoop van de hoeve „De Mooi” verleende toestemming in te trekken, op welk verzoek op 28 November 1946 een weigerend antwoord is gegeven;

dat vervolgens op 27 Juli 1948 Pater H. de Greeve zich namens appellanten omtrent de verkoop tot het N.B.I. heeft gewend;

dat door der appellanten raadsman op 22 April 1949 op het Bureau van de Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg volledige inlichtingen niet alleen met betrekking tot de verkoop, maar ook omtrent de verpachting zijn ingewonnen;

dat verkoop en verpachting zijn ter sprake gekomen in een op 10 November 1949 plaats gevonden onderhoud tussen de raadsman van appellanten, Mr J. P. J. Scholtens en P. J. Hekmans, welk onderhoud bij schrijven dd. 10 December 1949 door de P.V.C. voor Limburg aan de raadsman van appellanten is bevestigd;

Overwegende, dat de kopers en de pachter schriftelijk en mondeling hebben doen aanvoeren, dat het uitblijven van een rekening en verantwoording los staat van het in beroep gaan van de litigieuze overeenkomsten en de daartoe gestelde termijn niet kan beïnvloeden;

Overwegende, dat voor appellanten ter zitting is naar voren gebracht, dat niet of nog niet aan hun in Duitsland wonende broers en zuster een ontvrijdingsverklaring is afgegeven;

dat een scheiding van de boedel — waarin ieder van de appellanten voor 1/6 deel en het N.B.I., beherende het voormalig vermogen van hun broers en zuster, voor de helft gerechtigd is — nog niet tot stand is kunnen komen en dat tengevolge van deze omstandigheden de toestand van de boedel nog zo onoverzichtelijk is, dat appellanten, ware hun financiële nood niet zo hoog gestegen, de volledige rekening en verantwoording van het N.B.I. hadden moeten afwachten, alvorens hun belangen volledig gemotiveerd bij Ons te kunnen voordragen;

Overwegende, dat uit de ten processe overgelegde stukken aan Ons is gebleken, dat op 23 April 1949 aan de raadsman van appellanten een afschrift van het met partij Houwen gesloten pachtcontract is toegezonden en dat deze raadsman reeds op 22 April 1949, althans op 10 November 1949, althans bij schrijven van de P.V.C. voor Limburg van 16 December 1949 van de verkoop van het bedrijf „De Mooi” op de hoogte is gesteld, zodat appellanten van de essentialia der door hen bestreden overeenkomsten meer dan een maand voor de indiening van hun beroepschrift kennis hebben gekregen of redelijkerwijs hadden kunnen krijgen;

Overwegende, dat Wij aan appellanten kunnen toegeven, dat er zich omstandigheden kunnen voordoen, waaronder het verkrijgen van de wetenschap omtrent de essentialia van een door het N.B.I. verrichte handeling de termijn voor de instelling van beroep nog niet terstond doet aanvangen, maar dat hiervan in casu in ieder geval na 13 Juni 1951 geen sprake kan zijn, nu op die datum door de P.V.C. voor Limburg een „overzicht van de rekening Kind, Hoffmann te Venlo” aan de raadsman van appellanten is toegezonden, waaruit appellanten — afgezien van de vraag, of zij wellicht op dit tijdstip volledige rekening en verantwoording hadden kunnen verlangen — een zodanig inzicht konden verkrijgen in het door het N.B.I. gevoerde beheer over het vermogen, waarin ieder van hen voor 1/6 deel gerechtigd is, dat zij een behoorlijk gemotiveerd beroepschrift hadden kunnen indienen;

dat de onzekerheid, wat aan ieder van hen als het aan hem toekomend 1/6 deel van de nog onverdeelde boedel zou worden toebedeeld, op het ingaan van de in art. 43 lid 2 E 133 genoemde beroepstermijn van geen invloed kan zijn, aangezien immers de litigieuze handelingen, indien zij ten onrechte door

het N.B.I. waren verricht, ten nadele zouden hebben gestrekt van de onverdeelde boedel en derhalve, ipso facto, aan ieder der daarin gerechtigden schade zouden hebben berokkend.

Overwegende, dat in art. 43 lid 2 E 133 een korte termijn is gesteld, ten einde niet door het ingevalge het eerste lid van dit artikel aan belanghebbenden toekomend beroep de rechtszekerheid van de wederpartij van het N.B. I. in gevaar te doen brengen;

dat dan ook degenen, die — gelijk de onderhavige appellanten — van mening zijn, dat zij door beslissingen en/of handelingen van het N.B.I. in hun belangen zijn geschaad, de indiening van een beroepschrift niet langer behoren uit te stellen dan een maand, nadat zij van deze beslissingen en/of handelingen hebben kennis gekregen of redelijkerwijs hadden kunnen krijgen, ook al zouden zij de omvang van het beweerdelijk aan hen toegebrachte nadeel niet in zijn geheel kunnen overzien of niet alle gegevens hebben verzameld, welke hun ter staving van het beroep van nut zouden kunnen zijn;

Overwegende, dat appellanten in casu, wanneer zij binnen een maand na kennisneming van de essentialia van de door hen bestreden overeenkomsten een beroepschrift hadden ingediend, daarin hadden kunnen stellen, dat zij zich — door het ontbreken van een volledige rekening en verantwoording — van hun vermogenstoestand nog geen juist beeld hadden kunnen vormen, zodat de mate, waarin zij benadeeld waren, hun nog niet geheel bekend was, waarbij zij aan Onze prudentie hadden dienen over te laten of de behandeling van hun beroep zou worden aangehouden;

Overwegende, dat Wij op grond van het bovenstaande appellanten niet in hun beroep kunnen ontvangen en hen als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellanten niet-ontvankelijk in het door hen ingestelde beroep;
Veroordelen appellanten in de op deze procedure gevallen kosten, tot op deze uitspraak door Ons begroot enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Commissie Rechtsherstel Buitelandse Effecten.¹⁾

No. 2.

Effecten, met betrekking tot welke door de Commissie geen maatregelen worden genomen.

De Commissie Rechtsherstel Buitelandse Effecten deelt mede, dat door haar is nagegaan met betrekking tot welke, krachtens de artikelen 45 of 46 van het Besluit herstel rechtsverkeer (Staatsblad E 100, zoals laatstelijk gewijzigd bij I 21) bij de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel geopponeerde buitenlandse fondsen, maatregelen in het buitenland dienen te worden genomen.

Hierbij is gebleken dat in sommige gevallen de hieraan verbonden kosten hoger zouden worden dan gerechtvaardigd is in verband met de geringe waarde der betreffende effecten.

In verband hiermede zullen door de Commissie geen maatregelen in het buitenland worden genomen met betrekking tot de hierna vermelde fondsen.

De Commissie merkt hierbij ten overvloede op, dat ten aanzien van deze effecten het bezwaar geldt dat deze, hoewel vallende onder de omschrijving van artikel 39 van het Besluit herstel rechtsverkeer, bij de Zevende Uitvoeringsbeschikking Besluit herstel rechtsverkeer, Hoofdstuk IV, gepubliceerd in de Prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 11 April 1946, van de verplichting tot aanmelding krachtens artikel 44 van genoemd Besluit zijn vrijgesteld. Tengevolge hiervan kan niet worden vastgesteld welke van deze effecten zich thans nog in Nederland bevinden, hetgeen het nemen van maatregelen in het buitenland ten zeerste zou bemoeilijken.

Obligatiën.

Afrique Equatoriale Française, Gouvernement de l'	4	%	Frs.	1000.—
Afrique Occidentale Française, Gouvernement de l'	3	%	„	500.—
Agricole, Hypothécaire Argentine .. act. de jouiss.				
America, Confederated States of	8	%		
Anatolische Spoor				arriérés
Antwerpen — div. leningen —			„	1000.—
(hieronder begrepen div. loten)				
Association de la Presse Parisienne et de la Presse Départementale			„	20.—
loten				
Asti Chivasso, Chemin de Fer	4	%	„	500.—
Bagdad Spoor				alle soorten oblig.
(hieronder begrepen scrips, rest.bew., rec. prov. enz.)				
Banque des Etats Unis 1859	6	%		

¹⁾ Omtrent de instelling van deze Commissie, bij beschikking van de Minister van Financiën van 8 November 1949, zie Mededeling no. 201 van de Afdeling Effectenregistratie, gepubliceerd in Rechtsherstel IV, 10, p. 308. Mededeling no. 1 van deze Commissie, gedateerd 20 Augustus 1951, is niet in Rechtsherstel gepubliceerd, aangezien de daarin gestelde termijn voor deponering van couponbladen of coupons van in dollars luidende obligatiën reeds op 24 Augustus 1951 — derhalve vóór het verschijnen van ons nummer van 31 Augustus 1951 — was verstreken. — Red.

Barletta, Citta de		Lei	150.—
België — div. leningen —	oblig. t/m	Frs.	1000.—
(hieronder begrepen diverse loten)			
Bevilaqua la Masa	loten	Lire	10.—
Bodencredit Verein 1925	4 %	Zl.	100.—
Boekarest	4½ %	Lei	1000.—
Brasseries de Luxembourg	5 %	Frs.	1000.—
Bremen — Ablösungsanleihe mit Auslosungsschein	t/m	RM.	50.—
Brussel — div. leningen —	oblig. t/m	Frs.	1000.—
(hieronder begrepen div. loten)			
Buenos-Aires, Provincie	scrips		
Centrales électriques des Flandres et du Brabant ..	4½ %	„	1000.—
Charbonnages de Grand Mambourg Sablonnière S.A.	7½ %	„	500.—
Charbonnages de Mariemont-Bascoup	5 %	„	1000.—
Charbonnages de Winterslag, Société des	4½ %	„	1000.—
idem idem	5 %	„	1000.—
Charbonnages du Hainaut	4½ %	„	1000.—
Charbonnages Ressaix, Leval, Péronnes, St. Aldegonde et Genck	5 %	„	500.—
Ciudad Real à Badajoz	5 %	„	500.—
Congo 1904	3 % oblig. t/m	„	1000.—
Congo, loten 1887/8			
Crédit Communal de Belgique — div. leningen — oblig. t/m		„	1000.—
Crédit Foncier du Brésil de l'Amérique	5 %	„	500.—
Crédit Foncier de France — div. leningen — oblig. t/m		„	2500.—
(hieronder begrepen loten, bons enz.)			
Crédit Général et Viage	5 %	„	50.—
Crédit National — div. leningen — oblig. t/m (hieronder begrepen loten, bons, enz.)		„	2500.—
Docks de Bahia, Compagnie Communale des	5 %	„	500.—
d'Electricité, Compagnie Parisienne de distribution	4½ %	„	1000.—
d'Electricité de Seraing et extension, Compagnie ..	4 %	„	500.—
d'Electricité du Nord de la Belgique, Société	5 %	„	500.—
d'Electricité du pays de Liège, Société	4 %	„	500.—
Electrobel, Compagnie Générale d'Entreprises électriques et industrielles	4 %	„	1000.—
idem idem	4½ %	„	1000.—
Empire Chérifien-Protectorat de la République Française au Maroc	5 %	„	1000.—
l'Est, Compagnie des Chemins de Fer de oblig. t/m Exposition Coloniale Internationale, Paris, 1931 loten		„	2500.—
Exposition Internationale des Arts Décoratifs loten			
Exposition Universelle de 1900, Paris	loten		
Fastighetsbanken in Finland	4½ %	FM	2000.—

Financières des Grands Immeubles	4½ %	Frs.	500.—
idem idem	4¼ %	„	500.—
Finland 1889	3½ %	FM.	2000.—
Forces Hydro-Électriques du Katanga, Société Générale des (Sogefor)	6 %	Frs.	1000.—
Frankrijk — div. leningen — oblig. t/m (hieronder begrepen bons de la défense, schat- kistbiljetten en obligatiën Postes, Télégraphes et Téléphones, loten, enz.)		„	2500.—
Frans Oostenrijkse Spoorweg Maatschappij	5 %	„	500.—
idem idem	3 %	„	500.—
Franse Staatsspoor (Chemins de Fer de l'Etat) — div. leningen — oblig. t/m		„	2500.—
Freiburg		Zw.frs.	100.—
Galleries Lafayette, Société Anonyme des .. claims			
idem idem	7½ %	Frs.	500.—
Gent — div. leningen — oblig. t/m (hieronder begrepen loten)		„	1000.—
Griekenland		scrips	
Guillaume-Luxemburg, Chemin de Fer	3 %	„	500.—
Hauts Fourneaux de la Chiers	5 %	„	1000.—
Hauts Fourneaux de Forges et Aciéries de Thy-le-Château	4½ %	„	1000.—
Hespérance, Commune de	3½ %	„	500.—
Hydro Électrique de la Cère, Société	5 %	„	1000.—
L'Industrie Sucrière Française	6 %	„	500.—
Intercommunale Belge d'Électricité, Société	4½ %	„	1000.—
Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-oever	4¼ %	„	1000.—
Internationale des Pelux, Compagnie	5 %	„	500.—
Italiaans Rode Kruis, loten en premiecoupons			
Italië — div. leningen — oblig. t/m (hieronder begrepen div. loten)		Lire	5000.—
Kommune Kreditförening	4 %	Kr.	100.—
Konversionsklasse für deutsche Auslandsschulden div. valuta's t/m		f	50.—
Lacques à Pistoys, Chemin de Fer	3 %	Frs.	420.—
Landschaftlicher Kreditverein, Warschau	4½ %	Zl.	440.—
Lombard, Chemin de Fer	3 %	Frs.	500.—
Lorraine des Aciéries de Rombas, Société	5½ %	„	500.—
Luik — div. leningen — oblig. t/m (hieronder begrepen loten)		„	1000.—
Luxembourg — div. leningen — oblig. t/m		„	1000.—
Lyonnaise de Suisse et d'Italie	5 %	„	1000.—
Lyonnaise des Eaux et de l'Éclairage, Société	5 %	„	1000.—
Madagascar	3 %	„	500.—
Madrid		div. loten	
Métallurgique de l'Oural Volga, Société	5 %	„	1000.—
Métropolitain de Paris, Chemin de Fer	5 %	„	1000.—

ER

Mexico	alle soorten scrips			
Midi, Compagnie des Chemins det Fer du —				
div. leningen —	oblig. t/m		„	1000.—
Mines de fer de Rochonvillers		6 %	Frs.	500.—
München Ablösungsanleihe mit Auslosungsschein			RM.	50.—
Napels — div. oblig. & bons —				
National de Finance, Comptoir, Anvers		5½ %	Frs.	500.—
National Railroad of Mexico	scrips t/m		f	50.—
National Railways of Mexico	scrips t/m		„	50.—
New Granada Land			H. A.	
Nord de la Belgique, Société d'Electricité du		5 %	Frs.	500.—
Nord de Milan, Chemin de Fer		4 %	Lire	500.—
Nord Lumière (Le Triphasé)		5 %	Frs.	1000.—
Oostenrijkse Staatsspoor		3 %	„	500.—
Ostende	loten			
Oesterreichische Südbahn		3 %	„	500.—
Ostifternes Kreditförenings — div. leningen		4½ %	Kr.	100.—
Panamakanaal	div. loten			
Para	scrips t/m		f	50.—
Paris à Lyon par le Bourbonnais, Chemin de Fer		3 %	Frs.	500.—
P.L.M. (Compagnie des Chemins de Fer de Paris à				
Lyon et à la Méditerranée) — div. leningen —	oblig. t/m		„	2500.—
Paris à Orléans, Compagnie du Chemin de Fer de				
— div. leningen —	oblig. t/m		„	2500.—
(hieronder begrepen bons)				
Parijs — div. leningen —	oblig. t/m		„	2500.—
(hieronder begrepen div. loten)				
Photo Produits Gevaert		5 %	„	500.—
Pieux Franki		5 %	„	500.—
Portugal 3e Serie	scrips		„	41.66
Poyasian Land Grant			Acre	1.20
Prince Henri, Chemin de Fer		4 %	Frs.	500.—
Produits Minéraux de la Thyle		6 %	„	1000.—
Reconstruction Immobilière dans les régions				
sinistrées		4 %	„	1000.—
Redevenza Pétroles Bukarest		5 %	„	1000.—
Rothem, Société		5 %	„	500.—
Schaerbeek		2 %	„	100.—
S.E.M. — Société d'Electricité et Mécaniques		5½ %	„	1000.—
Servië	div. loten			
Sevillana de Electricidad		6 %	Pts.	500.—
Siciliaanse Spoor		3 %	Frs.	500.—
Sofia	5 % oblig. t/m		„	2500.—
Strada Ferrate Livornessi		3 %	Lire	500.—
Sud Lumière 1930/1		5 %	Frs.	1000.—
Tramways d'Anvers, Compagnie Générale des				
(thans Electrafina)		4 %	„	500.—

Turkije — alle soorten — (hieronder begrepen scrips, loten, reçu's recep. enz.)			
Union des Papeteries	4½ %	Frs.	1000.—
Venetië			loten
Venezuela Spoor	5 %	„	500.—
Vera Cruz			curr. scrips
Victoria-Minas Spoorweg Maatschappij	5 %	„	2500.—
Vieille Montagne 1929, Société Anonyme des Mines de la	6 %	„	1000.—
Wagons Lits et des Grands Express Européens, Compagnie Internationale des	5½ %	„	500.—
Wendel & Cie., Les Petits Fils de François de	5 %	„	1000.—
Wenen			loten
West Siciliaanse Spoor	3 %	Lire	500.—
Yoegoslavië			scrips
Zuid-Italiaanse Spoorweg Maatschappij	3 %	„	500.—
Zweden		Kr.	50.—

Aandelen en Certificaten van aandelen.

Anglo Rumanian Oilfields			
American Cities Power & Light Corporation			
Assicurare Générale		Lei	1000.—
Central Public Service Corporation			
Central Public Utility Corporation			
Chicago Great Western Railroad Company (oude)			
Chicago Milwaukee St. Paul & Pacific Railroad Company (oude)			
Chicago Rock Island & Pacific Railway Company (oude)			
Crédit Foncier Mexicain		Pes.	500.—
idem idem		Piaster	20.—
idem idem		„	2.—
Denver & Rio Grande Western Railroad Company (oude)			
General Provisions Company			
Interborough Metropolitan			
Marconi Wireless Telegraph Company Ltd.			
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen winstbew.			
National Railways of Mexico			
New York Ontario & Western Railway Company			
North American Company, The			stockdiv.
Russian Oil Corporation			
St. Louis—San Francisco Railway Company (oude)			
Statzendorfer Kohlen			
Studebaker Corporation			scrips
West Siciliaanse Spoor		Lire	500.—

4 Juni 1952.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgr. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20 en 22).

In de Nederlandse Staatscourant van 28 Mei 1952 no. 102 is afgekondigd de lijst 131 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Dagelijkse leiding van de Afdeling.

Onder verwijzing naar de mededeling van het Secretariaat van de Raad in no. 22 van deze jaargang deelt de Afdeling Onroerende Goederen mede, dat Mr K. L. J. Enthoven de dagelijkse leiding van de Afdeling op zich heeft genomen.

Invloed van de wijziging van Hoofdstuk VII A van het Besluit E 100 op de taak van de notarissen-bemiddelaar.

Het is de Afdeling gebleken, dat de wijziging van Hoofdstuk VII A van het K.B. E 100 bij de Wet van 21 December 1951 (Staatsblad 586) door vele notarissen in deze zin wordt uitgelegd, dat de taak van notarissen-bemiddelaar bij het tot stand brengen van rechtsherstel t.a.v. onroerende goederen thans volledig wordt beëindigd. Deze opvatting is niet juist. Voor de zaken, welke bij notarissen-bemiddelaar in behandeling zijn, wordt slechts een enigszins gewijzigde werkwijze nodig.

Evenals voorheen moet getracht worden partijen tot overeenstemming te brengen omtrent de regeling van het rechtsherstelgeschil. Is overeenstemming verkregen, dan wordt evenals voorheen een concept-acte van minnelijke regeling in duplo aan de Gedelegeerden ter bekrachtiging voorgelegd, waarna de notariële acte van minnelijke regeling kan worden gepasseerd. Gelukt het niet partijen tot overeenstemming te brengen, dan zendt de notaris zijn gehele dossier naar de Gedelegeerden van de Afdeling Onroerende Goederen van het ressort, waarin de onroerende goederen zijn gelegen, opdat deze de door de Afdeling conform het bepaalde in art. 113c (nieuw) E 100 bij besluit te maken regeling kan voorbereiden.

De notarissen maken voortaan *geen* proces-verbaal van zwaarigheden op, doch hun taak wordt (eventueel voorlopig) beëindigd, zodra moet worden aangenomen, dat hun pogingen om partijen tot overeenstemming te brengen binnen redelijke termijn niet kunnen slagen. Het is mogelijk, dat de Gedelegeerden, nadat zij het geschil ter hand hebben genomen, partijen ervan kunnen overtuigen, dat het beter is zelf hun geschil te regelen bij notariële acte, dan te wachten op een beslissing van de Afdeling. In dat geval zal de Gedelegeerde weer een beroep op de notaris-bemiddelaar doen voor het passeren der acte.

De notarissen kunnen partijen erop wijzen, dat een regeling, door de Afdeling bij besluit gemaakt, voor hen de volgende bezwaren heeft:

1. De Afdeling kan bij besluit wel verplichtingen aan partijen opleggen, doch partijen moeten zelf de nodige executoriale maatregelen nemen om uitvoering van het vonnis te verkrijgen.

Voorbeeld: Keert het onroerend goed naar de gedeposeerde terug onder verplichting de voor hem afgeloste hypotheek als „tegenpraestatie” aan de koper te betalen, dan moet de koper, nadat het besluit onherroepelijk is geworden, zo nodig rechtsmaatregelen nemen om betaling van de „tegenpraestatie” te verkrijgen.

Bij een minnelijke regeling vast te leggen in een notariële acte wordt de „tegenpraestatie” bij het passeren der acte aan de koper voldaan.

2. Van de besluiten van de Afdeling is hoger beroep mogelijk bij de Afdeling Rechtspraak. De termijn hiervoor is 30 dagen voor ingezetenen van Nederland en 90 dagen voor niet-ingezetenen. Deze termijn vangt aan op de dag volgende op dien, waarop het besluit in de Nederlandse Staatscourant wordt gepubliceerd. Het besluit kan niet ten uitvoer worden gelegd, voordat het onherroepelijk is geworden. In het gunstigste geval kan derhalve de overschrijving van het besluit ten hypotheekkantore en de tenaamstelling van het onroerend goed ten name van de gedeposeerde ongeveer vijf weken na het besluit geschieden. Woont één der belanghebbenden in het buitenland, of gaat één der partijen in hoger beroep, dan duurt het

maanden voordat de gedeposeerde het perceel wederom te zijnen name heeft en hierover vrijelijk kan beschikken. Bij een minnelijke regeling, vast te leggen in een notariële acte, wordt een afschrift der acte dezelfde dag of de dag volgende op die van het verlijden der acte, ten hypotheek-kantore overgeschreven.

3. De door partijen verschuldigde kosten zijn theoretisch dezelfde bij het opmaken van een notariële acte van minnelijke regeling als bij het geven van een beslissing door de Afdeling, daar in het laatste geval het voor het voorbereiden van minnelijke regelingen door de Raad vastgestelde honorarium, naar rato van de verrichte werkzaamheden verdeeld wordt tussen de notaris-bemiddelaar en de Afdeling. In feite zal een besluit van de Afdeling meer kosten voor partijen medebrengen, in verband met het bijwonen van zittingen te houden ten kantore van de Gedelegeerden of van de Afdeling, het nemen van executie-maatregelen voor de ten uitvoerlegging van het vonnis, enz. enz.

Een tweede wijziging in de bepalingen van Hoofdstuk VII A van het Besluit E 100 is van belang voor de notarissen en partijen.

Volgens de vroegere redactie van art. 113b (oud) E 100 kon voor een niet-verschijnende belanghebbende een onzijdig persoon worden benoemd.

In de praktijk bleek deze regeling vele bezwaren mede te brengen; in verband hiermede zijn de gronden voor de benoeming van een onzijdig persoon gewijzigd.

Indien een afwezige gedeposeerde overleden is verklaard en nog niet alle erfenamen bekend zijn, kan voor de onbekende erfgenamen een onzijdig persoon worden benoemd om hun belangen bij de afwikkeling van het rechtsherstelgeschil te behartigen. Ook kan een onzijdig persoon worden benoemd, wanneer de woonplaats van een belanghebbende onbekend is. Dit kan bijv. voorkomen bij kopers of tussenkopers, die naar het buitenland zijn vertrokken.

De Afdeling is van oordeel, dat het aanbeveling verdient in die gevallen, waarin voor onbekende erfgenamen of erfenamen zonder bekende woonplaats, een onzijdig persoon moet worden benoemd, hetzij één der andere erfgenamen, hetzij de boedelnotaris of diens candidaat te verzoeken als onzijdig persoon op te treden. In alle gevallen kan echter de te Amsterdam gevestigde „Stichting N.E.P.O.G.” worden aangewezen. Deze Stichting is speciaal in het leven geroepen om als onzijdig persoon op te treden bij rechtsherstelgeschillen t.a.v. onroerende goederen, en bezit reeds grote ervaring op dit gebied. Haar kantoor is gevestigd aan de Leidsegracht 5, Amsterdam (Tel. 33330). De mogelijkheid voor een niet-verschijnende belanghebbende, wiens afwezigheid het gevolg is van weigerachtigheid, een onzijdig persoon te benoemen is niet meer aanwezig. Daar de onzijdige persoon niet over gelden beschikt, kon in vele gevallen de met de onzijdige persoon tot stand gebrachte regeling slechts verplichtingen van de weigerachtige vaststellen. Hetzelfde resultaat kan thans worden bereikt met een besluit van de Afdeling, zodat de ratio voor de benoeming van een onzijdig persoon voor een weigerachtige belanghebbende is vervallen.

Teneinde de hierboven opgesomde bezwaren, welke voor partijen voortvloeien uit het door de Afdeling te nemen besluit, zoveel mogelijk op te heffen, stelt de Afdeling zich voor, dat evenals tot nu toe door de bemiddelaars notariële acten worden opgemaakt, welke een gedeeltelijke minnelijke regeling bevatten. Inplaats van het gedeelte, dat vroeger als „proces-verbaal van zwaarigheden” tot grondslag strekte voor een beslissing van de Afdeling Rechtspraak kan thans aan het slot der acte worden vermeld, dat tussen partijen nog enige nader omschreven geschilpunten zijn blijven bestaan en partijen aan de Afdeling verzoeken een regeling te maken ten aanzien van deze punten.

Ook zijn gevallen denkbaar, waarin de bereidwillige partijen de tussen hen bestaande geschilpunten kunnen regelen en slechts een door de Afdeling te maken regeling nodig is t.a.v. de geschilpunten, waarbij de weigerachtige belanghebbende betrokken is. De niet-weigerachtige partijen kunnen in een dergelijk geval aan de Afdeling verzoeken de tussen hen getroffen regeling te bekrachtigen en de resterende geschilpunten zelf te regelen.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

Rectificatie van de uitspraak 52/210

Bij de publicatie van de uitspraak 52/210 is op blz. 539, 2e kolom, tussen het laatste en voorlaatste „Overwegende” het navolgende uitgevallen:

Overwegende dat deze grief aan de Raad onjuist voorkomt;

Overwegende toch, dat blijkens mededeling van de Afdeling Effectenregistratie zij een beslissing als die waarvan beroep niet geeft dan na te hebben geconstateerd, dat op de dag, waarop de transactie plaats vond, het betreffende fonds niet in een omvang van enige betekenis ter beurze werd verkocht;

Overwegende dat voorts de verweringsverklaring vermeldt (hetgeen de Afdeling Effectenregistratie dus ook heeft kunnen constateren), dat het effect is geleverd door L. W. Leyns;

Overwegende dat niet is gesteld of gebleken, dat Leyns als een handlanger van de Duitse roofinstanties moet worden beschouwd;

Overwegende dat onder deze omstandigheden naar het oordeel van de Raad door de Afdeling Effectenregistratie geen verder onderzoek behoefde te worden gedaan ten aanzien van de vraag of bij de tegenwoordige bezitter of diens lasthebber gemis aan goede trouw moest worden aangenomen;

Overwegende, dat de derde grief luidt, dat de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte heeft nagelaten vast te stellen, wie tegenover appellant ingevolge het bepaalde bij artikel 59 E. 100 aansprakelijk zijn voor de daar bedoelde schadevergoeding en tot welk bedrag, terwijl tevens ontbreekt iedere beslissing, dat en waarom voor die vaststelling geen termen aanwezig zouden zijn;

Overwegende dat ook deze grief niet kan worden aanvaard;

Overwegende dat geen wetsartikel de Afdeling Effectenregistratie verplicht tot het gelijktijdig uitspraak doen over de vraag wie als eigenaar erkend wordt dan wel in de eigendom wordt hersteld en over de voormelde

vragen van schadevergoeding, terwijl het nalaten van zodanige gelijktijdige uitspraak ook niet oplevert een onredelijke, onbillijke of willekeurige wijze van uitoefening van haar bevoegdheid, of het kennelijk maken van een ander gebruik van haar bevoegdheden dan tot de doeleinden, waarvoor die bevoegdheden zijn gegeven;

Overwegende dat de vierde grief erover klaagt, dat de Afdeling Effectenregistratie geen gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid, omschreven in artikel 57 E. 100, om aan de erkenning van het recht van de tegenwoordige bezitter als last of voorwaarde te verbinden, dat een door haar te bepalen vergoeding zal worden betaald of andere praestatie zal worden geleverd aan degeen, die door de erkenning schade lijdt;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Raad geen omstandigheden zijn gebleken, die voor de Afdeling Effectenregistratie grond hadden moeten zijn om in haar uitspraak een zodanige last of voorwaarde op te nemen;

No. 52/113

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 26 Sept. 1951. (Mrs. Rink, Brouwer en Bloemers).

Het standpunt van het N.B.I., dat de richtlijnen betreffende het opleggen van grondheffing alleen betrekking heeft op de heffingen verschuldigd krachtens art. 35 E. 133 en niet op de kosten verbonden aan een bestuursbenoeming ex art. 99 E 100, verworpen. Kosten „voor zijn bemoeiingen” omvat ook de bemoeiingen voortvloeiend uit de toepassing van art. 99 E. 100. Ook de richtlijnen stellen beheerders en bestuurders steeds op één lijn. Het wegvallen van schuld van appellant dient gelijke gevolgen te hebben en voor het privé en voor het bedrijfsvermogen.

Een bedrag van f 500,— voor accountantskosten mag door het N.B.I. in rekening worden gebracht, als kosten, die ten laste van het vermogen zouden

R

zijn ontstaan ook zonder bestuursvoorziening.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 35, 43;

Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 99).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 12 September 1949 bij deze Raad ingekomen verzoekschrift van Jan Brasz, wonende te Enschede, en aldaar te dezer zake woonplaats kiezende ten kantore van de advocaten Mrs. van der Sijs en Attema, waarbij deze zo voor zich als in hoedanigheid van firmant der Firma Gebrs. Brasz Confectiefabrieken, in beroep komt van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut — hierna aan te duiden met de letters B.I. — dd. 17 Augustus 1949, houdende weigering tot terugbetaling van f 7345,—, welk bedrag door appelland aan het B.I. is betaald ter zake van door het B.I. gevoerde beheer en bestuur;

Gelet op het verweerschrift van het B.I. dd. 6 Mei 1950, op welks inhoud hieronder voor zover nodig, wordt ingegaan;

Gelet op de overgelegde stukken;

Gelet op de mondelinge behandeling dd. 7 Augustus 1951, waarbij voor en namens appelland is verschenen Mr. J. C. van der Sijs, advocaat te Enschede, en voor het B.I. Mr. D. P. Dirkzwager, advocaat te Arnhem;

Overwegende dat de navolgende feiten, voor het geding van belang, als tussen partijen, vaststaande kunnen worden aangenomen:

dat appelland na de bevrijding als verdacht politiek delinquent is geïnterneerd en als gevolg daarvan zijn privé-vermogen onder beheer van het B.I. is gekomen, terwijl door dat Instituut op grond van artikel 99 E. 100 is voorzien in het bestuur van de Firma Gebrs. Brasz, door benoeming van de heer H. J. G. Hulleman te Enschede in de plaats van de appelland-firmant, terwijl genoemde heer Hulleman tevens beheerder werd van het privé-vermogen;

dat appelland door de Procureur-Fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof te Arnhem onvoorwaardelijk buiten vervolging is gesteld met de clause: dat de tegen betrokkene gerezen verdenking ongegrond is gebleken;

dat appelland ter zake van dit beheer en bestuur, dat geduurd heeft van 20 April 1945 tot 9 April 1946 aan het B.I. f 7345,— heeft betaald;

dat het B.I. zijn vordering stelt op f 7412,—, zijnde:

A. de aan het gezamenlijk op f 246.000,— gestelde vermogen opgelegde grondheffing ad f 4920,—;

B. de aan de bestuurder Hulleman toegekende extra beloning ad f 2492,—;

dat van de Firma Gebrs. Brasz firmanten zijn de appelland en zijn broeder A. J. Brasz, welke firmanten beide de bevoegdheid hadden om zelfstandig voor en namens de Firma op te treden;

dat uit de grondheffing ad f 4920,— is betaald, behalve de basisbeloning van de heer Hulleman, een bedrag van f 1625,— ter zake van accountantskosten;

Overwegende dat het B.I. erkent dat de onvoorwaardelijke buitenvervolginstelling van appelland als afdoend bewijs van diens onschuld moet worden beschouwd en daarom bereid is — daarbij niet langer staande houdend het aanvankelijk gevoerde onjuiste verweer dat de richtlijnen slechts interne regels zouden zijn, die het niet tegenover derden kunnen binden — de voor deze gevallen vastgestelde richtlijnen toe te passen, echter alleen — en hier ligt het geschilpunt dat partijen verdeeld houdt — t.a.v. het beheer van het privé-vermogen en dus niet t.a.v. het bestuur van het bedrijfsvermogen van de firmant;

Overwegende dat het B.I. dit standpunt grondt op zijn oordeel dat bedoelde richtlijnen alleen betrekking hebben op kosten, verschuldigd krachtens artikel 35 E. 133 en niet op kosten, verbonden aan een bestuursvoorziening ex artikel 99 E. 100;

Overwegende dat het B.I. derhalve wel bereid is de kosten te restitueren, welke ten laste van het beheer van appelland's privé-vermogen zijn gebracht, doch niet bereid is zulks ook te doen t.a.v. de kosten, welke ten laste van het bedrijfsvermogen van de Firma komen, onder welke kosten het B.I. laat vallen, behalve een gedeelte der Grondheffing, de aan de bestuurders der firma toegekende extra-beloning ad f 2492,— en een gedeelte van de accountantskosten, voorzover die voor het bedrijfsvermogen zijn gemaakt;

Overwegende dat de Raad het standpunt van het B.I. niet juist acht;

Overwegende dat het 2e lid van artikel 35 E. 133 bepaalt dat het B.I. „voor zijn bemoeiingen” kosten in rekening kan brengen en deze zeer algemene uitdrukking geen steun geeft aan de bewering dat hiertoe niet zouden behoren de bemoeiingen, voortvloeiende uit de toepassing van artikel 99 E. 100;

Overwegende dat het dan ook begrijpelijk is dat de op artikel 35 E. 133 gebaseerde tarieven zijn vastgelegd in richtlijnen, die toepasselijk zijn op de vermogens, waarvoor door het B.I. op enigerlei wijze voorzieningen zijn getroffen, welke woorden: „op enigerlei wijze” volkomen corresponderen met de algemene uitdrukking in artikel 35 E. 133;

Overwegende dat de bestuursvoorziening ex artikel 99 E. 100 onder dit algemeen begrip valt en de richtlijnen beheerders en bestuurders dan ook telkens in een adem noemen;

Overwegende dat de berekening van de kosten, welke het B.I. heeft gevorderd ten laste van het firma-vermogen (2 % grondheffing, basis-beloning en extra-beloning voor de bestuurder) een merkwaardige overeenkomst vertoont met gemelde richtlijnen en geredelijk kan worden aangenomen dat het B.I., nu het in gebreke is gebleven aan te tonen op welk andere richtlijnen of tarieven die berekening dan wel zou steunen, voor de bestuurder Hulleman deze richtlijnen heeft gevolgd;

Overwegende dat de richtlijnen, in par. III gesteld voor de gevallen van buitenvervolginstelling, weliswaar spreken van „onder beheerstelling” doch ook hier kennelijk bedoeld is daaronder de bestuursvoorziening ex artikel 99 E. 100 te begrijpen;

Overwegende dat terzelfder plaatse de uitdrukking „ten onrechte” wordt gebruikt en het B.I. heeft betoogd dat een bestuursvoorziening nimmer ten onrechte kan zijn geschied, omdat de Raad naar eigen goedgevoelen zulk een voorziening kan treffen, terwijl bovendien de internering van appellants die voorziening noodzakelijk maakte;

Overwegende echter dat de uitdrukking „ten onrechte” niet betekent dat de voorziening op 't ogenblik dat zij plaats heeft, ongerechtvaardigd moet zijn geweest, doch terugslaat op een

achteraf intredend gevolg van gebleken onschuld;

Overwegende dat zowel de bestuursvoorziening als de onder beheersstelling berustte op de veronderstelde schuld van appellant, zodat het wegvallen van die schuld gelijke gevolgen moet hebben voor het privé- en voor het bedrijfsvermogen;

Overwegende dat uit het bovenoverwogene volgt dat appellant noch in privé, noch als firmant, enige grondheffing verschuldigd is en dat de beloning, zowel die van de beheerder Hulleman, als die van de bestuurder Hulleman, door het N.B.I. moet worden betaald en daarbij geen onderscheid moet worden gemaakt of die beloning een basis- dan wel een extra beloning was, merkende de Raad hierbij ten overvloede op dat de toekenning van die extra-beloning niet gefundeerd is voorgekomen, omdat van enig omvangrijk werk, laat staan van extra werk, niet is gebleken, zodat de basisbeloning een redelijke vergoeding moest zijn geacht, waardoor de basis voor een extra beloning ontbrak;

Overwegende dat het B.I. ten slotte nog heeft aangevoerd, dat, al zou er dan geen recht op betaling bestaan, wel recht bestaat, naar analogie der beginselen van zaakwaarneming, op vergoeding van alle wettige en noodzakelijke kosten;

Overwegende dat echter de richtlijnen slechts uitzondering maken voor de kosten, welke ook ten laste van het betrokken vermogen zouden zijn ontstaan, als geen bestuurder was benoemd en de Raad onder deze uitzondering, die blijkens het aangehaalde voorbeeld *strictissimae interpretationis* is, wil brengen de accountantkosten, voor zover die zijn gemaakt voor het opmaken van de resultaten-rekening over 1945 en van de balans per 31 December 1945, zijnde de Raad van oordeel dat deze werkzaamheden, mede gelet op de gebleken onvolmaaktheid daarvan, met f 500,— voldoende zijn beloofd;

Overwegende dat derhalve het B.I. het ontvangen bedrag ad f 7345,— met uitzondering van genoemde f 500,— moet restitueren;

Op voorschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep.

Veroordeelt het B.I. tot betaling aan appelland van f 6845,—.

Veroordeelt het B.I. in de kosten van het geding, tot aan deze uitspraak aan de zijde van appelland begroot op f 100,—.

No. 52/214

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak UTRECHT, 24 Aug. 1951. (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Dorhout Mees en Prof. Hijmans van de Bergh).

De Raad is onbevoegd een besluit van de Secretaris-Generaal waarbij is verklaard het algemeen nut ener ont-eigening, te vernietigen. Art. 22 K.B. E 93 laat deze bezettingsbeslissingen „voorlopig in stand” en heeft de vernietiging daarvan in artt. 27 en 28 K.B. E 93 aan Wetgever en Kroon voorbehouden. Krachtens art. 38 K.B. E 100 kan rechtsherstel worden verleend, ondanks het bestaan van het onteigeningsvonnis en zonder dat ten aanzien van dat vonnis eige nadere maatregel nodig is.

De onteigening is ingeleid en voortgezet uitsluitend omdat de Neder-Duitse Hervormde Gemeente geweigerd had de Geertekerk aan de gemeente Utrecht te verkopen. Na ingrijpen van de Raad kan de wettige overheid alsnog de door haar nodig geachte maatregelen in het belang van de monumentenzorg nemen.

De Neder-Duitse Hervormde Gemeente hersteld in de eigendom van de Geertekerk.

(K.B. E 93, artt. 22, 27, 28; Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23, 38).

De Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien na te melden verzoekschrift d.d. 15 Maart 1950 van de *Neder-Duits Hervormde Gemeente* te Utrecht;

Gezien na te melden verweerschrift van de Gemeente Utrecht;

Gezien de overige stukken van het geding;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 9 Februari 1951 en de verklaringen van na te melden ge-tuigen;

Wat de feiten betreft:

Overwegende, dat de *Neder-Duits Hervormde Gemeente* te Utrecht, ten deze vertegenwoordigd door het College van Kerkvoogden dier Gemeente, in na te melden verzoekschrift bij name genoemd, gemachtigde Mr B. R. Wesseling, advocaat en procureur te Utrecht — hierna ook te noemen: „de Kerk” — bij verzoekschrift van 15 Maart 1950 het navolgende heeft gesteld en geconcludeerd:

1. dat verzoekster is een rechtspersoon in het Koninkrijk gevestigd en ingezetene van het Koninkrijk in den zin van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

2. dat verzoekster sinds eeuwen eigenares is geweest van de Geertekerk c.a. te Utrecht, kadastraal bekend Gemeente Utrecht, Sectie C nrs. 4469, 4470 en 4471, onderscheidenlijk als kerk en erf, als huis en erf en als bergplaats en ter grootte van resp. 13 A 58 cA, 2 A 20 cA en 34 cA;

3. dat ook tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa verzoekster eigenares was van voorschreven onroerend goed;

4. dat de Geertekerk reeds voor de oorlog in een toestand verkeerde die restauratie noodzakelijk maakte, doch Monumentenzorg toen niet bereid was geldelijk daartoe bij te dragen, daar men de Geertekerk als monument van geen belang achtte;

5. dat ook door andere Overheidsinstanties voor de restauratie geen enkele subsidie in uitzicht werd gesteld, terwijl anderzijds de belangrijke sommen die daarvoor nodig waren niet door verzoekster zelf konden worden opgebracht;

6. dat onder deze omstandigheden, in overleg met het College van Regenten der Gods- en Gasthuizen een plan werd opgesteld, het z.g. plan Geertehof van de architect Ir A. van der Steur, waarbij genoemd College op zich nam — na aankoop van het gebouw — voor de bebouwing om de toren zorg te dragen, nadat het kerkgebouw zou zijn gesloopt;

7. dat de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming op 1 April 1941 aan dit plan zijn fiat gaf;

8. dat echter enkele maanden later — 23 Juni 1941 — nadat al enige tijd

aan de uitwerking van het plan was gewerkt, genoemde Secretaris-Generaal zijn toestemming weder introk, zwich- tende voor een tegen dit plan gericht hevig verzet en kabaal van volkse zijde en nadat plannen te berde waren ge- bracht om de Geertekerk te bestem- men voor doeleinden, die voor verzoek- ster te enen male onaanvaardbaar waren o.a. een plan van de bunkerbou- wer A. Godijn, lid van de N.S.B. om de kerk te bestemmen voor godsdienst- oefeningen, uitgaande van de Orde van Getuigen van Christus en van haar onderafdelingen, n.l. de in verschillen- de plaatsen opgerichte Comité's „Evan- gelie en Volk”;

9. dat hiermede de uitvoering van het plan Geertehof was getorpedeerd;

10. dat genoemde Godijn daarna meerdere pogingen heeft gedaan de Geertekerk van verzoekster te kopen, doch verzoekster dit heeft geweigerd;

11. dat verzoekster op 25 April 1942 aan genoemde Godijn, op diens laatste poging om de Geertekerk te kopen, af- wijzend antwoordde en Godijn zich toen met zijn plan enkele dagen later tot de Gemeente Utrecht heeft gewend;

12. dat daarop de toenmalige bur- gemeester van Utrecht (van Ravens- waay) waarnemende taak van Burge- meester en Wethouders bij brief van 25 Juni 1942 een voorstel tot aankoop van de Geertekerk door de Gemeente Utrecht heeft gedaan;

13. dat hierop door verzoekster in afwijzende zin is geantwoord, daar ver- zoekster zelf de zeggenschap wilde be- houden met betrekking tot de persoon of het lichaam die haar in de eigen- dom van de Geertekerk zou opvolgen en daarop door de toenmalige Burge- meester is uitgelokt het besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Cultuurbescherming, waarbij werd ver- klaard dat het algemeen nut de onteigening ten name der Gemeente Utrecht vorderde van onroerende goe- deren liggende in de Gemeente Utrecht, in het belang der Monumentenzorg, tot behoud van de Geertekerk, welk be- sluit blijkens een schrijven van de Secretaris-Generaal zijn grond vond in de weigering van verzoekster om de kerk vrijwillig aan de Gemeente Utrecht te verkopen;

14. dat door de Arrondissements- Rechtbank te Utrecht bij vonnis van 22 Maart 1944 de onteigening ten name der Gemeente Utrecht van vorenom- schreven onroerende goederen is uit- gesproken, waarbij de schadeloosstel- ling werd bepaald op f 18.500,—;

15. dat daarna de eigendom van voorschreven onroerende goederen door de overschrijving van voormeld vonnis in de Openbare Registers d.d. 31 Mei 1944 dagregister deel 164 no. 1355, overschrijvingsdeel 1336, no. 47, con- form art. 59 Onteigeningswet, op de Gemeente Utrecht is overgegaan;

16. dat op voorschreven wijze en onder voorschreven omstandigheden verzoekster gedeposeedeerd is van haar voorschreven eigendom en haar rechts- betrekkingen tot voorschreven onroe- rende goederen zijn tenietgegaan.

17. dat verzoekster recht en belang heeft te verzoeken voorschreven teniet gegane rechtsbetrekkingen geheel te doen herleven;

18. dat naar het oordeel van ver- zoekster termen aanwezig zijn tot nie- tigverklaring van voorschreven vonnis van onteigening en teruggave der onteigende goederen tegen teruggave der bij vonnis aan verzoekster toegewezen en door verzoekster ontvangen schade- loosstelling;

19. dat de pogingen om in deze, con- form artt. 113a e.v. van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, tot een regeling in der minne te geraken hebben ge- faald;

REDENEN WAAROM verzoekster zich wendt tot de Raad met eerbiedig verzoek bij beslissing uitvoerbaar bij voorraad:

1. nietig te verklaren het vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Utrecht van 22 Maart 1944, waarbij is uitgesproken de onteigening ten name van de Gemeente Utrecht van de Geer- tekerc c.a.;

2. nietig te verklaren de uit dit vonnis voortgevloeide en/of op grond van dit vonnis tot stand gekomen rechtsbetrekkingen;

3. te gelasten de doorhaling van de overschrijving van gemeld vonnis in de openbare registers, bedoeld in art. 671 B.W.;

4. te verklaren voor recht, dat voorschreven onroerende goederen in eigendom toebehoren aan verzoekster en voor zover nodig de Gemeente Utrecht te veroordelen om deze onroerende goederen weer over te dragen aan verzoekster eventueel tegen betaling van het bedrag der ontvangsten schadeloosstelling met rente;

5. de Gemeente Utrecht te veroordelen om binnen een door Uwen Raad te bepalen termijn voorschreven onroerende goederen onbelast met overgifte der sleutels ter vrije en algehele beschikking te stellen van verzoekster;

6. nietig te verklaren, eventueel te vernietigen het besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Onderwijs, Wetenschap en Cultuurbescherming van 9 Augustus 1943 Nr. 117 O.W.K. waarbij is verklaard het algemeen nut der onteigening ten name der Gemeente Utrecht;

een en ander met bepaling, dat verzoekster aan de Gemeente Utrecht bij de ter beschikkingstelling van voorschreven onroerende goederen moet terugbetalen de aan haar door de Gemeente volgens het onteigeningsvonnis betaalde schadeloosstelling, te weten f 18.500,— voor hoofdsom met de van die som betaalde rente ad 5 % 's jaars van 22 Maart 1944 af tot 25 Mei 1944 ad f 167,50 kosten rechtens;

Overwegende dat vervolgens de Kerk bij nader verzoekschrift ingekomen bij brief van 14 April 1950 zich heeft uitgelaten over het inmiddels ingekomen advies van de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel en daarbij, behalve het reeds overgelegde proces-verbaal van zwaarigheden en het reeds overgelegde advies van de Gedelegeerde nog een twaalftal stukken in het geding heeft gebracht;

Overwegende, dat de Gemeente Utrecht als verweerster, gemachtigde Mr. Ferd. B. Keulen, advocaat en Procureur te Utrecht — hierna ook te noemen „de Gemeente” — bij verzoekschrift onder overlegging van een tweetal stukken, het navolgende heeft gesteld en geconcludeerd;

1. dat verweerster heeft kennis genomen van het haar toegezonden verzoekschrift tot rechtsherstel van verzoekster, de Nederduits Hervormde Gemeente te Utrecht dd. 15 Maart 1950,

van het advies van de Gedelegeerde te Utrecht van de Afdeling Onroerende Goederen van Uw Raad dd. 2 Januari 1950 alsmede van de nadere opmerkingen over dit advies met producties dd. 21 April 1950 van verzoekster;

2. dat verweerster ontkent en betwist al hetgeen door verzoekster is gesteld, voorzover zulks afwijkt van of in strijd is met hare eigen posita, wilstende verweerster niet geacht worden enig positum van verzoekster te hebben erkend, hetwelk zij misschien niet met zoveel woorden heeft ontkend;

3. dat verweerster geacht wil worden hier te hebben herhaald en geïnserieerd al hetgeen in het op 6 Dec. 1949 voor Notaris A. M. Brouwer verleden proces-verbaal van zwaarigheden van harentwege is vermeld (exposé wijlen Mr. M. H. de Boer en hetgeen volgt op „Daarna verklaart de requirant Meester Keulen”);

4. dat verweerster volledigheidshalve ook hier weder ontkent, dat voor de oorlog Monumentenzorg niet bereid was geldelijk bij te dragen tot de restauratie der Geertkerk, alsmede dat ook door andere Overheidsinstanties voor die restauratie geen enkele subsidie in uitzicht werd gesteld, althans dat daarom ooit ernstig is verzocht alsmede dat daarbij door verzoekster zelve ook iets van enige betekenis kon worden gepraesteerd;

5. dat verweerster ontkent, dat de intrekking op 23 Juni 1941 door de betrokken Secretaris-Generaal van zijn op 1 April 1941 gegeven sloop-vergunning het gevolg was van een zwichten voor verzet en kabaal van volkse zijde en tevens van het inmiddels te berde brengen van plannen om de kerk te bestemmen voor doeleinden welke voor verzoekster te enenmale onaanvaardbaar waren;

6. dat verweerster ontkent dat er sprake is geweest van enige mogelijkerwijze tot rechtsherstel aanleiding gevende invloed op welk onderdeel dan ook van het gehele complex van overheidsmaatregelen, hetwelk heeft geleid tot de eigendomsovergang van de Geertkerk op verweerster;

7. dat verweerster ter aanvulling van haar reeds in voornoemd proces-verbaal van zwaarigheden neergelegd verweer, er nog op wijst, dat niet alleen het besluit van 9 Augustus 1943,

no. 117 O.W.K. tot verklaring van het algemeen nut der onteigening in het belang van monumentenzorg van de Geertekerk te Utrecht, van de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming, maar ook het besluit van dezelfde autoriteit dd. 6 September 1943, no. 146 O.W.K. tot aanwijzing van de percelen, welke ingevolge het eerder genoemde besluit van 9 Augustus 1943 in het belang der monumentenzorg ten name der Gemeente Utrecht zullen worden onteigend, is een bezettingsbeslissing, krachtens het Besluit Bezettingsmaatregelen in stand gebleven;

8. dat dit in stand blijven krachtens uitdrukkelijke wetsbepaling niet anders kan betekenen, dat ook het verdere complex van overheidsmaatregelen, inclusief het onteigeningsvonnis, in stand moet blijven, evenals de uiteindelijk daaruit resulterende eigendomsovergang;

9. dat het de Raad voor het Rechtsherstel niet vrijstaat de handelingen van de overheid qua talis in dier voege te beoordelen, dat het hem zoude vrijstaan — tenzij de Londense of naoorlogse wetgever daarin uitdrukkelijk heeft voorzien hetgeen te dezen niet het geval is — deze handelingen nietig te verklaren of te vernietigen, makende het geen verschil of deze handeling wordt daargesteld door de uitvoerende, wetgevende of rechterlijke macht;

10. dat er geen sprake is van dwang enz. van of vanwege de vijand noch van of vanwege personen of instanties, door of vanwege de vijand met (meer) macht bekleed dan hun voor de bezetting toekwam en dat dus artikel 25 Besluit Herstel Rechtsverkeer toepassing mist, zijnde ook overigens een achterwege laten van ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden niet onredelijk;

11. dat verweerster in het geding brengt een schrijven van de Notaris-bemiddelaar van 6 December 1949 aan de Gedelegeerde van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen te Utrecht, alsmede door deze Notaris vervaardigde Aantekeningen van de bijeenkomst inzake de Geertekerk gehouden op 24 October 1949 onder presidium van deze Notaris, waaruit al heel duidelijk blijkt, (zie het laatste woord van Mr. Wesseling) dat

verzoekster het kernpunt in de aangelegenheid acht het feit, dat verzoekster „het als een grove onbillijkheid en zelfs „als onrecht voelt, dat aan de nieuwe „eigenaar 90 % subsidie wordt gegeven „voor restauratie van de Kerk, terwijl „zij zelve nooit enige subsidie daarvoor „heeft kunnen verkrijgen”;

12. dat verzoekster met andere woorden hiermede zelve toegeeft, dat haar petitum berust op (vermeend) onrecht, hetwelk, zou daar sprake van zijn — quod-non — toch eerst van na de bezetting zou dateren en dus geen grond voor rechtsherstel kan opleveren;

13. dat, mocht Uw Raad aanleiding vinden het verzoek tot rechtsherstel in te willigen, verweerster aanspraak maakt op terugbetaling van het aan de Kerkvoogdij ingevolge het onteigeningsvonnis uitgekeerde bedrag van f 18.729,05 en voorts op vergoeding van de sedert 1943 door verweerster betaalde jaarlijkse huur ad f 75.— betreffende de in de kerk aangebrachte hulpmaterialen, alsmede op vergoeding van de kosten van onderhoud etc. van de kerk, welke verweerster heeft betaald, voorzover niet reeds in voornoemd bedrag van f 18.729,05 begrepen, zijnde verweerster bereid een uitvoerige specificatie van deze kosten alsnog over te leggen;

14. dat verweerster onder protest tegen enige gehoudenheid daartoe aanbiedt al hare posita te bewijzen door alle middelen rechtens;

met conclusie, dat het Uw Raad behage bij vonnis verzoekster niet-ontvankelijk te verklaren in hare vorderingen althans en in ieder geval haar deze te ontzeggen, kosten rechtens.

Overwegende, dat op 9 Febr. 1951 de zaak is bepleit voor de Kerk door Mr. M. E. van Nievelt en voor de Gemeente door Mr. Ferd. B. Keulen, beiden advocaat en procureur te Utrecht, bij welke gelegenheid de Gemeente nog een vijftiental stukken in het geding heeft gebracht;

Overwegende, dat vervolgens de Kerk, daartoe door de Raad in de gelegenheid gesteld, zich bij schriftuur van 5 Maart 1951 omtrent deze overgelegde stukken heeft uitgelaten, waarna de Gemeente daarop schriftelijk heeft geantwoord;

Overwegende, dat krachtens beslis-

sing van de Raad ten slotte als getuigen zijn gehoord:

Mr. C. Veen, wonende te Bilthoven,

S. Weener, wonende te Utrecht, ten tijde hier van belang, respectievelijk President en Secretaris van het College van Kerkvoogden van de Kerk:

En in Rechte:

Overwegende, dat aan de overgang van de eigendom van de Geertekerk op de Gemeente zijn voorafgegaan het besluit van de toenmalige Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming houdende verklaring van algemeen nut van de onteigening van die Kerk — hierna ook aan te duiden als „het Besluit Algemeen Nut” —, vervolgens het Besluit van die Secretaris-Generaal houdende aanwijzing van de te onteigenen percelen, — hierna ook te noemen „het Besluit Aanwijzing” — en het vonnis waarbij de onteigening is uitgesproken, hierna ook te noemen „het onteigeningsvonnis” —;

Overwegende dat de Gemeente van oordeel is, dat de Raad niet bevoegd zoude zijn kennis te nemen van ene vordering tot nietigverklaring van het Besluit Algemeen Nut en van het onteigeningsvonnis, hebbende zij overigens geconcludeerd niet tot onbevoegdverklaring, doch tot niet ontvankelijkverklaring subsidiair ontzegging van de ingestelde vorderingen;

Overwegende wat het Besluit Algemeen Nut betreft, dat inderdaad, gelijk de Gemeente heeft gesteld, dit Besluit is een bezettingsbeslissing als bedoeld in artikel 2 van het Koninklijk Besluit E 93;

dat immers anders dan voor de Kerk bij pleidooi is betoogd, dit Besluit wel degelijk moet worden geacht te zijn genomen „ter uitvoering” van — dit is hier: berustende op — een Algemeen verbindend voorschrift, zijnde de Onteigeningswet 1851;

dat de in artikel 2. E 93 voorkomende woorden „ter uitvoering” de betekenis van „berustende op” moeten hebben en niet alleen kunnen zien op „beslissingen” in concreto, door een algemeen verbindend voorschrift imperatief voorgeschreven, aangezien in een Algemeen verbindend voorschrift slechts uiterst zelden een beslissing in concreto imperatief voorgeschreven wordt, zodat de bezettingsbeslissingen, waarover

het Koninklijk Besluit E 93 handelt dan zeer zeldzaam zou zijn;

dat bovendien in dat geval de ene categorie van bezettingsbeslissingen wèl en de andere niet onder de voorschriften van het Koninklijk Besluit E 93 zoude vallen, al hetwelk onaanvaardbaar is;

Overwegende dat de Gemeente echter ten onrechte bij pleidooi heeft betoogd dat artikel 24 E 100 ten deze de Raad een vrijheid tot vernietiging niet zoude geven, omdat het Besluit Algemeen Nut niet zoude zijn een rechtshandeling;

dat immers het Besluit Algemeen Nut, zijnde een handeling, bewust gericht op het doen intreden van een bepaald rechtsgevolg, ongetwijfeld is een, zij het publiekrechtelijke rechtshandeling;

Overwegende, dat, ook al is het Besluit Algemeen Nut dus te beschouwen als een rechtshandeling, de Raad toch niet de vrijheid heeft dit te vernietigen nu het tevens een bezettingsbeslissing is in de zin van E 93;

Overwegende immers, dat zelfs al zoude niet reeds het publiekrechtelijke karakter van deze rechtshandeling dezelfde brengen buiten de kring van rechtshandelingen, bedoeld in artikel 24 E 100 de tekst van E 93 zich tegen ingrijpen van de Raad verzet;

Overwegende, dat zulks volgt uit artikel 22 E 93, hetwelk de bezettingsbeslissingen, voorzover niet genomen op grond van de bezettingsregelingen, vermeld op de bij E 93 gevoegde, en hier niet terzake doende, lijst A „voorlopig in stand” laat, tenzij in de daarop volgende bepalingen anders wordt bepaald;

dat nu de daarop volgende bepalingen een nauwkeurige regeling bevatten en de Raad generlei bevoegdheid geven, terwijl de artikelen 27 en 28 E 93 erop wijzen dat alleen Wetgever of Kroon een bezettingsbeslissing kunnen vernietigen;

dat E 100 dagtekenen van dezelfde dag als E 93, niet als een „bijzondere wet” in de zin van artikel 27 E 93 is te beschouwen;

Overwegende, dat de Raad derhalve is onbevoegd voorzover betreft het in het petitum van de Kerk onder 6 gevorderde;

Overwegende, dat nietigverklaring

van het Besluit aanwijzing niet gevorderd en dus niet mogelijk is;

Overwegende inzake het onteigeningsvonnis, dat de Gemeente terecht op grond van artikel 38 E 100 heeft bevestigd, dat nietigverklaring daarvan rechtens niet mogelijk is;

Overwegende dat echter de Gemeente ten onrechte daarnaast aangevoerd heeft, dat artikel 38 E 100 ten deze ook niet toepasselijk zoude zijn, omdat een vonnis, houdende onteigening, niet zoude zijn een vonnis in de zin van dat voorschrift, doch een niet voor nietigverklaring vatbare daad van bestuur;

dat immers niet valt in te zien, waarom het woord „rechterlijke uitspraak” in artikel 38 E 100 zelfstandig vermeld naast „arbitrale uitspraak” en „bindend advies” alleen zoude omvatten vonnissen in privaatrechtelijke geschillen, ten aanzien waarvan arbitrage of bindend advies mogelijk zijn en onder „rechterlijke uitspraak” niet ook een vonnis, houdende onteigening, zijnde, naar het gewone spraakgebruik, een rechterlijke uitspraak, begrepen zoude zijn;

dat een vonnis houdende onteigening, naar geldend Nederlands Recht niet is een enkele daad van bestuur;

Overwegende dat derhalve krachtens artikel 38 E 100, ten aanzien van de eigendom van de Geertekerk rechtsherstel kan worden verleend, ondanks het bestaan van het onteigeningsvonnis en zonder dat ten aanzien van dat vonnis enige nadere maatregel nodig is;

Overwegende, dat voorts de Gemeente ten onrechte bij pleidooi heeft aangevoerd, dat de Raad inzake de eigendom van de Geertekerk niet zoude kunnen ingrijpen, omdat die eigendom in het publieke recht zoude „wortelen”;

dat immers de artikelen 23 en 25 E 100 de Raad geheel in het algemeen de vrijheid geven in te grijpen in „rechtsbetrekkingen” waarbij het niet terzake doet, of deze geheel of mede ten gevolge van publiekrechtelijke rechtshandelingen (andere dan het geven van algemeen verbindende voorschriften) zijn ontstaan of gewijzigd;

Overwegende dat, gelijk ook uit het voorafgaande volgt, de Raad weliswaar onbevoegd is ten aanzien van het Besluit Algemeen Nut, maar overigens de Kerk in hare eigendom van de Geertekerk kan herstellen indien daartoe feitelijke gronden aanwezig zijn, zijnde

immers voor het overige de Kerk in hare vorderingen ontvankelijk;

Overwegende alsnu ten aanzien van de aan de ingestelde vorderingen ten grondslag gelegde feiten:

dat niet terzake dienende is de door partijen ampel besproken vraag of vóór de onteigening de Kerk het gebouw van de Geertekerk nodeloos heeft verwaarloosd;

dat evenmin terzake dienende is de eveneens door partijen uitvoerig besproken vraag, of de toenmalige Secretaris-Generaal van het departement van Onderwijs, Wetenschap en Kulturbescherming ofwel de Gemeente in 1943 hebben gehandeld onder „dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed” als bedoeld in artikel 25, van het Koninklijk Besluit E 100;

dat immers, krachtens dit voorschrift, alleen van belang zou kunnen zijn, of de Kerk haar medewerking aan de onteigening onder dwang, bedreiging of onbehoorlijke invloed, als in artikel 25 E 100 bedoeld heeft gegeven;

dat echter ook die laatste vraag onbesproken kan blijven, aangezien artikel 23 E 100 de Raad geheel in het algemeen bevoegdheid geeft in te grijpen, indien naar zijn oordeel het achterwege laten daarvan, in verband met de bijzondere omstandigheden, onredelijk ware;

Overwegende voorts, dat naar onbetwist vaststaat, en uit de brief van de Secretaris-Generaal voormeld van 21 April 1943 onduidelzinnig blijkt, de onteigening is ingeleid en voortgezet uitsluitend omdat de Kerk had geweigerd de Geertekerk aan de Gemeente te verkopen;

Overwegende dat niet ter beoordeling van de Raad staan de motieven, op grond waarvan de Kerk minnelijke verkoop weigerde; omdat in Nederland elke eigenaar in beginsel vrij is te beslissen, of hij zijn eigendom al dan niet in handen van, al dan niet bepaalde, derden wil doen overgaan;

dat nu weliswaar de onteigeningswet nu juist is geschreven, om eigendomsovergang, ondanks de onwil van de eigenaar, te kunnen bewerkstelligen;

dat echter hier in aanmerking is te nemen:

ten eerste, dat een Kerkgenootschap een zeer bijzondere en in hoge mate ideaal — doch overigens niet ter be-

oordeling van de Raad staand — belang kan hebben bij de vraag, in wiens handen een haar toebehorend Kerkgebouw kan komen en zulks stellig geldt voor een historisch Kerkgebouw als de Geertekerk;

ten tweede, dat in het onderhavige geval het Besluit Algemeen Nut is genomen door een Secretaris-Generaal, die als onvaderlandslievend bekend stond en is bevorderd door de Gemeente, welke toen stond onder leiding van een burgemeester, die een steunpilaar was van de N.S.B. alles zonder dat onder de toenmalige omstandigheden dit besluit was genomen onder de waarborgen van medewerking van de Staten-Generaal welke de onteigeningswet 1851 stelt;

Overwegende, dat de Gemeente nu wel heeft aangevoerd, dat de Kerk toen het Besluit Algemeen Nut er eenmaal was, zonder protest aan de onteigening heeft medegewerkt, doch blijkens de afgelegde getuigenverklaringen deze houding te verklaren is juist door de druk welke de overheidsmaatregelen uitoefenden, terwijl de Kerk meende er dan onder die omstandigheden nog maar het beste van de moeten maken;

Overwegende, dat in het bijzonder nu het hier een Kerkgebouw betreft, met welks eigendom idieële belangen ten nauwste verbonden zijn, nalaten van ingrijpen de onder de bovenstaande omstandigheden tot stand gekomen eigendomsovergang zou handhaven terwijl, juist na ingrijpen de wettige overheid onder de nodige wettelijke waarborgen de door Haar nodig geachte maatregelen in het belang van de monumentenzorg desgeraden zal kunnen nemen;

Overwegende, dat mitsdien de Raad in verband met de bijzondere omstandigheden van het geval, het achterwege laten van ingrijpen onredelijk oordeelt; dat dan ook de Kerk in de eigendom van de Geertekerk zal moeten worden hersteld;

Overwegende, dat derhalve de Kerk aan de Gemeente:

a. zal moeten terugbetalen het ingevolge het onteigeningsvonnis uitgekeerde bedrag ten belope van f 18.729,05 met de rente daarover sedert de dag der betaling, zijnde 25 Mei 1944;

b. zal moeten vergoeden de door de Gemeente sedert de eigendomsover-

gang betaalde f 75,— per jaar terzake van hulpmaterialen, welke in het Kerkgebouw waren aangebracht;

c. zal moeten vergoeden de overigens door de Gemeente tot onderhoud van het Kerkgebouw bestede bedragen;

Overwegende, wat de laatstgenoemde post betreft, dat de Raad partijen de gelegenheid wil laten te dier zake in der minne overeenstemming te bereiken, met vrijheid van de meest gereede partij om, bij gebreke van dien, zich te dierzake nader tot de Raad te wenden;

Overwegende, dat de Gemeente, als grotendeels in het ongelijk gestelde partij in de kosten van dit geding zal moeten worden veroordeeld;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

1. Verklaart zich onbevoegd voor wat betreft de vordering tot nietigverklaring, althans vernietiging van het Besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Onderwijs, Wetenschap en Kultuurbescherming van 9 Augustus 1943, No. 117 O.W.K. waarbij is verklaard het algemeen nut der onteigening ten name der Gemeente Utrecht van onroerende goederen liggende in de Gemeente Utrecht in het belang der monumentenzorg tot behoud der Geertekerk;

2. Verklaart nietig de rechtsbetrekkingen, voortgevloeid uit en of tot stand gekomen op grond van het vonnis van de Arrondissements Rechtsbank te Utrecht, Kamer voor Burgerlijke Zaken, op 22 Maart 1944 uitgesproken tussen *Cornelis van Ravenswaay*, in zijn hoedanigheid van Burgemeester der Gemeente Utrecht als eiser en de *Neder-Duits Hervormde Gemeente te Utrecht*, als gedaagde, waarbij is uitgesproken de onteigening van de na te melden onroerende goederen;

3. Verklaart voor recht, dat de Geertekerk cum annexis, kadastraal bekend Gemeente Utrecht, Sectie C, nrs. 4469, 4470 en 4471, onderscheidenlijk als Kerk en erf, als huis en erf en als bergplaats en ter grootte van respectievelijk 13 A 58 cA, 2 A 20 cA, en 34 cA in eigendom toebehoren aan de Nederduits Hervormde Gemeente te Utrecht;

4. Gelast de doorhaling van de over-

schrijving op 31 Mei 1944 van het genoemde vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Utrecht van 22 Maart 1944 in de openbare registers bedoeld in artikel 671 van het Burgerlijk Wetboek, in dagregister deel 164, no. 1355 overschrijvingsdeel 1336 no. 47;

5. Veroordeelt de Gemeente Utrecht, om binnen veertien dagen na het uitspreken van dit vonnis de voormelde onroerende goederen onbelast en met overgave van de sleutels te stellen ter vrije en algehele beschikking van de Nederduits Hervormde Gemeente te Utrecht;

6. Verklaart niet ontvankelijk de Nederduits Hervormde Gemeente te Utrecht in hare vordering tot nietigverklaring van het voormelde vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Utrecht;

7. Veroordeelt de Nederduits Hervormde Gemeente te Utrecht, om aan de Gemeente Utrecht:

a. terug te betalen een bedrag van f 18.729,05 met de rente daarover berekend naar 5 % 's jaars van 25 Mei 1944 tot op de dag der voldoening;

b. te vergoeden de door de Gemeente Utrecht sedert de overschrijving van het voormelde vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Utrecht betaalde bedragen van f 75,— per maand, terzake van hulpmaterialen, welke te dien tijde in de Geertekerk voormeld waren aangebracht;

c. te vergoeden de sedert de voormelde overschrijving overigens door de Gemeente Utrecht tot onderhoud van het Kerkgebouw de Geertekerk voormeld bestede bedragen;

8. Verstaat, dat in geval partijen omtrent de hierboven onder 7 sub c bedoelde bedragen niet in der minne tot overeenstemming mochten kunnen komen, de meest gerede partij zich te dier zake nader tot de Raad zal kunnen wenden, teneinde een uitspraak te verkrijgen;

9. Veroordeelt de Gemeente Utrecht in de kosten van het geding, aan de zijde van de Nederduits Hervormde Gemeente te Utrecht tot op deze uitspraak begroot op f 550,— voor salaris en nihil voor verschotten.

10. Ontzegt het anders of meer gevorderde.

No. 52/215

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak ARNHEM, 26 Sept. 1951. (Mrs. Rink, Brouwer en Bloemers).

Verzoeker vraagt herstel van de arbeidsovereenkomst als vertegenwoordiger van verweerster, welke dienstbetrekking tijdens de bezetting is gewijzigd, toen verzoeker tot bedrijfsinspecteur is aangesteld. Het B.B.A. (F 214) staat het rechtsherstel niet in den weg, aangezien het verzoek niet de herplaatsing beoogt.

Rechtsbetrekking tussen partijen hersteld vanaf 27 October 1945.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 e.v.; Besluit F 214 — art. 4).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 13 Mei 1949 ter Griffie van de Raad ingediende verzoekschrift van Franciscus Anthonius Hironymus van Hoogstraten, wonende te Rotterdam, domicilie kiezende ten kantore van zijn gemachtigden Mrs. Schuur en Jansen, advocaten te Rotterdam, waarbij hij stellende:

dat bij overeenkomst van 24 Maart 1936 tussen hem en de N.V. Export Papierfabriek, gevestigd te Nijmegen, thans gerequesteerde, is overeengekomen, dat hij als vertegenwoordiger voor gerequesteerde zou optreden in de provincie Zuid-Holland op de bepalingen en voorwaarden als in voormelde overeenkomst opgenomen;

dat de uitvoering van deze overeenkomst verboden werd bij verordening No. 30/1943 van de Rijkscommissaris, daar vanaf de in werkingtreding van deze verordening het niet meer toegestaan was vertegenwoordigers in dienst te hebben;

dat gerequesteerde om het verband met verzoeker te behouden hem heeft aangesteld als bedrijfsinspecteur tegen een vast salaris;

dat bovenbedoelde verordening van de Rijkscommissaris haar geldigheid bij de bevrijding heeft verloren tengevolge van het in werking treden van het Koninklijk Besluit E. 93;

dat de uitvoering van de tussen partijen gesloten overeenkomst uitsluitend is verhinderd door het in werking treden van meergenoemde verordening en het onredelijk ware indien de door

even genoemde maatregel te niet gegane rechtsbetrekking tussen partijen niet zou worden hersteld, daar verzoekers positie als vertegenwoordiger van gerequesteerde een belangrijke bron van inkomsten was en nog kan zijn; heeft verzocht de rechtsbetrekking tussen partijen uit hoofde van de overeenkomst van 24 Maart 1936 te herstellen met ingang van de bevrijding met regeling van de gevolgen zoals de Raad zal menen te behoren, welk verzoek bij de mondelinge behandeling door verzoeker in die zin is gewijzigd, dat het herstel zal ingaan op 27 October 1945, waarbij hij dit herstel niet vanaf de datum van het beëindigen van de rechtsbetrekking op 1 Juli 1943 doch vanaf 27 October 1945 aldus motiveert, dat hij geen prijs meer stelt op een herstel gedurende de tijd der bezetting, daar hij toen van gerequesteerde salaris heeft ontvangen uit de betrekking van bedrijfsinspecteur en met die getroffen regeling genoegen wil nemen evenals ook met de aanvankelijk na de bevrijding gemaakte regeling, waarbij hem in afwachting van een definitieve regeling wachtgeld is toegekend en uitbetaald vanaf 1 Augustus 1945 tot 27 October 1945, doch hij na laatstgenoemde datum het wachtgeld geweigerd heeft, daar gerequesteerde hem niet meer in zijn oude functie van vertegenwoordiger krachtens hogerge-noemde overeenkomst wilde herstellen om welke reden hij het herstel wil doen ingaan op de dag van het einde van het wachtgeld, terwijl hij verder bij een herstel van de rechtsbetrekking thans geen regeling van de gevolgen wenst, daar hij vermeent, dat dan een minnelijke regeling terzake tussen partijen tot stand zal kunnen komen;

Gezien het verweerschrift van gerequesteerde door haar gemachtigde Mr. J. H. J. Zuidema, advocaat te Nijmegen ingediend;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op 7 Augustus 1951, waarbij verzoeker in persoon is verschenen bijgestaan door Mej. Mr. Annie van Rossum, advocaat te Rotterdam, terwijl voor gerequesteerde is verschenen Mr. D. P. Dirkzwager, advocaat te Arnhem;

Overwegende dat het verweer van gerequesteerde, dat de overeenkomst tussen partijen een arbeidsovereenkomst inhield en een herstel daarvan is geregeld in het Buitengewoon Besluit

Arbeidsverhoudingen (F. 214), zodat verzoeker niet ontvankelijk zou zijn, niet opgaat, daar — geheel daargelaten, of tussen partijen een gezagsverhouding en dus een arbeidsovereenkomst bestond — de toepassing van artikel 23 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E. 100 mogelijk is naast toepassing van het Besluit F. 214, daar dit geen uitputtende regeling bevat, maar alleen de herplaatsing regelt en hiernaast dan de mogelijkheid blijft bestaan van een rechtsherstel op grond van het Besluit E. 100;

Overwegende dat hieraan nog kan worden toegevoegd, dat in elk geval in casu artikel 4 van het Besluit F. 214 niet toepasselijk is, daar ter zitting is komen vast te staan, dat de verhouding, waarin verzoeker tot gerequesteerde stond niet is *geëindigd*, immers verzoeker van vertegenwoordiger bedrijfsinspecteur werd, zodat de rechtsbetrekking, waarin hij tot gerequesteerde stond, toen *gewijzigd* werd als gevolg van de verordening 30/1943, welke op lijst B. van het Besluit E. 93 voorkomt, en het ongedaan maken van dergelijke wijzigingen is geregeld in het Besluit E. 100 en niet in het Besluit F. 214, hetwelk alleen een regeling geeft voor een herplaatsing na een geëindigde dienstbetrekking, zodat alleen het Besluit E. 100 hier toepasselijk is;

Overwegende dat voorts uit de omstandigheid, dat verzoeker na de bevrijding aanvankelijk genoegen heeft genomen met uitkeringen van wachtgeld uit zijn functie van bedrijfsinspecteur, niet, zoals gerequesteerde aanvoert, kan worden afgeleid, dat hij zijn recht op rechtsherstel heeft verwerkt, nu deze wachtgeldregeling slechts een kort tijdperk vlak na de bevrijding betreft en verzoeker reeds in October 1945 aan gerequesteerde heeft kenbaar gemaakt met die regeling geen genoegen te nemen en herstel van de vroeger bestaan hebbende, tengevolge van een maatregel van de bezetter gewijzigde, rechtsbetrekking te wensen;

Overwegende wat de zaak zelf aangaat, dat, als door gerequesteerde erkend, vaststaat, dat de wijziging van de rechtsbetrekking is gegrond op een verordening van de bezetter, welke bij de bevrijding bij het in werking treden van het Besluit E. 93 haar geldigheid heeft verloren en naar 's Raads oordeel

het achterwege laten van ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware;

Overwegende dat gerequesteerde wel heeft naar voren gebracht, dat het gevraagde rechtsherstel onredelijk zou zijn, daar verzoeker thans zelfstandig handel drijft in van gerequesteerde betrokken papierwaren en hij daarmee grote winsten behaalt, die zijn vroegere verdiensten als vertegenwoordiger belangrijk overtreffen, doch dit betoog niet opgaat, daar toch, zoals door verzoeker nader is gesteld en door gerequesteerde is toegegeven, hij ook vóór de oorlog reeds zelfstandig zaken heeft gedaan en papierwaren van gerequesteerde heeft betrokken, en gerequesteerde verder de bewering van verzoeker, dat hij vroeger ook provisie ontving ten aanzien van door hem als zelfstandig afnemer bij gerequesteerde betrokken papierwaren niet heeft weersproken en hieruit volgt, dat hij belang heeft bij het herstel der rechtsbetrekking, daar hij dan zijn recht op provisie geldend kan maken;

Overwegende dat voorts wel is komen vast te staan, dat gerequesteerde thans in liquidatie is en de fabriek met ingang van 1 Januari 1950 is overgedragen aan de N.V. Nederlands Exportpapierfabriek N.V., doch deze omstandigheid geen invloed heeft op de beslissing, daar geheel daargelaten, welke gevolgen deze overdracht heeft op de gestelde vertegenwoordigingsovereenkomst, welk feit thans buiten beschouwing kan blijven, in elk geval het gevraagde rechtsherstel belang heeft voor het tijdvak vóór 1 Januari 1950;

Overwegende dat derhalve nu de gestelde vaststaande feiten grond opleveren voor rechtsherstel, dit behoort te worden verleend en verzoeker moet worden hersteld in de tussen hem en gerequesteerde tot stand gekomen rechtsbetrekking uit hoofde van de overeenkomst dd. 24 Maart 1936 en wel vanaf 27 October 1945, terwijl verder een regeling der gevolgen achterwege kan blijven, nu verzoeker thans op grond van een mogelijk terzake te treffen minnelijke regeling terzake geen beslissing wenst, en verzoeker in geval geen minnelijke regeling tot stand komt, gerechtigd blijft aan de Raad een nadere beslissing terzake te verzoeken;

Op voorschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Herstelt de tussen partijen tot stand gekomen rechtsbetrekking uit hoofde van de tussen haar gesloten overeenkomst dd. 24 Maart 1936 en wel vanaf 27 October 1945.

Veroordeelt gerequesteerde in de kosten van het geding aan de zijde van verzoeker tot aan deze uitspraak begroot op f 75,—.

No. 52/216

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 28 September 1951. (Mrs. Prof. van der Pot, Beekhuis en Dorhout).

Na het uitzweren van een aanvullende eed door gerequesteerde is als vaststaande aangenomen, dat deze het onroerend goed in overleg met en met instemming van de Joodse eigenaar heeft gekocht. Achterwege laten van ingrijpen niet onredelijk geacht, aangezien gerequesteerde het perceel zelf dringend nodig heeft. Gerequesteerde als eigenaar van het perceel gehandhaafd. De schade door de verkoop geleden wordt tussen koper en verkoper gelijkelijk verdeeld. De geroyeerde Joodse hypotheek en de schuld ten laste van verzoeker worden hersteld, met verdere regeling der gevolgen zoals in het vonnis omschreven.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 113a e.v.).

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel heeft gegeven de navolgende beslissing inzake:

Johan Bernhard Le Grand, notaris, wonende te Winschoten, als bewindvoerder voor den afwezigen Salomon de Vries, requestrant bij ongedateerd verzoekschrift,

contra

1. *Geert van Dijk*, wonende te Winschoten, gemachtigde Mr. H. Douwes, advocaat en procureur te Groningen,

2. *Johanna Siemons*, weduwe van Louis Isidore Cohen, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. I. S. de Vries, advocaat en procureur te Amsterdam, gerequesteerden bij voormeld verzoekschrift.

Gezien het inleidend verzoekschrift van requestrant, waarin deze, onder verwijzing naar een dd. 24 Maart 1950 door den notaris-bemiddelaar H. A. Keverling Buisman opgemaakt proces-verbaal van zwaarigheden, den Raad verzoekt over de in het voormelde proces-verbaal van zwaarigheden omschreven geschillen uitspraak te doen en daarbij te beslissen, dat het in het proces-verbaal omschreven onroerend goed zal worden teruggeven aan partij de Vries; dat partij van Dijk schadevergoeding aan partij de Vries zal moeten betalen, bestaande uit de huurwaarde van het goed onder aftrek van kosten en lasten; dat partij van Dijk de voorgeschoten kosten van het proces-verbaal zal vergoeden aan de andere partijen en tenslotte dat deze partij in de kosten der procedure zal worden veroordeeld, verklarende requestrant zich bereid om de hypotheek op het onroerend goed ten gunste van de gerequesteerde sub 2 te herstellen en daarover de rente, voor zover daartoe middelen aanwezig zijn, te voldoen;

Gezien het advies dd. 23 Mei 1950 van den Gedelegeerde te Groningen van de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad;

Gezien het verweerschrift van gerequesteerde sub 1 dd. 24 Augustus 1950, waarin deze den Raad verzoekt vast te stellen, dat hij is de rechtmatige eigenaar van het litigieuze perceel;

Gezien het verzoekschrift van gerequesteerde sub 2 dd. 18 Juli 1950, waarin zij den Raad verzoekt te beslissen overeenkomstig het advies van den Gedelegeerde en zich bereid verklaart om na 1 Januari 1946 genoegen te nemen met een rente van $3\frac{1}{2}\%$ s jaars;

Gehoord ter zitting van 13 October 1950 den requestrant, den gerequesteerde sub 1 en zijn raadsman en de gerequesteerde sub 2 bij monde van Mr. I. S. de Vries, alsmede de getuigen Wesseltje Henderika Cornelissen, echtgenote van Jacob de Jonge, en Meindert Oorlog, beiden wonende te Winschoten;

Gelet op de verklaring, die gerequesteerde sub 1 ter zitting van den Raad van 27 October 1950 onder ede heeft afgelegd;

Gelet op de nader ingekomen schriften;

Overwegende dat op grond van de gedingstukken en het behandelde ter terechtzitting de navolgende feiten als vaststaande kunnen worden aangenomen:

Een aan Salomon de Vries in eigendom toebehorend onroerend goed, zijnde een winkelperceel, gelegen aan de Boschstraat no. 38 te Winschoten, kadastraal bekend gemeente Winschoten, sectie F no. 2931, groot een are tachtig centiare, werd ingevolge de bepalingen van een Duitse verordening, die geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest, bij akte, op 1 Juni 1944 verleden voor notaris le Grand te Winschoten, door de Niederländische Grundstücksverwaltung verkocht en in eigendom overgedragen aan gerequesteerde van Dijk voor een koopprijs van f 3500,—. Dit onroerend goed was ten tijde van deze overdracht met andere onroerende goederen belast met een hypotheek ten gunste van Mozes Siemons, gehuwd met Olga Leven, welke echtelieden in 1942 zijn overleden en, naar het zich laat aanzien, de gerequesteerde sub 2 als enige wettelijke erfgenamen hebben achtergelaten.

De voormelde koopsom van f 3500,— is betaald aan de N.G.V., die een bedrag van f 350,— als saldo koopsom voor Salomon de Vries heeft behouden en f 3117,14 heeft aangewend tot gedeeltelijke aflossing van de hypothecaire lening, rentende $4\frac{1}{2}\%$'s jaars in verband waarmee de hypothecaire inschrijving, voor zover rustende op het onderhavige perceel, is doorgehaald.

Op 8 Juli 1948 bepaalde de Voorzitter van de Afdeling Onroerende Goederen in kort geding, dat het beheer en de administratie van het onroerend goed zou worden overgedragen aan partij de Vries totdat in de hoofdzaak zal zijn beslist of op andere wijze rechtsherstel zal hebben plaats gevonden, en veroordeelde hij partij van Dijk tot afdracht van de netto-huren aan partij de Vries, gerekend vanaf 1 Januari 1948, aan welke veroordeling partij van Dijk slechts tot 1 December 1948 heeft voldaan;

Overwegende omtrent de tussen partijen gerezen geschilpunten, dat de Raad in de eerste plaats wil nagaan, of er aanleiding bestaat de overdracht van het litigieuze perceel aan gerequesteerde sub 1 nietig te verklaren;

Overwegende hieromtrent, dat de

Raad op grond van de verklaringen van de getuigen de Jonge en Oerlog als bewezen aanneemt, dat vóór de bezetting door Salomon de Vries aan gerequesteerde sub 1 mondeling een recht van eersten koop was verleend;

Overwegende dat gerequesteerd sub 1 verder heeft gesteld, dat Salomon de Vries, aan wien hij verschillende diensten had bewezen, en die hem zeer genegen was, tijdens de bezetting herhaaldelijk aan hem heeft gezegd, dat hij — van Dijk — het huis moest kopen, wanneer en zodra dit aan anderen verkocht dreigde te worden, en dat hij eerst, toen dit inderdaad dreigde te geschieden, tot aankoop van het perceel is overgegaan;

Overwegende dat requestant q.q. deze feiten weliswaar heeft ontkend, maar de Raad van mening is, dat het in verband met het aan gerequesteerde sub 1 verleende recht van eersten koop en de goede verstandhouding tussen partijen niet onwaarschijnlijk moet worden geacht, dat Salomon de Vries inderdaad gaarne zag, dat gerequesteerde sub 1, wanneer dit nodig zou worden, als koper van het perceel zou optreden;

Overwegende dat de Raad in verband met deze vermoedens termen aanwezig heeft geacht om aan gerequesteerde sub 1 een aanvullenden eed op te dragen, en nu hij dezen eed heeft afgelegd de door hem gestelde feiten als vaststaande mogen worden aangenomen;

Overwegende dat de Raad onder deze omstandigheden en mede lettende op het feit, dat gerequesteerde sub 1 het litigieuze perceel dringend nodig heeft voor het drijven van zijn zaak, van oordeel is, dat het achterwege laten van het door requestant q.q. verzochte ingrijpen in het onderhavige geval niet als onredelijk kan worden beschouwd;

Overwegende dat hiernaast echter de vraag rijst, of gerequesteerde sub 1 is gekweten door de betaling van de koopsom aan de N.G.V.;

Overwegende dat de Raad, — enerzijds lettende op het feit, dat gerequesteerde sub 1 het perceel heeft gekocht in een tijd, waarin hij er rekening mee had behoren te houden, dat de koopsom geheel of gedeeltelijk voor den Joodsen eigenaar verloren zo gaan, en anderzijds op het feit, dat hij niet geheel

eigenmachtig heeft gehandeld, doordat de Joodse eigenaar hem van te voren had gezegd, dat hij het huis moest kopen, wanneer het aan anderen dreigde verkocht te worden van oordeel is, dat de schade, die door de betaling van de koopsom aan de N.G.V. is geleden, in het onderhavige geval gelijkelijk tussen partijen moet worden verdeeld;

Overwegende dat thans nog een beslissing moet worden gegeven omtrent het door gerequesteerde sub 2 gevraagde rechtsherstel met betrekking tot de hypothecaire vordering;

Overwegende dat partijen niet hebben bestreden, dat, nu de gedeeltelijke aflossing van de hypothecaire vordering door de N.G.V. aan Liro, dat zich hierbij opwierp als vertegenwoordiger van den Joodsen hypotheekhouder, geheel buiten dezen laatsten is omgegaan, zowel de betreffende vordering als de hypotheek op het litigieuze perceel dienen te herleven;

Overwegende dat derhalve dient te worden aangenomen, dat de vordering van gerequesteerde sub 2 op requestant q.q. ten belope van het bedrag van f 3117,14 — zijnde het bedrag van de koopsom, dat tot gedeeltelijke aflossing van de hypothecaire lening is aangewend — zal moeten herleven, terwijl gerequesteerde sub 2 tot zekerheid van deze vordering met rente weer opnieuw een hypotheek zal dienen te verkrijgen op het litigieuze perceel;

Overwegende dat een en ander meebrengt, dat gerequesteerde sub 1 alsnog aan requestant q.q. zal hebben te betalen de helft van de koopsom, zijnde f 1750,— vermeerderd met $4\frac{1}{2}$ % rente vanaf den dag van den verkoop, zijnde 1 Juni 1944, tot 1 Januari 1946 en vervolgens met $3\frac{1}{2}$ % rente en verminderd met het bedrag der betaalde huren, terwijl de vorderingen op de N.G.V., de L.V.V.S. en/of andere Duitse instanties ter zake van den betaalden koop prijs en de aflossing van de hypotheek aan beide partijen ieder voor de helft toegewezen dienen te worden;

Overwegende dat, waar gerequesteerde sub 1 krachtens het vorenstaande aan requestant q.q. zal hebben te voldoen een bedrag van f 1750,—, vermeerderd met rente, en requestant aan gerequesteerde sub 2 weer verschuldigd is het restant van de hypothecaire vordering, het den Raad

redelijk en billijk voorkomt gerequestreerde sub 1 de bevoegdheid te geven het door hem verschuldigde rechtstreeks aan te wenden tot aflossing op de hypothecaire schuld, waardoor de som van de hypotheek, die rust op het door den Raad aan gerequestreerde sub 1 toegewezen perceel, zal worden verminderd met het bedrag van de aflossing;

Overwegende ten overvloede, dat, nu gerequestreerde sub 1 als derde-bezitter met gerequestreerde sub 2 tot een regeling is gekomen, waarbij laatstgenoemde tegen betaling van f 3750,— toestemming zal geven tot royement van de hypotheek met gelijktijdige en volledige kwijting van requestrant q.q., gerequestreerde sub 1 ingevolge het in art. 1438 sub 3 B.W. bepaalde gerechtigd zal zijn het uit dien hoofde door hem betaalde bedrag, verminderd met hetgeen hij hem krachtens deze uitspraak verschuldigd is, van requestrant q.q. terug te vorderen;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Bepaalt, dat gerequestreerde sub 1 eigenaar is van het litigieuse onroerend goed;

Verklaart nietig de aflossing van de hypothecaire vordering, voorzover deze is geschied uit de koopsom van het litigieuse perceel, en doet de vordering van gerequestreerde sub 2 op requestrant q.q. ten belope van dit bedrag met rente herleven;

Doet eveneens herleven de blijkens akte van geldlening met hypotheekstelling dd. 3 Mei 1937 verleende hypotheek op het litigieuse perceel;

Verstaat dat gerequestreerde sub 1 aan requestrant q.q. verschuldigd is een bedrag van f 1750,—, vermeerderd met 4½ % rente vanaf 1 Juni 1944 tot 1 Januari 1946 en vervolgens met 3½ % rente en verminderd met het bedrag der betaalde huren;

Verstaat dat gerequestreerde sub 1 bevoegd zal zijn dit bedrag te voldoen aan gerequestreerde sub 2 in mindering van diens hypothecaire vordering;

Bepaalt, dat de vorderingen op de N.G.V., de L.V.V.S. en of andere Duitse instanties, ontstaan door de storting van de koopsom bij de N.G.V. en door de gedeeltelijke aflossing van de hypothecaire vordering voor de helft toekomen aan requestrant q.q. en voor de andere helft aan gerequestreerde sub 1;

Veroordeelt requestrant q.q. en gerequestreerde sub 1 ieder tot betaling van de helft van de kosten dezer procedure, voorzover gevallen aan de zijde van gerequestreerde sub 2, ten deze begroot op f 75,—;

Bepaalt, dat requestrant q.q. en gerequestreerde sub 1 ieder hun eigen kosten zullen dragen;

Verstaat, dat de overige kosten van het rechtsherstel, reeds gemaakt en nog te maken, door requestrant q.q. en gerequestreerde sub 1 elk voor de helft zullen worden gedragen.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	278
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11, lid 4, E 133	280
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	287
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	287
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 52/217 t/m 52 224	pag. 561 t/m 576

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties.

Afdeling Rechtspraak.

Aan Mr. V. G. A. Boll is, op diens verzoek, bij K.B. van 28 Mei 1952 eervol ontslag verleend uit zijn functie van lid van de Raad voor het Rechtsherstel.

Opheffing nietigheid.

In Staatsblad 1952 no. 305 is afgedrukt de *Wet van 29 Mei 1952, houdende voorzieningen betreffende de opheffing van de in artikel 10 van het Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd, in artikel 11 van de Maatregel rechtsverkeer in oorlogstijd en in artikel 11 van de Curaçaosche Regeling Rechtsverkeer in oorlogstijd bedoelde nietigheid van overeenkomsten en handelingen.*

Aangezien de inhoud van deze wet van belang kan zijn voor de lezers van „Rechtsherstel” volgt hieronder de tekst.

Wij, JULIANA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is buiten twijfel te stellen, dat de afdeling beheer van de Raad voor het Rechtsherstel bevoegd blijft de in artikel 10, eerste lid, van het Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd (Stb. A 6) en in artikel 11, eerste lid, van de Maatregel rechtsverkeer in oorlogstijd (*Gouvernementsblad van Suriname* 1940 No. 39) bedoelde nietigheid van overeenkomsten en handelingen op te heffen, wanneer het Koninkrijk zich niet in staat van oorlog bevindt met een andere mogendheid, en te bepalen, dat de bevoegdheid om de in artikel 11, eerste lid, van de Curaçaosche Regeling Rechtsverkeer in oorlogstijd (*Publicatieblad van Curaçao* 1940 no. 67) bedoelde nietigheid van overeenkomsten en handelingen op te heffen op genoemde afdeling overgaat;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

1. De afdeling beheer van de Raad voor het Rechtsherstel blijft, ook wanneer het Koninkrijk zich niet in staat van oorlog bevindt met een andere mogendheid, bevoegd de in artikel 10, eerste lid, van het Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd bedoelde nietigheid van een overeenkomst of handeling op grond van bijzondere omstandigheden op te heffen, door de overeenkomst of de handeling alsnog van kracht te verklaren.

2. Terzake van de uitoefening van haar in het eerste lid omschreven taak blijft met betrekking tot de afdeling van toepassing hetgeen in de artikelen 46, vierde lid, tweede volzin, 52, 53 en 54 van het Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd met betrekking tot de in die artikelen bedoelde commissie is bepaald.

Artikel 2.

1. De afdeling beheer van de Raad voor het Rechtsherstel blijft, ook wanneer het Koninkrijk zich niet in staat van oorlog bevindt met een andere mogendheid, bevoegd de in artikel 11, eerste lid, van de Maatregel rechtsverkeer in oorlogstijd (*Gouvernementsblad van Suriname* 1940 No. 39), zoals dat artikel is gewijzigd bij de maatregel van 24 Juli 1940 (*Gouvernementsblad* 1940 No. 121), bedoelde nietigheid van een overeenkomst of handeling op grond van bijzondere omstandigheden op te heffen, door de overeenkomst of handeling alsnog van kracht te verklaren.

2. Terzake van de uitoefening van haar in het eerste lid omschreven taak zijn met betrekking tot de afdeling dezelfde bepalingen van toepassing als terzake van de uitoefening van haar in artikel 1, eerste lid, omschreven taak.

Artikel 3.

1. De bevoegdheid om de in artikel 11, eerste lid, van de Curaçaosche Regeling Rechtsverkeer in oorlogstijd (*Publicatieblad* van Curaçao 1940 No. 67) bedoelde nietigheid van een overeenkomst of handeling op grond van bijzondere omstandigheden op te heffen, door de overeenkomst of handeling alsnog van kracht te verklaren, gaat over op de afdeling beheer van de Raad voor het Rechtsherstel.

2. De afdeling blijft hiertoe bevoegd, wanneer het Koninkrijk zich niet in staat van oorlog bevindt met een andere mogendheid.

3. Terzake van de uitoefening van haar in de vorige leden omschreven taak zijn met betrekking tot de afdeling dezelfde bepalingen van toepassing als terzake van de uitoefening van haar in artikel 1, eerste lid, omschreven taak.

Artikel 4.

1. Deze wet is verbindend voor Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea.

2. Zij treedt in werking voor Nederland met ingang van de dag, volgende op die harer afkondiging en voor Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea met ingang van de dag, volgende op die harer afkondiging onderscheidenlijk in het *Gouvernementsblad* van Suriname, het *Publicatieblad* van de Nederlandse Antillen en het *Gouvernementsblad* van Nieuw-Guinea.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize Soestdijk, 29 Mei 1952.

JULIANA.

De Minister van Justitie,

H. MULDERIJE.

*De Minister voor Uniezaken
en Overzeese Rijksdelen a.i.,*

BEEL.

Uitgegeven de dertiende Juni 1952.

De Minister van Justitie,

H. MULDERIJE.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Bijl. Hand. II 51/52, 2510; Hand. II 51/52, bladz. 2305;

Bijl. Hand. I 51/52, 2510; Hand. I 51/52, bladz. 899;

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 119. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL.**
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy. plv.), 18 Juni 1952 (i.z. Von Pelser-Berensberg/N.B.I./Kastelenstichting).

Afwijzing van beroep tegen verkoop van op grond van art. 3, lid 1, j° art. 10, lid 1, E 133 onder beheer gesteld vermogen op een tijdstip, waarop niet met grote mate van waarschijnlijkheid was te voorzien dat dit vermogen — of hetgeen ervoor in de plaats zou zijn gekomen — aan appellant zou worden teruggegeven.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant bij Ons beroep heeft ingesteld van een beschikking van het N.B.I. van 2 Augustus 1950, waarbij dit Instituut — beherende ingevolge art. 10 sub 1 j° art. 3 sub 1 j° art. 2 sub 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbld. E 133) appellant's vermogen — aan de over dit vermogen aangestelde beheerder toestemming heeft verleend tot verkoop van tot het vermogen van appellant behorende onroerende en roerende goederen, te weten het kasteel en de boerderij genaamd Lemiers met aanhorigheden, vormende een heerlijkheid met heerlijke rechten, staande en gelegen te Lemiers, Gemeente Vaals, kadastraal bekend gemeente Vaals, sectie A, nummers 894, 1122, 1134, 1135, 1136, 1144, 1151, 1166, 1168, 1169, 1170, 1174, 1176, 3131, 3541, 3543, 3553, 3941, 4104, 4116, 4765, 5170, 5564, 5765, 6214, 6223, 1163, tezamen groot 35.48.25 ha, met inbegrip van de resterende inboedelgoederen, welke zich nog op het kasteel of op het goed bevonden, aan de Kastelenstichting voor de prijs van f 68.995,—,

alsmede

van de tussen het N.B.I., beherende appellant's vermogen, en de Kastelenstichting ten aanzien van voormelde onroerende en roerende goederen ten overstaan van Notaris H. C. A. van Dijk te Amsterdam gesloten koopovereenkomst, zoals deze blijkt uit de daarop betrekkelijke acte van 11 September 1950, overgeschreven ten hypotheekkantore te Maastricht op 12 September 1950 in deel 1897, no. 15,

hebbende appellant aan Ons op hierna te melden gronden verzocht zowel de bovenbedoelde beschikking dd. 2 Augustus 1950 van het N.B.I. als de op 11 September 1950 gesloten koopovereenkomst te vernietigen en de Hypotheekbewaarder te Maastricht te gelasten het te wijzen vonnis in zijn registers over te schrijven, kosten rechtens;

Overwegende, dat in appellant's alhier in zijn geheel geïnseerd te achten, namens hem nader ter zitting geadstrueerd beroepschrift is gesteld, dat de handelwijze van het N.B.I. met elke behoorlijke procesorde in strijd is en dat de beschikking van het N.B.I. van 2 Augustus 1950 en de verkoop van de litigieuse goederen als onjuiste beheersdaden moeten worden aangemerkt, zijnde voorts ter zitting namens appellant aangevoerd, dat de bedongen koopprijs ver beneden de werkelijke waarde van het verkochte is gebleven;

Overwegende, dat het N.B.I. in deszelfs conclusie van antwoord — welke in haar geheel alhier ingevoegd moet worden geacht — en ter zitting de vordering van appellant gemotiveerd heeft bestreden, hebbende het N.B.I. schriftelijk en mondeling geconcludeerd tot afwijzing van deze vorderingen;

Overwegende, dat de door Ons als partij in het geding geroepen Kastelenstichting, wier schriftelijke conclusie van 14 Juni 1951 moet worden geacht alhier in haar geheel te zijn geïnseerd, zich daarin en ter zitting heeft

beperkt tot een uiteenzetting van de redenen, welke haar tot de litigieuse aankoop hebben geleid;

Overwegende, dat Wij op hetgeen verder door partijen naar voren is gebracht voorzover nodig hierna zullen terugkomen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat in art. 11, lid 1, E 133 — regelende het aan het N.B.I. in art. 10 E 133 opgedragen beheer zowel van vermogens, die tot aan de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan vijandelijke onderdanen hebben toebehoord als van vermogens van de in art. 6, lid 1, E 133 bedoelde personen, van welke laatste vermogens de eigendom niet op de Staat is overgegaan — sub c is bepaald, dat het N.B.I. bevoegd is tot het vervreemden of bezwaren van krachtens voornoemd art. 10 onder beheer van dit Instituut gesteld vermogen;

dat deze bevoegdheid niet is beperkt tot gevallen, waarin de vervreemding of bezwaring door het belang van het onder beheer gestelde vermogen wordt gevorderd, doch overeenkomstig het tweede lid van art. 11 E 133 eveneens aan het N.B.I. toekomt, indien het algemeen belang of de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep de vervreemding of bezwaring vordert;

Overwegende, dat de stelling van het N.B.I., dat de litigieuse verkoop werd gevorderd niet alleen door het algemeen belang maar eerst en vooral door het belang van het onder beheer gesteld vermogen, hierna zal worden beoordeeld, doch dat Wij vooraf willen opmerken, dat bij beheer van vijandelijk vermogen — anders dan bij beheer van vermogen, toebehorend aan personen als bedoeld in art. 6, lid 1, E 133 — het algemeen belang vervreemding vordert, aangezien overeenkomstig aard en strekking van het Besluit Vijandelijk Vermogen dit voor verrekening met vorderingen uit oorlogsschade bestemd vermogen zo spoedig mogelijk moet worden gerealiseerd, tenzij met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten is, dat ingevolge een aan de (voormalige) eigenaar van een bepaald vijandelijk vermogen af te geven verklaring dit vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen aan deze zal worden teruggegeven, in welk geval de opbrengst immers niet tot vergoeding van oorlogsschade zal kunnen worden aangewend;

dat hieruit voor het onderhavige beroep voortvloeit, dat het N.B.I. zich terzake van zijn bevoegdheid tot het verrichten der litigieuse handelingen slechts op het algemeen belang kan beroepen, indien het niet met grote mate van waarschijnlijkheid heeft kunnen voorzien, dat aan appellant diens onder beheer gesteld vermogen zou worden teruggegeven;

dat het N.B.I. — waar ten processe is komen vast te staan, dat het door appellant op 9 November 1949 verzonden, op 31 October 1949 gedateerd ontvijandingsverzoek, getoetst aan de aan dit Instituut door de met de uitvoering van het Besluit Vijandelijk Vermogen belaste Ministers verstrekte richtlijnen, niet voor toewijzing in aanmerking kwam — in geen geval met grote waarschijnlijkheid heeft kunnen verwachten, dat aan appellant een ontvijandingsverklaring zou worden uitgereikt, zodat de litigieuse handelingen op het tijdstip, waarop zij zijn verricht, door het algemeen belang werden gevorderd en derhalve bevoegdelijk zijn verricht;

dat daaraan niet afdoet de niet te voorziene omstandigheid, dat 's Raads Afdeling Rechtspraak, rechtdoende in beroep, de inmiddels op 19 Juni 1951 genomen afwijzende beschikking van het N.B.I. op het ontvijandingsverzoek heeft vernietigd bij vonnis van 28 Maart 1952, waarin voorts werd verstaan, dat het onder beheer staand vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is aan appellant zal worden teruggegeven, hebbende de Afdeling Rechtspraak bij haar voornoemd vonnis uitdrukkelijk overwogen, dat zij ten aanzien van appellant, om in het vonnis vermelde redenen, is afgeweken van de voor in Duitsland wonende Duitsers algemeen geldende regelen;

Overwegende, dat uit hetgeen hierboven door Ons is overwogen niet alleen volgt, dat het N.B.I., ook indien het zich ter motivering van de litigieuse handelingen slechts op het algemeen belang had kunnen beroepen, de in art. 11, lid 1, sub c j° lid 2, E 133 aan dit Instituut toegekende bevoegdheid

niet heeft overschreden, maar tevens, dat appellant zich ten onrechte beklagt over de door dit Instituut toegepaste procesorde;

dat appellant overigens voorbijziet, dat vijandelijk vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is slechts bij wijze van uitzondering wordt teruggegeven, zodat bij het over vijandelijk vermogen gevoerde beheer met de mogelijkheid tot teruggave slechts rekening behoort te worden gehouden voorzover tijdig kan worden onderkend, dat ten aanzien van de (voormalige) eigenaar van een bepaald vermogen bedoelde uitzondering waarschijnlijk zal worden gemaakt;

Overwegende, dat de Vertegenwoordiger van het N.B.I. voor Zuid-Limburg weliswaar bij door appellant ten processe overgelegd schrijven van 7 Januari 1950 aan appellant's raadsman heeft medegedeeld, dat hij in een schrijven aan de beheerder van het vermogen had te kennen gegeven, dat de verkoop van het onder de gemeente Vaals gelegen perceel, kadastraal bekend Gemeente Vaals, sectie A No. 4765 *in verband met* het door appellant ingediende ontvijandingsverzoek *voorlopig* diende te worden aangehouden, maaar dat uit deze brief aan appellant's raadsman niet, zoals deze stelt, kan worden gelezen, dat met de verkoop van bedoeld perceel zou worden gewacht, *totdat* op het ontvijandingsverzoek van appellant zou zijn beslist, maar slechts, dat het N.B.I., nu een ontvijandingsverzoek was ingediend, aan de hand van de in dit verzoek naar voren gebrachte motieven eerst wilde beoordelen of er grote mate van waarschijnlijkheid bestond, dat aan appellant het onder beheer gestelde vermogen of hetgeen ervoor in de plaats zou zijn gekomen, zou worden teruggegeven, in welk geval immers de verkoop niet door het algemeen belang zou zijn gevorderd;

Overwegende, dat het N.B.I., indien het — anders dan is geschied — tot de conclusie was gekomen, dat de ontvijanding van appellant met grote mate van waarschijnlijkheid kon worden verwacht, zich niettemin geplaatt zou hebben gezien tegenover de vraag of niet de verkoop door het belang van het onder beheer gestelde vermogen werd gevorderd;

Overwegende ten aanzien van deze laatste vraag:

dat dit vermogen van de aanvang af van het daarover gevoerde beheer de bijzondere aandacht van het N.B.I. heeft gevraagd;

dat toch, zoals ten processe is erkend zijdens appellant — die er zich geen rekenschap van geeft, dat het belang van een onder beheer gesteld vijandelijk vermogen geenszins behoeft samen te vallen met het belang, dat de onder beheer gestelde persoonlijk daaraan hecht —, het onderhoud van het tot dit vermogen behorende, uit cultuurhistorisch oogpunt waardevolle landgoed, gedurende een twintigtal jaren geheel was verwaarloosd;

dat aan Ons uit de op deze zaak betrekkelijke beheersdossiers is gebleken, dat de uit huur- en pachtsommen binnenkomende bedragen te enenmale ontoereikend waren tot bestrijding van zelfs de meest spoedeisende herstelwerkzaamheden;

dat dan ook aan het N.B.I. geen andere keuze overbleef dan in het belang van het onder beheer gestelde vermogen zo spoedig mogelijk tot verkoop van het landgoed over te gaan;

Overwegende ten aanzien van het met betrekking tot de verkoop gevoerde beleid:

dat het N.B.I., zich terecht gesteld hebbende op het standpunt, dat bij het behoud van het complex als zodanig ook het algemeen belang was betrokken, lange tijd heeft getracht bij particulieren en instellingen belangstelling te wekken voor de aankoop van het landgoed in zijn geheel;

dat deze pogingen echter afstuitten op het feit, dat de nieuwe eigenaar boven de aankoopsom een aanzienlijk bedrag aan herstelwerkzaamheden zou hebben uit te leggen;

dat het N.B.I. vervolgens mocite heeft gedaan om tot afzonderlijke verkoop van boerderij met landerijen te geraken;

dat ook deze pogingen faalden, aangezien geen der gegadigden voor de boerderij — die onder toezicht van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg was geplaatst — bereid was om de zeer hoge restauratiekosten voor zijn rekening te nemen, terwijl ook voor het kasteel, dat alleen door het doen verrichten van ingrijpende herstelwerkzaamheden in bewoonbare staat kon

worden gebracht, geen koper was te vinden, nu bij afzonderlijke aankoop daarvan het zeer kostbare onderhoud van dit gebouw niet — zoals gebruikelijk — zou kunnen worden bestreden uit de pacht- en huursommen van boerderij en aanhorigheden;

Overwegende, dat inmiddels de toestand, waarin de gebouwen — en speciaal de boerderij — verkeerden, onhoudbaar werd en de herstel- en restauratiekosten steeds hoger moesten worden geraamd, zodat het N.B.I. zijn pogingen om de instandhouding van het landgoed als zodanig te verzekeren zou hebben moeten opgeven en zich genoodzaakt zou hebben gezien tot publieke verkoop van het onroerend goed over te gaan, indien niet de Kastelenstichting — opgericht op initiatief der Nederlandse Regering met als doel het ongerept bewaren van kastelen en landgoederen in Nederland, welke behoud uit een historisch-monumentaal oogpunt of van landschapschoon van belang geacht moet worden voor de Nederlandse cultuur — zich tenslotte bereid had verklaard het gehele complex voor een bedrag van f 68.995,— aan te kopen onder de verplichting onmiddellijk na de overdracht met subsidie van de Staat, de Provinciale Staten van Limburg en de Gemeente Vaals te beginnen met het voorlopig herstel, waarvan de kosten door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg waren getaxeerd op f 109.218,—;

dat de Kastelenstichting het daarheen wilde leiden, dat het bezit in handen kwam van iemand, die bereid was een volledige restauratie te doen uitvoeren, waaraan volgens een door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg op 3 Juli 1950 uitgebracht rapport, een bedrag van f 322.639,80 ten koste zou moeten worden gelegd;

dat de van de Staat, de Provinciale Staten van Limburg en de Gemeente Vaals te verkrijgen subsidies inmiddels zijn gesteld op respectievelijk 60 %, 10 % en 5 % van de voorlopige herstelkosten ad f 109.218,—;

dat onder deze omstandigheden een hogere koop prijs dan door de Kastelenstichting werd aangeboden niet te bedingen was;

Overwegende, dat het N.B.I., alvorens op het aanbod in te gaan, zich ter fine van advies heeft gewend tot de Minister van Financiën, die daarop bij schrijven van 1 April 1950, Generale Thesaurie, Juridische Zaken en Bewindvoering heeft doen antwoorden:

„In antwoord op Uw brief van 25 Januari 1950, HK 73081, deel ik U met betrekking tot bovenstaand object mede, dat een publieke verkoop daarvan mij in het huidige stadium niet gewenst voorkomt. Ik zal er daarom de voorkeur aan willen geven, indien tot onderhandse verkoop aan de Nederlandsche Kastelenstichting op de door deze genoemde voorwaarden wordt overgegaan, mits met zekerheid komt vast te staan, dat buiten de subsidie van Monumentenzorg — die naar ik verneem inmiddels is toegekend — door het Rijk geen gelden ter financiering van dit object behoeven te worden verstrekt”;

Overwegende terzake van de in bovengeciteerde brief bedoelde verkoopvoorwaarden:

dat appellant zich ter zitting bij monde van zijn gemachtigde heeft beklagd over het feit, dat volgens deze voorwaarden van de koopsom een bedrag van f 25.000,— voor herstelkosten van de verkochte gebouwen zal worden aangewend;

dat Wij zulks echter niet onredelijk achten, aangezien niet door appellant is ontkend de in de schriftelijke conclusie dd. 14 Juni 1951 van de Kastelenstichting geponeerde stelling, dat aan boerderij en bijgebouwen een schade van f 30.000,— is ontstaan tengevolge van het achterwege blijven — na een in 1942 aan een der hoektorens van de boerderij opgekomen schade — van spoedeisende herstelwerkzaamheden, waarvan de kosten destijds f 5.000,— zouden hebben bedragen;

dat appellant voorts, ter staving van zijn stelling dat een veel hogere opbrengst had kunnen worden verkregen, in het geding heeft gebracht een schattingsrapport dd. 14 Mei 1952 van de heer G. Louis, rentmeester-taxateur te Geulle, die de tegenwoordige waarde der verkochte goederen in opdracht van appellant afzonderlijk heeft getaxeerd en dus doende komt

tot een eindcijfer van f 103.360,—, maar dat in deze taxatie niet is verdisconteerd, noch verdisconteerd kon worden het feit, dat op de koopster van de gebouwen, c.q. haar rechtsofvolger, de taak zou komen te rusten om te voorzien in een restauratie, die de getaxeerde waarde van die gebouwen vele malen overtreft;

dat volgens die taxatie de verkoopwaarde van alle tot het complex behorende grond in totaal f 83.360,— — derhalve f 14.375,— méér dan de thans voor het complex in zijn geheel bedongen koopsom — zou hebben bedragen, maar dat het N.B.I., ware het tot afzonderlijke verkoop van de grond overgegaan, in zijn beleid te kort zou zijn geschoten, aangezien dan immers de uit cultuur-historisch oogpunt zo belangrijke gebouwen onverkoopbaar waren geweest en een zekere ondergang zouden zijn tegemoetgegaan;

Overwegende, dat appellant voorbijziet, dat het N.B.I. niet heeft verkocht in het belang van appellant — van wie ten tijde van de verkoop met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kon worden aangenomen, dat hij niet voor ontvijanding in aanmerking kwam — maar in het belang van het onder beheer gestelde vermogen, grotendeels bestaande uit een historisch monument, en tevens in het algemeen belang, dat niet alleen een spoedige realisatie van onder beheer gesteld vermogen vordert, maar ook bij de instandhouding en restauratie van goederen van cultuur-historische waarde ten nauwste betrokken is;

Overwegende, dat Wij bij een door Ons op 16 Mei 1952 verrichte gerechtelijke schouwing ter plaatse hebben geconstateerd, dat de omvangrijke herstel- en restauratiewerkzaamheden met de nodige voortvarendheid worden uitgevoerd, zodat Wij de overtuiging hebben verkregen, dat het door het N.B.I. overeenkomstig de aan hetzelfde opgedragen taak gevoerde beleid juist is geweest;

Overwegende, dat Ons daarbij tevens is gebleken, dat de in de koopacte bedoelde en in de litigieuse koopovereenkomst begrepen resterende inboedelgoederen en zeer geringe waarde vertegenwoordigen, hetgeen overigens door de aldaar aanwezige gemachtigde van appellant werd erkend;

Overwegende ten overvloede, dat blijkens door Ons aan de Inspecteur der Directe Belastingen te Kerkrade ambtshalve gevraagde en bij diens schrijven van 20 Mei 1952 aan Ons toegekomen inlichtingen het kasteel, de boerderij en aanhorigheden (met begrip van enige kleinere, niet bij de litigieuse koopovereenkomst verkochte percelen) door appellant bij de Belastingdienst zijn aangegeven van 1938 tot en met 1943 voor een waarde van f 68.000,— en in 1944 (enige jaren vóór de instortingen plaats hadden gehad, welke de door bominslag ontstane schade met f 25.000,— hebben doen stijgen) voor een waarde van f 63.000,—;

Overwegende, dat Wij op de hogervermelde gronden het door appellant ingestelde beroep zullen afwijzen en hem als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Wijzen af het door appellant ingestelde beroep;

Veroordelen appellant enz.

No. 120. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL.
(Prof. Mr. P. S. Gerbrandy, plv.), 31 Maart 1952 (i.z. Themanns/
N.B.I./Brock).

De afwijzing, door het N.B.I., van appellants ontvijandingsverzoek is in beroep door de Afdeling Rechtspraak van de Raad bekrachtigd op 13 April 1951; een verzoek tot revisie is niet ingediend.

Dat appellant te kennen heeft gegeven wellicht in de toekomst een verzoek te zullen doen ex art. 12 van de Bestemmingswet, kan hem niet stempelen tot juridisch belanghebbende in de zin van art. 43, lid 1, E 133 bij liquidatiehandelingen van het N.B.I. ten aanzien van zijn voormalig vermogen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant:

- a. op de gronden, aangevoerd bij zijn alhier als geheel geïnserieerd te beschouwen appelrequest, aan Ons heeft verzocht „te willen beslissen dat het Ned. Beheersinstituut, Afd. Z.-Limburg niet zal overgaan tot liquidatie „van verzoekers onder beheer gestelde vermogen en dus ook niet tot publieke verkoop van de daartoe behorende onroerende goederen onder de „gemeente Vaals, — dat derhalve de daartoe strekkende beslissing van het „Ned. Beheersinstituut vernietigd worde, — alles met veroordeeling van „het Ned. Beheersinstituut Z.-Limburg in de kosten.”;
- b. op de gronden, aangevoerd bij zijn alhier eveneens als geheel overgenomen te beschouwen aanvullend appelrequest aan Ons heeft verzocht „zulks ter „aanvulling van het petitum van het appèlschrift van 4 Juli 1951, dat ver- „nietigd worde de verkoop van het pand Maastrichterlaan 167 te Vaals aan „P. H. Brock te Vaals.”;

Overwegende, dat partij Brock bij zijn verweerschrift speciaal tegen deze laatste vordering verweer heeft gevoerd en op de gronden, aangevoerd in zijn verweerschrift — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier geheel te zijn geïnserieerd — aan Ons heeft verzocht op de vordering van appellant afwijzend te beschikken, subsidiair aan partij Brock volledige vergoeding van schaden en kosten toe te wijzen, kosten rechtens:

Overwegende, dat het N.B.I. schriftelijk en mondeling verweer heeft gevoerd en op de gronden, aangevoerd bij deszelfs conclusie van antwoord — alhier als in haar geheel geïnserieerd te beschouwen — en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, heeft geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek, kosten rechtens;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

1. dat op een door appellant — een in Duitsland wonende Duitser — destijds ingediend request tot het verkrijgen van een zogenaamde non-enemy-verklaring door het N.B.I. op 21 December 1949 afwijzend is beschikt, waarna op het daartegen door appellant bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel ingesteld hoger beroep door die Afdeling afwijzend werd beschikt bij uitspraak van 13 April 1951;
2. dat een verzoek tot revisie van laatstgenoemde uitspraak niet is ingediend, waarmede (lees: „terwijl” — Red.) de weigering van het N.B.I. om appellant te „ontvrijanden” kracht van gewijsde heeft verkregen;
3. dat het N.B.I. — onder welks beheer stond en thans nog staat het voormalige, aan de Staat der Nederlanden vervallen, vermogen van appellant — reeds begin 1951 het voornemen koesterde om ter liquidatie van dit vermogen over te gaan tot publieke verkoop van het tot dit vermogen behorende perceel Maastrichterlaan 167 te Vaals, sectie A, No. 5667;
4. dat appellant daarop in correspondentie is getreden met het N.B.I. en aan dit Instituut heeft verzocht om die liquidatie en bepaaldelijk de publieke verkoop van voornoemd onroerend goed uit te stellen, zulks in verband met zijn voornemen om nogmaals te trachten zijn ontvrijanding te verkrijgen;
5. dat echter het N.B.I. hierin niet heeft willen treden en laatstelijk bij brief van 6 Juni 1951 andermaal aan appellant heeft bericht, dat tot meerbedoelde liquidatie en publieke verkoop zou worden overgegaan, van welke brief, als inhoudende een voor beroep vatbare beslissing van het N.B.I., appellant bij zijn appelrequest van 4 Juli 1951 bij Ons in beroep is gekomen;
6. dat ook nadat appellant zich op 11 Juli 1951 nogmaals schriftelijk had gewend tot het N.B.I. met een herhaald verzoek om de verkoop van het

litigieuse pand op te schorten, het N.B.I. blijkens deszelfs schrijven van 17 Juli 1951 zijn standpunt en voornemen niet heeft willen wijzigen;

7. dat appellant, nadat ter uitvoering van bedoeld voornemen per advertentie de publieke verkoop van dit perceel was aangekondigd tegen 28 Augustus 1951 des namiddags te half twee, bij request van 24 Augustus 1951 aan de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel heeft verzocht om in kort geding te beslissen, dat door het N.B.I., Afd. Zuid-Limburg niet zal worden overgegaan tot liquidatie van appellant's onder beheer gesteld vermogen en derhalve ook niet tot publieke verkoop van de daartoe behorende onroerende goederen onder de gemeente Vaals, totdat onverhoopt bij een in kracht van gewijsde gegane uitspraak mocht zijn vastgesteld, dat aan appelland ondanks zijn vestiging in Nederland en ondanks de toezeggingen van het N.B.I. ingeval van een vestiging van appelland in Nederland hem een non-enemy-verklaring niet zal worden uitgereikt, met last aan het Hoofdkantoor van het N.B.I. en aan de Afdeling Zuid-Limburg om geen stappen te ondernemen tot bovenbedoelde verkoop, althans de uitvoeringshandelingen van dit plan te staken tot zekerheid zal bestaan omtrent de rechtspositie en de vermogensrechtelijke positie van appelland;
8. dat de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, rechtdoende in kort geding, bij uitspraak van 29 Augustus 1951 dit verzoek van appelland heeft afgewezen;
9. dat appelland vervolgens zijn hierboven in de prolegomena genoemd ongedateerd aanvullend request bij Ons heeft ingediend, waarin hij aan Ons bijwege van aanvulling van het petitum van het appèlschrift van 4 Juli 1951 verzoekt te vernietigen de verkoop van het litigieuse pand aan partij Brock, die dit perceel had gekocht op de openbare vendutie, op 28 Augustus 1951 gehouden ten overstaan van Notaris Mr. Höppener, van welke vendutie het proces-verbaal werd overgeschreven ten hypotheekkantore te Maastricht op 30 Augustus 1951 in deel 1926 No. 76;

Overwegende, dat in de eerste plaats de vraag zal moeten worden beantwoord, of appelland kan worden beschouwd als „belanghebbende” in de zin van art. 43, lid 1, E 133 (als *lex generalis* staande tegenover art. 11, lid 4, E 133 als *lex specialis*);

Overwegende hieromtrent:

dat, nu appelland's verzoek om ontvijanding door het N.B.I. op 21 December 1949 was afgewezen en deze afwijzing in beroep door de Afdeling Rechtspraak van de Raad op 13 April 1951 was bekrachtigd, door de aldus in kracht van gewijsde gegane afwijzende beschikking op het ontvijandingsverzoek is komen vast te staan, dat appelland's vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is getreden niet naar hem zal terug keren;

dat appelland weliswaar heeft te kennen gegeven wellicht in de toekomst een verzoek te zullen doen aan de Ministers van Justitie en van Financien om hem krachtens art. 12 van de Wet van 20 Juli 1951 (Stbld No. 311) zijn vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, in het algemeen belang terug te geven, doch dat deze omstandigheid appelland niet kan stempelen tot juridisch belanghebbende in de zin van art. 43, lid 1 E 133 bij liquidatiehandelingen van het N.B.I. ten aanzien van zijn voormalig vermogen, vericht krachtens de aan dit instituut in het Besluit Vijandelijk Vermogen toegekende bevoegdheden;

dat Wij derhalve appelland niet kunnen aanmerken als belanghebbende en hem deswege in zijn beroep niet-ontvankelijk zullen moeten verklaren;

Overwegende tenslotte, dat appelland als de in het ongelijk gestelde partij behoort te worden veroordeeld in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appelland niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordelen appelland enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Liquidatie Mr. O. E. Bauer Nachlassverwaltung.

De beheerder in bovengenoemde liquidatie deelt mede, dat de eerste uitkering van 65 % thans gevolgd kan worden door een tweede uitkering van 22 %.

Aan iedere crediteur zal een formulier van kennisgeving met berekening worden toegezonden.

Tegelijkertijd geschiedt de uitbetaling door storting bij dezelfde instelling in Nederland, als door de crediteur indertijd werd aangewezen.

De tijd benodigd om aan alle crediteuren de tweede uitkering te doen toekomen wordt op ongeveer drie maanden geschat. Ieder wachte zijn formulier af. Voorrang kan niet worden verleend.

Of nog een derde uitkering kan plaats hebben, hangt af van de resultaten van de liquidatie van een bankinstelling, waarop een vrij belangrijke voordeeling bestaat.

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos. 3, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22 en 23).

In de Nederlandse Staatscourant van 18 Juni 1952 no. 116 is afgekondigd de lijst 132 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen mede, dat de lijst no. 133 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47—55 ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 12 Juni 1952, No. 112.)

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 52/217

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 10 April 1952. (Mrs. Jhr. v. d. Does de Willebois, Craandijk en Polderman).

Gerequesteerde, makelaar in onroerende goederen, veroordeeld om aan verzoeker de schade gedeeltelijk te vergoeden, door deze geleden, doordat hij de eigendom van het door bemiddeling van gerequesteerde gekochte perceel, ingevolge verleend rechtsherstel, wederom heeft verloren.

Verzoeker had nadrukkelijk gestipuleerd dat hij geen „Joods” of „vijandelijk” goed wilde kopen, zodat gerequesteerde, vernomen hebbende dat het perceel toebehoorde aan de St. Josephs Gezellen Vereniging, op zijn hoede had moeten zijn en zijn cliënt (verzoeker) had behoren te waar-schuwen.

Door getuige Oosterveld is overtuigend gebleken, dat gerequesteerde geweten heeft, dat het perceel het eigendom was van genoemde vereniging, haar door de bezetter was afgenomen en door deze zonder een schijn van recht werd verkocht.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23, 26).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 29 Juni 1951 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van *Wilhelm Hutter*, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. W. A. de Koe, advocaat en procureur, wonende te Amsterdam;

Gezien het verweerschrift van *Tjaliling Kalff*, makelaar in onroerende goederen, wonend te Amsterdam, gemachtigde P. M. Hendriks Jr., zaak-waarnemer te Amsterdam;

Gelet op het behandelde ter terechtzitting van 26 November 1951, alwaar als getuige is gehoord J. Oosterveld, deurwaardersklerk te Amsterdam, en verschillende stukken zijn in geding gebracht, alsmede op het behandelde ter zitting van 28 Januari 1952;

Overwegende dat requestant Hutter schadevergoeding vordert van partij Kalff, gerequesteerde, ten belope van

f 23.697,44 te weten f 19.306,16 aan hoofdsom, te vermeerderen met renteverlies, hetwelk tot 26 November 1951 door zijn raadsman, blijkens ter zitting van 26 Nov. 1951 overgelegde schade-specificatie, is becijferd op f 4.391,28, zulks in verband met de bemiddeling door gerequesteerde als makelaar verleend bij de aankoop door requestant van een onroerende goed tijdens de bezetting, waarvan deze na de bevrijding bij wege van rechtsherstel verplicht is geweest weer afstand te doen;

Overwegende dat ten processe het navolgende als onbetwist tussen partijen is komen vast te staan:

Partij Hutter had in het voorjaar 1944 contante gelden beschikbaar en besloot in overleg met partij Kalff dit geld zo mogelijk te beleggen in de aankoop van een huis te Amsterdam.

Kort nadien heeft Kalff zijn aandacht gevestigd op het perceel Ruysdaelkade 9 aldaar, waarna zij het perceel samen hebben bezichtigd, bij welke bezichtiging op instigatie van Kalff, partij Hutter aan de bewoners van het huis niet moest laten merken, dat hij gegadigde was voor de koop, en voor-gaf van de hypotheekbank te zijn. Partij Kalff bracht Hutter in contact met notaris Rambonnet.

Bij akte op 19 Juli 1944 ten overstaan van Notaris A. A. Rambonnet te Amsterdam verleden kocht Hutter genoemd perceel voor f 24.000,— van Mr. E. Th. A. Hermans, destijds advocaat te Amsterdam.

Aan deze koopacte was voorafgegaan een voorlopige koopacte van 16 Mei 1944, waarin uitdrukkelijk ten behoeve van de koper (partij Hutter) werd gestipuleerd:

„De verkoper garandeert, dat het perceel op of na 10 Mei 1940 geen joodsche bezit is geweest en dat het evenmin valt onder de verordeningen betreffende vijandelijk vermogen”.

In overeenstemming daarmede schreef Notaris Rambonnet op 19 Mei 1944 aan Hutter:

„Ingesloten doe ik U toekomen een copie van het door U getekende

voorlopig koopcontract van het perceel Ruysdaelkade no. 9. Volgens door my genomen inzage op het kadaster staat dit perceel ten name van de St. Josephs Gezellenvereniging te Amsterdam. Vermoedelijk wordt het verkocht door de liquidateur dier Vereniging.

In ieder geval is het niet Joodsch of Vijandelijk”.

Het perceel was afkomstig van de „St. Josephs Gezellenvereniging Amsterdam 1”, welke Vereniging op last van de bezetter is ontbonden en geliquideerd, in verband waarmede het onderwerpelijk perceel in opdracht van de Commissaris voor niet Commerciële verenigingen en stichtingen is verkocht. Het werd gekocht door Mr. Hermans voornoemd, zulks bij acte eveneens op 19 Juli 1944 voor Notaris Rambonnet verleden.

Voor de door hem bij de koop verende bemiddeling ontving Kalff van Hutter een makelaarsprovisie van f 240,—.

Bij notariële akte van 24 October 1949 is het minnelijk rechtsherstel der St. Josephs-Gezellenvereniging in de eigendom van het litigieus perceel tot stand gekomen.

Partij Kalff heeft niet betwist dat Hutter verplicht was zijn medewerking tot dat rechtsherstel te verlenen in voege als is geschied.

De hierboven genoemde akten zijn alle in geding gebracht en de Raad volstaat met verwijzing naar de inhoud daarvan;

Overwegende dat gerequesteerde heeft aangevoerd, dat hij niet als belanghebbende is betrokken geweest bij de regeling van het rechtsherstel en dat de Raad deswege onbevoegd is van de onderhavige vordering kennis te nemen, doch de Raad dit verweer verwerpt;

dat het de Raad bekend is, dat de Afdeling Onroerende Goederen in het algemeen slechts als belanghebbenden beschouwt hen, die zakelijk gerechtigd zijn of waren betreffend het perceel ten aanzien waarvan rechtsherstel moet geschieden, doch dit uitsluit, dat de Raad (Afdeling Rechtspraak) bevoegd is kennis te nemen van een vordering als de onderhavige van een dier belanghebbenden tegen een derde, die bij de bezettingstransactie als bemiddelaar is betrokken geweest, on-

verschillig of men die bevoegdheid wil afleiden uit art. 23 E 100, dat de Raad in de meest algemene zin de bevoegdheid toekent de inhoud van een tijdens de vijandelijke bezetting tot stand gekomen rechtsbetrekking — in casu tusschen requestrant en gerequesteerde — voorzover deze onbepaald is, te bepalen, dan wel deze meer speciaal wil ontlenen aan art. 26 E 100, hetwelk de Raad opdraagt de gevolgen van de uitoefening, der bevoegdheden, toegekend in art. 23 E 100, te regelen zo nodig ook tegenover derden;

Overwegende thans omtrent de vraag ten principale, of partij Kalff geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk is te stellen voor de schade, die requestrant geleden heeft tengevolge van de nietigverklaring van de koop, waarbij hij (Kalff) zijn bemiddeling als makelaar aan requestrant had verleend, dat de Raad inderdaad termen daartoe aanwezig acht;

dat het Kalff is geweest, die de aandacht van requestrant op het perceel Ruysdaelkade 9 heeft gevestigd, dit huis met hem heeft bezichtigd en hem in contact heeft gebracht met Notaris Rambonnet en de verkoper Mr. Hermans;

dat partij Kalff uit hoofde van zijn beroep geacht moet worden geweten te hebben welke gevaren verbonden waren aan het kopen van onroerend goed in bezettingstijd, te weten het gevaar dat men een perceel kocht, hetwelk door een der vele dwangmaatregelen van de bezetter aan de rechtmatige eigenaar was ontnomen, en hij behoorde te weten, dat dit gevaar zich niet beperkte tot „Joodsch” of „vijandelijk” goed;

dat Kalff derhalve, wetend dat requestrant niet door de vijand gestolen goed wilde kopen en vernomen hebbend, dat het litigieus perceel toebehoorde aan de St. Josephs Gezellen Vereniging, alleen reeds daarom op zijn hoede had moeten zijn en, zo nodig, een onderzoek ter zake had behoren in te stellen, althans zijn „cliënt” Hutter terzake had behoren te waarschuwen;

dat echter een onderzoek niet nodig was, daar door de verklaring van de door de Raad gehoorde getuige Oosterveld overtuigend gebleken is, dat gerequesteerde Kalff geweten heeft, dat het perceel het rechtmatig eigendom was van meergenoemde Vereniging, hetwelk haar door de bezetter werd afgenomen en door deze zonder

een schijn van recht werd verkocht; dat toch genoemde Oosterveld de bewoner was van de gelijkvloerse verdieping van het huis Ruysdaelkade 9 en hij voor de Raad omstandig heeft verklaard, hoe hij de eerste keer toen Kalff met twee andere personen — waarbij echter niet was de requestrant Hutter — het huis kwam bezichtigen, hij (Oosterveld) hem (Kalff) uitdrukkelijk heeft gewaarschuwd, toen hij vernomen had dat deze het huis kwam bezichtigen met gegadigden voor de koop, dat het huis toebehoorde aan de onrechtmatig ontbonden St. Josephs Gezellen Vereniging, en hem bij het daarop gevolgde debat verontwaardigd heeft gezegd, dat het eenvoudig gestolen goed was;

dat ten processe vaststaat, dat gequestreerde, die volhoudt dat Oosterveld hem niets heeft gezegd, van dit gesprek geenlei mededeling heeft gedaan aan requestrant en dat daarentegen gequestreerde, toen hij samen met requestrant het perceel ging bezichtigen, deze heeft geïnstrueerd aan de bewoners van het huis niet te zeggen dat hij gegadigde was voor de koop, maar zich voor te doen als iemand, die vanwege de Hypotheekbank het huis kwam bekijken;

dat het nu waar moge zijn, dat Kalff, in overeenstemming naar hij zegt met hetgeen in zijn kringen gebruikelijk is, aspirantkoperssteeds in die geest placht te instrueren, maar dit hem niet disculpeert en de Raad dit punt niet nader hoeft te onderzoeken;

Overwegende dat ter zitting van 28 Januari 1952 de Raad aan de raadsman van partij Hutter enkele nadere toelichtingen heeft gevraagd op de schadespecificatie, welke deze behoudens op een enkel ondergeschikt punt na op bevredigende wijze heeft verstrekt, en de Raad in verband met na te noemen beslissing daarop niet verder zal ingaan, zijnde de verstrekte cijfers in hoofdzaken volkomen verantwoord;

dat voorts de Raad ter zitting van 28 Januari 1952 als zijn aanvankelijk oordeel aan partijen heeft medegedeeld, dat partij Kalff tot schadevergoeding gehouden is, doch dat partij Hutter een deel der schade voor eigen rekening zal hebben te nemen, omdat nu eenmaal hij, die in oorlogstijd onroerend goed kocht en niet persoonlijk een nauwkeurig onderzoek instelde, risico op zich nam en het geheel van de bijzondere omstandigheden van het

te berechten geval afhangt in hoeverre de koper verhaal kan zoeken op de makelaar, die hem zijn bemiddeling verleende;

dat de Raad partijen in overweging heeft gegeven te trachten omtrent het door partij Kalff aan partij Hutter te betalen bedrag tot overeenstemming te komen, doch uit twee brieven aan de Raad van de raadsman van partij Hutter d.d. 8 en 11 Februari 1952 en uit een aan de Raad gericht schrijven van de raadsman van partij Kalff d.d. 9 Februari 1952 met de daarbij gevoegde bijlagen blijkt, dat overeenstemming niet bereikt is kunnen worden;

Overwegende dat de Raad geen reden ziet voor heropening van het onderzoek als door de raadsman van partij Kalff in zijn brief van 9 Februari op vage gronden is verzocht, doch thans zal beslissen en rekening houdend ook met de financiële omstandigheden van partij Kalff en het geringe financiële voordeel dat hij bij de litigieuze transactie had, het bedrag der door hem aan partij Hutter te vergoeden schade naar redelijkheid en billijkheid vaststelt op f 15.000,— rentend 5 % 's jaars vanaf de dag van uitspraak van dit vonnis;

met bepaling dat, indien Kalff binnen drie maanden na de uitspraak aan dit vonnis voldoet, betalingen welke Hutter inmiddels mocht hebben ontvangen op zijn vorderingen op Mr. Franssen of enige andere bezettingsinstantie dan wel op Mr. Hermans, een en ander als omschreven in alinea 2^e van zijn inleidend-request, voor twee derde gedeelte zullen strekken in mindering op voornoemd bedrag van f 15.000,—;

met bepaling voorts dat, wederom onder voorwaarde dat Kalff binnen drie maanden na de uitspraak aan dit vonnis voldoet, Hutter gehouden is twee derde gedeelte van hetgeen hij nadien op voormelde vorderingen zal ontvangen aan partij Kalff terug te betalen;

met bepaling tenslotte, dat de eveneens in alinea 26 van het inleidend request genoemde vordering op de Staat tot terugbetaling van registratierechten in haar geheel blijft ten gunste van Hutter;

Overwegende mitsdien, dat moet worden recht gedaan als volgt:

RECHTDOENDE:

Veroordeelt de gerequestreerde Tj. Kalff om aan requestrant W. Hutter te betalen f 15.000.— (zegge vijftien duizend gulden) met de rente daarover ad 5 % 's jaars van af heden, zulks onder verplichting van requestrant tot verrekening, respectievelijk terugbetaling in voege als hierboven in de voorlaatste rechtsoverweging van dit vonnis is bepaald.

Veroordeelt gerequestreerde in de kosten van deze procedure tot aan deze uitspraak aan de zijde van requestrant gebroot op f 125.—.

No. 52/218

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK ARNIEM d.d. 13 Februari 1952. (Mrs. Rink, Brouwer en Bloemers).

Appellante heeft op 21 Februari 1945 aan de Rotterdamse Bank opdracht gegeven een bedrag van R.M. 13.500 over te maken aan haar creditrice te Velbert in Duitsland, door overboeking op haar rekening bij de Deutsche Bank. Appellante is gedebiteerd bij de Rotterdamse Bank; creditering op de Deutsche Bank te Velbert heeft niet plaats gehad.

Het N.B.I. heeft terecht van appellante betaling gevorderd van deze schuld, aangezien deze schuld niet is gekwetend door het geven van de opdracht en door de debitering van hare rekening bij de Rotterdamse Bank. Onderzoek bij de Deutsche Bank, in hoeverre aan de opdracht is voldaan, onmogelijk, omdat de administratie van de Deutsche Bank in handen is van de Russische bezettingsautoriteiten. Opschorting van de betaling aan het N.B.I. afgewezen, aangezien geen termen aanwezig zijn, deze betaling voor onbepaalde duur uit te stellen.

Beroep ongegrond verklaard en appellante veroordeeld tot betaling van de tegenwaarde van R.M. 13.500 aan het N.B.I.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 20, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 22 Juli 1950 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van de *Veenendaalsche IJzerindustrie, voorheen G. H. van Leeuwen*, verder de V.I.J.I. te noemen, gevestigd en kantoor houdende te Veenendaal, terzake

domicilie gekozen hebbende ten kantore van haar gemachtigde Mr. W. A. van Es, advocaat te Veenendaal, waarbij zij in beroep komt van de beslissing van het *Nederlandsche Beheersinstituut*, verder het N.B.I. te noemen, opgenomen in het schrijven d.d. 26 Juni 1950, waarbij het verzoek van de V.I.J.I. om de door het N.B.I. op de V.I.J.I. gepretendeerde vordering bedragende de tegenwaarde van R.M. 13500, zijnde f 10.173,60, op te schorten is afgewezen en deze vordering is gehandhaafd;

Gezien het op 19 Januari 1951 ter Griffie van de Raad ontvangen verzoekschrift van het N.B.I.;

Mede gezien de beslissing, waarvan beroep, en de verder overgelegde bescheiden;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op 16 Januari 1952, waarbij voor de V.I.J.I. is verschenen haar directeur B. B. van Leeuwen, wonende te Veenendaal, bijgestaan door Mr. van Es voornoemd, en voor het N.B.I. Mr. J. H. A. Dubois, terwijl mede is verschenen J. Visser, chef van de juridische afdeling van de Rotterdamse Bank te Amsterdam;

Overwegende dat, rekening houdende met de door het N.B.I. in haar verweer bij de mondelinge behandeling aangebrachte rectificatie in die zin, dat de door de V.I.J.I. aan de Rotterdamse Bank gegeven opdracht om het bedrag van R.M. 13500 aan de Duitse firma Ed. Niederrenk over te maken via de Deutsche Bank te Berlijn niet bij doch op weg naar de Deutsche Bank te Berlijn is blijven steken, tussen partijen als vaststaande kan worden aangemen;

dat de V.I.J.I. op 21 Februari 1945 aan de Rotterdamse Bank, Bijkantoor te Veenendaal, schriftelijk opdracht heeft gegeven een bedrag van R.M. 13500 over te maken aan de firma Ed. Niederrenk, verder Niederrenk te noemen, te Velbert (Rhld.) in Duitsland, ter voldoening van haar vordering op de V.I.J.I. en zulks op haar rekening bij de Deutsche Bank te Velbert en de rekening van de V.I.J.I. met voorschreven bedrag te belasten, dat de Rotterdamse Bank voorschreven opdracht op 5 Maart 1945 heeft uitgevoerd door opdracht te geven aan de Deutsche Bank te Berlijn om voorschreven bedrag aan R.M. ten laste van de Rotterdamse Bank over te boeken op de rekening van Niederrenk bij de Deutsche Bank te Velbert, en voor-

schreven bedrag van de rekening van de V.I.J.I. bij de Rotterdamse Bank werd afgeschreven;

dat na onderzoek is gebleken, dat creditering van de rekening van Niederdrenk bij de Deutsche Bank te Velbert met evengemeld bedrag nimmer heeft plaats gehad, terwijl de Deutsche Bank te Berlijn niet in staat is aan de hand van haar administratie na te gaan, of zij evengemelde opdracht van de Rotterdamse Bank heeft ontvangen en of zij vakergenoemd bedrag van R.M. 13500 op de rekening van Niederdrenk bij de Deutsche Bank te Velbert heeft geboekt, daar de Bezettingsautoriteiten in de Oostelijke zone van Berlijn haar boeken en bescheiden, waaruit van deze betaling zou kunnen blijken, in beslag hebben genomen en nog niet aan haar ter beschikking hebben gesteld;

dat verder niet is gebleken van een betaling van de vordering van Niederdrenk;

dat het N.B.I. zich op het standpunt stellende, dat de schuld van de V.I.J.I. aan Niederdrenk ten tijde van de bevrijding nog bestond op grond van het bepaalde in artikel 20 van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan de V.I.J.I. de overmaking heeft verzocht van de tegenwaarde van R.M. 13500 zijnde f 10.173,60;

dat de V.I.J.I. zich hiertegenover op het standpunt heeft gesteld, dat in Maart 1945 een algehele rechtsgeldige betaling aan Niederdrenk heeft plaats gehad;

dat de V.I.J.I. nog aan het N.B.I. heeft verzocht zijn vordering op te schorten totdat uit de boeken van de Deutsche Bank is komen vast te staan, of voorschreven betalingsopdracht al dan niet inderdaad is uitgevoerd, doch het N.B.I. bij de beroepen beslissing dit verzoek van de hand heeft gewezen en bij de vordering tot overmaking van f 10.173,60 heeft gepersisterd;

Overwegende dat, nu de V.I.J.I. in haar beroepschrift heeft verzocht de beslissing te vernietigen en de schorsing te bevelen van de door het N.B.I. gepretendeerde vordering totdat de Deutsche Bank weder in staat is uit haar administratie inlichtingen en gegevens te verschaffen over de boeking van het overgemaakte bedrag van R.M. 13500, tenzij de Raad reeds nu zou kunnen beslissen, dat het N.B.I. geen vorderingsrecht voor voorschreven bedrag op de V.I.J.I. heeft, zoals nader in het

beroepschrift uiteengezet, allereerst moet worden nagegaan, of het N.B.I. het bovenomschreven vorderingsrecht op de V.I.J.I. heeft;

Overwegende nu dat de V.I.J.I. in de eerste plaats heeft aangevoerd, dat het N.B.I. ten onrechte heeft aangenomen, dat zij, de V.I.J.I., nog een schuld heeft aan Niederdrenk, daar zij Niederdrenk heeft betaald en ten opzichte van Niederdrenk geheel voor de schuld is gekweten door haar betalingsopdracht aan de Rotterdamse Bank, de debitering door de Rotterdamse Bank van haar rekening bij deze Bank voor het aan Niederdrenk verschuldigde bedrag en de opdracht van de Rotterdamse Bank aan de Deutsche Bank om R.M. 13500 ten laste van de Rotterdamse Bank en ten gunste van de rekening van Niederdrenk bij de Deutsche Bank te boeken, immers doordien Niederdrenk een rekening had bij de Deutsche Bank te Velbert, de Deutsche Bank in Maart 1945 gemachtigde was van Niederdrenk en dus de gelden voor Niederdrenk als haar lasthebster heeft ontvangen;

Overwegende nu dienaangaande dat de Raad met het N.B.I. van oordeel is, dat hier geen betaling van de schuld aan Niederdrenk heeft plaats gevonden;

dat voor een rechtsgeldige betaling vereist is, dat de schuldeiser hetzij zelve, hetzij bij daartoe gemachtigde het verschuldigde bedrag heeft ontvangen en hier niet is gebleken, dat Niederdrenk betaling heeft ontvangen;

dat toch in casu niet is gebleken, dat de betalingsopdracht van de Rotterdamse Bank aan de Deutsche Bank te Berlijn door laatstgenoemde Bank is ontvangen en hieruit reeds volgt, dat de betaling van de schuld nog niet voldoende is, kunnende noch de betalingsopdracht van de V.I.J.I. aan de Rotterdamse Bank, noch de debitering van haar rekening bij deze Bank noch de toezending van de betalingsopdracht door de Rotterdamse Bank aan de Deutsche Bank te Berlijn als een rechtsgeldige de V.I.J.I. bevrijdende betaling van de schuld worden aangemerkt;

dat derhalve, nu de verplichting van de V.I.J.I. om aan Niederdrenk het litigieuse bedrag te betalen niet is teniet gegaan, het N.B.I. terecht heeft aangenomen, dat de V.I.J.I. nog een schuld aan Niederdrenk heeft en het bezwaar

hiertegen van de V.I.J.I. ongegrond is;

Overwegende dat de V.I.J.I. voorts heeft betoogd, dat het N.B.I. ten onrechte het bedrag van R.M. 13500 als vijandelijk vermogen heeft beschouwd, daar dit bedrag reeds op 26 Februari 1945 door de afboeking van hare rekening bij de Rotterdamse Bank was afgescheiden van het vermogen van de V.I.J.I. en ten behoeve van Niederrenk was overgemaakt naar de Deutsche Bank in Duitsland en dus voor het verbindend worden van het Besluit Vijandelijk Vermogen in het bevrijde Nederlandse gebied niet meer in het bezit van de V.I.J.I. en niet meer binnen de grenzen van het bevrijd gebied was, zodat van een overgang van rechtswege van dit vermogensbestanddeel, dat niet meer in de Nederlandse sfeer viel, op de Staat geen sprake is;

Overwegende dat dit betoog faalt, daar toch, zoals boven reeds is overwogen, ten tijde van de bevrijding de schuld van de V.I.J.I. aan de in Duitsland gevestigde firma Niederrenk nog bestond, derhalve zij als toen een opeisbare schuld had aan een vijandelijk onderdaan en deze schuld als deel uitmakende van het aan een vijandelijk onderdaan toebehorende vermogen bij de in werking treding van het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat in eigendom is overgegaan en hieruit hare verplichting voortvloeiende om deze verbintenis te voldoen door de verschuldigde gelden op de wijze als in artikel 20 van evengoemd Besluit voorgeschreven te storten;

Overwegende dat de V.I.J.I. voorts heeft naar voren gebracht, dat het N.B.I. zijn beslissing ten onrechte heeft genomen, daar de gelden zich moeten bevinden onder de berusting en in de macht van de Deutsche Bank, zodat de V.I.J.I. daarvoor niet aansprakelijk is, doch dit bezwaar ongegrond is, daar allerminst is gebleken, dat de gelden door de Deutsche Bank zijn ontvangen;

Overwegende dat de V.I.J.I. tenslotte nog heeft opgemerkt, dat het onredelijk en onbillijk is haar in deze omstandigheden tot voldoening van de gepretendeerde vordering te dwingen, nu zij door overmacht niet in staat is zich uit de administratie van de Deutsche Bank de nodige gegevens te verschaffen om tot klaarheid te kunnen brengen, wat met de gelden na de betalingsopdracht van de Rotterdamse Bank aan de Deutsche Bank is gebeurd, doch dit alles

naar 's Raads oordeel haar niet kan ontheffen van haar uit de wet voortvloeiende verplichting tot voldoening van de thans als bestaande aan te merken schuld, en het juist alleszins redelijk is, dat de V.I.J.I. de risico's, verbonden aan de door haar gedurende de oorlog met een vijandelijk onderdaan aangegane transacties, draagt;

Overwegende dat uit het vorenoverwogene volgt, dat voor een beslissing, dat het N.B.I. geen vorderingsrecht voor voorschreven bedrag op de V.I.J.I. heeft, geen enkele reden bestaat, immers duidelijk is gebleken van het bestaan van dit vorderingsrecht en dus thans nog moet worden beslist, of er reden is om overeenkomstig het daartoe door de V.I.J.I. aan het N.B.I. gedane doch door laatstgenoemde geweigerde verzoek te bevelen, dat de voldoening van de gepretendeerde vordering wordt opgeschort, totdat de Deutsche Bank weer in staat is uit haar administratie de ter zake nodige gegevens en inlichtingen te verschaffen;

Overwegende dat naar 's Raads oordeel in de gegeven omstandigheden, waarbij ook nog vaststaat, dat de administratie van de Deutsche Bank te Berlijn in handen van de Russische bezettingsautoriteiten is gekomen, zeker geen termen bestaan om een dergelijk uitstel van volkomen onbepaalde duur ten aanzien van de bestaande betalingsverplichting van de V.I.J.I. te verlenen, zodat het N.B.I. terecht het verzoek om de vordering op te schorten heeft van de hand gewezen;

Overwegende dat hieraan nog kan worden toegevoegd dat, indien na het vrijkomen van de administratie van de Deutsche Bank daaruit mocht blijken, dat de litigieuse schuld van de V.I.J.I. aan Niederrenk toch reeds vóór de bevrijding door betaling was te niet gegaan, dan de betaling aan het N.B.I. onverschuldigd zou zijn geschied en het betaalde bedrag aan de V.I.J.I. zal moeten worden terugbetaald;

Overwegende dat mitsdien op grond van het vorenoverwogene het door de V.I.J.I. ingestelde beroep ongegrond is en zij overeenkomstig het door het N.B.I. in het verweerschrift gedane verzoek thans kan worden veroordeeld om aan het N.B.I. de tegenwaarde van het bedrag van R.M. 13500, zijnde f 10.173.60 te betalen;

Op voorschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Verklaart het ingestelde beroep ongegrond.

Veroordeelt appelland, de Veenendaalsche IJzerindustrie, voorheen G. H. van Leeuwen, om aan het Nederlandse Beheersinstituut te betalen de tegenwaarde van het bedrag van R.M. 13500, zijnde f 10.173,60, (tien duizend één honderd drie en zeventig gulden, zestig cents).

Verwijst appelland in de kosten van het geding tot deze uitspraak aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut begroot op f 150,— (één honderd vijftig gulden).

No. 52/219

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 26 Sept. 1951. (Mrs. Rink, Brouwer en Bloemers).

Ten behoeve van appelland (crediteur van Diest) was een bedrag van f 511,— geblokkeerd bij de Zuivelfabriek te Laag-Keppel.

Na betaling van dit bedrag aan de P.V.C. heeft deze daaruit betaald de door Diest verschuldigde beheerskosten en de rest aan Diest uitbetaald. Het geblokkeerde bedrag was, ingevolge getroffen overeenkomst uitsluitend bestemd voor appelland. De P.V.C. handelende namens het N.B.I., had het gehele bedrag aan appelland behoren uit te betalen. Beslissing N.B.I. vernietigd en het N.B.I. veroordeeld tot betaling van f 511,— aan appelland.

(Artt. 1391 en 1418 B.W.; art. 43 K.B. E 133 - Besluit Vijandelijk Vermogen).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 13 Juli 1949 ter Griffie van de Raad ingekomen en aldaar onder no. R. 14229 geboekte beroepschrift van:

de *Gestichten van Weldadigheid*, gevestigd te Doesburg, gemachtigde Mr. J. ter Horst, advocaat te Arnhem, tegen een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 24 Juni 1949;

Gezien de stukken en gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 7 Augustus 1950, waarbij aanwezig waren namens de Gestichten de waarnemende voorzitter J. Blauw en de secretaris J. Gooyer, bijgestaan door Mr. ter Horst voornoemd en namens

het N.B.I. Mr. J. P. J. Scholtens en E. M. Rosier, werkzaam ten kantore van de Provinciale Voedselcommissaris voor Gelderland;

Overwegende dat uit de overgelegde stukken en het bij de mondelinge behandeling medegedeelde is komen vast te staan:

dat op 5 Juni 1945 het vermogen van M. G. Diest te Hummelo onder beheer is gesteld, waarbij de P.V.C. namens het N.B.I. het beheer voerde; dat Diest destijds van de Gestichten in pacht had twee percelen weiland, en de P.V.C. en de Gestichten in November 1946 zijn overeengekomen, dat de pacht van bedoelde percelen zou eindigen met 1 December 1946 en dat Diest wegens achterstallige pacht en schadevergoeding wegens verwaarlozing van een perceel weiland aan de Gestichten zou betalen f 511,50;

dat de P.V.C. ter uitvoering van deze overeenkomst bij brief dd. 26 November 1946 aan de Gestichten heeft bericht, dat hij aan de heer J. J. Wullink, bedrijfsvoogd van M. G. Diest, opdracht heeft gegeven een bedrag van f 511,50 aan de Gestichten te voldoen;

dat de bedrijfsvoogd Wullink niet voldoende middelen tot zijn beschikking had om de Gestichten te kunnen betalen, doch hij door zijn functie bij de Zuivelfabriek te Laag-Keppel, aan welke fabriek de melk van het bedrijf van Diest werd geleverd, de mogelijkheid vond om het melkgeld van M. G. Diest te doen blokkeren ten behoeve van de Gestichten;

dat op 24 Januari 1947 hierover gesproken is met de directeur van de Zuivelfabriek en de P.V.C., optredende voor en namens het N.B.I., vervolgens op 29 Januari 1947 de Zuivelfabriek schriftelijk heeft verzocht „f 511,— van het aan Diest toebehorende melkgeld te willen blokkeren”, aan welk verzoek de directeur van de Zuivelfabriek heeft voldaan;

dat ingevolge beschikking dd. 29 November 1946 van de Procureur-Fiscaal tot buiten vervolgingstelling van M. G. Diest het beheer over diens vermogen is geëindigd op 14 Januari 1947, doch het N.B.I. en de P.V.C. op 24 en 29 Januari 1947 met deze omstandigheid niet bekend waren;

dat op 5 April 1947 vanwege de P.V.C. aan M. G. Diest rekening en verantwoording is gedaan van het over zijn vermogen gevoerde beheer en in

de van dit vermogen opgemaakte eindbalans was opgenomen een schuld van M. G. Diest aan de Gestichten van f 511.—;

dat Wullink vervolgens op 27 Juni 1947 overeenkomstig de gemaakte afspraak van de Zuivelfabriek een bedrag van f 511,— aan ingehouden melkgeld heeft ontvangen, en hij dit bedrag heeft afgedragen aan de P.V.C., die hiervan f 238.62 heeft afgehouden wegens door M. G. Diest verschuldigde beheerskosten en het restant, ad f 272.68 heeft uitbetaald aan Diest;

Overwegende dat het N.B.I. bij zijn beslissing dd. 24 Juni 1949 heeft geweigerd alsnog aan de Gestichten f 511.— te betalen zulks op grond, dat M. G. Diest van de datum van de opheffing van het beheer af weer de uitsluitende beschikkingsbevoegdheid had over zijn vermogen en hij met uitsluiting van anderen verplicht was de bestaande schulden te voldoen en derhalve uitsluitend Diest verplicht is het bedrag van f 511.— aan de Gestichten te betalen;

Overwegende dat de Gestichten hier tegen in hun, tijdig ingediend, beroepschrift hebben aangevoerd, dat het bedrag van f 511.—, hetwelk op het melkgeld van Diest werd ingehouden en via Wullink ter hand werd gesteld aan de P.V.C. te Arnhem, werd geïndividualiseerd ten behoeve van de Gestichten, en dat derhalve de P.V.C. dit bedrag niet behoorde te restitueren aan Diest, noch daarop een vordering ten laste van Diest behoorde in mindering te brengen, maar het aan de Gestichten had moeten afdragen;

Overwegende hieromtrent:

dat, naar bij de mondelinge behandeling van de zijde van het N.B.I. is medegedeeld, met de directeur van de Zuivelfabriek te Laag-Keppel is overgeëngelkomen een bedrag van f 511.— in te houden op het melkgeld van M. G. Diest teneinde hiermede de schuld van Diest aan de Gestichten te voldoen en dat deze overeenkomst is gesloten met het doel de Gestichten aldus aan het haar toekomende bedrag te helpen;

dat hieruit volgt, dat bij deze, door de P.V.C. namens het N.B.I. na het einde van het beheer gesloten, overeenkomst het N.B.I. optrad als waarnemende de belangen van de Gestichten en het, toen de directeur van de Zuivelfabriek, die hiertoe ingevolge

artikel 1418 B.W. bevoegd was, overging tot uitbetaling van het bedrag van f 511,— ter voldoening van de vordering van de Gestichten, overeenkomstig artikel 1391 B.W. verplicht was voort te gaan met de waarneming van hare belangen;

Overwegende dat de P.V.C., die naar uit zijn gedragingen ten deze is gebleken, bij de ontvangst van dit bedrag van f 511,— optrad voor en namens het N.B.I., derhalve verplicht was hetzij dit bedrag geheel over te maken aan het N.B.I. ter uitbetaling aan de Gestichten;

Overwegende dat, nu zulks evenwel niet is geschied, het N.B.I. verantwoordelijk is voor de gedragingen van de P.V.C. en het derhalve ten onrechte heeft geweigerd alsnog dit bedrag van f 511.— te betalen aan de Gestichten, zodat het beroep terecht is ingesteld;

Op voorschreven gronden;

Beschikkende in hoger beroep;

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waarvan beroep;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut tegen kwijting aan appellante te betalen een bedrag van f 511.— met de rente naar 5 % 's jaars sinds 13 Juli 1949 tot aan de dag der voldoening.

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van het geding, aan de zijde van appellante tot aan deze uitspraak begroot op f 100.—.

No.52/220

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 15 October 1951. (Mrs. Tabingh Suermond, de Flines en v. Nieuwkuyk).

Het bezit van effecten wordt door de vroegere bezitter daarvan anders dan op rechtmatige wijze verloren, indien degene, aan wie deze door hem zijn toevertrouwd, daarover onbevoegdlijk beschikt. Geïntimeerde heeft door de in bewaargeving van de effecten niet het risico aanvaard dat de bewaarner de effecten zou verkopen.

Beslissing a quo bevestigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 54).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen een verziekschrift van Nicolaus Augustinus Koot, wonende te Rotterdam, gemachtigde Mr. H. Bavinck, waarbij verzoeker in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 3 October 1950. AK Doss. 4397/2-R.391-110223/7. Gesch., gegeven in de zaak van K. Meiler, wonende te Rotterdam, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over M. Meiler, als eiser, en verzoeker als gedaagde, en waarbij eiser voornoemd is hersteld in de eigendom van 5 obligaties 3½ % Gem. Rotterdam 1937 (6e) à f 1000,— elk;

Gelezen een verweerschrift van Karol Meiler, in hoedanigheid van bewindvoerder over zijn afwezige broeder Marcus Meiler, gemachtigde Mr. J. Slijper;

Gezien de stukken, waaronder een authentiek afschrift van voormelde beslissing;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak;

Overwegende, dat appelland concludeert tot vernietiging van voormelde beslissing en tot afwijzing alsnog van de door partij Meiler tegen appelland ingestelde vordering;

dat appelland drie grieven tegen de beslissing heeft geformuleerd;

Overwegende dat de eerste grief klaagt over verkeerde toepassing van art. 53 van K.B. E 100, waarmede appelland volgens de toelichting bedoelt te kennen te geven, dat de Afdeling Effectenregistratie op grond van door appelland aangevoerde feiten en omstandigheden goede trouw bij verkrijging door appelland had behoren aan te nemen;

dat er echter in casu geen sprake kan zijn van verkeerde toepassing der wet, immers de beslissing, waartegen opgekomen wordt, gegrond is op ten processe gebleken feiten, waaraan appelland een andere interpretatie wil geven;

Overwegende dat de tweede grief er over klaagt, dat de Raad een willekeurige en onbillijke beslissing heeft gegeven door geen aandacht te schenken aan appellants verweer, dat Meiler de gevolgen zal moeten dragen van het vertrouwen, door hem aan Van der Star geschonken, door hem de effecten toe te vertrouwen;

Overwegende te dien aanzien, dat de Afdeling Effectenregistratie naar aanleiding van de ten processe gebleken feiten heeft overwogen, dat M. Meiler

niet geacht kan worden vrijwillig van de effecten afstand te hebben gedaan, noch desbewust het risico te hebben aanvaard, dat Van der Star een deel der effecten zou verkopen;

dat derhalve deze grief van appelland feitelijk ongegrond is, terwijl ook overigens van een willekeurige of onbillijke beslissing geen sprake is;

Overwegende dat de derde grief klaagt over schending van art. 54, lid 1, van K.B. E 100, omdat naar de mening van appelland partij Meiler niet heeft aangetoond, dat M. Meiler het bezit der effecten anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren;

dat echter — gelijk boven reeds overwogen — de Afdeling Effectenregistratie op grond van ten processe gebleken feiten heeft aangenomen, dat M. Meiler niet geacht kan worden vrijwillig van de effecten afstand te hebben gedaan en tegen deze feitelijke beslissing geen beroep openstaat, nu appelland bovendien nalaat feiten of omstandigheden te stellen, die niet reeds in eerste instantie zijn naar voren gebracht, en de beslissing terecht uitgaat van de gedachte, dat het bezit van effecten door de vroegere bezitter daarvan anders dan op rechtmatige wijze wordt verloren, indien degene, aan wie deze door hem zijn toevertrouwd, daarover onbevoegdlijk beschikt;

Overwegende dat, nu alle grieven van appelland geen doel treffen, het beroep moet worden afgewezen en de beslissing, waarvan beroep, behoort te worden bekrachtigd;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep;

Veroordeelt appelland in de kosten van het beroep aan de zijde van geïntimeerde tot aan deze uitspraak begroot op f 200,—.

No. 52/221

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, d.d. 12 November 1951. (Mrs. Verdamp, de Flines en van Nieuwkuyk).

Een in September 1942 door geïntimeerde ter beurze gekocht en aan haar geleverd effect bleek reeds vóór de levering te zijn uitgeloot. In de plaats daarvan is aan geïntimeerde een ander effect geleverd, waarvan appellante er-

kenning van eigendom heeft verzocht.

Deze remplacering, berustende op art. 14 van het ten deze toepasselijke Reglement voor de Effectenhandel, moet geacht worden deel uit te maken van het regelmatig beursverkeer.

Beroep niet ontvankelijk wegens overschrijding van de termijn.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 3 September 1950 ter Grif-
fie van de Afdeling Rechtspraak van
de Raad ontvangen verzoekschrift van
C. A. Muus, wonende te Voorburg, als
bewindvoerder-bestuurder van de N.V.
„Vokaro” Voorschotkas Rotterdam (ap-
pellante), waarbij beroep is ingesteld
van een beslissing van de Afdeling Ef-
fectenregistratie van de Raad d.d. 12
Juli 1948, gewezen tussen appellante,
als vroegere bezitster van f 1.1000 obl.
4 % Nederland 1941 no. 405394, en
Mevrouw A. H. Rijken-de Bruyn, wo-
nende te Capelle (geïntimeerde), als
tegenwoordige bezitster, bij welke be-
slissing geïntimeerde als eigenares van
dat effect is erkend, met bijkomende
voorzieningen;

b. een expeditie van de beslissing,
waarvan beroep;

c. een op 3 Juli 1951 ingekomen
verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord partijen, appellante verte-
genwoordigd door W. H. Soff, procu-
ratielhouder der firma H. J. van Haften,
commissionairs in effecten, te 's-Gra-
venhage, wonende aldaar, en geïnti-
meerde vertegenwoordigd door Mr. L.
J. Slotemaker, ter zitting van de Raad
op 22 October 1951;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat het beroep niet-
ontvankelijk moet worden verklaard,
nu dit is ingesteld met belangrijke
overschrijding van de bij art. 68 lid 2
van K.B. E 100 bepaalde termijn, ter-
wijl niet is gebleken dat de Afdeling
Effectenregistratie met ontvankelijk-
verklaring van het beroep, ondanks die
overschrijding, heeft ingestemd;

Overwegende dat, ook indien het be-
roep tijdig ware ingesteld, dit niet tot
vernietiging van de bestreden beslis-
sing zou kunnen leiden, aangezien —
nog daargelaten dat het beroepschrift

geen gronden, als bedoeld in art. 68 lid
5 van K.B. E 100, behelst en zodanige
gronden ook bij de verdere behande-
ling der zaak niet zijn aangevoerd —
uit het onderzoek is gebleken dat ge-
ïntimeerde het litigieuse toonder-effect
in regelmatig beursverkeer heeft ver-
kregen, terwijl niet is gebleken van
het bestaan van feiten en omstandig-
heden, waaruit tegenbewijs tegen het
daaruit voortvloeiend vermoeden van
goede trouw harerzijds zou kunnen
worden afgeleid;

Overwegende dat geïntimeerde im-
mers het litigieuse effect no. 405394
heeft verkregen doordat de Nederland-
sche Handel-Maatschappij, die ingevol-
ge hare opdracht op 21 Juli 1942 ter
beurze van Amsterdam een dergelijk
stuk voor haar had gekocht en die uit
hoofde van die transactie het stuk no.
366424 had ontvangen en dit ter be-
schikking van geïntimeerde had ge-
steld, vervolgens in September 1942,
nadat gebleken was dat dit stuk reeds
vóór de levering was uitgeloot, ten
behoeve van geïntimeerde van het lid
der Vereniging voor de Effectenhandel,
met wie zij de beurstransactie had ge-
sloten, levering heeft gevorderd van
een niet uitgeloot stuk tegen terug-
gave van het uitgelote stuk no. 366294
en daarop het litigieuse effect no.
405394 van dat lid heeft ontvangen,
terwijl deze remplacering — als berus-
tend op de bepaling van art. 14 van het
op die beurstransactie toepasselijk
Reglement voor de Effectenhandel —
geacht moet worden te hebben plaats
gehad ter voldoening aan de leverings-
plicht van dat lid uit hoofde van die
transactie en deel uit te maken van het
regelmatig beursverkeer;

RECHTDOENDE:

Verklaart het beroep niet-ontvanke-
lijk;

Veroordeelt appellante in de kosten
van het geding in beroep, aan de zijde
van geïntimeerde gevallen, tot heden
begroot op f 50,—.

No. 52/222

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak AMSTERDAM, d.d.**
7 Januari 1952. (Mrs. Dijksterhuis,
Craandijk en Polderman).

Het beroep van art. 43 E 133 heeft de
strekking de handelingen van het

N.B.I. als administratief overheidsorgaan te onderwerpen aan de controle van een hogere instantie, zoals blijkt uit de regeringstoelichting, waarin als het doel van het beroep wordt genoemd de voorkoming van administratieve willekeur.

Gezien deze strekking bestaat geen grond het begrip „belanghebbenden” van art. 43 E 133 uit te breiden tot buiten het beheer staande derden. De aard van de wederzijdse gepretendeerde vorderingen brengt mede, dat deze voor de gewone rechter dienen te worden aanhangig gemaakt.

De Raad verklaart zich onbevoegd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift dd. 7 Juni 1950 van *Frederik Otto*, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. A. van Waarden, advocaat aldaar, waarbij hij in beroep komt van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 9 Mei 1950 — zijnde een mededeling, dat hij aan het N.B.I. een bedrag van f 27.124,68 met rente verschuldigd is — zomede van een beslissing van het N.B.I. dd. 6 Juni 1950 — zijnde een mededeling, dat dit Instituut zijn aanspraken op schadevergoeding niet kon erkennen;

Gezien voorts een verweerschrift van het N.B.I. dd. 2 Augustus 1950 en gelet op de behandeling der zaak ter zitting van de Raad van 19 November 1951:

Overwegende, dat appellant in hoofdzaak heeft gesteld:

Appellant was in 1936 in dienst van den Duitser Bock, die een garagebedrijf aan de Lastageweg 7 exploiteerde. Bock ging in 1944 naar Duitsland. Met beëindiging van het oorspronkelijke huurcontract werd appelland daarop huurder van de garage en heeft hij het bedrijf voortgezet. Op 5 October 1947 werd over Bock een beheerder aangesteld. Appellant werd bedrijfsleider tot hij in Juli 1948 ontslag nam. Op 17 September 1948 verklaarde het N.B.I. de genoemde huurovereenkomst nietig, doch in hoger beroep werd deze beschikking vernietigd. Daarop heeft het N.B.I., na sommatie door appelland, de garage ontruimd en sindsdien exploiteert appelland voor eigen rekening het garagebedrijf. Appellant, die zich steeds zijn rechten heeft voorbehouden, is van mening, dat hij sedert 1944 voor

eigen rekening in gemeld perceel het bedrijf heeft gevoerd.

Het N.B.I. staat op het standpunt, dat appelland over de periode Januari 1945—Juni 1947 de opbrengst van het bedrijf aan het N.B.I. heeft te verantwoorden en becijfert het door appelland te betalen bedrag op f 29.000,— minus een hem toe te kennen beloning van f 7.500,—, per resto f 21.500,—. Appellant betwist deze vordering op verschillende door hem aangevoerde gronden. Zijnerzijds pretendeert hij een vordering op het N.B.I., welke, ook indien de grondslag van de vordering dezer instelling juist zou zijn, in ieder geval het alsdan terecht vorderbare bedrag zou overtreffen en welke naar billijkheid zou zijn te stellen op f 17.500,—.

In een procedure, welke het N.B.I. te dezer zake voor de Rechtbank te Amsterdam tegen appelland heeft aanhangig gemaakt en welke dezelfde materie als bovenvermeld betreft, heeft appelland zich op de niet-ontvankelijkheid der vordering beroepen en zijnerzijds, reconventioneel, een vordering tegen het N.B.I. tot bovengenoemd bedrag van f 17.500,— ingesteld met subsidiaire vordering tot vergoeding van schade op te maken bij staat. Deze zaak staat thans voor conclusie van dupliek in reconventie. Appellant vordert thans, dat de Raad zal vernietigen de beslissing van het N.B.I. dd. 9 Mei 1950 en die van 6 Juni 1950 en bepalen, dat appelland niet gehouden is tot betaling van de door het N.B.I. gevorderde bedragen — behoudens de koopsom van een auto, voorzover niet mocht blijken, dat appelland die reeds betaalde — en voorts, met enige nevenvorderingen — om het N.B.I. te veroordelen hem te betalen een bedrag van f 17.500,— dan wel een schadevergoeding op te maken bij staat.

dat het N.B.I., geïntimeerde, het ingestelde beroep heeft bestreden, aanvoerende, dat de beslissingen, waarvan appel, geen beslissingen zijn in de zin van art. 43 E 133 en appelland de beslissing van den gewonnen, ten deze bevoegden rechter, zal hebben af te wachten:

dat geïntimeerde de vordering van appelland ook ten gronde heeft bestreden, stellende, dat appelland nimmer eigenaar is geworden van gemeld garagebedrijf en, indien hij zou menen recht te kunnen ontlenen aan een door

hem met genoemden Bock gesloten overeenkomst, deze overeenkomst op grond van het Besluit A 6 nietig zou zijn;

dat geïntimeerde mitsdien de Raad verzoekt zich onbevoegd te verklaren, dan wel appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn vordering in appel.

Overwegende:

dat de standpunten van partijen ten aanzien van de wederzijdse verhouding en de grondslagen der wederzijdse vorderingen zeer uiteenlopen;

dat enerzijds appellant betoogt sinds 1944 eigenaar van het garagebedrijf te zijn geweest en daarop zijn aanspraken op de opbrengsten respectievelijk op schadevergoeding grondt, anderzijds geïntimeerde deze eigendom betwist en betoogt, dat appellant tegenover hem rekenplichtig is ter zake van het door hem gevoerde, onder het beheer van het N.B.I. vallende bedrijf;

dat, wat hiervan ook zij, in ieder geval moet worden aangenomen, dat het onderhavige geschil betreft: een vordering van het N.B.I. dat pretendeert crediteur te zijn van een buiten het beheer staande derde, respectievelijk een vordering van een derde, die meent uit hoofde van eigen recht een vordering op het N.B.I. als beheerder van vijandelijk vermogen te kunnen doen gelden;

dat art. 43 E 133 waarbij de mogelijkheid van hoger beroep wordt geopend tegen beschikkingen, handelingen, besluiten, beslissingen, uitspraken en weigeringen tot het nemen of doen daarvan van het Beheersinstituut, naar het oordeel van de Raad de strekking heeft handelingen van dit administratief orgaan in de uitoefening van zijn functie bij het beheer van vijandelijk vermogen aan de controle van een hogere instantie te onderwerpen, gelijk ook in de regeringstoelichting op gemeld besluit wordt gezegd, dat dit artikel bedoelt administratieve willekeur te voorkomen;

dat — gezien de hierboven weergegeven strekking van het in artikel 43 E 133 geregelde beroepsrecht — er geen grond bestaat het begrip „belanghebbenden”, waaraan dit recht in dat artikel wordt toegekend aldus uit te breiden dat daaronder worden begrepen niet alleen zij, die bij het onder beheer gesteld vermogen belang hebben, doch ook buiten dat beheer staande derden;

dat het N.B.I. door de beschikkingen te nemen, waartegen dit beroep zich richt, welke beschikkingen betrekking hebben te op de uitoefening van een vorderingsrecht door de beheerder van een vermogen tegenover een derde en 2e op de afwijzing door die beheerder van een door een derde gepretendeerd recht op schadevergoeding normale burgerlijke rechten heeft uitgeoefend, waarbij de omstandigheid dat het N.B.I. een administratieve overheidsinstelling is zijn bevoegdheid tot uitoefening van die rechten niet beïnvloedt.

dat, gezien de aard der wederzijds gepretendeerde vorderingen, de Raad van oordeel is, dat deze voor de gewonen rechter dienen te worden ahangig gemaakt en daaruit voortkomende geschillen door hem moeten worden beslist;

dat de Raad mitsdien onbevoegd is van de in hoger beroep ingestelde vordering kennis te nemen.

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd van appellants vordering in hoger beroep kennis te nemen;

Veroordeelt appellant in de kosten dezer procedure tot op deze uitspraak aan de zijde van geïntimeerde begroot op f 100,—.

No. 52/223

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM d.d. 12 November 1951. (Mrs. Tabingh Suermondt, de Flines en van Nieuwkuyk).

Appellante was veroordeeld om aan geïntimeerde te vergoeden de schade veroorzaakt door het feit, dat geïntimeerde gereclameerde effecten aan de vroegere bezitter heeft moeten teruggeven. Geïntimeerde had een aankoopbriefje getekend vermeldende: „uit Joods bezit”, welk aankoopbriefje achteraf gevonden is. Op grond daarvan is het principieel appel toegevozen.

Geïntimeerde heeft incidenteel geappelleerd over het bedrag hem toegevozen als schadevergoeding voor de afgifte van enige andere effecten. Hem was alleen vergoed het door hem betaalde bedrag, zonder de dividenden, welke de stukken hebben opgeleverd. De commissonnair (incidenteel geïntimeerde) had eind 1943 behoren te

weten dat stukken, door Rebholz geleverd, van onzuivere herkomst waren en is deswege volledig aansprakelijk. Incidenteel geïntimeerde veroordeeld tot volledige schadevergoeding ten bedrage van de huidige waarde van de betrekkelijke certificaten, verhoogd met de uitgekeerde dividenden.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen een op 1 December 1950 ter Griffie ontvangen verzoekschrift van de *Commanditaire Bankvereniging Meijs & Hack* te Breda, waarbij zij in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 22 November 1950, gegeven in de zaak *J. J. H. M. Coolen* te Breda als eiser tegen de verzoekster, en waarbij laatstgenoemde wegens door haar begane verzuimen bij de uitvoering van de opdracht van Coolen tot het aankopen van certificaten van Amerikaanse aandelen, welke Coolen vervolgens ingevolge verschillende beslissingen van de Afdeling Effectenregistratie aan de geïntimeerde vroegere bezitters heeft moeten teruggeven en uit dien hoofde door verzoekster aan hem veroorzaakte schade is veroordeeld te betalen aan Coolen voornoemd een bedrag van f 1.537,50, zijnde f 1.100,— voor de geleverde 4 certificaten van aandelen Baltimore en Ohio en f 437,50 voor de geleverde 10 certificaten van aandelen Commonwealth's Southern;

Gelezen een verweerschrift d.d. 21 Februari 1951, waarbij *J. J. H. M. Coolen* voornoemd tevens incidenteel in beroep komt tegen voormelde beslissing voorzover betreft de hem toegekende schadevergoeding inzake de certificaten Commonwealth's Southern;

Gezien de voormelde beslissing, waarvan beroep;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak op 16 April en 2 Juli 1951 en op de overgelegde stukken;

Overwegende ten aanzien van het principaal appèl, dat de firma *Meijs & Hack* (verder aan te duiden met de letters *M. en H.*) alleen in beroep is gekomen tegen de veroordeling met betrekking tot de certificaten Baltimore en Ohio, waarbij haar is opgelegd de vergoeding van de door Coolen bestreden aankooprijks van f 1.100,—;

Overwegende dat *M. en H.* thans aanvoert, dat achteraf gevonden is een

aankoopbriefje, getekend door Coolen van de volgende inhoud:

„Aan Commanditaire Bankvereniging Meijs en Hack, Breda.

Mijne Heren,

Gelieve voor mij te kopen 40 shrs Baltimore en Ohio uit Joods Bezit à 11.

Breda den 20 October 1943.

Hoogachtend:

(w.g.) *J. COOLEN*

Drielandendreef 11.”

Overwegende dat de strekking van het appelschrift kennelijk deze is, dat de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie is tot stand gekomen zonder het in aanmerking nemen van de inhoud van voormeld briefje en, ware dit wèl zo geweest, de beslissing een andere zou zijn geweest, zodat het appel ontvankelijk is;

Overwegende dat uit het bij de stukken aanwezige briefje van voormelde inhoud blijkt, dat Coolen bij het geven van de opdracht tot aankoop der certificaten Baltimore en Ohio de Joodse herkomst daarvan wilde accepteren en dus onwaar blijkt te zijn zijn bewering, dat hij de mogelijkheid van het verkrijgen van stukken uit Joods bezit niet onder ogen heeft gezien;

Overwegende dat Coolen voor de Raad erkend heeft het briefje getekend te hebben, doch beweert, dat de woorden „uit Joods Bezit” er niet op stonden, toen hij tekende, en er dus later bijgeschreven moeten zijn;

Overwegende dat de door de Raad ter zitting onder ede gehoorde getuige *P. J. Hack* verklaard heeft dat Coolen het briefje — zoals het er thans uitziet — voor hem getekend heeft en dat er niets daarna op het briefje is bijgeschreven; voorts dat Coolen hem gezegd heeft Joodse stukken te willen hebben, die een lagere koers hadden, in casu 11;

Overwegende dat de juistheid van deze verklaring nog blijkt uit het feit, dat blijkens verklaring van de Afdeling Effectenregistratie de stopkoers voor deze stukken op 20 October 1943 16 bedroeg; voorts uit de door *M. en H.* overgelegde correspondentie ter zake door haar gevoerd met *Mählers Bank* te Amsterdam, waaruit volgt, dat *M. en H.* terstond aan haar heeft opgegeven, dat het haar cliënt bekend was, dat de

stukken van Joodse afkomst waren en uit het door de Raad zelf geconstateerde feit, dat het briefje de indruk maakt in eens — zonder latere bijvoegingen — te zijn geschreven;

Overwegende dat de Raad derhalve overtuigd is van de echtheid van het briefje en de betichting door Coolen van vervalsing daarvan verwerpt;

Overwegende dat nu vaststaat, dat Coolen bij het geven van zijn opdracht aan M. en H. geweten heeft, dat hem Joodse stukken zouden worden geleverd, hij zich tegenover M. en H. niet kan beklagen over enig verzuim harerzijds als gevolg waarvan hij die stukken aan de gedeposeeerden heeft moeten afstaan, en hij derhalve geen aanspraak heeft op schadevergoeding tegen M. en H.;

Overwegende dat de beslissing, waarvan beroep, dus in zoverre onjuist is en vernietigd moet worden en de vordering van Coolen op die punten afgewezen behoort te worden;

Overwegende ten aanzien van het incidenteel appel, dat de Raad aanneemt, dat incidenteel appelland bedoelt zich te beklagen over onbillijke uitoefening door de Afdeling Effectenregistratie van haar bevoegdheid door de hem toegekende schadevergoeding ten aanzien van de certificaten Commonwealth Southern te beperken tot de inkoopsprijs door incidenteel appelland besteed en de Raad het incidenteel appel dus ontvankelijk acht;

Overwegende dat de Afdeling Effectenregistratie ten aanzien hiervan het volgende overweegt:

„Van de Commonwealth was gerequestreerde wel overtuigd, dat de stukken „goed” waren. Zij had ze n.l. gekocht bij Rebholz' Bankierskantoor, die haar de schriftelijke verzekering had gegeven, dat de stukken uit eigen bezit afkomstig waren. Rebholz mocht n.l. onder het deviezennummer A 59500 alleen stukken verkopen uit eigen bezit.”;

en verder:

„Ten aanzien van de aankoop en latere verkoop aan requesrant van 10 certificaten Commonwealth is gerequestreerde eveneens verplicht de door requesrant geleden schade te vergoeden. Het is mogelijk, dat toen een vertegenwoordiger van Rebholz bij gereques-

treerde kwam, gerequestreerde van de antecedenten van deze firma niet op de hoogte was. Zij had zich echter dan bij de enkele mededeling van Rebholz, dat hij gerechtigd was uit eigen bezit te verkopen, niet neer mogen leggen, zonder nog nader te informeren op welke wijze dit „eigen bezit” werd samengesteld. Bovendien had gerequestreerde bij haar Amsterdamse relaties aangaande Rebholz kunnen informeren. Dit wil echter niet zeggen, dat gerequestreerde ook verplicht is de schade te vergoeden, welke requesrant vraagt, n.l. ook de waarde-vermeerdering, welke de certificaten sindsdien hebben ondergaan. Al is gerequestreerde als bankinstelling meer te laken dan requesrant, ook deze heeft zich blijkens zijn vraag, naar de aard der stukken zeer wel de mogelijkheid gerealiseerd Joodse stukken te kopen.

Wanneer requesrant niet meer terugkrijgt dan hetgeen hij heeft betaald en hem ook het dividend ontzegd wordt, dat de stukken inmiddels hebben opgeleverd, gelooft de Afdeling in voldoende mate met de mate van ieders schuld te hebben rekening gehouden.”

Overwegende dat de Raad zich met deze beslissing en de gronden, waarop zij rust niet kan verenigen;

Overwegende dat het hier toch gaat om de uitvoering van een opdracht door een commissionair — zij het uit de provincie — en het de Raad onaannemelijk voorkomt, dat in eind 1943 (tijdstip van de uitvoering der opdracht) deze commissionair niet geweten zou hebben, wie en wat Rebholz — die uitverkoop van Joodse effecten hield — was, en van oordeel is, dat — zelfs al mocht M. en H. dit niet geweten hebben, zij dit had behoren te weten, als zij orders van cliënten in Amsterdam liet uitvoeren;

dat dit te meer klemt, nu M. en H. zelf voor de Raad heeft verklaard dat een zekere Heer Brand namens Rebholz persoonlijk stukken kwam aanbieden en daarbij de mondelinge verzekering heeft gegeven, dat de stukken niet uit Joods bezit afkomstig waren, doch de bevestigende brief van Rebholz dezer verzekering niet geheel dekte en M. en H. daarom wantrouwend was geworden;

dat vaststaat, dat M. en H. desondanks geen verder onderzoek instelde, terwijl zij bovendien toegeeft, dat deze transacties feitelijk buiten de beurs omgingen;

dat voorts niet ontkend is, dat Coolen zijn kooporder gaf op de verzekering van M. en H. dat het geen Joodse stukken waren, waaruit blijkt, dat Coolen zich ten aanzien van deze opdracht, tegen levering van Joodse stukken wilde dekken, terwijl uit niets blijkt, dat Coolen zich bereid heeft verklaard Joodse stukken te aanvaarden;

Overwegende dat onder deze omstandigheden Coolen geen verwijt kan treffen, echter M. en H. als ter zake kundig lasthebster ten volle aansprakelijk moet worden geacht voor hare nalatigheid bij het uitvoeren van de last;

Overwegende dat de bestreden beslissing derhalve ook op dit punt vernietigd behoort te worden en M. en H. moeten worden veroordeeld tot betaling van de schadevergoeding ten bedrage van de huidige waarde van de betreffende certificaten;

Overwegende dat Coolen deze waarde heeft berekend op een bedrag van f 2280,— onverminderd de op de stukken betaalbaar gestelde dividenden, totaal f 31,50;

Overwegende dat M. en H. tegen deze berekening niet is opgekomen, zodat dit bedrag als vaststaand behoort te worden aangenomen en de vordering van Coolen op dit punt geheel behoort te worden toegewezen;

RECHTDOENDE:

Ontvangt zowel het principaal als het incidenteel appel;

Vernietigt de beslissing waarvan appel;

Veroordeelt Meijs en Hack om tegen kwijting aan Coolen te betalen een bedrag van f 2280,— (twee duizend en twee honderd en tachtig gulden) als schadevergoeding voor de geleverde certificaten Commonwealth & Southern benevens een bedrag van f 31,50 voor uitgekeerde dividenden;

Verstaat, dat de vordering van Coolen voor het bedrag, dat terzake van de verkoop van genoemde certificaten door Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (thans L.V.V.S.) ontvangen is, zal overgaan op Meijs en Hack op het tijdstip, dat voormelde bedragen door haar aan Coolen zijn betaald;

Ontzegt Coolen zijn vordering ter-

zake van de certificaten Baltimore en Ohio en het anders en meer gevorderde;

Compenseert de kosten van het appél — beide partijen voor een deel in het ongelijk gesteld zijnde — in diër voege, dat iedere partij haar eigen kosten drage.

No. 52/224

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, d.d. 11 Januari 1952. (Mrs. Boll, van der Loos en Worst).

Verzoeker, de uitgewonnen koper van een Joods onroerend goed, vordert van gerequestreerde schadevergoeding uit onrechtmatige daad, wegens het feit, dat gerequestreerde hem tot de koop zou hebben geadviseerd, niettegenstaande, ingevoige zijn opdracht, geen Joods onroerend goed mocht worden gekocht.

De Raad zekt zich bevoegd, bij de regeling van de gevolgen van het rechtsherstel, de rechtsbetrekkingen tussen partijen vast te stellen. De door verzoeker aan gerequestreerde verweten gedragingen houden geen opzet of grove schuld in en kunnen het gevorderde niet dragen.

Vordering afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift No. 57/51, ingediend door R. Reijers, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. B. Perriodon, advocaat aldaar, en het verweerschrift No. 76A/51, ingediend door L. G. Tempel, te Amsterdam, gemachtigde Mr. J. Nolen, advocaat aldaar;

Gezien de verzoeken 196A/51 en 235A/51, respectievelijk door verzoeker en verweerder ingediend naar aanleiding van het door verweerder opgeworpen middel van onbevoegdheid van de Raad;

Gelet op de behandeling der verzoekschriften ter zitting van 14 December 1951;

Verzoeker vordert de inhoud van de rechtsbetrekking tussen requestrant enerzijds en de gerequestreerde anderzijds, gelegen in bovenomschreven onrechtmatigheid van het handelen, subsidiair nalaten, subsidiair althans gelegen in diens wanpraestatie, te bepalen,

in die zin, dat er een verbintenis bestaat voor hen om de door requestrant geleden en te lijden schade te vergoeden en hem te veroordelen, om aan requestrant tegen kwijting en tegen cessie van alle door requestrant bij voormelde akte van minnelijk rechtsherstel verkregen rechten en voordelen te betalen de som van f 19.503,66 (negentien duizend vijfhonderd en drie gulden zes en zestig cent) met de rente ad 5 % 'sjaars over f 15.500,— vanaf 1 Juli 1946 tot de dag der voldoening en met zijn veroordeling in de kosten van het geding;

Hij voert daartoe aan, dat hij tijdens de bezetting op aanraden van gerequestreerde, wiens raad hij had ingewonnen, zijn effectenbezit tot een bedrag ad f 8.000,—, hetwelk bij het bijkantoor van de Amsterdamse Bank, Saxen Weimarlaan in open bewaargang berustte, van welk bijkantoor gerequestreerde directeur was, heeft verkocht en daarvoor een huis heeft gekocht;

Voor deze aankoop had hij van gerequestreerde's bemiddeling gebruik gemaakt, waarbij deze hem op een perceel in de 1e Helmerstraat 227 had gewezen, hetwelk hem volgens berekening van gerequestreerde 6 % rente zou opleveren;

Hij had daarna gerequestreerde opgedragen alles voor hem in orde te maken en ook voor een hypotheek te zorgen en kreeg toen bericht, dat de overdracht op 1 October 1942 voor Notaris Rembonnet zou geschieden. Dit transport had plaats gevonden, maar na de bevrijding was gebleken, dat het perceel Joods bezit was geweest. Aan gerequestreerde had hij gezegd, dat geen Joods bezit mocht worden gekocht. In het daarop gevolgde rechtsherstel is daarop de Joodse eigenaar in zijn eigendom hersteld, terwijl bovendien verzoeker aan genoemde Joodse eigenaar schuldig is geworden f 3.873,66 en aan de Landelijke Hypotheekbank f 9.500,— vermeerderd met rente. Zijn totale schade becijfert hij op f 19.503,66 te vermeerderen met 5 % rente over f 15.500,— vanaf 1 Juli 1946;

Deze schade wenst hij op gerequestreerde te verhalen op grond van diens onrechtmatige daad subsidiair wanpraestatie ten deze;

Gerequestreerde voerde aan dat de Raad niet bevoegd was, daar er tussen hem en verzoeker geen rechtsbetrekking, welke onder art. 23 E 100 viel,

bestond en derhalve de zaak voor de gewone Rechter had moeten zijn aangebracht;

Daarnaast ontkende hij de door verzoeker gegeven voorstelling der feiten en betoogde o.m. dat hier causaal verband ontbrak tussen de door verweerder te lijden schade en hetgeen hij aan gerequestreerde verweet;

Ten aanzien van de feiten voerde hij aan, dat verzoeker zijn oordeel had gevraagd over een belegging in onroerende goederen en dat hij hem vertrouwelijk had medegedeeld, zelf eenzelfde oordeel als verzoeker over de waardevastheid van zulk bezit te hebben. Hij had op de vraag van verzoeker deze toegezegd, als hij in zijn kennissenkring iets hoorde, hem te waarschuwen en heeft hem gewaarschuwd, toen hij van de hem bekende makelaar Leemhuis vernam, dat het gemelde perceel te koop was. Dat uitdrukkelijk door verzoeker was gezegd, dat het niet Joods bezit mocht zijn, weerspreekt hij, met de koop had hij geen bemoeiingen gehad.

In zijn mondelinge toelichting heeft de raadsman van verzoeker nog eens omljnd, welke de grondslag zijner vordering is, n.l. een onrechtmatige daad van verweerder, en dat zijn schade is, die welke hij door de uitwinning lijdt;

Met verzoeker is de Raad van oordeel, dat deze zaak wel tot zijn competentie behoort, daar zij de gevolgen van een rechtsherstel kan regelen en daarbij rechtsbetrekkingen vaststellen;

Ware hier van een onrechtmatig handelen sprake, dan zou zeer zeker de actie van verzoeker kunnen slagen — daargelaten welk schadebedrag zou moeten worden toegekend. Echter wijzen de door verzoeker gestelde feiten niet op een onrechtmatig handelen in de zin, die de Wet daaraan toekent, en is ook bij de behandeling van het bestaan van zulke feiten niets gebleken. Aan verweerder wordt niet verweten opzet, of grove schuld; de hem door verzoeker verweten gedragingen houden zulks niet in en kunnen daarom het gevorderde niet dragen;

RECHTDOENDE:

Wijzen het gevorderde van de hand; Veroordeelt requestrant in de kosten op deze behandeling gevallen aan de zijde van verweerder tot heden begroot op f 100,—.

